Kallelse till kommunstyrelsens sammanträde

Datum och tid: **2025-05-06 kl. 17:00**
Plats: **Rådhuset, lokal Ture Petersson**

Förhinder anmäls till Helena Heintz, helena.heintz@eslov.se, 0413-621 23

Ärenden

1	Val av justerare	
2	Servicenämndens redovisning till kommunstyrelsen avseende aktuella frågor, mål och resultat samt väsentliga framtidsfrågor i enlighet med de ekonomiska styrprinciperna	2025/31
3	Antagande av grönplan för Eslöv	2025/222
4	Granskning av Eslövs kommuns vattentjänstplan	2023/468
5	Återrapportering Medborgarundersökning 2024	2024/391
6	Avtal rörande bevattningsdamm på fastigheten Örtofta 21:1	2025/99
7	Yttrande över Översiktsplan 2035 för Hörby kommun	2023/530
8	Svar på revisionens granskning avseende uppföljning av investeringar	2025/194
9	Yttrande över motion från Ted Bondesson (SD) avseende regelverk för offentlig kommunikation för Eslövs kommun	2023/599
10	Godkännande av årsredovisning samt beviljande av ansvarsfrihet för 2024 avseende Räddningstjänsten Syd	2025/207
11	Godkännande av årsredovisning samt beviljande av ansvarsfrihet för 2024 avseende Finsam MittSkåne	2025/209
12	Direktiv till ombud avseende årsstämma för Kommunassurans 2025	2025/59
13	Direktiv till ombud avseende årsstämma för Energikontor Syd 2025	2025/267
14	Utseende av tjänsteperson som adjungerad till VA Syds ägarnämnd	2025/286
15	Kommundirektören informerar	
16	Redovisning av delegeringsbeslut	
17	Anmälningar för kännedom	

Ordförande
Johan Andersson (S)

ESLÖVS KOMMUN

KS 2025/222

2025-04-04
Moa Åhnberg
+4641362084
moa.ahnberg@eslov.se

Kommunstyrelsen

Antagande av Grönplan för Eslöv

Förslag till beslut
- Kommunstyrelsen antar Grönplan för Eslöv att gälla från 1 juli 2025.

Ärendebeskrivning
Miljö och Samhällsbyggnad har på uppdrag av miljö- och samhällsbyggnadsnämnden tagit fram en grönplan för Eslövs kommun. Planen har varit på remiss under november 2024-februari 2025.

Beslutsunderlag
Grönplan för Eslöv - slutgiltig remissversion Grönplan för Eslöv Bilaga 1 - slutgiltig remissversion
Redovisning av inkomna synpunkter på remiss i ärendet Grönplan för Eslöv Miljö- och samhällsbyggnadsnämndens beslut § 36, 2025 Förslag till Grönplan för Eslöv

Beredning
Miljö och Samhällsbyggnad har sedan 2020 i olika omgångar arbetat med en grönplan för kommunen. Bakgrunden är ett behov lyft i kommunens översiktsplan, antagen 2018. I översiktsplanen står att ”en grönplan behöver tas fram för att säkerställa de biologiska sammanhangen, friluftslivets intressen och binda samman staden och byarna med omgivande landskap”.

Grönplan för Eslöv omfattar hela kommunen. Planen är en del av arbetet med Eslövs kommuns miljöstrategi och ska bidra till att uppfylla målet ”Rik natur i Eslöv”. Grönplanen verkar även för att uppnå mål i Översiktsplan Eslöv 2035 gällande tätortsnära rekreation, grönområden, natur och gröna stråk.

Grönplanen följer samma struktur som övriga planer som hör ihop med Miljöstrategi för Eslöv med ett tydligt fokus på åtgärder och den ska årligen följas upp inom ramen för arbetet med miljöstrategin. Åtgärderna syftar till att skapa en sammanhängande grönstruktur i Eslövs kommun som bidrar till

biologisk mångfald och olika ekosystemtjänster som exempelvis rekreation. Föreslagna åtgärder har stämts av med berörda förvaltningar.

Till grönplanen hör en bilaga med kartor och beskrivningar av kommunens grönstruktur samt relaterad information. Bilagan är en första version och behöver successivt kompletteras med fler analyser och kartläggningar. Flera av grönplanens föreslagna åtgärder syftar till att komplettera kunskapsunderlaget i bilagan.

Grönplanen har varit utsänd på remiss till kommunens förvaltningar, kommunala förbund och bolag samt även Länsstyrelsen i Skåne och Region Skåne. Det är endast Länsstyrelsens synpunkter som lett till ändringar i planen genom en komplettering av kunskapsunderlaget med text och kartor om regionala värdetrakter i Eslövs kommun.

Övriga synpunkter rör framför allt hänsyn som kommunen behöver ta i kommande utveckling av de utpekade grönstråken. Det handlar både om fysiska förutsättningar till exempel hänsyn till teknisk infrastruktur som vatten och el och om anpassningar till olika målgrupper som till exempel tillgänglighetsanpassning.

Kommunledningskontoret ser positivt på förslaget till grönplan. Det är ett viktigt underlag i arbetet med bland annat planering, exploatering, klimatanpassning och naturvård. Det är dock angeläget att komplettera kunskapsunderlaget, både för att få fördjupad information till exempelvis planer och genomförandeprojekt och för att kunna arbeta med grönstrukturen på en strategisk nivå.

Vidare delar Kommunledningskontoret Miljö och Samhällsbyggnads bedömning om att de synpunkter som inkommit under remissen inte föranleder ändringar i planen. Men förvaltningen vill betona vikten av att arbeta aktivt med andra förvaltningar samt kommunala bolag och förbund och att föra dialog med medborgare och idéburen sektor när grönstråk i kommunen ska utvecklas.

Beslutet skickas till
Miljö- och samhällsbyggnadsnämnden

Eva Hallberg
Kommundirektör

Anita Wallin
Chef tillväxtavdelningen

ESLÖVS KOMMUN

GRÖNPLAN FÖR ESLÖV
SLUTGILTIG REMISSVERSION

Grönplan för Eslöv bidrar till del lokala miljömålet *Rik natur* i *Miljöstrategi för Eslöv* samt mål gällande grönstruktur i *Översiktsplan Eslöv 2035*. *Grönplan för Eslöv* gäller för kommunens förvaltningar samt för bolagen Ebo och Merab.

Grönplan för Eslöv är antagen av kommunstyrelsen den 2025-XX-XX. Den riktar sig till anställda inom Eslövs kommunorganisation samt bolagen Ebo och Merab. Ses över för revidering varje mandatperiod.
Kontaktperson: Projektledare exploatering, Miljö och samhällsbyggnad.

Innehåll

Bakgrund **3**

Syfte **3**

Organisation **4**

Kommunfullmäktige 4
Kommunstyrelsen 4
Styrgrupp 4
Intern referensgrupp 4
Samordnare 4

Rådighet **4**

Avgränsningar och kopplingar **5**

Uppföljning **6**

Mål **6**

Åtgärder **8**

1. Utveckla gröna stråk 8
   1.1 Kartläggning av befintliga grönstråk i kommunens tätorter 8
   1.2 Analys av ekologiskt funktionella nätverk 9
   1.3 Utredning av grönstråkens genomförbarhet 9
   1.4 Grönstråk vid planering och anläggning 9
   1.5 Beträdor 10
   1.6 Koppla samman Östra Eslöv med Snärjet 10
2. Säkerställ kvalitativa och gröna tätorter 10
   2.1 Ta fram en parkplan 10
   2.2 Analysera tätorternas tillgång till kvalitativa grönområden 11
   2.3 Använd grönytefaktor som utvärderingskriterium vid markanvisningar 11
   2.4 Utveckla grönstrukturen i Östra Eslöv 11
   2.5 Riktlinjer för gröna skol- och förskolegårdar 12
   2.6 Ökad krontäckningsgrad i tätorter 12
3. Utveckla tätortsnära natur 13
   3.1 Inled en dialog om planläggning av området mellan väg 113 och Snärjet 13
   3.2 Utveckla naturmarken vid Bäckdala i enlighet med detaljplan 13

Bakgrund

Grönstruktur är ett samlande begrepp som används för att beskriva ett nätverk av grönska och vatten, i olika geografiska nivåer. Det omfattar allt från praktfulla finparker och trädgårdar till vild natur. Ibland kallas sjöar, hav och vattendrag för blåstruktur men i *Grönplan för Eslöv* behandlas dessa också under begreppet grönstruktur. Åkermark räknas vanligtvis inte in i begreppet men har ändå betydelse för funktioner och utvecklingsmöjligheter av grönstrukturens ytor genom att de ofta ansluter till varandra. Bebyggelse, vägar och torg räknas ofta inte heller till begreppet men avgränsningen är inte alltid självklar. Hårdgjord mark kan täckas av trädkronor och det blir allt vanligare med gröna tak och fasader.

För att kommunens invånare både idag och framöver ska kunna glädjas åt och nyttja gröna kvaliteter krävs en långsiktig planering som tar tillvara på och utvecklar grönstrukturens olika värden. Det är en kontinuerlig process som handlar om park- och naturförvaltning, men också om strategiska frågor som vilka områden som behöver skyddas eller restaureras, eller hur gröna värden ska tas omhand i stadsutvecklingen. Att ta fram en grönplan är en viktig del av arbetet med grönstrukturen.

Arbetet med *Grönplan för Eslöv* har genomförts med stöd av LONA, ett statligt bidrag vars syfte är att främja ett långsiktigt och lokalt naturvårdsengagemang.

Syfte

Grönplan för Eslöv är en handlingsplan för kommunens arbete med planering, utveckling och förvaltning av grönstrukturen i Eslövs kommun.

Grönplanen föreslår konkreta åtgärder för att utveckla, sammanlänka och öka tillgängligheten till parker, grönområden och natur i Eslövs kommun.

Grönplanens långsiktiga mål är att verka för en varierad, sammanhängande och utvecklad grönstruktur som gynnar biologisk mångfald och genererar ekosystemtjänster som exempelvis dagvattenhantering, luftrening, förbättrat lokalklimat, rekreation och hälsa.

Grönplan för Eslöv kopplar till *Miljöstrategi för Eslöv* och ska bidra till att uppfylla målet *Rik natur i Eslöv.* Grönplan för Eslöv verkar också för att uppnå mål i Översiktsplan Eslöv 2035, gällande tätortsnära rekreation, grönområden, natur och gröna stråk.

Till grönplanen hör en bilaga (bilaga 1) vars syfte är att utgöra ett vägledande underlag vid fysisk planering. Bilagan innehåller kartor och beskrivningar av Eslövs grönstruktur, inklusive brister och behov samt information om de åtgärder som föreslås i grönplanen.

Organisation

Kommunfullmäktige

Kommunfullmäktige antog den 26 februari 2024 *Miljöstrategi för Eslöv* som innehåller mål som ligger till grund för *Grönplan för Eslöv.*

Kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen antar *Grönplan för Eslöv.*

Styrgrupp

Miljöstrategin har en styrgrupp bestående av kommundirektörens ledningsgrupp. Styrgruppen ska hållas uppdaterad om arbetet med planerna kopplade till miljöstrategin och kan besluta om ändringar i dessa planer.

Intern referensgrupp

Miljöstrategin har en intern referensgrupp bestående av representanter från kommunens olika verksamheter samt från bolagen Ebo och Merab. Arbetet i planerna kopplade till miljöstrategin följs upp, sammanställs och analyseras av referensgruppen. Resultaten redovisas årligen internt och externt.

Samordnare

Grönplan för Eslövs samordnare, projektledare på Miljö och samhällsbyggnad Gata Trafik Park, ska bistå med kompetens och stöd i de processer där kunskap kring grönstrukturs betydelse krävs för att genomföra åtgärderna i *Grönplan för Eslöv.* Grönplanens samordnare ska delta i miljöstrategins referensgrupp och i arbetet med uppföljning.

Rådighet

Kommunorganisationen ska arbeta aktivt med att skydda, värna och utveckla grönstrukturen. Det görs i skötsel av den egna marken, i den fysiska planeringen, i upprättande av avtal, med hjälp av kommunikation, inom pedagogik och i vattenförvaltningsarbetet med mera. Kommunorganisationen ska också samverka med andra aktörer för att bidra till målet *Rik natur i Eslöv.*

Grönplan för Eslöv omfattar all mark inom Eslövs kommun, men åtgärderna berör främst den kommunägda marken. Däremot avser de föreslagna grönstråken både kommunägd och privat mark.

Avgränsningar och kopplingar

Grönplan för Eslöv kopplar till *Översiktsplan Eslöv 2035* som beskriver kommunens framtida målbild och långsiktiga vilja för hur mark, vatten och bebyggelse ska utvecklas hållbart. Grönplanen utgår från översiktsplanens ställningstaganden och utvecklingsstrategier för tätortsnära rekreation, grönområden, grön infrastruktur, natur, gröna stråk samt kartor för mark- och vattenanvändning.

Region Skånes kartläggning *Grönstruktur i Skåne* utgör i kombination med *Översiktsplan Eslöv 2035* föreslagna grönstråk grunden till kartering av grönstråk i *Grönplan för Eslöv*.

Grönplan för Eslöv kopplar till *Miljöstrategi för Eslöv* som visar riktningen för kommunorganisationens miljöarbete med utgångspunkt i de nationella miljömålen och därmed stora delar av de globala målen i Agenda 2030. Miljöstrategin och planerna ska bidra till det regionala miljömålsarbetet som samordnas av Länsstyrelsen.

Grönplan för Eslöv har en stark koppling till *Naturplan för Eslöv* då båda verkar för att uppnå målet *Rik natur i Eslöv* i *Miljöstrategi för Eslöv.* *Grönplan för Eslöv* är mer geografiskt bunden på grund av utvecklingsförslagen av grönstråk samt en rad åtgärder kopplade till specifika platser i kommunen.

Grönstrukturen påverkas inte av administrativa gränser, dock har planen avgränsats till kommungränsen.

Grönplan för Eslöv berör alla ytor som är relevanta för att bevara, utveckla och stärka gröna strukturer. Blå infrastruktur omfattas även av *Grönplan för Eslöv* och definieras som nätverk av vattenmiljöer.

Grönplan för Eslöv hanterar inte frågor som styrs direkt av lagstiftning.

Uppföljning

Uppföljning av åtgärderna i *Grönplan för Eslöv* sker årligen inom ramen för uppföljning av *Miljöstrategi för Eslöv* som också innehåller indikatorer för att mäta status och behov av insatser. Resultatet redovisas både internt och externt och används för att utveckla kommunens miljöarbete.

Uppföljningen görs av ansvarig samordnare för *Grönplan för Eslöv*.

Mål

Grönplanen ska bidra till att uppnå målet *Rik natur i Eslöv* i *Miljöstrategi för Eslöv* samt målen i *Översiktsplan Eslöv 2035*. Ett urval av Översiktsplanens ställningstaganden och utvecklingsstrategier har gjorts avseende vad som är relevant för *Grönplan för Eslöv*.

Miljöstrategi för Eslöv

Målet Rik natur i Eslöv definieras: Naturen och den biologiska mångfalden i Eslövs kommun ska skyddas, bevaras och utvecklas.

- Andelen skyddad natur ska öka.
- Den biologiska mångfalden och ekosystemen ska skyddas, bevaras och utvecklas.
- Våra vattenförekomster ska uppnå God ekologisk- och kemisk status.
- Sprida information om och locka ut människor i naturen.

Översiktsplan 2035

Ställningstaganden

- Vi tillgängliggör natur- och grönområden för tätortsnära rekreation som en viktig del i arbetet för människors hälsa och livskvalitet och för biologisk mångfald.
- Det finns en variation av grönområden och tillgänglig tätortsnära rekreation. Vi utvecklar och samordnar det gröna i staden.
- Bostadsområden har god tillgång till grönområden och/eller tätortsnära rekreation. Ju tätare bebyggelse desto viktigare är tillgången till grönområden.

Utvecklingsstrategier för biologisk mångfald

- Vi bevarar och utvecklar naturområden för deras rekreativa och biologiska värden.
- Vi kartlägger den gröna infrastrukturen för att se hur den ska kompletteras och utvecklas.

Utvecklingsstrategier för grönstruktur

- Alla kommuninvånare har god tillgänglighet till varierade och innehållsrika grönområden för rekreation.
- Eslövs kommun bevarar och skyddar biologisk mångfald i befintliga områden och utvecklar den i nya områden.
- I tätbebyggda områden är människors tillgång till varierade grönområden särskilt viktig.
- Vid förtätning respekteras grönområden för sina samtliga mervärden och ekosystemtjänster.
- Vi skyddar värdefull natur.
- Upplevelserika gång- och cykelstråk i och mellan våra orter tillgängliggör naturen.
- Vi tillgängliggör odlingslandskapet genom att skapa sammanhängande stråk.
- Vi tillgängliggör natur- och kulturområden som är av intresse för hela regionen.

Åtgärder

Åtgärderna i *Grönplan för Eslöv* ska verka för att skapa en utvecklad och mer sammanhängande grönstruktur i Eslövs kommun som bidrar till en ökad biologisk mångfald och fler ekosystemtjänster. Åtgärderna är framtagna i dialog med berörda förvaltningar och utgår från strategier och mål i Miljöstrategi för Eslöv, Översiktsplan Eslöv 2035 och Regionplan Skåne 2022-2040.

Gröna miljöer utgör också viktiga rum för sociala möten, upplevelser, fysisk aktivitet och som spännande och pedagogiska lekmiljöer. Grönskan tillför estetiska värden och gör kommunen mer motståndskraftig för klimatförändringar. För att dessa värden ska kunna nyttjas till fullo krävs det att allmänheten har nära tillgång till kvalitativa natur- och rekreationsområden samt att grönskan finns i tillräcklig omfattning.

Ett effektivt sätt att förbättra grönstrukturen och tillgången till den är att utveckla befintliga eller nya gröna stråk mellan naturområden, grönområden, sjöar, vattendrag och tätorter. Dom gröna stråken kopplar samman grönstrukturen till en fungerande helhet och utgör viktiga länkar både för rekreation och som viktiga spridningsvägar och livsmiljöer för växter och djur.

1. Utveckla gröna stråk

1.1 Kartläggning av befintliga grönstråk i kommunens tätorter

Beskrivning En fördjupad kartläggning av befintliga grönstråk och grönområden ska genomföras i kommunens tätorter exklusive Eslöv (där en kartering redan finns). Kartläggningen ska komplettera den information som finns i kartorna i grönplanen (se bilaga 1) och ska fungera som underlag för kommande prioriteringar gällande utvecklingen av grönstrukturen.

Kartläggningen gäller Billinge, Stockamöllan, Stehag, Kungshult, Hurva, Löberöd, Harlösa, Flyinge, Gårdstånga och Getinge, Örtofta, Väggarp och Toftaholm och Marieholm.

Ansvar Miljö och samhällsbyggnad - Gata Trafik Park och Stab och Miljö.
Resurs 200 timmar
När När resurs finns
Uppföljning En kartläggning av befintliga grönstråk har tagits fram.

1.2 Analys av ekologiskt funktionella nätverk

Beskrivning Ta fram en analys av ekologiskt funktionella nätverk i kommunen. Analysen ska bygga på utpekade riksintressen, skyddade områden, värdetrakter samt kommunala värdekärnor för natur och landskapsobjekt samt ett antal modellarter. Utifrån analysen är det möjligt att identifiera såväl starka stråk som brister i grönstrukturen. Stråken ska komplettera den kommunövergripande kartan i grönplanen och ligga till grund för kommande prioriteringar.

Ansvar Kommunledningskontoret – Tillväxt samt Miljö och samhällsbyggnad - Kart och bygglovsavdelningen och Stab och Miljö
Resurs 200 timmar
När 2025
Uppföljning En analys är genomförd.

1.3 Utredning av grönstråkens genomförbarhet

Beskrivning I grönplanens kartering av gröna stråk (se bilaga 1) redovisas föreslagna nya grönstråk samt befintliga grönstråk i behov av utveckling. Utvecklingsförslagen gäller regionala stråk från Region Skåne, förslag från kommunens översiktsplan samt nya förslag som tagits fram under arbetet med grönplanen. Stråkens genomförbarhet är i detta skede inte utredd och behöver utredas översiktligt för att få en bättre bild av vad som krävs för att förverkliga dessa stråk. Äger kommunen marken eller krävs exempelvis markinköp eller upplåtelseavtal? Hur ser grannkommunernas arbete ut med anslutande regionala stråk? Föreslagna stråk på översiktlig nivå behöver få en mer konkretiserad dragning. Behövs nya gångvägar, stigar, skyltar, växtlighet eller något annat? Kartläggningen gäller hela kommunen.

Ansvar Miljö och samhällsbyggnad - Gata Trafik Park och Stab och Miljö med stöd av Kommunledningskontoret – Tillväxt.
Resurs Inom ram
När När resurs finns
Uppföljning En utredning om grönstråkens genomförbarhet har tagits fram.

1.4 Grönstråk vid planering och anläggning

Beskrivning Utvecklingsförslagen gällande nya grönstråk och grönstråk i behov av utveckling (se bilaga 1) ska förverkligas. De grönstråk som presenteras är en utgångspunkt för planering och kommunen ska alltid förhålla sig till grönstråken vid exploatering och anläggning både genom att ta hänsyn till befintliga stråk och om det är möjligt, utveckla befintliga eller nya grönstråk. Vid genomförandet av grönstråk där kommunen inte har

rådighet över marken kan markinköp eller upplåtelseavtal behöva göras. Anläggnings- och driftskostnader tillkommer och beror av stråkens omfattning.

Ansvar Kommunledningskontoret - Tillväxt och Miljö och samhällsbyggnad - Gata Trafik Park
Resurs Inom ram (planering av genomförandet)
När När resurs finns
Uppföljning Grönstråk har tillskapats.

1.5 Beträdor

Beskrivning Undersök möjligheten att tillgängliggöra odlingslandskapet genom s.k. beträdor, där smala remsor av obrukad mark lämnas längs åkerkanterna och görs tillgängliga för allmänheten, genom avtal med markägare. Syftet är att skapa sammanhängande grönstråk i odlingslandskapet.

Ansvar Miljö och Samhällsbyggnad – Stab och miljö med stöd av Kommunledningskontoret - Tillväxtavdelningen
Resurs 100 timmar
När När resurs finns
Uppföljning Möjligheten till beträdor har undersökts och strategiska platser har kartlagts.

1.6 Koppla samman Östra Eslöv med Snärjet

Beskrivning Östra Eslövs tillgång till närnatur ska förbättras genom att koppla samman det befintliga grönstråket längs Per Håkanssons väg med Snärjet, genom att förlänga gång- och cykelvägen (se bilaga 1).

Ansvar Miljö och Samhällsbyggnad - Gata Trafik Park
Resurs När resurs finns
När Vid utveckling av Östra Eslöv i samband med investerings- och exploateringsprojekt.
Uppföljning Gång- och cykelvägen har anlagts.

2. Säkerställ kvalitativa och gröna tätorter

2.1 Ta fram en parkplan

Beskrivning En parkplan ska tas fram för Eslövs tätort, Marieholm och Löberöd. Parkplanen utgår från Grönplan för Eslöv men går djupare in på parkernas och grönområdenas nuvarande utformning och eventuella

utvecklingsmöjligheter. Parkernas kvaliteter analyseras och alla grönområden och parker kategoriseras utifrån karaktär. Syftet är att säkerställa kvalitativa och hållbara parker med varierande innehåll.

Ansvar Miljö och Samhällsbyggnad - Gata Trafik Park
Resurs Inom ram
När Parkplanen beräknas vara färdig 2026.
Uppföljning En parkplan har tagits fram för Eslövs tätort, Marieholm och Löberöd.

2.2 Analysera tätorternas tillgång till kvalitativa grönområden

Beskrivning En analys av kommuninvånarnas tillgång (avstånd) till naturområden, parker och andra kvalitativa grönområden ska genomföras även för de tätorter som inte omfattas av parkplanen.

Analysen avser Billinge, Stockamöllan, Stehag, Kungshult, Hurva, Harlösa, Flyinge, Gårdstånga och Getinge, Örtofta, Väggarp och Toftaholm.

Ansvar Miljö och Samhällsbyggnad - Gata Trafik Park med stöd av Kart- och bygglovsavdelningen (GIS)
Resurs 40 timmar
När 2025
Uppföljning En tillgångsanalys har tagits fram för ovan listade tätorter.

2.3 Använd grönytefaktor som utvärderingskriterium vid markanvisningar

Beskrivning För att säkerställa gröna kvaliteter och stärka grönstrukturen i kommunens tätorter ska kommunen testa grönytefaktor i minst en markanvisning. Eslövs kommun har inte tidigare har arbetet med grönytefaktor i exploateringsprojekt.

Ansvar Kommunledningskontoret – Tillväxtavdelningen.
Resurs 100 timmar
När När kommunen har en markanvisning där grönytefaktor går att tillämpa.
Uppföljning Att krav på grönytefaktor finns med i markanvisning och i efterföljande avtal.

2.4 Utveckla grönstrukturen i Östra Eslöv

Beskrivning Östra Eslöv är ett utpekat bristområde gällande grönstruktur. I arbetet med stadsutvecklingsprojektet Östra Eslöv har en ekosystemtjänstanalys med tillhörande förslag till grönstrukturplanering tagits fram. För att kunna utveckla grönstrukturen i Östra Eslöv behöver en

prioritering av de föreslagna åtgärderna tas fram samt en planering för hur och när åtgärderna ska genomföras. Åtgärderna berör detaljplaner, exploateringsprojekt och investeringsprojekt i Östra Eslöv.

Ansvar Kommunledningskontoret – Tillväxtavdelningen med stöd av Miljö och Samhällsbyggnad – Gata Trafik Park.
Resurs 100 timmar
När Vid utveckling av Östra Eslöv i samband med investerings- och exploateringsprojekt.
Uppföljning En prioritering av åtgärdsförslagen gällande grönstrukturen i Östra Eslöv har tagits fram inkl. en planering för hur och när åtgärderna ska genomföras.

2.5 Riktlinjer för gröna skol- och förskolegårdar

Beskrivning Ta fram riktlinjer för hur skol- och förskolegårdar kan utformas med ett större inslag av träd, buskar och annan växtlighet. Riktlinjerna tillämpas vid om- och nybyggnation och verkar långsiktigt för att skapa grönare skol- och förskolegårdar i Eslövs kommun.

Ansvar Serviceförvaltningen – Fastighetsavdelningen samt Barn och utbildning
Resurs Inom ram
När 2025
Uppföljning Riktlinjer gällande utformning har tagits fram.

2.6 Ökad krontäckningsgrad i tätorter

Beskrivning En kartläggning och beskrivning av krontäckningsgraden för alla kommunens tätorter är genomförd (2023). Denna visar att det finns brister i alla tätorter. För att ta fram metoder och förhållningssätt som gör att kommunens verksamheter kan arbeta för att öka krontäckningsgraden behöver plan- och exploateringsenheten tillsammans med avdelningen Gata Trafik Park utreda vad som är möjligt. Utredningen ska innehålla aspekter såsom var i kommunen det är lämpligt inleda arbetet, i vilken typ av processer (plan, exploatering, anläggning), ansvarsfördelning och finansiering.

Ansvar Miljö och Samhällsbyggnad - Gata Trafik Park och Kommunledningskontoret - Tillväxtavdelningen
Resurs 40 timmar
När 2025
Uppföljning Har verksamheterna utrett hur kommunen ska arbeta för att öka korntäckningsgraden utifrån 3-30-300-principen?

3. Utveckla tätortsnära natur

3.1 Inled en dialog om planläggning av området mellan väg 113 och Snärjet

Beskrivning Kommunens översiktsplan anger en ändrad markanvändning från jordbruksmark till natur för ett område mellan väg 113 och Snärjet. Kommunen är markägare. För att kunna starta en detaljplaneprocess behöver Kommunledningskontoret och Miljö och Samhällsbyggnad ta fram en gemensam bild av vad som ska hända på platsen och vilka åtgärder det kommer att kräva.

Ansvar Kommunledningskontoret – Tillväxtavdelningen med stöd av Miljö och Samhällsbyggnad – Stab och miljö
Resurs 40 timmar
När 2026
Uppföljning Att det finns en dokumenterad gemensam bild av hur om området ska utvecklas.

3.2 Utveckla naturmarken vid Bäckdala i enlighet med detaljplan

Beskrivning Grönområdet vid Bäckdala ska utvecklas till naturmark i enlighet med detaljplanen. Platsen har potential att utvecklas till en grön lunga och är viktig för biologisk mångfald. Exploateringsprojektet är avslutat och annan finansiering behöver tillkomma.

Ansvar Miljö och Samhällsbyggnad - Gata Trafik Park samt Stab och miljö
Resurs Inom ram
När 2030
Uppföljning Har marken vid Bäckdala utvecklats till naturmark.

Redovisning av inkomna synpunkter på remiss i ärendet *Grönplan för Eslöv*

Remissförfarande

Miljö- och samhällsbyggnadsnämnden beslutade den 20 november 2024 att skicka ut förslag till Grönplan för Eslöv på remiss till och med den 28 februari 2025.

Förslag till Grönplan för Eslöv har skickats till kommunens nämnder (med undantag av Valnämnden, Överförmyndarnämnden och Jävsnämnden) samt till berörda myndigheter och föreningar. Kommunstyrelsen har fått ärendet för kännedom. På nämndens sammanträde togs beslut om att även de bolag som delvis är ägda och/eller markförvaltare i kommunen ska omfattas av remissförfarandet och av grönplanen. Sändlistan kompletterades därefter med bolagen VA SYD, Kraftringen och Sydvatten som också har ombetts att yttra sig kring hur dom ställer sig till att omfattas av grönplanen.

Sammanfattning av inkomna yttranden

Totalt tio yttranden har inkommit under remisstiden. Sex instanser har lämnat yttranden med synpunkter. Dessa redovisas och besvaras under avsnittet *Redovisning och bemötande av inkomna synpunkter*. Region Skåne avstår från att yttra sig.

Inkomna yttranden med synpunkter
Länsstyrelsen i Skåne län
Kultur- och fritidsnämnden
Vård- och omsorgsnämnden
Sydvatten AB
Kraftringen
VA SYD

Inkomna yttranden utan synpunkter
MERAB (Mellanskånes Renhållnings AB)
Servicenämnden
Barn- och familjenämnden
Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden

Remissinstanser som valt att inte yttra sig
Region Skåne

Remissinstanser som ej svarat
EBO (Eslövs bostads AB)
Eslövsbygdens naturskyddsförening
Friluftsfrämjandet

Redovisning och bemötande av inkomna synpunkter

Länsstyrelsen i Skåne län

Länsstyrelsens naturskyddsenhet har översiktligt granskat grönplanen utifrån biologisk mångfald. Vi bedömer att grönplanen är ambitiös och täcker in de områden som kommunen har ansvar för att arbeta med.

Synpunkt 1_Länsstyrelsen:
De delar som kommunen avser arbeta vidare med enligt grönplanen kan förstärkas med att använda de regionala värdetrakterna som ingår i handlingsplanen för ekologiskt funktionella landskap (tidigare Handlingsplan för grön infrastruktur). Den sätter in kommunens naturvärden i ett regionalt perspektiv och kan ge vägledning till vilka insatser för restaurering och bevarande som kan ha störst potential att ge ett bra resultat för ambitionen att bevara och stärka biologisk mångfald. Se bilagd lista (Värdetrakter Eslöv uttag 20250226) över de värdetrakter som vid en översiktlig avgränsning i Länsstyrelsens karttjänst (Grön infrastruktur planering - Skåne) kunde identifieras som att de ingår i Eslövs kommun. Ser man till områden som angränsar i omkringliggande kommuner kan antalet säkert utökas.

> **Återkoppling:** Relevant synpunkt. Det finns möjlighet att stärka värdetrakterna inom grönplanens utveckling av grönstrukturen. Kommunens bevarandearbete hanteras i Naturplan för Eslöv (2024).
>
> **Ändring:** Grönplanens bilaga 1 kompletteras med text och kartor avseende de regionala värdetrakter som berör Eslövs kommun.

Synpunkt 2_Länsstyrelsen:
Planen kan även med fördel utvecklas med att sätta kvantitativa mål för bevarandearbetet. Detta kan bland annat göras utifrån nuvarande EU-förordningar och Sveriges internationella åtaganden som en del i kommunens arbete med att bidra till de nationella miljömålen. Mer konkret och i detalj kan det göras utifrån de metoder som redan använts i arbetet med att ta fram värdetrakter och identifiera värdekärnor.

> **Återkoppling:** Kommunens bevarandearbete hanteras i Naturplan för Eslöv (2024).

Ett par exempel på användningsområden för värdetrakterna anges nedan kopplat till åtgärderna som identifierats i grönplanen.

Synpunkt 3_Länsstyrelsen:
För området kring Flyinge bör sandmarksvärdena tas med i arbetet då de är höga i området och kan stärkas. Försiktighet krävs vid utveckling av rekreationsstråk längs med ån så de inte stör fågellivet på de betesmarker som finns längs med ån.

> **Ändring:** Grönplanens bilaga kompletteras med information om Flyinges sandmarksvärden och om att hänsyn ska tas till fågellivet vid åns betesmarker samt i synnerhet vid reservatet.

Synpunkt 4_Länsstyrelsen:
Avsnitt: 2. Säkerställ kvalitativa och gröna tätorter 2.1 Ta fram en parkplan
Parkplanen kan med fördel bidra till att stärka, binda samman och utöka de kända värdekärnorna och -trakterna för ädellövträd och ek. Detta genom att i parkplanen prioritera skogsek och ädellövträd som identifierats som värdekärnor i värdetrakterna. Med en sådan inriktning på parkplanen för bland annat Löberöd kan planen bidra till att restaurera och stärka de naturvärden som är kopplade till äldre ek och andra ädellövträd i Eslöv. Ädellövträden är dessutom de som hyser en stor del av de hotade arter som finns i Skåne. Det stärker och kompletterar även arbetet med att bevara naturvärdena knutna de äldre, skyddsvärda träd som redan är kända genom att bidra till att en ny generation finns på plats när de äldre träden dör av.

I metoden för att identifiera och avgränsa värdekärnor och värdetrakter för ädellövträd och ek finns möjligheter att ange ambitionsnivåer för att utöka värdetrakternas areal eller stärka dem inom deras befintliga utbredning samt även bidra till att etablera nya värdekärnor på sikt. Även kompletterat med skötselinsatser (t ex veteranisering) som kan överbrygga de åldersglapp som brukar finnas i landskapet för äldre träd.

> **Återkoppling:** Relevant synpunkt. Vi tar med oss detta i arbetet med parkplanen.

> **Ändring:** Se Synpunkt 1_Länsstyrelsen.

Synpunkt 5_Länsstyrelsen:
Inriktningen på flera av grönplanens åtgärder kan få större betydelse för biologisk mångfald med utgångspunkt från de nämnda värdetrakterna – såväl 1. Utveckla grönstråk (delåtgärderna 1.2 och 1.3(2)) och flera av åtgärderna under avsnitt 2: 2.2, 2.4, 2.5 och 2.6.

> **Ändring:** Åtgärd 1.2 kompletteras med värdetrakter. Se även Synpunkt 1_Länsstyrelsen. Åtgärd 1.3(2) korrigeras till nummer till 1.4, efterföljande åtgärder i avsnitt 1 uppdateras med rätt nummerföljd.

Synpunkt 6_Länsstyrelsen:
Bilaga 1 Grönplan, avsnitt Flyinge
Apropå texten i bilaga 1 till grönplanen sid 38 om Flyinge: ”Flyinge ligger i Kävlingeåns dalgång omgivet av odlingslandskap. Flyinge ligger alldeles intill Kävlingeån (riksintresse för friluftsliv) och naturreservatet Flyinge ängar (riksintresse Natura 2000).”

Flyinge är inte Natura 2000-område. Värdena kopplade till sandiga marker bör lyftas då de utgör en nordlig del av värdetrakten för sandmark Värdetrakt 3 sandmarker Vombsänkan. Det finns goda möjligheter att med enkla medel förstärka biologisk mångfald kopplad till just sandmarker genom enkla medel.
Vi vill också påpeka att det inte är lämpligt att utveckla friluftsintressena längs ån enligt grönplanens förslag för mycket med tanke på fågellivet på de fuktiga betesmarkerna längs med ån. Åtminstone inte så störning fås inom reservatet. Kartan kan med fördel göras lite tydligare. Det hade t.ex. varit bra om reservatsgränsen framgick på kartan. Det saknas även en grön pil strax under 7:an (se nedan figur 16 från grönplanen) i väst-östlig riktning för det stråk för biologisk mångfald som utgörs av reservatsområdet och de sandmarker som sträcker sig öster om reservatet.

> **Ändring:** Kartan för Flyinge i Grönplanens bilaga 1 kompletteras med reservatsgräns, gräns för värdetrakten för sandmark samt befintligt grönstråk för biologisk mångfald avseende reservatet och sandmarker öster om reservatet. Tillhörande text kompletteras med information om sandmarker och fågelliv, se Synpunkt 3_Länsstyrelsen. Felaktig text om Natura 2000 tas bort.

Allmänna synpunkter
Länsstyrelsen bistår gärna i att vägleda hur värdetrakterna och de regionala underlagen kan användas då det är ett något oöverskådligt material med flera lager och olika delar som behöver hanteras. En sådan vägledning skulle också stödja oss i arbetet med att utveckla materialet så det blir med tillgängligt och överskådligt.

Kultur- och fritidsnämnden

Kultur- och fritidsnämnden ser positivt på grönplanens bredare ansats och de åtgärder som syftar till att utveckla kommunens grönstruktur. Kultur- och fritidsnämnden vill dock särskilt lyfta vikten av att grönplanen stärker folkhälsan genom tillgång till rekreation, idrott och friluftsliv.

Synpunkt 1_Kultur- och fritidsnämnden:
1.Grönstråk som främjar fysisk aktivitet och folkhälsa
• Vid kartläggning och utveckling av grönstråk (1. 1, 1.3) bör möjligheter för fysisk aktivitet prioriteras. Markerade promenadstråk, utegym och spontanidrottsytor kan bidra till ökad rörelse.
• Grönstråk bör planeras för att inkludera både hög- och lågintensiv motion för att passa olika åldersgrupper och behov.

> **Återkoppling:** Vid utveckling av rekreativa gröna stråk är syftet att främja folkhälsan genom att skapa möjlighet till rörelse genom och mellan rekreativa miljöer och målpunkter. Stråkens utformning kommer att variera och anpassas efter platsens förutsättningar och behov. Synpunkten föranleder ingen ändring.

Synpunkt 2_Kultur- och fritidsnämnden:
2.Tillgänglighet och trygghet i rekreationsmiljöer

• Säkerställ att grönstråk och rekreationsområden är trygga genom god belysning och underhåll (1.3, 1.5). Detta är särskilt viktigt för att skapa trygga miljöer för olika målgrupper.
• Viloplatser och anpassade gångytor bör integreras för att göra områdena tillgängliga för alla, inklusive personer med funktionsvariationer.

> **Återkoppling:** Synpunkten ska beaktas vid planering och genomförande. Synpunkten föranleder ingen ändring.

Synpunkt 3_Kultur- och fritidsnämnden:
3.Samverkan med friluftsorganisationer och skolor
• Vid planering och genomförande av nya grönstråk bör kommunen samverka med lokala friluftsföreningar för att identifiera behov av exempelvis motionsspår, cykelleder och samlingsplatser för utomhusträning.
• Skolor och vårdsektorn bör involveras för att använda dessa områden för exempelvis skolidrott och fysisk aktivitet på recept.

> **Återkoppling:** Grönplanen omfattar inte utveckling av friluftslivet eller idrottsplatser. Förslagen ovan bör hellre lyftas i exempelvis en friluftsplan. Synpunkten föranleder ingen ändring.

Sammanfattning
Kultur- och fritidsnämnden stödjer grönplanens mål men vill betona vikten av att utveckla grönstrukturen med fokus på folkhälsa, fysisk aktivitet och tillgång till rekreation. Genom att prioritera trygghet, tillgänglighet och samverkan med idrott och friluftsliv kan kommunen skapa hållbara grönstråk som gynnar kommunens medborgare.

Vård- och omsorgsnämnden

Vård- och omsorgsnämnden godkänner förvaltningens förslag till yttrande och översänder det till miljö- och samhällsbyggnadsnämnden.

Synpunkt 1_ Vård- och omsorgsnämnden:
Vård och Omsorg vill framföra vikten av att det finns grönområden som är tillgängliga för alla, både äldre och personer med fysiska funktionshinder. Även viktigt att i tillgängliga grönområden skapa möjlighet för vila genom tillgängliga sittytor.

> **Återkoppling:** Synpunkten ska beaktas vid planering och genomförande. Synpunkten föranleder ingen ändring.

Sydvatten

Sydvatten kan komma att beröras som markägare och ägare till samhällsviktig infrastruktur. Sydvatten ställer sig positiv till planen under förutsättning att tillräcklig hänsyn tas till de av Sydvattens anläggningar som kan komma att beröras (se nedan). Sydvatten anser även att hänsyn bör tas till de hydrologiska förutsättningarna i de vattennära områdena längs Rönne ås och Kävlingeåns huvudfåra.

Synpunkt 1_Sydvatten:
Sydvattens befintliga infrastruktur (större vattenledningar eller andra anläggningar kan komma att beröras av några av de föreslagna grönstråken för rekreation och vattenhantering vid Harlösa, Eslöv, Stehag och Rönneholms mosse. Sydvatten förutsätter att utförandefasen föregås av samråd med Sydvatten inför eventuella schaktarbeten.

> **Återkoppling:** Synpunkten ska beaktas vid planering och genomförande. Synpunkten föranleder ingen ändring.

Synpunkt 2_Sydvatten:
Några av grönstråken planeras ligga inom översvämningskänsliga områden vid Kävlingeån och Rönne å. Detta är fallet vid Gårdsstånga, Flyinge, Harlösa, Örtofta (Kävlingeåns huvudfåra), Rönneholms mosse och Stockamöllan (Rönne ås huvudfåra). Eventuella åtgärder bör planeras med hänsyn till områdets utsatthet. Anläggningar inom området bör tåla stundtals höga vattennivåer och höga flöden (se även MSB:s översvämningskarteringar för Rönne å och Kävlingeån) för att kunna anses långsiktigt hållbara.

> **Återkoppling:** Synpunkten ska beaktas vid planering och genomförande. Synpunkten föranleder ingen ändring.

Kraftringen
Kraftringen har getts möjlighet att yttra sig över Grönplan för Eslövs kommun. Kraftringen har inga synpunkter på planen.

Synpunkt 1_Kraftringen:
Kraftringen vill dock framför vikten av att hänsyn tas till vår befintliga ledningsinfrastruktur i samband med att kommunen realiserar Grönplanen, så att t.ex. nyplantering av träd och vegetation inte hamnar i konflikt med vår befintliga ledningsinfrastruktur.

> **Återkoppling:** Synpunkten ska beaktas vid planering och genomförande. Synpunkten föranleder ingen ändring.

VA SYD
VA SYD har inget att erinra mot förslaget till grönplan för Eslövs kommun.

Ett antal åtgärder kan beröra den allmänna VA-anläggningen. Det handlar till exempel om åtgärd 2.4 Utveckla grönstrukturen i Östra Eslöv och åtgärd 2.5 Ökad krontäckningsgrad. VA SYD är gärna med tidigt i arbetet med dessa åtgärder för att säkerställa lösningar som även fungerar bra för den allmänna VA-anläggningen.

> **Återkoppling:** Synpunkten ska beaktas vid planering och genomförande. Synpunkten föranleder ingen ändring.

ESLÖVS KOMMUN

GRÖNPLAN FÖR ESLÖV BILAGA 1
SLUTGILTIG REMISSVERSION

Grönplan för Eslöv bidrar till del lokala miljömålet Rik natur i Miljöstrategi för Eslöv samt mål gällande grönstruktur i Översiktsplan Eslöv 2035.

Till grönplanen hör denna bilaga vars syfte är att utgöra ett vägledande underlag vid fysisk planering. Bilagan innehåller kartor och beskrivningar av Eslövs grönstruktur, inklusive brister och behov samt information om de åtgärder som föreslås i grönplanen.

Grönplan för Eslöv är antagen av kommunstyrelsen den 2025-XX-XX. Den riktar sig till anställda inom Eslövs kommunorganisation samt bolagen Ebo och Merab. Ses över för revidering varje mandatperiod.
Kontaktperson: Projektledare exploatering, Miljö och samhällsbyggnad.

Innehåll

OM GRÖNSTRUKTUR 3
Grönstrukturens värden 3
Grönplanering 4
Gröna stråk 6
Biologisk mångfald 7
Ekosystemtjänster 8
Klimatförändringar 8
Träd 9
Rekreation och friluftsliv 10

ESLÖVS KOMMUN 12
Markanvändning i Eslövs kommun 12
Naturvärden 13
Rekreativa värden 16
Utveckling av gröna stråk 17

ESLÖVS TÄTORTER 21
Eslövs tätort 22
Billinge 28
Stockamöllan 30
Stehag 31
Kungshult 33
Hurva 34
Löberöd 35
Harlösa 37
Flyinge 39
Gårdstånga och Getinge 41
Örtofta, Väggarp och Toftaholm 42
Marieholm 43

Källor 44

OM GRÖNSTRUKTUR

Grönstruktur är ett samlande begrepp som används för att beskriva ett nätverk av grönska och vatten, i olika geografiska nivåer. Det omfattar allt från praktfulla finparker och trädgårdar till vild natur. Ibland kallas sjöar, hav och vattendrag för blåstruktur men i *Grönplan för Eslöv* behandlas dessa också under begreppet grönstruktur. Åkermark räknas vanligtvis inte in i begreppet men har ändå betydelse för funktioner och utvecklingsmöjligheter av grönstrukturens ytor genom att de ofta ansluter till varandra. Bebyggelse, vägar och torg räknas ofta inte heller till begreppet men avgränsningen är inte alltid självklar. Hårdgjord mark kan täckas av trädkronor och det blir allt vanligare med gröna tak och fasader.

Grön infrastruktur definieras av Naturvårdsverket som följande: ”Ett ekologiskt funktionellt nätverk av livsmiljöer och strukturer, naturområden samt anlagda element som utformas, brukas och förvaltas på ett sätt så att biologisk mångfald bevaras och för samhället viktiga ekosystemtjänster främjas i hela landskapet” (Naturvårdsverket, 2024).

Grönstruktur är avgörande för biologisk mångfald, livsmiljöer och spridningsvägar. Den ger också rekreativa, sociala och ekonomiska värden genom ekosystemtjänster som naturen och den biologiska mångfalden tillhandahåller. Vi behöver grönstruktur för att integrera naturen och den biologiska mångfalden i våra tätorter och för att främja förekomsten och bevarandet av arter i landskapet. Detta möjliggör spridning och bevarandet av intakta ekosystem, vilket i sin tur ger de ekosystemtjänster vi behöver. Genom att planera grönstruktur kan vi skapa specifika ekosystemtjänster, såsom rekreation, genom att exempelvis anlägga stigar. Utan biologisk mångfald får vi inte dessa ekosystemtjänster, vilket gör den biologiska mångfalden grundläggande för all grönstruktur.

Grönstrukturens värden

Det går att peka ut ett mycket stort antal värden som grönstrukturen bidrar med till våra samhällen, vårt välbefinnande och vår grundläggande hälsa. Dessa värden hänger ofta tätt samman med varandra och genom att koppla ihop mindre natur- och kulturmiljöer till en välfungerande helhet i en regional struktur, ökar de gröna miljöernas totala värden. De komplexa sambanden innebär att grönstrukturens värden kan presenteras på många olika sätt. Nedan följer en sammanfattande beskrivning som delar upp grönstrukturens värden i fyra kategorier:

Ekologiska värden: Dessa avser grönstrukturens betydelse för bevarande av biologisk mångfald, ekosystem och ekosystemtjänster. En grönstruktur med varierade naturtyper och större sammanhängande områden kan ge dessa ekologiska värden.

Sociala värden: Dessa avser grönstrukturens betydelse för folkhälsan i form av stärkt livskvalitet och välbefinnande. Gröna miljöer utgör viktiga rum för mänskliga möten och gemensamma upplevelser och för fysisk aktivitet. De utgör fantastiska lekmiljöer för barn, tillför estetiska värden och inspiration. För att dessa värden ska kunna nyttjas till fullo krävs det att allmänheten har nära tillgång till natur- och rekreationsområden och kan uppleva tilltalande landskap i vardagen.

Kulturhistoriska värden: Dessa avser grönstrukturens betydelse för såväl landskapets som bygdens historia och kulturella identitet. Lämningar av våra förfäders aktiviteter skapar förståelse för vår gemensamma historia och bildar strukturer som tillför landskapet läsbarhet och begriplighet.

Ekonomiska värden: Dessa avser grönstrukturens betydelse för tillväxt och samhällsekonomiska vinster. Grönstrukturen bidrar med en rad ekonomiska värden i form av areella näringar (jordbruk, skogsbruk, fiskerinäring, jakt), friluftsliv och rekreation samt turism som alla bidrar till samhällsekonomiska vinster och tillväxt. Grönstrukturen är viktig vid valet av bostadsort och är en etableringsfaktor för företag och högre utbildningar. Gröna miljöer är en avgörande faktor för ett samhälle med friska och därmed arbetsföra individer. Grönstrukturen har därmed av stort värde för regioners attraktionskraft och tillväxt.

Grönplanering

Natur var under lång tid något som ansågs höra hemma utanför tätorterna och som tillhörde naturvårdens arbetsområde. Men genom översiktsplanens införande i plan- och bygglagen (PBL) har begreppen "grönplan" och "grönstrukturplan" lyfts från tätortsplaneringen och breddats till att omfatta hela landskapet. På 2000-talet myntades begreppet ”ekosystemtjänster" som de nyttor människan får av ekosystemen samt "grön infrastruktur" som anspelar på trafikinfrastrukturen och de gröna och blå strukturella samband som behöver beaktas i samhällsplaneringen. Det finns alltså idag fyra övergripande begrepp som används i samband med grönplanering och som till stora delar överlappar varandra.

Grönplanering handlar om att ta tillvara och utveckla grönstrukturens olika värden baserat på en helhetssyn. Genom att planera utifrån sambanden mellan olika natur- och kulturmiljöer och koppla dem till ett grönt nätverk ökar förutsättningarna för arter att spridas och för människor att röra sig. Det är en kontinuerlig process som handlar om park- och naturförvaltning, men också om strategiska frågor som vilka områden som behöver skyddas eller restaureras, eller hur gröna värden ska hanteras i stadsutveckling.

Boverket och Naturvårdsverket beskriver grönplanering på följande sätt: ***"Ett kontinuerligt arbete utan slut, men med årliga skördar, i form av större biologisk mångfald, bättre klimatanpassade miljöer, välbefinnande, hälsa, omhändertagna kulturvärden och positiva klimatavtryck"***.

Grönplanering handlar om att göra avvägningar mellan olika värden, men framför allt om att åstadkomma fler gröna värden. Precis som gator, vägar och bebyggelse behöver grönområden en infrastruktur som binder dem samman till en fungerande helhet som gör att de kan bidra till nyttor med full potential. Bebyggelse, trafikinfrastruktur och grönstruktur behöver samordnas så att grönstrukturen behåller samma värden efter exploatering eller allra helst ökar i kvalitet. Grönplaneringen är med andra ord en nödvändig faktor i en hållbar samhällsbyggnadsprocess.

Grönplan

En grönplan är ett strategiskt dokument till för att beskriva, analysera och värdera grönstrukturen i kommunens städer, byar och landsbygdens landskap. Den syftar till att klargöra hur kommunen och andra aktörer kan bevara och utveckla grönstrukturen för att gynna biologisk mångfald och samtidigt utveckla fler ekosystemtjänster. Genom att samla alla grönplaneringsfrågor under ett gemensamt paraply underlättas samordning och samverkan mellan olika aktörer.

Parkplan

En parkplan går djupare in på parkernas och grönområdenas innehåll och funktioner samt hur dessa kan utvecklas och förvaltas. Genom att kartlägga tillgången och kvaliteten på befintlig parkmark kan parkplanen sätta upp mål och strategier för parkernas utveckling. Exempelvis vilka behov av investeringsåtgärder och skötselinsatser som krävs för att utveckla och bevara attraktiva och välskötta parker och grönytor i kommunen.

Trädplan

En trädplan innehåller information och strategier för plantering och förvaltning av träd inom ett visst område. Planen utgår från en inventering som kartlägger de befintliga trädens placering, trädslag, ålder och skick. Resultatet gör det lättare för kommunen att planera skötseln av befintliga träd samt ger en bättre bild av vilka träd som på sikt behöver bytas ut, vilka trädslag som kan användas för att skapa en större diversitet av arter, hur många träd som ska planteras och var de ska placeras.

Grönytefaktor

Grönytefaktor (GYF) är ett planeringsverktyg som används för att mäta andelen grönytor i förhållande till hårdgjorda ytor inom ett visst område, som exempelvis inom ett kvarter eller en stadsdel. Genom att arbeta med grönytefaktor i stadsplaneringen kan kommuner lättare säkerställa grönytor med tillräcklig storlek och kvalitet för rekreation, biologisk mångfald och hantering av dagvatten. Grönytefaktor används ofta som ett verktyg i dialogen mellan kommuner och byggaktörer och ser till att planeringen av grönskan kommer in tidigt processen.

Det finns flera olika modeller för beräkning av grönytefaktor. Grönytefaktorn kan utvecklas för olika skalor, som stadsdelar eller kvarter, samt efter mer eller mindre detaljerade beräkningar. En del kommuner tar fram egna modeller utifrån lokala mål och förutsättningar.

Grönytefaktor i Eslövs kommun

Eslövs kommun (Miljö- och samhällsbyggnadsförvaltningen) har sedan år 2023 som nämndsmål att öka grönytefaktorn vid utveckling av allmän plats. För beräkning används ”GYF för stadsdelar 3.0” som är framtagen av den svenska ideella föreningen Care of City.

Krontäckning och 3-30-300 regeln

3-30-300-regeln är en internationellt använd modell som syftar till att förbättra tillgången till grönska i urbana områden. Modellen föreslår riktlinjer för grönstrukturen som genom tillräcklig synlighet, kvantitet och närhet kan skapa bättre förutsättningar för hållbar stadsutveckling och hälsofrämjande livsmiljöer. Modellen lanserades 2021 av Cecil Konijnendijk van den Bosch, professor i Urban Forestry vid University of British Columbia. Reglerna bygger på tre centrala riktlinjer för stadsgrönska:

Minst tre synliga träd från bostaden - Alla boende bör kunna se minst tre träd från sitt hem. Att blicka ut över träd inifrån sin bostad skapar en mer trivsam boendemiljö och har i studier visats ha positiva effekter på psykisk ohälsa. Antalet tre är inte vetenskapligt bevisat utan har valts för att det passar ihop med det två andra riktlinjerna. Riktlinjen kan också ses utifrån perspektivet att nära och tillgänglig grönstruktur är viktigt, särskilt för barn och äldre.

Minst 30 procent krontäckning – Stadsdelen bör ha en krontäckning på minst 30 procent. Detta innebär att en betydande del av ytan är täckt av träd och annan vegetation. Studier har visat ett

samband mellan trädkrontäckning och bättre mikroklimat, mental och fysisk hälsa. Lummiga stadsdelar uppmuntrar också människor att vara mer utomhus och därmed träffa fler människor, vilket främjar den sociala hälsan.

Maximalt 300 meter mellan bostad och grönområde - Ingen bostad bör ligga mer än 300 meter från ett grönområde. Detta ökar användningen av grönområden, vilket i sin tur har en positiv inverkan på både fysisk och mental hälsa.

3-30-300 i Skåne och Eslöv

Region Skåne har som en del i arbetet med *Regionplan för Skåne 2022-2040* analyserat den urbana grönstrukturen i nio skånska tätorter baserat på 3-30-300 regeln. Omkring hälften av invånarna (46%) kunde se minst tre träd från sin bostad och nästan alla (97%) hade tillgång till ett grönområde, större än 0,5 hektar och bredare än 30 meter, inom 300 meter. Generellt hade centrumområden och nybyggda bostäder störst brist på synliga träd. Endast 3 procent av tätorterna klarade riktvärdet gällande 30 procent krontäckning. Lägst krontäckning sågs i centrumområden, tättbebyggda småhusområden och nybyggda villaområden där det skulle krävas omfattande åtgärder för att nå upp till målet.

Region Skåne menar att 3-30-300 regeln kan bli användbar i regional och kommunal planering, särskilt måtten gällande krontäckning och närhet. Riktlinjen gällande krontäckning är ett bra mått att använda i både befintliga och nya stadsdelar dock bör effekterna av en lägre krontäckningsgrad på 20–25 procent utredas då det visat sig att målet på 30 procent är mycket svårt att uppnå. Naturvårdsverket och Malmö stad har satt målet 25 procents krontäckning. Helsingborgs stad har tagit som mål att öka krontäckningsgraden i centralorten från 19 procent till 20 procent, en yta motsvarande 78 fotbollsplaner, med syfte att sänka temperaturen under årets varmaste dagar. För att klara målet krävs att även allmänheten och företag planterar fler träd.

Eslövs kommun har analyserat tätorterna utifrån Region Skånes riktlinjer, se kapitel 3.

Gröna stråk

Ett effektivt sätt att skapa strukturer som gynnar goda livsmiljöer, arters spridning och människors rekreation är att utveckla grönstråk. Gröna miljöer behöver kopplas samman till en fungerande helhet både utifrån rekreation och som viktiga spridningsvägar och livsmiljöer för växter och djur.
För att främja biologisk mångfald och arters spridning behövs en variation av livsmiljöer och starka kopplingar mellan dessa. Odlingslandskapets ofta vidsträckta fält med monotona livsmiljöer utgör en barriäreffekt som kan minskas genom att utveckla gröna korridorer eller ekologiska grönstråk mellan större vegetationsområden. Dessa korridorer behöver inte nödvändigtvis vara helt sammanhängande då många arter kan passera mindre miljöer som inte är optimala för arten. Gröna korridorer längs fält och

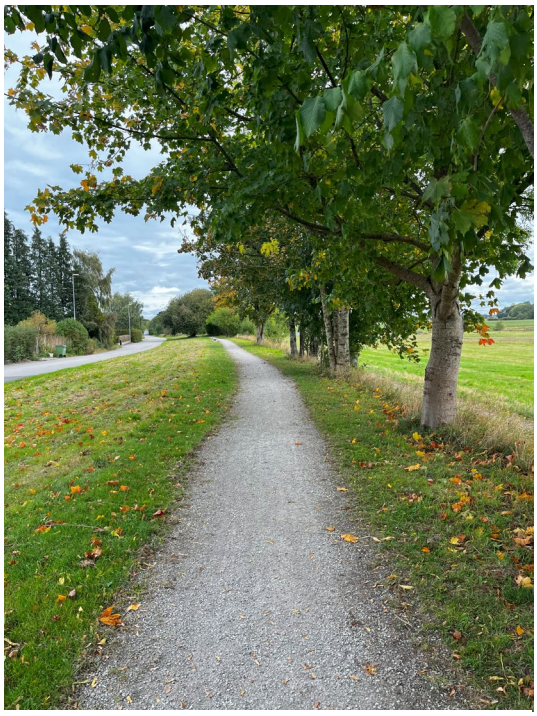


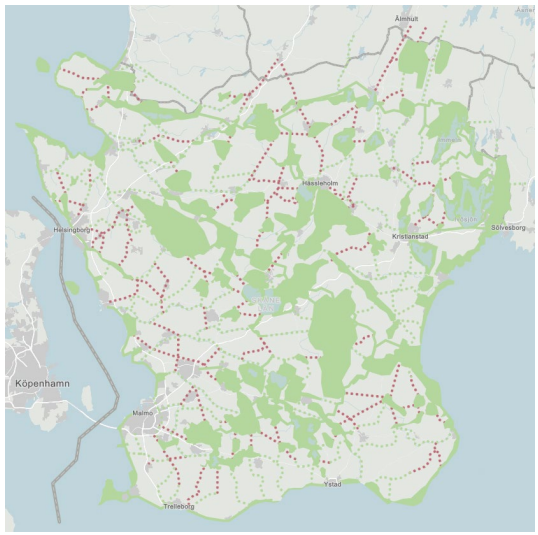
Foto 1. Rekreativt grönstråk längs den gamla banvallen i Löberöd, Eslövs kommun 241002.

åkrar gynnar även rekreativa värden om de samtidigt tillgängliggörs för människor. Så länge vissa sträckor kan ske via befintliga gång- och cykelvägnät, behöver inte heller rekreativa grönstråk bestå av helt sammanhängande grönstruktur för att fungera barriärbrytande.

I all planering och inför förnyelseprojekt krävs stor hänsyn till grönstrukturens sammanhang så att gröna kopplingar inte påverkas negativt.

Gröna stråk i Eslövs kommun

Gröna stråk definieras här som ett sammanhängande stråk av grönska och/eller vatten som har en eller flera funktioner, sociala, ekologiska och kulturella på grund av att de är sammanhängande. Ett grönstråk kan exempelvis vara en spridningskorridor, ett promenadstråk eller visa på ett historiskt samband i den byggda miljön.



Figur 1. Regionalt viktig grönstruktur och gröna stråk. Region Skåne, 2024.

De grönstråk som presenteras på kartorna i följande kapitel är de grönstråk som har identifierats som mest centrala för biologisk mångfald, rekreation och vattenhantering. Grönstråken är dels hämtade från *Regionplan Skåne 2022-2040*, *Översiktsplan Eslöv 2035* och *Fördjupad översiktsplan för östra Eslöv*, några är nya grönstråk framtagna under processen med *Grönplan för Eslöv.*

Biologisk mångfald

Biologisk mångfald är en förutsättning för ekosystemens förmåga att stå emot förändringar och påfrestningar samt förmåga att återhämta sig från förändringar och påfrestningar. Biologisk mångfald utgör en spridning av riskerna och ger ekosystemen ökad möjlighet till anpassning eller omorganisation så som långvarig torka eller sjukdomsangrepp. Ju fler arter det finns, desto större är chansen att någon art överlever miljöförändringar och att ekosystemets funktioner kan upprätthållas. Den biologiska mångfalden är därmed viktig för ekosystemens förmåga att klara klimatförändringar.

Ett talande exempel på vikten av artdiversitet är almsjukan, en svampsjukdom som dödar de angripna träden och som drabbat trädsläktet mycket hårt. Innan almsjukan utgjorde almar 25 procent av Malmös gatuträd men på bara två årtionden ledde almsjukan till en radikal förändring av den gröna stadsbilden. År 1985 fanns drygt 23 000 almar på park- och gatumark i Malmö men idag finns bara ett fåtal träd kvar. Med en större artvariation hade det samlade trädbeståndet inte påverkats i samma stora omfattning.

Värdet av biologisk mångfald och ekosystemtjänster framkommer i ett flertal regionala, nationella och internationella mål såsom Agenda 2030 och de globala målen för hållbar utveckling: "*Skydda, återställa och främja ett hållbart nyttjande av landbaserade ekosystem, hållbart bruka skogar, bekämpa ökenspridning, hejda och vrida tillbaka markförstöringen samt hejda förlusten av biologisk mångfald*".

För mer information om biologisk mångfald se Miljöstrategi för Eslöv bilaga 2a.

Ekosystemtjänster

Ekosystemtjänster är de funktioner som hos ekosystemen som vi människor drar nytta av och som bidrar till vår välfärd och livskvalitet. Begreppet är ett sätt att synliggöra de gröna produkter och tjänster som samhället är beroende av. Dessa tjänster är helt gratis och därmed är det enkelt att ta dem för givet. Men samtidigt som ekosystemtjänsterna är gratis utgör de stora samhällsekonomiska värden när de likställs med kostnaden att skapa samma tjänster på konstgjord väg. Det man heller inte får glömma bort är att ekosystemtjänsternas värden är mycket svåra och tidskrävande att skapa på naturlig väg. Mycket kan gå förlorat om vi inte tar hand om befintlig grönstruktur på ett bra sätt.

Ekosystemtjänsterna kategoriseras vanligen i fyra kategorier:
Stödjande: Såsom fotosyntes, jordmånsbildning och vattnets kretslopp. Utgör förutsättningar för övriga ekosystemtjänster.
Reglerande: Såsom skydd mot naturkatastrofer, pollinering, vattenrening, kolinlagring.
Försörjande: Såsom mat, bränsle, medicin och dricksvatten.
Kulturella: Såsom rekreation, hälsa, friluftsliv, inspiration och ekoturism.

Grönplan för Eslöv fokuserar främst på de kulturella ekosystemtjänsternas betydelse för rekreation, hälsa och välmående i tätortsnära miljöer men även på biologisk mångfald. Biologisk mångfald räknas ofta som en stödjande ekosystemtjänst men enligt Naturvårdsverket ska biologisk mångfald ses som ett fristående begrepp. Biologisk mångfald ska ses som förutsättning för ekosystemens långsiktiga kapacitet att leverera tillräckliga ekosystemtjänster (Naturvårdsverket, 2024).

För mer information om ekosystemtjänster se Miljöstrategi för Eslöv bilaga 2a.

Klimatförändringar

Klimatförändringar påverkar förutsättningarna för människor, djur och hela ekosystem. Framtidens klimat väntas bli mer extremt; det blir varmare, torrare och blötare vilket ger följder för liv och samhällsekonomi. Den pågående utarmningen av ekosystemen påverkar i sin tur klimatet samt naturens förmåga att klara klimatförändringar. Högre biologisk mångfald sammanfaller ofta med en ökad sannolikhet att viktiga funktioner bibehålls även i en framtida förändrad miljö; om en art påverkas negativt av miljöförändringar kan ofta en annan art delvis ersätta dess funktion. Den biologiska mångfalden är därmed viktig för ekosystemens förmåga att klara klimatförändringar.

En försvagad grönstruktur kan förvärra problemen som följer med klimatförändringar ytterligare, medan en välutvecklad grönstruktur kan dämpa klimatförändringens effekter både på kort och lång sikt genom fler ekosystemtjänster och ökad biologisk mångfald. En välutvecklad grönstruktur skapar förutsättningar för friska hav, ett rikt växtliv och välmående jordar som kan hantera skyfall genom anpassade översvämningsytor, sänka temperaturer, dämpa vindar samt fånga upp och lagra koldioxid.

Negativa effekter av klimatförändringar och förlust av biologisk mångfald är två parallella kriser där det inte går att lösa den ena krisen utan att ta hänsyn till den andra. Åtgärder för att begränsa klimatförändringarna och anpassning till deras konsekvenser och åtgärder för att bevara den biologiska mångfalden kan i många fall samordnas för att öka synergierna.

En utveckling genom naturbaserade lösningar kommer dock inte automatiskt utan måste vara ett aktivt mål i förvaltningen. Att anpassa grönstrukturen för att dämpa effekterna av klimatförändringar

kommer innebära stora investeringar. Men kostnaderna för en klimatanpassningsåtgärd måste vägas mot kostnaderna för att inte genomföra några åtgärder alls.

Översvämningsrisken och vattenkvaliteten påverkas av klimatförändringar samt förändrad markanvändning, där dikad mark har bebyggts och ytor hårdgjorts. Det ökar också risken för ras och skred nära vattendrag, vilket exempelvis kan hanteras genom stabilitetsförbättrande åtgärder med växtlighet som erosionsskydd. Viktiga åtgärder för att dämpa effekterna vid skyfall är minskade hårdgjorda ytor, vegetationsytor som planeras som översvämningsytor, fördröjningsdammar och våtmarker.

Fler och längre värmeböljor kan få negativa effekter på samhällsfunktioner, öka brandrisk och hota folkhälsan. Det varmare klimatet förstärks av den urbana värmeö-effekten, där tätbebyggda områden är betydligt varmare än omgivande landskap, ibland upp emot 10 grader. Byggnader och material lagrar värme under dagen och avger den på natten, vilket försvårar återhämtningen för sårbara grupper som sjuka, äldre och barn. Grönska, parker, vatten och natur sänker temperaturen lokalt och kan bidra till att dämpa den urbana värmeö-effekten. Temperatursänkningen beror dels på skuggverkan, dels på avdunstning och transpiration från bladen samt på effekten av avdunstning från växtbädden. Växtlighet i flera skikt, det vill säga en mix av gräs, örter och olika stora buskar och träd ger en större volym av vegetation, vilket leder till mer avdunstning och därmed en större temperaturminskning. På samma sätt har träd med täta lövkronor mer bladmassa än träd med gles krona, och de skuggar desto bättre. Genom ett effektivt användande av stora träd kan komforttemperaturen sänkas på torg och gator där människor ofta rör sig. Träd har stor förmåga att sänka temperaturen lokalt, men även generellt i städer. Även på landskapsnivå har större skogsområden en nedkylande effekt på närliggande städer och andra fastigheter.

Träd

I detta avsnitt lyfts träden fram som en symbol för ekosystemtjänster då deras mångfunktionella egenskaper bidrar med en stor mängd värden. Träd utgör viktiga livsmiljöer för andra växter och djur, särskilt våra inhemska trädarter och i synnerhet eken. Inget annat svenskt trädslag har så många arter i sin närhet som eken. Där trivs fler än tusen olika lavar, svampar och insekter.



Foto 2. Värdefulla träd i Eslövs stadspark.

Träd besitter även särskilt goda reglerande förmågor såsom att förbättra luftkvaliteten, binda och lagra in kol, skydda mot UV-strålning, dämpa effekter av skyfall, skydda mot brand (lövbärande träd), reglera temperaturer, reducera buller, dämpa vindhastighet, ge ökad bördighet, minska risken för frostskador på grödor och öka förekomsten av mykorrhiza-svampar. Mängden bladyta är avgörande för trädens reglerande förmågor. Bladytan på ett enda fullvuxet träd kan motsvara ytan för två fotbollsplaner eller bladytan på 2000 nyplanterade träd. Ett slående exempel på trädens reglerande förmågor framträder genom studier efter den europeiska värmeböljan under 2007. Resultat visar att färre människor dog i stadsdelar med många träd än i stadsdelar med få träd.

Äldre och stora träd är viktiga ur en kulturell aspekt för många människor då de symboliserar trygghet, styrka och stabilitet. De är mycket viktiga för platsers karaktär och saknaden och tomheten blir ofta mycket påtaglig när stora träd tas ner. Jätteträd, mycket gamla träd och grova hålträd räknas som särskilt skyddsvärda träd. Vid åtgärder som kan påverka skyddsvärda träd krävs samråd med Länsstyrelsen. Även träd som inte är särskilt skyddsvärda men som ingår i en allé är skyddade enligt miljöbalken. Vid ekonomisk värdering av träd ökar värdet med storleken, värde ju större stamomfång desto högre värde anses trädet ha. Ett lokalt exempel från Eslöv är sex bokar i Stadsparken som inför en ombyggnation av parken värderades till sammanlagt värde på närmare 12 miljoner kronor.

Rekreation och friluftsliv

Möjlighet till avkoppling och fysisk aktivitet i gröna miljöer är grundläggande villkor för god folkhälsa. Världshälsoorganisationen WHO tog 2016 fram rapporten *Urban green spaces and health och* där lyfts forskning fram som visar på att människor som bor i stadsmiljöer med mycket växtlighet är mindre stressade, lever längre och har lägre risk för hjärt-kärlsjukdom, högt blodtryck, typ 2-diabetes och mental ohälsa än de som bor i områden med mindre grönska.

Närhet och kvalitet är viktiga förutsättningar för att gröna miljöer ska nyttjas tillräckligt ofta och av alla. Storleken spelar också en avgörande roll eftersom större ytor ofta erbjuder ett större utbud av aktiviteter och upplevelsevärden samt har plats för en mer varierad grönstruktur och större biologisk mångfald vilket också bidrar till en rikare upplevelse. Större områden kan användas av fler människor och kan därför vara belägna längre från bostäder. Forskning visar att områden på minst 1 hektar kan erbjuda flera viktiga upplevelsevärden, men för fysisk aktivitet krävs större ytor (Boverket, 2023).

Främsta syftet med friluftsliv är att få naturupplevelser och fysiskt och psykiskt välbefinnande. Friluftsliv innebär också ett miljöombyte med möjlighet att komma ut från städerna och uppleva landsbygden. Natur som är tillgänglig på olika sätt och som har en viss kvalitet är grundförutsättningar för friluftslivet. Flera faktorer påverkar hur attraktivt ett område är för friluftsliv exempelvis en variation av naturmiljöer, närhet till vatten, inslag av kulturhistoriskt intressanta miljöer och frånvaron av störande buller. Attraktiviteten påverkas även av information, service, framkomlighet och nåbarhet. Särskilt viktigt är att utveckla nåbarhet med kollektivtrafik, cykel och gång för att stärka en hållbar mobilitet och minska påverkan på miljön. Att binda samman friluftsområden och tätorter med varandra är därför viktigt både för de lokala invånarna men också för att skapa möjligheter för naturturism där besökare kan nyttja kollektivtrafik. Allemansrätten är en viktig förutsättning som stödjer möjligheterna och tydliggör skyldigheterna för människors vistelse i naturen.

Närhetens betydelse

Avståndet mellan hemmet och närmaste grönområde är av stor betydelse då närhet är en förutsättning för att gröna miljöer ska nyttjas tillräckligt ofta. Generellt gäller att ju kortare avståndet är till ett grönområde desto oftare besöks det. Förutom närheten vid bostäder är det också viktigt att ha grönområden nära skolor och arbetsplatser. Även gröna utsikter när vi befinner oss inomhus har betydande effekt på människors välmående. WHO uttalar i sin rapport från 2016 att alla människor bör ha ett grönområde på minst 0,5 hektar inom ett avstånd på 300 meter, vilket motsvarar en promenad på 5-10 minuter. (WHO, 2016). Avstånd kan mätas i både fågelavstånd och gångavstånd. Gångavstånd tar hänsyn till barriärer men kräver mer omfattande underlag och beräkningar.

Lek uppstår där barn möts. Det är därför viktigt att tillgodose behovet av mötesplatser i planering och utformning av de miljöer där barn lever, bor och vistas. De utemiljöer som barn har störst chans att utnyttja i vardagen är platser närmast hemmet samt skol- och förskolegårdar. Allmänna grönytor i anslutning till skolors och förskolors utemiljöer har betydelse för fler tillfällen med längre utevistelse. Även sociala förutsättningar påverkar människors tillgång till utevistelse i gröna miljöer. Socioekonomiskt svaga grupper har inte i lika stor utsträckning tillgång till fritidshus, trädgård eller bil för att kunna ta del av ett större utbud av naturupplevelser. Satsningar på upplevelserika grönområden och tätortsnära friluftsliv ger mervärden åt alla, vilket är en viktig aspekt när olika intressen och kostnader ställs mot varandra. I kommunens medborgarenkät från 2021 framgår det att natur och parker är allra viktigast för medborgarna att ha nära bostaden. Hela 98 procent av de svarande angav detta som svar när de fick rangordna ett antal alternativ. Begreppet tätortsnära natur används ofta inom grönplanering och syftar på naturområden i anslutning till bebyggelsen där de rekreativa värdena ska värderas högt. Tätortsnära natur utgör naturliga viktiga lekmiljöer för barn.

Statistikmyndigheten har kartlagt och analyserat svenska tätorters tillgång till grönytor och grönområden samt i vilken omfattning befolkningen har närhet till grönområden inom olika avstånd från bostaden. Generellt syns ett samband mellan tätortens storlek och andelen grönyta, mindre tätorter är oftast grönare. Ett samband som också framgår är att andelen grönyta generellt sett är lägre i tätorter som är belägna i jordbruksbygder, som exempelvis västra Skåne. Det förklaras till viss del av att orterna ofta omges av åkermark och vatten. I områden med mycket skog blir andelen grönområden högre. (Grönytor och grönområden 2015, SCB 2019).

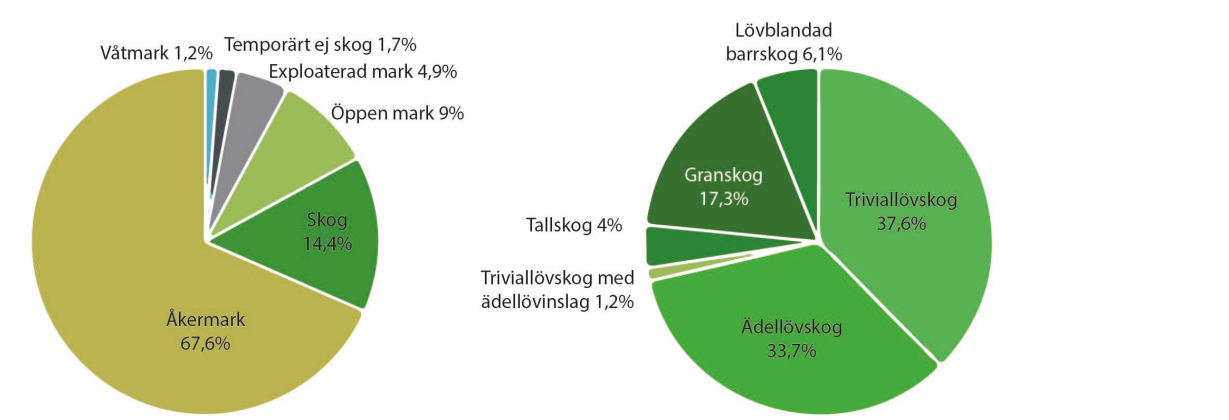
ESLÖVS KOMMUN

Specifika utmaningar för Eslövs kommun är att förbättra förutsättningar för friluftsliv och att tillgängliggöra landskapet för både människor och biologisk mångfald. Barriärer som järnvägsspår och vägar samt stora arealer av jordbruksmark påverkar möjligheten till en sammanhängande grönstruktur för de ekologiska landskapssambanden. Det påverkar även tillgängligheten och nåbarheten och därmed möjligheten för människor att ta sig ut i naturen och mellan tätorterna. Här finns potential att vidareutveckla utpekade landskapsobjekt som med sina höga naturvärden har goda förutsättningar som spridningsvägar och rekreativa stråk. Kommunen bör även arbeta för att utveckla gröna stråk genom kommunen och till grannkommunerna enligt förslagen från Region Skåne. Kommunen har få naturvärden av regionalt intresse, vilket gör bevarandet av naturområden särskilt viktigt.

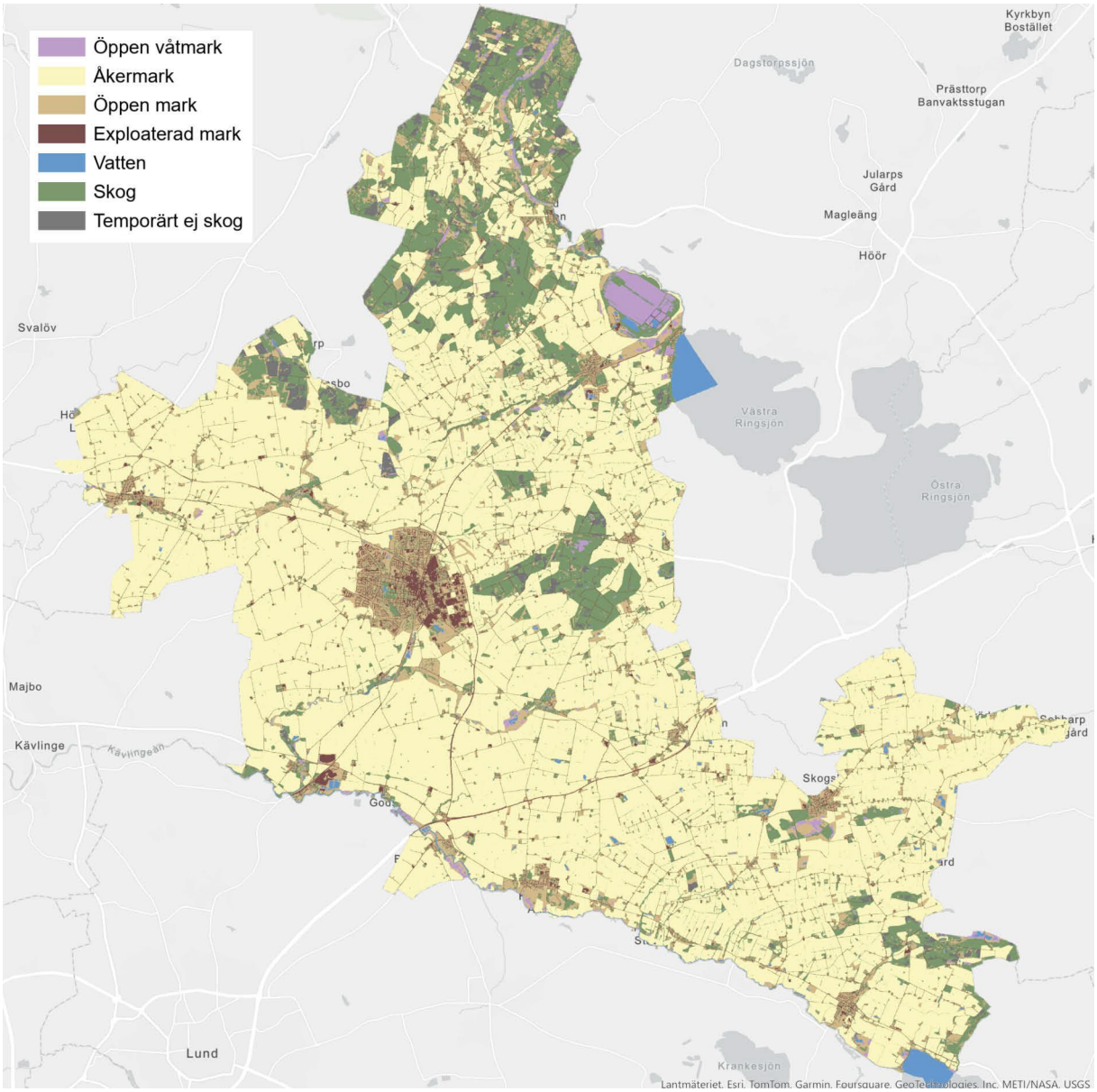
Den kartläggning och analys som presenteras i detta kapitel ger en översiktlig bild av styrkor och svagheter i grönstrukturen i Eslövs kommun. Här presenteras även utvecklingsförslag för gröna stråk. Kapitlet har ett kommunövergripande perspektiv och fokuserar främst på landskapet utanför tätorterna.

Markanvändning i Eslövs kommun

Kommunens yta är 42 400 hektar varav ungefär 1640 hektar är kommunägd. Åkermarken är dominerande i Eslövs kommun och utgör närmare 70 procent av markytan, se Figur 2 och Figur 3. Skogsmarken utgör ca 14 procent och domineras i sin tur av lövträd och produktionsskog. Omkring 18 procent av den kommunägda marken är parkmark. Andelen allemansrättslig tillgänglig mark är låg, men tillgången varierar i kommunen. I norr tillhandahåller skogsbygden mer allemansrättslig mark jämfört med den bördiga slättbygden i söder. Av kommunens yta är 22 procent naturmark och 3,6 procent är värdefull naturmark.



Figur 2. Diagram som visar fördelningen av marktäckningen i Eslövs kommun. Analysen utgår från den nationella marktäckedatan (2018) och är gjord utifrån 10 meters upplösning.



Figur 3. Marktäckeskarta Eslövs kommun. Datakälla: Nationella marktäckedata (2018).

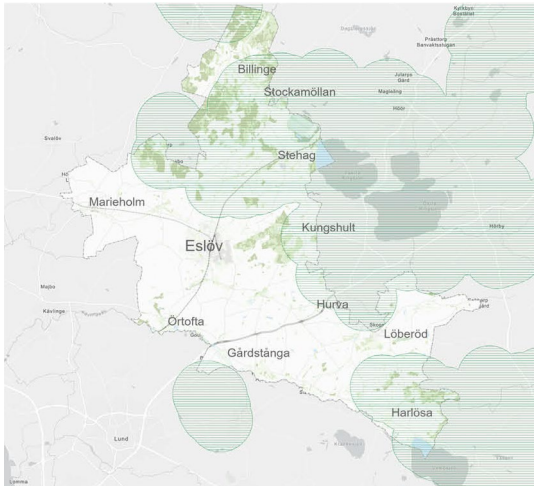
Naturvärden

Länsstyrelsens värdetrakter

Med värdetrakt avses ett större sammanhängande område bestående av ett flertal mindre områden med höga naturvärden (värdekärnor) av en viss typ. Alla delar i en värdetrakt har inte höga naturvärden men den höga koncentrationen av värdekärnor gör att det finns bättre förutsättningar för växt- och djurliv inom värdetrakten. Värdetrakterna kan ge vägledning till vilka insatser som kan ge störst nytta i arbetet med att utveckla och bevara biologisk mångfald. I Eslövs kommun finns värdetrakter för ek, ädellövträd, småvatten, trollsländor, limniskt, sandmarker och våtmarker, se Figurer 4-8.

Värdetrakter för ek finns främst i kommunens östra delar kring Billinge, Stockamöllan, Stehag, Kungshult, Hurva, Löberöd och Harlösa samt Gårdstånga. Värdetrakter för ädellövträd berör i stort sett hela kommunen. Här kan värdetrakterna stärkas eller utökas genom att exempelvis bevara eller utveckla beståndet av ek och andra ädellövträd eller naturvärden knutna till dessa.

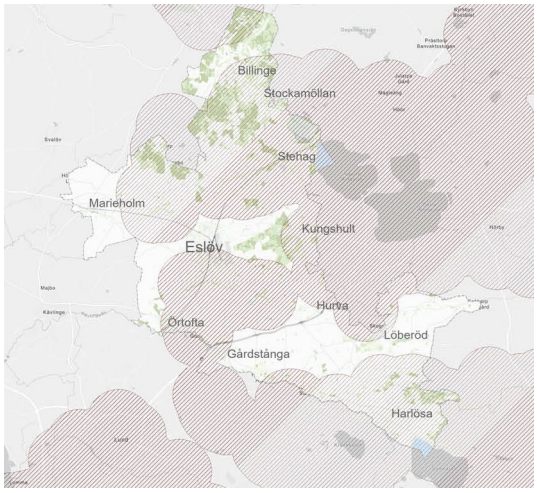
I kommunens södra delar kring Gårdsstånga, Flyinge och Harlösa finns värdetrakter för sandmark och våtmark samt småvatten till vilken även värdetrakten för trollsländor finns knuten. Värdetrakter för limniskt omfattar kommunens större vattendrag.



Figur 6. Värdetrakter för ek (grön).

Länsstyrelsens naturvärdesöversikt

Naturvärdesöversikten är genomförd av Länsstyrelsen år 2022 och visar de mest värdefulla naturområdena i Skåne, se Figur 3. Områden av klass 1 och 2 utgör särskilt värdefulla områden av regional betydelse medan områden av klass 3 bedöms framför allt vara av kommunalt intresse och huvuddelen av dessa områden finns beskrivna i de kommunala naturvårdsdokumenten, se *Miljöstrategi för Eslöv* (bilaga 2b) samt berättelsekartan till Eslövs kommuns naturvärdesinventering.

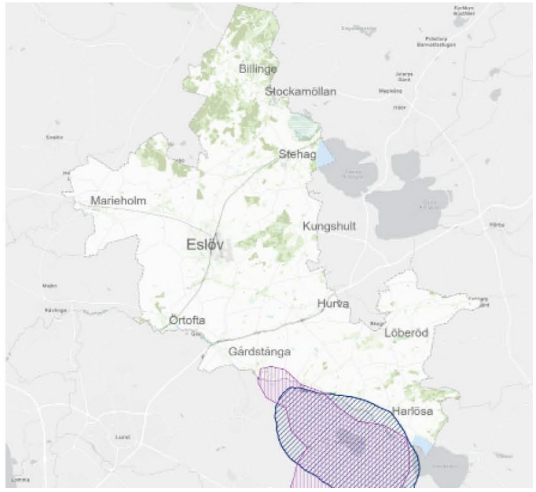


Figur 6. Värdetrakter för ädellövträd (röd).

Eslövs kommun har få naturområden enligt klassificering 1 och 2, därmed är bevarandet av naturområden i Eslövs kommun mycket viktigt.

Kommunens naturmiljöinventering

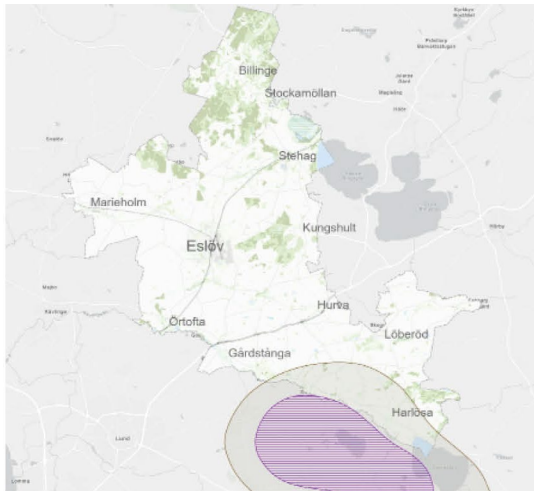
Kommunens naturmiljöinventering (se Miljöstrategi för Eslöv bilaga 2b) har pekat ut 19 landskapsobjekt som samlar naturvärden av landskapsekologisk karaktär inom ett område, se Figur 9. De utgörs av ett flertal värdekärnor vilka är områden med så höga naturvärden att de bedöms ha stor betydelse för den biologiska mångfalden samt innehåller arter som är karaktäristiska för specifika naturtyper. Landskapsobjekten bedöms kunna fungera som lämpliga spridningsområden och kompletterar värdekärnorna genom att samla gemensamma naturtyper inom ett område. Idag ligger kärnområden för biologisk mångfald i många fall som isolerade öar i jordbrukslandskapet. För att gynna biologisk mångfald



Figur 6. Värdetrakter för sandmarker (rosa) och våtmarker (blå).

bör man skapa möjlighet till spridning mellan värdekärnor genom gröna stråk.

Prioriterade områden bör utvecklas genom kompletterande grönstråk som skapar spridningssamband inom och mellan de olika landskapsobjekten. Idag är åkermarken många gånger ett hinder för spridningen av värdefulla arter, men enkla åtgärder kan göra situationen bättre. Exempelvis kan stråken utgöras av läplanteringar, blommande remsor och småvatten. Stråken kommer inte få samma landskapsekologiska värde men är lämpliga att utveckla för spridning av arter men också för människors rekreation. Även banvallar och vägrenar utgör idag tillflyktsorter för den vilda floran och faunan i det skånska slättlandskapet och har därmed en viktig roll för bevarandet av traktens biologiska mångfald.



Figur 8. Värdetrakter för småvatten (lila) och trollsländor (brun).

Skyddsvärda träd

På kartan, se Figur 9, syns också skyddsvärda träd enligt uppdelningen skyddsvärda och särskilt skyddsvärda, de är också placerade inom landskapsobjekten. Eftersom Eslövs kommuns grönstruktur till stor del består av jordbrukslandskap är bevarandet av skyddsvärda träd mycket viktigt då de träd som finns är viktiga för den biologiska mångfalden.

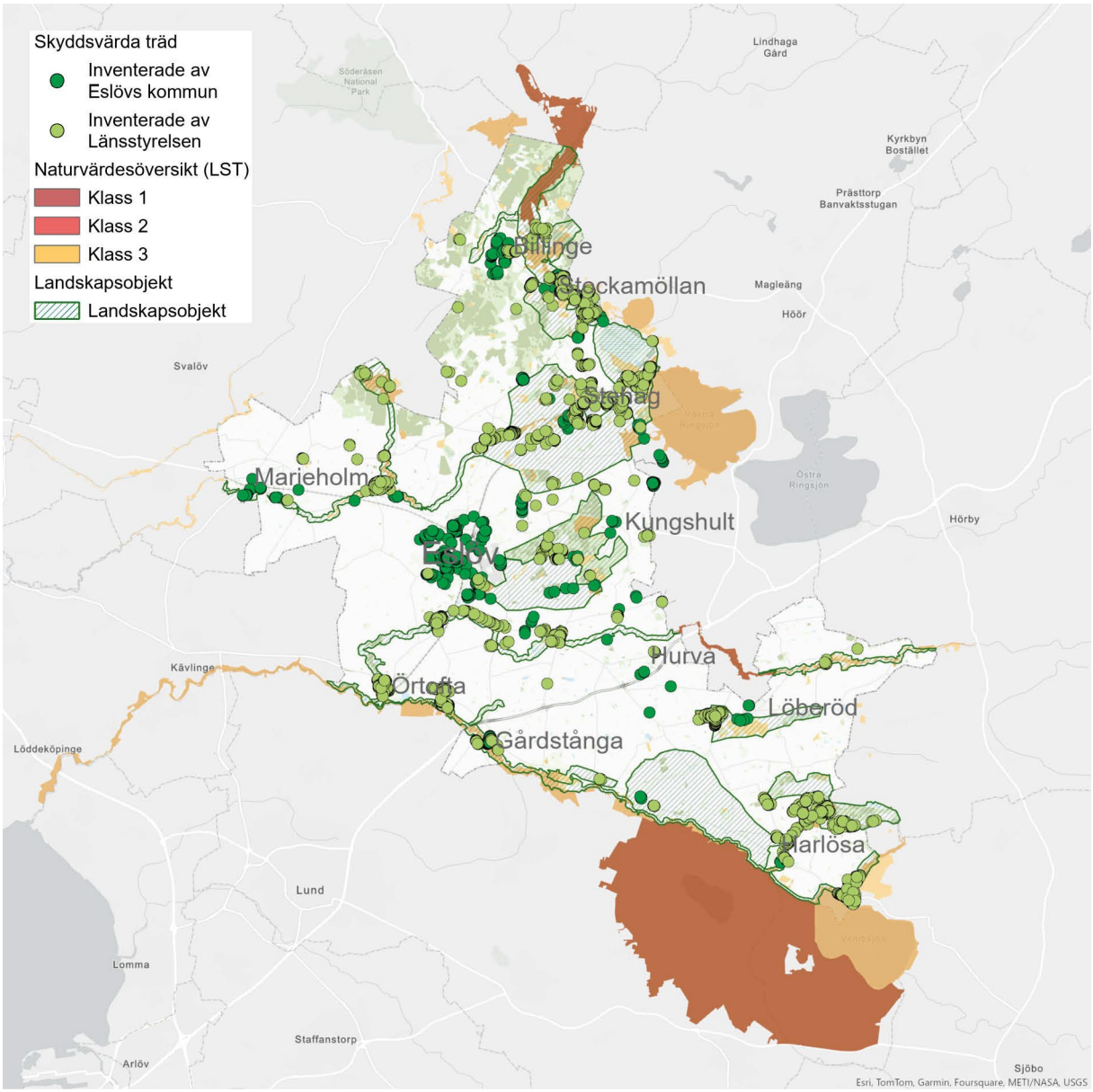


Figur 8. Värdetrakter för inlandets vattenytor (limniskt).

Sjöar och vattendrag

Vattenlandskapet i Eslövs kommun har förändrats kraftigt under de senaste 200 åren. Då bestod cirka 25 procent av ytan i jordbruksområdena av våtmarker, sjöar och mindre vattendrag, idag återstår endast en liten del av de öppna vattnen till följd av utdikning och uträtning av vattendrag för att vinna odlingsbar mark. Kommunen är också fattig på sjöar med enbart delar av Vombsjön och Västra Ringsjön inom kommungränsen.

I kommunen finns sex vattenmiljöer som är klassade av Länsstyrelsen i Skåne som värdefulla utifrån natur-, fisk-, fiske- och kulturmiljövärde. Ingen av kommunens vattenförekomster uppnår god ekologisk status men har trots det höga värden för natur och rekreation. Nationellt värdefulla vattenmiljöer i Eslövs kommun; Borstbäcken, Bråån, Kävlingeån, Västra Ringsjön, Rönneå och Vombsjön. För mer information, se *Miljöstrategi för Eslöv* (bilaga 2b).



Figur 9. Naturvärdesöversikt (Länsstyrelsen), kommunens landskapsobjekt samt skyddsvärda och särskilt skyddsvärda träd.

Rekreativa värden

Kommunen erbjuder många möjligheter för naturupplevelser och rekreation. I kommunen finns sex naturreservat och flera rekreationsområden för vandring och promenader. Skåneleden, en av Sveriges största vandringsleder passerar genom Eslöv och ger möjlighet att uppleva vacker natur. Sjöarna och vattendragen är populära utflyktsmål för fiske, bad och kanotpaddling. Förutsättningar för rekreation och friluftsliv varierar mycket mellan kommunens olika delar. På slätten finns endast mindre naturområden eller småbiotoper som märgelgravar och alléer, vilket innebär att fast man bor ute på landet är tillgången till natur liten. I norra delen av kommunen finns ett rikligt utbud av både skogar och öppna gräsmarker. Natur- och kulturvärden är båda viktiga för ett attraktivt friluftsliv. Kommunens landskapsobjekt innehåller båda delar och är därför identifierade som särskilt viktiga utvecklingsområden för friluftslivet.

Utveckling av gröna stråk

Ett effektivt sätt att förbättra grönstrukturen är att utveckla befintliga eller nya gröna stråk mellan naturområden, grönområden, sjöar, vattendrag och tätorter. Kartan visar övergripande regionala och lokala grönstråk för Eslövs kommun, se Figur 10. Stråken är ritade på översiktlig nivå och visar i stora drag kommunens och regionens intentioner.

Region Skåne har tagit hänsyn till riksintressen när regionala värdefulla miljöer för friluftsliv och naturvård har pekats ut. Gröna miljöer och stråk är utpekade i kartan som viktiga för att kunna länka samman grönstrukturen till en regional helhet. Regionen har även pekat ut strategiska lägen för nya stråk. Dessa förslag bör kommunen utgå ifrån när områden som identifierats utifrån ett kommunalt intresse ska utvecklas. Att utveckla kommunens grönstruktur utifrån ett större sammanhang skapar stora mervärden för både människor, djur och växter.

Huvudsakligen syftar de lokala grönstråken till att skapa en sammanhängande grönstruktur genom att koppla samman Eslövs kommuns landskapsobjekt med varandra samt med tätorterna. I landskapsobjekten ingår även vattendragen, som på grund av sin kontinuitet utgör viktiga sammanhängande grönstråk. En generell utvecklingsstrategi för grönstrukturen är även att tillgängliggöra odlingslandskapet genom sammanhängande stråk samt utveckla upplevelserika gång- och cykelvägar mellan kommunens orter. Gamla banvallar kan tillgängliggöras och bli unika stråk genom natur- och kulturlandskapet. Några rekreativa stråk skulle kunna utvecklas genom beträdor, där smala remsor av obrukad mark lämnas längs åkerkanterna och görs tillgängliga för allmänheten, genom avtal med markägare.

I översiktsplanen (*Översiktsplan Eslöv 2035*) finns förslag på områden att utveckla för friluftsliv: Snärjet, Grybybäcken, Kävlingeån, Rönne å, Gyaskogen, Rönneholms mosse, Sjöholmen och Trollenäs. Alla de utvecklingsområden som översiktsplanen nämner finns med i förslaget nedan tillsammans med strategiska lägen utpekade för utvecklandet av nya stråk som är viktiga ur ett lokalt perspektiv för Eslövs kommun.

Behov av fördjupad utredning

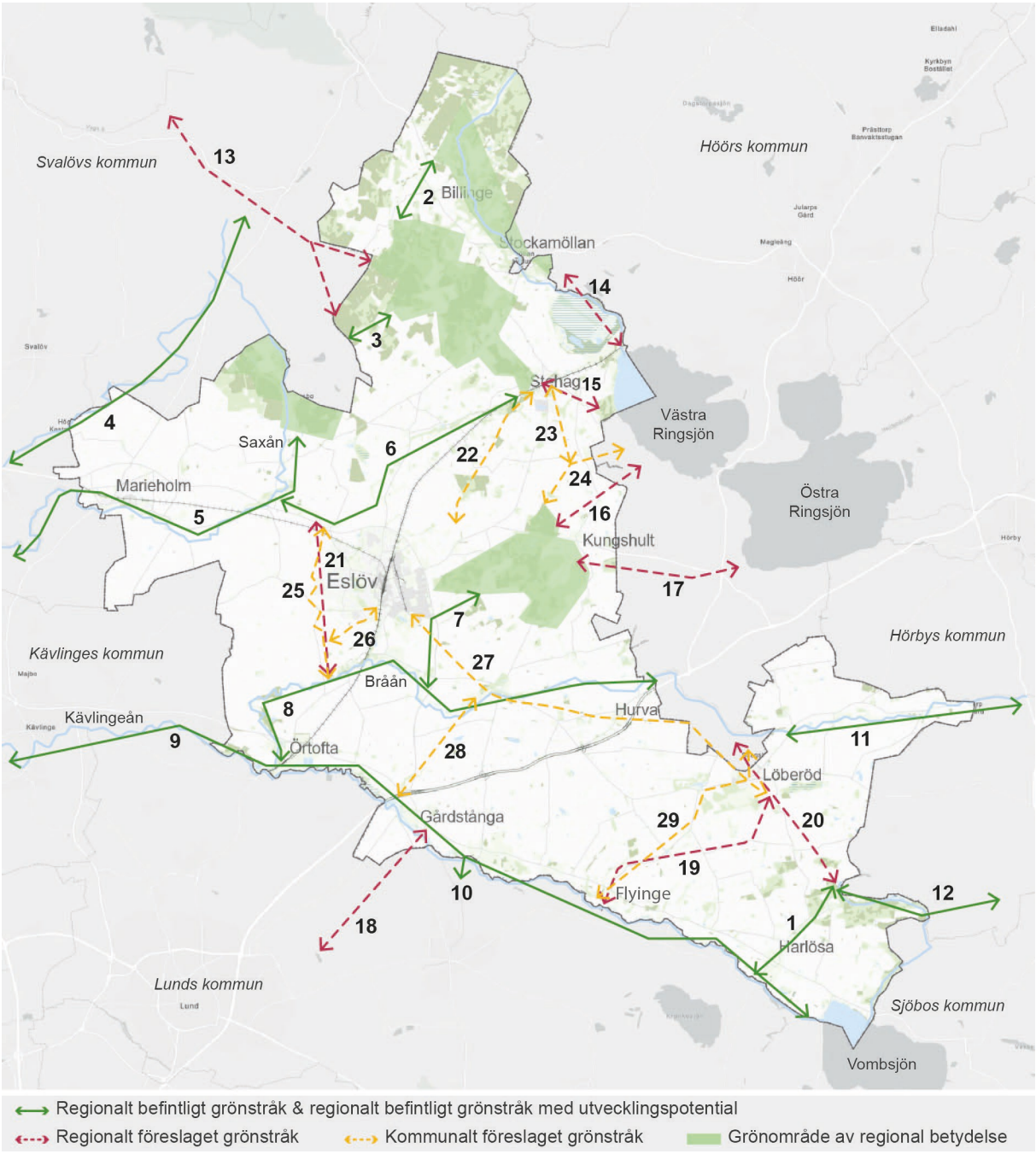
Förslaget på nya är ett första utkast som visar hur en sammanlänkad grönstruktur skulle kunna se ut. Analysen är översiktlig och det kan finnas behov av ytterligare stråk.

En analys över kommunens ekologiska nätverk behöver tas fram för att kartlägga och öka kunskapen om viktiga spridningssamband för djur och växter. Analysen är ett viktigt underlag för att identifiera både starka grönstråk och brister i grönstrukturen.

De föreslagna grönstråkens dragning, både lokala och regionala stråk, behöver konkretiseras och utredas vidare med avseende på genomförbarhet. Hur ser möjligheterna ut för att dra stråken genom landskapet och vad krävs för att förverkliga stråken samt för att förbättra befintliga stråk med utvecklingspotential? På vissa sträckor sammanfaller föreslagna lokala stråk med regionens föreslagna stråk, syftet är inte alltid detsamma men sannolikt kan dessa stråk samordnas. Stråk som sträcker sig över eller ansluter till stråk utanför kommungränsen behöver planeras i samverkan med grannkommunerna.

Karta över regionala och kommunala grönstråk

Beskrivningar av regionala och kommunala grönstråk, se *Figur 10* samt texter nedan.



Figur 10. Regionala och kommunala grönstråk i Eslövs kommun.

Befintliga regionala stråk

1. Hjularödsstråket. Från Harlösa sträcker sig en dalgång upp till Hjularöds slott i norr. I dalgången går Skåneleden och stråket är viktigt både rekreativt och ekologiskt.

Befintliga regionala stråk med utvecklingspotential

2. Billinge – Stehagsområdet. Mellan Billinge vid Rönneå- och Stehagsområdet finns naturmiljöer som gör det möjligt att utveckla ett vandringsstråk som binder samman områdena.

3. Trolleholm – Stehag. Mellan Trolleholmsområdet och Stehagsområdet finns naturmiljöer som kan utvecklas och även ges ökad tillgänglighet.
4. Saxån. Saxån har sina källor i Eslövs kommun och rinner ut söder om Landskrona. Ån rinner genom ett öppet jordbrukslandskap där odlingsmarkerna ofta kantar ån. På vissa partier finns en del betesmarker som underlättar framkomligheten i stråket.
5. Saxån. Se beskrivning ovan.
6. Saxån. Se beskrivning ovan.
7. Kävlingeån-Klingavälsån. Kävlingeån avvattnar södra delen av centrala Skåne, från Ringsjön till Fyledalen. Ån kantas av betesmarker på långa sträckor och har förhållandevis god tillgänglighet för att rinna i odlingslandskapet.
8. Kävlingeån-Klingavälsån. Se beskrivning ovan.
9. Kävlingeån-Klingavälsån. Se beskrivning ovan.
10. Kävlingeån-Klingavälsån. Se beskrivning ovan.
11. Rövarkulan – Linderödsåsen. Från de övre delarna av Rövarkulans naturreservat finns ett stråk av ängs- och hagmarker som sträcker sig mot Linderödsåsens västra sluttning. Stråket passerar bland annat Askebacken med Lyby stubbskottängar naturreservat.
12. Bjärsjölagård – Hjularöd. Längs Borstbäckens övre delar och vidare till Hjularöd finns ett naturligt stråk som kan utvecklas för att ge bättre tillgänglighet för friluftslivet.

Föreslagna nya regionala stråk

13. Stehag – Trolleholm – Söderåsen. Genom att knyta samman Söderåsen med Ringsjöområdet stärks diagonalen i Skåne från Kullaberg till Stenshuvud.
14. Rönne å. Från utloppet ur Ringsjön till Billinge mölla finns möjlighet att utveckla de rekreativa möjligheterna längs åns stränder.
15. Stehag – Ringsjön. Ett stråk som bättre kan knyta Stehag till Ringsjöområdet.
16. Kungshultsområdet – Västra Ringsjön. Ett utvecklingsstråk som knyter Eslöv till Ringsjöområdet.
17. Kungshultsområdet – Östra Ringsjön. Ett utvecklingsstråk som knyter Eslöv till Ringsjöområdet.
18. Gårdsstånga – Kungsmarken. Koppling till Kungsmarkens naturreservat.
19. Rövarkulan – Hammarlunda/Kävlingeån. Ett stråk kan utvecklas från Rövarkulan till Kävlingeån vid Hammarlunda via Löberöd.
20. Rövarkulan – Hammarlunda/Kävlingeån. Se beskrivning ovan.
21. Eslövsstråken. Ett utvecklingsstråk som förbinder Eslöv med Stehag, Ringsjön och Trolleholm via Borupsåsen. Vattendrag, skogsdungar och mindre betesmarker kan bindas ihop till ett stråk mellan Stehag och Söderåsen.

Föreslagna nya kommunala stråk

22. Föreslaget grönstråk för rekreation. Kopplar Stehag med omkringliggande grönstruktur och söderut till banvall och Eslövs tätort.
23. Föreslaget grönstråk för rekreation mellan Stehag och Snärjet. Översiktlig dragning.
24. Föreslaget grönstråk som kopplar samman Stehag med omkringliggande grönstruktur. Utreda möjlighet för att utveckla ett rekreativt grönstråk på befintlig väg.
25. Föreslaget grönstråk för biologisk mångfald och rekreation. Kopplar samman landskapsobjekt och grönstruktur i odlingslandskapet samt förbinder Eslövs tätort med odlingslandskapet utanför. Möjlig plats för att utveckla beträdor.
26. Föreslaget grönstråk för biologisk mångfald och rekreation. Kopplar samman beträdor i odlingslandskapet med banvallar i Eslövs tätort.
27. Föreslaget rekreativt grönstråk längs banvallen. Sammankopplar centrala Eslöv med Abullahagens naturreservat och Hurva.

28. Föreslaget grönstråk för biologisk mångfald och rekreation. Koppling mellan Rödabäck och Bråån.
29. Föreslaget grönstråk för biologisk mångfald och rekreation. Koppling mellan landskapsobjekt, Bråån och Kävlingeån.

ESLÖVS TÄTORTER

De kartläggningar och analyser som presenteras i följande kapitel ger en översiktlig bild av styrkor och svagheter hos grönstrukturen i Eslövs tolv största tätorter. Här presenteras även utvecklingsförslag för gröna stråk. I dagsläget är en djupare analys endast framtagen för Eslövs tätort. Tanken är att grönplanens bilaga efterhand ska fyllas på med mer information för att i framtiden utgöra ett mer komplett kunskapsunderlag.

Stadens landskap

I tätorten omfattas grönstrukturen av stadsmiljön med dess parker, trädplanterade gator, naturmiljöer, trädgårdar och privata bostadsgårdar. Grönska i stadsmiljön förbättrar människors livskvalitet med rekreation och estetik samtidigt som det främjar biologisk mångfald och ekosystemtjänster. Det är viktigt att främja grönska på platser som traditionellt sett varit hårdgjorda, såsom gaturum och torg, för att skapa en mer levande och hållbar stadsmiljö. Närhet och tillgänglighet är av stor vikt för att grönstrukturen ska nyttjas i vardagen. Kommunen har som målsättning att samtliga bostäder ska ha maximalt 300 meter till park eller grönområde inom Eslövs tätort (Översiktsplan Eslöv 2035). Tillgängligheten till parker och grönområden underlättas, och kan till viss mån kompenseras, av gena och trygga grönstråk genom tätorten och till omgivningen.

En sammanhängande och heltäckande grönstruktur är avgörande för att skapa hållbara och resilienta stadsområden. Städer, som har en hög andel hårdgjord mark, är särskilt utsatta för klimatförändringar med stigande temperaturer och ökad nederbörd. Det är därför viktigt att ta hänsyn till de gröna värdena och aktivt utveckla dem vid förtätning och ombyggnationer. Ny grönstruktur behöver samplaneras med avrinning och fördröjning av dagvatten. En beprövad metod för att säkerställa att tillräcklig grönska och ekosystemtjänster skapas i nya stadsdelar och kvarter är att göra beräkningar av grönytefaktorn. Eslövs kommun har hittills inte arbetat med grönytefaktor i någon större utsträckning och bör därför testa och utvärdera metoden inom fler exploateringsprojekt.

Stadens träd har stor betydelse för biologisk mångfald, ekosystemtjänster och temperaturreglerande förmåga (skugga och evapotranspiration). Eslövs kommun har analyserat tätorterna utifrån 3-30-300 metoden. Av resultatet framgår att det behöver planteras fler träd i kommunens tätorter för att öka krontäckningen. Att nå upp till en krontäckningsgrad på 30 procent bedöms dock inte som realistiskt. Utgångsläget för krontäckning i Eslövs tätorter, som i många fall omgärdas av åkermark, är sämre i jämförelse med andra tätorter som gränsar till naturmark eller skog och som därmed lättare uppnår högre värden. Kommunen bör utreda möjligheterna att öka krontäckningen samt på vilka platser det är mest angeläget.

Krontäckningsgrad i Eslövs tätorter: Stockamöllan 23,7 %, Väggarp 21,6 %, Stehag 14,2 %, Billinge 13,7 %, Hurva 13,4%, Gårdstånga 10,4 %, Marieholm 9,5 %, Flyinge 9,5 %, Harlösa 9,3 %, Löberöd 9,1 %, Eslövs tätort 8,7 %, Kungshult 8,7 % och Örtofta 7,4 %.

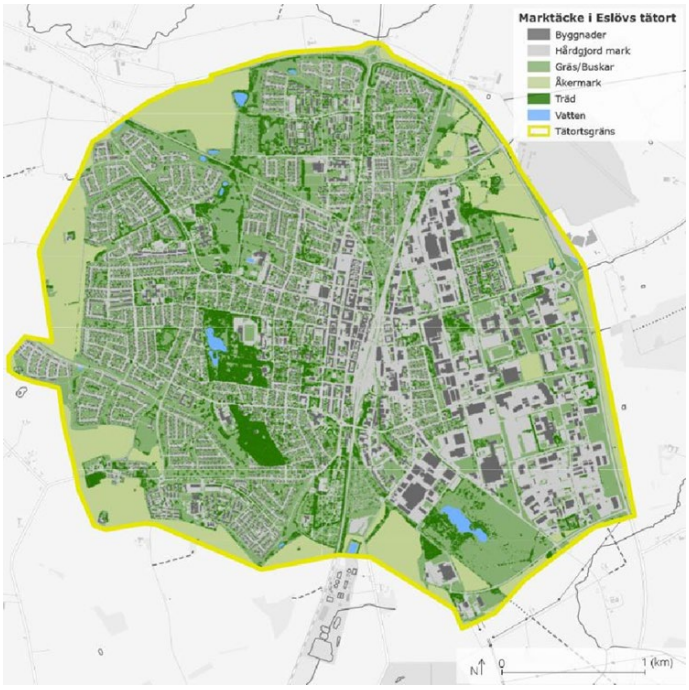
Eslövs tätort

Markanvändning i Eslöv

Omkring 42 procent av ytan i Eslövs tätort av hårdgjord mark och byggnader, se Figur 11. Lika stor yta, 42 procent, utgörs av öppen mark som exempelvis gräsytor, trädgårdar eller buskar och träd med en höjd på mindre än 5 meter. Skog utgör 13 procent och definieras som trädbeklädda områden med en trädhöjd på över 5 meter och en krontäckning på mer än 10 procent. Åkermarken utgör endast 3 procent inom tätortsgränsen. Resterande 1 procent hamnar i kategorin övrig mark. (SCB 2015).

Omgivande landskap

Eslöv omges av ett jordbrukslandskap med vackra vyer men begränsad tillgänglighet. Marktäckesanalysen visar hur Eslöv är helt omgärdad av åkermark men bara ett stenkast öster om Eslöv ligger det skogsklädda området som kallas för Snärjet. Skogen sträcker sig sedan vidare österut med möjligheten att ta sig vidare till Skarhults kronoskog, Stavröds mosse samt Grybybäcken och omfattar ett relativt stort sammanhängande skogsområde. Skogsmiljön i Snärjet rymmer tysta platser med ljudnivåer under 30 dBA trots att det pågår ett aktivt skogsbruk i skogen. Det finns betydligt större skogar i kommunens norra delar, men det är inte storleken i sig som är Snärjets stora värde utan det är dess läge alldeles nära Eslöv.



Figur 11. Utgångsläget i Eslöv. Analys av marktäcket i Eslövs tätort baserat på Lantmäteriets ortofoto (2020), laserskanning (2020) samt vektordata från Lantmäteriets fastighetskarta.

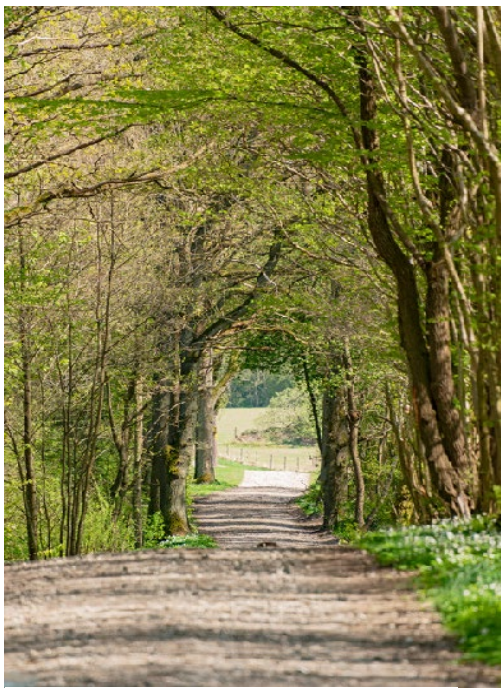


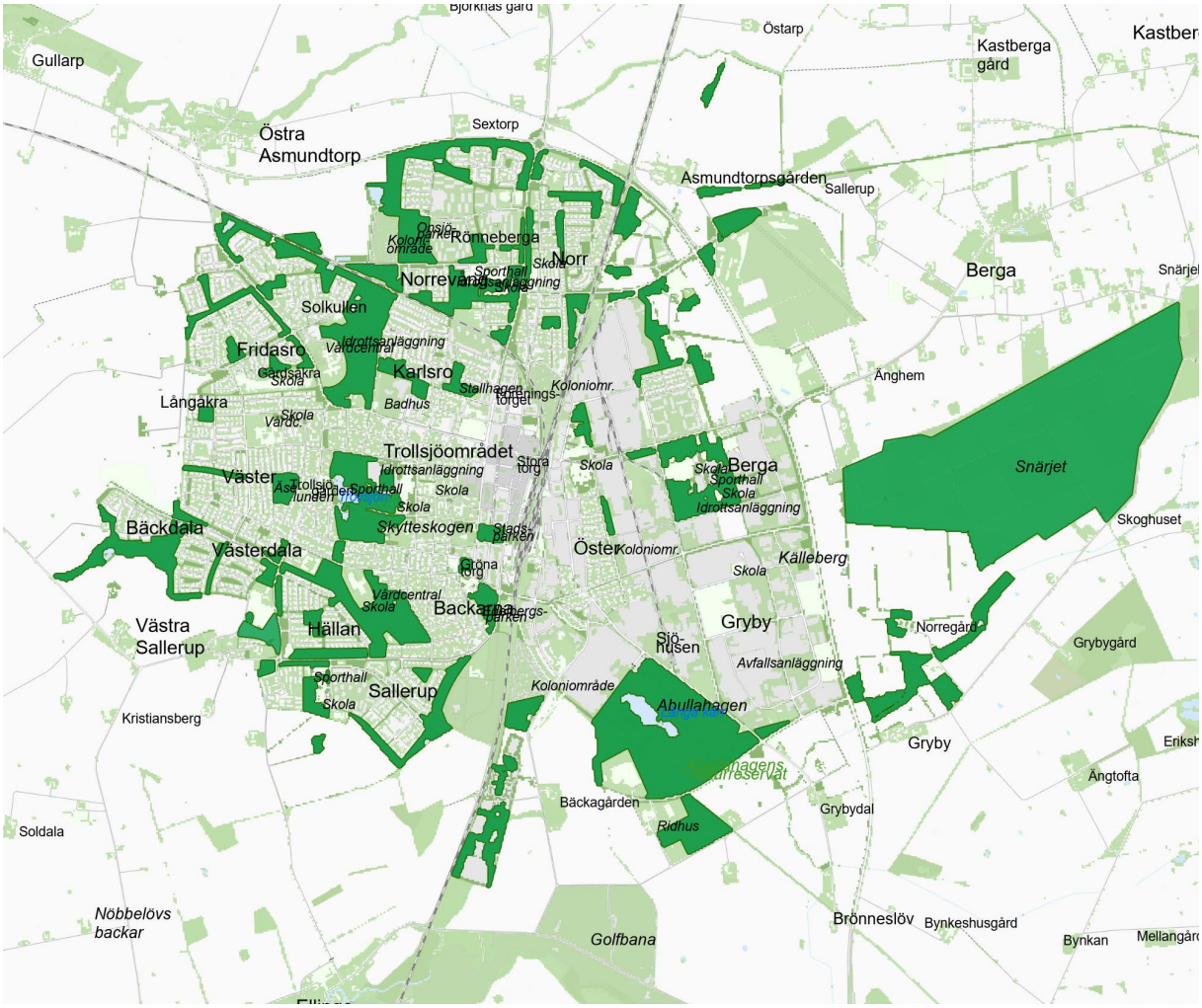
Foto 3. Snärjet i Eslöv.

Rekreativa värden

Allmänt tillgängliga grönytor och grönområden

Större delen av invånarna (93 procent) inom Eslövs tätortsgräns har tillgång till ett grönområde inom 200 meter från sin bostad. Grönområde definieras som ett område av sammanhängande grönytor som uppgår till minst 0,5 hektar och som är allmänt tillgängligt. Nästan alla (99 procent) har tillgång till ett grönområde inom 300 meter och samtliga (100 procent) har tillgång till ett grönområde inom 500 meter. (SCB, 2015). Kartläggningen från Statistikmyndigheten ger en uppfattning om invånarnas tillgång till rekreativa gröna miljöer, dock tar den inte hänsyn till grönområdenas kvalitet eller hindrande barriärer.

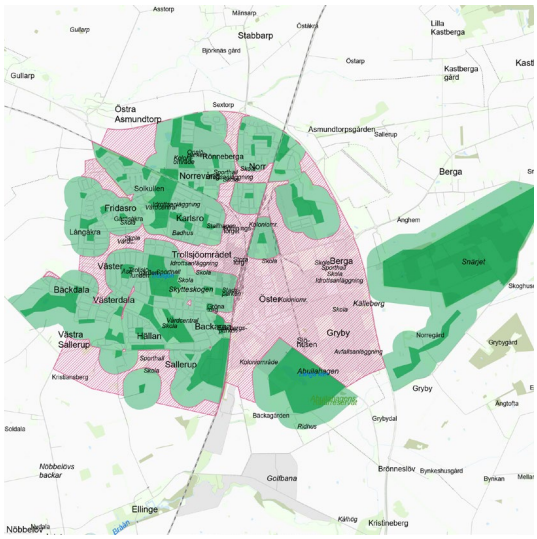
I kartan nedan, se Figur 12, redovisas allmänt tillgängliga grönområden, allmänt tillgängliga grönytor samt övriga grönytor i Eslövs tätort. Kartan bygger på SCB:s data men har justerats av kommunen. Eslövs begravningsplats och ett flertal bostadsgårdar har tagits bort, även om dom av många uppfattas som allmänt tillgängliga. Om analysen görs om enligt kommunens justerade karta blir resultatet något lägre med 85 procents tillgång till ett grönområde inom 200 meter.



Figur 12. Allmänt tillgängliga grönområden (mörkgrönt), allmänt tillgängliga grönytor (klargrönt) samt övriga grönytor (ljusgrönt). Kartan bygger på statistik från SCB (2015). Några mindre justeringar har gjorts, bland annat har Eslövs begravningsplats och ett flertal bostadsgårdar tagits bort.

Tillgång till kvalitativa grönområden

Många av de områden som benämns grönområden består i verkligheten av mycket smala partier som på plats snarare skulle ses som grönytor. I kartläggningen kan det också förekomma platser som helt saknar vistelsevärde. Med vistelsevärde avses egenskaper hos en plats som gör att de flesta kan tänka sig att stanna en stund för att det känns bra. Även när en plats ser attraktiv ut kan det finnas negativa egenskaper som förhindrar att vistelsevärde uppstår såsom högt buller, odörer och otrygghet.



Figur 13. Kommuninvånarnas tillgång till kvalitativa grönområden inom 200 meter i Eslövs tätort. Bristområden är markerade i rött.

Avståndet behöver också analyseras utifrån om det finns hindrande barriärer. Så länge det finns övergångsställen och cykelöverfarter utgör vältrafikerade vägar inget större hinder för ungdomar och vuxna, men de kan i desto större utsträckning hindra yngre barn från att röra sig fritt. Oavsett om man är vuxen eller barn innebär barriärer längre omvägar mellan målpunkter och därmed är fågelvägen inte alltid en bra utgångspunkt för att beräkna verkliga avstånd.

Kvalitativa grönområden ska vara helt öppna för allmänheten. De ska ha vistelsevärden eller ha potential för att utvecklas till vistelsevärda platser. De ska vara sammanhängande och inte bestå av smala, långsträckta remsor. Avstånd ska analyseras med hänsyn till fysiska barriärer. På kartan, se Figur 13, illustreras Eslövsbornas tillgång till kvalitativa allmänna grönområden, med en bredd på minst 50 meter, inom 200 meter med bristområden markerade i rött. Kartan tar dock ingen hänsyn till barriäreffekter.

Naturvärden

Eslöv fungerar främst som en livsmiljö för de störningståliga arter som trivs i den urbana miljöns grönytor med parker, kolonilotter, trädgårdar, vägrenar, öde- och industritomter. Det är prioriterat att utveckla och bevara arters livsmiljöer och möjlighet till spridning inom och mellan stadens grönområden. Livsmiljöerna kan utvecklas genom fler trädmiljöer, småvatten, brynmiljöer och blomrika grönytor, både inom grönområden men också på mindre grönytor som därmed kan fungera som spridningslänkar mellan grönområdena. Att använda sig av inhemska växtarter i staden är viktigt då många naturligt förekommande djur och växtarter är beroende av att leva i samexistens. Generellt är rena gräsytor artfattiga och volymen grönska är också betydligt lägre än i busk- och trädmiljöer. För att öka den biologiska mångfalden på relativt kort tid är fler ängsytor något att eftersträva.

Blå värden

Dammarna i Trollsjöområdet och de fontäner som finns i de centrala delarna är uppskattade inslag i Eslövs stadsbild. I Abullahagen finns även Långakärr, men i övrigt är vattenmiljöerna mycket få då staden inte ligger intill varken å, sjö eller hav. Eslövs allmänna brist på blå värden gör det desto viktigare att framhäva de blå värden som faktiskt finns. Nya blå värden bör också skapas och tydligt synliggöras samtidigt som staden utvecklar fler öppna dagvattenlösningar.

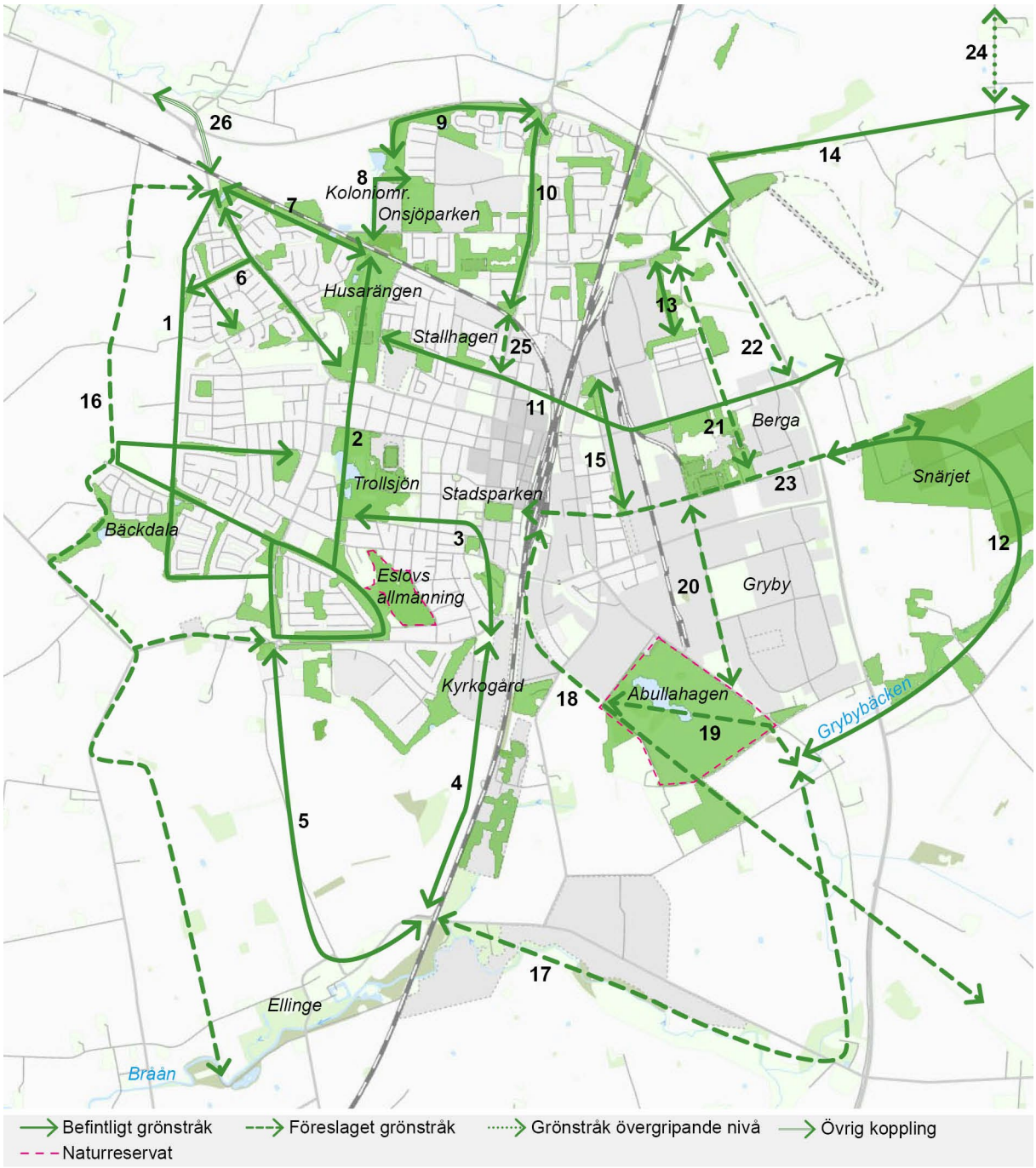
Utveckling av gröna stråk

I Eslöv bör det skapas grönstråk som skapar en sammanhängande struktur och binder samman stadens grönområden. Grönstråken ska planeras för att förbättra spridningsmöjligheterna för växt- och djurliv samtidigt som de kan utgöra gröna och attraktiva länkar som lockar människor till att röra sig mellan olika grönområden och andra viktiga målpunkter. Stråken bör även fungera barriärbrytande och leda människor tryggt över Eslövs större gator.

Figur 14 visar befintliga och föreslagna gröna stråk och allmänt tillgängliga grönområden i Eslövs tätort. Stråken bedöms ha generellt goda förutsättningar för att kunna utgöra ekologiska eller rekreativa länkar. Sträckningarna inom tätortsgränsen utgörs i huvudsak av allmän platsmark med vissa undantag. Utanför tätortsgräns följer stråken sträckor med tätare vegetation samt vattendrag. Stråken länkar även ihop landskapsobjekten med Eslöv samt kopplar till det regionala förslaget som behandlas närmare i det kommunövergripande kunskapsunderlaget. Grönstråk lämpliga för rekreation sammanfaller i stor utsträckning med de ekologiska stråken. Utvecklingen av båda kategorierna grönstråk bör utgå från redan befintliga gångvägar och grönytor för att effektivisera förloppet fram till ett fullgott resultat. Grundprincipen för stråk för biologisk mångfald är att utveckla ytorna med lokalt förekommande växtarter. Det finns även många långsmala gräsytor som bör lämpa sig väl att utveckla till äng.

Befintliga gröna stråk

1. Befintligt rekreativt grönstråk med utblick över åkerlandskapet.
2. Befintligt grönstråk för biologisk mångfald och rekreation. Större sammanhängande stråk av parker och grönområden i västra Eslöv.
3. Befintligt rekreativt grönstråk i stadsmiljö. Binder samman Trollsjöområdet med parker i stadskärnan och vidare söderut.
4. Befintligt rekreativt grönstråk genom kyrkogården. Kopplar stadskärnan till södra Eslöv.
5. Befintligt stråk för biologisk mångfald och rekreation. Förbinder västra Eslövs tätort med slottsmiljön i Ellinge.
6. Befintligt rekreativt grönstråk av gång- och cykelvägar i gröna miljöer.
7. Befintligt grönstråk för biologisk mångfald och rekreation längs bullervall. Rekreativ och grön miljö som saknar gångväg.
8. Befintligt grönstråk för biologisk mångfald och rekreation. Passerar kolonilottsområde och dammar.
9. Befintligt grönstråk för biologisk mångfald och rekreation. Saknar gångväg.
10. Befintligt rekreativt grönstråk med gång- och cykelvägar i grön miljö. Utvecklas för biologisk mångfald.
11. Befintligt grönstråk för biologisk mångfald i stadsmiljö. Sammanbinder grönstrukturer på båda sidor järnvägen.
12. Befintligt grönstråk längs Grybybäcken och genom Snärjet.
13. Befintligt rekreativt grönstråk.
14. Befintligt rekreativt grönsstråk.
15. Befintligt grönstråk för biologisk mångfald. Sammanbinder äppellundar, koloniträdgård och uppvuxna träd.



Figur 14. Gröna stråk och allmänt tillgängliga grönområden i Eslövs tätort.

Föreslagna gröna stråk

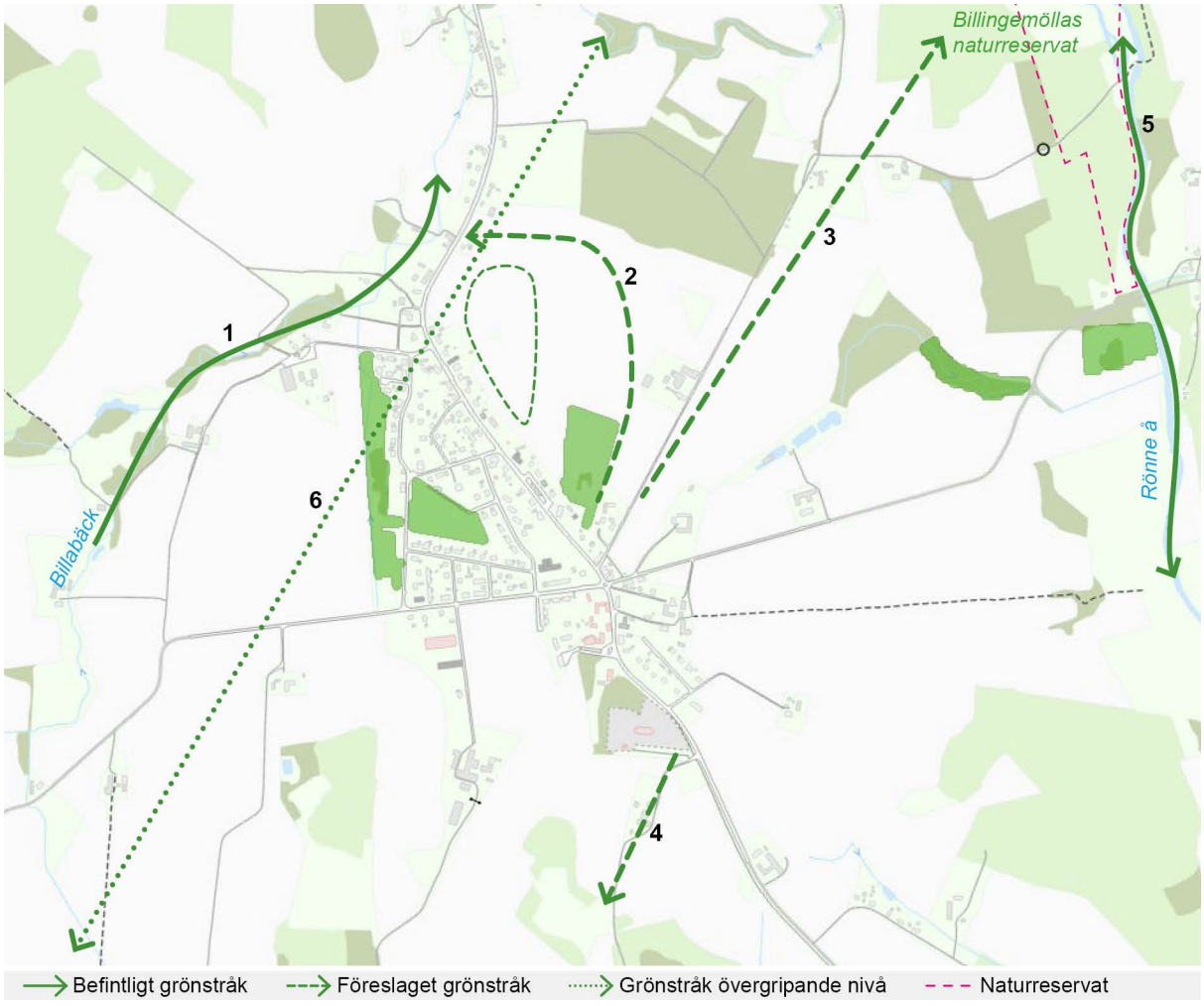
16. Föreslaget grönstråk för biologisk mångfald och rekreation. Kopplar samman landskapsobjekt och grönstruktur i odlingslandskapet samt förbinder Eslövs tätort med odlingslandskapet utanför. Möjlig plats för att utveckla beträdor.
17. Föreslaget grönstråk för biologisk mångfald och rekreation.
18. Förslaget rekreativt grönstråk längs banvallen. Kopplar centrala Eslöv med Abullahagens naturreservat och mot landskapet utanför.
19. Föreslaget grönstråk för biologisk mångfald och rekreation. Sammankopplar banvallen och Eslövs tätort med Abullahagens naturreservat.

20. Föreslaget grönstråk för biologisk mångfald och rekreation. Befintlig gång- och cykelväg genom Grybys industri- och verksamhetsområde med potential att utvecklas till ett grönstråk som kopplar östra Eslöv med Abullahagens naturreservat och vidare söderut.
21. Föreslaget nytt grönstråk för biologisk mångfald och rekreation. Skapar en sammanhängande grönstruktur. Delar av stråket finns idag men behöver utvecklas för att uppnå sin karaktär som grönstråk. Förverkligas i samband med projektet för Östra Eslöv.
22. Föreslaget nytt grönstråk för biologisk mångfald och rekreation. Längs bullervallen. Förverkligas i samband med projektet för Östra Eslöv.
23. Föreslaget rekreativt stråk längs Per Håkanssons väg. Stärkt koppling mellan centrala Eslöv och Snärjet. Utvecklas med gång- och cykelbana.
24. Föreslaget rekreativt grönstråk som stärker kopplingen mellan Eslövs tätort och Stehag. För hela stråkets dragning, se den kommunövergripande kartan.
25. Föreslaget stråk för biologisk mångfald och rekreation. Stärker grönstrukturen till befintligt stråk som sammanbinder västra och östra sidan av Eslövs tätort.
26. Planerad gång- och cykelkoppling över järnvägen och under väg 17. Planerad utbyggnad 2026-2027. Kopplar Eslövs tätort mot Saxån.

Billinge

I Billinge finns potential att utveckla den tätortsnära naturen samt att skapa en stärkt koppling till Rönne å. Billinge omgärdas av ett småskaligt odlingslandskap med inslag av skog. Närheten till skog och natur är en av byns styrkor. Norr om byn finns Billingemölla, ett statligt naturreservat med rika lövskogar. Naturområdet i öster, längs Rönne å, är en del av riksintresse för naturvård. Väster om byn finns Billabäcks dalgång. Runt Billinge kyrka i söder finns värdefull grönstruktur med uppvuxen äldre vegetation. Grönområdet mitt i byn är välbesökt och utgör en viktig mötesplats.

I översiktsplanen föreslås ny bebyggelse inklusive ett nytt grönområde i den norra delen av byn. I grönområdet bevaras en befintlig märgelgrav. Runt bebyggelsen anläggs ett nytt grönstråk för rekreation och vattenhantering. Öster om Billinge (utanför kartan) finns Kålebäcken som är ett område med mycket höga naturvärden. Potential finns att utveckla området för friluftsliv.



Figur 15. Gröna stråk och allmänt tillgängliga grönområden i Billinge.

Gröna stråk

1. Befintligt grönstråk för biologisk mångfald längs Billabäcks dalgång. Stråket har potential att utvecklas även för rekreation.
2. Föreslaget grönstråk för rekreation och vattenhantering. Stråket är aktuellt om ny bebyggelse anläggs enligt översiktsplanens intentioner.

3. Föreslaget rekreativt stråk för biologisk mångfald och rekreation. Från Billinge till Billingemöllas naturreservat och Rönne Å. Grönstråket skapar en stärkt koppling till Rönne å.
4. Föreslaget rekreativt stråk till skogsområden söder om Billinge samt som möjliggör att ta sig ut i jordbrukslandskapet.
5. Befintligt grönstråk för biologisk mångfald och rekreation längs Rönne å. Kanotled.
6. Regional föreslaget stråk. Syns även på den kommunövergripande kartan.

Stockamöllan

Stockamöllan omges av en vacker kulturmiljö och skog med närhet till Rönne å, naturreservat och strövområden. Den tätortsnära naturen är av stor betydelse för både invånare och besökare och bör utvecklas ytterligare, ex genom en ökad tillgänglighet längs Rönne å, som idag är främst en kanotled. I den östra delen av byn finns befintlig grönstruktur kulturhistorisk grönstruktur som ingår i område av riksintresse för kulturmiljövård.



Figur 16. Gröna stråk och allmänt tillgängliga grönområden i Stockamöllan.

Gröna stråk

1. Befintligt grönstråk längs Rönne å som utvecklas med fokus på rekreation och biologisk mångfald. Kanotled.
2. Föreslaget rekreativt stråk som kopplar samman Stockamöllan med befintliga vandringsleder västerut. Exakt dragning har inte utretts.

Stehag

Stehag har tillgänglig och varierad natur med höga biologiska och rekreativa värden som bör fortsätta utvecklas och bevaras. Trygga och tillgängliga kopplingar mellan Gyaskogen och Skytteskogen ska främjas. Skytteskogen har idag en detaljplan för folkparksändamål som bör ändras till natur eller skog då den är värdefull för rekreation, biologisk mångfald och vattenhantering. Den kommunägda skogen Gyaskogen ska bevaras och utvecklas med avseende på rekreation och biologisk mångfald. Om Rönneholms mosse utvecklas till ett rekreationsområde, enligt kommunens önskan, så vore det önskvärt att skapa nya gröna stråk mellan Stehag och mossen.



Figur 17. Gröna stråk och allmänt tillgängliga grönområden i Stehag.

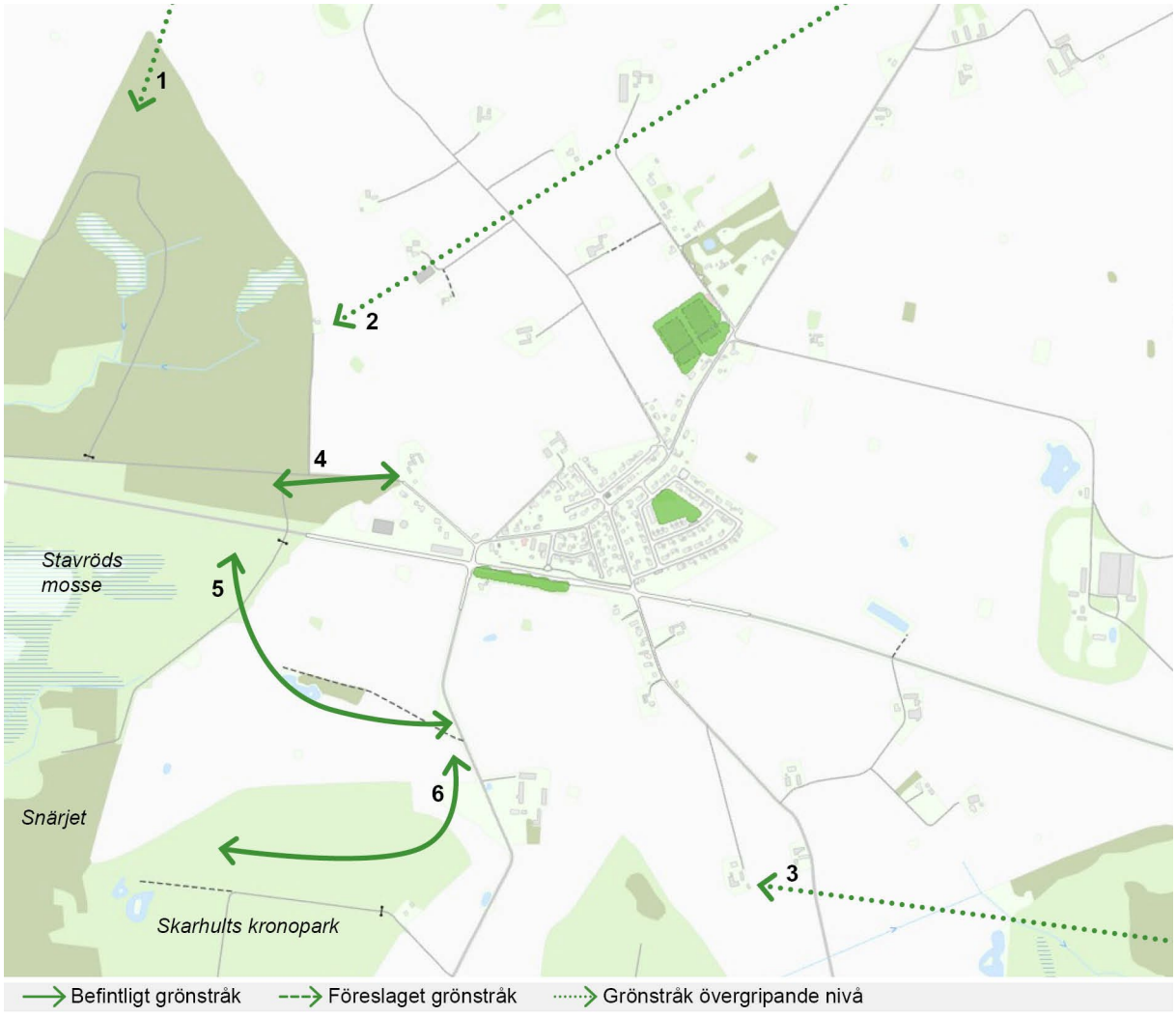
Gröna stråk

1. Föreslaget grönstråk för rekreation. Kopplar Stehag med omkringliggande grönstruktur och söderut till banvall och Eslövs tätort.
2. Föreslaget grönstråk för rekreation mellan Stehag och Snärjet. Översiktlig dragning.
3. Föreslaget regionalt grönstråk för rekreation och friluftsliv. Kopplar Stehag med omkringliggande naturområde vid Västra Ringsjön. Översiktlig dragning.
4. Befintligt regionalt stråk med utvecklingspotential. Från Stehag till Trollenäs och sedan vidare längs Saxån till Landskrona. Översiktlig dragning.
5. Befintligt grönstråk för biologisk mångfald.
6. Föreslaget grönstråk för rekreation och vattenhantering. Kopplar nytt exploateringsområde till Skytteskogen. Stråket är endast aktuellt vid exploatering.

7. Föreslaget grönstråk för rekreation mellan Stehag och Rönneholms mosse.
8. Föreslaget grönstråk för rekreation.
9. Befintligt grönstråk för rekreation.
10. Föreslaget grönstråk för rekreation mellan Gyaskogen och Rönneholms mosse.

Kungshult

Kungshult omges av jordbruksmark och skogsmark. Boende i Kungshult har god tillgång till naturområden med höga rekreativa värden och naturvärden. Tillgängligheten till och inom dessa områden kan utvecklas. Väster om byn, mellan Kungshult och Eslöv ligger Snärjet, en gammal skogsplanterad fäladsmark som används flitigt för rekreation. Området är privatägt men kan nyttjas genom allemansrätten. Det finns inga märkta leder eller slingor att följa i området, men det finns gott om gamla skogsbilvägar att promenera på. I norra delen av Snärjet finns Stavröds mosse, och till öster ligger Skarhults kronopark. Trygga passager behöver skapas över Hörbyvägen för att underlätta åtkomsten till Kronoskogen och Snärjet.



Figur 18. Gröna stråk och allmänt tillgängliga grönområden i Kungshult.

Gröna stråk

1. Föreslaget grönstråk. Grönstråk som kopplar samman Stehag med omkringliggande grönstruktur.
2. Föreslaget regionalt grönstråk som knyter Eslöv till Ringsjöområdet (Västra Ringsjön).
3. Föreslaget regionalt grönstråk som knyter Eslöv till Ringsjöområdet (Östra Ringsjön).
4. Befintligt grönstråk för rekreation. Koppling mellan Kungshult och Snärjet.
5. Befintligt grönstråk för rekreation. Koppling mellan Kungshult och Snärjet.
6. Befintligt grönstråk för rekreation. Koppling mellan Kungshult och Snärjet.

Hurva

Hurvas läge i det kuperade landskapet ger goda utsikts- och rekreationsmöjligheter. Det centrala i Hurva är att utveckla den gamla banvallen samt öka rekreationsmöjligheterna längs Bråån. Den gamla banvallen har potential att bli ett attraktivt rekreations- och cykelstråk med höga upplevelsevärden av kultur- och naturvärden, hela vägen från Eslöv till Löberöd. Bråån utgör ett naturområde med höga naturvärden och det finns en stor potential i att tillgängliggöra ån med hjälp av stråk från byn. Det är även viktigt att utveckla befintlig grönstruktur i byn. Det befintliga grönområdet i byn bör bevaras och planläggas. Det befintliga stråket längs Bråån ingår i ett viktigt rekreationsstråk samt viktig vattenväg.



Figur 19. Gröna stråk och allmänt tillgängliga grönområden i Hurva.

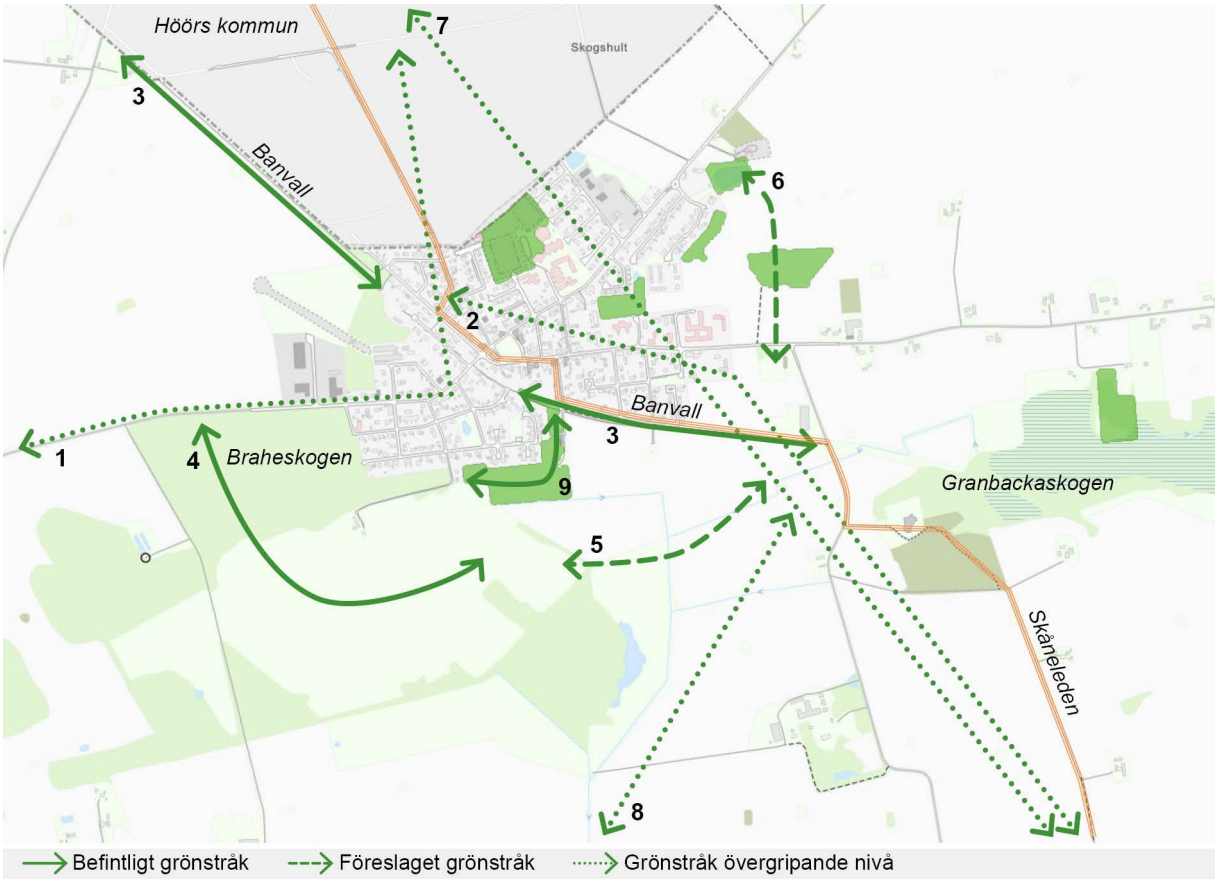
Gröna stråk

1. Föreslaget grönstråk för rekreation längs den gamla banvallen. Kopplar Hurva till Eslöv och Löberöd.
2. Befintligt grönstråk för rekreation och vattenhantering längs Bråån.
3. Föreslaget grönstråk för rekreation. Befintlig grönstruktur i bymiljön utvecklas för rekreation. Aktuellt om exploateringsområdet intill förverkligas.

Löberöd

Löberöd är beläget i en rik kulturmiljö i ett småskaligt odlingslandskap, karakteriserat av jordbruksmark med inslag av och skogsmark. Huvudfokus i Löberöd är att tätortsnära rekreation stärks, att utveckla grönstråk längs den gamla banvallen samt att utveckla rekreativa och tillgängliga stråk från tätorten ut i landskapet. Braheskogen är en privatägd skog med motionsspår som nyttjas för tätortsnära rekreation. I skogen finns äldre ädellövsskog med höga naturvärden. Söder om Braheskogen finns en större betesmark med höga naturvärden.

Löberöd har goda rekreationsmöjligheter men tillgängligheten till och från dessa områden är bristfällig. Särskilt väster om byn rör sig många längs vägarna för att ta sig ut i landskapet. Det finns en stor potential att utveckla rekreativa och tillgängliga stråk från byn ut i landskapet. I flera fall kan planeringen av rekreativa stråk med fördel ske tillsammans med Höörs kommun. Skåneleden sträcker sig genom Löberöd på väg till Rövarkulan i Höörs kommun.



Figur 20. Gröna stråk och allmänt tillgängliga grönområden i Löberöd.

Gröna stråk

1. Föreslaget grönstråk för biologisk mångfald och rekreation. Stråket kopplar samman landskapsobjekt, koppling mellan Bråån och Kävlingeån.
2. Föreslaget grönstråk för biologisk mångfald. Kopplar samman landskapsobjekt vid Bråån med värdetrakt för skog vid Harlösa.
3. Befintligt stråk för rekreation. Längs med banvallen. Kopplar Höörs kommun och till Granbackaskogen. Del av stråket går genom bebyggelsen.

4. Befintligt grönstråk för biologisk mångfald och rekreation. Braheskogen utgör viktig och tätortsnära natur.
5. Föreslaget grönstråk för rekreation. Kopplar samman Braheskogen med planerade nya bostadsområden områden.
6. Föreslaget grönstråk för biologisk mångfald och rekreation. Aktuellt vid exploatering.
7. Föreslaget regionalt stråk. Ett stråk kan utvecklas från Rövarkulan till Kävlingeån vid Hammarlunda, via Löberöd.
8. Föreslaget regionalt stråk. Ett stråk kan utvecklas från Rövarkulan till Kävlingeån vid Hammarlunda, via Löberöd.
9. Befintligt grönstråk som kan utvecklas för rekreation. Koppling till Braheskogen.

Harlösa

Harlösa omges av småskaligt jordbrukslandskap med närhet till naturen i Kävlingeåns dalgång, Revingefälten och Vombsjön. Byn är naturskön med Harlösabäcken som rinner genom byn och utsiktsplatsen intill Harlösa kyrka norr om byn. Längs bäcken finns befintlig natur- och betesmark som är av stort värde som tätortsnära rekreation. Här går också en del av Skåneleden med koppling norrut. Skåneleden gick tidigare även söderut mot Revingehed men har dragits om på grund av försvarsmaktens arbete. Stråket utgör ett befintligt grönstråk för biologisk mångfald som kan stärkas.

Tillgängligheten till den omgivande naturen behöver utvecklas och Eslövs kommun bör verka för en utveckling av rekreationsmöjligheter till och längs med Kävlingeån i syfte att stärka byns gröna kopplingar. Harlösabäcken kan synliggöras ytterligare och förstärka upplevelsen av naturen.
I Harlösas södra delar finns ett befintligt men otillgängligt grönområde med höga naturvärden. Området har potential att utvecklas för tätortsnära rekreation. Dialog med fastighetsägaren krävs.



Figur 21. Gröna stråk och allmänt tillgängliga grönområden i Harlösa.

Gröna stråk

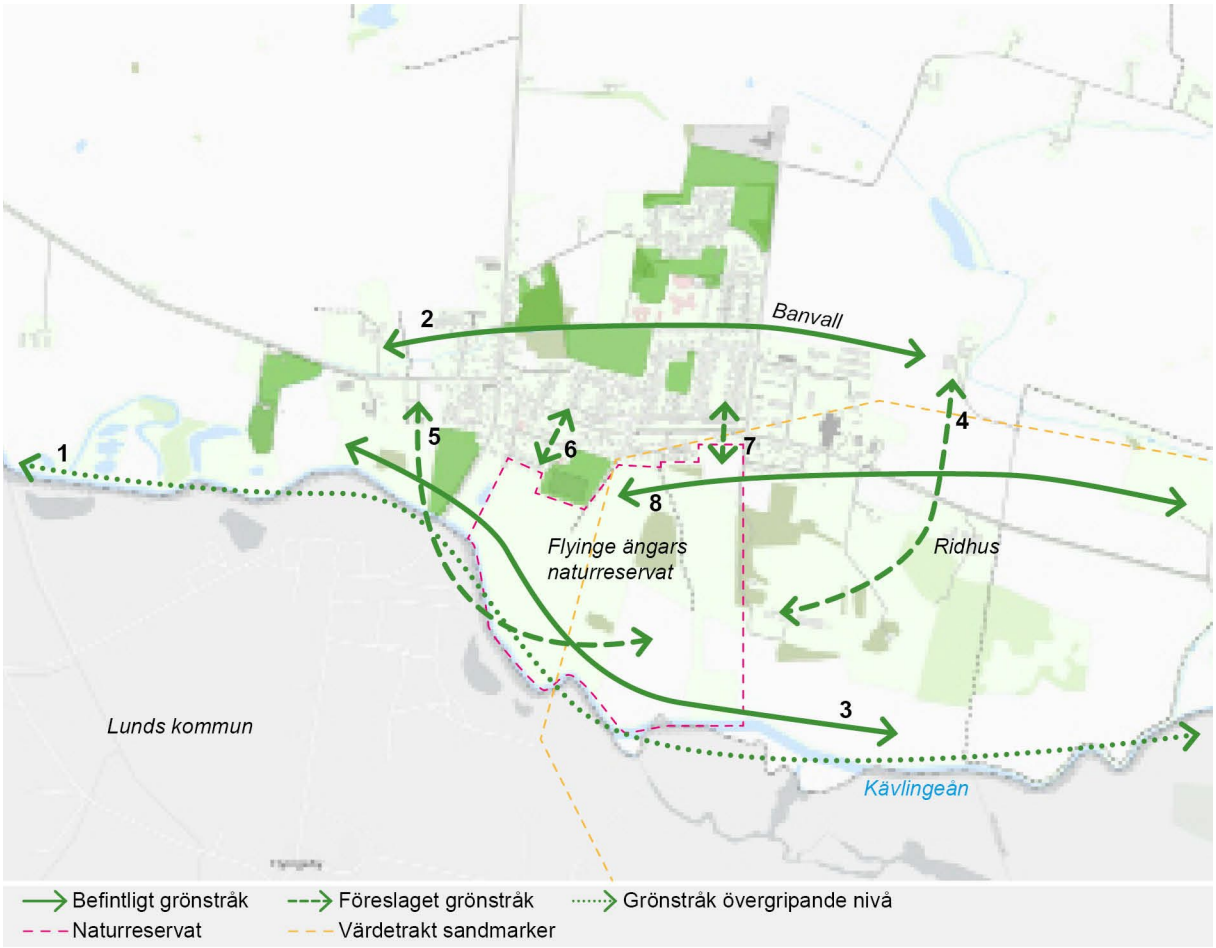
1. Befintlig regionalt stråk för biologisk mångfald och rekreation. Hjularödsstråket. Från Harlösa sträcker sig en dalgång upp till Hjularöds slott i norr. I dalgången går Skåneleden.

2. Befintligt regionalt grönstråk med utvecklingspotential. Kävlingeån – Klingavälsån. Kävlingeån avvattnar södra delen av centrala Skåne, från Ringsjön till Fyledalen. Ån kantas av betesmarker på långa sträckor och har förhållandevis god tillgänglighet för att rinna i odlingslandskapet.
3. Befintligt grönstråk för rekreation. Gång- och cykelväg längs den gamla banvallen.
4. Befintligt grönstråk för biologisk mångfald. Koppling söderut mot naturområden vid Krankesjön i Lunds kommun. Kan vidareutvecklas för biologisk mångfald.
5. Föreslaget grönstråk för rekreation. Aktuellt om naturområdet tillgängliggörs för rekreation.
6. Befintligt grönstråk för biologisk mångfald och rekreation längs Harlösabäckens dalgång. Skåneleden går längs delar av sträckan.

Flyinge

Flyinge ligger i Kävlingeåns dalgång omgivet av odlingslandskap. Flyinge ligger alldeles intill Kävlingeån (riksintresse för friluftsliv) och naturreservatet Flyinge ängar. Det finns en stor potential i att utveckla naturen längs Kävlingeån, då den utgör en viktig del av byns tätortsnära rekreation. Försiktighet krävs dock vid utveckling av rekreationsstråk och friluftsliv längs med ån för att inte störa fågellivet på de fuktiga betesmarker som finns längs med ån. Särskild hänsyn krävs i och intill naturreservatet. Sydöstra delarna av Flyinge ingår i värdetrakt för sandmark ”Vombsänkan”. Området har höga naturvärden med många arter kopplade till de sandiga jordarna och våtmarkerna. Här finns goda möjligheter att med enkla medel förstärka biologisk mångfald kopplad till värdetrakten.

Områden i centrala Flyinge som varit våtmark har dränerats och delvis bebyggts vilket har lett till stora problem med översvämningar. Här finns en alsumpskog med höga värden för biologisk mångfald. Kring alsumpskogen föreslås grönområdet utvecklas för att tillgängliggöra det för fler och för att låta det hantera vatten. Flera nya grönområden planeras i samband med exploatering och är en viktig del i att öka tätortsnära rekreationsmöjligheter i Flyinge. Nya grönstråk kopplar den planerade bebyggelsen med befintliga naturområden.



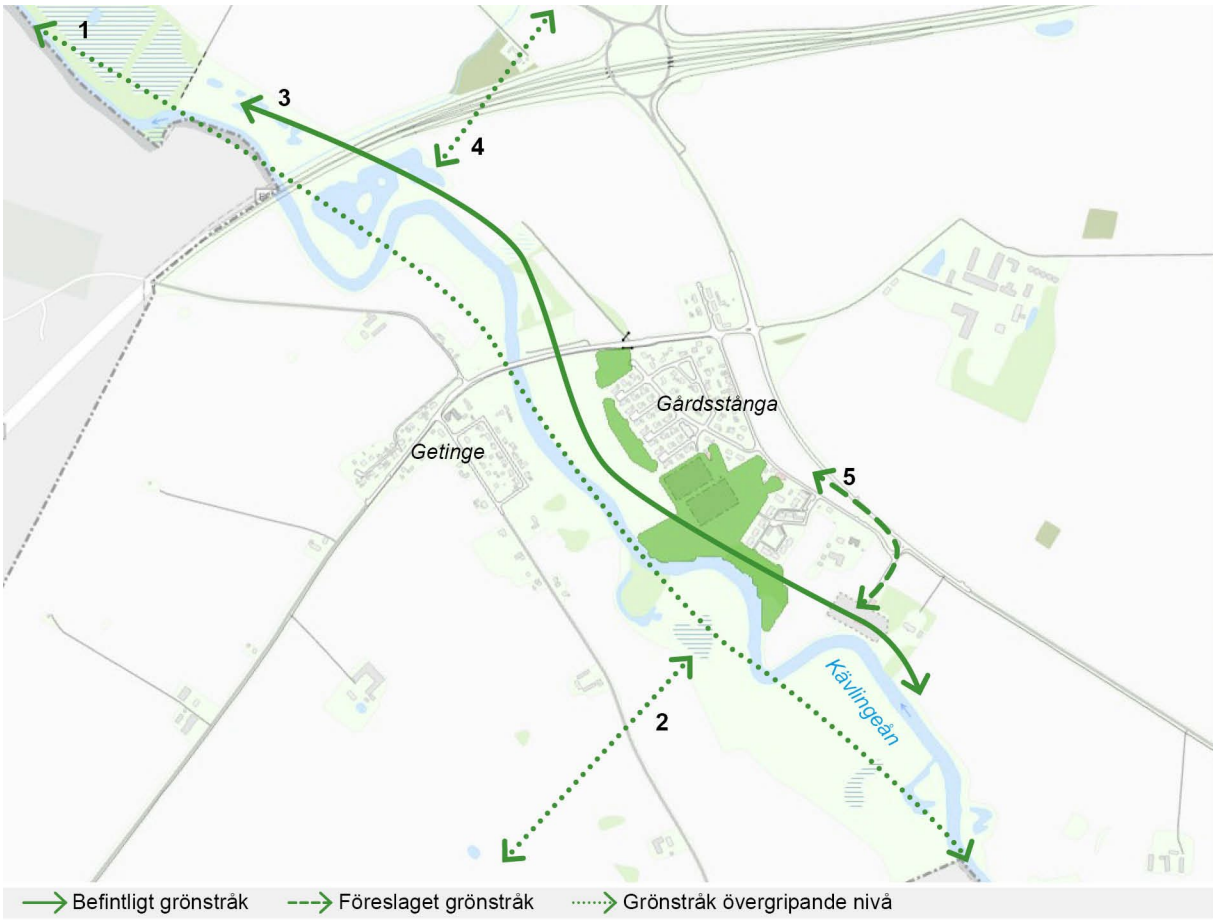
Figur 22. Gröna stråk, allmänt tillgängliga grönområden, naturreservat och värdetrakter i Flyinge.

Gröna stråk

1. Befintligt regionalt grönstråk med utvecklingspotential. Kävlingeån – Klingavälsån.
2. Befintligt grönstråk för biologisk mångfald och rekreation längs med banvallen.
3. Befintligt grönstråk för biologisk mångfald längs med Kävlingeån.
4. Föreslaget grönstråk för biologisk mångfald och rekreation. Kopplar samman Flyinge med naturreservatet.
5. Föreslaget grönstråk för biologisk mångfald och rekreation. Stärker kopplingen mellan naturområde och ny exploatering.
6. Föreslaget grönstråk för rekreation. Stärkt koppling till naturreservatet.
7. Föreslaget grönstråk för rekreation. Stärkt koppling till naturreservatet.
8. Befintligt grönstråk för biologisk mångfald. Koppling mellan naturreservatet och sandmarker öster om reservatet.

Gårdstånga och Getinge

Gårdstånga och Getinge ligger på var sida av Kävlingeån i randen till det storskaliga slättlandskapet. Byarna ligger alldeles intill Kävlingeån med stor potential för tätortsnära rekreation. Idag är ån inte särskilt tillgänglig. Kommunen behöver verka för att tillgängliggöra ån, både för byborna och för regionen, då potentialen är stor för Kävlingeån att bli ett regionalt område för friluftsliv. En gångbro skulle förbättra kopplingen och rörelserna mellan de två sidorna om ån. Kävlingeåns närområde drabbas ibland av översvämningar. Ny grönstruktur kombinerat med vattenhantering kan förbättra situationen.



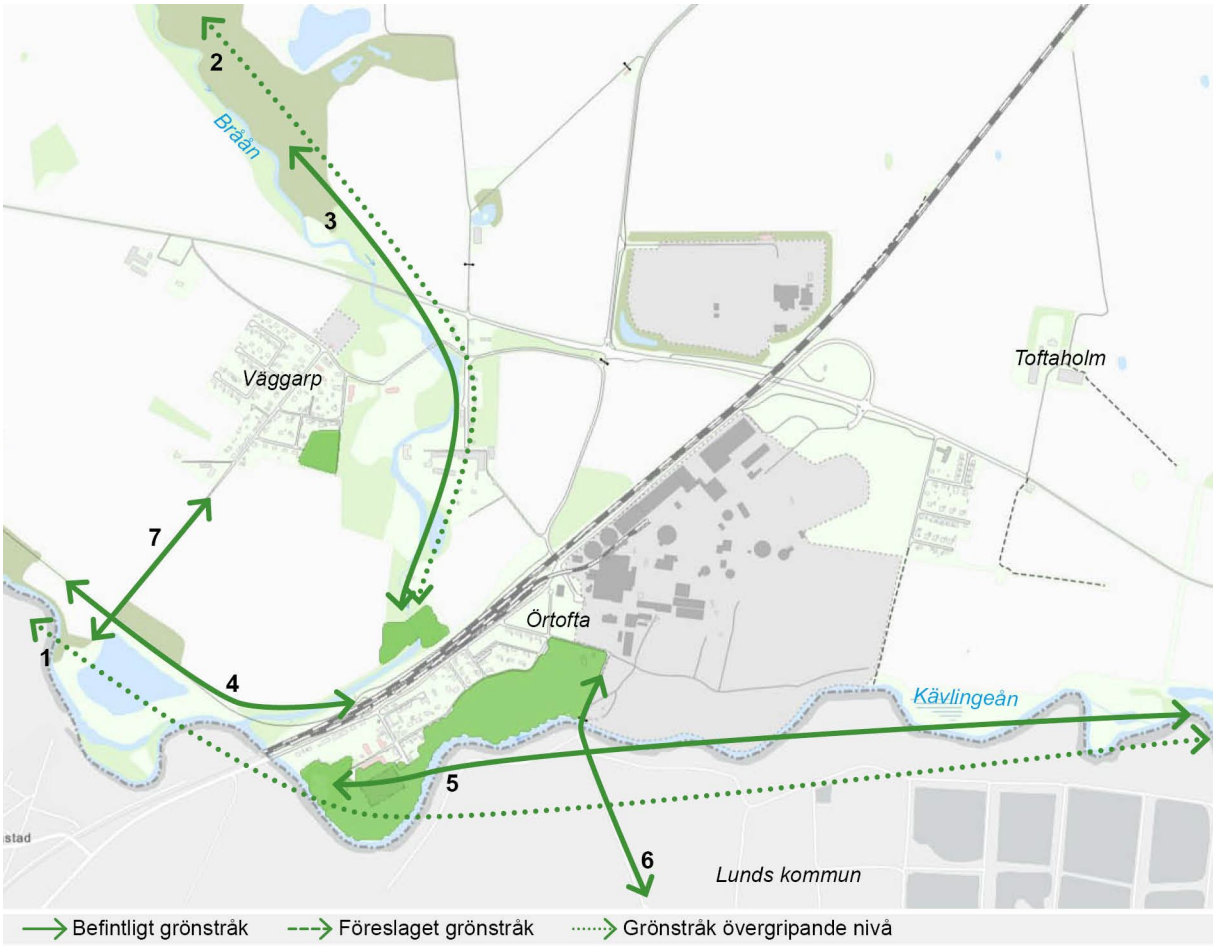
Figur 23. Gröna stråk och allmänt tillgängliga grönområden i Gårdsstånga och Getinge.

Gröna stråk

1. Befintligt regionalt grönstråk med utvecklingspotential. Kävlingeån – Klingavälsån.
2. Föreslaget regionalt stråk. Koppling till Kungsmarkens naturreservat i Lunds kommun.
3. Befintligt grönstråk för biologisk mångfald längs med Kävlingeån.
4. Föreslaget grönstråk för biologisk mångfald och rekreation. Kopplar samman landskapsobjekt, koppling mellan Rödabäck och Bråån. Möjlig plats för att utveckla beträdor på.
5. Föreslaget grönstråk för rekreation. Koppling exploateringsområde till Kävlingeån.

Örtofta, Väggarp och Toftaholm

För samtliga byar finns det finns gott om tätortsnära rekreation och höga naturvärden längs Bråån och Kävlingeån. Ett tillgängligt gång- och cykelstråk finns idag längs ån hela vägen till Lilla Harrie och Kävlinge. Kävlingeån är ett befintligt ekologiskt grönstråk som ska bevaras och utvecklas för rekreation. Kommunen verkar för att tillgängliggöra Kävlingeån både för byborna längs ån och för regionen. Kävlingeån är utsedd som riksintresse för friluftsliv eftersom den har potential att bli ett regionalt område för friluftsliv. Med stationsläget i Örtofta finns möjligheten att nå dessa



Figur 24. Gröna stråk och allmänt tillgängliga grönområden i Örtofta, Väggarp och Toftaholm.

Gröna stråk

1. Befintligt regionalt grönstråk med utvecklingspotential. Kävlingeån-Klingavälsån.
2. Befintligt regionalt grönstråk med utvecklingspotential. Kävlingeån-Klingavälsån.
3. Befintligt grönstråk för biologisk mångfald. Längs med Bråån.
4. Befintligt grönstråk för rekreation. Längs med banvallen.
5. Befintligt grönstråk för biologisk mångfald. Längs med Kävlingeån. Utvecklas för rekreation.
6. Befintligt grönstråk för rekreation. Koppling söderut mot Lunds kommun.
7. Befintligt grönstråk för rekreation.

Marieholm

Marieholm är omgivet av ett storskaligt odlingslandskap med jordbruksmark och värdefulla kulturmiljöer och Saxån som löper som en grön kil genom byn. Tätortsnära rekreation finns men behöver utvecklas ytterligare och kompletteras. Grönområdet norr om Saxån är av stor vikt för byn och innehåller idrottsplats och friluftsbad. Tillgängligheten till naturen längs Saxån och Laddran kan utvecklas tillsammans med nya sammanhängande gröna stråk runt byn. Nya grönstråk som också hanterar vatten utvecklas längs Ottabäcken och i nordost. Det är viktigt att arbeta med gång- och cykelstråk och skyltning för att stärka tillgängligheten till rekreationsområde och stråk. Sundelius park är ett viktigt grönområde att stärka inne i byn. I den norra delen av byn utvecklas ett större grönområde för rekreation och vattenhantering i samband med ny bostadsbebyggelse. I östra Marieholm, söder om järnvägen, finns ett större allmänt grönområde med utvecklingspotential. Ett regionalt stråk med utvecklingspotential följer Saxån från Eslöv till Landskrona.



Figur 25. Gröna stråk och allmänt tillgängliga grönområden i Marieholm.

Gröna stråk

1. Befintligt regionalt grönstråk med utvecklingspotential. Längs Saxån från Eslöv till Landskrona.
2. Befintligt grönstråk för biologisk mångfald och rekreation. Utvecklas med fokus på rekreation.
3. Föreslaget grönstråk för rekreation och vattenhantering. Utvecklas i samband med exploatering.

Källor

Boverket (2019). Biologisk mångfald ger motståndskraft. Länk [2021-06-18].
Boverket (2019). Grönska och vatten reglerar temperaturen vid värmeböljor. Länk [2022-02-28].
Boverket (2020). Ekosystemtjänster i den bebyggda miljön. Länk [2021-06-18].
Eslövs kommun (2018). Översiktsplan Eslöv 2035.
Eslövs kommun (2022). Fördjupad översiktsplan östra Eslöv.
Eslövs kommun (2020). Miljöstrategin – bilaga 2b.
Länsstyrelsen. Grön infrastrukturplanering – Skåne. Länk [2025-03-04].
Länsstyrelsen (2022). Naturvärdesöversikt.
Länsstyrelsen (2021). Vombsänkan. Länk [2025-03-07].
Länsstyrelsen. Vad är en värdetrakt. Länk [2025-03-07].
Region Skåne (2024). Grönstruktur i Skåne. Länk [2024-10-24].
Region Skåne (2023). 3-30-300 i Skåne – analys för grönare och hälsosammare städer. Länk [2024-10-24].
Region Skåne (2022). Regionplan för Skåne 2022-2040.
Sveriges television (2024). Över 50 grader på lekplatser – nu ska över tusen träd planteras i Helsingborg. Länk [2024-10-24].
World health organisation (2016). Urban green spaces and health - A review of evidence.
Tidskriften Landskap (2021-05-14). 3–30–300-regeln – ett tydligt sätt att skapa gröna, friska städer.

Geodata har hämtats från nedanstående myndigheter:
Med upphovsrätt ©: Lantmäteriet Geodatasamverkan, Eslövs kommun
Öppen data (CC0): Naturvårdsverket, Länsstyrelserna, Trafikverket.

§ 36 **MOS 2020/846**

Förslag till Grönplan för Eslöv

Beslut

- Miljö- och samhällsbyggnadsnämnden föreslår kommunstyrelsen att anta Grönplan för Eslöv, att gälla från den 1 juli 2025.

Ärendebeskrivning

Miljö- och samhällsbyggnadsnämnden beslutade den 20 november 2024 § 176, att skicka ut förslag till Grönplan för Eslöv på remiss till och med den 28 februari 2025.

Förslag till Grönplan för Eslöv har skickats till kommunens nämnder (med undantag av Valnämnden, Överförmyndarnämnden och Jävsnämnden) samt till berörda myndigheter och föreningar. Kommunstyrelsen har fått ärendet för kännedom. På nämndens sammanträde togs beslut om att även de bolag som delvis är ägda och/eller markförvaltare i kommunen ska omfattas av remissförfarandet och av grönplanen. Sändlistan kompletterades därefter med bolagen VA SYD, Kraftringen och Sydvatten som också har ombetts att yttra sig kring hur dom ställer sig till att omfattas av Grönplan för Eslöv.

Totalt tio yttranden har inkommit under remisstiden. Sex instanser har lämnat yttranden med synpunkter, se bilaga *Redovisning av inkomna synpunkter på remiss i ärendet Grönplan för Eslöv*.

Grönplanen har efter remissen uppdaterats efter inkomna synpunkter från Länsstyrelsen i Skåne län. Övriga yttranden föranleder ingen ändring.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse angående beslut om antagande av Grönplan för Eslövs kommun
- Redovisning av inkomna synpunkter på remiss i ärendet Grönplan för Eslöv
- Grönplan för Eslöv med bilaga 1 – slutlig remissversion

Beredning

Föreslagen Grönplan har sin utgångspunkt i Översiktsplan för Eslöv 2035, antagen i kommunfullmäktige 2018 genom lydelsen: *”en grönplan behöver tas fram för att säkerställa de biologiska sammanhangen, friluftslivets intressen och binda samman staden och byarna med omgivande landskap”*. Behovet av en grönplan lyftes även i kommunens tidigare naturmiljöprogram, antagen i kommunfullmäktige 2020.

Grönstruktur är ett samlande begrepp som används för att beskriva ett nätverk av grönska och vatten, i olika geografiska nivåer. Det omfattar allt från praktfulla finparker och trädgårdar till vild natur. Grönplanering handlar om att ta tillvara och utveckla grönstrukturens olika värden baserat på en helhetssyn. Genom att planera utifrån sambanden mellan olika natur- och kulturmiljöer och koppla dem till ett grönt nätverk ökar förutsättningarna för arter att spridas och för människor att röra sig. Det är en kontinuerlig process som handlar om park- och naturförvaltning, men också om strategiska frågor som vilka områden som behöver skyddas eller restaureras, eller hur gröna värden ska hanteras i stadsutveckling.

År 2020, § 157 beslutade miljö- och samhällsbyggnadsnämnden att en grönplan ska tas fram. Beslutet togs med bakgrund i begränsade finansiella resurser vilket begränsade grönplanen till att endast omfatta Eslövs tätort samt att inga nya analyser skulle genomföras. Grönplanen skulle istället utgå från information som redan tagits fram i andra planer eller projekt. Ett förslag till grönplan arbetades därefter fram av avdelningen för gata, trafik, park med stöd av avdelningen för stab och miljö samt Kommunledningskontoret, tillväxtavdelningen. Statliga bidrag genom lokala naturvårdsprojekt (LONA) beviljades som medfinansiering i projektet.

År 2022 skickades grönplanen ut på remiss, men drogs tillbaka på grund av kritik att den avgränsats till Eslövs tätort, vilket inte motsvarade det som efterfrågades i översiktsplanen och naturmiljöprogrammet. Det beslöts också att avvakta antagandet av Miljöstrategi och Naturplan. Miljöstrategi för Eslöv, antogs i kommunfullmäktige 2024. Miljöstrategi för Eslöv samlar kommunens miljöarbete och utgör ramen för det arbete som bedrivs och som bidrar till de nationella miljömålen och de globala hållbarhetsmålen i Agenda 2030. Miljöstrategin och dess planer utgör tillsammans den strategiska miljöstyrningen inom Eslövs kommunorganisation.

Grönplanens avgränsning har ändrats till att omfatta hela kommunen. Grönplanen blir en del av Miljöstrategi för Eslöv och ska bidra till att uppfylla målet Rik natur i Eslöv. Grönplanen verkar även för att uppnå mål i Översiktsplan Eslöv 2035 gällande tätortsnära rekreation, grönområden, natur och gröna stråk samt regionala utvecklingsförslag enligt Regionplan Skåne 2022–2040.

Grönplan för Eslöv har omarbetats så att den följer mallen för Miljöstrategins planer, med ett tydligt fokus på åtgärder. Grönplan för Eslöv föreslår konkreta och viktiga åtgärder för kommunens arbete med

grönstrukturfrågor. Åtgärderna syftar till att skapa en utvecklad och mer sammanhängande grönstruktur i Eslövs kommun som bidrar till en ökad biologisk mångfald och fler ekosystemtjänster som exempelvis rekreation. Grönplanen har tagits fram av avdelningen för gata, trafik, park med stöd av avdelningen för stab och miljö samt Kommunledningskontoret, tillväxtavdelningen. Föreslagna åtgärder har stämts av med berörda förvaltningar.

Till grönplanen hör en bilaga med kartor och beskrivningar av kommunens grönstruktur samt relaterad information. I nuläget utgör bilagan inte det kunskapsunderlag som skulle behövas för att arbeta med grönstrukturfrågorna på en mer strategisk nivå. Den ska betraktas som en första version som successivt kompletteras med fler analyser och kartläggningar. Flera av grönplanens föreslagna åtgärder syftar till att komplettera kunskapsunderlaget.

Efter remissen har grönplanen inklusive bilaga 1 uppdaterats med information och kartor gällande främst Länsstyrelsens värdetrakter. En mer ingående redogörelse av yttranden samt bemötande återges i bilagan *Redovisning av inkomna synpunkter på remiss i ärendet Grönplan för Eslöv*. Mindre redaktionella ändringar och förtydliganden har också gjorts.

Beslutet skickas till
Kommunstyrelsen

ESLÖVS KOMMUN

KS 2023/468

2024-05-06
Sanna Perlborn
+4641362036
sanna.perlborn@eslov.se

Kommunstyrelsen

Granskning av Eslövs kommuns vattentjänstplan

Förslag till beslut
- *Vattentjänstplan granskningshandling – Eslövs kommun* ska hållas tillgänglig för granskning.
- Granskningsperioden ska avslutas senast den 11 juli 2025.

Ärendebeskrivning
Kommunstyrelsen beslutade den 1 oktober 2024, § 138 att hålla vattentjänstplan för Eslövs kommun tillgänglig på samråd. Planen har varit på samråd under 30 oktober 2024 - 8 januari 2025. Berörda myndigheter samt fastighetsägare utifrån VA-utbyggnadsplanen har fått information om vattentjänstplanen skickad till sig och därmed fått möjlighet att lämna synpunkter på planen. Under samrådstiden har totalt 36 yttranden inkommit, varav 31 yttranden är med erinran och 5 utan erinran. Planförslaget har reviderats utifrån inkomna synpunkter från samrådet och ett granskningsförslag finns nu tillgängligt.

Beslutsunderlag
- Kommunstyrelsens beslut § 149, 2023 Framtagande av vattentjänstplan för Eslövs kommun
- Kommunstyrelsens beslut § 138, 2024 Beslut om samråd för Eslövs kommuns vattentjänstplan
- Vattentjänstplan granskningshandling – Eslövs kommun
- Undersökning av betydande miljöpåverkan
- Vattentjänstplan samrådsredogörelse

Beredning
I juni 2022 beslutade Sveriges riksdag, som en följd av propositionen Vägar till hållbara vattentjänster (2021/22:208), om ändringar av lag om allmänna vattentjänster (LAV). Till 6 § LAV gjordes tillägg som innebär att varje kommun ska ha en aktuell vattentjänstplan. Planen ska enligt den lagstiftning som trädde i kraft den 1 januari 2023 redogöra för:

Postadress: 241 80 Eslöv | Besöksadress: Stadshuset, Gröna torg 2
Telefon: 0413-620 00 | E-post: Kommunstyrelsen@eslov.se | www.eslov.se

- Kommunens långsiktiga planering av hur behovet av allmänna vattentjänster ska tillgodoses.
- Kommunens bedömning av vilka åtgärder som behöver vidtas för att de allmänna VA-anläggningarna ska fungera vid en ökad belastning på grund av skyfall.

Utöver dessa krav är det upp till respektive kommun att anpassa planen utifrån egna behov och förutsättningar. Syftet med Eslövs kommuns vattentjänstplanens är att tydliggöra utvecklingen av en långsiktig VA-försörjning. Vattentjänstplanen ska också verka som underlag för kommunens planering och tydliggöra ansvarsfördelningen kopplat till allmänt VA mellan Eslövs kommun, VA SYD och fastighetsägare. Planen lyfter därmed genomgående behovet, förutsättningar, status och utveckling för allmänna vattentjänster vad gäller försörjning av dricksvatten samt bortledande och rening av spillvatten och dagvatten, både vad gäller i befintliga områden och i samband med exploatering. Utifrån detta beskriver planen förutsättningarna för ny bebyggelse i kommunens orter. Vattentjänstplanen inkluderar även en VA-utbyggnadsplan som utifrån 6 § LAV redogör för områden som är i behov av utbyggnad av allmänna vattentjänster. Eslövs kommun befintliga VA-utbyggnadsplan från 2015 kommer ersättas av vattentjänstplanen.

Beslut om vattentjänstplanen ska tas i kommunfullmäktige och en bedömning av planens aktualitet ska göras minst var fjärde år. Planen är inte juridiskt bindande. Planförslaget ska samrådas med myndigheter och berörda fastighetsägare och ska ställas ut för granskning under en period av minst fyra veckor. Planen omfattas även av miljöbalkens sjätte kapitel om strategisk miljöbedömning. En undersökning om betydande miljöpåverkan har utförts och den samlade bedömningen är att vattentjänstplanen inte kan antas medföra en betydande miljöpåverkan eftersom åtgärder i planen endast beskrivs på en övergripande nivå.

Vattentjänstplanen har arbetats fram tillsammans med en projektgrupp med representanter från Kommunledningskontoret, Miljö och Samhällsbyggnad samt VA SYD. Arbetet har skett inom ramen för Eslövs vatten, som också är styrgrupp. Eslövs vatten är en strategisk chefsgrupp för samordning, långsiktig gemensam planering kopplat till kommunens och VA-systemets utveckling och för ökad transparens mellan Eslövs kommun och VA SYD. Vattentjänstplanen innehåller en rad åtgärder vad gäller utveckling och underhållningsarbete av VA-anläggningar. I planförslaget har åtgärderna inga prioriteringar eller tidsplaner utan är beskrivna utifrån vad som ska åtgärdas inom ramen för vattentjänstplanens tidshorisont på 12 år och vad som är planerat till efter 2037. Eslövs vatten är ansvariga för att arbeta vidare med vattentjänstplanens åtgärder vad gäller dialog om tidsplaner för VA SYDs åtgärder och kommunens bebyggelseutveckling, samt att årligen återrapportera status på åtgärderna till KSAU.

Planförslaget har reviderats utifrån inkomna synpunkter under samrådet. Revideringarna består huvudsakligen av förtydliganden, mindre justeringar samt

redaktionella ändringar. De huvudsakliga ändringarna som har gjorts innebär bland annat:

- En tydligare definition av Eslövs vattens roll och ansvar vad gäller uppföljning av vattentjänstplanen samt det fortsatta arbetet med dialog om tidsplaner för VA SYDs åtgärder och kommunens bebyggelseutveckling,.
- Förtydligande har gjorts kring att åtgärderna planeras att påbörjas inom vattentjänstplanens tidshorisont, innan 2037.
- Åtgärd om att arbeta med tillskottsvatten har justerats, utifrån att alla orter i kommunen behöver utredas, och i olika grad åtgärdas.
- Förtydligande hur vattentjänstplanen förhåller sig till andra kommunala styrdokument, så som översiktsplanen, dagvatten- och översvämningsplanen samt kommande klimatanpassningsplan.
- För att undvika dubbelstyrning har de strategier som tidigare hämtats i sin helhet från dagvatten- och översvämningsplanen tagits bort, och i stället görs en hänvisning till planen.
- VA-utbyggnadsplanen har kompletterats med ett tidsspann för när fastighetsägare i VA-utbyggnadsområdena för spillvatten bedöms anslutas.
- Utifrån inkomna uppgifter om indikationer på problem med dricksvatten har Berga, Östra Karaby och Stehags Kyrkby ändrats från uppföljningsområde till utredningsområde för att utredas närmare om ett behov av allmänt dricksvatten föreligger eller inte.

Beslutet skickas till
Kommunledningskontoret, Tillväxtavdelningen
Miljö- och samhällsbyggnadsnämnden
VA SYD

Eva Hallberg	Anita Wallin
Kommundirektör	Tillväxtchef

ESLÖVS KOMMUN

VATTENTJÄNSTPLAN – ESLÖVS KOMMUN

Eslövs kommuns vattentjänstplan sträcker sig till 2037.
Granskningsförslag 2025-05-06

Innehåll

Ordlista 6

Sammanfattning 9

Inledning 14

Allmänna vattentjänster 14

Vattentjänstplan 15

Syfte med Eslövs vattentjänstplan 15

Vattentjänstplanens tidshorisont 15

Uppföljning av vattentjänstplanen 15

Processen för framtagande av vattentjänstplanen 16

Eslövs vattentjänstplan och Eslövs kommande klimatanpassningsplan 17

Eslövs vatten 17

Faktorer som påverkar behovet av utbyggnad, förändring och förnyelse av den allmänna VA-anläggningen 19

Befolkningen ökar och bebyggelsen förändras i Eslövs kommun 19

VA-anläggningens återstående livslängd 20

Lagstiftning och styrande regelverk 21

Klimatförändringar 22

Ansvar kopplat till den allmänna VA-anläggningen 23

Kommunens ansvar 23

VA-huvudmannens ansvar 24

Sydvattens ansvar 25

Fastighetsägarens ansvar 25

Länsstyrelsens ansvar 25

Status på och utveckling av den befintliga anläggningen 25

Dricksvatten 25

Nuläge....25
Långsiktig plan för den allmänna dricksvattenanläggningen....28
Sammanfattning av åtgärder för dricksvattenförsörjning som påbörjas inom vattentjänstplanens tidshorisont (2037):....30
Spillvatten....32
Nuläge....32
Långsiktig plan för den allmänna spillvattenanläggningen....36
Sammanfattning av åtgärder för spillvattenhantering som påbörjas inom vattentjänstplanens tidshorisont (2037):....39
Sammanfattning av åtgärder för spillvattenhantering efter 2037:....41
Dagvatten....42
Nuläge....42
Långsiktig plan för den allmänna dagvattenanläggningen....45
Sammanfattning av åtgärder för dagvattenhantering som påbörjas inom vattentjänstplanens tidshorisont (2037):....46
Kontinuitetsarbete inklusive skyfallsplanering....47
Skyfallsåtgärder för att upprätthålla allmänna VA-anläggningens funktion....47
Vattenverk....48
Ledningsnät för dricksvatten....49
Avloppsreningsverk....49
Ledningsnät för spill....49
Ledningsnät för dagvatten samt öppna dagvattenanläggningar....50
Åtgärder utanför den allmänna VA-anläggningen....52
Skyfallssäkring av fastighetsägarens egna VA-installation....52
VA-förutsättningar i kommunens orter och byar....53
Billinge - nuläge....53
Förutsättningar för bebyggelseutveckling i Billinge....53
Eslövs tätort - nuläge....53
Förutsättningar för bebyggelseutveckling i Eslövs tätort....54
Flyinge och Gårdstånga – nuläge....54

Förutsättningar för bebyggelseutveckling i Flyinge och Gårdsstånga .55
Harlösa – nuläge 56
Förutsättningar för bebyggelseutveckling i Harlösa.....57
Hurva - nuläge 57
Förutsättningar för bebyggelseutveckling i Hurva 58
Kungshult – nuläge.....58
Förutsättningar för bebyggelseutveckling i Kungshult 59
Löberöd – nuläge.....59
Förutsättningar för bebyggelseutveckling i Löberöd 60
Marieholm – nuläge.....60
Förutsättningar för bebyggelseutveckling i Marieholm 61
Stehag - nuläge 62
Förutsättningar för bebyggelseutveckling i Stehag 63
Stockamöllan - nuläge 63
Förutsättningar för bebyggelseutveckling i Stockamöllan.....64
Örtofta, Väggarp och Toftaholm – nuläge 64
Förutsättningar för bebyggelseutveckling i Örtofta, Väggarp och Toftaholm 65
VA-utbyggnadsplan.....66
Metodik.....66
Spillvatten.....69
Dricksvatten.....70
Dagvatten.....71
Kommunövergripande karta.....72
Tidsplan för VA-utbyggnadsområden.....73
Tidsplan för utredningsområdena.....73
VA-utbyggnadsområde.....74
Arup/Kungabacken.....76
Berga (Kastberga/Nr-3vägen) 78
Bosarps Jär.....81

Högseröd....84
Östra Karaby....87
Brödåkra/Utteröd....90
Utredningsområde....92
Stehags Kyrkby....93
Uppföljningsområde....95
Billinge Norra....96
Östra strö....98
Öslöv....100
Hunneberga....102
Öslövs Ry....104
Gullarp närliggande....106
Västra Strö närliggande....109
Stabbarp närliggande....112
Vattentjänstplanens konsekvenser....114
Ekonomiska konsekvenser....114
Miljökonsekvenser....115
Sociala konsekvenser....115
Lagstiftning och styrande regelverk....116
Lag om allmänna vattentjänster....117
Plan- och bygglag....117
Miljöbalken....117
EU:s vattendirektiv....118
EU:s dricksvattendirektiv....118
EU:s förordning om återanvändning av vatten....118
EU:s avloppsdirektiv....118
Ökad beredskap för att säkerställa en robust och kontinuerlig leverans av vattentjänster....119

Ordlista

Allmän VA-anläggning är en anläggning för vatten eller avlopp som kommunen äger eller har rättsligt bestämmande över och som har anordnats för att uppfylla kommunens skyldigheter enligt lagen om allmänna vattentjänster (LAV). De samlade VA-anläggningarna (för produktion, distribution och omhändertagande) inom en kommuns gränser, för vilka en kommun är huvudman, benämns ”den allmänna VA-anläggningen”. En allmän VA-anläggning kan även benämnas kommunal VA-anläggning. Kommunen ska enligt LAV ha bestämmande inflytande över den allmänna VA-anläggningen. Den måste därmed helt eller till största delen ägas och bestämmas över av kommunen.

Allmän VA-försörjning avser VA-försörjning inom allmänt verksamhetsområde för VA. Allmän VA-försörjning kan även benämnas kommunal VA-försörjning.

ARV är en förkortning på avloppsreningsverk.

Avloppsvatten är samlingsnamn för spillvatten och dagvatten.

Avtalsanslutning innebär att ett eller flera hushåll är anslutna till allmänt vatten och/eller avlopp och har ett avtal som styr nyttjandet av tillhandahållna VA-tjänster. Hushåll med avtalsanslutning ligger inte inom verksamhetsområde för allmänt VA.

Dagvatten är tillfälligt, avrinnande vatten på ytan, mark eller konstruktion t.ex. regnvatten, smältvatten eller framträngande grundvatten.

Dikningsföretag är en form av samfällighet där fastighetsägare har gått ihop för att avvattna mark. Dikningsföretag har bildats sedan 1800-talets slut för att dränera landskapet och göra det mera ekonomiskt användbart (oftast för odling). Området som genom avvattningen har ökat i ekonomiskt värde kallas för båtnadsområde. Idag bildas nästan inga nya dikningsföretag, men bestämmelser i äldre företag gäller tills de officiellt har ändrats eller upphävts.

Enskild VA-försörjning avser VA-försörjning utanför allmänt verksamhetsområde för VA.

Enskild VA-anläggning är en anläggning eller annan anordning för vatten eller avlopp som inte ingår i kommunal VA eller allmän VA. Enskilda anläggningar kan finnas för ett hushåll, för flera hushåll tillsammans eller för samfälligheter och föreningar.

Kombinerat ledningsnät innebär att spillvatten och dagvatten leds till samma ledningar. Idag byggs inte ledningsnätet på det viset utan dagvatten och spillvatten avleds i olika ledningar. Dock finns många kombinerade områden kvar.

LAV Lag (2006:412) om allmänna vattentjänster, den lag som reglerar allmänna vattentjänster.

Recipient är en sjö eller ett vattendrag som får motta dagvatten, bräddvatten och renat avloppsvatten.

Redundans i dricksvattenförsörjningen innebär att försörjningssystemet klarar att förse området med dricksvatten även om det inträffar ett avbrott någonstans i systemet.

Skyfall är kraftiga regn som kommer under en kort tid. De är större än vad den allmänna VA-anläggningen ska kunna hantera och innebär därför att vatten rinner på ytan.

Spillvatten är förorenat vatten från hushåll, industriell tillverkningsprocess, arbetsplats, serviceanläggning m.m.

Statusklassning av vattenförekomster innebär att tillståndet i vattenförekomsten bedömts utifrån kriterier och gränsvärden som fastlagts i vattendirektivet. För grundvattenförekomster bedöms kemisk och kvantitativ status (vattentillgång) och för ytvattenförekomster bedöms kemisk och ekologisk status. Målet är att vattenförekomsterna ska uppnå ”god status” i samtliga avseenden.

VA är ett samlingsnamn för vatten och avlopp.

***Vattenförekoms*t** är, enligt vattenförvaltningsförordningen, den minsta enheten för beskrivning och bedömning av vatten. Vattenförekomster presenteras i den nationella databasen VISS (VattenInformationssystem i Sverige). I databasen finns uppgifter om bland annat statusklassificeringar,

miljökvalitetsnormer, riskbedömningar och bedömningar av vattenmiljöproblem.

Grundvattenförekomster är grundvattenmagasin där det pågår eller är möjligt att göra vattenuttag som är större än 10m^3/dygn eller som förser minst 50 personer med dricksvatten.

Ytvattenförekomster är sjöar med en yta större än 0,5 km^2 eller vattendrag som har ett tillrinningsområde större än 10 km^2.

Vattentjänster innebär dricksvattenförsörjning och bortledande och omhändertagande av avlopp. Dricksvattenförsörjning är tillhandahållande av vatten som är lämpligt för normal hushållsanvändning. Avlopp är bortledande och omhändertagande av dagvatten och dränvatten från ett område med samlad bebyggelse eller från en begravningsplats, bortledande av spillvatten eller bortledande av vatten som har använts för kylning. Allmänna vattentjänster brukar ibland kallas för ”kommunalt vatten och avlopp” för att skilja det från till exempel privat brunn och enskild avloppsanläggning.

Verksamhetsområde är ett av kommunfullmäktige fastställt geografiskt definierat område, inom vilket kommunen är huvudman för vatten- och/eller avloppsförsörjning samt och/eller dagvatten. Inom verksamhetsområdet gäller kommunal VA-taxa.

Sammanfattning

En vattentjänstplan innehåller kommunens långsiktiga planering av hur behovet av allmänna vattentjänster ska tillgodoses. Eslövs vattentjänstplan pekar i huvudsak ut åtgärder som ska påbörjas inom vattentjänstplanens tidshorisont, det vill säga till 2037, men redovisar även förändringar som planeras på längre sikt. Planeringen görs för att möta de behov som uppstår till följd av befolkningsförändringar, förändringar i lagstiftning, klimatförändringar samt att VA-anläggningen har en begränsad livslängd och kapacitet. Planen innehåller även var verksamhetsområde för vattentjänster behöver utökas och allmänt VA ska byggas ut. Vidare innehåller planen en bedömning av vilka åtgärder som kan behöva vidtas för att den allmänna VA-anläggningen ska fungera vid en ökad belastning på grund av skyfall.

Verksamhetsområde för spillvatten föreslås införas i områdena:

- Bosarps Järr
- Arup/Kungabacken
- Högseröd
- Berga
- Östra Karaby
- Brödåkra/Utteröd

Vattentjänstplanen redovisar dels vilka områden som har behov av att lösa en eller flera vattentjänster genom den allmänna VA-anläggningen och dels tidsplan för utbyggnad av allmänt VA.

Vattentjänstplanen beskriver åtgärder som ska genomföras av såväl VA SYD som av kommunen och av Sydvatten AB. De åtgärder som genomförs av Sydvatten AB beskrivs kort i denna plan, men beslutas inom ramen för den politiska styrningen av Sydvatten AB. Åtgärder som ska genomföras av VA SYD beskrivs också i denna plan men beslutas inom ramen för den politiska styrningen av VA SYD. Nedan presenteras en sammanfattning av åtgärder kopplat till den långsiktiga planeringen för dricksvatten, spillvatten och dagvatten. Åtgärderna beskrivs närmare i kapitlet *Status och utveckling av den befintliga anläggningen*. I nedanstående lista har aktiviteter som genomförs kontinuerligt i linjeverksamheten uteslutits.

Kommunens långsiktiga planering för dricksvattenförsörjning omfattar följande åtgärder:

VA SYDs åtgärder som påbörjas inom vattentjänstplanens tidshorisont (2037):

- Ny överföringsledning för dricksvatten Södra Sandby-Flyinge-Hurva. Nedläggning av Hurva Vattenverk. Åtgärden ligger inom VA SYDs ansvar.
- Förnyelse av dricksvattennätet (pågår). Åtgärden ligger inom VA SYDs ansvar.
- Förstärkningar inom östra Eslövs tätort. Åtgärden ligger inom VA SYDs ansvar.
- Förstärkningar i samband med exploatering. Ansvaret ligger inom VA SYDs ansvar.
- Sammankoppling av dricksvattensystemet i sydöstra kommundelen. Åtgärden ligger inom VA SYDs ansvar.
- Ta fram dimensionsplan för dricksvattennätet i kommunen. Åtgärden ligger inom VA SYDs ansvar.
- Ta fram strategiska ledningsnätsplaner för Eslövs tätort och systemet i sydöstra kommundelen. Åtgärden ligger inom VA SYDs ansvar.
- Kartering av anläggningsdelar som är utsatta vid skyfall samt åtgärdsplanering för att minska riskerna. Åtgärden ligger inom VA SYDs ansvar men åtkomst till anläggningsdelar behöver utredas och åtgärdas i samverkan med Eslövs kommun.

Sydvattens åtgärder:

- Säkra kvaliteten på befintliga råvattentäkter. Denna åtgärd behöver olika aktörer arbeta med men den åtgärd som åsyftas här ligger inom Sydvattens ansvarsområde.
- Öka robustheten på överföringssystemet mellan produktion och Eslövs kommun. Åtgärden ligger inom Sydvattens ansvarsområde.
- Verka för att minska vattenanvändningen. Åtgärden ligger inom Sydvattens ansvarsområde men behöver ske i samverkan med VA SYD och Eslövs kommun.

Kommunens långsiktiga planering för spillvattenhantering omfattar följande åtgärder:

VA SYDs åtgärder som påbörjas inom vattentjänstplanens tidshorisont (2037):

- Utreda och fortsätta åtgärda tillskottsproblematiken i kommunen. Detta gäller för alla orter i kommunen utom Eslövs tätort. Åtgärden ligger inom VA SYDs ansvar men kräver även åtgärder av privata fastighetsägare på deras egna VA-installation.
- Förnyelse av spillvattennätet (pågår). Åtgärden ligger inom VA SYDs ansvar.
- Separering av ledningsnätet i Eslövs tätort (pågår). Åtgärden ligger inom VA SYDs ansvar.
- Utreda och utföra tillfälliga lösningar för Harlösa ARV. Åtgärden ligger inom VA SYDs ansvar.
- Ny överföringsledning för spillvatten Harlösa-Södra Sandby. Nedläggning av Harlösa ARV. Åtgärden ligger inom VA SYDs ansvar.
- Ny överföringsledning och pumpstation för spillvatten Södra Sandby-Flyinge-Hurva. Nedläggning av Flyinge ARV. Åtgärden ligger inom VA SYDs ansvar.
- Förstärkningar i samband med exploatering. Ansvaret ligger inom VA SYDs ansvar.
- Utreda och utföra ombyggnad av Södra Sandby ARV (i Lunds kommun) inom befintligt tillstånd. Åtgärden ligger inom VA SYDs ansvar.
- Ta fram strategiska ledningsnätsplaner för Eslövs tätort och systemet i sydöstra kommundelen. Åtgärden ligger inom VA SYDs ansvar.
- Tillståndsprocess för utökning av Södra Sandby ARV (i Lunds kommun). Åtgärden ligger inom VA SYDs ansvar.
- Tillståndsprocess för utökning av Ellinge ARV. Åtgärden ligger inom VA SYDs ansvar.
- Utbyggnad av spillvatten till Arup/Kungabacken. Åtgärden ligger inom VA SYDs ansvar.
- Utbyggnad av spillvatten till Berga. Åtgärden ligger inom VA SYDs ansvar.
- Utbyggnad av spillvatten till Bosarps Jär. Åtgärden ligger inom VA SYDs ansvar.

- Utbyggnad av spillvatten till Högseröd. Åtgärden ligger inom VA SYDs ansvar.
- Utbyggnad av spillvatten till Östra Karaby. Åtgärden ligger inom VA SYDs ansvar.
- Utbyggnad av spillvatten till Brödåkra/Utteröd. Åtgärden ligger inom VA SYDs ansvar.
- Kartering av anläggningsdelar som är utsatta vid skyfall samt åtgärdsplanering för att minska riskerna. Åtgärden ligger inom VA SYDs ansvar men åtkomst till anläggningsdelar behöver utredas och åtgärdas i samverkan med Eslövs kommun.
- Fortsätta testa strategier och metoder för återanvändning av spillvatten. Åtgärden genomförs av VA SYD.

VA SYDs övriga åtgärder efter vattentjänstplanens tidshorisont:

- Överföringsledning för vatten och spillvatten Hurva-Löberöd samt nedläggning av Hurvas och Löberöds ARV. Åtgärden ligger inom VA SYDs ansvar.
- Ombyggnad av Södra Sandby ARV (i Lunds kommun) inom nytt tillstånd. Åtgärden ligger inom VA SYDs ansvar.
- Ombyggnad av Ellinge ARV inom nytt tillstånd. Åtgärden ligger inom VA SYDs ansvar.

Kommunens långsiktiga planering för dagvattenhantering omfattar följande åtgärder:

VA SYDs åtgärder som påbörjas inom vattentjänstplanens tidshorisont (2037):

- Genomförande av åtgärder för dagvattenrening uppströms Långakärr. Åtgärden ligger inom VA SYDs ansvar.
- Genomförande av åtgärder för rening av dagvatten från Eslövs tätort vid Krondammen. Åtgärden ligger inom VA SYDs ansvar.
- Förstärkningar i samband med exploatering för att skapa förutsättningar för den nya bebyggelsen. Ansvaret ligger inom VA SYDs ansvar.
- Kartering av anläggningsdelar som är utsatta vid skyfall samt åtgärdsplanering för att minska riskerna. Åtgärden ligger inom VA SYDs ansvar men åtkomst till anläggningsdelar behöver utredas och åtgärdas i samverkan med Eslövs kommun.

Åtgärder med delat ansvar mellan Eslövs kommun och VA SYD:

- Genomföra översyn av kapacitet, ansvarsförhållanden och driftsfrågor för dikningsföretag som används för avledning av dagvatten och renat spillvatten. Ansvar för åtgärden ligger på VA SYD och Eslövs kommun.
- Utredning av ansvar för öppna dagvattenanläggningar. Ansvar för åtgärden ligger på VA SYD och Eslövs kommun.

Läshänvisning

Vattentjänstplanen är indelad i 6 kapitel.

Kapitel 1 - Inledning, finns grundläggande information om allmänna vattentjänster, vattentjänstplanens syfte samt process för framtagande.

Kapitel 2 - Befintlig anläggning, beskriver nuläget och den långsiktiga utvecklingen för den befintliga allmänna VA-anläggningen. I detta kapitel beskrivs också åtgärder för att upprätthålla den allmänna VA-anläggningens funktion vid skyfall.

Kapitel 3 - Beskriver VA-förutsättningar i kommunens orter och byar kopplat till kommunens översiktsplanering.

Kapitel 4 - Kommunens VA-utbyggnadsplan med bedömning av vilka områden som har eller inte har ett behov av en eller flera allmänna vattentjänster men även vilka områden där behovet behöver utredas vidare.

Kapitel 5 - Beskriver vattentjänstplanens miljömässiga, ekonomiska och sociala konsekvenser.

Kapitel 6 - Lagstiftning och styrande regelverk, beskriver de lagar och regelverk som påverkar allmänt VA.

Inledning

Allmänna vattentjänster

Kommunen har enligt Lagen om allmänna vattentjänster (LAV) skyldighet att ordna vattenförsörjning och avlopp för viss bebyggelse. Skyldigheten gäller om det finns ett behov sett till människors hälsa och behovet av att skydda miljön. Det är kommunfullmäktige i kommunen som fattar beslut om vilka fastigheter som har behov av tillgång till allmänt (kommunalt) vatten och avlopp. Den bedömningen görs med stöd av LAV. Det område där kommunen har beslutat att det finns behov av kommunalt vatten och avlopp kallas för verksamhetsområde.

Kommunen förser fastigheter inom verksamhetsområdet med vatten och avlopp genom en allmän VA-anläggning som ägs, byggs ut och underhålls av kommunens VA-huvudman. Det kan vara kommunen själv eller en annan organisation, till exempel ett aktiebolag eller ett förbund, men kommunen måste ha ”rättsligt bestämmande inflytande” över VA-anläggningen. Det innebär att kommunen ensam eller tillsammans med andra kommuner alltid ska ha en majoritet av beslutsmakten över VA-huvudmannen. I Eslövs kommun är det sedan 2012 kommunalförbundet VA SYD som är huvudman för den allmänna VA-anläggningen.

Kommunen kan välja att bygga ut vatten och avlopp utöver det som man har ett strikt ansvar för enligt LAV. Då inrättas inte verksamhetsområde och fastigheterna som ansluts blir istället avtalsanslutna. Avtalsanslutna omfattas inte av bestämmelserna i Lag om allmänna vattentjänster utan rättigheter och skyldigheter regleras istället genom separata avtal mellan VA SYD och fastighetsägaren.

VA-verksamheten finansieras genom avgifterna i VA-taxan. Avgifterna är uppdelade i anläggningsavgiften och brukningsavgiften. Anläggningsavgifter ska täcka kostnader för anslutning av nya kunder och är en engångsavgift. Brukningsavgiften ska täcka kostnaden för drift och underhåll av den allmänna VA-anläggningen, till exempel ledningsnät, reningsverk och andra anläggningar. Avgiften ska också täcka kostnader för investeringar i den allmänna VA-anläggningen.

Vattentjänstplan

I juni 2022 beslutade Sveriges riksdag, som en följd av propositionen Vägar till hållbara vattentjänster (2021/22:208), om ändringar i lagen om allmänna vattentjänster (LAV). Till 6 § LAV gjordes tillägg som innebär att varje kommun ska ha en aktuell vattentjänstplan. Planen ska enligt den lagstiftning som trädde i kraft den 1 januari 2023 redogöra för:

- Kommunens långsiktiga planering av hur behovet av allmänna vattentjänster ska tillgodoses.
- Kommunens bedömning av vilka åtgärder som behöver vidtas för att de allmänna VA-anläggningarna ska fungera vid en ökad belastning på grund av skyfall.

Vattentjänstplanen är inte juridiskt bindande.

Syfte med Eslövs vattentjänstplan

Vattentjänstplanens syfte är att tydliggöra utvecklingen av en långsiktig VA-försörjning i enlighet med lagkravet. Vattentjänstplanen ska också verka som underlag för kommunens planering och tydliggöra ansvarsfördelningen kopplat till allmänt VA mellan Eslövs kommun, VA SYD och fastighetsägare.

Vattentjänstplanens tidshorisont

Vattentjänstplanen har en tidshorisont på 12 år. Enligt lagstiftningen ska planen ange kommunens långsiktiga planering och förarbetena till lagändringen anger att 12 år är en lämplig tidshorisont. Huvuddelen av de åtgärder som redovisas planeras att påbörjas under dessa 12 år, men några åtgärder som beskrivs planeras att påbörjas efter vattentjänstplanens tidshorisont.

Uppföljning av vattentjänstplanen

Enligt LAV 6 a§ ska vattentjänstplanens aktualitet prövas av Kommunfullmäktige minst vart fjärde år. Detta ska ske i början av varje mandatperiod, i samband med att Eslövs kommun följer upp kommunens översiktsplan. Vattentjänstplanen innehåller en rad åtgärder, som är beskrivna utifrån vad som ska påbörjas inom vattentjänstplanens tidshorisont 2037 och vad som ska utföras efter. För att vattentjänstplanen ska kunna verka som ett underlag för kommunens långsiktiga planering är det av vikt att arbeta vidare med åtgärdslistorna, där kommunen och VA SYD tillsammans tittar på möjliga tidsplaner och prioriteringar för att synka

organisationernas arbete så mycket som möjligt. Det är även viktigt att åtgärdslistorna sedan följs upp och kontinuerligt uppdateras för att fånga upp eventuella ändringar. Arbetet med att titta närmare på vattentjänstplanens åtgärder, både vad gäller prioritering, tidsaspekter och uppföljning ska ske inom ramen för Eslövs vatten. Eslövs vatten har ansvar för att årligen återkomma med uppföljning av arbetet med åtgärder i vattentjänstplanen till kommunstyrelsens arbetsutskott.

Processen för framtagande av vattentjänstplanen

Vattentjänstplanen tas fram genom ett samarbete mellan Eslövs kommun och VA SYD. Från Eslövs kommun har förvaltningarna Kommunledningskontoret och Miljö och Samhällsbyggnad medverkat. Den långsiktiga planeringen av allmänna vattentjänster är komplex och ett nära samarbete mellan parterna har därmed varit en väsentlig del i framtagandeprocessen. Planen har ställts ut för samråd enligt 6 c § LAV för att samla in synpunkter från berörda fastighetsägare, myndigheter och grannkommuner. Samrådssynpunkterna har sedan sammanställts och besvarats i en samrådsredogörelse. Vattentjänstplanen har ändrats utifrån inkomna synpunkter och ny information som kommit in. Den ändrade planen ställs nu ut för granskning. Efter granskningen kommer mindre justeringar göras om det finns behov av detta och därefter kan vattentjänstplanen antas av Eslövs kommunfullmäktige.

Eslövs vattentjänstplan och Eslövs översiktsplan

Vattentjänstplanen är ett viktigt underlag för såväl kommunens arbete med översiktsplanering som detaljplanering då den visar vilka förutsättningar det finns för kommande exploateringen utifrån ett VA-perspektiv. Om kommunen i översiktsplanen har med utbyggnadsområden där det inte finns kapacitet i det allmänna VA-nätet behöver det framgå vilka investeringar som behövs för att en exploatering ska vara möjlig och efterföljande detaljplaneprocesser behöver sedan hantera frågan. Samtidigt fungerar översiktsplanen som ett underlag till vattentjänstplanen genom att visa vilka områden som kommunen, utifrån ett planeringsperspektiv, vill prioritera för VA-utbyggnad.

Eslövs vattentjänstplan och Eslövs kommande klimatanpassningsplan

Eslövs kommun är i processen att ta fram en klimatanpassningsplan som syftar till att utveckla klimatanpassningsarbetet och därigenom öka kommunens förmåga att hantera klimatrelaterade väderhändelser. Vattentjänstplanen och kommande klimatanpassningsplan angränsar till varandra i några avseende. I syfte att tydliggöra gränsdragningarna för de två planerna vad gäller skyfallsåtgärder kopplat till de allmänna VA-anläggningarna beskrivs åtgärder som helt ägs av VA SYD, vad gäller skydd för själva anläggningen, i vattentjänstplanen. Åtgärder som ägs av kommunen som handlar om åtgärder utanför den allmänna VA-anläggningen, exempelvis åtgärder som att identifiera framkomlighet till och från anläggningen, beskrivs i kommande klimatanpassningsplan. Det är viktigt att vid revideringar av planerna se över hur de förhåller sig till varandra och uppdatera vid behov.

Eslövs vatten

Eslövs vatten är en strategisk chefsgrupp för samordning, långsiktig gemensam planering kopplat till kommunens och VA-systemets utveckling och för ökad transparens mellan Eslövs kommun och VA SYD. År 2019 beslutade Eslövs vatten att fem strategiska planer skulle arbetas fram, VA-utbyggnadsplan, dagvatten- och översvämningsplan, nödvattenplan, sjö- och vattendragsplan samt vattenförsörjningsplan. Alla planerna är inte framtagna än. Eslövs vatten ansvarar för att kontinuerligt se över behov, revidering och uppföljning av vattenstrategiska planer som berör både VA SYD och Eslövs kommun. Utifrån lagkravet på att alla kommuner ska ha en aktuell vattentjänstplan, inkluderas även vattentjänstplanen inom ramen för Eslövs vatten. Nedan beskrivs planerna inom Eslövs vatten närmare.

Vattentjänstplan

Vattentjänstplanen syftar till att tydliggöra utvecklingen av den långsiktiga VA-försörjningen och verka som ett underlag för kommunens planering. Planen ska också tydliggöra ansvarsfördelningen kopplat till allmänt VA mellan Eslövs kommun och VA SYD. En del av den långsiktiga planeringen för VA-försörjning omfattar var VA behöver byggas ut och verksamhetsområde för VA behöver utökas. Därför omfattar vattentjänstplanen även det som nuvarande VA-utbyggnadsplan innehåller.

VA-utbyggnadsplan

När vattentjänstplanen antas i kommunfullmäktige ersätter den Eslövs kommun befintliga VA-utbyggnadsplan från 2015 och dess bilaga i sin helhet.

Dagvatten- och översvämningsplan

Eslövs kommunfullmäktige antog dagvatten- och översvämningsplan för Eslövs kommun 2020. Syftet med planen är att hitta bättre sätt att hantera dagvatten och skyfall i både planering och genomförande. Planen syftar också till att uppnå samsyn och en tydlig ansvarsfördelning kring dagvatten- och översvämningsfrågor mellan VA SYD och Eslövs kommun. Dagvatten- och översvämningsplanen innehåller flertal viktiga ställningstagande och strategier som i olika utsträckning har koppling till åtgärder i vattentjänstplanen. För att undvika dubbelstyrning har strategierna i dagvatten- och översvämningsplanen inte inkluderats i vattentjänstplanen. Planerna angränsar dock till varandra och därmed är det viktigt att vid revideringar av planerna se över hur de förhåller sig till varandra och uppdatera vid behov.

Nödvattenplan

Eslövs kommun har sedan 2023 en nödvattenplan. Syftet med nödvattenplanen är att tydliggöra ansvarsfördelning mellan VA SYD och Eslövs kommun avseende nödvatten och en övergripande plan på hur samhällets skyddsvärden ska upprätthållas vid en störning i dricksvattenleveransen.

Sjö- och vattendragsplan

Arbetet med att ta fram en sjö- och vattendragsplan påbörjades inom ramen för Eslövs vatten. När Eslövs kommun sedan började arbeta fram en miljöstrategi med tillhörande naturplan, miljöplan och klimat- och energiplan togs beslutet att delar av sjö- och vattendragsplanen i stället skulle omarbetas till ett kunskapsunderlag och finns som bilaga 2c till miljöstrategin, *Vattenmiljö i Eslövs kommun – kunskapsunderlag.*

Vattenförsörjningsplan

En vattenförsörjningsplan är inte framtagen. Vattenförsörjningsplanen ska redovisa hur vattenförsörjningen inom och utanför verksamhetsområde för dricksvatten ska säkerställas. Vattentjänstplanen omfattar delar av vattenförsörjningsplanen angående de områden som ligger inom gällande eller föreslaget verksamhetsområde för dricksvatten.

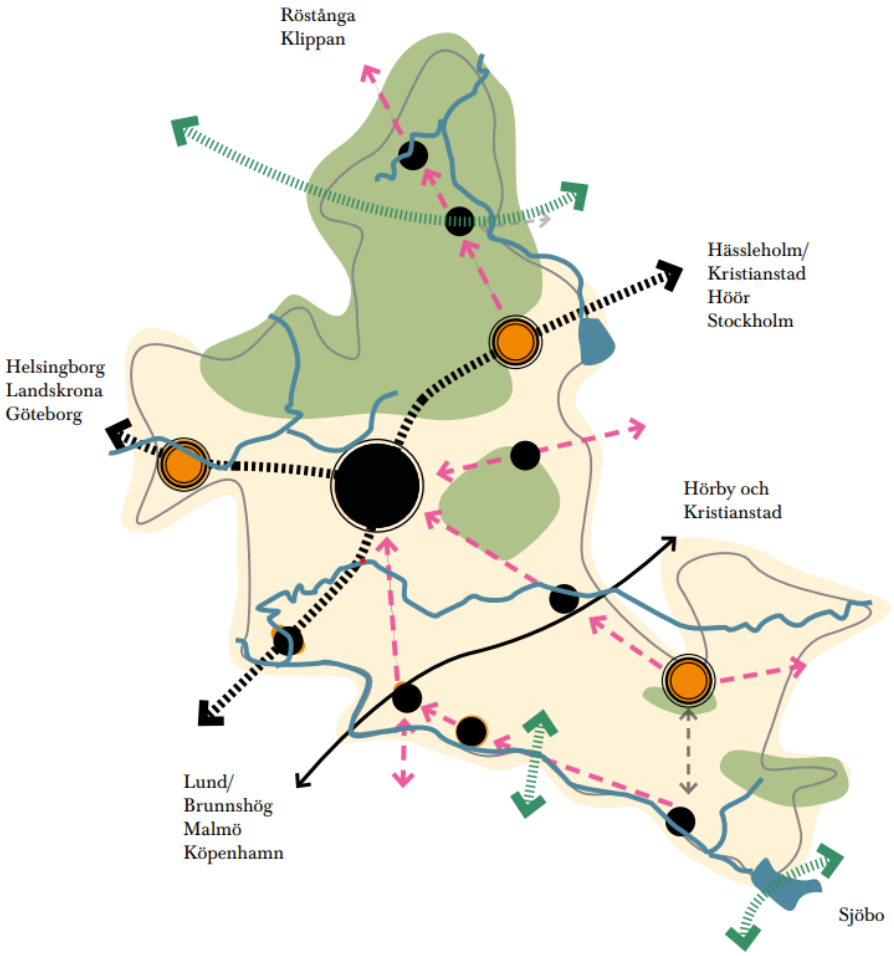
Faktorer som påverkar behovet av utbyggnad, förändring och förnyelse av den allmänna VA-anläggningen

Flera faktorer skapar ett behov av att förändra och förnya den allmänna VA-anläggningen. Faktorerna är beskrivna utifrån läget i Eslövs kommun men det är faktorer Eslövs VA-anläggning delar med stora delar av Sverige och världen. Nedan beskrivs dessa faktorer kort. Sist i planen finns mer information om lagstiftning och regelverk som styr förvaltningen och utvecklingen av den allmänna VA-anläggningen.

Befolkningen ökar och bebyggelsen förändras i Eslövs kommun

Ny bebyggelse planeras i flera av kommunens orter. Eslövs tätort ska kunna växa med 2800 bostäder fram till 2035 och ytterligare 950 bostäder i Östra Eslöv efter 2035. Dessutom planeras ett nytt verksamhetsområde nordost om Eslöv tätort. Kommunens orter planeras också att kunna växa och tillkommande planerad bebyggelse finns i bland annat Väggarp, Marieholm, Gårdstånga, Stehag, Löberöd och Flyinge (Översiktsplan för Eslöv, antagen 2018).

När kommunens invånare blir fler innebär det att den allmänna VA-anläggningen behöver anpassas för att till exempel kunna leverera mer dricksvatten samt avleda och rena mer spillvatten. Ökad befolkning genom att nya områden byggs eller genom förtätning inom befintlig bebyggelse innebär också oftast att marken hårdgörs mer än innan vilken ökar belastningen på dagvattensystemet. Ny bebyggelse påverkar VA-anläggningen i olika utsträckning beroende på var den tillkommer och vilka förutsättningar som finns på platsen. Kapacitet i ledningsnätet, förutsättningarna i diken och vattendrag som tar emot dagvatten och spillvatten och reningsverkens storlek skiljer sig åt i kommunens olika orter. I avsnittet *VA-förutsättningar i kommunens orter och byar* beskrivs VA-anläggningens status och förutsättningar för ytterligare bebyggelse.



Övergripande utvecklingsstrategi för Eslövs kommun, från översiktsplan 2018.

VA-anläggningens återstående livslängd

Den allmänna VA-anläggningen som är i bruk idag i Eslövs kommun har byggts ut under en period på mer än hundra år, framför allt under femtio-, sextio- och sjuttiotalet. Anläggningen åldras och underhåll, förnyelse och uppgradering är nödvändigt för att kunna leverera vatten och avlopp även i framtiden. När förnyelsearbetet inte genomförs i rätt tid ökar risken för läckor både in i och ut ur ledningarna. Ledningar som inte underhålls innebär också risk för plötsliga driftsstörningar, vilket innebär att akuta och dyra reparationsarbeten måste göras. Ur ett samhällsekonomiskt och

miljömässigt perspektiv är det alltså viktigt att genomföra förnyelsearbeten i rätt tid. Ett mått på i vilken grad förnyelse sker är den så kallade förnyelsetakten. I Eslövs kommun var förnyelsetakten för spillvatten- och dricksvattenledningar 0,36% under perioden 2017-2021 och 0,17% på dagvattenledningarna under samma period. Takten har varierat över tid, beroende på tillståndet på det befintliga ledningsnätet; vilken ålder det är på ledningarna inte den enda parametern som skapar ett förnyelsebehov. Gamla ledningar kan vara minst lika väl fungerande som nya. Förnyelsetakten i Eslövs kommun har ökat de senaste åren jämfört med tidigare men takten behöver fortsätta öka för att investeringsskulden inte ska öka.



Ledningsnätet åldras och måste förnyas

Lagstiftning och styrande regelverk

Allmänna vattentjänster styrs av både svensk och europeisk lagstiftning och direktiv. Svensk lagstiftning som styr allmänna vattentjänster är framför allt Lag om allmänna vattentjänster, Livsmedelslagen, Miljöbalken samt Plan- och bygglagen. Under den långa tid som samhället har tagit hand om vattenförsörjning och hantering av avlopp har lagstiftning och krav ändrats väsentligt. Svensk lagstiftning ska även integrera Europaparlamentets och Europarådets direktiv. När parlamentet antar direktiv som rör vattentjänster och som innebär hårdare krav jämfört med svensk lagstiftning eller praxis så

innebär detta att förutsättningarna för att leverera vattentjänster förändras. VA-anläggningen byggs för att fungera i upp emot 100 år. Därför är det viktigt att vid nybyggnation och förnyelse ta både nuvarande lagstiftning och kommande förändringar i lagstiftning som det finns kunskap om i beaktande.

Klimatförändringar
Mänskligheten går mot en framtid där den pågående globala uppvärmningen kommer medföra större problem för människor och samhällen runt om i världen. Den direkta konsekvensen är fler perioder med extremväder, såsom torka eller kraftig nederbörd med översvämningar som följd. Stora fluktuationer i vädret kommer inträffa allt oftare. Detta leder till ökad belastning på och krav på klimatanpassning av VA-systemet. Flera av dessa problem upplever vi redan idag men med ett förändrat klimat ökar både intensiteten i extremhändelser och antalet tillfällen det sker på.

De klimatförändringar som framför allt i närtid kommer att påverka den allmänna VA-anläggningen i Eslövs kommun är ökad nederbörd under vissa perioder och torka under andra perioder. Den ökade nederbörden innebär i första hand att dagvattenledningsnätet överbelastas. Dagvattenledningar i befintliga områden är byggda med en mindre kapacitet än de ledningar som läggs idag. Kombinationen av att äldre dagvattenledningar byggdes med en mindre kapacitet och framtidens kraftigare regn innebär att det finns risk att det oftare kommer att ske marköversvämningar, det vill säga att ledningsnätet är överfullt. Det finns inga lagkrav på att anpassa det befintliga ledningsnätet till dagens standard och framtidens kraftigare regn. Om det finns felkopplingar inne på privata fastigheter och dagvatten därmed leds till spillvattenledningar kan även spillvattennätet överbelastas med källaröversvämningar, bräddningar på ledningsnätet och i pumpstationer samt försämrad rening på reningsverken till följd. Detta är redan idag ett problem i Eslövs kommun men ökade regnmängder i samband med klimatförändringar kommer att förvärra dessa problem.

Klimatförändringarna ökar även risken för riktigt stora regn, skyfall. Hur den allmänna VA-anläggningen påverkas och åtgärder för att säkra den allmänna VA-anläggningens funktion vid ett skyfall behandlas i denna plan (se mer under delkapitlet *Kontinuitetsarbete inklusive skyfallsplanering*).

Även höga vattennivåer i sjöar och vattendrag i kommunen skapar utmaningar för VA-anläggningen, både idag och på sikt. Det handlar framför allt om att förutsättningarna för avledning av dagvatten och renat spillvatten förändras.

I nuläget innebär torka i första hand att efterfrågan på vatten ökar. Konsekvensen av detta är att efterfrågan kan överskrida kapaciteten för att bereda och distribuera dricksvatten. På längre sikt kan torka ge större problem med vattentillgång. Utöver torkans påverkan på dricksvattenförsörjningen kan klimatförändringen i form av höjda temperaturer och förändrade nederbördsmönster resultera i kvalitetsförändringar på råvatten som kan medföra behov av annan beredningsprocess för att producera ett bra dricksvatten. Torka påverkar även tillgången till grundvatten, i Hurva finns det problemet redan idag. Låga nivåer av grundvatten kan medföra att tillgången på råvatten påverkas, eftersom den konkurrerar med uttag av vatten för bevattning av jordbruksmark. Det kan göra att områden i kommunen som idag bedöms kunna lösa sin dricksvattenförsörjning med enskilda brunnar, i framtiden behöver allmänt dricksvatten. Kraftiga förändringar av grundvattennivåer, såväl låga som höga nivåer, kan även innebär att markstabiliteten blir sämre. Detta påverkar livslängden på ledningar och innebär ökade underhållskostnader.

Ansvar kopplat till den allmänna VA-anläggningen

Kommunens ansvar
Kommunen har enligt Lagen om allmänna vattentjänster (LAV) skyldighet att ordna vattenförsörjning och avlopp för viss bebyggelse. Skyldigheten gäller om det finns ett behov sett till människors hälsa och behovet av att skydda miljön. Det är kommunfullmäktige i kommunen som fattar beslut om vilka fastigheter som har behov av tillgång till allmänt vatten och avlopp. Det område där kommunen har beslutat att det ska finnas kommunalt vatten och avlopp kallas för verksamhetsområde.

Kommunen förser fastigheter inom verksamhetsområdet med vatten och avlopp genom en allmän VA-anläggning som ägs, byggs ut och underhålls av kommunens VA-huvudman.

Kommunen kan själv vara VA-huvudman, men uppdraget kan också läggas ut på ett bolag eller ett förbund. I Eslöv är det VA SYD som är VA-

huvudman. VA SYD är ett kommunalförbund och ägs förutom av Eslövs kommun även av Burlövs kommun, Lomma kommun, Lunds kommun, Malmö stad och Svedala kommun. Oavsett vilken typ av organisation som är VA-huvudman ska kommunen ensam eller tillsammans med andra kommuner alltid ha en majoritet av beslutsmakten över VA-huvudmannen.

Förutom det ansvar som kommunen har enligt LAV är kommunen också fastighetsägare och har där samma ansvar och rättigheter som övriga fastighetsägare, se nedan under Fastighetsägares ansvar.

Plan- och bygglagen, PBL (2010:900), reglerar kommunens fysiska planering av mark och vatten i form av översiktsplanering och detaljplanering. Varje kommun har ett ansvar och planmonopol för att planera sina mark- och vattenområden. Mark och vatten ska användas till det som är mest lämpligt och hänsyn ska tas till både enskilda och allmänna intressen. Lokalisering av bebyggelse ska ske med hänsyn till möjligheterna för vatten- och avloppsförsörjning.

Kommunen ansvarar för tillsyn enligt miljöbalken på bland annat mindre avloppsreningsverk, enskilda avlopp och ledningsnät.

VA-huvudmannens ansvar

VA SYD är VA-huvudman i Eslövs kommun. Som VA-huvudman ansvarar VA SYD för den allmänna VA-anläggningen. Den allmänna VA-anläggningen består bland annat av ledningar, pumpstationer, tryckstegringsstationer, avloppsreningsverk, vattenverk och öppna dagvattenanläggningar. Som VA-huvudman ska VA SYD se till att den allmänna VA-anläggningen fungerar, med hänsyn till skyddet för människors hälsa eller miljön. Dricksvatten är ett livsmedel som ska klara högt ställda kvalitetskrav och det ska vara tillräckligt bra tryck i ledningarna. Spillvatten ska kunna ledas bort från fastigheter och renas enligt de krav som tillsynsmyndigheten ställer. Dagvatten ska också ledas bort så att det inte orsakar översvämningar under normala förhållanden och även renas vid behov. Det finns inga lagkrav på att anpassa det befintliga ledningsnätet till dagens standard och framtidens kraftigare regn. Om en fastighetsägare får skador på sin fastighet utreds orsaken och om den allmänna VA-anläggningen visat sig ha brister kan VA SYD behöva betala ersättning för hela eller delar av den ekonomiska skada som fastighetsägaren lidit.

Sydvattens ansvar
Eslövs kommun är sedan 1966 delägare i Sydvatten. Bolagets uppdrag är att producera dricksvatten till de 17 ägarkommunerna med totalt 1 miljon invånare. Sydvatten äger och driver Bolmentunneln, de två vattenverken Ringsjöverket och Vombverket samt huvudledningssystemet för distributionen av dricksvatten. Sydvatten distribuerar vatten till bolagets delägarkommuner som ansvarar för ledningsnätet inom respektive kommun.

Fastighetsägarens ansvar
Fastighetsägaren har ansvar för ledningar och egna vatten- och avloppsinstallationer inom fastigheten. Med fastighet menas hela tomten, inte bara byggnader. Detta gäller också anordningar för skydd mot inträngande avloppsvatten, till exempel bakvattenstopp av olika slag. Ansvaret gäller från anslutningspunkten i gatan som brukar ligga ungefär en halv meter utanför tomtgränsen. Fastighetsägaren har ansvar för att avvattna sin tomt. Det innebär att ta hand om vattnet som faller på den egna fastigheten och leda det till anslutningspunkten.

Länsstyrelsens ansvar
Länsstyrelsen utövar tillsynen över att kommunen fullgör skyldigheten enligt 6 § att tillgodose behovet av vattentjänster, det vill säga att kommunen bygger ut allmänt VA där det finns behov.

Status på och utveckling av den befintliga anläggningen

I detta kapitel beskrivs nuläget och den långsiktiga planen för den allmänna VA-anläggningen som tjänar bebyggelsen i Eslövs kommun. De åtgärder som beskrivs i den långsiktiga planen ska genomföras av VA SYD om inget annat nämns. Åtgärderna kräver dock samarbete med bland annat Eslövs kommun.

Dricksvatten

Nuläge
Merparten av det dricksvatten som VA SYD distribuerar i Eslövs kommun produceras av Sydvatten. Eslövs kommun är sedan 1966 delägare i Sydvatten. Bolagets uppdrag är att producera dricksvatten till de 17

ägarkommunerna med totalt 1 miljon invånare. Sydvatten äger och driver Bolmentunneln, de två vattenverken Ringsjöverket och Vombverket samt huvudledningssystemet för distributionen av dricksvatten. Sydvatten distribuerar vatten till bolagets delägarkommuner som ansvarar för ledningsnätet inom respektive kommun.

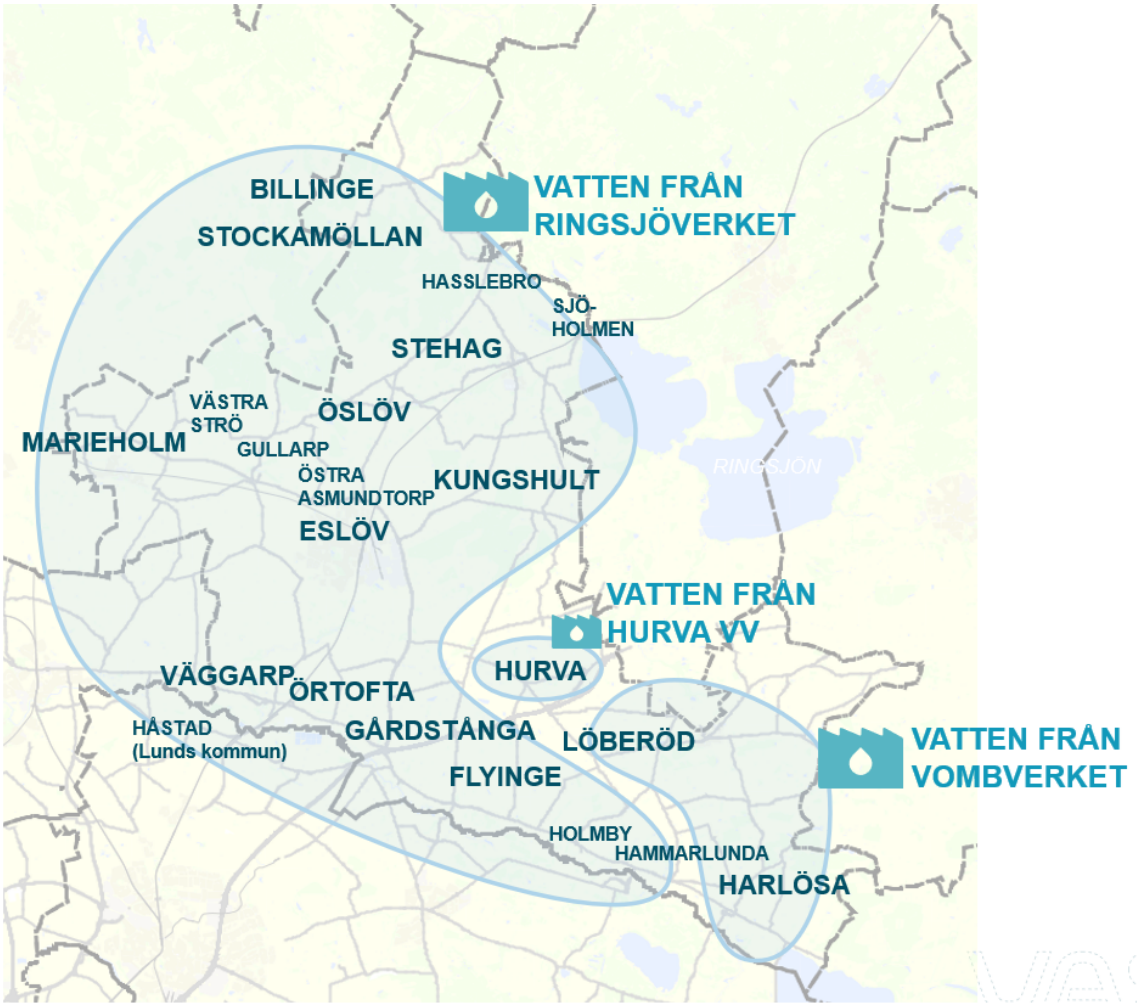
VA SYD förser kunder i Eslövs kommun med knappt 3 miljoner m^3 dricksvatten årligen. Ungefär hälften av vattnet förbrukas av hushåll och hälften av verksamheter.

Eslövs tätort, Billinge, Stockamöllan, Hasslebro, Stehag, Sjöholmen, Marieholm, Örtofta/Väggarp, Kungshult, Flyinge, Gårdstånga, Västra Strö, Gullarp, Stabbarp, Holmby och Hammarlunda får vatten som har producerats vid Sydvattens anläggning Ringsjöverket i Stehag i Eslövs kommun. Här renas råvatten som kommer från sjön Bolmen i södra Småland. Löberöd och Harlösa får vatten från Vombverket i Lunds kommun. Där renas råvatten från den intilliggande Vombsjön.

Orten Hurva har ett eget vattenverk som hämtar råvatten från en brunn belägen i tätorten. Brunnen kan i nuläget inte försörja samhället under sommartid om inte bevattningsförbud införs. Förutsättningarna för att borra en ny brunn är dåliga enligt de bedömningar som gjorts.

Samtliga råvattentäkter som används för produktion av dricksvatten till VA SYDs kunder i Eslövs kommun är skyddade med vattenskyddsområde.

Den äldsta kända ledningen för dricksvatten som är i bruk är från 1922 och den ligger i Eslövs tätort. Dricksvattenledningsnätet i Eslövs kommun har i huvudsak byggts ut sedan 40-talet med en topp under 60-talet. Även under 2000-talet har en stor utbyggnad av dricksvattenanläggningen skett i samband med att bebyggelsen har byggts ut i Eslövs olika orter och byar.



Bilden visar från vilka vattenverk de olika orterna i Eslövs kommun får sitt dricksvatten.

Generellt är dricksvattenförsörjningen för VA SYDs kunder i Eslövs kommun, förutom till Hurva (se ovan), tillfredsställande. Systemet är byggt så att försörjningen är säker, både vid normala förhållanden och om vatten till exempel behöver stängas av på något ställe. Billinge och Stockamöllan hade tidigare egna vattenverk men dessa har ersatts av dricksvatten från Ringsjöverket. Åtgärder har även gjorts för att förbättra redundansen i dricksvattenförsörjning för Eslövs tätort.

För Gårdstånga finns begränsad kapaciteten i ledningsnätet. Det får som konsekvens att det finns problem med trycket hos vissa kunder.

Status på VA SYDs dricksvattenledningsnät i Eslövs kommun har bedömts utifrån hur mycket vattenförluster som finns på ledningsnätet. 2023 var vattenförlusterna drygt 10% från det allmänna ledningsnätet. Vattenförluster beror i huvudsak på skicket på ledningarna som i sin tur beror på till exempel ledningarnas ålder, hur ledningsnätet har skötts, om det utsatt för till exempel snabba temperatursvängningar och om ledningarna utsatts för rörelser i marken. Oftast behöver vattenförlusterna åtgärdas genom att ledningarna förnyas. Det finns ett behov av förnyelse av ledningsnätet men ledningsnätets status är sällan något som märks för VA SYDs kunder utan detta påverkar framför allt VA SYD i form av kostnader för vatten som läcker ut innan det når kunderna. Förnyelsetakten i Eslövs kommun de senaste åren har varit 0,9 km/år eller 0,36 % av vattenledningsnätet (snittvärde 2017–2021). Det nationella snittet på förnyelse av dricksvattennätet är 0,52%[1]. Med den förnyelsetakt som finns idag ökar riskerna för skador på ledningar och mark men även, om delar av ledningsnätet blir trycklöst, att grundvatten läcker in och förorenar dricksvattnet.

Nödvattenförsörjning

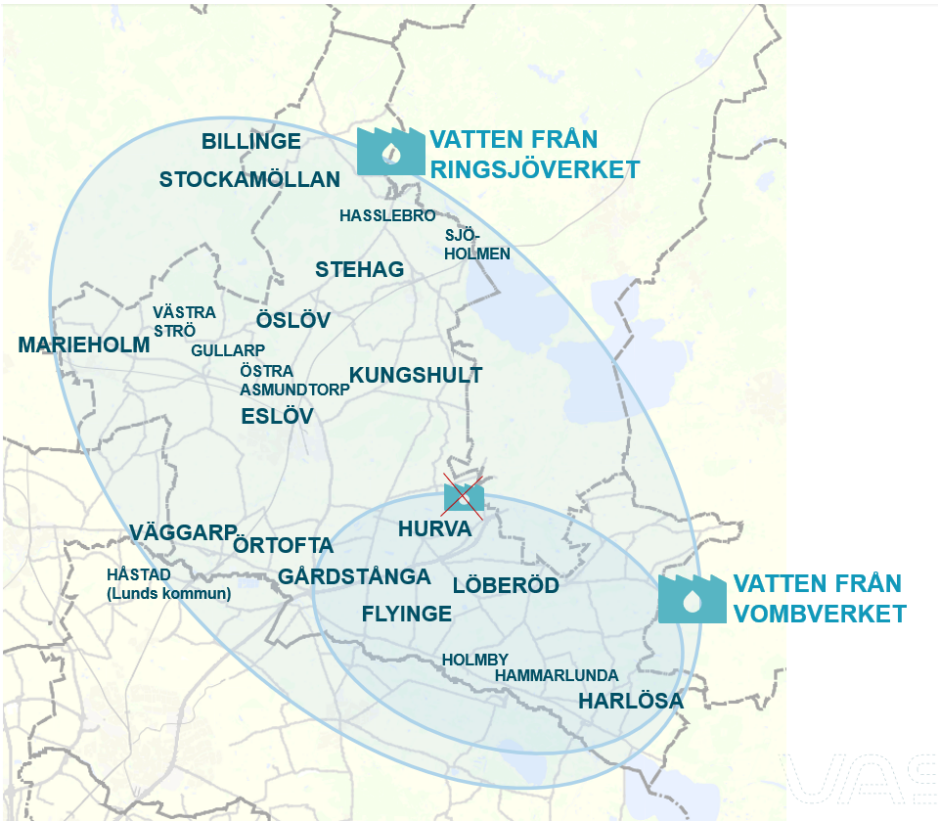
Vid händelse av att den ordinarie dricksvattenanläggningen inte fungerar, är ur bruk eller att vattnet är förorenat och föroreningen inte kan kokas bort, kan vatten behöva distribueras på annat sätt för att i möjligaste mån upprätthålla dricksvattenförsörjning till allmänhet och prioriterade verksamheter. Sedan hösten 2023 har Eslövs kommun en nödvattenplan som ska användas som stöd inför, under och efter ett avbrott i vattenleveransen. Nödvattenplanen har tagits fram gemensamt av kommunen och VA SYD.

Långsiktig plan för den allmänna dricksvattenanläggningen

Sydvatten arbetar med att säkra kvaliteten på och skyddet av råvattnet samt med att med att skapa ett robust system för överföring till VA SYD. Vidare planerar Sydvatten för att Bolmen ska bli den primära råvattentäkten för båda sina vattenverk varvid Vombsjön kommer ha funktionen av en reservvattentäkt. Skyddet av råvattnet innebär att vattenskyddet runt råvattentäkterna ska utvecklas genom samarbete med kommuner och övriga intressenter kring vattentäkter. Övervakning av föroreningar i vattenmiljön,

[1] Svensk vattens investeringsrapport 2023

till exempel PFAS, är en viktig strategi. Även forskning om hur markanvändning och klimatförändringar påverkar vattenkvalitén är viktiga åtgärder. Sydvatten arbetar för en god redundans i leveransen till kommunerna genom att öka kapaciteten för beredning av vatten vid vattenverken samt genom att öka kapaciteten för att ha flera alternativa vägar för att distribuera vattnet till kommunerna. Sydvatten arbetar också med att förbättra skalskyddet genom att försvåra intrång till såväl produktionsanläggningarna som yttre anläggningar.



Bilden visar kommunens långsiktiga plan för dricksvattenförsörjning.

På kort sikt planeras VA SYDs vattenverk i Hurva att läggas ner och Hurva planeras att kopplas samman med orter som redan i dag får sitt dricksvatten från Vombverket. På lång sikt planeras en omkoppling av distributionsnätet i sydöstra delen av Eslövs kommun. Orterna Löberöd, Harlösa, Flyinge, Gårdstånga, Hammarlunda och Holmby kommer då att försörjas från både Ringsjöverket och Vombverket. Åtgärderna syftar till att öka dricksvattenförsörjningens robusthet i orterna och att Hurva ska få lika god tillgång till dricksvatten som övriga orter i kommunen.

Förnyelsetakten på ledningsnätet behöver öka de kommande åren för att minska risken för driftstörningar och avbrott och för att inte investeringsskulden ska öka. En ökad förnyelsetakt syftar också till att minska vattenförlusterna.

VA SYD arbetar med olika planer för planering av åtgärder på den allmänna VA-anläggningen i Eslövs kommun. Bland annat kommer VA SYD att ta fram en dimensionsplan för dricksvattennätet i Eslövs kommun. Dimensionsplanen ska identifiera de delar av ledningsnätet där åtgärder behöver göras och även ge förslag på om ledningar behöver annan dimension. De förstärkningar som behöver göras bör till stor del sedan kunna genomföras i samband med exploateringar och andra projekt, till exempel ombyggnad av gator eller omläggning av andra ledningar. VA SYD tar även fram en strategisk ledningsnätsplan för samtliga vattenslag. Ledningsnätsplanen identifierar var större åtgärder behövs för att upprätthålla ledningsnätets funktion.

I samband med exploateringar behöver ofta förstärkningar på dricksvattennätet utföras. Detta gäller bland annat i östra Eslöv och Väggarp.

Både Sydvatten och VA SYD har ett långsiktigt arbete med att minska dricksvattenförbrukningen.

Sammanfattning av åtgärder för dricksvattenförsörjning som påbörjas inom vattentjänstplanens tidshorisont (2037):

- Ny överföringsledning för dricksvatten Södra Sandby-Flyinge-Hurva. Nedläggning av Hurva Vattenverk. Åtgärden syftar till att lösa stabil vattentillgång för Hurva samt att skapa större redundans för orternas dricksvattenförsörjning. Åtgärden ligger inom VA SYDs ansvar.
- Förnyelse av dricksvattennätet. Åtgärden syftar till att minska läckage och risker för driftsstörningar. Åtgärden ligger inom VA SYDs ansvar.
- Förstärkningar inom östra Eslövs tätort. Åtgärden syftar till att möjliggöra utbyggnaden av östra Eslöv. Åtgärden ligger inom VA SYDs ansvar.
- Förstärkningar i samband med exploatering för att skapa förutsättningar för den nya bebyggelsen. Ansvaret ligger inom VA SYDs ansvar.

- Sammankoppling av dricksvattensystemet i sydöstra kommundelen. Åtgärden syftar till att öka redundansen för dricksvattenförsörjningen i orterna. Åtgärden ligger inom VA SYDs ansvar.
- Ta fram dimensionsplan för dricksvattennätet i kommunen. Åtgärden syftar till att ge vägledning för VA SYDs åtgärder på dricksvattennätet. Åtgärden ligger inom VA SYDs ansvar.
- Ta fram strategiska ledningsnätsplaner för Eslövs tätort och systemet i sydöstra kommundelen. Åtgärden syftar till att identifiera strategiskt viktiga åtgärder på ledningsnätet. Åtgärden ligger inom VA SYDs ansvar.
- Kartering av anläggningsdelar som är utsatta vid skyfall samt åtgärdsplanering för att minska riskerna. Åtgärden syftar till att upprätthålla den allmänna VA-anläggningens funktion även vid skyfall. Åtgärden ligger inom VA SYDs ansvar men åtkomst till anläggningsdelar behöver utredas och åtgärdas i samverkan med Eslövs kommun.
- Säkra kvaliteten på befintliga råvattentäkter. Denna åtgärd behöver olika aktörer arbeta med men den åtgärd som åsyftas här ligger inom Sydvattens ansvarsområde
- Öka robustheten på överföringssystemet mellan produktion och Eslövs kommun. Åtgärden ligger inom Sydvattens ansvarsområde
- Verka för att minska vattenanvändningen Åtgärden ligger inom Sydvattens ansvarsområde men behöver ske i samverkan med VA SYD och Eslövs kommun.

Spillvatten

Nuläge

Rening av spillvatten

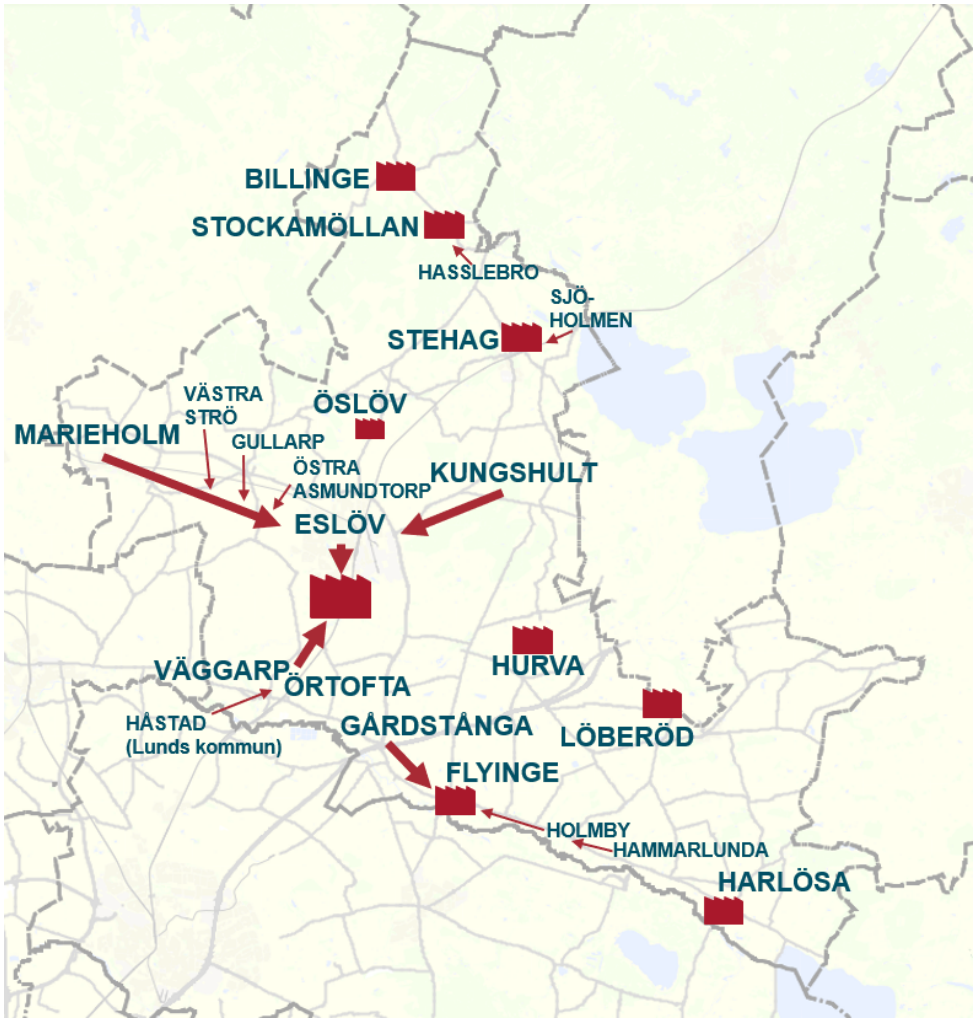
I Eslövs kommun finns ett flertal avloppsreningsverk, ARV, av olika storlekar. Ellinge är kommunens största avloppsreningsverk och det tar emot spillvatten från Eslövs tätort, Gullarp, Östra Asmundtorp, Stabbarp, Västra Strö, Kungshult, Marieholm och Örtofta. Inom upptagningsområdet finns även verksamheter som har stor påverkan på Ellinge, framför allt Orkla food.

I Eslövs kommun finns även åtta mindre avloppsreningsverk, alla byggda under 1960- och 70-talet. Dessa verk är mycket olika stora, från Öslövs ARV med drygt 35 anslutna personer till Flyinge ARV med knappt 1500 personer anslutna (siffror från 2024). Det renade vattnet från avloppsreningsverken leds till vattendragen Eslövsbäcken, Bråån, Rönne å och Kävlingeån.

Nya, hårdare krav på rening och ökande belastning innebär att Eslövs avloppsreningsverk behöver byggas om. Det arbetet har pågått sedan 2018. De flesta avloppsreningsverken är endast byggda för avskiljning av organiskt material medan det idag även krävs rening av fosfor. Ombyggnad har skett av Billinge ARV och Stockamöllans ARV.

Ellinge ARV har idag en bra rening och uppfyller de krav som ställs på verket. Bedömd ökad belastning från både ny bebyggelse och utökning av Orkla Food innebär dock att verket behöver byggas om på sikt, där nya krav i EUs avloppsdirektiv troligen också kommer ställa krav på utökad rening.

Till verken leds, förutom spillvatten, också stora mängder regn- och grundvatten, så kallat tillskottsvatten (se mer om tillskottsvatten under ledningsnät nedan). Stora mängder tillskottsvatten innebär att allt vatten som kommer in till verken inte kan renas. Avloppsreningsverken behöver antingen byggas för att kunna hantera stora flöden eller så behövs åtgärder på ledningsnätet. I vissa fall behövs båda dessa åtgärder eftersom det inte helt går att bygga bort problemen med tillskottsvatten.



Bilden visar var spillvatten från orterna i Eslövs kommun renas.

Ledningsnät

Ledningsnätet för spillvatten består av ledningar och pumpstationer och dessa ska leda bort spillvatten från enskilda fastigheters förbindelsepunkt till avloppsreningsverken. Spillvatten fördröjs i vissa orter i magasin för att inte överbelasta pumpstationer och ledningar nedströms.

Ett åldrande ledningsnät

Stora delar av ledningsnätet byggdes under rekordåren på 1960 och 1970-talet men det finns även betydligt äldre ledningar. Det material som använts för spillvatten historiskt är betong. På senare år har andra material börjat användas i större skala, bland annat för att kunna utföra schaktfri renovering av ledningarna. Allteftersom ledningarnas ålder ökar, ökar problemen med

tillskottsvatten och eftersom ledningarna är av betong finns även risk för att ledningarna ska kollapsa när de åldras. Förnyelsetakten i Eslövs kommun de senaste åren har varit 0,7 km/år eller 0,36% av det spillvattennätet (snittvärde 2017–2021). Det nationella snittet på förnyelse av spillvattenledningar är 0,51%[2]. Om förnyelsetakten fortsätter att ligga på samma nivå även framåt så ökar risken för att ledningarna kollapsar men framför allt ökar problemen med tillskottsvatten.

De östra delarna av Eslövs tätort utreddes specifikt i samband med framtagandande av fördjupningen av översiktsplanen för östra Eslöv. Utredningen bekräftar bilden av ett stort behov av ökad förnyelse av ledningsnätet.

Kombinerade områden

Ledningsnätet för spillvatten ska oftast inte ta emot regn men i vissa områden är ledningsnätet byggt för att ta emot både spillvatten och dagvatten. Ledningar där både spillvatten och regn och dräneringsvatten går till samma ledningar kallas kombinerat ledningsnät. Kombinerade ledningsnät byggdes fram till 1960-talet. Eslövs tätort och Löberöd har områden med kombinerat ledningsnät. Totalt är 16% av ledningsnätet i Eslövs tätort kombinerat. I Löberöd handlar det om mindre områden. I Eslövs tätort har separering gjorts i samband med andra arbeten. Detta har tydligt avlastat de stora ledningsstråken i orten.

Tillskottsvatten

Regn och dräneringsvatten men även grundvatten kan ta sig in i spillvattennätet även om det inte är avsett. Detta kallas för tillskottsvatten. Orsaken till tillskottsvatten kan vara felkopplade husgrundsdräneringar, felkopplade tak- och gatuytor och otäta ledningar på både privat och allmän mark. Tillskottsvatten innebär stora belastningar på pumpstationer och avloppsreningsverk men ökar även risken för källaröversvämningar och bräddningar av orenat avloppsvatten till recipienten. I Eslövs kommun är spillvattennätet starkt påverkat av tillskottsvatten vilket även påverkar avloppsreningsverken. Värst är det i Billinge där ca 90% av det vatten som kommer in till avloppsreningsverket är tillskottsvatten men många andra av

[2] Svenskt vattens investeringsrapport 2023

kommunens verk har runt 80% tillskottsvatten. I Marieholm innebär mängderna tillskottsvatten att det sker bräddning av stora mängder spillvatten vid Marieholms pumpstation.

Tillskottsvatten är en av de största utmaningarna för VA-anläggningens funktion i Eslövs kommun. Vissa åtgärder har gjorts på det allmänna spillvattenledningarna men undersökningar i områden med mycket tillskottsvatten visar att det behövs ett fortsatt förnyelsearbete på allmänna ledningar och åtgärder inne på enskilda fastigheter. I samband med att åtgärder för att minska tillskottsvatten utreds behöver även påverkan på dagvattensystemet undersökas så att problemet förvärras någon annan stans.

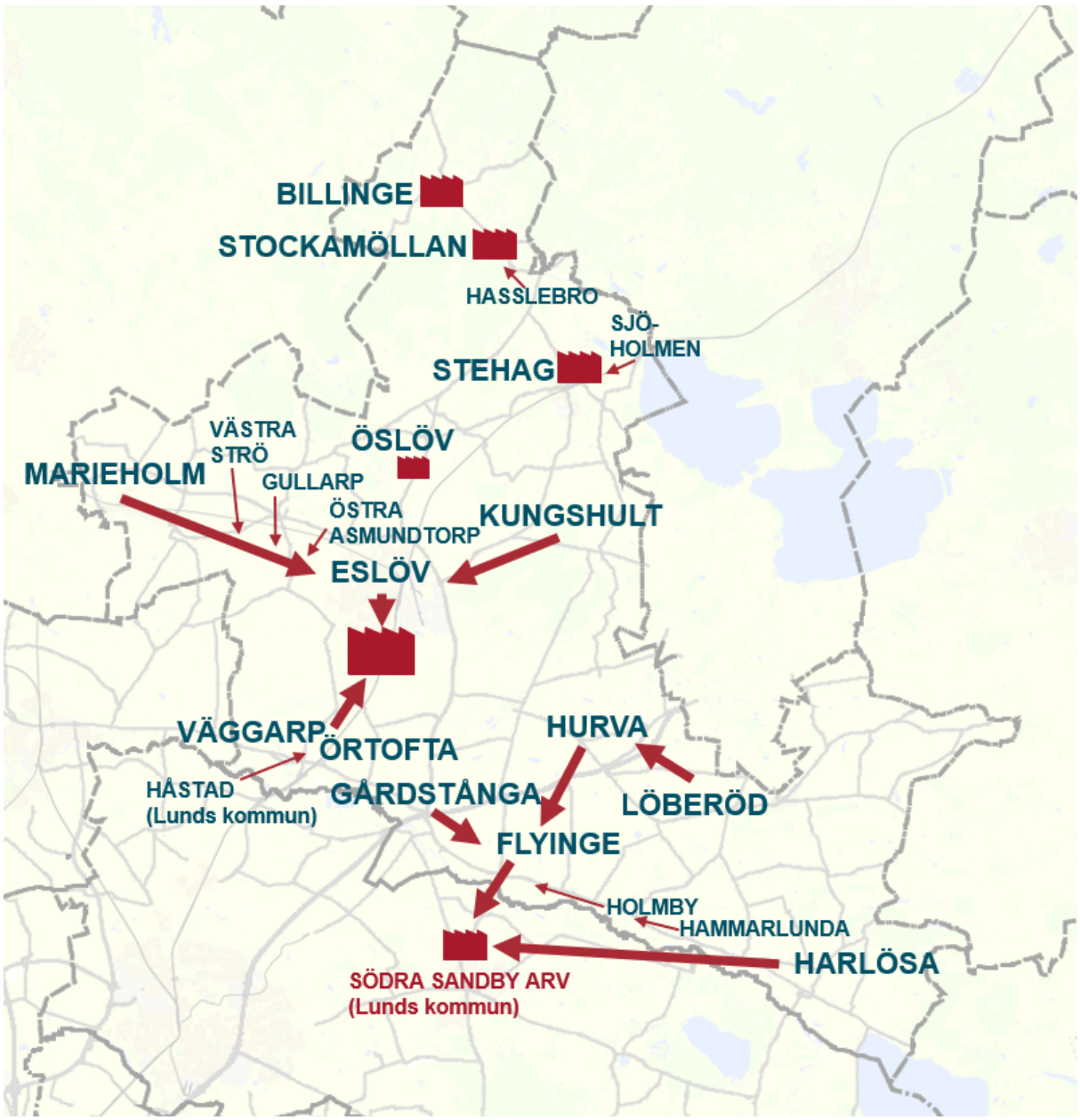
Återvinning av slam

Ellinge har under 2023 mottagit slam från övriga ARV i kommunen men även från stora livsmedelsindustrier och från Sjölunda ARV, Källby ARV och Södra Sandby ARV. På Ellinge ARV pågår ett projekt, testbed Ellinge, vars huvudsakliga syfte är att skapa underlag till svenska VA-verks vägval för hållbar slamhantering- och avsättning. Projektet är en pilotstudie där torkning och pyrolys[3] ska ske av avloppsslam från olika avloppsreningsverk. Projektet ska:

- Erhålla drifterfarenheter och optimera driftbetingelser för torkning och pyrolys av olika typer av avloppsslam.
- Skapa nya, bättre marknadsanpassade gödselprodukter av avloppsslam.
- Skapa en innovationsplattform för framtida, alternativ slamhantering.

[3] Pyrolys är en upphettning av organiskt material i en syrefri miljö där fosforn stannar kvar i slammet och där en del av kolet inte försvinner som koldioxid och bidrar till växthusgasutsläpp.

Långsiktig plan för den allmänna spillvattenanläggningen



Bilden visar kommunens långsiktiga plan för hantering av spillvatten.

Avloppsreningsverk

VA SYDs långsiktiga plan för spillvattenrening är att ha kvar de mindre avloppsreningsverk som finns i norra delen av kommunen, det vill säga Billinge ARV, Stockamöllan ARV och Stehags ARV. De har eller ska byggas om för att klara dagens krav på rening, befolkningsökning och även

för att till viss del kunna ta emot en del tillskottsvatten. Stockamöllan ARV klarar reningskraven för dagens och planerad bebyggelse men åtgärder för att komma tillrätta med tillskottsvatten behöver göras för att undvika ännu en ombyggnad av verket på sikt. Stehags ARV planeras byggas om. Även Öslövs ARV planeras behållas men anläggningen behöver åtgärdas, vilket är under utredning.

I södra kommundelen föreslås Ellinge ARV finnas kvar. Utredning om framtida Ellinge ska starta 2025. Behovet av eventuell tillbyggnad beror till stor del på livsmedelsindustrin Orkla, vars spillvatten behandlas på Ellinge. Så länge befolkningsökning sker som prognostiserat och om Orkla inte utökar eller ändrar sitt innehåll i avloppsvattnet (framförallt kväveinnehåll) så behöver Ellinge ARV inte byggas om inom vattentjänstplanens tidshorisont, det vill säga inte innan 2037. Ökade reningskrav på till exempel läkemedelsrening och förändrad belastning kan innebära att verket behöver stå klart tidigare och arbetet med nytt tillstånd behöver komma igång innan 2037.

I sydöstra kommundelen planeras alla avloppsreningsverk att på sikt läggas ner och spillvatten ska föras över till Södra Sandbys avloppsreningsverk i Lunds kommun. De åtgärder som ligger inom vattentjänstplanens tidshorisont är nedläggning av Flyinge och Harlösa ARV men på sikt planeras även Löberöds och Hurva ARV att läggas ner. För att klara befolkningsökningen och stora mängder tillskottsvatten byggs Löberöds ARV om, en ombyggnad som pågår. Det kommer även att behövas åtgärder på Harlösa ARV i väntan på överföringen till Södra Sandby ARV.

Södra Sandby ARV behöver byggas om för att klara den framtida belastningen på verket. En första ombyggnad sker inom det tillstånd som finns för avloppsreningsverket men som inte tagits i bruk och planeras påbörjas inom vattentjänstplanens tidshorisont. Den ombyggnaden behövs dels för att verket ska klara befolkningsökningen i Södra Sandby men även för att kunna klara att ta emot spillvatten från Flyinge, Gårdstånga och Harlösa i Eslövs kommun och från Revinge och Revingehed i Lunds kommun. På sikt behövs ett nytt tillstånd för Södra Sandby ARV för att verket ska klara den planerade befolkningsökningen i anslutna orter och för att kunna ta emot spillvatten från Löberöd och Hurva. När den andra ombyggnaden behöver ske beror på hur befolkningsökningen blir i orterna. Arbetet med att söka nytt tillstånd kommer att behöva startas inom vattentjänstplanens tidshorisont.

Ledningsnät

Det har genomförts ett flertal utredningar för att definiera problem och föreslå åtgärder för ledningsnätet i Eslövs kommun. VA SYD ska ta fram en strategisk ledningsnätsplan för Eslövs tätort och även för sydöstra kommundelen, vilket på sikt kommer öka kunskapen om det långsiktiga behovet som finns för ledningsnätet i kommunen. Den strategiska ledningsnätsplanen kommer också ge möjlighet att testa hur olika scenarier, som till exempel minskning av tillskottsvatten från kringliggande orter eller separering av det kombinerade ledningsnätet. I samband med exploateringar behöver ofta förstärkningar på spillvattennätet utföras.

Ett åldrande ledningsnät

Förnyelsebehovet beror på ledningarnas status. Förnyelsetakten behöver fördubblas de kommande åren för att minska risken för driftstörningar och avbrott. En ökad förnyelsetakt syftar också till att minska problemen med tillskottsvatten.

Kombinerat ledningsnät

För att Eslövs tätort ska kunna fortsätta att expandera, inte minst i östra Eslöv, behöver separering av kombinerade ledningar fortsätta.

Tillskottsvatten

Ortsspecifika mätningar och utredningar avseende tillkottsvatten har genomförts i Marieholm och Stehag där tillskottsvattenproblematiken är stor. Därefter behöver Hurva, Stockamöllan, Löberöd, Harlösa, Billinge och Kungshult utredas och åtgärder vidtas. Generellt finns det ett stort behov av att minska mängden tillskottsvatten i ledningsnätet. Innan överföring av spillvatten till Södra Sandbys ARV kan ske behöver åtgärder för att minska tillskottsvatten i orterna i sydöstra kommundelen utföras. För Kungshult behöver tillskottsvattenproblematiken minska för att utbyggnad av Berga (Kastberga/Nr 3-vägen) ska kunna ske.

VA-utbyggnad

Ett antal samhällen eller bebyggelsegrupper har konstaterats ha ett behov av allmänt spillvatten. Till dessa områden ska spillvatten byggas ut. Se vidare om denna bedömning i delen om VA-utbyggnad.

Sammanfattning av åtgärder för spillvattenhantering som påbörjas inom vattentjänstplanens tidshorisont (2037):

- Utreda och fortsätta åtgärda tillskottsproblematiken i kommunen. Detta gäller för alla orter i kommunen utom Eslövs tätort. Åtgärden syftar till att minska belastningen på avloppsreningsverk, minska bräddningar och minska risk för källaröversvämningar. Åtgärden ligger inom VA SYDs ansvar men kräver även åtgärder av privata fastighetsägare på deras egna VA-installation.
- Förnyelse av spillvattennätet. Åtgärden syftar till att minska tillskottsvattenproblematiken och risken för driftsstörningar. Åtgärden ligger inom VA SYDs ansvar.
- Separering av ledningsnätet i Eslövs tätort. Åtgärden syftar till att minska flödesbelastningen på Ellinge ARV och minska risken för källaröversvämningar i Eslövs tätort. Åtgärden ligger inom VA SYDs ansvar.
- Ny överföringsledning för spillvatten Harlösa-Södra Sandby. Nedläggning av Harlösa ARV. Åtgärden syftar till att skapa en långsiktig lösning för spillvattenhanteringen för Harlösa. Åtgärden ligger inom VA SYDs ansvar.
- Ny överföringsledning och pumpstation för spillvatten Södra Sandby-Flyinge-Hurva. Nedläggning av Flyinge ARV. Åtgärden syftar till att skapa en långsiktig lösning för spillvattenhanteringen för Flyinge och Gårdstånga samt förbereda för nedläggning av Hurva ARV. Åtgärden ligger inom VA SYDs ansvar.
- Förstärkningar i samband med exploatering för att skapa förutsättningar för den nya bebyggelsen. Ansvaret ligger inom VA SYDs ansvar.
- Utreda och utföra tillfälliga lösningar för Harlösa ARV. Åtgärden syftar till att förbättra reningen innan överföring till Södra Sandby ARV kan ske. Åtgärden ligger inom VA SYDs ansvar.
- Färdigställa ombyggnaden av Löberöds ARV. Åtgärden syftar till att förbättra reningen så att avloppsreningsverket klarar krav på rening för den befolkningsökning som pekas ut i översiktsplanen. Åtgärden ligger inom VA SYDs ansvar.
- Utreda ombyggnad av och bygga om Stehags ARV. Åtgärden syftar till att förbättra reningen så att avloppsreningsverket klarar krav på rening för den befolkningsökning som pekas ut i översiktsplanen. Åtgärden ligger inom VA SYDs ansvar.
- Utreda och utföra ombyggnad av Södra Sandby ARV inom befintligt tillstånd. Åtgärden syftar till att skapa utrymme för

bebyggelseutveckling inom de närmaste 10-15 åren. Åtgärden ligger inom VA SYDs ansvar.

- Ta fram strategiska ledningsnätsplaner för Eslövs tätort och systemet i sydöstra kommundelen. Åtgärden syftar till att identifiera strategiskt viktiga åtgärder på ledningsnätet. Åtgärden ligger inom VA SYDs ansvar.
- Tillståndsprocess för utökning av Södra Sandby ARV. Åtgärden syftar till att skapa en långsiktig lösning för spillvattenhanteringen för orterna kring Kävlingeån i Eslövs och Lunds kommun. Åtgärden ligger inom VA SYDs ansvar.
- Tillståndsprocess för utökning av Ellinge ARV. Åtgärden syftar till att skapa förutsättningar för bebyggelse- och verksamhetsutveckling inom Ellinges upptagningsområde samt att klara nya krav på rening. Åtgärden ligger inom VA SYDs ansvar.
- Utbyggnad av spillvatten till Arup/Kungabacken. Åtgärden syftar till att förbättra vattenkvalitén i Bråån. Åtgärden ligger inom VA SYDs ansvar.
- Utbyggnad av spillvatten till Berga/Kastberga. Åtgärden syftar till att förbättra vattenkvalitén i Saxån. Åtgärden ligger inom VA SYDs ansvar.
- Utbyggnad av spillvatten till Bosarps Järr. Åtgärden syftar till att förbättra vattenkvalitén i Saxån. Åtgärden ligger inom VA SYDs ansvar.
- Utbyggnad av spillvatten till Högseröd. Åtgärden syftar till att förbättra vattenkvalitén i Bråån. Åtgärden ligger inom VA SYDs ansvar.
- Utbyggnad av spillvatten till Östra Karaby. Åtgärden syftar till att förbättra vattenkvalitén i Bråån. Åtgärden ligger inom VA SYDs ansvar.
- Utbyggnad av spillvatten till Brödåkra/Utteröd. Åtgärden syftar till att förbättra vattenkvalitén i Kävlingeån. Åtgärden ligger inom VA SYDs ansvar.
- Kartering av anläggningsdelar som är utsatta vid skyfall samt åtgärdsplanering för att minska riskerna. Åtgärden syftar till att upprätthålla den allmänna VA-anläggningens funktion även vid skyfall. Åtgärden ligger inom VA SYDs ansvar men åtkomst till anläggningsdelar behöver utredas och åtgärdas i samverkan med Eslövs kommun.

- Fortsätta testa strategier och metoder för återanvändning av spillvatten. Åtgärden genomförs av VA SYD.

Sammanfattning av åtgärder för spillvattenhantering efter 2037:

- Överföringsledning för vatten och spillvatten Hurva-Löberöd samt nedläggning av Hurvas och Löberöds ARV. Åtgärden syftar till att skapa en långsiktig lösning för spillvattenhanteringen för Hurva och Löberöd. Åtgärden ligger inom VA SYDs ansvar.
- Ombyggnad av Södra Sandby ARV inom nytt tillstånd. Åtgärden syftar till att skapa en långsiktig lösning för spillvattenhanteringen för orterna kring Kävlingeån i Eslövs och Lunds kommun. Åtgärden ligger inom VA SYDs ansvar.
- Ombyggnad av Ellinge ARV inom nytt tillstånd. Åtgärden syftar till att skapa förutsättningar för bebyggelse- och verksamhetsutveckling inom Ellinges upptagningsområde. Åtgärden ligger inom VA SYDs ansvar.

Dagvatten

Nuläge

Avledning av dagvatten i ledningar och öppna lösningar

Dagvattnet samlas upp och avleds via ledningar och diken till de olika recipienterna i kommunen. Dagvatten avleds idag till kommunens alla större vattendrag samt till mindre bäckar, diken och privata ledningar. Dagvattensystemen är lokala och dagvatten från en ort leds inte till en annan, som spillvatten, utan via ett eller flera utlopp till närliggande vattendrag och diken.



Bilden visar till vilka vattendrag som dagvatten leds till från de olika orterna i kommunen.

Dagvattensystemen i Eslövs kommun är utbyggda i många olika etapper och av olika aktörer. Det innebär att det är mycket olika status för dagvattenanläggningen i kommunen. I en del av byarna, till exempel Flyinge, Gårdsstånga, Kungshult och Harlösa, är inte dagvattennätet utbyggt i hela verksamhetsområdet eller så är fastigheter inom verksamhetsområdet inte anslutna till dagvattennätet. I vissa fall avleds dagvatten istället från fastigheterna via spillvattennätet vilket är en av orsakerna till kommunens problem med tillskottsvatten.

Dagvattenledningar i befintliga områden är byggda med en mindre kapacitet än de ledningar som läggs idag eftersom andra krav ställt historiskt på kapaciteten i ledningsnätet. Kombinationen av att äldre dagvattenledningar byggda utifrån andra krav, att mer bebyggelse har kopplats in och framtidens regn förväntas bli kraftigare innebär att det oftare kommer att ske marköversvämningar, det vill säga att ledningsnätet är överfullt. Det är därför viktigt att göra så mycket som möjligt för att inte öka avrinningen till ledningsnätet så att dagvattenanläggningen belastas ytterligare.

Störst utbyggnad av dagvattennätet skedde på 1960 och 1970-talet, och det material som främst användes är betong. Det är först på senare år som andra material har börjat användas i större skala på dagvattennätet vilket till stor del är relaterat till användningen av schaktfria metoder vid förnyelse. Förnyelsetakten i Eslövs kommun de senaste åren har varit 0,3 km/år eller 0,17 % av det dagvattenförande ledningsnätet (snittvärde 2017–2021). Det nationella snittet på förnyelse av spillvattenledningar är 0,29%[4].

Det finns ett 40-tal öppna dagvattendammar och diken för fördröjning dit dagvatten från VA SYDs ledningsnät leds. Ägandeskap för en del av dessa är oklart, och det är inte säkert att de faller under VA SYDs ansvar. Strax under hälften är placerade i Eslövs tätort, resterande finns i byarna. Det finns ett stort behov av åtgärder i de öppna anläggningarna på grund av historiskt eftersatt underhållsarbete. Det arbetas löpande med underhållsarbete och prioritering sker av de största behoven, till exempel rensning av sediment, röjning/gallringsbehov på grund av igenväxning samt lagning av erosionsskador.

En hel del dagvatten i Eslövs kommun, i synnerhet från byarna, leds till recipienter via dikningsföretag. Status och ägandeskap för dessa

[4] Svenskt vattens investeringsrapport 2023.

dikningsföretag är inte alltid kartlagt. Även Bråån och Saxån är till viss del dikningsföretag, detta gäller även Kävlingeån fram till Håstad. Hur dikningsföretag ska hanteras behöver utredas, bland annat vad gäller kapacitet, ansvarsförhållanden och driftsfrågor.

Vid separering av det kombinerade ledningsnätet i Eslövs tätort behöver dagvatten fördröjas för att inte riskera ökade problem med översvämning inne i tätorten och skador på recipienten.

Dagvattenkvalitet

När dagvatten rinner över en yta för det med sig de föroreningar som ansamlats på den ytan. Dagvattens sammansättning varierar och beror bland annat på markanvändning, trafikintensitet, mänsklig aktivitet och vilka byggnadsmaterial som används. Föroreningshalterna varierar också beroende på årstid, mellan olika regn och t.o.m inom ett och samma regntillfälle. Exempel på föroreningar som finns i dagvattnet är näringsämnen, tungmetaller och oljor. När dagvattnet leds till recipienterna kan dagvattenföroreningar bidra till en negativ påverkan på recipientens ekosystem. Fosfor används som indikatorparameter för föroreningar i dagvatten eftersom det är en låg mätosäkerhet och det finns många referensvärden på fosfor från olika markanvändning. Mätningar visar att höga fosforhalter ofta korrelerar med höga halter av andra föroreningar.

Flera av recipienterna i Eslöv är så kallade vattenförekomster som klassats enligt EUs ramdirektiv för vatten. Direktivet syftar till att vi ska ta hand om våra vattenresurser så att denna och kommande generationer ska få tillgång till vatten av bra kvalitet i tillräcklig mängd. För vattenförekomsterna finns det miljökvalitetsnormer som anger vilken kvalitet vattenförekomsten ska ha nått vid en viss tidpunkt. Vattenförekomsterna i Eslöv ska nå en god status till år 2027. Idag uppnår ingen av vattenförekomsterna en god status, en av anledningarna till detta är att näringsämnena är för höga i jämförelse med miljökvalitetsnormerna. Då vattenförekomster ofta sträcker sig över kommungränser utförs mycket av Eslövs kommuns vattenförvaltningsarbete i samverkan med andra kommuner och aktörer, bland annat genom vattenråd. Eslövs kommun är aktiv i fyra vattenråd: Ringsjöns vattenråd, Kävlingeåns vattenråd, Saxån-Braåns vattenråd och Rönne ås vattenråd. I vattenråden samlas olika aktörer för att gemensamt arbeta för bättre ekologisk status i vattenförekomsterna.

Dagvattnet anges som en av flera betydande påverkanskällor till att en god status inte nås, och därför behöver mängden dagvattenföroreningar till recipienten minskas. Detta kan ske antingen genom rening av dagvatten eller åtgärder för att undvika att förorenat dagvatten uppstår från första början.

Från hela Eslövs kommun (all markanvändning) släpps 17 000 kgP/år. Av denna mängd beräknas dagvatten från Eslövs tätort stå för 590 kg fosfor per år, dagvatten från Marieholm för drygt 60 kg fosfor per år och dagvatten från övriga orter mellan 6 och 40 kg fosfor per år.

Utbyggnad enligt översiktsplanen kommer att bidra med ytterligare 100 kg fosfor per år, från dagvatten, i hela kommunen, varav 61 kg fosfor per år från dagvatten från Eslövs tätort.

Det finns inga befintliga reningsanläggningar för dagvatten i Eslövs kommun, den rening som sker gör det som en positiv bieffekt av fördröjning av dagvatten.

Långsiktig plan för den allmänna dagvattenanläggningen

Avledning av dagvatten i ledningar och öppna lösningar

Liksom ledningsnätet för dricksvatten och spillvatten behöver dagvattenledningarna förnyas. Förnyelsetakten i förhållande till dagens takt behöver mer än fördubblas. Dagvattennätet är generellt yngre än spillvattennätet och det är först på lite längre sikt som det stora förnyelsebehovet finns. Dagvatten har dessutom en mindre påverkan på materialet än spillvatten har vilket gör att livslängden på ledningarna är längre. Förnyelsen syftar, liksom för dricksvatten- och spillvattenledningar, till att minska risken för driftstörningar och avbrott.

Eftersom dikningsföretag är en mycket viktig del av avledningen av dagvatten men det finns oklarheter både kring förvaltning av dikningsföretag i dag och framtiden behöver dessa utredas. Även ägandeskapet för vissa öppna anläggningar behöver utredas.

I samband med exploateringar behöver ofta förstärkningar på dagvattensystemet utföras.

VA SYD har utrett behovet av rening av dagvatten från befintlig bebyggelse i Eslövs tätort. Tillsammans med Eslövs kommun har platser för reningsanläggningar för dagvatten pekats ut. Åtgärd för att minska föroreningsbelastningen till Långakärr är prioriterad eftersom det är ett Natura 2000-område. Därefter är Krondammen prioriterad. Eftersom föroreningsbelastningen från befintlig bebyggelse är så låg i kommunens övriga orter och byar finns inga planer på reningsanläggningar för dagvatten utöver de som planeras i Eslövs tätort.

Eslövs kommun har som beskrivits tidigare en dagvatten- och översvämningsplan som antogs av kommunfullmäktige 2020. Dagvatten- och översvämningsplanen innehåller många viktiga strategier men för att undvika dubbelstyrning har vattentjänstplanen inte inkluderat dem i sin helhet. I arbetet med dagvatten är det viktigt att förhålla sig till både vattentjänstplanen och dagvatten- och översvämningsplanen i syfte att skapa förbättrade dagvatten- och skyfallslösningar i befintlig miljö och säkerställa en hållbar dagvattenhantering vid ny bebyggelse genom ett helhetsperspektiv.

Återanvändning av dagvatten

VA SYD har flera projekt där återanvändning av dagvatten testas, både för användning av hushåll och av VA SYD och medlemskommunerna. Det arbetet behöver fortsätta för att minska belastningen på dagvattenanläggningen och även för att minska dricksvattenanvändningen.

Sammanfattning av åtgärder för dagvattenhantering som påbörjas inom vattentjänstplanens tidshorisont (2037):

- Genomförande av åtgärder för dagvattenrening uppströms Långakärr. Åtgärden syftar till att förbättra vattenkvalitén i Natura 2000-området. Åtgärden ligger inom VA SYDs ansvar.
- Genomförande av åtgärder för rening av dagvatten från Eslövs tätort vid Krondammen. Åtgärden syftar till att förbättra vattenkvalitén i Saxån. Åtgärden ligger inom VA SYDs ansvar.
- Förstärkningar i samband med exploatering för att skapa förutsättningar för den nya bebyggelsen. Ansvaret ligger inom VA SYDs ansvar.
- Genomföra översyn av kapacitet, ansvarsförhållanden och driftsfrågor för dikningsföretag som används för avledning av

dagvatten och renat spillvatten. Åtgärden syftar till att skapa en säkrare och effektivare förvaltning av dikningsföretag som används för avledning av vatten från bebyggelsen. Ansvar för åtgärden ligger på VA SYD och Eslövs kommun.
- Utredning av ansvar för öppna dagvattenanläggningar. Åtgärden syftar till att säkerställa rätt åtgärder och skötsel av anläggningarna. Ansvar för åtgärden ligger på VA SYD och Eslövs kommun.
- Kartering av anläggningsdelar som är utsatta vid skyfall samt åtgärdsplanering för att minska riskerna. Åtgärden ligger inom VA SYDs ansvar men åtkomst till anläggningsdelar behöver utredas och åtgärdas i samverkan med Eslövs kommun.

Kontinuitetsarbete inklusive skyfallsplanering

Kontinuitetshantering inom VA SYD handlar om att planera för att upprätthålla leveransen av allmänna vattentjänster på en acceptabel nivå. Oavsett vilken störning verksamheten utsätts för, till exempel översvämning, strömavbrott, uteblivna leveranser av nödvändig materiel, ska VA SYD ha en beredskap för att leverera vattentjänster. Med en plan för kontinuitetshantering kan organisationen snabbare återhämta sig från och mildra konsekvenserna av en händelse. Det innebär kortare störningsperioder och minskar förlust av personella, ekonomiska, funktionella eller andra värden.

Planeringen för att upprätthålla den allmänna VA-anläggningens funktion är en del av kontinuitetsarbetet. Eftersom det finns ett uttalat krav på att vattentjänstplaner ska innehålla kommunens bedömning av vilka åtgärder som behöver vidtas för att den allmänna VA-anläggningen ska fungera vid skyfall, beskrivs skyfallsplanering specifikt nedan. På lite längre sikt måste VA-anläggningen anpassas för att hantera även torka, stigande havsnivåer och eventuellt andra klimatförändringar. Det är därför angeläget att dessa risker utreds till kommande aktualisering av vattentjänstplanen.

Skyfallsåtgärder för att upprätthålla allmänna VA-anläggningens funktion

Vid ett skyfall ska VA-anläggningens avsedda funktion upprätthållas: avloppsreningsverk ska fortsätta rena spillvatten, dricksvatten ska levereras, avloppsledningar, såväl spillvattenledningar som dagvattenledningar, ska kunna avleda de volymer de är dimensionerade för. Därför behöver vissa skyfallsåtgärder genomföras på den allmänna VA-anläggningen. De största riskerna för att den allmänna VA-anläggningen vid skyfall är överbelastning

på det spillvattenförande ledningsnätet på grund av kombinerade områden och felkopplingar, översvämningar av vissa anläggningsdelar till exempel elinstallationer i pumpstationer samt att personal inte kommer fram till viktiga anläggningsdelar för att vägar är översvämmade.

En del skyfallsåtgärder kan bara genomföras utanför den allmänna VA-anläggningen. Därför är det viktigt att kommunens skyfallsplanering är väl samordnad med VA SYDs behov av att förebygga störningar till följd av skyfall.

Inga detaljerade utredningar är gjorda för åtgärderna. I åtgärderna pekas inte några enskilda anläggningar ut. Åtgärderna beskrivs istället nedan per anläggningstyp.

Faktaruta - Kraftiga regn och skyfall
Skyfall är kraftiga regn som kommer under en kort tid. De är större än vad den allmänna VA-anläggningen ska kunna hantera och innebär därför att vatten rinner på ytan. Skyfall orsakar ofta översvämningar. I och med klimatförändringarna kommer tillfällen med skyfall att komma oftare och de kommer även att bli kraftigare.

Översvämningar kan också uppstå genom att det regnar mycket under en lång period och marker blir mättade. Under vintern kan det förstärkas av att marken är frusen.

Ett skyfall definieras av SMHI som ett mycket intensivt regn där det faller minst 50 mm regn på en timme eller en mm per minut. Vid planläggning enligt PBL brukar ett så kallat 100-årsregn användas som ett värsta scenario.

Vattenverk
Risker för störningar i produktionen hänger framför allt ihop med marköversvämningar inom verken.

Åtgärder för att upprätthålla dricksvattenproduktionen vid skyfall:

- Åtgärda eventuella marköversvämningar inom vattenverken som påverkar verkens funktion. Hurva vattenverk ska på sikt läggas ner. Sydvatten ansvarar för skyfallssäkring av Ringsjöverket och Vombverket.

Ledningsnät för dricksvatten

Riskerna för dricksvattennätet vid skyfall bedöms som små. Utsatta delar är ventilkammare, reservoarer och tryckstegringsstationer som kan översvämmas.

Åtgärder för att upprätthålla dricksvattendistributionen vid skyfall:

- Identifiera anläggningsdelar som är utsatta vid skyfall och vid behov ta fram platsspecifika åtgärder.

Avloppsreningsverk

Eftersom ledningsnätet för spillvatten påverkas av regnvatten även vid skyfall kommer större flöden att ledas till avloppsreningsverken vid dessa tillfällen. Verken är inte utformade för att klara extrema mängder vatten och har olika säkerhetsanordningar för att hantera detta. Till exempel leds inkommande avloppsvatten till tillfälliga dammar men i vissa fall leds även orenat avloppsvatten förbi avloppsreningsverket och direkt ut i recipienten vid mycket kraftiga regn.

Vid skyfall kan marken inom och intill avloppsreningsverken översvämmas vilket kan innebära att vatten ytledes rinner in i reningsanläggningen och begränsar dess funktion.

De avloppsreningsverk som ligger nära vattendrag riskerar att översvämmas när vattennivån i vattendragen stiger.

Åtgärder för att upprätthålla avloppsrening vid skyfall:

- I viss mån säkerställa reservvolymer så att orenat avloppsvatten som trots separering och åtgärder mot tillskottsvatten leds till avloppsreningsverken, inte leds till recipienten. Det går dock inte att helt säkerställa att förbiledning inte kommer att ske vid skyfall.
- Åtgärda eventuella marköversvämningar inom avloppsreningsverken som påverkar verkens funktion.
- Skydda avloppsreningsverken mot höga flöden i intilliggande vattendrag.

Ledningsnät för spill

Vid kraftig nederbörd finns risk för att spillvattennätet fylls med dagvatten. Detta sker genom att ytvatten leds ner i spillvattensystemet via brunnar i källartrappor och liknande på privata fastigheter. Det kan också rinna ner i spillvattenledningar via det gatubrunnar i områden med kombinerat ledningsnät. Konsekvenserna blir att ledningsnätet överbelastas och översvämningar sker i enskilda fastigheter och i extrema fall att

avloppsvatten tränger upp genom brunnar i t ex gator. Vid lokala regn kan dämning ske i ett par fastigheter eller i ett kvarter, men vid större skyfall kan hela stadsdelar påverkas.

Pumpstationer för avloppsnätet

Pumpar riskerar att hamna under vatten då pumpstationer får ta emot för mycket vatten. Pumparna är ofta dränkbara, däremot tål inte elutrustningen att hamna under vatten. Elinstallationer måste säkras på de pumpstationer som riskerar att hamna under vatten vid ett skyfall. Vissa pumpstationer har bräddutlopp som ligger så högt att det inte sker någon bräddning förrän stora delar av pumpstationens avrinningsområde står under vatten. Detta innebär att bräddning måste ske genom pumpning för att undvika källaröversvämning via spillvattennätet.

Åtgärder för att upprätthålla spillvattendistributionen vid skyfall:

- På lång sikt bör det spillvattenförande nätet anpassas så att inte dagvatten leds in till spillvattenledningar. Framför allt handlar det om att bygga bort kombinerade ledningar.
- Det behövs även åtgärder på enskilda fastigheter så att dagvatten inte är inkopplat på spillvattennätet.
- Pumpstationer som riskerar att påverkas vid skyfall behöver identifieras och åtgärdas.
- VA SYDs reservkraftsstrategi för pumpstationer behöver uppdateras och ses över.

Ledningsnät för dagvatten samt öppna dagvattenanläggningar

Dagvattenanläggningen ska vara anpassat för att hantera normala regn. Tidigare har systemet byggts för att kunna hantera ett regn som faller i genomsnitt var tionde år. Nya delar av anläggningen byggs för att klara regn om faller i genomsnitt var tionde-trettionde år, beroende på typ av bebyggelsen. Detta är alltså VA-huvudmannens ansvar. Större regn än vad den allmänna VA-anläggningen ska hantera kommer att stanna kvar på markytan och rinna till lågpunkter. Det finns inte lagkrav på att den allmänna VA-anläggningen ska vara anpassad för kraftigare regn, så kallade skyfall. Det hade varit oerhört kostsamt om ledningsnätet dimensionerades upp så att det kunde avleda ett skyfall. Vid kraftig nederbörd kommer dagvattenledningar att fyllas så vatten antingen inte kan rinna ner i brunnar eller så att vatten trycker upp genom brunnar. Själva ledningsnätet kommer att avleda de mängder det är dimensionerat för och vid skyfall går det inte att undvika att det sker marköversvämningar, på privata fastigheter och på till exempel allmänna gator. Vid kraftiga regn kan även vatten tränga in i dränering in i hus på privata fastigheter. Där dagvatten avleds till diken kan kraftiga regn innebära att vattnet får höga hastigheter och orsakar

erosionsskador i diket. Det kan till och med innebära att diket rasar helt och att avledningen inte kan ske och att vattnet istället svämmar över på marken kring diket.

Vid skyfall kan även öppna anläggningar för fördröjning och rening av dagvatten sättas igen genom att jord och vegetation samlas vid in- och utlopp. Detta kan i sin tur leda till att avledningen inte kan ske. Höga flöden till anläggningar som renar dagvatten kan även innebära att förorenat sediment spolas ut i recipienten.

Vid kraftiga regn kan vattennivån i de vattendrag, dammar och sjöar som dagvatten leds till, bli så höga att dagvattnet inte kan rinna ut från ledningsnätet. Istället trycker vatten från recipienten upp i ledningsnätet och orsakar översvämningar i bebyggelsen. Detta sker även vid långvariga regn som orsakar höga vattennivåer i recipienter.

Åtgärder för att upprätthålla dagvattenavledning, fördröjning och rening vid skyfall:

- Förebyggande åtgärder bör göras där det erfarenhetsmässigt finns en risk för igensättning av in- och utlopp.
- Diken behöver utformas så att de inte skadas av höga flöden. Det kan till exempel handla om att göra om konventionella diken till tvåstegsdiken. Generellt behöver diken skötas och slänter som skadas behöver åtgärdas så att de inte riskerar att kollapsa. Många gånger är det dikningsföretag som ska utföra dessa åtgärder.
- Dammar för rening och fördröjning behöver utformas och skötas så att de inte skadas vid skyfall.
- Utlopp till recipienter där vattennivån riskerar att orsaka stora skador på bebyggelsen om vatten trycker upp behöver förses med bakvattenstopp och det behöver troligen även installeras pumpar som vid höga flöden pumpar dagvatten förbi bakvattenstoppen till recipienten.
- I vilken grad dagvattenanläggningen ska åtgärdas behöver bli föremål för en diskussion mellan kommunen och VA SYD utifrån vilka konsekvenser skyfall och efterföljande höga flöden i vattendrag får. Till exempel kan det vara prioriterat att minska översvämningar från dagvattennätet i byggnader framför marköversvämningar från dagvattennätet på gator. Detta är en avvägning mellan målen att minska störning på samhället och att begränsa utgifterna för förnyelse eller förbättring av ledningsnätet.

Åtgärder utanför den allmänna VA-anläggningen

Utöver de åtgärder som kan behövas på den allmänna VA-anläggningen kan det behövas åtgärder som styr undan vatten från anläggningsdelar och som säkrar personalens framkomlighet. Att säkra skydd av och framkomligheten till samhällsviktig verksamhet är i huvudsak kommunens ansvar men VA SYD har kunskapen om vilka delar av VA-anläggningen som är kritiska och VA SYD behöver därför identifiera sådana åtgärder så att de kan bli en del av kommunens klimatanpassningsarbete.

Övriga åtgärder för att upprätthålla VA-anläggningens funktion vid skyfall:

- Identifiera behov av att styra bort vatten från viktiga anläggningsdelar. Åtgärden ligger inom VA SYDs ansvar men behöver sedan användas i kommunens klimatanpassningsarbete för att skydda samhällsviktig verksamhet.

- Identifiera åtkomstvägar till viktiga anläggningsdelar som behöver vara farbara även vid skyfall. Åtgärden ligger inom VA SYDs ansvar men behöver sedan användas i kommunens klimatanpassningsarbete för att skydda samhällsviktig verksamhet.

Skyfallssäkring av fastighetsägarens egna VA-installation

Fastighetsägaren har ansvar för att säkerställa funktionen för ledningar och vatten- och avloppsinstallationer inom fastigheten. Ansvaret gäller från förbindelsepunkten som brukar ligga ungefär en halv meter utanför fastighetsgränsen. Fastighetsägaren ansvarar för att avvattna sin tomt, det vill säga att ta hand om vattnet som faller på fastigheten och leda det till förbindelsepunkten. Fastighetsägaren ansvarar även för anordningar för skydd mot inträngande avloppsvatten, till exempel bakvattenstopp av olika slag. För att förhindra att undvika att dagvatten tränger upp i dräneringsledningarna runt huset bör dräneringsvatten pumpas, detta gäller framförallt fastigheter med källare. Fastighetsägaren ska separera avloppssystemet inom fastigheten om VA SYD anlagt separerat system i gatan. Detta innebär att dagvatten inte längre får belasta spillvattenledningsnätet. Fastighetsägaren har ansvar för att vidta förebyggande åtgärder och skydda sin fastighet, även mot ytligt rinnande vatten.

VA-förutsättningar i kommunens orter och byar

I detta avsnitt av vattentjänstplanen beskrivs det övergripande läget för den allmänna VA-anläggningen i Eslövs tätorter. Dessutom beskrivs förutsättningarna för bebyggelseutveckling enligt Översiktsplan för Eslövs kommun avseende vatten och avlopp:

Billinge - nuläge

Dricksvatten

Dricksvatten till Billinge produceras i Ringsjöverket som har god kapacitet under normala förhållanden. Även ledningsnätet har god kapacitet generellt men det finns ett behov av förnyelse av ledningsnätet.

Spillvatten

Spillvatten från Billinge renas i Billinge ARV. Avloppsreningsverket byggdes om och stod klart 2023. Ledningsnätets status är oklar men den mycket stora mängden tillskottsvatten till Billinge ARV tyder på ett förnyelsebehov.

Dagvatten

Större delen av Billinge är verksamhetsområde för dagvatten. Dagvatten avleds till största delen till Rönne å men ett mindre område avleds till Billabäck via ett dikningsföretag. Dikningsföretagets status och begränsningar är oklara.

Förutsättningar för bebyggelseutveckling i Billinge

Det finns, med vissa lokala åtgärder, förutsättningar för bebyggelseutveckling i enlighet med enligt gällande översiktsplan i Billinge. Vid förtätning eller bebyggelseutveckling som avleds till dikningsföretaget behöver begränsningar för vad som får ledas till detta utredas. Dikningsföretagets begränsningar innebär troligtvis att fördröjning av dagvatten behöver ske. Översiktsplanen anger 40 nya bostäder. Det finns inget pågående planuppdrag.

Eslövs tätort - nuläge

Dricksvatten

Dricksvatten till Eslövs tätort produceras i Ringsjöverket som har god kapacitet under normala förhållanden. Även ledningsnätet har god kapacitet

generellt men det finns ett behov av förnyelse av ledningsnätet. Redundansåtgärder har genomförts för att trygga Eslövs vattenförsörjning. En ny tryckstegringsstation i södra Eslövs tätort kvarstår att uppföra.

Spillvatten

Spillvatten från Eslövs tätort leds till Ellingeverket som har god kapacitet i dagsläget men på sikt behöver verket byggas om för att klara ökad belastning och nya reningskrav.

Ledningsnätet har till vissa delar begränsad kapacitet och behov av förnyelse, särskilt i centrala och östra Eslöv. Problem finns med tillskottsvatten och kombinerade ledningar. Mycket av tillskottsvattnet kommer från Marieholm.

Dagvatten

Eslövs tätort har platser som drabbas av översvämningar och ett dagvattensystem vars kapacitet är begränsat. Delar av Eslöv saknar också separerat dagvattensystem, istället finns här kombinerade system där dagvatten leds tillsammans med avloppsvatten.

Dagvatten från befintlig bebyggelse i Eslövs tätort behöver renas innan det når recipienterna Bråån och Saxån.

Förutsättningar för bebyggelseutveckling i Eslövs tätort

På ett övergripande plan finns det förutsättningar för bebyggelseutveckling i enlighet med gällande översiktsplan men det behövs i de flesta fall lokala åtgärder på samtliga distributionsnät i samband med exploatering. I östra Eslöv behövs större åtgärder vilket utbyggnaden behöver samordnas med.

Översiktsplanen anger 2800 nya bostäder för Eslövs tätort och detaljplaneprocesser pågår i såväl västra som östra Eslöv. Det är därmed viktigt att åtgärder synkas med pågående och kommande projekt.

Flyinge och Gårdstånga – nuläge

Dricksvatten

Dricksvatten till Flyinge och Gårdstånga produceras i Ringsjöverket som har god kapacitet under normala förhållanden.

Försörjningen av dricksvatten till Flyinge är tillfredställande men det finns kapacitetsproblem till Gårdstånga. Behov finns även av förnyelse av ledningsnätet.

Spillvatten

Spillvatten från Flyinge och Gårdstånga renas i Flyinge ARV som också renar spillvatten från Hammarlunda och Holmby. Verket har till viss del problem med att klara de krav på rening som ställs och det finns även problem med tillskottsvatten som kommer till verket. På sikt planeras spillvatten från Flyinge föras över till Södra Sandby ARV i Lunds kommun. Överföringsledning från Flyinge är byggd men för att kunna lägga ner Flyinge ARV behöver Södra Sandby ARV byggas om.

Ledningsnätet i Flyinge och Gårdsgånga är till stora delar ett duplikatsystem som är byggt på 1960-talet. Det finns problem med tillskottsvatten även om problemet inte är lika stort som i många andra orter i Eslövs kommun. För att kunna dimensionera det nya avloppsreningsverket i Södra Sandby för en rimlig belastning bör mängden tillskottsvatten minska.

Ledningsnätets status är oklar men mängden tillskottsvatten tyder på ett förnyelsebehov.

Dagvatten

Större delen av Flyinge och Gårdstånga är verksamhetsområde för dagvatten men det är oklart i vilken grad fastigheter har anslutits till dagvattennätet eller om de istället är anslutna till spillvattennätet alternativt avleder dagvatten direkt till Kävlingeån eller diken. Hammarlunda och Holmby är inte verksamhetsområde för dagvatten. Dagvatten från Flyinge avleds till stora delar via ett dikningsföretag som går igenom byn, till Kävlingeån. Dagvatten från Gårdstånga avleds direkt till Kävlingeån.

Förutsättningar för bebyggelseutveckling i Flyinge och Gårdsstånga

På grund av statusen på Flyinge ARV finns det inte förutsättningar för ytterligare bebyggelse i anslutna orter i dagsläget, utöver den bebyggelse som redan föreslås i pågående detaljplaner 2024. Ytterligare bebyggelse kan troligen komma till först efter att Flyinge och Gårdstånga är anslutna till Södra Sandby ARV. För ny bebyggelse i Gårdstånga behövs dessutom förstärkningar på dricksvattennätet. Dikningsföretagens utsläppskrav kräver omfattande fördröjning av dagvatten för nya områden.

Flyinge är en ort där kommunen har något högre planeringstakt än vad översiktsplanen anger. I dagsläget finns drygt 200 nya bostäder i pågående planer, medan översiktsplanen anger upp till 150 nya bostäder till 2035. Översiktsplanen konstaterar, på samma sätt som vattentjänstplanen, att det inte finns någon kapacitet för spillvatten innan Flyinge blir kopplat till Södra Sandbys ARV. Översiktsplanen beskriver att Flyinge ska kopplas till Södra Sandbys ARV efter 2020.

I Gårdstånga har kommunen tagit fram en detaljplan som medger 30 bostäder där exploatering pågår. Översiktsplanen anger ytterligare 20 nya bostäder. Översiktsplanen konstaterar, på samma sätt som vattentjänstplanen, att det inte finns någon kapacitet för spillvatten innan Gårdstånga blir kopplat till Södra Sandbys ARV. Översiktsplanen beskriver att Gårdstånga ska kopplas till Södra Sandbys ARV efter 2020. Översiktsplanen anger också att kapaciteten på dricksvatten i Gårdstånga är god, vilket skiljer sig från vattentjänstplanens slutsats om att det finns kapacitetsproblem.

Harlösa – nuläge

Dricksvatten

Dricksvatten till Harlösa produceras i Vombverket som har god kapacitet under normala förhållanden.

Även ledningsnätet har god kapacitet generellt men det finns ett behov av förnyelse av ledningsnätet.

Spillvatten

Spillvatten från Harlösa har tidigare renats på P7 Revingehed i Lunds kommun. Harlösa har stora mängder tillskottsvatten som vilket tidvis ger kraftigt förhöjda flöden till avloppsreningsverket. Avtalet om överföring av spillvatten till P7 sades upp och sedan 2023 finns en tillfällig lösning i Harlösa. På sikt ska spillvatten från Harlösa ledas till Södra Sandby ARV men det krävs både en ny överföringsledning och ombyggnad av Södra Sandby ARV innan det kan ske. Nya tillfälliga lösningar för spillvattenhanteringen från Harlösa kommer att behövas.

Ledningsnätet i Harlösa är till stora delar ett duplikatsystem. Det finns stor påverkan av tillskottsvatten. För att kunna dimensionera det nya

avloppsreningsverket i Södra Sandby för en rimlig belastning bör mängden tillskottsvatten minska.

Ledningsnätets status är oklar men mängden tillskottsvatten tyder på ett förnyelsebehov.

Dagvatten

Större delen av Harlösa är verksamhetsområde för dagvatten men det är oklart i vilken grad fastigheter har anslutits till dagvattennätet eller om de istället är anslutna till spillvattennätet. Dagvatten från Harlösa avleds till stora delar via ett dike längs gamla järnvägen till Kävlingeån. Mindre delar avleds till Harlösabäcken som delvis går igenom privata fastigheter. Harlösabäcken leder sedan ut i Kävlingeån.

Förutsättningar för bebyggelseutveckling i Harlösa

På grund av statusen på Harlösa ARV finns det inte förutsättningar för ytterligare bebyggelse. Ytterligare bebyggelse kan först komma till efter att Harlösa är anslutet till Södra Sandby ARV.

Översiktsplanen anger 40 nya bostäder. Sedan dess har cirka 100 lägenheter blivit byggda på befintliga planer. Kommunen har inga pågående detaljplaneprocesser. Översiktsplanen konstaterar, precis som vattentjänstplanen, att det inte finns kapacitet för spillvatten men att åtgärder för att lösa kapacitetsfrågan är prioriterade.

Hurva - nuläge

Dricksvatten

Dricksvatten till Hurva produceras i Hurva vattenverk som har problem med att förse bebyggelsen med tillräckliga mängder vatten under sommarhalvåret. Det finns ett behov av förnyelse av ledningsnätet.

Spillvatten

Spillvatten från Hurva renas i Hurva ARV. Avloppsreningsverket klarar utsläppskraven, men de stora mängderna tillskottsvatten gör dock att vatten leds förbi reningssteg i avloppsreningsverket.
Ledningsnätets status är oklar men mängden tillskottsvatten tyder på ett förnyelsebehov.

Dagvatten

Större delen men inte hela Hurva är verksamhetsområde för dagvatten. I södra delen av orten hanteras dagvatten enskilt. Det dagvatten som hanteras av VA SYD leds till Bråån via ett dikningsföretag. Dikningsföretagets status och begränsningar är oklara.

Förutsättningar för bebyggelseutveckling i Hurva

På grund av dricksvattenproblem är det inte lämpligt med mer bebyggelse i Hurva förrän orten är inklopplat på det övergripande dricksvattennätet och orten inte längre är beroende av vatten från Hurva vattenverk.

Vid förtätning eller bebyggelseutveckling behöver även dikningsföretaget som tar emot dagvatten från orten utredas. Dikningsföretagets begränsningar innebär troligtvis att fördröjning av dagvatten behöver ske.

Översiktsplanen anger 50 nya bostäder, men konstaterar precis som vattentjänstplanen att det inte är möjligt med någon exploatering innan både dricksvatten och spillvatten har fått en ökad kapacitet.

Kungshult – nuläge

Dricksvatten

Dricksvatten till Kungshult produceras i Ringsjöverket som har god kapacitet under normala förhållanden. Även ledningsnätet har god kapacitet generellt men det finns ett behov av förnyelse av ledningsnätet.

Spillvatten

Spillvatten från Kungshult renas i Ellingeverket som har god kapacitet i dagsläget men på sikt behöver verket byggas om för att klara ökad belastning och nya reningskrav.

Spillvatten från Kungshult pumpas till Ellingeverket. Ledningsnätet i byn bedöms vara kraftig påverkat av tillskottsvatten vilket innebär att det inte finns tillräcklig kapacitet i överföringen av spillvatten in till Eslövs tätort. Åtgärder som minskar kapacitetsproblemet behöver genomföras för att minska problem som finns i Kungshult idag för att kunna koppla in VA-utbyggnadsområdet Kastberga. Ledningsnätets status är oklar.

Dagvatten

Större delen av Kungshult är verksamhetsområde för dagvatten. Dagvatten avleds till ett dikningsföretag med oklar status och begränsning.

En del fastigheter inom verksamhetsområde för dagvatten är eventuellt inte anslutna till dagvattennätet.

Förutsättningar för bebyggelseutveckling i Kungshult

På grund av kapacitetsproblem i överföringsledningen för spillvatten är det inte lämpligt med ytterligare bebyggelse eller inkopplingar i Kungshult eller mellan Kungshult och Eslövs tätort. Det innebär att VA-utbyggnad till Berga behöver invänta åtgärder som ökar kapaciteten på överföringsledningen.

Avledning av dagvatten från Kungshult behöver utredas innan ytterligare bebyggelse kan kopplas på dagvattensystemet i orten.

Översiktsplanen anger 20 nya bostäder. Översiktsplanen konstaterar liksom vattentjänstplanen att det finns en kapacitetsbrist i överföringsledningar för spillvatten och att det måste bli åtgärdat innan en eventuell exploatering.

Löberöd – nuläge

Dricksvatten

Dricksvatten till Löberöd produceras i Vombverket som har god kapacitet under normala förhållanden. Även ledningsnätet har god kapacitet generellt men det finns ett behov av förnyelse av ledningsnätet.

Spillvatten

Spillvatten från Löberöd renas i Löberöds ARV. Verket har problem med att klara de krav på rening som ställs och verket ska byggas om. Det nya avloppsreningsverket planeras vara i drift 2025. På längre sikt planeras spillvatten från Löberöd föras över till Södra Sandby ARV i Lunds kommun.

Löberöds ledningsnät är till stora delar ett duplikatsystem som är byggt på 1960-talet. Kombinerat system finns i ett par gator. Trots att dagvattensystemet finns i större delen av Löberöd bedöms spillvattennätet vara kraftigt påverkat av tillskottsvatten. Det nya avloppsreningsverket i

Löberöd kommer att byggas för att ta emot de stora mängderna tillskottsvatten. På sikt behöver tillskottsvattenmängderna i ledningsnätet minska för att stora mängder vatten inte ska behöva hanteras i Södra Sandby ARV.

Ledningsnätets status är oklar men mängden tillskottsvatten tyder på ett förnyelsebehov.

Dagvatten

Större delen av Löberöd är verksamhetsområde för dagvatten. Dagvatten från östra halvan av Löberöd leds via ett dikningsföretag till Bråån och västra halvan via ett dikningsföretag till Kävlingeån. En del fastigheter inom verksamhetsområde för dagvatten är troligen inte anslutna till dagvattennätet utan leder sitt dagvatten till spillvattennätet.

Förutsättningar för bebyggelseutveckling i Löberöd

I och med att Löberöds ARV inom kort är ombyggt finns förutsättningar för ytterligare bebyggelse i orten. Det finns också förutsättningar för att ansluta de två VA-utbyggnadsområdena Arup/Kungabacken och Högseröd.

Översiktsplanen anger 170 nya bostäder och det finns pågående planer/exploateringsprojekt för cirka 60 stycken. Översiktsplanen konstaterar att det inte finns någon kapacitet för spillvattnet innan åtgärder genomförs på avloppsreningsverket. Ombyggnaden av Löberöds ARV färdigställs under 2025.

Marieholm – nuläge

Dricksvatten

Dricksvatten till Marieholm produceras i Ringsjöverket som har god kapacitet under normala förhållanden. Även ledningsnätet har god kapacitet generellt men det finns ett behov av förnyelse av ledningsnätet. Åtgärder har gjorts för att förstärka dricksvattendistributionen för orten.

Kopplat till utvecklingen av Tegelbruksområdet behövs en del förstärkningar. Dessa behöver göras innan utbyggnaden av bebyggelse inom Tegelbruksområdet.

Spillvatten

Spillvatten från Marieholm renas i Ellingeverket som har god kapacitet i dagsläget men på sikt behöver verket byggas om för att klara ökad belastning och nya reningskrav.
Marieholm avleds med självfall till Marieholms pumpstation där det pumpas till Eslöv. Närliggande Reslöv avleds med självfall till Reslövs pumpstation där spillvatten lyfts till Marieholms ledningsnät.

I Marieholm finns mycket stor andel tillskottsvatten vilket medför källaröversvämningar, bräddning vid Marieholms pumpstation och att VA SYD pumpar stora mängder vatten till Ellinge. Tillskottsvatten påverkar även ledningsnätet i Eslövs tätort negativt när det leds genom tätorten till Ellinge.

Ledningsnätets status är oklar men den mycket stora mängden tillskottsvatten tyder på ett förnyelsebehov.

Dagvatten

I princip hela Marieholm är verksamhetsområde för dagvatten. Dagvattensystemet består av många små avrinningsområden som avleds med självfall till Ottabäck eller Saxån. Flera fastigheter har egen avledning till respektive recipient. En del fastigheter inom verksamhetsområdet är därför inte anslutna till dagvattennätet. Vid Saxån har dikningsföretag problem med höga flöden.

Förutsättningar för bebyggelseutveckling i Marieholm

På grund av de stora mängderna tillskottsvatten i spillvattennätet är det inte lämpligt att ansluta fler innan åtgärder har genomförts. Vilka åtgärder som ska genomföras behöver utreds men det handlar med stor sannolikhet om både åtgärder på den allmänna VA-anläggningen och inne på privata fastigheter.

Exploateringsområden nära Saxån är problematiska ur ett dagvattenperspektiv eftersom avledningen till Saxån riskerar att sättas ur spel vid höga flöden i ån. Detta innebär dyra och energikrävande lösningar för VA SYD men det innebär även risker för översvämning via dagvattensystemet för enskilda fastighetsägare. Vid exploatering längs Saxån behöver möjligheten att avleda dagvatten undersökas.

Översiktsplanen anger upp till 250 nya bostäder i Marieholm fram till 2035. Enligt översiktsplanen är kapaciteten för spillvatten god. Detta skiljer sig från vattentjänstplanen, som konstaterar att det inte finns tillräckligt med kapacitet för spillvattnet.

Stehag - nuläge

Dricksvatten

Dricksvatten till Stehag produceras i Ringsjöverket som har god kapacitet under normala förhållanden.

Visst behov finns av förnyelse av ledningsnätet. En del områden har lägre tryck än andra eftersom Stehag har stor höjdvariation. Det finns inget behov av att åtgärda detta i dagsläget.

Spillvatten

Spillvatten från Stehag renas i Stehags ARV. Dit leds även spillvatten från Ringsjöbaden och Sjöholmen. Stehags ARV klarar inte de reningskrav som finns på verket och verket planeras byggas om för att klara dagens och ökad belastning. Stehags ARV belastas även av tillskottsvatten.

Utredning för ombyggnation pågår. Nytt ARV beräknas kunna tas i drift 2028. För att kunna dimensionera det nya avloppsreningsverket för en rimlig belastning behöver mängden tillskottsvatten minska.

Ledningsnätets status är oklar men mängden tillskottsvatten till Stehags ARV tyder på ett förnyelsebehov.

Dagvatten

Större delen av Stehag är verksamhetsområde för dagvatten. Huvuddelen av dagvatten avleds till Blegebäcken som rinner igenom orten, bäcken är delvis kulverterad.

Dagvatten från del av ortens södra delar avleds till en mindre bäck. Dagvatten från ytterligare ett område avleds till åkerdränering med oklart ansvarsförhållande.

En del fastigheter inom verksamhetsområde för dagvatten är eventuellt inte anslutna till dagvattennätet.

Förutsättningar för bebyggelseutveckling i Stehag
På grund av statusen på Stehags ARV finns det inte förutsättningar för ytterligare bebyggelse i Stehag förrän åtgärder har genomförts på avloppsreningsverket.

Översiktsplanen anger 180 nya bostäder till 2035. Det pågår en detaljplan för cirka 170 bostäder. I översiktsplanen står det att spillvattnet har begränsad kapacitet och att uppgradering av avloppsreningsverket planeras. I översiktsplanen framgår det dock inte om det är möjligt med någon exploatering innan uppgraderingen är gjord eller inte, eller när i tiden uppgraderingen är planerad till. Att utreda ombyggnad av och bygga om Stehags ARV är utpekad som en hög prioritet i vattentjänstplanen och arbetet har påbörjats.

Stockamöllan - nuläge

Dricksvatten
Dricksvatten till Stockamöllan produceras i Ringsjöverket som har god kapacitet under normala förhållanden.

Även ledningsnätet har god kapacitet generellt men det finns ett behov av förnyelse av ledningsnätet.

Spillvatten
Spillvatten från Stockamöllan renas i Stockamöllan ARV. Dit leds även spillvatten från Hasslebro och från Ringsjöanstalten. Stockamöllan ARV klarar de krav som ställs på verket av rening av BOD och totalfosfor, men har svårt att klara de mängder tillskottsvatten som kommer in till verket. För att undvika att ARV behöver byggas ut behöver mängden tillskottsvatten minska.

Ledningsnätets status är oklar men den mycket stora mängden tillskottsvatten till Stockamöllans ARV tyder på ett förnyelsebehov.

Dagvatten
Större delen av Stockamöllan är verksamhetsområde för dagvatten. Dagvatten avleds till största delen direkt till Rönne å men ett område avleds till Pysslingabäcken. För ett tredje område är avledningen oklar.

Förutsättningar för bebyggelseutveckling i Stockamöllan
Det finns, med vissa lokala åtgärder, förutsättningar för bebyggelseutveckling i enlighet med enligt gällande översiktsplan, i Stockamöllan. Översiktsplanen anger 30 nya bostäder men det finns inget pågående planuppdrag.

Örtofta, Väggarp och Toftaholm – nuläge

Dricksvatten

Dricksvatten till Örtofta, Väggarp och Toftaholm produceras i Ringsjöverket som har god kapacitet under normala förhållanden.

Även ledningsnätet har relativt god kapacitet men det finns ett behov av förnyelse. Förslag finns att förstärka dricksvattenförsörjningen i samband med att området mellan Väggarp och järnvägen byggs ut. Förstärkningen syftar till att både skapa bra förutsättningar för ny bebyggelse men även för att öka redundansen i Örtofta, Väggarp och Toftaholm generellt.

Spillvatten

Spillvatten från Örtofta, Väggarp och Toftaholm renas i Ellingeverket som har god kapacitet i dagsläget men på sikt behöver verket byggas om för att klara ökad belastning och nya reningskrav.

Spillvatten från Örtofta, Väggarp och Toftaholm avleds med självfall till Örtofta pumpstation och pumpas därifrån till Ellinge. Till pumpstationen kommer stor andel tillskottsvatten och tillskottsproblematiken har ökat i och med att spillvatten från Håstad i Lunds kommun leds via Örtofta till Ellinge ARV.

Det finns behov av lokala åtgärder på ledningsnätet, bland annat bör en ledning under Bråån ersättas.

Ledningsnätets status är oklar men mängden tillskottsvatten tyder på ett förnyelsebehov.

Dagvatten

Större delen av Örtofta/Väggarp och även närliggande Toftaholm är verksamhetsområde för dagvatten. Dagvatten från Örtofta och Toftaholm leds direkt till Kävlingeån. Dagvatten från Väggarp avleds till Bråån.
En del fastigheter inom verksamhetsområde för dagvatten är eventuellt inte anslutna till dagvattennätet.

Förutsättningar för bebyggelseutveckling i Örtofta, Väggarp och Toftaholm

I och med utbyggnaden av orterna behövs lokala förstärkningar på både spillvatten- och dricksvattennätet. Det finns, med vissa lokala åtgärder, förutsättningar för bebyggelseutveckling i enlighet med enligt gällande översiktsplan, i Örtofta, Väggarp och Toftaholm. Sedan översiktsplanen antogs har ytterligare förslag på ett stort antal bostäder kommit till i området. Förutsättningarna för denna ökade utbyggnad behöver studeras vidare ur ett VA-perspektiv och den stora utbyggnaden bedöms innebära stora och kostsamma åtgärder på VA-systemet. Övergripande åtgärder behöver genomföras innan den nya bebyggelsen kan anslutas.

Översiktsplanen anger 70 nya bostäder. I Väggarp pågår ett planprogram för 150-400 bostäder, vilket är en högre planeringstakt än vad översiktsplanen anger. Det är därmed väsentligt att utredningar och eventuella åtgärder kopplat till VA synkas med det pågående planprogrammet.

VA-utbyggnadsplan

VA-utbyggnadsplanen har tagits fram i syfte att identifiera områden med befintlig bebyggelse som är i behov av utbyggnad av allmänna vattentjänster. VA-utbyggnadsplanen har därmed en viktig funktion i att tydliggöra för kommuninvånaren om kommunens ansvar att ordna allmänna vattentjänster enligt 6 § LAV.

Kommunens skyldighet att ordna vattentjänster enligt 6 § LAV:

6 § Om det med hänsyn till skyddet för människors hälsa eller miljön behöver ordnas vattenförsörjning eller avlopp i ett större sammanhang för en viss befintlig eller blivande bebyggelse, ska kommunen

1. bestämma det verksamhetsområde inom vilket vattentjänsten eller vattentjänsterna behöver ordnas, och
2. se till att behovet snarast, och så länge behovet finns kvar, tillgodoses i verksamhetsområdet genom en allmän VA-anläggning.

De olika områdena i VA-utbyggnadsplanen klassificeras utifrån utbyggnadsområde, utredningsområde eller uppföljningsområde, utifrån respektive vattentjänst (spillvatten, dricksvatten och dagvatten).
Nedan följer en kort beskrivning av respektive indelning.

VA-utbyggnadsområde: VA-utbyggnadsområde är de områden där kriterierna i 6 § LAV bedöms uppfyllas, där kommunal skyldighet att ordna en eller flera vattentjänster föreligger.
Utredningsområde: Om underlag saknas, är bristfälligt eller om det finns indikationer på problem med någon vattentjänst, behöver området utredas vidare för att kunna avgöra om kriterierna i 6 § LAV uppfylls eller inte.
Uppföljningsområde: Uppföljningsområden är de områden som inte bedöms uppfylla kraven i 6 § LAV. Områdena bevakas dock och om ny information tillkommit eller om förutsättningarna ändrats vid en revidering av planen kan en ny bedömning komma att göras.

Metodik

Bedömningsgrunder

Utifrån 6 § LAV har följande bedömningsgrunder tillämpats för att avgöra om kommunalt ansvar om allmänna vattentjänster föreligger för en viss bebyggelse eller inte:

Samhälle: Det ska vara ett större sammanhang (Enligt praxis menas ett större sammanhang ofta en samlad bebyggelse av 20 till 30 fastigheter och att avståndet mellan fastigheternas adresspunkter inte bör överstiga 100 meter, men det kan variera beroende på omständigheterna i det enskilda fallet. Hänsyn tas också till eventuellt fler planerade bostäder i området)

Miljö: Det ska finnas behov ur miljösynpunkt (Bedöms utifrån utsläppens belastning på recipienten, recipientens känslighet samt vilka naturgivna förutsättningar som råder för enskilda spillvattenanläggningar samt hantering av dagvatten)

Hälsa: Det ska finnas behov ur hälsoskyddssynpunkt (Bedöms utifrån dagvattnets samt enskilda spillvattenanläggningars påverkan på enskilt dricksvatten och skyddade dricksvattentäkter samt dricksvattnets kvalitet och kvantitet)

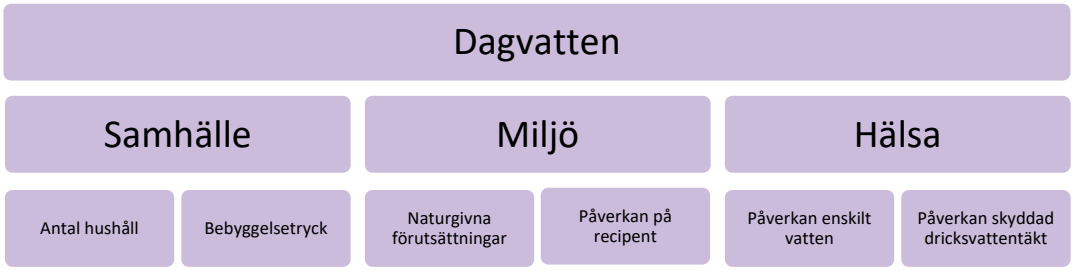
Eslövs kommuns VA-utbyggnadsplan från 2015 har fungerat som utgångspunkt för de inventerade och analyserade områden, men för att fånga upp förändringar i bebyggelsen har en ny GIS-analys utförts. GIS-analysens utgångpunkt är 100 meter mellan fastigheternas adresspunkt i respektive område. Varje område är samtidigt unikt och 100 meter är därmed mer en riktlinje där utvärderingar har gjorts i varje enskilt fall för att bedöma rimligheten i vad som inkluderas i en samlad bebyggelse. Mer detaljerade gränsdragningar för vilken bebyggelse som inkluderas eller inte i va-utbyggnadsområdena, görs senare i processen när ett verksamhetsområde ska inrättas. Gränsdragningar för verksamhetsområde tas fram gemensamt av kommun och VA SYD men det är kommunfullmäktige som tar det slutgiltiga beslutet.

Vattentjänsterna spill-, dricks-, och dagvatten har bedömts separat. Utgångspunkten i bedömningarna är Lagen om allmänna vattentjänster.

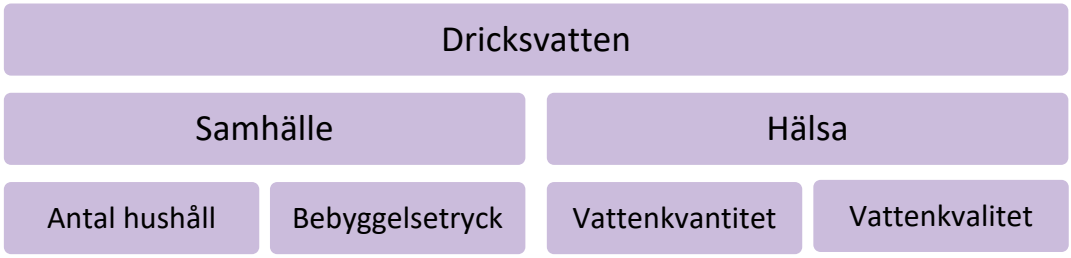
Modell för bedömning av spillvatten:



Modell för bedömning dagvatten:



Modell för bedömning av dricksvatten:



Ovanstående modeller tydliggörs ytterligare i tabellerna nedan.

Spillvatten

Samhälle - Spillvatten			
Antal hushåll		**Bebyggelsetryck**	
Bebyggelse ska ligga samlad och bör inte överstiga mer än 100 meter mellan adresspunkter.		Utpekat som utvecklingsområde i översiktsplanen, området har pågående eller planerade detaljplaner, eller planerad tillkommande bebyggelse.	
<20	Antalet fastigheter i området är färre än 20 stycken	Lågt	Bebyggelsetrycket i området är lågt och förväntas inte öka
20-60	Antalet fastigheter i området är mellan 20 och 60 stycken	Måttligt	Bebyggelsetrycket i området är måttligt
>60	Antal fastigheter i området är fler än 60 stycken	Högt	Bebyggelsetrycket i området är högt

Miljö - Spillvatten			
Naturgivna förutsättningar		**Recipientens känslighet**	
Naturgivna förutsättningar baseras på fastigheternas storlek, topografin i området, markförhållanden och generellt de fysiska förutsättningarna för möjlighet till att anordna enskilda spillvattenanläggningar. Exempelvis har mindre fastigheter, områden med en backig topografi och med en hög eller låg infiltrationskapacitet ofta sämre förutsättningar för att anordna enskilda spillvattenanläggningar.		Eslövs kommuns vattendrag och sjöar har idag stora miljöproblem på grund av övergödning, vilket bland annat beror på utsläpp av näringsämnen som kväve, fosfor och BOD, där enskilda utsläpp från spillvattenanläggningar är en stor bidragande faktor. Inga vattendrag i Eslövs kommun uppnår idag god ekologisk eller kemisk status. EUs ramdirektiv för vatten har som mål att alla vattenförekomster ska uppnå god ekologisk och kemisk status till år 2027. Hänsyn i bedömningen för recipientens känslighet tas därmed utifrån recipientens ekologiska och kemiska status, huruvida recipienten är nationellt värdefull eller särskilt nationellt värdefull utifrån natur och/eller fiske, samt närheten till skyddade områden enligt miljöbalken kap 7 (Ex. naturreservat eller Natura 2000).	
Lämpligt	Området har de naturgivna förutsättningarna för att anordna enskilda spillvattenanläggningar.	Mindre känslig	Recipienten är mindre känslig.
Måttligt lämpligt	Området har delvis de naturgivna förutsättningarna för att anordna enskilda spillvattenanläggningar.	Känslig	Recipienten är känslig.
Olämpligt	Området har inte de naturgivna förutsättningarna för att anordna enskilda spillvattenanläggningar.	Mycket känslig	Recipienten är mycket känslig.

Hälsa - Spillvatten			
Påverkan enskilt vatten		**Påverkan skyddad dricksvattentäkt**	
Påverkan på enskilt vatten baseras på i vilken utsträckning som enskilda spillvattenanläggningar kan komma att påverka enskilda dricksvattenanläggningar. Exempelvis kan genomsläpplig mark medföra risk för negativ påverkan på enskild brunn.		Påverkan på skyddad dricksvattentäkt är baserad på i vilken utsträckning som enskilda spillvattenanläggningar kan komma att påverka skyddade dricksvattentäkter. Desto närmare avstånd till en skyddad dricksvattentäkt, desto större risk för påverkan.	
Låg	Låg påverkan	Låg	Låg påverkan
Måttlig	Måttlig påverkan	Måttlig	Måttlig påverkan
Stor	Stor påverkan	Stor	Stor påverkan

Dricksvatten

Samhälle - Dricksvatten			
Antal hushåll		**Bebyggelsetryck**	
Bebyggelse ska ligga samlad och bör inte överstiga mer än 100 meter mellan adresspunkter.		Utpekat som utvecklingsområde i översiktsplanen, området har pågående eller planerade detaljplaner, eller planerad tillkommande bebyggelse.	
<20	Antalet fastigheter i området är färre än 20 stycken	Lågt	Bebyggelsetrycket i området är lågt och förväntas inte öka
20-60	Antalet fastigheter i området är mellan 20 och 60 stycken	Måttligt	Bebyggelsetrycket i området är måttligt
>60	Antalet fastigheter i området är fler än 60 stycken	Högt	Bebyggelsetrycket i området är högt

Hälsa - Dricksvatten			
Vattenkvantitet		**Vattenkvalitet**	
Beaktar eventuella problem som är förknippade med vattenkapaciteten		Beaktar eventuella problem som är förknippade med vattenkvaliteten	
Tillräcklig kapacitet	I området finns tillräcklig kapacitet	Inga kända kvalitetsproblem	I området finns inga kända kvalitetsproblem
Delvis tillräcklig kapacitet	I området finns delvis tillräcklig kapacitet	Måttliga kvalitetsproblem	I området finns måttliga kvalitetsproblem
Otillräcklig kapacitet	I området råder otillräcklig kapacitet	Stora kvalitetsproblem	I området finns stora kvalitetsproblem

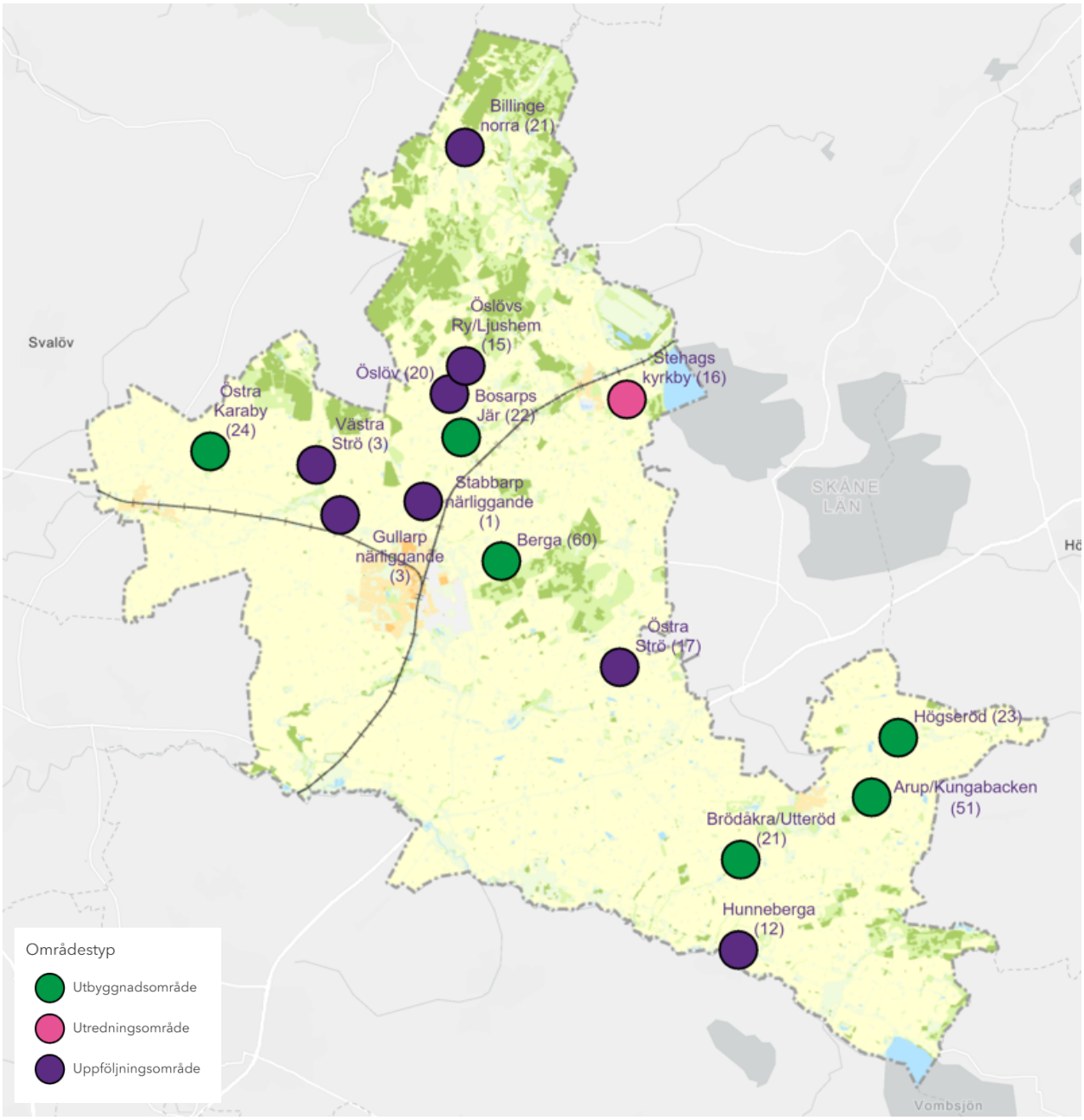
Dagvatten

Samhälle - Dagvatten			
Antal hushåll		**Bebyggelsetryck**	
Bebyggelse ska ligga samlad och bör inte överstiga mer än 100 meter mellan adresspunkter		Utpekat som utvecklingsområde i översiktsplanen, området har pågående eller planerade detaljplaner, eller planerad tillkommande bebyggelse.	
<20	Antalet fastigheter i området är färre än 20 stycken	Lågt	Bebyggelsetrycket i området är lågt och förväntas inte öka
20-60	Antalet fastigheter i området är mellan 20 och 60 stycken	Måttligt	Bebyggelsetrycket i området är måttligt
>60	Antalet fastigheter i området är fler än 60 stycken	Högt	Bebyggelsetrycket i området är högt

Miljö - Dagvatten			
Naturgivna förutsättningar		**Påverkan på recipient**	
Baseras på infiltrationskapaciteten i området som bedöms utifrån vilka jordarter som finns i området, hur dagvattnet inom området påverkar annan angränsade bebyggelse genom exempelvis rinnvägar, huruvida det finns fastigheter med kända problem med dagvatten samt utifrån eventuella problem med stående vatten vid dimensionerande regn.		Eslövs kommuns vattendrag och sjöar har idag stora miljöproblem på grund av övergödning och inga vattendrag i kommunen uppnår god ekologisk eller kemisk status. Bedömningen baseras på dagvattnets utsläpp i fosfor som är beräknat på totala ytan av respektive område. Recipienterna är precis som vid bedömningen för spillvatten mycket känsliga men dagvattnets utsläpp i förhållande till spillvattnet är små och har därmed en betydligt lägre påverkan på recipienterna. Bedömningen för dagvatten är därmed baserad på dess påverkan på recipienten.	
Lämpligt	Området har de naturgivna förutsättningarna att ta hand om dagvattnet på respektive enskild fastighet.	Låg påverkan	Utsläppen är så små att påverkan på recipienten är låg.
Måttligt lämpligt	Området har delvis de naturgivna förutsättningarna att ta hand om dagvattnet på respektive enskild fastighet.	Måttlig påverkan	Utsläppen är ganska stora vilket har en måttlig påverkan på recipienten.
Olämpligt	Området har inte de naturgivna förutsättningarna att ta hand om dagvattnet på respektive enskild fastighet.	Stor påverkan	Utsläppen är stora vilket har en stor påverkan på recipienten.

Hälsa - Dagvatten			
Påverkan enskilt vatten		**Påverkan skyddad dricksvattentäkt**	
Påverkan på enskilt vatten baseras på i vilken utsträckning som dagvattnet kan komma att påverka enskilda dricksvattenanläggningar.		Påverkan på skyddad dricksvattentäkt är baserad på i vilken utsträckning som dagvattnet riskerar att förorena skyddade dricksvattentäkter.	
Låg	Låg påverkan	Låg	Låg påverkan
Måttlig	Måttlig påverkan	Måttligt	Måttlig påverkan
Stor	Stor påverkan	Stor	Stor påverkan

Kommunövergripande karta



Kommunövergripande karta över identifierade områden för VA-utbyggnadsplanen.

Tidsplan för VA-utbyggnadsområden

VA-utbyggnad spillvatten		
2026-2030	**2031-2035**	**2036-2040**
Bosarps Järr	Arup/Kungabacken Högseröd	Berga Östra Karaby Brödåkra/Utteröd

Tabellen ovan redogör tidsplan för när fastighetsägare i respektive VA-utbyggnadsområde kommer anslutas till allmänt VA. Tidsplanen är beskriven i en 5-års intervall eftersom förutsättningarna att ansluta sig till den befintliga anläggningen kan se olika ut, vad gäller exempelvis markförhållande, tillståndsansökningar och närhet till det befintliga nätet. VA SYD kommer kontakta berörda fastighetsägare när det är dags att påbörja projekteringen för respektive område.

Områdenas utbyggnadsordning grundar sig i behovsbedömningen som VA-utbyggnadsplanen redovisar och är därmed baserat på hur stort behovet är. Utbyggnadsordningen måste samtidigt koordineras och förhålla sig till andra projekt så att en så ekonomisk samhällsnytta som möjligt uppnås. Exempelvis innebär det att Arup/Kungabacken och Högseröd kommer utredas parallellt då de geografiskt ligger nära varandra och kan komma att ha en inverkan på varandra. Bergas utbyggnad är beroende av att åtgärder med tillskottsvatten genomförs i Kungshult, vilket innebär att utredningen av Berga måste samordnas med det.

Tidsplan för utredningsområdena

Utredningsområde dricksvatten
2026
Berga Östra Karaby Stehags Kyrkby

Utredningsområdena för dricksvatten innebär att kommunen under 2026 kommer att undersöka områdena vidare vad gäller behovet av allmänt

dricksvatten, vilket handlar om att samla in information kring hur dricksvattnets kvalitet och kvantitet från fastigheter i respektive område ser ut.

VA-utbyggnadsområde

Utbyggnadsområden är de områden som bedöms ha behov av en eller flera allmänna vattentjänster och som då omfattas av kommunalt ansvar enligt 6 § LAV. Ett område kan bedömas som utbyggnadsområde inom en vattentjänst men exempelvis uppföljningsområde inom en annan vattentjänst. För samtliga områden som har bedömts som utbyggnadsområden har endast behov av allmänt spillvatten konstaterats. Inget område har bedömts omfattas av kommunalt ansvar för dagvatten eller dricksvatten. Under samrådet inkom uppgifter som indikerar på problem med dricksvatten i några områden, där Berga, Östra Karaby och Stehags Kyrkby därmed har lagts som utredningsområde vad gäller dricksvatten. Det innebär att mer information från områdena måste samlas in för att kunna göra en bedömning om det finns behov av allmänt dricksvatten eller inte. Områdena som bedömts som VA-utbyggnadsområde för spillvatten är Arup/Kungabacken, Berga, Bosarps Järr, Högseröd, Brödåkra/Utteröd och Östra Karaby. Nedan följer en beskrivning och motivering till bedömning av respektive område.

I väntan på utbyggnad

Miljö- och samhällsbyggnadsnämnden har tillsynsansvar för enskilda avloppsanläggningar vilket innebär att ställa krav på tillräckligt bra rening av avloppsvatten. För de områden som omfattas av utbyggnad krävs därmed riktlinjer kring vad som gäller för anläggningarna i väntan på utbyggnad. Tillsynsplanen för miljöbalkstillsynen innehåller följande riktlinjer:

- I ett föreslaget VA-utbyggnadsområde, där utbyggnad beräknas ske inom en femårsperiod, ställs inga åtgärdskrav på befintliga avloppsanläggningar, om det inte finns särskilda omständigheter som motiverar krav i det enskilda fallet.

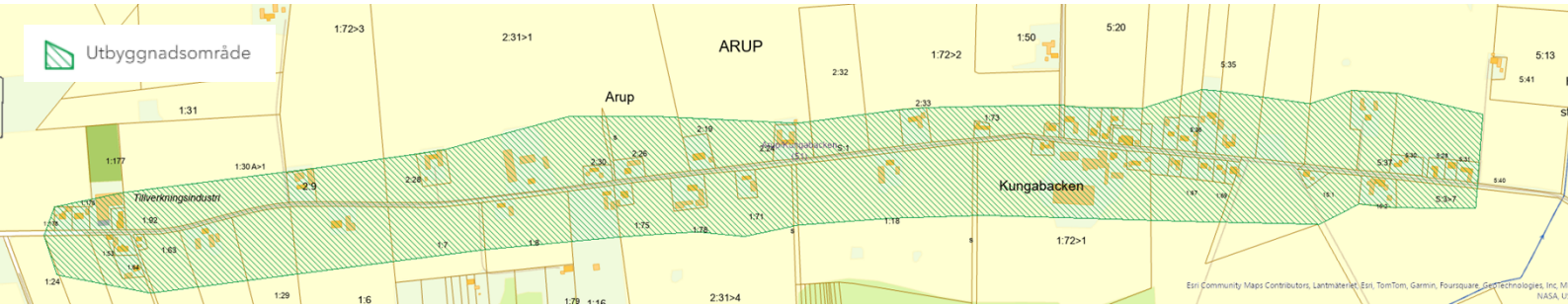
- Vid behov av nyanläggning av enskild avloppsanläggning i ett föreslaget VA-utbyggnadsområde, där utbyggnad beräknas ske inom en femårsperiod, är utgångspunkten att i första hand rekommendera sökanden att avvakta tills den kommunala lösningen finns på plats. Om ny anläggning ändå ska tillåtas är en förutsättning att det inte

ska medföra ytterligare risk för olägenheter i området eller belastning på recipienten, och tillstånd kan komma att tidsbegränsas.

- I föreslaget VA-utbyggnadsområde, där utbyggnad beräknas ske inom 5-10 år, är det motiverat att ställa krav på tillräcklig rening i väntan på kommunal lösning. Bedömning ska dock ske i varje enskilt fall baserat på belastning och eventuell befintlig anläggnings reningseffekt och förutsättningarna på platsen. Vid nyanläggning kan tillstånd tidsbegränsas, och valet av avloppslösning får inte medföra oacceptabel risk för olägenheter i området eller belastning på recipienten.

Arup/Kungabacken

Området är beläget i sydöstra delen av kommunen och ingår inte i något verksamhetsområde för spill-, dricks- eller dagvatten. Samtliga fastigheter har enskilda spillvattenanläggningar och egna dricksvattentäkter.



Översiktskarta över Arup/Kungabacken (observera att markerat område eventuellt kan komma att ha andra gränser vid ett framtida verksamhetsområde)

Den samlade bedömningen:

- Spillvatten: Arup/Kungabacken bedöms ha behov enligt 6 § i lagen om allmänna vattentjänster.
- Dricksvatten: Arup/Kungabacken bedöms inte ha behov enligt 6 § i lagen om allmänna vattentjänster.
- Dagvatten: Arup/Kungabacken bedöms inte ha behov enligt 6 § i lagen om allmänna vattentjänster.

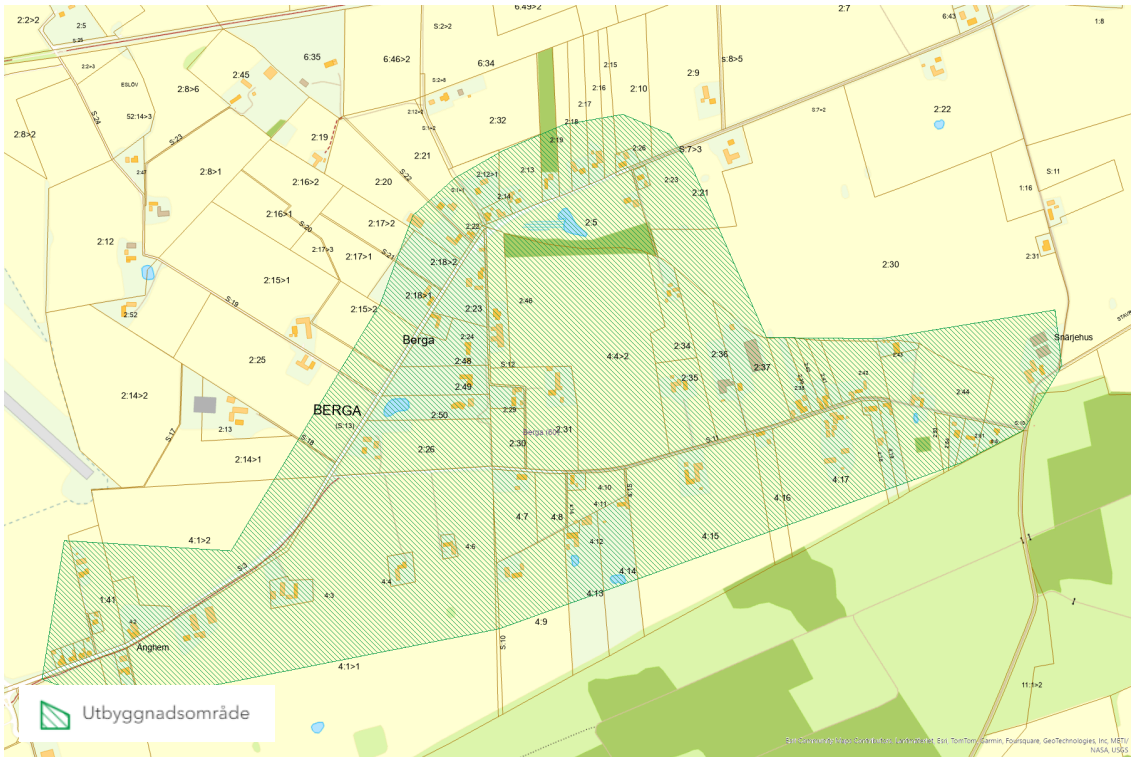
Spillvatten			
Samhälle	Antal fastigheter	Omfattar 51 fastigheter.	51
	Bebyggelse-utveckling	Området är inte utpekat som utvecklingsområde i översiktsplanen, det finns inga pågående eller planerade detaljplaner. Bebyggelsetrycket i området är därmed lågt och förväntas inte öka.	Låg
Miljö	Naturgivna förutsättningar	Området består av sandig morän. Topografin i området är relativt platt. Fastigheterna i området är av varierad storlek, några är större med bättre förutsättningar för enskilda lösningar, medan andra fastigheter ligger mer samlat med sämre förutsättningar för enskilda lösningar.	Måttligt lämpligt
	Recipientens känslighet	Recipienterna Kävlingeån och Bråån uppnår inte god ekologisk eller kemisk status. Kävlingeån klassas som nationellt särskilt värdefull ur fiskesynpunkt med arter som abborre, storvuxen gädda, havsöring, sandkrypare, lax, ål, utter och kungsfiskare. Bråån klassas som nationellt särskilt värdefull ur naturvårdssynpunkt med arter som lax, utter, kungsfiskare, grönling, sandkrypare, ål, tjockskalig målarmussla och toppig hattsnäcka.	Mycket känslig

Hälsa	Påverkan på enskilt vatten	Inga kända uppgifter på att det skulle finnas en påverkan på det enskilda dricksvattnet.	Låg
	Påverkan skyddad dricksvattentäkt	Området ligger inte nära en skyddad dricksvattentäkt.	Låg
Bedömning			VA-utbyggnadsområde

Dagvatten			
Samhälle	Antal fastigheter	Omfattar 51 fastigheter.	51
	Bebyggelse-utveckling	Området är inte utpekat som utvecklingsområde i översiktsplanen, det finns inga pågående eller planerade detaljplaner. Bebyggelsetrycket i området är därmed lågt och förväntas inte öka.	Låg
Miljö	Naturgivna förutsättningar	Området består av sandig morän. De flesta fastigheter är stora och dagvattnet anses inte ha någon påverkan på angränsande bebyggelse. Någon fastighet kan ha stående vatten vid dimensionerande regn, men med små vattendjup och det finns inga uppgifter att någon fastighet skulle ha problem.	Lämpligt
	Påverkan på recipient	Dagvattnet tillför enligt en översiktlig beräkning så pass små föroreningar att det inte finns skäl att rena.	Låg påverkan
Hälsa	Påverkan på enskilt vatten	Inga kända uppgifter på att det skulle finnas en påverkan på det enskilda dricksvattnet	Låg
	Påverkan skyddad dricksvattentäkt	Området ligger inte nära en skyddad dricksvattentäkt	Låg
Bedömning			Uppföljningsområde

Berga (Kastberga/Nr-3vägen)

Området är beläget öster om Eslövs tätort och ingår inte i något verksamhetsområde för spill-, dricks- eller dagvatten. En del av fastigheterna är redan anslutna till det kommunala spillvattennätet via avtal. Resterande fastigheter har enskilda spillvattenanläggningar och egna dricksvattentäkter.



Översiktskarta över Berga (Kastberga/Nr-3vägen) (observera att markerat område eventuellt kan komma att ha andra gränser vid ett framtida verksamhetsområde)

Den samlade bedömningen:

- Spillvatten: Berga bedöms ha behov enligt 6 § i lagen om allmänna vattentjänster.
- Dricksvatten: Berga behöver utredas vidare innan en bedömning om behov enligt 6 § i lagen om allmänna vattentjänster finns eller inte.
- Dagvatten: Berga bedöms inte ha behov enligt 6 § i lagen om allmänna vattentjänster.

Spillvatten

Samhälle	Antal fastigheter	Omfattar 60 fastigheter.	60
	Bebyggelse-utveckling	Området är inte utpekat som utvecklingsområde i översiktsplanen, det finns inga pågående eller planerade detaljplaner. Bebyggelsetrycket i området är därmed lågt och förväntas inte öka.	Låg
Miljö	Naturgivna förutsättningar	Området består av morängrovlera och lerig morän och har en viss genomsläpplighet. Topografin i området är relativt platt. Fastigheterna i området är av varierad storlek, några är större med bättre förutsättningar för enskilda lösningar, medan andra fastigheter ligger mer samlat med sämre förutsättningar. Vissa fastigheter har risk för översvämningsytor och vatten som rinner in från omkringliggande jordbruksmark.	Måttligt lämpligt
	Recipientens känslighet	Recipienten Saxån uppnår inte god ekologisk eller kemisk status. Saxån klassas som nationellt särskilt värdefull ur natursynpunkt med arter som grönling, sandkrypare, havsöring, ål, tjockskalig målarmussla, kungsfiskare, utter	Mycket känslig
Hälsa	Påverkan på enskilt vatten	Inga kända uppgifter på att det skulle finnas en påverkan på det enskilda dricksvattnet.	Låg
	Påverkan skyddad dricksvattentäkt	Området ligger inte nära en skyddad dricksvattentäkt.	Låg
Bedömning			VA-utbyggnadsområde

Dricksvatten

Samhälle	Antal fastigheter	Omfattar 60 fastigheter.	60
	Bebyggelse-utveckling	Området är inte utpekat som utvecklingsområde i översiktsplanen, det finns inga pågående eller planerade detaljplaner. Bebyggelsetrycket i området är därmed lågt och förväntas inte öka.	Låg
Hälsa	Vattenkvantitet	Finns indikationer på kvantitetsproblem.	Delvis tillräcklig kapacitet
	Vattenkvalitet	Finns indikationer på kvalitetsproblem.	Måttliga kvalitetsproblem
Bedömning			Utredningsområde

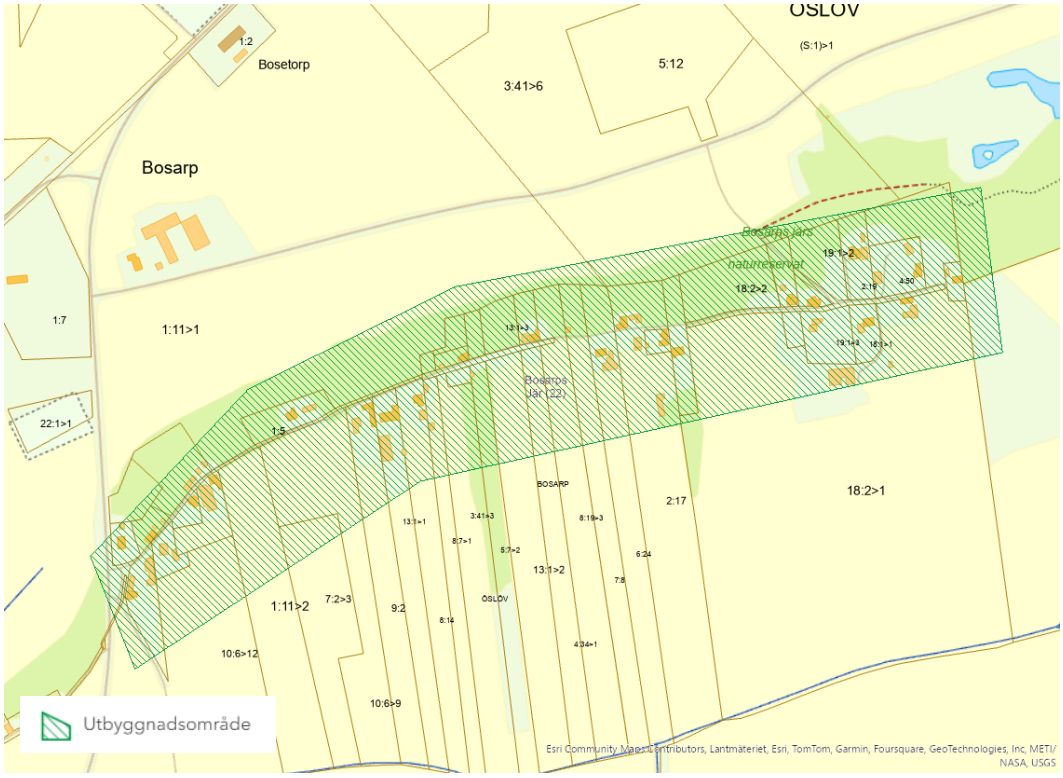
Dagvatten

Samhälle	Antal fastigheter	Omfattar 60 fastigheter.	60
	Bebyggelse-utveckling	Området är inte utpekat som utvecklingsområde i översiktsplanen, det finns inga pågående eller planerade detaljplaner. Bebyggelsetrycket i området är därmed lågt och förväntas inte öka.	Låg

Miljö	Naturgivna förutsättningar	Området består av morängrovlera och lerig morän. Det finns rinnsstråk över en del fastigheter som kommer från omkringliggande jordbruksmark. Många fastigheter är stora men några kan ha stående vatten vid dimensionerande regn.	Lämpligt
	Påverkan på recipient	Dagvattnet tillför enligt en översiktlig beräkning så pass små föroreningar att det inte finns skäl att rena.	Låg påverkan
Hälsa	Påverkan på enskilt vatten	Inga kända uppgifter på att det skulle finnas en påverkan på det enskilda dricksvattnet.	Låg
	Påverkan skyddad dricksvattentäkt	Området ligger inte nära en skyddad dricksvattentäkt.	Låg
Bedömning			Uppföljningsområde

Bosarps Jär

Området är beläget en bit norr om Eslövs tätort och ingår inte i något verksamhetsområde för spill-, dricks- eller dagvatten. Samtliga fastigheter har enskilda spillvattenanläggningar och egna dricksvattentäkter.



Översiktskarta över Bosarps Jär (observera att markerat område eventuellt kan komma att ha andra gränser vid ett framtida verksamhetsområde)

Den samlade bedömningen:

- Spillvatten: Bosarps Jär bedöms ha behov enligt 6 § i lagen om allmänna vattentjänster.
- Dricksvatten: Bosarps Jär bedöms inte ha behov enligt 6 § i lagen om allmänna vattentjänster.
- Dagvatten: Bosarps Jär bedöms inte ha behov enligt 6 § i lagen om allmänna vattentjänster.

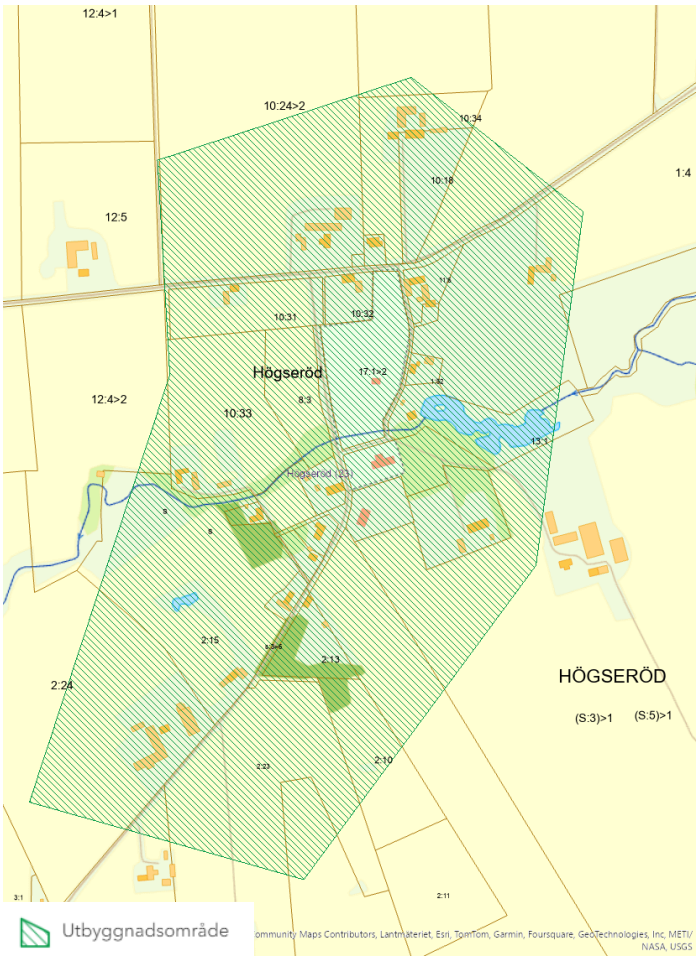
Spillvatten			
Samhälle	Antal fastigheter	Omfattar 22 fastigheter.	22
	Bebyggelse-utveckling	Området är inte utpekat som utvecklingsområde i översiktsplanen, det finns inga pågående eller planerade detaljplaner. Bebyggelsetrycket i området är därmed lågt och förväntas inte öka.	Låg
Miljö	Naturgivna förutsättningar	Området består av glacial lera och isälvssediment grus och sand med genomsläpplig mark. Området har också periodvis högt grundvatten vilket kan påverka spillvattenanläggningarnas funktion negativt, vilket i sig medför en högre risk för utsläpp av föroreningar. Topografin i området präglas av en grusås. En del fastigheter är vattenmättade vissa delar av året, troligtvis på grund av utströmmande vatten från rullstensåsen. De flesta fastigheter är stora, men väldigt långsmala.	Olämpligt
	Recipientens känslighet	Recipienten Saxån uppnår inte god ekologisk eller kemisk status. Saxån klassas som nationellt särskilt värdefull ur natursynpunkt med arter som grönling, sandkrypare, havsöring, ål, tjockskalig målarmussla, kungsfiskare, utter.	Mycket känslig
Hälsa	Påverkan på enskilt vatten	Den genomsläppliga marken kan medföra risk på negativ grundvattenpåverkan.	Måttlig
	Påverkan skyddad dricksvattentäkt	Området ligger inte nära en skyddad dricksvattentäkt.	Låg
Bedömning			VA-utbyggnadsområde

Dricksvatten			
Samhälle	Antal fastigheter	Omfattar 22 fastigheter.	22
	Bebyggelse-utveckling	Området är inte utpekat som utvecklingsområde i översiktsplanen, det finns inga pågående eller planerade detaljplaner. Bebyggelsetrycket i området är därmed lågt och förväntas inte öka.	Låg
Hälsa	Vattenkvantitet	Finns inga kända uppgifter att det skulle finnas några kapacitetsproblem.	Tillräcklig kapacitet
	Vattenkvalitet	Finns inga kända uppgifter om problem med dricksvattnets kvalitet.	Inga kända kvalitetsproblem
Bedömning			Uppföljningsområde

Dagvatten			
Samhälle	Antal fastigheter	Omfattar 22 fastigheter.	22
	Bebyggelse-utveckling	Området är inte utpekat som utvecklingsområde i översiktsplanen, det finns inga pågående eller planerade detaljplaner. Bebyggelsetrycket i området är därmed lågt och förväntas inte öka.	Låg
Miljö	Naturgivna förutsättningar	Området består av glacial lera och isälvssediment grus och sand. De flesta fastigheterna är stora, men långsmala. En del fastigheter kan ha problem med stående vatten vid dimensionerat regn, men med relativt små vattendjup. Finns inga uppgifter på att någon fastighet skulle ha problem.	Lämpligt
	Påverkan på recipient	Dagvattnet tillför enligt en översiktlig beräkning så pass små föroreningar att det inte finns skäl att rena.	Låg påverkan
Hälsa	Påverkan på enskilt vatten	Inga kända uppgifter på att det skulle finnas en påverkan på det enskilda dricksvattnet.	Låg
	Påverkan skyddad dricksvattentäkt	Området ligger inte nära en skyddad dricksvattentäkt.	Låg
Bedömning			Uppföljningsområde

Högseröd

Området är beläget i sydöstra delen av kommunen och ingår inte i något verksamhetsområde för spill-, dricks- eller dagvatten. Samtliga fastigheter har enskilda spillvattenanläggningar och egna dricksvattentäkter.



Översiktskarta över Högseröd (observera att markerat område eventuellt kan komma att ha andra gränser vid ett framtida verksamhetsområde)

Den samlade bedömningen:

- Spillvatten: Högseröd bedöms ha behov enligt 6 § i lagen om allmänna vattentjänster.
- Dricksvatten: Högseröd bedöms inte ha behov enligt 6 § i lagen om allmänna vattentjänster.
- Dagvatten: Högseröd bedöms inte ha behov enligt 6 § i lagen om allmänna vattentjänster.

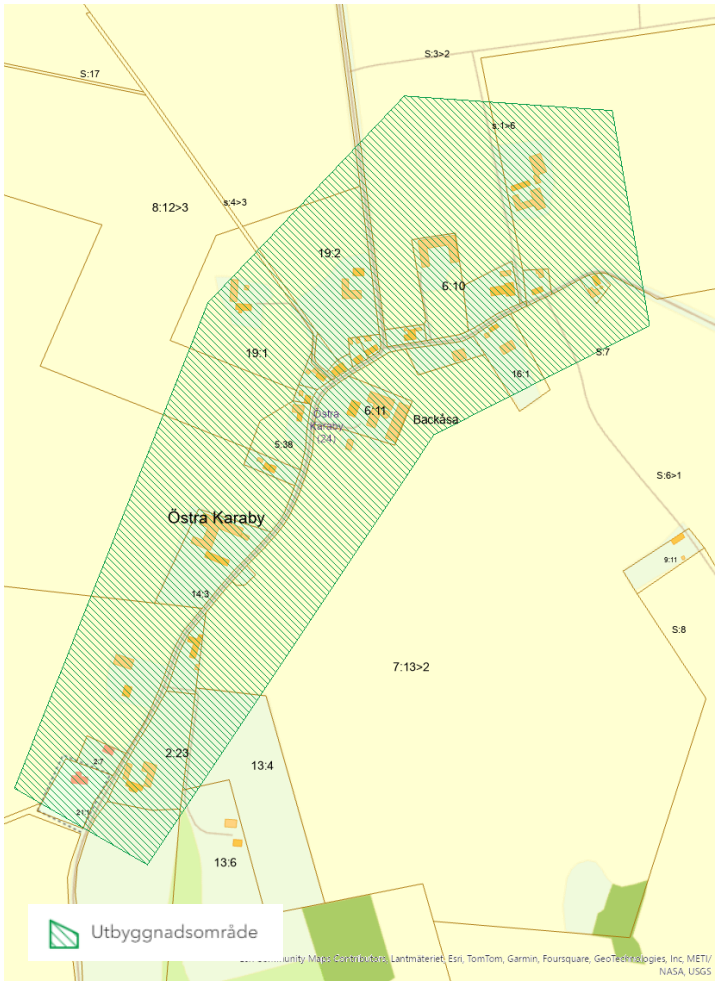
Spillvatten			
Samhälle	Antal fastigheter	Omfattar 23 fastigheter.	23
	Bebyggelse-utveckling	Området är inte utpekat som utvecklingsområde i översiktsplanen, det finns inga pågående eller planerade detaljplaner. Bebyggelsetrycket i området är därmed lågt och förväntas inte öka.	Låg
Miljö	Naturgivna förutsättningar	Området består av sandig morän. Topografin i området är tämligen platt. Området ligger i direkt anslutning till Bråån. Fastigheterna i området är av varierad storlek, några är större med bättre förutsättningar för enskilda lösningar, medan andra fastigheter ligger mer samlat med sämre förutsättningar för enskilda lösningar.	Måttligt lämpligt
	Recipientens känslighet	Recipienten Bråån uppnår inte god ekologisk eller kemisk status. Bråån klassas som nationellt särskilt värdefull ur natursynpunkt med arter som lax, utter, kungsfiskare, grönling, sandkrypare, ål, tjockskalig målarmussla och toppig hattsnäcka.	Mycket känslig
Hälsa	Påverkan på enskilt vatten	Inga kända uppgifter på att det skulle finnas en påverkan på det enskilda dricksvattnet	Låg
	Påverkan skyddad dricksvattentäkt	Området ligger inte nära en skyddad dricksvattentäkt.	Låg
Bedömning			VA-utbyggnadsområde

Dricksvatten			
Samhälle	Antal fastigheter	Omfattar 23 fastigheter.	23
	Bebyggelse-utveckling	Området är inte utpekat som utvecklingsområde i översiktsplanen, det finns inga pågående eller planerade detaljplaner. Bebyggelsetrycket i området är därmed lågt och förväntas inte öka.	Låg
Hälsa	Vattenkvantitet	Finns inga kända uppgifter att det skulle finnas några kapacitetsproblem.	Tillräcklig kapacitet
	Vattenkvalitet	Finns inga kända uppgifter om problem med dricksvattnets kvalitet.	Inga kända kvalitetsproblem
Bedömning			Uppföljningsområde

Dagvatten			
Samhälle	Antal fastigheter	Omfattar 23 fastigheter.	23
	Bebyggelse-utveckling	Området är inte utpekat som utvecklingsområde i översiktsplanen, det finns inga pågående eller planerade detaljplaner. Bebyggelsetrycket i området är därmed lågt och förväntas inte öka.	Låg
Miljö	Naturgivna förutsättningar	Området består sandig morän. Någon fastighet kan ha rinnstråk över deras fastighet. En del fastigheter kan ha problem med stående vatten vid dimensionerat regn, men med relativt små vattendjup. Finns inga uppgifter på att någon fastighet skulle ha problem.	Lämpligt
	Påverkan på recipient	Dagvattnet tillför enligt en översiktlig beräkning så pass små föroreningar att det inte finns skäl att rena.	Låg påverkan
Hälsa	Påverkan på enskilt vatten	Inga kända uppgifter på att det skulle finnas en påverkan på det enskilda dricksvattnet.	Låg
	Påverkan skyddad dricksvattentäkt	Området ligger inte nära en skyddad dricksvattentäkt.	Låg
Bedömning			Uppföljningsområde

Östra Karaby

Området är beläget i västra delen av kommunen och ingår inte i något verksamhetsområde för spill-, dricks- eller dagvatten. Samtliga fastigheter har enskilda spillvattenanläggningar och egna dricksvattentäkter.



Översiktskarta över Östra Karaby (observera att markerat område eventuellt kan komma att ha andra gränser vid ett framtida verksamhetsområde)

Den samlade bedömningen:

- Spillvatten: Östra Karaby bedöms ha behov enligt 6 § i lagen om allmänna vattentjänster.
- Dricksvatten: Östra Karaby behöver utredas vidare innan en bedömning om behov enligt 6 § i lagen om allmänna vattentjänster finns eller inte.
- Dagvatten: Östra Karaby bedöms inte ha behov enligt 6 § i lagen om allmänna vattentjänster.

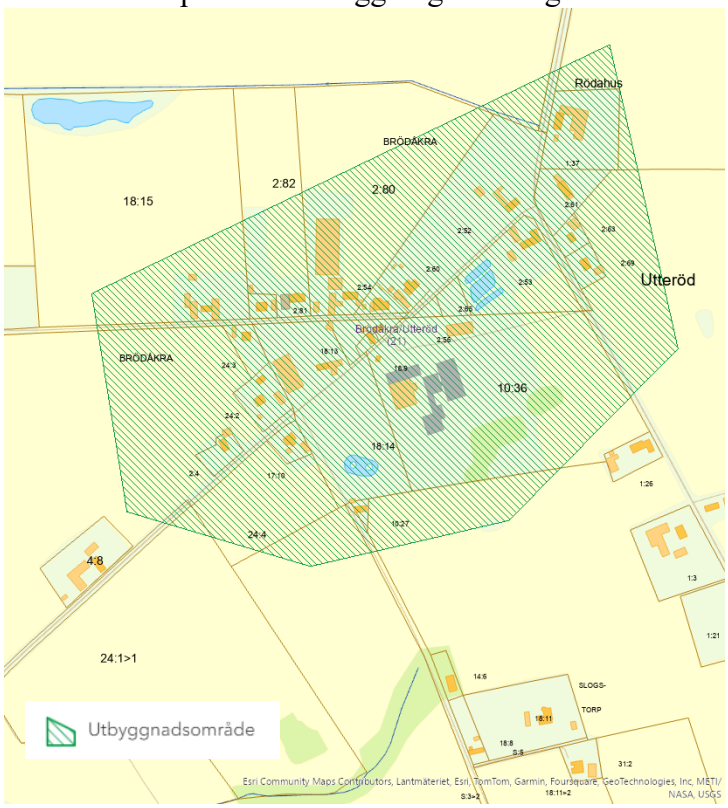
Spillvatten			
Samhälle	Antal fastigheter	Omfattar 24 fastigheter.	24
	Bebyggelse-utveckling	Området är inte utpekat som utvecklingsområde i översiktsplanen, det finns inga pågående eller planerade detaljplaner. Bebyggelsetrycket i området är därmed lågt och förväntas inte öka.	Låg
Miljö	Naturgivna förutsättningar	Området består av moränfinlera. De flesta fastigheter är stora. Topografin i området är backig. En del fastigheter är stora och ligger glest med bättre förutsättningar för enskilda lösningar, medan andra fastigheter är mindre och ligger mer samlat med sämre förutsättningar för enskilda lösningar.	Måttligt lämpligt
	Recipientens känslighet	Recipienten Saxån uppnår inte god ekologisk eller kemisk status. Saxån klassas som nationellt särskilt värdefull ur natursynpunkt med arter som grönling, sandkrypare, havsöring, ål, tjockskalig målarmussla, kungsfiskare, utter.	Mycket känslig
Hälsa	Påverkan på enskilt vatten	Inga kända uppgifter på att det skulle finnas en påverkan på det enskilda dricksvattnet	Låg
	Påverkan skyddad dricksvattentäkt	Området ligger inte nära en skyddad dricksvattentäkt	Låg
Bedömning			VA-utbyggnadsområde

Dricksvatten			
Samhälle	Antal fastigheter	Omfattar 24 fastigheter.	24
	Bebyggelse-utveckling	Området är inte utpekat som utvecklingsområde i översiktsplanen, det finns inga pågående eller planerade detaljplaner. Bebyggelsetrycket i området är därmed lågt och förväntas inte öka.	Låg
Hälsa	Vattenkvantitet	Finns indikationer på kvantitetsproblem.	Delvis tillräcklig kapacitet
	Vattenkvalitet	Finns indikationer på kvalitetsproblem	Måttliga kvalitetsproblem
Bedömning			Utredningsområde

Dagvatten			
Samhälle	Antal fastigheter	Omfattar 24 fastigheter.	24
	Bebyggelse-utveckling	Området är inte utpekat som utvecklingsområde i översiktsplanen, det finns inga pågående eller planerade detaljplaner. Bebyggelsetrycket i området är därmed lågt och förväntas inte öka.	Låg
Miljö	Naturgivna förutsättningar	Området består av moränfinlera. Dagvattnet har låg påverkan på angränsande bebyggelse och finns inga kända uppgifter med problem på någon fastighet. För några fastigheter finns risk för stående vatten vid dimensionerande regn, men med små vattendjup.	Lämpligt
	Påverkan på recipient	Dagvattnet tillför enligt en översiktlig beräkning så pass små föroreningar att det inte finns skäl att rena.	Låg påverkan
Hälsa	Påverkan på enskilt vatten	Inga kända uppgifter på att det skulle finnas en påverkan på det enskilda dricksvattnet	Låg
	Påverkan skyddad dricksvattentäkt	Området ligger inte nära en skyddad dricksvattentäkt	Låg
Bedömning			Uppföljningsområde

Brödåkra/Utteröd

Området är beläget i sydöstra delen av kommunen och ingår inte i något verksamhetsområde för spill-, dricks- eller dagvatten. Samtliga fastigheter har enskilda spillvattenanläggningar och egna dricksvattentäkter.



Översiktskarta över Brödåkra/Utteröd (observera att markerat område eventuellt kan komma att ha andra gränser vid ett framtida verksamhetsområde)

Den samlade bedömningen:

- Spillvatten: Brödåkra/Utteröd bedöms uppfylla kriterierna enligt 6 § i lagen om allmänna vattentjänster.
- Dricksvatten: Brödåkra/Utteröd bedöms inte uppfylla kriterierna enligt 6 § i lagen om allmänna vattentjänster.
- Dagvatten: Brödåkra/Utteröd bedöms inte uppfylla kriterierna enligt 6 § i lagen om allmänna vattentjänster.

Spillvatten			
Samhälle	Antal fastigheter	Omfattar 21 fastigheter.	21
	Bebyggelse-utveckling	Området är inte utpekat som utvecklingsområde i översiktsplanen, det finns inga pågående eller planerade detaljplaner. Bebyggelsetrycket i området är därmed lågt och förväntas inte öka.	Låg
Miljö	Naturgivna förutsättningar	Området består av sandig morän. Topografin i området är platt. De flesta fastigheterna är stora men några är små och dessa har sämre förutsättningar för enskilda lösningar.	Måttligt lämpligt
	Recipientens känslighet	Recipienten Kävlingeån uppnår inte god ekologisk eller kemisk status. Kävlingeån klassas som nationellt särskilt värdefull ur fiskesynpunkt med arter som abborre, storvuxen gädda, havsöring, sandkrypare, lax, ål, utter och kungsfiskare.	Mycket känslig
Hälsa	Påverkan på enskilt vatten	Inga kända uppgifter på att det skulle finnas en påverkan på det enskilda dricksvattnet.	Låg
	Påverkan skyddad dricksvattentäkt	Området ligger inte nära en skyddad dricksvattentäkt.	Låg
Bedömning			VA-utbyggnadsområde

Dricksvatten			
Samhälle	Antal fastigheter	Omfattar 21 fastigheter.	21
	Bebyggelseutveckling	Området är inte utpekat som utvecklingsområde i översiktsplanen, det finns inga pågående eller planerade detaljplaner. Bebyggelsetrycket i området är därmed lågt och förväntas inte öka.	Låg
Hälsa	Vattenkvantitet	Finns inga kända uppgifter att det skulle finnas några kapacitetsproblem.	Tillräcklig kapacitet
	Vattenkvalitet	Finns inga kända uppgifter om problem med dricksvattnets kvalitet.	Inga kända kvalitetsproblem
Bedömning			Uppföljningsområde

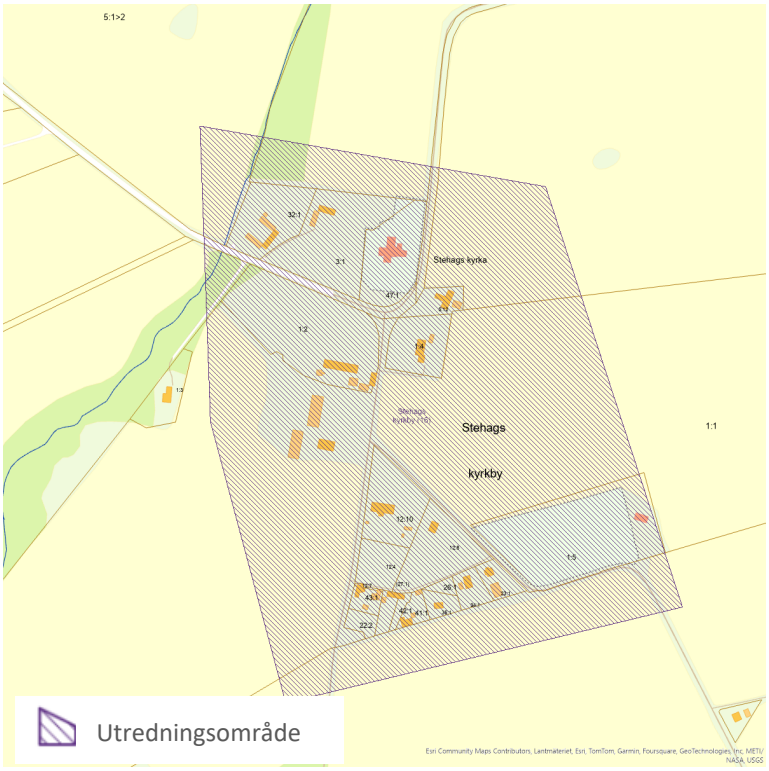
Dagvatten			
Samhälle	Antal fastigheter	Omfattar 21 fastigheter	21
	Bebyggelse-utveckling	Området är inte utpekat som utvecklingsområde i översiktsplanen, det finns inga pågående eller planerade detaljplaner. Bebyggelsetrycket i området är därmed lågt och förväntas inte öka.	Låg
Miljö	Naturgivna förutsättningar	Området består av sandig morän. Dagvattnet har låg påverkan på angränsande bebyggelse och finns inga uppgifter med problem på någon fastighet. För några fastigheter finns risk för stående vatten vid dimensionerande regn.	Lämpligt
	Påverkan på recipient	Dagvattnet tillför enligt en översiktlig beräkning så pass små föroreningar att det inte finns skäl att rena.	Låg påverkan
Hälsa	Påverkan på enskilt vatten	Inga kända uppgifter på att det skulle finnas en påverkan på det enskilda dricksvattnet	Låg
	Påverkan skyddad dricksvattentäkt	Området ligger inte nära en skyddad dricksvattentäkt	Låg
Bedömning			Uppföljningsområde

Utredningsområde

Utredningsområde är de områden som det finns indikationer på problem med någon vattentjänst, men inte tillräckligt för att kunna avgöra om området uppfyller kriterierna i 6 § LAV eller inte. Områdena behöver därmed utredas vidare innan beslut kan tas. Under denna rubrik presenteras Stehags Kyrkby som är utredningsområde för dricksvatten. Östra Karaby och Berga är även de utredningsområde för dricksvatten men de presenteras i sin helhet i rubriken under VA-utbyggnadsområde eftersom de omfattas av utbyggnad för spillvatten.

Stehags Kyrkby

Området är beläget i norra delen av kommunen och ingår inte i något verksamhetsområde för spill-, dricks- eller dagvatten. Samtliga fastigheter har enskilda spillvattenanläggningar och egna dricksvattentäkter.



Översiktskarta över Stehags Kyrkby (observera att markerat område eventuellt kan komma att ha andra gränser vid ett framtida verksamhetsområde)

Den samlade bedömningen:

- Spillvatten: Stehags Kyrkby bedöms inte ha behov enligt 6 § i lagen om allmänna vattentjänster.
- Dricksvatten: Stehags Kyrkby behöver utredas vidare innan en bedömning om behov enligt 6 § i lagen om allmänna vattentjänster finns eller inte.
- Dagvatten: Stehags Kyrkby bedöms inte ha behov enligt 6 § i lagen om allmänna vattentjänster.

Spillvatten			
Samhälle	Antal fastigheter	Omfattar 16 fastigheter.	16
	Bebyggelse-utveckling	Området är inte utpekat som utvecklingsområde i översiktsplanen, det finns inga pågående eller planerade detaljplaner. Bebyggelsetrycket i området är därmed lågt och förväntas inte öka.	Låg
Miljö	Naturgivna förutsättningar	Området består av morängrovlera. Topografin i området är backig. Området består av en del stora fastigheter som ligger mer glest med bättre förutsättningar för enskilda spillvattenlösningar men några fastigheter är mindre, ligger mer samlat och har något sämre förutsättningar för enskilda spillvattenlösningar	Måttligt lämpligt
	Recipientens känslighet	Recipienten Rönne å uppnår inte god ekologisk eller kemisk status. Rönne å klassas som nationell särskilt värdefullt ur både natur- och fiskesynpunkt med arter som lax, havsöring, ål, sandkrypare, kungsfiskare och utter.	Mycket känslig
Hälsa	Påverkan på enskilt vatten	Inga kända uppgifter på att det skulle finnas en påverkan på det enskilda dricksvattnet	Låg
	Påverkan skyddad dricksvattentäkt	Området ligger inte nära en skyddad dricksvattentäkt	Låg
Bedömning			Uppföljningsområde

Dricksvatten			
Samhälle	Antal fastigheter	Omfattar 16 fastigheter.	16
	Bebyggelse-utveckling	Området är inte utpekat som utvecklingsområde i översiktsplanen, det finns inga pågående eller planerade detaljplaner. Bebyggelsetrycket i området är därmed lågt och förväntas inte öka.	Låg
Hälsa	Vattenkvantitet	Finns indikationer på kvantitetsproblem	Delvis tillräcklig kapacitet
	Vattenkvalitet	Finns indikationer på kvalitetsproblem	Måttliga kvalitetsproblem
Bedömning			Utredningsområde

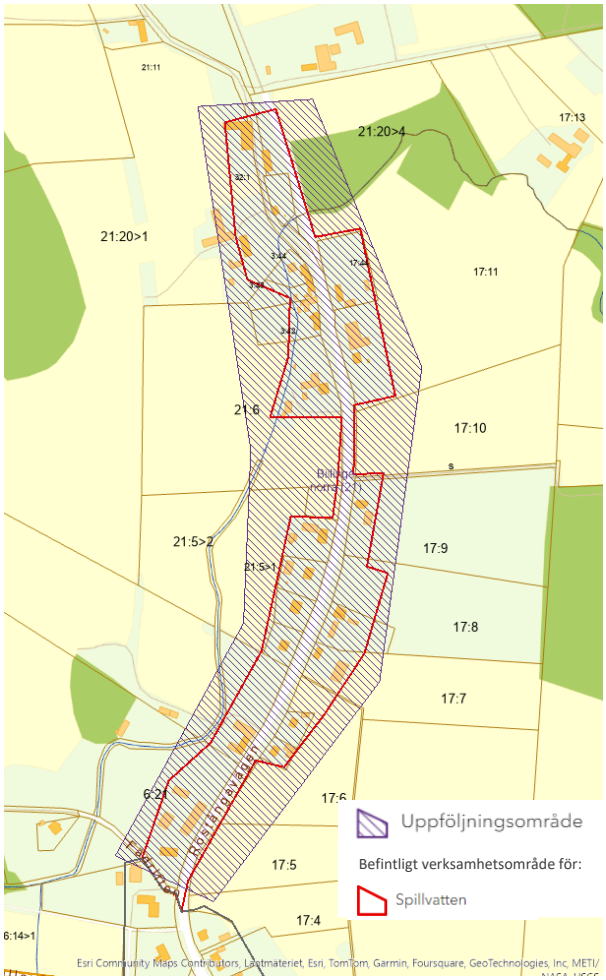
Dagvatten			
Samhälle	Antal fastigheter	Omfattar 16 fastigheter.	16
	Bebyggelse-utveckling	Området är inte utpekat som utvecklingsområde i översiktsplanen, det finns inga pågående eller planerade detaljplaner. Bebyggelsetrycket i området är därmed lågt och förväntas inte öka.	Låg
Miljö	Naturgivna förutsättningar	Området består av morängrovlera. Dagvattnet kan ha påverkan på någon angränsande bebyggelse men det finns inga uppgifter på några fastigheter med kända problem och de flesta fastigheter är stora. För några fastigheter finns dock risk för stående vatten vid dimensionerande regn, men med små vattendjup.	Lämpligt
	Påverkan på recipient	Dagvattnet tillför enligt en översiktlig beräkning så pass små föroreningar att det inte finns skäl att rena.	Låg påverkan
Hälsa	Påverkan på enskilt vatten	Inga kända uppgifter på att det skulle finnas en påverkan på det enskilda dricksvattnet.	Låg
	Påverkan skyddad dricksvattentäkt	Området ligger inte nära en skyddad dricksvattentäkt.	Låg
Bedömning			Uppföljningsområde

Uppföljningsområde

Uppföljningsområde är de områden som idag inte anses uppfylla kraven för 6 § LAV, men som bevakas och följs upp vid en revidering av planen. Om förutsättningarna eller behovet för ett område då har ändrats, kan en annan bedömning komma att bli aktuell. Områdena som bedömts som uppföljningsområde är Billinge Norra, Östra Strö, Öslöv, Hunneberga, Öslövs Ry/Ljushem, Gullarp närliggande, Västra Strö närliggande och Stabbarp närliggande. Nedan följer en beskrivning och motivering till bedömning av respektive område.

Billinge Norra

Området är beläget i norra delen av kommunen och ingår i verksamhetsområde för spillvatten men inte för dricks- eller dagvatten. Samtliga fastigheter har egna dricksvattentäkter.



Översiktskarta över Billinge Norra (observera att markerat område eventuellt kan komma att ha andra gränser vid ett framtida verksamhetsområde)

Den samlade bedömningen:

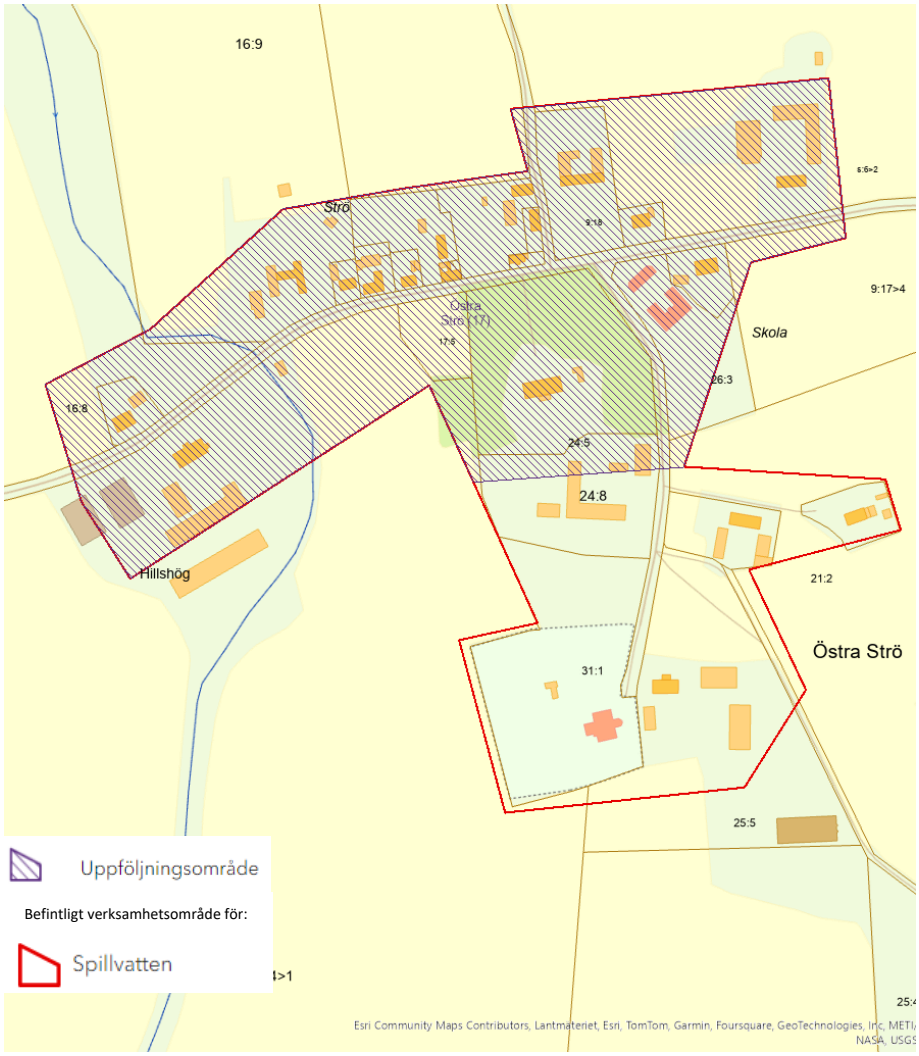
- Spillvatten: Ingår i verksamhetsområde för spillvatten.
- Dricksvatten: Billinge Norra bedöms inte ha behov enligt 6 § i lagen om allmänna vattentjänster.
- Dagvatten: Billinge Norra bedöms inte ha behov enligt 6 § i lagen om allmänna vattentjänster.

Dricksvatten			
Samhälle	Antal fastigheter	Omfattar 21 fastigheter.	21
	Bebyggelse-utveckling	Området är inte utpekat som utvecklingsområde i översiktsplanen, det finns inga pågående eller planerade detaljplaner. Bebyggelsetrycket i området är därmed lågt och förväntas inte öka.	Låg
Hälsa	Vattenkvantitet	Finns inga kända uppgifter att det skulle finnas några kapacitetsproblem.	Tillräcklig kapacitet
	Vattenkvalitet	Finns inga kända uppgifter om problem med dricksvattnets kvalitet.	Inga kända kvalitetsproblem
Bedömning			Uppföljningsområde

Dagvatten			
Samhälle	Antal fastigheter	Omfattar 21 fastigheter.	21
	Bebyggelse-utveckling	Området är inte utpekat som utvecklingsområde i översiktsplanen, det finns inga pågående eller planerade detaljplaner. Bebyggelsetrycket i området är därmed lågt och förväntas inte öka.	Låg
Miljö	Naturgivna förutsättningar	Området består av lerig morän och svämsilt/lerslit. Dagvattnet avleds till obebyggd mark och finns inga kända uppgifter med någon fastighet som skulle ha kända problem. För några fastigheter finns dock risk för stående vatten vid dimensionerande regn, men med små vattendjup.	Lämpligt
	Påverkan på recipient	Dagvattnet tillför enligt en översiktlig beräkning så pass små föroreningar att det inte finns skäl att rena.	Låg påverkan
Hälsa	Påverkan på enskilt vatten	Inga kända uppgifter på att det skulle finnas en påverkan på det enskilda dricksvattnet.	Låg
	Påverkan skyddad dricksvattentäkt	Området ligger inte nära en skyddad dricksvattentäkt.	Låg
Bedömning			Uppföljningsområde

Östra strö

Området är beläget öster om Eslövs tätort och ingår i verksamhetsområde för spillvatten men inte för dricks- eller dagvatten. Samtliga fastigheter har egna dricksvattentäkter.



Översiktskarta över Östra Strö (observera att markerat område eventuellt kan komma att ha andra gränser vid ett framtida verksamhetsområde)

Den samlade bedömningen:

- Spillvatten: Ingår i verksamhetsområde för spillvatten.
- Dricksvatten: Östra Strö bedöms inte ha behov enligt 6 § i lagen om allmänna vattentjänster.
- Dagvatten: Östra Strö bedöms inte ha behov enligt 6 § i lagen om allmänna vattentjänster.

Dricksvatten

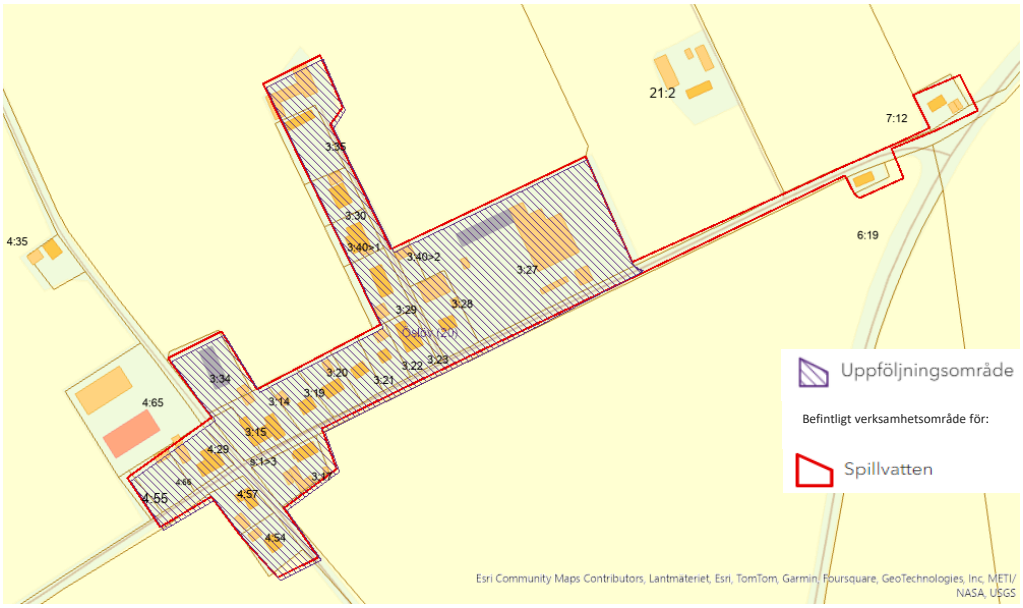
Samhälle	Antal fastigheter	Omfattar 17 fastigheter.	17
	Bebyggelse-utveckling	Området är inte utpekat som utvecklingsområde i översiktsplanen, det finns inga pågående eller planerade detaljplaner. Bebyggelsetrycket i området är därmed lågt och förväntas inte öka.	Låg
Hälsa	Vattenkvantitet	Finns inga kända uppgifter att det skulle finnas några kapacitetsproblem.	Tillräcklig kapacitet
	Vattenkvalitet	Finns inga kända uppgifter om problem med dricksvattnets kvalitet.	Inga kända kvalitetsproblem
Bedömning			Uppföljningsområde

Dagvatten

Samhälle	Antal fastigheter	Omfattar 17 fastigheter.	17
	Bebyggelse-utveckling	Området är inte utpekat som utvecklingsområde i översiktsplanen, det finns inga pågående eller planerade detaljplaner. Bebyggelsetrycket i området är därmed lågt och förväntas inte öka.	Låg
Miljö	Naturgivna förutsättningar	Området består av sandig morän. Dagvattnet avrinner till obebyggd mark. För några fastigheter finns risk för stående vatten vid dimensionerande regn, men med små vattendjup och fastigheterna är relativt stora.	Lämpligt
	Påverkan på recipient	Dagvattnet tillför enligt en översiktlig beräkning så pass små föroreningar att det inte finns skäl att rena.	Låg påverkan
Hälsa	Påverkan på enskilt vatten	Inga kända uppgifter på att det skulle finnas en påverkan på det enskilda dricksvattnet.	Låg
	Påverkan skyddad dricksvattentäkt	Området ligger inte nära en skyddad dricksvattentäkt.	Låg
Bedömning			Uppföljningsområde

Öslöv

Området är beläget norr om Eslövs tätort och ingår i verksamhetsområde för spillvatten men inte för dricks- eller dagvatten. Samtliga fastigheter har egna dricksvattentäkter.



Översiktskarta över Öslöv (observera att markerat område eventuellt kan komma att ha andra gränser vid ett framtida verksamhetsområde)

Den samlade bedömningen:

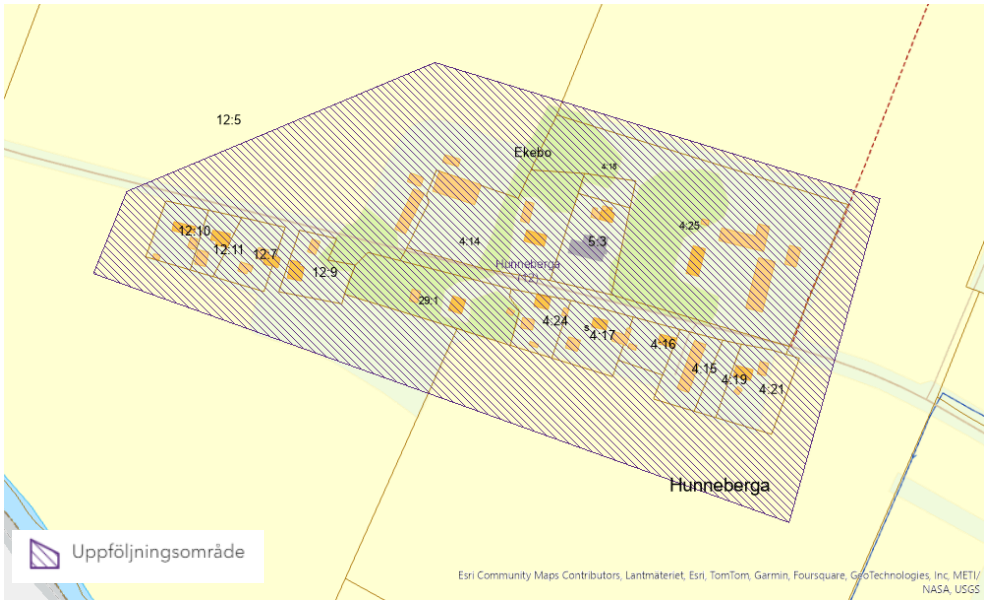
- Spillvatten: Ingår i verksamhetsområde för spillvatten.
- Dricksvatten: Öslöv bedöms inte ha behov enligt 6 § i lagen om allmänna vattentjänster.
- Dagvatten: Öslöv bedöms inte ha behov enligt 6 § i lagen om allmänna vattentjänster.

Dricksvatten			
Samhälle	Antal fastigheter	Omfattar 17 fastigheter.	17
	Bebyggelseutveckling	Området är inte utpekat som utvecklingsområde i översiktsplanen, det finns inga pågående eller planerade detaljplaner. Bebyggelsetrycket i området är därmed lågt och förväntas inte öka.	Låg
Hälsa	Vattenkvantitet	Finns inga kända uppgifter att det skulle finnas några kapacitetsproblem	Tillräcklig kapacitet
	Vattenkvalitet	Finns inga kända uppgifter om problem med dricksvattnets kvalitet	Inga kända kvalitetsproblem
Bedömning			Uppföljningsområde

Dagvatten			
Samhälle	Antal fastigheter	Omfattar 17 fastigheter.	17
	Bebyggelse-utveckling	Området är inte utpekat som utvecklingsområde i översiktsplanen, det finns inga pågående eller planerade detaljplaner. Bebyggelsetrycket i området är därmed lågt och förväntas inte öka.	Låg
Miljö	Naturgivna förutsättningar	Området består av lerig morän. Dagvattnet avrinner till obebyggd mark. För några fastigheter finns risk för stående vatten vid dimensionerande regn, men med små vattendjup och fastigheterna är relativt stora.	Lämpligt
	Påverkan på recipient	Dagvattnet tillför enligt en översiktlig beräkning så pass små föroreningar att det inte finns skäl att rena.	Låg påverkan
Hälsa	Påverkan på enskilt vatten	Inga kända uppgifter på att det skulle finnas en påverkan på det enskilda dricksvattnet.	Låg
	Påverkan skyddad dricksvattentäkt	Området ligger inte nära en skyddad dricksvattentäkt.	Låg
Bedömning			Uppföljningsområde

Hunneberga

Området är beläget i sydöstra delen av kommunen och ingår inte i något verksamhetsområde för spill-, dricks- eller dagvatten. Samtliga fastigheter har enskilda spillvattenanläggningar och egna dricksvattentäkter.



Översiktskarta över Hunneberga (observera att markerat område eventuellt kan komma att ha andra gränser vid ett framtida verksamhetsområde)

Den samlade bedömningen:

- Spillvatten: Hunneberga bedöms inte ha behov enligt 6 § i lagen om allmänna vattentjänster.
- Dricksvatten: Hunneberga bedöms inte ha behov enligt 6 § i lagen om allmänna vattentjänster.
- Dagvatten: Hunneberga bedöms inte ha behov enligt 6 § i lagen om allmänna vattentjänster.

Spillvatten			
Samhälle	Antal fastigheter	Omfattar 12 fastigheter.	12
	Bebyggelse-utveckling	Området är inte utpekat som utvecklingsområde i översiktsplanen, det finns inga pågående eller planerade detaljplaner. Bebyggelsetrycket i området är därmed lågt och förväntas inte öka.	Låg

Miljö	Naturgivna förutsättningar	Området består av moränggrovlera. Områdets topografi är relativt platt. Fastigheterna är stora med goda förutsättningar för enskilda spillvattenlösningar.	Lämpligt
	Recipientens känslighet	Recipienten Kävlingeån uppnår inte god ekologisk eller kemisk status. Kävlingeån klassas som nationellt särskilt värdefull ur fiskesynpunkt med arter som abborre, storvuxen gädda, havsöring, sandkrypare, lax, ål, utter och kungsfiskare.	Mycket känslig
Hälsa	Påverkan på enskilt vatten	Inga kända uppgifter på att det skulle finnas en påverkan på det enskilda dricksvattnet	Låg
	Påverkan skyddad dricksvattentäkt	Området ligger inte nära en skyddad dricksvattentäkt	Låg
Bedömning			Uppföljningsområde

Dricksvatten

Samhälle	Antal fastigheter	Omfattar 12 fastigheter.	12
	Bebyggelseutveckling	Området är inte utpekat som utvecklingsområde i översiktsplanen, det finns inga pågående eller planerade detaljplaner. Bebyggelsetrycket i området är därmed lågt och förväntas inte öka.	Låg
Hälsa	Vattenkvantitet	Finns inga kända uppgifter att det skulle finnas några kapacitetsproblem.	Tillräcklig kapacitet
	Vattenkvalitet	Finns inga kända uppgifter om problem med dricksvattnets kvalitet.	Inga kända kvalitetsproblem
Bedömning			Uppföljningsområde

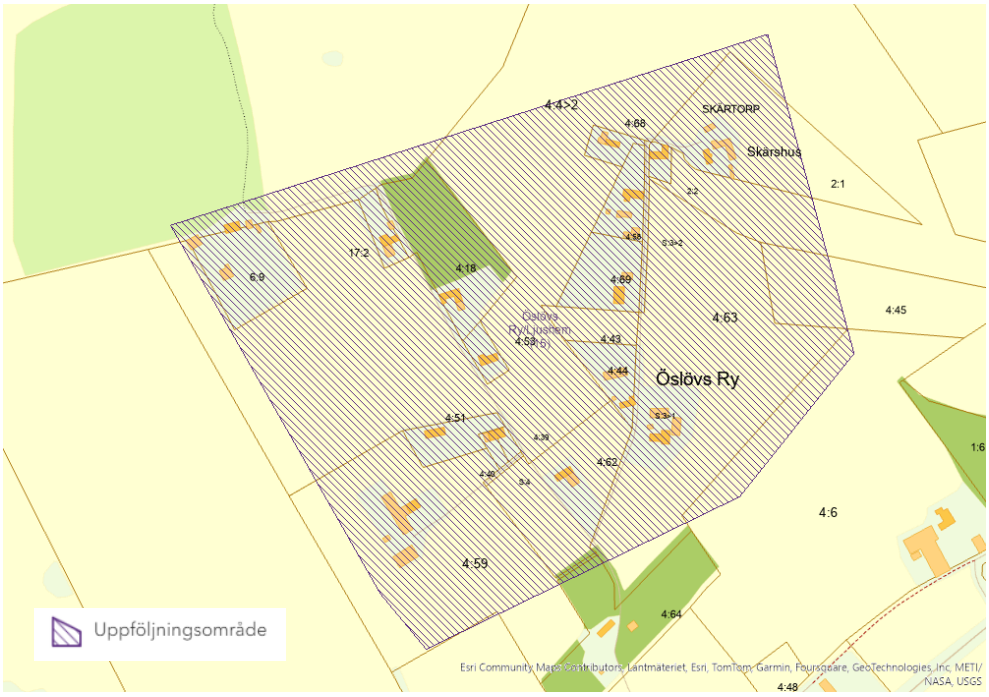
Dagvatten

Samhälle	Antal fastigheter	Omfattar 12 fastigheter.	12
	Bebyggelse-utveckling	Området är inte utpekat som utvecklingsområde i översiktsplanen, det finns inga pågående eller planerade detaljplaner. Bebyggelsetrycket i området är därmed lågt och förväntas inte öka.	Låg
Miljö	Naturgivna förutsättningar	Området består av morängrovlera. Fastigheterna är relativt stora och dagvattnet anses inte har någon påverkan på angränsade bebyggelse. Någon fastighet kan ha stående vatten vid dimensionerad regn, men med små vattendjup och det finns inga kända uppgifter att någon fastighet skulle ha problem.	Lämpligt
	Påverkan på recipient	Dagvattnet tillför enligt en översiktlig beräkning så pass små föroreningar att det inte finns skäl att rena.	Låg påverkan
Hälsa	Påverkan på enskilt vatten	Inga kända uppgifter på att det skulle finnas en påverkan på det enskilda dricksvattnet.	Låg

	Påverkan skyddad dricksvattentäkt	Området ligger inte nära en skyddad dricksvattentäkt.	Låg
Bedömning			Uppföljningsområde

Öslövs Ry

Området är beläget en bit norr om Eslövs tätort och ingår inte i något verksamhetsområde för spill-, dricks- eller dagvatten. Samtliga fastigheter har enskilda spillvattenanläggningar och egna dricksvattentäkter.



Översiktskarta över Öslövs Ry/Ljushem (observera att markerat område eventuellt kan komma att ha andra gränser vid ett framtida verksamhetsområde)

Den samlade bedömningen:

- Spillvatten: Öslövs Ry bedöms inte ha behov enligt 6 § i lagen om allmänna vattentjänster.
- Dricksvatten: Öslövs Ry bedöms inte ha behov enligt 6 § i lagen om allmänna vattentjänster.
- Dagvatten: Öslövs Ry bedöms inte ha behov enligt 6 § i lagen om allmänna vattentjänster.

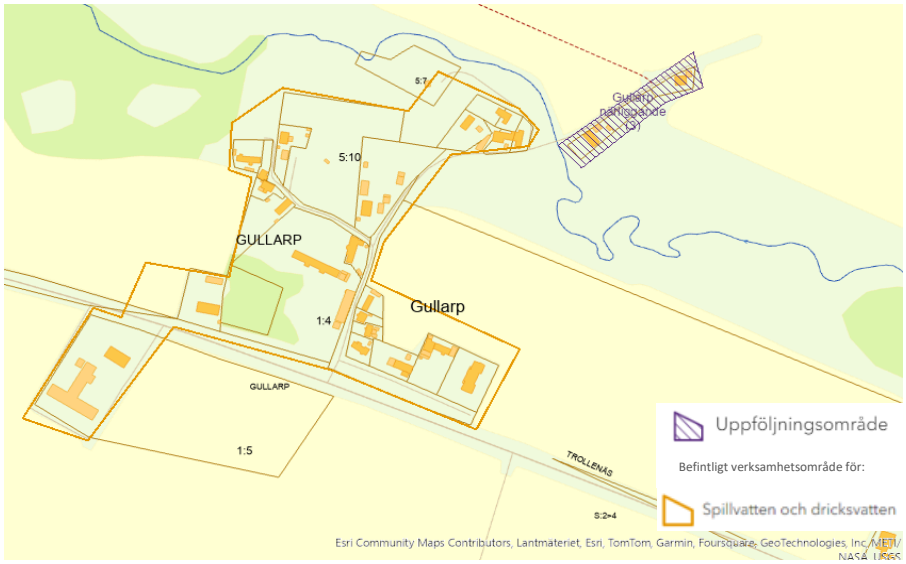
Spillvatten			
Samhälle	Antal fastigheter	Omfattar 15 fastigheter.	15
	Bebyggelse-utveckling	Området är inte utpekat som utvecklingsområde i översiktsplanen, det finns inga pågående eller planerade detaljplaner. Bebyggelsetrycket i området är därmed lågt och förväntas inte öka.	Låg
Miljö	Naturgivna förutsättningar	Området består av morängrovlera. De flesta fastigheterna är stora och ligger väldigt glest med goda förutsättningar för enskilda spillvattenanläggningar.	Lämpligt
	Recipientens känslighet	Recipienten Saxån uppnår inte god ekologisk eller kemisk status. Saxån klassas som nationellt särskilt värdefull ur natursynpunkt med arter som grönling, sandkrypare, havsöring, ål, tjockskalig målarmussla, kungsfiskare, utter.	Mycket känslig
Hälsa	Påverkan på enskilt vatten	Inga kända uppgifter på att det skulle finnas en påverkan på det enskilda dricksvattnet.	Låg
	Påverkan skyddad dricksvattentäkt	Området ligger inte nära en skyddad dricksvattentäkt.	Låg
Bedömning			Uppföljningsområde

Dricksvatten			
Samhälle	Antal fastigheter	Omfattar 15 fastigheter.	15
	Bebyggelseutveckling	Området är inte utpekat som utvecklingsområde i översiktsplanen, det finns inga pågående eller planerade detaljplaner. Bebyggelsetrycket i området är därmed lågt och förväntas inte öka.	Låg
Hälsa	Vattenkvantitet	Finns inga kända uppgifter att det skulle finnas några kapacitetsproblem.	Tillräcklig kapacitet
	Vattenkvalitet	Finns inga kända uppgifter om problem med dricksvattnets kvalitet.	Inga kända kvalitetsproblem
Bedömning			Uppföljningsområde

Dagvatten			
Samhälle	Antal fastigheter	Omfattar 15 fastigheter.	15
	Bebyggelse-utveckling	Området är inte utpekat som utvecklingsområde i översiktsplanen, det finns inga pågående eller planerade detaljplaner. Bebyggelsetrycket i området är därmed lågt och förväntas inte öka.	Låg
Miljö	Naturgivna förutsättningar	Området består av morängrovlera. Dagvattnet har ingen påverkan på angränsade bebyggelse och det finns inga uppgifter om fastigheter med kända problem. För några fastigheter finns risk för stående vatten vid dimensionerande regn, men med små vattendjup och fastigheterna är relativt stora.	Lämpligt
	Påverkan på recipienten	Dagvattnet tillför enligt en översiktlig beräkning så pass små föroreningar att det inte finns skäl att rena.	Låg påverkan
Hälsa	Påverkan på enskilt vatten	toppig hattsnäcka. Inga kända uppgifter på att det skulle finnas en påverkan på det enskilda dricksvattnet.	Låg
	Påverkan skyddad dricksvattentäkt	Området ligger inte nära en skyddad dricksvattentäkt.	Låg
Bedömning			Uppföljningsområde

Gullarp närliggande

Området är beläget nordväst om Eslövs tätort. De tre fastigheter som har utretts har idag enskilda spillvattenanläggningar och enskilda dricksvattentäkter. Övriga fastigheter i byn ingår i verksamhetsområde för spill- och dricksvatten.



Översiktskarta över Gullarp (observera att markerat område eventuellt kan komma att ha andra gränser vid ett framtida verksamhetsområde)

Den samlade bedömningen:

- Spillvatten: Gullarp närliggande bedöms inte ha behov enligt 6 § i lagen om allmänna vattentjänster.
- Dricksvatten: Gullarp närliggande bedöms inte ha behov enligt 6 § i lagen om allmänna vattentjänster.
- Dagvatten: Gullarp närliggande bedöms inte ha behov enligt 6 § i lagen om allmänna vattentjänster.

Spillvatten			
Samhälle	Antal fastigheter	Omfattar 3 fastigheter.	3
	Bebyggelseutveckling	Området är inte utpekat som utvecklingsområde i översiktsplanen, det finns inga pågående eller planerade detaljplaner. Bebyggelsetrycket i området är därmed lågt och förväntas inte öka.	Låg
Miljö	Naturgivna förutsättningar	Området består av moränfinlera och morängrovlera. Fastigheterna är stora med goda förutsättningar för enskilda spillvattenlösningar.	Lämpligt
	Recipientens känslighet	Recipienten Saxån uppnår inte god ekologisk eller kemisk status. Saxån klassas som nationellt särskilt värdefull ur natursynpunkt med arter som grönling, sandkrypare, havsöring, ål, tjockskalig målarmussla, kungsfiskare, utter.	Mycket känslig
Hälsa	Påverkan på enskilt vatten	Inga kända uppgifter på att det skulle finnas en påverkan på det enskilda dricksvattnet.	Låg
	Påverkan skyddad dricksvattentäkt	Området ligger inte nära en skyddad dricksvattentäkt.	Låg
Bedömning			Uppföljningsområde

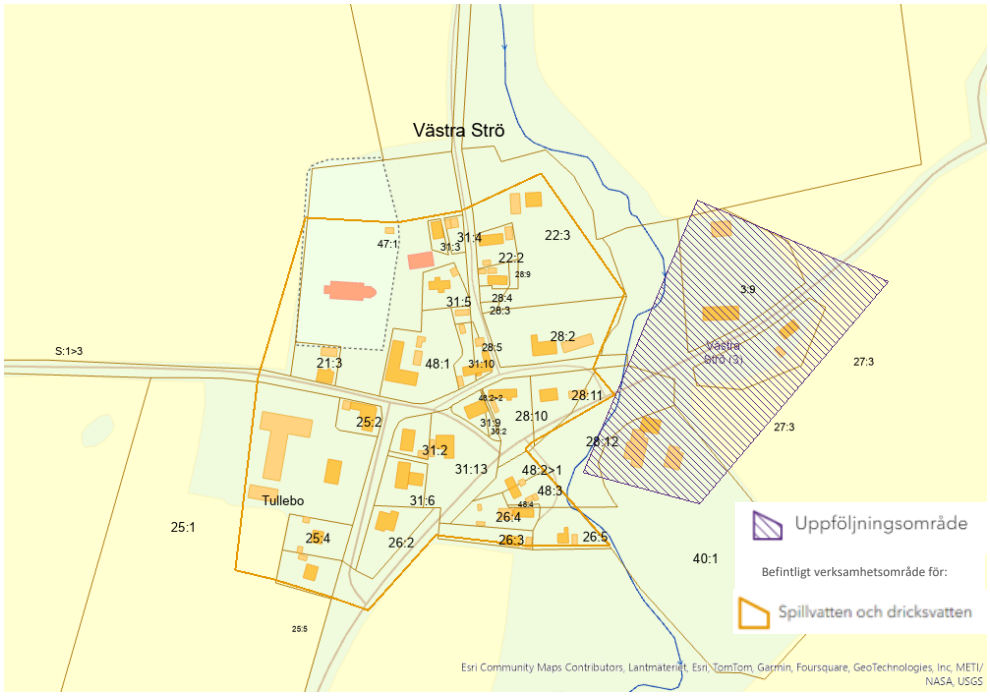
Dricksvatten			
Samhälle	Antal fastigheter	Omfattar 3 fastigheter.	3
	Bebyggelse-utveckling	Området är inte utpekat som utvecklingsområde i översiktsplanen, det finns inga pågående eller planerade detaljplaner. Bebyggelsetrycket i området är därmed lågt och förväntas inte öka.	Låg
Hälsa	Vattenkvantitet	Finns inga kända uppgifter att det skulle finnas några kapacitetsproblem	Tillräcklig kapacitet

	Vattenkvalitet	Finns inga kända uppgifter om problem med dricksvattnets kvalitet	Inga kända kvalitetsproblem
Bedömning			Uppföljningsområde

Dagvatten			
Samhälle	Antal fastigheter	Omfattar ca 25 fastigheter (Bedömningen för dagvatten är utförd på hela Gullarp)	25
	Bebyggelse-utveckling	Området är inte utpekat som utvecklingsområde i översiktsplanen, det finns inga pågående eller planerade detaljplaner. Bebyggelsetrycket i området är därmed lågt och förväntas inte öka.	Låg
Miljö	Naturgivna förutsättningar	Området består av moränfinlera och morängrovlera. Kan finnas rinnstråk över fastigheter men flesta fastigheter är stora och finns inga kända problem med någon fastighet. För några fastigheter finns risk för stående vatten vid dimensionerande regn, men med små vattendjup.	Lämpligt
	Påverkan på recipient	Dagvattnet tillför enligt en översiktlig beräkning så pass små föroreningar att det inte finns skäl att rena.	Låg påverkan
Hälsa	Påverkan på enskilt vatten	toppig hattsnäcka. Inga kända uppgifter på att det skulle finnas en påverkan på det enskilda dricksvattnet.	Låg
	Påverkan skyddad dricksvattentäkt	Området ligger inte nära en skyddad dricksvattentäkt.	Låg
Bedömning			Uppföljningsområde

Västra Strö närliggande

Området är beläget nordväst om Eslövs tätort. De tre fastigheter som har utretts har idag enskilda spillvattenanläggningar och enskilda dricksvattentäkter. Övriga fastigheter i byn ingår i verksamhetsområde för spill- och dricksvatten.



Översiktskarta över Västra Strö (observera att markerat område eventuellt kan komma att ha andra gränser vid ett framtida verksamhetsområde)

Den samlade bedömningen:

- Spillvatten: Västra Strö närliggande bedöms inte ha behov enligt 6 § i lagen om allmänna vattentjänster.
- Dricksvatten: Västra Strö närliggande bedöms inte ha behov enligt 6 § i lagen om allmänna vattentjänster.
- Dagvatten: Västra Strö närliggande bedöms inte ha behov enligt 6 § i lagen om allmänna vattentjänster.

Spillvatten

Samhälle	Antal fastigheter	Omfattar 3 fastigheter.	3
	Bebyggelseutveckling	Området är inte utpekat som utvecklingsområde i översiktsplanen, det finns inga pågående eller planerade detaljplaner. Bebyggelsetrycket i området är därmed lågt och förväntas inte öka.	Låg
Miljö	Naturgivna förutsättningar	Området består av lerig morän. Fastigheterna är stora med goda förutsättningar för enskilda spillvattenlösningar.	Lämpligt
	Recipientens känslighet	Recipienten Saxån uppnår inte god ekologisk eller kemisk status. Saxån klassas som nationellt särskilt värdefull ur natursynpunkt med arter som grönling, sandkrypare, havsöring, ål, tjockskalig målarmussla, kungsfiskare, utter.	Mycket känslig
Hälsa	Påverkan på enskilt vatten	Inga kända uppgifter på att det skulle finnas en påverkan på det enskilda dricksvattnet.	Låg
	Påverkan skyddad dricksvattentäkt	Området ligger inte nära en skyddad dricksvattentäkt.	Låg
Bedömning			Uppföljningsområde

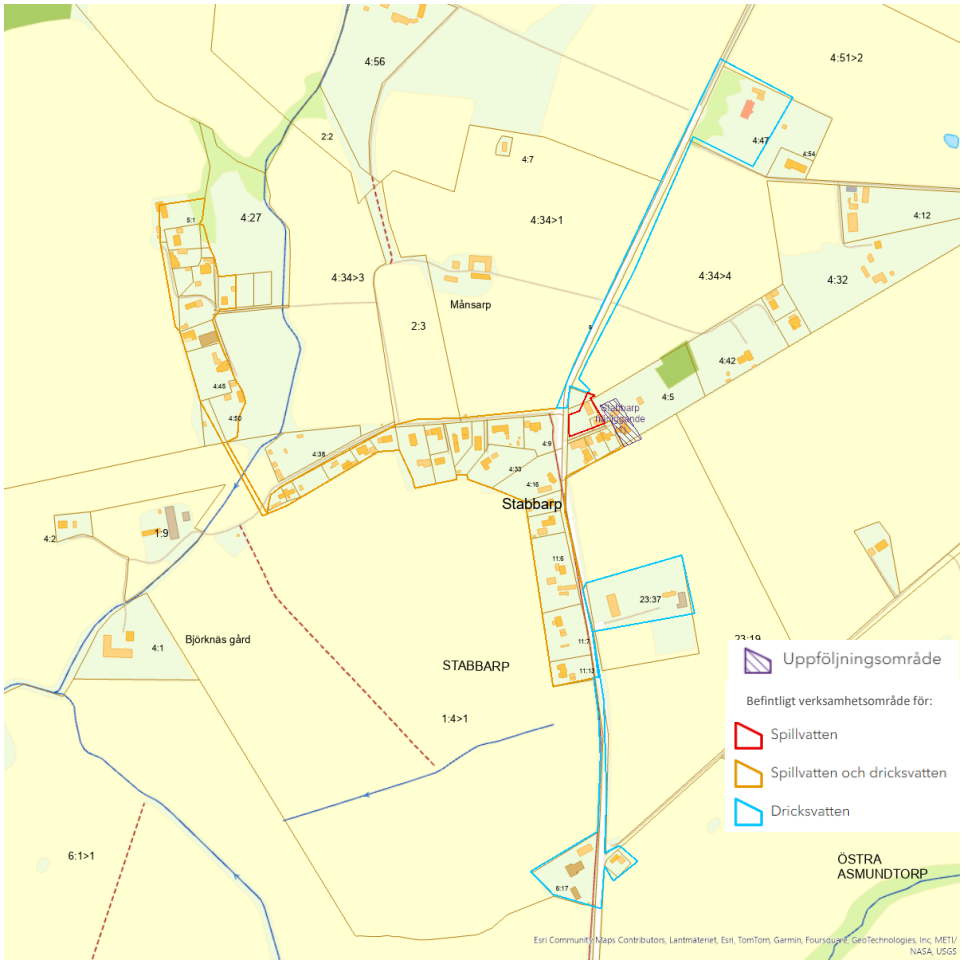
Dricksvatten

Samhälle	Antal fastigheter	Omfattar 3 fastigheter.	3
	Bebyggelse-utveckling	Området är inte utpekat som utvecklingsområde i översiktsplanen, det finns inga pågående eller planerade detaljplaner. Bebyggelsetrycket i området är därmed lågt och förväntas inte öka.	Låg
Hälsa	Vattenkvantitet	Finns inga kända uppgifter att det skulle finnas några kapacitetsproblem.	Tillräcklig kapacitet
	Vattenkvalitet	Finns inga kända uppgifter om problem med dricksvattnets kvalitet.	Inga kända kvalitetsproblem
Bedömning			Uppföljningsområde

Dagvatten			
Samhälle	Antal fastigheter	Omfattar ca 30 fastigheter (Bedömningen för dagvatten är utförd på hela Västra Strö)	30
	Bebyggelse-utveckling	Området är inte utpekat som utvecklingsområde i översiktsplanen, det finns inga pågående eller planerade detaljplaner. Bebyggelsetrycket i området är därmed lågt och förväntas inte öka.	Låg
Miljö	Naturgivna förutsättningar	Området består av lerig morän. Kan finnas rinnstråk över fastigheter men flesta fastigheter är stora och finns inga kända problem med någon fastighet.	Lämpligt
	Påverkan på recipient	Dagvattnet tillför enligt en översiktlig beräkning så pass små föroreningar att det inte finns skäl att rena.	Låg påverkan
Hälsa	Påverkan på enskilt vatten	Inga kända uppgifter på att det skulle finnas en påverkan på det enskilda dricksvattnet	Låg
	Påverkan skyddad dricksvattentäkt	Området ligger inte nära en skyddad dricksvattentäkt	Låg
Bedömning			Uppföljningsområde

Stabbarp närliggande

Stora delar av Stabbarp har befintligt verksamhetsområde för spill- och dricksvatten och några fastigheter har endast verksamhetsområde från dricksvatten.



Översiktskarta över Stabbarp (observera att markerat område eventuellt kan komma att ha andra gränser vid ett framtida verksamhetsområde)

Stabbarp pekades ut som uppföljningsområde i VA-utbyggnadsplanen från 2015 utifrån dels några enstaka fastigheter som inte hade verksamhetsområde för spill- eller dricksvatten i utkanten av byn men även utifrån möjlig utbyggnad av spillvatten till de fastigheter som omfattades av verksamhetsområde för dricksvatten. Den uppdaterade GIS-analysen visar att fastigheterna som undersöktes, utom en, har stora avstånd från byn och kan därmed inte inkluderas i samlad bebyggelse och bedömningen. Därmed

är det endast en fastighet som det idag rör sig om. Fastigheten verkar vara ansluten via kommunalt vatten och avlopp via avtal. Bedömningen för dagvatten har utförts på hela Stabbarp:

Dagvatten			
Samhälle	Antal fastigheter	Omfattar ca 30 fastigheter (Bedömningen för dagvatten är utförd på hela Stabbarp)	30
	Bebyggelse-utveckling	Området är inte utpekat som utvecklingsområde i översiktsplanen, det finns inga pågående eller planerade detaljplaner. Bebyggelsetrycket i området är därmed lågt och förväntas inte öka.	Låg
Miljö	Naturgivna förutsättningar	Området består av lerig morän. Kan finnas rinnstråk över fastigheter men flesta fastigheter är stora och finns inga kända problem med någon fastighet.	Lämpligt
	Påverkan på recipient	Dagvattnet tillför enligt en översiktlig beräkning så pass små föroreningar att det inte finns skäl att rena.	Låg påverkan
Hälsa	Påverkan på enskilt vatten	Inga kända uppgifter på att det skulle finnas en påverkan på det enskilda dricksvattnet.	Låg
	Påverkan skyddad dricksvattentäkt	Området ligger inte nära en skyddad dricksvattentäkt.	Låg
Bedömning			Uppföljningsområde

Vattentjänstplanens konsekvenser

I detta kapitel beskrivs konsekvenserna av Eslövs vattentjänstplan. Det är i huvudsak beslut om utbyggnad av VA till befintlig bebyggelse som fastställs av vattentjänstplanen. Utredningar och åtgärder för den befintliga VA-anläggningen beskrivs i vattentjänstplanen men beslutas i andra sammanhang och konsekvenserna av dessa beskrivs därför mer översiktligt.

Ekonomiska konsekvenser

Utbyggnaden av VA till utpekad bebyggelse kommer att innebära kostnader för VA SYD och för de fastigheter som ansluts. Utbyggnaden finansieras med de anslutningsavgifter som fastighetsägarna betalar i och med att de ansluts till VA-anläggningen. Avgiften speglar ett snitt av kostnader för utbyggnad av VA-anläggningen och ett utbyggnadsområde kan bli dyrare eller billigare än snittet. Om kostnaden för utbyggnad av VA till befintlig bebyggelse såväl som till ny bebyggelse till exempel ökar i kommunen kommer även anslutningsavgifterna att öka.

För de områden där VA inte kommer att byggas ut kommer fastighetsägarna i många fall behöva åtgärda sina enskilda spillvattenanläggningar. Detta innebär en kostnad för respektive fastighetsägare. Tillsyn över enskilda anläggningar innebär även kostnad för kommunen och för fastighetsägarna som betalar avgifter för tillsynen. Den löpande driften av de enskilda anläggningarna innebär kostnader för fastighetsägarna. Att provta enskilt dricksvatten är också en kostnad för fastighetsägaren. Kommunen har inte någon tillsyn över enskilda dricksvattenbrunnar och har därför inte några kostnader för detta.

Den befintliga VA-anläggningen har behov av förbättring och förnyelse i alla delar. De största kostnaderna finns på avloppsreningsverken och på ledningsnätet. Ansvaret för detta ligger på VA SYD och kostnaden hanteras inom Eslövs taxekollektiv för VA. Det stora behovet av åtgärder på den allmänna VA-anläggningen kommer att innebära höjd VA-taxa i Eslövs kommun. Denna utveckling ser likadan ut i resten av Sverige. Om inte åtgärder sker i tid ökar investeringsskulden och kostnader skjuts till kommande generationer.

Tillskottsvatten är en av de stora utmaningarna i Eslövs kommun. För att minska problemet behöver VA SYD åtgärda det allmänna ledningsnätet men det kommer även att krävas åtgärder på fastighetsägarnas installationer/anläggning. Detta kommer att innebära kostnader för enskilda

fastighetsägare. Att minska tillskottsvattnet kommer å andra sidan att minska kostnaderna för att pumpa spillvatten och även kostnader för ombyggnader av avloppsreningsverken och ledningsnäten för att kunna hantera tillskottsvattnet. En minskning i behovet av investeringar kan på sikt påverka hur VA-taxan behöver förändras.

Miljökonsekvenser

Eslövs kommuns vattendrag och sjöar har idag stora miljöproblem på grund av övergödning, vilket bland annat beror på utsläpp av näringsämnen som kväve, fosfor och BOD, där enskilda spillvattenanläggningar är en bidragande faktor. Inga vattendrag i Eslövs kommun uppnår idag god ekologisk eller kemisk status samt att de innehåller en del rödlistade och skyddade arter. EU:s ramdirektiv för vatten har dessutom som mål att alla vattenförekomster ska uppnå god ekologisk och kemisk status till år 2027. Utbyggnad av kommunalt VA innebär att små enskilda spillvattenanläggningar, vissa med dålig reningskapacitet, tas ur bruk. Istället renas spillvatten i större kommunala avloppsreningsverk med högre reningseffekt och med kontinuerlig tillsyn och kontroll. Detta medför minskade utsläpp av näringsämnen vilket bidrar till att recipienterna ges bättre förutsättningar att uppnå god ekologisk status, framför allt avseende övergödning. Risken för lokal förorening av grundvatten minskar också. Vad gäller utpekade åtgärder kopplat till den befintliga VA-anläggningen, är detta också faktorer som på sikt kommer vara positivt för miljön, exempelvis genom att högre krav på rening ställs. Dessa åtgärders miljöpåverkan beror dock på hur åtgärderna genomförs. Miljökonsekvenserna behöver därför bedömas i det fortsatta arbetet med respektive åtgärd. Vattentjänstplanen omfattas av 6 kap. i miljöbalken och därmed har en separat bedömning kring om planen bedöms ha en betydande miljöpåverkan eller inte utförts.

Sociala konsekvenser

Målbilden med vattentjänstplanen är att tydliggöra den långsiktiga VA-planeringen för alla aktörer, där förhoppningen är att det ska generera en större trygghet hos alla parter. När det kommer till VA-utbyggnadsplanen så tydliggör den vad som gäller kring kommunens långsiktiga planering av dricks-, spill-, och dagvatten. I de områden där allmänt VA kommer byggas ut kommer fastighetsägare inte längre ha enskild spillvattenanläggning och/eller dricksvattenbrunn. Den enskilde behöver då inte längre ta egna vattenprover för att vara säker på att deras dricksvatten uppnår god kvalitet

och då kvalitetskraven på kommunalt vatten är högre samt omfattar mer regelbunden kontroll än för enskilda dricksvattentäkter kommer anslutna hushåll få en säkrare dricksvattenförsörjning. Den enskilde behöver inte heller ansvara för att ha tillräcklig rening av sitt spillvatten. Färre enskilda spillvattenanläggningar och dricksvattentäkter minskar risken för förorening av dricksvattentäkter och genererar därmed positiva effekter för det allmänna hälsotillståndet. Samtidigt kan anslutning till allmänna VA-tjänster också innebära stor oro för den enskilde när det gäller finansieringen. VA SYD erbjuder således berörda att ansöka om en avbetalningsplan. Vattentjänstplanen anses inte direkt ha någon påverkan utifrån ett barnperspektiv.

Lagstiftning och styrande regelverk

Vattentjänster styrs i första hand av svensk lagstiftning genom Lag om allmänna vattentjänster, Plan- och bygglagen samt Miljöbalken. Svensk lagstiftning ska integrera Europaparlamentets och Europarådets direktiv. När parlamentet antar direktiv som rör vattentjänster och som innebär hårdare krav jämfört med svensk lagstiftning eller praxis så innebär detta att förutsättningarna för att leverera vattentjänster förändras. VA-anläggningen byggs för att fungera i upp emot 100 år. Därför är det viktigt att nybyggnation och förnyelse anpassa både för nuvarande lagstiftning och för de kommande förändringar i lagstiftning som det finns kunskap om.

Vattenförvaltning är ett samlingsord för det arbete som görs av svenska myndigheter och kommuner för att både säkra tillgången på dricksvatten och bevara naturliga vattenmiljöer. Det knyter ihop EU-direktiv med svensk lagstiftning genom miljökvalitetsnormer, krav på kvaliteten i vattnet.

Miljökvalitetsnormer är ett juridiskt styrinstrument för myndigheter och kommuner när de tillämpar lagar och bestämmelser på miljöområdet, till exempel vid tillståndsprövning och tillsyn. Normerna är även styrande för den fysiska planeringen i kommunerna. De säger vilken status en vattenförekomst ska ha vid en viss tidpunkt. Huvudregeln är att alla vattenförekomster ska uppnå god status, undantag kan lämnas i specifika fall. Det är förbjudet att försämra statusen och att vidta åtgärder som försämrar möjligheten att nå god status framöver.

Arbetet med vattenförvaltning sker i cykler på sex år. Den nuvarande löper 2021–2027. De åtgärdsprogram som tas fram till varje ny förvaltningscykel beskriver hur arbetet för att förbättra vattenmiljön ska genomföras.

Faktaruta Miljökvalitetsnormer
Miljökvalitetsnormer beskrivs med ekologisk och kemisk kvalitet. Den ekologiska kvaliteten hos en ytvattenförekomst klassificeras som ”hög”, ”god”, ”måttlig”, ”otillfredsställande” eller ”dålig”. Den kemiska kvaliteten hos en ytvattenförekomst klassificeras som ”god” eller ”uppnår ej god”. Normerna för Skåne beslutas av länsstyrelsen Kalmar län som är vattenmyndighet för Södra Östersjöns vattendistrikt.
Läs mer om miljökvalitetsnormer på Havs- och vattenmyndighetens webbplats: www.havochvatten.se
Läs mer om statusen på vattnet i kommunen på Vatteninformationssystem Sverige: https://viss.lansstyrelsen.se/

Lag om allmänna vattentjänster

Lagen syftar till att säkerställa att vattenförsörjning och avlopp ordnas i ett större sammanhang om det behövs med hänsyn till skyddet för människors hälsa eller miljön. Ett större sammanhang innebär normalt att det ska vara en samlad bebyggelse som omfattar minst 20 fastigheter. Det är kommunen som gör bedömningen av inom vilket område det behövs kommunalt vatten och avlopp för att skydda människors hälsa eller miljön. Länsstyrelsen är tillsynsmyndighet och kan ställa krav på att kommunen reviderar sin bedömning. Där det finns ett behov av kommunalt vatten och avlopp är det kommunens VA-huvudman som har ansvar för att bygga ut vatten och avlopp.

Plan- och bygglag

Lagen syftar bland annat till att främja en samhällsutveckling med en god och långsiktigt hållbar livsmiljö för människorna i dagens samhälle och för kommande generationer. I lagen anger att det är en kommunal angelägenhet att planlägga användningen av mark och vatten. Planläggningen ska bland annat ta hänsyn till naturvärden, miljö- och klimataspekter genom att tillgodose möjligheterna att ordna vattenförsörjning och avlopp.

Miljöbalken

Lagen syftar till att främja en hållbar utveckling som innebär att nuvarande och kommande generationer tillförsäkras en hälsosam och god miljö. Miljöbalken ska användas för att skydda människors hälsa och miljön.

EU:s vattendirektiv

Vattendirektivet innebär att alla medlemsländer ska använda samma regelverk för att förvalta sina vatten. I Sverige är EU-direktivet till största delen infört i miljöbalken, vattenförvaltningsförordningen, genom Havs- och vattenmyndighetens samt Sveriges geologiska undersöknings föreskrifter (avseende grundvatten) och vattenmyndigheternas instruktioner. Inom arbetet med EU:s vattendirektiv har Sveriges sjöar, vattendrag och kustnära hav delats in i mindre enheter som kallas vattenförekomster, vattendirektivet gäller alla dessa vattenförekomster. För vattenförekomsterna görs en övergripande bedömning av hur vattnet mår. Öppet hav förvaltas enligt EU:s havsmiljödirektiv. Kravet på att förvalta vattenresursen innebär i förlängningen krav på avloppsreningsverk och på att rena dagvatten.

EU:s dricksvattendirektiv

Dricksvattendirektivet avser kvaliteten på dricksvatten för alla inom den Europeiska unionen. Målen med direktivet är att skydda människors hälsa från skadliga effekter av alla slags föroreningar av dricksvatten genom att säkerställa att vattnet är hälsosamt och rent samt att förbättra tillgången till dricksvatten. Direktivet ställer krav på medlemsstaterna att göra en bedömning av vattenläckagenivåer och potentialen för att minska dessa.

Medlemsstaterna ska införa en riskbaserad metod för vattensäkerhet. Metoden ska omfatta alla faser i vattenproduktionskedjan. Hur klimatförändringarna påverkar vattenresurserna ska också beaktas. Metoden ska innefatta en riskbedömning och riskhantering när det gäller tillrinningsområdena för uttagspunkterna för dricksvatten och för varje försörjningssystem som innefattar uttag, beredning, lagring och distribution av vatten till leveranspunkten som utförs av vattenleverantörerna.

EU:s förordning om återanvändning av vatten

Målet med förordningen är att skapa förutsättningar för att återanvända vatten genom att reglera minimikrav för vattenkvalitet och övervakning samt bestämmelser om riskhantering, för en säker användning av vattnet. Bakgrunden till direktivet är att skapa en mer robust vattenförsörjning där renat avloppsvatten används som en resurs.

EU:s avloppsdirektiv

Det direktiv som gäller i nuläget är från 1991. Men den 26 oktober 2022 presenterade Europeiska kommissionen ett förslag till omarbetat avloppsdirektiv. Direktivet syftar till att skydda miljön från skadlig

inverkan till följd av utsläpp av avloppsvatten från tätbebyggelse och vissa industrisektorer. Direktivet innehåller krav på att samla upp och rena avloppsvatten från tätbebyggelse över en viss storlek.
Enligt förslaget ska direktivet utökas till att, utöver nuvarande skydd för miljön, även innefatta skydd av människors hälsa, minskade växthusgasutsläpp, ökad styrning och transparens av sektorn, bättre tillgång till sanitet och övervakning av hälsoparametrar. Direktivet ska även bidra till bättre resursanvändning och att gradvis minska utsläpp av växthusgaser från avloppsreningsverk och öka energihushållningen.

Ökad beredskap för att säkerställa en robust och kontinuerlig leverans av vattentjänster

Regeringen beslutade den 18 augusti 2022 att en särskild utredare ska se över regelverk och ansvarsfördelning för att trygga leveransen av vattentjänster som dricksvatten och rening av avloppsvatten. Syftet är att höja beredskapen mot extremväder och stärka förmågan att leverera vattentjänster i händelse av kris och höjd beredskap, ytterst krig. Detta innebär ett ökat krav på att minska sårbarheten i hela systemet och bygga en ökad redundans, för att säkerställa leverans även vid underhållsarbeten eller andra driftsstörningar.

Samrådsredogörelse

Vattentjänstplan, Eslövs kommun

Kommunstyrelsen beslutade den 1 oktober 2024, § 138 att hålla Vattentjänstplan för Eslövs kommun tillgänglig för samråd. Planen har varit på samråd under tiden 30 oktober 2024 - 8 januari 2025. Berörda myndigheter samt fastighetsägare utifrån VA-utbyggnadsplanen har fått information om vattentjänstplanen skickad till sig och därmed fått möjlighet att lämna synpunkter på planen. Under samrådstiden har totalt 37 yttranden inkommit, varav 31 yttranden är med erinran och 6 utan erinran.

Yttranden

Inkomna yttranden med erinran (m.e) redovisas nedan efter tabellen. Länsstyrelsen yttrande redovisas i sin helhet medan resterande har sammanfattats. Kommunens kommentarer till yttrandena redovisas med kursiv indragen text efter respektive yttrande. Inkomna yttranden med ingen erinran (i.e) redovisas enbart i tabellen nedan.

1. Statliga myndigheter och regioner

1.1	Länsstyrelsen	m.e
1.2	Region Skåne	m.e
1.3	Boverket	i.e
1.4	Havs- och vattenmyndigheten	i.e

2. Kommunens nämnder, bolag och andra kommuner

2.1	Miljö- och samhällsbyggnadsnämnden	m.e
2.2	Kultur- och fritidsnämnden	i.e
2.3	Vård- och omsorgsnämnden	i.e
2.4	Barn- och familjenämnden	i.e
2.5	Servicenämnden	i.e
2.6	Sydvatten	m.e
2.7	Malmö stad	m.e

3. Sakägare och övriga berörda

3.1	Privatperson 1	m.e
3.2	Privatperson 2	m.e
3.3	Privatperson 3	m.e
3.4	Privatperson 4	m.e
3.5	Privatperson 5	m.e
3.6	Privatperson 6	m.e
3.7	Privatperson 7	m.e
3.8	Privatperson 8	m.e

3.9	Privatperson 9	m.e
3.10	Privatperson 10	m.e
3.11	Privatperson 11	m.e
3.12	Privatperson 12	m.e
3.13	Privatperson 13	m.e
3.14	Privatperson 14	m.e
3.15	Privatperson 15	m.e
3.16	Privatperson 16	m.e
3.17	Privatperson 17	m.e
3.18	Privatperson 18	m.e
3.19	Privatperson 19	m.e
3.20	Privatperson 20	m.e
3.21	Privatperson 21	m.e
3.22	Privatperson 22	m.e
3.23	Privatperson 23	m.e
3.24	Privatperson 24	m.e
3.25	Privatperson 25	m.e
3.26	Privatperson 26	m.e

1. Statliga myndigheter och regioner

1.1 Länsstyrelsen

Allmänna synpunkter

Det är bra att ni har ett syfte med vattentjänstplanen och det framgår att den ska tydliggöra VA-försörjningen, verka som underlag för kommunens planering och inkluderar även en reviderad va-utbyggnadsplan.

I vissa delar av planen blir det något otydligt om de problem ni beskriver eller de åtgärder som föreslås är tänkt för Eslövs kommun eller generellt för VA i Sverige. Ni kan nu korta planen genom att fokusera på de problem som ska lösas i Eslövs kommun.

> *Kommentarer: I huvudsak beskrivs läget för VA-anläggningen i Eslövs kommun, de utmaningar och behov som tas upp är det som är aktuellt för Eslövs kommun. Texten har förtydligats och kortats något.*

Det är något oklart om avsikten är att alla de konkreta åtgärder som listas inom ramen för vattentjänstplanens tidshorisont kommer vara slutförda till år 2037.

> *Kommentarer: Åtgärderna planeras att påbörjas inom vattentjänstplanens tidshorisont. Alla kommer inte att vara slutförda innan 2037. Planen har förtydligats avseende detta.*

En vattentjänstplan ska innehålla kommunens bedömning av vilka åtgärder som behöver vidtas för att de allmänna va-anläggningarna ska fungera vid en ökad belastning på grund av skyfall. I planen presenteras inga åtgärder för anläggningarna i Eslövs kommun.

> *Kommentarer: Kontinuitetsarbetet är en prioriterad fråga för VA SYD. Den allmänna VA-anäggningen är en samhällsviktig verksamhet och VA SYD arbetar med att identifiera behov av åtgärder och genomföra dessa, så den allmänna VA-anläggningen ska fortsätta fungera även vid olika typer av störningar, till exempel skyfall. Vissa av dessa åtgärder behöver genomföras på själva VA-anläggningen och vissa behöver utföras utanför, för att skydda viktiga delar av VA-anläggningen. Det bedöms inte lämpligt att mer ingående beskriva sårbara delar av VA-anläggningen i en offentlig handling. Däremot behöver det fortsätta finnas en diskussion mellan kommunen och VA SYD om åtgärder för att säkerställa tillgången till rent vatten och hantering av avlopp vid olika typer av störningar.*

Miljöbedömning

Det framgår av bilaga till vattentjänstplanen att Eslövs kommun har undersökt enligt § 5 i Miljöbedömningsförordningen om planen medför betydande miljöpåverkan.

Förvaltningsövergripande arbete

Det är bra att vattentjänstplanen har tagits fram genom ett samarbete mellan Eslövs kommun och VA SYD samt att det från kommunen har varit flera förvaltningar med i arbetet. Det är viktigt att ni försätter arbeta tydligt med ansvarsfördelningen och säkerställa att alla frågor som berör VA kommer ni arbete vidare med inom de enskilda förvaltningar eller de kommunala bolag.

Översiktsplan och detaljplanering

Det är bra att det framgår at vattentjänstplanen för Eslövs kommun kommer har en koppling till kommunens översiktsplan och planarbete. Det kan dock framgå tydligare hur de båda processerna är tänkta att koordineras samt att det framgår tydligare att det inte går att planlägga för nya områden om det tex inte finns kapacitet i spillvattennätet eller tillräckligt med dricksvatten. Det är viktigt att framöver också koppla arbetet med vattentjänstplanen till det klimatanpassningsarbete som kommunen har påbörjat.

> *Kommentarer: Planen har kompletterats med ett förtydligande kring hur vattentjänstplanen förhåller sig till kommunens översiktsplan samt kommande klimatanpassningsplan.*

Dricksvatten

Vattentjänstplanen inkluderar en informativ nulägesbeskrivning av dricksvatten, samt den långsiktiga planen framåt, vilket ger en bra överblick. Det är något oklart om avsikten är att alla åtgärder som listas för dricksvatten inom ramen för vattentjänstplanens tidshorisont kommer vara slutförda till år 2037.

Kommentarer: Angivelsen handlar om att åtgärderna planeras ha påbörjats inom vattentjänstplanens tidshorisont. Texten har förtydligats avseende detta.

Länsstyrelsen gör bedömningen att vissa av åtgärderna behöver exempelvis ske mer omgående än andra Det kan tex handla om skydd av råvatten.

Kommentarer: De primära vattentäkterna som förser Eslövs kommun med dricksvatten, Bolmen och Vombsjön, är skyddade med vattenskyddsområde. Även vattentäkten i Hurva omfattas av vattenskyddsområde. Vattentjänstplanen har kompletterats med information om vattenskyddsområden för de primära vattentäkterna. Sydvatten som producerar dricksvatten för merparten av VA SYDs kunder i Eslövs kommun, arbetar på flera sätt med att säkra vattenkvalitén i råvattentäkterna.

Det är positivt att det framgår att nu gör ett långsiktigt arbete för att minska vattenförbrukningen. Som tillägg till nödvattenförsörjning behöver situationer med höjd beredskap också tas hänsyn till, vilket nämns i det allra sista stycket i planen. Följande skulle kunna läggas till i planen:

- Information om val av tidshorisont, år 2037.
- Information om vattenskyddsområden i kommunen.
- Hur stora vattenförlusterna generellt är på ledningsnätet.
- Tidshorisont för åtgärder för att upprätthålla dricksvattenförsörjningen vid skyfall

Kommentarer: Ett nytt avsnitt har lagts till som förklarar vattentjänstplanens tidshorisont. Vattenskyddsområden i kommunen finns för vattentäkten i Hurva. Texten om nuläge för dricksvatten är kompletterat med att de vattentäkter som används primärt för försörjning i kommunen är skyddade med vattenskyddsområde. Vattenförlusterna på dricksvattenledningsnätet var drygt 10% 2023 och har legat strax över 10% de senaste tre åren dess förinnan. Vattentjänstplanen har kompletterats med information om vattenförluster. Både VA SYD och Sydvatten arbetar med att säkra tillgången till dricksvatten, både vid normala driftsförhållanden och vid störningar, till exempel skyfall.

Spillvatten

I vattentjänstplanen finns en bra nulägesbeskrivning av spillvattenanläggningarna samt den långsiktiga planen framåt. Tillskottsvatten är en av de största

utmaningarna Eslövs kommun. Vissa åtgärder har gjorts på det allmänna spillvattenledningarna men det är viktigt att saneringsplanen som det hänvisas till blir klar. Vattentjänstplanen behöver redovisa det största bidragen från avlopps- och spillvatten till respektive vattenförekomst samt vilken påverkan befintliga och framtida utsläpp kan innebära för respektive förekomst. I denna sammanställning bör det framkomma var bräddningar sker samt påverkan på recipienter vilket framöver kan påverka kommunens möjligheter för att släppa ut spillvatten från befintliga reningsverk eller om eventuella nyetableringar i kommunen kommer att krävas. Det därför ett viktigt underlag för om vattentjänstplanen ska kunna användas i framtiden för den fysiska planeringen.

Kommentarer:
VA SYD rapporterar årligen hur avloppsverksamheten har fungerat till tillsynsmyndigheten. För Ellinge ARV sker rapporteringen till Länsstyrelsen och för övriga avloppsreningsverk sker rapporteringen till Eslövs kommun. Detaljer kring miljöpåverkan finns i dessa miljö- och årsrapporter.

Dagvatten och skyfall

Det framgår att 2020 antog Eslövs kommunfullmäktige en ”Dagvatten- och översvämningsplan! för Eslövs kommun. Det framgår dock att det i Eslövs kommun saknas detaljerade utredningar gjorda för åtgärderna kopplade till skyfall. I förslag till åtgärder pekas inte några enskilda anläggningar ut. Åtgärderna beskrivs i stället mera generellt. Det är viktig att kommunen kommer i gång med det långsiktiga arbetet för att ha en hållbar hantering av dagvatten och skyfallsäkring av va-anläggningarna. Ni kan tex i den klimatanpassningsplan som kommunen arbetar med ta med konkreta tidsatta åtgärder kopplade till va-anläggningarna.

Kommentarer: VA SYD arbetar med kontinuitetsplanering för att identifiera behov av åtgärder och genomföra dessa, så den allmänna VA-anläggningen ska fortsätta fungera även vid olika typer av störningar, till exempel skyfall. Vissa av dessa åtgärder behöver genomföras på själva VA-anläggningen och vissa behöver utföras utanför, för att skydda viktiga delar av VA-anläggningen. Det bedöms inte lämpligt att mer ingående beskriva sårbara delar av VA-anläggningen i en offentlig handling. Däremot behöver det fortsätta finnas en diskussion mellan kommunen och VA SYD om åtgärder för att säkerställa tillgången till rent vatten och hantering av avlopp vid olika typer av störningar. Eslövs vatten har ett ansvar för att arbeta vidare med vattentjänstplanens åtgärder vad gäller prioritering och tidsplaner samt årligen redovisa en uppföljning av åtgärderna till KSAU.

Utbyggnad på landsbygden

I samrådshandlingen visas bara vilken bebyggelse som har ett behov av allmänt VA, inte prioritering av utbyggnad. Detta kommer att kompletteras inför granskningsskedet av vattentjänstplanen.

I VA-utbyggnadsplanen finns det relativt stora områden med många fastigheter med enskild vattenförsörjning, där det inte bedöms finnas behov av allmänt dricksvatten. Det anges samtidigt att det inte finnas någon närmare information om enskilda dricksvattentäkters kvalitet eller kvantitet. Här är det fördelaktigt att få in information från boende. Det framtida klimatet och dess effekter behöver även beaktas i sammanhanget – särskilt om det är små grundvattenmagasin som nyttjas.

Kommentarer: Tidsplan på va-utbyggnadsområdena har kompletterats och finns med i granskningshandlingen. Kommunen har under samrådet fått in information från några fastigheter kring kvalitet och kvantitet på deras dricksvatten. Informationen har inkluderats i behovsbedömningen och de områden där det finns indikationer på problem med dricksvattnet kommer utredas vidare för att kunna fastställa om där finns ett behov av allmänt vatten eller inte. Områdena Östra Karaby, Stehags kyrkby samt Berga har därmed lagts som utredningsområden vad gäller dricksvatten.

Samrådskrets

Det framgår av det inskickade missivet av vem utöver Länsstyrelsen som har fått ta del av samrådsunderlaget för vattentjänstplanen.

Information

Länsstyrelsens yttrande begränsar inte Länsstyrelsens möjligheter att framgent ställa krav enligt lag (SFS 2006:412) om allmänna vattentjänster om uppgifter framkommer eller omständigheter uppstår som föranleder sådana krav.

1.2 Region Skåne

Region Skåne påpekar att det är av vikt att planera tydligare utifrån ett avrinningsområdesperspektiv för att nå utpekade miljökvalitetsnormer och tycker det perspektivet kan utvecklas i planen samt ett förtydligande kring vilka åtgärder som krävs för att uppnå god status i sjöar och vattendrag till 2027.

Kommentarer: Kommunen instämmer i vikten av att arbeta utifrån ett avrinningsområdesperspektiv för att nå utpekade miljökvalitetsnormer. Eslövs kommun är aktiv inom fyra vattenråd, Kävlingeåns vattenråd, Saxån-Braåns vattenråd, Ringsjöns vattenråd samt Rönne å vattenråd. Inom vattenråden samordnas åtgärder som syftar till att uppnå god ekologisk- och kemisk status i vattendrag och sjöar, något som Eslövs kommuns antagna naturplan tydligare beskriver. Vattentjänstplanen har kompletterats med information kring vattenrådens arbete. Eslövs kommun startade också förra året upp ett kunskapsråd för sjö- och vattendragsfrågor med aktörer från vattenråd, VA SYD, Sydvatten samt akademin, för att ytterligare stärka samverkan utifrån avrinningsområdesperspektivet.

Region Skåne påpekar att det är viktigt med en ökad samverkan kring vattenförsörjningen för att uppnå en hållbar vattenanvändning som bidrar till en resilient samhällsutveckling.

> *Kommentarer: Kommunen instämmer i vikten av ökad samverkan för en hållbar vattenförsörjning.*

Region Skåne lyfter att det finns en tydlig koppling mellan grönstruktur och möjligheterna till god vattenkvalitet samtidigt som stadens ekologiska och rekreativa värden berikas, samt gröna ytors värde ur ett klimatanpassningsperspektiv och ser gärna att vattentjänstplanen utvecklar det perspektivet ytterligare.

> *Kommentarer: Kommunen noterar synpunkten. Vattentjänstplanen har inte kompletterats med mer information utifrån detta utan kommunen arbetar bland annat med att ta fram en klimatanpassningsplan som tydligare kommer belysa de perspektiven.*

2. Kommunens nämnder, bolag och andra kommuner

2.1 Miljö- och samhällsbyggnadsnämnden

Planen föreslås delas upp utifrån att lägga de textblock som utgör underlag för åtgärderna i bilagor så att huvuddokumentet består av åtgärder samt beskrivning av organisation och uppföljningsprocess.

> *Kommentarer: Text och åtgärder är starkt sammankopplade och för att inte förlora kontexten behålls allt i samma dokument.*

Det är otydligt vilka mål som vattentjänstplanen ska styra mot. För att planen ska ha möjlighet att styra mot en önskad riktning krävs tydligare beskrivningar av mål, åtgärder, organisation och system för uppföljning.

> *Kommentarer: Den allmänna VA-anläggningen finns till för skyddet av människors hälsa och för skyddet av miljön. Det handlar bland annat om att människor ska få tillgång till dricksvatten, inte ska bli sjuka genom spridning av hälsofarliga bakterier och ämnen samt att förhindra att bebyggelse översvämmas av avloppsvatten. Det handlar också om att skydda våra viktiga vattenmiljöer mot övergödning och farliga ämnen. Tillsammans med Livsmedelslagen och Miljöbalken ställer Lagen om allmänna vattentjänster krav på den allmänna VA-anläggningen, kommunen och VA-huvudmannen. De åtgärder som presenteras syftar till att uppfylla kravet på den allmänna VA-anläggningen.*

Åtgärderna är generellt övergripande och det behöver bli tydligare vad som ska göras, när det ska göras, vem som ansvarar för att det görs samt vilka resurser det kräver.

> *Kommentarer: Vattentjänstplanens syfte är att på ett övergripande plan visa på vilka större åtgärder som krävs för att även i framtiden tillhandahålla vattentjänster utifrån behovet av skydd av människors hälsa och miljön. Den detaljeringsnivå som presenteras för åtgärderna har bedömts vara lämplig utifrån syftet med planen men även utifrån ett säkerhetsperspektiv. Ansvar för respektive åtgärd finns utpekat övergripande. Tidplan för åtgärderna bedöms inte lämplig att skriva ut eftersom tidplaner för VA SYDs åtgärder inte kan bestämmas av kommunfullmäktige i Eslövs kommun utan beslutas inom ramen för VA SYDs styrning enligt förbundsordningen. Information om VA SYDs detaljerade planering av åtgärder och prioriteringar delas med kommunen inom ramen för Eslövs vatten och andra samarbetsforum mellan VA SYD och Eslövs kommun.*

Saknas beskrivning kring hur planen ska följas upp och vem som ansvarar för det. Det behövs återkommande uppföljning av planen och Eslövs vattens roll behöver tydliggöras.

> *Kommentarer: Vattentjänstplanen anger att planen ska följas upp vart fjärde år, i samband med att kommunen följer upp översiktsplan och tar fram planeringsstrategi enligt PBL. I samrådshandlingen står det beskrivet att uppföljning av åtgärderna i vattentjänstplanen **förslås** ske inom ramen för Eslövs vatten, vilket har ersatts till **ska**. Uppföljning av åtgärderna i vattentjänstplanen sker inom ramen för Eslövs vatten, där Eslövs vatten också har ansvar att årligen återkomma med uppföljning av arbetet med åtgärderna till kommunstyrelsens arbetsutskott.*

Planen beskriver att förnyelsebehovet av såväl dricksvattennätet, spillvattennätet och dagvattennätet är stort samtidigt som förnyelsetakten på ledningssystem är under riksgenomsnittet. Det framgår inte i vilken takt förnyelsen ska ske och det blir därmed otydligt kring vilken ambitionsnivå/mål planen styr mot.

> *Kommentarer: Förnyelsetaktens behov är beroende av det specifika ledningsnätet ålder, material, geologi etc, riksgenomsnittet är därför inte relevant. Bedömningen för Eslöv är dock att förnyelsetakten behöver fördubblas under den kommande 10-årsperioden för att bibehålla ledningsnätets nuvarande status och för att minska risken för akuta driftsstörningar. VA SYD har inte någon fastställd målförnyelsetakt och behovet av förnyelse bedöms tillsammans med andra behov på va-anläggningen.*

Krävs tydlig tidsplan för VA-utbyggnadsområdena, vilket är viktigt bland annat utifrån planering av miljöbalktillsynen angående enskilda avlopp.

> *Kommentarer: Vattentjänstplanen har kompletterats med information om inom vilka 5-årsperioder som de olika VA-utbyggnadsområdena bedöms vara utbyggda inom.*

Det krävs mer underlag om vattentjänstplanen ska uppfylla lagkravet om redovisning av åtgärder som behöver vidtas för att de allmänna VA-anläggningarna ska fungera vid en ökad belastning på grund av skyfall. Planen innehåller beskrivningar av åtgärder som syftar till att ta fram sådana underlag och dessa föreslås prioriteras högt för att säkerställa att lagkravet uppfylls.

> *Kommentarer: Kontinuitetsarbetet är en prioriterad fråga för VA SYD. Den allmänna VA-anäggningen är en samhällsviktig verksamhet och VA SYD arbetar med att identifiera behov av åtgärder och genomföra dessa, så den allmänna VA-anläggningen ska fortsätta fungera även vid olika typer av störningar, till exempel skyfall. Vissa av dessa åtgärder behöver genomföras på själva VA-anläggningen och vissa behöver utföras utanför, för att skydda viktiga delar av VA-anläggningen. Det bedöms inte lämpligt att mer ingående beskriva sårbara delar av VA-anläggningen i en offentlig handling. Däremot behöver det fortsätta finnas en diskussion mellan kommunen och VA SYD om åtgärder för att säkerställa tillgången till rent vatten och hantering av avlopp vid olika typer av störningar.*

Åtgärder i Dagvatten- och översvämningsplanen som är antagen av kommunfullmäktige finns beskrivna även i vattentjänstplanen. För att undvika att samma instans antar samma åtgärder i två olika planer förslås att det görs en hänvisning till de åtgärderna istället för att inkludera dem i vattentjänstplanen.

> *Kommentarer: Dagvatten- och översvämningsplanens strategier och ställningstagande har tagits bort från vattentjänstplanen för att undvika dubbelstyrning. Istället görs en hänvisning till planen.*

2.6 Sydvatten

I vattentjänstplanen är det på några ställen formulerat som att vattnet VA SYD distribuerar i Eslövs kommun "köps" av Sydvatten. "Köper" blir en felaktig beskrivning då Eslövs kommun är delägare i Sydvatten. Kommunen har valt att dela upp ansvaret i försörjningskedjan med en dricksvattenproduktion och distribution till ett antal leveranspunkter i Sydvattens regi och distributionen ut till slutanvändaren i VA SYDs regi. Att använda sig av ”köper” indikerar ett slag affärsförhållande mellan Sydvatten och VA SYD som inte existerar. Förslag till text: Eslövs kommun är sedan 1966 delägare i Sydvatten. Bolagets uppdrag är att

producera dricksvatten till de 17 ägarkommunerna med totalt 1 miljon invånare. Sydvatten äger och driver Bolmentunneln, de två vattenverken Ringsjöverket och Vombverket samt huvudledningssystemet för distributionen av dricksvatten. Sydvatten distribuerar vatten till bolagets delägarkommuner som ansvarar för ledningsnätet inom respektive kommun. I Eslövs kommun är det VA SYD som distribuerar dricksvattnet ut i kommunen.

Kommentarer: Formuleringen har ändrats i enlighet med Sydvattens förslag.

Hurvas vattenverk planeras att läggas ner och Hurva ska i stället få dricksvatten genom nya överföringsledningar från Vombverket i Lunds kommun. Sydvatten önskar att dialog förs kring nyanslutningen så att eventuella justeringar eller utbyggnader i Sydvattens anläggningsdelar kan genomföras i god tid.

Kommentarer: Formuleringen i planen ger uppfattningen att Hurva ska få en egen överföringsledning från Vombverket. Så är inte fallet utan Hurva planeras att kopplas till orter som redan tidigare förses med vatten från Vombverket. Texten i planen har förtydligats angående ny överföring av dricksvatten till Hurva.

Det hänvisas till Sydvattens hållbarhets- och årsredovisning 2023 på några ställen. För att ge en tydligare bild av hur försörjningskedjan kring dricksvatten fungerar förslås att komplettera med en mer beskrivande text som tagits fram i samband med Malmö Stads vattentjänstplan.

Kommentarer: Texten i planen har ändrats i enlighet med Sydvattens synpunkt.

2.7 Malmö stad

Överväg att komplettera kapitlet om ansvar med eventuella befogenheter och skyldigheter.

Kommentarer: Synpunkten är noterad men inga ändringar har i detta avseende gjorts.

Planen hade blivit mer tillgänglig om den varit mindre omfattande.

Kommentarer: Planen har kortats ner på några ställen men är i stora drag kvar i sin helhet för att inte förlora viktig information och kontext.

3. Sakägare och övriga berörda

Arup/Kungabacken

3.1 Privatperson 1

Yttrandet gäller området Arup/Kungabacken och har invändningar vad gäller allmänt spillvatten då man anser att deras egen anläggning fungerar väl och att kostnaden för inkoppling är dyr, man anser sig därmed inte ha ett behov av inkoppling till allmänt spillvatten.

Kommentarer: Bedömningen att Arup/Kungabacken omfattas av utbyggnad vad gäller spillvatten grundar sig i lagen om allmänna vattentjänster 6 §. Området består av många fastigheter vilket gör att den totala miljöbelastningen från enskilda avloppsanläggningar blir stor. VA SYD erbjuder möjlighet att betala enligt en avbetalningsplan. Området är inte utpekat som ett utbyggnadsområde för dricksvatten då det inte finns några indikationer på eventuella problem med vare sig kvalitet eller kvantitet. I samband med utbyggnad av spillvatten kommer behovet av dricksvatten dock ses över. Skulle förutsättningar på något sätt har ändrats så att det finns indikationer på risk för människors hälsa kan dricksvatten också komma att byggas ut.

3.2 Privatperson 2

Yttrandet gäller området Arup/Kungabacken och påpekar att de fått information om vattentjänstplanen även om de inte bor i området utan endast har åkermark.

Kommentarer: Kommunen noterar detta.

Högseröd

3.3 Privatperson 3

Yttrandet gäller Högseröd och synpunkten berör att fastigheten har enskild spill- och dricksvattenanläggning som fungerar bra och det finns därmed inget behov av allmänt VA, vill inte bli inkopplade.

Kommentarer: Bedömningen att Högesröd omfattas av utbyggnad vad gäller spillvatten grundar sig i lagen om allmänna vattentjänster 6 §. Området består av många fastigheter vilket gör att den totala miljöbelastningen från enskilda avloppsanläggningar blir stor. Området är inte utpekat som ett utbyggnadsområde för dricksvatten då det inte finns några indikationer på eventuella problem med vare sig kvaliteten eller kvantiteten. I samband med

utbyggnad av spillvatten kommer behovet att dricksvatten dock ses över. Skulle förutsättningar på något sätt har ändrats så att det finns indikationer på risk för människors hälsa kan dricksvatten också komma att byggas ut.

3.4 Privatperson 4

Yttrandet gäller Högseröd och menar att fastigheten har godkänd avloppsanläggning och därmed inget behov av att anslutas till kommunalt dricks- och spillvatten. Har även invändningar på att kommunen inte har laglig rätt att göra åtgärder på deras fastighet. Bifogat bilder på sina enskilda anläggningar.

Kommentarer: Bedömningen att Högesröd omfattas av utbyggnad vad gäller spillvatten grundar sig i lagen om allmänna vattentjänster 6 §. Området består av många fastigheter vilket gör att den totala miljöbelastningen från enskilda avloppsanläggningar blir stor. Området är inte utpekat som ett utbyggnadsområde för dricksvatten då det inte finns några indikationer på eventuella problem med vare sig kvaliteten eller kvantiteten. I samband med utbyggnad av spillvatten kommer behovet att dricksvatten dock ses över. Skulle förutsättningar på något sätt har ändrats så att det finns indikationer på risk för människors hälsa kan dricksvatten också komma att byggas ut.

3.5 Privatperson 5

Yttrandet gäller Högseröd och menar att fastigheten har egna dricksvatten- och avloppsanläggningar som funkar bra. Har installerat ett nytt minireningsverk och undrar om de kan tvingas till kommunalt VA ändå samt om det finns alternativa lösningar.

Kommentarer: Bedömningen att Högesröd omfattas av utbyggnad vad gäller spillvatten grundar sig i lagen om allmänna vattentjänster 6 §. Området består av många fastigheter vilket gör att den totala miljöbelastningen från enskilda avloppsanläggningar blir stor. För fastighetsägare som har en nyare avloppsanläggning kan det bli aktuellt med en ersättning för onyttigbliven enskild anläggning. Det är en bedömning från fall till fall men slutna tankar som är max tio år gamla ersätts enligt praxis. Är det en anläggning som är yngre än 10 år och den är godkänd så kan fastighetsägaren ansöka om ersättning mot uppvisade av kvitto. Ersättningen beräknas med 10 års rak avskrivningstid på anläggningens ursprungliga anskaffningsvärde. Ersättningen får ej överstiga anläggningsavgiften. Området är inte utpekat som ett utbyggnadsområde för dricksvatten då det inte finns några indikationer på eventuella problem med vare sig kvaliteten eller kvantiteten. I samband med utbyggnad av spillvatten kommer behovet att dricksvatten dock ses över. Skulle förutsättningar på något sätt har ändrats så att det finns indikationer på risk för människors hälsa kan dricksvatten också komma att byggas ut.

3.6 Privatperson 6

Yttrandet gäller Högseröd och synpunkten berör att fastigheten har egen både dricks- och spillvattenanläggning som fungerar bra och ser inget behov av allmänt VA.

Kommentarer: Bedömningen att Högesröd omfattas av utbyggnad vad gäller spillvatten grundar sig i lagen om allmänna vattentjänster 6 §. Området består av många fastigheter vilket gör att den totala miljöbelastningen från enskilda avloppsanläggningar blir stor. Området är inte utpekat som ett utbyggnadsområde för dricksvatten då det inte finns några indikationer på eventuella problem med vare sig kvaliteten eller kvantiteten. I samband med utbyggnad av spillvatten kommer behovet att dricksvatten dock ses över. Skulle förutsättningar på något sätt har ändrats så att det finns indikationer på risk för människors hälsa kan dricksvatten också komma att byggas ut.

Brödåkra/Utteröd

3.7 Privatperson 7

Yttrandet berör Brödåkra/Utteröd och synpunkten belyser att kostnaden för inkoppling till allmänt VA bör hållas nere så mycket som möjligt.

Kommentarer: Hur mycket varje fastighetsägare måste betala vid anslutning beror på flera saker. För det första när anslutningen sker då VA-taxen justeras i princip varje år och avgift tas ut när det finns en avslutning. När VA SYD bygger ut allmänt VA och ett verksamhetsområde upprättas betalar fastighetsägaren för: Ledningsdragningen på sin egen tomt, anläggningsavgift som är en engångskostnad samt brukningsavgift till VA SYD enligt gällande taxa. På VA SYDs hemsida finns information om vad det kan kosta för en normalvilla att anslutas till alla vattentjänster i Eslövs kommun.

3.8 Privatperson 8

Yttrandet berör Brödåkra/Utteröd och synpunkten belyser att de överlag ställer sig positiva till planen men att de har ett relativt nytt enskilt avlopp och därmed önskar att Brödåkra/Utteröd läggs senare i prioriteringen av utbyggnad så de får längre tid på sig att förbereda sig för den ekonomiska konsekvensen.

Kommentarer: För fastighetsägare som har en nyare avloppsanläggning kan det bli aktuellt med en ersättning för onyttigbliven enskild anläggning. Det är en bedömning från fall till fall men slutna tankar som är max tio år gamla ersätts enligt praxis. Är det en anläggning som är yngre än 10 år och den är godkänd så kan fastighetsägaren ansöka om ersättning mot uppvisade av kvitto. Ersättningen beräknas med 10 års rak avskrivningstid på

anläggningens ursprungliga anskaffningsvärde. Ersättningen får ej överstiga anläggningsavgiften. Området är inte utpekat som ett utbyggnadsområde för dricksvatten då det inte finns några indikationer på eventuella problem med vare sig kvaliteten eller kvantiteten. I samband med utbyggnad av spillvatten kommer behovet att dricksvatten dock ses över. Skulle förutsättningar på något sätt har ändrats så att det finns indikationer på risk för människors hälsa kan dricksvatten också komma att byggas ut.

Berga

3.9 Privatperson 9

Yttrandet berör Berga och synpunkten belyser dels att man anser att kommunens hantering av samrådsmötet var bristande i att utskicket om information om samrådsmötet kom för tätt inpå mötet samt att samrådstiden var för kort och sträckte sig över julen. Yttrandet lyfter även att de har egna fungerande dricksvatten- och avloppsanläggningar och är inte i behov av kommunalt VA. Yttrandet kommer från två fastigheter i området.

Kommentarer: Dessvärre kom utskicket med information om samrådsmötet senare på grund av en miss av posten vilket var olyckligt. Kommunen tog till sig kritiken kring upplevd kort samrådstid och förlängde samrådstiden från 16 december till 8 januari. Området består av många fastigheter vilket gör att den totala miljöbelastningen från enskilda avloppsanläggningar blir stor. Området ligger också nära ett befintligt verksamhetsområde. Bedömningen som gjorts grundar sig i lagen om allmänna vattentjänster 6 §. Området är inte utpekat som ett utbyggnadsområde för dricksvatten. Under samrådet inkom dock synpunkter från området som indikerar att det kan finnas problem med dricksvattnet. Därmed läggs området som ett utredningsområde för dricksvatten, vilket innebär att kommunen måste samla in mer information om dricksvattnet i området innan ett beslut om behoven omfattas av lagen om allmänna vattentjänster 6 § eller inte kan tas, det vill säga, om det behöver byggas ut kommunalt dricksvatten eller inte.

3.10 Privatperson 10

Yttrandet berör Berga och belyser att fastigheten har stora problem med översvämningar minst två gånger om året. Deras hage står ofta under vatten samt att de förra vintern hade översvämning så det gick in vatten i garage, stall och nära bostadshuset. Bifogat finns några bilder som visar på stående vatten i bland annat hagen.

Kommentarer:
Bedömningen är att de problem som finns på fastigheten beror på inrinnande vatten från högre liggande jordbruksmark. Detta är fastighetsägarens ansvar

att skydda sig mot. Dagvattenanläggning byggs ut om fastigheten inte kan hantera det dagvatten som uppstår inom fastigheter för bebyggelse, främst hushåll. Däremot får inte den allmänna VA-anläggningen byggas ut för att ta hand om vatten från jordbruksmark, det är inte syftet med den allmänna VA-anläggningen.

3.11 Privatperson 11

Yttrandet gäller Berga och belyser att det finns problem med översvämningar i området vilket också fått påverkan på dricksvattnet. Skriver att det är ett flertal fastigheter i närheten som har problem. Belyser också att de under sommartid ofta får hämta vatten med tank för att fylla på brunnar, och att detta gäller andra fastigheter med. Fastigheten i fråga har på gränsen till kapacitetsproblem varje sommar.

Kommentarer:
Bedömningen är att de problem som finns på fastigheterna beror på inrinnande vatten från högre liggande jordbruksmark. Detta är fastighetsägarens ansvar att skydda sig mot. Dagvattenanläggning byggs ut om fastigheten inte kan hantera det dagvatten som uppstår inom fastigheter för bebyggelse, främst hushåll. Däremot får inte den allmänna VA-anläggningen byggas ut för att ta hand om vatten från jordbruksmark, det är inte syftet med den allmänna VA-anläggningen.

Området är inte utpekat som ett utbyggnadsområde för dricksvatten. Under samrådet inkom dock synpunkter från området som indikerar att det kan finnas problem med dricksvattnet. Därmed läggs området som ett utredningsområde för dricksvatten, vilket innebär att kommunen närmaste måste samla in mer information om dricksvattnet i området innan ett beslut om behoven omfattas av lagen om allmänna vattentjänster 6 § eller inte kan tas, det vill säga, om det behöver byggas ut kommunalt dricksvatten eller inte.

3.12 Privatperson 12

13 personer från fastigheter i området Berga har inkommit med ett gemensamt yttrande. Synpunkterna grundar sig i att man inte ser något behov av allmänt VA i området då de har fungerande egna dricks- och spillvattenanläggningar. Yttrandet har också invändningar på hur behovsbedömningen är utförd. Ställer sig frågande kring deras avlopps miljöpåverkan på Saxån, gränsdragningarna till vilka fastigheter som inkluderats och inte i området, bristen på krisberedskapsperspektiv samt de ekonomiska konsekvenserna av utbyggnad.

Kommentarer: Området består av många fastigheter vilket gör att den totala miljöbelastningen från enskilda avloppsanläggningar blir stor. En del av fastigheterna inom området Berga ligger inom avrinningsområdet som avvattnas mot Långgropen vidare mot Saxån och resterande fastigheter ligger

inom avrinningsområdet som avvattnas mot recipienten Bråån. Området ligger också nära ett befintligt verksamhetsområde. Bedömningen som gjorts grundar sig i lagen om allmänna vattentjänster 6 §. En övergripande bedömning kring vilka fastigheter som inkluderat och inte i området har utförts, exakta gränsdragningar för området som omfattas av utbyggnad tas fram i samband med när området utreds för inrättande av verksamhetsområde. Området är inte utpekat som ett utbyggnadsområde för dricksvatten. Under samrådet inkom dock synpunkter från området som indikerar att det kan finnas problem med dricksvattnet. Därmed läggs området som ett utredningsområde för dricksvatten, vilket innebär att kommunen måste samla in mer information om dricksvattnet i området innan ett beslut om behoven omfattas av lagen om allmänna vattentjänster 6 § eller inte kan tas, det vill säga, om det behöver byggas ut kommunalt dricksvatten eller inte.

Östra Karaby

3.13 Privatperson 13

Yttrandet gäller Östra Karaby och synpunkten belyser att fastigheten de senaste åren haft en del problem med dricksvatten från grävd brunn, både vad gäller kvantitet och kvalitet. Därmed tittar de på att borra en ny brunn vilket flera grannar i byn gjort de senaste åren. Problemen kan därmed ha försvunnit för många men det hade varit intressant att undersöka behovet av dricksvatten tydligare vid anslutning till kommunalt avlopp för att se hur behovet egentligen är.

Kommentarer: Området är inte utpekat som ett utbyggnadsområde för dricksvatten. Under samrådet inkom dock synpunkter från området som indikerar att det kan finnas problem med dricksvattnet. Därmed läggs området som ett utredningsområde för dricksvatten, vilket innebär att kommunen måste samla in mer information om dricksvattnet i området innan ett beslut om behoven omfattas av lagen om allmänna vattentjänster 6 § eller inte kan tas, det vill säga, om det behöver byggas ut kommunalt dricksvatten eller inte.

3.14 Privatperson 14

Yttrandet gäller Östra Karaby och synpunkten belyser att fastigheten har behov av allmänt dricksvatten och att behovet delas av många fastigheter i byn.

Kommentarer: Området är inte utpekat som ett utbyggnadsområde för dricksvatten. Under samrådet inkom dock synpunkter från området som indikerar att det kan finnas problem med dricksvattnet. Därmed läggs området som ett utredningsområde för dricksvatten, vilket innebär att kommunen måste samla in mer information om dricksvattnet i området innan ett beslut om behoven omfattas av lagen om allmänna vattentjänster 6 § eller

inte kan tas, det vill säga, om det behöver byggas ut kommunalt dricksvatten eller inte.

3.15 Privatperson 15

Yttrandet gäller Östra Karaby och synpunkten belyser att personen bott där under många år och aldrig haft några problem med sina egna dricks- och spillvattenanläggningar. Ser inte behovet att ansluta sig till kommunalt VA samt att kostnaden är hög.

Kommentarer: Bedömningen att Östra Karaby omfattas av utbyggnad vad gäller spillvatten grundar sig i lagen om allmänna vattentjänster 6 §. Området består av många fastigheter vilket gör att den totala miljöbelastningen från enskilda avloppsanläggningar blir stor. Området är inte utpekat som ett utbyggnadsområde för dricksvatten. Under samrådet inkom dock synpunkter från området som indikerar att det kan finnas problem med dricksvattnet. Därmed läggs området som ett utredningsområde för dricksvatten, vilket innebär att kommunen måste samla in mer information om dricksvattnet i området innan ett beslut om behoven omfattas av lagen om allmänna vattentjänster 6 § eller inte kan tas, det vill säga, om det behöver byggas ut kommunalt dricksvatten eller inte.

3.16 Privatperson 16

Yttrandet gäller Östra Karaby och synpunkten belyser bland annat att det är mer än 100 meter mellan några fastigheter i byn. Bifogat finns både bilder och information om fastighetens nyligen installerade markbädd. De har också, som många andra i byn, nyligen borrat efter eget vatten. De anser sig inte ha något behov av allmänt VA idag och önskar att utbyggnad av deras område i så fall tas med först i nästa vattentjänstplan.

Kommentarer: Informationen är noterad. Kommunen vill förtydliga att 100 meter mellan adresspunkter har varit en utgångspunkt, men för att göra en så bra och rättvis bedömning som möjligt måste det finnas utrymme för flexibilitet, där det blir en bedömning i varje enskilt fall. Bedömningen som är utförd nu är också övergripande, exakta gränsdragningar för området tas fram i samband med när området utreds för inrättande av verksamhetsområde.

Bedömningen att Östra Karaby omfattas av utbyggnad vad gäller spillvatten grundar sig i lagen om allmänna vattentjänster 6 §. Området består av många fastigheter vilket gör att den totala miljöbelastningen från enskilda avloppsanläggningar blir stor. Området är dock inte utpekat som ett utbyggnadsområde för dricksvatten. Under samrådet inkom dock synpunkter från området som indikerar att det kan finnas problem med dricksvattnet. Därmed läggs området som ett utredningsområde för dricksvatten, vilket

innebär att kommunen närmaste måste samla in mer information om dricksvattnet i området innan ett beslut om behoven omfattas av lagen om allmänna vattentjänster 6 § eller inte kan tas, det vill säga, om det behöver byggas ut kommunalt dricksvatten eller inte.

Stehags Kyrkby

3.17 Privatperson 17

Yttrandet gäller området Stehags kyrkby och synpunkten belyser att fastigheten har otjänligt dricksvatten. Bifogat finns vattenprovtagningar som visar anmärkningar på bland annat e-koli och koliforma bakterier, samt höga halter klorid. Brunnen har spolats utan resultat på bättre vattenkvalitet. Har ett stort behov av utbyggnad av kommunalt dricksvatten då de för nuvarande får hämta vatten hos vänner.

Kommentarer: Området är inte utpekat som ett utbyggnadsområde för dricksvatten. Under samrådet inkom dock synpunkt från området som indikerar att det kan finnas problem med dricksvattnet. Därmed läggs området som ett utredningsområde för dricksvatten, vilket innebär att kommunen måste samla in mer information om dricksvattnet i området innan ett beslut om behoven omfattas av lagen om allmänna vattentjänster 6 § eller inte kan tas, det vill säga, om det behöver byggas ut kommunalt dricksvatten eller inte.

Billinge Norra

3.18 Privatperson 18

Yttrandet gäller Billinge Norra och synpunkten belyser att fastigheten har kommunalt avlopp och eget dricksvatten vilket fungerat bra i många år och ser inget behov att ha kommunalt vatten.

Kommentarer: Billinge Norra är inte utpekat som ett utbyggnadsområde och omfattas därmed inte av utbyggnad av dricksvatten. Fastigheter i området kommer därmed fortsatt försörja sig via egna dricksvattenanläggningar.

Öslöv

3.19 Privatperson 19

Yttrandet gäller Öslöv och synpunkten belyser att fastigheten har bra eget dricksvatten och vill ej kopplas på det kommunala dricksvattennätet.

Kommentarer: Öslöv är inte utpekat som ett utbyggnadsområde för dricksvatten och kommer därmed inte att kopplas på det kommunala dricksvattennätet.

3.20 Privatperson 20

Yttrandet gäller Öslöv och synpunkten belyser att fastigheten har egenborrad brunn som fungerar bra och vill därmed inte kopplas på det kommunala dricksvattennätet.

Kommentarer: Öslöv är inte utpekat som ett utbyggnadsområde för dricksvatten och kommer därmed inte att kopplas på det kommunala dricksvattennätet.

Hunneberga

3.21 Privatperson 21

Yttrandet kommer från en fastighet belägen en bra bit utanför området Hunneberga som är med i planen som ett uppföljningsområde. Synpunkten belyser att fastigheten har problem med dricksvattenkvaliteten och att den har försämrats när det skett nybyggnation i området och det är svårt att följa kvaliteter då den är föränderlig. Fastigheten ser att tillgång till kommunalt VA är att föredra.

Kommentarer: *I bedömningen av behov av allmänna vattentjänster förhåller sig kommunen till lagen om allmänna vattentjänster 6 §, vilket bland annat innebär att förhålla sig till att det ska vara ett större sammanhang vilket enligt praxis innebär att 20-30 fastigheter ska ligga samlat, även om det kan variera beroende på omständigheterna. Fastigheten i fråga ligger en bit utanför området Hunneberga som omfattas i planen. Er fastighet är därmed dessvärre inte aktuell för allmän dricksvattenförsörjning. Det finns dock alltid en möjlighet att kontakta VA SYD för att kolla närmare på förutsättningarna att ansluta sig via avtal till någon vattentjänst om ens fastighet ligger utanför ett verksamhetsområde. Beroende på förutsättningarna görs en bedömning utifrån fall till fall.*

3.22 Privatperson 22

Yttrandet gäller Hunneberga och synpunkten belyser att det är orimliga kostnader att ansluta sig till allmänt VA.

Kommentarer: Hunneberga är inte utpekat som ett utbyggnadsområde för vare sig dricksvatten eller spillvatten och omfattas därmed inte av utbyggnad av kommunalt VA. Hunneberga är kategoriserat som ett uppföljningsområde vilket innebär att området inte bedöms uppfylla kraven i 6 § LAV. Området bevakas dock och om ny information tillkommit eller om förutsättningarna ändrats vid en revidering av planen kan en ny bedömning komma att göras.

Öslövs Ry

3.23 Privatperson 23

Yttrandet gäller Öslövs Ry och belyser att fastigheten har en egen väl fungerande avloppsanläggning samt dricksvattenbrunn som fungerar bra. Ser inget behov av kommunalt VA och vill inte heller ha det.

> *Kommentarer: Öslöv Ry är inte utpekat som ett utbyggnadsområde för vare sig dricksvatten eller spillvatten och omfattas därmed inte av utbyggnad av kommunalt VA. Öslövs Ry är kategoriserat som ett uppföljningsområde vilket innebär att området inte bedöms uppfylla kraven i 6 § LAV. Området bevakas dock och om ny information tillkommit eller om förutsättningarna ändrats vid en revidering av planen kan en ny bedömning komma att göras.*

3.24 Privatperson 24

Yttrandet gäller en fastighet belägen utanför området Öslövs Ry och belyser hur fastighetens dricksvattenbrunn ofta har sinnat och därmed har en ny djupbrunn borrats. De borrade två djupbrunnar men ingen av dem har resulterat i tillräckligt mycket vatten. Ena brunnen gav cirka 25-30 liter/timme men vattnet är salt. Andra brunnen ger cirka 10 liter/timme och är tjänligt med anmärkning. Belyser att en del fastigheter runt om kan ha samma problem. Vill uppmärksamma att de har problem med både kvalitet och kvantiteten vad gäller dricksvatten och hade gärna fått kommunalt vatten.

> *Kommentarer: I bedömningen av behov av allmänna vattentjänster förhåller sig kommunen till lagen om allmänna vattentjänster 6 §, vilket bland annat innebär att förhålla sig till att det ska vara ett större sammanhang vilket enligt praxis innebär att 20-30 fastigheter ska ligga samlat, även om det kan variera beroende på omständigheterna. Fastigheten i fråga ligger en bit utanför området Öslövs Ry som omfattas i planen. Er fastighet är därmed dessvärre inte aktuell för allmän dricksvattenförsörjning. Det finns dock alltid en möjlighet att kontakta VA SYD för att kolla närmare på förutsättningarna att ansluta sig via avtal till någon vattentjänst om ens fastighet ligger utanför ett verksamhetsområde. Beroende på förutsättningarna görs en bedömning utifrån fall till fall.*

Saxån

3.25 Privatperson 25

Yttrandet gäller översvämningar vid Saxån. Synpunkter belyser att Saxån får ta emot mer vatten än vad klarar av och att det krävs åtgärder för att minska flödet och risken för översvämningar. Personen lyfter även att beskrivningen av kapaciteten i spillvattensystemet beskrivs olika i översiktsplanen och vattentjänstplanen.

Kommentarer: Kommunen inrättade under 2024 ett kunskapsråd för sjö- och vattendragsfrågor som en följd av de omfattade översvämningarna vintern 23/24. Kunskapsrådet består av representanter från kommunen, Sydvatten, VA SYD, vattenråd och akademin. Kunskapsrådets arbete har mynnat ut i en åtgärdsplan som antogs av kommunstyrelsen den 4 mars 2025. Kommunstyrelsen beslutade den 4 mars att medel ska avsättas för att ta fram en översvämningskartering för Saxån, likt de karteringar som MSB tagit fram för Kävlingeån och Rönne Å. Karteringen är ett första steg för att möjliggöra att söka extern finansiering för genomförande av åtgärder längs med ån.

Kommunen är också i processen att ta fram en klimatanpassningsplan som syftar till att utveckla klimatanpassningsarbetet och därigenom öka kommunens förmåga att hantera klimatrelaterade väderhändelser. Åtgärder kopplat till översvämningar kommer hanteras inom ramen för klimatanpassningsplanen.

Vid Saxån har dikningsföretag problem med höga flöden. Eftersom dikningsföretag är en viktig del i avledningen av dagvatten men det generellt finns oklarheter i kapacitet, ansvar och driftsfrågor är det utpekat att utredas närmare som en åtgärd i vattentjänstplanen. Diken behöver utformas så att de inte skadas av höga flöden. Det kan till exempel handla om att göra om konventionella diken till tvåstegsdiken. Generellt behöver diken skötas och slänter som skadas behöver åtgärdas så att de inte riskerar att kollapsa. Många gånger är det dikningsföretag som ska utföra dessa åtgärder.

Det information om spillvattennätets kapacitet som finns i vattentjänstplanen är den som är korrekt idag. Ny kunskap har tillkommit sedan översiktsplanen. I samband med nya utbyggnadsområden i Marieholm har fördröjning av dagvatten utretts och det planeras för ett antal åtgärder för att inte belasta Saxån mer än vad som tillåts enligt dikningsföretaget.

3.26 Privatperson 26

Yttrandet gäller översvämningar vid Reslöv, Saxån. Synpunkten belyser att Saxån får ta emot mer vatten från spill- och dagvatten än vad den klarar av och att det krävs åtgärder för att minska utsläppen, flödet och risken för översvämningar. Önskar se åtgärder i vattentjänstplanen kring hur de redan förekommande översvämningarna i Reslöv och Marieholm ska minska.

> *Kommentarer: Att utreda och fortsätta åtgärda tillskottsproblematiken i Marieholm är utpekat som en åtgärd i vattentjänstplanen. Åtgärder för att komma till rätta med tillskottsvatten till spillvattennätet kan innebära högre belastning på dagvattennätet och recipienten. Därför behöver konsekvenserna på dagvattenanläggningen och recipienten beskrivas och eventuellt utredas i arbetet med tillskottsvatten. Marieholms tätort utgör dock en väldigt liten del*

av det område som avvattnas till Saxån och ortens påverkan är och kommer att vara liten i förhållande till påverkan från framför allt från jordbruksmarken och Eslövs tätort.

Se även svar till privatperson 25

Kommunledningskontoret,
Tillväxtavdelningen

Anita Wallin	Mikael Vallberg	Sanna Perlborn
Avdelningschef	Plan- och exploateringschef	Verksamhetsutvecklare
Tillväxtavdelningen	Tillväxtavdelningen	Administrativa avdelningen

Bilaga till Eslövs kommuns vattentjänstplan

- *Undersökning av betydande miljöpåverkan*

Innehåll

Inledning....2
Vattentjänstplanen....3
Undersökning....3
Sammanvägd bedömning....6

Inledning

Eslövs kommun har i samverkan med VA SYD tagit fram en vattentjänstplan som beskriver en långsiktig planering av hur behovet av allmänna vattentjänster ska tillgodoses samt vilka åtgärder som behöver vidtas för att de allmänna VA-anläggningarna ska fungera vid en ökad belastning på grund av skyfall. Vattentjänstplanen omfattas av 6 kap. i miljöbalken och därmed syftar denna undersökning att fastställa om vattentjänstplanen antas medföra en betydande miljöpåverkan eller inte. Om planen bedöms innebära en betydande miljöpåverkan ska en strategisk miljöbedömning med miljökonsekvensbeskrivning upprättas. Undersökningen om vattentjänstplanen antas medföra en betydande miljöpåverkan eller inte har utförts parallellt med framtagandet av vattentjänstplanen och bedömningen kommer ställas ut för samråd samtidigt som vattentjänstplanen.

Vattentjänstplanen

I juni 2022 beslutade Sveriges riksdag, som en följd av propositionen Vägar till hållbara vattentjänster (2021/22:208), om ändringar av lag om allmänna vattentjänster (LAV). Till 6 § LAV gjordes tillägg som innebär att varje kommun senast 1 januari 2024 ska ha en aktuell vattentjänstplan. Planen ska enligt den lagstiftning som trädde i kraft den 1 januari 2023 redogöra för: kommunens långsiktiga planering av hur behovet av allmänna vattentjänster ska tillgodoses, samt kommunens bedömning av vilka åtgärder som behöver vidtas för att de allmänna va-anläggningarna ska fungera vid en ökad belastning på grund av skyfall.

Undersökning

Enligt miljöbalken 6 kap. 6 § ska kommunen göra en bedömning av om vattentjänstplanen antas medföra en betydande miljöpåverkan. Om undersökningen visar att planen inte kan antas medföra en betydande miljöpåverkan behöver ingen strategisk miljöbedömning tas fram. Om undersökningen istället visar att vattentjänstplanen antas medföra en betydande miljöpåverkan ska en miljökonsekvensbeskrivning tas fram.

Undersökningen om vattentjänstplanen antas ge upphov till betydande miljöpåverkan har gjorts utifrån 2-4 §§ miljöbedömningsförordningen (2017:966) och miljöbalkens 6 kap. 5-7§. För att tydliggöra vilka aspekter som har bedömts har en checklista använts och resultatet redovisas i Tabell 1 nedan.

Bedömning miljöpåverkan	Negativ	Ingen	Positiv	Kommentar
Globala mål, Agenda 2030			x	Vattentjänstplanen antas bidra till målen: rent vatten och sanitet för alla, hållbara städer och samhällen, ekosystem och biologisk mångfald samt hav och marina resurser
Regionala planer			x	Vattentjänstplanen antas bidra till en rad av Region Skånes miljömål, som är samma mål som för de nationella miljökvalitetsmålen.
Översiktsplan		x		Vattentjänstplanen påverkar möjligheten av genomförandet av översiktsplan och därmed är det viktigt att de synkas.
Nationella miljökvalitetsmål			x	Vattentjänstplanen antas bidra till målen: Ingen övergödning, levande sjöar och vattendrag, grundvatten av god kvalitet. Bidrar indirekt till en rad av de andra målen.
Naturreservat		x		Ingen direkt påverkan, möjligtvis en viss positiv påverkan på Bosarps Järr naturreservat.
Vattenskyddsområde		x		Vattentjänstplanen antas inte ha någon påverkan på något vattenskyddsområde.
Biotopskyddsområde		x		Vattentjänstplanen antas inte ha någon påverkan på något biotopskyddsområde. I enskilda projekt behöver frågan bevakas eftersom det kan finnas påverkan beroende på exempelvis en ny överföringsled placeras.
Djur- och växtskyddsområde		x		Vattentjänstplanen antas inte ha någon påverkan på något djur- och växtskyddsområde. I enskilda projekt behöver frågan bevakas eftersom det kan finnas påverkan beroende på exempelvis en ny överföringsled placeras.
Yt- och grundvatten-påverkan			x	Vattentjänstplanen antas ha en positiv yt- och grundvattenpåverkan utifrån bland annat att områden i VA-utbyggnadsplanen ansluts till kommunalt VA med bättre rening.
Våtmarker		x		Vattentjänstplanen antas inte ha någon påverkan på våtmarker.
Strandskydd	x			VA-anläggningar inom strandskyddsområde kan komma att påverkas av vattentjänstplanen. I enskilda projekt behöver frågan bevakas eftersom arbeten kan behöva utföras inom områden som omfattas av strandskydd.
Miljökvalitetsnormer vatten			x	Vattentjänstplanen antas ha en positiv påverkan för miljökvalitetsnormer för vatten.

Förorenad mark		x		Vattentjänstplanen antas inte ha någon påverkan kopplat till förorenad mark.
Översvämning		x		Vattentjänstplanen i sig antas inte ha någon påverkan kopplat till översvämningar. Enskilda projekt kan minska problem med översvämningar men då främst inne på fastigheter.
Skred, ras och erosion		x		Vattentjänstplanen antas inte ha någon påverkan kopplat till skred, ras och erosion.
Kulturvärden		x		Åtgärder i vattentjänstplanen ligger inom område för särskilt värdefull kulturmiljö, men åtgärderna anses inte ha någon direkt påverkan på kulturvärdena. Detta undersöks närmare vid projektering.
Fornminnen		x		Beroende på projektering kan åtgärder i vattentjänstplanen vara inom område för fornminnen. I enskilda projekt behöver frågan bevakas eftersom det kan innebära en påverkan beroende på var exempelvis en ny överföringsled placeras. Detta undersöks närmare vid projektering.
Landskapsbild		x		Vattentjänstplanen antas inte ha någon påverkan på landskapsbilden.
Riksintresse friluftsliv		x		Vattentjänstplanen antas inte ha någon påverkan på riksintresseområde för friluftsliv.
Riksintresse naturvård			x	Bosarps Jär ligger inom område för riksintresse naturvård. Vattentjänstplanen pekar ut Bosarps Jär som ett utbyggnadsområde och därmed kan det antas få positiva effekter för naturvården.
Natura 2000-område		x		Åtgärder för rening av dagvatten innan det släpps till Långa kärr, som är ett Natura 2000-område, kan förbättra föroreningsbelastningen i området. Eftersom vattentjänstplanen inte anger detaljerna för dessa åtgärder går det inte att bedöma påverkan på Natura 2000-området. Detta behöver undersökas i det specifika projektet. Inget övrigt Natura 2000-område anses påverkas av vattentjänstplanen.
Riksintresse totalförsvar		x		Vattentjänstplanen innehåller åtgärder som ligger inom område för riksintresset totalförsvar hinderfrihet, men antas inte ha någon påverkan.

Tabell 1. *Bedömning om Eslövs kommun vattentjänstplanen antas medföra en betydande miljöpåverkan eller inte.*

Sammanvägd bedömning

Den sammanvägda bedömningen är att vattentjänstplanen inte kommer medföra en betydande miljöpåverkan. En strategisk miljöbedömning med miljökonsekvensbeskrivning behöver därmed inte upprättas. I specifika projekt som vattentjänstplanen beskriver, till exempel ombyggnader av avloppsreningsverk och anläggande av överföringsledningar, kommer miljökonsekvenser att behöva utredas och bedömas i det fortsatta arbetet med respektive åtgärd.

ESLÖVS KOMMUN

KS 2024/391

2025-03-20

Dick Fredholm

dick.fredholm@eslov.se

Kommunstyrelsen

Återrapport medborgarundersökning 2024

Förslag till beslut

- Informationen läggs till handlingarna.

Ärendebeskrivning

Under hösten 2024 genomförde Eslövs kommun en medborgarundersökning för att mäta invånarnas uppfattningar om kommunens service, trygghet och inflytande. Resultaten jämförs både med rikssnittet och med föregående undersökning för att identifiera trender och förändringar.

Generellt sett visar undersökningen att kommunen har tappat i nöjdhet inom flera områden, särskilt äldreomsorgen och tryggheten. Det finns även områden där kommunen presterar i nivå med riket, men trenden pekar på en övergripande försämring.

Undersökningen bygger på svar från totalt 441 personer, vilket motsvarar en svarsfrekvens på 35 % av de tillfrågade invånarna i Eslövs kommun.

Beslutsunderlag

Diagrambilaga

Beredning

Undersökningen bygger på svar från totalt 441 personer, vilket motsvarar en svarsfrekvens på 35 % av de tillfrågade invånarna i Eslövs kommun. Det är vanligt att svarsfrekvenser i medborgarundersökningar ligger mellan 35 % och 40 %. Eslövs kommuns svarsfrekvens på 35 % är därmed i linje med vad som kan förväntas i liknande undersökningar.

Skola och omsorg – betygen kopplat till äldreomsorgen har försämrats

Resultaten visar att äldreomsorgen har fått sämre betyg jämfört med föregående undersökning, medan skolan ligger på en relativt stabil nivå men under riksgenomsnittet.

- Grundskolan har fått 23,9 % låga betyg, en ökning från 23,0 % vid den senaste mätningen. Andelen höga betyg har samtidigt minskat från 77,0 % till 76,1 %.
- Gymnasieskolan har fått 27,4 % låga betyg, vilket är en kraftig försämring från 17,0 % i den tidigare undersökningen. Samtidigt har andelen höga betyg minskat från 83,0 % till 72,6 %.
- Äldreomsorgen har försämrats. Andelen låga betyg har ökat från 39,0 % till 39,3 %, medan andelen höga betyg sjunkit från 61,0 % till 60,7 %. Detta är även sämre än rikssnittet, där 44,6 % ger låga betyg och 55,4 % höga betyg.
- Kommunala vuxenutbildningen har också försämrats, där andelen låga betyg har ökat från 21,0 % till 26,0 %, samtidigt som de höga betygen har sjunkit från 79,0 % till 74,0 %.

Kommunal service och trygghet – tryggheten fortsatt ett problem
Undersökningen visar att tryggheten i kommunen fortsatt är en utmaning och att medborgarnas uppfattning om kommunens service har försämrats.

- Tryggheten i kommunen har fått lägre betyg än i tidigare undersökningar. Även om exakta siffror för trygghet inte framgår i denna sammanställning, visar det sig att oron för brott och otrygga miljöer har ökat.
- Kommunal service i stort har fått en ökad andel negativa betyg, vilket tyder på att fler invånare upplever att servicefunktioner som renhållning, gatuunderhåll och offentlig miljö har försämrats.

Jämfört med rikssnittet ligger Eslöv fortfarande något under, vilket kan tyda på att kommunen har utmaningar i att hålla jämna steg med utvecklingen på nationell nivå.

Kommunikation och dialog – många känner sig inte hörda
Medborgarundersökningen visar att en betydande andel av invånarna inte upplever att de har tillräckligt inflytande över kommunens beslut eller att de får tillräcklig information.

- Många upplever att de inte har tillgång till tydlig och lättförståelig information om vad som sker i kommunen.
- Uppfattningen att kommunen lyssnar på invånarnas synpunkter har försämrats jämfört med föregående undersökning.
- Andelen invånare som känner att de har inflytande över lokala beslut är fortsatt låg, vilket kan påverka det allmänna förtroendet för kommunen.

Jämförelse med tidigare undersökningar – negativa trender på flera områden
Vid en jämförelse mellan denna undersökning och den tidigare mätningen framgår det att:

- Äldreomsorgen har försämrats, med färre höga betyg och fler negativa omdömen.
- Grundskolan och gymnasieskolan har tappat i betyg, där särskilt gymnasieskolan har sett en betydande försämring.
- Kommunal service och trygghet uppfattas som sämre än tidigare, vilket tyder på en negativ trend som bör följas upp.
- Kommunikation och medborgardialog uppfattas fortsatt som bristfällig, där få invånare känner att de har inflytande över kommunens beslut.

Sammanfattning och slutsatser
Medborgarundersökningen 2024 visar att flera områden har försämrats jämfört med tidigare mätningar. Framför allt har äldreomsorgen och tryggheten i kommunen fått lägre betyg, vilket indikerar att det finns ett behov av att förbättra dessa områden.

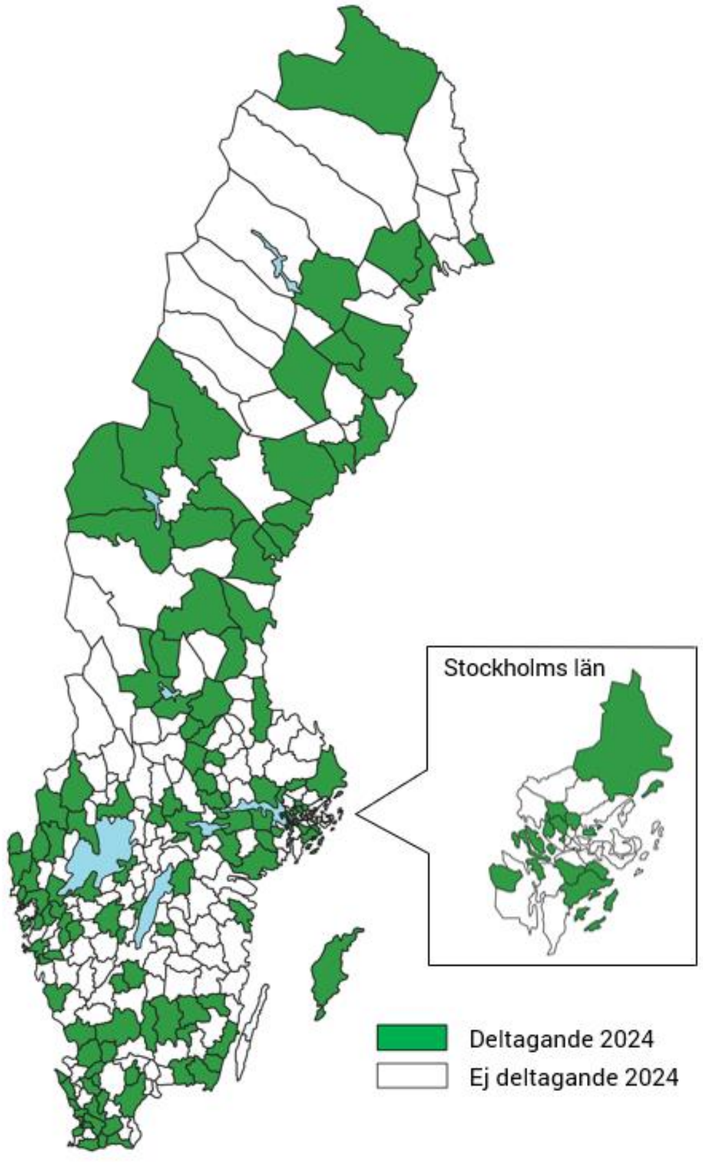
Jämfört med riksgenomsnittet ligger Eslöv fortsatt något lägre inom flera områden, men det mest oroväckande är att utvecklingen på flera punkter går åt fel håll. Kommunen kommer analysera orsakerna till dessa förändringar för att kunna vända trenden och förbättra invånarnas upplevelser av service och trygghet.

Beslutet skickas till
Kommunledningskontoret, kommunikationsavdelningen

Eva Hallberg
Kommundirektör

Dick Fredholm
Kommunikationschef

SCB:s medborgarundersökning 2024
Diagrambilaga
Eslövs kommun



SCB:s medborgarundersökning 2024
Eslövs kommun

Årets undersökning 2024

Varje år erbjuder statistikmyndigheten SCB Sveriges kommuner att delta i SCB:s medborgarundersökning. Sammanlagt deltog 128 kommuner 2024. För att möjliggöra jämförelser med hela riket, och inte enbart deltagande kommuner, drogs tilläggsurval på länsnivå.

Totalt besvarade 35 procent undersökningen.

Urval, antal och andel svarande i kommunen

Bland kommunens invånare som var 18 år eller äldre, drogs ett slumpmässigt urval på 1 208 personer.
Totalt svarade 441 personer.Det motsvarar en svarsfrekvens på 37 procent.

Mer information om svarsandelar för helheten samt uppderat på olika bakgrundsvariabler finns i den tekniska rapporten.

Tabellernas innehåll

I detta dokument finns resultaten för samtliga frågor från medborgarundersökningen, i form av andelar som är uppräknade med kalibrerade vikter. Resultaten redovisas för kommunen som helhet samt efter följande bakgrundsvariabler:
Ålder
Boendeplats
Boendetid
Födelseland
Utbildning
Inkomst
Funktionsnedsättning
Riket och regioner

I fliken Sammanfattning finns de sammanfattande resultaten för frågor om åsikter eller upplevelser, som till exempel har svarsalternativ Mycket dåligt – Mycket bra. Jämförelser görs med riket samt kommunens resultat från förra gången kommunen deltog, 2021. Gröna celler betyder att skillnaden är statistiskt säkerställd och röda celler betyder att skillnaden inte är statistiskt säkerställd (se mer nedan). Notera att det utöver dessa frågor finns ett antal frågor som handlar mer om respondentens erfarenheter – dessa visas inte i sammanfattningsfliken på grund av att svarsalternativen skiljer sig åt. Notera att svarsalternativen "Vet inte/ingen åsikt" i bedömningsfrågorna redovisas som Uppgift saknas.

Osäkerhetstal ± och säkerställda skillnader

Osäkerhetstal (felmarginal) beaktar den osäkerhet som härrör från att endast ett urval av medborgarna har tillfrågats och att inte alla som ingår i urvalet har besvarat enkäten. Skattningarna plus/minus osäkerhetstalet bildar ett så kallat 95-procentigt konfidensintervall. Om ett svarsalternativ exempelvis har fått en svarsandel på 55,0 procent och osäkerhetstalet är ±2,1, innebär det att intervallet 52,9–57,1 med 95 procents säkerhet täcker det sanna värdet, det värde vi skulle ha fått om alla folkbokförda över 18 år i kommunen svarat. För att avgöra om skillnaderna mellan olika redovisningsgrupper är statistiskt säkerställda kan följande förfarande användas: om intervallen (svarsandelen ± felmarginalen) för två andelar inte överlappar varandra är skillnaden statistiskt säkerställd. Även om intervallen tangerar varandra, till exempel ett intervall som är 53–57 och ett som är 57–61 anger vi att skillnaden är statistiskt säkerställd.

Prickar i tabellerna

Tabellerna har sekretessgranskats så att inga uppgifter för enskilda individer röjs, dvs. att redovisningsgrupper med för få svarande har prickats (markeras med ".."). Minst 10 svar per cell samt mycket osäkra skattningar, där osäkerhetstalet är större än andelsskattningen, har prickats.

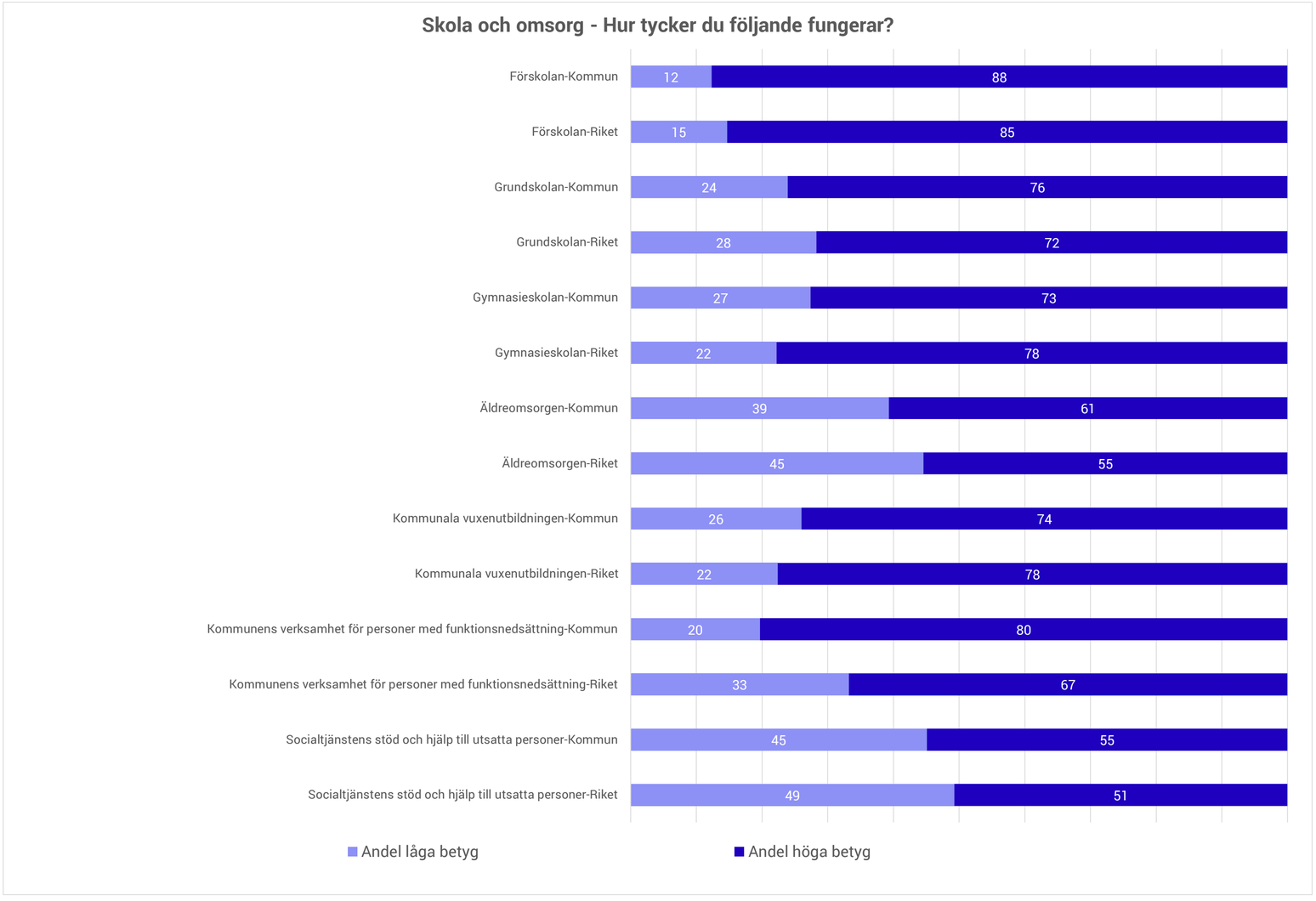
Snabba fakta om din kommun

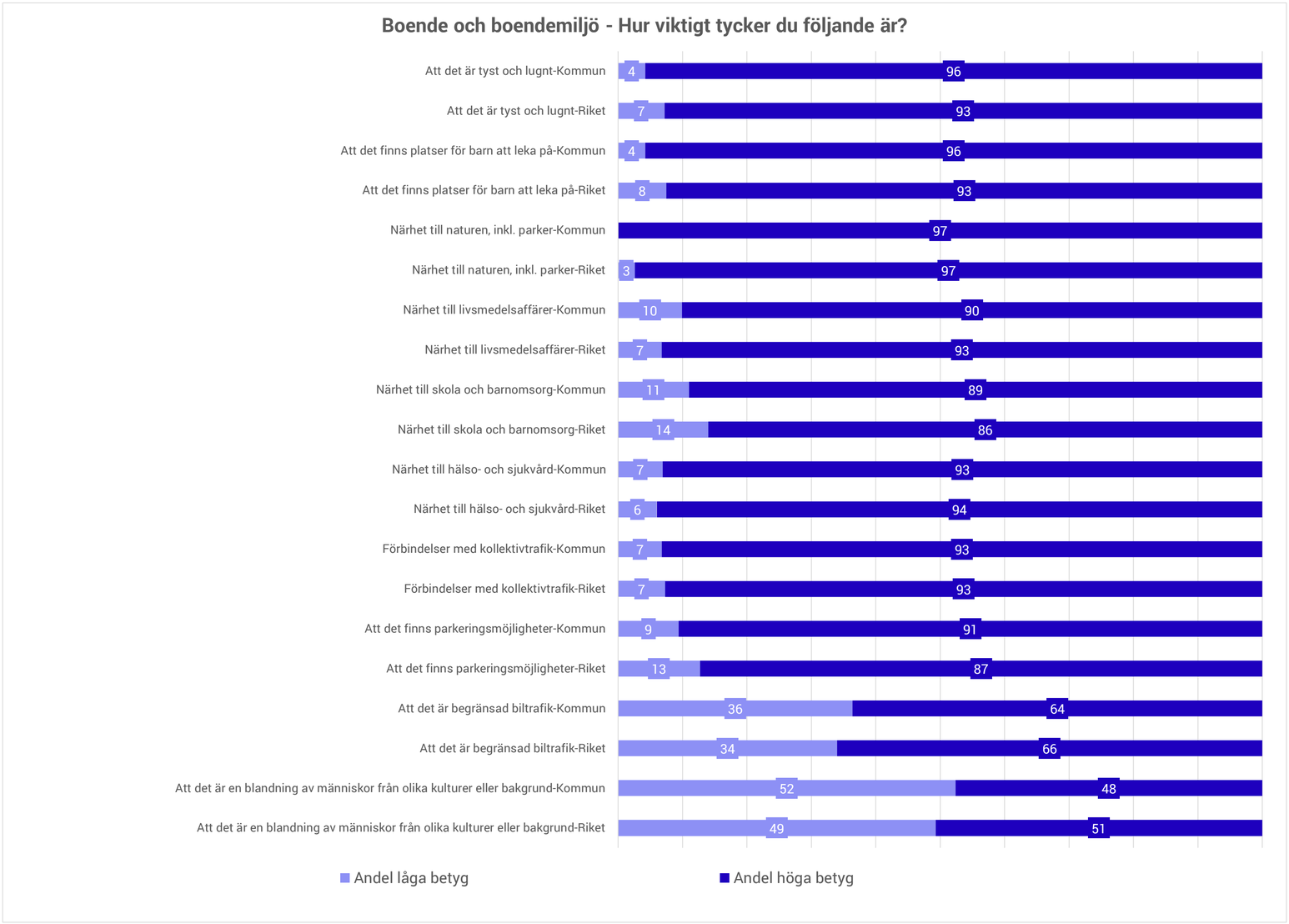
86,4 procent av kommunens invånare tycker att kommunen är en mycket eller ganska bra plats att bo och leva på.

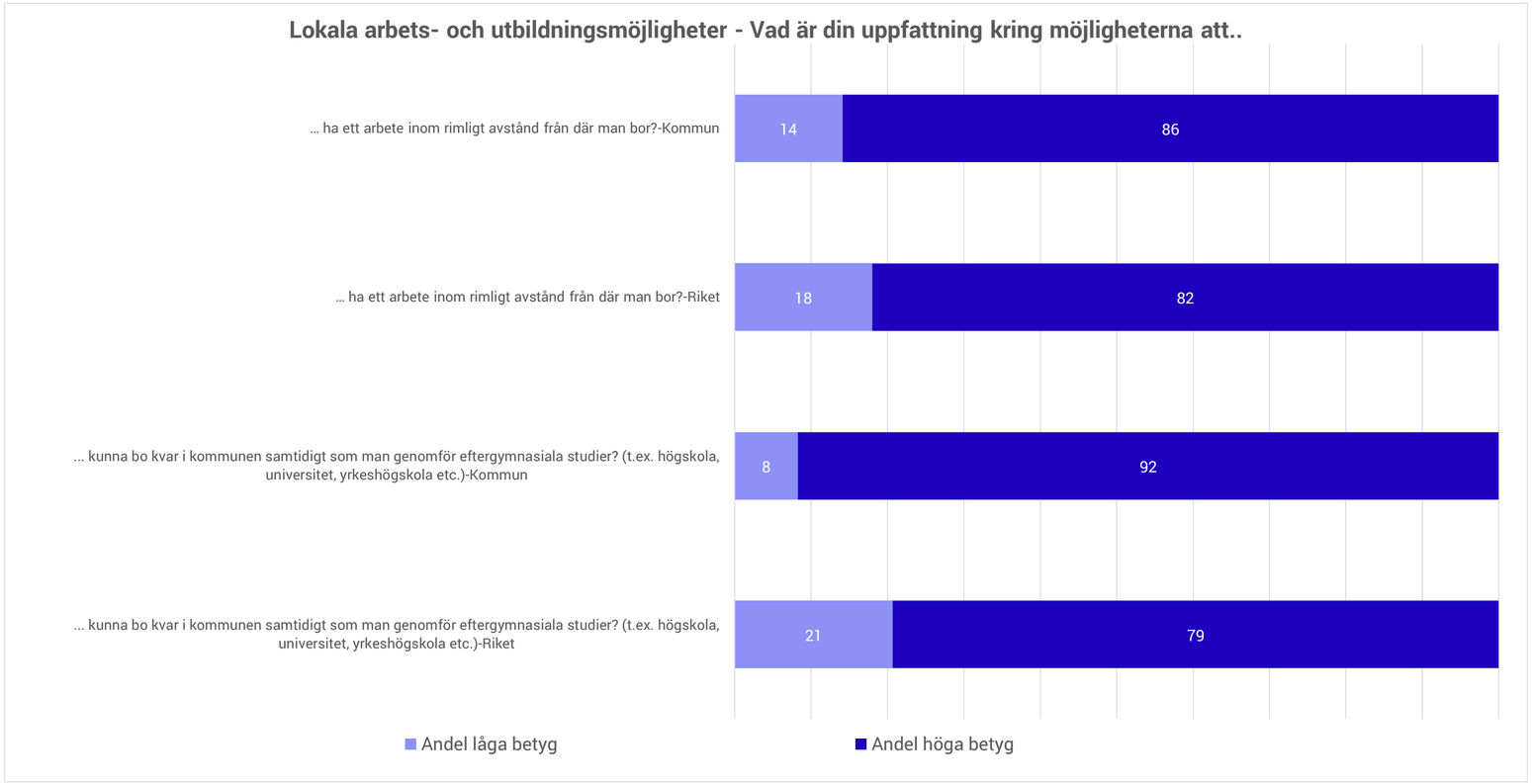
26,5 procent av kommunens invånare upplever att man har mycket eller ganska stora möjligheter till insyn och inflytande över kommunens beslut och verksamheter.

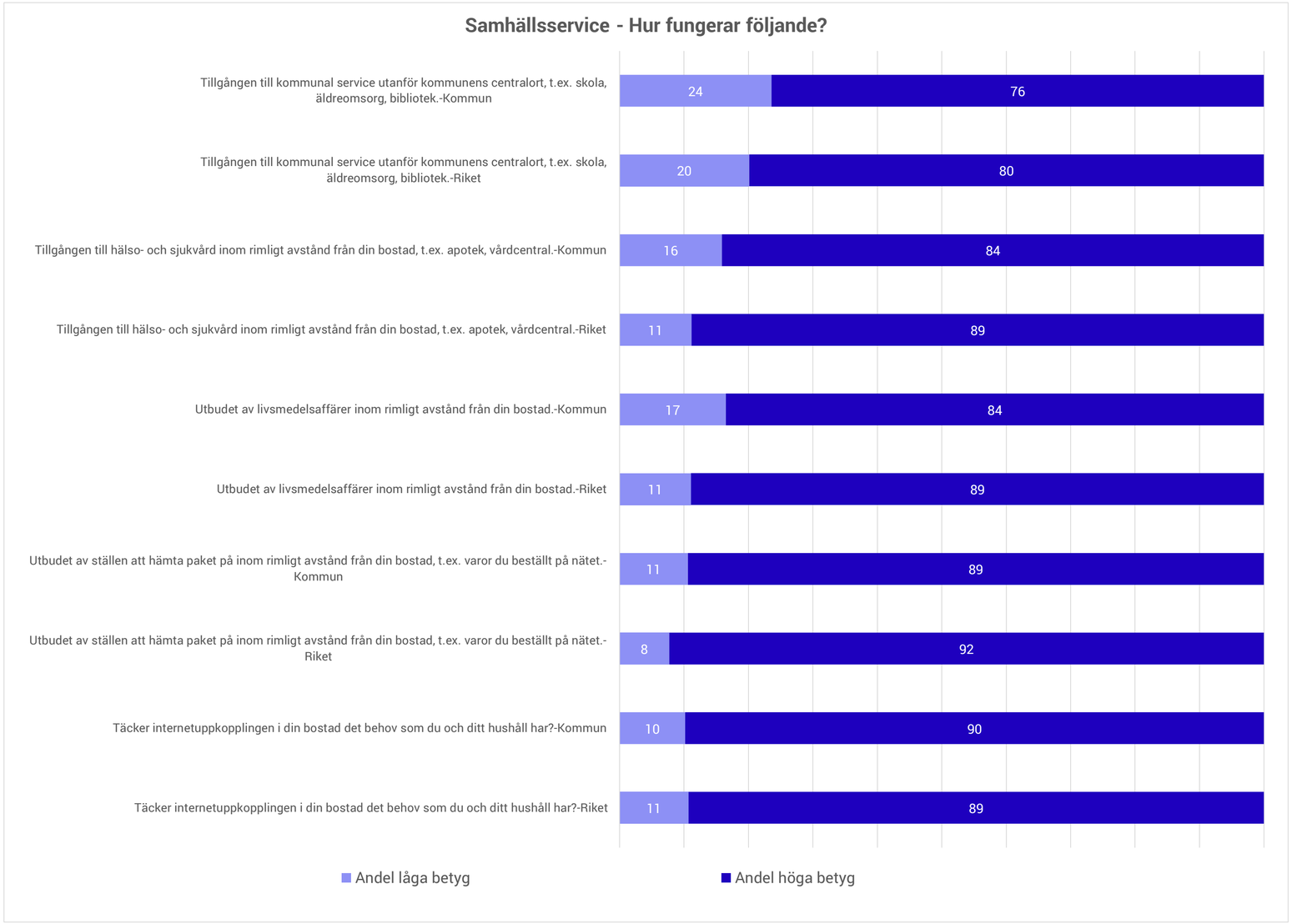
80,2 procent av kommunens invånare tycker att kommunen sköter sina verksamheter på ett mycket eller ganska bra sätt.

51,2 procent av kommunens invånare kan rekommendera andra som inte bor i kommunen att flytta hit.

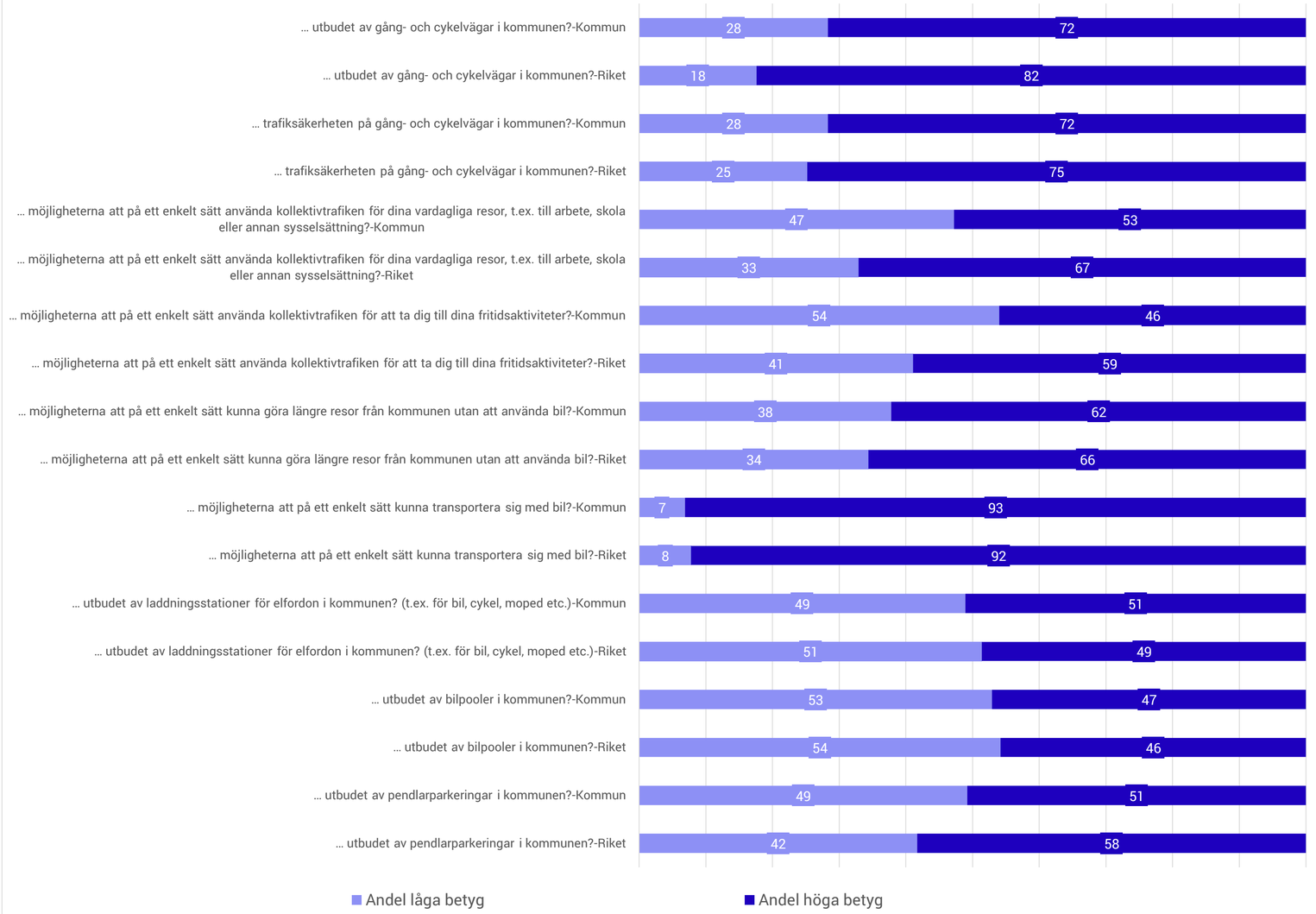

Skola och omsorg - Hur tycker du följande fungerar?
Förskolan-Kommun
12
88
Förskolan-Riket
15
85
Grundskolan-Kommun
24
76
Grundskolan-Riket
28
72
Gymnasieskolan-Kommun
27
73
Gymnasieskolan-Riket
22
78
Äldreomsorgen-Kommun
39
61
Äldreomsorgen-Riket
45
55
Kommunala vuxenutbildningen-Kommun
26
74
Kommunala vuxenutbildningen-Riket
22
78
Kommunens verksamhet för personer med funktionsnedsättning-Kommun
20
80
Kommunens verksamhet för personer med funktionsnedsättning-Riket
33
67
Socialtjänstens stöd och hjälp till utsatta personer-Kommun
45
55
Socialtjänstens stöd och hjälp till utsatta personer-Riket
49
51
Andel låga betyg
Andel höga betyg

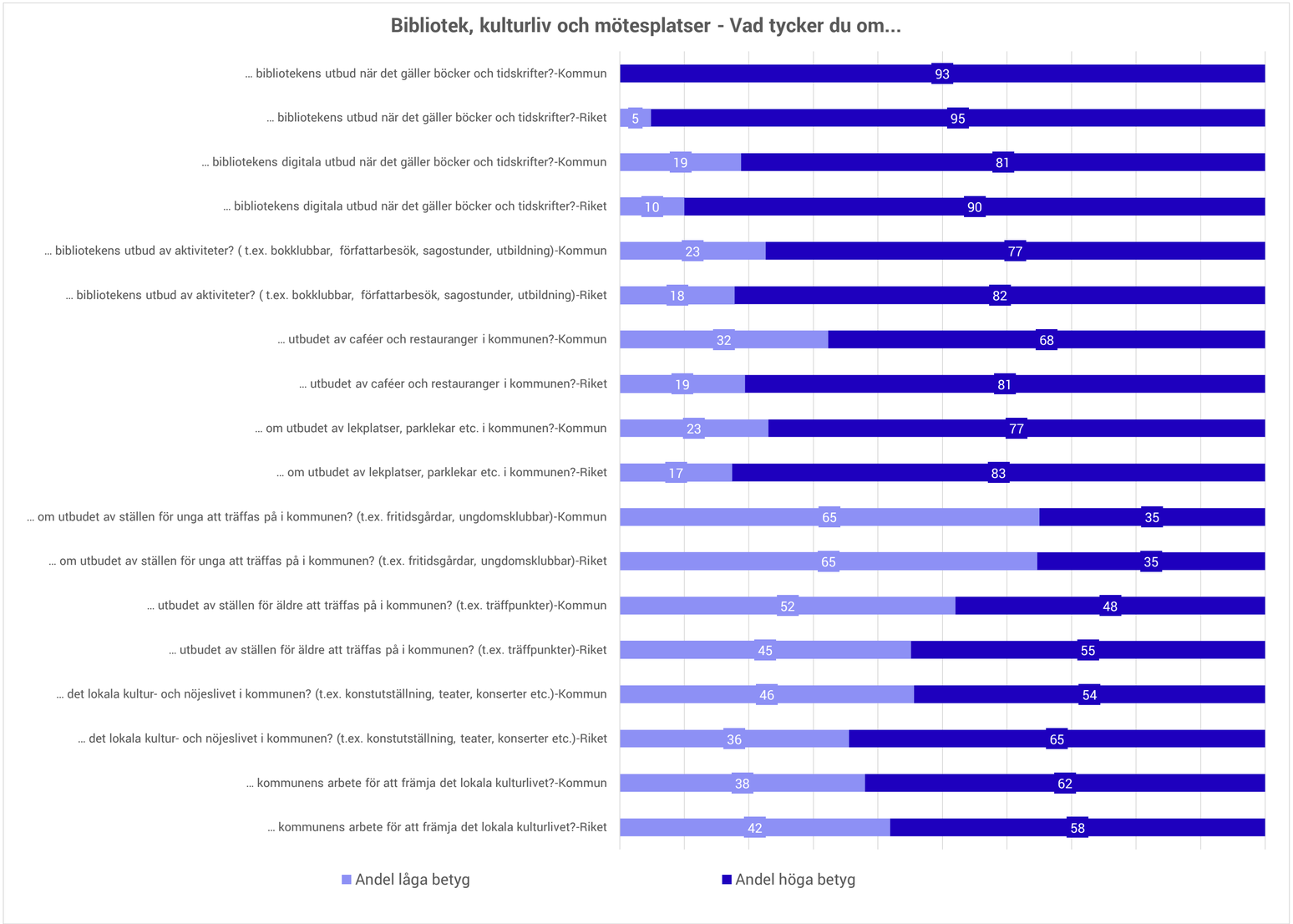

Boende och boendemiljö - Hur viktigt tycker du följande är?
Att det är tyst och lugnt-Kommun
4
96
Att det är tyst och lugnt-Riket
7
93
Att det finns platser för barn att leka på-Kommun
4
96
Att det finns platser för barn att leka på-Riket
8
93
Närhet till naturen, inkl. parker-Kommun
97
Närhet till naturen, inkl. parker-Riket
3
97
Närhet till livsmedelsaffärer-Kommun
10
90
Närhet till livsmedelsaffärer-Riket
7
93
Närhet till skola och barnomsorg-Kommun
11
89
Närhet till skola och barnomsorg-Riket
14
86
Närhet till hälso- och sjukvård-Kommun
7
93
Närhet till hälso- och sjukvård-Riket
6
94
Förbindelser med kollektivtrafik-Kommun
7
93
Förbindelser med kollektivtrafik-Riket
7
93
Att det finns parkeringsmöjligheter-Kommun
9
91
Att det finns parkeringsmöjligheter-Riket
13
87
Att det är begränsad biltrafik-Kommun
36
64
Att det är begränsad biltrafik-Riket
34
66
Att det är en blandning av människor från olika kulturer eller bakgrund-Kommun
52
48
Att det är en blandning av människor från olika kulturer eller bakgrund-Riket
49
51
Andel låga betyg
Andel höga betyg

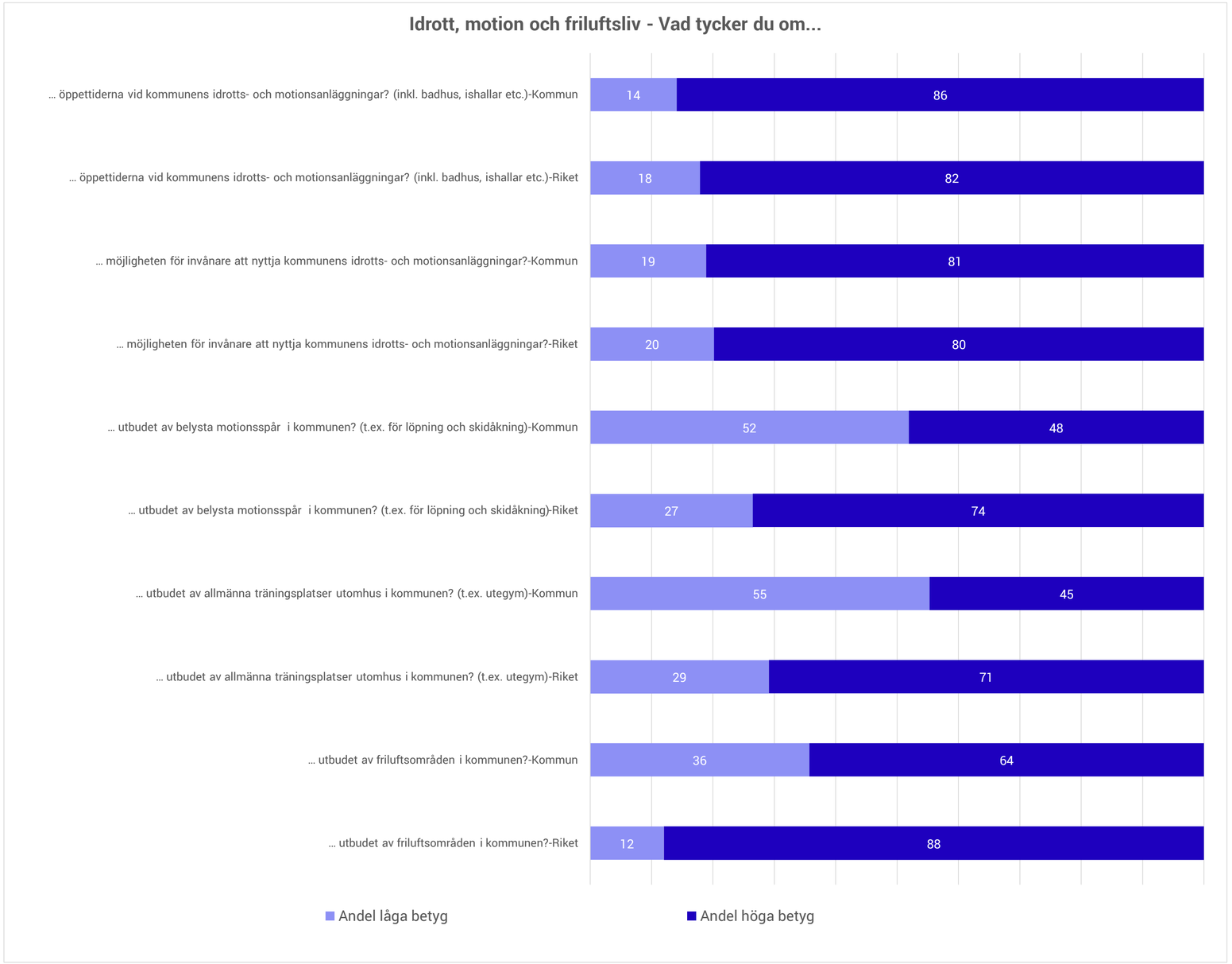

Lokala arbets- och utbildningsmöjligheter - Vad är din uppfattning kring möjligheterna att..
... ha ett arbete inom rimligt avstånd från där man bor?-Kommun
14
86
... ha ett arbete inom rimligt avstånd från där man bor?-Riket
18
82
... kunna bo kvar i kommunen samtidigt som man genomför eftergymnasiala studier? (t.ex. högskola, universitet, yrkeshögskola etc.)-Kommun
8
92
... kunna bo kvar i kommunen samtidigt som man genomför eftergymnasiala studier? (t.ex. högskola, universitet, yrkeshögskola etc.)-Riket
21
79
Andel låga betyg
Andel höga betyg


Samhällsservice - Hur fungerar följande?
Tillgången till kommunal service utanför kommunens centralort, t.ex. skola, äldreomsorg, bibliotek.-Kommun
24
76
Tillgången till kommunal service utanför kommunens centralort, t.ex. skola, äldreomsorg, bibliotek.-Riket
20
80
Tillgången till hälso- och sjukvård inom rimligt avstånd från din bostad, t.ex. apotek, vårdcentral.-Kommun
16
84
Tillgången till hälso- och sjukvård inom rimligt avstånd från din bostad, t.ex. apotek, vårdcentral.-Riket
11
89
Utbudet av livsmedelsaffärer inom rimligt avstånd från din bostad.-Kommun
17
84
Utbudet av livsmedelsaffärer inom rimligt avstånd från din bostad.-Riket
11
89
Utbudet av ställen att hämta paket på inom rimligt avstånd från din bostad, t.ex. varor du beställt på nätet.-Kommun
11
89
Utbudet av ställen att hämta paket på inom rimligt avstånd från din bostad, t.ex. varor du beställt på nätet.-Riket
8
92
Täcker internetuppkopplingen i din bostad det behov som du och ditt hushåll har?-Kommun
10
90
Täcker internetuppkopplingen i din bostad det behov som du och ditt hushåll har?-Riket
11
89
Andel låga betyg
Andel höga betyg

Resor och kommunikationer - Vad tycker du om...

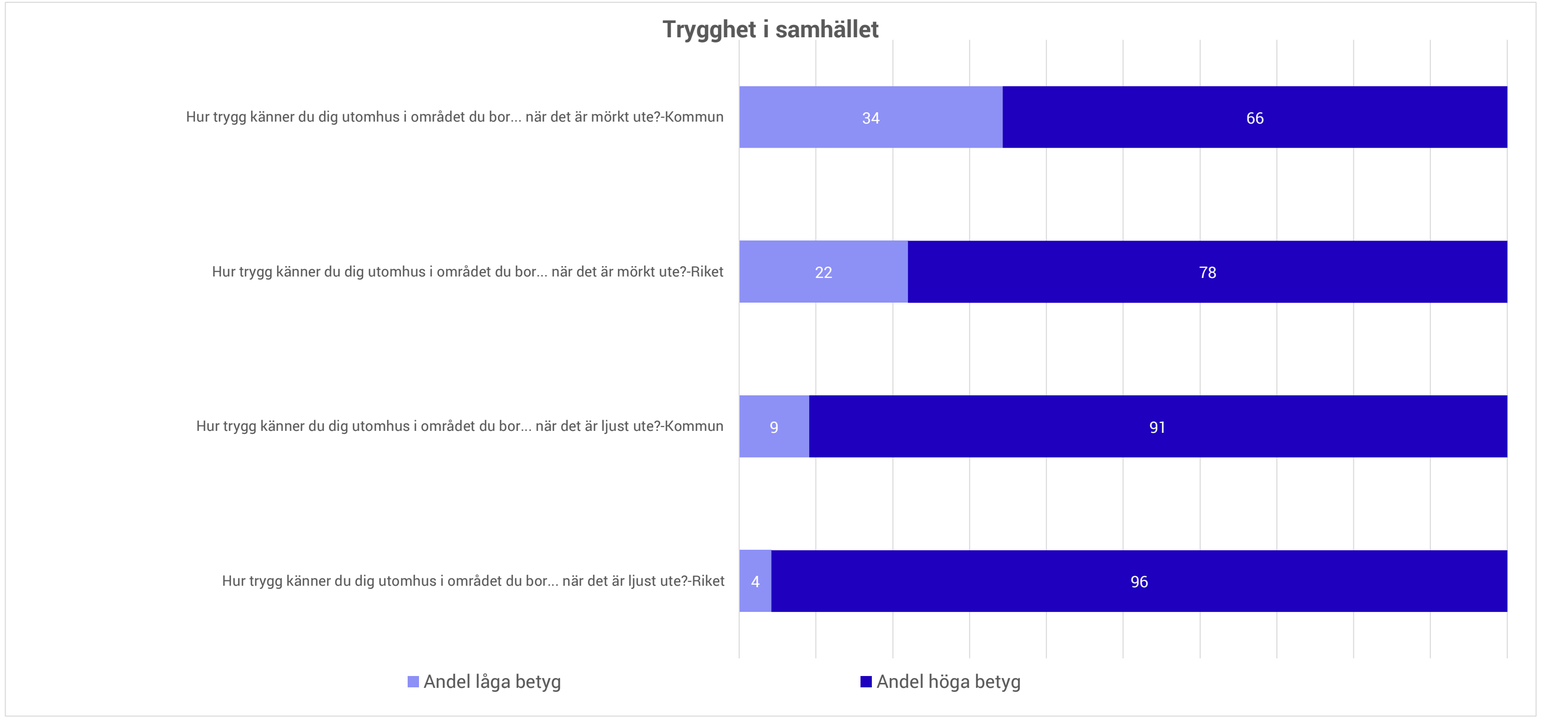


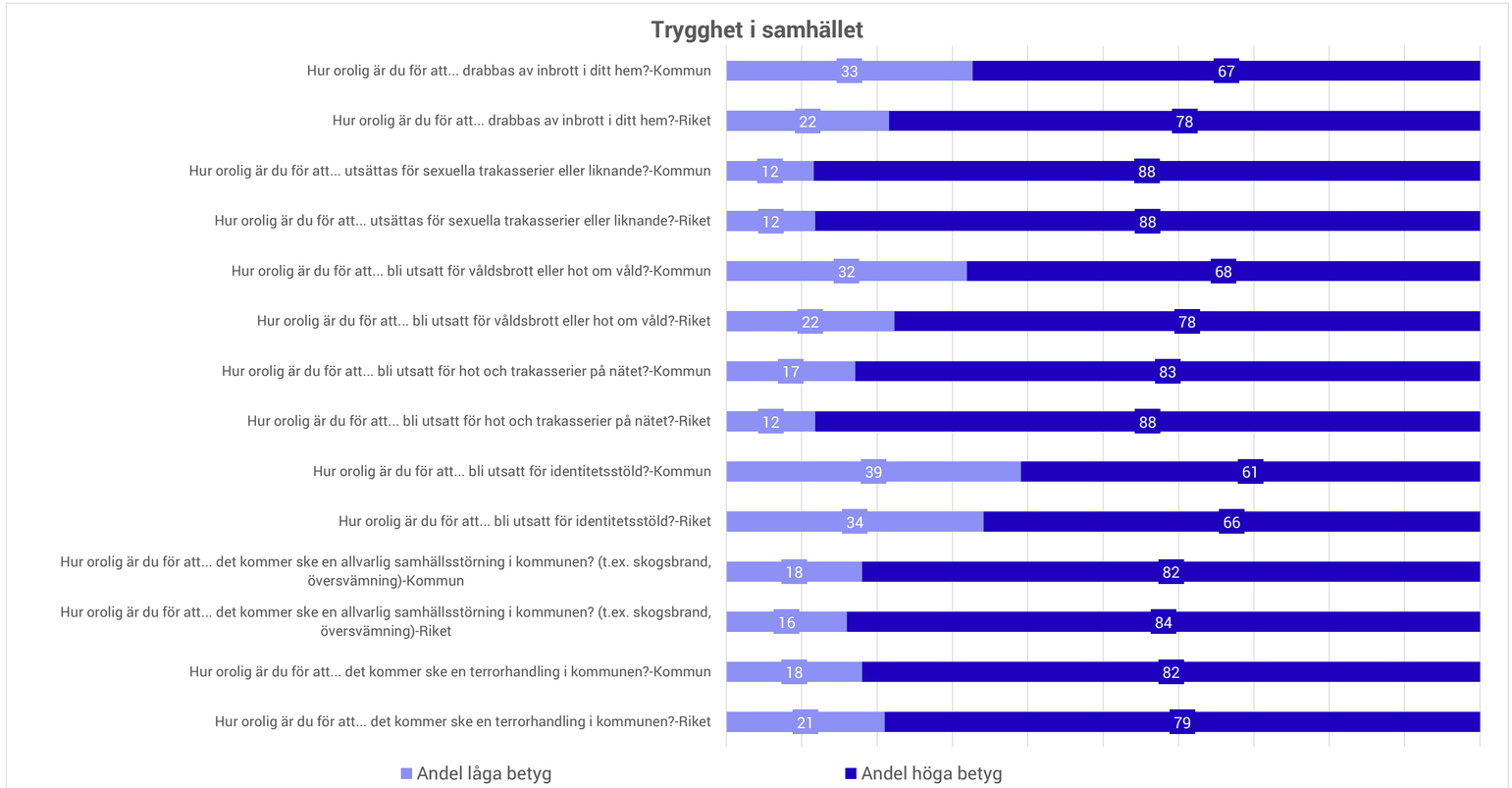

Bibliotek, kulturliv och mötesplatser - Vad tycker du om...
… bibliotekens utbud när det gäller böcker och tidskrifter?-Kommun
93
… bibliotekens utbud när det gäller böcker och tidskrifter?-Riket
5
95
… bibliotekens digitala utbud när det gäller böcker och tidskrifter?-Kommun
19
81
… bibliotekens digitala utbud när det gäller böcker och tidskrifter?-Riket
10
90
… bibliotekens utbud av aktiviteter? (t.ex. bokklubbar, författarbesök, sagostunder, utbildning)-Kommun
23
77
… bibliotekens utbud av aktiviteter? (t.ex. bokklubbar, författarbesök, sagostunder, utbildning)-Riket
18
82
… utbudet av caféer och restauranger i kommunen?-Kommun
32
68
… utbudet av caféer och restauranger i kommunen?-Riket
19
81
… om utbudet av lekplatser, parklekar etc. i kommunen?-Kommun
23
77
… om utbudet av lekplatser, parklekar etc. i kommunen?-Riket
17
83
… om utbudet av ställen för unga att träffas på i kommunen? (t.ex. fritidsgårdar, ungdomsklubbar)-Kommun
65
35
… om utbudet av ställen för unga att träffas på i kommunen? (t.ex. fritidsgårdar, ungdomsklubbar)-Riket
65
35
… utbudet av ställen för äldre att träffas på i kommunen? (t.ex. träffpunkter)-Kommun
52
48
… utbudet av ställen för äldre att träffas på i kommunen? (t.ex. träffpunkter)-Riket
45
55
… det lokala kultur- och nöjeslivet i kommunen? (t.ex. konstutställning, teater, konserter etc.)-Kommun
46
54
… det lokala kultur- och nöjeslivet i kommunen? (t.ex. konstutställning, teater, konserter etc.)-Riket
36
65
… kommunens arbete för att främja det lokala kulturlivet?-Kommun
38
62
… kommunens arbete för att främja det lokala kulturlivet?-Riket
42
58
Andel låga betyg
Andel höga betyg

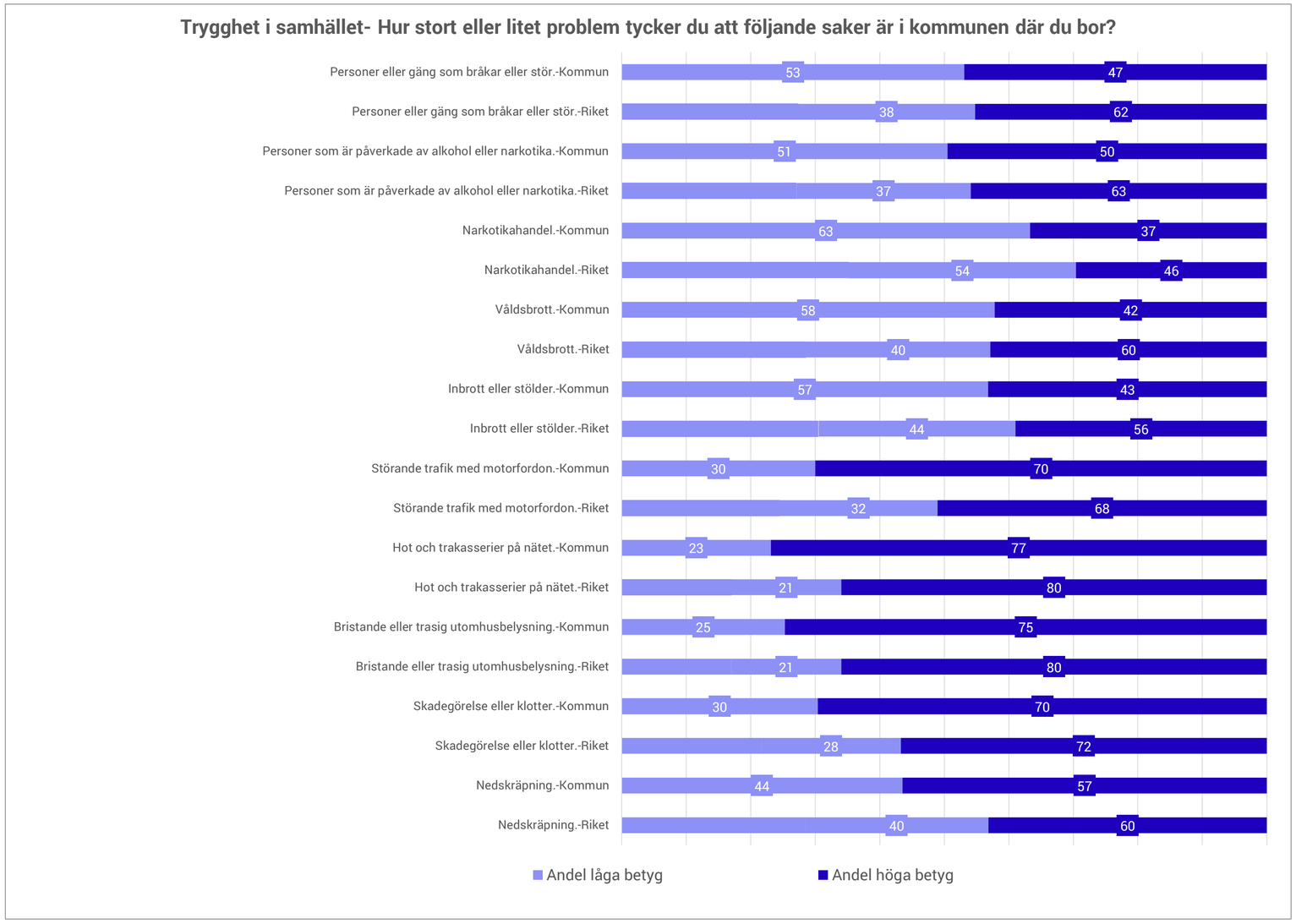

Idrott, motion och friluftsliv - Vad tycker du om...
... öppettiderna vid kommunens idrotts- och motionsanläggningar? (inkl. badhus, ishallar etc.)-Kommun
14
86
... öppettiderna vid kommunens idrotts- och motionsanläggningar? (inkl. badhus, ishallar etc.)-Riket
18
82
... möjligheten för invånare att nyttja kommunens idrotts- och motionsanläggningar?-Kommun
19
81
... möjligheten för invånare att nyttja kommunens idrotts- och motionsanläggningar?-Riket
20
80
... utbudet av belysta motionsspår i kommunen? (t.ex. för löpning och skidåkning)-Kommun
52
48
... utbudet av belysta motionsspår i kommunen? (t.ex. för löpning och skidåkning)-Riket
27
74
... utbudet av allmänna träningsplatser utomhus i kommunen? (t.ex. utegym)-Kommun
55
45
... utbudet av allmänna träningsplatser utomhus i kommunen? (t.ex. utegym)-Riket
29
71
... utbudet av friluftsområden i kommunen?-Kommun
36
64
... utbudet av friluftsområden i kommunen?-Riket
12
88
Andel låga betyg
Andel höga betyg

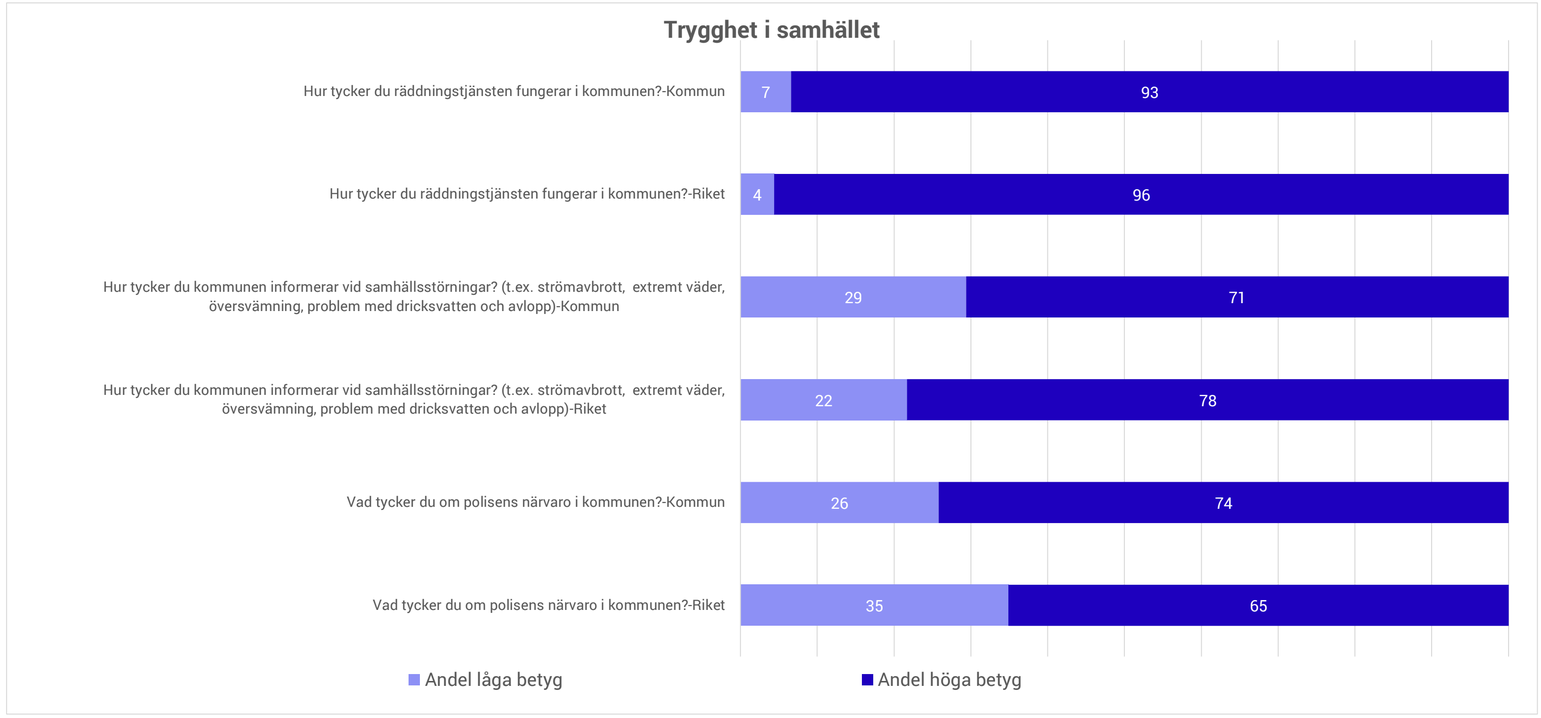
Underhåll av den offentliga miljön - Hur fungerar följande?

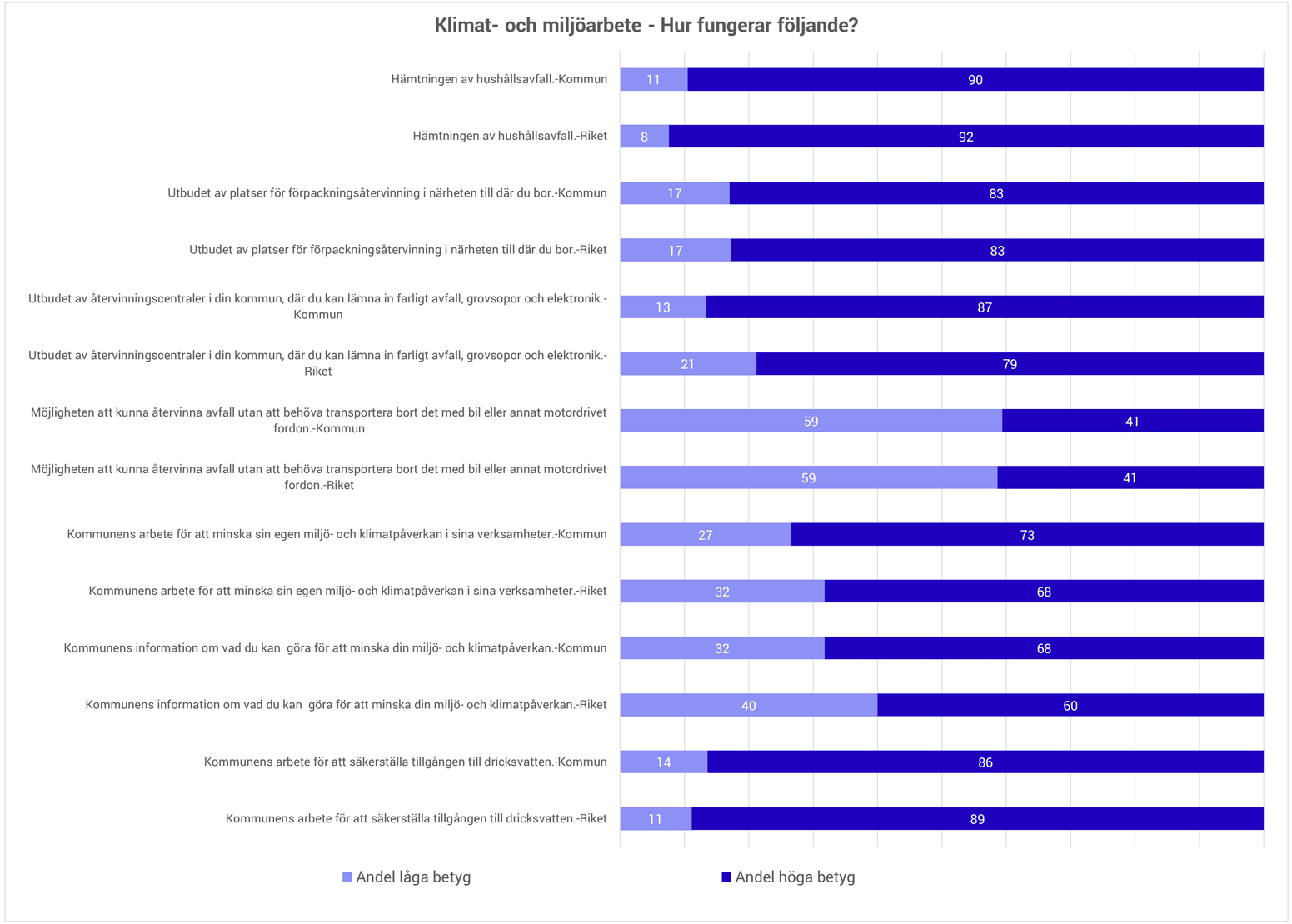


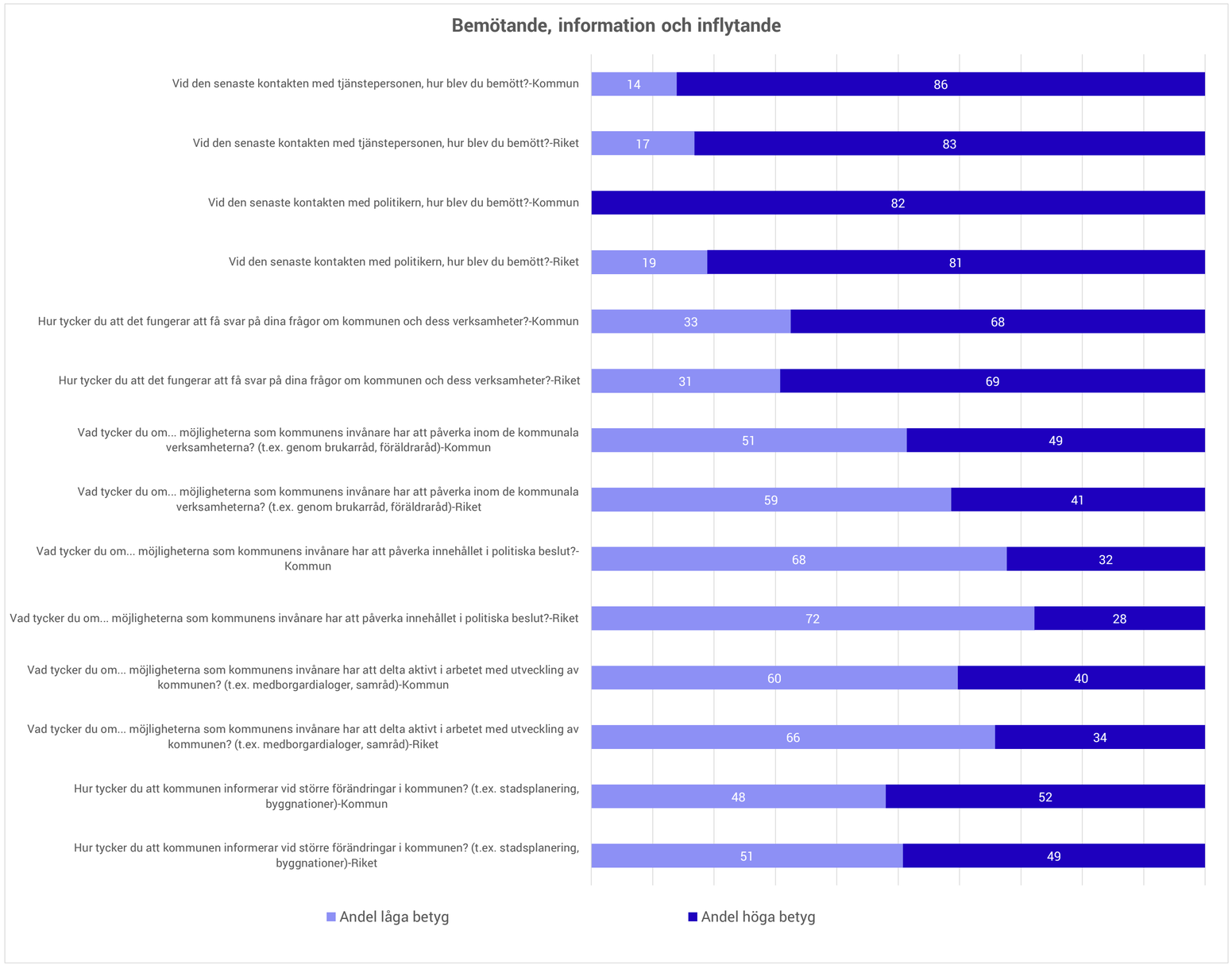

Trygghet i samhället
Hur trygg känner du dig utomhus i området du bor... när det är mörkt ute?-Kommun
34
66
Hur trygg känner du dig utomhus i området du bor... när det är mörkt ute?-Riket
22
78
Hur trygg känner du dig utomhus i området du bor... när det är ljust ute?-Kommun
9
91
Hur trygg känner du dig utomhus i området du bor... när det är ljust ute?-Riket
4
96
Andel låga betyg
Andel höga betyg

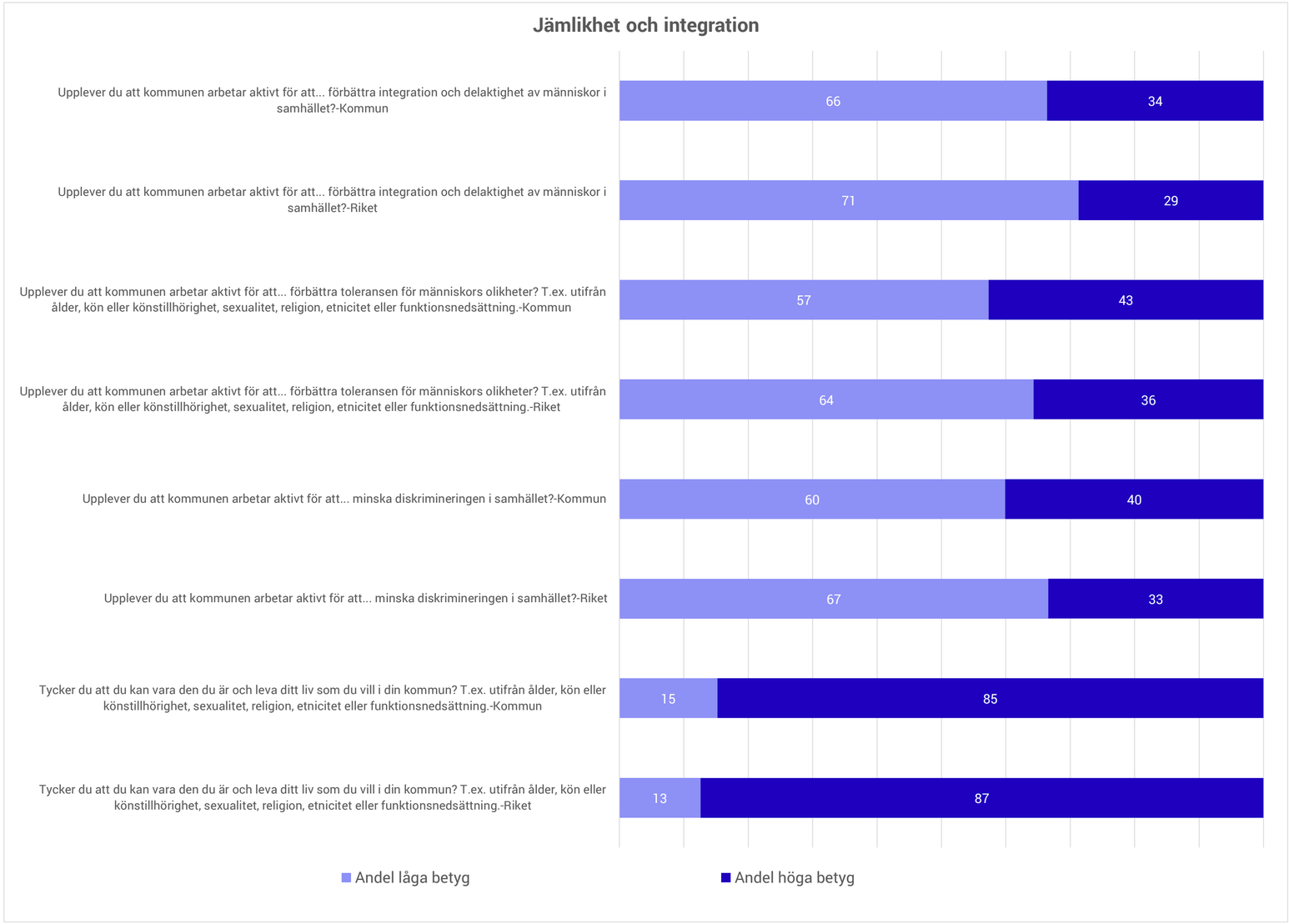

Trygghet i samhället
Hur orolig är du för att... drabbas av inbrott i ditt hem?-Kommun
33
67
Hur orolig är du för att... drabbas av inbrott i ditt hem?-Riket
22
78
Hur orolig är du för att... utsättas för sexuella trakasserier eller liknande?-Kommun
12
88
Hur orolig är du för att... utsättas för sexuella trakasserier eller liknande?-Riket
12
88
Hur orolig är du för att... bli utsatt för våldsbrott eller hot om våld?-Kommun
32
68
Hur orolig är du för att... bli utsatt för våldsbrott eller hot om våld?-Riket
22
78
Hur orolig är du för att... bli utsatt för hot och trakasserier på nätet?-Kommun
17
83
Hur orolig är du för att... bli utsatt för hot och trakasserier på nätet?-Riket
12
88
Hur orolig är du för att... bli utsatt för identitetsstöld?-Kommun
39
61
Hur orolig är du för att... bli utsatt för identitetsstöld?-Riket
34
66
Hur orolig är du för att... det kommer ske en allvarlig samhällsstörning i kommunen? (t.ex. skogsbrand, översvämning)-Kommun
18
82
Hur orolig är du för att... det kommer ske en allvarlig samhällsstörning i kommunen? (t.ex. skogsbrand, översvämning)-Riket
16
84
Hur orolig är du för att... det kommer ske en terrorhandling i kommunen?-Kommun
18
82
Hur orolig är du för att... det kommer ske en terrorhandling i kommunen?-Riket
21
79
Andel låga betyg
Andel höga betyg

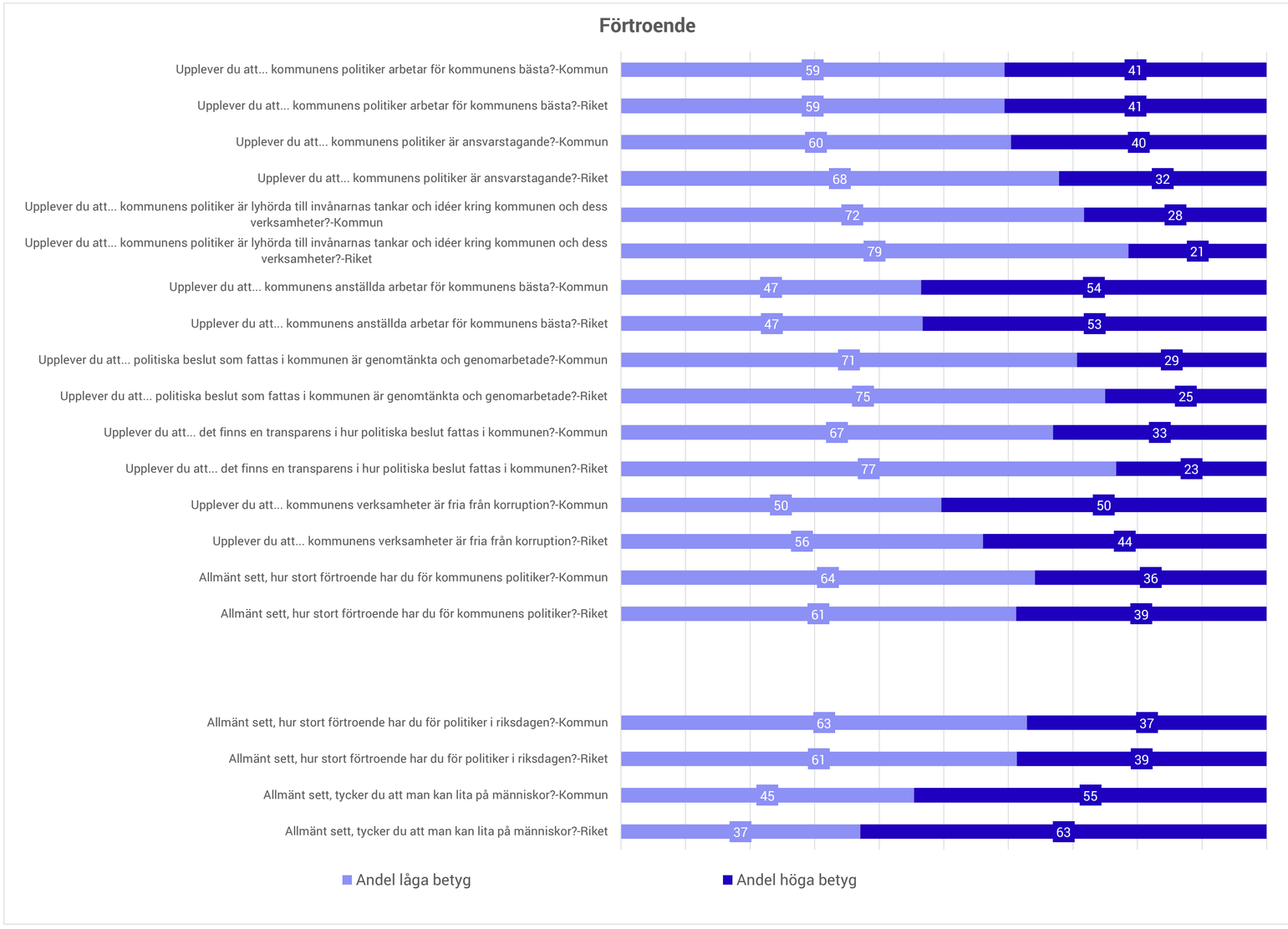

Trygghet i samhället- Hur stort eller litet problem tycker du att följande saker är i kommunen där du bor?
Personer eller gäng som bråkar eller stör.-Kommun
53
47
Personer eller gäng som bråkar eller stör.-Riket
38
62
Personer som är påverkade av alkohol eller narkotika.-Kommun
51
50
Personer som är påverkade av alkohol eller narkotika.-Riket
37
63
Narkotikahandel.-Kommun
63
37
Narkotikahandel.-Riket
54
46
Våldsbrott.-Kommun
58
42
Våldsbrott.-Riket
40
60
Inbrott eller stölder.-Kommun
57
43
Inbrott eller stölder.-Riket
44
56
Störande trafik med motorfordon.-Kommun
30
70
Störande trafik med motorfordon.-Riket
32
68
Hot och trakasserier på nätet.-Kommun
23
77
Hot och trakasserier på nätet.-Riket
21
80
Bristande eller trasig utomhusbelysning.-Kommun
25
75
Bristande eller trasig utomhusbelysning.-Riket
21
80
Skadegörelse eller klotter.-Kommun
30
70
Skadegörelse eller klotter.-Riket
28
72
Nedskräpning.-Kommun
44
57
Nedskräpning.-Riket
40
60
Andel låga betyg
Andel höga betyg

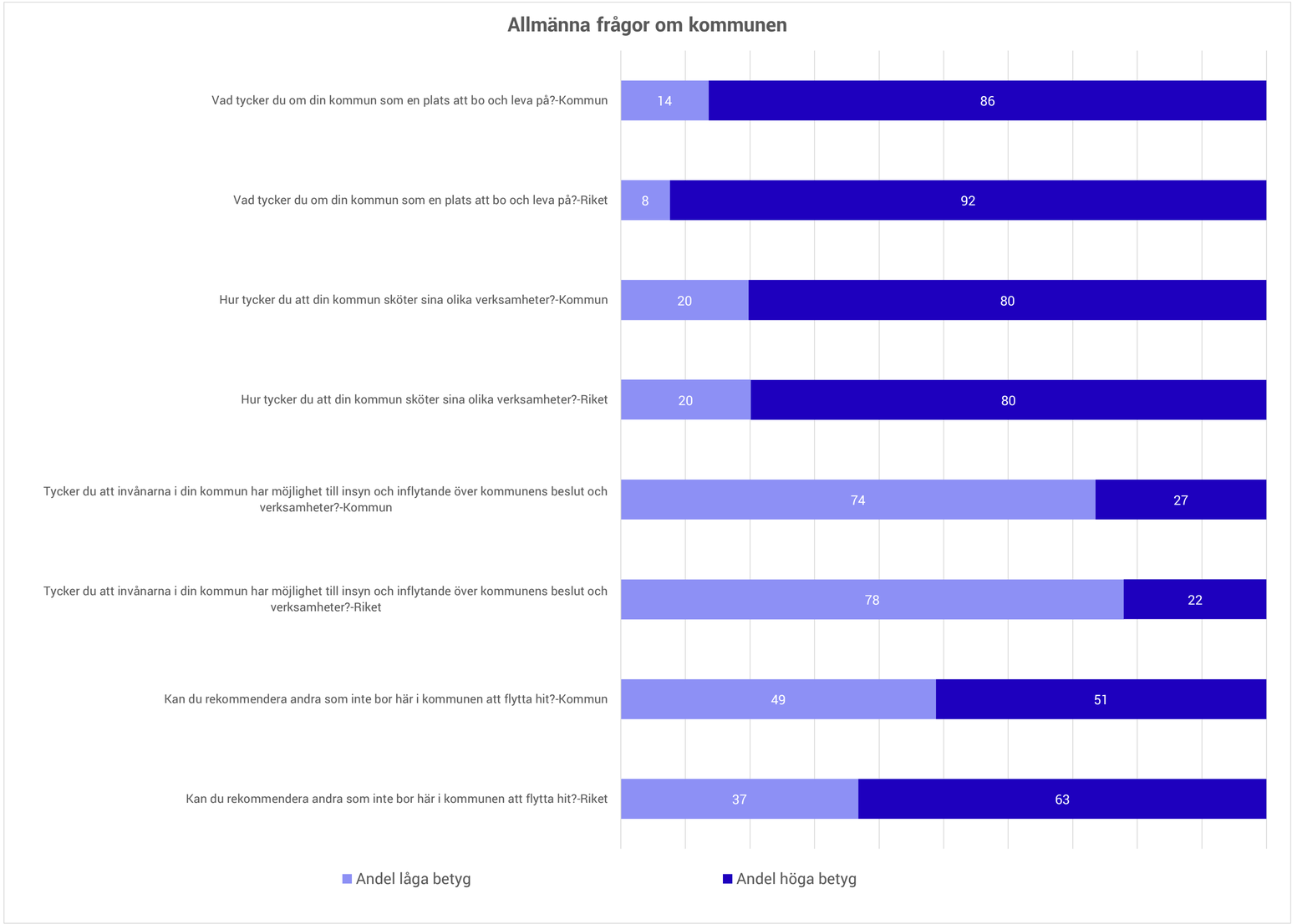

Trygghet i samhället
Hur tycker du räddningstjänsten fungerar i kommunen?-Kommun
7
93
Hur tycker du räddningstjänsten fungerar i kommunen?-Riket
4
96
Hur tycker du kommunen informerar vid samhällsstörningar? (t.ex. strömavbrott, extremt väder, översvämning, problem med dricksvatten och avlopp)-Kommun
29
71
Hur tycker du kommunen informerar vid samhällsstörningar? (t.ex. strömavbrott, extremt väder, översvämning, problem med dricksvatten och avlopp)-Riket
22
78
Vad tycker du om polisens närvaro i kommunen?-Kommun
26
74
Vad tycker du om polisens närvaro i kommunen?-Riket
35
65
Andel låga betyg
Andel höga betyg


Klimat- och miljöarbete - Hur fungerar följande?
Hämtningen av hushållsavfall.-Kommun
11
90
Hämtningen av hushållsavfall.-Riket
8
92
Utbudet av platser för förpackningsåtervinning i närheten till där du bor.-Kommun
17
83
Utbudet av platser för förpackningsåtervinning i närheten till där du bor.-Riket
17
83
Utbudet av återvinningscentraler i din kommun, där du kan lämna in farligt avfall, grovsopor och elektronik.-Kommun
13
87
Utbudet av återvinningscentraler i din kommun, där du kan lämna in farligt avfall, grovsopor och elektronik.-Riket
21
79
Möjligheten att kunna återvinna avfall utan att behöva transportera bort det med bil eller annat motordrivet fordon.-Kommun
59
41
Möjligheten att kunna återvinna avfall utan att behöva transportera bort det med bil eller annat motordrivet fordon.-Riket
Kommunens arbete för att minska sin egen miljö- och klimatpåverkan i sina verksamheter.-Kommun
27
73
Kommunens arbete för att minska sin egen miljö- och klimatpåverkan i sina verksamheter.-Riket
32
68
Kommunens information om vad du kan göra för att minska din miljö- och klimatpåverkan.-Kommun
32
68
Kommunens information om vad du kan göra för att minska din miljö- och klimatpåverkan.-Riket
40
60
Kommunens arbete för att säkerställa tillgången till dricksvatten.-Kommun
14
86
Kommunens arbete för att säkerställa tillgången till dricksvatten.-Riket
11
89
Andel låga betyg
Andel höga betyg


Bemötande, information och inflytande
Vid den senaste kontakten med tjänstepersonen, hur blev du bemött?-Kommun
14
86
Vid den senaste kontakten med tjänstepersonen, hur blev du bemött?-Riket
17
83
Vid den senaste kontakten med politikern, hur blev du bemött?-Kommun
82
Vid den senaste kontakten med politikern, hur blev du bemött?-Riket
19
81
Hur tycker du att det fungerar att få svar på dina frågor om kommunen och dess verksamheter?-Kommun
33
68
Hur tycker du att det fungerar att få svar på dina frågor om kommunen och dess verksamheter?-Riket
31
69
Vad tycker du om... möjligheterna som kommunens invånare har att påverka inom de kommunala verksamheterna? (t.ex. genom brukarråd, föräldraråd)-Kommun
51
49
Vad tycker du om... möjligheterna som kommunens invånare har att påverka inom de kommunala verksamheterna? (t.ex. genom brukarråd, föräldraråd)-Riket
59
41
Vad tycker du om... möjligheterna som kommunens invånare har att påverka innehållet i politiska beslut?-Kommun
68
32
Vad tycker du om... möjligheterna som kommunens invånare har att påverka innehållet i politiska beslut?-Riket
72
28
Vad tycker du om... möjligheterna som kommunens invånare har att delta aktivt i arbetet med utveckling av kommunen? (t.ex. medborgardialoger, samråd)-Kommun
60
40
Vad tycker du om... möjligheterna som kommunens invånare har att delta aktivt i arbetet med utveckling av kommunen? (t.ex. medborgardialoger, samråd)-Riket
66
34
Hur tycker du att kommunen informerar vid större förändringar i kommunen? (t.ex. stadsplanering, byggnationer)-Kommun
48
52
Hur tycker du att kommunen informerar vid större förändringar i kommunen? (t.ex. stadsplanering, byggnationer)-Riket
51
49
Andel låga betyg
Andel höga betyg


Jämlikhet och integration
Upplever du att kommunen arbetar aktivt för att... förbättra integration och delaktighet av människor i samhället?-Kommun
66
34
Upplever du att kommunen arbetar aktivt för att... förbättra integration och delaktighet av människor i samhället?-Riket
71
29
Upplever du att kommunen arbetar aktivt för att... förbättra toleransen för människors olikheter? T.ex. utifrån ålder, kön eller könstillhörighet, sexualitet, religion, etnicitet eller funktionsnedsättning.-Kommun
57
43
Upplever du att kommunen arbetar aktivt för att... förbättra toleransen för människors olikheter? T.ex. utifrån ålder, kön eller könstillhörighet, sexualitet, religion, etnicitet eller funktionsnedsättning.-Riket
64
36
Upplever du att kommunen arbetar aktivt för att... minska diskrimineringen i samhället?-Kommun
60
40
Upplever du att kommunen arbetar aktivt för att... minska diskrimineringen i samhället?-Riket
67
33
Tycker du att du kan vara den du är och leva ditt liv som du vill i din kommun? T.ex. utifrån ålder, kön eller könstillhörighet, sexualitet, religion, etnicitet eller funktionsnedsättning.-Kommun
15
85
Tycker du att du kan vara den du är och leva ditt liv som du vill i din kommun? T.ex. utifrån ålder, kön eller könstillhörighet, sexualitet, religion, etnicitet eller funktionsnedsättning.-Riket
13
87
Andel låga betyg
Andel höga betyg


Förtroende
Upplever du att... kommunens politiker arbetar för kommunens bästa?-Kommun
59
41
Upplever du att... kommunens politiker arbetar för kommunens bästa?-Riket
59
41
Upplever du att... kommunens politiker är ansvarstagande?-Kommun
60
40
Upplever du att... kommunens politiker är ansvarstagande?-Riket
68
32
Upplever du att... kommunens politiker är lyhörda till invånarnas tankar och idéer kring kommunen och dess verksamheter?-Kommun
72
28
Upplever du att... kommunens politiker är lyhörda till invånarnas tankar och idéer kring kommunen och dess verksamheter?-Riket
79
21
Upplever du att... kommunens anställda arbetar för kommunens bästa?-Kommun
47
54
Upplever du att... kommunens anställda arbetar för kommunens bästa?-Riket
47
53
Upplever du att... politiska beslut som fattas i kommunen är genomtänkta och genomarbetade?-Kommun
71
29
Upplever du att... politiska beslut som fattas i kommunen är genomtänkta och genomarbetade?-Riket
75
25
Upplever du att... det finns en transparens i hur politiska beslut fattas i kommunen?-Kommun
67
33
Upplever du att... det finns en transparens i hur politiska beslut fattas i kommunen?-Riket
77
23
Upplever du att... kommunens verksamheter är fria från korruption?-Kommun
50
50
Upplever du att... kommunens verksamheter är fria från korruption?-Riket
56
44
Allmänt sett, hur stort förtroende har du för kommunens politiker?-Kommun
64
36
Allmänt sett, hur stort förtroende har du för kommunens politiker?-Riket
61
39
Allmänt sett, hur stort förtroende har du för politiker i riksdagen?-Kommun
63
37
Allmänt sett, hur stort förtroende har du för politiker i riksdagen?-Riket
61
39
Allmänt sett, tycker du att man kan lita på människor?-Kommun
45
55
Allmänt sett, tycker du att man kan lita på människor?-Riket
37
63
Andel låga betyg
Andel höga betyg


Allmänna frågor om kommunen
Vad tycker du om din kommun som en plats att bo och leva på?-Kommun
14
86
Vad tycker du om din kommun som en plats att bo och leva på?-Riket
8
92
Hur tycker du att din kommun sköter sina olika verksamheter?-Kommun
20
80
Hur tycker du att din kommun sköter sina olika verksamheter?-Riket
20
80
Tycker du att invånarna i din kommun har möjlighet till insyn och inflytande över kommunens beslut och verksamheter?-Kommun
74
27
Tycker du att invånarna i din kommun har möjlighet till insyn och inflytande över kommunens beslut och verksamheter?-Riket
78
22
Kan du rekommendera andra som inte bor här i kommunen att flytta hit?-Kommun
49
51
Kan du rekommendera andra som inte bor här i kommunen att flytta hit?-Riket
37
63
Andel låga betyg
Andel höga betyg

Fråga	Fråga i text	Andel låga betyg kommun	Andel höga betyg kommun	Andel låga betyg riket	Andel höga betyg riket		Kommunens andel låga betyg är säkerställt skild från riket	Kommunens andel höga betyg är säkerställt skild från riket
	Skola och omsorg							
	Hur tycker du följande fungerar i din kommun?							
Fråga 04_01	Förskolan	12,3	87,7	14,7	85,3		Nej	Nej
Fråga 04_02	Grundskolan	23,9	76,1	28,3	71,7		Nej	Nej
Fråga 04_03	Gymnasieskolan	27,4	72,6	22,2	77,8		Nej	Nej
Fråga 04_04	Äldreomsorgen	39,3	60,7	44,6	55,4		Nej	Nej
Fråga 04_05	Kommunala vuxenutbildningen	26,0	74,0	22,4	77,6		Nej	Nej
Fråga 04_06	Kommunens verksamhet för personer med funktionsnedsättning	19,7	80,3	33,2	66,8		Ja	Ja
Fråga 04_07	Socialtjänstens stöd och hjälp till utsatta personer	45,1	54,9	49,3	50,7		Nej	Nej
	Boende och boendemiljö							
	Hur viktigt tycker du att följande saker är i din boendemiljö?							
Fråga 06_01	Att det är tyst och lugnt	4,2	95,8	7,2	92,8		Ja	Ja
Fråga 06_02	Att det finns platser för barn att leka på	4,2	95,8	7,5	92,5		Ja	Ja
Fråga 06_03	Närhet till naturen, inkl. parker	..	97,2	2,6	97,4		..	Nej
Fråga 06_04	Närhet till livsmedelsaffärer	9,9	90,1	6,8	93,2		Nej	Nej
Fråga 06_05	Närhet till skola och barnomsorg	11,0	89,0	14,0	86,0		Nej	Nej
Fråga 06_06	Närhet till hälso- och sjukvård	6,9	93,1	6,0	94,0		Nej	Nej
Fråga 06_07	Förbindelser med kollektivtrafik	6,8	93,2	7,3	92,7		Nej	Nej
Fråga 06_08	Att det finns parkeringsmöjligheter	9,4	90,6	12,7	87,3		Nej	Nej
Fråga 06_09	Att det är begränsad biltrafik	36,4	63,6	34,0	66,0		Nej	Nej
Fråga 06_010	Att det är en blandning av människor från olika kulturer eller bakgrund	52,4	47,6	49,3	50,7		Nej	Nej

Fråga	Fråga i text	Andel låga betyg kommun	Andel höga betyg kommun	Andel låga betyg riket	Andel höga betyg riket		Kommunens andel låga betyg är säkerställt skild från riket	Kommunens andel höga betyg är säkerställt skild från riket
	Lokala arbets- och utbildningsmöjligheter							
	Vad är din uppfattning kring möjligheten för kommunens invånare att …							
Fråga 08_01	… ha ett arbete inom rimligt avstånd från där man bor?	14,1	85,9	18,0	82,0		Nej	Nej
Fråga 08_02	... kunna bo kvar i kommunen samtidigt som man genomför eftergymnasiala studier? (t.ex. högskola, universitet, yrkeshögskola etc.)	8,3	91,7	20,7	79,3		Ja	Ja
	Samhällsservice							
	Hur tycker du följande fungerar i din kommun?							
Fråga 09_01	Tillgången till kommunal service utanför kommunens centralort, t.ex. skola, äldreomsorg, bibliotek.	23,6	76,4	20,1	79,9		Nej	Nej
Fråga 09_02	Tillgången till hälso- och sjukvård inom rimligt avstånd från din bostad, t.ex. apotek, vårdcentral.	15,9	84,1	11,2	88,8		Nej	Nej
Fråga 09_03	Utbudet av livsmedelsaffärer inom rimligt avstånd från din bostad.	16,5	83,5	11,1	88,9		Ja	Ja
Fråga 09_04	Utbudet av ställen att hämta paket på inom rimligt avstånd från din bostad, t.ex. varor du beställt på nätet.	10,6	89,4	7,7	92,3		Nej	Nej
Fråga 010	Täcker internetuppkopplingen i din bostad det behov som du och ditt hushåll har?	10,2	89,8	10,7	89,3		Nej	Nej
	Resor och kommunikationer							
	Vad tycker du om …							
Fråga 012_01	… utbudet av gång- och cykelvägar i kommunen?	28,3	71,7	17,6	82,4		Ja	Ja
Fråga 012_02	… trafiksäkerheten på gång- och cykelvägar i kommunen?	28,3	71,7	25,2	74,8		Nej	Nej
Fråga 012_03	… möjligheterna att på ett enkelt sätt använda kollektivtrafiken för dina vardagliga resor, t.ex. till arbete, skola eller annan sysselsättning?	47,2	52,8	32,9	67,1		Ja	Ja
Fråga 012_04	… möjligheterna att på ett enkelt sätt använda kollektivtrafiken för att ta dig till dina fritidsaktiviteter?	54,0	46,0	41,1	58,9		Ja	Ja
Fråga 012_05	… möjligheterna att på ett enkelt sätt kunna göra längre resor från kommunen utan att använda bil?	37,8	62,2	34,4	65,6		Nej	Nej
Fråga 012_06	… möjligheterna att på ett enkelt sätt kunna transportera sig med bil?	6,9	93,1	7,8	92,2		Nej	Nej
Fråga 012_07	… utbudet av laddningsstationer för elfordon i kommunen? (t.ex. för bil, cykel, moped etc.)	48,9	51,1	51,4	48,6		Nej	Nej
Fråga 012_08	… utbudet av bilpooler i kommunen?	52,9	47,1	54,2	45,8		Nej	Nej
Fråga 012_09	… utbudet av pendlarparkeringar i kommunen?	49,2	50,8	41,7	58,3		Nej	Nej

Fråga	Fråga i text	Andel låga betyg kommun	Andel höga betyg kommun	Andel låga betyg riket	Andel höga betyg riket		Kommunens andel låga betyg är säkerställt skild från riket	Kommunens andel höga betyg är säkerställt skild från riket
	Bibliotek, kulturliv och mötesplatser							
	Vad tycker du om ...							
Fråga 015_01	... bibliotekens utbud när det gäller böcker och tidskrifter?	..	93,1	4,8	95,2		..	Nej
Fråga 015_02	... bibliotekens digitala utbud när det gäller böcker och tidskrifter?	18,8	81,2	10,0	90,0		Nej	Nej
Fråga 015_03	... bibliotekens utbud av aktiviteter? (t.ex. bokklubbar, författarbesök, sagostunder, utbildning)	22,6	77,4	17,8	82,2		Nej	Nej
Fråga 016_01	... utbudet av caféer och restauranger i kommunen?	32,3	67,7	19,4	80,6		Ja	Ja
Fråga 016_02	... om utbudet av lekplatser, parklekar etc. i kommunen?	23,0	77,0	17,4	82,6		Nej	Nej
Fråga 016_03	... om utbudet av ställen för unga att träffas på i kommunen? (t.ex. fritidsgårdar, ungdomsklubbar)	65,0	35,0	64,7	35,3		Nej	Nej
Fråga 016_04	... utbudet av ställen för äldre att träffas på i kommunen? (t.ex. träffpunkter)	52,0	48,0	45,1	54,9		Nej	Nej
Fråga 016_05	... det lokala kultur- och nöjeslivet i kommunen? (t.ex. konstutställning, teater, konserter etc.)	45,6	54,4	35,5	64,5		Ja	Ja
Fråga 016_06	... kommunens arbete för att främja det lokala kulturlivet?	38,0	62,0	41,9	58,1		Nej	Nej
	Idrott, motion och friluftsliv							
	Vad tycker du om ...							
Fråga 017_01	... öppettiderna vid kommunens idrotts- och motionsanläggningar? (inkl. badhus, ishallar etc.)	14,1	85,9	17,9	82,1		Nej	Nej
Fråga 017_02	... möjligheten för invånare att nyttja kommunens idrotts- och	18,9	81,1	20,2	79,8		Nej	Nej
Fråga 017_03	... utbudet av belysta motionsspår i kommunen? (t.ex. för löpning och skidåkning)	51,9	48,1	26,5	73,5		Ja	Ja
Fråga 017_04	... utbudet av allmänna träningsplatser utomhus i kommunen? (t.ex. utegym)	55,3	44,7	29,1	70,9		Ja	Ja
Fråga 017_05	... utbudet av friluftsområden i kommunen?	35,7	64,3	12,0	88,0		Ja	Ja

Fråga	Fråga i text	Andel låga betyg kommun	Andel höga betyg kommun	Andel låga betyg riket	Andel höga betyg riket		Kommunens andel låga betyg är säkerställt skild från riket	Kommunens andel höga betyg är säkerställt skild från riket
	Underhåll av den offentliga miljön							
	Hur tycker du följande saker fungerar i din kommun?							
Fråga 018_01	Skötsel av gator och vägar	46,5	53,5	37,6	62,4		Ja	Ja
Fråga 018_02	Snöröjning av gator och vägar	39,4	60,6	41,6	58,4		Nej	Nej
Fråga 018_03	Skötsel av gång- och cykelvägar	35,0	65,0	31,2	68,8		Nej	Nej
Fråga 018_04	Snöröjning av gång- och cykelvägar	44,6	55,4	42,9	57,1		Nej	Nej
Fråga 018_05	Skötsel av kommunens idrotts- och motionsanläggningar, inkl. badhus, ishallar etc.	24,0	76,0	22,0	78,0		Nej	Nej
Fråga 018_06	Skötsel av allmänna platser, t.ex. parker, torg, lekplatser	27,7	72,3	20,3	79,7		Ja	Ja
Fråga 018_07	Skötsel av naturområden i kommunen	28,7	71,3	16,2	83,8		Ja	Ja
Fråga 018_08	Skötsel av badplatser i kommunen	25,8	74,2	23,0	77,0		Nej	Nej
Fråga 018_09	Åtgärder mot skadegörelse eller annan förstörelse som uppkommer, t.ex. klotter övergivna fordon.	42,0	58,0	34,7	65,3		Nej	Nej
Fråga 018_010	Skötsel av byggnader där kommunen har verksamhet, t.ex. skolor, äldreboende.	27,7	72,3	30,4	69,6		Nej	Nej

Fråga	Fråga i text	Andel låga betyg kommun	Andel höga betyg kommun	Andel låga betyg riket	Andel höga betyg riket		Kommunens andel låga betyg är säkerställt skild från riket	Kommunens andel höga betyg är säkerställt skild från riket
	Trygghet i samhället							
	Hur trygg känner du dig utomhus i området där du bor …							
Fråga 019_01	… när det är mörkt ute?	34,3	65,7	22,0	78,0		Ja	Ja
Fråga 019_02	… när det är ljust ute?	9,1	90,9	4,2	95,8		Ja	Ja
Fråga 020_01	**Hur orolig är du för att …*** … drabbas av inbrott i ditt hem?	32,7	67,3	21,6	78,4		Ja	Ja
Fråga 020_02	… utsättas för sexuella trakasserier eller liknande?	11,6	88,4	11,8	88,2		Nej	Nej
Fråga 020_03	… bli utsatt för våldsbrott eller hot om våld?	31,9	68,1	22,3	77,7		Ja	Ja
Fråga 020_04	… bli utsatt för hot och trakasserier på nätet?	17,1	82,9	11,8	88,2		Ja	Nej
Fråga 020_05	… bli utsatt för identitetsstöld?	39,1	60,9	34,1	65,9		Nej	Nej
Fråga 020_06	… det kommer ske en allvarlig samhällsstörning i kommunen? (t.ex. skogsbrand, översvämning)	18,0	82,0	16,0	84,0		Nej	Nej
Fråga 020_07	… det kommer ske en terrorhandling i kommunen?	18,0	82,0	21,0	79,0		Nej	Nej
Fråga 021_01	**bor?*** Personer eller gäng som bråkar eller stör.	53,1	46,9	37,7	62,3		Ja	Ja
Fråga 021_02	Personer som är påverkade av alkohol eller narkotika.	50,5	49,5	37,1	62,9		Ja	Ja
Fråga 021_03	Narkotikahandel.	63,3	36,7	54,3	45,7		Ja	Ja
Fråga 021_04	Våldsbrott.	57,8	42,2	40,0	60,0		Ja	Ja
Fråga 021_05	Inbrott eller stölder.	56,8	43,2	43,9	56,1		Ja	Ja
Fråga 021_06	Störande trafik med motorfordon.	30,0	70,0	32,4	67,6		Nej	Nej
Fråga 021_07	Hot och trakasserier på nätet.	23,1	76,9	20,5	79,5		Nej	Nej
Fråga 021_08	Bristande eller trasig utomhusbelysning.	25,3	74,7	20,5	79,5		Nej	Nej
Fråga 021_09	Skadegörelse eller klotter.	30,4	69,6	27,6	72,4		Nej	Nej
Fråga 021_010	Nedskräpning.	43,5	56,5	39,7	60,3		Nej	Nej
Fråga 022_01	Hur tycker du räddningstjänsten fungerar i kommunen?	6,6	93,4	4,4	95,6		Nej	Nej
Fråga 022_02	Hur tycker du kommunen informerar vid samhällsstörningar? (t.ex. strömavbrott, extremt väder, översvämning, problem med dricksvatten och avlopp)	29,4	70,6	21,7	78,3		Ja	Ja
Fråga 023	Vad tycker du om polisens närvaro i kommunen?	25,8	74,2	34,9	65,1		Ja	Ja

Fråga	Fråga i text	Andel låga betyg kommun	Andel höga betyg kommun	Andel låga betyg riket	Andel höga betyg riket		Kommunens andel låga betyg är säkerställt skild från riket	Kommunens andel höga betyg är säkerställt skild från riket
	Klimat- och miljöarbete							
	Hur tycker du följande saker fungerar i din kommun?							
Fråga 024_01	Hämtningen av hushållsavfall.	10,5	89,5	7,6	92,4		Nej	Nej
Fråga 024_02	Utbudet av platser för förpackningsåtervinning i närheten till där du bor.	17,0	83,0	17,3	82,7		Nej	Nej
Fråga 024_03	Utbudet av återvinningscentraler i din kommun, där du kan lämna in farligt avfall, grovsopor och elektronik.	13,4	86,6	21,2	78,8		Ja	Ja
Fråga 024_04	Möjligheten att kunna återvinna avfall utan att behöva transportera bort det med bil eller annat motordrivet fordon.	59,4	40,6	58,6	41,4		Nej	Nej
Fråga 024_05	Kommunens arbete för att minska sin egen miljö- och klimatpåverkan i sina verksamheter.	26,6	73,4	31,8	68,2		Nej	Nej
Fråga 024_06	Kommunens information om vad du kan göra för att minska din miljö- och klimatpåverkan.	31,8	68,2	40,0	60,0		Nej	Nej
Fråga 024_07	Kommunens arbete för att säkerställa tillgången till dricksvatten.	13,6	86,4	11,1	88,9		Nej	Nej
	Bemötande, information och inflytande							
Fråga 026	Vid den senaste kontakten med tjänstepersonen, hur blev du bemött?	13,9	86,1	16,8	83,2		Nej	Nej
Fråga 028	Vid den senaste kontakten med politikern, hur blev du bemött?	..	82,4	18,9	81,1		..	Nej
Fråga 030	Hur tycker du att det fungerar att få svar på dina frågor om kommunen och dess verksamheter?	32,5	67,5	30,8	69,2		Nej	Nej
	Vad tycker du om …							
Fråga 032_01	… möjligheterna som kommunens invånare har att påverka inom de kommunala verksamheterna? (t.ex. genom brukarråd, föräldraråd)	51,4	48,6	58,6	41,4		Nej	Nej
Fråga 032_02	… möjligheterna som kommunens invånare har att påverka innehållet i politiska beslut?	67,7	32,3	72,2	27,8		Nej	Nej
Fråga 032_03	… möjligheterna som kommunens invånare har att delta aktivt i arbetet med utveckling av kommunen? (t.ex. medborgardialoger, samråd)	59,7	40,3	65,8	34,2		Nej	Nej
Fråga 033	Hur tycker du att kommunen informerar vid större förändringar i kommunen? (t.ex. stadsplanering, byggnationer)	48,0	52,0	50,8	49,2		Nej	Nej
	Jämlikhet och integration							
Fråga 034_01	**Upplever du att din kommun arbetar aktivt för att …** … förbättra integration och delaktighet av människor i samhället?	66,4	33,6	71,3	28,7		Nej	Nej
Fråga 034_02	… förbättra toleransen för människors olikheter? T.ex. utifrån ålder, kön eller könstillhörighet, sexualitet, religion, etnicitet eller funktionsnedsättning.	57,3	42,7	64,3	35,7		Nej	Nej
Fråga 034_03	… minska diskrimineringen i samhället?	59,9	40,1	66,6	33,4		Nej	Nej
Fråga 035	Tycker du att du kan vara den du är och leva ditt liv som du vill i din kommun? T.ex. utifrån ålder, kön eller könstillhörighet, sexualitet, religion, etnicitet eller funktionsnedsättning.	15,2	84,8	12,6	87,4		Nej	Nej

Fråga	Fråga i text	Andel låga betyg kommun	Andel höga betyg kommun	Andel låga betyg riket	Andel höga betyg riket		Kommunens andel låga betyg är säkerställt skild från riket	Kommunens andel höga betyg är säkerställt skild från riket
	Förtroende							
Fråga 036_01	**Upplever du att …**							
	… kommunens politiker arbetar för kommunens bästa?	59,4	40,6	59,4	40,6		Nej	Nej
Fråga 036_02	… kommunens politiker är ansvarstagande?	60,4	39,6	67,8	32,2		Nej	Nej
Fråga 036_03	… kommunens politiker är lyhörda till invånarnas tankar och idéer kring kommunen och dess verksamheter?	71,7	28,3	78,6	21,4		Nej	Nej
Fråga 036_04	… kommunens anställda arbetar för kommunens bästa?	46,5	53,5	46,7	53,3		Nej	Nej
Fråga 036_05	… politiska beslut som fattas i kommunen är genomtänkta och genomarbetade?	70,6	29,4	75,0	25,0		Nej	Nej
Fråga 036_06	… det finns en transparens i hur politiska beslut fattas i kommunen?	66,9	33,1	76,7	23,3		Nej	Nej
Fråga 036_07	… kommunens verksamheter är fria från korruption?	49,6	50,4	56,1	43,9		Nej	Nej
Fråga 037_01	Allmänt sett, hur stort förtroende har du för kommunens politiker?	64,1	35,9	61,2	38,8		Nej	Nej
Fråga 037_02	Allmänt sett, hur stort förtroende har du för politiker i riksdagen?	62,9	37,1	61,3	38,7		Nej	Nej
Fråga 038	Allmänt sett, tycker du att man kan lita på människor?	45,4	54,6	37,1	62,9		Ja	Ja
	Kommunen som helhet							
Fråga 039	Vad tycker du om din kommun som en plats att bo och leva på?	13,6	86,4	7,6	92,4		Ja	Ja
Fråga 040	Hur tycker du att din kommun sköter sina olika verksamheter?	19,8	80,2	20,1	79,9		Nej	Nej
Fråga 041	Tycker du att invånarna i din kommun har möjlighet till insyn och inflytande över kommunens beslut och verksamheter?	73,5	26,5	77,9	22,1		Nej	Nej
Fråga 042	Kan du rekommendera andra som inte bor här i kommunen att flytta hit?	48,8	51,2	36,8	63,2		Ja	Ja

**Låga betyg innebär stor oro för fråga 20 resp. stort problem för fråga 21. Höga betyg innebär liten oro för fråga 20 resp. litet problem för fråga 21.

ESLÖVS KOMMUN

KS 2025/99

2025-02-11
Alice Tuma Fischer
+4641362334
alice.petersson@eslov.se

Kommunstyrelsen

Förslag att godkänna avtal rörande bevattningsdamm på fastigheten Eslöv Örtofta 21:1

Förslag till beslut

- Kommunstyrelsen beslutar att godkänna avtal rörande bevattningsdamm på fastigheten Eslöv Örtofta 21:1.

Ärendebeskrivning

Eslövs kommun deltar som en av parterna i Kävlingeåns vattenvårdsprogram som drivs av Kävlingeåns vattenråd. Syftet med Kävlingeåns vattenvårdsprogram är att genomföra fysiska vattenvårdsåtgärder för att förbättra vattenkvaliteten och berika naturmiljön i och invid vattendragen inom Kävlingeåns avrinningsområde. Fastighetsägaren till Örtofta 21:1 har godkänt att Eslövs kommun, genom Kävlingeåns vattenråd, har rätt att inrätta en bevattningsdamm. Då vattenrådet inte är en egen juridisk person tecknas avtalet mellan Eslövs kommun och fastighetsägaren.

Beslutsunderlag

- Förslag till avtal rörande bevattningsdamm på fastigheten Eslöv Örtofta 21:1

Beredning

Bevattningsdammen är redan utförd. I avtalet upplåter fastighetsägaren 6,6 hektar av fastigheten Örtofta 21:1 för damm med tillhörande anordningar. I avtalet förtydligas fastighetsägarens och kommunens, genom vattenrådet, rättigheter, skyldigheter och ansvar. Kommunen, genom vattenrådet, är verksamhetsutövare under anläggningstiden och fram till garantitidens utgång två år senare. Under denna period åtar sig kommunen, genom vattenrådet, att ansvara för eventuella reparationer som är nödvändiga för att upprätthålla anläggningens funktion för att undvika skada samt att erforderliga tillstånd föreligger. Efter garantitiden överlämnas anläggningen

till fastighetsägaren. Fastighetsägaren förbinder sig att inte utföra åtgärder som kan skada anläggningen under 20 år. Under avtalsperioden säkerställer också kommunen att marken inte kommer att användas till något annat.

Avtalet innebär inga direkta kostnader för kommunen. Kävlingeåns vattenråd står för samtliga kostnader kopplade till avtalet.

Ärendet har beretts av Kommunledningskontoret och Miljö och Samhällsbyggnad. Kommunledningskontoret föreslår att kommunstyrelsen godkänner avtalet.

Beslutet skickas till
Kommunledningskontoret

Eva Hallberg
Kommundirektör

Anita Wallin
Chef Tillväxtavdelningen

AVTAL RÖRANDE BEVATTNINGSDAMM

Kävlingeåns vattenråd (benämns Vattenrådet) driver på initiativ av Eslöv, Hörby, Höör, Kävlinge, Lomma, Lund och Sjöbo kommuner Kävlingeåns vattenvårdsprogram som syftar till att förbättra vattenkvaliteten och berika naturmiljön i och invid vattendragen inom Kävlingeåns avrinningsområde. Parterna har utöver detta avtal ingått ett förhandsavtal där markägaren godkänt att Eslövs kommun har rätt att inrätta en bevattningsdamm på utpekad mark inom markägarens fastighet Örtofta 21:1. Med anledning av detta har mellan markägare Jacob Bennet och Eslövs kommun träffats följande avtal.

1. Markägaren upplåter 6,6 ha av sin fastighet **Örtofta 21:1** i Eslöv kommun för damm med tillhörande kringområde samt tillhörande anordningar (såsom in- och utlopp, rörledningar, brunnar, dämmen, vallar m m), nedan benämnd anläggningen, i enlighet med karta och ritning i bilaga 1 och 2.
2. Avtalet gäller från dagen för undertecknande enligt nedan och fram till den dag som följer av punkt 3 nedan då avtalet upphör automatiskt och Kommunens nyttjanderätt upphör. Markägaren åtar sig dock att följa sina skyldigheter enligt detta avtal i 20 år.

Kommunens ansvar och skyldigheter m m

3. Kommunen är genom Vattenrådet verksamhetsutövare under anläggningstiden och fram till garantitidens utgång (enligt punkt 5 nedan) och ansvarar under denna tid för de reparationer som är nödvändiga för att upprätthålla anläggningens funktion för att undvika skada (gäller dock inte delar av anläggningen som är kopplade till bevattningsändamålet) samt att erforderliga tillstånd föreligger.
4. Markägaren ska hållas skadefri, under tiden som Kommunen genom Vattenrådet är verksamhetsutövare, om anläggningen sätts ur funktion eller orsakar skada, om markägaren fullgjort sina åtaganden beträffande skötsel av anläggning enligt punkt 6-8 nedan. Kommunen genom Vattenrådet ansvarar även efter att markägaren enligt punkt 3 har övertagit ansvaret såsom verksamhetsutövare för sådana åtgärder som har vidtagits under den tid som Kommunen genom Vattenrådet var verksamhetsutövare samt skador som härrör från denna period.
5. När garantibesiktningen av entreprenadarbetena (2 år efter slutbesiktning) är genomförd överlämnas anläggningen i god funktion, d v s med fungerande in- och utloppsanordningar samt andra tekniska lösningar som inte är kopplade till bevattningsändamålet, till markägaren som därmed blir verksamhetsutövare och ansvarig för anläggningen i sin helhet.

Markägarens rättigheter, ansvar, skyldigheter m m

6. Markägaren har rättigheter beträffande nyttjandet av anläggningen, ansvarar för skötsel och tillsyn av densamma med tillhörande anordningar och omgivande mark (enligt punkt 1) samt skyldigheter beträffande anläggningens varaktighet enlighet följande:

    a) Markägaren har rätt att slå gräset och att ta bort träd och buskar för att förhindra att dessa breder ut sig på ett icke önskvärt sätt. Höskörden och eventuell ved tillfaller markägaren.

b) Marken som omger anläggningen ska vara bevuxen med gräs och örter. Markägaren ansvarar för att ta bort träd och buskar runt in- och utloppsanordningar så att dessa inte skadas av t ex inväxande rötter.
c) Markägaren ansvarar för regelbunden säsongsbaserad tillsyn av anläggningen (minst 2 ggr/år) och ska om problem upptäcks omedelbart informera Kommunen. För de fall då markägaren har övertagit ansvaret för anläggningen ansvarar markägaren för att åtgärda dessa problem. Markägaren äger och ansvarar för underhåll av eventuellt uppsatt stängsel. I de fall markägaren har ett skötselavtal med Länsstyrelsen för anläggningen gäller även de åtaganden som finns i skötselavtalet.
d) Beträffande utfodring av t ex fisk, fåglar, kräftor, vildsvin, klövvilt eller andra djur inom avtalsområdet gäller Länsstyrelsens aktuella policy/riktlinjer för utfodring. Stödutfodring av betande tamdjur är dock tillåten.

7. Inom området som avtalet omfattar får markägaren inte:
   a) Plöja upp marken runt anläggningen.
   b) Sprida gödsel eller bekämpningsmedel.
   c) Plantera in eller sätta ut fisk, fågel, kräftor eller andra djur inom avtalsområdet utan tillstånd från Länsstyrelsen.
8. Markägaren kan använda dammen för bevattning enligt villkoren i detta avtal. Anläggningens vattenförsörjning sker till största delen genom pumpning av vatten från Bråån. För att uppnå den avsedda miljönyttan med anläggningen ansvarar markägaren för att intaget av vatten till anläggningen genom pumpning uppgår till minst 100 000 m^3/år, och max 150 000 m^3/år under 20 år i enlighet med vad som överenskommits under punkt 2 i detta avtal. Kommunen genom vattenrådet bekostar el för pumpning av 100 000 m^3vatten/år mot uppvisande av specifikation på markägarens kostnader för el.
9. Beträffande anläggningens varaktighet gäller att markägaren förbinder sig att under den tid som parterna överenskommit under punkt 2 inte avsiktligen utföra åtgärder som kan skada anläggningen eller på annat sätt åstadkomma förändringar som inverkar negativt på anläggningens vattenförsörjning eller magasineringskapacitet.
10. Markägaren förbinder sig att vid överlåtelse av fastigheten göra förbehåll för detta avtals bestånd.

Avsteg från detta avtal får inte göras såvida inte överenskommelse om detta skett mellan markägaren och kommunen. Om markägaren väsentligt bryter mot avtalet och på uppmaning inte vidtar rättelse kan kommunen begära ersättning för förlorad miljönytta och att markägaren ersätter kommunen genom vattenrådet för den del av anläggningskostnaderna som har bekostats av vattenrådet.

Övrigt

11. Jakt och fiskerätten berörs inte av avtalet.
12. På kommunens bekostnad får detta avtal skrivas in som en nyttjanderätt i fastighetsboken.
13. Tvist med anledning av detta avtal ska avgöras av svensk domstol.

Bilagor:
1 – Översiktskarta
2 – Ritning på anläggning

Detta avtal har upprättats i två exemplar, varav parterna har tagit var sitt.

Markägaren

_____
Ort och datum

_____
Jacob Bennet
Slättäng
241 92 Eslöv

Kommunen

_____
Ort och datum

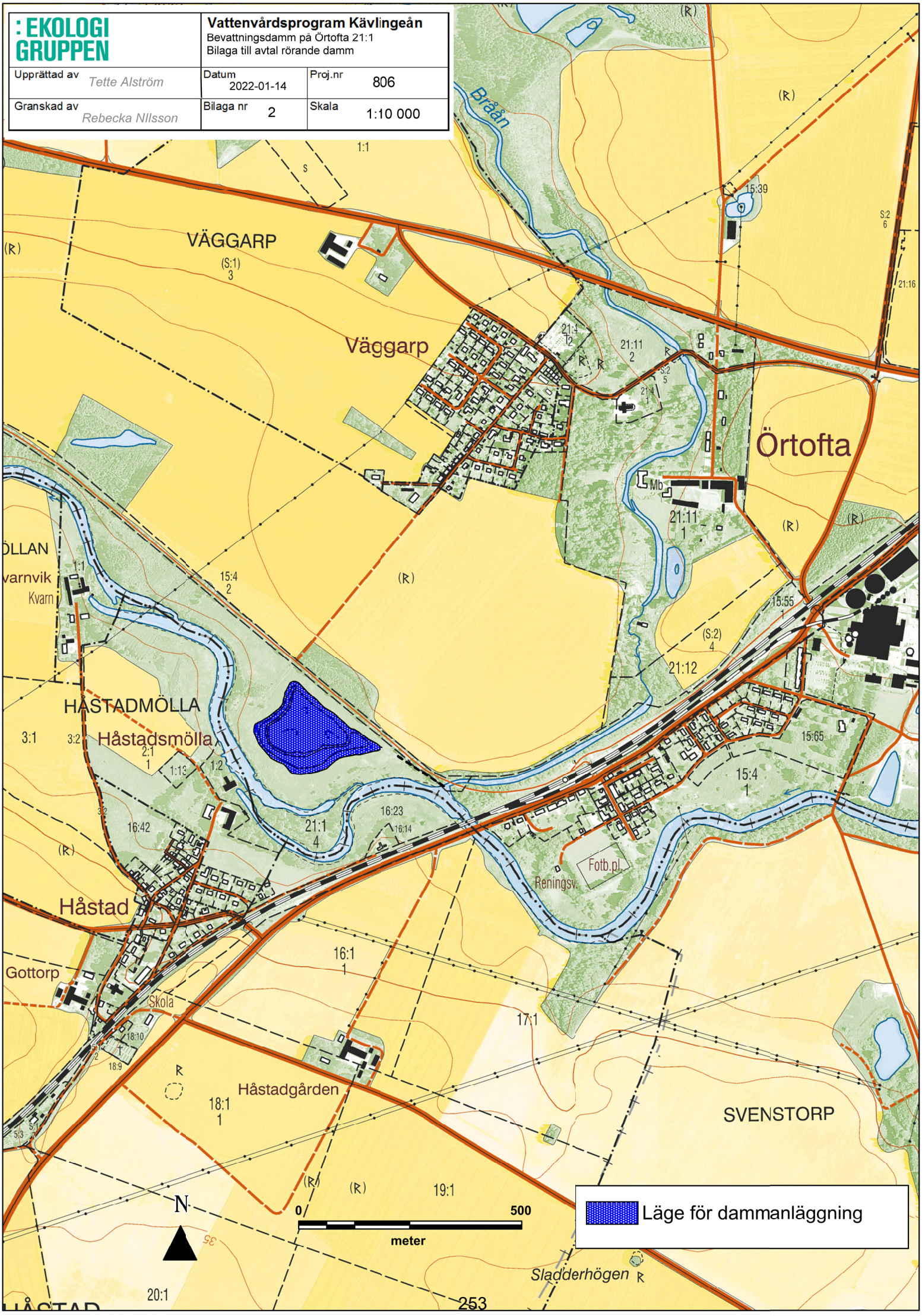
_____
Johan Andersson
Kommunstyrelsens ordförande
Eslövs kommun

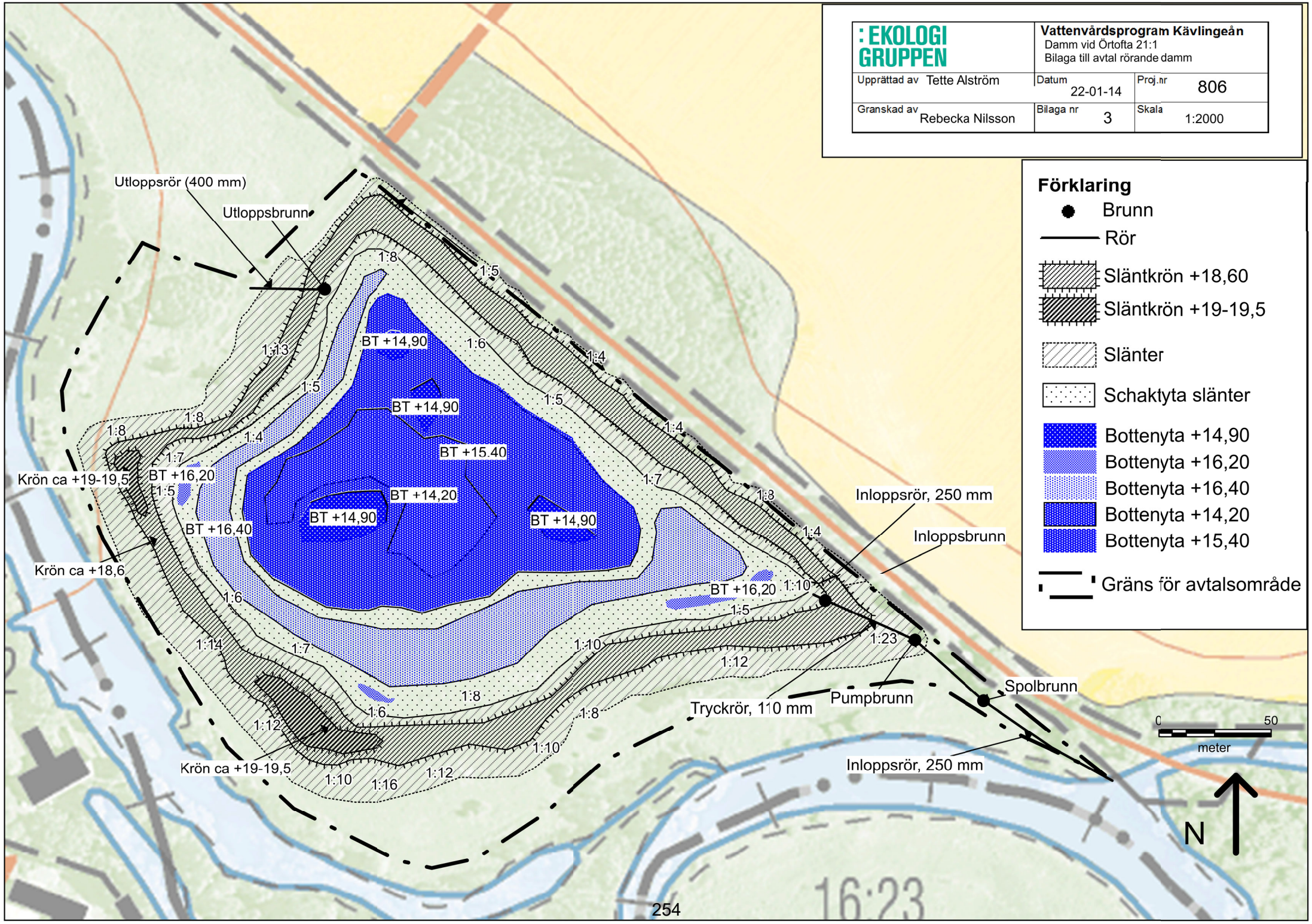
_____
Eva Hallberg
Kommundirektör
Eslövs kommun

: EKOLOGI GRUPPEN

Vattenvårdsprogram Kävlingeån
Bevattningsdamm på Örtofta 21:1
Bilaga till avtal rörande damm

Upprättad av	Datum	Proj.nr
Tette Alström	2022-01-14	806
Granskad av	**Bilaga nr**	**Skala**
Rebecka Nilsson	2	1:10 000




: EKOLOGI GRUPPEN
Vattenvårdsprogram Kävlingeån
Damm vid Örtofta 21:1
Bilaga till avtal rörande damm
Upprättad av Tette Alström
Datum 22-01-14
Proj.nr 806
Granskad av Rebecka Nilsson
Bilaga nr 3
Skala 1:2000
Förklaring
Brunn
Rör
Släntkrön +18,60
Släntkrön +19-19,5
Slänter
Schaktyta slänter
Bottenyta +14,90
Bottenyta +16,20
Bottenyta +16,40
Bottenyta +14,20
Bottenyta +15,40
Gräns för avtalsområde
Utloppsrör (400 mm)
Utloppsbrunn
Krön ca +19-19,5
Krön ca +18,6
Krön ca +19-19,5
Inloppsrör, 250 mm
Inloppsbrunn
Tryckrör, 110 mm
Pumpbrunn
Spolbrunn
Inloppsrör, 250 mm
BT +14,90
BT +15,40
BT +14,20
BT +16,20
BT +16,40
1:4
1:5
1:6
1:7
1:8
1:10
1:12
1:13
1:14
1:16
1:23
0
50
meter
N

ESLÖVS KOMMUN

KS 2023/530

2025-04-04
Moa Åhnberg
+4641362084
moa.ahnberg@eslov.se

Kommunstyrelsen

Yttrande över Översiktsplan 2035 för Hörby kommun, granskning

Förslag till beslut

- Kommunstyrelsen antar förvaltningens yttrande över Översiktsplan 2035 för Hörby kommun som sitt och skickar det till Hörby kommun.

Ärendebeskrivning

Eslövs kommun har mottagit Hörby kommuns förslag till ny översiktsplan att yttra sig över.

Hörby kommuns översiktsplan ska ange inriktningen för den långsiktiga utvecklingen av den fysiska miljön och bidra till att skapa en samlad bild av kommunens förutsättningar. Översiktsplanen uttrycker kommunens politiska vilja och syn på olika allmänna intressen och den är vägledande för all efterföljande planering. Den beskrivs som ett viktigt strategiskt dokument för kommunens utveckling.

Beslutsunderlag

Följemejl till Inbjudan att lämna synpunkter på upprättat förslag till ny digital Översiktsplan för Hörby kommun
Översiktsplan 2035 granskningshandling
Miljökonsekvensbeskrivning för granskningshandling Översiktsplan 2035 2025-01-26
Samrådsredogörelse översiktsplan 2035
Beslut KS 2023-12-05 Yttrande över remiss avseende översiktsplan 2035 för Hörby kommun

Beredning

Hörby kommuns Översiktsplan 2035 har sin utgångspunkt i den politiska visionen Hörby – det rediga samhället 2030. Visionen består av tre fokusområden: Blomstrande näringsliv, Ett gott liv och Levande Hörby. Kopplat till vision och fokusområden finns en utvecklingsstrategi, kallad Lokal flerkärnighet, vilken beskriver var och hur Hörby kommun ska

utvecklas. Förslaget möjliggör för ett bostadsbyggande med 530 nya bostäder.

Eslövs kommun har tidigare yttrat sig i samrådsskedet. Kommunen betonade då vikten av att utveckla och stärka funktionella samband och att lyfta Mittskåne i ett regionalt perspektiv. Det hade varit positivt om Eslövs och Hörbys kommuner, tillsammans med Höörs kommun, inleder ett samtal om hur det är möjligt att arbeta gemensamt för att utveckla Mittskånes regionala roll, exempelvis i arbetet med regionplanen för Skåne och i frågor rörande kollektivtrafik och infrastruktur. Vidare lyfte Eslövs kommun markanvändning för energiproduktion (både vindkraft och solenergi) som ytterligare ett sakområde där kommunerna kan komma att behöva samarbeta.

Hörby kommun har kompletterat granskningshandlingen med en text om vikten av mellankommunal samverkan i frågor som rör energiproduktion och etablering av nya anläggningar såsom vindkraftverk och solcellsanläggningar. I samrådsredogörelsen välkomnar Hörby kommun fortsatt dialog och samverkan om mellankommunala frågor såsom Regionplan för Skåne och kollektivtrafikfrågor mellan kommunerna.

Under 2024 har Kommunledningskontoret aktivt börjat titta på landskapets vattenhållande förmåga. Därför vill förvaltningen komplettera kommunens tidigare yttrande utifrån detta perspektiv.

Kommunledningskontoret uppskattar att Hörby kommun i förslaget till översiktsplan har med ett ställningstagande om att verka för "en fungerande blå infrastruktur som tillhandahåller akvatiska ekosystemtjänster såsom livsmedel, naturupplevelser, flödesutjämning/vattenmagasinering samt livsmiljöer för växter och djur”. Vidare delar förvaltningen Hörby kommuns resonemang om vikten av att arbeta utifrån ett avrinningsområdesperspektiv. Kommunledningskontoret ser vattenråden som nyckelaktör i arbetet med åtgärder för landskapets vattenhållandeförmåga och vill lyfta behovet att kommuner skapar organisatoriska förutsättningar så att de kan arbeta förebyggande med klimatanpassningsåtgärder.

Utöver tillägget har Kommunledningskontoret inga tillkommande synpunkter på granskningsförslaget.

Beslutet skickas till
Hörby kommun planeringochutveckling@horby.se

Eva Hallberg
Kommundirektör

Anita Wallin
Chef tillväxtavdelningen

Översiktsplan 2035 för Hörby kommun

Kommunstyrelsen beslutade att godkänna granskningsförslag för *Översiktsplan 2035* den 10 mars 2025 och sända ut planförslaget på granskning.

Ni inbjuds härmed att lämna synpunkter på upprättat förslag till ny översiktsplan för Hörby kommun. *Översiktsplan 2035* visar genom text och kartor kommunens långsiktiga planering av mark- och vattenområden samt hur den byggda miljön ska utvecklas och bevaras.

Hörby kommuns *Översiktsplan 2035* har sin utgångspunkt i den politiska visionen *Hörby – det rediga samhället 2030*. Visionen anger en önskad framtida utveckling för Hörby kommun. Visionen består av tre fokusområden; Blomstrande näringsliv, Ett gott liv och Levande Hörby. Vidare beskriver Utvecklingsstrategin *Lokal flerkärnighet* var och hur Hörby kommun ska fortsätta utvecklas.

Översiktsplan 2035 är en digital översiktsplan, med text och interaktiva kartor i en storymap (kartberättelse).

Granskningstid 21 mars – 25 maj 2025

Granskningshandlingarna finns tillgängliga digitalt på kommunens hemsida.

https://www.horby.se/bygga-bo-och-miljo/oversiktsplan-och-detaljplaner/kommande-oversiktsplan/

Eller scanna QR-koden för att ta del av planförslaget.

Synpunkter på förslaget

Alla synpunkter ska lämnas skriftligen via planeringochutveckling@horby.se eller via post till Planering och utveckling, Hörby kommun 242 80 Hörby.

Märk ditt yttrande med ”Synpunkter Översiktsplan”. Synpunkterna måste vara oss tillhanda **senaste den 25 maj 2025**.

Granskningsmöte

Hörby kommun bjuder in till ett granskningsmöte i kommunhuset i Hörby tätort den 24 april kl.17-19. På mötet kommer det att finnas möjlighet att ta del av granskningshandlingen och ställa frågor.

Med Vänliga Hälsningar,

Hörby kommun

Sändlista

Regionala och statliga myndigheter
Boverket
Energimyndigheten
Försvarsmakten
Fortifikationsverket
Havs- och vattenmyndigheten
Lantbrukarnas riksförbund
Lantmäterimyndigheten
Luftfartsverket
Länsstyrelsen i Skåne län
Myndigheten för samhällsskydd och beredskap
Naturvårdsverket
Polismyndigheten Region syd
Region Skåne
Regionmuseet Skåne
Statens Geotekniska Institut
Sveriges Geologiska Undersökning
Trafikverket

Berörda företag
EON
Kraftringen
Svenska Kraftnät
Sjöbo Elnät AB
Mellanskånes Kraft AB
Postnord
Solör Bioenergi syd AB
Teleservice Skåne AB
Tele 2 Sverige AB
TeliaSonera Scanova Access AB
Malmö Airport
Kristianstad Österlen Airport

Kommunala nämnder, förvaltningar och liknande
Bildningsnämnden
Omtankenämnden
Livsmiljönämnden
Bygg- och miljönämnden
VA-räddningsnämnden
Helgeåns vattenråd
Kävlingeåns vattenråd
Ringsjöns vattenråd
Österlens vattenråd
MittSkåne utveckling
Visit MittSkåne

Kommunala bolag
Hörby kommuns Industrifastighetsbolag AB (Hifab)
Hörbybostäder AB
Mellanskånes Renhållnings AB (MERAB)
MittSkåne Vatten AB
Unikom

Politiska partier
Centerpartiet (C)
Kristdemokraterna (KD)
Liberalerna (L)
Miljöpartiet de Gröna (MP)
Moderaterna (M)
Socialdemokraterna (S)
Sverigedemokraterna (SD)
Sveriges Pensionärers Intresseparti (SPI)
Vänsterpartiet (V)

Grannkommuner
Eslövs kommun
Höörs kommun
Hässleholms kommun
Kristianstads kommun
Sjöbo kommun
Tomelilla kommun

SKNO
Bromölla kommun
Hässleholms kommun
Kristianstad kommun
Osby kommun
Östra Göinge kommun

Byaföreningar
Askerödsbygdens byaförening
Herröds bygdeförening
Ludvigsborgs byförening
Lyby bygdeförening
Osbyholms byförening
Satserups idrotts- och byaförening
Svensköps byförening
Södra Rörums bygdeförening
Äspingebygdens byaförening
Önneköps byaförening
Östraby bygdeförening
Östra Sallerups kulturhus

Skolorna
Frostaskolan
Georgshillsskolan
Älvdalsskolan
Östraby skola
Långaröd skola
Killhult skola
Ludvigsborgs friskola

Andra intressenter
Brottsförebyggande rådet
DHR Skåne läns distrikt
Friluftsfrämjandet Höör-Hörby
Företagarna
Handikapprådet
Hörby Folkets hus
Hörby Naturvårdsförening
Köpmannaföreningen
Näringslivsrådet
Pensionärsrådet
PRO Hörby
Svenska kyrkan, Hörby församling
Sydsvenska Handelskammaren
Ungdomsstyrelsen

För kännedom
Kommundirektör
HR-chef/Näringslivschef
Ekonomichef
Kanslichef
Sektorchef Livsmiljö
Sektorchef Omtanke
Sektorchef Bildning
Avdelningschef Kommunservice

Samrådsredogörelse för Översiktsplan 2035

Hörby kommun

2025-01-16

Innehållsförteckning

Bakgrund ... 8
Genomförande av samråd ... 8
Samrådsredogörelse ... 8
Läsanvisningar ... 8
Fortsatt arbete med översiktsplanen ... 8
Förändringar i planförslaget ... 9
Inledning ... 9
Utgångspunkt ... 9
Planeringsförutsättningar ... 9
Lagstiftning och styrdokument ... 9
Hållbar utveckling i Hörby kommun ... 9
Trender ... 10
Mellankommunala frågor ... 10
Demografisk utveckling ... 10
Utvecklingsstrategi – Lokal flerkärnighet ... 10
Riksintressen ... 10
Tematiska fördjupningar (Ny rubrik Allmänna intressen av väsentlig betydelse) ... 11
Människan och medborgaren ... 11
Bostäder och bebyggelse (Ny rubrik 7. Bebyggelse och bostäder) ... 11
Näringsliv ... 13
Naturmiljö ... 13
Vattenmiljö ... 14
Jord-, skogs-, och vattenbruk ... 14
Kulturmiljö ... 14
Friluftsliv och rekreation ... 15
Transportinfrastruktur (Ny rubrik 14. Transportinfrastruktur och transportsystem) ... 16
Transportinfrastruktur ... 16
Transportsystem ... 16
Teknisk infrastruktur ... 17
Energidistribution ... 17
Energianvändning ... 17
Energiproduktion ... 17
Digital infrastruktur (Tidigare Mobilnät och bredband) ... 17
Vatten och avlopp ... 17
Avfall och återvinning ... 18

Förskola och skola **18**
Omsorg **18**
Klimatförändringar **19**
Miljö, hälsa och säkerhet **19**
Buller 19
Luftföroreningar (Ny rubrik 18.2 Utomhusluftkvalitet) 19
Vattenkvalitet 20
Skyddsavstånd till verksamheter (Ny rubrik 18.4 Miljöfarliga verksamheter) 20
Transport av farligt gods och radioaktiva ämnen (Ny rubrik 18.5 Transport av farligt gods) 20
Förorenad mark (Ny rubrik 18.6 Förorenade områden) 20
Radon 20
Mikroplaster 20
Magnetfält och trådlös teknik (Ny rubrik 18.9 Strålning och magnetfält) 21
Digitalisering och informationsteknik 21
Räddningstjänst 21
Mark- och vattenanvändning **21**
Konsekvenser **22**
Genomförande och uppföljning **22**
Kartor **22**
Ställningstaganden **22**
Sändlista 23
Regionala och statliga myndigheter **23**
Berörda företag **23**
Kommunala nämnder, förvaltningar och liknande **24**
Kommunala bolag **24**
Politiska partier **24**
Grannkommuner **24**
SKNO **24**
Byaföreningar **25**
Skolorna **25**
Andra intressenter **25**
Inkomna yttranden 26
Lantbrukarnas riksförbund **26**
Kommunens svar 27
Luftfartsverket **28**

Kommunens svar 29
Länsstyrelsen Skåne 30
Kommunens svar 31
Kommunens svar 33
Kommunens svar 33
Kommunens svar 34
Kommunens svar 34
Kommunens svar 34
Kommunens svar 35
Kommunens svar 36
Kommunens svar 36
Kommunens svar 37
Kommunens svar 39
Kommunens svar 39
Kommunens svar 40
Kommunens svar 40
Kommunens svar 40
Kommunens svar 41
Kommunens svar 42
Kommunens svar 42
Kommunens svar 43
Kommunens svar 44
Kommunens svar 44
Kommunens svar 44
Kommunens svar 45
Kommunens svar 46
Kommunens svar 47
Kommunens svar 48
Kommunens svar 48
Kommunens svar 49
Kommunens svar 49
Kommunens svar 50
Kommunens svar 51
Kommunens svar 51
Kommunens svar 51
Kommunens svar 52

Kommunens svar 53
Kommunens svar 53
Kommunens svar 54
Kommunens svar 54
Kommunens svar 55
Kommunens svar 56
Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) 57
Kommunens svar 57
Region Skåne 58
Kommunens svar 63
Statens geotekniska institut (SGI) 65
Kommunens svar 66
Sveriges geologiska undersökning (SGU) 67
Kommunens svar 72
Trafikverket 72
Kommunens svar 76
Kraftringen 78
Kommunens svar 87
Svenska kraftnät 89
Kommunens svar 91
Skanova AB 92
Kommunens svar 92
Swedavia 93
Kommunens svar 93
Bygg- och miljönämnden 94
Kommunens svar 98
Sektor Livsmiljö 101
Kommunens svar 101
Hörby kommuns Industrifastighets AB (Hifab) 102
Kommunens svar 102
Hörbybostäder AB 103
Kommunens svar 105
Mellanskånes Renhållnings AB (MERAB) 107
Kommunens svar 107
Mittskåne Vatten AB 108
Kommunens svar 112

Räddningstjänsten Skånemitt **115**
Kommunens svar 116
Centerpartiet **118**
Kommunens svar 120
Liberalerna **123**
Kommunens svar 123
Sveriges Pensionärers Intresseparti (SPI) **125**
Kommunens svar 126
Eslövs kommun **129**
Kommunens svar 129
Höörs kommun **131**
Kommunens svar 133
Hässleholms kommun **136**
Kommunens svar 137
Sjöbo kommun **138**
Kommunens svar 138
Tomelilla kommun **139**
Kommunens svar 139
Bromölla kommun **141**
Kommunens svar 141
Osbyholms byförening **142**
Kommunens svar 142
Svensköps byförening **144**
Kommunens svar 144
Östraby bygdeförening **146**
Kommunens svar 147
Elisefarm **148**
Kommunens svar 148
Föreningen Bevara Linderödsåsen **149**
Kommunens svar 150
Näringslivsrådet i Hörby kommun **152**
Kommunens svar 152
Preem AB **155**
Kommunens svar 155
Medborgare 1 ..... **156**
Kommunens svar 156

Medborgare 2 ..... **158**
Kommunens svar 158
Medborgare 3 ..... **159**
Kommunens svar 159
Medborgare 4 ..... **160**
Kommunens svar 164
Medborgare 5 ..... **165**
Kommunens svar 165
Medborgare 6 ..... **166**
Kommunens svar 166
Medborgare 7 ..... **167**
Kommunens svar 167

Bakgrund

Kommunstyrelsen beslutade att godkänna samrådsförslag för *Översiktsplan 2035* den 11 september 2023 och sända ut planförslaget på samråd. Samrådstiden för Hörby kommuns förslag till ny översiktsplan, *Översiktsplan 2035*, pågick mellan den 20 september och den 20 november 2023.

Genomförande av samråd

Hörby kommuns förslag till ny översiktsplan, *Översiktsplan 2035*, var på samråd mellan den 20 september och den 20 november 2023. Syftet med samrådet var att samla in synpunkter på planförslaget och föra dialog med kommunens medborgare, föreningar, företag, politiska partier, grannkommuner och statliga myndigheter.

Under samrådstiden fanns översiktsplanen tillgänglig via kommunens hemsida samt i utskrivet format i receptionen i Kommunhuset samt på Biblioteket i Hörby.

Under samrådstiden hölls två samrådsmöten i kommunhuset där medborgarna bjöds in till en presentation av samrådsförslaget och gavs möjlighet att ställa frågor och komma med synpunkter. Utöver dessa två möten gavs möjligheten att boka in privata samrådsmöten i kommunhuset.

Alla synpunkter på planförslaget skulle inkomma via mejl eller post till kommunen.

Totalt inkom 43 yttranden från medborgare, föreningar, företag, politiska partier, grannkommuner och statliga myndigheter.

Samrådsredogörelse

Samrådsredogörelsen ingår som en bilaga till granskningsversionen av översiktsplanen. Syftet med dokumentet är att beskriva hur samrådet har gått till och visa vilka förändringar som har gjorts efter avslutat samråd. I samrådsredogörelsen ska kommunen även redovisa och bemöta de synpunkter som har kommit in på planförslaget.

Läsanvisningar

Samrådsredogörelsen består av en sammanfattning av alla inkomna yttranden och kommunens svar och hantering av dessa. Yttrandena redovisas efter en rubrik namngiven efter vem som yttrat sig och synpunkterna besvaras i underrubriken ”Kommunens svar”.

Fortsatt arbete med översiktsplanen

Synpunkter som kommit in under samrådet har bearbetats av kommunen och ligger till grund för arbetet med granskningshandlingen. Det nya planförslaget kommer att ställas ut i minst två månader, och det finns återigen möjligheter att inkomma med synpunkter. Alla inkomna synpunkter under granskningen sammanställs av kommunen och kommenteras i en handling som kallas särskilt utlåtande. Länsstyrelsen ska lämna sina synpunkter på utställningsförslaget i en handling som kallas granskningsyttrande. Efter utställningsskedet tas ett slutligt planförslag fram som överlämnas till kommunfullmäktige för antagande.

Förändringar i planförslaget

Sedan samrådet har alla inkomna synpunkter sammanställts och beaktats. Avvägning mellan olika intressen har genomförts och justeringar av förslaget har sedan gjorts. Nedan presenteras en översiktlig sammanfattning av de förändringar som gjorts utifrån respektive avsnitt. Utöver dessa ändringar har redaktionella förändringar gjorts i text och kartor. Rubriksättningen nedan följer den rubriksättning som fanns i samrådshandlingen för *Översiktsplan 2035*.

Inledning

- Avsnitt *1. Inledning* har kompletterats med text om hur användaren navigerar i den digitala översiktsplanen i storymap, i kartor och i mark- och vattenanvändningskartan.

- Avsnitt *1.2 Dialog och förankring* har kompletterats med underrubriken *1.2.5 Genomförande av samråd* som beskriver genomförandet av samrådet för *Översiktsplan 2035*.

- Avsnitt *1.3 Hörby kommun i siffror* har setts över och uppdaterats med aktuella siffror.

- Avsnitt *1.5 Hörby kommun i Skåne* har kompletterats och utvecklats med en tydligare beskrivning av Hörby kommuns roll i Skåne.

Utgångspunkt

- Hörby kommuns politiska vision ”Det rediga samhället” har reviderats av Kommunfullmäktige. Den politiska visionen bestod tidigare av fem fokusområden men har kortats ner till att nu bestå av tre fokusområden. De tre fokusområdena är Blomstrande näringsliv, Ett gott liv och Levande Hörby.

Planeringsförutsättningar

- Dispositionen i avsnittet har reviderats och är nu följande; *3.1 Lagstiftning och styrdokument, 3.2 Hållbarutveckling i Hörby kommun, 3.3 Klimatförändringar, 3.4 Trender, 3.5 Mellankommunala frågor* och *3.6 Demografisk utveckling* med tillhörande underrubriker.

Lagstiftning och styrdokument

- Inga förändringar har gjorts i avsnittet.

Hållbar utveckling i Hörby kommun

- Avsnitt *3.2 Hållbar utveckling* har kompletterats med underrubriken *3.2.1 Hållbar resursanvändning och livscykelperspektiv*. Texten belyser vikten av att ha ett livscykelperspektiv i den fysiska planeringen.

Trender

- Avsnitt *3.4 Trender* har reviderats. Antalet trender som identifierats har minimerats från nio till fyra trender. Några av trenderna har slagits samman och några av trenderna som tagits bort bedöms snarare som konsekvenser av andra trender eller händelser i omvärlden. De trender som anses vara aktuella för *Översiktsplan 2035* är *3.4.1 Förändrad globalisering, 3.4.2 Demografiska förändringar, 3.4.3 Teknikutveckling och 3.4.4 Förändrat säkerhetsläge*.

Mellankommunala frågor

- Dispositionen i avsnitt *3.5 Mellankommunala frågor* har reviderats och omstrukturerats för att följa samma disposition som de allmänna intressena. Detta innebär att en del rubriker har kompletterats med underrubriker och att några rubriker slagits samman med andra, exempelvis har avsnitt *3.5.5.3 Gång- och cykelvägar* blivit en underrubrik till avsnitt *3.5.5 Transportinfrastruktur och transportsystem*. Innehåller under respektive rubrik har utvecklats med mer information och har i vissa fall fått ett bredare innehåll, exempelvis att avsnitt *3.5.1 Näringsliv* numera omfattar mer än bara besöksnäring.

Demografisk utveckling

- Avsnitt *3.6 Demografisk utveckling* är ett nytt avsnitt.

- Avsnittet består av information som tidigare fanns under avsnittet *Människan och medborgaren – Befolkning*. Avsnitt *3.6 Demografisk utveckling* beskriver befolkningsutvecklingen i Skåne och Hörby samt hur Hörby kommun arbetar med befolkningsprognoser och den demografiska utvecklingen.

Utvecklingsstrategi – Lokal flerkärnighet

- Avsnitt *4.1 Bebyggelse* har kompletterats med en tydligare beskrivning av byarnas funktion samt en definition för vad som krävs för att definieras som by i omlandet.

- Avsnitt *4.2 Grön infrastruktur* har reviderats och utvecklats för att tydligare redovisa den gröna infrastrukturen i Hörby kommun.

- Avsnitt *4.3 Transportinfrastruktur* har reviderats och utvecklats för att tydligare redovisa stråk av internationell, nationell, regional samt stråk av stor lokal betydelse.

Riksintressen

- Avsnitt *5. Riksintressen* har reviderats och utvecklats för att tydligare redovisa hur berörda riksintressen ska tillgodoses. I texten för respektive riksintresse beskrivs förutsättningar för bevarande, överlappande riksintressen samt översiktsplanens påverkan på området. Respektive riksintresseanspråk redovisas i sin helhet i *Översiktsplan 2035*.

- Bedömningen av konsekvenserna av *Översiktsplan 2035* för respektive riksintresse utgår från en beskrivning av konsekvenserna för riksintressenas värden i relation till den mark- och vattenanvändning som pekas ut i markanvändningskartan.

- Alla riksintressen har fått ett ställningstagande kopplat till sig som synliggör hur kommunen avser att tillgodose riksintresset.

Tematiska fördjupningar (Ny rubrik Allmänna intressen av väsentlig betydelse)

- Avsnittet har bytt namn från *Tematiska fördjupningar* till *Allmänna intressen av väsentlig betydelse*.

Människan och medborgaren

- Dispositionen i avsnittet har reviderats och är nu som följande; *6.1 Civilsamhället*, *6.2 Barnperspektivet* och *6.3 Jämställdhet och trygghet*.

- Avsnittet *Befolkning* har utgått. Delar av informationen har flyttats till avsnitt *3.6 Demografisk utveckling*.

- Avsnitten *Flyktingmottagande* och *Hemlöshet* har utgått. Dessa frågor hanteras inom ramen för *Riktlinjer för bostadsförsörjning 2022–2026*.

- Avsnitten *Trygghetsfrågor* och *Utanförskap, segregation och polarisering* har slagits ihop med avsnittet *Jämställdhet och tillgänglighet* och benämns numera som *6.3 Jämställdhet och trygghet*. Informationen i avsnittet har reviderats och utvecklats.

Bostäder och bebyggelse (Ny rubrik 7. Bebyggelse och bostäder)

- Avsnittet har bytt namn från *Bostäder och bebyggelse* till *7. Bebyggelse och bostäder*.

- Dispositionen i avsnittet har reviderats och är nu som följande; *7.1 Bebyggelse, 7.2 Bostadsförsörjning* och *7.3 Utbyggnadsområden i Hörby kommun* med tillhörande underrubriker.

- Avsnittet *Arkitektur och gestaltad livsmiljö* har utgått. Delar av texten har inarbetats i avsnitt *7.1 Bebyggelse* samt i avsnitt *12. Kulturmiljö*.

- Avsnitt *7.1 Bebyggelse* har utvecklats för att ge en tydligare och mer likvärdig beskrivning över kommunens lokala kärnor och byarna i omlandet.

- Avsnitt *7.2 Bostadsförsörjning* har reviderats. Avsnittet har kompletterats med underrubriken 7.2.1 Bostadsförsörjning i Hörby kommun. Hörby kommun har sedan samrådstiden antagit

Riktlinjer för bostadsförsörjning 2022–2026 som visar hur kommunen ska arbeta med bostadsförsörjning framöver.

- Avsnitt *7.3 Utbyggnadsområden i Hörby kommun* har uppdaterats. Alla texter till respektive utbyggnadsområde har reviderats och utvecklats för att tydligare beskriva platsens förutsättningar, motivering till utpekandet samt vilka faktorer som behöver beaktas och tas hänsyn till i den efterföljande planeringen.

- Avsnitt *7.3 Utbyggnadsområden i Hörby kommun*. Den geografiska avgränsningen för respektive utbyggnadsområde har setts över. För en del utbyggnadsområden har avgränsningen gjorts om och vilka användningar som anses lämpliga har setts över. Vissa utbyggnadsområden har utgått. Därutöver har det tillkommit några utbyggnadsområden. Detta medför att benämningen för de olika utbyggnadsområdena har gjorts om. Nedan redovisas utbyggnadsområdenas benämning i samrådshandling, granskningshandling samt vilken typ av förändring som gjorts.

Samrådshandling	**Granskningshandling**	**Förändring**
Hörby tätort	**Hörby tätort**	
B1	B1 – Lybyvägen	Ingen förändring
B2	B2 – Lantmännen	Ingen förändring
B3	B3 – Wallins	Ingen förändring
BSC1	BSC1 – Pugerup	Ny avgränsning
SB1	B7 – NÖ Stattena	Ny avgränsning
SB2		Utgått
SB3	B8 – Del av Vårdcentralområdet	Ny avgränsning
SB4	SB2 – Källhaga	Ny avgränsning
SB5 Frostaskolan		Utgått
S1 Öster om Älvdalsskolan	S1 – Öster om Älvdalsskolan	Ny avgränsning
S2 Georgshillsskolan	SB1 – Georgshillsskolan	Ny avgränsning
V1	V1 – Väster om Willys	Ny avgränsning
V2		Utgått
V3	V3 – Del av Industriparken	Ingen förändring
	B4 – Bilmånsson	Nytt
	B5 – Söderängen	Nytt
	B6 – Norr om Georgshillsskolan	Nytt
	V2 – Öster om avfallsanläggningen	Nytt
	V4 – Öster om Sinclairsholm	Nytt
Ringsjöbygden	**Ringsjöbygden**	
U1 Bondemölla	B10 – Bondemölla	Ingen förändring
SB6 Söder om Fulltoftavägen		Utgått
S3 Norr om Fulltoftavägen	S2 – Ny skola	Ingen förändring
U2 Ringsjöstrand	R1 - Kallbadhus	Ingen förändring

	B9 – Enevången	Nytt
Slättbygden	**Slättbygden**	
SB7 Hagadal	SB3 – Hagadal	Ingen förändring
U3 Elisefarm	U1 – Elisefarm	Ingen förändring

Näringsliv

- Dispositionen i avsnittet har reviderats och är nu som följande; *8.1 Arbetsmarknad, 8.2 Sysselsättning, 8.3 Branschfördelning, 8.4 Kompetensförsörjning, 8.5 Näringar* och *8.6 Näringsliv i kommunen* med tillhörande underrubriker.

- Avsnitt *8.2 Sysselsättning* har utvecklats med information om att försörjningsbördan i Hörby kommun kommer att öka till följd av den demografiska utvecklingen.

- Avsnitt *8.6 Näringsliv i Hörby kommun* har kompletterats och utvecklats med information om näringslivet i Hörby tätort.

Naturmiljö

- Dispositionen i avsnittet har reviderats och är nu som följande; *9.1 Geologi, 9.2 Grön infrastruktur, 9.3 Biologisk mångfald, 9.4 Ekosystemtjänster, 9.5 Naturmiljön i Hörby kommun, 9.6 Skyddade områden, 9.7 Hänsynsområden* och *9.8 Ansvarsområden* med tillhörande underrubriker.

- Avsnitt *9.1 Geologi* är ett nytt avsnitt. Avsnittet beskriver översiktligt geologin i Hörby kommun. Under avsnitt *9.1 Geologi* finns även underrubriken *9.1.1 Hållbar materialförsörjning* som handlar om användningen av naturresurser inom samhällsbyggnadssektorn.

- Avsnitt *9.2 Grön infrastruktur* och underrubrikerna i avsnittet har reviderats och uppdaterats för att bättre beskriva värdekärnor, värdetrakter, vardagslandskapet och gröna länkar.

- Avsnitt *9.2.2 Grön infrastruktur i Hörby kommun* är ett nytt avsnitt. Avsnittet beskriver översiktligt den gröna infrastrukturen i kommunen samt de olika naturtyperna. Vidare beskrivs möjligheter och hinder för att stärka de gröna sambanden inom kommunen.

- Avsnitt *9.6 Skyddade områden* har kompletterats med underrubriken *9.6.3 ESKO – Ekologiskt Särskilt Känsliga Områden* som beskriver vad detta innebär.

- Avsnittet *Övriga viktiga naturmiljöer* har flyttats och ligger nu under avsnitt *9.7 Hänsynsområden*.

- Avsnitt *9.8.2 Ansvarsarter* har kompletterats och utvecklats med mer information för att tydligare beskriva kommunens ansvarsarter.

Vattenmiljö

- Avsnitt *10.1.1.1 Sjöar* och underrubriken *Ringsjön* med underrubriken *Övergödningsproblematik* har utvecklats med information om åtgärder som gjorts i Ringsjön för att minska övergödningsproblematiken.

- Avsnitt *10.1.2 Grundvatten* har reviderats och utvecklats med information om grundvattentillgången i Hörby kommunen.

- Avsnitt *10.3 Avrinningsområden och recipienter* har kompletterats med information om vad det innebär att arbeta utifrån ett avrinningsområdesperspektiv.

- Avsnitt *10.4 Vattenförekomster* har kompletterats med information om vilka grundvattenförekomster som finns i Hörby kommun.

- Dispositionen i avsnitt *10.6 Vattenförvaltning* har reviderats för tydligare visa hur vattenförvaltningen i Sverige och i Skåne är strukturerad från vattendistrikt till vattenråd. Vidare har underrubriken *10.6.1 Utmaningar i Västerhavets vattendistrikt* tillkommit eftersom Hörby kommun även tillhör detta vattendistrikt.

- Avsnitt *10.6.3 Vattenråd* har kompletterats och utvecklats med mer information om respektive vattenråd som Hörby kommun är medlem i.

Jord-, skogs-, och vattenbruk

- Avsnitt *11. Jord-, skogs-, och vattenbruk* har utvecklats med information om vad areella näringar innebär samt vilken betydelse dessa näringar har för bland annat livsmedelsförsörjning och framtida klimatpåverkan.

- Avsnitt *11.1 Jordbruk* har utvecklats med definitioner för jordbruksmark, åkermark och betesmark. Vidare har avsnittet uppdaterats med en mer nyanserad syn på hur Jordbruksverkets klassning av jordbruksmark samt vilka andra faktorer som bör tas hänsyn till. Avsnittet har även kompletterats med text som beskriver jordbruksmarkens nationella betydelse samt vilka värden som jordbruksmarken har.

- Avsnitt *11.1 Jordbruk* har kompletterats med underrubriken *Bebyggelseutveckling på jordbruksmark*. I avsnittet definieras vad ett väsentligt samhällsintresse är och hur kommunen avser att ta hänsyn till väsentliga samhällsintressen i den fysiska planeringen.

Kulturmiljö

- Avsnitt *12. Kulturmiljö* har reviderats och utvecklats efter framtaget underlag inför arbete med ett kommunövergripande kulturmiljöprogram för Hörby kommun.

- Dispositionen i avsnittet har reviderats och är nu som följande; *12.1 Kulturmiljöarbetet, 12.2 Riksintresse för kulturmiljövården, 12.3 Värdefulla kulturmiljöer i Hörby kommun, 12.4 Kulturmiljöprogram för Skåne, 12.5 Byggnadsminnen och kyrkliga kulturminnen* och *12.6 Fornlämningar*.

- Avsnitt *12.2 Riksintresse för kulturmiljövården* har reviderats. Informationen delges i sin helhet under Avsnitt *5. Riksintressen*.

- Avsnitt *12.3 Värdefulla kulturmiljöer i Hörby kommun* är ett nytt avsnitt och beskriver på en översiktlig nivå värdefulla kulturmiljöer och vilka värden som finns inom Hörby tätort, Ringsjöbygden, Mellanbygden och Slättbygden.

- Avsnitt *12.5 Byggnadsminnen och kyrkliga kulturminnen* har reviderats för att tydligare beskriva olika typer av byggnadsminnen.

Friluftsliv och rekreation

- Dispositionen i avsnittet har reviderats och är nu som följande; *13.1 Allemansrätten, 13.2 Riksintresse för friluftsliv, 13.3 Friluftsområden och leder, 13.4 Fiske- och badplatser, 13.5 Tätortsnära natur* och *13.6 Tillgång och tillgänglighet*.

- Avsnitt *13. Friluftsliv och rekreation* har reviderats för att bättre beskriva vad friluftsliv och rekreation handlar om.

- Avsnitt *13.2 Riksintresse för friluftsliv* har reviderats. Informationen delges i sin helhet under Avsnitt *5. Riksintressen*.

- Avsnitten *Friluftsområde av regional betydelse*, *Friluftsområde av lokal betydelse och populära besöksmål*, *Vandrings-, och cykel- och ridleder* samt *Lokala vandrings-, cykel- och ridleder* har slagits samman eftersom friluftsområden och olika leder många gånger har både regional och lokal betydelse samt att leder många gånger finns inom de friluftsområden som beskrivs. Beskrivna besöksmålen har tagits bort. Avsnittet benämns numera *13.3 Friluftsområden och leder* med tillhörande underrubriker.

- Avsnitt *13.3 Friluftsområden och leder* har uppdaterats med aktuell och/eller ny information bland annat gällande Sverigeleden, Skåneleden, Cykelleden Skåne och Mountainbikeleder.

Transportinfrastruktur (Ny rubrik 14. Transportinfrastruktur och transportsystem)

- Avsnittet *Transportinfrastruktur* har bytt namn till *14. Transportinfrastruktur och transportsystem.*

- Dispositionen i avsnittet har reviderats och är nu som följande; *14.1 Transportinfrastruktur* och *14.2 Transportsystem* med tillhörande underrubriker.

Transportinfrastruktur

- Avsnitt *14.1 Transportinfrastruktur* med tillhörande underrubriker beskriver transportinfrastrukturen i Hörby kommun.

- Avsnitt *14.1.1.1 Statliga vägar* har uppdaterats med aktuell information bland annat beträffande genomförda åtgärdsvalstudie för E22 - Fogdarp – Hörby Norra, TRV 2021/33807 samt för riksväg 23, E22 – Tjörnarp, TRV 2020/27931.

- Avsnitt *14.1.1.3 Enskilda vägar* har kortats ner för att tydligare beskriva vad enskilt huvudmannaskap innebär.

- Avsnitt *14.1.3 Drivmedel och laddinfrastruktur* har uppdaterats med aktuell information.

Transportsystem

- Avsnitt *14.2 Transportsystem* med tillhörande underrubriker beskriver de olika transportsystemen i Hörby kommun. Avsnittet har uppdaterats med aktuell information från Region Skånes *Resevaneundersökning 2023*.

- Avsnitt *14.2.1.1 Linjetrafik* har reviderats och kompletterats med tabeller för att tydligare synliggöra vilka busslinjer som finns i Hörby kommun och hur många som reser med respektive busslinje.

- Avsnitt *14.2.2 Gång- och cykeltrafik* har utvecklats för att tydligare beskriva nuläge, viktiga aspekter ur trafiksäkerhets- och tillgänglighetssynpunkt samt framtida utvecklingspotential.

- Avsnittet *Regionala cykelleder* har utgått. Relevant information presenteras i avsnitt *13.1 Friluftsområden och leder*.

- Avsnitt *14.2.2.3 Skolvägar* är ett nytt avsnitt som belyser barnperspektivet i transportsystemet.

- Avsnitt *14.2.3 Tung och långsamtgående trafik* har kompletterats med underrubriken *14.2.3.1 Långa fordon*. Avsnittet beskriver syftet med långa fordon och rekommenderad led för långa fordon.

- Avsnitt *14.5.6 Framtidens transporter* är ett nytt avsnitt som beskriver möjlig utveckling inom framtidens transportsystem.

Teknisk infrastruktur

- Dispositionen i avsnittet har reviderats och är nu som följande; *15.1 Energidistribution, 15.2 Energianvändning, 15.3 Energiproduktion, 15.4 Digital infrastruktur, 15.5 Vatten och avlopp, 15.6 Avfall och återvinning* med tillhörande underrubriker.

- Hörby kommun har sedan samrådstiden antagit *Energiplan för Hörby kommun 2024 – 2028* och *Översiktsplan 2035* har uppdaterats med aktuell information.

Energidistribution

- Avsnitt *15.1 Energidistribution* har uppdaterats med aktuell information kopplat till transmissions- och distributionsnätet. Texten har utvecklats för att tydligare belysa ett systemperspektiv och arbetet med att ställa om till ett fossilfritt samhälle.

Energianvändning

- Avsnitt *15.2 Energianvändning* har uppdaterats med aktuell information om elförbrukning och elproduktion i kommunen.

- Avsnitt *15.2.1 Effektbrist och energieffektivitet* är ett nytt avsnitt som beskriver framtida effektbehov och utmaningar.

Energiproduktion

- Texten som handlar om energiproduktion har fått rätt rubrik och avsnittet benämns numera som *15.3 Energiproduktion*. Texten har utvecklats för att belysa att elnätet i många fall en begränsande faktor för var man kan lokalisera ny energiproduktion.

- Avsnitt *15.3.4.1 Fjärrvärme och fjärrkyla* har reviderats för att inkludera även fjärrkyla. Vidare har texten utvecklats för att belysa fördelarna med fjärrvärme och fjärrkyla.

Digital infrastruktur (Tidigare Mobilnät och bredband)

- Information i avsnittet *Mobilnät och bredband* har slagits ihop med information i avsnittet *Digitalisering och informationsteknik*.

Vatten och avlopp

- Avsnitt *15.5 Vatten och avlopp* har kompletterats och utvecklats med ny information för att tydligare beskriva dricksvatten, spillvatten och dagvatten samt hur det fungerar och ser ut i kommunen.

- Avsnitt *15.5.1 Dricksvatten* har uppdaterats med aktuell information om kommunens vattenverk.

- Avsnitt *15.5.1.3 Vattenskyddsområde* har reviderats för att tydligare beskriva syftet med vattenskyddsområden.

- Avsnittet *Avloppsvatten* har bytt namn till *15.5.2 Spillvatten*. Texten har reviderats för att tydligare beskriva vad spillvatten är.

Avfall och återvinning

- Avsnittet har reviderats och förtydligats gällande kommunens uppdrag kopplat till avfall och återvinning.

- Avsnittet har kompletterats med underrubrikerna *15.6.1 Återvinningsstation (ÅVS), 15.6.2 Återvinningscentral (ÅVC)*. Underrubriken *Kommunal avfallsplan* har bytt namn till *15.6.3 Kommunal renhållningsordning*.

- Avsnitt *15.6.3 Kommunal renhållningsordning* beskriver kort den gemensamma avfallsplanen för Eslöv, Höör och Hörby samt presenterar de mål som kommunen ska arbeta med.

Förskola och skola

- Avsnitt *16.1 Förskola* har uppdaterats med aktuell information om antal förskolor i kommunen.

- Avsnitt *16.3 Behov av platser i förskola och skola* har kompletterats med text om vikten av att bevara förskolor och skolor på landsbygden. Därutöver har avsnittet uppdaterats med aktuell information kopplat till framtagna befolkningsprognoser.

- Avsnitt *16.5 Utemiljö och friyta* har kompletterats med information om att klimatförändringar och ökad psykisk ohälsa bland barn och unga ställer högre krav på utformningen av barns utemiljöer. Vidare att avsnittet utvecklats med text kopplat till trafiksäkerhet och säkra skolvägar för barn och unga.

- Avsnittet *Utbyggnadsområden för förskola och skola* har utgått och informationen finns numera endast under avsnitt *7.3 Utbyggnadsområden i Hörby kommun*.

Omsorg

- Avsnitt *17. Omsorg* har uppdaterats med aktuell information från omsorgsverksamheterna i Hörby kommun.

Klimatförändringar

- Avsnittet har flyttats från *Tematiska fördjupningar* till avsnitt *3. Planeringsförutsättningar*. Detta eftersom klimatförändringar anses vara en planeringsförutsättning och något som kommunen behöver förhålla sig till i den fysiska planeringen. De tidigare rubrikerna *Förändrat klimat i Skåne, Hur påverkas samhällets olika sektorer av ett förändrat klimat* samt *Klimatrisker i Hörby kommun* har sammanfogats och reviderats till nytt avsnitt, *Klimatrisker i Hörby kommun*.

- Avsnitt 3.3.3 *Klimatrisker i Hörby kommun* är uppdelad i sex underavsnitt och beskriver ett förändrat klimat i Hörby kommun samt en redogörelse för vilka utmaningar och möjligheter klimatförändringarna bedöms kunna ge. De sex underavsnitten är;

  - Avsnitt 3.3.3.1 *Förändrade livsmiljöer för växter och djur*
  - Avsnitt 3.3.3.2 *Värmeböljor*
  - Avsnitt 3.3.3.3 *Torka*
  - Avsnitt 3.3.3.4 *Förändrade nederbördsmönster, ökad nederbörd och ökad avrinning.*
  - Avsnitt 3.3.3.5 *Ökade flöden*
  - Avsnitt 3.3.3.6 *Erosion, ras och skred*

- Avsnitt *3.3.3.4 Förändrade nederbördsmönster, ökad nederbörd och ökad avrinning* har även uppdaterats med relevant information som framkommit i framtagen Skyfallskartering och Skyfallsplan. Dessa underlag ger en uppfattning över vilka områden i den byggda miljön som kan drabbas av marköversvämning. Skyfallskarteringen ger en indikation på var det kan uppstå höga flöden och vattensamlingar vid ett 100-års regn. Skyfallsplanen har skyfallskarteringen som utgångspunkt och identifierar områden där det antingen kan uppstå hög risk eller områden som kan behöva uppmärksammas ur en översvämningssynpunkt.

- Avsnitt 3.3.3.5 *Ökade flöden* har uppdaterats med information om de två väderhändelser som inträffade Hösten 2023 och vintern 2024.

Miljö, hälsa och säkerhet

Buller

- Inga förändringar har gjorts i avsnittet.

Luftföroreningar (Ny rubrik 18.2 Utomhusluftkvalitet)

- Avsnittet har bytt namn till *18.2 Utomhusluftkvalitet*.

Vattenkvalitet

- Avsnitt *18.3.1 Miljökvalitetsnormer för yt- och grundvatten* har kompletterats med information om hur Hörby kommun arbetar för att minimera risken för övergödning i kommunens vattenförekomster.

Skyddsavstånd till verksamheter (Ny rubrik 18.4 Miljöfarliga verksamheter)

- Avsnittet har bytt namn till *18.4 Miljöfarliga verksamheter*.

- Avsnittet har reviderats och förtydligats gällande miljöfarliga verksamheter och olika anläggningar. Information har lagts till angående U-anläggningar och Sevesoverksamheter. Vidare har avsnittet kompletterats med information om en pågående detaljplan som syftar till att möjliggöra etableringen av en anläggning för produktion av biogas.

- Avsnittet har kompletterats med underrubriken *18.4.1 Lokala hälsoskyddsföreskrifter* som kort beskriver innehållet i Hörby kommuns lokala hälsoskyddsföreskrifter.

Transport av farligt gods och radioaktiva ämnen (Ny rubrik 18.5 Transport av farligt gods)

- Avsnittet har bytt namn till *18.5 Transport av farligt gods*.

- Avsnittet har kompletterats med information om vad farligt gods är.

Förorenad mark (Ny rubrik 18.6 Förorenade områden)

- Avsnittet har bytt namn till *18.6 Förorenade områden*.

- Avsnittet har reviderats och förtydligats gällande vad förorenade områden är, hur dem kan uppstå och vad man behöver göra innan området kan användas till annat. Vidare i avsnittet lyfts potentiellt förorenade områden som kan vara källa till särskilt komplicerad föroreningsproblematik.

Radon

- Inga förändringar har gjorts i avsnittet.

Mikroplaster

- Avsnitt *18.8 Mikroplaster* har kompletterats med ny information med anledning av EU-kommissionens beslut om försäljningsförbud för mikroplaster.

Magnetfält och trådlös teknik (Ny rubrik 18.9 Strålning och magnetfält)

- Avsnittet har bytt namn till *18.9 Strålning och Magnetfält*.

- Avsnittet har reviderats och kompletterats med ny information, bland annat om olika typer av magnetfält samt dess hälsoeffekter.

Digitalisering och informationsteknik

- Avsnittet har utgått. Relevant information har flyttats till avsnitt *15.4 Digital infrastruktur*.

Krisberedskap

- Avsnittet har utvecklats och följande rubriker har tillkommit; *18.10.1 Totalförsvar, 18.10.2 Risk- och sårbarhetsanalys, 18.10.3 Samhällsviktiga verksamheter, 18.10.4 Befolkningsskydd, 18.10.5 Livsmedelsberedskap* och *18.10.6 Hemberedskap* med tillhörande underrubriker.

- Avsnittet belyser tydligare hur kommunen kan jobba med krisberedskap i den fysiska planeringen. Bland annat genom kommunens risk- och sårbarhetsanalys, samhällsviktiga verksamheter samt befolkningsskydd.

Räddningstjänst

- Avsnitt *18.11 Räddningstjänst* har omformulerats och kompletterats enligt information från Räddningstjänsten Skånemitt.

Mark- och vattenanvändning

- Mark- och vattenanvändningskartan har setts över och vid behov reviderats gällande exempelvis avgränsningar. Vidare har mark- och vattenanvändningskartan uppdaterats med begränsningslinjer samt nytt visningsläge med tillhörande information om hur man navigerar och använder kartan.

- Mark- och vattenanvändningskartan har reviderats sett till bland annat
    - nya avgränsningar för utpekade utbyggandsområden
    - områden där hänsyn ska tas till utbyggnad av ledningsnätet
    - ny markanvändning för E22 (transportinfrastruktur) inklusive vägområde och område för utbyggnad av motorväg
    - en säkerhetszon för framtida anläggning för produktion av biogas.

- Mark- och vattenanvändningskartan har bearbetats i enlighet med ÖP-modellen 2.1.

Konsekvenser

- Avsnittet har kompletterats med en bedömning över hur översiktsplanen bidrar till att uppnå social, ekonomisk och ekologisk hållbarhet. Vidare följer en redogörelse för hur översiktsplanens ställningstaganden kopplar an till *Agenda 2030* och *Sveriges miljömål*.

Genomförande och uppföljning

- Inga förändringar har gjorts i avsnittet.

Kartor

- Samtliga kartor har setts över och vid behov reviderats och uppdaterats med aktuella data.
- Merparten av kartorna har fått stödlager för att underlätta navigering.
- Färgsättning och symbolik har uppdaterats.

Ställningstaganden

- Alla ställningstaganden och riktlinjer har setts över och vid behov uppdaterats och reviderats.

Sändlista

Regionala och statliga myndigheter

Boverket
Energimyndigheten
Försvarsmakten
Fortifikationsverket
Havs- och vattenmyndigheten
Lantbrukarnas riksförbund
Lantmäterimyndigheten
Luftfartsverket
Länsstyrelsen i Skåne län
Myndigheten för samhällsskydd och beredskap
Naturvårdsverket
Polismyndigheten Region syd
Region Skåne
Regionmuseet Skåne
Statens Geotekniska Institut
Sveriges Geologiska Undersökning
Trafikverket

Berörda företag

EON
Kraftringen
Svenska Kraftnät
Sjöbo Elnät AB
Mellanskånes Kraft AB
Postnord
Solör Bioenergi syd AB
Teleservice Skåne AB
Tele 2 Sverige AB
TeliaSonera Scanova Access AB
Malmö Airport
Kristianstad Österlen Airport

Kommunala nämnder, förvaltningar och liknande

Bildningsnämnden
Omtankenämnden
Livsmiljönämnden
Bygg- och miljönämnden
VA-räddningsnämnden
Helgeåns vattenråd
Kävlingeåns vattenråd
Ringsjöns vattenråd
Österlens vattenråd
MittSkåne utveckling
Visit MittSkåne

Kommunala bolag

Hörby kommuns Industrifastighetsbolag AB (Hifab)
Hörbybostäder AB
Mellanskånes Renhållnings AB (MERAB)
MittSkåne Vatten AB
Unikom

Politiska partier

Centerpartiet (C)
Kristdemokraterna (KD)
Liberalerna (L)
Miljöpartiet de Gröna (MP)
Moderaterna (M)
Socialdemokraterna (S)
Sverigedemokraterna (SD)
Sveriges Pensionärers Intresseparti (SPI)
Vänsterpartiet (V)

Grannkommuner

Eslövs kommun
Höörs kommun
Hässleholms kommun
Kristianstads kommun
Sjöbo kommun
Tomelilla kommun

SKNO

Bromölla kommun
Hässleholms kommun

Kristianstad kommun
Osby kommun
Östra Göinge kommun

Byaföreningar

Askerödsbygdens byaförening
Herröds bygdeförening
Ludvigsborgs byförening
Lyby bygdeförening
Osbyholms byförening
Satserups idrotts- och byaförening
Svensköps byförening
Södra Rörums bygdeförening
Äspingebygdens byaförening
Önneköps byaförening
Östraby bygdeförening
Östra Sallerups kulturhus

Skolorna

Frostaskolan
Georgshillsskolan
Älvdalsskolan
Östraby skola
Långaröd skola
Killhult skola
Ludvigsborgs friskola

Andra intressenter

Brottsförebyggande rådet
DHR Skåne läns distrikt
Friluftsfrämjandet Höör-Hörby
Företagarna
Handikapprådet
Hörby Folkets hus
Hörby Naturvårdsförening
Köpmannaföreningen
Näringslivsrådet
Pensionärsrådet
PRO Hörby
Svenska kyrkan, Hörby församling
Sydsvenska Handelskammaren
Ungdomsstyrelsen

Inkomna yttranden

Lantbrukarnas riksförbund

Bostäder

Med hänsyn till det rådande läget med klimatförändringar och ökad befolkningstal risk för livsmedelsförsörjningsbrist anser vi från Lrf, att vi måste vara återhållsamma med den jord som är brukbar, vi inser naturligtvis att kommun vill sträva efter en tillväxt men det måste ske med förnuft och använda sig av den mark som är minst produktiv. Visserligen tillhör inte Hörby kommuns jordar de högst klassade men eftersom den största utbyggnaden sker på den så kallade bästa åkermarken gäller det bevara de övriga områdena som vi har i våran kommun. Inom Hörby kommun har vi ganska mycken sådan mark, därför tycker vi det är bra att förslaget går ut på att fylla igen de tomma ytor som finns i bebyggelsen, vi kan ha en acceptans att bygga på de befintliga samhällena där som finns en infrastruktur också barriären mellan samhället och brukande av jorden, däremot **vill vi på bestämdaste avisa förslagen att ta jungfrulig åkermark för att etablera nya bostadsområde ex. Elisefarm**

Sammanfattning

- Bygg igen luckområden
- Fortsätt att utveckla befintliga områden där det finns infrastruktur inga nya barriärer
- Planera inga bostadsområden på brukbar åkermark
- Industriområde

När det gäller industrimark gäller i stort samma resonemang som för bostadsbyggande inom Hörby kommun finns flera områden som inte har så stor betydelse för försörjningssyfte använd dessa.

Vidare så läser vi att ni benämner områden som skall vara tysta områden, men samtidigt så ger ni i texten möjligheter för etableringar, då är vår uppfattning plocka bort 30 decibel, det kan medföra onödiga överklagande vid eventuella etableringar.

För landsbygdens befolkning har kommunikationerna en stor betydelse inte minst för barn, ungdom och alla de som är beroende av allmänna transporter, därför är det en viktig landsbygdsfråga att det byggs gång och cykelvägar så det går ta sig på ett säkert sätt till och mellan samhällena, liksom till allmänna transporterna. En annan del av infrastrukturen är tillgången bredband och möjligheten för boende och de verksamheter som finns att kunna kommunicera

med omvärlden det finns fortfarande vita fläckar som kommunen bör arbeta bort så fort som om man skall vara en attraktiv kommun.

Kommunens svar

Avsnitt *11.1 Jordbruk* har kompletterats med underrubriken *11.1.1 Bebyggelseutveckling på jordbruksmark*. Avsnittet beskriver Hörby kommuns syn på jordbruksmark och förhållningssätt till exploatering av jordbruksmark. I avsnittet definieras vad ett väsentligt samhällsintresse är och hur kommunen avser att ta hänsyn till väsentliga samhällsintressen i den fysiska planeringen.

Hörby kommun gör följande ställningstaganden för att bevara jordbruksmark:

- Hörby kommun ska värna jordbruksnäringen samt säkerställa framtida livsmedelsproduktion.
- Hörby kommun ska undvika exploatering på jordbruksmark.

I *Översiktsplan 2035* pekas område U1 Elisefarm fortsatt ut som ett utredningsområde. Hörby kommun avvaktar ett eventuellt påbörjande av att ta fram detaljplan för den del av Elisefarmområdet som ligger i Hörby kommun tills Höörs kommun kan säkerställa tillgången till vatten och hantering av spillvatten för sin del av området.

I *Översiktsplan 2035* beskrivs Hörby kommuns utvecklingsstrategi, *Lokal flerkärnighet*. Utvecklingsstrategin beskriver var och hur Hörby kommun ska fortsätta utvecklas. Hörby kommun gör följanande ställningstaganden kopplat till bebyggelse som är en del av utvecklingsstrategin.

- Hörby kommun ska för ett effektivt markutnyttjande och god hushållning prioritera bebyggelseutveckling till följande geografiska områden
    1. Hörby tätort
    2. De lokala kärnorna (Östraby – Västerstad, Ludvigsborg, Önneköp – Långaröd och Killhult)
    3. Byarna i omlandet (Ringsjöstrand, Osbyholm, Lyby, Södra Rörum, Satserup, Äspinge, Korsholm – Norra Västerstad, Askeröd och Dala).

I avsnitt *9.7.2.1 Tysta områden* presenterades tidigare kriterier som bör uppfyllas för att ett område ska klassas som tyst. Kriterierna har varit en del av den metod som använts för att peka ut tysta områden i kommunen. I granskningshandlingen för *Översiktsplan 2035* har dessa kriterier tagits bort från dokumentet eftersom det fanns risk för att kriterierna skulle kunna tolkas avse framtida utveckling av områdena istället för en del av metoden. Hörby kommun gör följande ställningstagande för att bevara och ta hänsyn till tysta- och icke ljusförorenade områden:

- Hörby kommun ska vid lokalisering av verksamheter verka för att inga nya bullrande verksamheter/verksamhetsområde lokaliseras inom utpekade tysta- och icke ljusförorenade områden.

Hörby kommun delar uppfattningen om att goda kommunikationer och ång- och cykelvägar med en god standard är av stor betydelse i hela kommunen och för alla medborgare, däribland kommunens ungdomar. Hörby kommun gör följande ställningstagande för att förbättra tillgängligheten i kommunen:

- Hörby kommun ska verka för att förbättra trafiksäkerheten i och mellan tätorten, de lokala kärnorna och byarna i omlandet samt bidra till god tillgänglighet genom att arbeta för
    - bygdevägar.
    - säkra skolvägar för barn.
    - ökad trygghet för oskyddade trafikanter.

Luftfartsverket

LFV vill i egenskap av sakägare för CNS-utrustning avge följande yttrande:

Ingenting nämns i översiktsplanen vad gäller höga objekt som kan vara till hinder för militär och civil luftfart, utöver specifika flygplatsers intresseområden. Detta bör nämnas i alla översiktsplaner för att säkerställa att LFV och Försvarsmakten remitteras i dessa ärenden.

LFV vill påminna kommunen om att följande gäller för civil luftfart:
Alla byggnadsobjekt oavsett typ som master, torn, pyloner, skyltar, konstverk, byggnader etc. som är högre än 20 meter över mark eller vattenytan ska remitteras till LFV. Detta gäller oavsett position på svenskt territorium. Befinner sig objektet till havs eller i insjö ska även Kustbevakningen i Karlskrona remitteras.

För Försvarsmakten gäller att objekt högre än 45 meter inom sammanhållen bebyggelse samt högre än 20 meter utanför sammanhållen bebyggelse ska samrådas med Försvarsmakten. Observera skillnaden i höjder gentemot civil luftfart ovan.

Detta yttrande gäller på utfärdandedatum. LFV förbehåller sig rätten att revidera yttrandet vid ny prövning om regelverk gällande störningar på CNS-utrustning förändras, eller om ny CNS-utrustning etableras i hindrets närhet.

Med CNS-utrustning menas utrustning för kommunikation, navigation och övervakning (Communication, Navigation, Surveillance). Analysen grundar sig på Svensk Standard 447 10 12 utgåva 1:1991 "Skyddsavstånd för luftfartsradiosystem mot aktiva och passiva störningar för elektrisk kraftöverföring och tågdrift", Standardiseringskommissionen i Sverige, samt på ICAO DOC 015.

VIKTIGT: I vårt remissvar har LFV inte analyserat konsekvenser för flygvägar till och från flygplatser, samt om CNS-utrustning ägd av flygplats kan riskera att bli påverkad. Berörda flygplatser skall därför alltid tillfrågas som sakägare om byggnadsverk över 20 meter ingår i planer, eller om flygplatserna av annan anledning misstänks kunna bli påverkade av en etablering. Med berörd flygplats avses att etableringen hamnar inom flygplatsens MSA/TAA-yta ca 80 km ut från flygplatsen. MSA/TAA är de hinderytor som är störst och står för "Minimum Sector Altitude/Terminal Arrival Altitude".

LFV erbjuder produkten Flyghinderanalys, där vi utför kontroll av flygvägar, luftrum och all tänkbar radioutrustning för luftfarten. För mer information, se www.lfv.se/flyghinderanalys

[Luftfartsverket har lämnat ovanstående yttrande samt text som innehåller information om sekretess för säkerhetsåtgärder för den civila luftfarten samt information om flyghinderanalys. Denna information bedöms inte innehålla några synpunkter på planförslaget och har därför inte tagits med i samrådsredogörelsen.]

Kommunens svar

Översiktsplan 2035 har kompletterats med text om höga objekt under avsnitt *14.2.4.1 Höga objekt*. Texten kompletteras med ställningstagande och riktlinjer kopplat till civil luftfart och höga objekt.

Länsstyrelsen Skåne

Beskrivning av ärendet

Hörby kommun har skickat Översiktsplan 2035, ny översiktsplan för Hörby kommun, till Länsstyrelsen för samråd. Planförslaget innefattar hela kommunens geografiska yta och ska ersätta nu gällande Översiktsplan 2030 (antagen 2016) med tillhörande vindbruksplan. Planperioden sträcker sig fram till 2035. I detta yttrande förkortas planförslaget ÖP 2035.

ÖP 2035 utgår från utvecklingsstrategin Lokal flerkärnighet som pekar ut Hörby tätort som tillväxtmotor, fyra lokala kärnor samt nio mindre byar. ÖP 2035 redovisar i huvudsak nya utbyggnadsområden i Hörby tätort, men även i Ludvigsborg och Osbyholm. Av planförslaget framgår att Hörby kommun ska möjliggöra för ett bostadsbyggande som svarar upp mot en befolkningsökning på 4,5 procent och ett bostadsbehov på 7,4 procent motsvarande 530 bostäder. ÖP 2035 ska samtidigt möjliggöra en beredskap för en befolkningsökning på 12,8 procent fram till år 2035.

Länsstyrelsen och kommunen har haft planmöten inför framtagandet av samrådsförslaget och Länsstyrelsen välkomnar fortsatt dialog.

Länsstyrelsens uppgifter under samrådet

Under samrådet ska länsstyrelsen enligt 3 kap.10 § PBL särskilt

- ta till vara och samordna statens intressen,
- tillhandahålla underlag för kommunens bedömningar och ge råd i fråga om sådana allmänna intressen enligt 2 kap. som hänsyn bör tas till vid beslut om användningen av mark- och vattenområden,
- verka för att riksintressen enligt 3 och 4 kap. miljöbalken tillgodoses, att miljökvalitetsnormer enligt 5 kap. miljöbalken följs och att redovisningen av områden för landsbygdsutveckling i strandnära lägen är förenlig med 7 kap. 18 e § första stycket miljöbalken,
- verka för att sådana frågor om användningen av mark- och vattenområden som angår två eller flera kommuner samordnas på ett lämpligt sätt, och
- verka för att bebyggelse och byggnadsverk inte blir olämpliga med hänsyn till människors hälsa eller säkerhet eller till risken för olyckor, översvämning eller erosion.

Länsstyrelsen ska dessutom ge råd i övrigt om tillämpningen av bestämmelserna i denna lag, om det behövs från allmän synpunkt.

Länsstyrelsens sammanfattande bedömning

Länsstyrelsen välkomnar att kommunen arbetar med att ta fram en ny kommuntäckande översiktsplan. Det är angeläget att kommunen har en aktuell översiktsplan som kan ge vägledning för efterföljande planering och prövningar. ÖP 2035 visar på ett ambitiöst arbete och Länsstyrelsen menar att utvecklingsstrategin Lokal flerkärnighet på ett relevant sätt tar fasta på kommunens förutsättningar. Länsstyrelsen menar också att ÖP 2035 generellt ger god vägledning för redovisade utbyggnadsområden. Länsstyrelsen anser att det av ÖP 2035 däremot inte tillräckligt tydligt framgår vilka faktiska behov som motiverar föreslagna utbyggnadsområden. Länsstyrelsen menar också att ÖP 2035 generellt kan utvecklas genom att tydligare redovisa planförslagets konsekvenser.

Länsstyrelsen anser att ÖP 2035 inför granskningen framför allt behöver kompletteras och utvecklas utifrån följande fokusfrågor:

- Utveckla och motivera vägledningen för hur berörda riksintressen ska tillgodoses.
- Utveckla redovisningen av planförslagets väsentliga konsekvenser.
- Att nya markanspråk baseras på en tydlig behovsanalys, exempelvis med utgångspunkt i kommunens kommande riktlinjer för bostadsförsörjning.
- Hantera föreslagna utredningsområden på ett tydligare sätt.
- Bedöma och redovisa behovet av eventuella strategiska markanspråk i syfte att hantera MKN vatten och olika klimatrelaterade risker.
- Ge utökad vägledning för frågor kopplade till hälsa och säkerhet, exempelvis genom att synliggöra strategiska uppmärksamhetsavstånd.
- Förtydliga vad kommunens ställningstaganden innebär för mark- och vattenanvändningen, exempelvis avseende grönstruktur och vindkraft.

Kommunens svar

Hörby kommun tackar för den positiva feedbacken på *Översiktsplan 2035*.

Avsnitt *5. Riksintressen* har reviderats och utvecklats för att tydligare redovisa hur berörda riksintressen ska tillgodoses. I texten för respektive riksintresse beskrivs förutsättningar för bevarande, överlappande riksintressen samt översiktsplanens påverkan på området. Respektive riksintresseanspråk redovisas i sin helhet i *Översiktsplan 2035*. Bedömningen av konsekvenserna av *Översiktsplan 2035* för respektive riksintresse utgår från en beskrivning av konsekvenserna för riksintressenas värden i relation till den mark- och vattenanvändning som pekas ut i markanvändningskartan. Alla riksintressen har fått ett ställningstagande kopplat till sig som synliggör hur kommunen avser att tillgodose riksintresset.

Avsnitt *20. Konsekvenser* har kompletterats med en kartläggning över hur planförslagets ställningstaganden från *Allmänna intressen av väsentlig betydelse* bidrar till Agenda 2030 och de nationella miljökvalitetsmålen. I delavsnitt *20.3 Hållbarhetsbedömning* förs resonemang om hur planförslaget kan bidra till måluppfyllelse i såväl positiv som negativ riktning för ekonomisk, social och ekologisk hållbarhet.

Översiktsplan 2035 har förtydligats med avseende på vilket behov som finns av mark för bostäder, service och verksamheter. Utpekade utbyggnadsområden har utgångspunkt i Hörby kommuns riktlinjer för bostadsförsörjning och de befolknings- och hushållsbehovsprognoser som tagits fram. Syftet med utredningsområden har förtydligats. Att ett område pekas ut som utredningsområde innebär att området kan vara intressant för exploatering men att ytterligare undersökning krävs.

I mark- och vattenanvändningskartan hanteras strategiska markanspråk för att hantera MKN vatten och olika klimatrelaterade risker exempelvis genom att grönytor längs med Hörbyån pekas ut med markanvändningen natur. Vidare görs en rad olika ställningstagande i *Översiktsplan 2035* i syfte att hantera MKN vatten och olika klimatrelaterade risker, bland annat kopplat till att arbeta utifrån ett avrinningsperspektiv och med multifunktionella ytor. Hörby kommun har även tagit fram en skyfallskartering inom ramen för *Översiktsplan 2035*. Skyfallskarteringen ger en indikation på var det kan uppstå höga flöden och vattensamlingar vid ett 100-års regn. Skyfallsplanen har skyfallskarteringen som utgångspunkt och identifierar områden där det antingen kan uppstå hög risk eller områden som kan behöva uppmärksammas ur en översvämningssynpunkt. *Åtgärdsplanen* kommer att identifiera åtgärder som krävs för att arbeta vidare med frågor som exempelvis skyfall och dagvatten.

Översiktsplan 2035 har kompletterats med strategiska uppmärksamhetsavstånd och hänsynsavstånd som bör tas hänsyn till för bland annat kraftledningar och transportinfrastruktur.

Översiktsplanens ställningstaganden ska säkerställa, upprätthålla eller möjliggöra den föreslagna mark- och vattenanvändningen samtidigt som dem hanterar eventuella konflikter mellan de allmänna intressena av särskild betydelsen och den föreslagna mark- och vattenanvändningen.

Länsstyrelsens synpunkter

Riksintressen

Kommunen gör i ÖP 2035 bedömningen att berörda riksintressen kan tillgodoses genom att i stort sett behålla pågående markanvändning och arbeta enligt de ställningstaganden som görs planförslaget. Det framgår inte vilka ställningstaganden som är relevanta för respektive riksintresse, vilket Länsstyrelsen menar bör framgå för att det av ÖP 2035 ska bli tydligt hur kommunen avser att tillgodose riksintressena.

ÖP 2035 beskriver de 20 områden av riksintresse som finns inom kommunen. Det saknas däremot en bedömning av vilka konsekvenser som ÖP 2035 innebär för respektive riksintresse, vilket Länsstyrelsen efterfrågar. Länsstyrelsen menar att kommunens bedömning behöver utgå från en beskrivning av konsekvenserna för riksintressenas värden i relation till den mark- och vattenanvändning som pekas ut i markanvändningskartan. Bedömningen behöver också göras för områden med befintlig markanvändning där exempelvis förtätning kan vara aktuellt eller där bygglovsprövningar utanför planlagt område och tillståndsprövningar enligt miljöbalken kan förekomma. Länsstyrelsen menar att ÖP 2035 behöver kompletteras så att detta framgår för varje riksintresse. Kopplat till detta vill Länsstyrelsen lyfta fram att om tydliga riktlinjer tas fram för hur de riksintressanta värdena ska tillgodoses i efterföljande planering och prövningar så kan en översiktsplan också leda till positiva konsekvenser för ett riksintresse.

I sammanhanget påminner Länsstyrelsen även om att det är de utpekade värdena som utgör ett riksintresse, inte dess avgränsning. Det innebär att åtgärder även utanför ett område utpekat som riksintresse kan påverka riksintressevärden negativt.

Länsstyrelsen ser positivt på att kommunen redovisar möjliga konflikter mellan olika riksintressen, och tar ställning till vad som bör ha företräde vid intressekonflikter. Det framgår bland annat att i konfliktsituationer ska riksintressen för naturvård överordnas riksintressen för friluftsliv. Detta då en fungerande grön infrastruktur och en rik biologisk mångfald bedöms vara en förutsättning för att upprätthålla de naturvärden som utgör ett område av intresse för friluftsliv. Länsstyrelsen menar att detta är ett relevant ställningstagande på ett övergripande plan, och delar samtidigt kommunens slutsats att dessa riksintressen generellt är möjliga att förena. Länsstyrelsen informerar i sammanhanget om att viss vägledning för avvägning mellan oförenliga riksintressen finns i 3 kap. 10 § MB. Det framgår bland annat att om ett område behövs för en anläggning för totalförsvaret ska försvarsintresset ges företräde framför andra riksintressen enligt 3 kap. MB. Se också PBL Kunskapsbanken.

Utöver ovanstående generella synpunkter lämnas här några områdesspecifika synpunkter.

Kommunens svar

Avsnitt *5. Riksintressen* har reviderats och utvecklats för att tydligare redovisa hur berörda riksintressen ska tillgodoses. I texten för respektive riksintresse beskrivs förutsättningar för bevarande, överlappande riksintressen samt översiktsplanens påverkan på området. Respektive riksintresseanspråk redovisas i sin helhet i *Översiktsplan 2035*.

Bedömningen av konsekvenserna av *Översiktsplan 2035* för respektive riksintresse utgår från en beskrivning av konsekvenserna för riksintressenas värden i relation till den mark- och vattenanvändning som pekas ut i markanvändningskartan.

Alla riksintressen har fått ett ställningstagande kopplat till sig som synliggör hur kommunen avser att tillgodose riksintresset.

Riksintresse för yrkesfiske (3 kap. 5 § MB)

Ringsjön är utpekat som riksintresse för yrkesfisket i inlandet. Länsstyrelsen påminner om att redovisningen av hur kommunen avser att tillgodose aktuellt riksintresseanspråk behöver ske med utgångspunkt i att området ska skyddas mot åtgärder som påtagligt kan försvåra fiskenäringens bedrivande.

Kommunens svar

Riksintresset har fått ett ställningstagande kopplat till sig som synliggör hur kommunen avser tillgodose riksintresset. Texten har förtydligats med avseende på att området ska skyddas mot åtgärder som påtagligt kan försvåra fiskenäringens bedrivande.

Riksintresse för naturvården samt riksintresse för friluftslivet (3 kap. 6 § MB)

ÖP 2035 redovisar ett nytt utbyggnadsområde för skola och bostäder i Ludvigsborg (SB6) som delvis överlappar med riksintresse för naturvården Fulltofta, Odlingslandskap på Linderödsåsen [N 34] samt riksintresse för friluftslivet Frostavallen-Ringsjön-Fulltofta [FM 06] enligt 3 kap. 6 § MB. Kommunen anger att utbyggnadsområdet ligger i utkanten av riksintresseområdena och inte påverkar dess kärnvärden, varför kommunen bedömer att riksintressena inte riskerar att påtagligt skadas. Länsstyrelsen vill understryka att för bedömningen av påverkan på riksintresset har det i sig ingen betydelse att ett område ligger i utkanten av ett riksintresseområde, utan bedömningen behöver ske utifrån hur värdena påverkas. Kommunen bör förtydliga sitt ställningstagande utifrån detta, samt förtydliga vilka värden som kommunen menar utgör de berörda riksintressenas kärnvärden.

Kommunens svar

Utbyggnadsområde SB6 har utgått.

Riksintresse för kulturmiljövården (3 kap. 6 § MB)

Ett nytt riksintresseanspråk för Fulltofta-Nunnäs [M67] beslutades av Riksantikvarieämbetet 2023-05-16. Kommunen behöver uppdatera ÖP 2035 både gällande anspråk och ny geografisk avgränsning. Länsstyrelsen vill passa på att framföra att miljöer kan har mycket höga lokala och regionala kulturvärden som behöver säkerställas enligt PBL, även om de inte längre uppfyller kriterierna för riksintresse, ett sådant område är Ousbyholms slott.

Länsstyrelsen har även tagit fram ett förslag till ändrat riksintresseanspråk för Östra Sallerup som har skickats till Riksantikvarieämbetet 2023-09-26, beslut inväntas i ärendet.
Länsstyrelsen vill framföra att det är önskvärt att respektive riksintresseanspråk redovisas i sin helhet i ÖP 2035, dvs. hela den beslutade motiv och uttryckstexten, för att det inte ska råda några tveksamheter mellan stat och kommun kring vad som ingår i riksintresset.

Kommunens svar

Riksintresse för kulturmiljövården har uppdaterats med ny aktuell information. Respektive riksintresseanspråk redovisas i sin helhet i *Översiktsplan 2035*.

Riksintresse värdefulla ämnen eller material (3 kap. 7 § MB)

Inom Hörby kommun finns ett utpekat riksintresse för värdefulla ämnen eller material: Lyby (kvartsitisk sandsten, industriråvara). Länsstyrelsen påminner om att redovisningen av hur kommunen avser att tillgodose aktuellt riksintresseanspråk behöver ske med utgångspunkt i att det värdefulla materialet behöver skyddas mot åtgärder som påtagligt kan försvåra utvinningen.

Kommunens svar

Riksintresset har fått ett ställningstagande kopplat till sig som synliggör hur kommunen avser tillgodose riksintresset. Texten har förtydligats med avseende på att det värdefulla materialet behöver skyddas mot åtgärder som påtagligt kan försvåra utvinningen.

Riksintresse anläggningar för kommunikationer (3 kap. 8 § MB)

Väg E22 är en av Trafikverket utpekad kommunikationsanläggning av riksintresse. Riksintresseanspråket ska enligt miljöbalken skyddas mot åtgärder som påtagligt kan försvåra tillkomsten eller utnyttjandet av anläggningarna. Det vill säga möjligheten att bygga ut, underhålla och trafikera vägen får inte påtagligt försvåras. Det innebär att ny bebyggelse längs med eller i närheten av vägen inte får försämra förutsättningarna för person- eller godstrafiken, försvåra utbyggnaden av eller göra anspråk på anläggningen. Ny bebyggelse behöver lokaliseras och utformas med hänsyn till bland annat drift- och underhållsåtgärder, behov av klimatanpassningsåtgärder och risk i förhållande till hantering av brandfarliga och explosiva ämnen.

Kommunen gör i ÖP 2035 ställningstagandet att alla riksintressen i Hörby kommun ska ha företräde före ett enskilt intresse om exploatering. Det framgår inte av ÖP 2035 hur riksintresset väg E22 ska tillgodoses avseende exempelvis de områdena som för tillfället detaljplaneras i direkt anslutning till vägen. Trafikverket menar att ingen ny bebyggelse eller andra viktiga funktioner för verksamheterna ska placeras inom ett avstånd på 50 meter från vägområdet. Länsstyrelsen vill därför understryka att om kommunen avser planera bebyggelse inom detta avstånd behöver det utredas och beskrivas hur riksintresset kan tillgodoses.

Trafikverket har nyligen färdigställt en åtgärdsvalsstudie, ÅVS, för väg E22, sträckan Fogdarp-Hörby Norra, det vill säga den del av E22 som idag inte har motorvägsstandard. Huvudsyftet med studien var att få en bild över hur sträckans eventuella kapacitets- och trafiksäkerhetsbrister ser ut i nuläget och hur de bedöms vara år 2050. Studien rekommenderar bland annat en ombyggnad av trafikplats Norrehe samt att den aktuella sträckan ska byggas ut till motorväg. En sådan utbyggnad skulle innebära att ny mark kommer att behöva tas i anspråk för en breddning av vägen, eventuell anpassning av ramper och eventuella bullerreducerande åtgärder. Det är därmed av vikt att ny bebyggelse inte planeras för nära E22. Inom detta område kan kommunen med fördel också se över befintliga detaljplaner och bedöma om det finns planer som vore lämpliga att upphäva i delar eller i sin helhet, kopplat till ovan beskrivna åtgärder för väg E22.

Länsstyrelsen vill informera om att solceller kan orsaka störningar i Trafikverkets radiotrafik, signal- el- eller teleanläggningar. Om det visar sig att anläggningen stör järnvägstrafiken kommer Trafikverket begära att solcellsanläggningen stängs av. Det är inte möjligt att i förväg veta vilka solcellsanläggningar som eventuellt kommer påverka Trafikverkets anläggning men om installatören har tillräcklig kunskap ska riskerna vara små enligt Elsäkerhetsverket.

Kommunens svar

Riksintresset har fått ett ställningstagande kopplat till sig som synliggör hur kommunen avser tillgodose riksintresset. Texten har förtydligats med avseende på att väg E22 ska skyddas mot åtgärder som påtagligt kan försvåra tillkomsten eller utnyttjandet av anläggningen, det vill säga bygga ut, underhålla och trafikera vägen.

Texten har uppdaterats med information om att mark- och vattenanvändningskartan har uppdaterats med en ny markanvändning för E22 (transportinfrastruktur) inklusive vägområde och område för utbyggnad av motorvägsträckan Fogdarp – Hörby Norra. Detta framgår även i ställningstagandet för riksintresset.

Riksintresse för totalförsvaret (3 kap. 9 § MB)
Hörby kommun påverkas av ett så kallat Påverkansområde övrigt. Av ÖP 2035 behöver det framgå att inom detta område ska alla ärenden oavsett höjd remitteras Försvarsmakten för bedömning av påtaglig skada på riksintresse för totalförsvarets militära del.

Hörby kommun påverkas också av ett Område med särskilt behov av hinderfrihet. Av ÖP 2035 behöver det framgå att inom detta område ska alla ärenden som rör höga objekt remitteras Försvarsmakten för bedömning av påtaglig skada på riksintresse för totalförsvarets militära del.

Länsstyrelsen hänvisar till Försvarsmaktens hemsida för aktuell information avseende berörda riksintressen, remisshantering etc.

Kommunens svar

Båda riksintressena har fått ett ställningstagande kopplat till sig som synliggör hur kommunen avser tillgodose riksintresset.

I ställningstagandet för Område TM0526 – Påverkansområde övrigt, framgår det att alla ärenden oavsett höjd remitteras Försvarsmakten för bedömning av påtaglig skada på riksintresse för totalförsvarets militära del

I ställningstagandet för Område TM0040 – Område med särskilt behov av hinderfrihet, framgår det att alla ärenden som rör höga objekt remitteras Försvarsmakten för bedömning av påtaglig skada på riksintresse för totalförsvarets militära del.

Natura 2000 (4 kap. 8 § MB)
Under rubriken Riksintressen - Natura 2000-områden i ÖP 2035, anges att "Alla Natura 2000-områden klassas automatiskt som riksintresse för naturvård". Länsstyrelsen vill informera att riksintressen för naturvård pekas ut enligt 3 kap. 6 § miljöbalken, medan Natura 2000-områden är riksintressen enligt 4 kap. 8 § miljöbalken, och även skyddade områden enligt 7 kap. 27 § miljöbalken. Natura 2000-områden är inte samma sak som riksintressen för naturvård, varför ÖP 2035 behöver justeras i detta avseende.

Länsstyrelsen menar att Natura 2000-områdens roll som riksintressen är väl beskriven i ÖP 2035, men det bör framgå att de också är skyddade områden, där tillstånd krävs för att bedriva verksamheter eller vidta åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön. Detta gäller både åtgärder som utförs i och i närheten av Natura 2000-områden.

Kommunens svar

Avsnitt *5.9 Natura 2000-områden* har uppdaterats med aktuell information.

Miljökvalitetsnormer (MKN)
Miljökvalitetsnormer för vatten

ÖP 2035 redovisar berörda vattenförekomster och dess status, vilket är positivt. Miljökonsekvensbeskrivningen beskriver på ett bra sätt kända problem och påverkanskällor. MKB:n lyfter bland annat fram att Östra Ringsjön påverkas negativt av näringspåverkan från jordbruk och enskilda avlopp, att statusen för Hörbyån riskerar att försämras och att grundvattenförekomsten i Hörby ligger i riskzonen för att den kemiska statusen ska försämras. Planförslagets potentiella påverkan på relevanta vattenförekomster är också redovisade i miljökonsekvensbeskrivningen. Det framgår bland annat att dagvatten från föreslagna utbyggnadsområden främst belastar Hörbyån och Ringsjön. Det kommunala dagvattensystemet i Hörby rinner till Hörbyån och Kruddarebäcken, som båda är känsliga recipienter och belastade med föroreningar. MKB:n lyfter också fram att Hörbyån, Kruddareväcken och i förlängningen Ringsjön skulle tjäna på att dagvatten från exploaterade ytor fördröjs ytterligare, men att det kan vara svårt att få plats med vissa fördröjningsåtgärder i föreslagna förtätningsprojekt. Det framgår även att Hörby tätort historiskt haft problem med att dagvattensystemen blivit överbelastade eller inte haft tillräcklig kapacitet.

Mot bakgrund av detta efterfrågar Länsstyrelsen ett förtydligande till bedömningen i MKB:n, att förtätningarna i översiktsplanen i det stora hela påverkar recipienten i mycket begränsad omfattning. I sammanhanget påminner Länsstyrelsen om att relevanta slutsatser och bedömningar i MKB:n också behöver framgå av ÖP 2035.

Länsstyrelsen ser positivt på att ÖP 2035 synliggör vilka utbyggnadsområden som kräver särskild uppmärksamhet avseende påverkan på MKN vatten i efterföljande detaljplanering. I de fall kommunen ser behov av att avsätta ytor på allmän plats för att kunna hantera dagvatten och MKN vatten kan detta med fördel redovisas som markanspråk på karta i ÖP 2035. Länsstyrelsen påminner i sammanhanget om att dagvattenhantering behöver ske på allmän platsmark med kommunalt huvudmannaskap i de fall kommunen är ansvaring inom verksamhetsområde för dagvatten.

ÖP 2035 redovisar ställningstagandet att Hörby kommun ska uppnå en god vattenkvalitet genom att utgå från ett avrinningsperspektiv och uppströmsarbete. Länsstyrelsen menar att ÖP 2035 tydligare kan redovisa vad detta innebär kopplat till den redovisade mark- och vattenanvändningen. ÖP 2035 kan med fördel även ge tydligare vägledning för hur kommunens enskilda avlopp ska hanteras kopplat till påverkan på MKN vatten. Länsstyrelsen rekommenderar att kommunen samordnar framtagandet av översiktsplanen med det pågående arbetet med framtagande av vattentjänstplan, och arbetar in relevanta delar från denna i ÖP 2035 inför granskningen.

Kommunens svar

Miljökonsekvensbeskrivningen (MKB) har reviderats gällande bedömningen kring att föreslagna förtätningar, i *Översiktsplan 2035*, påverkar recipienten i mycket begränsad omfattning. Slutsatser och bedömningar i Miljökonsekvensbeskrivningen har lyfts in i översiktsplanen.

Hörby kommun har för avsikt att arbeta med ett avrinningsperspektiv och uppströmsarbete i den efterföljande planeringen.

Avsnitt *18.3.3 Miljökvalitetsnormer för grundvatten* har kompletterats med information om hur kommunen arbetar med miljökvalitetsnormer för vatten och enskilda avlopp.

Hörby kommun och Mittskåne Vatten har en god dialog angående det strategiska arbetet i kommunen, däribland arbetet med ny Vattentjänstplanen. Relevant information har arbetats in i *Översiktsplan 2035*.

Hälsa och säkerhet
Risker kopplat till verksamheter
Av ÖP 2035 framgår att vid planering av verksamheter i närhet av bebyggelse bör

- ett skyddsavstånd på 300 meter tillämpas från mindre verksamheter med risk för fara, lukt och buller.
- ett skyddsavstånd på 500 meter eller mer tillämpas från större verksamheter med betydande risk för fara, lukt och buller.

Länsstyrelsen efterfrågar ett förtydligande av vad som avses med mindre respektive större verksamhet i sammanhanget, och vad som ligger till grund för denna bedömning. Exempelvis om detta har med prövningsnivån att göra. Det framgår inte heller om detta är aktuellt i förhållande till all bebyggelse eller om det till exempel är bostäder och samlad bebyggelse som avses. Det kan med fördel också tydligare framgå vilka risker som avses. Länsstyrelsen rekommenderar att denna typ av generella avstånd kallas uppmärksamhetsavstånd, och att platsspecifika riskutredningar rekommenderas vid behov används i det enskilda fallet för att fastställa skyddsavstånd.

Länsstyrelsen menar att det hade förenklat kommande planering och prövningar om befintliga och planerade verksamheter i Hörby kommun som omfattas av uppmärksamhetsavstånd tydligt beskrivs redan i översiktsplanen, tillsammans med en strategi gällande hur dessa områden ska beaktas i efterföljande skeden. Uppmärksamhetsavstånd och berörda verksamheter kan med fördel redovisas på karta i ÖP 2035 för att detta ska bli tydligt och för att synliggöra var intressekonflikter riskerar att uppstå.

Länsstyrelsen har kännedom om 8 miljöfarliga verksamheter med tillstånd i Hörby kommun varav 2 är planerade. I sammanhanget ser Länsstyrelsen särskilt behov av att lyfta fram Gasum Hörby som är en planerad verksamhet på högre kravnivå enligt Sevesolagstiftningen. Om verksamheten blir av förväntas den ge ett väsentligt riskbidrag i ett stort område från anläggningen, vilket kommunens fysiska planering behöver förhålla sig till.

Av ÖP 2035 framgår också att Hörby kommun vid lokaliseringsprövningar för miljöfarliga och störande verksamheter ska ta stor hänsyn till den omkringliggande bebyggelsen samt natur- och kulturmiljön. Kopplat till detta efterfrågar Länsstyrelsen ett förtydligande kring vad kommunen avser med ”lokaliseringsprövning”. Vid prövningar av miljöfarliga verksamheter enligt miljöbalken hanteras inte lokaliseringen i någon separat prövning, utan sker i ett anmälningsärende eller under tillståndsprocessen. Länsstyrelsen ser dock att kommunen med fördel kan redovisa sin syn på lämpliga/olämpliga platser för miljöfarliga och störande verksamheter i ÖP 2035. För att en sådan redovisning ska få tyngd i efterföljande tillståndsprövningar bör motiven till kommunens

ställningstaganden framgå av ÖP 2035 samt vilken avvägning som gjorts mot andra intressen och värden.

Kommunens svar

Avsnittet *Skyddsavstånd till verksamheter*, i samrådsförslaget, har reviderats. Avsnittet heter numera *18.4 Miljöfarliga verksamheter*. Riktlinjen om skyddsavstånd till mindre och större verksamheter har tagits bort i dialog med avdelningen för Bygg- och miljö som arbetar med prövning och tillsyn av miljöfarliga verksamheter.

Avsnitt *18.4 Miljöfarliga verksamheter* har kompletterats med information om Sevesoverksamheter. Däribland omnämns en pågående detaljplan som möjliggör etablering av anläggning för produktion av biogas vilken inkluderas av Sevesolagstiftningen. Risker och eventuella åtgärder hanteras inom detaljplaneprocessen och miljötillståndsprocessen. Mark- och vattenanvändningskartan har uppdaterats med en säkerhetszon i anslutning till området för den pågående detaljplanen.

Vidare har avsnitt *18.4 Miljöfarliga verksamheter* reviderats sett till informationen om lokaliseringsprövningar. Prövning och tillsyn av miljöfarliga verksamheter hanteras av avdelningen för Bygg- och miljö. Miljöfarliga verksamheter hanteras enligt *Miljöbalken (1998:808)* och *Förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd.*

Transport av farligt gods

ÖP 2035 beskriver att transporter av farligt gods inom Hörby kommun i första hand hänvisas till de rekommenderade färdvägarna riksväg 13 samt E22. Länsstyrelsen menar att dessa vägar med fördel kan pekas ut i karta i ÖP 2035 med tillhörande observationsområde eller uppmärksamhetsavstånd, för att förenkla kommande planering och säkerställa att dessa vägar beaktas i efterföljande skeden. I sammanhanget efterfrågar Länsstyrelsen kommunens samlade bedömning avseende hur den föreslagna mark- och vattenanvändningen förhåller sig till risker kopplade till transport av farligt gods. En sådan bedömning bör både inkludera rekommenderade leder för farligt gods samt målpunkter dit farligt gods transporteras.

Kommunens svar

Avsnitt *18.5 Transport av farligt gods* har kompletterats med information om vad farligt gods är. Avsnittet har fått följande ställningstagande;

- Hörby kommun bör vid exploatering utmed vägar för rekommenderad transporter av farligt gods, riksväg 13 och E22 ta hänsyn till risker kopplade till farligt gods.

Därutöver gäller även följande riktlinje för riksväg 13 och väg E22;

- Vid detaljplanering bör ett byggnadsfritt avstånd hållas på minst 30 meter till väg E22 och riksväg 13.

Buller från vägtrafik

Länsstyrelsen ser positivt på att kommunen i ÖP 2035 har identifierat vilka vägar som kan påverkas av ökade bullernivåer vid ett genomförande av planförslaget. ÖP 2035 lyfter även fram riksväg 13 och E22 som stora bullerkällor. Kommunen kan med fördel samlat redovisa sådana områden där

hantering av buller från vägtrafik kräver särskild uppmärksamhet i efterföljande planering och prövningar.

Kommunens svar

Hörby kommun gör bedömning att hantering av buller från vägtrafik hanteras i den efterföljande planeringen och prövning.

Dricksvattenförsörjning

Av ÖP 2035 framgår att kommunens arbete med en säker dricksvattenförsörjning och skydd av grundvatten kommer att beskrivas tydligare i kommunens vattenförsörjningsplan. Länsstyrelsen menar att det är angeläget att kommunen inför granskningen arbetar in relevanta delar av vattenförsörjningsplanen i ÖP 2035.

Länsstyrelsen bekräftar att en utbyggnad inom område SB4 är beroende av att skyddsföreskrifterna för vattenskyddsområdet i Hörby tätort kan följas.

Kommunens svar

Ny vattentjänstplan för Hörby kommun är ute på samråd till den 31 januari 2024. Relevanta delar i Vattentjänstplanen har arbetats in i *Översiktsplan 2035*.

Utbyggnadsområde SB4, i samrådsförslaget, heter i granskningsförslaget SB2 – Källhaga. Utbyggnadsområdet har fått en ny geografisk avgränsning. Vid planläggning är vattenskyddsområdet något som bör tas hänsyn till.

Förorenad mark

Kommunen har i ÖP 2035 angett att det finns förorenade områden inom kommunen, men inte specificerat dem mera än så. Länsstyrelsen konstaterar att det finns 132 potentiellt förorenade objekt i Hörby kommun, som är registrerade i Länsstyrelsens EBH-stöd. Föroreningar som kan utgöra en risk för människors hälsa och säkerhet kan även komma från andra källor, såsom fyllnadsmaterial, jordbruk, diffusa utsläpp osv. Detta har delvis beaktats i ÖP 2035, men Länsstyrelsen efterfrågar att resultaten och slutsatserna från den inventering som nämns i planhandlingarna redovisas i ÖP 2035.

Länsstyrelsen efterfrågar även tydligare riktlinjer för hur de potentiellt förorenade objekten ska hanteras i processen med ÖP 2035 och kommande detaljplaner. Länsstyrelsen saknar också kommunens bedömning av om något av de potentiellt förorenade objekten är en källa till särskilt komplicerad föroreningsproblematik.

Kommunens svar

Avsnittet *Förorenad mark*, i samrådsförslaget, heter numera *18.6 Förorenade områden*. Avsnittet har reviderats och uppdaterats med information för att tydligare beskriva förorenade områden samt potentiellt förorenade områden som kan vara källa till särskilt komplicerad föroreningsproblematik.

Den inventering som tidigare omnämndes i samrådsförslaget syftade till det pågående arbete som utförs kontinuerligt. Detta har förtydligats i texten. Tillhörande karta har uppdaterats med misstänkta förorenade områden som kan vara källa till särskilt komplicerad föroreningsproblematik. För vidare bedömning av dessa områden och dess eventuella påverkan på människors hälsa och miljö krävs vidare utredning och provtagning.

Risk för översvämning, ras, skred och erosion
Risk för översvämning
Kommunen bedömer att risken för översvämningar med negativa konsekvenser på den byggda miljön är som störst i Hörby tätort och Ludvigsborg. ÖP 2035 lyfter också särskilt fram risker kopplade till ökade flöden i Hörbyån och Ringsjön. Länsstyrelsen delar uppfattningen att detta är de mest angelägna aspekterna för ÖP 2035 att beskriva och hantera kopplat till risk för översvämning.

Länsstyrelsen delar också bedömningen att vidare utredning krävs för att bedöma risker och konsekvenser kopplat till skyfall. Eftersom det enligt ÖP 2035 finns risk att kapaciteten i dagvattensystemet överskrids redan idag, rekommenderar Länsstyrelsen att ÖP 2035 redovisar strategiska ytor för dagvattenhantering, samt vid behov skyfallshantering, för både befintlig och ny bebyggelse (se även avsnittet MKN vatten i yttrandet).

Länsstyrelsen ser positivt på kommunens ställningstaganden i syfte att minska risken för klimatrelaterade skador. Det framgår bland annat att kommunen ska planera och exploatera på sådant sätt att risken för översvämningen inte förvärras, varken inom riskområden eller så att nya riskområden uppkommer. Länsstyrelsen menar att ÖP 2035 tydligare bör redovisa vad detta innebär kopplat till den föreslagna mark- och vattenanvändningen, och vilka riskområden som avses. Länsstyrelsen kan exempelvis konstatera att flera utbyggnadsområden föreslås i nära anslutning till Hörbyån, exempelvis B3, B2 och SB3.

Kommunens svar

Översiktsplan 2035 har uppdaterats med relevant information som framkommit i framtagen Skyfallskartering och Skyfallsplan. Dessa underlag ger en uppfattning över vilka områden i den byggda miljön som kan drabbas av marköversvämning. Skyfallskarteringen ger en indikation på var det kan uppstå höga flöden och vattensamlingar vid ett 100-års regn. Skyfallsplanen har skyfallskarteringen som utgångspunkt och identifierar områden där det antingen kan uppstå hög risk eller områden som kan behöva uppmärksammas ur en översvämningssynpunkt.

Åtgärdsplanen kommer att identifiera åtgärder som krävs för att arbeta vidare med frågor som exempelvis skyfall och dagvatten.

Risk för ras skred och erosion
I ÖP 2035 har kommunen redogjort för risker kopplade till erosion, ras och skred i kapitlet om Klimatrisker i Hörby kommun. Det framgår att det förekommer erosionsbenägna jordarter längs med vattendrag i kommunen, vilka kan innebära en risk för erosion. Inom kommunen finns även ett fåtal utpekade områden där förutsättning för ras och skred föreligger, samtliga lokaliserade

utmed vattendrag. Länsstyrelsen efterlyser ett utvecklat resonemang avseende hur identifierade riskområden förhåller sig till den föreslagna mark- och vattenanvändningen, både gällande ny och befintlig bebyggelse. ÖP 2035 kan med fördel redovisa de geologiska förhållandena som en bakgrund till geotekniska förutsättningar för ras, skred och erosion.

Länsstyrelsen konstaterar att kartan som redovisas i detta kapitel i ÖP 2035 delvis överensstämmer med SGU:s kartunderlag Förutsättningar för skred i finkornig jordart samt Stränders eroderbarhet. Dock saknas exempelvis aktsamhetsområden längs stränderna vid Östra Ringsjön, vilka kan vara känsliga för erosion. Kommunen kan ta del av kartunderlagen genom SGI:s Kartvisare Ras, Skred, Erosion.

Av ÖP 2035 framgår att det för Hörby kommun saknas en översiktlig stabilitetskartering både avseende finkorniga jordarter och morän och grovkorniga jordar. Det framgår även att för faktisk bestämning av markens stabilitet krävs geotekniska och geohydrologiska undersökningar. Länsstyrelsen instämmer i detta. Länsstyrelsen ser positivt på kommunens ställningstaganden att värna och utveckla vegetationsytor längs Hörbyån och i Hörby tätort för att bl.a. minska risken för ras, skred och erosion. Kommunen kan med fördel redovisa var sådana åtgärder är aktuella, och vid behov säkerställa ytor på mark- och vattenanvändningskartan. Som stöd för kommunens fortsatta arbete vill Länsstyrelsen hänvisa till SGI:s vägledning Geoteknisk säkerhet i kommunal planering.

Kommunens svar

Vid utpekade av samtliga utbyggnadsområden har hänsyn tagits till områden där det föreligger risk för ras, skred och erosion.

Översiktsplan 2035 har kompletterats med avsnitt *9.1 Geologi* som översiktligt beskriver geologin i Hörby kommun. Därutöver har alla utbyggnadsområden kompletterats med information om de grundläggande geologiska förutsättningarna i området. Tillhörande karta har uppdaterats med aktuella data från SGI.

Samordning mellan kommuner

Kommunen har identifierat 16 mellankommunala frågor, vilka beskrivs i ÖP 2035 under avsnittet Planeringsförutsättningar. Länsstyrelsen menar att det tydligare bör framgå om det är någon fråga som kräver särskilda insatser för att ett genomförande av ÖP 2035 ska vara möjligt. Och i så fall på vilket sätt kommunen avser att hantera detta.

Kommunens svar

Dispositionen i avsnitt *3.5 Mellankommunala frågor* har reviderats och omstrukturerats för att följa samma disposition som de allmänna intressena. Detta innebär att en del rubriker har kompletterats med underrubriker och att några rubriker slagits samman med andra, exempelvis har avsnitt *3.5.5.3 Gång- och cykelvägar* blivit en underrubrik till *3.5.5 Transportinfrastruktur och transportsystem*. Innehåller under respektive rubrik har utvecklats med mer information och har i vissa fall fått ett bredare innehåll, exempelvis att avsnitt *3.5.1 Näringsliv* numera omfattar mer än bara besöksnäring.

Hörby kommun gör bedömningen att samtliga mellankommunala frågorna är av vikt för att nå en långsiktigt hållbar utveckling tillsammans med grannkommunerna. Några av frågorna som Hörby kommun anser är viktiga för utveckling enligt *Översiktsplan 2035* är bland annat grön infrastruktur, elförsörjning, miljökvalitetsnormer för vatten och kollektivtrafik på landsbygden. Vilka insatser som krävs kommer att identifieras i *Åtgärdsplanen*.

Länsstyrelsens rådgivning
Rådgivning översiktsplanens konsekvenser
Enligt 3 kap. 6a § PBL ska kommunen i planen redovisa planens väsentliga konsekvenser. Länsstyrelsen menar att ÖP 2035 för flera frågor kan utvecklas så att konsekvenserna tydligare framgår, vilket Länsstyrelsen lyfter i olika delar av detta yttrande. Länsstyrelsen rekommenderar att avsnittet Konsekvenser utvecklas så att det på ett tydligare sätt samlat beskriver planens huvudsakliga konsekvenser.

Det är positivt att kommunen har gjort en hållbarhetskartläggning i syfte att redovisa hur ÖP 2035 bidrar till en hållbar utveckling utifrån ekologisk, social och ekonomisk hållbarhet. Enligt ÖP 2035 visar kartläggningen att genom att arbeta med den politiska visionen Det rediga samhället och de fem fokusområdena (Stark centralort, Levande landsbygd, Blomstrande näringsliv, Ett gott liv, Ökad trygghet) bidrar Hörby kommun till att uppnå målen i Agenda 2030 och Sveriges miljömål. Länsstyrelsen rekommenderar att motiven till dessa slutsatser tydligare framgår av ÖP 2035 och att bedömningarna på ett tydligare sätt knyter an till den föreslagna mark- och vattenanvändningen.

Kommunens svar

Hållbarhetskarteringen i samrådsförslaget, har i granskningsförslaget omarbetats med anledning av att den politiska visionen har reviderats. Kartläggningen har gjorts sett till översiktsplanens ställningstaganden och hur dessa bidrar till att nå målen i Agenda 2030 och Sveriges miljömål. Slutsatserna från kartläggningen presenteras under avsnitt *20. Konsekvenser*. Kartläggningen följs utav resonemang kring hur översiktsplanen både bidrar och motarbetar mål inom den ekologiska, sociala och ekonomiska dimensionen av hållbarhet.

Miljömålsprogrammet som tidigare arbetats in i översiktsplanen har lyfts ut ur översiktsplanen.

Miljökonsekvensbeskrivning (MKB)
Av MKB:n framgår att den beskriver miljökonsekvenserna av de förändringar som planeras i ÖP 2035 jämfört med nu gällande översiktsplan (nollalternativ). Länsstyrelsen menar att MKB:n behöver utgå från planförslagets samlade påverkan vid identifiering, beskrivning och bedömning av de betydande miljöeffekter som genomförandet av planen kan antas medföra.

Länsstyrelsen påminner om att nollalternativet ska beskriva den sannolika utvecklingen utifrån aktuella förutsättningar. Kopplat till detta efterfrågar Länsstyrelsen en bedömning om kommunens nu gällande översiktsplan motsvarar ett ”aktuellt” nollalternativ. MKB:n bör också kompletteras med en identifiering, beskrivning och bedömning av rimliga alternativ i övrigt.

Kommunens svar

Nollalternativet har uppdaterats i Miljökonsekvensbeskrivningen (MKB) för att *Översiktsplan 2035* tydligare ska kunna jämföras med nu gällande översiktsplan.

Hörby kommun har följt Miljöbalken (1998:808) i framtagandet av Miljökonsekvensbeskrivning för *Översiktsplan 2035*.

Rådgivning utredningsområden

Utöver nya utbyggnadsområden redovisar ÖP 2035 två utredningsområden för bostäder samt ett utredningsområde för badplats/kallbadhus. Länsstyrelsen har inte tagit ställning till utpekade utredningsområden eftersom det inte framgår om kommunen har tagit ställning till lämplig markanvändning och om dessa ska ses som en del av översiktsplanen eller ej. Länsstyrelsen kan dock konstatera att Länsstyrelsen tidigare har yttrat sig över planprogram för utredningsområde U3 Elisefarm 2020 (16437- 2020) samt över ett samrådsförslag till detaljplan för det angränsande området i Höörs kommun 2022 (5983-2022), och då identifierat en rad utmaningar. För utredningsområde U1 Bondemölla konstaterar Länsstyrelsen att detta ligger inom riksintresse för totalförsvarets militära del (påverkansområde övrigt) och att utredningsområde U2 Ringsjöstrand bland annat berörs av riksintressen för naturvård, friluftsliv, kulturmiljövård samt yrkesfiske.

Länsstyrelsen menar att utredningsområden generellt är problematiska, inte minst utifrån ett tydlighetsperspektiv. Länsstyrelsen råder därför kommunen att inför granskningen antingen behandla och redovisa utredningsområdena som utbyggnadsområden, alternativt att tydligare särskilja dem från utbyggnadsområdena/undanta dem från planförslaget. Länsstyrelsen bedömer att utredningsområdena skulle innebära ett betydande tillskott av bostäder, vilket också skulle innebär konsekvenser för hur kommunen hanterar bostadsförsörjningsfrågor, motiverar markanspråk m.m. i ÖP 2035.

Kommunens svar

Hörby kommun har valt att i *Översiktsplan 2035* fortsatt använda begreppet utredningsområde för område R1 Kallbadhus (tidigare U2 Ringsjöstrand) samt område U1 Elisefarm (tidigare U3). Att ett område pekas ut som utredningsområde innebär att området kan vara intressant för exploatering men att ytterligare undersökning krävs.

Rådgivning Regionplan för Skåne 2022–2040

Länsstyrelsen saknar en bedömning och redovisning av hur ÖP 2035 förhåller sig till Regionplan för Skåne 2022–2040. Länsstyrelsen konstaterar att Hörby tätort i regionplanen är utpekad som en centralort och en strategisk nod i egenskap av servicenod, kollektivtrafiknod och nod för vandring och cykling. Av ÖP 2035 kan det exempelvis också framgå hur kommunen har förhållit sig till regionplanens övergripande planeringsstrategier i det aktuella planarbetet.

Kommunens svar

Hörby kommun delar inte Länsstyrelsens uppfattning om hur *Översiktsplan 2035* förhåller sig till Regionplan för Skåne 2022–2040.

Rådgivning behov av bostäder och markanspråk

Länsstyrelsen saknar hur många bostäder ÖP 2035 innehåller och råder kommunen att redovisa detta i granskningshandlingen. Länsstyrelsen konstaterar dock att kommunen skriver att det i riktlinjer för bostadsförsörjning framgår att antalet hushåll med personer i 80 år och äldre ökar med 348 hushåll eller 49 procent till år 2035. För övriga åldersgrupper ökar behovet med 182 hushåll. Kommunen skriver att detta ger ett behov av totalt 530 bostäder till år 2035. Kommunen har ett ställningstagande om att göra ett bostadsbyggande möjligt för att svara upp mot en befolkningsökning på 4,5 procent och ett hushållsbehov på 7,4 procent motsvarande 530 hushåll. Samtidigt skriver kommunen att den ska ha en beredskap för en befolkningsökning på 12,8 procent fram till år 2035 genom att ha en planberedskap för bostäder, service och verksamheter.

Länsstyrelsen påminner om kopplingen mellan Lag (2000:1383) om kommunernas bostadsförsörjningsansvar, BFL, och PBL. Bostadsbyggande och utveckling av bostadsbeståndet är ett allmänt intresse i PBL (2 kap. 3 § 5 punkt PBL). Enligt 4 § BFL ska kommunens riktlinjer för bostadsförsörjningen vara vägledande vid tillämpningen av 2 kap. 3 § första stycket 5 PBL. Riktlinjerna för bostadsförsörjningen ska därmed vara ett underlag för att kunna motivera varför ny mark tas i anspråk i bland annat översiktsplaneringen.

Hörby kommuns riktlinjer för bostadsförsörjningen är från 2017 men Länsstyrelsen känner till att kommunen arbetar med att ta fram nya. När kommunen i ÖP 2035 skriver att det i riktlinjerna för bostadsförsörjningen framgår att behovet är 530 nya bostäder till 2035, tolkar Länsstyrelsen det som att det är arbetsmaterialet till nya riktlinjer som visar detta. Länsstyrelsen har dock inte haft dem på samråd och råder kommunen att anta dem för att sedan arbeta in dem i ÖP 2035. Länsstyrelsen konstaterar också att det i ÖP 2035 framgår att en byggbaserad befolkningsprognos visar på en befolkningsökning på 12,8 procent till 2035 och detta är samma siffra som kommunen har som ställningstagande. Länsstyrelsen påminner om att kommunen inte bör använda en byggbaserad prognos i riktlinjer för bostadsförsörjningen, eller som underlag för markanspråk i översiktsplaneringen. Det är prognoser för befolkningsutveckling och hushållsbildning som bör utgöra underlag för planeringen av bostadsbyggandet, enligt Boverkets webbhandbok om riktlinjer för bostadsförsörjningen.

Länsstyrelsen råder också kommunen att uppge den befintliga planberedskapen (byggrätter i lagakraftvunna detaljplaner) i kommande handlingar. Detta för att det ska vara möjligt att ta ställning till om nya markanspråk (på oexploaterad eller förtätningsbar mark) är rimliga i förhållande till behovet av nya bostäder.

Kommunens svar

Översiktsplan 2035 har kompletterats med en uppskattning av hur många bostäder som skulle kunna möjliggöras inom respektive utbyggnadsområde. Totalt skulle de utpekade utbyggnadsområdena för bostäder kunna möjliggöra för cirka 1195 hushåll.

Hörby kommun har sedan samrådstiden antagit *Riktlinjer för bostadsförsörjning 2022–2026* som visar hur kommunen ska arbeta med bostadsförsörjning framöver. Det övergripande målet för Hörby

kommuns bostadsförsörjning är att det ska finnas en variation av bostäder i kommunen. Riktlinjerna har arbetats in i *Översiktsplan 2035*.

Hörby kommun har valt att inte uppge den befintliga planberedskapen i översiktsplanen.

Rådgivning ianspråktagande av jordbruksmark
ÖP 2035 redovisar ställningstagande att Hörby kommun ska värna jordbruksnäringen samt säkerställa framtida livsmedelsproduktion genom att undvika exploatering (om den inte är nödvändig för jordbruksnäringen) på jordbruksmark. Länsstyrelsen ser positivt på detta, men kan samtidigt konstatera att ÖP 2035 innebär att jordbruksmark ianspråktas för ett flertal utbyggnadsområden avseende bland annat bostäder och verksamheter.

Föreslagna utbyggnadsområden för bostäder på jordbruksmark motiveras genom att marken är nödvändig för att klara det behov som finns för nya bostäder enligt framtagna befolkningsprognoser. Varför kommunen menar att det allmänna intresset för bostäder väger tyngre än det allmänna intresset för jordbruksmark.

Länsstyrelsen påminner om att jordbruksmark enligt 3 kap. 4 § MB är av nationell betydelse, och att brukningsvärd jordbruksmark endast får tas i anspråk om det behöver för att tillgodose väsentliga intressen och detta behov inte kan tillgodoses genom att annan mark tas i anspråk. Med utgångspunkt i vad Länsstyrelsen framfört ovan i avsnittet Rådgivning behov av bostäder och markanspråk menar Länsstyrelsen att ÖP 2035 behöver utvecklas för att visa hur föreslagna utbyggnadsområden för bostäder på jordbruksmark svarar upp mot bestämmelserna i miljöbalken. Länsstyrelsen menar att ÖP 2035 även behöver kompletteras i detta avseende för övriga utbyggnadsområden på jordbruksmark. För verksamheter saknar Länsstyrelsen exempelvis kommunens bedömning av hur det faktiska behovet av mark för verksamheter ser ut, och vilken typ av verksamheter som det finns behov av att hitta mark för inom planperioden. För att det ska vara möjligt att bedöma om föreslagna markanspråk är rimliga bör det också framgå hur den befintliga planberedskapen för verksamheter ser ut.

Sammantaget menar Länsstyrelsen att ÖP 2035 tydligare behöver motivera hur föreslagna markanspråk på jordbruksmark svarar upp mot bestämmelserna i 3 kap. 4 § miljöbalken. Länsstyrelsen menar att ÖP 2035 med fördel också kan redovisa vilken omfattning av jordbruksmark som sammanlagt föreslås ianspråktas.

Kommunens svar

Avsnitt *11.1 Jordbruk* har kompletterats med underrubriken *11.1.1 Bebyggelseutveckling på jordbruksmark*. Avsnittet beskriver Hörby kommuns syn på jordbruksmark och förhållningssätt till bebyggelseutveckling jordbruksmark. I avsnittet definieras vad ett väsentligt samhällsintresse är och hur kommunen avser att ta hänsyn till väsentliga samhällsintressen i den fysiska planeringen. *Översiktsplan 2035* redovisar antalet ha jordbruksmark som kan komma att tas i anspråk om planförslaget genomförs i sin helhet.

Utpekade utbyggnadsområdena har sett över. För en del utbyggnadsområden har avgränsningen gjorts om och vilka användningar som anses lämpliga har setts över. Vissa utbyggnadsområden har utgått, bland annat med hänsyn till att området helt eller delvis utgjorts av jordbruksmark.

Rådgivning transportsystem

Länsstyrelsen menar att ny bebyggelse bör placeras i goda kollektivtrafiklägen, både avseende turtäthet och närhet till hållplats samt restidskvot bil/kollektivtrafik, och platsens lämplighet bör även bedömas i relation till övrig service. Vid planering av verksamhetsområden V1 och V2 i utkanten av Hörby tätort, är det av stor vikt att det finns en god möjlighet att kunna nyttja kollektivtrafik samt att kunna ta sig till området till fots eller med cykel.

Länsstyrelsen ser positivt på att kommunens ställningstagande att arbeta i enlighet med fyrstegsprincipen. Arbetsmetodiken, i jämförelse med att i första hand planera och bygga helt ny infrastruktur, visar ofta på hög samhällsnytta och har till syfte att leda fram till de mest lämpliga åtgärderna med minst negativ påverkan. I sammanhanget vill Länsstyrelsen påminna om att kommunen har stor rådighet över fyrstegsprincipens första två steg och framhålla att kommunala trafikplaner med prioriterade åtgärder är ett viktigt underlag för översiktsplanen.

Det framgår inte tydligt i ÖP 2035 vilka objekt som finns med i de nuvarande transportinfrastrukturplanerna 2022-2033 och vilka som är kommunens önskemål. Länsstyrelsen menar att detta med fördel kan redovisas på en karta. Även kommunens cykel- och kollektivtrafik kan tydligare synliggöras på karta i ÖP 2035.

ÖP 2035 bör förtydliga att väg 13 ingår i det funktionellt prioriterade vägnätet och är klassad som regionalt viktig väg för gods och personresor. Trafikverket har pekat ut vilka statliga vägar som ingår i det funktionellt prioriterade vägnätet där regional framkomlighet ska värnas och åtgärder som negativt påverkar denna ska undvikas. Det funktionellt prioriterat vägnätet är därför ett viktigt planeringsunderlag för översiktsplaneringen.

Kommunens svar

Utbyggnadsområde V2, i samrådsförslaget, har utgått med anledning av områdets närhet till ledningsgata för transmissionsnätet. Avgränsningen för utbyggnadsområde V1 har gjorts om med hänsyn till en luftburen 400 kV-ledning och skäliga buffertavstånd mot ledningsgatan. Det finns möjlighet att nyttja kollektivtrafik inom skäligt avstånd från området. Övriga möjligheter att ta sig till området, exempelvis till fots eller med cykel kommer att utredas vid planläggning.

Översiktsplan 2035 har kompletterats med information om vilka objekt som finns med i nuvarande transportinfrastrukturplan 2022–2033 och vilka objekt som är kommunens önskemål till nästkommande plan.

Kartorna i avsnitt *14. Transportinfrastruktur och transportsystem* har uppdaterats med kommunens kollektivtrafik samt cykelvägnät.

Översiktsplan 2035 har förtydligats med avseende på att väg 13 ingår i det funktionellt prioriterade vägnätet och är klassad som regionalt viktig väg för gods och personresor.

Rådgivning social hållbarhet

Det är positivt att Agenda 2030 utgör en viktig utgångspunkt för ÖP 2035. Länsstyrelsen ser också positivt på att ÖP 2035 redovisar ställningstaganden avseende bland annat trygghetsfrågor, barnperspektivet, psykisk ohälsa samt hur kommunen ska verka för att de sociala och ekonomiska klyftorna i samhället ska minska. Länsstyrelsen menar också att kommunens ställningstaganden avseende exempelvis friluftsliv, grönstruktur och landsbygdsutveckling är relevanta i sammanhanget.

Länsstyrelsen saknar däremot en samlad redovisning av planförslagets väsentliga konsekvenser för den sociala hållbarheten (se även avsnittet Rådgivning översiktsplanens konsekvenser). Här kan lyftas perspektiv som folkhälsa, jämställdhet och tillgänglighet för personer med funktionsnedsättningar. Kopplat till detta kan ÖP 2035 med fördel även redovisa ett samlat resonemang kring hur planen påverkar barn och barns rättigheter. Stöd för detta finns i Boverkets vägledning om barnkonventionen i fysisk planering och stadsutveckling.

Kommunens svar

Avsnitt *20. Konsekvenser* har kompletterats med en kartläggning över hur planförslagets ställningstaganden från *Allmänna intressen av väsentlig betydelse* bidrar till Agenda 2030 och de nationella miljökvalitetsmålen. I delavsnitt *20.3 Hållbarhetsbedömning* förs resonemang om hur planförslaget kan bidra till måluppfyllelse i såväl positiv som negativ riktning för social hållbarhet.

Rådgivning friluftsliv

Länsstyrelsen menar att ÖP 2035 på ett bra sätt beskriver och lyfter fram vikten av kommunens friluftsliv. Länsstyrelsen menar också att intentionerna och ställningstagandena i ÖP 2035 ger goda förutsättningar för att utveckla och förstärka friluftslivet i kommunen. Kommunen kan med fördel tydligare synliggöra strategiskt viktiga utvecklingsområden/stråk för friluftslivet på karta, och vid behov också redovisa detta på mark- och vattenanvändningskartan.

Som stöd för kommunens fortsatta arbete vill Länsstyrelsen informera om Länsstyrelsen Skånes Friluftslivsplattfrom som samlat det strategiska friluftlivsarbetet i länet. Här finns bland annat kartläggningar och relevanta planeringsunderlag kopplat till Skånes friluftsliv. Avsnittet Planera & tillgängliggöra i handlingsplanen kan exempelvis ge konkret stöd för hur kommunen kan arbeta med friluftslivsfrågor i den fysiska planeringen.

Kommunens svar

Hörby kommun har i nuläget inget underlag för att peka ut strategiskt viktiga utvecklingsområde/stråk för friluftslivet på en karta. Avsnitt *13. Friluftsliv och rekreation* synliggör friluftsområden av regional och lokal betydelse.

Rådgivning landsbygdsutveckling

I Hörby kommun bor cirka hälften av invånarna på landsbygden, vilket är en ovanligt hög siffra i Skåne. Det är positivt att ÖP 2035 tydligt lyfter fram vikten av en levande landsbygd med god samhällsservice, brett kulturutbud och ett rikt föreningsliv. Länsstyrelsen menar att utvecklingsinriktningen i ÖP 2035, Lokal flerkärnighet, på ett övergripande plan stödjer detta. Det är också positivt att kommunen i ÖP 2035 definierar vad de så kallade lokala kärnorna ska ha för miniminivå på service, förskola eller skola, dagligvarubutik och regiontrafik. Länsstyrelsen menar att en motsvarande redovisning också vore lämplig att göra för de nio byarna, som i sammanhanget nu endast lyfts fram som viktiga mötesplatser. Exempelvis kan tillgång till digital infrastruktur lyftas som ett sätt att attrahera både nya invånare och besökare, och säkra resurser för områdena.

Kommunens svar

Översiktsplan 2035 har kompletterats med en tydligare beskrivning av byarnas funktion samt en definition för vad som krävs för att definieras som by i omlandet.

Rådgivning digital infrastruktur

ÖP 2035 beskriver vikten av digital infrastruktur för invånare och företag och att man i kommunen samverkar med flera aktörer för en robust bredbandsutbyggnad. De hushåll som 2022 hade uppkoppling via fibernät uppgår till 72 procent. Länsstyrelsen kan konstatera att det är långt kvar för kommunen att nå tillgång till snabb bredbandsuppkoppling för alla, varför ett fortsatt arbete är angeläget.

Rådgivning klimatanpassning

Det framgår av ÖP 2035 att kommunen på ett övergripande plan har en god förståelse för de utmaningar som är kopplade till ett förändrat klimat och vilka aspekter som är relevanta för Hörby kommun. Det är exempelvis positivt att kommunen beskriver problematiken kring värmeböljor och torka. ÖP 2035 kan med fördel mer specifikt redovisa vilka platser som kan komma att bli särskilt utsatta för sådana risker, exempelvis skolor och äldreboenden som saknar närhet till grönska.

Kommunens svar

I avsnitt *3.3.5.3 Risker kopplade till värmebölja i Hörby kommun* beskrivs platser som kan komma att bli särskilt utsatta för exempelvis värmeböljor. Hörby kommun saknar i nuläget underlag för att tydligare peka ut mer exakt vilka specifika platser detta handlar om.

Rådgivning energi och elförsörjning

Transmissionsnät för el

I Hörby kommun finns fyra luftburna 400 kV-ledningar, en 300 kV markkabel och en 400 kV-station som ingår i det svenska transmissionsnätet för el och är viktiga för landets elförsörjning. Det är angeläget att dessa anläggningar även i framtiden kan förvaltas, repareras och underhållas, inklusive ombyggnation, enligt de krav och riktlinjer som gäller för elnätsverksamhet. Det är också viktigt att kommunen beaktar hur markanvändningen i anslutning till dessa platser kan förbättra eller försämra möjligheter för klimatanpassning eller andra elberedskapsåtgärder.

Utifrån nu kända förutsättningar behöver befintlig ledning mellan Hemsjö och Hurva byggas om inom 10-20 år. Länsstyrelsen kan konstatera att ledningen sannolikt blir större än dagens och att ledningsgatan därför kommer behöva breddas. Utbyggnadsområden V1 och V2 ligger i direkt anslutning till ledningsgatan. Länsstyrelsen menar att skäliga buffertavstånd behöver redovisas mot ledningsgatan och rekommenderar en tät dialog med Svenska Kraftnät i den fortsatta planeringen av dessa områden.

Länsstyrelsen konstaterar att planerad ny likströmsförbindelse (kabel) mellan Tyskland och Sverige, som berör Hörby kommun, inväntar. koncessionsbeslut från regeringen.

Länsstyrelsen vill upplysa om att Myndigheten för samhällsskydd och beredskap utreder transmissionsnätets mark- och vattenanspråk för riksintresseanspråk inom totalförsvarets civila del enligt 3 kap. 9 § MB, vilket omfattar transmissionsnätet i Hörby kommun.

Kommunens svar

Hörby kommun för en kontinuerlig dialog med Svenska kraftnät kring utvecklingen av transmissionsnätet för el.

Utbyggnadsområdena V1 och V2, i samrådsförslaget, har reviderats. Avgränsningen för utbyggnadsområde V1 har gjorts om med hänsyn till en luftburen 400 kV-ledning och skäliga buffertavstånd mot ledningsgatan. Utbyggnadsområde V1 bedöms behövas med anledning av att områden med befintlig verksamhetsmark pekas ut för andra användningar såsom bostäder och service, och att det därmed finns ett behov av att omlokalisera verksamheter i strategiska lägen. Utbyggnadsområde V2, i samrådsförslaget, har utgått med anledning av områdets närhet till ledningsgata för transmissionsnätet. Två nya utbyggnadsområden V2 och V4, i granskningsförslaget, pekas ut i kommunens norra och nordöstra delar.

Vindkraft

Länsstyrelsen ser positivt på att kommunen arbetar in nuvarande vindbruksplan i ÖP 2035. Det är också välkommet att kommunen är positiv till repowering (ersätta äldre verk med nya). Länsstyrelsen menar att en föryngring av länets befintliga vindkraft är nödvändigt för att kunna behålla den effekt som finns i länet, där vindkraft utför 50 % av den el som produceras i Skåne. Behovet av elproduktion i södra Sverige är stort och en trygg elförsörjning är en förutsättning för den elektrifiering som Sverige står inför.

ÖP 2035 presenterar ett antal minimiavstånd som ska gälla vid prövning av ny vindkraft. Länsstyrelsen saknar motivering och konsekvensanalys till valda minimiavstånd, och vad avstånden är baserade på. För att kommunens ställningstagande ska få tyngd i efterföljande prövningar bör motiven till dessa framgå av ÖP 2035 samt vilken avvägning som gjorts mot andra intressen och värden. För att öka tydligheten kan det av ÖP 2035 också framgå vilka områden som kommunen bedömer vara lämpliga för etablering av vindkraft.

Kommunen anger att vid lokalisering av vindkraftverk intill skyddade områden bör lämpligt respektavstånd inrättas med bakgrund till syftet med det skyddade området. Länsstyrelsen

instämmer i att platsspecifika bedömningar krävs, och vill i sammanhanget lyfta fram att avstånd också behöver hållas till exempelvis värdefulla områden för fåglar och fladdermöss. För sällsynta större fåglar eller natura 2000-områden som pekats ut för värden för fågellivet kan ett skyddsavstånd på några kilometer vara nödvändigt. Även spelplats och häckningslokaler för orre bör undvikas.

Kommunens svar

Nuvarande vindbruksplan inarbetas i *Översiktsplan 2035*. Innehållet behålls i sin helhet och inga förändringar görs.

Solkraft

ÖP 2035 kan med fördel utveckla sin vägledning avseende solcellsanläggningar på mark, exempelvis genom att kommunen redovisar och motiverar sin syn på lämpliga/olämpliga platser för sådana anläggningar. Av ÖP 2035 kan det också framgå att samråd om påverkan på naturmiljön enligt 12 kap. 6 § MB med Länsstyrelsen kan behövas vid anläggande, framför allt för större anläggningar eller på platser med höga naturvärden.

Kommunens svar

Hörby kommun pekar inte hur lämpliga eller olämpliga platser för solenergi men gör följande ställningstagande:

- Hörby kommun är positiv till etablering av solenergi på mark som är impediment om inte djur-, natur- och kulturmiljöer eller landskapsbilden påverkas negativt.

Rådgivning kulturmiljö

Länsstyrelsen ser mycket positivt på de ställningstagande som kommunen har tagit fram i den tematiska fördjupningen för kulturmiljö samt på kapitlet Arkitektur och gestaltad livsmiljö där tydliga riktlinjer och underlag för kulturvård utarbetats för hela kommunen. Dessa riktlinjer formulerar väl hur nybyggnation i kommunen behöver förhålla sig till frågor som rör kulturmiljö.

För Hörby tätort har kommunen inte gjort några ställningstaganden eller riktlinjer kopplade till bevarandet av värdefulla kulturmiljövärden, vilket har gjorts för utbyggnadsområden i övriga delar av kommunen. Länsstyrelsen vill framföra att även utbyggandsområden inom tätorten behöver tydliga ställningstaganden kring kulturmiljövärden, även om dessa delvis täcks upp av efterföljande kapitel om gestaltad livsmiljö.

Länsstyrelsen har beviljat medel till Hörby kommun för att ta fram ett kommunövergripande kulturmiljöprogram. Arbetet har påbörjats. Kommunen kan med fördel hänvisa till att ett sådant arbetet pågår och precisera vilken roll underlaget ska ha som stöd för framtida kulturmiljöbedömningar.

Kommunens svar

De ställningstaganden och riktlinjer som presenterades i samrådsförslaget med avseende på kulturmiljö och gestaltad livsmiljö har omarbetats. Hörby kommun arbetar för närvarande med ett

kommunövergripande kulturmiljöprogram som förhoppningsvis kan utgöra ett gott stöd i framtida kulturmiljöbedömningar.

Fornlämningar

I Hörby kommun finns en stor mängd registrerade fornlämningar från skiftande tidsperioder, vilket framgår av ÖP 2035. Dessutom är potentialen för en betydande mängd under mark okända fornlämningar stor i kommunen. Under rubriken Medeltidens kulturlandskap i ÖP 2035 framgår att den medeltida perioden i området inte är särskilt väl undersökt. Kommunen anger att en av anledningarna till detta kan vara att Skåne under medeltiden utgjorde en del av Danmark och att tidsperioden därför inte kartlagts i större omfattning. Länsstyrelsen vill påtala att anledningen snarare är att alltför få arkeologiska undersökningar av de medeltida strukturerna i området – byar, kyrkor med omgivningar, åkerytor mm – kommit till stånd i samband med byggnationer m.m. inom dessa områden. Detta är en situation som är märkbar på många håll i Skåne.

De kända fornlämningarna är bara en del av det totala antalet fornlämningar och Länsstyrelsen har därför möjlighet i enlighet med bestämmelserna i 2 kap. 11 § kulturmiljölagen att vid större markingrepp ställa krav på att en arkeologisk utredning ska genomföras i syfte att ta reda på om under mark dold fornlämning berörs av arbetsföretaget. Kommunen bör därför vid större markingrepp samråda med Länsstyrelsens kulturmiljöenhet för att få klarhet i om en utredning ska utföras eller ej. Länsstyrelsens utgångspunkt är att synliga fornlämningar alltid ska bevaras utan ingrepp och med ett tillräckligt stort fornlämningsområde.

Kommunens svar

Avsnitt *12. Kulturmiljö* har reviderats. Delar av innehållet har utgått och delar av innehållet kan vara aktuellt i pågående arbete med framtagande av ett kommunövergripande kulturmiljöprogram.

Hörby kommun samråder gärna med Länsstyrelsen vid större markingrepp som kan kräva aerologisk utredning för att kartlägga dolda fornlämningar.

Rådgivning naturmiljö

Länsstyrelsen menar att ÖP 2035 på ett bra sätt beskriver och lyfter fram vikten av kommunens naturmiljöer. Det är tydligt att den gröna infrastrukturen varit en viktig utgångspunkt för planarbetet. Länsstyrelsen menar också att intentionerna och ställningstagandena i ÖP 2035 över lag ger goda förutsättningar för att utveckla och förstärka naturmiljöerna i kommunen. För Hörby tätort framgår det bland annat att kopplingar mellan olika naturområden och naturmiljöer i och utanför tätorten behöver utvecklas och tillskapas. Detta för att utveckla tillgången till tätortsnära natur och stärka den gröna infrastrukturen, samt skapa förutsättningar för en rik biologisk mångfald och ekosystemtjänster. Länsstyrelsen menar att detta är viktiga slutsatser, och att sådana markanspråk med fördel kan redovisas på mark- och vattenanvändningskartan.

Kommunen kan i ett fortsatt arbete ta stöd av Länsstyrelsens kartläggning av grön infrastruktur i länet, se vidare här: https://www.lansstyrelsen.se/skane/samhalle/planering-ochbyggande/gron-infrastruktur.html. Länsstyrelsen har även tagit fram en naturvärdesöversikt för Skåne under år 2022, som utgör ett planeringsunderlag och en kunskapsbas för Skånes mest värdefulla

naturområden. Se vidare här: https://www.lansstyrelsen.se/skane/samhalle/planering-ochbyggande/naturvardesoversikt.html

Länsstyrelsen vill också informera om att aktuella uppgifter om miljövärden i skogen finns på www.skogsstyrelsen.se/skogensparlor Dessa register fylls kontinuerligt på med nya områden.

Kommunens svar

Hörby kommun tackar för den positiva responsen och tar med detta i framtida arbete.

Rådgivning strandskydd och skyddade områden/arter

Strandskydd

Länsstyrelsen vill informera om att generellt strandskydd kan gälla vid anlagda vatten, även där strandskydd inte visas i Länsstyrelsens digitala kartlager. Detta gäller vattenförekomster som anlagts efter Länsstyrelsen Skånes beslut om översyn av strandskydd i Hörby kommun år 1996, då de inte har ingått i översynen och kunnat undantas från skydd. I lagstiftningen finns inget generellt undantag från strandskyddsbestämmelserna för anlagda vatten. Länsstyrelsen Skåne har tolkat praxis och vägledning som att anlagda vatten som är rent tekniska anläggningar som uppenbart inte har annan funktion, t.ex. dagvattendammar, är undantagna från strandskydd, men att det inte finns något allmänt undantag för anlagda vatten. Detta behöver beaktas vid detaljplanering och bygglov, om nyare anlagda vatten finns på platsen.

Länsstyrelsen menar att inom strandskydd ska en fri passage på några tiotals meters bredd hållas närmast strandlinjen, vid dispensprövning och upphävande av strandskydd. Detta bör vägas in vid utbyggnad i strandnära lägen.

I beskrivningen av utbyggnadsområde B2 i Hörby tätort, anger kommunen att dispens från strandskyddet söks hos Länsstyrelsen. Länsstyrelsen upplyser om att dispenser från strandskyddet i normalfallet prövas av kommunen, och bara av Länsstyrelsen i ett fåtal fall, till exempel inom statliga naturreservat och landskapsbildskydd. Även upphävande av strandskydd i detaljplan prövas av kommunen.

Kommunens svar

Texten om utbyggnadsområde B2 – Lantmännen har reviderats enligt ovan information.

Övriga områdesskydd och skyddsvärda arter

Länsstyrelsen ser positivt på att kommunen tar ställning till bevarade av arter och värdefulla naturmiljöer i ÖP 2035, exempelvis lyfts kommunens ansvarsarter och rödlistade arter. Länsstyrelsen menar att även skydd för fridlysta arter enligt artskyddsförordningen bör tas upp i ÖP 2035.

I beskrivningen av det landskapsbildsskyddade området Öster om Ringsjön, står att det är förbjudet att utan Länsstyrelsens tillstånd bl.a. uppföra helt ny byggnad (med undantag av ekonomibyggnader för jordbrukets och skogsbrukets behov). Länsstyrelsen upplyser om att undantaget bara gäller ekonomibyggnad för jordbruket, och inte för skogsbruk.

Kommunens svar

Skydd för fridlysta arter enligt artskyddsförordningen nämns i *Naturvårdsprogrammet för Hörby kommun*.

Texten om det landskapsbildsskyddade området Öster om Ringsjön har reviderats enligt ovan information.

Rådgivning kopplad till redovisade utbyggnadsområden

Kommunen har uppmärksammat att strandskydd kan inträda vid ny planläggning av vissa utbyggnadsområden i tätorterna. Detta gäller dock också område B3 och SB3 i Hörby tätort, som båda ligger inom 100 meter från Hörbyån.

Utbyggnadsområde S3, Ludvigsborg, ligger delvis inom strandskydd, vilket bör framgå av beskrivningen. Utbyggnad på oexploaterade ytor inom strandskydd ska undvikas, och det saknas ofta särskilda skäl för upphävande eller dispens om åtgärden kan utföras utanför strandskydd. Länsstyrelsen menar därför att det kan finnas hinder mot utbyggnad i de delar som ligger inom strandskydd.

Utbyggnadsområde SB1 och SB2 i Hörby tätort ligger inom ett oexploaterat område med bitvis högre naturvärden. I området finns generellt biotopskyddade objekt, samt särskilt skyddsvärda träd. Delar av områdena är utpekade som värdefulla i kommunens naturvårdsprogram och länets naturvärdesöversikt. Området är en potentiellt viktig livsmiljö för många arter, inklusive fridlysta arter som fladdermöss och fåglar. Påverkan på skyddade arter och landskapsobjekt behöver utredas vid detaljplanering. Länsstyrelsen vill uppmärksamma att naturvärdena kan innebära att området helt eller delvis inte är lämpligt för utbyggnad.

Kommunens svar

Texterna för område B3 – Lantmännen har uppdaterats enligt ovan information. Område B8 – Del av vårdcentralområdet (tidigare SB3) ligger inte inom strandskyddat område.

Texten för område S2 – Ny skola (tidigare S3) har uppdaterats enligt ovan information.

Utbyggnadsområde SB2 har utgått. Utbyggnadsområde B7 – NÖ Stattena (tidigare SB1) har fått en ny avgränsning med anledning av de höga naturvärden som finns i området. Vid planläggning behöver man bland annat ta hänsyn till natur- och kulturmiljön och dess värden samt landskapsbild.

Rådgivning beredskapshänsyn i samhällsplaneringen

Länsstyrelsen menar att det av ÖP 2035 tydligare bör framgå vad ställningstagandet att Hörby kommun ska verka för stärkt civilförsvar och krisberedskap innebär kopplat till den fysiska planeringen. ÖP 2035 lyfter fram att behov och möjlighet att inrätta skyddsrum ska utredas vid detaljplanering, vilket är positivt. Länsstyrelsen rekommenderar dock att kommunen i ÖP 2035 synliggör beredskapshänsynen i ett bredare perspektiv. Med beredskapshänsyn i samhällsplaneringen avses en samhällsutveckling som i fred tillgodoser totalförsvars-,

krisberedskaps- och olycksperspektivet. Samhällets robusthet och totalförsvaret är viktiga frågor att belysa i översiktsplaner i den mån den fysiska planeringen berörs, exempelvis vad gäller samhällsviktig verksamhet, och om det finns särskilda hänsyn som kommunen vill uppmärksamma.

Arbetet med att stärka samhällets funktionalitet och samhällsviktig verksamhet lägger grunden för samhällets försörjningsberedskap. Identifiering av samhällsviktiga verksamheter kan användas som underlag för att arbete med säkerhetsfrågor i fysisk planering. I oktober 2020 tog MSB tillsammans med andra aktörer fram en förenklad och tydligare definition av samhällsviktig verksamhet. Den uppdaterade definitionen lyder "Med samhällsviktig verksamhet avses verksamhet, tjänst eller infrastruktur som upprätthåller eller säkerställer samhällsfunktioner som är nödvändiga för samhällets grundläggande behov, värden eller säkerhet." Läs mer om samhällsviktiga verksamheter på Samhällsviktig verksamhet (msb.se).

I de fall det är lämpligt bör relevanta slutsatser från kommunens risk- och sårbarhetsanalys arbetas in i ÖP 2035.

Kommunens svar

Avsnitt *18.10 Krisberedskap* har reviderats och uppdaterats med aktuell information för att tydligare beskriva beredskapshänsyn och vad detta innebär kopplat till den fysiska planeringen. Däribland beskrivs kommunens risk- och sårbarhetsanalys, samhällsviktiga verksamheter, befolkningsskydd och livsmedelsberedskap.

Hörby kommun gör följande ställningstagande:

- Hörby kommun ska arbeta för att stärka civilförsvar och krisberedskap.

Hur kommunen ska arbeta med denna fråga kommer att beskrivas vidare i *Åtgärdsplanen*.

Rådgivning civil luftfart samt höga objekt

Länsstyrelsen vill uppmärksamma kommunen på att följande aktörer behöver höras vid planering av höga objekt, oavsett placering: Försvarsmakten, Luftfartsverket, Trafikverket, Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (verksamheten för Rakel- och ledningssystem) samt berörda radiooperatörer och flygplatser. Befinner sig objektet till havs eller insjö ska även Kustbevakningen remitteras. För vidare information hänvisar Länsstyrelsen till respektive myndighet.

Rådgivning planförslagets läsbarhet

Länsstyrelsen menar att mark- och vattenanvändningskartan med fördel kan förtydligas så att det framgår vad som är befintlig respektive ny eller utvecklad användning.

Länsstyrelsen menar även att det vore lämpligt att ÖP 2035 inkluderar de områden där kommunen har pågående detaljplaneprocesser, förslagsvis genom att hantera dem som en del av utpekade utbyggnadsområden. Länsstyrelsen noterar att detta är aktuellt i Osbyholm, Hörby tätort samt för ny biogasanläggning vid trafikplats Ekeröd.

Remisshantering

Länsstyrelsen har i aktuellt ärende hört följande myndigheter:

- Försvarsmakten – ej svarat
- Luftfartsverket – synpunkter inkommit
- Myndigheten för samhällsskydd och beredskap - synpunkter inkommit
- Post- och telestyrelsen – ej svarat
- Skogsstyrelsen - synpunkter inkommit
- Statens geologiska undersökning – synpunkter inkommit
- Statens geotekniska institut – synpunkter inkommit
- Svenska kraftnät – synpunkter inkommit
- Trafikverket - synpunkter inkommit

Kommunens svar

Mark- och vattenanvändningskartan har setts över och vid behov reviderats gällande exempelvis avgränsningar. Vidare har mark- och vattenanvändningskartan uppdaterats med begränsningslinjer samt nytt visningsläge med tillhörande information om hur man navigerar och använder kartan. Mark- och vattenanvändningskartan har bearbetats i enlighet med ÖP-modellen 2.1.

Mark- och vattenanvändningskartan har reviderats sett till bland annat

- nya avgränsningar för utpekade utbyggandsområden
- områden där hänsyn ska tas till utbyggnad av ledningsnätet
- ny markanvändning för E22 (transportinfrastruktur) inklusive vägområde och område för utbyggnad av motorväg
- en säkerhetszon för framtida anläggning för produktion av biogas.

Hörby kommun gör bedömningen att det inte är översiktsplanens roll att inkludera pågående detaljplaneprocesser.

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB)

MSB avstår från att yttra sig i rubricerat ärende.

Länsstyrelsen har ansvar för att företräda och samordna statens intressen i planprocesser samt tillhandahålla planeringsunderlag. Länsstyrelsen utövar tillsyn och ska särskilt bevaka frågor rörande riksintressen, hälsa och säkerhet samt risken för olyckor, översvämning och erosion.

Länsstyrelsen är dessutom geografiskt områdesansvarig myndighet med uppgifter enligt förordningen (2017:870) om länsstyrelsernas krisberedskap och uppgifter inför och vid höjd beredskap. Länsstyrelsen ska enligt förordning (2017:868) med länsstyrelseinstruktion bevaka att risk- och beredskapshänsyn tas i samhällsplaneringen.

MSB stödjer länsstyrelsen i den mån de särskilt så önskar. Information om MSB:s planeringsunderlag och metodstöd finns på www.msb.se

Kommunens svar

Noteras.

Region Skåne

Yttrande över förslag till översiktsplan 2035 för Hörby kommun, samråd.
Region Skåne har mottagit ovanstående samrådshandling för synpunkter

Bakgrund
Det övergripande målet för Hörbys översiktsplan är: *Den rediga staden*, vilket visar den politiska visionen för en önskad framtida utveckling av Hörby kommun. Kopplat till målet finns fyra fokusområden: *Stark centralort, Levande landsbygd, Blomstrande näringsliv* samt *Ett gott liv* och ökad trygghet. Planförslaget innehåller även både övergripande ställningstaganden och mer specifika riktlinjer inför efterföljande planering.

Region Skånes synpunkter
Sammantaget ställer sig Region Skåne positiv till planförslagets målsättning och riktlinjer. Nedanstående synpunkter ska framför allt ses som förslag till hur förslaget kan utvecklas ytterligare.

Regionalt perspektiv
Regionplan för Skåne 2024 – 2040 är ett verktyg för att stärka Skånes utveckling som flerkärnig arbetsmarknads- och bostadsregion med minskad klimatpåverkan och anpassning till ett förändrat klimat. Det är ett arbete där Region Skåne och de skånska kommunerna tillsammans planerar det framtida Skåne i mellankommunala och regionala frågor. Region Skåne ser därför positivt på att kommunen i planförslaget tar ställning till mellankommunala och regionala planeringsfrågor, samt vilken roll de har i Hörby kommuns vidare planering.

Region Skåne ser positivt på att i planförslagets avsnitt *5. Riksintressen* tar kommunen ställning för och synliggör prioriteringen av det nationella och regionala perspektivet vid avvägning mellan två allmänna intressen.

Utvecklingsinriktning

Region Skåne ser positivt på att planförslagets utvecklingsstrategi utgår från prioritering av effektivt markutnyttjande och god hushållning där centralortens roll som lokal och regional transportinfrastrukturnod utvecklas genom diversifiering och effektivt utnyttjande av transportsystem samt befintlig infrastruktur. Utveckling och bevarande av grönstruktur prioriteras också i denna aspekt. Detta stämmer överens med utvecklingsstrategi och planeringsstrategier i *Regionplan för Skåne 2022–2040*.

Befolkning och bebyggelse

Planförslaget använder sig av en trendbaserad och en byggbaserad prognos för befolkningsutveckling i kommunen under planperioden 2021 – 2035. Båda prognoser visar tydligt på en åldrande befolkning i kommunen.

I planbeskrivningen anges ett bostadsbehov av totalt 530 bostäder fram till 2035. Nära hälften av dessa gäller åldersgrupp 80 år och äldre. Region Skåne ser positivt på att ett ställningstagande för bostadsförsörjning finns i planförslaget. Med tanke på det ökade bostadsbehovet för åldersgruppen 80 år och äldre anser Region Skåne att kommunen med fördel kan utveckla sitt resonemang så att behovet av ändamålsenliga bostäder tydligare synliggörs och säkerställs i den vidare planeringen. Detta uppmuntras i *Regionplan för Skåne 2022–2040* genom planeringsprincip 1.4 i - *Verka för att det finns tillgång till bostäder som motsvarar bostadsbehovet i Skåne.*

Region Skåne ser också positivt på att Hörby kommun använder Region Skånes prognos 2022 2031 som underlag för att beskriva befolkningsutvecklingen i länet. Region Skåne uppmuntrar kommunen av att ta del av den nyaste befolkningsprognosen (2023–2032) som finns tillgänglig i mitten av oktober.

Region Skåne anser att planbeskrivningens redogörelse av bostadsbehov kopplad till befolkningsutveckling skulle vinna tydlighet om sambandet synliggörs. Exempelvis genom ett sammanfattande stycke eller i en förklaringstabell.

Vidare innebär planförslaget att jordbruksmark tas i anspråk. Region Skåne vill lyfta fram att hushållning med brukningsvärd jordbruksmark är ett prioriterat område i *Regionplan för Skåne 2022–2040*. Det är därför viktigt att eventuellt ianspråktagande av jordbruksmark sker efter noggrant övervägande och analys av effekterna av exploateringen. Detta bör ske med hög exploateringsgrad och i kollektivtrafiknära lägen.

Grönstruktur och friluftsliv

Region Skåne ställer sig positiv till planförslagets viljeinriktning gällande natur och friluftsliv. Den innebär utveckling av kommunens naturmiljö, genom skydd och utveckling av sammanhängande små och stora gröna stråk och höga naturvärden, samt värnande av den biologiska mångfalden och ekosystemtjänster. Det innebär också utveckling av det gröna perspektivet i gaturummet samt förbättring av tillgänglighet till närliggande grönområden. Detta ligger linje med *Regionplan för Skåne 2022–2040* som genom planeringsprinciperna 3.1 i-iii och 3.2 i-ii betonar vikten av att värna och utveckla Skånes natur och friluftsliv.

Hörby kommun är en viktig del av Cykelleden Skånes delleder *102 Ystad – Båstad och 103 Lomma - Kristianstad* som passerar Hörby kommun, vidare in i Sjöbo, Höör och Kristianstads kommuner. Region Skåne anser att stycket *Regionala cykelleder* under *Gång- och cykeltrafik*, behöver uppdateras med ovanstående aktuell information.

Region Skåne driver fram till våren 2025 ett projekt som ska resultera i en modell för ett långsiktigt och hållbart huvudmannaskap för mountainbikeleder och områden i Skåne. Region Skåne vill uppmuntra Hörby kommun att arbeta strategiskt och operativt för att skapa synergieffekter för cykel och vandring där så är möjligt, vilket även kan inkludera samarbete med det ideella föreningslivet.

Transport, kollektivtrafik och hållbart resande

Region Skåne ställer sig positiv till att ett transportinfrastrukturperspektiv beaktas i flera av planförslagets ställningstaganden. Det möjliggör en optimering och utveckling av transportsystemet och kollektivtrafiken samt även utvecklingen av gång- och cykeltrafik. Detta ligger linje med *Regionplan för Skåne 2022–2040*.

Region Skåne har deltagit i Åtgärdsvalstudien E22-Tjörnarp och delar Hörby kommuns bild av att väg 13 är av särskild betydelse för regional eller interregional trafik. Åtgärder på väg 13 finns med som namngivet regionalt objekt i Regional transportinfrastrukturplan 2022–2033. Region Skåne delar Hörbys kommuns ambition om att verka för en omledning av riksväg 23 till riksväg 13. Detta skulle innebära ökad trafiksäkerhet samt bättre framkomlighet för långväga godstransporter.

Region Skåne ställer sig positiv till att planförslaget lyfter kollektivtrafikens roll som en viktig del av kommunens utveckling. Detsamma gäller för satsningarna på att utbyggnad koncentreras till Hörby tätort där kollektivtrafiken är god, framför allt genom de två SkåneExpresslinjerna som kopplar samman Hörby med såväl Kristianstad som Lund och Malmö. Region Skåne bedömer att förutom Ludvigsborg är planförslagets utpekade l*okala kärnor* för små för att omfattas av basutbud av kollektivtrafik som anges i Region Skånes Trafikförsörjningsprogram.

Region Skåne anser att gång- och cykelväg eller cykelväg är viktiga markanvändningskategorier som bland annat bidrar till att tydligare synliggöra kommunens samlade syn och viljeinriktning utifrån ett hållbart resandeperspektiv. Med detta anser Region Skåne att cykeltrafikperspektivet med fördel kan kompletteras i planförslagets kartor. Exempelvis kan det finnas kartunderlag ur kommunens *Gång- och cykelvägsplan* som med fördel kan integreras i planförslaget. Region Skåne vill upplysa Hörby kommun att Cykelvägsplan 2018–2029 är inaktuell och att utbyggnaden av statlig cykelinfrastruktur är nu inarbetat i sin helhet i Regional transportinfrastrukturplan för Skåne 2022–2033. Region Skåne för gärna en dialog med Hörby kommun om kommunens prioriteringar till kommande planprocess för Regional transportinfrastrukturplan 2026–2037.

Kommunen har en ambition att leda bort gods från tätorterna. Region Skånes Strategi för den hållbara gods- och logistikregionen och TemaPM *Planera för urbana godstransporter* kan användas underlag i den fortsätta planeringsprocessen.

Energi och klimat

Regionplan för Skåne 2022–2040 anger att det finns behov av mer vindkraft på land och till havs och att Skåne har potential att producera mer energi såsom biogas, vätgas, solkraft och vindkraft. Vidare understryker regionplanen att Skånes aktörer ska verka för ett klimatneutralt och fossilbränslefritt Skåne. Region Skåne välkomnar att Hörby kommun ställer sig allmänt positiv till etablering av både storskaliga och småskaliga energiutvinningslösningar i planförslaget. Det är positivt att det i planen finns Riktlinjer för planläggning, tillstånds-, dispens- och lovgivning, tillsyn, yttranden samt drift av vind- och solkraft samt transmission och distribution av elenergi.

Region Skåne ser positivt på att kommunen tillåter utbyte av gamla vindkraftsverk. Region Skåne efterfrågar dock en karta som redovisar det geografiska utfallet av planförslagets beskrivna kriterier för etablering av vindkraftverk. Region Skåne har tagit fram en underlagsrapport; *Kunskapsunderlag om kommuners hänsynsavstånd för landbaserad vindkraft*. Rapporten visar att det kan finnas krav på stora hänsynsavstånd/skyddsavstånd i kommunernas översiktsplaner eller tematiska tillägg till översiktsplaner som i sin tur kan leda till färre etableringar. Detta kan även begränsa möjligheten till samverkan i de fall det finns mellankommunala förutsättningar för etablering av vindkraftverk. Utbyggnaden av landbaserad vindkraft i Skåne har varit begränsad under den senaste tioårsperioden och Region Skåne ser att man behöver titta på de tillgängliga ytor som finns i Skåne. Enligt Region Skånes analyser finns i Hörby kommun en viss potential till fortsatt utbyggnad av landbaserad vindkraft samt eventuella möjligheter till mellankommunal samverkan med Kristianstads kommun som skulle kunna undersökas vidare.

Region Skåne ser positivt på att Hurva station lyfts fram som en viktig knutpunkt för energiförsörjning i södra Sverige. Idag råder ett produktionsunderskott i Skåne och ett av de planerade projekten, Hansa Power Bridge kan på sikt bidra till att trygga elförsörjning i SE4 genom en ökad importkapacitet från Tyskland. Region Skåne ser positivt på att planförslaget innehåller ett ställningstagande om dialog med nät- och ledningsägare kring elnätsplanering. Region Skåne vill påpeka vikten av att dialog sker även med andra regionala aktörer i ett tidigt planeringsskede. I *Regionplan för Skåne 2022 – 2040* betonas betydelsen av att främja utvecklingen av elnät och vikten av att det integreras tidigt i den kommunala fysiska planeringen.

Utifrån de förändringar som skett i omvärlden under de senaste decennierna välkomnar Region Skåne Hörby kommuns framtagande av energiplan. Region Skåne bidrar gärna med kunskapsunderlag utifrån ovannämnd underlagsrapport. Kommunen kan med fördel använda detta underlag redan under bearbetningen av planförslagets följande skede. Region Skåne arbetar aktivt för en ökad samsyn gällande vindkraft, vilket stöds av *Regionplan för Skåne 2022–2040* och planeringsprincip 4.1 iii - *Verka för en samsyn i Skåne gällande utveckling av sol- och vindkraft*.

Näringsliv

Region Skåne ser positivt på att näringslivsperspektivet beaktas i flera ställningstaganden och riktlinjer för vidare planering i planförslaget. Där läggs vikt vid bland annat lokalisering, planberedskap, dialog och samverkan. Region Skåne välkomnar planförslagets inriktning på ett varierat utbud av lokaliseringsmöjligheter, så att företag kan hitta rätt plats för sin verksamhet kopplat till markeffektivitet och förmåga att skapa många arbetstillfällen på liten yta. Detta gynnar förutsättningarna för utveckling, etablering, expansion och fler arbetstillfällen i regionen.

Region Skåne har sedan 2019 startat upp nätverk och samordning för kommunernas näringslivsansvariga i olika forum och erbjuder möjligheter till ytterligare utveckling och lärande. Region Skåne ser positivt på Hörbys aktiva deltagande i nätverket.

Region Skåne ser dock att planförslaget med fördel kan kompletteras med ett än mer utvecklat resonemang kring näringslivsutveckling och hade gärna sett kopplingar till *Skånes innovationsstrategi för hållbar tillväxt*. I Skånes utvecklingsstrategi *Det öppna Skåne 2030* understryks att skånska företag i hela Skåne ska erbjudas affärsutvecklingsmöjligheter genom ny kunskap och finansiering som stimulerar entreprenörskapet och stärker företagsklimatet. Detta är något Hörby kommun redan idag tar del av och kan ytterligare utveckla. Region Skåne välkomnar kommunens nuvarande arbete med att ta fram en näringslivstrategi.

Kulturmiljö, gestaltad och hälsofrämjande livsmiljö
Region Skåne ser positivt på att natur- och kulturmiljöperspektivet beaktas i flera ställningstaganden och riktlinjer för efterföljande planering i planförslaget. Där läggs vikt vid bland annat bevarande, utveckling och tillgängliggörande av natur- och kulturmiljö även med hänsyn till de estetiska värden som finns i respektive kulturlandskap. Detta ligger i linje med *Regionplan för Skåne 2022–2040* där det uppmuntras till en resurseffektiv bebyggelseutveckling i samspel med bland annat kulturmiljö och upplevelsevärden.

Region Skåne ser positivt på att Hörby kommun tar ställning för att arbeta med gestaltad livsmiljö. Gestaltad livsmiljö är ett viktigt perspektiv i samhällsplaneringen och i *Regionplan för Skåne 2022–2040* för att ta tillvara och utveckla värden som skala, identitet och kulturmiljö. Arkitektur, form, och design utgör en betydande resurs i utvecklingen av ett långsiktigt hållbart samhälle och Skånes attraktivitet. Region Skåne välkomnar också planförslagets ställningstagande som förstärker barnperspektivet i planeringen.

Kartor och digital informationshantering
Region Skåne ser positivt på att kommunen i planförslagets kartor i några fall använder markanvändningskategorier ur föreslagen nationell begreppsstandard (ÖP-modell 2.1). Region Skåne noterar att kommunen i planförslagets utvecklingskarta efterliknar logiken i regionplanens strukturkarta. Regionplanens strukturkarta är anpassad till den regionala kontexten och så långt det är möjligt använder begreppslogik och kategorier utifrån nationell begreppsstandard, såsom regional kärna, centralort och serviceort. För att underlätta förståelsen av flernivåplanering uppmuntrar Region Skåne att kommunen överväger användande vedertagen nationell begreppsstandard där relevanta begrepp finns. Detta underlättar arbetet med digitalisering av samhällsbyggnadsprocessen, tillgängliggörande av data samt effektivare mellankommunalt och regionalt samarbete.

Region Skåne anser att cykeltrafik, kollektivtrafik och energiutvinning kan med fördel synliggöras ytterligare i planförslagets kartor.

Region Skåne använder GIS-data från kommunala översiktsplaner och fördjupade översiktsplaner som underlag för regionala analyser. Utifrån detta önskar Region Skåne att få ta

del av GIS-data som ligger till grund för planens kartor i samband med antagandet av planförslaget.

Region Skånes utvecklingsuppdrag och ansvar som remissinstans
Region Skåne yttrar sig över *översiktsplan för Hörby kommun 2035* utifrån nedanstående ansvar.

Region Skåne har ansvar för vård och hälsa i Skåne samt ett samordnande ansvar för Skånes utveckling, enligt lag om regionalt utvecklingsansvar (2010:630). Detta ansvar innebär att utarbeta och fastställa en strategi för regionens utveckling och samordna insatser för genomförandet av denna samt att upprätta och fastställa planer för regional transportinfrastruktur. Region Skåne är också enligt lag om kollektivtrafik (2010:1065) regional kollektivtrafikmyndighet i Skåne län, vilket innebär det politiska och ekonomiska ansvaret för den samhällsfinansierade kollektivtrafiken.

Region Skåne ansvarar för den regionala fysiska planeringen i länet och har genom detta ett regionplaneuppdrag enligt plan- och bygglagen (2010:900). Genom regionplaneuppdraget arbetar Region Skåne med att tydligare koppla samman det regionala utvecklingsansvaret och kommunernas översiktsplanering. Dessutom utgör Region Skåne formell remissinstans avseende översiktsplaner enligt plan- och bygglagen (2010:900) och enligt lagen om kommunernas bostadsförsörjningsansvar (2000:1383) avseende riktlinjer för bostadsförsörjning.

Enheten för regional planering samordnar Region Skånes handläggning av detta ärende. Beslut fattas med stöd av regionala utvecklingsnämndens beslut 2023-02-17 § 19.

Kommunens svar

Befolkning och bebyggelse
Översiktsplan 2035 och avsnitt *7.2 Bostadsförsörjning* har utvecklats med resonemang kring hur behovet av ändamålsenliga bostäder säkerställs i den kommande planeringen. Hörby kommun har sedan samrådstiden antagit *Riktlinjer för bostadsförsörjning 2022–2026* som visar hur kommunen ska arbeta med bostadsförsörjning framöver. Hörby kommun har tagit del av Region Skånes senaste befolkningsprognos, *Skånes befolkningsprognos 2023–2032* och uppdaterat granskningsförslaget med aktuell information.

Hörby kommun delar uppfattningen om att vi bör hushålla med brukningsvärd jordbruksmark. Avsnitt *11. Jordbruk-, skogsbruk- och vattenbruk* har kompletterats med underrubriken *11.1.1 Bebyggelseutveckling på jordbruksmark*. I texten definierar Hörby kommun vad kommunen anser vara ett väsentligt samhällsintresse. Vidare förtydligas hur mycket jordbruksmark som föreslås tas i anspråk och av vilken anledning detta bedöms behövas för att tillgodose väsentliga samhällsintressen. I Hörby kommun utgörs stora delar av kommunens yta av jordbruksmark och behovet av att ta jordbruksmark i anspråk görs med bakgrund i att skapa en ändamålsenlig och hållbar bebyggelseutveckling som kan möta det framtida behovet av bostäder, verksamheter och service. Hörby kommun gör följande ställningstaganden för att bevara jordbruksmark:

- Hörby kommun ska värna jordbruksnäringen samt säkerställa framtida livsmedelsproduktion.
- Hörby kommun ska undvika exploatering på jordbruksmark.

Grönstruktur och friluftsliv
Avsnitt *13. Friluftsliv och rekreation* har uppdaterats med aktuell information gällande nationella och regionala cykelleder. Vidare har avsnittet kompletterats med information om mountainbikeleder i kommunen.

Transport, kollektivtrafik och hållbart resande
Översiktsplan 2035 har utvecklats, både i text och kartor, beträffande cykeltrafikperspektivet.

Text kopplat till Region Skånes *Cykelvägsplan 2018–2029* har tagits bort och vid behov ersatts med information från *Regional transportinfrastrukturplan för Skåne 2022–2033*. Hörby kommun välkomnar fortsatt dialog om kommunens prioriteringar inför kommande planprocess för *Regional transportinfrastrukturplan 2026–2037*.

Energi och klimat
Nuvarande vindbruksplan inarbetas i *Översiktsplan 2035*. Innehållet behålls i sin helhet och inga förändringar eller förtydliganden görs.

Hörby kommun har sedan samrådstiden antagit *Energiplan för Hörby kommun 2024 – 2028* och *Översiktsplan 2035* har uppdaterats med aktuell information.

Näringsliv
Hörby kommun har sedan samrådstiden antagit *Näringslivsstrategi för Hörby kommun* och *Översiktsplan 2035* har uppdaterats med aktuell information.

Hörby kommun har inte kunnat göra några kopplingar till *Skånes innovationsstrategi för hållbar tillväxt.* Hörby kommun önskar tydligare vägledning från Region Skåne gällande *Skånes innovationsstrategi för hållbar tillväxt* eftersom kommun upplever svårigheter att tillämpa strategin med anledning av dess fokus på de regionala tillväxtmotorerna och Skånes västra delar. *Skånes innovationsstrategi för hållbar tillväxt* missar de mindre kommunernas roll och möjligheter i nordöstra Skåne.

Kartor och digital informationshantering
Samtliga kartor har setts över och vid behov reviderats och uppdaterats med aktuella data. Vidare har merparten av kartorna har fått stödlager i syfte att öka läsbarheten och förbättra navigeringen för användaren.

Statens geotekniska institut (SGI)

Yttrande över samrådshandling

Statens geotekniska institut (SGI) har beretts möjlighet att yttra sig i ärendet. SGI:s yttrande avser geotekniska säkerhetsfrågor såsom ras, skred, erosion och geotekniska frågeställningar kopplade till översvämning. Grundläggnings- och miljötekniska frågor, såsom hantering av radon, ingår inte i vår granskning.

Underlag:

1. Hörby kommun, Samrådsförslag översiktsplan 2035. Hörby kommun 2023-09-20.

Bakgrund och förutsättningar

Geologiska och geotekniska förutsättningar i kommunen Topografin inom kommunen är relativt flack och enligt SGU:s jordartskarta består de ytliga jordlagren främst av sandig morän. I norra delen av kommunen finns isälvsavlagringar. Finkorniga jordar som lera och silt förekommer i mindre omfattning. Sankmarker med torvbildning är vanligt i området. Postglaciala sediment som sand och finsand är relativt vanligt. I kommunens nordvästra del finns Östra Ringsjön.

Kommunens hantering av geotekniska säkerhetsfrågor

Enligt 2 kap 5 § PBL ska bebyggelse och byggnadsverk lokaliseras till mark som är lämpad för ändamålet med hänsyn till bland annat människors hälsa och säkerhet samt med hänsyn till risken för olyckor, översvämning och erosion. Vidare ska kommunen enligt 3 kap 5 § p 4 i sin översiktsplan redovisa sin syn på risken för skador på den byggda miljön som kan följa av översvämning, ras, skred och erosion som är klimatrelaterade samt på hur sådana risker kan minska eller upphöra.

I översiktsplanen har kommunen redogjort för risker kopplade till erosion, ras och skred i kapitlet om Klimatrisker i Hörby kommun. Kommunen ger också ställningstaganden att värna och utveckla vegetationsytor längs Hörbyån och i Hörby tätort för att bl.a. minska risken för ras, skred och erosion.

SGI:s synpunkter

Redovisning av geologiska och geotekniska förutsättningar

ÖP skulle vinna på en beskrivning av de geologiska förhållandena som en bakgrund till geotekniska förutsättningar för ras, skred och erosion, gärna med en geologisk karta (SGU).

I handlingen konstateras att det i området saknas en översiktlig stabilitetskartering både avseende finkorniga jordarter och morän och grovkorniga jordar. Det sägs också att för faktisk bestämning av markens stabilitet krävs geotekniska och geohydrologiska undersökningar. SGI instämmer i detta och vill påminna om att det i samband med detaljplanering alltid ska utföras bedömning av ras, skred och erosion i enlighet med PBL.

Klimatförändring och tidsaspekter

Vi vill framhålla vikten av att vid prövning av markens lämplighet för avsett planändamål måste livslängden hos bebyggelse, anläggningar etc. vara utgångspunkten och därför behöver förväntade effekter av ett förändrat klimat beaktas.

Redovisning i karta

ÖP saknar redovisning i karta av identifierade riskområden, även om det rör sig om mindre områden utifrån SGU:s planeringsunderlag Förutsättning för skred i finkornig jordart.

Vi rekommenderar också att SGU:s kartunderlag Stränders eroderbarhet används som ett underlag.

Kommunens ställningstaganden

Kommunens ställningstaganden att värna och utveckla vegetationsytor längs Hörbyån och i Hörby tätort för att bl.a. minska risken för ras, skred och erosion är bra. Vi vill också lyfta att även stränderna kring Östra Ringsjön kan vara känsliga för erosion.

Rekommenderat planeringsunderlag

SGU:s kartunderlag Stränders eroderbarhet kan med fördel användas i ÖP som ett underlag för bedömning av stränders känslighet för erosion utifrån jordart.

Beslut i detta ärende har fattats av enhetschefen Maria Kristensson, efter föredragning av geologen Karin Bergdahl.

Beslutet har fattats digitalt och saknar därför namnunderskrifter.

Kommunens svar

Redovisning av geologiska och geotekniska förutsättningar

Översiktsplan 2035 har kompletterats med information kring de geologiska förutsättningarna i kommunen under avsnitt *9.1 Geologi*. Tillhörande texten finns en karta som visar de geologiska förhållandena. Vidare beskrivs de grundläggande geologiska förutsättningar under respektive utbyggnadsområde. Det framgår även vilka faktorer som behöver beaktas och tas hänsyn till i den efterföljande planeringen.

Klimatförändring och tidsaspekter

Avsnitt *3.3 Klimatförändringar* har utvecklats med ett resonemang kring byggnader, anläggningar och infrastrukturs livslängd och att detta behöver tas hänsyn till i den fysiska planeringen och utgöra utgångpunkt när markens lämplighet prövas.

Redovisning i karta
Efterfrågad data/karta presenteras i karta i avsnitt *3.3.2 Klimatanpassning*.

Kommunens ställningstaganden
Riktlinjen har reviderats för att inkludera att även befintliga vegetationsytor längs med Östra Ringsjön bör värnas och utvecklas.

Sveriges geologiska undersökning (SGU)

Sveriges geologiska undersökning (SGU) har den 2023-09-20 tagit emot rubricerad remiss.

SGU ger på grund av resursbrist generellt i detta samrådsskede för planremisser inte ett platsspecifikt yttrande, utan hänvisar till SGUs allmänna riktlinjer som bifogas. SGU instämmer i vikten av att använda tillgängligt underlag och utreda potentiell framtida klimatpåverkan och -anpassning vid all samhällsplanering för att minska ev. förekommande sårbarhetsrisker.

Sveriges geologiska undersökning (SGU) har tagit emot en planremiss enligt rubricerat ärende i tillhörande epost. Som ett led i SGUs arbete med att effektivisera myndighetens remisshantering avger SGU generellt sett inte yttranden i denna typ av ärenden. SGU avstår därför från att yttra sig och hänvisar till nedanstående allmänna riktlinjer. För att uppfylla plan- och bygglagens intentioner om en hållbar mark- och vattenanvändning bör planen behandla nedanstående frågor.
SGU har en checklista gällande kommunala planer som är till hjälp för att hitta till relevant information på vår hemsida.
https://www.sgu.se/samhallsplanering/planering-och-markanvandning/kommunal-planering/

Risker
Marklutning, jordart, jorddjup och bergart samt grundvattennivå kan ha betydelse för riskbild vid samhällsplanering och därmed påverka såväl lämplig markanvändning som grundläggning och därmed erforderliga geotekniska lösningar och resulterande byggkostnader. Strandnära byggnation, tex. i LISområden, kan medföra specifika risker. I strandnära läge bör risk för översvämning och ev. ras och skred beaktas. Det förtydligas i PBL att det inom kommunal planering skall framgå ”kommunens syn på risken för skador på den byggda miljön som kan följa av översvämning, ras, skred och erosion som är klimatrelaterade, samt på hur sådana risker kan minska eller upphöra” (PBL 3 kap. 5 §).

SGU har utfört relevanta karteringar och analyser som är tillgängliga i kartvisarna "Förutsättningar för skred i finkornig jordart", "Jordskred och raviner" samt "Stränders jordart och eroderbarhet".

https://apps.sgu.se/kartvisare/

Dessa data tillhandahålls även genom andra myndigheters karttjänster.

MSB Kartportal: https://gisapp.msb.se/apps/kartportal/

SGI Kartvisare Ras, skred, Erosion: http://gis.swedgeo.se/rasskrederosion/

För att kunna följa Boverkets uppdaterade riktlinjer om kommunal planering i översvämningskänsliga områden (2018) bör en analys av höga vattenflöden för berörda avrinningsområden och hur de kan påverka befintliga och planerade strandnära byggnader samt tillhörande infrastruktur utföras. Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) utför kartering och beräkning av översvämningsrisk som visas i Portalen för översvämningshot. https://gisapp.msb.se/apps/kartportal/

Att betänka är att beräkning av översvämningsrisk ännu inte har utförts rikstäckande och att det därför kan finnas ytterligare riskområden inom kommunens övriga avrinningsområden. Därtill bör kommunal planering ta hänsyn till samlad påverkan från tex. skyfallskartering i kombination med risk för höga flöden och översvämning.

SGU har även utvecklat användarstöd för flera områden, bland annat hur geologiska frågor kan påverka kommunal planering.
https://www.sgu.se/anvandarstod-for-geologiska-fragor/

SGU har tagit fram en checklista för vilken information vi anser bör redovisas i en MKB gällande påverkan på grundvattenförekomst:
https://www.sgu.se/grundvatten/vattenforvaltning/checklista-paverkan-grundvattenforekomst/

Riksintressen för värdefulla ämnen och material

Bestämmelserna om riksintressen finns i miljöbalken. I kommunal planering skall aktuella riksintressen redovisas tillsammans med en beskrivning av hur kommunen avser att tillgodose de utpekade riksintressena.

SGU är den myndighet som pekar ut fyndigheter som innehåller värdefulla ämnen eller material som riksintressen. I samhällsplanering skall förekomst av Riksintressen för värdefulla ämnen eller material, liksom andra typer av riksintressen redovisas, lämpligen på karta. Redogörelsen skall innehålla en beskrivning av dessa, samt hur kommunen avser att tillgodose de utpekade riksintressena.

Läs mer om Riksintressen på Boverkets webbplats.

Läs mer om Riksintressen i Miljöbalken (svensk författningssamling)

Mineralresurser, gruv- och täktverksamhet

En översiktsplan bör innehålla en beskrivning och redovisning i karta av pågående gruv- och täktverksamhet (malmer, krossberg, naturgrus, sand, industrimineral och torv) samt eventuella undersökningstillstånd och bearbetningskoncessioner inom kommunen. Om relevant bör ett resonemang om hur samhället ska planeras för att möjliggöra ett hållbart nyttjande av dessa mineralresurser föras.

Relevanta SGU kartvisare är ”Malm och mineral”, ”Mineralrättigheter”, ”Torv” och ”Ballast”. https://apps.sgu.se/kartvisare

MKN
Miljökvalitetsnormer är ett juridiskt instrument för att skydda grund- och ytvattenförekomster och se till att god (grund-)vattenstatus uppnås eller upprätthålls. Statusklassificering görs i slutet av varje förvaltningscykel för att ta reda på om vattendirektivets målsättning om god grundvattenstatus har uppnåtts.

I samhällsplanering ska det framgå hur kommunen avser att följa att gällande miljökvalitetsnormer (MKN) för de grund- och ytvattenförekomster som berörs av planen – till exempel vid bebyggelse eller annan exploatering. Hur mark- och vattenanvändningen ser ut har stor betydelse för möjligheterna att upprätthålla eller förbättra statusen hos yt- och grundvatten. Kommunerna har därför en viktig roll som genomförare av vattenförvaltningens måluppfyllelse.

Läs mer om SGUs föreskrifter om miljökvalitetsnormer och statusklassificering för grundvatten på SGUs Användarstöd för geologiska frågor

Läs mer om Miljökvalitetsnormer i Plan- och bygglagen (Svensk författningssamling)

Ladda ned Boverkets orientering för handläggare Miljökvalitetsnormer i fysisk planering

Materialförsörjning
SGU anser att krossat berg eller morän ska användas istället för naturgrus vid byggnation. Kännedom om regional och lokal bergkvalitet, framförhållning vid tillståndsgivning för täktverksamhet och utvisande av lämpliga områden för täktverksamhet inom kommunal planering är viktiga komponenter i materialförsörjning. Lokal tillgång på lämpligt bergmaterial kan minska klimatpåverkan.

Materialförsörjningen av ballast och masshantering (d.v.s. all typ av hantering av jordar, berg och schaktmassor) i en storstad är ett tydligt och betydande exempel på ett av samhällets försörjningssystem som måste fungera, men som vi idag tar för givet och ofta nedprioriterar till fördel för byggande av nya bostadsområden, vägar mm. Men materialförsörjningsfrågan är i sig ävenså aktuell för övriga delar av landet. Aktuell diskussion om hållbarhet och cirkulär ekonomi aktualiserar frågan om och hur samhället använder rätt naturresurser och att det sker på ett resurseffektivt sätt. Hur frågan hanteras påverkar inte minst uppsatta klimat- och miljömål och kan skapa betydande klimat- och samhällsvinster.

Materialförsörjning är en del av fysisk planering

Materialförsörjningsplanering påverkas av varierande geologiska förutsättningar, befolkningsfördelning, regionens struktur och -materialbehov. På kommunal, regional- och länsnivå uppdateras översiktlig planering med jämna intervall. Vid framtagande av dessa översiktsplaner bör frågor som berör materialförsörjning tas upp. Materialförsörjning är ofta regional till sin natur och det kan därför vara naturligt att behandla den som en mellankommunal fråga i översiktsplaneringen. Då tillståndsgivning för täktverksamhet är tidsbunden bör även framtida försörjningsläge beaktas och vid behov lämplig mark utpekas. Frågan är komplex och berör många olika områden, som tex. samhällsplanering, täkter, miljö och grundvatten.

Länsstyrelsen levererar underlag som används i kommunal översiktsplanering. Då materialförsörjning bör ses i ett regionalt- eller länsperspektiv är det naturligt att materialförsörjningsplaner tas fram på läns- eller regionnivå. Sveriges län har grusförsörjningsplaner, dock är de genomgående av äldre datum, har ofta snävt fokus och behov och terminologi kan ha ändrats sedan de togs fram. Materialförsörjningsfrågan inbegriper masshantering, men ser även på återvinning, framtida tillgång och efterfrågan och beaktar också nyproduktion av jungfruliga material. Hur påverkar detta tex. markanvändning, Sveriges miljömål, miljökvalitetsnormer mm. ur kommunalt, men också regionalt perspektiv. Dessa frågor sammanfattas lämpligen i en materialförsörjningsplan, som liksom kommunala översiktsplaner revideras med jämna mellanrum för att hålla den aktuell.

Materialförsörjningsplan

Syftet med en materialförsörjningsplan är att planera för möjligheterna att långsiktigt ha tillgång till byggnadsmaterial i form av krossat berg, grus och sand, s.k. ballastmaterial, för att utveckla infrastruktur och bostadsbyggande. Bergmaterial är tungt att transportera och långa fraktvägar kan orsaka stora utsläpp. En materialförsörjningsplan bör därför utvisa områden lämpliga för framtida materialförsörjning, där utpekade områden dels skall kunna möta framtida efterfrågan, dels möjliggöra så kort transportsträcka till användare som möjligt.

För cirkulära flöden med tex. hantering av entreprenadberg och återvinning av jord- och bergmassor krävs lämpliga, strategiskt placerade upplagsplatser. Materialförsörjningsplanen behövs också för att se till att de nödvändiga täkterna placeras i ett sådant läge att erforderlig produktkvalitet erhålls, samtidigt som brytningen, men även transporterna förorsakar minsta möjliga skada för miljön och inte påverkar tex. grundvattenförekomster. Genom att planera för en hållbar materialförsörjning kan de kvarvarande naturgrusavlagringarna sparas för naturskydd och framtida dricksvattenförsörjning. En materialförsörjningsplan är således ett viktigt strategiskt styrmedel för att se till att samhällets försörjning av ballastmaterial kan tillgodoses på ett hållbart och resurseffektivt sätt (SGU 2015).

Lagrum för materialförsörjning enligt Miljöbalken, miljömålen och plan- och bygglagen

Enligt miljöbalken (MB 9 kap. 6f §) får en täkt i naturgrus inte komma till stånd om:

- det med hänsyn till det avsedda användningsområdet är tekniskt möjligt och ekonomiskt rimligt att använda annat material,
- naturgrusförekomsten är betydelsefull för nuvarande eller framtida dricksvattenförsörjning och täkten kan medföra en försämrad vattenförsörjning eller

- naturgrusförekomsten utgör en värdefull natur- och kulturmiljö.

Inom miljömålet Grundvatten av god kvalitet ingår bevarandet av naturgrusavlagringarna som en av sex preciseringar formulerat på följande sätt: ”Naturgrusavlagringar av stor betydelse för dricksvattenförsörjning, energilagring, natur- och kulturlandskapet är fortsatt bevarade.” https://sverigesmiljomal.se/miljomalen/grundvatten-av-god-kvalitet/

Lämplig placering av täkter och terminaler för bergmaterial sker i första hand i förhållande till berggrundens givna förutsättningar att kunna leverera rätt produktkvalitet. Täktplacering och materialbehov (kvalitet och mängd) påverkar fler av Sveriges Miljömål, tex. Begränsad klimatpåverkan, Frisk luft, Säker strålmiljö. Det är därför viktigt att avstånd mellan täkt eller terminal och avsättningsområde hålls så kort som möjligt för tunga transporter.
https://sverigesmiljomal.se/miljomalen/begransad-klimatpaverkan/
https://sverigesmiljomal.se/miljomalen/frisk-luft/
https://sverigesmiljomal.se/miljomalen/giftfri-miljo/
https://sverigesmiljomal.se/miljomalen/saker-stralmiljo/
https://sverigesmiljomal.se/miljomalen/grundvatten-av-god-kvalitet/
https://sverigesmiljomal.se/miljomalen/god-bebyggd-miljo/

I plan- och bygglagen (PBL) står att det av en översiktsplan ska framgå ”hur kommunen i den fysiska planeringen avser att ta hänsyn till och samordna översiktsplanen med relevanta nationella och regionala mål, planer och program av betydelse för en hållbar utveckling inom kommunen” (PBL 3 kap. 5 §). Det förtydligas att det av översiktsplanen skall framgå ”kommunens syn på risken för skador på den byggda miljön som kan följa av översvämning, ras, skred och erosion som är klimatrelaterade, samt på hur sådana risker kan minska eller upphöra” (PBL 3 kap. 5 §).

Enligt miljöbalken 3 kap. 7 § ska mark- och vattenområden som innehåller värdefulla ämnen och material så långt möjligt skyddas mot åtgärder som påtagligt kan försvåra utvinningen av dem. Enligt PBL 3 kap. 4 § skall det i översiktsplanen framgå hur kommunen anser att ev. riksintressen ska tillgodoses.

Referenser materialförsörjning

Grånäs, Karin, 2015: Metodbeskrivning för regional materialförsörjningsplanering. Sveriges geologiska undersökning, rapport 2015:05.
http://resource.sgu.se/produkter/sgurapp/s1505-rapport.pdf

Miljöbalken
https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/miljobalk1998808_sfs-1998-808

Lundberg, Göran; Frostell, Björn & Bo Svedberg, 2012: Slutrapport. Hållbar materialförsörjning i Stockholms län 3. Optimass Rapport 2012-05-17, uppdragsnummer 2010-020.
https://www.optimass.se/publikationer/hallbar-materialforsorjning-i-stockholms-lan-3-hmfs3/
Plan- och Bygglag (PBL)

https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/plan--ochbygglag-2010900_sfs-2010-900

Schoning, Kristian, 2017: Slutrapport - Metodutveckling för materialförsörjningsplanering. Sveriges geologiska undersökning, rapport RR1702.
http://resource.sgu.se/produkter/regeringsrapporter/2017/RR1702.pdf

SGU, 2018: Behovet av ballast - prognos till 2040. https://www.sgu.se/samhallsplanering/bergmaterial-for-byggande/svenskballastproduktion/ballastanvandning---prognos-till-2040/

Kommunens svar

Noteras. Hörby kommun har gått igenom ovanstående allmänna riktlinjer.

Trafikverket

Trafikverket yttrar sig i egenskap som ansvarig för transportslagsövergripande och långsiktig planering av det samlade transportsystemet i regionen och som ansvarig för den statliga infrastrukturen i kommunen.

Trafikverket har tillsammans med andra aktörer en viktig roll i planeringen och utvecklingen av samhället. Samspelet mellan planering av transportsystemet och bebyggelseplanering är en förutsättning för hållbara städer och regioner. Trafikverkets medverkan i samhällsplaneringen är fokuserad på de tidiga skedena där kommunernas översiktsplaner utgör ett viktigt planeringsunderlag för utvecklingen. Det är i översiktsplaneringen som kommunen har möjlighet att lägga grunden för en planering som bidrar till en utveckling i linje med de transportpolitiska målen. Hur kommunen väljer att styra lokaliseringen av bostäder och verksamheter får stora konsekvenser på det framtida trafikarbetet, på såväl det kommunala som det statliga vägnätet.

Generellt anser Trafikverket att alla behov av investeringar i infrastrukturen ska planeras utifrån fyrstegsprincipen, som är ett centralt förhållningssätt och en planeringsmetodik för att hushålla med resurser och minska transportsystemets negativa påverkan. Trafikverket ser därmed positivt på att kommunens ställningstagande är att arbeta i enlighet med fyrstegsprincipen. Infrastrukturinvesteringar som berör det statliga infrastruktursystemet ska vidare föregås av en åtgärdsvalsstudie där berörda aktörer deltar. Om det är tänkt att staten eller regionen ska bekosta hela eller delar av någon åtgärd så måste den normalt finnas med i nationell eller regional infrastrukturplan. Det finns dessutom många steg 1 och steg 2 åtgärder som lämpar sig för genomförande inom det kommunala vägsystemet och som kan få goda effekter på både hållbara res- och transportval och för trafikarbetet ut mot det statliga vägnätet.

Väg

Inom Hörby kommun är väg E22 riksintresse för kommunikation och ska därmed skyddas mot åtgärder som kan försvåra tillkomsten eller utnyttjandet av anläggningen nu och i framtiden. Översiktsplanen ska tydliggöra hur riksintresset tillgodoses i planeringen utifrån den utveckling som föreslås i planen. I översiktsplanen ska avväganden mellan eventuellt motstridiga intressen

göras där kommunens ställningstaganden, och de konsekvenser som planen kan tänkas få på riksintressenas funktion framgår. Trafikverket anser att kommunen måste beskriva hur riksintresset tillgodoses och hur hänsyn tas till det markanspråk som behövs för skyddande av infrastrukturen och eventuellt framtida utbyggnad av riksintresset.

Trafikverket anser att det i översiktsplanen kan förtydligas att väg 13 ingår i det så kallade funktionellt prioriterade vägnätet och är klassad som regionalt viktig väg för gods och personresor. Trafikverket har tillsammans med länsplaneupprättarna tagit fram ett underlag och pekat ut ett funktionellt prioriterat vägnät som bedöms vara av särskild vikt för nationell och regional tillgänglighet. Det funktionellt prioriterade vägnätet utgör ett samlat planeringsunderlag bland annat för prioriteringar av åtgärder och hur vägarna ska hanteras i samhällsplaneringens olika skeden och i avvägningar mellan olika intressen. I det utpekade vägnätet är Trafikverket restriktiva till åtgärder som påverkar framkomligheten, tillgängligheten eller säkerheten negativt. Hur de olika funktionerna ska prioriteras och vägas mot varandra ska avgöras i varje enskild planeringssituation, med utgångspunkt i att tillgängligheten längs med utpekade vägar inte ska försämras. I de fall kommunens planer påverkar det utpekade vägsystemet är det av särskild vikt att planeringen grundas på erforderligt underlag, vilket kan innebära behov av trafikutredningar som belyser flöden, kapacitet och belastning samt eventuella åtgärdsbehov. Trafikverket är generellt restriktivt till nya anslutningar till statlig väg, i synnerhet till det funktionellt prioriterade vägnätet. Samverkan med Trafikverket i tidigt skede krävs därför för att samordna planering av bebyggelse och infrastruktur.

Generellt anser Trafikverket att ett byggnadsfritt avstånd på 50 meter ska hållas till E22, 30 meter till väg 13 och 12 meter för det övriga statliga vägnätet. Dessa avstånd bör kommunen tillämpa i framtida detaljplaneprocesser.

Utbyggnadsområden
Kommunen föreslår ett flertal utbyggnadsområden som kommer att påverka statlig infrastruktur, i synnerhet Bondemölla och Elisefarm. Dessa områden ligger utanför befintlig bebyggelsestruktur och Trafikverket har svårt att se hur dessa områden kan uppnå det transportpolitiska delmålet om ökad andel resande med kollektivtrafik, gång och cykel då dessa områden kommer att generera ett stort antal bilresor vilket innebär större resursanvändning och utsläpp än vad ett resande med kollektivtrafik skulle innebära.

Trafikverket har nyligen avslutat en åtgärdsvalsstudie för väg 23, E22- Tjörnarp. Studien rekommenderar en sträckning av nya riksväg 23 som helt nyttjar befintlig infrastruktur, dvs väg 13 mellan Hörby och Höör samt väg 23 mellan Höör och Tjörnarp. På grund av de höga kostnaderna för en utbyggnad till 2+1-väg enligt rekommenderat alternativ och svårigheterna vad gäller det ekonomiska utrymmet i den regionala infrastrukturplanen, rekommenderar Trafikverket ett mindre åtgärdspaket för ca 200 mnkr, benämnt Ö+. Det är åtgärder på de befintliga vägarna 23, 13 och E22, på prioriterade delsträckor och i problempunkter. Detta åtgärdspaket innebär inte en målstandard för 2+1-väg fullt ut, och har inte lika god effekt och hög måluppfyllelse som det rekommenderade huvudalternativet, men går i riktning mot projektmålen och de transportpolitiska målen. Bland annat föreslås förskjutet trevägsskäl och vänstersvängpåfält i korsningen i Ludvigsborg. Ny exploatering i Bondemölla bör därmed anpassas och förhålla sig till de åtgärder som kan komma att ske på väg 13.

Kommunen har även ett område med planerad multifunktionell bebyggelse längs med väg E22. För att ta höjd för en framtida utbyggnad av vägen utan att påverka dess framtida funktion eller kostnadsbedömning bör ingen ny bebyggelse eller andra viktiga funktioner för verksamheterna placeras inom ett avstånd på 50 meter från vägområdet. Detta bör framgå av översiktsplanen och var en del av kommunens planeringsförutsättning vid den planerade utvecklingen av området.

Vidare föreslås två verksamhetsområden, V1 och V2, vilka också kommer att påverka den statliga infrastrukturen. Vid planering av verksamhetsområden är det även här av stor vikt att det finns en god möjlighet att kunna nyttja kollektivtrafik samt att kunna ta sig till området till fots eller med cykel. Trafikverket förutsätter en god och tidig dialog kring samtliga utbyggnadsområden och vill poängtera att åtgärder i den statliga infrastrukturen till följd av kommunal exploatering ska bekostas av kommunen/ exploatören.

Transportinfrastrukturplan
Översiktsplanen hänvisar felaktigt till den regionala cykelvägsplanen samt tidigare gällande regional transportinfrastrukturplan för Skåne för 2018-2029 (bland annat sid 19). Denna plan har upphört att gälla till förmån för regionala infrastrukturplanen för Skåne 2022-2033, vilket genomgående bör förtydligas i översiktsplanen.

Det framgår inte i översiktsplanen vilka objekt som finns med i den nuvarande regionala infrastrukturplanen 2022-2033. Det bör tydligt framgå i översiktsplanen vilka objekt som finns med i nuvarande investeringsplaner och vilka som är kommunens önskemål. I nuvarande plan är det enbart objektet *Väg 23 och väg 13 Ö Höör Höör/Hörby* som ligger som namngiven åtgärd. Objektet har studerats under en längre tid och 2021 gjorde ett omtag med en ny åtgärdsvalsstudie som nyligen avslutats, se ovan. I Hörby kommun rekommenderar nämnda åtgärdsvalstudie en ny gång-cykelväg mellan Kulleröd och Fulltofta samt mötesseparering av väg 13 mellan E22, Trafikplats Norrehe och Fulltofta.

Samtliga cykelvägsobjekt på sid 185 finns inte med i nuvarande plan och de bör beskrivas som kommunens önskemål till inspel för kommande infrastrukturplan. Kommunen kan löpande spela in behov på nya gång- och cykelvägar utmed statliga vägnätet till Region Skåne för prioritering och planering inom ramen för framtida infrastrukturplaner.

Trafikverket har nyligen avlutat en åtgärdsvalsstudie, ÅVS, för väg E22, sträckan Fogdarp- Hörby Norra, dvs den del av E22 som idag inte har motorvägsstandard. Huvudsyftet med studien var att få en bild över hur sträckans eventuella kapacitets- och trafiksäkerhetsbrister ser ut i nuläget och hur de bedöms vara år 2050. Studien rekommenderar bland annat en ombyggnad av trafikplats Norrehe samt att E22 ska byggas ut till motorväg med standard 110 km/h. Vid Trafikplats Hörby har inga direkta kapacitetsproblem noterats och några förslag till utbyggnadsplaner för själva trafikplatsen har därmed inte rekommenderas i ÅVSen. Men då Trafikverket förslår att E22 ska byggas ut till motorvägsstandard innebär att ny mark kommer att behöva tas i anspråk för en breddning av vägen, eventuell anpassning av ramper och eventuella bullerreducerande åtgärder. Det är därmed av vikt att ny bebyggelse inte planeras för nära E22. För att en utbyggnad av E22

ska bli aktuell måste den prioriteras som ett namngivet objekt i kommande nationella infrastrukturplan.

Övrigt
Det har uppmärksammats att solceller kan orsaka störningar i Trafikverkets radiotrafik, signal- el- eller teleanläggningar. Störningar i de tekniska systemen kan leda till att trafiken måste stoppas. Om det visar sig att anläggningen stör järnvägstrafiken kommer Trafikverket begära att solcellsanläggningen stängs av. Det är viktigt för er som kommun att ha det i beaktande, även om åtgärden inte är bygglovspliktig. Det är inte möjligt att i förväg veta vilka solcellsanläggningar som eventuellt kommer påverka Trafikverkets anläggning men om installatören har tillräcklig kunskap ska riskerna vara små enligt Elsäkerhetsverket och det finns även bra information i ämnet på deras webbsida. Detta gäller även solceller på enbostadshus.

Det är av vikt att Trafikverket ges möjlighet att granska all byggnation över 20 meter, oavsett placering, för att säkerställa att byggnationen inte påverkar väg och järnvägs trafik- och kommunikationssystem. Trafikverkets trafik- och kommunikationssystem är uppbyggda på två sätt, dels kommunikation från torn till objekt (väg och järnväg, även tåg) och dels mellan torn. Det är viktigt att Trafikverket ges möjlighet att genomföra granskningen då byggnationen kan innebära påverkan på trafikeringen. Även om en detaljplan/planerad byggnation ligger långt från exempelvis en järnväg kan byggnation på 20 meter eller mer komma att påverka riksintresse för kommunikationer.

På sidan 186 hänvisar kommunen till *Trafikplan för Hörby tätort* och på sidan 187 till *Gång- och cykelvägsplan för Hörby kommun*. Dessa dokument går tyvärr inte att hitta på kommunens hemsida, vilket hade varit önskvärt.

Det är svårt att överblicka mark- och vattenanvändningskartan då det inte framgår vilka områden som är utvecklingsområde eftersom de inte är tydligt markerade på kartan. Detta måste förtydligas till granskningsskedet. Det bör även framgå var kommunen planerar ny infrastruktur.

Avslutningsvis rekommenderar Trafikverket rapporten Transportsystemet i samhällsplaneringen - Trafikverkets underlag för tillämpning av 3–5 kap. miljöbalken och av plan– och bygglagen. Det är en sammanställning av de behov och krav som behöver tillgodoses inom den fysiska planeringen för att drift, underhåll och utveckling av transportsystemets anläggningar ska fungera. Rapportens innehåll är inte begränsad till de områden som omfattas av plan- och bygglagen och miljöbalken, utan tar upp flera områden där det finns en koppling mellan Trafikverkets verksamhet och den fysiska planeringen. I rapporten redovisas vilka krav kommunerna kan räkna med att Trafikverket kommer att ställa när Trafikverket deltar som sakägare i planärenden. Den fysiska planeringen av transportsystemet är ett komplext arbete som sker i växelverkan mellan många olika aktörer, med olika finansieringsformer och enligt flera lagar. Syftet med rapporten är att ge stöd så att transportsystemets behov beaktas i arbetet med översiktsplaner, detaljplaner, bygglov och tillstånd enligt miljöbalken.

Kommunens svar

Väg

Avsnitt *5. Riksintressen* har utvecklats och reviderats för att tydligare redovisa förutsättningar för bevarande, överlappande riksintressen samt översiktsplanens påverkan på området. Varje riksintresse har fått ett ställningstagande kopplat till sig som synliggör hur kommunen ska arbeta för att ta hänsyn till värdena inom respektive riksintresse, däribland Riksintresse för Kommunikationer E22 Trelleborg – Blekinge – Norrköping.

Mark- och vattenanvändningskartan har reviderats med avseende på ny markanvändning för E22 (transportinfrastruktur) inklusive vägområde och område för utbyggnad av motorväg och framtida utbyggnad av riksintresse för Kommunikationer E22 Trelleborg – Blekinge – Norrköping.

Översiktsplan 2035 har uppdaterats med information om att riksväg 13 ingår i det så kallade funktionellt prioriterade vägnätet och är klassad som regionalt viktig väg för gods och personresor.

Översiktsplan 2035 har kompletterats med följande riktlinje:

- Vid detaljplanering bör ett byggnadsfritt avstånd hållas på minst 30 meter till Väg E22 och riksväg 13. För E22 Fogdarp – Hörby Norra ska utöver 30 meter byggnadsfritt avstånd även ytterligare 20 meter avsättas för en framtida utbyggnad, total för sträckan är byggnadsfritt avstånd på 50 meter.

Utbyggnadsområden

Elisefarm, område U1, är utpekat som ett utredningsområde. Att ett område pekas ut som utredningsområde innebär att området kan vara intressant för exploatering men att ytterligare undersökning krävs. Hörby kommun delar inte Trafikverkets syn om att utbyggnadsområdet Bondemölla inte skulle bidra till att uppnå de transportpolitiska delmålet om ökad andel resande med kollektivtrafik, gång och cykel. Bondemölla ligger i anslutning till den lokala kärnan Ludvigsborg med en ökande befolkning och en exploatering av Bondemölla skulle kunna bidra med ett ökat underlag för resande med kollektivtrafik. Dessutom ligger området strategiskt placerat mellan Hörby tätort och Höörs tätort, vilka utgör viktiga kollektivtrafiknoder.

I beskrivningen av utbyggnadsområde Bondemölla i avsnitt *7.3 Utbyggnadsområden i Hörby kommun* beskrivs de förutsättningar som finns kopplat till utbyggnadsområdet och vilka faktorer som behöver beaktas och tas hänsyn till i den efterföljande planeringen, däribland de åtgärder som presenteras i åtgärdsvalstudie för riksväg 23, E22 – Tjörnarp, TRV 2020 – 27931.

I beskrivningen av de utbyggnadsområden som pekas ut i nära anslutning till väg E22 och riksväg 13 beskrivs de förutsättningar som finns kopplat till utbyggnadsområdet och vilka faktorer som behöver beaktas och tas hänsyn till i den efterföljande planeringen, däribland byggnadsfritt avstånd.

Mark- och vattenanvändningskartan har reviderats med avseende på ny markanvändning för E22 (transportinfrastruktur) inklusive vägområde och område för utbyggnad av motorväg

Utbyggnadsområde V2, i samrådsförslaget, har utgått medan utbyggnadsområde V1 kvarstår men med en reviderad avgränsning. Hörby kommun välkomnar fortsatt dialog kring framtida planläggning av utpekade utbyggnadsområden.

Transportinfrastrukturplan

Översiktsplan 2035 har uppdaterats med hänvisningar till aktuella planer och program, däribland *Regional infrastrukturplan för Skåne 2022–2033*.

Översiktsplan 2035 uppdaterats med information kring vilka objekt som finns med i den nuvarande *Regional infrastrukturplan 2022–2033*. Vidare har *Översiktsplan 2035* uppdaterats med ställningstaganden för vilka objekt som Hörby kommun ska verka för inkluderas som namngiven investering i *Nationella trafikinfrastrukturplan 2026–2037* och i framtida *Regional infrastrukturplan.*

Övrigt

Översiktsplan 2035 har uppdaterats med följande riktlinje:

- Alla byggnadsobjekt oavsett typ som master, torn, pyloner, skyltar, konstverk, byggnader som är högre än 20 meter över mark eller vattenytan ska remitteras till Luftfartsverket och Trafikverket.

Alla planer och program som nämns i *Översiktsplan 2035* och ägs av Hörby kommun finns under fliken *Bilagor* i översiktsplanens Storymap. Det pågår ett arbete med att även tillgängliggöra alla aktuella planer och program på kommunens hemsida.

Mark- och vattenanvändningskartan har setts över och vid behov reviderats gällande exempelvis avgränsningar. Vidare har mark- och vattenanvändningskartan uppdaterats med begränsningslinjer samt nytt visningsläge med tillhörande information om hur man navigerar och använder kartan. Mark- och vattenanvändningskartan har bearbetats i enlighet med ÖP-modellen 2.1.

Mark- och vattenanvändningskartan har reviderats sett till bland annat

- nya avgränsningar för utpekade utbyggandsområden
- områden där hänsyn ska tas till utbyggnad av ledningsnätet
- ny markanvändning för E22 (transportinfrastruktur) inklusive vägområde och område för utbyggnad av motorväg
- en säkerhetszon för framtida anläggning för produktion av biogas.

Kraftringen

Kraftringen Energi AB har tagit del av remissunderlaget rörande Hörby kommuns översiktsplan och tackar för möjligheten att svara på remissen. Kraftringen är ett energibolag med ambitionen att leda utvecklingen av framtidens energi. Vi tar ansvar för att använda naturresurser så effektivt som möjligt genom att fokusera på lokala energilösningar som skapar både stora miljövinster och bidrar till en hållbar tillväxt i vår region. Vi erbjuder nutids- och framtidsanpassade produkter som hjälper såväl våra ägarkommuner som våra kunder till en hållbar energivardag, dessutom engagerar vi oss i många olika framtidsprojekt med hållbarhetsfokus.

Kraftringens affärsverksamhet omfattar både energitjänster och infrastrukturella lösningar inom smart energianvändning, kunden som energiproducent, mobilitet, värme och kyla, elektricitet, ljus, industriella processer och digital infrastruktur. Vi är dessutom involverade i ett flertal större projekt och miljösatsningar; exempelvis inom hållbar stadsutveckling, stor och småskalig förnybar energiproduktion samt stor- och småskaliga energieffektiviseringstjänster. Kraftringen satsar även på innovation och utveckling i nära samarbete med akademi och innovationscentra. Kraftringens verksamhet och ambitioner stämmer därmed väl överens med de målsättningar och ambitioner Hörby kommun sätter i översiktsplanen för 2035. Kraftringen bidrar gärna med kunskap för att dessa målsättningar skall nås.

Kraftringen välkomnar den höga ambitionsnivå översiktsplanen sätter

Kraftringen har analyserat remissunderlaget och välkomnar det helhetsgrepp som Hörby kommun har tagit om utvecklingsfrågorna både för centralort och för landsbygd med utgångspunkt i hållbarhetsbegreppets bemärkelse. De fem fokusområdena stark centralort, levande landsbygd, blomstrande näringsliv, ett gott liv och ökad trygghet hjälper till att möjliggöra den politiska visionen Hörby – det rediga samhället 2030. Visionen anger en önskad framtida utveckling för Hörby kommun. Fokusområdena knyter samman komplexa geografiska, infrastrukturella och demografiska samband samtidigt som andra värden, som till exempel, hållbara livsmiljöer,

grönstråk och blåytor, barnrättsperspektivet, mångfald, jämställdhet och gemenskap får en framskjutande roll. Detta ger möjligheter till en hållbar och dynamisk utveckling av kommunen för dess medborgare.

Kommentarer på de olika kapitlen i översiktsplanen

Utgångspunkt – Det rediga samhället

De fem fokusområdena är sammanflätade med varandra och ska bidra till att uppnå den politiska visionen Hörby – det rediga samhället. Här vill Kraftringen spela in energi- och datakommunikationsinfrastruktur, lösningar som är grundläggande för alla områden. Kraftringen bidrar gärna i arbetet med att utveckla smarta och effektiva lösningar inom energi- och datakommunikationsområdena inom varje enskilt fokusområde för att kunna uppnå den politiska visionen Hörby - det rediga samhället.

Planeringsförutsättningar

Den fundamentala uppgiften för den fysiska planeringen, däribland översiktsplanen, är att utgöra underlag till att beslut fattas som styr så att människor i dagens samhälle och framtida generationer tillförsäkras en god och långsiktigt hållbar livsmiljö. Genom att ge företräde åt sådan markanvändning som från allmän synpunkt medför en god hushållning ska planförfattaren säkerställa detta. På så vis kan en översiktsplan ses som en sammanställning av intresseavvägningar kopplat till skilda markanvändningsanspråk. Kraftringens utgångspunkt är därför att översiktsplanen bör ge företräde till sådan markanvändning som innebär en god hushållning både med naturresurser och energi till gagn för nu levande människor och framtida generationer.

Mellankommunala frågor

Kraftringen instämmer i Hörby kommuns syn att kommuner och regioner blivit alltmer beroende av varandra och att det finns frågor som med fördel kan hanteras gemensamt. Sådana frågor är energi- och datakommunikationsfrågor, Denna typ av infrastruktur har ofta markbunden distributionsinfrastruktur som sträcker sig över kommungränser.

För att kunna utveckla näringsliv och samhälle behöver mellankommunal energi- och datakommunikationsinfrastruktur behandlas aktivt, både strategiskt och operativt. Detta för att kunna tillse kommunen med rätt infrastruktur och ge möjlighet till kostnadseffektiva och smarta energi- och datakommunikationslösningar på rätt plats vid rätt tillfälle.

Gång- och cykelvägar

Det är bra att skapa sammanhängande cykelvägar för såväl arbetspendling som turistleder. I arbetet rekommenderar Kraftringen att kommunen tar höjd för att fler och fler använder elcyklar som förs fram med hög hastighet.

Kollektivtrafik och transporter

Såväl planeringen av den regionala busstrafiken som möjligheten för bussar att tanka hållbart är ett gemensamt intresse för kommunerna. Hållbara transporter är viktiga för att Hörby kommun ska kunna vara en del av ett klimatneutralt Skåne 2030.2 Här bistår Kraftringen gärna i resonemang runt hållbara transporter.

Digital infrastruktur
Digital infrastruktur såsom fibernät, datahallar och teknikbodar är viktiga grundförutsättningar för utbyggnad av 5G nät som i sin tur möjliggör vidare digitalisering. Därför är en kommuns anslutning till centralpunkter i den regionala och nationella digitala infrastrukturen viktig. Kraftringen håller just nu på att ansluta Hörby till fibernätet med en stamnätsledning från Eslövstrakten, som också ska gå till Höör.

Stamnätsledningen ger Hörby kommun direkt anslutning till kommunalägda, skyddade datahallar. Här ges mobilnätsoperatörer möjlighet att placera sin utrustning och nyttja fibernätet för att transportera ut sina tjänster. Hörby kommun kan också nyttja Kraftringens datahallar för inplacering av IT-utrustning. Med Stamnätsledningen på plats kan Kraftringen ansluta företag och hushåll i Hörby i högre takt än tidigare.
Kraftringen planerar vidare för att etablera ett radionätverk (LoRa) för sensorkommunikation i Hörby. Nätverket har flera olika tillämpningsområden såsom till exempel energioptimering av fastigheter, sophantering, styrning av pumpar etcetera.

Vindkraft
Hörby och grannkommunerna behöver mycket riktigt ha en dialog kring eventuell vindkraftsutbyggnad och dess konsekvenser för boendekvaliteten och naturmiljön. Det som kan adderas är kommunernas möjliga bidrag till en ansträngd effektsituation i Skåne, och möjlighet att möta ett ökat fokus på självhushållning och lokal produktion. För att öka möjligheter till ökad självförsörjningsgrad, finns även möjligheter att titta på vindkraft och vätgas i lokala värmenät eller andra innovativa energilösningar som ökar både lokal energiproduktion och lagringsmöjligheter och som därigenom också ökar försörjnings- och leveranstryggheten när det gäller energi i kommunen. Kraftringen bidrar gärna med kunskap för att optimera placering av vindkraftverk, bland annat med hänsyn till elnätsförstärkningar som kan vara lämpliga också i samband med etablering av industrier samt innovativa och kostnadseffektiva lösningar för energiförsörjningen.

Trender
Geopolitisk osäkerhet
Den geopolitiska säkerheten har gett ökat fokus på lokal energiproduktion och digital säkerhet. Det senare berör inte minst bredband och den utbyggnad av svartfiber som Kraftringen gör just nu från Eslöv till Hörby och Höör. Kraven på digital infrastruktur från Post och Telestyrelsen (PTS) kommer öka allteftersom vikten av konnektivitet växer. Behovet av konnektivitet demonstrerades inte minst vid Covidpandemin då många hade möjlighet att jobba hemifrån via en säker fiberanslutning. Med anslutning till angränsande kommuner via Kraftringens stamnätsledning ges Hörby en mer robust digital infrastruktur och tillgång till datahallar och centralnoder. Även krav på ökad redundans, försörjningstrygghet och leveranssäkerhet kommer att gälla för energi- och transportsektorerna. Här bör Hörby kommun titta på möjligheterna till ökad lokal energiproduktion inom till exempel vind- och solkraft, samt lagrings-, flexibilitets- och energieffektiviseringsmöjligheter. Detsamma gäller inom transportsektorn, där man bör titta på att bygga ut infrastrukturen för förnybara transporter i syfte att kunna möta situationer i en omvärld av ökade geopolitiska spänningar.

Ökad ekonomisk osäkerhet – prishöjningar, inflation, räntestegring

Ett sätt att anpassa sig till ändrade politiska prioriteringar, ändrade priser för energi och drivmedel och ändrade livsvillkor är att ha en flora av alternativ. Detta kan vara ett argument för att skapa en infrastruktur som underlättar för kostnadseffektiva och hållbara energilösningar för såväl fastighetssektorn, industrisektorn som transportsektorn. Moderna, hållbara och kostnadseffektiva energilösningar inom dessa sektorer förutsätter att en fungerande digital infrastruktur finns på plats. Kraftringen bidrar gärna i arbetet med att utveckla sådana lösningar.

Klimatförändringar
På samma sätt som att ökade krav på energiförsörjningstrygghet och robust digital infrastruktur på grund av geopolitiska spänningar och ökad ekonomisk infrastruktur, ställer även klimatförändringar krav på ökad redundans och ökad lokal energiproduktion för att kunna trygga alla samhällets sektorer. Kraftringen arbetar med ett stort fokus på klimatfrågan och bidrar gärna i arbetet med lösningar som kan minska negativa effekter från klimatförändringar. Smarta och hållbara energi och digitala lösningar kan också bidra till att nå Skånes målsättningar om ett klimatneutralt Skåne 2030 och de lagstadgade klimatmål som definieras både genom EUs klimatlag och den svenska klimatlagen.

Hållbar utveckling i Hörby kommun
Det är positivt att Hörby kommun utgår från Agenda 2030 och Sveriges miljömål för att målsättningarna i Översiktsplan 2030. Kraftringen bidrar gärna i arbetet inom de målområden som ligger inom ramen för Kraftringens verksamhet i syfte att Hörby kommun ska nå sin vision Det rediga samhället.

Utvecklingsstrategi – Lokal flerkärnighet
En viktig del för att kunna implementera utvecklingsstrategin vad gäller de utpekade områdena bebyggelse, grön infrastruktur och transportinfrastruktur är att energi- och datakommunikationsfrågorna hanteras i samklang med dessa områden. Ledningsbunden energi- och datakommunikationsinfrastruktur och produktion av energi är en förutsättning för effektiva och smarta energi- och kommunikationslösningar i tätorter och i landsbygdsområden, oavsett vilket infrastrukturområde som hanteras.

Bebyggelse
Kraftringen ser positivt på Hörby kommuns syn på effektivt markutnyttjande och god hushållning när det gäller bebyggelseutveckling för Hörby tätort, de lokala kärnorna och byarna i omlandet. För att få en kostnadseffektiv och hållbar bebyggelse gäller det att rätt energiinfrastruktur och rätt digitala infrastruktur finns på plats i tätort, lokala kärnor och i byarna i omlandet.

Nya krav från EU när det gäller energieffektiv bebyggelse till 2030 accentuerar behoven av att hitta smarta och energieffektiva lösningar både för nya fastigheter och befintliga fastigheter. Kraftringen bidrar gärna i arbetet med att utveckla sådana lösningar, både när det gäller nya och befintliga områden och fastigheter i Hörby tätort, i de lokala kärnorna och i byarna i omlandet.

Transportinfrastruktur
Kraftringen är enig i Hörby kommuns bedömning av att ett väldiversifierat transportsystem ger kommunens medborgare och besökare möjligheter att välja olika färdmedel. Med de krav som

kommer bland annat från EU på hållbara transportlösningar är det viktigt för kommunens medborgare och besökare att transportlösningar blir kostnadseffektiva och hållbara miljömässigt. Kraftringen bidrar gärna i arbetet med att utveckla hållbara transportlösningar för framtiden som både är miljömässigt effektiva men som också minskar beroendet av importerade transportbränslen.

Riksintressen
Energi och datakommunikation är idag inte utpekade riksintressen men är en förutsättning för både samhällsutveckling och trygghetsfrågor. Det är därför Kraftringens ståndpunkt att energi- och datakommunikationsfrågor bör behandlas i samklang med och på samma sätt som riksintressen och annan utpekad samhällsviktig infrastruktur.

Tematiska fördjupningar
Kraftringen fokuserar i detta remissvar främst på infrastrukturområdena

- Människan och medborgaren – Trygghetsfrågor
- Bostäder och bebyggelse
- Näringsliv
- Naturmiljö – Biologisk mångfald och ekosystemtjänster
- Transportinfrastruktur
- Teknisk infrastruktur
- Klimatförändringar och klimatanpassning
- Miljö, hälsa och säkerhet - krisberedskap

Svar och resonemang runt dessa kommer utvecklas under respektive område nedan.

Människan och medborgaren - Trygghetsfrågor
Energi och digitala lösningar kan bidra till trygghetsfrågorna, bland annat genom trygg och resilient energiförsörjning och energidistribution men också genom trygg digital infrastruktur. Genom en välutvecklad infrastruktur inom dessa områden kan smarta lösningar minska kostnader och ökar tryggheten.

Exempel i på detta kan vara sensorlösningar inom trygghetsbelysning. Exempel på energifrågans övergripande funktion i trygghetsfrågor skulle kunna vara hur trygg energiförsörjning kan säkerställa att samhällets funktioner kan fortlöpa i krigs- och krissituationer.

Bostäder och bebyggelse
Se ovan under rubriken ”Bebyggelse” i avsnitt *4. Utvecklingsstrategi – Lokal flerkärnighet*. Kraftringen stödjer det genomgående fokuset i riktlinjerna på resurseffektivitet, cirkuläritet och återbruk, minskad klimatpåverkan i byggprocesser och i byggmaterial, livscykelperspektiv och resurseffektiv och energisnål byggteknik som till exempel passivteknik. Kraftringen arbetar i liknande processer i andra kommuner tillsammans med byggherrar och fastighetsägare och delar gärna med oss av våra kunskaper och erfarenheter inom dessa områden. Tidig dialog och tidiga samarbeten krävs för att nå målsättningar inom dessa områden. Det är viktigt att dessa ambitioner och mål för bostäder och bebyggelse följer även i ambitioner och målsättningar i fördjupade översiktsplaner och detaljplaner.

Näringsliv
Ett aktivt näringsliv är grunden i att utveckla samhället. En viktig förutsättning för utveckling av näringsliv är energi och datakommunikation. Kraftringen bidrar gärna med kunskap om detta i arbetet med den näringslivsstrategi som är under framtagande.

Naturmiljö - Ekosystemtjänster och biologisk mångfald
I utvecklingen av infrastruktur påverkas de ekosystemtjänster och den biologiska mångfald vi är beroende av. Kraftringen arbetar aktivt med att minimera påverkan på ekosystemtjänster och biologisk mångfald från vår verksamhet främst genom att använda oss av resurs- och energieffektiva, smarta och innovativa lösningar för energi och datakommunikation. Kraftringen bidrar gärna i arbetet med att utveckla energi- och datakommunikationslösningar som syftar till att minimera negativ påverkan på ekosystemtjänster och biologisk mångfald.

Vi verkar även aktivt för att öka biologisk mångfald och därigenom också förbättra förutsättningarna för de ekosystemtjänster vi är beroende av, till exempel genom ökad biologisk mångfald i ledningsgator. Kraftringen deltar även i forskningsprojekt Mistra BIOPATH (Pathways for an efficient alignment of the Financial System with the needs of Biodiversity) som har som vision att integrera biologisk mångfald som en naturlig del i alla beslut inom det finansiella systemet och i näringslivet.

Transportinfrastruktur
Se ovan under rubriken ”Transportinfrastruktur” i avsnitt *4. Utvecklingsstrategi – Lokal flerkärnighet.*

Teknisk infrastruktur
Energiutvinning
Rubriken anger ”Energiutvinning”, vilket i texten definieras som elproduktion. Kraftringen framhåller att rubriken ”Energiproduktion” skulle ge en mer korrekt bild över de delar som återfinns i texten och även inkludera annan energiomvandling än elproduktion. En bred palett av möjliga sätt att omvandla energi blir viktig i den pågående energiomställningen.

I den energiomställning som pågår i Sverige, inte minst drivet av klimatfrågan och den omfattande elektrifieringen, så är det viktigt att komma ihåg systemperspektivet. Förutom plats för energiproduktion behövs också utrymme för infrastrukturen mellan energiproduktion och energikonsumtion. Infrastrukturen är förutsättningen för att energiomställningen ska fungera och medvetenhet om detta behöver finnas med i planeringen oavsett vilka planer man pratar om. Det behövs därför fokus på att energiinfrastruktur ska få utrymme och detta behöver hänga ihop i de olika planerna så det som finns med till exempel i översiktsplanen också fångas upp i detaljplanerna.

Ledningsutbyggnad och utbyggnad av starka noder i infrastrukturen är en förutsättning för stadsutvecklingen. Det gäller inte minst det mycket kraftigt ökande elbehov som ses framöver. Skånes Effektkommission slår fast att Skåne behöver bli självförsörjande till 50% för eleffektbehovet till 2030, att jämföra med nuvarande grad som är 15%, för att klara elektrifieringen. Det ställer stora krav på såväl tillkommande elproduktion som tillhörande infrastruktur såsom ledningar, transformatorer och fördelningsstationer.

Även utrymme för infrastruktur för utbyggnad av fjärrvärme blir en avgörande faktor i energiomställningen eftersom fjärrvärmens roll inom uppvärmningssegmentet är en avgörande faktor för att inte ytterligare öka eleffektbehovet, och en förutsättning för de prognoser som Skånes Effektkommission gjort. När fjärrvärmen produceras i kraftvärmeverk medger det dessutom samtidig produktion av el och en utökad fjärrvärmevolym i kommunen möjliggör därmed en utökad elproduktion från kraftvärme.

Kraftringen föreslår därför att ordningen i avsnittet Teknisk infrastruktur vänds så att systemen beskrivs först för att sedan presentera de olika energikällorna och ställningstaganden för dessa. Det är genom utbyggnad av systemen som förutsättningar för energiomställningen i grunden byggs.

Vindkraft
Kraftringen ser positivt på att kommunen ser möjligheter till etablering av både små- och storskaliga energiutvinningslösningar. Det är av stor vikt att det tillförs mer elproduktion i Skåne och här kan skånska kommuner agera proaktivt genom att kartlägga och peka ut lämpliga områden för elproduktion.

Kraftringen utgår från att Hörby kommuns kommande Energiplan för Hörby kommun kommer att fördjupa sig i frågor rörande energiutvinning och önskar framhålla att vi gärna ger inspel kring områden som vi ser som lämpliga för mer energiproduktion. I många fall är elnätet en begränsande faktor för var man kan lokalisera ny energiproduktion varför det perspektivet är viktigt att ha med sig. Här kan sannolikt verktyget som Kraftringen har varit med och utvecklat inom ramen för Skånes Effektkommission bidra till att tydliggöra hur förutsättningarna ser ut.

En viktig aspekt som Kraftringen önskar lyfta redan nu är att inte införa en begränsning som helt förhindrar byggande av energiutvinningslösningar på jordbruksmark. Hörby kommun består till stor del av jordbruksklassad mark och ett sådant begränsande kriterium riskerar att exkludera ytor där produktionsanläggningar, såsom solparker, kan samexistera med annan markanvändning alternativt nyttjas mer effektivt för samma syfte. Begreppet jordbruksmark är brett och inbegriper mark som odlas för livsmedelsproduktion, såväl som betesmark och mark där det växer energigrödor. För att exemplifiera kan betesmark även fortsatt nyttjas för samma ändamål och mark med energiskog producera ca tio gånger mer energi om energiskogen ersätts av solceller. Solparker med vertikala solpaneler, så kallade agrivoltaiska system, möjliggör även att odling och solproduktion kan kombineras.

Kraftringen noterar att delar av Hörby kommuns Vindbruksplan har inkorporerats i den föreslagna Översiktsplanen. Slättbygden utgör fortsatt den bygd inom kommunen som bedöms ha bäst förutsättningar för vindkraftsetablering. Kraftringen undrar emellertid om siffran 50 meter i den första punkten är korrekt eftersom det skulle innebära att endast gårds- och miniverk kan komma till stånd inom Slättbygden. Vidare ser Kraftringen en risk för att uppställda kriterier för vindkraftsbyggnation kan innebära större begränsningar än vad som avsetts i och med att skyddsvärda områden i form av t ex riksintressen och nya identifierade fornlämningar kan tillkomma. Det skulle kunna medföra att inte bara nyetablering utan också utbyte av befintliga verk omöjliggörs.

Sammanfattningsvis ser Kraftringen att det finns potential för både mer sol- och vindkraftsproduktion i Hörby kommun, något som innebär goda möjligheter att på sikt få till en bättre balans mellan elproduktion och elförbrukning. I dagsläget uppgår förbrukningen i kommunen till ca 150 GWh/år och produktionen till ca 35 GWh/år.

Riktlinjer för planläggning, tillstånds-, dispens- och lovgivning, tillsyn, yttranden samt drift
Vid nyetablering och exploateringsområden ska hänsyn ska tas till den plats teknisk anläggning till exempel vad en markkabel för elöverföring kräver under mark. Det är av största vikt att nya gatustråk inte blir för smala, att exempelvis placering av träd med växande droppzoner inte kommer in över ledningsstråk etcetera.

Vattenkraft
Kraftringen noterar att energisystemet är under förändring. Det är därmed inte givet att vattenkraftens andel av den totala elproduktionen i Sverige är av samma storlek 2035. Mängden el producerad av vattenkraft varier beroende på hur vått respektive torrt det specifika året är, vattenkraften producerar mellan 50-75 TWh/år.

Fjärrvärme - och fjärrkyla
Fjärrvärme och fjärrkyla är några av Kraftringens kärnverksamheter. Kraftringen bidrar gärna till att utveckla lösningar inom fjärrvärme och fjärrkyla, men även andra smarta värmelösning- eller kylalösningar inom större och mindre områden, fastigheter och byggnader. Fjärrvärme och närvärme ger möjlighet till effektiva och cirkulära lösningar, som till exempel tillvaratagande av överskottsenergi från industrier och andra verksamheter med värmeöverskott.
I tider med klimatförändringar blir kyla-lösningar allt viktigare. Här kan fjärrkyla vara ett kostnadseffektivt och resurseffektivt sätt att producera kyla till exempel till industrier, äldreboenden och andra verksamheter som är beroende av kyla. Kraftringen förordar därför att fjärrkyla inkluderas i översiktsplanen gärna under egen rubrik.

Energidistribution
Det är inte bara energiformen el som behöver distribueras, det kan även vara fjärrvärme, kyla eller förnybara gaser som biogas och vätgas. Kraftringen förordar därför att översiktsplanen inkluderar även andra energidistributionstekniker än el. I den pågående energiomställningen behöver alla energislag som kan distribueras inom större eller mindre områden och cirkulära sammanhang inkluderas i syfte att ge Hörby kommen en kostnads- och resurseffektiv palett av energilösningar för utveckling av näringsliv och samhälle. Distribution av energi i olika former tillhör Kraftringens kärnverksamhet. Kraftringen bidrar därför gärna i arbetet med att utveckla moderna, effektiva och digitala distributionslösningar för rätt energi, på rätt plats och vid rätt tillfälle. När det gäller eldistribution har Kraftringen stora möjligheter till att analysera förutsättningarna för innovativa lösningar kopplat till eldistributionsnätet i Hörby kommun då en stor del av det lokala elnätet ägs av Kraftringen.

Mobilnät och bredband
En förutsättning för utbyggnad av 5G nät i Hörby är ett robust fibernät som ansluter master och antenninstallationer till mobiloperatörernas kärn-nät. En aktiv utbyggnad av mobilnät och

bredband är en förutsättning för att utveckla ett modernt, resurseffektivt och digitalt näringsliv och samhälle. Kraftringen bidrar gärna i detta arbete.

Övriga kommentarer kopplat till teknisk infrastruktur
Kraftringen deltar gärna i arbetet med att utveckla tekniska försörjningsplaner kopplat till översiktsplanen. Vår erfarenhet är att en tidig samverkan, medan stadsplaneringen fortfarande är öppen för justeringar och anpassningar, gynnar den samordnade utrymmesplaneringen i staden med avseende på såväl teknisk infrastruktur som miljö- och naturvärden.

I planeringen av kvarter och stadsdelar finns många intressen att bedöma avseende utrymmesbehov – byggrätterna ska optimeras för attraktivitet, gestaltning av vägar ska anpassas för såväl trafikreglering som växtlighet (trivsel, klimat, naturvärden mm) och plats för teknisk infrastruktur i mark och grönområden ska utvecklas för olika syften för att nämna några.
Tillräckligt utrymme för den tekniska infrastrukturen i mark är en förutsättning för hållbar och långsiktig energiförsörjning. Att fjärrvärme och el kan förläggas rationellt utifrån framtida behov i stadsdelen bidrar till energioptimering, hushållning med resurser, möjlighet att omhänderta restvärme, och möjliggörande av fortsatt elektrifiering. Tillräckligt utrymme för fiberkablar möjliggör utveckling av den smarta staden. Tillräckligt utrymme vid framtida underhållsbehov är också en förutsättning för att minimera störningar och borgar för lång livslängd i infrastrukturen. För att dessa utrymmesbehov ska kunna samspela på bästa sätt med utrymmesbehoven för övriga intressen, inklusive växtlighet och naturvärden, är en tidig planering en viktig förutsättning.

Kraftringen deltar också gärna i ett fortsatt arbete med kartläggning av förutsättningar för olika typer av el- och övrig energiproduktion samt energidistribution. Det är flera aspekter som ska avvägas gällande lämplighet för energiproduktion på en plats. En viktig förutsättning vid placering av elproduktion är distributionsmöjligheterna för den producerade energin, dvs hur infrastrukturen ser ut alternativt vilka möjligheter som finns att utveckla infrastrukturen på platsen.

Klimatförändringar och klimatanpassning
Den energiomställning som pågår är till mångt och mycket driven av de konsekvenser ett förändrat klimat ger. Det förändrade klimatet ställer stora krav på klimatanpassning även på energi- och datakommunikationsinfrastrukturen. Kraftringen bidrar gärna i arbetet med klimatomställningen och anpassning av teknisk infrastruktur till ett förändrat klimat. Detta kan göras till exempel genom att vädersäkra infrastrukturen för stormar och översvämningar, kylalösningar som förhindrar överhettningsrisker för människor och verksamheter under värmeböljor eller digitala lösningar som anger om problem uppstår i delar av den tekniska infrastrukturen till följd av ett förändrat klimat.

Miljö, hälsa och säkerhet – Krisberedskap ur ett energiperspektiv
Erfarenheterna från kriget i Ukraina är att energisystemet är ett högt prioriterat mål i en kris- eller krigssituation. Baserat på omvärldsläget har Kraftringen fått ett myndighetskrav att till nästa höst redovisa beredskapsplaner för att kunna upprätthålla kärnverksamheten under viss tid och under höjd beredskap och/eller krig. Kraftringen kommer att behöva samarbeta med ägarkommunerna för detta arbete.

Som en följd av omvärldsläget har det också tagits initiativ för att återuppbygga Totalförsvaret. Kraftringen medverkar aktivt i våra ägarkommuners kris- och beredskapsplanering.

Genomförande och uppföljning
Kraftringen ser positivt på att Hörby kommun ämnar låta konkretisera genomförande och uppföljning av ”Översiktsplan 2035” i en åtgärds- och uppföljningsplan. Kraftringen deltar gärna i detta arbete i syfte att åstadkomma resurs- och kostnadseffektiva energi- och datakommunikationslösningar i det framtida Hörby som på ett sätt positivt gynnar måluppfyllelse för den politiska visionen Det rediga samhället.

Kommunens svar

Hörby kommun tackar för den positiva feedbacken på *Översiktsplan* 2035 och för Kraftringens engagemang och vilja att bidra med kunskap om utvecklingen av framtidens energi. Hörby kommun välkomnar fortsatt dialog om den här typen av frågor.

Utgångspunkt – Det rediga samhället
Hörby kommuns politiska vision ”Det rediga samhället” har reviderats av Kommunfullmäktige. Den politiska visionen bestod tidigare av fem fokusområden men har kortats ner till att nu bestå av tre fokusområden. De tre fokusområdena är *Blomstrande näringsliv, Ett gott liv* och *Levande Hörby*. Hörby kommun delar uppfattningen om att den tekniska infrastrukturen och digitala infrastrukturen är grundläggande för kommunens utveckling.

Planeringsförutsättningar
Avsnitt 3.5 *Mellankommunala frågor* har utvecklats med ett mer utvecklat resonemang bland annat kring teknisk infrastruktur och energifrågor.

Översiktsplan 2035 nämner elcyklar under avsnitt *14.2.2 Gång- och cykeltrafik* men Hörby kommun gör bedömningen att elcyklar inte används i så stor utsträckning i kommun i nuläget och att det därför inte är något som behöver tas hänsyn till i denna översiktsplan.

Avsnitt *3.4 Trender* har reviderats. Antalet trender som identifierats har minimerats från nio till fyra trender. Några av trenderna har slagits samman och några av trenderna som tagits bort bedöms snarare som konsekvenser av andra trender eller händelser i omvärlden. De trender som anses vara aktuella för *Översiktsplan 2035* är *Förändrad globalisering, Demografiska förändringar, Teknikutveckling* och *Förändrat säkerhetsläge.*

Avsnitt *15.2 Energianvändning* har utvecklats med en text som beskriver effektbrist och energieffektivitet. I texten omnämns bland annat EU:s nya direktiv om energieffektivitet.

Hållbar utveckling i Hörby kommun
Ställningstagandet om resurseffektivitet, cirkuläritet och återbruk, minskad klimatpåverkan i byggprocesser och i byggmaterial, livscykelperspektiv och resurseffektiv och energisnål byggteknik som till exempel passivteknik har utgått. Avsnitt *3.2 Hållbar utveckling i Hörby kommun* har kompletterats med underrubriken *3.2.1 Hållbar resursanvändning och livscykelperspektiv*. Texten belyser

vikten av att ha ett livscykelperspektiv i den fysiska planeringen och kopplar an till det nya ställningstagandet; Hörby kommun ska vid all fysisk planering utgå från ett livscykelperspektiv för att få en helhetsbild av ekonomiska, sociala och miljömässiga konsekvenser.

Näringsliv
Hörby kommun har sedan samrådstiden antagit *Näringslivsstrategi för Hörby kommun* och *Översiktsplan 2035* har uppdaterats med aktuell information.

Naturmiljö - Ekosystemtjänster och biologisk mångfald
Avsnitt 15.4 Digital infrastruktur har kompletterats med ett nytt ställningstagande för att inkludera biologisk mångfald. Hörby kommun gör följande ställningstagande: Hörby kommun ska verka för att utbyggnaden av den digitala infrastrukturen minimerar den negativa påverkan på naturmiljön, biologisk mångfald och ekosystemtjänster.

Teknisk infrastruktur
Dispositionen i avsnittet har reviderats och är nu som följande; *15.1 Energidistribution, 15.2 Energianvändning, 15.3 Energiproduktion, 15.4 Digital infrastruktur, 15.5 Vatten och avlopp, 15.6 Avfall och återvinning* med tillhörande underrubriker. Texterna under respektive rubrik har utvecklats efter information som Kraftringen delgivit i sitt yttrande.

Texterna i avsnitt *15. Teknisk infrastruktur* har utvecklats för att på tydligare belysa ett systemperspektiv och arbetet med att ställa om till ett fossilfritt samhälle.

Texten som handlar om energiproduktion har fått rätt rubrik och avsnittet benämns numera som *15.3 Energiproduktion*. Texten har även utvecklats för att belysa att elnätet i många fall en begränsande faktor för var man kan lokalisera ny energiproduktion.

Hörby kommun har sedan samrådstiden antagit *Energiplan för Hörby kommun 2024 – 2028* och *Översiktsplan 2035* har uppdaterats med aktuell information. *Energiplan för Hörby kommun 2024–2028* kan ses som ett strategiskt verktyg i kommunens arbete för att bidra till effektivare energianvändning i kommunorganisationens verksamheter, en trygg energiförsörjning för både kommunorganisationen och dess medborgare samt vägledning för en effektiv energidistribution. Energiplanen hanterar bland annat hur kommunen ser på energiutvinningslösningar på jordbruksmark.

Avsnitt *15.3.4 Fjärrvärme och fjärrkyla* har reviderats för att inkludera även fjärrkyla. Vidare har texten utvecklats för att belysa fördelarna med fjärrvärme och fjärrkyla.

Avsnitt *15.2 Energianvändning* har kompletterats med aktuell information om elförbrukning och elproduktion i kommunen.

Svenska kraftnät

Svenska kraftnät har tagit del av handlingarna för rubricerat ärende och har följande synpunkter:

Sammanfattning

Det är positivt att kommunen redogör för Svenska kraftnät befintliga anläggningar och planerade projekt i kommunen.

Svenska kraftnät arbetar sedan en tid tillbaka med en långsiktig utvecklingsplan för transmission- och regionnäten för el i Skåne län. Utifrån nu kända förutsättningar kan Svenska kraftnät inte utesluta att det finns ett behov av nya anläggningar för elöverföring i Hörby kommun. En viktig utmaning för att säkerställa framtida förstärkningar i transmissionsnätet är att frågan om markbehov är utredd. Det innebär att ledningsgator kan komma att behöva breddas i samband med ledningsförnyelser men också att ny mark kan behövas tas i anspråk inom kommunen.

Utifrån nu kända förutsättningar behöver 400 kV-ledningen mellan Hemsjö och Hurva förnyas. V1 och V2 är utpekade utbyggnadsområden i planen och ligger i direkt anslutning till ledningsgatan. Det är därför viktigt att översiktsplanen redovisar skäliga buffertavstånd mot ledningsgatan.

I översiktsplanen redovisar kommunen för identifierade mellankommunala intressen. Avsnittet behöver kompletteras med ett avsnitt om transmissionsnätet som också är ett mellankommunalt intresse.

Vad gäller redovisningen i Mark- och vattenanvändningskartan behöver kartan kompletteras med en redovisning av transmissionsnätet. Det ska tydligt framgå att anläggningarna tillhör transmissionsnätet för el. Transmissionsnätet för el går att hämta via Geodataportalen, www.geodata.se

Nuläge – Utbyggnadsplaner

I Hörby kommun har Svenska kraftnät fyra luftburna 400 kV-ledningar, en 300 kV-markkabel och en 400 kV-station. Anläggningarna tillhör transmissionsnätet för el och är viktiga för landets elförsörjning. Det är angeläget att dessa anläggningar även i framtiden kan förvaltas, repareras och underhållas, inklusive ombyggnation, enligt de krav och riktlinjer som gäller för elnätsverksamhet.

Utifrån nu kända förutsättningar behöver befintlig ledning som går mellan Hemsjö och Hurva byggas om inom 10–20 år. Ombyggnationen innebär att ledningen byggs med högre kapacitet jämfört med för 50–60 år sedan. Utifrån kända förhållanden i dagsläget blir ledningen något större och detta innebär att ledningsgatan behöver breddas. V1 och V2 är utpekade utbyggnadsområden i planen och ligger i direkt anslutning till ledningsgatan. Det är därför viktigt att översiktsplanen redovisar skäliga buffertavstånd mot ledningsgatan. För fortsatt utveckling och planering av dessa områden förutsätter Svenska kraftnät en tät dialog för att säkerställa fortsatt drift och underhåll av ledningen.

Utöver förvaltning av befintliga ledningar har Svenska kraftnät långt framskridna planer för en ny likströmsförbindelse (kabel) mellan Tyskland och Sverige som berör Hörby kommun. Förbindelsen bidrar till att trygga elförsörjning i södra Sverige genom en ökad importkapacitet från Tyskland. För närvarande väntar Svenska kraftnät på koncessionsbeslut från regeringen.
Svenska kraftnät vill slutligen upplysa om att i dagsläget utreds transmissionsnätets mark- och vattenanspråk för riksintresseanspråk inom totalförsvarets civila del enligt Miljöbalken (1998:808) 3 kap 9 § av Myndigheten för samhällsberedskap. Detta omfattar också transmissionsnätet i Hörby kommun.

För övergripande information rörande Svenska kraftnäts framtida planer för transmissionsnätet för el hänvisar vi till *Systemutvecklingsplan 2022-2031*. Detta dokument finns publicerat på vår webbplats: www.svk.se

Allmän information
Samråd ska hållas med Svenska kraftnät när åtgärder planeras inom 250 meter från transmissionsnätsledningar och stationer. Mer information om hur samråd med Svenska kraftnät går till finns på vår webbplats, www.svk.se

Ur ett elsäkerhetsperspektiv regleras avståndet mellan kraftledningar och olika verksamheter i Elsäkerhetsverkets föreskrifter ELSÄK-FS 2022:1. Föreskrifterna reglerar bland annat byggnation och vissa typer av verksamheter på upp till 100 meters avstånd från kraftledningar. Exempel på detta är verksamhet med brandfarliga och explosiva varor, upplag, parkeringsplatser, busshållplatser med mera.

Svenska kraftnät vill informera om att invid och under en kraftledning finns det risk för steg- och beröringsspänningar i marken. Det finns också elsäkerhetsrisker med att anlägga en metallisk konstruktion, t.ex. elstängsel och vindskydd med plåttak, i närheten av kraftledningar. Byggnader i närheten av transmissionsnätet för el kan behöva jordas exempelvis om väggar och tak är av plåt.

Magnetfält

Svenska kraftnät vill uppmärksamma om att utbyggnadsområden i närheten av ledningar kan medföra svårigheter vid eventuella framtida förändringar i transmissionsnätet.

Svenska kraftnät vill att kommunen tar motsvarande hänsyn vid planering av ny bebyggelse invid befintliga och planerade transmissionsnätsledningar som Svenska kraftnät gör vid byggnation av nya ledningar. För att säkerställa att myndigheternas rekommendationer uppfylls ska ny bostad- och skolbebyggelse placeras minst 130 meter från en 400 kV-ledning och 165 meter från två parallella 400 kV-ledningar. Schablonavstånden är baserat på ett årsmedelströmvärde och är att anse som en rekommendation till beslutande myndighet. För avstånd utifrån en eller flera parallellgående ledningars faktiska årsmedelströmvärde krävs en magnetfältsberäkning. Svenska kraftnät utför beräkningar för sina egna ledningar.

Hänsyn vid planering som påverkar elnätsstruktur
Etablering av storskalig elintensiv verksamhet ställer krav på elnätsstrukturen i regionen. Det elnät som behövs för att tillgodose behovet av el tas ofta för givet. I många områden i Sverige utnyttjas transmissionsnätet redan idag fullt ut stora delar av året. Därför kan det behövas investeringar för att möjliggöra ytterligare uttag av el från transmissionsnätet. Ledtiderna för att få till stånd nya kraftledningar är cirka 10 år, beroende på bland annat tillståndsprocesser kan det ta upp till 15 år innan en ny transmissionsledning är i drift. Stora elintensiva industri- eller infrastrukturetableringar måste således alltid föregås av noggrann planering och samverkan med områdets berörda elnätsägare. Det är regionnätsägaren som gör en initial bedömning av om verksamheten är så pass stor och elintensiv att det krävs förstärkningar på transmissionsnätsnivå. Efter den initiala bedömningen har regionnätsägaren och Svenska kraftnät en dialog om hur det önskade uttaget mest effektivt ska tillgodoses. Normalt behöver Svenska kraftnät alltid involveras vid etablering av verksamheter som förbrukar mer än 100 MW.

Kommunens svar

Utbyggnadsområdena V1 och V2, i samrådsförslaget, har reviderats. Avgränsningen för utbyggnadsområde V1 har gjorts om med hänsyn till en luftburen 400 kV-ledning och skäliga buffertavstånd mot ledningsgatan. Utbyggnadsområde V1 bedöms behövas med anledning av att områden med befintlig verksamhetsmark pekas ut för andra användningar såsom bostäder och service, och att det därmed finns ett behov av att omlokalisera verksamheter i strategiska lägen. Utbyggnadsområde V2, i samrådsförslaget, har utgått med anledning av områdets närhet till ledningsgata för transmissionsnätet. Två nya utbyggnadsområden V2 och V4, i granskningsförslaget, pekas ut i kommunens norra och nordöstra delar.

Avsnitt *3.5 Mellankommunala frågor* har uppdaterats med information om transmissionsnätet och vikten av mellankommunal samverkan kring eldistribution.

Mark- och vattenanvändningskartan har kompletterats med en redovisning av områden där hänsyn ska tas till utbyggnad av ledningsnätet.

Avsnitt *15. Teknisk infrastruktur* har uppdaterats med information som Svenska kraftnät delgivit om framtida utvecklingsplaner i transmissionsnätet vilket handlar om befintlig ledning som går mellan Hemsjö och Hurva samt om markkabel för Hansa Power Bridge.

Skanova AB

Skanova AB (Skanova) har tagit del av förslag till översiktsplan enligt ovan, och låter framföra följande:

Skanova önskar i ett tidigt skede medverka i planarbetet, det vill säga när detaljplanarbete påbörjas, för att få med befintliga ledningar i planeringsunderlaget. På så sätt kan oförutsedda hinder i planeringen som berör Skanovas nät undvikas för att få en smidigare och snabbare planprocess.

Om så önskas kan ledningarna skickas digitalt i dwg-format för att infogas på planeringsunderlaget. Kontakta https://www.ledningskollen.se

För ledningssamordning kontakta Skanova-Remisser-Malmo@teliacompany.com

Kommunens svar

Noteras. Hörby kommun arbetar med att involvera berörda aktörer, däribland ledningsägare, tidigt i detaljplaneprocessen.

Swedavia

Swedavia har inget att erinra gällande förslag till Översiktsplan 2035 för Hörby kommun i detta samrådsskede.

Kommunens svar

Noteras.

Bygg- och miljönämnden

Samrådsförslaget har granskats av Bygg- och miljönämnden. Granskningen har skett både mot det digitala dokumentet men även mot en PDF-kopia. I detta yttrande fokuserar vi på det digitala formatet då det är det format som ska användas för det färdiga dokumentet.

Bygg och miljönämnden vill lyfta fram nedanstående punkter för det fortsatta arbetet med den nya översiktsplanen.

Gemensamma punkter Bygg och miljö:

- Det digitala dokumentet är inte sökbart, vilket bedöms vara en nödvändighet.

- Det digitala dokumentet är lite svåröversiktligt och svår att navigera i under de olika rubrikerna. Som exempel kan nämnas den tematiska fördjupningen för Bostäder och bebyggelse, där det finns behov av att enkelt kunna navigera till ett specifikt utpekat utbyggnadsområde, men idag måste man bläddra igenom alla olika områden. Detta hade kunnat lösas med till exempel en så kallad dropdown-meny.

- Alla ställningstaganden och riktlinjer är idag utspridda i hela översiktsplanen. Dessa borde utöver detta samlas till ett eget kapitel för att enklare kunna läsas igenom om man vill ta del av alla ställningstaganden och riktlinjer för ett särskilt geografiskt område.

- En stor del av de digitala kartorna som är en del av den digitala översiktsplanen fungerade inte när vi tog del av dem. Dessa är oerhört viktiga instrument för att kunna läsa och tolka översiktsplanen, och får inte fallera. Det bör därmed finns möjlighet att ta del av kartor kopplade till dokumentet som inte är digitala utan som tydligt redovisar de områden och punkter som det hänvisas till.

- Flera av de kartor som fungerade var svåra att läsa, bland annat kartan över ljusföroreningar. Denna behöver ses över för läsbarhet men det behöver även tydliggöras om samma utpekade områden för ljusföroreningar även är en karta som visar tysta områden från vindkraft.

- I Mark- och vattenanvändningskartan bör det stå med en användarbeskrivning så att gemene man kan nyttja kartan fullt ut, till exempel genom att veta hur man tänder och släcker olika lager inom kartan.

- Under kapitlet **Planeringsförutsättningar, Mellankommunala frågor, Vindkraft** nämns endast planering och bygglovsgivning som en dialogpunkt, men även annan lagstiftning så som Miljöbalken berörs. Denna del bör ses över.

Punkter avseende Bygg:

- Under kapitlet **Planeringsförutsättningar, Mellankommunala frågor, Ställningstaganden** lyfts att kommunen ska vid bland annat lovgivning som påverkar mellankommunala frågor alltid samverka med kommun/kommuner samt berörda myndigheter. Detta bedöms vara ett väldigt hårt ställningstagande, och vi bedömer att det istället bör stå att man vid behov ska samverka med andra kommuner och myndigheter. Det är även otydligt om det enbart är de mellankommunala frågor som finns med i kapitlet eller om det även berör andra mellankommunala frågor som skulle kunna bli aktuella.

- Under kapitlet **Utvecklingsstrategi, Bebyggelse, Ställningstaganden** finns ett ställningstagande om att bebyggelse ska prioriteras till Hörby tätort, de lokala kärnorna och byarna i omlandet. Vi saknar ett ställningstagande gällande hur utvecklingsstrategin för bebyggelse ute på landsbygden ska se ut.

- Under kapitlet **Riksintressen, Ställningstaganden** står det att alla riksintressen ska ha företräde framför ett enskilt intresse för exploatering. Detta är en väldigt hård skrivning, och bör istället ändras så att riksintressen ska ha företräde framför ett enskilt intresse, om det inte är så att riksintresset inte påverkas eller skadas. Detta kan annars bli ett onödigt hinder vid framtida lovgivning.

- Nedan punkter har lyfts från **Tematisk fördjupning, Bostäder och bebyggelse**:
    - Gemensamt för alla **Ställningstaganden** för hela kapitlet är att kommunen ska verka för att nya byggnader och exploateringsprojekt ska använda till exempel energisnål byggteknik, minska klimatpåverkan i byggprocessen, använda klimatsmarta byggmaterial med mera. Vi vill lyfta att det är ställningstaganden som kommunen främst kan nyttja när kommunen själv bygger. Detta då det vid lovgivning inte är möjligt att kräva in mer av en exploatör än vad då gällande lagstiftning kräver.

    - Under rubriken **Hörby tätort, Riktlinjer** står det att i samband med detaljplanering och bygglov ska man öka tillgängligheten till grönområden i form av att skapa tydliga kopplingar mellan den bebyggda miljön, ortens parker och det omkringliggande landskapet. Vi vill lyfta att huvuddelen av denna typ av markplanering måste ske i samband med detaljplanering. Detta då endast en liten del kan styras i bygglovet.

- Gemensamt för alla S**tällningstaganden** för **De lokala kärnorna** är en bra tydlighet gällande prioritering av jordbruksmark samt en tydlighet gällande en större hänsyn till jordbruksmark och vad som bedöms vara C-anläggningar. Vi ifrågasätter dock varför ställningstagandet till C-anläggningar endast finns med för Östraby-Västerstad, och inte för andra lokala kärnor?

- I kapitlet **Arkitektur och gestaltad livsmiljö, Hörby tätort, Ställningstaganden** anges att kommunen restriktivt ska pröva ny bebyggelse som gör avtryck i samtiden eller som står i kontrast till lokal byggnadstradition. Villkor för vilka byggnader som får lov att prövas i samband med till exempel bygglov är inte något som kommunen kan ta ställning till i en översiktsplan, utan finns tydligt beskrivet i Plan- och bygglagen. Om syftet med meningen är att kommunen i vissa områden vill se att byggnader mer ska anpassas till en viss byggnadsstil eller områdeskaraktär bör detta beskrivas istället.

- I kapitlet **Arkitektur och gestaltad livsmiljö, Hörby tätort, Ställningstaganden** finns ett antal ställningstaganden som bedöms som otydliga. Till exempel anges att om- och tillbyggnader ska bevara karaktäristik i den tidstypiska arkitekturen och den tidens formspråk och ideal. Det är dock otydligt vad det är som styr vilken tidstypisk arkitektur som menas, är det byggnaden som byggs om/till eller är det någon annan faktor? Mycket är underförstått och därmed lätt att misstolkas, och ställningstagandena bör därmed ses över i sin helhet i hur de skrivs fram. Det står även att *Hörby kommun ska*, innebär detta att resten av medborgarna inte behöver följa dessa ställningstaganden?

- I kapitlet **Arkitektur och gestaltad livsmiljö, Hörby tätort, Riktlinjer** skrivs att det vid bygglov ska tas fram en kulturgeografisk landskapsanalys när loven berör exempelvis kulturhistoriskt värdefulla byggnader. Vi ser det som problematiskt att i Översiktsplanen ställa krav på vilket underlag som ska krävas in vid en lovprövning, utan detta bör anpassas från varje ärendes förutsättningar. En kulturgeografisk landskapsanalys bedöms inte heller vara ett dokument som är anpassat till ett bygglovs skala, utan bör då istället vara till exempel en byggnadsantikvarisk förundersökning med en konsekvensbeskrivning.
- Det bedöms som mycket positivt att värdefulla byggnader och miljöer ska pekas ut och skyddas vid framtida detaljplaneläggning i både tätorten och kommunens byar.

- I kapitlet **Arkitektur och gestaltad livsmiljö, Ställningstagande** och **Riktlinjer** i alla delar utom för Hörby tätort står det under ställningstaganden att kommunen restriktivt ska pröva ny bebyggelse som gör avtryck i samtiden. Men under riktlinjer står det sedan att ny bebyggelse ska tillåtas att göra avtryck i samtiden eller stå i kontrast till lokal byggnadstradition. Dessa står i direkt motpoler till varandra, och det bör ses över och tydliggöras vilka ställningstaganden kommunen vill göra i översiktsplanen gällande samtida arkitektur.

Punkter avseende Miljö:

- Under **Planeringsförutsättningar, Mellankommunala frågor, Vindkraft**, står följande ”Det är därför viktigt med dialog i samband med planering och bygglovsgivning av vindkraftverk i gränstrakterna”. För att inkludera även eventuella miljötillstånd och beslut om försiktighetsmått så bör meningen omformuleras.

- Under **Tematiska fördjupningar, Teknisk infrastruktur, Dagvatten**, Ställningstagande: ”Hörby kommun ska arbeta enligt kommande *Vattentjänstplan”* anser Bygg och miljö att man bör undersöka om dagvattenstrategin som är under framtagande kommer att vara en del av den nya vattentjänstplanen. Vidare bör man kontrollera kolla att ställningstagandenas formuleringar ligger väl i linje med vad som kommer att stå i den nya dagvattenstrategin.

- Under **Tematiska fördjupningar, Teknisk infrastruktur, Avloppsvatten, Enskilt avlopp**. Beskrivande text bör omformuleras. Följande meningar; ”Vid åläggande om åtgärd för enskilt avlopp behöver man som fastighetsägare ta reda på om den egna fastigheten omfattas av normal eller hög skyddsnivå. Denna bedömning görs av kommunens handläggare utifrån fastighetens närhet till känsliga områden.” behöver ses över, tydliggöras och anpassas efter tillsynsmyndighetens arbetssätt. Bedömning görs när ansökan inkommit och åtgärder kan innebära mindre förändringar som ej kräver en ny bedömning. Man bör konsekvent använda ett begrepp, vi anser att begreppet Små avlopp bör användas. I ställningstaganden används begreppet ”enskilda små avlopp”, detta bör ändras till enbart små avlopp. I meningen ”Kommunen ska utifrån tillsynsplanen för enskilda avlopp se till att enskilda avlopp som inte uppfyller dagens krav på rening åtgärdas.” bör man skriva enbart tillsynsplanen då vi ej har en särskild tillsynsplan för små avlopp.

- Under **Tematiska fördjupningar, Miljö, hälsa och säkerhet, Skyddsavstånd till verksamheter**. Från andra stycket, beskrivande text om miljöfarlig verksamhet bör ses över. Bland annat finns meningen ”…det är Länsstyrelsen som har tillsynsansvar för miljöfarliga verksamheter…” Denna mening är felaktig, tillsynsansvaret kan ligga både hos Länsstyrelsen och kommunen. Beskrivning av indelning av miljöfarlig verksamhet bör även innefatta icke-anmälningspliktiga verksamheter (så kallade U-verksamheter). Beskrivning av miljöfarliga verksamheter anser vi bör anpassas efter Hörby kommun. Till exempel nämna sådana verksamheter som finns inom kommunen.

- Under **Tematiska fördjupningar, Miljö, hälsa och säkerhet, Mikroplaster**. Vi anser att man bör ta försäljningsförbudet i beaktande under kapitlet om mikroplaster. Försäljningsförbudet träder i kraft vid olika tillfällen för olika produkter, till exempel börjar förbudet av granulat som används i konstgräsplaner att gälla efter 8 år, medan försäljningen av löst glitter, med vissa undantag, förbjuds den 17 oktober 2023. Vidare anser vi att man i ställningstagandet bör lyfta försäljningsförbudet.

- Vi anser att man ska ta en diskussion om de Nationella folkhälsomålen och målområden ska tas upp i översiktsplanen. Målområde 5: Boende och närmiljö kan vara relevant för översiktsplanen.

- Vi anser att man ska ta en diskussion om de Lokala hälsoskyddsföreskrifter ska tas upp i översiktsplanen.

Kommunens svar

Gemensamma punkter Bygg och miljö:

Översiktsplan 2035 är en digital översiktsplan, med text och interaktiva kartor i en storymap (kartberättelse). Det finns för närvarande begränsningar i den digitala plattformen som omöjliggör vissa åtgärder som att exempelvis förbättra navigering och möjligheten att söka i översiktsplanen. Hörby kommun håller sig informerad om uppdateringar i programvaran som kan förbättra tillgängligheten för användaren. Avsnitt *Läsanvisningar* har kompletterats med text om hur användaren navigerar i storymap, i kartor och i mark- och vattenanvändningskartan. Rubriker och underrubriker har kompletterats med siffror för lättare navigering och hänvisning till översiktsplanen.

Ställningstaganden och riktlinjer presenteras under respektive avsnitt. Därutöver kompletteras *Översiktsplan 2035* med en bifogad fil som innehåller en sammanställning av alla ställningstaganden och riktlinjer. Den bifogade filen hittas under avsnitt *Bilagor*.

Samtliga kartor i *Översiktsplan 2035* har setts över och vid behov uppdaterats för att förbättra läsbarhet och navigering. Kartorna är interaktiva och presenteras i den digitala storymapen. Översiktsplanen kommer inte att kompletteras med icke digitala kartor.

Mark- och vattenanvändningskartan har setts över och vid behov reviderats gällande exempelvis avgränsningar. Vidare har mark- och vattenanvändningskartan uppdaterats med begränsningslinjer samt nytt visningsläge med tillhörande information om hur man navigerar och använder kartan. Mark- och vattenanvändningskartan har bearbetats i enlighet med ÖP-modellen 2.1.

Mark- och vattenanvändningskartan har reviderats sett till bland annat

- nya avgränsningar för utpekade utbyggandsområden
- områden där hänsyn ska tas till utbyggnad av ledningsnätet
- ny markanvändning för E22 (transportinfrastruktur) inklusive vägområde och område för utbyggnad av motorväg
- en säkerhetszon för framtida anläggning för produktion av biogas.

Avsnitt *3.5 Mellankommunala frågor* har reviderats och omstrukturerats för att följa samma disposition som de allmänna intressena. Detta innebär att en del rubriker har kompletterats med underrubriker och att några rubriker slagits samman med andra, exempelvis har avsnitt *3.5.5.3 Gång- och cykelvägar* blivit en underrubrik till *3.5.5 Transportinfrastruktur och transportsystem*. Innehåller under respektive rubrik har utvecklats med mer information och har i vissa fall fått ett bredare innehåll, exempelvis att avsnitt *3.5.1 Näringsliv* numera omfattar mer än bara besöksnäring.

Punkter avseende Bygg:
Mellankommunala frågor

Avsnitt *3.5 Mellankommunala frågor* har reviderats och omstrukturerats för att följa samma disposition som de allmänna intressena. Ställningstagandet har reviderats. Hörby kommun gör följande ställningstagande kopplat till mellankommunala frågor:

- Hörby kommun ska samverka med kommuner, myndigheter och andra aktörer kring mellankommunala frågor för en hållbar samhällsutveckling.

Utvecklingsstrategi

Utvecklingsstrategin *Lokal flerkärnighet* beskriver var och hur Hörby kommun ska fortsätta utvecklas. Utvecklingsstrategin sätter ramarna för att skapa en funktionell och hållbar bebyggelseutveckling. I sig innebär det att bebyggelse lokaliseras utifrån principen att det ska vara nära mellan bostad, arbete, service, rekreation och att utveckling sker i kollektivtrafiknära lägen.

Hörby kommun gör följande ställningstagande kopplat till utvecklingsstrategin:

- Hörby kommun ska för ett effektivt markutnyttjande och god hushållning prioritera bebyggelseutveckling till följande geografiska områden
    - 1. Hörby tätort
    - 2. De lokala kärnorna (Östraby – Västerstad, Ludvigsborg, Önneköp – Långaröd och Killhult)
    - 3. Byarna i omlandet (Ringsjöstrand, Osbyholm, Lyby, Södra Rörum, Satserup, Äspinge, Korsholm – Norra Västerstad, Askeröd och Dala)

Riksintressen

Avsnitt *5. Riksintressen* har reviderats och utvecklats för att tydligare redovisa hur berörda riksintressen ska tillgodoses. Tidigare ställningstagande har utgått och alla riksintressen har fått ett ställningstagande kopplat till sig som synliggör hur kommunen avser att tillgodose riksintresset.

Tematisk fördjupning, Bostäder och bebyggelse

Alla ställningstaganden och riktlinjer har setts över och vid behov uppdaterats och reviderats.

Ställningstagandet om energisnål byggteknik, minskad klimatpåverkan i byggprocessen och att använda klimatsmarta byggmaterial har utgått.

Riktlinjen gällande hänsyn till jordbruksmark och C-anläggningar har lagts till för alla lokala kärnor.

Avsnittet *Arkitektur och gestaltad livsmiljö* har utgått. Delar av texten har inarbetats i avsnitt *7.1 Bebyggelse* samt i avsnitt *12. Kulturmiljö*. Hörby kommun har tagit hänsyn till Bygg och Miljös synpunkter kring ställningstaganden och riktlinjer i revideringen och formuleringen av nya ställningstaganden och riktlinjer. Hörby kommun arbetar för närvarande med ett kommunövergripande kulturmiljöprogram som förhoppningsvis kan utgöra ett gott stöd i framtida kulturmiljöbedömningar.

Punkter avseende Miljö:

Mellankommunala frågor

Avsnitt *3.5 Mellankommunala frågor* har reviderats och omstrukturerats för att följa samma disposition som de allmänna intressena. Texterna har reviderats.

Teknisk infrastruktur - Dagvatten
Ställningstaganden och riktlinjer kopplat till vatten, spillvatten och dagvatten har stämts av med Mittskåne Vatten. Det pågår arbete med framtagande av en Vattentjänstplan samt en Dagvattenstrategi. Dagvattenstrategin kommer att bli ett fristående dokument och därmed inte vara en del av Vattentjänstplanen.

Teknisk infrastruktur – Enskilt avlopp
Texten om enskilda avlopp har reviderats enligt information från Bygg och miljö. Begreppet som kommer att användas i sammanhanget är enskilda avlopp eller enskilda avloppsanläggningar, inte små avlopp.

Miljö, hälsa och säkerhet – Skyddsavstånd till verksamheter
Avsnitt *18.4 Miljöfarliga verksamheter* har reviderats enligt information från Bygg och miljö. Förtydligande har gjorts gällande tillsynsansvar och beskrivningen av miljöfarliga verksamheter har anpassats till Hörby kommun genom att ge exempel på sådana verksamheter som finns i kommunen. Vidare har avsnittet kompletterats med beskrivning av icke-anmälningspliktiga verksamheter (U-anläggningar). Avsnittet har även kompletterats med underrubriken *18.4.1 Lokala hälsoskyddsföreskrifter* som beskriver vad dessa innehåller.

Miljö, hälsa och säkerhet - Mikroplaster
Avsnitt *18.8 Mikroplaster* har kompletterats med information om försäljningsförbud för mikroplaster och kemiska produkter med avsiktligt tillsatta mikroplaster.

Övrigt
Översiktsplan 2035 kommer inte att hantera de Nationella folkhälsomålen.

Sektor Livsmiljö

Sektor Livsmiljö har läst översiktsplan 2035 och har inget att kommentera det som står i översiktsplanen.

Kommunens svar

Noteras.

Hörby kommuns Industrifastighets AB (Hifab)

Hörby kommuns Industrifastighets AB ställer sig bakom Näringslivsrådets synpunkter gällande Översiktsplan 2035 Hörby kommun.

Kommunens svar

Noteras.

Hörbybostäder AB

Sidan 22/ Klimatförändringar.

Klimatförändringar har och kommer fortsatt att ha stor påverkan på samhället och det gäller från global till lokal nivå. För att möta klimatförändringarna behöver utsläppen av växthusgaser minska kraftigt, samtidigt som samhället anpassas till nya förutsättningar. I framtiden kommer det bli både blötare och varmare, och det kommer att vara stora säsongsvariationer. Under vintern kommer det regna mer med stor risk för översvämningar, medan det på sommaren kommer vara varmt med stor risk för bland annat torka och markbränder. Det kommer också bli fler och värre extrema väderhändelser såsom skyfall och värmeböljor. Klimatförändringarna påverkar också den biologiska mångfalden negativt som människans möjligheter att nyttja de ekosystemtjänster som naturen ger oss. Det påverkar också samhällets förmåga att hantera förändringar. Klimatförändringarna förväntas resultera i nya flyktingströmmar och förändrade flytt mönster hos människor, när tidigare bebodda områden inte längre är lämpliga. Klimatförändringarna kommer att vara mer eller mindre kännbara i alla samhällssektorer.

Hörbybostäder tycker att texten är överdriven. Det är ju Hörby kommun det gäller.

Sidan 23/ Skillnader i livsvillkor samt ökad polarisering.

Den ekonomiska standarden har ökat stadigt i Sverige men ökningen är ojämnt fördelad. De ekonomiska skillnaderna har ökat mellan de som har arbete och de som inte har det, men även mellan människor som har arbete. Det syns framför allt genom en uppdelning av medelklassen. Denna uppdelning drivs övervägande av två trender: teknik som ersätter jobb, och brist på investeringar i innovation för att skapa nya jobb. Samtidigt finns även tydliga skillnader i livsvillkor bland yngre och äldre generationer, mellan stad och landsbygd samt mellan de som är födda i Sverige och de som är födda utomlands. Skillnader i livsvillkor förstärks ytterligare genom den geopolitiska och ekonomiska osäkerheten i världen, vilket i sin tur ger en ökad polarisering i samhället.

Hörbybostäder tycker texten är för hela landet. Ingen anpassning till Hörby.

Sidan 31/ Förbränning av fossila bränslen står för det största bidraget till växthuseffekten både i Sverige och övriga världen.

Det finns delade meningar om detta. Man kan skriva att fossila bränslen står för en stor del av växthuseffekten.

Sidan 43/ I kombination med en stor inflyttning bidrar detta till att Skåne kommer att ha en stark befolkningstillväxt de närmsta åren.

Samma skrivning. Tvärsäkert med stor inflyttning och vad gäller för Hörby?

Sidan 45/I scenario 1, trendbaserad prognos, förvänts befolkningen öka i Hörby tätort, Killhult, Östra Sallerup – Ormastorp, Ludvigsborg, Södra Rörum och Äspinge – Satserup.
Befolkningsökning sker framför allt i åldersgrupperna 15–24 år, 36–48 år och 78 år och äldre. En minskning i antal personer mellan år 2021 och 2035 ses framför allt i åldersgrupperna 30–34 år och 55–58 år.

I scenario 2, byggbaserad prognos, förvänts befolkningen öka i Hörby tätort, Östraby – Västerstad, Önneköp, Killhult, Östra Sallerup – Ormastorp, Ludvigsborg, Södra Rörum och Äspinge – Satserup. Befolkningsökning sker i de flesta åldersgrupperna. En minskning i antal personer mellan år 2021 och 2035 ses framför allt i åldersgrupperna 30–34 år.

Hörbybostäder tror att befolkningen kommer att öka i Hörby tätort, men i byarna är det tveksamt med någon ökning.

Sidan 50/ Vidare är människor även olika och har olika behov, och jämställdhet innebär att allas behov värderas lika högt.

Det är viktigt att samhället som helhet har en variation av verksamheter och platser för olika behov och att olika behov prioriteras lika mycket. Närhet, tillgänglighet och kommunikationer påverkar i vilken grad människor kan ta del av samhällets funktioner och service.

Det är väldigt generellt skrivet. Med denna skrivning skall kommunen bidraga med pengar till både fotboll och ridsport, golf m.m.

Sidan 51/ Ställningstaganden

- Hörby kommun ska möjliggöra för ett bostadsbyggande som svarar upp mot en befolkningsökning på 4,5 procent och ett hushållsbehov på 7,4 procent motsvarande 530 hushåll, men samtidigt ha en beredskap för en befolkningsökning på 12,8 procent fram till år 2035 genom att ha en planberedskap för bostäder, service och verksamheter.

”ska möjliggöra”. Bättre skrivning är sträva efter!!

Generellt känner Hörbybostäder att mycket av texten är kopierat från andra kommuner (större), Länsstyrelsen eller intresseorganisationer.

Det är viktig att all text är anpassad till Hörby kommun, både när det gäller storlek och befolkning.

Mycket är skrivet med ”skall” eller att sammanhangen är glasklara. Verkligheten kommer inte att se ut på det sättet. Använd t.ex. sträva efter i stället för skall.

Sidan 54/ Bostad och bebyggelse
Ställningstagande: Hörby kommun skall medverka till att mark utnyttjas effektivt, därför förordar Hörby kommun förtätning av grönområde tex Hörby väster framför exploatering av jordbruksmark.

Sidan104/ Arkitektur och livsmiljö.
Ställningstagande, Punkt 2. Hörby kommun skall bevara, vårda, utveckla … befintlig bebyggelsestruktur skall ligga till grund för skala, fasadutformning, materialval och färgsättning. Är rent för styrande.
Hela stycket bör strykas, även de i övriga byar och ersättas med:

Riktlinjer för planläggning första punkten. Ny bebyggelse bör anpassas och utgå från platsens identitet, befintlig bebyggelsestruktur och omkringliggande bebyggelse, men också tillåts göra avtryck av nutiden eller stå i kontrast till lokal byggnadstradition.

Sidan 144/ / Ställningstagande:
Hörby kommun vill bevara och skydda större sammanhängande grönområde, vilket blir motstridigt mot att förtäta delar av grönområden t ex Hörby väster.

Kommunens svar

Sida 22. Avsnitt *3.3 Klimatförändringar* belyser en planeringsförutsättning som påverkar Hörby kommuns utveckling nu såväl som i framtiden. Informationen i texten är fakta och det är viktigt att kommunen arbetar proaktivt. Hörby kommun gör följande ställningstagande kopplat till klimatförändringar:

- Hörby kommun ska för ökad robusthet arbeta med att klimatanpassa och minska klimatpåverkan i samhället och den egna organisationen.

Sida 23. Texten har utgått. Avsnitt *3.4 Trender* har reviderats. Antalet trender som identifierats har minimerats från nio till fyra trender. Några av trenderna har slagits samman och några av trenderna som tagits bort bedöms snarare som konsekvenser av andra trender eller händelser i omvärlden. De trender som anses vara aktuella för *Översiktsplan 2035* är *Förändrad globalisering, Demografiska förändringar, Teknikutveckling* och *Förändrat säkerhetsläge.*

Sida 31. Att förbränning av fossila bränslen står för det största bidraget till växthuseffekten både i Sverige och övriga världen, är vedertagen fakta.

Sida 43 och sida 45. Hörby kommun tar fram befolkningsprognoser och olika behovsprognoser för att följa både folkmängden och den demografisk utvecklingen i kommunen. Under 2022 och 2024 tog Hörby kommun fram två olika befolkningsprognoser, en byggbaserad prognos och en trendbaserad prognos. Oavsett val av prognosmodell för perioderna 2022–2035 och 2024–2040 kommer befolkningen i Hörby kommun att öka. Avsnitt *3.6 Demografisk utveckling* beskriver befolkningsutvecklingen i Skåne och Hörby samt hur Hörby kommun arbetar med befolkningsprognoser och den demografiska utvecklingen.

Sida 50. Texten belyser vad jämställdhet innebär. Det finns inga ställningstaganden i texten som säger att kommunen ska bidra med pengar till olika verksamheter eller föreningar.

Sida 51. Ställningstaganden har utgått. Hörby kommun gör följande ställningstaganden kopplat till demografisk utveckling och bostadsbyggande:

- Hörby kommun ska följa den demografiska utvecklingen i kommunen och årligen ta fram befolkningsprognoser och vid behov olika behovsprognoser och flyttstudier.

Sida 104. Avsnittet *Arkitektur och gestaltad livsmiljö* har utgått. Delar av texten har inarbetats i avsnitt *7.1 Bebyggelse* samt i avsnitt *12. Kulturmiljö*.

Sida 144. *Detaljplan för del av Hörby 45:1, Hörby väster* är en pågående detaljplan. Synpunkter på detaljplanen hanteras inom ramen för detaljplaneprocessen.

Mellanskånes Renhållnings AB (MERAB)

MERAB har inget att erinra mot förslaget.

Kommunens svar

Noteras.

Mittskåne Vatten AB

Synpunkter på översiktsplan

För en fungerande översiktsplan behöver VA-försörjningen tas hänsyn till. Mittskåne Vatten har med intresse gått igenom översiktsplanen med tillhörande miljökonsekvensbeskrivning och har nedanstående synpunkter.

I och med att VA-försörjningen är en väsentlig del i översiktsplanen ställer sig Mittskåne Vatten gärna till förfogande för gemensam genomgång av våra kommentarer under granskningsarbetet.

Disposition

Mittskåne Vatten anser att de olika underrubrikerna är svåra att överblicka. I miljökonsekvensbeskrivningen var avsnitten numrerade och var därmed enklare att följa.

Nomenklatur

Mittskåne Vatten skrivs med inledande versaler. Detta behöver justeras i hela dokumentet.

På några ställen används ordet avlopp, där det istället skulle heta spill. T.ex. avloppsvattenledningar samt dagvattenledningar, där ska det heta spillvatten- och dagvattenledningar eftersom begreppet ”avlopp” inkluderar både spillvatten och dagvatten.

Markanvändningskartan

Mittskåne Vatten uppfattar markanvändningskartan i Storymap som svårtolkad. Det gör det svårt för Mittskåne Vatten att övergripande bedöma möjlighet till VA-försörjning i de utpekade områdena. Det framgår inte heller hur många bostäder som respektive utbyggnadsområde kan inrymma. Det är en relevant uppgift för att längre fram bedöma möjlighet till VA-försörjning och eventuella åtgärder.

Det hade varit bra att få kartan i ÖP:n som ett kartlager. På så sätt kan Mittskåne Vatten jämföra de olika utbyggnadsområdena med befintlig VA-system.

Utbyggnadsområden i Hörby tätort - övergripande kommentar

Under avsnittet om utbyggnadsområden i Hörby tätort nämns det att befintlig infrastruktur kan användas. Mittskåne Vatten vill poängtera att möjligheten att använda befintliga VA-system i samband med en exploatering måste kontrolleras genom en modellkörning. Om inte detta görs går det inte att svara på om det finns kapacitet (spill-, dag- och dricksvatten) i befintligt ledningsnät för en utökad belastning som en ny exploatering medför. Detta resonemang gäller för alla utbyggnadsområden.

Under avsnittet om utbyggnadsområde V1 och V2 är detta beskrivet på ett bra sätt. Dock saknas aspekten av dagvatten. ”För att en exploatering av områdena ska vara möjlig behöver man utreda möjligheterna att kunna nyttja det kommunala vatten- och avloppsnätet”.

Utbyggnadsområden i Hörby tätort - kommentarer för olika utbyggnadsområden

Det behöver tas hänsyn till att det går VA-ledningar genom område SB1 och SB2.

Texten om område SB3 är motsägelsefullt avseende om det ligger i en lågpunkt eller inte. Detta behöver förtydligas.

Område SB4 behöver förtydligas då det ligger angränsande Hörby vattenverk. Mittskåne Vatten önskar att en närmare dialog förs avseende hur planerna i områden kan påverka den framtida driften och utbyggnaden av Hörby Vattenverk.

Under områden U3 går det att tolka det som att det finns verksamhetsområde för vatten och avlopp. Det finns inte verksamhetsområde för varken spill, vatten eller dagvatten i område U3.

Befolkningsutveckling
Mittskåne Vatten ser en utmaning i det stora spannet i den framtida befolkningsprognosen då den är avgörande för dimensioneringen av de framtida VA-systemen. VA-systemen får varken vara över- eller underdimensionerade. Ett överdimensionerat ledningsnät kan orsaka långa uppehållstider i ledningsnätet vilket kan påverka dricksvattenkvaliten i dricksvattennätet och luktproblematik i spillvattennätet. Ett vatten- eller avloppsreningsverk dimensionerat för en högre befolkningsprognos än utfallet kan skapa driftproblem med en onödigt hög investeringskostnad. Detta går dock att lösa genom att en dimensionering görs för det lägre spannet men med plats för komplettering för en utökad kapacitet längre fram beroende på hur befolkningsprognosen faller ut. På så sätt utgår vi från att dimensionera för en befolkningsökning på 4,5 % men att har en beredskap på 12,8 %. Detta behöver förankras med kommunen vid större investeringsprojekt där befolkningsprognosen är avgörande för genomförande.

VA-utbyggnadsområden
Vi saknar kommunens inriktning kring kommunens mindre orter som idag ligger utanför verksamhetsområde för allmänna vattentjänster. Vissa av dessa områden har tidigare pekats ut som VA-utbyggnadsområden då de uppfyller krav för allmänna vattentjänster, så kallade § 6-områden. Hur ser kommunen på områden med fritidshus, tillåts en permanentning här? Finns det planer på att omvandla dessa områden? Finns det t.ex. begränsningar gällande att bygga villor i området.

Dagvattenhantering
Mittskåne Vatten föreslår att inte hänvisa till den gällande dagvattenpolicyn i översiktsplanen då denna är under bearbetning och kommer att ersättas med en ny dagvattenstrategi under 2024. Det är problematiskt att hänvisa till befintlig dagvattenpolicy då den baseras på punkter som inte är gällande, t.ex. att dagvatten ska fördröjas på fastighetsägarens mark, vilket är något som vi inte kan kräva i detaljplanearbetet.

Under respektive utbyggnadsområde står att en dagvattenutredning bör göras. Mittskåne Vatten vill understryka att en VA-utredning avseende alla vattenslag (även spill- och vatten) behöver göras vid all planläggning där även dagvattenhanteringen ska ingå.

Nedan redogörs kommentarer för ett antal olika avsnitt i dokumentet.
Avsnitt - Vattenmiljö

Under övergödningsproblematik står det att 20 % av fosforn som når Ringsjön kommer från enskilda avlopp. Mittskåne Vatten anser att det kan vara missvisande att bara ange en källa till övergödning.

Avsnitt - Vattenförekomster
Det saknas tabellbeskrivning för figurerna i detta avsnitt. Avsnitt - Miljögifter i dricksvatten Mittskåne Vatten önskar att detta avsnitt bearbetas om. Det går att tolka texten som att vi har miljögifter i vårt dricksvatten. Det stämmer inte.

Avsnitt – Brunare
vatten Mittskåne Vatten önskar att sista meningen förtydligas. Idag har vi inte problem med brunifiering då vi inte använder ytvatten som råvatten till dricksvattenproduktionen. Men brunifiering kan även påverka sjöarnas ekosystem. Ringsjön är även reservvattentäkt till Sydvatten.

Avsnitt – Vatten och avlopp
Första meningen i andra stycket behöver nog formuleras om, det är svårt att förstå vad den innebär.

Avsnitt – Dricksvatten
Mittskåne Vatten önskar lite justeringar i texten om dricksvatten. Det har tagits fram ett förslag på ny text som biläggs detta yttrande.

Avsnitt - Kommunalt vatten
Mittskåne Vatten anser att sista stycket behöver omformuleras. Att det inte finns en vattentäkt med reservfunktion eller överkapacitet innebär inte att rent vatten inte kan garanteras.

Avsnitt – Dagvatten
Under det tredje stycket står att Hörby tätort har historiskt haft problem med att dagvattensystemen blivit överbelastade eller inte haft tillräcklig kapacitet vilket orsakat översvämning. Mittskåne Vatten undrar om detta varit ett stort problem eller hänt enstaka gånger.

Under ställningstagande önskas att det istället hänvisas till den kommande dagvattenstrategin. Mittskåne Vatten föreslår att den andra punkten tas bort och att det istället hänvisas till dagvattenstrategin. Det finns annars en risk att ÖP:n och dagvattenstrategin kommer skilja sig från varandra.

Det anges olika klimatfaktorer i ÖP:n och i miljökonsekvensbeskrivningar.

Under sista punkten riktlinjer för planläggning, tillstånds-, dispens- och lovgivning, tillsyn, yttranden samt drift står säkerställa lämpliga dagvattenhanteringsåtgärder i våra genomförandeavtal. Mittskåne Vatten undrar vila genomförandeavtalen är, avses exploateringsavtal?

Avsnitt – Vattenskyddsområde

Under ställningstagande används ordet vattenanläggningar. Ändra detta till VA-anläggningar. Sista punkten under ställningstagande önskas omformuleras. Mittskåne Vatten informerar alltid om bevattningsförbud. I stället bör det stå att det informeras om orsaker till bevattningsförbud.

Avsnitt – Vattenförvaltning
Under avsnittet om brunare vatten önskar Mittskåne Vatten ett förtydligande om att problemet med brunare vatten inte påverkar nuvarande dricksvattenproduktion.

Synpunkter på miljökonsekvensbeskrivning
Nedan redogörs för Mittskåne Vatten synpunkter på miljökonsekvensbeskrivningen.

Övergripande synpunkter
Mittskåne Vatten anser att miljökonsekvensbeskrivningen inte tar hänsyn till behov av VA-utredningar för att bedöma möjlighet och vidare behov av åtgärder för att tillgodose VA-kapacitet för kommande exploateringar. Det nämns att dagvattenutredningar under något av utbyggnadsområden krävs vilket är bra, men det saknas en beskrivning om motsvarande behov av spill- och dricksvattenutredningar. Ovanstående utredningar krävs för alla utbyggnadsområden.

Mittskåne Vatten ställer sig frågande till att VA-frågan belyses mer i miljökonsekvensbeskrivningen och väldigt ytligt i ÖP:n.

Det hade varit intressant att ha med aspekten när en belastning flyttar från en vattenförekomst till en annan. T.ex. påverkan av att flytta Södra Rörums belastning till Lyby och vidare till Hörbyån vid en nedläggning.

Nedan redogörs kommentarer för ett antal olika avsnitt i dokumentet.
Avsnitt 5.4.1.1. Miljökonsekvenser- Vatten
Under avsnittet om dricksvatten tas inte begränsningar i dagens vattenverk i Hörby tätort upp.
Här står även att i och med arbetet med vattentjänstplanen ses vattentäkternas vattenskyddsområde och föreskrifter över. Det stämmer inte, i vattentjänstplanen tas en långsiktig plan för hur allmänna vattentjänster ska tillgodoses. Där ingår bland annat hur VA- utbyggnadsområden ska anslutas till allmän VA och hur kapaciteten på befintligt VA-system behöver utökas för att säkerställa VA-försörjningen.

Fjärde stycket under avsnittet 5.4.1.1. dricksvatten är ofullständig. Eftersom meningen handlar om grundvattenförekomsten som förser Hörby vattenverk med råvatten önskar Mittskåne Vatten se den slutliga formuleringen av det stycket.

Till texten kan tilläggas att nytt vattenverk planeras för att säkerställa dricksvattenförsörjningen i tätorten och kommande befolkningsutveckling och tidigare utpekade VA-utbyggnadsområden.

Avsnitt 5.4.1.4 Avrinningsområden och vattenkvalitet, miljökvalitetsnormer
Under tredje stycket nämns Lyby avloppsreningsverk som en av orsakerna till Hörbyåns måttliga ekologiska status och att den ej uppnår god kemisk status. Mittskåne Vatten är medvetna om att utsläppet av renat avloppsvatten från Lyby avloppsreningsverk kan bidra till övergödning, men

önskar att texten nyanseras något och nämner andra källor till övergödning som lantbruk och enskilda avlopp. Utsläppet från Lyby avloppsreningsverk uppfyller de villkor som är listade i miljötillståndet för anläggningen.

Avsnitt 5.4.15. Översvämningsrisker
I första punkten i fjärde stycket står det att ny bebyggelse utformas för att klara ett 100-årsregn med en klimatfaktor på 1.3. Mittskåne Vatten önskar att samma siffra framgår i översiktsplanen.

Avsnitt 5.4.2.1 Dricksvatten
Det pågår ett arbete att ta fram en ny vattentjänstplan, inte att uppdatera den. Det är nytt från i år att kommuner ska ta fram vattentjänstplaner. Tidigare togs VA-planer fram.

Avsnitt 5.4.2.2. Avloppsvatten
Det är inte klarlagt huruvida kapaciteten på Lyby avloppsreningsverk är tillräcklig för kommande exploateringar och anslutning av VA-utbyggnadsområden. Det har under hösten inletts en övergripande utredning om Lyby avloppsreningsverks kapacitet att ta emot den ökning av spillvatten som Hörby befolkningsprognos och anslutning av VAutbyggnadsområden kommer att medföra.

Avsnitt 5.4.2.3 Dagvatten
Under stycke 6 hänvisas det till Hörbys dagvattenpolicy och att den förespråkar lokal omhändertagning av vatten. Det går inte att ställa krav på LOD idag därför bör denna text justeras.

Avsnitt 5.4.2.5 Slutats
Mittskåne Vatten håller inte med om slutsatsen att en tillfredsställande vatten- och avloppshantering för planerad bebyggelse kan anordnas utan negativa konsekvenser. Detta känner vi inte till utan måste utredas innan det går att säkerställa och bedöma åtgärder för att säkerställa en tillfredställande vatten- och avloppshantering. Mittskåne Vatten håller med i slutsatsen om att dagvattenutredningen behöver genomföras i samband med detaljplaneläggning.

Avsnitt 6.2.4
Stycket innehåller en ofullständig sista mening.

Avsnitt 7 Uppfyllelse av miljömål
Mittskåne Vatten förstår inte riktigt hur Grundvatten av god kvalité kan få ett + i nollalternativet. Det hade med fördel utvecklats ytterligare.

Kommunens svar

Disposition
Rubriker och underrubriker i *Översiktsplan 2035* kompletterats med nummer för att förbättra navigering och läsbarhet.

Nomenklatur
Ordet Mittskåne Vatten har setts över och skrivs nu enligt ovanstående yttrande.

Användningen av ordet avlopp och spill har setts över i samråd med Mittskåne Vatten.

Markanvändningskartan
Mark- och vattenanvändningskartan har setts över och vid behov reviderats gällande exempelvis avgränsningar. Vidare har mark- och vattenanvändningskartan uppdaterats med begränsningslinjer samt nytt visningsläge med tillhörande information om hur man navigerar och använder kartan.

Alla utbyggnadsområden har kompletterats med en uppskattning av hur många bostäder som kan tänkas kunna bli aktuellt inom området.

Utbyggandsområden i Hörby tätort – övergripande kommentar
Alla utbyggnadsområden har kompletterats med information om hur respektive område ser ut sett till spill-, dag- och dricksvatten. Därutöver har alla utbyggnadsområden kompletterats med en informationsruta som lyfter vilka faktorer som behöver beaktas och tas hänsyn till i den efterföljande planeringen.

Utbyggnadsområden i Hörby tätort – kommentarer för olika utbyggnadsområden
Utbyggnadsområdena SB2, i samrådsförslaget, har utgått med anledning av att marken bedöms ha höga natur- och kulturvärden.

Avgränsningen för utbyggnadsområde SB1, i samrådsförslaget, har gjorts om med hänsyn till platsens förutsättningar och områdets natur- och kulturvärden. I granskningsförslaget benämns området som område B7 – NÖ Stattena och omfattar endast den norra delen av område SB1. Utbyggnadsområde B7 har kompletterats med information om vilka faktorer som behöver beaktas och tas hänsyn till i den efterföljande planeringen.

Alla texter till respektive utbyggnadsområde har reviderats och utvecklats för att tydligare beskriva platsens förutsättningar, motivering till utpekandet samt vilka faktorer som behöver beaktas och tas hänsyn till i den efterföljande planeringen, däribland möjligheterna att ansluta området till det kommunala verksamhetsområdet för VA.

Befolkningsutveckling
Hörby kommun för kontinuerlig dialog tillsammans med Mittskåne Vatten angående dimensioneringen av de framtida VA-systemen sett till framtagna befolkningsprognoser.

VA-utbyggnadsområden
Hörby kommun avser inte utveckla verksamhetsområden för allmänna vattentjänster i kommunens mindre orter eller områden för fritidshusbebyggelse. Hörby kommun arbetar enligt översiktsplanens utvecklingsstrategi. Utvecklingsstrategin, *Lokal flerkärnighet,* beskriver var och hur Hörby kommun ska fortsätta utvecklas. Utvecklingsstrategin sätter ramarna för att skapa en funktionell och hållbar bebyggelseutveckling. I sig innebär det att bebyggelse lokaliseras utifrån principen att det ska vara nära mellan bostad, arbete, service, rekreation och att utveckling sker i kollektivtrafiknära lägen.

Dagvattenhantering
Översiktsplan 2035 hänvisar till kommande dagvattenstrategi.

Nedan redogörs kommentarer för ett antal olika avsnitt i dokumentet
Synpunkterna har beaktats och texterna har reviderats och förtydligats. Synpunkter på ställningstaganden har stämts av och reviderats tillsammans med Mittskåne Vatten.

Synpunkter på miljökonsekvensbeskrivning
Synpunkter på miljökonsekvensbeskrivningen har skickats vidare till den konsult som arbetar med att ta fram en miljökonsekvensbeskrivning för *Översiktsplan 2035*.

Räddningstjänsten Skånemitt

Utlåtande Räddningstjänsten (VA- och Räddningstjänstnämnden) har mottagit remiss för samråd av Översiktsplan 2035 för Hörby kommun och har följande synpunkter avseende översiktsplanens innehåll.

Bebyggelse och utbyggnadsområden

Räddningstjänsten (VA- och Räddningstjänstnämnden) anser att följande utbyggnadsområden behöver utredas vidare.

- *SB1/SB2*
  Det utpekade området saknar idag tillgång till vatten för brandsläckning i form av brandpostnät. Vid en utredning om möjligheterna att ansluta området till det kommunala avlopps- och vattennätet behöver även tillgången till vatten för brandsläckning utredas.

- *Utbyggnadsområden i Ludvigsborg*
  I Ludvigsborg finns flera utbyggnadsområden och utbyggnad planeras ske med såväl bostäder som skola. Orten beskrivs ha en befolkningsutveckling som ställer större krav på tillgången på service.
  I dagsläget saknas tillgängligt brandpostnät i Ludvigsborg, vilket försämrar möjligheterna att utföra räddningsinsatser. I takt med att orten växer ökar även behovet för kommunen att säkerställa brandvattenförsörjningen.
    - *U1*
      Utbyggnadsområdet är placerat intill riksväg 13, som utgör en rekommenderad transportled för farligt gods. Riskerna med anledning av farligt gods-transporter behöver beaktas.

- *De lokala kärnorna: Östraby - Västerstad, Önneköp – Långaröd samt Killhult*
  De utpekade lokala kärnorna saknar samtliga tillgång till fungerande brandpostnät. Vid eventuell framtida utveckling av kärnorna bör tillgången till vatten för brandsläckning beaktas. Flera av de lokala kärnorna är belägna på ett geografiskt långt avstånd från Hörby tätort, vilket innebär långa körsträckor för att få tillgång till vatten.

Klimatförändringar

Ökade flöden i Hörbyån

Räddningstjänsten (VA- och Räddningstjänstnämnden) anser att det finns ett behov av att uppdatera informationen i detta avsnitt efter den nyligen inträffade översvämningen i centrala Hörby till följd av höga flöden i Hörbyån i november 2023.

Miljö, hälsa och säkerhet

Räddningstjänsten (VA- och Räddningstjänstnämnden) anser att följande avsnitt inom Miljö, hälsa och säkerhet i översiktsplanen behöver utvecklas/omarbetas.

- **Transport av farligt gods**

I beskrivningen av transporter av farligt gods saknas ställningstaganden för Hörby kommun samt riktlinjer för planläggning avseende riskerna kopplat till transporter av farligt gods. Med hänsyn till att flera tätorter inom Hörby kommun är uppförda i direkt närhet till rekommenderade transportleder för farligt gods samt att även nya utbyggnadsområden finns lokaliserade i deras direkta närhet, bör kommunen ha tydliga ställningstaganden för hur dessa risker ska hanteras. Länsstyrelsen Skånes publikation Riktlinjer för riskhänsyn i samhällsplaneringen ”RIKTSAM” bör tillämpas.

- **Räddningstjänst**
  Beskrivningen av Räddningstjänsten Skånemitt (RSM) är delvis felaktig och behöver formuleras om. Räddningstjänsten är ordnad i en gemensam nämnd tillsammans med Höörs kommun. Kommunerna delar på resurserna som bl.a. omfattar totalt 4 deltidsstationer, två räddningsvärn och 1 insatsledare. Räddningstjänsten Skånemitt är anslutna till Räddningscentralen Syd.

  Beskrivningen av räddningstjänsten är felaktig även i avsnittet ”Mellankommunala frågor”. Där beskrivs att Hörby kommun ingår i ett Nordost-samarbete med tillgång till brandingenjörskompetens. Det samarbete som hänvisas till är ej längre aktuellt efter att RSM anslöt sig till Räddningscentralen Syd hösten 2020.

  Hörby kommun ombeds av dessa skäl göra en omarbetning av informationen om räddningstjänsten. Räddningstjänsten kan vara behjälpliga i framtagandet av den nya beskrivningen.

Etablering av biogasanläggning Gasum Räddningstjänsten
(VA- och Räddningstjänstnämnden) har ej kunnat finna någon information i översiktsplanen om den tilltänkta etableringen av en större biogasanläggning vid Ekeröd. Anläggningen förväntas omfattas av kraven på den högre nivån i Sevesolagstiftningen.

Räddningstjänstens bedömning är att anläggningen påverkar kommunen i sådan omfattning, bland annat ur ett riskperspektiv, att den bör vara intressant att ha med i Översiktsplanen.

Kommunens svar

Utbyggnadsområdena SB2, i samrådsförslaget, har utgått med anledning av att marken bedöms ha höga natur- och kulturvärden.

Avgränsningen för utbyggnadsområde SB1, i samrådsförslaget, har gjorts om med hänsyn till platsens förutsättningar och områdets natur- och kulturvärden. I granskningsförslaget benämns området som område B7 – NÖ Stattena och omfattar endast den norra delen av område SB2. Tillhörande text har utvecklats och förtydligats med avseende på brandvattenkapacitet. Brandvattenkapacitet är något som bör tas hänsyn till vid planläggning.

Utbyggnadsområde U1, i samrådsförslaget, benämns som område B10 – Bondemölla, i granskningsförslaget. Tillhörande text har utvecklats och förtydligats med avseende på risker

kopplade till led för transport av farligt gods. I *Översiktsplan 2035* presenteras följande riktlinje för planläggning, tillstånds-, dispens- och lovgivning kopplat till transport av farligt gods; Hörby kommun bör vid exploatering utmed vägar för rekommenderad transporter av farligt gods, riksväg 13 och E22 ta hänsyn till risker kopplade till farligt gods.

Ställningstagandena i avsnitt *18.11 Räddningstjänst* har reviderats och omarbetats till riktlinjer. Riktlinjerna belyser vikten av att säkerställa brandvattenförsörjning i dem lokala kärnorna och byarna i omlandet vid framtida bebyggelseutveckling.

Avsnitt *3.3.5.2 Risker kopplade till ökade flöden i Hörbyån och Ringsjön* har kompletterats med information om de två väderhändelser som, under hösten 2023 och vintern 2024, ledde till översvämningar i centrala Hörby till följd av höga flöden i Hörbyån.

Avsnitt *18.5 Transport av farligt gods och radioaktiva ämnen* har bytt namn till *Transport av farligt gods*. Avsnittet har kompletterats med information om vad farligt gods innebär. Avsnittet har fått följande riktlinje för planläggning, tillstånds-, dispens- och lovgivning

- Hörby kommun bör vid exploatering utmed vägar för rekommenderad transporter av farligt gods, riksväg 13 och E22 ta hänsyn till risker kopplade till farligt gods.

Mark- och vattenanvändningskartan har reviderats sett till bland annat ny markanvändning för E22 (transportinfrastruktur) inklusive vägområde och område för utbyggnad av motorväg

Avsnittet *18.4 Miljöfarliga verksamheter* har utvecklats och kompletterats med information om Sevesoverksamheter samt om den pågående detaljplan som Räddningstjänsten Skånemitt hänvisar till i sitt yttrande. Risker och eventuella åtgärder hanteras inom detaljplaneprocessen och miljötillståndsprocessen för aktuell detaljplan.

Alla texter i *Översiktsplan 2035* som handlar om Räddningstjänsten Skånemitt har reviderats enligt information från Räddningstjänsten Skånemitt.

Centerpartiet

Bostadsbyggande

Vi anser att kommunen via Hörbybostäder bör satsa på bostadsbyggande i småorterna, t ex Askeröd, Killhult och Önneköp. För att hålla liv i lanthandlar och företagande på landsbygden behövs också fler bostäder. Boende i småorterna behöver känna att man satsar också på dessa.

Om inte kommunen via Hörbybostäder är beredda att satsa på småorterna så blir kommunen delaktig i att småorterna slutar utvecklas, och man lämnar de boende i sticket. Vi tänker oss lägenheter för äldre som kanske lämnar sitt hus eller gård, men också ungdomar som behöver sin första egna bostad.

Det finns säkert en efterfrågan på boende på landsbygden från storstadsbor som vill flytta från staden, inte minst barnfamiljer.

Också bostadsbyggandet i tätorten är viktigt. Vi ser i vår närhet hur exempelvis Eslöv och Höör bygger mycket nya bostäder. Det behöver vara såväl bostadsrätter och villor som hyreslägenheter.

Det finns områden i centrala Hörby som kan förtätas, det behöver man också titta på och jobba med. Vi tänker t ex på den fastighet där Samhall nu ligger, den hade passat bra att bygga hyreslägenheter på med närhet till Karnas Backe.

Även kvarteret som Metropol ligger i skulle kunna utvecklas genom att det byggs fler hyreslägenheter.

Industrimark

Vi behöver iordningställa industrimark utmed E22 och visa tydligt att här finns mark att köpa och använda. På andra håll i Skåne ser vi stora skyltar längs med de större vägarna som lockar företagare. Enkelt men effektivt.

Näringsliv

Vi behöver prata om Hörby i positiva ordalag, marknadsföra oss och berätta om alla fördelar med att bo och verka i vår kommun. Just nu upplever vi att det är alltför tyst. Vi behöver se en ökad inflyttning och få fler skattebetalare till kommunen.

Hörby borde vara intressant för fler teknikföretag liknande Atos, Nolato och Hörby Bruk. Men det kräver såklart rejäl marknadsföring.

Askeröd har en mekanisk verkstad med ett 25-tal anställda och därmed är en av kommunens större arbetsgivare. Därutöver finns byggföretag, anläggningsentreprenörer, elinstallatörer och rörledningsföretag med ett flertal anställda. Askeröd borde därför lyftas som en kommundel med utvecklingspotential i det långa perspektivet.

Naturmiljö

Naturen och Ringsjön är kanske Hörby kommuns viktigaste resurser. Samtidigt behöver den användas och hjälpa till att marknadsföra kommunen.

Turism och besöksnäring behöver stimuleras. Den tillfällige besökaren kan mycket väl bli en permanentboende och skattebetalare i förlängningen. Här behövs en långsiktig plan för turismutveckling.

Vi slår gärna ett slag för Fulltofta naturcentrum som är ett mycket viktigt och uppskattat besöksmål i kommunen.

Jord-, skogs- och vattenbruk
Vi noterar den oro som bl a LRF beskriver när det gäller krisberedskapen i kommunen. Här finns mycket att göra för att trygga livsmedelstillgång och annat som är mycket viktigt.

Friluftsliv och rekreation
Vi vill se en cykelväg från Lyby till Hörby.

I en satsning som handlar om 15-20 år framåt behöver vi satsa på såväl cykelvägar som vandringsleder. Från Regionens sida har man tagit initiativ till Cykelleden Skåne som också inbegriper Hörby kommun. Här måste kommunen hålla sig framme och hjälpa till. Cykling är också intressant ur ett besöksnäringsperspektiv.

Skåneleden för vandring är aktuell i Önneköp. Byförening och företagare har lagt mycket tid på att redovisa ett förslag till sträckning som går inom byn där service och handel finns. Detta arbete måste återupptas och leda till ett positivt resultat för bygden, och bollen ligger hos Hörby kommun.

Vi flaggar för den komplexa frågan som gäller varg och vildsvin i landskapet - ett växande problem som måste hanteras. Antalet vargar i Skåne måste reduceras om vi ska kunna trygga tillvaron för får, nötkreatur och andra tamdjur. Det finns en oro också hos föräldrar vars barn vistas i skogsområden.

Transporter
Närtrafiken till landsbygden är mycket viktig. Ringbussen fungerar säkert bra för en del, men närtrafiken är viktigare när man inte bor i närheten av busshållplatserna. Närtrafiken behöver utökas till helger och sena kvällar, inte minst för idrottande ungdomar som behöver kunna komma hem, men också för äldre som inte är bilburna. För att kunna delta i det utbud av aktiviteter som finns i tätorten behöver man kunna komma hem.

Busslinjen Östraby-Löberöd borde återuppstå.

Bussen längs väg 13 borde köra inom Östraby, ett krav som funnits länge.

Det är dags att titta på självkörande bussar som skulle kunna lösa en del av problemet med landsbygdstrafiken.

Skånetrafiken kommer inte ensamma att lösa problemen, utan här måste nytänkande.

Teknisk infrastruktur
Laddning av elbilar: varför inte regelrätta laddmackar?

Det behöver göras en översyn över vilka vita fläckar som finns när det gäller fiber i kommunen. Vi vet att inte alla omfattas av snabba bredbandslösningar, och det är otillfredsställande.

Mark lämplig för solceller ska plockas fram och byggnader som ägs av kommunen ska förses med solceller.

Förskola och skola
Vi understryker vikten av att bevara våra landsbygdsskolor, och ge barnen en trygg skolstart.

En ny förskola i Osbyholm vore en bra satsning. Osbyholm ligger i en del av kommunen som liksom Ludvigsborg växer och här finns utrymme för mer bostadsbyggande och nyinflyttning.

Det är dags att titta på möjligheten att etablera ett gymnasium i Hörby kommun.

Omsorg
Man ska kunna få omsorg i hela kommunen, där behov finnes. Det måste finnas en flexibilitet när det gäller hur många timmar hemtjänst man får, om man vill bo kvar hemma.

Det borde finnas trygghets- eller äldreboenden i mindre skala i byarna, även om man bygger en större anläggning i tätorten. Vi tror på att mindre enheter också behöver finnas.

Sammanfattningsvis
Anser Centerpartiet att när vi blickar framåt 2035 och 2045 så måste vi redan idag satsa på våra småorter, inte bara tätorten.

Bostadsbyggande och infrastruktur, energi och klimat måste prioriteras. De globala problemen är också lokala.

Kommunen ska göras mer attraktiv för nyinflyttning och företagande, och för att det ska ske måste resurser tilldelas. Här finns en betydande utvecklingspotential.

Kommunens svar

Bostadsbyggande

I samband med framtagandet av den förra översiktsplanen, *Översiktsplan 2030*, genomförde Hörby kommun ett gediget dialogarbete med bland annat medborgare, barn och unga, tjänstemän, politiker, föreningar och företagare. De åsikter som framfördes under denna process var mycket värdefulla i arbetet med *Översiktsplan 2030* och bedöms fortfarande vara aktuella. Utvecklingsstrategin *Lokal flerkärnighet* beskriver var och hur Hörby kommun ska fortsätta

utvecklas. Utvecklingsstrategin bidrar till ett effektivt utnyttjande av mark- och vattenområden och anses vara rätt väg att gå för Hörby kommuns fortsatta utveckling.

I *Översiktsplan 2035* pekar Hörby kommun ut totalt 22 utbyggnadsområden ut fram till 2035 var av 15 utbyggnadsområden ligger inom Hörby tätort, fem inom Ludvigsborg, ett i Ringsjöstrand och ett i Osbyholm. Genom utpekandet av dessa utbyggnadsområden möjliggörs det för cirka 1195 hushåll.

Industrimark
Översiktsplan 2035 pekar ut fyra utbyggnadsområden för verksamhetsmark motsvarande cirka 49,3 ha.

Näringsliv
Översiktsplan 2035 skapar förutsättningarna för ett blomstrande näringsliv men det är inte översiktsplanens roll att marknadsföra kommunen. Informationen som delges i yttrande beträffande Askeröd har lagts till i avsnitt *7.1.4.5 Askeröd* under avsnitt *7.1 Bebyggelse*.

Naturmiljö
Besöksnäringen i Hörby kommun har en stark potential för fortsatt utveckling. Hörby kommun samarbetar bland annat med grannkommunerna Eslöv och Höör samt med företagarföreningen MittSkåne under namnet Visit MittSkåne, för att utveckla och sprida information om besöksnäringen i området. Hörby kommun ingår även i besöks- och destinationssamverkan inom Skåne Nordost.

Jord-, skogs- och vattenbruk
Avsnitt 11.1 *Jordbruk* har kompletterats med underrubriken *11.1.1 Bebyggelseutveckling på jordbruksmark*. Avsnittet beskriver Hörby kommuns syn på jordbruksmark och förhållningssätt till exploatering av jordbruksmark. I avsnittet definieras vad ett väsentligt samhällsintresse är och hur kommunen avser att ta hänsyn till väsentliga samhällsintressen i den fysiska planeringen.

Hörby kommun gör följande ställningstaganden för att bevara jordbruksmark:

- Hörby kommun ska värna jordbruksnäringen samt säkerställa framtida livsmedelsproduktion.
- Hörby kommun ska undvika exploatering på jordbruksmark.

Friluftsliv och rekreation
I avsnitt *14.2.2 Gång- och cykelvägar* lyfts behovet av en gång- och cykelväg mellan Hörby – Lyby och denna utbyggnadssträcka är en utav de strategiskt viktigaste cykelvägarna i Hörby kommun.

Det är Region Skåne som är ledhuvudman för Skåneleden och driver utvecklingen av leden framåt. De är även ansvariga för kommunikation och marknadsföring av leden. Stiftelsen Skånska Landskap ansvarar för förvaltningen av leden på uppdrag av Region Skåne.

Vargfrågan är ingen fråga som kan hanteras inom ramen för *Översiktsplan 2035*.

Transporter

Kollektivtrafik över kommungränsen är en viktig mellankommunal fråga, inte minst för kommunens ungdomar. Det behövs samarbete med grannkommunerna för att förbättra tillgängligheten på landsbygden och invånarnas kollektiva förbindelser över kommungränserna. Kommunen samarbetar med Skånetrafiken för att erbjuda god tillgänglighet med närtrafik.

Gymnasiebussturen mellan Östraby – Löberöd – Eslöv är numera nedlagd men sträckan är fortsättningsvis en viktig koppling mellan kommunerna, särskilt för gymnasieungdomarna.

Teknisk infrastruktur

Utbyggnad av publika laddplatser är en fråga som kommunen oftast inte har direkt rådighet över, vilket betyder att det inte är kommunen som bygger ut tankstationer för drivmedel. Hörby kommun har ett flertal laddplatser i kommunen och det finns också ett flertal platser lämpliga för laddplatser utpekade runt om i kommunen. Hörby kommun har sedan samrådstiden antagit *Energiplan för Hörby kommun 2024 – 2028* och i energiplanen gör Hörby kommun följande ställningstagande kopplat till publika laddplatser.

- Hörby kommun ska verka för att det finns olika typer av drivmedel i kommunen.

Hörby kommun har sedan samrådstiden antagit *Energiplan för Hörby kommun 2024 – 2028* och i energiplanen gör Hörby kommun följande ställningstagande kopplat till solceller.

- Hörby kommun är positiv till etablering av solenergi på mark som är impediment om inte natur- och kulturmiljöer eller landskapsbilden påverkas negativt.
- Hörby kommun är positiv till etablering av solenergi på kommunägda takytor.
- Hörby kommun är positiv till att externa aktörer etablerar solceller på av kommunen utpekade tak- eller markytor.

Förskola och skola

Hörby kommuns förskolor och skolor i de lokala kärnorna och byarna i omlandet är av stor betydelse för en levande landsbygd. I *Översiktsplan 2035* gör Hörby kommun följande ställningstagande.

- Hörby kommun ska verka för att skolor och förskolor på landsbygden bevaras.

Översiktsplan 2035 pekar inte ut någon mark för förskola i Osbyholm. Det finns en pågående detaljplan i Osbyholm, *Detaljplan för del av Osbyholm 1:165 samt del av Osby 34:1 och 12:27, Klövervägen*, som syftar till att utveckla området till ett attraktivt och kollektivtrafiknära område för bostäder och förskola.

Att etablera ett gymnasium i Hörby kommun är i nuläget för dyrt och inget som kommunen valt att prioritera inom ramen för *Översiktsplan 2035*.

Omsorg

I nuläget finns det inga planer för några trygghets- och äldreboenden i byarna.

Liberalerna

Konstaterar att texten ger oss uppfattning att i många stycken vara överarbetad. Ambitionen borde vara att i alla lägen sträva efter att textmassan inte skall vara onödigt stor men ändå rättssäker. Liberalerna har den uppfattningen att en generell översikt av textmassan borde vara möjlig.

Liberalerna gör den bedömningen att verksamhetsområdena skall vara tydligare beskrivna över vilka verksamheter som skall ha företräde till utpekade områden.

För att Hörby kommun skall få och ha en positiv utveckling vad gäller boende och företagsverksamhet bör vi skapa företagskluster. I dag har vi en spridning med blandning av olika företagskategorier som inte gynnar verksamheten. Till exempel har vi i dag ett företagshotell som blir närmaste granne till ett dagligvaruföretag. Detta gynnar knappast någon av verksamheterna. Det borde fungera bättre att samla handelsföretagen i ett kluster och industriföretag i ett annat kluster. Vi hade därmed skapat bättre förutsättningar för en bra företagsutveckling. Detta sker knappast i dag och sannolikt inte i framtiden utan nya grepp kring planering av verksamhets sammansättning.

Sysselsättning sid 116.

Har befolkningsutvecklingen som den beskrivs i texten en verklighetsförankring? Någon inflyttning sker inte i någon större omfattning och knappast ej heller i framtiden utan bra satsningar. Den demografiska utvecklingen är inte till Hörbys fördel.

Att företag utvecklas är av vikt och då räcker det inte med bara enmans företag om ett antal av dessa inte utvecklas både vad gäller omsättning och kompetens.

Sid 208

Är befolkningsutvecklingen rätt beskriven vad gäller ungdomar? Är beskrivningen riktig tar vi helt fel grepp när det gäller förskolor och grundskolor i Hörby kommun.

Förorenad mark sid 236

I översiktsplanen bör vi ha in en skrivning om när åtgärder skall vidtagas på platser där kontamineringen är väl känd. Det är inte ok med bara inventeringar.

Kommunens svar

En översiktsplan är ett stort dokument och ett viktigt strategiskt dokument och verktyg för kommunens framtida utveckling. Att göra en generell översikt av dokumentet är inte möjligt.

Översiktsplan 2035 pekar ut utbyggnadsområden för verksamhetsmark, men kan inte peka ut eller beskriva vilka verksamheter som ska erbjudas möjlighet att etablera sig.

Avsnitt *8.5 Näringar i Hörby kommun* har kompletterats med en mening om att samlokalisera liknande verksamheter och branscher och de fördelar som finns.

Hörby kommun tar fram befolkningsprognoser och olika behovsprognoser för att följa både folkmängden och den demografisk utvecklingen i kommunen. Under 2022 och 2024 tog Hörby kommun fram två olika befolkningsprognoser, en byggbaserad prognos och en trendbaserad prognos. Oavsett val av prognosmodell för perioderna 2022–2035 och 2024–2040 kommer befolkningen i Hörby kommun att öka. Hörby kommuns demografiska utveckling beskrivs under avsnitt *3.6 Demografisk utveckling*.

Avsnitt *16.3 Behov av platser i förskola och skola* har setts över och uppdaterats med aktuella siffror från de befolkningsprognoser som tagits fram.

Avsnittet *Förorenad mark* har bytt namn till *18.6 Förorenade områden*. Texten i avsnittet har reviderats och utvecklats. *Miljöbalken (1998:808)* reglerar hur förorenade områden ska hanteras.

Sveriges Pensionärers Intresseparti (SPI)

- sid 25. Hållbar utveckling, Arbetet med Ö-plan samt politisk vision bidrar till att uppnå Agenda 2030 och Sveriges miljömål och förtydligas genom en åtgärdsplan och uppföljningsplan. Var finns dessa planer?

- Sid 29 och på ett flertal andra ställen. Bebyggelse, HK har nio större byar, varför saknas Ö.Sallerup?

- Sid 32. Ställningstagande Transportinfrastruktur HK skall verka för ringbusslinje införs i hela kommunen

- Sid 44–46 Människan och medborgare, befolkningsutveckling, scenarier 1 trendbaserad. Befolkningen förväntas öka i Ö.Sallerup-Ormastorp, Södra Rörum, Äspinge-Satserup? Men inte Önneköp? Vad grundar man detta på?
  Scenario 2. Befolkningen förväntas öka i Ö.Sallerup-Ormastorp, Södra Rörum, Äspinge-Satserup?
  Vad grundar man detta på?
  Saknas: Ställningstagande

- Sid 54. Bostad och bebyggelse, förtätning av Hörby väster grönområden.

- Sid 88-90. Vilket tillhör Ö.Sallerup mellan eller slättbygd?

- Sid 104. Arkitektur och livsmiljö, Ställningstagande, punkt 2. HK skall bevara, vårda, utveckla……bef bebyggelsestruktur skall liga till grund för skala, fasadutformning, materialval och färgsättning. Är rent för styrande det måste vara mer flexibelt.
  Hela stycket bör strykas, även de i övriga byar, och ersättas med:
  Riktlinjer för planläggning första punkten. Ny bebyggelse bör anpassas och utgå från platsens identitet, befintlig bebyggelsestruktur och omkringliggande bebyggelse, men också tillåts göra avtryck av nutiden eller stå i kontrast till lokal byggnadstradition.

- Sid 122. Näringsliv, Ställningstagande, andra punkt sista att sats. Förtydligande att bef jordbruks företag samt etablering av nya verksamhet inom jord och skogsbruk inte berörs.

- Sid 140. Hänsynsområden Påpeka att de tysta områden får inte inskränka på lantbruk och skogsbrukets verksamhet.

- Sid 144 Ställningstagande: motstridigt tex mot Hörby väster, att bevara och skydda större sammanhängande grönområden.

- Sid 168. Byggnadsminnen Karl XI:s stenar, ställningstagande. Bör förtydligas hur och om kommunen kan agera för att bevara parken.

- Sid 173. Friluftsliv, karta Planerade regionala cykelleder, Cykelleden Skåne är klar och är skyltad genom hela kommunen.

- Sid 182. Transportinfrastruktur. Kommunala vägar. Kommunen har huvudmannaskap för de flesta lokalgator i tätorten. Man har även huvudmannaskap för de flesta lokalgatorna i Önneköp.

- Sid 185. Kollektivtrafik. Ställningstagande: HK skall verka för att det inrättas ringbuslinjer i såväl tätort som på landsbygden.

- Sid 188. Laddinfrastruktur, vad menar kommunen med ett flertal ladd platser i kommunen och ett flertal platser lämpliga för ladd platser, utpekade runt om i kommunen, Var?

- Sid 190. Teknisk infrastruktur, Energiutvinning. Ställningstagande, skall klargöras lämpliga platser för energiåtervinning i ÖP. Andra punkten, första att sats, dessa inte placeras på odlingsbar jordbruksmark.

- Sid 193. Vindkraft, Ställningstagande ingen vindkraftsetablering tillåts inom utpekade tysta områden förutom gårdsverk med en totalhöjd på max 50 m

- Sid 194. Gamla vindkraftverk byts ut, skall vara på samma plats och med samma totalhöjd Vindbruksplan bör inarbetas i ÖP 2035.
  Saknar koppling till HK energiplan

- Sid 208. Skola, behov av elevplatser kommer att öka enligt bygg och trendbaserade prognoserna Det saknas i såväl ställningstagande som riktlinjer att samtliga kommunens landsbygdsskolor skall bevaras samt utvecklas.

- Sid 226. Risker kopplade till värmebölja Hörby kommun. Riktlinjer, samtliga lokaler där personal vistas dagligen skall utrustas med kylaggregat. Prioriterade områden är vård och omsorg samt skola.

- Sid 238 krisberedskap. Ställningstagande HK skall verka för och involvera LRF för att stärka civilförsvar samt krisberedskap.

Kommunens svar

Sida 25. *Åtgärdsplanen* kommer att bli en egen bilaga tillhörandes *Översiktsplan 2035*. Framtagande av *Åtgärdsplanen* pågår.

Sida 29. Östra Sallerup är inte utpekad som en av de nio större byarna. Byarna har en viktig roll som mötesplats för de boende utanför de lokala kärnorna och Hörby tätort. De är också populära lokala och regionala besöksmål med stor utvecklingspotential då natur- och kulturlandskapet är en av Hörby kommuns främsta attraktionsfaktorer. För att definieras som by i omlandet bedömer

Hörby kommun att en skild by behöver ligga utmed utpekade strategiskt viktiga vägar i kommunen samt bidra till att binda ihop Hörby tätort och de lokala kärnorna.

Sida 32. Hörby kommun gör bedömningen att möjligheterna för en ringbuss i kommunen behöver utredas innan ett sådant förslag kan presenteras i *Översiktsplan 2035*.

Sida 44–46. Hörby kommun tar fram befolkningsprognoser och olika behovsprognoser för att följa både folkmängden och den demografisk utvecklingen i kommunen. Under 2022 och 2024 tog Hörby kommun fram två olika befolkningsprognoser, en byggbaserad prognos och en trendbaserad prognos. Oavsett val av prognosmodell för perioderna 2022–2035 och 2024–2040 kommer befolkningen i Hörby kommun att öka. Hörby kommuns demografiska utveckling beskrivs under avsnitt *3.6 Demografisk utveckling*.

Sida 54. *Detaljplan för del av Hörby 45:1, Hörby väster* är en pågående detaljplan. Synpunkter på detaljplanen hanteras inom ramen för detaljplaneprocessen.

Sida 88–90. Östra Sallerup tillhör mellanbygden.

Sida 104. Avsnittet *Arkitektur och gestaltad livsmiljö* har utgått. Delar av texten har inarbetats i avsnitt *7.1 Bebyggelse* samt i avsnitt *12. Kulturmiljö*.

Sida 122. Ställningstagandet hindrar inte jord- och skogsbruksverksamheter.

Sida 140. Ställningstagandet hindrar inte jord- och skogsbruksverksamheter.

Sida 144. *Detaljplan för del av Hörby 45:1, Hörby väster* är en pågående detaljplan. Synpunkter på detaljplanen hanteras inom ramen för detaljplaneprocessen.

Sida 168. Karl XI:s stenar tillhör riksintresse för kulturmiljövården – M:K72 Östra Sallerup. Hörby kommun gör följande ställningstagande för att bevara och tillgodose riksintresset:

- Hörby kommun ska vid planering, lovgivning och tillsyn inom riksintresseområde M: K72 verka för fortsatt jordbruk med åkerbruk, naturvårdsinriktad betesdrift samt att sockencentrum, bronsåldershögen Klackabacken, Östra Sallerups kyrka, skolbyggnaden i tegel, prästgård och prästlönebostad, bostads- och gatuhus samt Karl XI:s stenar med tillhörande dammar och kanalsystem från 1680-talet bibehålls.

Sida 173. Avsnitt *13.3 Friluftsområden och leder* har uppdaterats med aktuell och/eller ny information bland annat gällande Sverigeleden, Skåneleden, Cykelleden Skåne och Mountainbikeleder.

Sida 182. Hörby kommun är väghållare för nästan samtliga gator i Hörby tätort, en del gator i Ludvigsborg och Osbyholm samt Östraby och Södra Rörum. Övriga lokala kärnor och mindre byar saknar gator med kommunalt huvudmannaskap.

Sida 185. Hörby kommun gör bedömningen att möjligheterna för en ringbuss i kommunen behöver utredas innan ett sådant förslag kan presenteras i *Översiktsplan 2035*.

Sida 188. Information om laddplatser och platser lämpliga för laddplatser finns på kommunens hemsida.

Sida 190. Avsnittet *Energiutvinning* har utgått. Informationen i avsnittet har inarbetats avsnitt *15.3 Energiproduktion*.

Sida 193 och sida 194. Vindbruksplanen är inarbetad i *Översiktsplan 3025*. Information och ställningstaganden i avsnitt *15.3.1 Vindkraft* kommer från *Vindbruksplanen* som var en del av *Översiktsplan 2030*. Informationen behålls i sin helhet. Hörby kommun gör följande ställningstagande kopplat till repowering:

- Hörby kommun är positiva till repowering av befintliga vindkraftsverk.

Sida 208. Avsnitt *16. Förskola och skola* har kompletterats med följande ställningstagande:

- Hörby kommun ska verka för att skolor och förskolor på landsbygden bevaras.

Sida 226. Detta är ingen fråga som kommer att hanteras inom ramen för *Översiktsplan 2035*.

Sida 238. Hörby kommun gör följande ställningstagande kopplat till krisberedskap:

- Hörby kommun ska arbeta för att stärka civilförsvar och krisberedskap.

Hörby kommun välkomnar dialog om krisberedskap tillsammans med LRF.

Eslövs kommun

Hörby kommuns *Översiktsplan 2035* har sin utgångspunkt i den politiska visionen *Hörby – det rediga samhället 2030*. Visionen består av fem fokusområden; Stark centralort, Levande landsbygd, Blomstrande näringsliv, Ett gott liv och Ökad trygghet.

Kopplat till vision och fokusområden finns en utvecklingsstrategi, kallad Lokal flerkärnighet, vilken beskriver var och hur Hörby kommun ska utvecklas. Utifrån utvecklingsstrategin är orter och samhällen i kommunen indelade i en tillväxtmotor (Hörby tätort), fyra lokala kärnor samt nio byar.

Förslaget till översiktsplan möjliggör för ett bostadsbyggande som svarar upp mot en befolkningsökning på 4,5 procent vilket motsvarar 530 bostäder, men samtidigt ha en beredskap för en befolkningsökning på 12,8 procent till år 2035.

I förslaget till översiktsplan beskriver Hörby kommun utgångspunkterna för den fysiska planeringen fram till år 2035 med avstamp i visionen om Det rediga samhället samt utvecklingsstrategin Lokal flerkärnighet. Fokus ligger framförallt på interna kopplingar och samband, men kommunen skriver också att regioner och kommuner är alltmer beroende av varandra och att frågor som tidigare var av mer lokal karaktär idag även är regionala. En följd av att detta är det finns ett behov av regional och mellanregional planering samt mellankommunala samarbeten.

Som relevanta samverkans-/beröringsområden med Eslövs kommun nämns framförallt möjligheten att skapa ett sammanhängande gång- och cykelstråk runt Ringsjön, gemensamt arbete med besöksnäring samt det samägda avfalls- och återvinningsbolaget MERAB. Dessutom finns i beskrivningar om kollektivtrafik och tillgänglighet allmänna skrivningar om Eslöv en lokal tillväxtmotor/strategisk nod med ett serviceutbud.

Kommunledningskontoret delar bilden av att regionala och mellankommunala samarbeten är viktiga. Det handlar både om att utveckla och stärka funktionella samband och om att lyfta Mittskåne i ett regionalt perspektiv. Kommunledningskontoret ser gärna att Eslövs och Hörbys kommuner, tillsammans med Höörs kommun, inleder ett samtal om hur det är möjligt att arbeta gemensamt för att utveckla Mittskånes regionala roll, exempelvis i arbetet med regionplanen för Skåne och i frågor rörande kollektivtrafik och infrastruktur.

Utöver ovan nämnda områden är markanvändning för energiproduktion ytterligare ett sakområde där Kommunledningskontoret ser att Eslövs kommun och Hörby kommun kan komma att behöva samarbeta framåt. I planförslaget finns ställningstaganden för vindkraftsetableringar, Kommunledningskontoret menar att frågor som rör solcellsanläggningar också är viktiga att hantera.

Kommunens svar

Hörby kommun välkomnar fortsatt dialog och samverkan kring mellankommunala frågor såsom Regionplan för Skåne och kollektivtrafikfrågor.

Avsnitt *3.5.6 Teknisk infrastruktur* i avsnitt *3.5 Mellankommunala frågor* har kompletterats med text angående vikten av mellankommunal samverkan i frågor som rör energiproduktion och etablering av nya anläggningar såsom vindkraftverk och solcellsanläggningar.

Höörs kommun

Det finns starka samband mellan Höörs och Hörby kommuner när det gäller människors livsmiljö och rörelsemönster samt när det gäller grönstruktur och vattenmiljöer. Höörs kommun har med intresse tagit del av Hörby kommuns utvecklingsplaner och har följande synpunkter.

Övergripande synpunkter

Markanvändningskartan

Höörs kommun uppfattar markanvändningskartan i StoryMap som svårläst. Utbyggnadsområden och utredningsområden går inte att urskilja från omgivningen eftersom ytorna inte har en avvikande gräns. Det gör att det är svårt att från markanvändningskartan få en överblick av var Hörby kommun föreslår förändrad markanvändning. Ur Höörs kommuns perspektiv är det särskilt angeläget att enkelt kunna utläsa vilka förändringar som föreslås i anslutning till kommungränsen och i Ringsjön. Höörs kommun ser därför gärna en justering av kart-symbolerna i det fortsatta arbetet som förenklar överblickbarheten.

Förväntad bostads- och befolkningsutveckling

Höörs kommun saknar i planhandlingarna en sammanställning av hur många bostäder översiktsplanen möjliggör i de olika orterna. Det är särskilt intressant för Höörs kommun att få en ungefärlig bild av hur Hörby kommun planerar för utvecklingen av Ludvigsborg och andra områden nära kommungränsen. Höörs kommun skulle gärna se en sammanställning av antal nya bostäder, typ av bostäder och bedömd befolkningsutveckling i Ludvigsborg, Elisefarm mm utifrån utbyggnadsområdena i översiktsplanen.

Hållbar utveckling

Det finns starka samband mellan Höörs och Hörby kommuner både när det gäller människors livsmiljö och rörelsemönster och när det gäller grönstruktur. Höörs kommun skulle gärna se tydligare skrivningar om hur det ska bli lätt för invånare och andra som vistas i Hörby kommun att göra hållbara val i vardagen. Tydligare ställningstaganden om ekonomisk och miljömässig hållbarhet skulle också underlätta mellankommunal samordning.

Bebyggelseutveckling

Ludvigsborg

Utvecklingen i Ludvigsborg är av stort intresse för Höörs kommun eftersom orten ligger geografiskt nära Höör och räknas som del av Höörs tätort enligt SCB:s definition. Höörs kommun ser med stort intresse på utvecklingen i anslutningen till den egna kommungränsen. Framför allt kollektivtrafikfrågan och kopplingar för fotgängare och cyklister är mellankommunala frågor som behöver få ett större fokus i den regionala planeringen och där våra kommuner behöver vara enade för att trycka på gentemot Region Skåne och Skånetrafiken. Totalt har Höörs tätort 12 976 invånare (SCB, 2020) varav 1298 av dessa bor i den del som hör till Ludvigsborg i Hörby kommun. I Ludvigsborg vid kommungränsen mellan kommunerna Höör och Hörby pågår ytterligare omfattande utbyggnader av bostäder där närheten till centrala Höör och tågläget är en av de avgörande kvaliteterna för att bosätta sig i området. Bristen på busstrafik utanför dagtid på vardagar är en betydande brist för nuvarande och framtida boende i området. Även om många har bil så finns det samtidigt en växande ung befolkning som är beroende av kollektiva färdmedel för att

kunna ta sig till kompisar och aktiviteter i Höör och Hörby. En annan målpunkt i Ludvigsborg är den populära skolan som lockar skolungdomar från Höör och Hörby. De som går på skolan har idag ingen möjlighet att på egen hand träffa kompisar på andra orter efter skoltid.

Elisefarm

Elisefarm är ett gemensamt utbyggnadsområde för Höörs och Hörby kommuner. Höörs kommun noterar att Hörby kommun i översiktsplanen markerat sin del av utbyggnaden som ”utredningsområde” med en kortfattad beskrivning och sparsamt med vägledning för fortsatt arbete. Höörs kommun menar att översiktsplanen borde kunna ge en avsevärt tydligare inriktning med tanke på att våra två kommuner har tagit fram ett gemensamt planprogram och att det finns långt komna planer och utredningar för hur utbyggnaden kan ske. Höörs kommun ser inte att översiktsplanen för Hörby kommun ger tillräcklig vägledning om lämplig markanvändning invid Elisefarm.

Kommunikationer

Regionalt viktiga vägar

Väg 13 mellan Höör och Hörby har stor betydelse både ur lokalt, delregionalt och regionalt perspektiv. Våra två kommuner har gemensamma intressen i att förbättra trafiksäkerhet och framkomlighet i stråket. För Höörs kommun är standardhöjning av väg 13 och förbättrad trafikplats Norrehe viktiga nycklar till att i framtiden kunna avlasta väg 23 genom Höörs tätort från genomgående trafik. Höörs kommun har med intresse tagit del av Trafikverkets nya Åtgärdsvalsstudie för väg 23 och ser fram emot ett fortsatt gott samarbete med Hörby kommun inför genomförandet av de åtgärder som identifierats. Våra två kommuner har också ett gemensamt intresse av att verka för att ytterligare etapper av stråket kommer med i RTI-planen. Höörs kommun ser gärna tydligare ställningstaganden i frågan översiktsplan för Hörby kommun.

Gång- och cykelvägar

Höörs kommun ser positivt på Hörby kommuns planering för rekreationscykling och leder. Höörs kommun skulle gärna se ännu tydligare ställningstaganden när det gäller behovet av cykelkopplingar för pendlare i stråket Hörby-Ludvigsborg-Höör. Höörs kommun ser behov av ett gent pendlingsstråk för cykling mellan våra centralorter som även skulle underlätta för cyklister att ta sig till och från Ludvigsborg. Höörs kommun anser att det naturliga är att anlägga ny gång- och cykelväg längs med väg 13 i samband med ombyggnation av vägen. Ytterligare cykelkopplingar skulle kunna skapas från Ludvigsborg in till centrala Höör och Höörs station. Höörs kommun skulle gärna se att detta perspektiv stärks i det fortsatta arbetet.

Kollektivtrafik

I förslaget till översiktsplan nämner Hörby kommun att bussresandet är ett viktigt mellankommunalt intresse. Höörs kommun menar att trafikeringen med buss på sträckan Hörby-Ludvigsborg-Höör är ett angeläget mellankommunalt intresse som våra två kommuner behöver kommunicera tydligt gentemot Skånetrafiken. Tydliga ställningstaganden i våra översiktsplaner blir ett viktigt underlag för dialogen. Inte minst behovet av trafikering på kvällar och helger behöver lyftas.

Höörs kommun har återkommande lyft frågan med Skånetrafiken och argumenterar för att stråket bör klassas som ett Regionalt viktigt stråk eller åtminstone som ett delregionalt viktigt stråk enligt trafikförsörjningsprogrammet och att basutbudet ska vara därefter. Avståndet mellan centrala delar av Höör och Hörby är bara drygt en mil och avståndet mellan ytterkanterna av tätorterna är mindre än fem kilometer. Förutom det höga antalet boende längs med den korta sträckan ligger även ett av Region Skånes viktiga strövområden, Fulltofta, längs med sträckan. Idag finns endast två avgångar helgtid i vardera riktning vilket inte är förenligt med det föreslagna basutbudet i trafikförsörjningsprogrammet och inte heller ger en rimlig möjlighet att resa till och från Fulltoftaområdet med kollektivtrafiken.

Höörs kommun menar att kollektivtrafiken på den här sträckan behöver beaktas i kommande trafikförsörjningsprogram (2025-2035) och klassas upp till ett starkt Regionalt viktigt stråk då det kopplar samman närliggande orter med sammanlagt ca 26 000 invånare på en kort sträcka.
Höörs kommun menar sammanfattningsvis att stråket Höör-Hörby bör ses som ett stråk av delregional betydelse utifrån följande argument:

- Höör och Hörby är orter med fler än 3000 invånare.
- Det finns omfattande arbetspendling och flyttströmmar mellan orterna.
- Fulltofta är ett viktigt besöksmål som ligger i stråket och viktiga besöksmål ska påverka vilka stråk som ska ses som regionalt eller delregionalt viktiga.

Ludvigsborg ligger mitt emellan Höör och Hörby. I trafikförsörjningsprogrammet från 2016 var sträckan Ludvigsborg-Höör utpekad som delregionalt stråk, baserat på att Ludvigsborg i Hörby kommun då var en egen tätort enligt SCB med knappt 1000 invånare. SCB:S nya tätortsgränser innebär dock att Ludvigsborg numera ingår i Höörs tätort. Den syns därför inte vid Skånetrafikens analys av trafikflöden mellan tätorter. I senare trafikförsörjningsprogram har stråket därför försvunnit och trafikeringen blivit sämre.

Höörs kommun ser fram emot en fortsatt samverkan med Hörby kommun om kollektivtrafikfrågor och ser gärna en tydligare utvecklingsinriktning i översiktsplanen för Hörby kommun kring behovet av utökad kollektivtrafik mellan våra centralorter.

Natur och vattenmiljö
Höörs kommun saknar framåtsyftande skrivningar om exempelvis hur naturvärden kan nyskapas, utvecklas och säkerställas. Höörs kommun noterar att vattenråden är beskrivna på väldigt olika sätt. En mer jämförbar beskrivning skulle underlätta läsningen.

Teknisk infrastruktur
Höörs kommun saknar framåtsyftande skrivningar om avfallshantering, återvinning och återanvändning. Hörby kommun är i behov av en ny återvinningscentral och i samband med detta arbete finns stora möjligheter att bygga för framtiden och underlätta för allmänheten att göra det lätt att fatta hållbara beslut och ta steg uppför avfallstrappan.

Kommunens svar

Hörby kommun tackar för den positiva feedbacken på *Översiktsplan 2035*.

Mark- och vattenanvändningskartan har setts över och vid behov reviderats gällande exempelvis avgränsningar. Vidare har mark- och vattenanvändningskartan uppdaterats med begränsningslinjer samt nytt visningsläge med tillhörande information om hur man navigerar och använder kartan.

Översiktsplan 2035 har kompletterats med en uppskattning angående hur många bostäder som föreslagna utbyggnadsområden kan möjliggöra. Antal uppskattade bostäder presenteras under respektive utbyggnadsområde samt i en sammanställning över totalt antal uppskattade bostäder. I närhet till Höörs kommun pekar *Översiktsplan 2035* ut utbyggnadsområde B9 Enevången, B10 Bondemölla och S2 Ny skola i Ludvigsborg som uppskattningsvis möjliggör för cirka 160 bostäder samt en skola. Utöver dessa utbyggnadsområden pekas U1 Elisefarm ut som ett utredningsområde i anslutning till kommungränsen till Höörs kommun. Gällande planprogram föreslår en struktur för området med cirka 600 – 750 bostäder. Där större delen av dessa bostäder hamnar i Hörby kommun.

Avsnitt *3.2 Hållbar utveckling i Hörby kommun* har kompletteras med underrubriken *3.2.1 Hållbar resursanvändning och livscykelperspektiv*. Vidare innehåller avsnittet följande ställningstagande:

- Hörby kommun ska vid all fysisk planering utgå från ett livscykelperspektiv för att få en helhetsbild av ekonomiska, sociala och miljömässiga konsekvenser.

Avsnitt *3.5 Mellankommunala frågor* har utvecklats och poängterar vikten av mellankommunal samverkan kring bland annat kollektivtrafik och gång- och cykelvägar över kommungränsen. Hörby kommun välkomnar fortsatt dialog och samverkan kring mellankommunala frågor. *Översiktsplan 2035* har kompletterats med tydligare ställningstaganden, däribland att sträckan Hörby – Höör bör pekas ut som regionalt viktigt stråk i Region Skånes Trafikförsörjningsprogram.

I *Översiktsplan 2035* pekas område U1 Elisefarm fortsatt ut som ett utredningsområde. Hörby kommun avvaktar ett eventuellt påbörjande av att ta fram detaljplan för den del av Elisefarmområdet som ligger i Hörby kommun tills Höörs kommun kan säkerställa tillgången till vatten och hantering av spillvatten för sin del av området.

Hörby kommun välkomnar fortsatt dialog och samverkan tillsammans med Höörs kommun angående väg 13 och föreslagna åtgärder samt fortsatt påverkansarbete på Region Skånes arbete med ny Regional transportinfrastrukturplan. *Översiktsplan 2035* har kompletterats med tydligare ställningstaganden i frågan.

Avsnitt *10.6.3 Vattenråd* har utvecklats för att tydligare beskriva de fyra vattenråden som Hörby kommun är medlem i.

Översiktsplan 2035 har uppdaterats med mer framåtsyftande texter i avsnitt *9. Naturmiljö* och *10. Vattenmiljö*.

Avsnitt *15.6 Avfall och återvinning* har reviderats och kompletterats med information om kommunens återvinningsstationer, återvinningscentral samt de mål som finns presenterade i gällande *Avfallsplan*

för Eslöv, Höör och Hörby. Övriga frågor och åtgärder hanteras inom ramen för *Avfallsplan för Eslöv, Höör och Hörby*.

Hässleholms kommun

Övergripande synpunkter

Hässleholms kommun är över lag positiva till förslaget till översiktsplanen. Den digitala versionen i form av en storymap är överskådligt uppbyggd med tydliga rubriker som underlättar navigering. Vi ser fram emot att följa ert fortsatta arbete med översiktsplanen.

Mellankommunala frågor

I översiktsplanen anges följande ställningstagande:
" Hörby kommun ska vid planläggning, lov- och tillståndsgivning, säkerställande eller åtgärder som påverkar mellankommunala frågor alltid samverka med berörd kommun/kommuner samt myndigheter"

Hässleholms kommun ställer sig mycket positiva till detta ställningstagande. Vi ser stora vinster med att ha en kontinuerlig dialog kring gemensamma utvecklingsfrågor.

Tysta områden

I översiktsplanen 2035 anges ett större "Bullerfritt område" som angränsar till Hässleholms kommun. Eftersom Hässleholms kommun också har angivit ett större "Bullerfritt område" i vår kommun i anslutning till kommungränsen till Hörby kommun är vi mycket positiva till detta. Att vi tillsammans kan skapa ett större sammanhängande naturområde som upplevs som tyst ger mervärde till bägge kommunerna och gynnar invånare, naturturismen likväl som djurlivet i våra naturområden.

Natur och grönstruktur

Hässleholms kommun delar Sjöbergasjön tillsammans med Hörbys kommun. I Hässleholms kommuns Naturvårdsplan som togs fram 2021 är Sjöbergasjön och dess omgivning markerade som ett "klass 2-område". Klass 2 område är ett område som anses ha höga naturvärden. Vid värdeklassning och bedömning av våra områden har även rekreationsmöjligheter och bullerfrånvaro haft en positiv inverkan vid klassificering.

Området norr om Sjöbergasjön är också utpekat som ett prioriterat naturvärdesområde i publikationen "FRÅN BJÄRE TILL ÖSTERLEN skånska natur- och kulturmiljöer" framtaget av länsstyrelsen i Kristianstads län 1996 (ISBN 91-972744-1-0).

Hörby kommun anger i sin översiktsplan att de ska arbeta efter deras Naturvårdsprogram. Lövskogar vid Sjöbergasjön finns angivna i handlingen likaså alsumpskogar öster om Sjöbergasjön som ligger när kommungränsen till Hässleholms kommun, vilket vi ser som positivt.

Under avsnittet **Utvecklingsstrategi – Grön infrastruktur** har Hässleholms kommun uppmärksammat att Hörbys kommun angivit gröna pilar som visar "viktiga samband som behöver förstärkas" mellan naturområden.

Hässleholms kommun skulle gärna se att Hörby kommun lade till en pil som sträcker sig mot de utpekade värdefulla naturområden som anges i Hässleholms kommuns översiktsplan (som angränsar till kommungränsen) runt Sjöbergasjön. Likaså skulle vi med fördel se att den pil som anger ”viktigt samband” mellan naturområdena ”Södra Rörum” och ”Hagstad – Fundersed” kunde få fortsätta in i Hässleholms kommun. Detta eftersom vi i anslutning till kommungränsen även här har ett flertal utmarkerade viktiga naturområden som binder samman naturområdet Hagstad – Fundersed med Bosarpsjön och fler naturområden som sträcker sig vidare norrut.

Att gemensamt arbeta över kommungränser och binda samman flera värdefulla naturområden bidrar till att främja den gröna infrastrukturen. Detta stärker de kopplingar och spridningskorridorer i vårt landskap som är viktiga för flora och fauna. Att värna om sammanhängande grönområden bidrar till att höja livskvalitén för människor och främjar ekosystemtjänster.

Kommunens svar

Hörby kommun tackar för den positiva feedbacken på *Översiktsplan 2035*.

Kartan i avsnitt *4.2 Grön infrastruktur* i avsnitt *4. Utvecklingsstrategi – Lokal flerkärnighet* har uppdaterats med relevanta kopplingar sett till grön infrastruktur som sträcker sig över kommungränserna, bland annat till Hässleholms kommun.

Hörby kommun välkomnar fortsatt dialog och samverkan kring mellankommunala frågor, däribland grön infrastruktur och utveckling av sammanhängande grönområden.

Sjöbo kommun

Sjöbo kommun tackar för mottagen remiss för Översiktsplan 2035. I utvecklingsstrategin noteras ett mellankommunalt intresse för Sjöbo och Hörby kommun i form av ett "större samband som behöver etableras". Sjöbo kommun ser positivt på detta och ser fram emot framtida dialog i frågan!

Kommunens svar

Noteras. Hörby kommun välkomnar fortsatt dialog och samverkan kring mellankommunala frågor.

Tomelilla kommun

Av de 16 mellankommunala frågor som Hörby kommun identifierat i sitt samrådsförslag berörs Tomelilla kommun av följande sex områden:

1. **Gång- och cykelvägar**
   Yttrande: Tomelilla kommun ser positivt på planer för att ”knyta samman olika turistleder men även att underlätta för arbetspendling inom och till arbetsmarknader utanför kommunen”. Vi önskar mer klargörande kring planeringen av cykelvägar i områden som berör kommungränsen till Tomelilla framför allt i hänsyn till turism.

2. **Vandrings-, cykel- och ridleder**
   Yttrande: Tomelilla kommun ser positivt på planer för att utveckla vandringsleder. Vi önskar mer förtydligande för hur planeringen ser ut för Skåneleden eller andra vandringsleder som går mot östkustområdet. Vi önskar också förtydligande av hur nätverket av Skåneleden, som berör Tomelilla, ska utvecklas och bevaras.

3. **Natur och grönstruktur**
   Yttrande: Tomelilla kommun instämmer att flera rekreationsområden, värdefulla och skyddade naturområden samt områden av riksintresse för natur- och kulturvården sträcker sig över kommungränserna. Vi önskar förtydligande kring hur samarbete ska utvecklas mellan kommunerna eftersom det inte finns tillräckligt med underlag som visar på utmaningar och möjligheter.

4. **Vattenvård – Ringsjöns, Kävlingeåns, Österlens, och Helgeåns vattenråd**
   Yttrande: Tomelilla kommun önskar förtydligande kring hur vattenavrinningsområdet påverkar Natura 2000 områden i Tomelilla kommun.

5. **Digital infrastruktur**
   Yttrande: Tomelilla kommun instämmer med att ”det är angeläget med samverkan mellan kommuner för att uppnå den kvalitet, kapacitet och driftsäkerhet på bredband som företag och privatpersoner efterfrågar.” Vi anser att det är viktigt att fortsätta ge möjlighet till utbyggnader i kommunangränsande områden.

6. **Vindkraft**
   Yttrande: Planen är väldigt övergripande och generell vilket försvårar ett ställningstaget för oss. Vi saknar en tydlig plan att kunna yttra oss.

Kommunens svar

Dispositionen i avsnittet *3.5 Mellankommunala frågor* har reviderats och omstrukturerats för att följa samma disposition som de allmänna intressena. Detta innebär att en del rubriker har kompletterats med underrubriker och att några rubriker slagits samman med andra. Innehåller under respektive rubrik har utvecklats med mer information och har i vissa fall fått ett bredare innehåll.

1. **Gång och cykelvägar**
   Hörby kommun planerar inte för några nya gång- och cykelvägar i närhet till kommungränsen för Tomelilla kommun.

2. **Vandrings- cykel- och ridleder**
   Det är Region Skåne som är ledhuvudman för Skåneleden och driver utvecklingen av leden framåt. De är även ansvariga för kommunikation och marknadsföring av leden. Stiftelsen Skånska Landskap ansvarar för förvaltningen av leden på uppdrag av Region Skåne.

3. **Natur och grönstruktur**
   Hörby kommun har under hösten 2024 initierat samverkan tillsammans med grannkommunerna angående grön infrastruktur och kopplingar över kommungränsen. Detta för att identifiera viktiga grönområden och övergripande stråk för grön infrastruktur samt för att föra diskussionen vidare kring en samlad delregional grönstruktur.

4. **Vattenvård – Ringsjöns, Kävlingeåns, Österlens och Helgeåns vattenråd**
   Hörby kommun gör följande ställningstagande:
   - Hörby kommun ska i den fysiska planeringen utgå från ett avrinningsområdesperspektiv och uppströmsarbete.

5. **Digital infrastruktur**
   Noteras.

6. **Vindkraft**
   Det har inte gjorts några förändringar i *Översiktsplan 2035* sett till vindkraft.

Bromölla kommun

Kommunstyrelsens beslut

Kommunstyrelsen beslutar att Bromölla kommun inte har något att erinra mot Hörby kommuns samrådsförslag för översiktsplan 2035.

Ärende

Bromölla kommun har bjudits in att lämna synpunkter på upprättat förslag till ny översiktsplan för Hörby kommun. Samrådstiden är mellan 20 september och 20 november 2023.

Förvaltningen bedömer att Bromölla kommun inte har något att invända mot i Översiktsplan 2035 för Hörby kommun.

Kommunens svar

Noteras.

Osbyholms byförening

Vi har tagit del av Samrådsförslag Översiktsplan 2035 och ber att få lämna ett svar enligt nedan.

Förslaget har gjorts tillgängligt för byborna genom en kortfattad beskrivning på vår hemsida samt vår Facebook sida. I båda fallen med en länk till källan på Hörby Kommuns hemsida.

Osbyholms Byförenings generella ståndpunkt är att vi ser positivt på en försiktig utbyggnad av byn.

Det nu liggande förslaget innefattar område SB7 Hagadal och pekar på två möjligheter. Antingen fortsätter området att användas för Service (vård och skola) eller bostäder.

Byföreningen har inga synpunkter på varken det ena eller det andra alternativet utan båda passar in i Byföreningens generella ståndpunkt enligt ovan.

Detta förhindrar inte att enskilda personer, företag eller organisationer kan ha avvikande uppfattningar.

Dessvärre ser vi inte att våra synpunkter, som framfördes i enkäten 2022 (bifogas), har beaktats. Vi framhåller återigen att Osbyholm är den lilla byn med de stora möjligheterna.

Möjligheterna ligger i de goda kommunikationerna samt närheten till tätorten.

Detta gör att Osbyholm är ett attraktivt ställe att bo på, vilket innebär att mark för fortsatt utbyggnad behöver säkras för framtiden.

Kommunens svar

Osbyholm är en av de nio större byarna i Hörby kommun. Byarna har en viktig roll som mötesplats för de boende utanför de lokala kärnorna och Hörby tätort. De är också populära lokala och regionala besöksmål med stor utvecklingspotential då natur- och kulturlandskapet är en av Hörby kommuns främsta attraktionsfaktorer. För att definieras som by i omlandet bedömer Hörby kommun att en skild by behöver ligga utmed utpekade strategiskt viktiga vägar i kommunen samt bidra till att binda ihop Hörby tätort och de lokala kärnorna.

Enligt *Utvecklingsstrategin – Lokal flerkärnighet* ska Hörby kommun för ett effektivt markutnyttjande och god hushållning prioritera bebyggelseutveckling till följande geografiska områden;

1. Hörby tätort
2. De lokala kärnorna (Östraby – Västerstad, Ludvigsborg, Önneköp – Långaröd och Killhult)
3. Byarna i omlandet (Ringsjöstrand, Osbyholm, Lyby, Södra Rörum, Satserup, Äspinge, Korsholm – Norra Västerstad, Askeröd och Dala).

I, eller i närheten av Osbyholm, pekas pekas det ut ett utredningsområde fram till år 2035, U1 Elisefarm, samt ett utbyggnadsområde SB3 Hagadal. Utredningsområdet avser användningen bostäder och service (BC) medan utbyggnadsområdet avser service och bostäder.

Svensköps byförening

Styrelsen för Svensköps byförening ber att få lämna följande synpunkter gällande utvecklingen i kommunens byar i allmänhet, och Killhult i synnerhet.

Bostäder

Vi anser att kommunen bör medverka till, och i möjligaste mån underlätta för, att bostadsbyggande i småorterna, t ex Killhult blir en realitet. För att hålla liv i lanthandlar och företagande på landsbygden behövs också fler bostäder. Mindre lägenheter för äldre som vill sälja sitt hus men bo kvar i byn, ungdomar som ska få sin första egna bostad och andra mindre hushåll.

Kommunikationer

Under många år har vi påpekat att många i Killhult med omnejd reser till Kristianstad för att studera och jobba, men vi har ingen kollektivtrafik i den riktningen. Istället måste man resa med närtrafiken till Hörby för att sedan ta sig med buss österut, en lång och onödig omväg.
Vi ser fram emot att kommunen tar förnyat tag i frågan, den är viktig för byborna. Så småningom kan det säkert bli en sträcka (Killhult-Tollarp t o r) som lämpar sig för självkörande bussar.

Vargfrågan

Vi tar med vargfrågan i vårt remissvar eftersom den har hög aktualitet på landsbygden.
Det är många som har anledning att oroa sig när vargarna blir alltfler och dessutom verkar ganska orädda.

Vi har lantbrukarna som, trots rovdjursstängsel, tillsyn och kontroll, tvingas hitta döda och lemlästade får och nötkreatur som vargen har slagit. Boskap som flyr för livet när en varg kommer in i inhägnade områden, olycksscenarierna kring detta är många.

Oron bland föräldrarna med barn i förskolan ökar. De vill inte låta barnen gå ut i skogen, och vill inte heller utsätta skolpersonalen för de risker det kan medföra. Vem kan garantera att ett litet barn inte blir attackerat av en eller flera vargar som är på jakt? Vilka möjligheter har personalen att skydda dem?

Våra vandringsleder – vem ska våga gå längs dem i ett vargtätt skogsområde?

Styrelsen för Svensköps byförening välkomnar en dialog med kommunen i dessa frågor, och vi ser fram emot en gynnsam utveckling för såväl tätort som landsbygd.

Kommunens svar

Hörby kommun välkomnar fortsatt dialog med byföreningen.

Bostäder

Enligt *Utvecklingsstrategin – Lokal flerkärnighet* ska Hörby kommun för ett effektivt markutnyttjande och god hushållning prioritera bebyggelseutveckling till följande geografiska områden;
1. Hörby tätort

2. De lokala kärnorna (Östraby – Västerstad, Ludvigsborg, Önneköp – Långaröd och Killhult)
3. Byarna i omlandet (Ringsjöstrand, Osbyholm, Lyby, Södra Rörum, Satserup, Äspinge, Korsholm – Norra Västerstad, Askeröd och Dala).

Kommunikationer

Kollektivtrafik över kommungränsen är en viktig mellankommunal fråga, inte minst för kommunens ungdomar. Ett exempel är förbättrade kommunikationer från de lokala kärnorna, som exempelvis Östraby, direkt till grannkommunerna. Avsnitt *3.5.5.2 Kollektivtrafik* under avsnitt *3.5 Mellankommunala frågor* har utvecklats för att tydligare belysa vikten av samarbete med grannkommunerna för att förbättra tillgängligheten på landsbygden och invånarnas kollektiva förbindelser över kommungränserna.

Vargfrågan

Vargfrågan är ingen fråga som kan hanteras inom ramen för *Översiktsplan 2035*.

Östraby bygdeförening

Östraby bygdeförening har tagit del av samrådsförslaget till Översiktsplan 2035 för Hörby kommun och vill framföra följande synpunkter.

Allmänt

Översiktsplanen skall, trots att den inte är juridiskt bindande, vara vägledande för all efterföljande planering och är därför ett viktigt strategiskt dokument för kommunens utveckling. För Östrabys del anser vi speciellt följande frågor vara viktiga att inkludera: goda förbindelser med kollektivtrafik, att det finns trygga mötesplatser, att det finns ett aktivt föreningsliv och att det finns möjlighet att bo kvar i närområdet även som gammal eller sjuk.

Särskilda synpunkter

Hörby kommuns Översiktsplan 2035 har sin utgångspunkt i den politiska visionen ”Hörby – det rediga samhället 2030. Visionen består av fem fokusområden; Stark centralort, Levande landsbygd, Blomstrande näringsliv, Ett gott liv och Ökad trygghet. Denna syn är lovvärd.

Östraby – Västerstad utgör en av Hörby kommuns fyra lokala kärnor. Vi delar uppfattning att en lokal kärna är en viktig servicenod ute på landsbygden. Den skall komplettera det serviceutbud och de funktioner som finns i Hörby tätort och som det finns ett behov av att ha nära tillgång till. Tillgängligheten till god lokal service såsom förskola och skola, dagligvaruaffär och goda kollektiva förbindelser är några av de viktigaste funktionerna för att skapa en levande landsbygd med goda möjligheter att både bo och verka i. Också tillgång till stabil digital uppkoppling är för många en viktig faktor för lokalisering av verksamhet eller val av bostadsort.

För att den lokala kärnan Östraby-Västerstad skall kunna fungera som just en lokal kärna är det av vikt att en gång-cykelled etableras mellan Östraby och Västerstad.

Vi vill framhålla att lokaler, platser och verksamhetsområden som riktar sig mot civilsamhället och föreningar behövs i såväl Hörby tätort som de lokala kärnorna och de mindre byarna.

Hörby kommun bör, för ett effektivt markutnyttjande och god hushållning, prioritera bebyggelseutveckling till de geografiska områdena Hörby tätort, de lokala kärnorna och byarna i omlandet. De areella näringarnas möjligheter att verka och utvecklas måste stödjas. Jord- och skogsbruksnäringen skall skyddas mot exploatering som påtagligt kan försvåra möjligheterna att bedriva jord- och skogsbruk.

Kommunen bör också stödja utvecklingen av diversifierad jord- och skogsbruksverksamhet, med till exempel vidareförädling och besöksnäring. Vi anser att kommunen ska arbeta aktivt med att skapa förbättrade förutsättningar för att främja besöksnäringens utveckling. Besöksnäringen består bland annat av diversifierade landsbygdsföretag med mat och övernattning, samt företagande inom turism och rekreation med natur- och fritidsupplevelser, både kopplade till natur- och kulturmiljövärden, areella näringar och sjöar och vattendrag. Då är också utbyggd IT-infrastruktur en mycket viktig del av näringslivsutvecklingen.

Kommunens svar

Hörby kommuns politiska vision ”Det rediga samhället” har reviderats av Kommunfullmäktige. Den politiska visionen bestod tidigare av fem fokusområden men har kortats ner till att nu bestå av tre fokusområden. De tre fokusområdena är Blomstrande näringsliv, Ett gott liv och Levande Hörby.

Översiktsplan 2035 föreslår utbyggnad av gång- och cykelväg mellan Östraby – Askeröd via Västerstad för att underlätta kommunikationerna mellan byarna samt för att öka trafiksäkerheten. En gång- och cykelbana skulle stärka både Västerstads och Askeröds koppling till kollektivtrafik längs riksväg 13. Föreslagen sträcka mellan Östraby – Askeröd via Västerstad går parallellt med väg 1123, vilken är en statlig väg.

Hörby kommun gör följande ställningstaganden för att bevara jordbruksmark:

- Hörby kommun ska värna jordbruksnäringen samt säkerställa framtida livsmedelsproduktion.
- Hörby kommun ska undvika exploatering på jordbruksmark.

Besöksnäringen är en viktig fråga för Hörby kommun. Kommunen gör flera ställningstaganden i Översiktsplan 2035 för att stödja och stärka besöksnäringen i kommunen, däribland kopplat till kollektivtrafik, naturmiljö, friluftsliv och kulturmiljö. Därutöver är besöksnäringen en viktig mellankommunal fråga där Hörby kommun i olika sammanhang kan arbeta med tillsammans med grannkommunerna för att stärka besöksnäringen.

Elisefarm

Elisefarm lämnar följande synpunkter på Samrådsförslag Översiktsplan 2035 för Hörby kommun.

I planförslaget finns angivet ett område U3 Elisefarm, i västra delen av Hörby kommun vid kommungränsen till Höörs kommun. Området innehåller ingen befintlig bebyggelse men angränsar till Elisefarms gårds huvudbyggnad och ekonomibyggnader som idag har verksamheter som restaurang, spa, hotell och golfbana.

Hörby kommun och Höörs kommun tog år 2020 fram ett planprogram för området och planprogrammet godkändes 2021 04 21 av Bygg- och miljönämnden i Hörby. Detta planprogram visar en möjlig utbyggnad för 650-700 bostäder för området i de båda kommunerna. Förutom bostäder i området planeras för service som bland annat förskola och trygghetsboende.

Höörs kommun har under 2022 tagit fram ett samrådsförslag till detaljplan för delen av Elisefarm som ligger i Höörs kommun.

Vi vill framhålla vikten av att området U3 Elisefarm, som ger ett betydande tillskott för kommunen, är en del i det fortsatta arbetet med Hörby kommuns Översiktsplan 2035.

Kommunens svar

I granskningsförslaget för *Översiktsplan 2035* finns utbyggnadsområde U1 Elisefarm. Hörby kommun avvaktar ett eventuellt påbörjande av att ta fram detaljplan för den del av Elisefarmområdet som ligger i Hörby kommun tills Höörs kommun kan säkerställa tillgången till vatten och hantering av spillvatten för sin del av området.

Föreningen Bevara Linderödsåsen

Inledning

Styrelsemedlemmar i Föreningen Bevara Linderödsåsen har tagit del av Hörby kommuns samrådshandling för Översiktsplan 2035. Vi konstaterar att ett väl utfört arbete har lett fram till ett gediget dokument som efter antagande ska vara vägledande för kommunens långsiktiga utveckling. En väl genomarbetad och tydlig översiktsplan som tagits fram under demokratiska former är, trots att den inte är juridiskt bindande, det viktigaste dokumentet i en kommun. Vi tackar för nerlagt arbete så här långt i processen.

Bakgrund

Föreningen Bevara Linderödsåsen är en ideell förening som bildades år 2000 och som har sin verksamhet i Hörby och Kristianstads kommuner. Inför framtagandet av nu gällande översiktsplaner i de båda kommunerna har föreningen varit delaktig i processerna för att peka ut och bevara tysta och bullerfria områden på Linderödsåsen. Arbetet med de tysta områdena i Hörby kommun, som tog sitt avstamp i och med Översiktsplan 2030, har fått stor uppmärksamhet på nationell nivå. Ljudmiljöcentrum vid Lunds universitet genomförde i samarbete med SLU (Sveriges Lantbruksuniversitet) år 2017-18 ett projekt kring tysta områden i Sverige och hur landets kommuner arbetar med dessa i sin översiktliga planering. I projektets slutrapport ”Tysta områden i Sverige”, som finns att läsa på Ljudplanering.se, finns en redogörelse för Hörby kommuns arbete och ställningstagande som beskrivs som omfattande i jämförelse med flertalet av landets 290 kommuner. Följande citat är hämtat från ett längre inslag som Sveriges Radio gjorde och sände den 16 januari 2018 med anledning av ovan nämnda projektet: ”Hörby kommun mitt i Skåne är en av få svenska kommuner som enligt undersökningen både listar bullerfria områden i sin översiktsplan och har utförliga beskrivningar av dem.”

Föreningen Bevara Linderödsåsen anser att det är av yttersta vikt att kommunen fortsätter sitt viktiga arbete med att skydda och utveckla sina tysta områden i sin översiktliga planering. En bra och viktig grund lades i och med Översiktsplan 2030. I kommande översiktsplan måste detta arbete tas till vara och utvecklas. Vi ser bl. a att det finns mer att göra när det gäller marknadsföring och tillgängliggörande av dessa områden.

Synpunkter på samrådshandlingen Översiktsplan 2035

- Föreningen Bevara Linderödsåsen ser det som positivt att Hörby kommun pekar ut tysta och icke ljusförorenade områden på Linderödsåsen. Dock saknar vi tydliga ställningstagande och riktlinjer kring hur dessa områden ska bevaras och utvecklas. Lämpligt vore att använda sig av de skrivningar som kommunen gjorde om dessa områden i Översiktsplan 2030 och överföra och utveckla dem i Översiktsplan 2035.

- Under rubriken ”Levande Landsbygd” finns många positiva ställningstagande. Här kan man t ex läsa att ”hela kommunen ska leva” och att ett ”historiskt kulturlandskap, böljande fält, ädellövskogar, Linderödsåsen och de levande byarna är exempel på unika värden som landsbygden i Hörby kommun kan erbjuda”.

Föreningen tycker att det är glädjande och ser det som mycket viktigt i den framtida planeringen att kommunen avser att ta tillvara på och utveckla Hörby kommuns levande landsbygds unika värden.

- Föreningen ställer sig bakom beskrivningen under rubriken ”Naturmiljö” att ”naturmiljön i Hörby kommun är en av kommunens främsta attraktionskrafter”.

- Ställningstagandet att inte tillåta medelstora eller stora vindkraftsetableringar och vindkraftverk med en totalhöjd över 50 m inom mellanbygden är positivt och viktigt. Inte minst för att skydda Hörby kommuns tysta områden i mellanbygden och bevara och ha möjlighet att utveckla områdets attraktionskraft.

- Kommunens ställningstagande kring solceller behöver omvärderas och/eller förtydligas. Under rubriken solkraft i samrådshandlingen står det att storskaliga solcellsanläggningar som installeras på marken placeras på ”stora ytor med låg markkostnad som till exempel betesmark och oanvända områden”. Vad menas med låg markkostnad och oanvända områden? I Hörby kommuns mellanbygd finns, en i dagens mått mätt, hög andel naturbetesmarker kvar. Naturbetesmarker är bland de mest artrika miljöerna som finns i Sverige och världen. Markklassen på naturbetesmarker är låg men det faktum att de hyser en rik biologisk mångfald skulle innebära att det vore förödande att placera solcellsanläggningar på dessa. Likaså finns områden i kommunen som skyddas på ett eller annat sätt, genom Natura 2000, naturreservat och olika biotopskydd. Dessa skulle kunna falla inom begreppet oanvända områden men solparksetableringar här borde vara att betrakta som orimligt. De många frågetecknen i formuleringen ”låg markkostnad och oanvända områden” behöver rätas ut och förtydligas.

Vi ser med stor tillförsikt fram emot den fortsatta processen i framtagandet av Hörbys nya översiktsplan och delaktighet i den samma.

Kommunens svar

Hörby kommun tackar för den positiva feedbacken på *Översiktsplan 2035*.

Ställningstaganden i *Översiktsplan 2035* har reviderats. Hörby kommun gör följande ställningstaganden för att bevara och utveckla tysta och icke ljusförorenade områden:

- Hörby kommun ska bevara befintliga tysta- och icke ljusförorenade områden och se dessa som en viktig del i kommunens besöksnäring.
- Hörby kommun ska verka för att stärka och utveckla friluftslivet genom att bevara och skydda större sammanhängande områden som är bullerfria och icke ljusförorenade.
- Hörby kommun ska verka för att nya större trafikgenomfarter inte lokaliseras till utpekade bullerfria- och icke ljusförorenade områden.

Mer konkret hur detta ska göras och vilka åtgärder som föreslås presenteras i *Åtgärdsplanen*.

Meningen om ”låg markkostnad och oanvända områden” under avsnittet *15.3.2 Solceller* i avsnitt *15.3 Energiproduktion* har tagits bort. Översiktsplan 2035 har reviderats med följande ställningstagande beträffande solceller:

- Hörby kommun är positiv till etablering av solenergi på mark som är impediment om inte natur- och kulturmiljöer eller landskapsbilden påverkas negativt.

Näringslivsrådet i Hörby kommun

Infrastruktur

- I nuläget finns inga bussförbindelser på andra sidan rondellen (Ringsjövägen/RV13). Det finns inte heller några naturliga övergångar i närheten av den stora rondellen. Diskussion pågår med Trafikverket. Åtgärd: Verka för busshållplats och övergångsställe.

- Cykelvägar: I ÖP nämns Fulltofta-Hörby, men inte sträckningen Fulltofta-Ludvigsborg, vilket borde vara en prioriterad sträckning. GC-väg ligger med i förslaget till Trafikverket, men långa ledtider.

Bostäder, tomter och mark

- Det finns en uttryckt vilja i ÖP att så kallade lucktomter ska bevaras, men detta innebär att de inte sköts om, vilket leder till igenvuxna tomter, vilket innebär att syftet med utsikt och tillgång för allmänhet förfelas. Synpunkten är att dessa tomter bör öppnas upp för bebyggelse, samtidigt som öppenhet bibehålls.

- Det finns generellt sett för lite verksamhetsmark utpekad i ÖP. Kommunen bör eftersträva att kunna utpeka mer verksamhetsmark.

- För utpekad verksamhetsmark i områdena V1 resp. V2 innebär den geografiksa placeringen att södergående trafik till och från dessa områden kommer att gå via Osbyholm, vilket innebär ökad trafik genom Osbyholm och ökad belastning på trafikplats Osbyholm i dess anslutning till E22 S.

Övriga ställningstaganden

- ÖP bör omhänderta frågor kring framtida elförsörjning i kommunen, givet utbyggnadstakt och grön omställning. Detta avser även ökad belastning på VA-nätet från de nya verksamhets- och bostadsområden som planeras.

- ÖP bör koppla till kommande näringslivsstrategi i frågor som berör attraktivitet (inflyttning och ökat skatteunderlag), arbetsmarknad samt kompetensförsörjning. Avsnitten om arbetstillfällen och arbetsmarknad kan utvecklas mer. Inte bara beskriva nuläge, utan även blicka framåt.

- Planerat kallbadhus vid Ringsjön betraktas som något positivt ur attraktivitetssynpunkt.

- Mellankommunala frågor – viktigt för näringslivet med goda kopplingar mellan kommunerna.

Kommunens svar

Infrastruktur

I samband med planläggning av Område V1 – Väster om Willys behöver man ta hänsyn till en eventuell ökad trafikbelastning och ta fram en trafikutredning.

Avsnitt *14.2.2.2 Cykelvägar i Hörby kommun* har utvecklats för att tydligare beskriva nuläge, viktiga aspekter ur trafiksäkerhets- och tillgänglighetssynpunkt samt framtida utvecklingspotential. Sträckan mellan Fulltofta – Hörby omnämns i Översiktsplan 2035 som Hörby – Höör. Sträckan är en viktig länk i kommunen och är utpekad som en brist i det regionala cykelvägnätet.

Bostäder, tomter och mark

De få lucktomter som finns kvar utmed stränderna och som inte blivit bebyggda utgör tydliga utblickskorridorer mot Ringsjön. I *Översiktsplan 2035* görs inga ställningstaganden kopplat specifikt till ovannämnda lucktomter. Eventuell exploatering prövas i den efterföljande planeringen.

Översiktsplan 2035 pekar ut fyra utbyggnadsområden för verksamhetsmark motsvarande cirka 49,3 ha.

Utbyggnadsområde V2, i samrådsförslaget, har utgått med anledning av områdets närhet till ledningsgata för transmissionsnätet. I samband med planläggning av Område V1 – Väster om Willys behöver man ta hänsyn till en eventuell ökad trafikbelastning och ta fram en trafikutredning.

Övriga ställningstaganden

Framtida energiförsörjning och VA-kapacitet hanteras under texterna för respektive utbyggnadsområde som pekas ut. Hörby kommun för kontinuerlig dialog tillsammans med berörda nätägare för el och vatten.

Avsnitt *8. Näringsliv* har utvecklats med information om bland annat att försörjningsbördan i Hörby kommun kommer att öka till följd av den demografiska utvecklingen. Vidare har avsnittet kompletterats och utvecklats med information om näringslivet i Hörby tätort.

Avsnitt *3.5.1 Näringsliv* under avsnitt *3.5 Mellankommunala frågor* har utvecklats för att tydligare beskriva kopplingarna mellan kommunerna.

Preem AB

Preem AB (publ), nedan Preem, får härmed i egenskap av fastighetsägare till [Borttagna personuppgifter] inkomma med följande synpunkter angående ovan rubricerade förslag till översiktsplan.

Preem bedriver idag en lönsam automat drivmedelsstationsverksamhet på fastigheten [Borttagna personuppgifter].

Preem AB ser gärna en fortsatt framtid i Hörby kommun då alla slags drivmedel framför allt fossilfria kommer vara viktiga i framtida vilket Preem kan erbjuda. Samt serviceverksamheter via egen regi eller med samarbetspartner.

Preem är i övrigt generellt positiv till förslaget och ser positivt på framtida stadsutvecklingar.

Kommunens svar

Noteras. Hörby kommun tackar för den positiva feedbacken på *Översiktsplan 2035*.

Medborgare 1

1. Sid 91: Inför kommunreformen 1974 då Askeröd skulle ingå i Hörby kommun byggde Bjärsjölagårds kommun fyra hyresrätter i Askeröd. Dessa har aldrig varit outhyrda och företagare i byn har önskat fler men har aldrig hörsammats av kommunen. Det anges i förslaget att ingen nybyggnad skett men senaste villan blev inflyttningsklar 2023.

2. Sid 119: Ser konstigt ut när det under rubriken "näringsliv" nämnds ett par skolor och spannmålsanläggningen i Västerstad men inte en rad om en av kommunens större företag, en mekanisk verkstad i Askeröd med över 30 anställda.

3. Sid 21 o 186. Jag tycker det är underligt att "gymnasiebussturen" mellan Östraby o Löberöd som ansågs viktig i förra översiktsplanen nu inte finns med. Det är i praktiken enda möjligheten för elever i sydvästra kommundelen att välja Carl Engströmgymnasiet. Närtrafik via Hörby är inget realistiskt alternativ. Då väljs istället internatskolor. Turen delfinansierades av Eslövs o Hörby kommuner men Hörby valde att avsluta samarbetet o turen lades ner.

För övrigt är det ingen förändring i kommunens inriktning på vilka områden som skall vara närande (syd) respektive tärande (tätort o norrut) som har gällt sedan tidigare.

Kommunens svar

Översiktsplan 2035 har reviderats efter information gällande bebyggelseutvecklingen i Askeröd och har lagts till i avsnitt *7.1.4.5 Askeröd* under avsnitt *7.1 Bebyggelse*.

Avsnitt *8.6 Näringsliv i kommunen* och avsnitt *8.6.4 Slättbygden* har reviderats med information gällande mekaniskverkstad i Askeröd.

Kollektivtrafik över kommungränsen är en viktig mellankommunal fråga, inte minst för kommunens ungdomar. Ett exempel är förbättrade kommunikationer från de lokala kärnorna, som exempelvis Östraby, direkt till grannkommunerna. Avsnitt *3.5.5.2 Kollektivtrafik* under avsnitt *3.5 Mellankommunala frågor* har utvecklats för att tydligare belysa vikten av samarbete med grannkommunerna för att förbättra tillgängligheten på landsbygden och invånarnas kollektiva förbindelser över kommungränserna.

I samband med framtagandet av den förra översiktsplanen, *Översiktsplan 2030*, genomförde Hörby kommun ett gediget dialogarbete med bland annat medborgare, barn och unga, tjänstemän, politiker, föreningar och företagare. De åsikter som framfördes under denna process var mycket värdefulla i arbetet med *Översiktsplan 2030* och bedöms fortfarande vara aktuella. Utvecklingsstrategin *Lokal flerkärnighet* beskriver var och hur Hörby kommun ska fortsätta utvecklas. Utvecklingsstrategin bidrar till ett effektivt utnyttjande av mark- och vattenområden och anses vara rätt väg att gå för Hörby kommuns fortsatta utveckling.

Medborgare 2

Vill framföra synpunkter på Översiktsplan 2035.
Enligt min åsikt bör man skapa en ”förbifart runt tätortens centrum enligt bilagda förslag.

I tidigare översiktsplaner har det funnits en förbifart runt Hörby tätort, från korsningen vid Hee på väg 13 via Råby Hällor-Råby–Ekeboda (vid ridhuset) till trafikplatsen vid tippen (Hörby Norra). Denna togs bort när man fastställde nuvarande ÖP.

För att underlätta för den LGF-trafik, stora jordbruksmaskiner m.m., som i dag måste passera centrum anser jag att det är lämpligt att, i stället för den borttagna förbifarten, skapa en möjlighet för bl.a. LGF-trafik, på en delvis ny sträckning mellan trafikplats Hörby V, korsningen väg 13-E22 (pkt 1), parallellt med E22 fram till Slagtoftavägen, trafikplats Hörby C, (pkt 2), därefter på Slagtoftavägen (pkt 3) -Kraftgatan-Silvergatan-Bronsgatan fram till Kristianstadsvägen (pkt 4). På detta sett skapar man en ”förbifart” runt tätorten som gynnar framförallt LGF-fordon men också annan lokal trafik som inte behöver köra ut på E22. Vägen kan också användas för att omleda trafiken på E 22 vid eventuella olyckor eller underhållsarbete, mitträcket är sällan helt på hela sträckan. Att kunna nå industriområdet på ett enklare sätt kan också vara en orsak till att flytta verksamhet dit.

[Medborgare 2 har lämnat ovanstående yttrande samt en bilaga som innehåller en karta som visualiserar ovanstående. Denna bilaga bedöms inte innehålla några synpunkter utöver det som beskrivs i text och har därför inte tagits med i samrådsredogörelsen.]

Kommunens svar

Hörby kommun har tittat på förslaget om en ny förbifart runt Hörby tätort. Kommunen gör bedömningen att det inte finns förutsättningar för en sådan förbifart. Detta på grund av att det finns begränsat med utrymme och att den föreslagna förbifarten skulle påverka ett av kommunens vattenskyddsområden samt naturreservatet Hörby fälad. Därutöver skulle en sådan förbifart påverka landskapsbilden samt natur- och rekreationsvärdena i området på ett negativt sätt.

Medborgare 3

Enligt SKR klassas Hörby kn som pendlingskommun nära större stad dvs kommun där minst 40 % av nattbefolkningen pendlar till arbete i storstad eller storstadsnära kommun.

Hörby kommun har en stor och fantastisk utvecklingspotential att bli ännu bättre för dagens såväl som framtidens invånare och företag. Tyvärr, saknas förutsättningar för detta i föreliggande utkast till ÖP 2035.

Exempelvis är detta tydligt i definitionen av ”de lokala kärnorna” dvs Ludvigsborg [Borttagna personuppgifter], Östraby-Västerstad, Önneköp-Långaröd, Killhult [Borttagna personuppgifter]. Här handlar det uppenbart om mer personligt tyckande av politikerna än saklig analys.

Allmänt sett är utkastet ”luddigt” och ostrukturerat; det saknas tydliga definitioner och mål. Texten är ”spretig” och osammanhängande; strävanden och ambitioner återfinns på olika ställen i texten utan sammanhållning. Vad som önskas uppnås med översiktsplanen grundas inte på någon analys med utgångspunkt i lagbestämmelserna (3 kap.) i Plan- och bygglagen.

Kommunens svar

Hörby kommun delar uppfattningen om att kommunen har utvecklingspotential att bli en ännu bättre plats att bo och verka på, både idag och i framtiden. Enligt Hörby kommun ger *Översiktsplan 2035* förutsättningar för denna utveckling.

I samband med framtagandet av den förra översiktsplanen, *Översiktsplan 2030*, genomförde Hörby kommun ett gediget dialogarbete med bland annat medborgare, barn och unga, tjänstemän, politiker, föreningar och företagare. De åsikter som framfördes under denna process var mycket värdefulla i arbetet med *Översiktsplan 2030* och bedöms fortfarande vara aktuella. Utvecklingsstrategin *Lokal flerkärnighet* beskriver var och hur Hörby kommun ska fortsätta utvecklas. Utvecklingsstrategin bidrar till ett effektivt utnyttjande av mark- och vattenområden och anses vara rätt väg att gå för Hörby kommuns fortsatta utveckling.

Översiktsplan 2035 har förtydligats beträffande definitioner av olika begrepp.

Medborgare 4

Med denna skrivelse framför vi vårt bestämda motstånd mot ett genomförande av förtätningen av bostadsbebyggelsen på Hörby 45:1, delområdena Svanvägen, Boställsvägen och Måsvägen.

Bakgrund

Detta är femte gången på tretton år som Hörby kommun försöker genomdriva en ”förtätning” av boendet på det mest attraktiva området i Hörby tätort. Det kompakta motstånd som vid varje sammankomst kommunen arrangerat framförts av en stark och enad opinion bestående av såväl direkt som indirekt berörda fastighetsägare, beväpnade med både sakliga och väl underbyggda argument mot förslaget, har tydligen bara sporrat kommunen, som framhärdar i sina försök att få acceptans för sina, i efterhand kosmetiskt justerade, förslag. Eftersom varje ny version är lika dåligt underbyggd och själva grundidén är så dålig och ogenomtänkt verkar det nu ha blivit en principsak för kommunen att till varje pris driva igenom projektet. Alla argument som framförs i Översiktsplanen som talar för en förtätning är endast ekonomiskt motiverade, till exempel: Den befintliga infrastrukturen, vägar, vatten/avlopp, el, etc. gör att kostnaderna för en nyetablering av bostäder på de tre områdena blir minimala.

Ingen konsekvensanalys beträffande boendemiljön, varken för befintliga fastighetsägare eller för potentiellt nya dito, har genomförts. Det minsta man kan begära inför en så radikalt genomgripande försämring av sakägarnas boendemiljö är ju att varje fastighetsägare får möjlighet att framföra sina synpunkter och eventuella protester innan beslutet är fattat. Inte att hen via ett dekret får beskedet att *”din boendemiljö kommer att försämras, vad tycker du om det?”*

Det första försöket inleddes 2010 med ett samrådsmöte där i stort sett samtliga boende, 98 %, mötte upp med protestlistor, motargument och negativa synpunkter till förslaget. Dåvarande Kommunstyrelse insåg svårigheterna med att genomdriva projektet mot ett så kompakt och välmotiverat motstånd och lade ner förslaget i samband med ett programsamrådsmöte samma år.

Det andra försöket kom 2015. Kommunen hade då dammat av det ursprungliga förslaget och presenterade vid ett informationsmöte *Översiktsplan 2030* där man ännu en gång prövade att övertyga de boende om det förträffliga i kommunens planer på förtätning.
Även detta försök misslyckades dock på grund av det kompakta motståndet från direkt och indirekt berörda på området. De två första förslagen omfattade ett betydligt större område än det senaste nämligen ett helt sammanhållet grönområde som dominerar och förskönar hela Väster.

Det tredje försöket inleddes 2019-10-07 vid ett av Hörby kommun initierat ”Dialogmöte” där direkt och indirekt berörda boende samt övriga intresserade skulle informeras om de förestående förtätningar som var att vänta på det s k Boställsområdet, samma område som beskrivs i det föregående förslaget.

Kommunen var representerad av [Borttagna personuppgifter], [Borttagna personuppgifter], [Borttagna personuppgifter] samt ett par kommunala tjänstemän. [Borttagna personuppgifter] informerade om de förtätningsplaner som nu fanns för grönområdet men nämnde ingenting om

de planer som fanns för de nu aktuella gatorna Svanvägen, Måsvägen och Boställsvägen. När detta påpekades för [Borttagna personuppgifter] dagen efter mötet blev svaret att [Borttagna personuppgifter]visserligen hade glömt bort att inkludera detta i sin presentation men att det ändå inte hade någon större betydelse. [Borttagna personuppgifter] hade nämligen erinrat sig att Länsstyrelsen hade godkänt den tidigare detaljplanen där dessa tre gator var godkända för förtätning!

Vid mötet framfördes kritik mot kommunens planer av i stort sett samma omfattning som vid de två föregående försöken. [Borttagna personuppgifter] lät då vid mötets avslutning förstå att man skulle avstå från förtätningsplanerna på grönområdet.

I samband med att [Borttagna personuppgifter] avslutade mötet konstaterade [Borttagna personuppgifter] som sin åsikt att i synnerhet en person bland åhörarna *"lagt en våt filt över diskussionen och därmed gjort det meningslöst att fortsätta."*

Dagen efter "Dialogmötet" gav [Borttagna personuppgifter] reprimand till en av deltagarna för att denne under mötet uppvisat en *"negativ och tråkig attityd"* och inte *"medverkat till att kommunen lyckats lösa problemet med marklägenheter och/eller radhus"*. I stället ansåg [Borttagna personuppgifter] att vederbörande *"skulle haft. en mer positiv inställning till kommunens förslag och medverkat till att i samarbete med kommunen bidragit till att förtätningsplanerna kunde genomföras"*. (sic!)

[Borttagna personuppgifter] gjorde också ett uttalande i lokaltidningen (SkD) där han bland annat nämnde att *"en [Borttagna personuppgifter] tog ton direkt och förkastade förslaget.* [Borttagna personuppgifter]*gjorde sig till talesperson för hela området och en del barnfamiljer som nyligen köpt villa i området hängde på."*

[Borttagna personuppgifter] borde besinna sig och betänka det faktum att **"till de demokratiska rättigheterna och skyldigheterna hör faktiskt att varje medborgare skall bevaka sina och samhällets intressen gentemot sina folkvalda representanter som, i detta fall, har att tillse att styrningen av kommunen inte blir ett självintresse för de folkvalda utan att man lyssnar och tar till sig den kritik och de synpunkter som invånarna har."** Kommunens frånvaro av kommentarer hittills tyder inte på att man över huvud taget har läst de inlämnade synpunkterna!

Det fjärde försöket inleddes 2021-09-09 med att Hörby kommun skickade ut en inbjudan till *"Samråd"* till vilket direkt berörda kan skicka synpunkter på detaljplanen per e-mail eller post senast 10-04. Av hänsyn till de restriktioner som den pågående pandemin medför, max 300 deltagare per sammankomst, arrangerade man denna gång inget fysiskt samrådsmöte. En något krystad förklaring eftersom antalet direkt berörda i nuvarande version av förtätningskonceptet endast omfattar 36 fastigheter. Även om restriktionerna rekommenderar ett sidledes avstånd av en meter mellan deltagarna och två deltagare per hushåll inbjudes blir det gott om plats i kommunens hörsal. Den geografiska omfattningen av förtätningen är nu reducerad till endast de ovan angivna tre gatorna. Alltså det mest kontroversiella området.

I detta sammanhang känns det motiverat att erinra om de Värdegrunder och sju Värdeord som Hörby kommun redovisar på sin hemsida och som man påstår sig följa i sitt dagliga arbete. Här ett exempel:

Respekt, är att respektera andras åsikter, ta hänsyn och följa fattade beslut.

Att behandla andra som man själv vill bli behandlad.

Att hålla överenskommelser och att respektera allas lika värde.

Synpunkter.

1. Ett av kommunens främsta argument för en förtätning av bebyggelsen på de nu aktuella gatorna är bristen på tomtmark. Må vara sant. Men att så radikalt fördärva boendemiljön för 36 fastighetsägare enbart för att klämma in ytterligare 24 bostäder innebär ju att även dessa får en sämre miljö. Dessutom, vid de tidigare mötena framfördes förslag från deltagarna på alternativa områden som kan komma ifråga för bebyggelse. (Dessa områden har nu också utnyttjats för bostadsbebyggelse!)

2. Enligt detaljplanen bedöms konsekvenserna för rekreation och friluftsliv som små. Att bedöma konsekvenserna av ett så omfattande ingrepp i människors boendemiljö ankommer inte enbart på politiker och kommunala tjänstemän. Även de direkt berörda, de boende, skall naturligtvis vara med vid en sådan bedömning. Såvitt jag vet har ingen på området blivit tillfrågad.

3. Befintlig och tillräcklig infrastruktur på området framhålls som ett starkt argument för en förtätning av de tre gatorna. Detta innebär att inga kostnader behöver läggas på nya ledningar, vägar o dyl. Ett krasst synsätt som inte ställs i relation till de negativa konsekvenserna för de boende som får bära kostnaderna iform av en komprimerad och därmed försämrad boendemiljö.

4. Ett förtätat boende med 23 bostäder (Svanvägen) i stället för 13 på samma yta bedöms i detaljplanen medföra ökad trygghet för de boende. Ett tankesätt som - översatt till ett miljonstadsghetto - skulle innebära att invånarna där skulle känna sig tryggare än de som bor i innerstadens villor eller lägenheter.

5. Trafikbullret från angränsande Christian Kruses väg och riksväg 13 bedöms vid ev behov kunna begränsas med bullerplank. Vilken potentiell inflyttare söker sig till ett boende där bullerplank erfordras för en tyst boendemiljö?

6. Bebyggelsen på dessa tre gator uppfördes under första hälften av 1970-talet och består av tidstypiska villor. Att införliva marklägenheter och radhus mitt inne bland dessa villor skulle förstöra utsikten till grannarna samt ge hela området ett plottrigt och °strukturerat intryck.

7. Detaljplanen redovisar trafikbuller, trafikflöden och antal fordonsrörelser. Maximal respektive minimal dygnsekvivalent ljudnivå i dBA per timme har **bedömts**, uppskattats och **beräknats** jämfört med **beräknade** nuvarande förhållanden och de förhållanden som **antas** kommer att råda vid ett ev genomförande av planen. *En detaljerad redovisning av de värden som man erhållit vid dessa spekulationer visar att den ökning av värdena som framkommit vid dessa bedömningar är obetydliga och inte utgör något hinder för en förtätning. NATURLIGTVIS medför en utökning av antalet fastigheter på respektive gata med ca 70 % en motsvarande ökning av såväl fordonsrörelser som ljudnivå. Dessutom ökar risken för olyckor och skador.*

8. Beträffande tillgänglighet skriver man: "Utformning av bebyggelse, gator och parkering etc. ska följande gällande krav på tillgänglighet."?? Och??....

9. Den samlade konsekvens**bedömningen** innefattar både miljökonsekvenser, ekonomiska konsekvenser och samhällskonsekvenser. Planförslaget **bedöms** inte medföra några negativa konsekvenser. *Vi är 36 fastighetsägare med familjer som har en helt annan uppfattning!*

10. Ett blandat bostadsutbud kan vara positivt för att få igång flyttkedjor. Flyttkedjor innebär att nyproduktionen leder till omflyttningar utom det befintliga bostadsbeståndet och att flera hushåll därför kan förbättra sin bostadssituation. *Vi vill inte flytta! Det är själva poängen, vi vill inte bli tvingade av förtätningen att flytta. En förtätning skulle medföra att boendemiljön skulle bli så plottrig och hopträngd att den inte skulle attrahera potentiella inflyttare. Experter, fastighetsmäklare och sunt förnuft pekar' dessutom på att marknadsvärdet på våra hus skulle sjunka drastiskt.*

11. *Huruvida dessa synpunkter kommer att ha någon betydelse för genomförandet av förtätningen återstår att se. Efter att ha sett hur Synpunkterna från det förra försöket hanterats har jag mina tvivel. De synpunkter som då lämnades in till kommunen har ännu inte kommenterats eller besvarats. Efter två år! Däremot har vi sett hur kommunen oförtröttligt går vidare med samma usla kritiserade förslag en femte gång, och vill förmodligen med det säga att:* "vi har noterat era synpunkter men vi ger fullständigt f-n i dem. Vi försöker en femte gång att genomdriva vårt förslag om förtätning!"

12. För att i viss mån kompensera den försämrade boendemiljön kommer kommunen att i stor utsträckning bevara befintliga träd och planläggas som parkmark. *Patetiskt!*

Sammanfattning

Den här senaste versionen av detaljplanen för del av Hörby 45:1, Hörby Väster är visserligen nedbantad, både geografiskt, med antal bostäder och ordmässigt. Dock är den fortfarande en mycket dålig plan som till stor del är baserad på personliga bedömningar, beräkningar, uppskattningar och antaganden. Att antalet bostäder minskar förändrar ju inte grundtanken, bara att bostadslängorna blir kortare!

Mitt bestående intrycker är, att efter fyra försök är detta fortfarande ett krasst projekt som i första hand ser till de kommunala ekonomiska fördelarna med en förtätning just här.

Man påstår sig ha gjort en social konsekvensbeskrivning (sid.36). Tyvärr begränsar den sig till att beskriva *FN:s barnkonventions intentioner* och en skrivelse från Länsstyrelsen om *Jämställdhet* och ett

påstående om att *Närheten till befintliga bostäder är positiv ur ett trygghetsperspektiv!* En social konsekvensbeskrivning skall naturligtvis beskriva konsekvenserna för de som drabbas av förtätningen dvs de boende på förtätningsområdet. Mig veterligen har ingen boende blivit tillfrågad med detta syfte. Däremot har de flesta av dem framfört sina negativa synpunkter vid de sammankomster som arrangerats för information och dialog i ärendet. Trots detta massiva motstånd mot förtätningsförslaget framhärdar kommunen med att, gång på gång och in absurdum, försöka övertyga fastighetsägarna på de utpekade områdena om det förträffliga i sitt förslag.

Hela konceptet med förtätning av boendemiljöer har i Hörby kommuns version präglats av cynism hos de ansvariga inom kommunen där man låter kommunens ekonomiska och politiska mål prioriteras och betalas av de boende och andra indirekt berörda fastighetsägare på väster som, trots protester vid fyra tillfällen (fem med detta), får stå för kostnaderna i form av en försämrad och fördärvad boendemiljö.

Än en gång kräver vi ett avstyrkande av genomförande av Hörby kommuns *Förtätning enligt Detaljplan för del av Hörby 45:1, Hörby Väster*.

Kommunens svar

Hörby kommun gör bedömningen att dessa synpunkter inte berör *Översiktsplan 2035*.

Detaljplan för del av Hörby 45:1, Hörby väster är en pågående detaljplan. Synpunkter på detaljplanen hanteras inom ramen för detaljplaneprocessen.

Medborgare 5

Jag vill lämna följande synpunkter på förslag till översiktsplan 2035:

1. Som ägare till fastigheten [Borttagna personuppgifter] anser jag att fastigheten bör undantas från den geografiska avgränsningen av byar och orter då fastigheten är ett aktivt jordbruk.

2. Enligt 3 kap. 4 § MB ska brukningsvärd jordbruksmark tas i anspråk *endast om det behövs för att tillgodose väsentliga samhällsintressen och detta behov inte kan tillgodoses på ett från allmän synpunkt tillfredsställande sätt genom att annan mark tas i anspråk*. Definitionen av vad Hörby kommun anser vara ett väsentligt samhällsintresse omnämns inte, vare sig i översiktsplanen eller tillhörande MKB. Det behöver tydliggöras för att det ska vara möjligt att avgöra om avvägningen mot jordbruksmarkens värde gjorts på ett tillfredsställande sätt. Kan utbyggnad av verksamheter anses vara ett väsentligt samhällsintresse?

3. Flera av de föreslagna utvecklingsområdena tar jordbruksmark i anspråk, i synnerhet ytorna V1 och V2. Den jordbruksmark som föreslås tas i anspråk utgör idag ett aktivt lantbruksföretag. Motivet till varför område V1 och V2 behövs är mycket knapphändigt. Alternativa ytor som inte är jordbruksmark finns på andra platser i tätorten, intill befintliga verksamhetsområden. Det bör även vara möjligt att utreda en förtätning av befintliga verksamhetsområden.

Kommunens svar

Hörby kommun gör bedömningen att delar av fastigheten [Borttagna personuppgifter] tillhör den geografiska avgränsningen för Osbyholm, oavsett om fastigheten är ett aktivt jordbruk eller inte.

Avsnitt *11.1 Jordbruk* har kompletterats med underrubriken *11.1.1 Bebyggelseutveckling på jordbruksmark*. I texten definierar Hörby kommun vad kommunen anser vara ett väsentligt samhällsintresse. Vidare förtydligas hur mycket jordbruksmark som föreslås tas i anspråk och av vilken anledning detta bedöms behövas för att tillgodose väsentliga samhällsintressen.

Utbyggnadsområdena V1 och V2, i samrådsförslaget, har reviderats. Avgränsningen för utbyggnadsområde V1 har gjorts om med hänsyn till en luftburen 400 kV-ledning och skäliga buffertavstånd mot ledningsgatan. Utbyggnadsområde V1 bedöms behövas med anledning av att områden med befintlig verksamhetsmark pekas ut för andra användningar såsom bostäder och service, och att det därmed finns ett behov av att omlokalisera verksamheter i strategiska lägen. Utbyggnadsområde V2, i samrådsförslaget, har utgått med anledning av områdets närhet till ledningsgata för transmissionsnätet. Två nya utbyggnadsområden V2 och V4, i granskningsförslaget, pekas ut i kommunens norra och nordöstra delar.

Medborgare 6

Jag föreslår att föreslagna kommande bostadsområden i Ludvigsborg utökas med fastigheten Ludvigsborg 1:9.

Anledningarna är följande:

1. Ludvigsborg betraktas som en av kommunen utpekad lokal kärna
2. Fastigheten ligger väl till för att få en samlad naturlig bebyggelse i Ludvigsborg, då områdena runt omkring Ludvigsborg 1:9 är bebyggda.
3. Runt den tänkta bebyggelsen finns möjlighet att komma direkt ut i naturen med stora områden av grönstråk med lövskog.
4. Kommunalt VA finns framdraget till omkringliggande bostadsområden 5. Ökad utbyggnad innebär större underlag för förbättrad kollektivtrafik.
5. Fastigheten berörs inte av riksintresse och är belägen i skogsmark.

I samband med att Ludvigsborg växer, tycker jag att det bör tas ett samlat grepp för att öka trafiksäkerheten i byn.

Kommunens svar

I granskningsförslaget för *Översiktsplan 2035* har utbyggnadsområde B9 – Enevången tillkommit, vilket innefattar fastigheten Ludvigsborg 1:9.

Avsnitt *7.1.2.1 Ludvigsborg* under avsnitt *7.1 Bebyggelse* har utvecklats för att belysa hur trafiksituationen ser ut i Ludvigsborg. Merparten av alla vägar inom Ludvigsborg har enskilt huvudmannaskap, vilket innebär att fastighetsägarna förvaltar och har ansvar för vägarna i området.

Medborgare 7

Vi vill ge följande synpunkter på Översiktsplan som i huvudsak berör Lyby trakten.

Svenska Kraftnät har byggt omriktarstation Hurva vilket är en stor anläggning som numera är i drift. Det planeras redan för ytterligare utbyggnad av stationen. Dessutom är det planerade nya kraftledningar Hansa PowerBridge och Triton som skall kopplas till befintliga kraftledningar. Då är frågan hur det kan påverka omgivningen. Informationen är inte till fyllest vad som gäller eventuella risker vid omriktarstation Hurva.

Trafiksituationen i Lyby och synnerhet inom bebyggelsen är långt ifrån bra. Det är en trång passage med mycken trafik som ofta framförs med höga hastigheter. Dessutom är det ofta tung trafik. Löften om ändring har vart många men tyvärr har inget förändrats beroende på att ansvaret tydligen ligger på väghållaren. Oavsett så barns väg till och från skolan bör det vara en kommunal angelägenhet. Barnkonventionen. I Gång och cykelvägsplanen för Skåne 2018-2029 är inte Lyby med vilket kan ifrågasättas därför bör trafiksituationen samordnas med tillbyggnaden av omriktarstationen och de planerade ledningarna. De förhållandena som var i Lyby vid byggnationen av befintlig station och Sydvästlänken får inte återupprepas.

EU har beslutat om en ny Våtmarkslag även om den inte trätt i laga kraft så kommer den att påverka kommunen. Eftersom Översiktsplanen sträcker sig till 2035 bör den kanske redovisas. Ett av områdena är Lyby mosse vilken är en oas i odlingslandskapet och det är av intresse hur förändringen kan komma att ske.

Ringsjön har en stor möjlighet till rekreation och dessutom är en fiskrik sjö. Därför kan tyckas märkligt att det inte finns en ramp som är lätt tillgänglig för allmänheten så det går att lägga i en båt vilket är en förutsättning för fiske i Ringsjön. Vi föreslår en revidering av antagen detaljplan vid Ringsjöstrand.

När det gäller jordbruksmark så skall den i allra högsta grad bevaras. Inte minst har innevarande år visat den påverkan som klimatet kan ge.

Kommunens svar

Avsnitt *15.1.1.1* Eldistribution i Hörby kommun har kompletterats angående information som berör Hurva omriktarstation samt ny likströmsförbindelse som föreslås anslutas till Hurva omriktarstation. Eventuella risker beträffande Hurva omriktarstation har hanterats inom ramen för den detaljplan som togs fram för att möjliggöra etableringen. För mer information se *Detaljplan för Lyby 8:14 m.fl. fastigheter, område för ställverk och omriktarstation (sk Hurvakorset), Hörby kommun, Skåne län.*

Avsnitt *7.1.4.3 Lyby* under avsnitt *7.1 Bebyggelse* har utvecklats för att belysa hur trafiksituationen ser ut i Lyby. Vägarna i Lyby har statligt huvudmannaskap, vilket innebär att det är Trafikverket som är väghållare. *Översiktsplan 2035* föreslår utbyggnad av gång- och cykelväg mellan Hörby och Lyby för att underlätta kommunikationerna till och från Hörby tätort samt för att öka trafiksäkerheten.

Sträckan finns dock inte med i Region Skånes *Cykelvägsplan för Skåne 2018–2029* och är därmed inte aktuell i dagsläget.

EU har beslutat om en förordning om restaurering av natur. Förordningen innebär att skadad natur ska restaureras i alla medlemsstater och den innehåller bindande mål för restaurering av ekosystem, naturtyper och arter, med delmål för 2030, 2040 och 2050. Målen gäller många olika naturtyper och arter, både i havet, på land och i sötvatten. Hur målen ska nås och själva genomförandet av åtgärder planeras av varje land för sig. Medlemsländerna har två år på sig att ta fram en nationell restaureringsplan. I Sverige har Naturvårdsverket, som central miljömyndighet, en viktig roll i det fortsatta arbetet, men exakt vad olika myndigheter ska göra är inte klart ännu. I nuläget är det därför oklart vilket ansvar som kommunen får, hur arbetet ska bedrivas samt vilken påverkan det får på mark- och vattenanvändningen i kommunen.

Hörby kommun äger inte någon mark vid Ringsjön som lämpar sig för en båtramp och i dagsläget finns det inga planer på att anordna en sådan plats. Det finns möjlighet att sätta i båt på olika platser vid Ringsjön men de flesta är privatägda. Höörs kommun har en bland annat en båtramp i Sätoftasjön (vid Sätofta badplats) där det finns möjlighet att sätta i egen båt för att kunna fiska i Östra Ringsjön.

Hörby kommun gör följande ställningstaganden för att bevara jordbruksmark:

- Hörby kommun ska värna jordbruksnäringen samt säkerställa framtida livsmedelsproduktion.
- Hörby kommun ska undvika exploatering på jordbruksmark.

Miljökonsekvensbeskrivning
Översiktsplan 2035 för Hörby kommun

Granskningshandling



Text 2023-04-03:	Gunnar Myrhede och Linda Nordqvist, Lektus Samhällsbyggnad i Linköping AB
Revidering 2025-01-24:	Malin Axelsson, Jakobi Sustainability AB
Granskning:	Liselott Evasdotter, Jakobi Sustainability AB
GIS:	Stefan Bjursäter, Lektus Samhällsbyggnad Miljö och Vatten i Stockholm AB

Sammanfattning

Hörby kommun håller på och tar fram en ny översiktsplan med namnet *Översiktsplan 2035*. Nuvarande översiktsplan för Hörby kommun, *Översiktsplan 2030*, från år 2016, är i många avseenden fortfarande aktuell. Kompletteringar har däremot gjorts utifrån förändrade förutsättningar och ändringar i plan- och bygglagen (PBL).

Planförslaget för *Översiktsplan 2035* innebär i korthet:

- Huvuddragen i planförslaget från gällande översiktsplan (*Översiktsplan 2030*) är utgångspunkt för *Översiktsplan 2035*.
- Utvecklingsstrategin *Lokal flerkärnighet* utmärker sig med Hörby tätort som tillväxtmotor, fyra lokala kärnor och nio mindre byar, vilka binds samman av ett finmaskigt nät av vägar i ett naturskönt landskap. Den lokala flerkärniga strukturen med sina korta avstånd och närhet mellan tätort och landsbygd, i kombination med ett natur- och kulturlandskap som stark identitetsbärare, är en stor styrka för Hörby kommun och grunden för den framtida utvecklingen.
- Hörby kommun ska möjliggöra för ett bostadsbyggande som svarar upp mot en befolkningsökning på 4,5 procent och ett hushållsbehov på 7,4 procent, motsvarande 530 hushåll. Samtidigt ska kommunen ha en beredskap för en befolkningsökning på 12,8 procent fram till år 2035.

I miljökonsekvensbeskrivningen utreds de miljöeffekter som *Översiktsplan 2035* förväntas medföra. Miljökonsekvenserna som *Översiktsplan 2035* förväntas medföra har även jämförts med konsekvenserna för ett nollalternativ. Då förändringarna jämfört med *Översiktsplan 2030* är av liten omfattning är också de positiva och negativa konsekvenser begränsade.

Hörby kommun följer de nationella miljökvalitetsmålen i sitt miljöarbete. Det nationella miljömålet ett rikt odlingslandskap motverkas något eftersom jordbruksmark tas i anspråk för exploatering i utkanten av Hörby tätort och Ludvigsborg. För miljömålet god bebyggd miljö bidrar planförslaget delvis till att miljömålen uppfylls eftersom planförslaget har som inriktning att skapa en långsiktigt hållbar och god bebyggelsemiljö.

Innehållsförteckning

Sammanfattning ... 2
1. Inledning ... 5
1.1. Bakgrund ... 6
1.2. Bedömningsgrunder ... 7
1.2.1. Syfte ... 7
1.2.2. Process ... 7
1.2.3. Metod ... 8
1.3. Avgränsning ... 9
1.3.1. Geografisk avgränsning ... 9
1.3.2. Tidsmässig avgränsning ... 9
1.3.3. Avgränsning i sak ... 9
1.4. Lagar och mål ... 10
1.4.1. Miljökvalitetsmål ... 10
1.4.2. Allmänna hänsynsregler ... 10
1.4.3. Miljökvalitetsnormer ... 11
1.4.4. Riksintressen ... 11
1.4.5. Skyddade områden ... 13
2. Planförslag och studerade alternativ ... 13
2.1. Förslag till Översiktsplan 2035 ... 13
2.2. Nollalternativ ... 15
Förväntade miljökonsekvenser av nollalternativet ... 16
2.3. Alternativ utformning ... 16
2.3.1. Hörby tätort ... 16
2.3.2. Ringsjöbygden ... 17
3. Miljökonsekvenser ... 17
3.1. Naturmiljö ... 17
3.1.1. Nuläge ... 17
3.1.2. Planens påverkan och konsekvenser ... 23
3.1.3. Förslag på åtgärder ... 25
3.1.4. Slutsats ... 25
3.2. Kulturmiljö ... 26
3.2.1. Nuläge ... 26
3.2.2. Planens påverkan och konsekvenser ... 30

3.2.3. Förslag på åtgärder 30
3.2.4. Slutsats 30
3.3. Rekreation och friluftsliv 31
3.3.1. Nuläge 31
3.3.2. Planens påverkan och konsekvenser 31
3.3.3. Förslag på åtgärder 32
3.3.4. Slutsats 32
3.4. Hushållning med naturresurser 32
3.4.1. Nuläge 32
3.4.2. Planens påverkan och konsekvenser 35
3.4.3. Förslag på åtgärder 35
3.4.4. Slutsats 36
3.5. Vatten 36
3.5.1. Nuläge 36
3.5.2. Planens påverkan och konsekvenser 39
3.5.3. Förslag på åtgärder 40
3.5.4. Slutsats 41
3.6. Klimat 41
3.6.1. Nuläge 41
3.6.2. Planens påverkan och konsekvenser 44
3.6.3. Förslag på åtgärder 45
3.6.4. Slutsats 46
4. Sammanfattning och samlad bedömning 46
4.1. Avstämning mot lagar och mål 46
4.1.1. Miljökvalitetsmål 46
4.1.2. Allmänna hänsynsregler 47
4.1.3. Miljökvalitetsnormer 49
4.1.4. Riksintressen 49
4.1.5. Skyddade områden 49
4.2. Kumulativa effekter 50
4.3. Samlad konsekvensbedömning 51
5. Uppföljning och fortsatt arbete 52
6. Källor 53

1. Inledning

Hörby kommun håller på att ta fram en ny översiktsplan med namnet *Översiktsplan 2035*. Nuvarande översiktsplan för Hörby kommun, *Översiktsplan 2030*, från år 2016, är i många avseenden fortfarande aktuell. Däremot behöver kompletteringar göras utifrån förändrade förutsättningar och ändringar i plan och bygglagen (PBL), bland annat med hänsyn till klimatpåverkan. Beslut om aktualisering av översiktsplanen togs i kommunfullmäktige i slutet av 2019 (KF 2019-11-25, § 242) med tidshorisonten 2035.

En miljökonsekvensbeskrivning (MKB) i en strategisk miljöbedömning används för att få en helhetssyn av den miljöpåverkan som en plan eller policy kan medföra. Miljökonsekvensbeskrivningen (MKB) beskriver miljökonsekvenserna av de förändringar som Hörby kommun planerar med *Översiktsplan 2035*.

Enligt 6 kap. 11 § miljöbalken (MB) ska en MKB i en strategisk miljöbedömning innehålla:

- En sammanfattning av planens innehåll, dess huvudsakliga syfte och förhållande till andra relevanta planer och program
- En identifiering, beskrivning och bedömning av rimliga alternativ med hänsyn till planens syfte och geografiska räckvidd
- Uppgifter om olika aspekter av miljöförhållanden
  - miljöförhållandena och miljöns sannolika utveckling om planen inte genomförs
  - miljöförhållandena i de områden som kan antas komma att påverkas betydligt
  - befintliga miljöproblem som är relevanta för planen, särskilt miljöproblem som rör ett sådant område som avses i sjunde kapitlet miljöbalken eller ett annat område av särskild betydelse för miljön, och
  - hur hänsyn tas till relevanta miljökvalitetsmål och andra miljöhänsyn
- En identifiering, beskrivning och bedömning av de betydande miljöeffekter som genomförandet av planen kan antas medföra
- Uppgifter om de åtgärder som planeras för att förebygga, hindra, motverka eller avhjälpa betydande negativa miljöeffekter
- En sammanfattning av de överväganden som har gjorts, vilka skäl som ligger bakom gjorda val av olika alternativ och eventuella problem i samband med att uppgifterna sammanställdes
- En redogörelse för de åtgärder som planeras för uppföljning och övervakning av den betydande miljöpåverkan som genomförandet av planen medför, och
- En icke-teknisk sammanfattning av punkterna ovan.

1.1. Bakgrund

Hörby kommuns *Översiktsplan 2035* har sin utgångspunkt i den politiska visionen *Hörby – det rediga samhället 2030*. Visionen anger en önskad framtida utveckling för Hörby kommun. Visionen består av tre fokusområden;

Blomstrande näringsliv

Det är enkelt för dig att etablera och bedriva din verksamhet. Näringslivet är viktigt för hela kommunen. Det är entreprenörskap och företagande, hårt arbete och risktagande, som byggt vår kommun. Hörby ska vara en trygg plats för företagare, och de ska känna en stark samarbetsvilja från kommunen. Kunskap om olika yrken i tidig ålder skapar goda förutsättningar för kompetensförsörjning i framtiden. Ett gott klimat för företagare som ska etablera, driva och utveckla sitt företag är en självklarhet. För att Hörby kommun ska utvecklas i den riktning som önskas så arbetar kommunen för att bostads-, industri- och övrig mark finns tillgänglig.

Ett gott liv

Här upplever du livskvalitet och känner framtidstro. Stadsplaneringen och samhällsmiljöns utformning är av stor betydelse för såväl kommuninvånarnas trygghet, trivsel, utveckling och hälsa som för den ekonomiska tillväxten och miljön. En kommun med verksamheter som har ett gemensamt och övergripande fokus möjliggör just detta. I Hörby strävar vi mot att alla invånare ska vara självförsörjande. För att möjliggöra det säkerställer vi ett effektivt och hållbart stöd för dem som behöver utveckla, bibehålla eller återvinna förmågan till ett självständigt liv. Vi verkar också för levande, traditionella och småskaliga samhällsmiljöer i linje med befintlig bebyggelse, vilket karakteriserar Hörby och bidrar till ett gott liv för våra medborgare.

Genom varierade boendeformer, rikt kulturliv, mångfacetterat föreningsliv och fantastiska naturområden så lockar Hörby nya medborgare till sig och får övriga att bo kvar. Samhällsbygget i Hörby ska grundas i att generationerna kan mötas.

Levande Hörby

Hela Hörby ska leva – i både tätorten och på landsbygden får du god samhällsservice, ett brett kulturutbud och ett rikt föreningsliv. I Hörby ska både tätort och landsbygd leva och utvecklas. Den offentliga servicen i form av skolor, omsorg, kollektivtrafik och kultur ska vara stark såväl i centralorten som på landsbygden. Kommunen ska även underlätta för näringsidkare som bedriver handel, caféer och restauranger, något som är en förutsättning för ett levande Hörby.

Landsbygden i Hörby kännetecknas av vidsträckta fält, vackra skogar och sammanhållna byar. Naturen är en källa till inspiration och sinnesro och därför ska alla ta ansvar för och vårda miljön.

Översiktsplanen anger inriktningen för den långsiktiga utvecklingen av den fysiska miljön i kommunen och bidrar till att skapa en samlad bild över kommunens förutsättningar. I översiktsplanen redovisar kommunen grunddragen för den avsedda användningen av mark- och vattenområden för hela kommunen.

Inriktningen för *Översiktsplan 2035* är att säkerställa kommunens markbehov och ta fram en utvecklingsinriktning för Hörby kommun. Planen ska även stärka och utveckla Hörby kommuns varumärke utifrån utvecklingsinriktningen och planera för en hållbar utveckling.

Nytillkommen lagstiftning som påverkar översiktsplanens innehåll har arbetats in i planen. Planen ska förhålla sig till barnkonventionen som är svensk lag sedan 1 januari 2020 samt till plan- och bygglagen som 2018 utökades med krav på att översiktsplanen ska innehålla analys om klimatpåverkan (PBL 3 kap 5 §). Slutligen ska en digital, interaktiv version av översiktsplanen tas fram.

Planförslaget för *Översiktsplan 2035* innebär att huvuddragen från gällande översiktsplan (*Översiktsplan 2030*) bevaras och mindre justeringar tillkommer, främst gällande utbyggnadsområden.

Kommunens utvecklingsstrategi *Lokal flerkärnighet* utmärker sig med Hörby tätort som tillväxtmotor, fyra lokala kärnor samt nio mindre byar, vilka binds samman av ett finmaskigt nät av vägar i naturlandskap. Den lokala flerkärniga strukturen med sina korta avstånd och närhet mellan tätort och landsbygd, i kombination med ett rikt natur- och kulturlandskap som stark identitetsbärare, är en stor styrka för Hörby kommun och grunden för den framtida utvecklingen.

Hörby kommuns bebyggelseutveckling ska möta efterfrågan på bostäder, verksamheter och service. Utvecklingen måste ske i en takt och på platser där kommunen har en förmåga att möta utvecklingen på bästa sätt och samtidigt behålla sin småskaliga karaktär. För att kunna göra detta krävs noga och väl gjorda avvägningar. Kommunen behöver säkra ett effektivt nyttjande av resurser eftersom det som byggs finns kvar under en mycket lång tid. Planeringen påverkar således sättet att bo, leva och verka såväl i nutid som i framtid. Det som byggs och de miljöer som skapas idag behöver vara hållbara över tid och flexibla i sin användning.

Hörby kommun ska möjliggöra för ett bostadsbyggande som svarar upp mot en befolkningsökning på 4,5 procent och ett hushållsbehov på 7,4 procent, motsvarande 530 hushåll, men samtidigt ha en beredskap för en befolkningsökning på 12,8 procent fram till år 2035.

1.2. Bedömningsgrunder

Miljöbedömning av planer är en process med vissa moment som kommunerna ska genomföra när de upprättar eller ändrar planer som kan antas medföra betydande miljöpåverkan. Eftersom översiktsplaner hanterar lokalisering och exploatering för att styra mot en viss mark- och vattenanvändning antas dessa alltid kunna medföra en sådan betydande miljöpåverkan som avses i 6 kap. 11–18 och 22 §§ MB och ska därför bedömas enligt miljöbedömningsförordningen.

1.2.1. Syfte

Syftet med miljöbedömningen är att integrera miljöaspekter i planen för att främja en hållbar utveckling. Miljöbedömningen ska ge stöd och underlag för en lämplig utformning av planen och göra det möjligt att väga miljökonsekvenser mot andra viktiga faktorer.

1.2.2. Process

Miljöbedömningen består av ett antal lagreglerade steg som bland annat omfattar avgränsning, samråd och dokumentation av miljöbedömningen i en MKB. Kravet i 6 kap. 14 § MB på att MKB:n tillsammans med planförslaget ska finnas tillgängligt tillgodoses genom samrådet och utställningen av översiktsplanen enligt PBL:s bestämmelser.

1.2.3. Metod

De miljöbedömningar som görs i MKB:n använder begreppen påverkan, effekt och konsekvens beroende på hur långtgående analys som har varit möjlig att göra för olika miljöaspekter. Det är inte möjligt att systematiskt använda begreppen för alla situationer. Även om strävan är att uttrycka värderingar i termen konsekvens, så är det inte alltid möjligt på grund av mycket komplexa effektsamband. Där planen inte medför någon väsentlig påverkan har Hörby kommun bedömt att det inte behövs en konsekvensanalys.

Påverkan avser förändring av miljön genom exempelvis fysiskt intrång eller störningar genom buller och visuell förändring.

Effekt är en förändring i miljön som påverkan medför, som till exempel förlust av värdefulla naturmiljöer, buller eller luftföroreningar.

Konsekvens är en bedömning av de effekter som uppkommer och den verkan de uppkomna effekterna har på en viss företeelse, till exempel klimatet, människors hälsa eller biologisk mångfald. Som underlag för att bedöma olika effekters betydelse används där det är möjligt underlag i form av till exempel lagkrav, riktvärden, miljökvalitetsnormer (MKN), skyddade områden, värdebeskrivningar, miljökvalitetsmål, projektmål och bevarandeplaner. För att uppnå god miljöhänsyn kan åtgärder bli aktuella, för att konsekvenserna ska vara acceptabla.

Konsekvensernas storlek beskrivs i en skala från inga eller obetydliga konsekvenser, små konsekvenser, måttliga konsekvenser och stora konsekvenser. Skalan bygger på relationen mellan de befintliga värdena och omfattningen av den förväntade effekten (ingreppets eller störningens omfattning). En liten till medelstor effekt som berör ett stort värde eller många människor kan alltså bedömas som en stor konsekvens. På motsvarande sätt kan en stor effekt på ett litet värde bedömas som en liten konsekvens. Konsekvenserna kan vara såväl positiva som negativa. Positiva konsekvenser uppstår när värden förstärks eller nya värden tillförs.

Planförslaget jämförs med nollalternativet för att kunna beskriva de förbättringar och försämringar som planen kan medföra. Där det är möjligt föreslår Hörby kommun särskilda åtgärder som ska förebygga, begränsa eller kompensera negativa miljökonsekvenser.

I konsekvensbeskrivningen används nedan begreppsförklaringar för att beskriva hur stor en negativ eller positiv konsekvens är. Färgerna, där röd innebär negativ konsekvens och grön positiv konsekvens, används i den samlade bedömningen tillsammans med en motiverande och förklarande text, se Tabell 1.

Tabell 1. Konsekvensbeskrivning gradering.

Konsekvenser	Gradering av konsekvenser
Stor negativ	Värdet försvinner och påverkar många, stora konflikter med aktuellt miljöintresse.
Måttligt negativ	Värdet minskar, nya drabbade, konflikter med intresse.
Liten negativ	Värdet påverkas negativt och i inte betydande grad. Skada behöver inte uppstå.
Ingen	Värdet ändras inte eller i mindre och obetydlig grad.
Liten positiv	Värdet förstärks något.
Måttlig positiv	Värdet förstärks genom minskade störningar, ombyggnad med mera.
Stor positiv	Nya värden tillförs.

1.3. Avgränsning

Miljöbedömningen fokuserar på de aspekter där den fysiska planeringen kan anses ha en tydlig möjlighet att påverka. För att tillgodose miljöbalkens krav på miljöbedömning tydliggörs vilka aspekter som kan innebära en betydande miljöpåverkan. Både positiva och negativa konsekvenser av planens genomförande tas med.

1.3.1. Geografisk avgränsning

Den geografiska avgränsningen motsvarar översiktsplanens område och de områden där miljöförhållandena kan påverkas betydligt till följd av utbyggnaden. Exempelvis kan påverkan på vatten sträcka sig utanför kommunens gränser. Området för påverkan kan vara olika stort för olika typer av miljöaspekter.

1.3.2. Tidsmässig avgränsning

Miljökonsekvensbeskrivningens avgränsning i tid överensstämmer generellt med tidsramen för översiktsplanen, som bygger på en vision över kommunens utveckling fram till år 2035. Flera bedömningar är dock såväl generella som långsiktiga och därför inte strikt tidsbegränsade i tid till år 2035.

1.3.3. Avgränsning i sak

Miljöbedömningen avgränsas till de frågor som kan antas innebära risk för betydande miljöpåverkan. Avgränsningssamråd om omfattningen och detaljeringsgraden i denna miljökonsekvensbeskrivning har hållits med Länsstyrelsen i Skåne den 31 augusti 2020.

Länsstyrelsen har också i ett tidigare skede diskuterat arbetet med översiktsplanen med kommunen och 2020-06-29 lämnat ett formellt yttrande avseende sådana statliga och mellankommunala intressen och underlag som kan ha betydelse för planarbetet.

Med utgångspunkt i avgränsningssamrådet och i att huvuddragen ur gällande översiktsplan kommer att kvarstå, avgränsas miljöbedömningen till följande aspekter:

- **Naturmiljö** – vissa områden berör områden med naturvärden enligt kommunens naturvårdsplan, områden av riksintresse för naturvård, område upptaget i *Naturvårdsprogram för Skåne län*, mark som kan innehålla biotopskyddade objekt och viss parkmark i Hörby tätort
- **Kulturmiljö** – vissa utbyggnadsområden berör riksintresse för kulturmiljövård, påverkan på landskapsbild och bebyggd miljö.
- **Rekreation och friluftsliv** – ett utbyggnadsområde berör område av riksintresse för friluftsliv.
- **Hushållning med naturresurser –** hushållning med mark och ianspråktagande av jordbruksmark för exploatering.
- **Vatten** – påverkan på vattenkvalitet (MKN vatten), ökad nederbörd, tillgång på vatten.
- **Klimat** – ökad befolkning och trafikalstring från nya utbyggnadsområden studeras i relation till ökade utsläpp från transporter.

Kommunens bedömning är att frågorna buller, risk för människors hälsa och säkerhet samt luftkvalitet inklusive miljökvalitetsnormer (MKN) för luft inte kommer påverka eller påverkas av planförslaget i en utsträckning som kräver att frågorna hanteras inom miljöbedömningen.

Frågor kopplade till barnkonventionen relateras i första hand till de två områdena Risk för

människors hälsa och säkerhet och Rekreation och friluftsliv. Som beskrivs ovan bedöms inte Risk för människors hälsa och säkerhet påverka översiktsplanen i sådan omfattning, att frågorna hanteras inom denna miljöbedömning. I miljöaspekten Rekreation och friluftsliv hanteras framför allt påverkan på område av riksintresse för friluftsliv.

1.4. Lagar och mål

1.4.1. Miljökvalitetsmål

Miljömålssystemet utgör plattformen för det svenska miljöarbetet. Det svenska miljömålssystemet består av ett generationsmål, 16 miljökvalitetsmål och 24 etappmål, se Figur 1. Generationsmålet anger inriktningen för den samhällsomställning som krävs inom en generation för att nå miljökvalitetsmålen. Miljökvalitetsmålen beskriver det tillstånd som eftersträvas i den svenska miljön.



Figur 1. De svenska miljökvalitetsmålen. Illustratör: Tobias Flygar.

De miljökvalitetsmål som Hörby kommun bedömer som mest relevanta för översiktsplanen är:

- Begränsad klimatpåverkan
- Grundvatten av god kvalitet
- Ett rikt odlingslandskap
- God bebyggd miljö
- Levande sjöar och vattendrag
- Ett rikt växt- och djurliv.

Planens påverkan på miljökvalitetsmålens måluppfyllelse redovisas i avsnitt 4.1.1 Miljökvalitetsmål.

1.4.2. Allmänna hänsynsregler

Översiktsplanen omfattas av miljöbalkens hänsynsregler enligt 2 kapitlet. De allmänna hänsynsreglerna ligger till grund för hur verksamhetsutövare ska agera för att minimera påverkan och främja en god hushållning. Hur planen uppfyller de allmänna hänsynsreglerna redovisas i avsnitt 4.1.2.

1.4.3. Miljökvalitetsnormer

Miljökvalitetsnormer utgör juridiska styrmedel som anger högsta nivåer på förorening och störning som människor, miljö och natur kan utsättas för, utan att det ska innebära fara för hälsan eller andra olägenheter av betydelse. Normerna regleras i 5 kap. MB. Miljökvalitetsnormer finns för utomhusluft, vattenkvalitet i fisk- och musselvatten, omgivningsbuller och för olika parametrar i vattenförekomster. I avsnitt 4.1.3. Miljökvalitetsnormer redovisas om översiktsplanen bedöms medföra att några gällande miljökvalitetsnormer riskerar att äventyras.

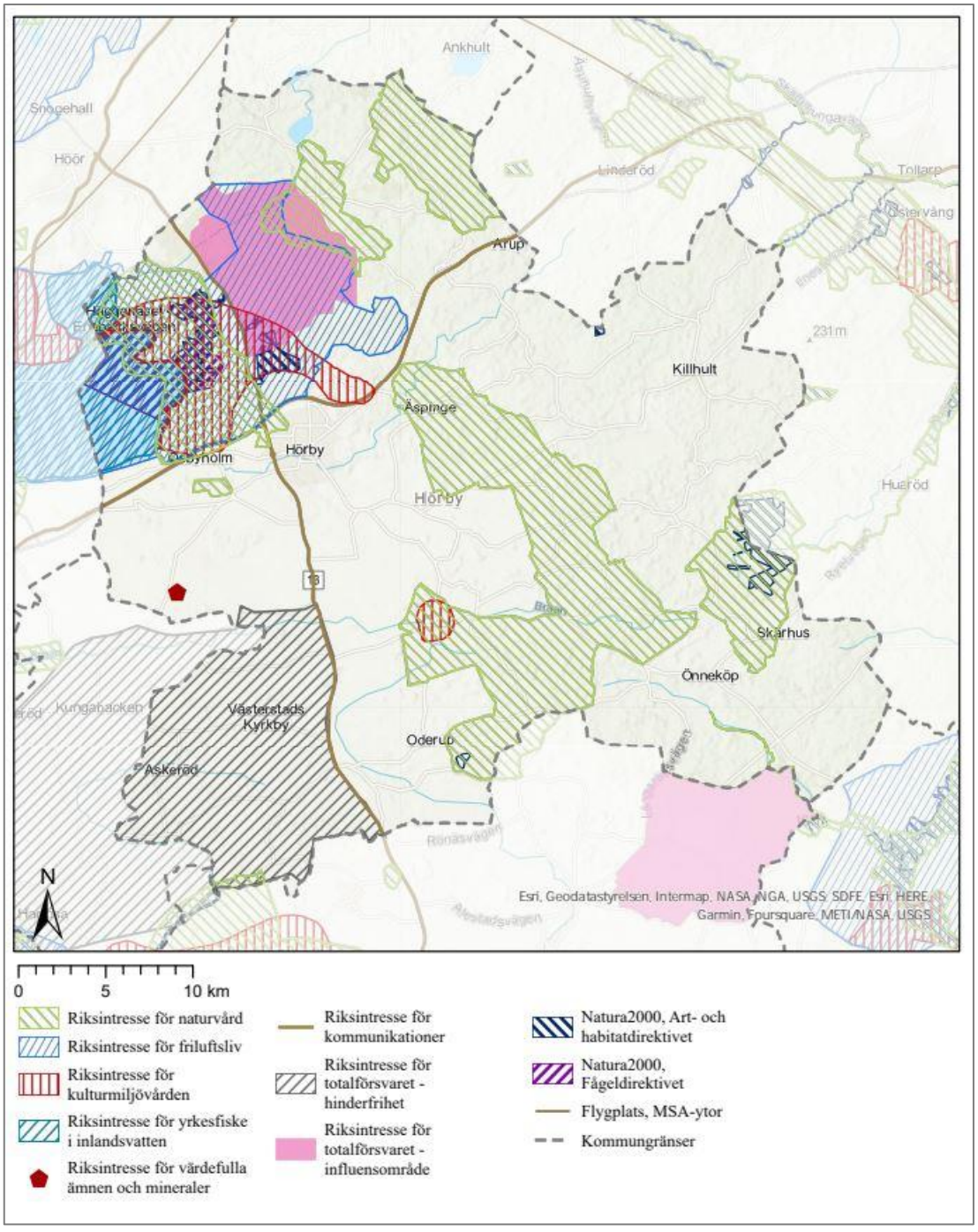
1.4.4. Riksintressen

Riksintresseområden är skyddade enligt 3 och 4 kap. MB, som behandlar hushållningsbestämmelser för mark och vatten.

Riksintressen gäller geografiska områden som har utpekats därför att de innehåller nationellt viktiga värden och kvaliteter. Områdena avser främst mark- och vattenområden, men kan även utgöras av bevarandevärd miljö i övrigt, exempelvis bebyggd miljö eller en landskapsbild. Natura 2000-områden är per definition av riksintresse.

Riksintresseområden ska så långt som möjligt skyddas mot åtgärder som påtagligt kan skada de utpekade bevarandevärdena.

I Hörby kommun finns totalt 20 områden av riksintresse; fem för naturvård, ett för friluftsliv, två för kulturmiljövård, ett för yrkesfiske i inlandsvatten, ett för värdefulla ämnen och mineraler, två för väg och framtida vägnät, två för totalförsvaret samt sju Natura 2000-områden, se Figur 2. De riksintressen som berörs av översiktsplanen behandlas under avsnitt för Naturmiljö och Kulturmiljö.



Figur 2. Områden av riksintresse i Hörby kommun.

1.4.5. Skyddade områden

I Hörby kommun finns en rad skyddade natur-, kultur- och vattenområden. Vissa områden är inlösta av staten eller kommunen medan andra skyddas via olika typer av naturvårdsavtal mellan staten, kommunen och privata markägare eller bolag. Gemensamt för dessa är att det finns ett formellt skydd och en plan för hur de aktuella värdena ska bevaras för framtiden. Exempel på sådana områden är naturreservat, biotopskyddsområden och naturvårdsavtal. Skyddade områden behandlas under avsnitt Naturmiljö.

Utöver de formellt skyddade områdena finns områden som skogsägare och markägare frivilligt avsätter vid skogsavverkning eller i skogsbruksplaner. En stor del av den här typen av områden sammanfaller med områden som i andra inventeringar visat sig vara särskilt värdefulla att bevara. Detta enligt Skogsstyrelsens inventering av värdefulla biotoper, kommunens naturvårdsprogram eller länsstyrelsens naturvårds- och kulturmiljöprogram. Dessa avsättningar är svåra att styra ur ett strategiskt övergripande perspektiv eftersom de bygger på frivillighet, men är samtidigt viktiga att peka ut inom översiktsplaneringen för att redogöra för naturvärdet i kommunen.

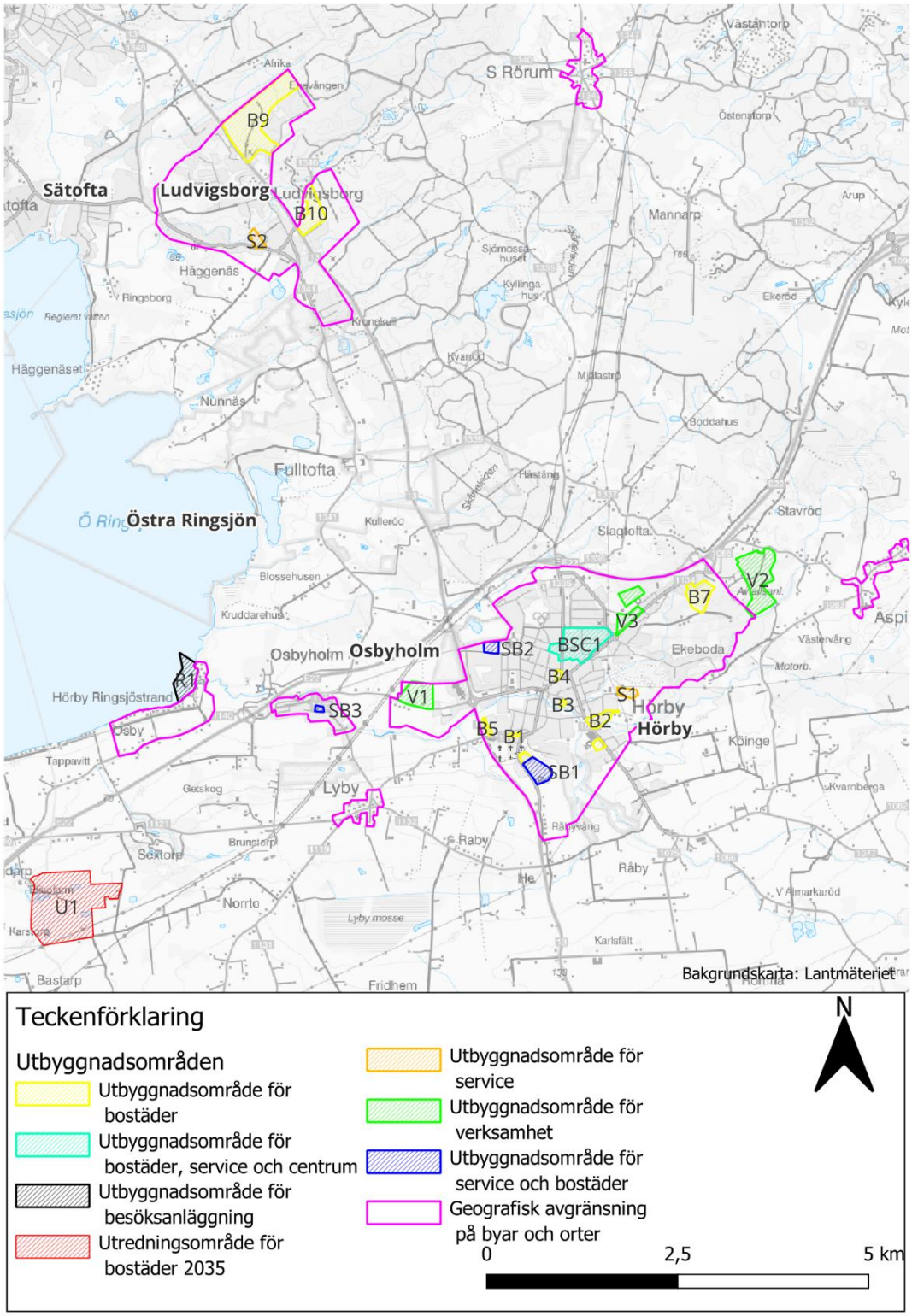
2. Planförslag och studerade alternativ

2.1. Förslag till Översiktsplan 2035

Översiktsplan 2035 bygger på utvecklingsstrategin *Lokal flerkärnighet* som beskriver var och hur Hörby kommun ska fortsätta utvecklas. *Lokal flerkärnighet* ska bidra till ett effektivt utnyttjande av mark och resurser genom att låta planeringen av den fysiska miljön utgå från människan, där fungerande ekosystem sätter ramarna och ekonomin är ett medel och en förutsättning. Utvecklingsstrategin består av tre samverkande strukturer; bebyggelse, grön infrastruktur och transportinfrastruktur. Ställningstaganden för utvecklingsstrategin innebär att Hörby kommun:

- Prioriterar bebyggelseutveckling till Hörby tätort som tillväxtmotor, fyra lokala kärnor och nio mindre byar
- Verkar för en grön infrastruktur som upprätthåller livsviktiga ekosystemtjänster och som bidrar till en god folkhälsa
- Verkar för en optimering av befintliga lösningar inom transportinfrastrukturen så långt det är möjligt, innan ny infrastruktur byggs.

Utbyggnadsområden som redovisas i *Översiktsplan 2035* är utpekade med bakgrund till det behov av bostäder, service och verksamheter som bedöms uppstå fram till 2035 enligt framtagna befolkningsprognoser, se Figur 3. I utpekandet av de olika utbyggnadsområdena har en rad olika allmänna intressen vägts mot varandra. Den användning som Hörby kommun föreslår för respektive område är den markanvändning som ur ett strategiskt perspektiv ger ett effektivt markutnyttjande och en god hushållning av mark.



Figur 3. Utbyggnadsområden i Hörby kommun enligt planförslaget Översiktsplan 2035.

2.2. Nollalternativ

Enligt 6 kap. 12 § MB ska rimliga alternativ med hänsyn till planens syfte och geografiska räckvidd identifieras, beskrivas och bedömas.

Nollalternativet innebär dels utbyggnad enligt gällande *Översiktsplan 2030*, dels utbyggnad utifrån önskemål och behov som inte ligger i linje med gällande *Översiktsplan 2030*. Detta innebär att såväl verksamhets- och industrimark som områden för bostäder etableras utifrån prövning från fall till fall. Nollalternativet kan således innebära en utveckling som kan medföra en osammanhängande struktur och ett ineffektivt nyttjande av kommunens mark- och vattenområden.

Nollalternativet är en beskrivning av hur det nuvarande tillståndet i miljön förväntas förändras i framtiden om den tänkta planen inte genomförs.

I Tabell 2 presenteras statusen för de utbyggnadsområden som fanns med i *Översiktsplan 2030*.

Tabell 2. Status för utbyggnadsområden i Översiktsplan 2030.
H = Bostäder i Hörby tätort, V = Verksamhet, S = Service,
L= Bostäder i Ludvigsborg, B = Bostäder, C = Centrum.

Utbyggnadsområde i *Översiktsplan 2030*	**Finns med som utbyggnadsområde i *Översiktsplan 2035***	**Status**
Hörby Tätort		
H1		Pågående Dp
H2	BSC1	Ej utbyggd
H3	B4	Ej utbyggd, Dp finns, bostäder
H4		Utbyggt
H5		Dp antagen, ej utbyggd. (Östra Statten)
H6		Ej utbyggd
H7	B3	Ej utbyggd, Dp finns, bostäder (Wallins traktor)
H8	B2	Ej utbyggd (Lantmännen)
H9	B1	Ej utbyggd (Lybyvägen)
H10		Ej utbyggd
H11 a		Ej utbyggd (Bokbacken a)
H11 b	B8	Ej utbyggd (Bokbacken b)
V1 a	V1	Ej utbyggd
V1 b		Ej utbyggd
V2	V3	Ej utbyggd
V3		Ej utbyggd
S1	SB2	Ej utbyggd
S2	B4	Ej utbyggd (Bilmånsson)
S3		Utbyggd (Söderängen spontanidrottsfältet)
S4	S1	Ej utbyggd (Älvdalsskolan)
S5		(Vårdcentralen)
S6	SB1	Pågående markanvändning (Georgehillsskolan)
Ringsjöbygden		
L1		Planlagt, ej utbyggd (Ludvigsborg)
L2		Planlagt, ej utbyggd (Ludvigsborg)
S1		Idrottsanläggning,

S2		Utbyggt, pågående markanvändning (Skogsgläntan)
S3		Ej utbyggd (Ludvigsborgs friskola)
O1		Ej utbyggd (Osbyholm)
O2		Pågående Dp, ej utbyggd (Osbyholm)
O3		Pågående Dp, ej utbyggd (Osbyholm)

För vindkraftens utbyggnad gäller som nollalternativ aktuell vindbruksplan som är en del av *Översiktsplan 2030*. Vindbruksplanen har integrerats i *Översiktsplan 2035* vilket, som tidigare, medför att stora delar av slättbygden är möjligt område för vindkraftsetablering.

Förväntade miljökonsekvenser av nollalternativet

Miljökonsekvenser för utbyggnad enligt *Översiktsplan 2030* finns utförligt beskrivna i tillhörande MKB. Utbyggnaden kommer då i första hand ske i anslutning till befintliga bebyggelseområden, men där ny bebyggelse kommer att ta viss naturmark i anspråk. I nollalternativet är bostadsutvecklingen framför allt planerad till områden öster om Hörby tätort och i Ludvigsborg. I Osbyholm och Ringsjöstrand planeras boende mer lantligt och i sjönära läge. Marken som tas i anspråk för bostadsbyggande där är i större utsträckning jordbruksmark med relativt stora värden för landskapsbilden och bevarandet av odlingslandskapet.

2.3. Alternativ utformning

En miljökonsekvensbeskrivning ska enligt miljöbalken identifiera, beskriva och bedöma rimliga alternativ med hänsyn till planens syfte och geografiska räckvidd. Den geografiska räckvidden av en översiktsplan är lagstadgad till att innefatta kommunens mark så i det här fallet gäller det bara alternativa utformningar av planen.

Att söka rimliga alternativ, utvärdera dem och att välja alternativ är en del av själva planarbetet. Under planarbetet har Hörby kommun undersökt och valt bort flera olika utbyggnadsområden för utveckling av bostäder, verksamheter och service. De områden som har valts bort är i stor utsträckning sådana som har tagit mycket jordbruksmark i anspråk för bebyggelse och haft stor påverkan på landskapsbilden. Nedan presenteras utredda förslag till utbyggnadsområden från *Samrådshandling Översiktsplan 2035* och varför de har valts bort.

2.3.1. Hörby tätort

V2 samrådshandling

Hörby kommun föreslog verksamheter inom område V2. Marken utgörs av jordbruksmark och gränsar till en luftburen kraftledning på 400 kV, Sydvästlänken. Hörby kommun valde bort alternativet för att inte exploatera jordbruksmark och för att inte behöva göra anpassningar efter kraftledningen. Alternativ till verksamhetsmark kunde hittas på bättre lämpade platser.

SB2 samrådshandling

Hörby kommun föreslog bostäder och skola inom område SB2. Området utgörs av ängs- och betesmark i ett kulturlandskap med höga värden för landskapsbilden med en varierad topografi. Kommunen valde bort området av flera anledningar. Främst för att undvika att exploatera på jordbruksmark och undvika en större negativ påverkan på landskapsbilden. I andra hand för att området har en topografi som är svår att planlägga och att marken är så pass blöt att extra dagvattendammar hade behövts.

SB5 samrådshandling

Hörby kommun föreslog skola eller bostäder inom område SB5. I området finns Frostaskolan som har behov av expansion i området. Förslaget att ändra planerna och eventuellt bygga bostäder valdes därför bort.

2.3.2. Ringsjöbygden

SB6 samrådshandling

Hörby kommun föreslog skola och bostäder inom område SB6. Området utgörs av ängs- och betesmark i ett kulturlandskap med höga värden för landskapsbilden med en varierad topografi. Kommunen valde bort området av flera anledningar. Främst för att undvika att exploatera på jordbruksmark och undvika en större negativ påverkan på landskapsbilden. I andra hand för att topografin på platsen gjorde det svårt att planlägga.

3. Miljökonsekvenser

3.1. Naturmiljö

3.1.1. Nuläge

Hörby kommun ligger i övergångsområdet mellan slättbygd och skogsbygd. I de sydvästra delarna dominerar det öppna odlingslandskapet och i nordost höjer sig den cirka 180 meter höga Linderödsåsen med sina stora arealer skog. Topografin är högst varierande. Landskapet är ålderdomligt småbrutet och innehåller de flesta naturtyper som förekommer i Skånes inland.

De nordliga och ostliga delarna av Hörby kommun domineras av urberg och steniga, torra och näringsfattiga jordarter. De västra och södra delarna av kommunen karaktäriseras av sedimentär berggrund av lersten, lerskiffer, kalksten och sandsten. Här är jorden finkornig samt närings- och kalkrik vilket innebär goda förutsättningar för jordbruk.

Utifrån de geologiska förutsättningarna i kommunen kan fyra landskapskaraktärer identifieras. Dessa ligger till grund för och sammanfaller med de fyra bygderna som kommunen delas in i; Hörby tätort, Ringsjöbygden, Slättbygden och Mellanbygden.

Hörby Tätort

De mänskliga aktiviteterna har starkt påverkat det stadsliknande landskap som ses i Hörby tätort. Kännetecknade för landskapet är den varierade bebyggelsestrukturen och Hörbyån med dess omkringliggande grönstråk, parker, trädgårdar, enskilda träd och mindre vattendrag. Det gröna stråket som löper längs Hörbyåns hela sträckning skapar förutsättningar för biologisk mångfald och livsmiljöer för insekter och smådjur samt för människan livsviktiga ekosystemtjänster. I direkt anslutning till Hörby tätort finns flera större sammanhängande naturområden med höga naturvärden. Inom gångavstånd från tätorten finns också ett antal större sammanhängande grönområden som lämpar sig väl för friluftsliv och motion. Bland annat ligger Karnas backe strax öster om Hörby tätort med motionsslingor. I utkanten av Hörby tätort ligger även Råby hällor som sträcker sig ända in i tätorten i nord-sydlig riktning längs Hörbyån. Området bjuder på spännande terräng i form av en ravindal med terrasser och andra kulturlämningar samt ängar, betesmarker och blandlövskog. I den norra delen av tätorten ligger naturreservatet Hörby Fälad, en ålderdomlig enefälad som påminner om det traditionella skånska odlingslandskapet. Både Råby Hällor och Hörby fälad har identifierade höga naturvärden. Gröngöling och fiskgjuse som är två av kommunens ansvarsarter förekommer regelbundet inom tätorten.

För att utveckla tillgången till tätortsnära natur och stärka den gröna infrastrukturen, skapa förutsättningar för en rik biologisk mångfald och ekosystemtjänster behöver kopplingar mellan olika naturområden och naturmiljöer i och utanför tätorten utvecklas och tillskapas. Vidare behöver man även arbeta med bekämpning av invasiva arter, undvika fragmentering av naturmiljöer och ökad andel hävdad mark.

Ringsjöbygden

Den kalkrika jorden i kommunens västliga delar har skapat förutsättningarna för Ringsjöbygden. Detta landskap utgörs av östra delen av Östra Ringsjön och sträcker sig från Ludvigsborg till Osbyholm i nord-sydlig riktning. Ringsjöbygden är ett värdefullt natur- och kulturlandskap. Omkring Fulltofta och Häggenäs finns skyddade naturområden med inslag av stengärdsgårdar och gamla ekar som vittnar om äldre kulturlandskap.

Landskapet kännetecknas av en mosaik av betesmarker, alléer, skog och vattendrag med långa siktlinjer. En stor del av Ringsjöbygden omfattas också av landskapsbildskydd, enligt 19 § naturvårdslagen. I Ringsjöbygden finns höga naturvärden och biologiska värden och därmed kan de stödjande, reglerande och kulturella ekosystemtjänsterna förväntas vara många och kvalitativa.

Till exempel bidrar det populära naturreservatet Fulltofta med kulturella ekosystemtjänster till kommunens medborgare och besökare utifrån. De försörjande ekosystemtjänsterna i Ringsjöbygden bedöms vara mindre påtagliga eftersom livsmedelsproduktionen och skogsproduktionen är förhållandevis låg i denna del av kommunen.

Utmed de södra och västliga delarna av Ringsjöbygden utgörs omgivningarna främst av öppen mark medan den norra delen av området domineras av blandskog. I låglänta, lite våtare områden som till exempel Natura 2000-området Häggenäsudden finns även alskog. Den södra delen av Ringsjöbygden har större andel brukad jordbruksmark. I denna del sträcker sig även väg E22 genom landskapet. Ringsjöbygden är av stor betydelse för den gröna infrastrukturen. I området finns många naturområden som klassas som mycket värdefulla. Det handlar till exempel om betesmarker, ängar och ädellövskog. I denna del av kommunen finns också en hög koncentration av de kommunala ansvarsarterna (granspira, saffransticka, bladbagge, gröngöling och fiskgjuse) och ansvarsbiotoperna (blandädellövskog, ekskog, sumpskog och gräsmarker).

Området kring Fulltofta är av särskild betydelse för den gröna infrastrukturen eftersom här finns stora och många områden med mycket höga naturvärden. Området är även av stor betydelse för friluftslivet både i kommunen och regionalt.

Mellanbygden

Mellanbygden återfinns i kommunens nord- och östsida. I Mellanbygden finns det mest typiska Hörbylandskapet. Odlingslandskapet karaktäriseras av kontrasten och övergången mellan skogs- och slättlandskap. Här finns ett småskaligt böljande mosaiklandskap med öppna betesmarker, stengärdesgårdar, blandskogar och våtmarker där by- och odlingsstrukturerna är av gammalt ursprung. Linderödsåsen är med sitt småskaliga odlingslandskap med många värdefulla ängs- och hagmarker ett tydligt exempel. Dessa områdens kulturhistoriska värden är på många håll stora med bland annat stengärdesgårdar från tiden både före och efter laga skifte.

I Mellanbygden finns många områden med höga naturvärden och det finns flera viktiga områden för biologisk mångfald. Till exempel finns fyra av Hörby kommuns fem ansvarsarter här och 24 biotopskyddade skogsområden. Många av de naturområden som återfinns i Mellanbygden är enskilda och saknar därmed tydliga kopplingar till andra områden. Det gäller framför allt områden i de norra delarna av Mellanbygden. I de östra och södra delarna återfinns fler områden i anslutning till varandra. Avsaknaden av kopplingar mellan naturområden påverkar den gröna infrastrukturen och den biologiska mångfalden negativt.

Genom Mellanbygdens varierande landskap bedöms även variationen av ekosystemtjänster vara stor.

I Mellanbygden bedrivs både jord- och skogsbruk som är försörjande ekosystemtjänster, men det varierade landskapet skapar även stödjande ekosystemtjänster som livsmiljöer för djur och växter, jordmånsbildning och biologisk mångfald. Även de kulturella ekosystemtjänsterna bedöms vara påtagliga genom de många naturområden som finns tillgängliga för friluftsliv och rekreation.

Slättbygden

Slättbygden i Hörby kommun är en del av Skånes ris- och mellanbygd och karaktäriseras av ett öppet jordbrukslandskap med breda vyer och långa siktlinjer. Detta beror framför allt på de förändringar som gjordes under 1800-talet och 1900-talet vilket medförde att åkerareal blev allt mer dominerande i risbygden och att spannmålsproduktionen ökade märkbart efter enskiftet. Risbygden är idag det man kallar för Slättbygd. Det svagt böljande öppna landskapet med aktivt storskaligt jordbruk med inriktning på växtodling och djurhållning inramade av träddungar, vegetationsbeklädda väg- och dikeskanter, mindre vattendrag samt mossar är Slättbygdens kännetecken.

Slättbygden är den av kommunens bygder som har minst värdefull natur. De naturområden med höga naturvärden som finns i Slättbygdens är utspridda och saknar tydliga kopplingar mellan varandra. Det saknas både ansvarsart och ansvarsbiotop inom Slättbygden.

Eftersom Slättbygden i stor utsträckning utgörs av ett homogent och storskaligt jordbrukslandskap blir även ekosystemtjänsterna i landskapet homogena. Där jordbruksmark dominerar är livsmedelsproduktion den huvudsakliga ekosystemtjänsten. Utöver livsmedelsproduktion är det karaktäristiska slättlandskapet även identitetsskapande för området och regionen, vilket är en kulturell ekosystemtjänst. Även stödjande och reglerande ekosystemtjänster finns i det öppna slättlandskapet och som möjliggör det storskaliga jordbruket. Högst koncentration av stöttande och reglerande ekosystemtjänster bedöms finnas i kantzonerna och i anslutning till vattendrag där vegetationen är mer variationsrik.

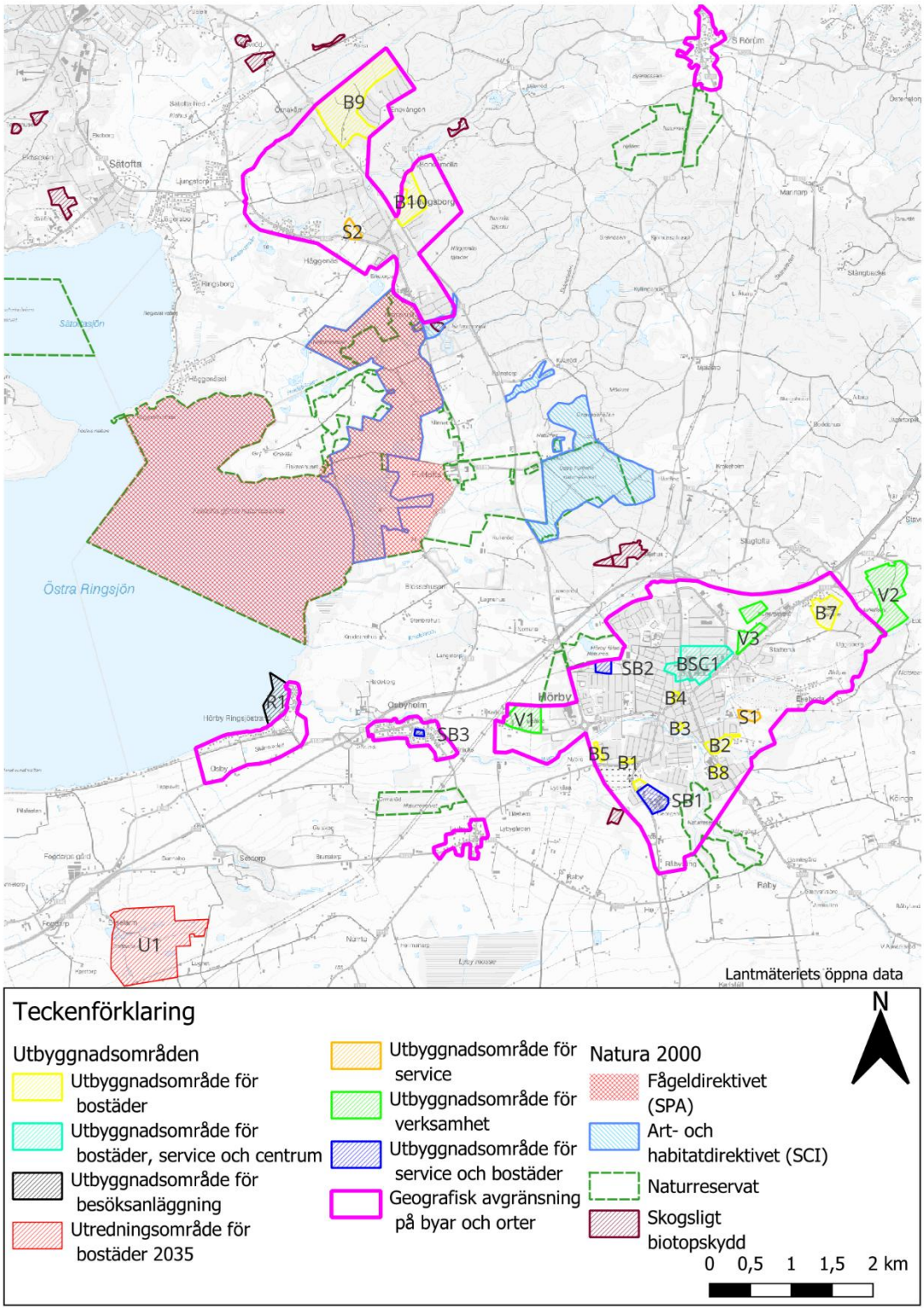
3.1.1.1. Riksintressen

Inom Hörby kommun finns fem riksintresseområden för naturvård, fördelade på åtta geografiska områden, se Figur 2. Det finns även sju Natura 2000-områden, se Figur 4.

Ett av kommunens riksintresseområden för naturvård är *N34f Odlingslandskap på Linderödsåsen*, delområde *Fulltofta*. De representativa odlingslandskapen som avses i riksintresset ligger i skogs- och mellanbygd och är exempel på bland annat godslandskap, småskaligt och äldre odlingslandskap. Huvuddragen för odlingslandskapet i delområde *Fulltofta* är hagmarker med gamla ekar och stengärdesgårdar som vittnar om äldre kulturlandskap. Förutsättning för bevarande av riksintresseområdet är fortsatt jordbruk med åkerbruk, naturvårdsinriktad betesdrift och skötsel av landskapselement samt restaurering av igenvuxna naturbetesmarker. Områdets värden kan påverkas negativt av bland annat bebyggelse och vägdragningar.

3.1.1.2. Skyddade områden

Inom kommunen finns skyddad natur i form av generella och specifika biotopskydd, tolv naturreservat, ett naturminne och ett djur- och växtskyddsområde. I Figur 4 visas de större skyddade områden som finns i anslutning till planförslagets utbyggnadsområden.



Figur 4. Skyddade områden i anslutning till utbyggnadsområden för Hörby kommun.

Generellt skydd av biotoper gäller ett antal biotoptyper som har minskat i omfattning men är värdefulla för växt- och djurarter, särskilt i områden där landskap är fragmenterade.

Generellt skydd gäller i hela landet och berör följande sju biotoptyper:

- Allé
- Källa med omgivande våtmark i jordbruksmark
- Odlingsröse i jordbruksmark
- Pilevall
- Småvatten och våtmark jordbruksmark
- Stenmur i jordbruksmark
- Åkerholme.

Längs stränder till sjöar och åar råder normalt strandskydd inom 100 meter från strandlinjen men på vissa ställen har strandskyddet utvidgats upp till 300 meter. Vid Ringsjön gäller utökat strandskydd på 300 meter. Där strandskyddet är upphävt återinträder det om det blir aktuellt med detaljplaneläggning.

Förutom formellt skyddade naturområden finns även ett antal planer och program framtagna av kommunen, länsstyrelsen och regionen, som tydliggör värden och är viktiga planeringsunderlag. Dessa är *Nationell bevarandeplan för odlingslandskapet*, *Naturvårdsprogram för Skåne län*, *Grönstruktur i Skåne* och *Naturvårdsprogram för Hörby kommun*.

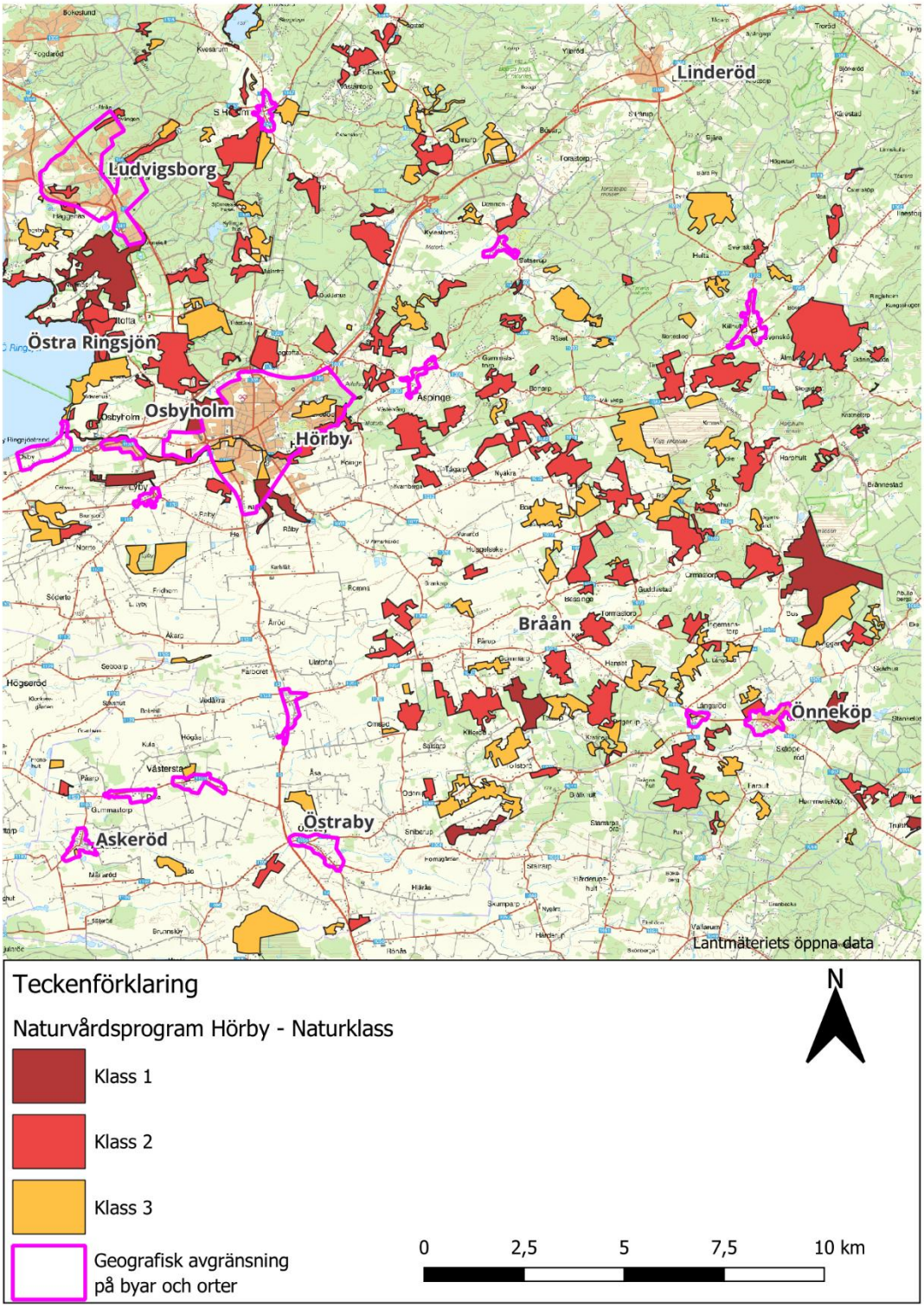
3.1.1.3. Naturvårdsprogram

Hörby kommuns Naturvårdsprogram antogs under år 2021. Programmet beskriver naturvärdet inom kommunen och lyfter fram fyra strategier för att arbeta vidare med naturvårdsarbetet inom kommunen:

- Bevara och utveckla naturen
- Nyskapa, kompensera och restaurera naturvärden
- Öka kunskapen och sprid engagemang för naturen
- Lokal förankring och levande landsbygd.

Programmet inkluderar en naturvärdesinventering och objektskatalog på över 200 områden som identifierats som värdefulla naturområden, se Figur 5, Figur 6 och Figur 7.

Områden som inte är klassificerade eller utpekade naturområden saknar inte naturvärden, det är bara att de inte har dokumenterade värden inom en tillräckligt stor areal. Inom dessa ”vardagsmiljöer” ska hänsyn tas till naturvårdens intressen i enlighet med de hänsynsregler som finns angivna i lagstiftningen i till exempel plan- och bygglagen, miljöbalken, skogsvårdslagen och kulturminneslagen.



Figur 5. Naturvårdsprogram Hörby kommun.
Klass 1: högsta naturvärde, klass 2: högt naturvärde, klass 3: påtagligt naturvärde.

3.1.1.4. Grön infrastruktur

Grön infrastruktur är det nätverk av grönska som binder ihop landskapet och säkrar de nödvändiga funktioner som naturen ger oss och som vi är beroende av, likt transportinfrastruktur och teknisk infrastruktur. Dessa nödvändiga funktioner brukar kallas ekosystemtjänster. Grön infrastruktur definieras enligt Naturvårdsverket som ”*ekologiskt funktionella nätverk av livsmiljöer och strukturer, naturområden samt anlagda element som utformas, brukas och förvaltas på ett sätt så att biologisk mångfald bevaras, samt att för samhället viktiga ekosystemtjänster främjas i hela landskapet*”.

Grön infrastruktur är ett samlande begrepp och innefattar alla typer av gröna områden, från välhållna finparker och villaträdgårdar till den mer vilda naturen. Även sjöar, åar och andra vattenområden omfattas av begreppet. De gröna områdena kan med andra ord se mycket olika ut och även ha olika stor betydelse för rekreation, biologisk mångfald och kulturmiljön.

Det svenska landskapet har blivit allt artfattigare och naturmiljöer har fragmenterats genom mänsklig exploatering och intensifierat brukande vilket har lett till förluster av naturliga livsmiljöer för många arter. När arter försvinner och ekosystem rubbas riskerar vi att förlora de viktiga funktioner och tjänster som naturen ger oss, vilket i sin tur skapar stora och förödande konsekvenser för samhället. För att trygga tillgången på livsnödvändiga naturresurser såsom rent vatten, luft och mat i framtiden behövs en fungerande grön infrastruktur. För en fungerande grön infrastruktur behövs i sin tur en variation av olika naturtyper i olika storlek och kopplingar mellan olika naturområden.

Genom att förstärka kopplingar och utöka befintliga gröna miljöer skapas bestående och utvecklingsbara förutsättningar för goda livsmiljöer för både människor, vegetation och djur. En välfungerande grön infrastruktur och en rik biologisk mångfald ligger till grund för ekosystemens förmåga att stötta och försörja samhället med viktiga funktioner. Därför är ekosystem och biologisk mångfald viktiga faktorer för Hörby kommuns framtida utveckling och i den kommunala planeringen. Det gäller även framtida utveckling på regional och nationell nivå. Grön infrastruktur beskrivs vanligen genom begreppen värdekärnor, värdetrakter, vardagslandskapet och gröna länkar som alla behövs för en fungerande grön infrastruktur.

Den gröna strukturen och den biologiska mångfalden i tätorterna är koncentrerad till parker, trädgårdar, kyrkogårdar och andra grönytor. Hörby tätort har lummiga gröna stråk längs med Hörbyån och dess biflöden. Se även Figur 5, karta från naturvårdsprogram.

3.1.2. Planens påverkan och konsekvenser

Utbyggnad ska enligt i *Översiktsplan 2035* föreslagna riktlinjer i första hand ske i anslutning till befintliga bebyggelseområden, men ny bebyggelse kommer oundvikligen att ta viss naturmark i anspråk. I planen framgår att kommunen vill ta tillvara landskapet och i största möjliga mån integrera naturen i bebyggelsen. Kommunen har också som ambition att utveckla nya och befintliga grönstråk inom tätorterna och mellan tätorter och den tätortsnära naturen. Det harmoniserar med regionens planer att bevara och utveckla regionalt viktiga grönområden och stråk. Närheten till naturen ger boendemiljöerna stora attraktiva och miljömässiga värden.

3.1.2.1. Riksintressen

Ett utbyggnadsområde (R1) ligger delvis i området av riksintresse för naturvård *N34 Odlingslandskap på Linderödsåsen*. Tre utbyggnadsområden (S2, SB2 och V2) gränsar till samma område med riksintresse för naturvård.

Jämfört med nollalternativet undantas fyra utbyggnadsområden från intrång i områden av riksintresse.

3.1.2.2. Skyddade områden

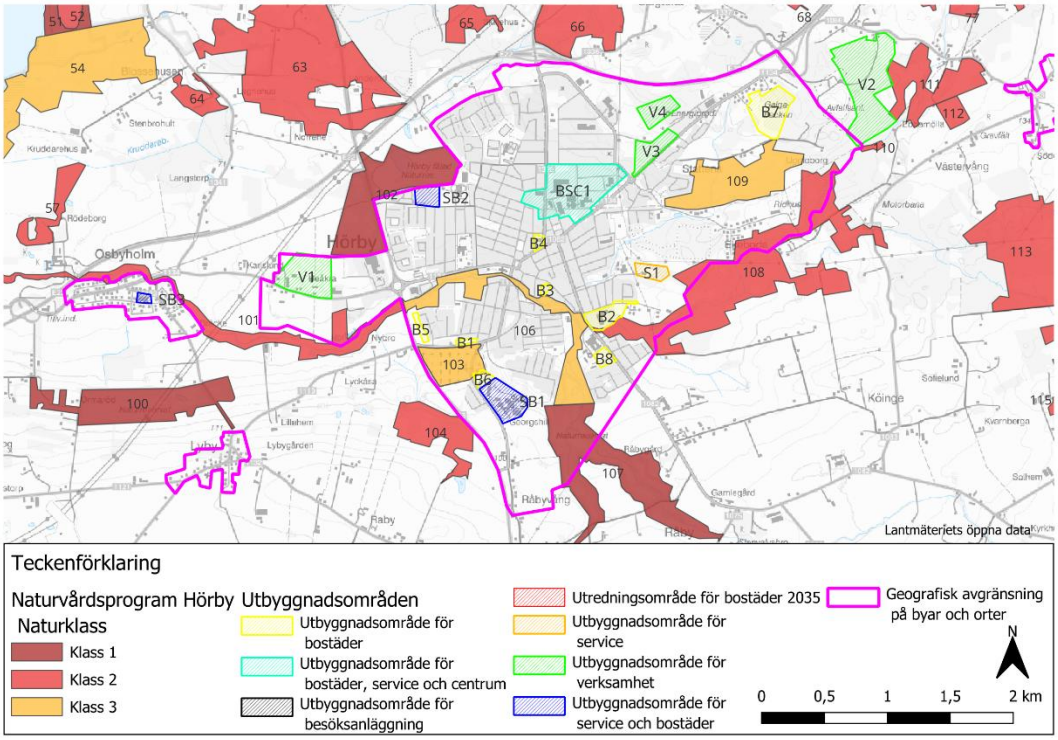
Inga utbyggnadsområden gör intrång i naturreservat, djur- och växtskyddsområde eller skogliga biotopskydd, se Figur 4.

Tre utbyggnadsområden i Hörby tätort, ett utbyggnadsområde i Ludvigsborg och ett utbyggnadsområde i Ringsjöstrand ligger inom strandskyddat område. Om byggnation ska kunna ske i dessa områden behöver dispens från strandskyddat område sökas i samband med detaljplanering.

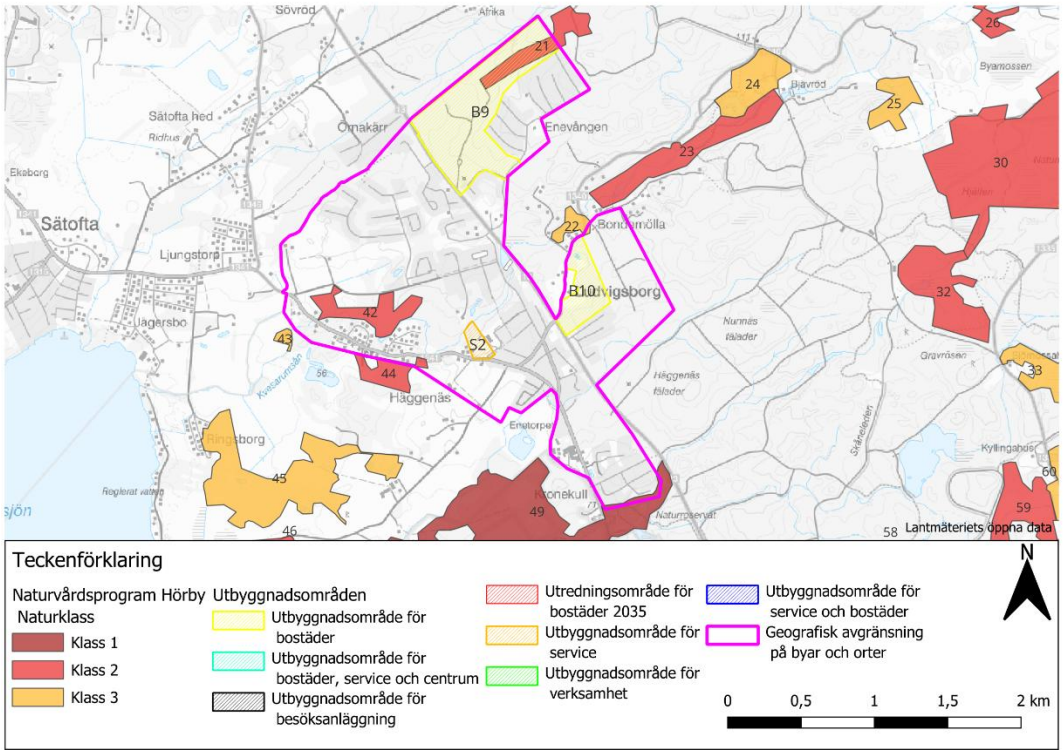
3.1.2.3. Naturvårdsprogram

Utbyggnadsområde B9 omfattar naturområde med nummer 21 i kommunens naturvårdsprogram, se Figur 7. Området har naturvärdesklass 2, högt naturvärde.

Jämfört med nollalternativet undantas två naturområden i Hörby. Båda områdena har naturvärdesklass 3, påtagligt naturvärde.



Figur 6. Områden i Hörby kommuns naturvårdsprogram i anslutning till utbyggnadsområden i Hörby tätort. Klass 1: högsta naturvärde, klass 2: högt naturvärde, klass 3: påtagligt naturvärde.



Figur 7. Områden i Hörby kommuns naturvårdsprogram i anslutning till utbyggnadsområden i Ludvigsborg. Klass 1: högsta naturvärde, klass 2: högt naturvärde, klass 3: påtagligt naturvärde.

3.1.3. Förslag på åtgärder

Tillkommande bebyggelse och verksamheter ska anpassas till de lokala förutsättningarna placeras i anslutning till nuvarande bebyggelse och anpassas till terrängförhållandena för att undvika onödiga markingrepp. Vid detaljplanering ska hänsyn till naturvärden tas, behov av att söka dispenser beaktas och möjligheter till kompensationsåtgärder där ingrepp trots allt sker övervägas. Naturvärdesinventering (NVI) bör göras inför detaljplanering.

3.1.4. Slutsats

Konsekvenserna till följd av översiktsplanen bedöms som små negativa. Jämfört med nollalternativet undantas flera naturområden och områden av riksintresse från exploatering. Kunskapen och medvetenheten om kommunens höga naturvärden har ökat med naturvårdsprogrammet.

3.2. Kulturmiljö

3.2.1. Nuläge

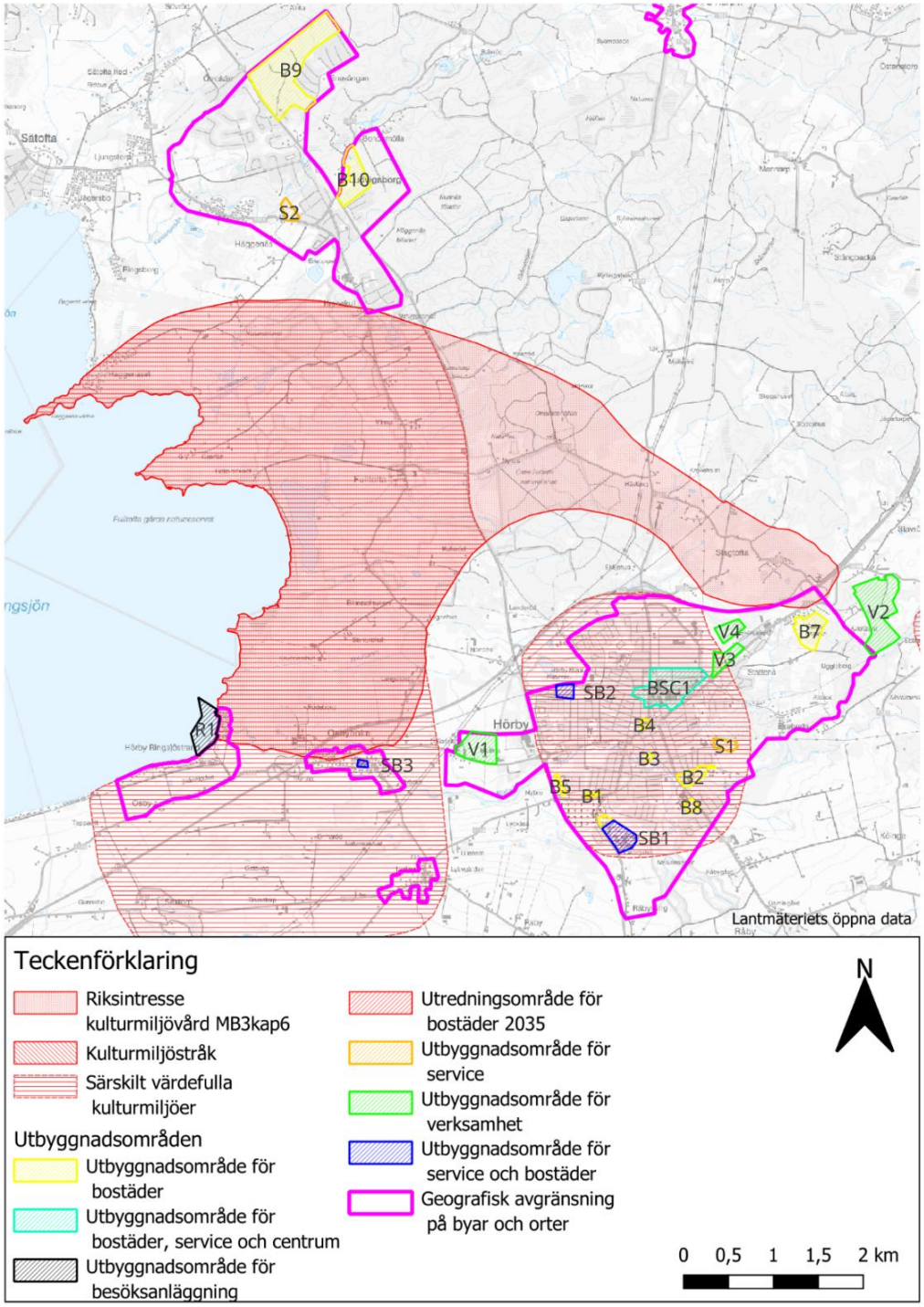
Området runt Ringsjön har genom sitt läge mellan de sydvästskånska slättbygderna och Kristianstadsslätten i den nordvästra delen av kommunen varit en central bygd i Skånes inland under såväl förhistorisk som historisk tid. De utpekade kulturmiljövärdena i kommunen är främst kopplade till de centrala delarna av Hörby tätort, Fulltofta och Osbyholm, samt Östra Sallerup.

3.2.1.1. Riksintressen

Inom Hörby kommun finns två utpekade områden av riksintresse för kulturmiljövård, *M:K 67 Fulltofta – Osbyholm – Nunnäs* och *M:K 72 Östra Sallerup*, se Figur 8.

Motiveringen för område *Östra Sallerup* lyder: Sockencentrum med karaktäristisk och välbevarade bebyggelse och märklig parkanläggning i småbrutet odlingslandskap med förhistorisk bosättningskontinuitet.

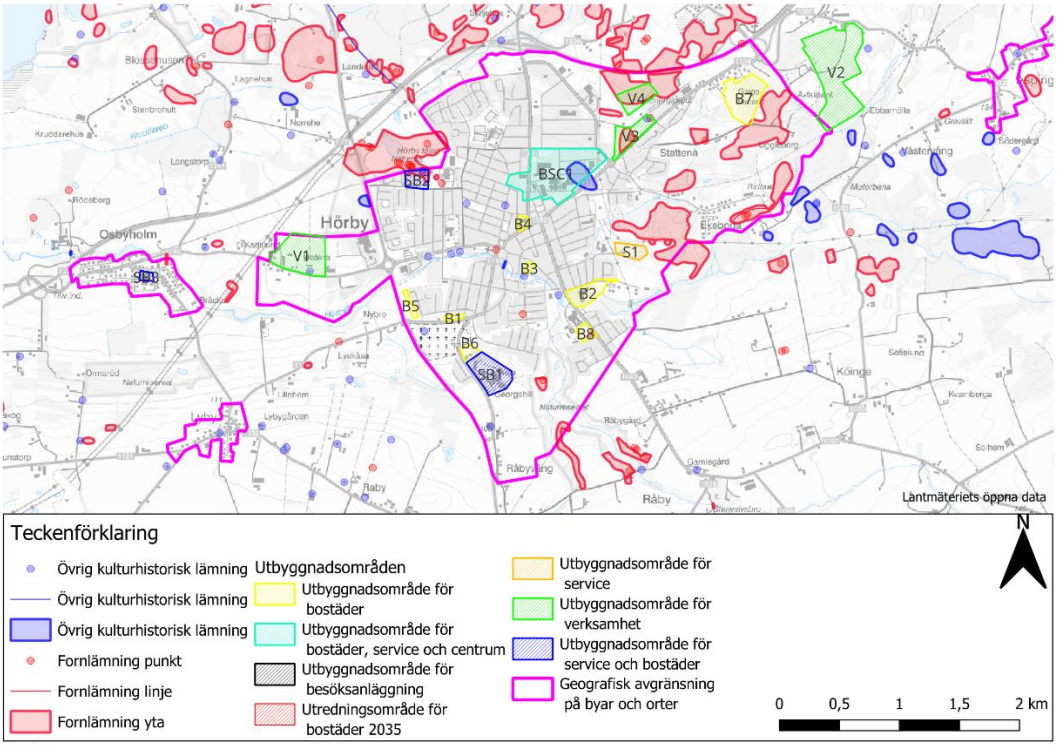
Motiveringen för område *Fulltofta – Osbyholm – Nunnäs* lyder: Kuperat slotts- och odlingslandskap med förhistorisk kontinuitet och omfattande allé- och vägsystem och hägnadssystem kring godsen Fulltofta och Osbyholm vars stordrift präglat landskapets utveckling samt ett påtagligt inslag av småskaligt och spritt bebyggelsemönster.



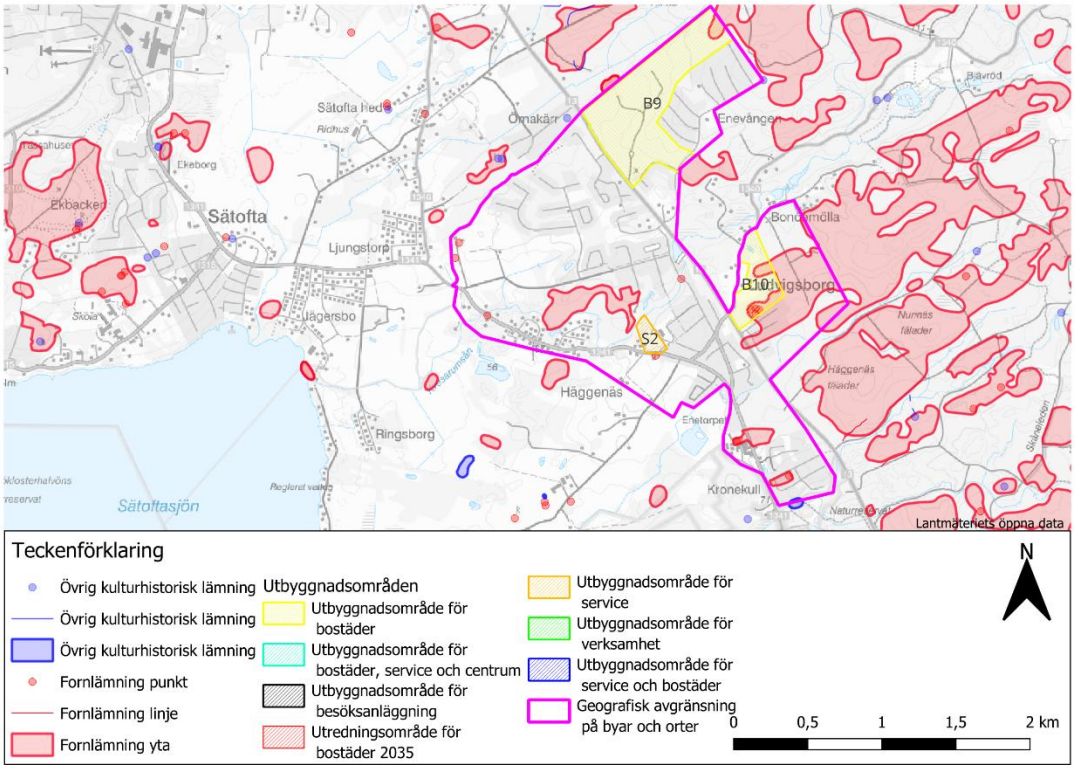
Figur 8. Områden utpekade som riksintresse för kulturmiljövård, kulturmiljöstråk och särskilt värdefulla kulturmiljöer inom Hörby kommun.

3.2.1.2. Fornlämningar

I kommunen finns även en hel del identifierade fornlämningar, som är skyddade genom kulturmiljölagen (1988:950), se Figur 9 och Figur 10. Lagskyddet gäller även för markområdet runt lämningen, och områdets storlek beror på fornlämningens betydelse och karaktär. Enligt lagen är det förbjudet att förändra, ta bort, skada eller täcka över en fornlämning. Utifrån kulturmiljöutredningar som måste genomföras inför exploatering, fattar Länsstyrelsen beslut om eventuell arkeologisk utredning och sedan om eventuellt tillstånd till ingrepp i fornlämningen.



Figur 9. Fornlämningar och övriga kulturhistoriska lämningar i anslutning till utbyggnadsområden i Hörby tätort.



Figur 10. Fornlämningar och övriga kulturhistoriska lämningar i anslutning till utbyggnadsområden i Ludvigsborg.

3.2.1.3. Planer och program

Förutom riksintressen och formellt skyddade fornminnen finns planer och program framtagna av länsstyrelsen och kommunen, som tydliggör värden och är viktiga planeringsunderlag. Dessa är *Kulturmiljöprogram för Skåne* och *Bevarandeplan för Hörby tätort*. Även icke klassificerade eller utpekade områden kan mycket väl ha höga kulturhistoriska värden. Kulturhistoriska värden finns också i många av de områden som är skyddade som värdefulla naturmiljöer, eller utpekade som sådana i planer och program. Dessa områden har ofta ett kulturmiljövärde, tydligt förknippat med människans användning av landskapet och berör odlingskontinuitet, stengärdsgårdar, alléer och skiften med mera.

Kulturmiljöprogram för Skåne pekar ut sju särskilt värdefulla kulturmiljöer och ett kulturmiljöstråk, se Figur 8. Området *Hörby* besitter värden som visar på en tidig tätortsutveckling där expansionen inleds redan på 1600-talet. Karaktäristiskt för Hörby är handelns betydelse och de många torgen, som tidigare använts för handel, är av stort värde. Även stadsplanemönstret norr om Gamla torg är intressant och ovanligt, eftersom det tillkommit före järnvägen. Hörbys roll som regioncentrum manifesteras i en stadsmässig bebyggelsestruktur och flera märkesbyggnader, delvis ritade av framstående arkitekter.

Området *Nunnäs - Fulltofta - Osbyholm - Lyby* visar en kontinuerlig utveckling av kulturlandskapet från förhistorisk tid över medeltid till nutid. Godsanläggningarnas odlings- och bebyggelsemönster har till stora delar gett kulturlandskapet dess prägel. Viktiga inslag i miljön är dessutom de många stengärdesgårdarna och de mindre vägarna med bibehållen sträckning. Särskilt södra delen av området är präglat av 1800- och 1900-talens omvandlingar, som jordbruksskiftena, befolkningsökning, järnväg och nya vägdragningar.

Bevarandeprogram för Hörby tätort behandlar stadens 20 mest centrala kvarter och togs fram 1992, utifrån en kulturhistorisk inventering genomförd i början på 1980-talet, men planen antogs aldrig. Bevarandeplanen klassificerar varje fastighet och är tänkt att fungera som planeringsunderlag samt ge råd till berörda fastighetsägare.

3.2.2. Planens påverkan och konsekvenser

Kulturmiljön är utpekad som ett av kommunens allmänna intressen och den ska ha företräde i frågor om exploatering och byggande.

3.2.2.1. Riksintressen

Inget av utbyggnadsområdena påverkar något av kommunens riksintresseområden för kulturmiljövård, se Figur 8.

3.2.2.2. Fornlämningar

Flera av utbyggnadsområdena berör identifierade fornlämningar i Hörby och Ludvigsborg, se Figur 9 och Figur 10. Om enskilda fornlämningar tas bort i samband med utbyggnaden kan det medföra negativa konsekvenser för kulturmiljön. Dessutom kan exploateringar påverka tidigare okända fornlämningar vilket också bedöms kunna medföra negativa konsekvenser.

3.2.2.3. Planer och program

Översiktsplanens utbyggnadsområden gör intrång i två av de särskilt värdefulla kulturmiljöerna som pekas ut i *Kulturmiljöprogram för Skåne*, områdena *Hörby* och *Nunnäs - Fulltofta - Osbyholm - Lyby*, se Figur 8. Majoriteten av utbyggnadsområdena inom Hörby tätort gör intrång i område *Hörby*. Det är främst utbyggnadsområdena i centrala Hörby som berör stadsplanemönster, byggnader och torgbildningar som är förknippade med det tidiga expansionsskedet och som är en del av motivet för bevarandet.

Inget av utbyggnadsområdena gör intrång i fastigheter som har pekats ut i *Bevarandeprogram för Hörby tätort*. Däremot föreslås vissa förtätningar i närheten eller i anslutning till utpekade fastigheter. För att planen inte ska medföra en negativ påverkan på kulturmiljön behöver hänsynsåtgärder tas fram.

3.2.3. Förslag på åtgärder

Bebyggelsens skala och placering bör anpassas så att de får stöd i landskapet och inte medför negativ påverkan på omgivningens siluett. Hänsyn ska också tas till historiska strukturer såsom till exempel gränser i landskapet, vägdragningar, vattendrag och ägoindelningar. Färgsättning, takvinklar, byggnadstyper, bebyggelsestruktur med mera kan vara aspekter som kan regleras.

Genom att anpassa bebyggelsens utformning och placering i Hörby tätort till befintligt stadsplanemönster och till anslutande bebyggelse kan negativa konsekvenser undvikas. Enligt riktlinjer i översiktsplanen ska ny bebyggelse anpassas efter de lokala förutsättningarna och till byarnas unika karaktär. Väl anpassade i utformning och placering kan dessa även medföra positiva konsekvenser för kulturmiljön.

Inför exploateringar måste arkeologiska förundersökningar utföras för att klargöra fornlämningssituationen och behovet av arkeologiska undersökningar. Vissa fornlämningar med högt värde kan även komma att bevaras genom skyddsföreskrifter i kommande detaljplaner.

3.2.4. Slutsats

Sammantaget bedöms planen, med de föreslagna åtgärderna, ge små negativa konsekvenser för kulturmiljön i stort. Därmed bedöms planens negativa konsekvenser för kulturmiljön likvärdiga eller något mindre än i nollalternativet.

Negativ påverkan på kulturmiljövärden i Hörby tätorts centrala delar bedöms kunna avhjälpas genom hänsyn och anpassning till befintligt stadsplanemönster. Planen bedöms kunna medföra viss negativ påverkan på befintliga strukturer i landskapet.

3.3. Rekreation och friluftsliv

3.3.1. Nuläge

Naturen och landskapet i kommunen är värdefull för rekreation och det rörliga friluftslivet i regionen. Kommunen har stor tillgång på grönområden och stråk med stora rekreations- och naturvärden, exempelvis Fulltofta strövområde. Även två av skåneledens huvudstråk passerar genom kommunen. I Hörby tätort är den gröna strukturen koncentrerad till parker, trädgårdar, kyrkogårdar och andra gröna ytor.

Hörby kommun har med skånska mått mätt en stor andel allemansrättslig mark, 50–60 procent av den totala markarealen. Men på grund av barriärer som till exempel vägar, åkermark, djurhållning och vattendrag är inte all allemansrättslig mark tillgänglig eller nåbar. För att öka tillgängligheten är det därför viktigt att ställa i ordning strövområden med angöringsplatser för bil, buss och cykel.

3.3.1.1. Riksintressen

Inom Hörby kommun finns ett utpekat områden av riksintresse för friluftsliv, *FM 06 Frostavallen-Ringsjön-Fulltofta,* se Figur 2. Området har särskilt goda förutsättningar för friluftsaktiviteter, bland annat vattenknutna friluftsaktiviteter och därmed berikande upplevelser.

Hörby kommun innefattar riksintresseområdet Ringsjön och strövområdet Fulltofta som utgör attraktiva och välbesökta rekreationsområden. Fulltofta erbjuder ett stort antal stigar, motionsspår och leder med olika längd, karaktär och svårighetsgrad. Skåneleden passerar genom området. Vid Ringsjön finns ett antal badplatser. Det är även möjligt att fiska, paddla, åka båt eller skåda fågel där. Vintertid användas Ringsjön för skridskoåkning, skridskosegling, issegling och pimpelfiske.

Vid Ringsjön gäller strandskyddet 100 meter i vattnet och utökat på land till 300 meter.

Förutsättningar för bevarande av områdets värden är bland annat att naturvärdena vårdas och består, strandskyddet respekteras och att bebyggelseexploatering utformas med stor hänsyn till natur- och kulturmiljövården.

Åtgärder, verksamheter och andra intressen som påtagligt kan skada områdets värden är särskilt hindrande bebyggelse och anläggningar i strandområdet liksom negativ visuell inverkan av till exempel master och vindkraftverk. Försämring av vattenkvaliteten i sjöar och vattendrag kan skada områdets värden.

3.3.2. Planens påverkan och konsekvenser

Konsekvenserna av planen när det gäller bostäder centralt och i anslutning till Hörbys tätort varierar men bedöms generellt som små negativa. Ofta handlar det om en mindre gräsyta eller skogsparti som tas i anspråk i området och därmed påverkar den lokala möjligheten till rekreation något. När det gäller serviceområdena bedöms konsekvenserna generellt som positiva eftersom exploateringen ofta innebär anläggning eller utvidgning av idrottsverksamhet. Översiktsplanen beaktar att hänsyn bör tas till behovet av att tillskapa gröna ytor som uppmuntrar till utevistelse och lek i stadsnära utbyggnadsområden.

3.3.2.1. Riksintressen

Utbyggnadsområde R1 ligger i området av riksintresse för friluftsliv, *Frostavallen-Ringsjön-Fulltofta*. I utbyggnadsområdet planeras en besöksanläggning i form av ett kallbadhus varav strandskyddat område berörs.

I Ringsjöstrand finns redan bebyggelse nära inpå sjön och stranden är längs långa sträckor svårtillgänglig för allmänheten på grund av fritidshus byggda direkt inpå sjön. Syftet med kallbadhuset är bland annat att skapa goda förutsättningar för rekreation, återhämtning och fysisk aktivitet. Om ett kallbadhus anläggs vid sjön på ett sådant sätt att tillgången till stranden inte ytterligare försvåras skulle det kunna innebära att tillgängligheten till riksintressets värden förstärks. Eventuell negativ påverkan på riksintresset kommer att utredas vidare i samband med framtagande av detaljplan för utbyggnadsområdet.

Utbyggnadsområde B9 angränsar i öster till området av riksintresse för friluftsliv. I området går det in ett stråk av högt naturvärde, se Figur 7. För att inte skada riksintresseområdets värden ska stor hänsyn tas till natur- och kulturmiljövården vid bebyggelseexploatering.

3.3.3. Förslag på åtgärder

I detaljplaner ska hänsyn tas till behovet av rekreationsområden nära bostäder, skolor, förskolor och liknande.

I detaljplanen konkretisera översiktsplanens ställningstaganden för att stärka och utveckla friluftslivet.

3.3.4. Slutsats

Bevarandet av riksintressets värden kommer att bli viktiga i detaljplaneläggning av områden som påverkar riksintresset för friluftsliv.

Planens konsekvenser för rekreation och friluftsliv bedöms som små negativa, vilket bedöms som likvärdiga de i nollalternativet.

3.4. Hushållning med naturresurser

3.4.1. Nuläge

3.4.1.1. Riksintressen

Havs- och vattenmyndigheten ansvarar för att peka ut områden av riksintresse för yrkesfiske. Riksintresset syftar till att skydda reproduktions-, uppväxt- och fångstområden med avgörande betydelse för näringen.

Inom kommunen finns ett utpekat område av riksintresse för yrkesfiske i inlandsvatten, *Ringsjön* eller *Ringsjöarna*. Området innebär skydd av fångstområden med avgörande betydelse för fiskerinäringen och har som syfte att åstadkomma ett långsiktigt hållbart fiske.

I 3 kap. 5 § MB fastslås att mark- och vattenområden som är av betydelse för yrkesfisket så långt möjligt ska skyddas mot åtgärder som påtagligt kan försvåra näringens bedrivande.

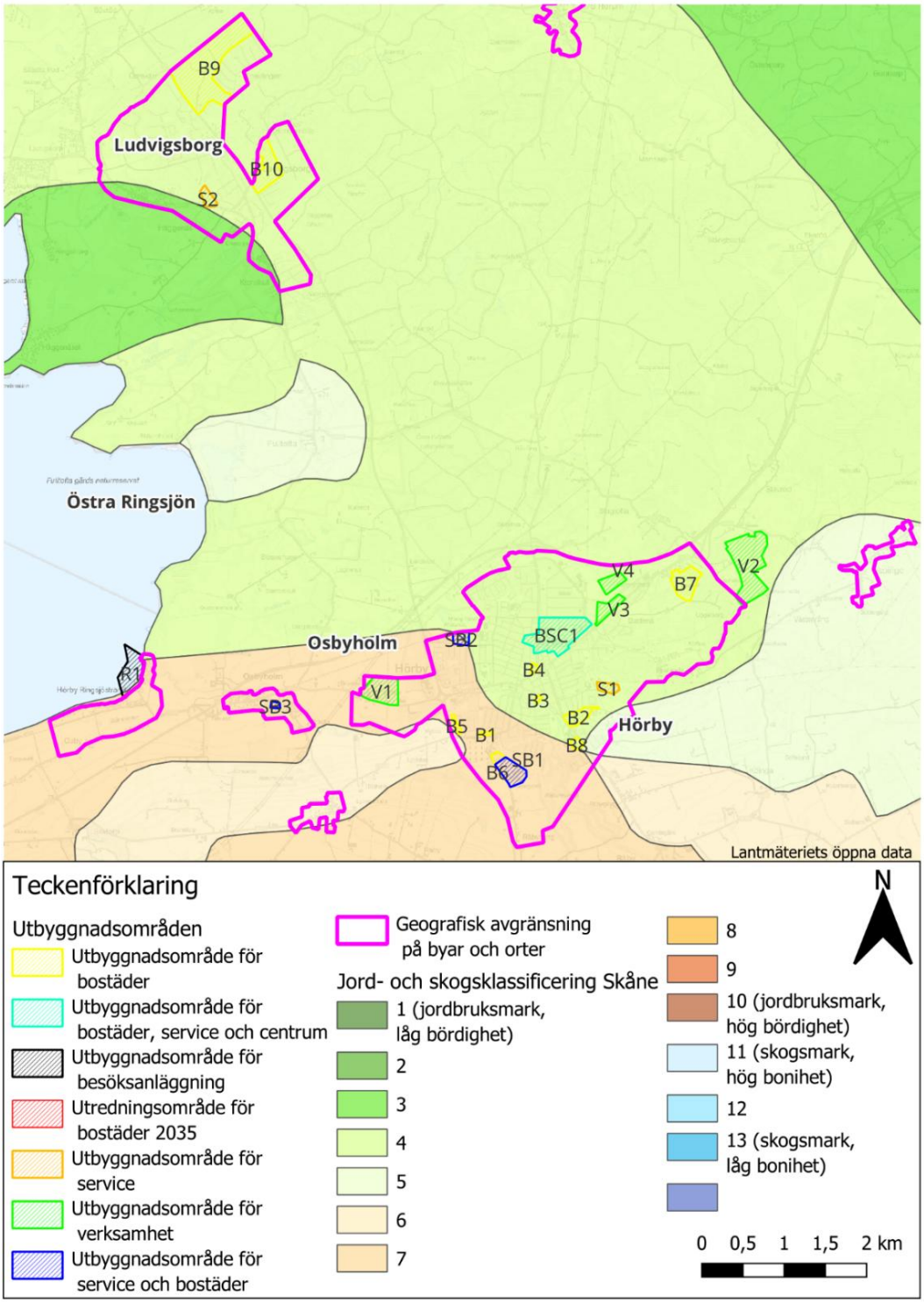
För att bevara förutsättningarna ska stor hänsyn tas till bland annat fångstplatser med omfattande fiskeaktiviteter, unika förutsättningar för visst fiske, lek- och uppväxtområden och vandringstråk. I omgångar har det genomförts åtgärder för att förbättra kvalitén i Ringsjön. Ett hållbart ekosystem i Ringsjön är en förutsättning för både yrkesfisket som upprätthållande av ekosystemet själv. För att bevara riksintresset för yrkesfiske behöver det alltså finns en balans mellan yrkesfisket och att hålla fiskbeståndet intakt. Näringsutsläpp från närliggande jordbruksverksamhet kan leda till övergödning i sjön och påverka möjligheterna till yrkesfiske negativt.

3.4.1.2. Jordbruksmark

Hörby kommun har en yta på 433 km^2, varav 97 % är landyta. Av marken är 47 % jordbruksmark (åker- och betesmark), 11 % ängs- och hagmark, 29 % skogsmark, 4 % tomtmark och 9 % övrig mark.

Med utgångspunkt i Hörby kommuns landskapskaraktärer delas kommunen i *Översiktsplan 2035* in i; Hörby tätort, Ringsjöbygden, Mellanbygden och Slättbygden. Den största delen består av mellanbygd, som har ett varierat landskap med många små skiften och rikligt med ängs- och hagmarker. Slättbygden, som främst finns i de sydvästra delarna, utgörs till stor del av öppen och sammanhängande jordbruksmark. Det moderna odlingslandskapet utgör den största delen av Hörby kommun, eftersom den bördiga och kritrika moränen gör marken lämpad för odling. Detta gäller speciellt för områden i sydväst och söder.

Enligt den jordbruks- och skogsmarksklassificering som gjordes under 1970-talet delades den svenska jordbruksmarken in i en tiogradig skala där klass 10 är högsta klass. I Hörby kommun klassas den bästa jordbruksmarken till 7, se Figur 11.



Figur 11. Klassning av jordbruksmark kring Hörby tätort.

3.4.2. Planens påverkan och konsekvenser

3.4.2.1. Riksintressen

Utbyggnadsområde R1 ligger inom området av riksintresse för yrkesfiske i inlandsvatten, *Ringsjön*. Eventuell negativ påverkan på riksintresset kommer att utredas vidare i samband med framtagande av en detaljplan för utbyggnadsområdet. Bedömningen är att utpekad markanvändning tillsammans med översiktsplanens ställningstagande för området skapar förutsättning för upprätthållande av riksintressevärdena för området.

3.4.2.2. Jordbruksmark

Översiktsplan 2035 föreslår sex utbyggnadsområden där dryga 14 hektar jordbruksmark kan tas i anspråk. Ytterligare 31 hektar jordbruksmark kan tas i anspråk om utredningsområdet Elisefarm skulle utvecklas. Totalt kan alltså 45 hektar jordbruksmark komma att tas i anspråk för bebyggelse i Hörby framtida utveckling.

Detta innebär att värdefull åkermark exploateras och andelen odlingsbar mark i kommunen minskar. Jämfört med nollalternativet undantas några områden med jordbruksmark i anslutning till Hörby tätort och Ludvigsborg från exploatering. De utbyggnadsområden där jordbruksmark berörs är V1 (Jordbruksmark klass 7) samt i viss mån S1 och B7 (Jordbruksmark klass 4) i Hörby, se Figur 11. I Ludvigsborg berörs i viss mån utbyggnadsområde S2 (Jordbruksmark klass 4).

När jordbruksmark tas i anspråk för byggnation minskar produktionsvinsten, dels genom faktisk markförlust, dels genom att arbetet blir mindre effektivt med fragmenterade brukningsenheter. Jordbruksmark är en ändlig resurs och det är viktigt att hushålla med den. För dessa fall bedömer kommunen att samhällsnyttan är större vid exploatering av den föreslagna marken, jämfört med att bevara den. Kommunens motiv till detta är att marken inom tätorterna inte räcker till för att möta planerad befolkningstillväxt. Konsekvenserna bedöms som måttligt negativa, eftersom en begränsad areal tas i anspråk i anslutning till tätorterna.

3.4.3. Förslag på åtgärder

Vid anläggande av utbyggnadsområde R1 i Ringsjön bör Hörbyåns utlopp beaktas så att denna inte hindrar fiskarnas vandring upp i ån.

Samråd med Ringsjöns vattenråd och Ringsjöns fiskevårdsområdesförening bör genomföras för att säkerställa att värden för riksintresse yrkesfiske upprätthålls.

Vid exakt avgränsning av utbyggnadsområden i jordbruksmark ska eftersträvas att minimera fragmenteringen av brukningsenheter och undvika att skapa svårbrukade restytor.

Omarrondering och markbyten är åtgärder som kan vara tillämpliga för att minska fragmenteringen av brukningsenheter. Omarrondering gör att jordar tillfaller ny brukare och då finns risk för spridning via brukningsredskap och maskiner. Viktigt att om omarrondering genomförs så ska åtgärder vidtas för att minska risken för spridning av till exempel potatisnematoder minskas.

3.4.4. Slutsats

Sammantaget bedöms planen ge små negativa konsekvenser för jordbruksmarken, eftersom exploateringen tar viss åker- och betesmark i anspråk i anslutning till Hörby och Ludvigsborg. Andelen av kommunens jordbruksmark som tas i anspråk är liten i förhållande till kommunens hela andel jordbruksmark och tidshorisonten för översiktsplanen. Detta innebär emellertid minskning av den ändliga resursen som jordbruksmarken utgör. Konsekvenserna till följd av översiktsplanen bedöms som något mindre än i nollalternativet.

3.5. Vatten

3.5.1. Nuläge

Under 2024 har Hörby kommun gemensamt med Mittskåne Vatten arbetat med att ta fram en ny vattentjänstplan för Hörby kommun för att möta de nya kraven i lagen om allmänna vattentjänster. Planen inkluderar långsiktig planering för vatten- och avloppsförsörjning, åtgärder för hantering av skyfall samt miljöbedömningar. Vattentjänstplanen är ute på samråd fram till 31 januari 2025.

3.5.1.1. Dricksvatten

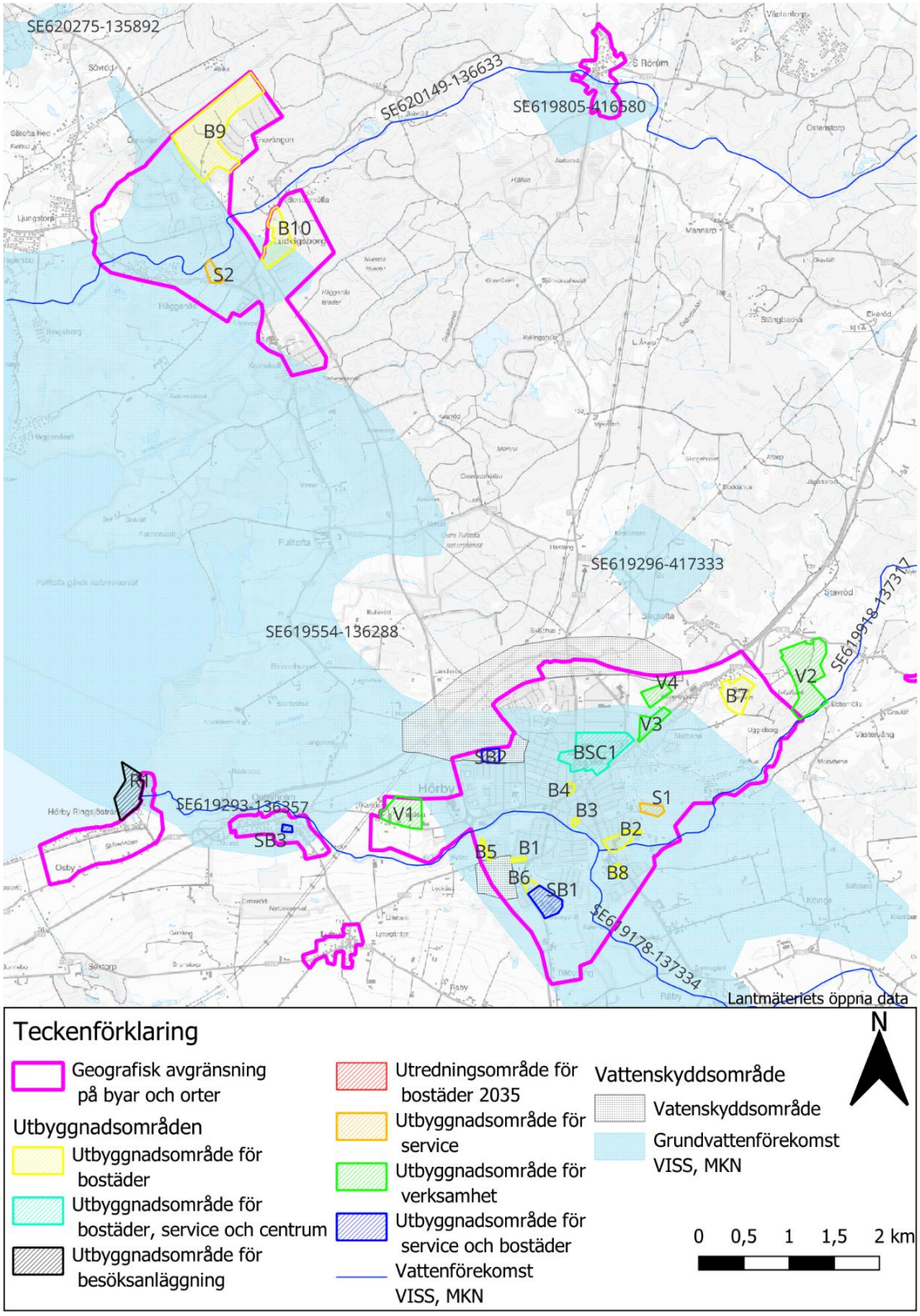
I Hörby kommun finns sex kommunala grundvattentäkter som förser kommuninvånarna med dricksvatten. Dessa finns i Hörby tätort, Södra Rörum, Svensköp, Önneköp, Oderup och Gummastorp (Askeröd), se Figur 12. I Hörby kommun är cirka 65 procent av invånarna anslutna till det kommunala vattennätet.

Hörby vattenverk förser Hörby tätort, Lyby, Osbyholm, Ringsjöstrand, Ludvigsborg, Äspinge och Satserup med dricksvatten. Det är grundvattenförekomsten *Hörby* (SE19554-136 288) som förser vattenverket med råvatten. Förekomsten har i nuläget god kemisk och kvantitativ status. Enligt miljökvalitetsnormerna (MKN) ska god kemisk och kvantitativ status uppnås till senast år 2027. Förekomsten ligger i riskzonen för att den kemiska statusen försämras och att god status därför inte kommer att uppnås vad avser PFAS. Grundvattenförekomsten bedöms vara påverkad av PFAS, troligtvis från brandövningsplatsen i Hörby.

Vattendomen medger ett uttag om 1 000 000 m^3 per år medan det möjliga vattenuttaget uppskattas till cirka 1 500 000 m^3. I dag uppgår uttaget till cirka 700 000 m^3 per år och reservvattentäkt saknas.

Under år 2024 har Hörby kommun gemensamt med Mittskåne Vatten arbetat med att ta fram en ny vattentjänstplan för Hörby kommun. Vattentjänstplanen beskriver hur kommunen planerar och hanterar sina vattentjänster – dricksvattenförsörjning, avlopps- och dagvattenhantering. Syftet med planen är att säkerställa en långsiktigt hållbar och trygg vattenförsörjning för invånarna samt att minimera miljöpåverkan från avloppsvatten och dagvatten.

Vattenverket i Hörby tätort är gammalt och har nått sitt kapacitetstak. Mittskåne Vatten planerar därför ett nytt vattenverk för att säkerställa dricksvattenförsörjningen i tätorten enligt befolkningsutvecklingen och tidigare utpekade VA-utbyggnadsområden.



Figur 12. Yt- och grundvattenförekomster samt vattenskyddsområden i anslutning till Hörby tätort och Ludvigsborg.

3.5.1.2. Avloppsvatten

I Hörby kommun finns sex kommunala reningsverk som tar hand om avloppsvatten. Dessa finns i Hörby (Lybyverket), Askeröd, Södra Rörum, Killhult, Önneköp och Östraby. Cirka 65 procent av invånarna i Hörby kommun är anslutna till de kommunala reningsverken och det finns ungefär 3500 enskilda avloppsanläggningar. De enskilda avloppen släpper ut mycket näringsämnen till åar och sjöar, framför allt kväve och fosfor. Näringsämnena bidrar bland annat till övergödning, algblomning, igenväxning och syrebrist i vattnet.

3.5.1.3. Dagvatten

Dagvatten är ytligt rinnande regnvatten och smältvatten från ytor såsom mark, hustak, vägar, parkeringsplatser och stenläggningar. Även framträngande grundvatten och vatten från dränering av mark räknas som dagvatten. Mängden dagvatten som uppkommer beror bland annat på nederbörd och avdunstning, men också på markytans egenskaper att infiltrera vatten. Hårdgjorda ytor, till exempel asfalterade vägar och stenbelagda ytor förhindrar dagvattnet att infiltreras ned i marken. Mycket hårdgjorda ytor innebär därför risk för översvämningar och ökade markflöden. Dagvatten innehåller dessutom varierande mängder näringsämnen och föroreningar som till exempel olja, tungmetaller och organiska miljögifter, beroende på varifrån dagvattnet kommer. Det kan påverka miljökvalitetsnormen för vatten. Den vanligaste föroreningskällan för dagvatten kommer ifrån bebyggelse, trafik, industriell verksamhet, jordbruk och atmosfäriskt nedfall.

Dagvatten avleds bland annat via kommunala dagvattenledningar eller öppna dagvattensystem som till exempel diken, fördröjningsytor, gröna tak, dammar och våtmarker och slutligen till vattendrag, sjöar och hav. Hörby tätort har historiskt haft problem med att dagvattensystemen blivit överbelastade eller inte haft tillräcklig kapacitet vilket orsakat översvämningar. Klimatförändringarna förväntas leda till ökande nederbördsmängder och därmed även högre dagvattenflöden.

För en hållbar dagvattenhantering behöver dagvattnet hanteras och renas så att föroreningar inte når kommunens vattenförekomster och därmed äventyrar miljökvalitetsnormerna för vatten eller skadar befintlig bebyggelse. Genom att arbeta efter principen med uppströmsarbete, vilket innebär att arbeta förebyggande i syfte att stoppa föroreningarna vid källan och där miljökvalitetsnormen för vatten är vägledande kan åtgärder planeras och prioriteras. I Hörby kommuns dagvattenpolicy finns mer information om hur dagvatten bör omhändertas i olika situationer. Syftet med policyn är att ta ett samlat grepp om dagvattenhanteringen i Hörby kommun. Dagvattenpolicyn kan användas som underlag för genomtänkta, miljöanpassade och kostnadseffektiva strategier och lösningar för dagvattenhantering.

En dagvattenstrategi håller på att tas fram där det framgår hur Hörby kommun ska jobba med dagvattenfrågor framöver. Arbetet sker gemensamt mellan Hörby kommun, Mittskåne Vatten och Höörs kommun. Strategin kommer att ersätta den befintliga dagvattenpolicyn från år 2009. Strategin kommer att gälla för både nya och befintliga områden för dagvatten och innehåller bland annat åtgärder för att rena och fördröja dagvatten.

3.5.1.4. Avrinningsområden och vattenkvalitet, miljökvalitetsnormer

Hörby kommun hör till fyra olika huvudavrinningsområden: Kävlingeåns avrinningsområde, som mynnar ut i Öresund, Helgeåns och Österlenåarnas avrinningsområde som båda mynnar ut i Hanöbukten och Rönneåns avrinningsområde som mynnar ut i Kattegatt. Samtliga förslag på utbyggnadsområden i översiktsplanen ligger på mark inom Rönneåns avrinningsområde som mynnar ut i östra Ringsjön, innan vattnet så småningom når Kattegatt. Inom Rönneåns avrinningsområde finns åtta delavrinningsområden och utbyggnadsområdena ligger främst inom tre av dessa; Östra Ringssjön Hörbyån och Kruddarebäcken.

Östra Ringsjön bedöms i nuläget ha otillfredsställande ekologisk status på grund av näringspåverkan och uppnår ej god kemisk status. Ringsjön har under en längre period fått ta emot stora mängder näringsämnen från jordbruk och avlopp, vilket medfört alltför höga halter av fosfor.

Cirka 20 procent av fosforn som når Ringsjön kommer från enskilda avlopp. Övergödningen har bland annat bidragit till kraftiga algblomningar och en förändrad sammansättning av hela floran och faunan i sjön. Enligt miljökvalitetsnormerna ska god ekologisk status uppnås till senast 2033 och god kemisk status till senast 2027 med undantag för de nationella undantagen avseende kvicksilver och bromerad difenyleter. Ringsjön omfattas också av fiskevattendirektivet och miljökvalitetsnormer för fisk- och musselvatten. För att förbättra situationen har utfiskning av vitfisk gjorts i cirka 10 år, ett arbete som har börjat ge resultat.

Hörbyån bedöms ha måttlig ekologisk status och uppnår ej god kemisk status, men på grund av lokal negativ påverkan av miljögifter med utsläpp från bland annat Lyby avloppsreningsverk, lantbruk, enskilda avlopp och förorenade områden samt diffusa källor finns enligt Vattenmyndigheten risk att statusen försämras. Enligt miljökvalitetsnormerna ska Hörbyån ha god ekologisk status år 2033 och god kemisk status till senast år 2027, med undantag för kvicksilver och bromerad difenyleter. Även Kruddarebäcken är en känslig recipient men bäcken påverkar Ringsjön mindre än Hörbyån, eftersom flödena är relativt låga. En önskan är att förbättra och öka kunskapen om de tillrinnande vattendragen till Ringsjön, såväl kemiskt, biologiskt som fysiskt.

3.5.2. Planens påverkan och konsekvenser

Samtliga förslag på nya utbyggnadsområden för bostäder, verksamheter och service ligger i eller i anslutning till Hörby. Samtliga utbyggnadsområden ligger på mark inom Rönneåns avrinningsområde som mynnar i östra Ringsjön. Utöver detta kan enstaka bebyggelse tillkomma i övriga orter och på landsbygden. I arbetet för de nationella miljökvalitetsmålen har kommunen tagit ställning för att förbättra vattenkvaliteten i sjöar och vattendrag. I det arbetet är ett samarbete med andra kommuner inom berörda avrinningsområden nödvändigt. Ringsjön är ett mellankommunalt intresse och övervakning av sjöns status och åtgärder för förbättringar av vattenkvaliteten sker främst genom kommunens medverkan i Ringsjöns vattenråd, där berörda kommuner och ett antal organisationer och företag deltar. Kommunen deltar också i liknande arbete i Kävlingeåns vattenvårdsförbund. Vattenkvaliteten i såväl ytvatten som grundvatten bedöms inte försämras till följd av utbyggnaden men det behövs fler insatser för att verkligen uppfylla miljökvalitetsnormerna.

3.5.2.1. Dricksvatten

Utbyggnadsområdet SB2 berör vattenskyddsområdet för grundvattentäkten i Hörby och skyddsföreskrifterna ska följas, se Figur 12. Behov av till exempel restriktioner för bebyggelse utreds i detaljplaneskedet.

3.5.2.2. Avloppsvatten

Hörbys största reningsverk, Lybyverket, tar hand om spillvatten från Hörby, Osbyholm, Ludvigsborg, Satserup, Äspinge och Lyby. Det planeras för att samtliga utbyggnads-områden, både de för bostäder och de för service och verksamheter ska anslutas till det kommunala avloppsnätet.

Det är inte klarlagt huruvida kapaciteten på Lyby avloppsreningsverk är tillräcklig för kommande exploateringar och anslutning av VA-utbyggnadsområden. Det har under hösten 2023 inletts en övergripande utredning om Lyby avloppsreningsverks kapacitet att ta emot den ökning av spillvatten som Hörby befolkningsprognos och anslutning av VA-utbyggnadsområden kommer att medföra.

För bebyggelse på landsbygden kommer även fortsättningsvis enskild avloppsanläggning att gälla. Bedömningen är att en tillfredsställande avloppshantering kan anordnas, utan negativa konsekvenser.

3.5.2.3. Dagvatten

Dagvattenproblemet växer i takt med exploateringen och bebyggelsens utbredning. I tätorter med stora hårdgjorda ytor rinner vattnet snabbt av på ytan, vilket kan leda till översvämningar i ledningsnät och dikessystem. Även grundvattenbalansen kan rubbas. Vattnet kan förorenas med tungmetaller och svårnedbrytbara ämnen från till exempel trafik och byggnadsmaterial, samt näringsämnen från bland annat atmosfäriskt nedfall. Vattnet rinner via genomsläpplig mark, diken och ledningar och når så småningom åar, sjöar och grundvatten.

Dagvatten från föreslagna utbyggnadsområden belastar främst Hörbyån och Ringsjön. Det kommunala dagvattensystemet i Hörby rinner till Hörbyån och Kruddarebäcken, som båda är känsliga recipienter och belastade med föroreningar.

För hanteringen av dagvattnet i Hörby tätort har kommunen en dagvattenpolicy som ska hjälpa till att skapa genomtänkta, miljöanpassade och kostnadseffektiva strategier för att ta om hand, och i möjligaste mån rena och minska mängden dagvatten. Huvudmålet för dagvattenpolicyn är att allt dagvatten ska renas eller fördröjas innan det når recipienten. En del åtgärder har gjorts de senaste åren för att fördröja och i viss mån rena dagvattnet. Detta har skett i nybyggda områden och en del mindre åtgärder har gjorts även i befintlig bebyggelse. Dagvattenpolicyn revideras för närvarande och dagvattenhantering ingår i kommunens nya vattentjänstplan.

Både Hörbyån och Kruddarebäcken och i förlängningen Ringsjön skulle tjäna på att dagvatten från exploaterade ytor fördröjs ytterligare jämfört med nuläget. I översiktsplanens förtätningsprojekt kan det vara svårt att få plats med vissa åtgärder för fördröjning, eftersom ytorna är begränsade, omgivande mark i hög grad hårdgjord och det kan finnas ledningar och rör i marken att ta hänsyn till. Åtgärder som kan uppehålla vattnet bör alltid undersökas och övervägas. Förtätningarna i översiktsplanen kan därför komma att påverka recipienten negativt och påverkan behöver utredas i varje enskilt fall. Flödet kommer att öka i enskilda områden och ställa ökade krav på kapaciteten i systemet. En dagvattenutredning behöver göras i samband med detaljplaneläggningen. För övriga utbyggnadsområden i översiktsplanen planeras ingen anslutning till det kommunala dagvattennätet.

Om dagvattnet tas om hand enligt Hörby kommuns dagvattenpolicy bedöms planen inte medföra några betydande negativa konsekvenser. Skillnaden i dagvattenflöde från i dag då områdena i hög grad är naturmark kommer att bli mycket stor när ytor bebyggs och till ökad grad hårdgörs. Det blir mycket viktigt att tidigt i projekten planera in plats för fördröjning och rening av dagvattnet för att undvika att negativa konsekvenser uppstår.

3.5.3. Förslag på åtgärder

I de detaljplaner som tas fram bör det tydligt redovisas hur dagvattnet ska hanteras i de områden som planläggs för exploatering.

Hantera enskilda avloppsanläggningar enligt miljökvalitetsnormerna för vatten. Identifiera delavrinningsområden med måttlig eller dålig status och prioritera dessa vid kontroll av enskilda avloppssystem och dagvattenhantering.

Insatser för att öka arealen våtmarker och skyddszoner i slättlandskapet.

3.5.4. Slutsats

På grund av att Lybyverket nu ligger på sin maxkapacitet behöver kommunen i varje detaljplaneläggning utreda om en tillfredställande vatten- och avloppshantering för planerad bebyggelse kan anordnas, utan negativa konsekvenser för vattendrag, vattentäkter och infrastruktur.

Dagvattenledningar inne i Hörby har svårt att klara av ytterligare belastning så det finns risk för översvämning vid kraftig nederbörd.

Små negativa konsekvenser förväntas uppstå vid förtätning och exploatering av områden som i dag har naturlig infiltration. Dagvattenutredning behöver göras i samband med detaljplaneläggningen för att kartlägga hur dessa områden påverkas av nederbörd och påverkar omkringliggande mark vid nederbörd. I de större utbyggnadsområdena i utkanten av Hörby och övriga orter bedöms större ytor och förutsättningar finnas för att ta hand om dagvattnet enligt Hörby kommuns dagvattenpolicy, med fördröjning och rening på plats. Men även här behövs utredning i samband med detaljplaneläggning utföras, som bland annat redovisar dimensionering och lokalisering av fördröjningsytor, rening, infiltration skyfallshantering med mera.

Vattenkvaliteten i såväl ytvatten som grundvatten bedöms inte försämras till följd av utbyggnaden och de förväntas inte försvåra möjligheterna att vidta åtgärder som behövs i de vattenförekomster som inte uppnår, eller riskerar att inte uppnå, god status.

3.6. Klimat

I det här avsnittet beskrivs klimat dels utifrån klimatpåverkan genom utsläpp av växthusgaser, dels utifrån anpassning av samhället till ett förändrat klimat.

3.6.1. Nuläge

3.6.1.1. Klimatpåverkan

Under perioden 1990–2018 har Hörby kommuns utsläpp av växthusgaser från transporter varit i princip oförändrade, enligt utdrag från nationella databasen för luftutsläpp (RUS). Kommunens utsläpp från transporter uttryckt som koldioxidekvivalenter var 33 710 ton 2018, jämfört med 33 340 ton 1990. Hörbys geografiska läge i direkt anslutning till väg E22 och riksväg 13 bedöms vara kraftigt bidragande till detta. Kommunen är medlem i ekokommunerna och använder sig av gröna nyckeltal som syftar till att minska utsläppen från trafik och transporter, såsom ökat antal resor med kollektivtrafik och ökad användning av förnybara bränslen, men det går inte att se i statistiken från RUS, om detta haft någon påverkan på utsläppen.

3.6.1.2. Klimatanpassning

Ökade utsläpp av växthusgaser bidrar till ett förändrat klimat. I Sverige medför klimatförändringarna ökad risk för översvämningar genom ökade nederbördsmängder. Ökade nederbördsmängder påverkar även markens stabilitet och hållfasthet, vilket kan medföra ökad risk för ras och skred. Andra risker förknippade med klimatförändringar är exempelvis risker för människors hälsa vid värmeböljor. Klimatförändringarna medför också fler extrema vädersituationer.

Årsmedeltemperaturen ligger idag på omkring 7 grader i Skåne län. Medeltemperaturen beräknas till slutet av seklet öka med mellan 2–4 grader beroende på scenario.

Skred och erosion

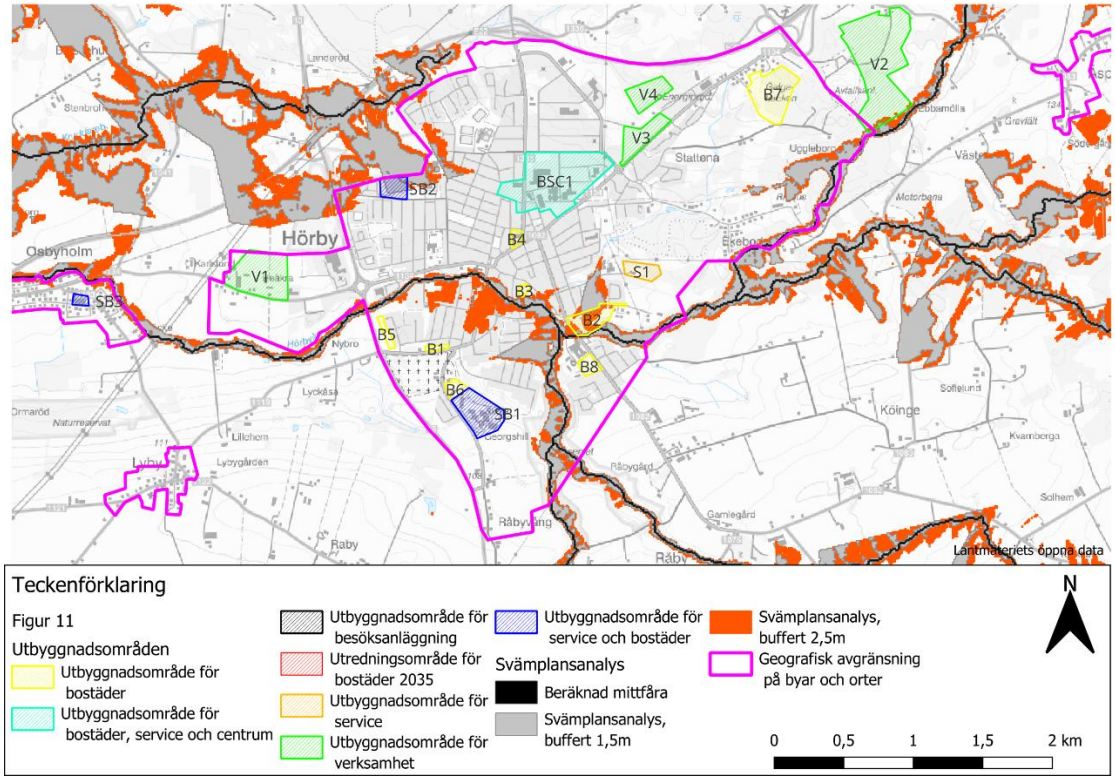
Områden med störst risk för ras och skred inom kommunen finns längs med Ringsjön, Hörbyån, Kvesarumssjön och andra mindre sjöar i kommunens södra och mittersta delar. Risker för skred runt Hörbyån finns främst vid dess utlopp till Ringsjön och i Hörby tätort.

Höga flöden

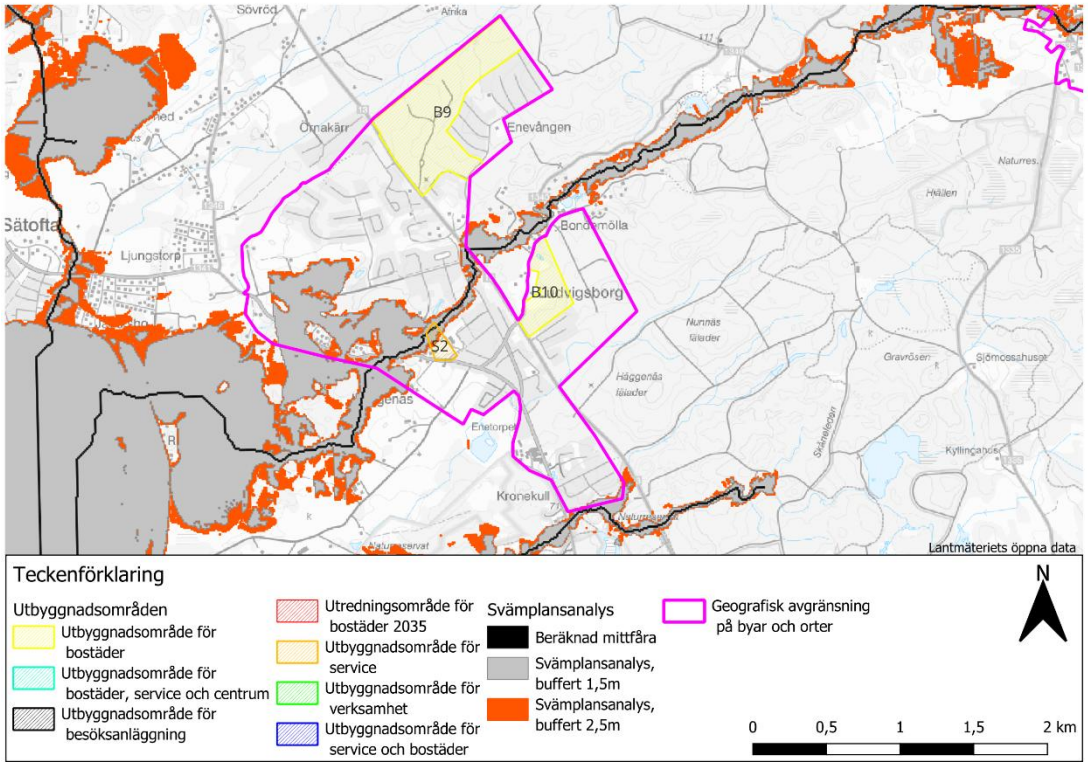
Ringsjöns vattennivå är sänkt och vattennivå regleras. Medelvattenståndet över året är +53,93 meter över havet (1988–2007). Sedan sjösänkningen med 1,5 meter 1883 har många fritidshus byggts vid Ringsjöns stränder. SMHI beräknade 2004 högsta vattennivå i Östra Ringsjön med 100 års återkomsttid och med hänsyn till dämningen i Ringsjösundet och snedställning av sjöytan på grund av vind. Sammantaget ledde beräkningarna fram till att högsta vattenstånd vid Östra Ringsjöns östra strand är +55,3 meter över havet ±0,1 meter (RH2000). Enligt det nuvarande regleringsschemat höjs vattenståndet i Ringsjön under våren och sänks under sommaren och hösten.

År 2007 genomfördes en hydraulisk och hydrologisk utredning för Hörbyån. Syftet var bland annat att öka kunskapen och förståelsen för situationer med höga flöden och vattennivåer i ån samt att utreda högsta vattennivå vid ett hundraårsflöde. Utredningen som baserats på uppmätta flöden, meteorologiska data och beräkningar resulterade i kartskisser med möjliga översvämningsytor utmed Hörbyån vid ett hundraårsflöde. Åtgärder har sedan dess vidtagits som minskar riskerna för översvämning längs Hörbyån.

En svämplansanalys har tagits fram av Länsstyrelsen Skåne län för att illustrera utbredningen av återkommande översvämningar vid höga flöden i vattendrag, se Figur 13 och Figur 14. Svämplan, eller åplan, är den låglänta ytan som ligger vid sidan av vattendragsfåran i flacka landskap och som återkommande översvämmas vid höga flöden.



Figur 13. Översvämningsrisker vid höga flöden i anslutning till utbyggnadsområden i Hörby tätort. Källa: Länsstyrelsen Skåne, 2017.

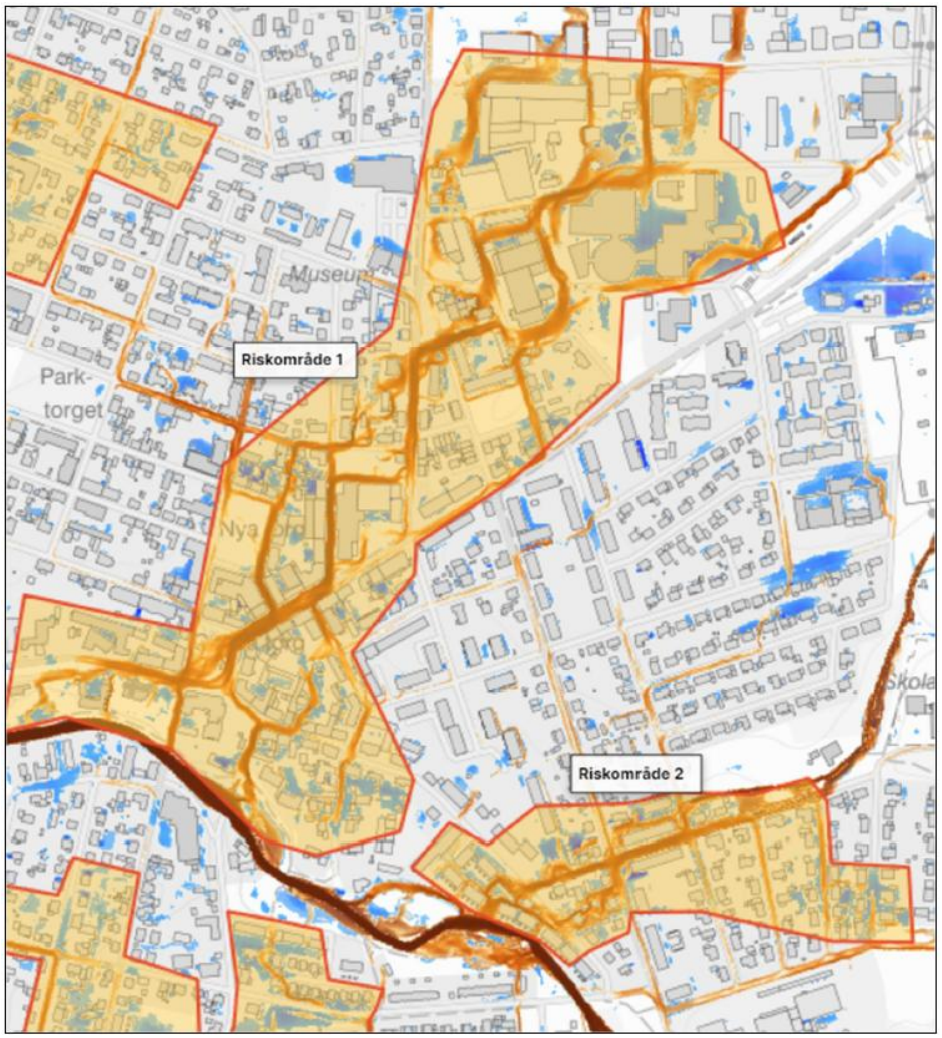


Figur 14. Översvämningsrisker vid höga flöden i anslutning till utbyggnadsområden i Ludvigsborg. Källa: Länsstyrelsen Skåne, 2017.

Skyfall

Under 2024 har en skyfallskartering tagits fram för Hörby kommun som visar var det kan uppstå ytmässiga problem vid kraftiga skyfall. Efter skyfallskarteringens resultat har en skyfallsplan arbetats fram för att fungera som ett planeringsverktyg för framtida bebyggelse och projekt. Den ger svar på vilka områden som lämpar sig för exploatering och var det ska sättas in extra resurser och åtgärder för att lindra skyfallspåverkan.

I Hörby tätort finns flest byggnader som blir berörda vid skyfall. Framför allt gäller detta områden nära Hörbyån där det finns översvämningsrisk från två håll, dels från vattendraget, dels från skyfall. Två riskområden är mer utmärkande än andra. Det första är ett stråk som passerar Nya torg (riskområde 1 i Figur 15). Vid skyfall rör sig vatten i sänkan kring det naturliga tillfälliga biflödet. Det andra riskområdet finns vid Vallmogatan (riskområde 2 i Figur 15) där ett naturligt biflöde till Hörbyån leds in i kulvertar med otillräcklig kapacitet i dagvattenhanteringen. Vatten leds då på markytan och skapar lokala översvämningsproblem.



Figur 15. Riskområden skyfall i Hörby tätort. Källa: Skyfallskartering, Hörby kommun, 2024.

Osbyholm ligger nära Hörbyån och riskerar problem vid dess närhet. I Osbyholms södra del finns risk att vatten från åkermark letar sig in i bebyggelsen längs Slåttervägen. Det kan finnas möjlighet att bygga bort dessa risker vid framtida exploatering.

I Ludvigsborg är det främst kring Kvesarumsån och Hannakillebäcken som det kan uppstå problem relaterat till höga flöden och bebyggelse som ligger nära vattendragen.

3.6.2. Planens påverkan och konsekvenser

3.6.2.1. Klimatpåverkan

En befolkningsökning kan antas bidra till en högre trafikalstring och därmed ökade utsläpp. Genom planens koncentration av utbyggnadsområden i anslutning till Hörby ges förutsättningar att erbjuda goda kollektivtrafikmöjligheter och en närhet till arbetsplatser, service och handel, som minskar behovet av biltransporter. Planen bidrar på så vis till att begränsa växthusgasutsläpp.

Klimatpåverkan från kommunen bedöms bli densamma som i nollalternativet, eftersom utbyggnaden är i princip oförändrad. I såväl nollalternativ som i planförslaget bidrar ett förbättrat och tillgängligt cykelnätverk till ett minskat bilanvändande och därmed en minskad klimatbelastning.

3.6.2.2. Klimatanpassning

I *Översiktsplan 2035* har följande ställningstagande gjorts:

- Hörby kommun ska ta hänsyn till ett framtida förändrat klimat och minska risken för klimatrelaterade skador genom att; ny bebyggelse utformas för att klara ett 100-årsregn med en klimatfaktor på minst 1,2.
- Planera och exploatera på sådant sätt att risken för översvämningar inte förvärras, varken inom riskområden eller så att nya riskområden uppkommer.
- Öka andelen grönska i Hörby tätort, de lokala kärnorna samt byarna i omlandet för att minska uppkomst av värmeöar, reglera och infiltrera dagvatten samt minska erosionsrisken längs med vattendrag.
- Tillsammans med Mittskåne Vatten säkerställa ett långsiktigt skydd för den nuvarande och framtida dricksvattenförsörjningen samt öka kunskapen om vattnets betydelse i samhället, som resurs och ekosystemtjänst samt synliggöra medborgares påverkan.

För de utbyggnadsområden som ligger inom risk för översvämning i samband med höga flöden (i anslutning till Hörbyån och Ringsjön samt för de områden som kommer att påverka grundvattenförekomsten i Hörby tätort och Ludvigsborg, se Figur 13 och Figur 14) kan ytterligare utredningar och försiktighetsmått komma att krävas vid en kommande detaljplaneläggning.

I både Hörby tätort och Ludvigsborg bedöms majoriteten av alla utbyggnadsområden bli delvis påverkade av ett 100-årsregn. Utbyggnadsområden i centrala Hörby tätort, framför allt utbyggnadsområde BSC1 kan komma att bli särskilt hårt drabbade av översvämningar vid kraftiga skyfall.

I vidare planering av ny bebyggelse behöver hänsyn tas till klimatförändringar och extrema väderförhållanden. Om inga åtgärder vidtas bedöms konsekvenserna av planförslaget kunna bli måttliga.

3.6.3. Förslag på åtgärder

Väl planerad kollektivtrafik och förbättrade gång- och cykelnätverk minskar biltrafikalstringen och klimatpåverkan i kommunen. En analys av hur den fysiska planeringen bidrar till uppfyllelse av de gröna nyckeltalen kopplad till ökad användning av förnyelsebara bränslen kan också stödja en minskning av transport- och trafikrelaterade utsläpp.

För att minska effekter av översvämningar bör ny bebyggelse planeras så att buffertområden finns mot bebyggelse och stabilitetsutredningar bör göras för att inte riskera skador på byggnader och infrastruktur.

3.6.4. Slutsats

Befolkningsökningen i Hörby kommun beräknas medföra en ökad trafikalstring, men den är inte större än i nollalternativet och därmed ger den inte någon ökad miljöpåverkan. Planen bidrar till viss begränsning av klimatpåverkan genom bättre tillgänglighet till kollektivtrafik, förbättrat gång-och cykelnät, samt närhet till service, arbetsplatser och handel vilket ger förutsättningar för en minskad bilanvändning.

Planens negativa konsekvenser för utsläpp är likvärdiga eller något mindre än nollalternativet. Om åtgärder vidtas och ny bebyggelse kan anpassas till klimatförändringar bedöms planförslaget medföra små konsekvenser avseende klimat. Detta måste däremot säkerställas i kommande planeringsskeden.

4. Sammanfattning och samlad bedömning

4.1. Avstämning mot lagar och mål

4.1.1. Miljökvalitetsmål

Riksdagen har antagit 16 nationella miljökvalitetsmål. Målen beskriver de egenskaper som vår natur- och kulturmiljö måste ha för att samhällsutvecklingen ska vara ekologiskt hållbar. Miljökvalitetsmålen *hav i balans*, *levande kust och skärgård* och *storslagen fjällmiljö* är inte aktuella i Hörby, eftersom dessa naturtyper saknas.

Enligt 6 kap. 12 § MB ska man för en plan beskriva hur relevanta miljömål har beaktats. De miljökvalitetsmål som kommunen bedömer som mest relevanta för översiktsplanen presenteras i Tabell 4.

Nedan beskrivs vilken påverkan översiktsplanen har på de relevanta miljökvalitetsmålen och om nollalternativet och planen medverkar till eller motverkar att målen nås. Underlag för analysen är de konsekvensbedömningar som har gjorts i de föregående kapitlen. Miljökvalitetsmålen har i många fall ett bredare anslag än de bedömda konsekvensområdena och ska vara till hjälp att nå en hållbar utveckling av samhället i stort. Analysen presenteras i Tabell 4. Konsekvensbedömningens gradering visas i Tabell 3.

Tabell 3. Konsekvensbeskrivning gradering.

Konsekvenser	**Gradering av konsekvenser**
Stor negativ	Värdet försvinner och påverkar många, stora konflikter med aktuellt miljöintresse.
Måttligt negativ	Värdet minskar, nya drabbade, konflikter med intresse.
Liten negativ	Värdet påverkas negativt och i inte betydande grad. Skada behöver inte uppstå.
Ingen	Värdet ändras inte eller i mindre och obetydlig grad.
Liten positiv	Värdet förstärks något.
Måttlig positiv	Värdet förstärks genom minskade störningar, ombyggnad med mera.
Stor positiv	Nya värden tillförs.

Tabell 4. Bedömd påverkan på miljökvalitetsmålen.

Miljömål	Konsekvenser		Motivering
	Nollalternativ	Planförslag	
Begränsad klimatpåverkan	Inga	Inga	- Viss ökad trafikering + Åtgärder som ökar tillgänglighet till kollektivtrafik, förbättrat gång- och cykelnät samt närhet till service och handel.
Grundvatten av god kvalitet	Inga	Inga	Hantering av dagvatten kommer att vara en viktig fråga vid detaljplaneläggning. Grundvattentäkten i Hörby har ett utsatt läge nära väg E22 och Hörby tätort.
Ett rikt odlingslandskap	Måttliga negativa	Måttliga negativa	Jämfört med nollalternativet undantas jordbruksmark till stor del från att tas i anspråk för bebyggelse. Liten konsekvens jämfört med andel av den totala jordbruksmarken i kommunen.
God bebyggd miljö	Små positiva	Små positiva	Både nollalternativ och planförslag har som inriktning att skapa en långsiktig hållbar och god bebyggelsemiljö vilket ger förutsättningar för en god boendemiljö. Mindre areal naturmark tas i anspråk än i nollalternativet.
Levande sjöar och vattendrag	Inga	Inga	Liten skillnad på nollalternativ och planförslag. Flera sjöar och vattendrag är i behov av åtgärder för att uppnå god ekologisk status. Planförslaget innehåller åtgärder för dagvatten, enskilda avlopp och våtmarker i jordbruksmark.
Ett rikt växt- och djurliv	Inga	Inga	Delar av naturmiljöer med ekologiska värden tas i anspråk. Liten skillnad mellan de båda alternativen. Området kring Hörbyån inom Hörby tätort som getts naturvärdesklass 3 i naturvårdsprogrammet undantas exploatering i planförslaget.

4.1.2. Allmänna hänsynsregler

Nedan beskrivs hur planen uppfyller de allmänna hänsynsreglerna.

Bevisbörderegeln (1 §) innebär att verksamhetsutövaren ska visa att de allmänna hänsynsreglerna följs. Miljökonsekvensbeskrivningen följer avgränsningar enligt avgränsningssamråd. Genom kommunens interngranskning och slutligen MKB:ns godkännande i samband med fastställelse av översiktsplanen säkerställs att de miljöfrågor som uppstår hanteras. Genom miljöbedömningar och uppföljnings- och kontrollprogram som tas fram i samband med planprogram, detaljplaner, bygglov och byggande kan effekten av föreslagna åtgärder följas upp.

Kunskapskravet (2 §) innebär att tillräcklig kunskap ska finnas hos verksamhetsutövaren, om hur människors hälsa och miljön påverkas och kan skyddas. Kunskapskravet uppfylls genom att Hörby kommun har sammanställt underlag, genomfört samråd, och initierat utredningar om de miljökonsekvenser som planen kan medföra. Inhämtad kunskap har påverkat översiktsplanen så att de negativa miljökonsekvenser som kunnat uppstå har undvikits eller begränsats. Kunskapskravet bedöms även tillgodoses genom att Hörby kommun har kompetent personal, samt genom att kunskapskrav ställs vid upphandling av konsulttjänster och entreprenader.

Försiktighetsprincipen (3 §) innebär att redan risken för negativ påverkan på människors hälsa och miljön medför skyldighet att vidta försiktighetsmått. Den innebär också att bästa möjliga teknik ska användas för att förebygga skador och olägenheter.

Försiktighetsprincipen följs även genom att åtgärder föreslås, eller anpassningar av planer, program och bygglov görs, för att begränsa eller förhindra negativ påverkan, redan när risk för negativ påverkan uppstår.

Vid val av produkter ger **Produktvalsprincipen** (4 §) att alla ska välja de produkter som är minst skadliga, före att använda produkter som kan vara skadliga för människor eller miljön, i de fall produkterna kan ersättas med andra, mindre farliga produkter.

Översiktsplanen är för övergripande för att produktval ska anges. Generella miljökrav kopplade till översiktsplanens effekter, konsekvenser och åtgärder kan inarbetas i detaljplaner och i viss mån i bygglov.

Hushållnings- och kretsloppsprinciperna (5 §) innebär att råvaror och energi ska användas så effektivt som möjligt och att förbrukning och avfall minimeras. En översiktsplan är för övergripande för att precisera möjligheterna till återanvändning och återvinning. Genom att tillhandahålla verksamhetsytor som är lämpliga för återvinning och avfallshantering, en planering av bostäder och annan bebyggelse som medför att man i detaljplaner och bygglov kan tillgodose krav på sortering och återvinning, anses att planen uppfyller dessa mål.

Lokaliseringsprincipen (6 §) innebär att man ska välja en sådan plats att verksamheten medför minsta intrång och olägenhet för människor och miljö. Genom att använda planens val av nya områden minimeras intrånget i såväl natur- som kulturmiljön.

Skälighetsprincipen (7 §) innebär att det hänsynskrav som ställs ska tillämpas efter en avvägning mellan nytta och kostnader. Miljömässigt motiverade krav ska inte vara ekonomiskt orimliga. Genom att följa PBL och MB i vid prövning och fastställelse av översiktsplanen, beaktas skälighetsprincipen.

Tillsammans med miljöskyddsåtgärderna, tillgodoses ovananstående hänsynsregler.

Skadeansvaret (8 §) innebär att den som orsakat en skada på miljön ansvarar för att skadan åtgärdas. Hörby kommun har ansvar för översiktsplanen och att genomföra de inarbetade åtgärderna. Kommunen uppfyller därmed skadeansvaret.

4.1.3. Miljökvalitetsnormer

Översiktsplanen bedöms inte medföra att några gällande miljökvalitetsnormer överskrids eller riskerar att överskridas.

Utomhusluft

Föroreningar i utomhusluften bedöms inte överskrida miljökvalitetsnormerna under vare sig anläggnings- eller driftskede. Byggverksamheten bedöms inte orsaka utsläpp av kväveoxider och partiklar i den utsträckningen att miljökvalitetsnormer för luftkvalitet överskrids. Förbättrad gång- och cykeltrafik, förbättrad kollektivtrafik och en ökad användning av elfordon motverkar den ökning som kan ske från enskilda fordon, till följd av ökade hastigheter. Planerade åtgärder bedöms inte medföra att miljökvalitetsnormer för luft överskrids.

Fisk- och musselvatten

Ringsjön omfattas av fiskevattendirektivet och miljökvalitetsnormer för fisk- och musselvatten. De förändringar *Översiktsplan 2035* medför bedöms inte påverka de fastställda miljökvalitetsnormerna i någon omfattning.

Omgivningsbuller

Planen bedöms inte innebära någon sådan påverkan på bullernivåer, att miljökvalitetsnormerna för omgivningsbuller överskrids. Bebyggelse kan lokaliseras och åtgärder vidtas, så att man undviker skadliga effekter på människors hälsa på grund av buller.

Vattenförekomster

I Hörby kommun finns 19 klassificerade vattenförekomster; 6 grundvatten, 1 sjö och 12 vattendrag. Det finns också 22 övrigt vatten, av dessa är två sjöar och resterande 20 är mindre vattendrag varav majoriteten utgår från olika våtmarker. Flera sjöar och vattendrag är i behov av åtgärder för att uppnå god ekologisk status. Planförslaget innehåller åtgärder för dagvatten, enskilda avlopp och våtmarker i jordbruksmark.

4.1.4. Riksintressen

Av de 20 områden av riksintresse som finns inom Hörby kommun påverkas tre områden av planförslaget.

Område av riksintresse för naturvård *N34 Odlingslandskap på Linderödsåsen*

För att inte skada riksintresseområdets värden ska stor hänsyn tas till natur- och kulturmiljövården vid bebyggelseexploatering.

Område av riksintresse för friluftsliv *Frostavallen-Ringsjön-Fulltofta*

Översiktsplanens ställningstagande för området skapar förutsättning för upprätthållande av riksintressevärdena för området.

Område av riksintresse för yrkesfiske i inlandsvatten *Ringsjön*

Eventuell negativ påverkan på riksintresset kommer att utredas vidare i samband med framtagande av detaljplan för utbyggnadsområdet.

4.1.5. Skyddade områden

Inga utbyggnadsområden gör intrång i naturreservat, djur- eller växtskyddsområde eller skogliga biotopskydd. Förekomsten av generellt biotopskyddade objekt och områden behöver utredas i samband med detaljplaneläggning.

4.2. Kumulativa effekter

Kumulativa effekter uppstår när flera olika effekter samverkar med varandra. Det kan handla om att olika typer av effekter från en och samma verksamhet samverkar eller att effekter från olika verksamheter samverkar. De kumulativa effekter som bedöms uppstå av planförslaget beskrivs nedan.

Naturmiljö

Med ökat antal människor och verksamheter totalt i kommunen eller inom vissa områden så ökar också belastningen på naturmiljön.

Då skog avverkas och värdefulla biotoper försvinner kan detta leda till att återstående biotoper blir mer känsliga för påverkan från exempelvis nybyggnation. Till exempel skapar nya vägar och infrastruktur barriäreffekter.

Klimatförändringar i kombination med planförslagets störningar på naturmiljön kan ge ökad negativ påverkan på naturvärden och arter inom kommunen.

Hushållning med naturresurser

Exploateringen av jordbruksmark är permanent och trenden att alltmer odlingsbar mark tas i anspråk ger negativa kumulativa effekter för livsmedelsproduktionen. Klimateffekternas påverkan på jordbruksmark medför dessutom att värdet på jordbruksmarken kan antas öka i framtiden.

Vatten

Ökad tillförsel av näringsämnen och föroreningar inom Hörby kommun kan ihop med andra flöden skapa en ökad belastning nedströms, till exempel som en följd av fler boende, fler verksamheter, fler hårdgjorda ytor.

Klimat

Med ökat antal människor och nya etableringar av verksamheter inom Hörby kommun medför det ett ökat antal transporter med ökade utsläpp av avgaser och partiklar som följd. Både direkta genom det som sker i kommunen och indirekta genom de varor som produceras någon annan stans och levereras till kommunen.

En förtätning inom Hörby kommuns tätorter bidrar till en ökande risk för översvämningar i samband med höga flöden och skyfall när fler ytor hårdgörs.

4.3. Samlad konsekvensbedömning

Planförslaget och nollalternativet bedöms vara snarlika vad gäller utvecklingsstrategi och ställningstaganden. Det som skiljer alternativen åt är framför allt markanspråken.

De positiva konsekvenserna som planförslaget bedöms medföra beror framför allt på att jordbruksmark och naturområden undantas exploatering jämfört med nollalternativet.

Jämfört med nollalternativet undantas jordbruksmark till stor del från exploatering. Däremot planläggs upp till 45 hektar jordbruksmark för andra syften. Jordbruksmark är en resurs som inte går att återskapa, varför förhållningssättet till att ta sådan mark i anspråk bör vara mycket restriktivt.

Jämfört med nollalternativet undantas flera naturområden och områden av riksintresse från exploatering, vilket är positivt ur naturvårdssynpunkt. Däremot kvarstår fortsatt påverkan på tre områden av riksintresse för naturvård, friluftsliv och yrkesfiske. Bevarandet av värden för områden av riksintresse kommer att bli viktiga i detaljplaneläggningen.

Påverkan på kulturmiljövärden i Hörby kommun sker främst i Hörby tätorts centrala delar. Negativa konsekvenser bedöms kunna avhjälpas genom hänsyn och anpassning till befintligt stadsplanemönster.

De tydliga riktlinjerna i planförslaget säkerställer i högre grad krav på hantering av dagvatten vid detaljplanering än i nollalternativet. Detta bedöms öka möjligheten att uppnå MKN i ytvatten och grundvatten. Vattenkvaliteten i såväl ytvatten som grundvatten bedöms inte försämras till följd av planen och förväntas inte försvåra möjligheterna att vidta åtgärder som behövs i de vattenförekomster som riskerar att inte uppnå god status.

Befolkningsökningen beräknas medföra en ökad trafik. Planförslaget bidrar till viss begränsning av klimatpåverkan genom bättre tillgänglighet till kollektivtrafik, förbättrat gång- och cykelnät, samt närhet till service, arbetsplatser och handel vilket ger förutsättningar för en minskad bilanvändning.

Då ny bebyggelse planeras på områden i tätorterna med risk för skred, höga flöden och skyfall behöver detaljplaneläggning anpassas efter dessa förhållanden.

En samlad konsekvensbedömning av *Översiktsplan 2035* ges i Tabell 5.

Tabell 5. Samlad bedömning av miljökonsekvenser.

Miljöaspekter	**Konsekvenser**	
	Nollalternativ	**Planförslag**
Naturmiljö	Små negativa	Små negativa
Kulturmiljö	Små till måttlig negativa	Små negativa
Rekreation och friluftsliv	Små negativa	Små negativa
Hushållning med naturresurser	Måttliga negativa	Måttligt negativa
Vatten	Små negativa	Små negativa
Klimat	Små negativa	Små negativa

5. Uppföljning och fortsatt arbete

De bedömningar som gjorts i denna MKB är på en övergripande nivå med utgångspunkt i planförslagets övergripande markanvändningsstruktur. Översiktsplanens strategiska inriktning innebär vissa osäkerheter i bedömningarna liksom att bedömningarna gjorts utan kunskap om efterföljande detaljplanering. Med detta som bakgrund är det viktigt att notera att det verkliga utfallet i hög grad är beroende av det fortsatta planarbetet och förverkligandet av översiktsplanen.

Planens genomförande kan innebära att ytterligare utredningar krävs i samband med detaljplanearbetet i de olika utvecklingsområdena i kommunen. Nedan listas förslag på åtgärder för fortsatt arbete som tagits fram i samband med miljökonsekvensbeskrivningen:

- Tillkommande bebyggelse ska anpassas till de lokala förutsättningarna för att undvika onödiga markingrepp. Vid detaljplanering ska hänsyn till naturvärden tas, behov av att söka dispenser beaktas och möjligheter till kompensationsåtgärder där ingrepp trots allt sker övervägas. Naturvärdesinventering (NVI) bör göras inför detaljplanering.
- Bebyggelsens skala och placering bör anpassas så att de får stöd i landskapet och inte medför negativ påverkan på omgivningens siluett. Hänsyn ska också tas till historiska strukturer såsom till exempel gränser i landskapet, vägdragningar, vattendrag och ägoindelningar. Färgsättning, takvinklar, byggnadstyper, bebyggelsestruktur med mera kan vara aspekter som kan regleras.
- Inför exploateringar måste arkeologiska förundersökningar utföras för att klargöra behovet av arkeologiska undersökningar. Vissa fornlämningar med högt värde kan komma att bevaras genom skyddsföreskrifter i kommande detaljplaner.
- Vid detaljplaneläggning för utbyggnadsområden som gör intrång i områden av riksintresse måste riksintressenas värden bevaras.
- Vid anläggande av utbyggnadsområde i Ringsjön bör Hörbyåns utlopp beaktas så att denna inte hindrar fiskarnas vandring upp i ån.
- Samråd med Ringsjöns vattenråd och Ringsjöns fiskevårdsområdesförening bör genomföras för att säkerställa att värden för riksintresse yrkesfiske upprätthålls.
- Vid exakt avgränsning av utbyggnadsområden i jordbruksmark ska eftersträvas att minimera fragmenteringen av brukningsenheter och undvika att skapa svårbrukade restytor.
- I de detaljplaner som tas fram bör det tydligt redovisas hur dagvattnet ska hanteras i de områden som planläggs för exploatering.
- Enskilda avloppsanläggningar ska hanteras enligt miljökvalitetsnormerna för vatten.
- Insatser för att öka arealen våtmarker och skyddszoner i slättlandskapet.
- Väl planerad kollektivtrafik och förbättrade gång- och cykelnätverk.
- För att minska effekter av översvämningar bör ny bebyggelse planeras så att buffertområden finns mot bebyggelse och stabilitetsutredningar bör göras för att inte riskera skador på byggnader och infrastruktur.

6. Källor

Fiskeriverket (2006). *Områden av riksintresse för yrkesfisket.* Finfo 2006:1, Fiskeriverket informerar.

Hörby kommun (1992). *Bevarandeplan Hörby centrum*. 1992.

Hörby kommun (2016). *Dagvattenpolicy för Hörby kommun*.
Beslutad av kommunfullmäktige i Hörby kommun 2017-02-27. Mittskåne Vatten.

Hörby kommun (2016). *Översiktsplan 2030*. Beslut om antagande fattades av kommunfullmäktige 2016-03-21, § 41.

Hörby kommun (2021). *Naturvårdsprogram för Hörby kommun*. Antagen 2021-11-29, § 240.

Hörby kommun (2024). *VA-åtgärdsplan 2025–2036*, samrådsunderlag. Mittskåne Vatten.

Hörby kommun (2024). *Styrmodell för Hörby kommun*. Beslutad av kommunfullmäktige 2024-09-30 § 153. Dnr 2024/00399.

Hörby kommun (2024). *Dynamisk Skyfallsplan*. 28:e augusti 2024. EnviDan AB.

Hörby kommun (2024). *Skyfallskartering Hörby kommun*. 28:e augusti 2024. EnviDan AB.

Länsstyrelsen Skåne (2008). Östra Sallerup [M:K 72]. 6187/1370. 2008.

Länsstyrelsen Skåne (2008). Fulltofta - Osbyholm - Nunnäs [M:K 67]. 6197/1362. 2008.

Länsstyrelsen Skåne (2024). Kulturmiljöprogram: Hörby.
[https://www.lansstyrelsen.se/skane/besoksmal/kulturmiljoprogram/kulturmiljoprogram-omraden/kulturmiljoprogram-horby.html] [Hämtat 2024-10-16].

Länsstyrelserna (2017). *Svämplansanalys, Buffert 1,5 m i höjdled*. Geodatakatalogen. Länsstyrelsen Skåne. [Senast uppdaterad data: 2017-01-31].

Länsstyrelserna (2023). VISS grundvatten. *Hörby - WA14234359 / SE619554-136288.* [Hämtat 2023-02-28].

Mittskåne Vatten (2018). *Vattenförsörjningsplan Hörby och Höörs kommun*. Sweco. 2018-05-15.

Mittskåne Vatten (2022). *Årsrapport 2022*.

Mittskåne Vatten (2023). *Samrådsyttrande Översiktsplan 2035 Hörby kommun*.
Diarienummer: VR 2023-00224. 2023-11-28.

Naturvårdsverket (2000). *Område av riksintresse för naturvård N 34*. Odlingslandskap på Linderödsåsen. Område av riksintresse för naturvård i Skåne län.
Naturvårdsverkets beslut 2000-02-07.

Naturvårdsverket (2024). *Värdebeskrivning FM 06 Frostavallen-Ringsjön-Fulltofta.* Område av riksintresse för friluftsliv i Skåne län. [Hämtat 2024-12-13].

Från:	Kommunen
Till:	Kommunledningskontoret för extern post
Ärende:	VB: Inbjudan att lämna synpunkter på upprättat förslag till ny digital Översiktsplan för Hörby kommun
Datum:	den 20 mars 2025 15:45:29
Bilagor:	Kungörelse anslagstavla.pdf Kungörelse Tidning ÖP.pdf Följebrev_översiktsplan 2035.pdf Miljökonsekvensbeskrivning för granskningshandling ÖP 2035_250126.pdf Samrådsredogörelse översiktsplan 2035.pdf Översiktsplan 2035 granskningshandling.pdf Samrådsförslag Översiktsplan 2035.pdf

---

Med vänlig hälsning

Besarta Shabanaj
Kommunvägledare
Kommunikationsavdelningen
Eslövs kommun 241 80 Eslöv
0413 - 620 00
www.eslov.se

Läs om hur Eslövs kommun hanterar personuppgifter.

Från: planeringochutveckling@horby.se <planeringochutveckling@horby.se>
Skickat: den 20 mars 2025 15:39
Till: skane@lansstyrelsen.se; region@skane.se; kommunen@hoor.se; kommunen@hassleholm.se; kommun@kristianstad.se; kommun@tomelilla.se; kommun@sjobo.se; Kommunen <Kommunen@eslov.se>
Ämne: Inbjudan att lämna synpunkter på upprättat förslag till ny digital Översiktsplan för Hörby kommun

Du får inte ofta e-post från planeringochutveckling@horby.se. Läs om varför det här är viktigt

Hej,

Ni inbjuds härmed att lämna synpunkter på upprättat förslag till ny digital översiktsplan för Hörby kommun.
Granskningstiden pågår 21 mars – 25 maj 2025.
Granskningshandlingarna finns tillgängliga digitalt på kommunens hemsida.
https://www.horby.se/bygga-bo-och-miljo/oversiktsplan-och-detaljplaner/kommande-oversiktsplan/ samt bifogat detta mejl.

Kungörelse har gjorts via kommunens anslagstavla och via Skånska Dagbladet den 20250320, se bifogat.

För mer information vänligen se Följebrev Översiktsplan 2035.

Vänliga hälsningar
Planering och Utveckling

Kommunservice
Planering & Utveckling
Hörby kommun
242 80 HÖRBY
Tel: 0415 – 37 80 00
planeringocuutveckling@horby.se
www.hörby.se

HÖRBY KOMMUN

GRANSKNINGSSFÖRSLAG ÖVERSIKTSPLAN 2035

2025-02-14

Innehållsförteckning

Läsanvisningar 1

Digital översiktsplan 1

1. Inledning 3

1.1 Vad är en översiktsplan? 3

1.2 Dialog och förankring 3

1.3 Hörby kommun i siffror 7

1.4 Hörby kommun – då till nu 8

1.5 Hörby kommun i Skåne 9

2. Utgångspunkt 10

2.1 Blomstrande näringsliv 10

2.2 Ett gott liv 10

2.3 Levande Hörby 11

3. Planeringsförutsättningar 12

3.1 Lagstiftning och styrdokument 12

3.2 Hållbar utveckling i Hörby kommun 13

3.3 Klimatförändringar 15

3.4 Trender 24

3.5 Mellankommunala frågor 27

3.6 Demografisk utveckling 32

4. Utvecklingsstrategi – Lokal flerkärnighet 34

4.1 Bebyggelse 35

4.2 Grön infrastruktur 36

4.3 Transportinfrastruktur 37

5. Riksintressen 39

5.1 Riksintressen i Hörby kommun 39

5.2 Riksintresse för Naturvård 39

5.3 Riksintresse för Friluftsliv 47

5.4 Riksintresse för Kulturmiljövård 49

5.5 Riksintresse för Yrkesfiske i inlandsvatten 52

5.6 Riksintresse för Värdefulla ämnen och mineraler 53

5.7 Riksintresse för Kommunikationer 54

5.8 Riksintresse för Totalförsvarets militära del 55
5.9 Natura 2000-områden 57
Allmänna intressen av väsentlig betydelse 64
6. Människan och medborgaren 65
6.1 Civilsamhället 65
6.2 Barnperspektivet 66
6.3 Jämställdhet och trygghet 67
7. Bebyggelse och bostäder 68
7.1 Bebyggelse 68
7.2 Bostadsförsörjning 96
7.3 Utbyggnadsområden i Hörby kommun 98
8. Näringsliv 142
8.1 Arbetsmarknad 142
8.2 Sysselsättning 142
8.3 Branschfördelning 143
8.4 Kompetensförsörjning 144
8.5 Näringar i Hörby kommun 145
8.6 Näringsliv i Hörby kommun 146
9. Naturmiljö 150
9.1 Geologi 150
9.2 Grön infrastruktur 152
9.3 Biologisk mångfald 156
9.4 Ekosystemtjänster 156
9.5 Naturmiljön i Hörby kommun 160
9.6 Skyddade områden 168
9.7 Hänsynsområden 172
9.8 Ansvarsområden 173
Ställningstaganden för naturmiljö 175
Riktlinjer för planläggning, tillstånds-, dispens- och lovgivning, yttranden samt drift 176
10. Vattenmiljö 177
10.1 Yt- och grundvatten 177
10.2 Vattenskyddsområden 180
10.3 Avrinningsområden och recipienter 181

10.4 Vattenförekomster 182
10.5 Miljökvalitetsnormer för vatten....182
10.6 Vattenförvaltning 182
10.7 Strandskydd....186
Ställningstaganden för vattenmiljö 187
11. Jord-, skogs- och vattenbruk 188
11.1 Jordbruk....188
11.2 Skogsbruk 190
11.3 Vattenbruk....191
Ställningstaganden för jord-, skogs- och vattenbruk 191
Riktlinjer för planläggning, tillstånds-, dispens- och lovgivning, tillsyn samt yttranden 191
12. Kulturmiljö 192
12.1 Kulturmiljöarbetet....192
12.2 Riksintresse för kulturmiljövården....192
12.3 Värdefulla kulturmiljöer i Hörby kommun 193
12.4 Kulturmiljöprogram för Skåne....202
12.5 Byggnadsminnen och kyrkliga kulturminnen....202
12.6 Fornlämningar 203
Ställningstaganden för kulturmiljö....203
Riktlinjer för planläggning, tillstånds-, dispens- och lovgivning, tillsyn, yttranden samt drift..204
13. Friluftsliv och rekreation 205
13.1 Allemansrätten....205
13.2 Riksintresse för friluftsliv 206
13.3 Friluftsområden och leder....206
13.4 Fiske- och badplatser....208
13.5 Tätortsnära natur....208
13.6 Tillgång och tillgänglighet 210
14. Transportinfrastruktur och transportsystem....211
14.1 Transportinfrastruktur....211
14.2 Transportsystem....217
15. Teknisk infrastruktur 227
15.1 Energianvändning 227
15.2 Energidistribution 228
15.3 Energiproduktion....231

15.4 Digital infrastruktur....239
15.5 Vatten och avlopp....241
15.6 Avfall och återvinning....248
16. Förskola och skola....250
16.1 Förskola....250
16.2 Skola....250
16.3 Behov av platser i förskola och skola....251
16.4 Flexibla och ändamålsenliga lokaler....252
16.5 Utemiljö och friyta....253
17. Omsorg....255
17.1 Stödinsatser i Hörby kommun....255
17.2 En åldrande befolkning i Hörby kommun....255
17.3 Omsorgsverksamheterna i Hörby kommun....256
17.4 Framtida behov av vård och omsorg....257
18. Miljö, hälsa och säkerhet....259
18.1 Buller....259
18.2 Utomhusluftkvalitet....260
18.3 Vattenkvalitet....261
18.4 Miljöfarliga verksamheter....263
18.5 Transport av farligt gods....265
18.6 Förorenade områden....265
18.7 Radon....266
18.8 Mikroplaster....267
18.9 Strålning och magnetfält....268
18.10 Krisberedskap....268
18.11 Räddningstjänst....272
19. Mark- och vattenanvändningskarta....273
20. Konsekvenser....274
20.1 Miljökonsekvensbeskrivning för Översiktsplan 2035....274
20.2 Kartläggning hållbarhetsmålen....276
20.3 Samlad bedömning och utmaningar framöver....280
21. Genomförande och uppföljning....281
Ställningstagande – samlat....281

Läsanvisningar

Digital översiktsplan

Översiktsplan 2035 är en digital översiktsplan, med text och interaktiva kartor i en storymap (kartberättelse). Förhoppningen är att en digital översiktsplan ska vara mer tillgänglig för användaren med tydliga bilder, kartor och texter. Den ger också förutsättningar för fler och bredare målgrupper att läsa och ta del av innehållet.

Inledning

Vad är en översiktsplan och hur tas en sådan fram? Vilka har varit inblandande i processen med att ta fram en ny översiktsplan? Hur och när har dialog och kommunikation skett?

Planeringsförutsättningar

Hur förhåller sig översiktsplanen till regional planering och vilka mellankommunala frågor är viktiga att ta hänsyn till i översiktsplaneringen? Vilka omvärldstrender ser Hörby kommun och hur kommer det att påverka den fysiska planeringen? Hur kan vi säkerställa en hållbar utveckling av Hörby kommun? Vilka lagar, planer och andra dokument behöver den översiktliga planeringen arbeta efter? Hur förhåller sig översiktsplanen till ett förändrat klimat och förväntade klimatrisker?

Utgångspunkt

Den politiska visionen om *Det rediga samhället* beskriver Hörby kommun år 2030.

Utvecklingsstrategi

Redovisar den utvecklingsinriktning som gäller för hela kommunen fram till år 2035 vad gäller bebyggelse, grön infrastruktur och transportinfrastruktur. Alla dessa är viktiga strukturer för att stödja en önskad samhällsutveckling.

Riksintressen

Redovisar de riksintressen som berör Hörby kommun samt kommunens syn på hur dessa områden ska tillgodoses.

Allmänna intressen av väsentlig betydelse

Redovisar de allmänna intressena som är av särskild vikt för Hörby kommuns utveckling fram till 2035. Här redovisas också ställningstaganden och riktlinjer för efterföljande planering i Hörby kommun för respektive intresse.

Mark- och vattenanvändning

Redovisar i mark- och vattenanvändningskarta hur Hörby kommuns mark- och vattenområden ska användas.

Konsekvenser

Presenterar den miljökonsekvensbeskrivning som arbetats fram parallellt med översiktsplanen. Miljökonsekvensbeskrivningen beskriver de områden som kan få betydande miljöpåverkan om planen genomförs. Vidare presenteras också den kartläggning av översiktsplanens ställningstaganden från allmänna intressen av väsentlig betydelse gentemot Agenda 2030 och de nationella miljökvalitetsmålen. Kartläggningen avser att ge en helhetsbild av *Översiktsplan 2035s* arbete med de tre hållbarhetsdimensionerna.

Genomförande och uppföljning

Beskriver verktyg för hur *Översiktsplan 2035* avses genomföras och följas upp.

1. Inledning

1.1 Vad är en översiktsplan?

Enligt *Plan- och bygglagen (SFS 2010:900)* ska varje kommun ha en aktuell översiktsplan för hela kommunens yta. Det säkerställs genom att kommunen ska anta en planeringsstrategi senast 24 månader efter ordinarie val. I planeringsstrategin ska kommunen ta ställning till ändrade planeringsförutsättningar, till kommunens fortsatta arbete med översiktsplaneringen samt bedöma planens aktualitet.

Översiktsplanen ska ange inriktningen för den långsiktiga utvecklingen av den fysiska miljön och bidra till att skapa en samlad bild över kommunens förutsättningar. I översiktsplanen ska kommunen redovisa grunddragen för den avsedda användningen av mark- och vattenområden för hela kommunen, och informationen ska presenteras i en mark- och vattenanvändningskarta. Översiktsplanen ska även visa hur kommunen avser använda, utveckla och bevara den byggda miljön, och det ska framgå hur kommunen avser att tillgodose riksintressen och miljökvalitetsnormer. Översiktsplanen uttrycker kommunens politiska vilja och syn på olika allmänna intressen.

Översiktsplanen är inte juridiskt bindande och innehållet går därför inte att överklaga. Däremot är översiktsplanen vägledande för all efterföljande planering och är därför ett viktigt strategiskt dokument för kommunens utveckling. Översiktsplanen fungerar som ett paraplydokument i kommunen och konkretiseras och fördjupas för olika områden och teman i andra kommunala strategier, planer och program.

Kommunfullmäktige beslutade år 2019 att gällande *Översiktsplan 2030* inte är aktuell i sin helhet och att en ny översiktsplan ska tas fram. I starten av år 2020 påbörjades därför arbetet med att ta fram en ny översiktsplan, *Översiktsplan 2035*. Arbete fick dock pausas under 2021 för att återupptas under 2022.

1.2 Dialog och förankring

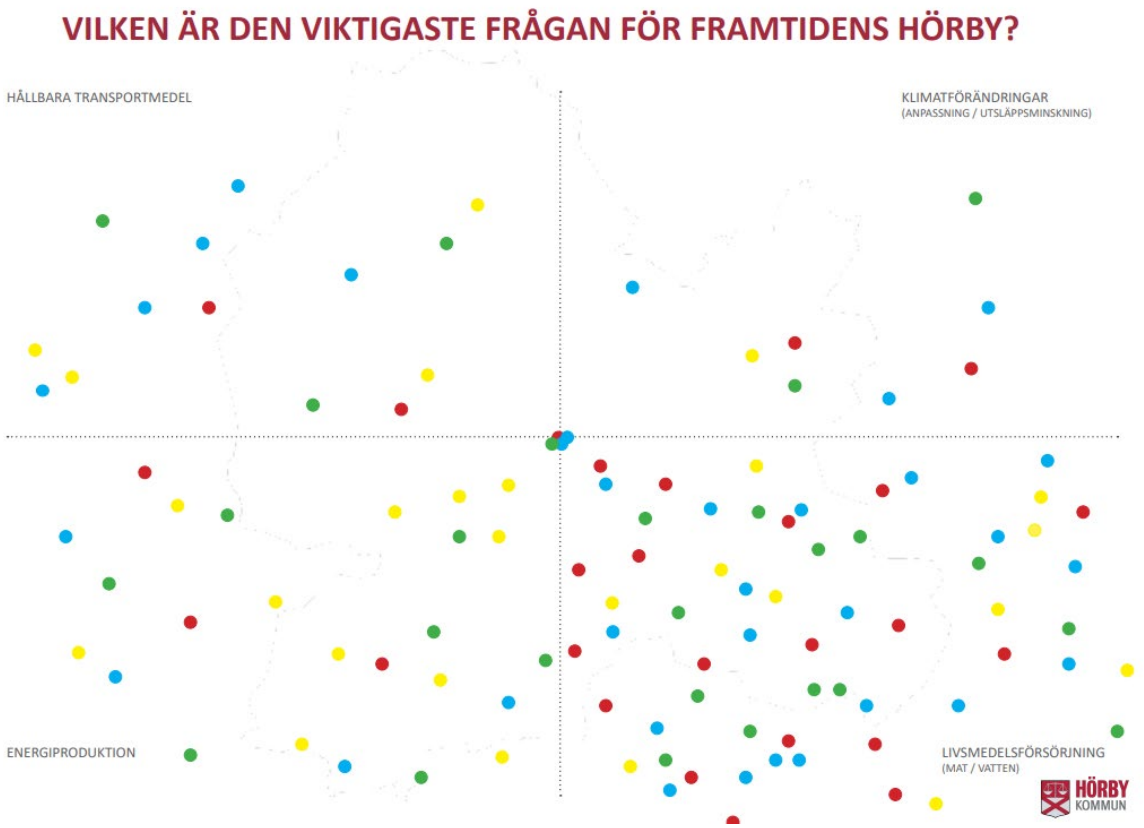
1.2.1 Allmänhetens inflytande

Att ta fram en kommunövergripande översiktsplan är en process som pågår under en längre period, och som erbjuder allmänheten att vid flertalet tillfällen ta del av och påverka innehållet i planen. I samband med framtagandet av den förra översiktsplanen, *Översiktsplan 2030*, genomförde Hörby kommun ett gediget dialogarbete med bland annat medborgare, barn och unga, tjänstemän, politiker, föreningar och företagare. De åsikter som framfördes under denna process var mycket värdefulla i arbetet med *Översiktsplan 2030* och bedöms fortfarande vara aktuella. Under processen med att ta fram kommunens nya översiktsplan, *Översiktsplan 2035,* har Hörby kommun arrangerat kompletterande dialoger med politiker och tjänstemän, men även med byaföreningar, barn och ungdomar samt näringslivet.

1.2.2 Dialogarbete

Under hösten 2022 skickades en enkät ut till alla byaföreningar i Hörby kommun med förhoppning om att samla in värdefulla synpunkter och kunskap kring byarna, attraktionsfaktorer för en levande landsbygd samt företagande och entreprenörskap. Svarsfrekvensen var relativt låg men av de svar som inkom fanns det gemensamma faktorer som ansågs viktiga för flertalet av byaföreningarna. Några faktorer som ansågs viktiga var bland annat förbindelser med kollektivtrafik, att det finns trygga mötesplatser, att det finns ett aktivt föreningsliv och att det finns möjlighet att bo kvar i närområdet även som gammal eller sjuk.

I november 2022 arrangerades en Yrkesdag för elever i årskurs 8 på uppdrag av kommunens studie- och yrkesvägledare. Yrkesdagen syftade till att informera eleverna om olika yrken inom den kommunala sektorn. Under dagen fick eleverna möjlighet att komma med synpunkter och tankar kring utvecklingen av Hörby kommun. På frågan om vad som är det bästa med Hörby kommun lyftes saker såsom den fina naturen, att det är nära till mycket och att kommunen är lagom stor, att det finns ett utbud av aktiviteter, fotbollsplaner, butiker och restauranger samt skolan och kompisarna. Därutöver fick eleverna välja vilken fråga som de ansåg viktigast för framtidens Hörby.



Figur 1 Diagram och sammanställt resultat från dialog med elever i årskurs 8.

Under våren 2023 genomfördes workshops med elever i årskurs 5 i Hörby kommuns grundskolor. Workshopparna syftade till att involvera barn och unga i processen med att ta fram en ny översiktsplan, och samtidigt delge kunskap om kommunens arbete. Workshopparna handlade om utvecklingen av Hörby kommun i relation till den översiktliga och långsiktiga planeringen av kommunen.

1.2.3 Politisk förankring

Översiktsplanen är kommunens viktigaste och mest långsiktiga dokument för användningen av mark- och vattenområden, och det är därför viktigt att den färdiga planen har en bred politisk förankring. I början av processen hölls möten med ett brett urval av kommunens politiker och sedan dess har diskussionerna fortsatt i en mindre politisk styrgrupp. Där har bland annat kommunens utveckling och framtida betydelse diskuterats utifrån tidigare mål, politisk vision, omvärldens påverkan, tillväxtfrågor samt miljökvalitetsmål och hållbar utveckling.

1.2.4 Dialog med myndigheter, regionala organ och kommuner

Under processen med framtagandet av *Översiktsplan 2035* har samråd och diskussioner förts kontinuerligt med bland annat Länsstyrelsen, Region Skåne, Trafikverket och Skånetrafiken.

Dialogen med grannkommunerna är en viktig del i arbetet med översiktsplanen. Kommunen har i olika mellankommunala forum diskuterat kommunövergripande frågor och gett andra kommuner möjlighet att komma med synpunkter.

Arbetet med en översiktsplan delas in i olika skeden; samråd, granskning och antagande. Hur processen ska gå till regleras i plan- och bygglagen.

1.2.5 Genomförande av samråd

Hörby kommuns förslag till ny översiktsplan, Översiktsplan 2035, var på samråd mellan den 20 september och den 20 november 2023. Syftet med samrådet var att samla in synpunkter på planförslaget och föra dialog med kommunens medborgare, föreningar, företag, politiska partier, grannkommuner och statliga myndigheter.

Under samrådstiden fanns översiktsplanen tillgänglig via kommunens hemsida samt i utskrivet format i receptionen i Kommunhuset samt på Biblioteket i Hörby.

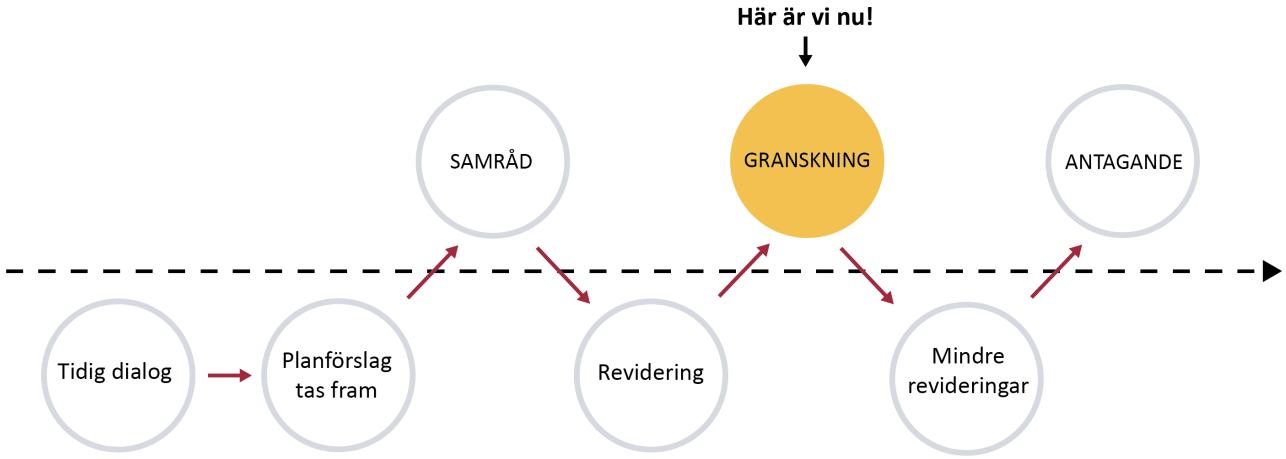
Under samrådstiden hölls två samrådsmöten i kommunhuset där medborgarna bjöds in till en presentation av samrådsförslaget och gavs möjlighet att ställa frågor och komma med synpunkter. Utöver dessa två möten gavs möjligheten att boka in privata samrådsmöten i kommunhuset.

Alla synpunkter på planförslaget skulle inkomma via mejl eller post till kommunen.

Totalt inkom 43 yttranden från medborgare, föreningar, företag, politiska partier, grannkommuner och statliga myndigheter.

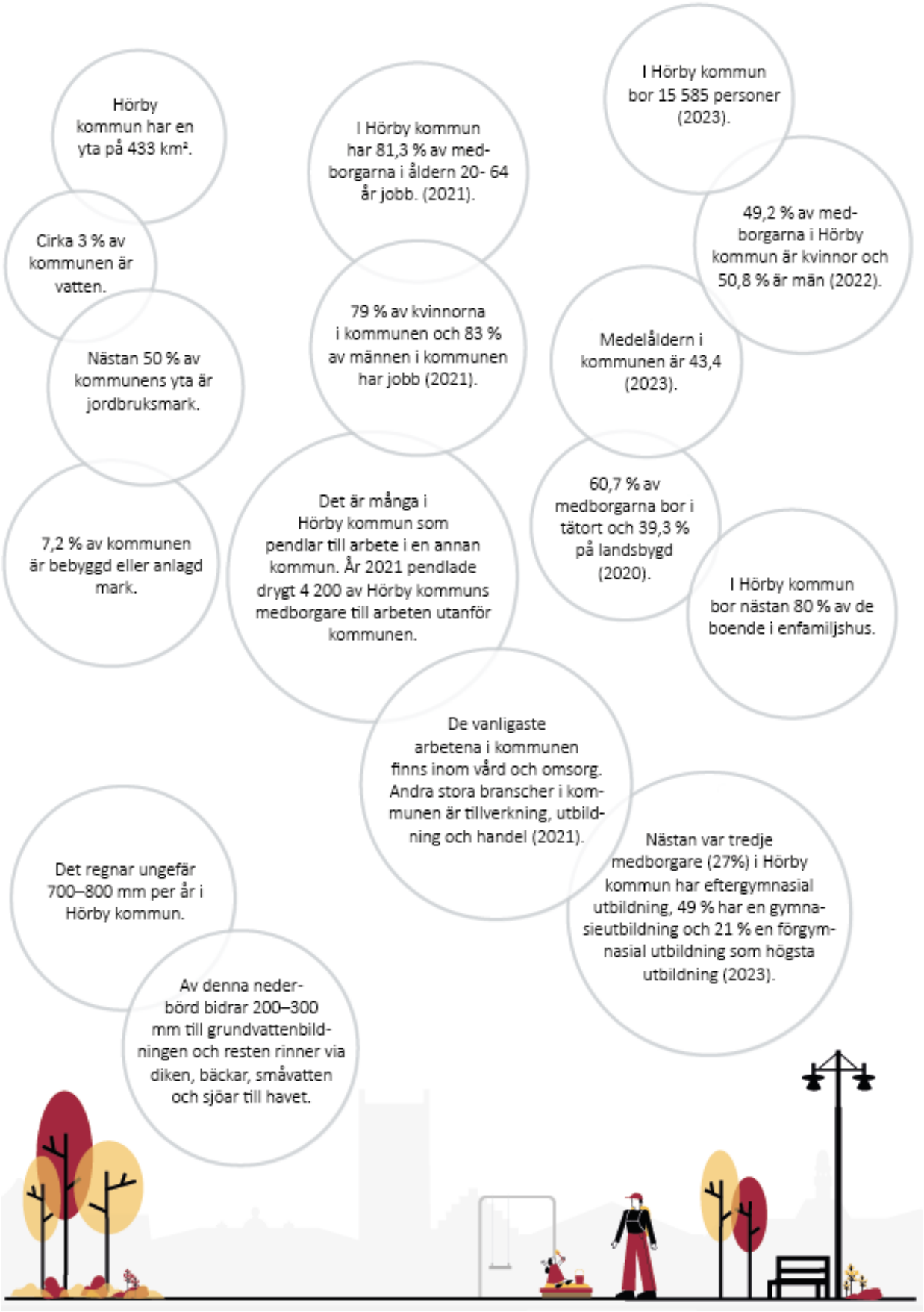
1.2.5.1 Samrådsredogörelse

Samrådsredogörelsen ingår som en bilaga till granskningsversionen av översiktsplanen. Syftet med dokumentet är att beskriva hur samrådet har gått till och visa vilka förändringar som har gjorts efter avslutat samråd. I samrådsredogörelsen ska kommunen även redovisa och bemöta de synpunkter som har kommit in på planförslaget.



Figur 2. Processbild för översiktsplan 2035.

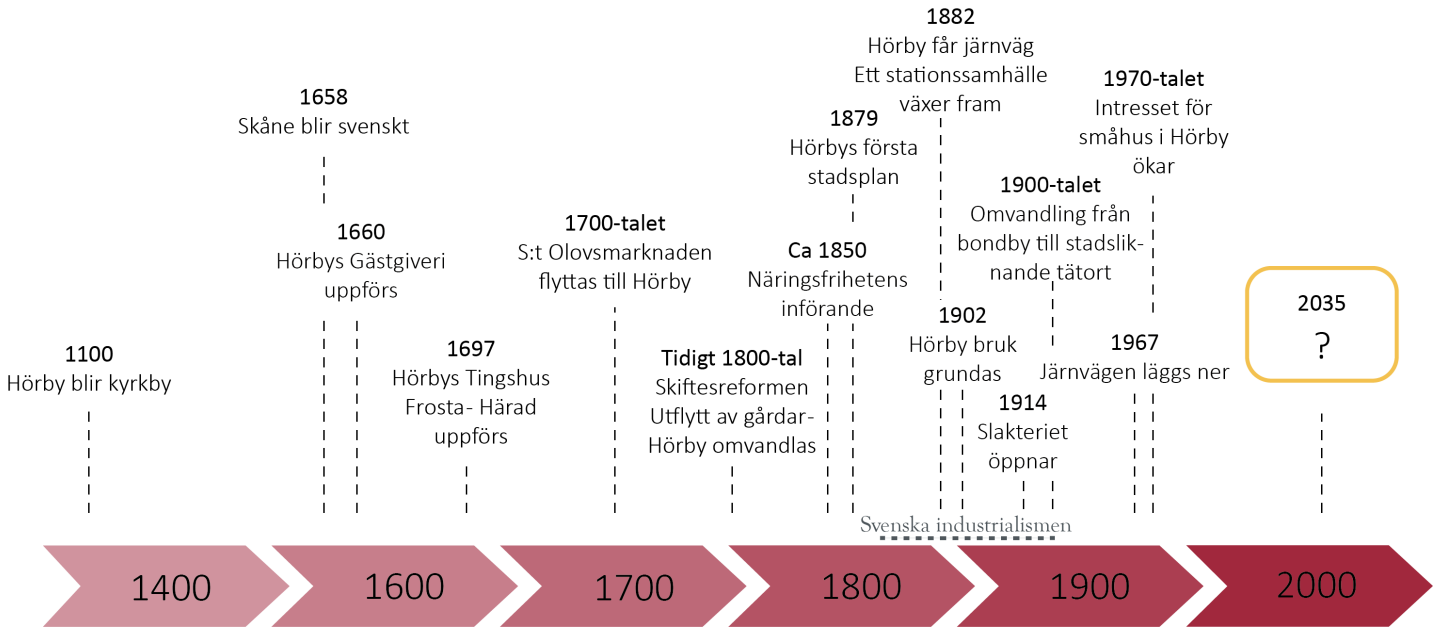
1.3 Hörby kommun i siffror



Figur 3. Hörby kommun i siffror.

1.4 Hörby kommun – då till nu

När Hörby blev en kyrkby under 1100-talet var förmodligen Ousby, eller Osbyholm, större än Hörby. Hörby tätort har alltid varit en betydande mötesplats som marknads- och handelsort i mötespunkten mellan två av Skånes viktigaste vägsträckningar. Det var först under 1660-talet när en gästgivaregård och ett tingshus uppfördes som Hörbys utveckling tog fart, och befolkningen ökade. Och det skulle dröja ända fram till sent 1800-tal före nästa stora utvecklingsfas. I samband med att järnvägen byggdes ut genom Hörby fick orten sin starkaste tillväxtperiod och ett typiskt stationssamhälle skapades. Med järnvägen gjorde också industrialismen sitt intåg med tidsenliga verksamheter som Hörby mejeri, Gamla bränneriet, Hörby bruk och Skånska andelsslakteriet. Med många bevarade och väl omhändertagna historiska byggnader finns det tydliga tecken på Hörby tätorts framgång och roll som tjänste- och servicesamhälle samt centralort. I samband med att järnvägen lades ner 1967 avtog befolkningsökningen och befolkningstillväxten planade ut. Sedan slutet av 1960-talet har Hörby tätort haft en liten men stadig befolkningsökning.



Figur 4.Tidslinje över Hörbys historiska utveckling.

1.5 Hörby kommun i Skåne

Hörby kommun är en del av det flerkärniga Skåne, en av Sveriges tre storstadsregioner. Tillsammans med Köpenhamn och Öresundsregionen utgör Skåne dessutom en europeisk storstadsregion. Mångfalden av olika miljöer och orter sammanbundna av infrastruktur och kollektivtrafik ger Skånes medborgare tillgång till ett brett utbud av arbetstillfällen, boendemiljöer, utbildningsmöjligheter, naturupplevelser och fritidsaktiviteter inom nära avstånd. Med sin placering mitt i Skåne mellan regionens östra och västra arbetsmarknader har invånare i Hörby nära till ett brett utbud av arbetstillfällen, utbildning, rekreationsmöjligheter och kultur. Med sitt attraktiva läge finns därför gynnsamma förutsättningar att fortsatt stärka Hörbys roll som strategisk nod och centralort i regionen. Översiktsplanens inriktning värnar om att bibehålla Hörby unika kvalitéer, där en småskalig bebyggelse, utveckling i kollektivtrafiknära lägen och bevarandet av viktiga naturvärden bidrar till att stärka Hörby som en lokal kärna i regionen och i förlängningen regionens vision om det flerkärniga Skåne.



Figur 5. Hörbys placering i Skåne.

2. Utgångspunkt

Hörby kommuns Översiktsplan *2035* skapar förutsättningar för att uppnå den *politiska visionen Hörby – det rediga samhället 2030*. Visionen anger en önskad framtida utveckling för Hörby kommun. Visionen består av tre fokusområden; Blomstrande näringsliv, Ett gott liv och Levande Hörby. Fokusområdena är sammanflätade och beroende av varandra för att fungera och utvecklas. Nedan följer en beskrivning av de tre fokusområdena.



Figur 6. Politisk vision 2030.

2.1 Blomstrande näringsliv

Det är enkelt för dig att etablera och bedriva din verksamhet. Näringslivet är viktigt för hela kommunen. Det är entreprenörskap och företagande, hårt arbete och risktagande, som byggt vår kommun. Hörby ska vara en trygg plats för företagare, och de ska känna en stark samarbetsvilja från kommunen. Kunskap om olika yrken i tidig ålder skapar goda förutsättningar för kompetensförsörjning i framtiden. Ett gott klimat för företagare som ska etablera, driva och utveckla sitt företag är en självklarhet. För att Hörby kommun ska utvecklas i den riktning som önskas så arbetar kommunen för att bostads-, industri- och övrig mark finns tillgänglig.

2.2 Ett gott liv

Här upplever du livskvalitet och känner framtidstro. Stadsplaneringen och samhällsmiljöns utformning är av stor betydelse för såväl kommuninvånarnas trygghet, trivsel, utveckling och hälsa som för den ekonomiska tillväxten och miljön. En kommun med verksamheter som har ett gemensamt och övergripande fokus möjliggör just detta. I Hörby strävar vi mot att alla invånare ska vara självförsörjande. För att möjliggöra det säkerställer vi ett effektivt och hållbart stöd för dem som behöver utveckla, bibehålla eller återvinna förmågan till ett självständigt liv. Vi verkar

också för levande, traditionella och småskaliga samhällsmiljöer i linje med befintlig bebyggelse, vilket karakteriserar Hörby och bidrar till ett gott liv för våra medborgare. Genom varierade boendeformer, rikt kulturliv, mångfacetterat föreningsliv och fantastiska naturområden så lockar Hörby nya medborgare till sig och får övriga att bo kvar. Samhällsbygget i Hörby ska grundas i att generationerna kan mötas.

2.3 Levande Hörby

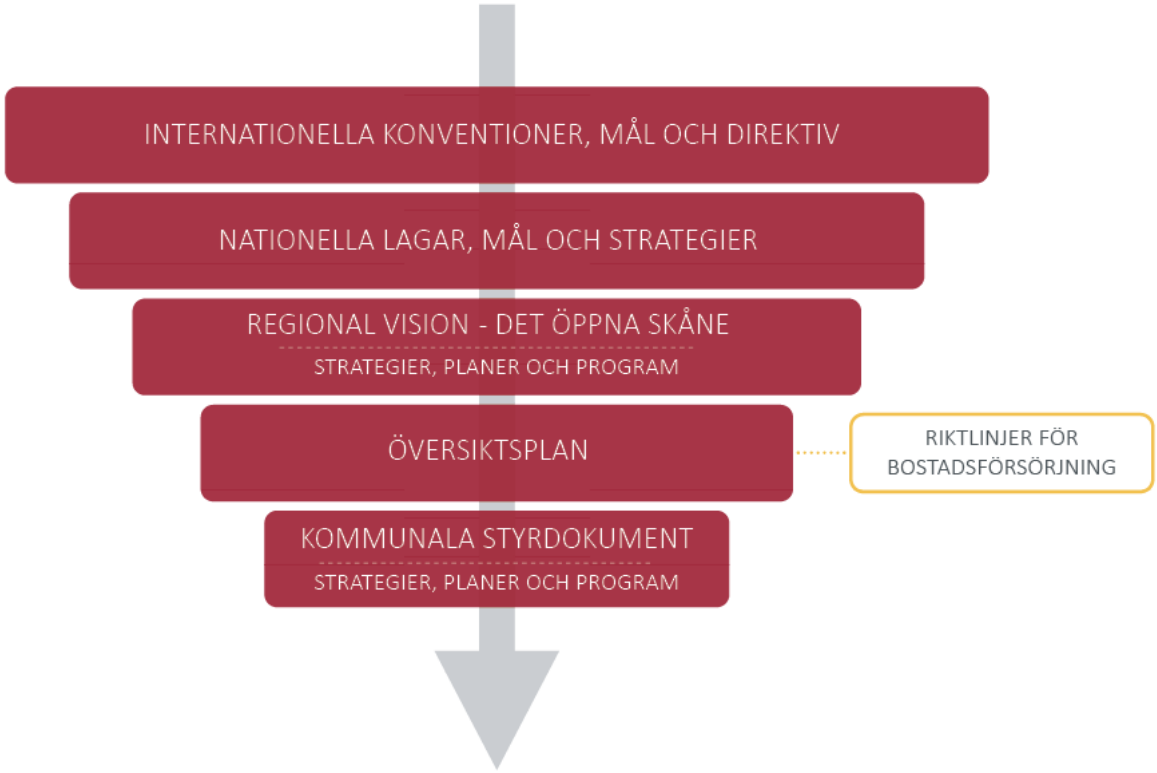
Hela Hörby ska leva – i både tätorten och på landsbygden får du god samhällsservice, ett brett kulturutbud och ett rikt föreningsliv. I Hörby ska både tätort och landsbygd leva och utvecklas. Den offentliga servicen i form av skolor, omsorg, kollektivtrafik och kultur ska vara stark såväl i centralorten som på landsbygden. Kommunen ska även underlätta för näringsidkare som bedriver handel, caféer och restauranger, något som är en förutsättning för ett levande Hörby. Landsbygden i Hörby kännetecknas av vidsträckta fält, vackra skogar och sammanhållna byar. Naturen är en källa till inspiration och sinnesro och därför ska alla ta ansvar för och vårda miljön.

3. Planeringsförutsättningar

I denna del redogörs kort de förutsättningar som översiktsplanen har att förhålla sig till och som påverkar mark- och vattenanvändningen i Hörby kommun.

3.1 Lagstiftning och styrdokument

Översiktsplanering påverkas av internationella direktiv och planer, nationella lagar samt nationella, regionala och lokala mål och strategier. Av speciell vikt är *Agenda 2030, Plan- och bygglagen, Miljöbalken, Miljökvalitetsmålen, Miljökvalitetsnormer, Det flerkärniga Skåne, Regionplan för Skåne* 2022–2040, *Politisk vision för Hörby kommun* samt *Riktlinjer för bostadsförsörjning 2022–2026*.



Figur 7. Illustration - lagar, regler, riktlinjer, mål och styrdokument som påverkar översiktsplanen.

3.2 Hållbar utveckling i Hörby kommun

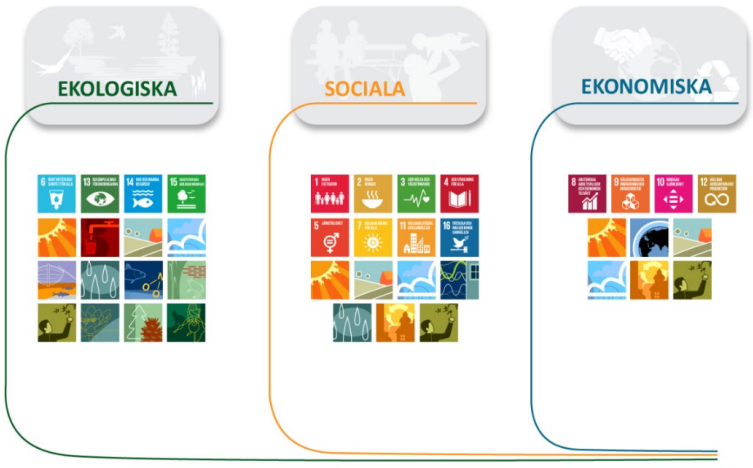
Översiktsplan 2035 ska bidra till en hållbar utveckling av Hörby kommun. I Hörby kommun definieras begreppet Hållbar utveckling enligt Brundtlandskommissionen:

”Hållbar utveckling är en utveckling som tillfredsställer dagens behov
utan att äventyra kommande generationers möjligheter att tillfredsställa sina behov”

Hållbar utveckling är en process som syftar till mänskligt välbefinnande och en fungerande ekonomi utan att förbruka jordens resurser. År 2015 antog FN:s medlemsländer *Agenda 2030*. En ambitiös och omfattande handlingsplan för hållbar utveckling med 17 globala mål. De 17 globala målen är sammanflätade och balanserar de tre dimensionerna av hållbar utveckling; den ekologiska, den sociala och den ekonomiska dimensionen. Den ekologiska dimensionen handlar om jordens ekosystem och dess förmåga att hantera och återhämta sig, till exempel från mänskliga ingrepp. Den sociala dimensionen fokuserar på människan; människans välbefinnande, rättvisa, rättigheter och individens behov. Den ekonomiska dimensionen kretsar kring att säkerställa en ekonomisk utveckling som inte medför negativa konsekvenser på den ekologiska eller sociala dimensionen.

Sveriges miljömål, ett övergripande generationsmål och 16 miljökvalitetsmål, beskriver det tillstånd i den svenska miljön som Sveriges miljöarbete ska leda till. Miljömålen bidrar till att säkerställa den ekologiska dimensionen av hållbar utveckling. Det är därför viktigt att låta både *Agenda 2030* och *Sveriges miljömål* beröra den kommunala utvecklingen.

En kartläggning av Agenda 2030 och Sveriges miljömål mot ställningstaganden i *Översiktsplan 2035* har genomförts. Kartläggningen visar att arbetet med *Översiktsplan 2035* är en förutsättning för att uppnå den politiska visionen *Det rediga samhället*, samtidigt som den bidrar till att uppnå *Agenda 2030* och *Sveriges miljömål*. De ställningstaganden och riktlinjer som finns i *Översiktsplan 2035* är framtagna för att bidra till en hållbar utveckling och förtydligas genom en åtgärdsplan.



Figur 8. Hållbarhetskartläggning Hörby kommun.

3.2.1 Hållbar resursanvändning

Dagens produktions- och konsumtionsmönster är en av de största utmaningarna för att nå en hållbar utveckling. I nuläget används mer naturresurser än vad naturen hinner återskapa. Det gäller till exempel skogar, sötvatten, matjord och fisk. När det gäller råvaror som inte är förnybara, till exempel metaller och andra grundämnen som fosfor, riskerar de att ta slut. Utvinning av jordens naturresurser anstränger också ekosystemens förmåga till återhämtning och bidrar till bortfall av biologisk mångfald. Samtidigt är 100 procent av globala BNP indirekt beroende av biologisk mångfald. Ekonomiska välståndet behöver därför fungerande ekosystem. En hållbar resursanvändning handlar därför om att hushålla med jordens resurser och nyttja dessa så effektivt som möjligt. Hållbar resursanvändning uppnås bland annat genom att se till en produkts, en funktions eller materials livslängd. Detta kan göras genom att använda sig av ett livscykelperspektiv. Livscykelperspektivet handlar om att beakta en produkt eller tjänsts påverkan på miljön sett genom produkten eller tjänstens hela fysiska liv, det vill säga genom alla steg från råmaterialutvinning, produktion, transport, distribution och användning till avfallshantering eller återvinning till nya produkter och tjänster. Genom att ha ett livscykelperspektiv försöker man minimera den totala mängden resurser, energiåtgång, avfall och emissioner som uppkommer under hela livscykeln. Kännetecknande för ett livscykelperspektiv är att all påverkan på miljön från produkten eller tjänsten beaktas, oavsett var i värdekedjan den uppkommer, vilken aktör som har ansvar eller var på jorden som den sker. Det är också viktigt att i arbete med livscykelperspektiv ställa all påverkan på miljön mot både sociala och ekonomiska aspekter.

Ställningstaganden för hållbar resursanvändning

- Hörby kommun ska verka för en hållbar resursanvändning genom att vid planering, exploatering och drift, utgå från ett livscykelperspektiv samt väga in sociala, ekonomiska och miljömässiga aspekter.

3.3 Klimatförändringar

Klimatet på jorden har alltid varierat. Det beror på en rad naturliga processer och fenomen. En del processer är snabba och kan påverka klimatet från år till år, andra processer är långsamma och påverkar riktningen på klimatet under miljontals år. Som en följd av användningen av fossila bränslen har halten av koldioxid i atmosfären ökat. Detta förstärker den naturliga växthuseffekten och medför att jordens medeltemperatur stiger. När medeltemperatur på jorden stiger leder det till att klimatet förändras. Klimatet på jorden förändras nu så att det blir både varmare och blötare med stora säsongsvariationer. Dessutom kommer extrema väderhändelser såsom skyfall och översvämningar, torka och kraftiga stormar bli allt vanligare och mer extrema.

Hur stora klimatförändringarna blir och hur det kommer påverka människan framöver beror framför allt på de globala utsläppen av växthusgaser samt hur väl samhället kan anpassa sig. Det är därför viktigt att arbeta med både utsläppsminskning och klimatanpassning samtidigt. Arbetet med utsläppsminskning och klimatanpassning behöver planeras både på kort och lång sikt och genomföras samordnat mellan kommunens verksamheter och bolag, myndigheter och civilsamhället.

3.3.1 Klimatpåverkan

Utsläppen av växthusgaser behöver kraftigt minska globalt för att inte medeltemperaturen på jorden ska fortsätta öka och klimatet förändras därefter. Utsläppen av växthusgaser behöver även minska på nationell nivå som regional och lokal nivå. Enligt SMHI och den nationella emissionsdatabasen har Hörby kommun minskat utsläppen av växthusgaser (fossila bränslen), totalt sätt. Mellan år 1990 och 2022 har växthusgaserna minskat från 148 600 ton/år till 98 571 ton/år. Av de totala utsläppen av växthusgaser år 2022 stod jordbrukssektorn för cirka 58 procent följt av transportsektorn på 29 procent. Övriga 13 procent kommer bland annat ifrån arbetsmaskiner, uppvärmning av bostäder och lokaler, el och fjärrvärme. Utsläppen från jordbrukssektorn består av främst av metan och lustgas från djurens fodersmältning och gödselhantering samt kväveomvandling i mark. Inom transportsektorn är det personbilar och tunga lastbilar som står för den största utsläppsdelen. I kommunens gällande Energiplan finns information om Hörby kommuns, avseende förvaltningsorganisationens, energianvändning. Hörby kommuns Energiplan ska ses som en del i Hörbys arbete att bidra till de nationella klimat- och energimålen samt de nationella miljökvalitetsmålen Det är viktigt att Hörby kommun fortsätter arbeta för en minskad klimatpåverkan både inom den egna förvaltning som för hela kommunen.

3.3.2 Klimatanpassning

Klimatanpassning syftar till att skapa ett resilient samhälle som står rustad för de utmaningar ett förändrat klimat innebär samtidigt som nya möjligheter tillvaratas. Klimatanpassning behöver ses som en långsiktig investering för att förhindra framtida kostnadsdrivande åtgärder, förebygga skador, minska hälsorisker och minimera lidande för människor och djur och säkerställa för människan livsviktiga ekosystemtjänster. Klimatanpassning handlar ofta om tekniska och fysiska

åtgärder i den fysiska miljön. Naturbaserade lösningar är ofta att föredra när klimatanpassningsåtgärder behövs, då dessa ofta har en mångfunktionell användning och kan ge andra vinster och nyttor till fördel för bland annat folkhälsan. Till exempel kan naturområden i den byggda miljön utformas för att både hantera stora regnmängder som att erbjuda område för rekreation och lek. Samma grönområden erbjuder också skugga och svalka vid höga temperaturer samt bidrar till förbättrad luftkvalitet. Klimatanpassning handlar också om åtgärder som planering av den byggda miljön, information, ökad kunskap, framtagande av rutiner exempelvis inom vård, omsorg och skola, samt metoder inom jord- och skogsbruk som säkerhetsfrågor inom elförsörjning.

För att utveckla ett långsiktigt robust samhälle behövs en långsiktig och förebyggande samhällsplanering som minskar sårbarheter och tar tillvara de möjligheter ett förändrat klimat ger upphov till. Samhällsplanering behöver då både anpassa såväl som förebygga effekter av klimatförändringarna. Särskilt viktigt är att arbeta proaktivt för att skydda samhällsviktiga funktioner och infrastruktur.

3.3.3 Förändrat klimat i Hörby kommun

I Hörby kommun förväntas klimatförändringarna påverka levnadsförutsättningarna för växter och djur samt leda till värmeböljor och perioder av torka. Men även ökade nederbördsmängder och nederbördsmönster vilket i sin tur leder till ökad avrinning och ökade flöden i vattendrag med stora säsongsvariationer. Effekterna av klimatförändringarna kan även påverka risken för erosion, ras och skred. Klimatet kommer inte bara förändras så att det blir varmare, blötare och torrare utan extrema väderhändelser såsom skyfall och stormar kommer bli både vanligare och kraftfullare.

Nedan redovisar Hörby kommun de risker, utmaningar och möjligheter som kommer med ett förändrat klimat kopplat till förändrade levnadsförutsättningar för växter och djur, värmeböljor, torka, förändrade nederbördsmönster och ökad nederbörd samt ökade flöden och slutligen erosion, ras och skred. Vidare redovisas också kommunens syn på risken för skador på den byggda miljön som är klimatrelaterade, samt hur dessa risker kan minska eller upphöra.

3.3.3.1 Förändrade livsmiljöer för växter och djur

När medeltemperaturen på jorden stiger så förändras livsmiljöerna för växter och djur. En del arter kommer förlora sina naturliga livsmiljöer och andra arter kommer gynnas av nya livsmiljöer. På sikt kan det leda till att den naturliga floran och faunan rubbas, vilket innebär att den biologiska mångfalden hotas. Särskilt problematiskt är sådana invasiva arter och skadedjur vars livsmiljöer gynnas av ett varmare klimat. Invasiva arter betraktas som ett av de största hoten mot den biologiska mångfalden idag. Förlust av biologisk mångfald påverkar inte bara natur- och vattenmiljöer utan får negativa följdeffekter på ekosystemnivå med förlust av för människan viktiga ekosystemtjänster som resultat. Förändrade livsmiljöer innebär också att växtsäsongen kommer att förändras, den förväntas starta tidigare på våren och sluta senare på hösten. Det i sin tur påverkar

blomningstider och frösättning vilket också kommer påverka ekosystem och dess ekosystemtjänster.

Utmaningar och möjligheter kopplade till förändrade förutsättningar livsmiljöer för växter och djur.

Hörby kommuns natur- och vattenmiljöer har vuxit fram och formats av det klimat som varit och är en del av Hörby kommuns identitet. Många väljer att bo, verka och besöka Hörby kommun just med anledningen av den fina natur som finns här. Förändrade livsmiljöerna för växter och djur i Hörby kommun kan påverka kommunens boendemiljöer, näringslivet (inte minst jordbruket) och kommunens besöksmål negativt. Till exempel så förväntas skadegörare, svamp- och virussjukdomar samt mygg- och fästingburna smittor öka när klimatet blir varmare. Det kan komma att påverka jordbruket negativt, med risk att skördar förstörs eller minskas. Samtidigt förväntas odlings- och vegetationssäsongen förlängas när höst och vår blir mildare vilket kan genererar nya odlingsmöjligheter inom jordbruket. Bland annat kan det skapas förutsättningar för att odla grödor som tidigare inte klarat klimatet i Hörby kommun. När medeltemperaturen stiger ökar risken för algblomning i sjöar och vattendrag vilket gör att möjligheterna till bad och rekreation begränsas. Samtidigt kan en förlängd växtsäsong ha en god inverkan på friluftslivet när utomhussäsongen förlängs.

3.3.3.2 Värmeböljor

I takt med att medeltemperaturen stiger ökar förekomsten av perioder med höga temperaturer, alltså värmeböljor. SMHI har beräknat att varma vädertillfällen som hittills inträffat vart tjugonde år, kan komma att inträffa vart tredje till vart femte år i slutet av århundradet. Sommartemperaturerna förväntas stiga särskilt i södra Sverige. Vid höga temperaturer och värmeböljor ökar bland annat risken för värmerelaterad ohälsa. Ökad medeltemperatur och värmeböljor kan också ge indirekta hälsoeffekter som till exempel genom en ökad förekomst av marknära ozon, luftburna partiklar, ökad spridning av infektionssjukdomar samt tillväxt av bakterier i mat, dricksvatten och badvatten. Värmeböljor förväntas således skapa nya förutsättningar och högre krav för vård- och skolverksamheter, både avseende vården och utbildningen som bedrivs och deras lokaler. Det kommer innebära ett utökat behov av fysiska förändringar såsom att installera klimatsystem i vård- och skollokaler samt förändring av utemiljöer. Vidare kan perioder av värmeböljor även påverka vattenförsörjning i samhället negativt. Värmeböljor bedöms få störst hälsokonsekvenser inne i städer och i tätorter på grund av den höga andelen hårdgjorda och mörka material som vanligtvis finns i dessa miljöer. Det kan vara upp till tio grader varmare inne i ett urbant område än på landsbygden utanför under en värmebölja.

Utmaningar och möjligheter kopplade till värmeböljor

En kartering utförd av Myndigheten för samhällsskydd och beredskap som visar vilka maximala marktemperaturer som uppmätts i Sverige under sommarmånaderna 2017–2022, visar vilka platser i kommunen som är hårdast drabbade av hög temperatur vid en värmebölja. I karteringen kan man utläsa att de högsta marktemperaturerna i kommunen uppstår i Hörby tätort, på torvmarker och på åkermark. Inne i tätorten är det hårdgjorda och solexponerade områden som blir allra varmast.

Till exempel verksamhetsmark, parkeringsytor och idrottsplatser. Även vissa tätbebyggda områden, uppvisar höga temperaturer. Det gäller såväl bostadsområden som områden med olika servicefunktioner såsom förskole- och skolgårdar. För att motverka denna mekanism, som kallas *urban värmeö* behöver stads- och tätortsmiljöer anpassas, särskilt i områden med mycket hårdgjorda material samt där riskgrupper bor eller rör sig såsom äldre, sjuka och barn.

Förskole- och skolverksamheten är en viktig plats för barn och ungdomars möjlighet till rörelse och lek vilket främjar barnens hälsa och lärande. Höga tempereraturer riskerar att begränsa denna möjlighet, särskilt om utemiljöerna består av en stor andel hårdgjord yta. I Hörby kommun finns flera förskole- och skolgårdar som idag består i hög utsträckning av hårdgjord yta. Närheten till och närvaron av grönska är därför en viktig aspekt att ha med sig vid planering och förbättring av ute- och innemiljöer. Särskilt träd kan fylla många funktioner. För innemiljöer kan träd placeras invid fönster och skapa skugga och hjälpa till att reglera inomhustemperaturen. För utemiljöer ger träd skugga och kan dessutom bidra till en kreativ och lekfull skolmiljö, som är främjande både för barnens lärande som hälsa.

Värmeböljor innebär inte bara negativa konsekvenser. Värmeböljor förväntas kunna inverka positivt på energiproduktionen i Hörby kommun. Under perioder med intensiv värme och sol kan solpaneler producera mer elektricitet, vilket kan bidra till att minska klimatpåverkan.

3.3.3.3 Torka

Torka är ett naturligt fenomen och omfattar perioder av lite nederbörd, låg markfuktighet, låga vattenflöden, låga vattennivåer i sjöar och/eller låg grundvattennivå. Stigande medeltemperaturer på jorden i kombination med förändrade nederbördsmängder förväntas leda till ökad risk torka. Det kommer i sin tur kommer påverka tillgången och kvaliteten på råvatten, ökar risken för att fodertillgången inom jordbruket försämras både på bete och det som skördas, förstörda eller dåliga spannmålsskördar samt leda till ökad risk för bränder i skog och mark. Vidare kan vattenlevande arter och de djur som är beroende av vatten för sin överlevnad påverkas under perioder av torka.

Utmaningar och möjligheter kopplade till torka

En stor andel av Hörby kommun utgörs av jordbruksmark. Den torka som följde sommaren 2018 gav stora negativa effekter på jordbrukssektorn. För att möta perioder av torka är det viktigt att långsiktigt arbeta med jordbruksmarkernas markstruktur så att regn kan infiltrera marken och lagras i växternas rotzon. Vidare kan det också bli aktuellt att odla andra typer av grödor bättre anpassade för att kunna hantera perioder av torka. För att säkerställa framtidens livsmedelsförsörjning behöver man således ta hänsyn till och planera för perioder av torka men även ökad nederbörd.

I Hörby kommun kommer allt råvatten från grundvatten. Tillgången på råvatten kan komma att minska på grund av förändrade nederbördsmängder och nederbördsmönster. Kapaciteten i Hörby kommunens vattentäkter och ledningsnät är idag begränsad och kommunen arbetar aktivt med att hitta alternativa lösningar på vattenförsörjningsutmaningar. Det är inte bara tillgången på grundvatten som påverkas vid torka utan även dess kvalitet. Under långvarig torka kan halter av

kemiska ämnen öka när grundvattennivåerna sjunker. Även förekomsten av virus och parasiter kan öka. Det ställer ökade krav på fler reningsmetoder i kommunens vattenverk för att undvika att människor blir sjuka.

Det finns även områden i Hörby kommun med enskilt vatten där tillgången på råvatten är begränsad, dessa områden riskerar att påverkas ytterligare i ett framtida förändrat klimat. Som fastighetsägare kan man göra vattenbesparande åtgärder, samla regnvatten från perioder med mer nederbörd, installera system för återvinning av gråvatten för spolning av toalett och bevattning samt underhålla befintliga brunnar för att undvika eventuella läckor och problem. Det finns även möjlighet att hämta kommunalt dricksvatten i Hörby tätort.

3.3.3.4 Förändrade nederbördsmönster, ökad nederbörd och ökad avrinning

När temperaturen på jorden stiger, stiger även temperaturen i havet vilket leder till att avdunstningen från havet ökar. En ökad avdunstning kommer ge förändrat nederbördsmönster, vilket innebär att det kommer att regna mer och oftare med både ökad avrinning och ökade flöden samt fler extrema väderhändelser. I Hörby kommun förväntas regnmängderna öka framför allt under vintersäsongen. Det kommer bland annat att visa sig i fler och värre skyfall, längre perioder av lågintensivt regn, samt stora årstidsvariationer i nederbördsmängder.

Ökad nederbörd och ökad avrinning är särskilt problematiskt i den byggda miljön, framför allt i tätorter och byar med stor andel hårdgjord yta. När vatten inte naturligt kan infiltreras ner genom marken rinner vatten på markytan nedströms tills en lågpunkt nås eller ett instängt område. Det ökar risken för översvämningar och skador i den byggda miljön. Vidare kan även ökad nederbörd och ökad avrinning leda till överbelastade dagvattenledningarna och VA-system vilket i sin tur också ökar risken för översvämningar och skador i den byggda miljön. Ökad nederbörd och ökad avrinning kommer således ställa andra krav på hur vi bygger och underhåller byggnader framöver.

Det är inte bara den byggda miljön som kommer att påverkas. Ökad nederbörd och ökad avrinning kommer att påverka, mer eller mindre, alla samhällssektorer. Till exempel riskerar jordbruket påverkas negativt vid ökad nederbörd och/eller ökad avrinning om detta leder till att jordbruksmark förstörs eller minskade skördar. Vidare innebär en ökad avrinning, en ökad tillströmning av näringsämnen, ökad rörlighet hos föroreningar som idag ligger bundna och ökad risk för kontanimering av grundvatten. I sin tur ökar det risken för att de hamnar där det finns människor och växt- och djurliv som kan skadas.

Utmaningar och möjligheter kopplade till förändrade nederbördsmönster, ökad nederbörd och ökad avrinning.

Inför arbetet med översiktsplanen har både en *Skyfallskartering* och en *Skyfallsplan* tagits fram i Hörby tätort, lokala kärnor och byarna i omlandet för att få en uppfattning över vilka områden i den byggda miljön som kan drabbas av översvämning vid olika typer av regnscenarion. Skyfallskarteringen ger en indikation på var det kan uppstå höga flöden och vattensamlingar vid ett 100-års regn, sammanslaget höst- och sommarregn med klimatfaktor på 1,3. Skyfallsplanen utgår

ifrån skyfallskarteringen och identifierar områden där det antingen kan uppstå hög risk eller områden som kan behöva uppmärksammas ur översvämningssynpunkt. Dessa områden kallas riskområden respektive uppmärksamhetsområde. Det är viktigt att se båda underlagen utifrån ett sambandsperspektiv, där förändringar i den byggda miljön i ett område kan få antingen positiva eller negativa konsekvenser i ett annat område.

I Hörby kommun finns det flera områden med lågpunkter, som kan komma att översvämmas och har översvämmats till följd av kraftiga och/eller långvariga nederbördstillfällen, snabba väderväxlingar och höga vattenflöde. Speciellt längs med Hörbyån men även på andra ställen. Enligt framtaget skyfallsunderlag finns det centrala områden i Hörby tätort samt vissa områden i Östraby, Osbyholm och Ludvigsborg som är särskilt utsatta för översvämning. Vid ett 100-års regn ser situationen övergripande ut som följande inom de lokala kärnorna och Hörby tätort:

- Sammantaget ligger drygt nio procent av kommunens totala antal bostäder helt eller delvis inom riskområde för översvämning.
- Ett fåtal delsträckor på prioriterade vägar, E22 och riksväg 13, ligger inom riskområde. Särskilt utsatt är trafikplats Norrehe.
- Viss samhällsviktig infrastruktur riskerar att drabbas av marköversvämning.

Utifrån framtagen skyfallskartering har kommunen tagit hänsyn till skyfallssituationen i utpekade utbyggnadsområden och ger rekommendationer för vidare planläggning och exploatering. Främst avser rekommendationerna att utformningen av bebyggelsen anpassas för att minimera översvämningsriskerna. För befintliga områden kan det i stället bli aktuellt med olika typer av klimatanpassningsåtgärder. I planering av ny bebyggelse är det viktigt att utgå ifrån ett avrinningsperspektiv. Planering av ny bebyggelse uppströms i ett avrinningsområde kan avsevärt minska risken för översvämning nedströms samma avrinningsområde. Vidare kan det finns goda förutsättningar för att klimatanpassningsåtgärder kan skapa andra mervärden i samhället där anpassning krävs. I ett redan bebyggt område kan till exempel ytan för att hantera stora mängder vatten vid kraftigt regn vara begränsad. En lösning kan vara mångfunktionella ytor, platser som exempelvis är utformade för att tillfälligt kunna hantera stora mängder vatten, men som resten av tiden utnyttjas till annat som fotbollsplaner, parker och lekplatser.

Hörby tätort

I Hörby tätort finns risk för översvämning i den byggda miljön till följd av ökad nederbörd och ökad avrinning på flera ställen. Det finns två riskområden som är mer utmärkande än andra. Första riskområdet är stråket som passerar Nya torg, ner mot Storgatan. Andra riskområdet vid Vallmogatan uppstår på grund av att ett naturligt biflöde till Hörbyån leds in i kulvertar med otillräcklig kapacitet. Effekten av detta blir att vattnet leds på markytan och skapar lokala översvämningsproblem.

Ringsjöbygden
I Ringsjöbygden finns viss risk för översvämning i den byggda miljön till följd av ökad nederbörd och ökad avrinning. Vidare finns risk för översvämning längs Ringsjön vid höga vattennivåer.

Mellanbygden
I Mellanbygden finns viss risk för översvämning i den byggda miljön till följd av ökad nederbörd och ökad avrinning. Det gäller framför allt enskilda fastigheter i Satserup, Önneköp och Långaröd. Vidare finns det vissa risk- eller uppmärksamhetsområden kring Kvesarumsån i Södra Rörum och ett lågländ område vid Kyle mosse i Satserup.

Slättbygden
I Slättbygden finns risk för översvämning i den byggda miljön till följd av ökad nederbörd och ökad avrinning på flera ställen. Det gäller framför allt mindre områden i Korsholm, Västerstad och Askeröd. I Östraby finns enskilda fastigheter som ligger inom riskzonen för översvämning längs med väg 1105, det gäller en sträcka öster om kyrkan. Det är även ett lågstråk i öst-västlig riktning utmed befintligt åkerdike där mycket skyfallsvatten samlas. I Lyby finns det främst översvämningsrisker öster om kyrkan vid passagen till Hörbyvägen medan i Osbyholm är det vatten från åkermarken som riskerar att söka sig in i bebyggelsen längs Slåttervägen.

Utöver risker kopplade till den byggd miljön vad gäller ökad nederbörd och ökad avrinning förväntas bland annat jordbruket påverkas negativt i Hörby kommun. Kraftig avrinning kan orsaka erosion, där jorden och dess näringsämnen förs bort, vilket kan försämra jordbruksmark och påverka ekosystem. Ökad nederbörd behöver dock inte bara innebära risker utan ökad nederbörd kan också medföra goda möjligheter att samla och spara vatten till perioder med mindre nederbörd. Det gynnar bland annat livsmedelsförsörjningen i Hörby kommun.

3.3.3.5 Ökade flöden
Nya nederbördsmängder och nederbördmönster innebär att flöden i sjöar och vattendrag kommer att förändras. Vattendragen väntas få en längre period av låg tillrinning under sommaren och ökad tillrinning under vintern. Detta beror framför allt på mildare vintrar där en större del av nederbörden faller som regn istället för snö. Kraftiga vinterflöden kan skapa större översvämningsproblem än vad samma flöde skapar på våren eftersom marken under vintern kan vara vattenmättad eller tjälfrusen. Riktigt stora flöden kan leda till att vattendrag översvämmas och orsakar skador på den byggda miljön. Förändrade flöden och grundvattennivåer i förorenade mark- och vattenområden kan även innebära att rörligheten hos föroreningar ökar. Högre och mer fluktuerande grundvattennivåer medför att de flesta ämnen, inklusive giftiga ämnen, i större utsträckning följer med vattnets flöde. Föroreningar tränger då ner marken och transporteras via dagvattenledningar, ytvatten eller grundvatten ut i vattendrag, sjöar och hav.

Utmaningar och möjligheter kopplade till ökade flöden
Ökade flöden är särskilt problematiskt i vattendrag som rinner i eller i närheten av byggda miljöer. I Hörby tätort rinner Hörbyån rakt igenom tätorten. Hösten 2023 och vinter 2024 översvämmandes Hörbyån. Orsaken till dessa översvämningar skiljer sig något åt men en

avgörande del har varit en längre period av lågintensivt regn vilket gjort marken mättad. Den senare händelsen, vintern 2024, följdes dessutom av både kraftig snösmältning uppströms avrinningsområdet Hörbyån samtidigt som det i Hörby tätort regnade väldigt mycket under en kortare period. Vid händelsen 2024 uppmättes flödeshastigheten till mellan 27 – 30 m^3/s i Hörbyån vilket kan jämföras med ett medelflöde på 2 m^3/s. Båda översvämningshändelserna fick stor påverkan på den byggda miljön längs Hörbyån, särskilt händelsen vintern 2024 där flera fastigheter översvämmade och/eller fick materiella skador. Händelserna visar på att det redan nu finns ett behov av att arbeta både förebyggande och med beredskap för att skydda samhällsviktig infrastruktur och dämpa riskerna med översvämningarnas kostsamma konsekvenser. Invid ån finns på flera platser lågpunkter som vid tillräckligt höga flöden kommer att översvämmas. Längs med stora delar av Hörbyåns sträckning inne i Hörby tätort finns dock vegetationsytor som vid höga flöden kan dämpa konsekvenser och skador om ån översvämmas.

Vidare finns områden invid Östra Ringsjön som är låglänta och som riskerar att översvämmas vid höga flöden i tillrinnande vattendrag. Däribland Hörbyån och Kvesarumån. Inom Ringsjöbygden kan även höga flöden i Hannahillebäcken leda till översvämning.

3.3.3.6 Erosion, ras och skred

Erosion innebär att exempelvis vind, vatten eller gravitation drar med sig fina materialpartiklar från en plats. Erosion är en naturlig process, men kan påverkas av mänskliga aktiviteter. Ras innebär att sten- och jordmassor faller fritt, medan skred innebär att en sammanhängande jordmassa glider iväg. Förutsättningarna för ras och skred är platsberoende. Temperatur och nederbörd påverkar markens hållfasthet, men även lokala jordarter, terrängförutsättningar och exploatering har en inverkan. En framtida ökad nederbörd, höjda vattennivåer och högre vindhastigheter innebär även en högre erosionshastighet samt ökad risk för ras och skred. En ökad erosion inverkar på markens stabilitet och risken för ras och skred ökar.

Utmaningar och möjligheter kopplade till erosion, ras och skred

Enligt SGI:s databas för inträffade skred, ras och övriga jordrörelser har inga skred eller ras inträffat i Hörby kommun. Längs med vattendrag i kommunen förekommer erosionsbenägna jordarter, vilka kan innebära en risk för erosion. Inom kommunen finns även ett fåtal utpekade områden där förutsättning för ras och skred föreligger. Samtliga områden ligger utmed vattendrag. Ras- och skredrisken grundas i den branta lutningen invid åarna och den finkorniga jordarten längs Ringsjön. I dagsläget ser man inga större risker kopplade till dessa utpekade områden, men framtida eventuellt högre flöden i vattendrag kan förändra situationen. Genom att låta kantzonerna närmast vattendragen vara vegetationsbeklädda kan risken för ras, skred och erosion minska. Detta då växternas rotsystem har stor betydelse för markens stabilitet och vattenupptagningsförmåga.

Det finns även en risk att ökad nederbörd ökar yterosionen i kommunen vilket leder till att mer närsalter från jordbruket hamnar i vattendragen. Närsalter i vattendragen leder till övergödning, igenväxning och algblomning. Redan idag finns en övergödningsproblematik i Ringsjön och en ökad yterosion riskerar att förvärra situationen.

Det saknas en översiktlig stabilitetskartering avseende både finkorniga jordarter samt morän och grova jordar för Hörby kommun. För faktisk bestämning av markens stabilitet krävs normalt geotekniska och/eller geohydrologiska undersökningar.

Ställningstaganden för klimatpåverkan och klimatanpassning

- Hörby kommun ska för ökad robusthet arbeta med att klimatanpassa och minska klimatpåverkan i samhället och den egna organisationen.

3.4 Trender

En trend är en långsiktig förändring av något som händer i samhället. Ibland kan trender delas in i megatrender och trender. Megatrender är övergripande, i många fall globala krafter som påverkar samhället, både på kort och lång sikt. De har påverkan på invånare, företag, ekonomin, miljön och samhället i stort medan vi har begränsade möjligheter att påverkan dem. En trend är jämfört med en megatrend mer påverkbar, geografiskt avgränsad och påverkar delar av samhället. Megatrender och trender är resultatet av en rad olika faktorer, små som stora, sammanflätade eller enskilda.

De trender som finns i omvärlden har idag en allt större påverkan på den nationella, regionala och lokala nivån. Aldrig förr har omvärlden befunnit sig i en sådan snabb förändring som nu och det är därför desto svårare att veta vilka trender vi har framför oss och vilka effekter dem har i samhället. Genom att vara medvetna om de trender och de förutsättningar, möjligheter och utmaningar som förändringar i omvärlden medför står Hörby kommun bättre rustade för att öka kommunens beredskap och stärka dess förmåga att agera inför vad som händer i omvärlden. Nedan följer en redogörelse över några trender som kan identifieras i omvärlden idag.

3.4.1 Förändrad globalisering

Globaliseringen är en megatrend som sträcker sig långt tillbaka i tiden och som handlar om global sammankoppling och ömsesidigt beroende mellan länder och människor, vilket mynnar ut i en allt mer gemensam ekonomi, kultur och politik.

Globaliseringen ser annorlunda ut idag jämfört med för tio år sedan och präglas i allt högre grad av förskjutningar mellan världens stormakter och förutsättningar för det fria handelssystemet är mer oförutsägbara. Det sammanvävda handelssystemet har visat sig sårbart med pandemi och krig i närområdet. De sårbarheter som blottats i systemet, har medfört ett ökat behov av försörjningsberedskap och lokala ekonomier. I viss mån kan det få positiva effekter på klimatet samtidigt är utvecklingen problematisk för ett land som Sverige, vars välstånd varit beroende av öppen handel. Det påverkar även kommuner och regioners förmåga att leverera välfärd då en stor del av upphandlingar som kommuner och regioner gör är beroende av utrikeshandeln.

Samtidigt är världen mer sammankopplad än någonsin, där gränsöverskridande handel, teknisk utveckling och flöden av människor, kapital och information fortsätter att driva på globaliseringen.

3.4.2 Demografiska förändringar

Världens befolkning fortsätter att växa eftersom människor lever allt längre och blir äldre. Samtidigt föds det allt färre barn per kvinna i en majoritet av världens länder, vilket medför att befolkningstillväxten i världen långsamt avtar. I Sverige har befolkningstillväxten tidigare berott på invandring och barnafödande men på grund av en mer åtstramad migrationspolitik och lägre barnafödande förväntas även Sveriges befolkningstillväxt att avta.

Fortsatt urbanisering bidrar på många håll till en ojämn demografisk fördelning mellan städer och landsbygd. Främst är det i Sveriges gles- och landsbygdskommuner som andelen i yrkesverksam ålder minskar samtidigt som andelen 80+ ökar. Utvecklingen innebär att det kommer en ökad försörjningsbörda när fler ska försörjas framöver. I Sverige, såväl som i Hörby, är denna utveckling av en åldrande befolkning tydlig. Livslängden kommer även att öka, vilket kommer ställa nya krav på ett fungerande välfärdssystem och framför allt ett ökat behov av arbetskraft inom vård och omsorg. Samtidigt som behovet av arbetskraft ökar inom vården minskar behovet inom förskola och skola när antalet barn i de yngsta åldrarna minskar. Den demografiska utvecklingen innebär att utgifterna för välfärdstjänster inom vård- och omsorg kommer att öka kraftigt samt att det finns ett växande behov av arbetskraft och kompetens. Då städer fortsätter att växa och befolkningen på landsbygden är mer eller mindre konstant påverkar således även bostadsmarknaden och behovet av bostäder.

De demografiska förändringarna innebär både möjligheter och utmaningar för samhällsutvecklingen. En minskad befolkning kan på sikt vara gynnsamt för klimatet och miljön men den demografiska omställningen kommer ställa höga krav på kommunen.

3.4.3 Teknikutveckling

Den tekniska utvecklingen sker snabbare än någonsin. Nya innovationer, produkter och utveckling av befintlig teknik bidrar till ett ökat välstånd men förändrar också vårt sätt att leva. Dagens teknikutveckling sker bland annat inom områdena digitalisering och automatisering, artificiell intelligens (AI) samt bioteknik, materialutveckling och energiteknik. Den snabba förändringstakten inom dessa områden får avgörande konsekvenser för företag, organisationer och individer i hela världen.

Teknikutvecklingen kan leda till nya innovationer och effektivisering inom en rad olika samhällssektorer. Nya tekniska lösningar och digitalisering kan användas för att utveckla nya arbetssätt och sprida information eller för att möta ett förändrat klimat eller främja utveckling inom vården. Men teknikutvecklingen kan även leda till ökad sårbarhet när allt fler samhällsfunktioner och människors vardag är beroende av digitala tjänster och verktyg för att fungera. Nya tekniska lösningar kräver ofta stora mängder energi vilket förutsätter en stabil elförsörjning och gör samhället mer sårbart mot störningar i kraftöverföringen och kapacitetsbrister i elnätet. När den tekniska utvecklingen går allt snabbare ökar även risken för ett ökat digitalt utanförskap. Människor som saknar digital kompetens eller som av socioekonomiska faktorer saknar tillgång till teknik riskerar att hamna utanför i samhället. Därutöver kräver teknikutvecklingen att nya material och råvaror utvinns och att vi förbrukar mer av jordens resurser, vilket i sin tur driver på en ökad konsumtion. Ytterligare en utmaning är myndigheternas förmåga att reglera nya innovationer i teknikutvecklingens accelererande fart.

Konsekvenserna av teknikutvecklingen kommer med största sannolikhet att medföra stora förändringar i samhället och påverka vår vardag på ett betydande sätt.

3.4.4 Förändrat säkerhetsläge

Under de senaste åren har Europas och Sveriges säkerhetsläge förändrats och försämrats. Rysslands anfallskrig mot Ukraina har lett till ett skifte inom försvars- och säkerhetsområdet, vilket har fått en rad omedelbara effekter. Bland annat ett förnyat och fördjupat fokus på säkerhet, både militärt och digitalt, samt ökat fokus på självhushållning och lokal produktion. Det har blivit allt viktigare att kartlägga vilka åtgärder som är nödvändiga på försvarsområdet och vad som krävs för att bygga ett robust samhälle och möta olika typer av hot och störningar.

Andra faktorer som bidrar till det försämrade säkerhetsläget i Sverige är den ökande gängkriminaliteten, grova organiserade brottsligheten och den våldsbejakande extremismen. Kriminella och extremister utmanar polisens våldsmonopol genom sprängningar, skjutningar och attentatshot som skapar skräck och oro i befolkningen.

Ställningstaganden för trender

- Hörby kommun ska i det långsiktiga arbetet bevaka trender i omvärlden på sektor- och avdelningsnivå.



3.5 Mellankommunala frågor

Kommuner och regioner är alltmer beroende av varandra, bland annat när det gäller frågor som rör arbetsmarknad, miljö, energi, kommunikationer, handel och bostadsförsörjning. Frågor som tidigare var av mer lokal karaktär kan idag även vara regionala och mellankommunala men också mellanregionala. Det finns ett flertal strukturer som sträcker sig över kommungränser, konstruerade som naturliga. Transport, natur och teknisk infrastruktur är bara några av dessa strukturer. Bland människor ökar rörligheten på arbetsmarknaden, då allt fler pendlar från en kommun till en annan för att studera eller jobba. Samtidigt ser vi att det finns många frågor relaterat till att uppnå miljömål, på nationell såväl som internationell nivå, som kräver ett gemensamt krafttag. Allt sammantaget är därför vikten av regional och mellanregional planering samt mellankommunala samarbeten stor. Hörby kommun har identifierat ett flertal mellankommunala frågor av särskild betydelse.

3.5.1 Näringsliv

Samarbete är en viktig del i att utveckla ett blomstrande näringsliv. Höjd servicekvalitet, kunskapsgenerering och ökad effektivitet är bara några av fördelarna med ett mellankommunalt samarbete. Hörby kommun samverkar i flera mellankommunala forum för att tillskapa ett attraktivt klimat för näringslivet. Skåne Nordost med tillhörande näringslivsnätverk är ett av dessa forum som Hörby ingår i. Utöver detta drivs kommunens näringslivsutveckling också genom några medlemsägda organisationer. Tilläggningsvis har Hörby kommun, likt många av grannkommunerna, flera natur- och kulturtillgångar som lockar besökare till kommunerna. En viktig förutsättning för att utveckla besöksnäringen är samarbete över kommungränserna. Hörby kommun samarbetar bland annat med grannkommunerna Eslöv och Höör samt med företagarföreningen MittSkåne under namnet Visit MittSkåne, för att utveckla och sprida information om besöksnäringen i området. Mer information om samarbetet finns på Visit MittSkånes hemsida visitmittskane.se

Hörby kommun ingår även i besöks- och destinationssamverkan inom Skåne Nordost.

3.5.2 Naturmiljö

Hörby kommun berörs av flera rekreationsområden samt värdefulla och skyddade naturområden som sträcker sig över kommungränserna. För att säkerställa dessa samt verka för en fungerande grönstruktur krävs samarbete med flera av grannkommunerna. Att gemensamt arbeta över kommungränser och binda samman flera värdefulla naturområden bidrar till att främja en sammanhängande grön infrastruktur i Skåne. Detta stärker de kopplingar och spridningskorridorer i vårt landskap som är viktiga för flora och fauna. Att värna om dessa gröna samband bidrar även till att höja livskvalitén för människor och främjar ekosystemtjänster och biologisk mångfald.

3.5.3 Vattenmiljö

Landskapets form påverkar var och hur vatten rinner. En höjd rygg i landskapet delar flödet från regn och smältvatten åt olika håll tills vattnet når en recipient såsom ett större vattendrag, sjö eller hav. Dessa höjdryggar kallas för vattendelare. Vattendelarna i landskapet bildar avrinningsområden. Ett avrinningsområde definieras som det område, både markyta och vattenyta, som samlar upp all den nederbörd som rinner till en viss recipient. Hörby kommun ingår i tre stora avrinningsområden vilka förser Östersjön, Kattegatt och Öresund med vatten. För att förbättra vattenkvaliteten behöver kommunerna i Skåne, andra myndigheter, markägare, intresseorganisationer och andra aktörer samverka. Av särskilt intresse är uppströmsarbete. Ringsjöns, Kävlingeåns, Österlens och Helgeåns vattenråd är mellankommunala organisationer som är verksamma i Hörby kommun.

3.5.4 Friluftsliv och rekreation

Hörby har flera områden och leder för friluftsliv och rekreation. Frostavallen-Ringsjön-Fulltofta är ett sammanhängande friluftsområde som sträcker sig mellan Hörby, Höör och Eslöv. Området är ett av Hörbys populära besöksmål och är utpekat som ett friluftslivsområde av regional betydelse. Hörby delar också flera bullerfria områden med grannkommunerna. Att samarbeta och värna om dessa frilufts- och bullerfriaområden är väsentligt för att fortsättningsvis främja friluftslivet.

Två av Skåneledens delsträckor, Nord till sydleden och Ås till åsleden passerar genom Hörby kommun och vidare in i Höörs, Kristianstads och Tomelillas kommuner. Totalt omfattar nätverket över 100 mil av sammanhängande vandringsleder och berör många av Skånes kommuner. Tillsammans med Höörs och Eslövs kommuner finns möjlighet att skapa en sammanhängande vandringsled längs Ringsjön och Fulltofta för att öka tillgängligheten till områdena. Hörby kommun berörs tillsammans med flertalet andra skånska kommuner av planeringen av två regionala cykelleder med sträckningarna Malmö – Kristianstad samt Båstad – Ystad. I Hörby kommun finns en ridled med koppling vidare till bland annat Hässleholms och Perstorps kommuner.

3.5.5 Transportinfrastruktur och transportsystem

Planeringen av transportinfrastrukturen och transportsystemet är ytterlitgare en gemensam planeringsfråga. Mellankommunala frågor för transportinfrastruktur och transportsystem berör områden som vägar, kollektivtrafik, gång- och cykelvägar samt flygtrafik.

3.5.5.1 Vägar

Hörby kommun har ingen järnväg i bruk, vilket gör att kommunen är mer beroende av vägar för framkomliga kommunikationer. Frågor av mellankommunal betydelse som berör Hörby kommun tillsammans med ett flertal andra kommuner i Skåne är utveckling av E22 och riksväg 13 samt på sikt en eventuell omläggning av riksväg 23.

3.5.5.2 Kollektivtrafik

För att knyta samman arbetsmarknaden och de regionala kärnorna är det mellankommunala arbetet avseende kollektivtrafik viktigt för såväl Skånes utveckling som för de enskilda kommunerna. En god kollektivtrafik med god trafikering är nödvändigt för att möjliggöra för människor att resa hållbart och koppla samman viktiga orter och stråk. Särskilt viktig är stråken Hörby – Lund/Malmö, Hörby – Kristianstad, Hörby – Höör samt Hörby – Ystad via Sjöbo.

Hörby har många utpendlande invånare, inklusive gymnasieelever då Hörby inte har någon gymnasieskola. I vissa mindre orter som ombesörjs med närtrafik eller regionbuss behöver invånarna pendla omväga via Hörby tätort för att senare ta sig vidare. Önskemål finns om förbättrade och smidigare kommunikationer från de lokala kärnorna direkt till grannkommunerna. Tidigare gick även en gymnasiebusstur mellan Östraby-Löberöd-Eslöv som numera är nedlagd men sträckan är fortsättningsvis en viktig koppling mellan kommunerna, särskilt för gymnasieungdomarna. Samarbete med grannkommunerna behövs för att förbättra tillgängligheten på landsbygden.

3.5.5.3 Gång- och cykelvägar

Tillsammans med Höörs och Eslövs kommuner finns möjlighet att skapa ett sammanhängande stråk av gång- och cykelvägar runt Ringsjön. I den regionala cykelvägsplanen, Cykelvägsplan för Skåne 2018 – 2029, ingår objektet Fulltofta-Hörby med syfte att koppla samman gång- och cykelvägsnäten, vilket skulle möjliggöra för boende i Ludvigsborg att via gång- och cykelvägar ta sig till de närliggande tätorterna.

Tillsammans med Höörs och Kristianstads kommuner finns möjlighet att skapa en sammanhängande cykelväg längs banvallen över Linderödsåsen med en sammanhängande sträckning från Kristianstad i nordost till Snogeröd i sydväst.

Tillsammans med Sjöbo kommun finns möjlighet att från Hörby kommun knyta gång- och cykelvägsnätet söderut mot Sjöbo. Syftet är främst att knyta samman olika turistleder men även att underlätta för arbetspendling inom och till arbetsmarknader utanför kommunen.

3.5.5.4 Flygtrafik

Hörby kommun berörs av influensområde för Sebbarps flygfält. Flygfältet är beläget alldeles intill kommungränsen i Eslövs kommun, men stora delar av dess influensområde berör Hörby kommun.

3.5.6 Teknisk infrastruktur

Inom teknisk infrastruktur finns det flera mellankommunala beröringspunkter. På senaste tiden har särskilt energifrågorna hamnat i fokus, men det finns flera andra områden som behöver ett gemensamt krafttag. I Hörby är energi, digital infrastruktur, vatten och avlopp samt avfall, frågor av mellankommunal karaktär.

3.5.6.1 Energidistribution
Transmissionsnätet löper genom hela Sverige och kopplar även ihop Sveriges elnät med andra länders elnät. Svenska kraftnät arbetar sedan en tid tillbaka med en långsiktig utvecklingsplan för transmission- och regionnäten för el i Skåne län. En viktig fråga för att kunna säkerställa framtidens förstärkningar i transmissionsnätet är markåtkomst. Det gäller såväl inom en kommun som över en eller fler kommungränser.

3.5.6.2 Energiproduktion
Sveriges elbehov förväntas öka kraftigt framöver. För att tillgodose den ökade efterfrågan behöver Sverige såväl som Skåne öka sin elproduktion, arbeta med energieffektivisering och energilager. Mellankommunal samverkan och dialog är viktigt i samband med planering och etableringar av nya anläggningar såsom vindkraftverk och solcellsanläggningar för ökad elproduktion och energilager.

3.5.6.3 Digital infrastruktur
Tillgången till stabil uppkoppling är för många en viktig faktor för lokalisering av verksamhet eller val av bostadsort. Det är angeläget med samverkan mellan kommuner för att uppnå den kvalitet, kapacitet och driftsäkerhet på bredband som företag och privatpersoner efterfrågar. Region Skånes roll är att samordna insatserna i regionens kommuner. Hörby kommun arbetar aktivt för en utbyggnad av bredbandsnätet i samarbete med övriga kommuner, regionen samt andra aktörer på marknaden.

3.5.6.4 MERAB – Mellanskånes Renhållningsaktiebolag
MERAB är ett regionalt avfalls- och återvinningsföretag som ägs av kommunerna Eslöv, Hörby och Höör. MERAB svarar för driften av sex återvinningscentraler och ansvarar för insamling av hushållsavfall i de tre kommunerna.

Från och med 1 januari 2024 övergår insamlingsansvaret även för förpackningar till kommunerna, vilket MERAB i egenskap av renhållningsansvarigt bolag kommer att ta hand om.

3.5.7 Förskola och skola
Kommunen har fortfarande helhetsansvaret över skolan men i och med det fria skolvalet har det blivit allt vanligare att elever pendlar över kommungränsen för sin utbildning. I en kommuntät region som Skåne börjar därigenom frågor inom skolor och utbildning bli alltmer gemensamma angelägenheter. I Hörby kommun sker det redan ett visst utbyte av förskole- och grundskoleelever mellan grannkommunerna, framför allt i anslutning till kommungränserna.

Hörby kommun har heller ingen gymnasieskola, undantaget en fristående gynmasieskola med yrkesprogram och introduktionsprogram. Kommunens ungdomar går därför i gymnasieskolor i andra kommuner, bland annat i Lund, Eslöv, Malmö och Kristianstad.

3.5.8 Omsorg

Tillgänglighet till viktiga samhällsfunktioner ses som ett mellankommunalt intresse. Samarbeten och samverkan med grannkommunerna kan inledas för ett flexibelt utnyttjande av resurser. Det kan till exempel vara specialresurser inom äldrevården eller samverkan kring hemtjänst i närheten av kommungränserna.

3.5.9 Geoinfo Mittskåne

Geoinfo Mittskåne är ett samarbete mellan Hörby kommun och Höörs kommun inom området kartor, GIS och mätning. Geoinfo Mittskånes uppdrag är att tillgodose kommunerna med grundläggande geografiska data.

3.5.10 Materialförsörjning

En hållbar materialförsörjning är viktigt för att säkra framtida byggresurser, som består av utvunnet grus- och bergmaterial. I mån om att minimera klimatpåverkan och samtidigt möjliggöra utbyggnationer krävs en närmare samordning av materialförsörjning- och masshanteringsfrågan. Samarbete och samverkan med grannkommunerna kan därför inledas för att bejaka behov av och möjlighet till ballastproduktion samt kan samverkan ske för att utveckla arbetet med hållbar masshantering.

Ställningstaganden för Mellankommunala frågor

- Hörby kommun ska samverka med kommuner, myndigheter och andra aktörer kring mellankommunala frågor för en hållbar samhällsutveckling.

3.6 Demografisk utveckling

Hörby kommuns demografi förändras över tid. Barn föds, invånare dör, hushåll flyttar in och andra flyttar ut. En del hushåll splittras och nya hushåll bildas. Det är genom dess förändringar som såväl folkmängden som befolkningens sammansättning förändras. Både folkmängd och den demografiska utvecklingen påverkar behovet av bostäder, omsorg och skola. Till exempel kan ett högre antal äldre leda till ett högre behov av särskilda boenden och andra äldreomsorgsinsatser, samtidigt som minskade barnantal kan påverka platsbehovet inom förskola och skola. Även kommunens ekonomi påverkas av folkmängden och den demografiska utvecklingen. Bedömning av den demografiska utvecklingen utgår från olika prognoser med dessa kan svänga fort och förändras från år och till år. Därför presenteras den demografiska utvecklingen istället utifrån övergripande mönster snarare än exakta siffror.

Skånes befolkningsprognos 2023–2032 visar på att regionens folkmängd kommer att öka från år 2022s nivåer från 1,4 miljoner och passera 1,5 miljoner under år 2031. Det är i Skånes sydvästra regiondel som den största ökningen av befolkningskoncentrationer förväntas ske. Nordöstra Skåne, som Hörby är en del av, kommer ändå att ha en positiv befolkningsökning, främst till följd av inflyttning från utlandet. För regionen som helhet indikerar Skånes befolkningsprognos en markant ökning i åldersgruppen 80 år och äldre. Barn i grundskoleåldern förväntas att på lång sikt minska även om en viss ökning kommer ske inom de närmsta åren. Siffrorna kring antalet yngre barn har dock sina osäkerheter, då de baseras på antaganden kring framtida barnafödandet.

Hörby kommun tar fram befolkningsprognoser och olika behovsprognoser för att följa både folkmängden och den demografisk utvecklingen. Under 2022 och 2024 tog Hörby kommun fram två olika befolkningsprognoser, en byggbaserad prognos och en trendbaserad prognos. Oavsett val av prognosmodell för perioderna 2022–2035 och 2024–2040 kommer befolkningen i Hörby kommun att öka. Hur stor denna ökning blir beror framför allt på inflyttningen.

Prognoserna ska ses som två möjliga scenarion för hur befolkningsutvecklingen kan komma att se ut år 2035 och 2040. I den trendbaserade prognosen baseras kommunens inflyttning på en tidsserieanalys, det vill säga hur den historiska inflyttningen sett ut. I den byggbaserade prognosen baseras inflyttningen istället på kommunens planberedskap och ett antagande om tillkommande bygglov utanför detaljplanelagt område.

Enligt prognosperiod 2022–2035 kommer befolkningen att öka med 4,5 procent enligt den trendbaserade prognosen och 12, 8 procent enligt den byggbaserade prognosen. I antal invånare innebär detta en differens på cirka 1 300 invånare.

Enligt prognosperiod 2024–2040 kommer befolkningen att öka med 0,04 procent enligt den trendbaserade prognosen och 11, 6 procent enligt den byggbaserade prognosen. I antal invånare innebär detta en differens på cirka 2000 (1 985) invånare.

Oavsett val av prognosperioder och prognosmodell kommer åldersgruppen 80 år och äldre markant att öka i antal. Samtidigt syns för båda prognosperioderna och den byggbaserade prognosmodellen att befolkningen ökar när kommunen bygger nya bostäder.

Ställningstaganden för demografisk utveckling

- Hörby kommun ska följa den demografiska utvecklingen i kommunen och årligen ta fram befolkningsprognoser och vid behov olika behovsprognoser och flyttstudier.

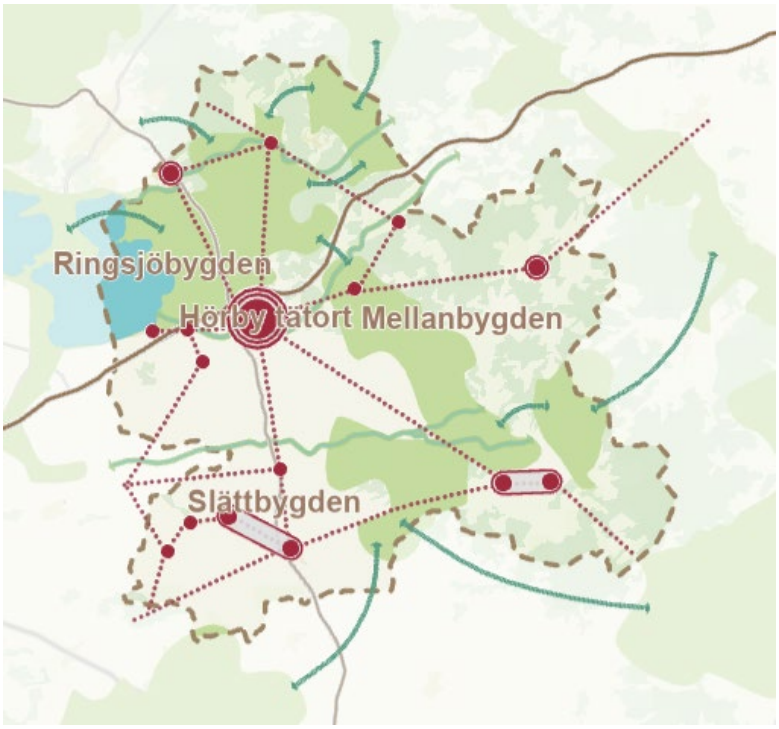
- Hörby kommun ska följa den demografiska utvecklingen i kommunen och årligen ta fram befolknings- och behovsprognoser för att säkerställa tillgången till bostäder samt Vård och Omsorg.

4. Utvecklingsstrategi – Lokal flerkärnighet

Utvecklingsstrategin *Lokal flerkärnighet* beskriver var och hur Hörby kommun ska fortsätta utvecklas. Syftet är att uppnå den politiska visionen *Det rediga samhället* men även bidra till genomförandet av regionala planer och strategier. *Lokal flerkärnighet* ska också bidra till ett effektivt utnyttjande av mark och resurser.

Utvecklingsstrategin består av tre samverkande strukturer; bebyggelse, grön infrastruktur och transportinfrastruktur. För ett hållbart samhällsbyggande behöver planeringen av bostäder, verksamheter och service ske i sampel med planering av transportinfrastruktur, teknisk infrastruktur och grön infrastruktur. Dessa strukturer har även en stor betydelse för vilken tillväxt och livskvalitet som skapas i Hörby kommun. Det är också nödvändigt för att minska klimatpåverkan och bromsa förlust av biologisk mångfald vilken är en förutsättning för upprätthållandet av för människan livsviktiga ekosystemtjänster.

Utvecklingsstrategin *Lokal flerkärnighet* utmärker sig med Hörby tätort som tillväxtmotor, fyra lokala kärnor samt nio mindre byar, vilka binds samman av ett finmaskigt nät av vägar i ett fantastiskt naturlandskap. Den lokala flerkärniga strukturen med sina korta avstånd och närhet mellan tätort och landsbygd, och ett fantastiskt natur- och kulturlandskap som stark identitetsbärare, är en stor styrka för Hörby kommun och grunden för den framtida utvecklingen.



Figur 9. Hörby kommuns utvecklingsstrategi.

Utvecklingsstrategin sätter ramarna för att skapa en funktionell och hållbar bebyggelseutveckling. I sig innebär det att bebyggelse lokaliseras utifrån principen att det ska vara nära mellan bostad, arbete, service, rekreation och att utveckling sker i kollektivtrafiknära lägen. Det ska även vara möjligt att kunna nyttja befintlig infrastruktur samt att områdena blir en naturlig fortsättning på befintlig bebyggelse. Samtidigt behöver nybyggnation ta hänsyn till omgivande bebyggelses gestaltning, där småskalighet utgör en del av Hörby kommuns identitet.

För att Hörby kommun ska kunna fortsätta utvecklas krävs en stark ekonomi, så att både kort- och långsiktiga investeringar i infrastruktur såsom vatten och spill, vägar, fastigheter, samhällsservice och långsiktigt skyddande av natur- och kulturområden kan genomföras. För ett fungerande samhälle behövs också investeringar och samordning i frågor om bibehållande av samhällsservicenivån, stärkt civilsamhälle, digitalisering och energiförsörjning.

För att kommunens resurser ska kunna användas effektivt och svara mot kommuninvånarnas behov såväl nu som långsiktigt krävs inte bara en gemensam inriktning, utan också samordning och samverkan mellan och inom de kommunala verksamheterna liksom med andra kommuner, myndigheter och andra aktörer.

För att Hörby kommun ska kunna styra samhällsutvecklingen i önskad riktning behövs också en organisation som arbetar proaktivt. En organisation som vågar. Vågar vara lösningsorienterad och som har en vilja att våga testa nytt, använda och utveckla nya typer av samarbetsformer med olika parter som bland annat civilsamhället, näringsliv och forskning.

4.1 Bebyggelse

Hörby tätort som lokal tillväxtmotor har tillsammans med kommunens fyra lokala kärnor och de nio mindre byarna i omlandet en central betydelse för Hörby kommuns framtida utveckling. Den flerkärniga strukturen innebär en växelvis interaktion där varje ort har sina styrkor och roller samtidigt som de är beroende av varandra. Den flerkärniga strukturen skapar också fördelaktiga förutsättningar att enkelt kunna förflytta sig mellan olika målpunkter i vardagen såsom arbetsplatser, förskola och skola samt fritidsaktiviteter.

Hörby tätort utgör en lokal tillväxtmotor i Hörby kommun. Med sitt strategiska läge mitt i Skåne vid både riksväg 13 och E22 är det nära till regionens tillväxtmotorer som Lund, Malmö och Kristianstad – Hässleholm. Det finns också effektiva förbindelser till andra närliggande lokala tillväxtmotorer som exempelvis Höör, Eslöv och Sjöbo. Hörby tätort har alla förutsättningar för att vara en drivande och attraktiv tillväxtmotor för hela kommunen med hög servicenivå och attraktiva livsmiljöer med en kombination av bostäder, näringsliv, grönområden och olika typer av arbetsplatser.

Hörby kommuns fyra lokala kärnor: Östraby – Västerstad, Ludvigsborg, Önneköp – Långaröd och Killhult är viktiga servicenoder ute på landsbygden. De kompletterar det serviceutbud och de funktioner som finns i Hörby tätort och som det finns ett behov av att ha nära hemmet. Tillgängligheten till god lokal service såsom förskola och skola, dagligvaruaffär och goda kollektiva förbindelser är några av de viktigaste funktionerna för att skapa en levande landsbygd med goda möjligheter att både bo och verka i. För att kunna definieras som lokal kärna bedömer Hörby kommun att en enskild eller två närliggande byar behöver uppfylla två av funktionerna: förskola eller skola, dagligvaruaffär eller regionbusstrafik.

Hörby kommun har nio större byar: Ringsjöstrand, Osbyholm, Lyby, Södra Rörum, Satserup, Äspinge, Korsholm – Norra Västerstad, Askeröd och Dala. Byarna har en viktig roll som mötesplats för de boende utanför de lokala kärnorna och Hörby tätort. De är också populära lokala och regionala besöksmål med stor utvecklingspotential då natur- och kulturlandskapet är en av Hörby kommuns främsta attraktionsfaktorer. För att definieras som by i omlandet bedömer Hörby kommun att en skild by behöver ligga utmed utpekade strategiskt viktiga vägar i kommunen samt bidra till att binda ihop Hörby tätort och de lokala kärnorna.

Ställningstaganden för bebyggelse

- Hörby kommun ska för ett effektivt markutnyttjande och god hushållning prioritera bebyggelseutveckling till följande geografiska områden
    1. Hörby tätort
    2. De lokala kärnorna (Östraby – Västerstad, Ludvigsborg, Önneköp – Långaröd och Killhult)
    3. Byarna i omlandet (Ringsjöstrand, Osbyholm, Lyby, Södra Rörum, Satserup, Äspinge, Korsholm – Norra Västerstad, Askeröd och Dala).

4.2 Grön infrastruktur

En av Hörby kommuns främsta attraktionsfaktorer är det fantastiska naturlandskapet. I Hörby kommun är naturen aldrig långt borta för kommunens medborgare, varken i tätorten eller på landsbygden. All natur, från finparker och villaträdgårdar till den mer vilda naturen samt sjöar och vattendrag ingår i vad som kallas en grön infrastruktur.

Grön infrastruktur är ett nätverk av natur och vatten som binder ihop landskapet och bidrar till hållbara, välmående och fungerande livsmiljöer för växter, djur och människor. En välfungerande grön infrastruktur och rik biologisk mångfald ligger till grund för ekosystemens förmåga att tillhandahålla olika tjänster. Alltifrån rening av luft och vatten, pollinering och natur för upplevelser samt produktion av livsmedel är så kallade ekosystemtjänster. Att förvalta, utveckla och binda

samman viktiga naturmiljöer och gröna ytor är därför en central del i att skapa en välfungerande grön infrastruktur, så att insekter, djur och växtlighet kan sprida sig och upprätthålla dessa livsviktiga ekosystemtjänster.

Hörbys landskapskaraktärer är ett strukturbildande element för kommunens gröna infrastruktur och utgörs av: *Hörby tätort*, *Slättbygd, Mellanbygd och Ringsjöbygd*. Utifrån landskapskaraktärerna finns en variation av naturtyper i form av barrskog, odlingslandskap, ädellövskog samt sjöar och våtmarker. Hörby har en god tillgång på områden som berikar naturlivet i mittersta Skåne, med alltifrån Fulltofta och Södra Rörum i norr till Fjällmossen och Sniberup i söder. I sin helhet utgör Hörbys natur varierande livsmiljöer för insekter, växter och djur och även oskyddade områden hyser potentiellt viktiga värden för biologisk mångfald.

Naturmiljöerna, stora som små, binds samman via länkar i ett grönt nätverk och bryggar över till grannkommunerna på flera ställen. Samtidigt finns det ett antal barriärer i landskapet som förhindrar eller begränsar insekters, djurs och växters spridningsmöjligheter. Ett fragmenterat landskap till följd av bebyggelse, vägar, utdikade marker och ett utbrett jordbruk är exempel på begränsande eller förhindrande faktorer för kommunens grönstruktur.

Genom god planering kan förutsättningar skapas för välfungerande ekosystem på land och i vatten. Med hjälp av grön infrastrukturplanering är det möjligt att skapa ett nätverk av natur och gröna områden. Genom gröna nätverk och korridorer förbättras robustheten i samhället och ekosystemtjänster kan säkerställas för framtidens Hörby.

Ställningstaganden för grön infrastruktur

- Hörby kommun ska verka för en grön infrastruktur som upprätthåller livsviktiga ekosystemtjänster och som bidrar till en god folkhälsa genom att
    - förstärka och binda samman utpekade gröna stråk och utpekade större sammanhängande grönområden.
    - bevara biologisk mångfald.
    - värna och öka tillgängligheten till grönområden och det omkringliggande landskapet.

4.3 Transportinfrastruktur

Hörbys inriktning för transportinfrastrukturen och transportsystemet utgör viktiga länkar för att binda samman kommunens flerkärniga struktur och knyter an Hörby till resterande Skåne och Sverige. En genomtänkt och välfungerande transportinfrastruktur skapar förutsättningar för ökad transporteffektivitet. Ökad transporteffektivitet kan ske antigen genom att fler transporter sker med resurseffektiva transportslag såsom kollektivtrafik samt gång och cykel eller att transporter

ersätts, kortas eller undviks (särskilt sådana transporter som är energi- och resursintensiva). Förändringar i arbetssätt (bland annat resfria möten och hemarbete), konsumtionsval och samplanering av bostäder och arbetsplatser är ytterligare faktorer som kan öka transporteffektiviteten. Hörbys framtida utveckling syftar till att möjliggöra just detta – ett transporteffektivt och tillgängligt system.

Hörby kommun och Hörby tätort har ett strategiskt läge mitt i Skåne och binds ihop med tillväxtmotorerna Malmö, Lund och Kristianstad genom E22 i väst - östlig riktning. E22 är ett infrastrukturstråk av stor regional, nationell och internationell betydelse och en viktig livsnerv för långväga gods- och persontransporter. Viktiga större orter som Hässleholm, Höör, Sjöbo och Ystad knyts an genom riksväg 13 i nord – sydlig riktning. Detta är ett infrastrukturstråk av stor regional och nationell betydelse och fyller en viktig funktion för regionala kollektivtrafikförbindelser, såväl som för person- och godstransporter. Slutligen är infrastrukturstråk av stor lokal betydelse det vägnät som binder ihop Hörby tätort med de lokala kärnorna och byarna i omlandet. Dessa stråk är bärande för medborgarnas tillgänglighet till vardagens centrala målpunkter och är en väsentlig del i att hålla landsbygden levande. Riksväg 13 och E22 utgör tillsammans med det mindre finmaskiga vägnätet stommen i Hörby kommuns transportinfrastruktur och binder även ihop kommunen med grannkommunerna Höör, Eslöv, Kristianstad, Tomelilla och Sjöbo.

Hörby kommuns strategiska läge mitt i Skåne tillsammans med en välutvecklad transportinfrastruktur ger kommunens medborgare, företag och besökare tillgång till ett brett utbud av arbetstillfällen, boendemiljöer, utbildningsmöjligheter, naturupplevelser och fritidsaktiviteter inom nära avstånd. Samtidigt utgör transportinfrastrukturen fysiska hinder då människor och djur hindras från att röra sig fritt i skog och mark. Även spridningsvägar för biologisk mångfald kan påverkas negativt liksom en ökad dödlig risk för djur som vill korsa vägbanor.

Transportinfrastruktur är en central utvecklingsfråga vad gäller både en kommuns attraktivitet och konkurrenskraft men den är även viktig för en hållbar samhällsutveckling.

Ställningstaganden för transportinfrastruktur

- Hörby kommun ska verka för att transportinfrastrukturen i Hörby kommun bidrar till ett transporteffektivt samhälle.

5. Riksintressen

Riksintressen avser geografiska områden som har pekats ut för att de har sådana speciella värden eller förutsättningar att de bedöms vara betydelsefulla för hela Sverige. De innehåller nationellt viktiga värden och kvalitéer och ska bevaras så att inte värdena påtagligt skadas, och de ska skyddas från åtgärder som kan komma i konflikt med det samhällsintresse som legat till grund för riksintresseförklaringen. Det innebär att det är utpekade värden som utgör ett riksintresse, inte dess geografiska avgränsning. Det innebär att även åtgärder utanför ett område utpekat som riksintresse kan påverka riksintressevärdena negativt. Områden för riksintresse regleras i 3–4 kap. *Miljöbalken (1998:808).*

Att ett område är redovisat som riksintresse innebär inte ett ovillkorligt skydd eller en direkt rätt att använda det för det ändamål som det redovisats för. Ett område eller delar av ett område kan bedömas vara av riksintresse för mer än ett ändamål. För ett antal områden beskrivna i 4 kap. *Miljöbalken (1998:808)* finns regler om hur man bedömer exploateringsföretag eller andra ingrepp. Dessa områden är av riksintresse i sin helhet med hänsyn till de natur- och kulturvärden som finns där. Till dessa områden tillhör bland annat Natura 2000-områdena.

5.1 Riksintressen i Hörby kommun

I Hörby kommun finns totalt 20 områden av riksintresse; fem för naturvård, ett för friluftsliv, två för kulturmiljövård, ett för yrkesfiske i inlandsvatten, ett för värdefulla ämnen och mineraler, ett för väg och framtida vägnät samt två för totalförsvaret samt sju Natura 2000-områden. Totalt överlappar 19 riksintresseområden i Hörby kommun med ett annat riksintresseområde, det gäller såväl stora som mindre områden. Flera av riksintresseområden överlappar med mer än ett riksintresseområde. Dessa riksintresseområden finns i kommunens nordvästra delar kring Fulltofta. Överlappande riksintressen och dess påverkan redogörs för under respektive riksintressebeskrivning.

5.2 Riksintresse för Naturvård

I Hörby finns fem riksintressen för naturvård N34 Fulltofta, N57 Kvarnberga – Härröd – Östra Sallerup – Gummarp – Sniberup, N58 Fjällmossen, N66 Verkaån med dalgång och N84 Borstbäcken – Skartofta ängar – Torpaklint – Helvetesgraven – Frualid.

5.2.1 N34 Fulltofta, Odlingslandskap på Linderödsåsen (cirka 5 000 hektar)

Området består av totalt nio delområden var av fyra ligger inom Hörby kommun. Områdets huvuddrag är de representativa odlingslandskapen i skogs- och mellanbygd vilka visar på godslandskap, småskaligt och äldre odlingslandskap.

Delområde f – Fulltofta
Odlingslandskap vid Häggenäs och Fulltofta. Hagmarker med gamla ekar och stengärdsgårdar vittnar om äldre kulturlandskap.

Delområde g – Södra Rörum
Odlingslandskap med olika hagmarkstyper med värdefull flora.

Delområde h – Hagstad och Fundersed
Varierande odlingslandskap med små åkermarker, olika hagmarkstyper omväxlande med små skogsområden av olika typer såsom ek, bok, fuktlövskogar och planterade barrskogar.

Delområde i – Lyby
Stubbskottängarna (Stubbskottäng är en sammanfattande benämning på flera olika äldre hävdformer, vilka alla innebär att träd och buskar periodvis skärs ned till basen) vid Lyby är de belägna på mycket näringsrik mark och det finaste exemplet inom länet på en välbevarad rest av denna ålderdomliga naturtyp. I trädskiktet ingår ask, alm, lind, ek, björk och hassel. Många av träden är flerstammiga och bär spår av tidigare beskärning. Floran är mycket artrik med arter som skånsk nunneört, underviol, aklejruta och blåsippa. Västra delen är kraftigt igenvuxen medan den östra till stor del är öppen. Genom området löper en kraftledningsgata, där stubbskottängens träd och buskar föryngrats genom regelbunden nedhuggning.

5.2.1.1 Förutsättning för bevarande
För att kunna bevara riksintressevärdena inom område N34 krävs ett fortsatt jordbruk med åkerbruk, naturvårdsinriktad betesdrift och skötsel av landskapselement samt restaurering av igenvuxna naturbetesmarker. Områdets värden kan påverkas negativt av: minskad eller upphörd jordbruks/betesdrift, skogsplantering av jordbruksmark, energiskogsodling, igenväxning, spridning av gifter eller gödselmedel, bebyggelse, nydikning, täkt, luftledningar och vägdragningar.

5.2.1.2 Överlappande riksintressen

Delområde f – Fulltofta
Riksintresseområde N 34 - delområde Fulltofta överlappar med riksintresseområden för Friluftsliv - FM 06 Frostavallen, Kommunikation - E22, Kulturmiljövård M:67 och Yrkesfiske i inlandsvatten RI YF 8, Natura 2000 området Fulltofta - Ringsjön enligt fågeldirektivet och Natura 2000 området Fulltofta enligt habitatdirektivet. Överlappande riksintresseområden och dess värden bedöms förenliga.

Delområde g – Södra Rörum
Riksintresseområde N 34 - delområde Södra Rörum överlappar med riksintresseområden för Friluftsliv - FM 06 Frostavallen och dessa värden bedöms förenliga. Vidare överlappar Riksintresseområde N 34, delområde Södra Rörum med Totalförsvaret TM0526. Totalförsvaret - TM0526 omfattas av sekretess enligt 15 kap. 2 § *Offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)* en

bedömning om huruvida riksintresseområden och dess värden bedöms förenliga är därför inte möjlig.

Delområde h – Hagstad och Fundersed
Riksintresseområde N 34 - delområde Hagastad och Fundersed överlappar inte med annat riksintresseområde.

Delområde i – Lyby
Riksintresseområde N 34 - delområde Lyby överlappar inte med annat riksintresseområde.

5.2.1.3 Översiktsplanens påverkan på området

Delområde f – Fulltofta
Mindre delar av den lokala kärnan Ludvigsborg ligger inom riksintresseområde N34 delområde Fulltofta, dessa utgörs framförallt av bostäder men även av skog och pekas i mark- och vattenanvändningskartan ut som användningen *Sammanhängande bostadsbebyggelse.* Inom riksintresseområde N34 delområde Fulltofta ligger också en mindre del av Hörby tätort och Osbyholm. Den del av riksintresseområdet som berör Hörby tätort utgörs idag av naturreservatet Hörby fälad och pekas i mark- och vattenanvändningskartan ut som användningen *Naturområde.* Den del av riksintresseområdet som berör Osbyholm utgörs idag av bostäder och verksamheter och pekas i mark- och vattenanvändningskartan ut som användningen *Sammanhängande bostadsbebyggelse.* Rakt igenom riksintresseområdet N34 delområde Fulltoftas södra delar går E22, riksintresse för kommunikationer. E22 samt en buffertzon på 50 meter från vägkant är i mark- och vattenanvändningskartan utpekad som *Transportinfrastruktur*. Resterande del av riksintresseområdet N34 delområde Fulltofta pekas ut som *Naturvård.* Den samlade bedömningen är att utpekade markanvändningar tillsammans med översiktsplanens ställningstagande för området skapar förutsättning för upprätthållande av riksintressevärdena för delområdet.

Delområde g – Södra Rörum
Delområde g, Södra Rörum, berörs inte av utpekade utbyggnadsområden i översiktsplanen. Inom delområdet ligger Södra Rörum, en av de nio utpekade byarna som Hörby kommun vill styra bostadsutvecklingen till efter Hörby tätort och de fyra lokala kärnorna enligt översiktsplanens utvecklingsstrategi. Delområde g pekas i Mark- och vattenanvändningskartan ut som markanvändningen *Naturområde* samt *Sammanhängande bostadsbebyggelse,* vilken också är den pågående markanvändningen. Den samlade bedömningen är att utpekad markanvändning tillsammans med översiktsplanens ställningstagande för området skapar förutsättning för upprätthållande av riksintressevärdena för delområdet.

Delområde h – Hagstad och Fundersed
Delområde h, Hagastad – Fundersed, berörs inte av utpekade utbyggnadsområden i översiktsplanen. Delområdet pekas i Mark- och vattenanvändningskartan ut som markanvändningen *Naturområde.* Den samlade bedömningen är att utpekad markanvändning

tillsammans med översiktsplanens ställningstagande för området skapar förutsättning för upprätthållande av riksintressevärdena för delområdet.

Delområde i – Lyby

Delområde i, Lyby, berörs inte av utpekade utbyggnadsområden i översiktsplanen. Inom delområdet ligger delvis Lyby, en av de nio utpekade byarna som Hörby kommun vill styra bostadsutvecklingen till efter Hörby tätort och de fyra lokala kärnorna enligt översiktsplanens utvecklingsstrategi. Delområdet pekas i Mark- och vattenanvändningskartan ut som markanvändningen *Naturområde* med undantag för ett mindre område, del av Lyby, vilken pekas ut som *Sammanhängande bostadsbebyggelse*. Den samlade bedömningen är att utpekad markanvändning tillsammans med översiktsplanens ställningstagande för området skapar förutsättning för upprätthållande av riksintressevärdena för delområdet.

Ställningstaganden för N34 Fulltofta, Odlingslandskap på Linderödsåsen

- Hörby kommun ska vid planering, lovgivning och tillsyn inom riksintresseområde N34 verka för fortsatt jordbruk med åkerbruk, en naturvårdsinriktad betesdrift och skötsel av landskapselement samt att igenvuxna naturbetesmarker restaureras.

5.2.2 N57 Kvarnberga – Härröd – Östra Sallerup – Gummarp – Sniberup (5 210 hektar)

Området uppvisar ett representativt odlingslandskap med utskiftade gårdar och småbruk i mellanbygd. Här finns naturbetesmarker som utgörs av öppen hagmark, blandlövhage, ekhage, blandlövhage, annan träd- och buskbärande hage och buskrik utmark. Här återfinns art- och individrika växtsamhällen med hävdgynnade arter som slåttergubbe och fältgentiana. Det representativa odlingslandskapet ligger i Mellanbygden och har en varierad topografi. Sniberup utgörs av öppen hagmark, naturbetesmark, blandlövhage och buskrik utmark. Här finns vegetationstyper som fårsvingeltorräng, rödvenäng, högörtäng, ljunghed, stagghed och rödvenhed. De art- och individrika växtsamhällena hyser arter som jordtistel, backtimjan, knägräs, darrgräs, rödkämpar, kärrsälting, majviva, och smörbollar.

5.2.2.1 Förutsättning för bevarande

Förutsättning för bevarande av värdena är fortsatt jordbruk med åkerbruk, naturvårdsinriktad betesdrift och skötsel av landskapselement samt restaurering av igenvuxna naturbetesmarker. Områdets värden kan påverkas negativt av, minskad eller upphörd jordbruks/betesdrift, skogsplantering av jordbruksmark, energiskogsodling, igenväxning, spridning av gifter eller gödselmedel, bebyggelse, nydikning, täkt, luftledningar och vägdragningar.

5.2.2.2 Överlappande riksintressen

Riksintresseområde N 57, Kvarnberga – Härröd – Östra Sallerup – Gummarp – Sniberup, överlappar med riksintresseområde för Kulturmiljövård M:K 72 och Natura 2000-området Sniberups fälad enligt habitatdirektivet. Överlappande riksintresseområden och dess värden bedöms förenliga.

5.2.2.3 Översiktsplanens påverkan på området

Riksintresseområde N57 berörs inte av utpekade utbyggnadsområden i översiktsplanen. Inom riksintresseområdet ligger Äspinge, en av de nio utpekade byarna som Hörby kommun vill styra bostadsutvecklingen till efter Hörby tätort och de fyra lokala kärnorna enligt översiktsplanens utvecklingsstrategi. Riksintresseområdet N57 pekas i Mark- och vattenanvändningskartan ut som markanvändningen *Naturområde* med undantag för Äspinge vilken pekas ut som *Sammanhängande bostadsbebyggelse*. Den samlade bedömningen är att utpekad markanvändning tillsammans med översiktsplanens ställningstagande för området skapar förutsättning för upprätthållande av riksintressevärdena för området.

Ställningstaganden N57 Kvarnberga – Härröd – Östra Sallerup – Gummarp – Sniberup

- Hörby kommun ska vid planering, lovgivning och tillsyn inom riksintresseområde N57 verka för fortsatt jordbruk med åkerbruk, en naturvårdsinriktad betesdrift och skötsel av landskapselement samt att igenvuxna naturbetesmarker restaureras.

5.2.3 N58 Fjällmossen (1 262 hektar)

Området utgörs av Fjällmossen, ett värdefullt myrkomplex med en högt värderad platåformigt välvd mosse samt ett representativt odlingslandskap, Ingmanstorp – Harphult, i skogs- och mellanbygd.

5.2.3.1 Förutsättning för bevarande

Områdets värden kan påverkas negativt av, minskad eller upphörd jordbruks/betesdrift, skogsplantering av jordbruksmark, energiskogsodling, igenväxning, spridning av gifter eller gödselmedel, bebyggelse, nydikning, täkt, luftledningar och vägdragningar. Områdets hydrologiska värden kan påverkas negativt av, dränering, vattenreglering, dämning, torvtäkt även avverkning av sumpskogar, skogar på fastmarksholmar och i kantzoner.

5.2.3.2 Överlappande riksintressen
Riksintresseområde N 58 Fjällmossen överlappar med riksintresseområde Natura 2000-området Fjällmossen enligt habitatdirektivet. Överlappande riksintresseområden och dess värden bedöms förenliga.

5.2.3.3 Översiktsplanens påverkan på området
Riksintresset N58 berörs inte av utpekade utbyggnadsområden i översiktsplanen. Den samlade bedömningen är att utpekad markanvändning tillsammans med översiktsplanens ställningstagande för området skapar förutsättning för upprätthållande av riksintressevärdena för området.

Ställningstaganden för N58 Fjällmossen

- Hörby kommun ska vid planering, lovgivning och tillsyn inom riksintresseområde N58 verka för fortsatt jordbruk med åkerbruk och naturbete samt att områdets hydrologiska värden bibehålls.

5.2.4 N66 Verkeån med dalgång (8 764 hektar)
Området utgörs av Verkeån och dess biflöden. Farhultsbäcken är ett biflöde och tillhör källområdet i trakten av gamla länsgränsen och ligger uppströms Hemmeneköp i Hörby kommun. Verkeån med biflöden nedströms Hallamölla är reproduktionsområde för havsöring och ovanför fallen i Hallamölla hyser vattensystemet en stationär öringstam. Längs systemet häckar forsärla. Verkeån är mycket artrik avseende flora och fauna.

5.2.4.1 Förutsättning för bevarande
Området är stort och varierat med olika förutsättningar i olika delar. Alla ingrepp i hydrologin måste undvikas. Verkeåns vatten skall hållas fritt från utsläpp och annat som stör öringens livsmiljö. Genom de befintliga naturreservaten finns goda möjligheter att lyckas. Ingrepp som vattenuttag, utsläpp av försurande ämnen, tillförsel av organiska gifter, överfiske, inplantering av främmande öringstammar och skogsavverkning längs vattendraget medför att områdets naturvärden skadas. Fortsatt jordbruk med åkerbruk och ambulerande åkerbruk, naturvårdinriktad betesdrift och skötsel av landskapselement samt restaurering av igenvuxna naturbetesmarker är en förutsättning för bibehållande av områdets värden. Områdets naturvärden kan påverkas negativt av minskad eller upphörd jordbruks/betesdrift, skogsplantering av jordbruksmark, energiskogsodling, igenväxning, spridning av gifter eller gödselmedel, bebyggelse, nydikning, täkt, luftledningar och vägdragningar.

5.2.4.2 Överlappande riksintressen
Riksintresseområde N 66 Verkeån med dalgång överlappar inte med annat riksintresseområde.

5.2.4.3 Översiktsplanens påverkan på området

Riksintresseområde N66 Verkeån med dalgång berörs inte av utpekade utbyggnadsområden i översiktsplanen. Den samlade bedömningen är att utpekad markanvändning tillsammans med översiktsplanens ställningstagande för området skapar förutsättning för upprätthållande av riksintressevärdena för området.

Ställningstaganden för N66 Verkeån med dalgång

- Hörby kommun ska vid planering, lovgivning och tillsyn inom riksintresseområde N66 verka för att områdets hydrologiska värden bibehålls, fortsatt jordbruk med åkerbruk och ambulerande åkerbruk, naturvårdinriktad betesdrift och skötsel av landskapselement samt att igenvuxna naturbetesmarker restaureras.

5.2.5 N84 Borstbäcken – Skartofta ängar – Torpaklint – Helvetesgraven – Frualid (2 186 hektar)

Kännetecknande för Övedsområdet är stora öppna odlingsområden, betesmarker, stora bokskogsområden, barrkogar, prydliga alléer mm. Lövskogarna domineras av ängsbokskogar med mycket rik vegetation och flora. Området är mycket viltrikt, särskilt avseende rådjur och dovhjort. Det var här som de sista resterna av den svenska rådjursstammen räddades undan utrotning i slutet av 1800-talet. Bland dovhjortarna finns vita dovhjortar, en specialitet för Övedskloster. Gladan förekommer i området.

Skartofta ängar

I området vid Öved med Skartofta ängar finns lövskogar huvudsakligen med bok och rik markvegetation av gulplister-, myskmadra- och skogsbingeltyper. Här finns gott om den fridlysta lundvivan, som har sin enda naturliga svenska växtplats i denna trakt. Delområdet berör inte Hörby kommun.

Borstbäcken

Fyra kilometer öster om Harlösa rinner Borstbäcken ut i Vombsjön efter ett bitvis hastigt lopp ned för sluttningen mellan lerskifferslätten och Vombsänkan. Vattnet i bäcken är ovanligt rent och är därför ett intressant studieobjekt för limnologer. Den skogklädda djupt nedskurna bäckravinen hyser ett rikt och varierat växt- och djurliv. Endast den övre delen av Borstbäcken ligger inom Hörby kommun medan resterande sträcka ligger i Sjöbo kommun.

Helvetesgraven

Helvetesgraven ligger i området med den s k övedsandstenen, som varierar i färg från djupröd till grå med röda fläckar. På en del skiktytor kan ses gräv-och krypspår från djur som levde på och i sandbottnen i det sensiluriska havet. Sandstenen representerar det yngsta ledet i den s k Öved-Ramsåsaserien vars äldsta led finns i form av kalkstenarna vid Bjärsjölagård. Den har karaktär av grundhavsavlagring och har brutits som byggnadssten, men även använts för tillverkning av slipstenar. Stenbrottet är idag helt vattenfyllt. Delområdet berör inte Hörby kommun.

Frualid

Den lilla bäcken norr om Frualid vidgar sig till dammar med ett rikt fågelliv. Det bokskogsklädda höjdstråket Frualid (cirka 2 km långt) är en lavagång, diabas, som har brutit igenom Övedsandstenen. Detta skedde troligen under permperioden (cirka 250 miljoner år sedan), en tid då jordskorpan hävde sig i både Mellaneuropa och Skandinavien. Vid Torpaklint någon kilometer söder om Frualid blir detta om möjligt än mer påtagligt. Här finns också ett stenbrott men denna gång i granitgnejs. Torpaklint är en smal urbergsribba, en mindre horst. Urberget har i samband med väldiga blockförskjutningar blivit starkt krossat och förklyftat. Delområdet berör inte Hörby kommun.

5.2.5.1 Förutsättning för bevarande

Området är stort och varierat med olika förutsättningar i olika delar. Förutsättning för områdets bevarande är att lövskogskontinuitet bibehålls och naturvårdsinriktat skogsbruk.

5.2.5.2 Överlappande riksintressen

Riksintresseområde N 84 delområde Borstbäcken överlappar med riksintresseområden för Natura 2000 område Bortsbäcken enligt habitatdirektivet samt Totalförsvaret TM0040. Överlappande riksintresseområden och dess värden bedöms förenliga.

5.2.5.3 Översiktsplanens påverkan på området

Riksintresseområde N 84, delområde Borstbäcken, berörs inte av utpekade utbyggnadsområden i översiktsplanen. Den samlade bedömningen är att utpekad markanvändning tillsammans med översiktsplanens ställningstagande för området skapar förutsättning för upprätthållande av riksintressevärdena för delområdet.

Ställningstaganden för N84 Borstbäcken – Skartofta ängar – Torpaklint – Helvetesgraven – Frualid

- Hörby kommun ska vid planering, lovgivning och tillsyn inom riksintresseområde N84 verka för att områdets lövskogskontinuitet, topografi och hydrologiska värden bibehålls, samt att naturvårdsinriktat skogsbruk bedrivs.

5.3 Riksintresse för Friluftsliv

I Hörby kommun finns ett riksintresse för friluftsliv FM 06 Frostavallen – Ringsjön – Fulltofta.

5.3.1 FM06 Frostavallen – Ringsjön – Fulltofta (14 429 hektar)

Centralt i Skåne ligger strövområdena Frostavallen och Fulltofta. Tillsammans med den stora Ringsjön och kulturlandskapet på Bosjöklosterhalvön utgör de mycket attraktiva och välbesökta rekreationsområden för människor från hela länet och även landet. Områdena uppvisar särskilt goda förutsättningar för friluftsaktiviteter samt vattenknutna friluftsaktiviteter och därmed berikande upplevelser.

Landskapet i området är varierat med ett småkuperat odlingslandskap, löv- och granskogar, mindre sjöar och vattendrag, grusåsar och markerade dalgångar. Fulltofta är ett gammalt godslandskap med mäktiga ekar och vida fälader. Spår av äldre tiders jordbruk är vanliga och här finns många välbevarade stenmurar liksom ett antal fornlämningar. Bosjöklosterhalvön har en lång kontinuitet av ädellövskog och några av Sveriges grövsta ekar finns här. Från den gamla möllan vid Kvarntorpet är utsikten över Ringsjön slående. Ringsjön, vilken delas upp i Östra Ringsjön, Västra Ringsjön och Sätoftasjön, är Skånes näst största sjö. Området har bitvis höga biologiska värden och ett rikt fågelliv.

Vid Vaxsjön ligger Frostavallens fritidsanläggningar som utgör ett centrum för friluftslivet och i Fulltofta finns Naturcentrum med en interaktiv utställning och restaurang. Både Frostavallen och Fulltofta erbjuder ett stort antal stigar, motionsspår och leder med olika längd, karaktär och svårighetsgrad. Skåneleden passerar genom båda områdena. Slingor och rastplatser anpassade för barnvagnar och rullstolsburna finns. Vintertid är skid- och skridskoåkning möjlig vid Frostavallen. Vid Vaxsjön finns en badplats och sjön är även värdefull för fritidsfiske. Ett stort antal iordningställda läger- och rastplatser, grillplatser, toaletter och andra anordningar för friluftsliv finns i områdena. Omgivningarna runt Dagstorpsjön är relativt opåverkade av människan och här kan man uppleva stillhet och tystnad.

Det finns ett antal badplatser vid Ringsjön. Det är även möjligt att fiska, paddla, åka båt eller skåda fågel där. Vintertid användas Ringsjön för skridskoåkning, skridskosegling, issegling och pimpelfiske.

Tillgänglighet till området är god, även med kollektivtrafik. Campingplats, stugor, ett flertal scoutgårdar och andra boendeanläggningar finns inom området. Vill man bo enklare kan man uppsöka något av Frostavallens vindskydd med eldstad och ved.

5.3.1.1 Förutsättning för bevarande

För att bevara förutsättningarna i området för friluftslivet behöver naturvärdena vårdas och bestå. Naturreservat inom området behöver förvaltas enligt skötselplan. Strandskyddet behöver respekteras och tillsyn utövas vid behov. Befintliga leder inklusive Skåneleden och anläggningar

behöver bevaras och underhålls. Bebyggelseexploatering måste ske med stor hänsyn till natur- och kulturmiljövården. Vidare behöver naturvårdshänsyn tas i skogsbruket. Åtgärder, verksamheter och andra intressen som påtagligt kan skada områdets värden är särskilt hindrande bebyggelse och anläggningar i strandområdet liksom negativ visuell inverkan av till exempel master och vindkraft. Försämring av vattenkvaliteten i sjöar och vattendrag kan också skada områdets värden. Potential finns att ytterligare utöka tillgängligheten till områdena genom exempelvis bättre möjligheter att ta sig till området med kollektivtrafik samt genom informationsspridning. Att i större utsträckning försöka koppla ihop Frostavallen och Fulltofta med vandrings- och cykelleder skulle göra området ännu mer attraktivt för besökare. Tillgängligheten till Ringsjön kan förbättras, till exempel genom att enkla stigar och anläggningar för friluftslivet iordningställs.

5.3.1.2 Överlappande riksintressen

Riksintresseområde FM 06 Frostavallen överlappar med riksintresseområden för Kommunikation - E22, Kulturmiljövård M:67 och Yrkesfiske i inlandsvatten RI YF 81. Överlappande riksintresseområden och dess värden bedöms förenliga.

Vidare överlappar riksintresseområden FM 06 Frostavallen med Naturvård - N34 delområde Fulltofta och Södra Rörum, Natura 2000-området Fulltofta - Ringsjön enligt fågeldirektivet samt Natura 2000-området Fulltofta och Östra Fulltofta enligt habitatdirektivet. Riksintresseområdena bedöms generellt vara förenliga under förutsättning att friluftslivet nyttjas på ett ansvarstagande och hållbart sätt. Ett oansvarigt friluftsliv kan inverka negativt på känsliga och värdefulla områden såsom Natura 2000-områden. En fungerande grön infrastruktur och en rik biologisk mångfald bedöms också vara en förutsättning för att upprätthålla de naturvärden som utgör ett område av intresse för friluftsliv.

Vidare överlappar Riksintresseområde FM 06 Frostavallen med Totalförsvaret TM0526. Totalförsvaret - TM0526 omfattas av sekretess enligt 15 kap. 2 § *Offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)* en bedömning om huruvida riksintresseområden och dess värden bedöms förenliga är därför inte möjlig.

5.3.1.3 Översiktsplanens påverkan på området

Riksintresseområdet pekas i Mark- och vattenanvändningskartan framförallt ut som markanvändningen *Naturområde.* Det finns mindre områden i Hörby tätort och Ludvigsborg som pekas ut som *Multifunktionell bebyggelse* samt andra områden norr om Hörby tätort som pekas ut som *Landsbygd – Mellanbygd.* En del av riksintresseområdet, E22 samt en buffertzon på 50 meter från vägkant, är i mark- och vattenanvändningskartan utpekad som *Transportinfrastruktur.*

Den samlade bedömningen är att utpekad markanvändning *Naturvård* tillsammans med översiktsplanens ställningstagande för området skapar förutsättning för upprätthållandet av de naturvärden som också skapar förutsättning för friluftslivet. Övrigt utpekade markanvändningar är i stort den pågående markanvändningen.

Mindre delar av Ludvigsborg ligger inom riksintresseområde FM 06 Frostavallen, dessa utgörs framförallt av bostäder men även service och skog.

Ställningstaganden för FM06 Frostavallen – Ringsjön – Fulltofta

- Hörby kommun ska vid konfliktsituationer prioritera riksintresse för Naturvård samt Natura 2000-områden före riksintresse för Friluftsliv. Detta då en fungerande grön infrastruktur och en rik biologisk mångfald bedöms vara en förutsättning för att upprätthålla de naturvärden som utgör ett område av intresse för friluftsliv.

- Hörby kommun ska vid planering, lovgivning och tillsyn inom riksintresseområde FM 06 verka för att områdets naturvärden vårdas, befintliga leder och anläggningar bevaras, utvecklas och underhålls, att ny-, om- och tillbyggnation sker med stor hänsyn till natur- och kulturmiljövården.

5.4 Riksintresse för Kulturmiljövård

I Hörby kommun finns två riksintressen för kulturmiljövård, M:67 Fulltofta-Nunnäs och M:K72 Östra Sallerup.

5.4.1 M:67 Fulltofta – Nunnäs

Området uppvisar en hög koncentration av fornlämningar med anknytning till förhistorisk jakt, fiske och odling i anslutning till Ringsjön. Stenåldersboplatser i företrädesvis strandnära lägen, i flack ofta sandbetonad terräng visar spår av bosättningar under denna tidsperiod. Järnåldersgravfälten vid Nunnäs och Hästäng har domarringar, skeppssättningar, resta stenar, treuddar och stensättningar. Den fossila åkermarken är synlig genom stenröjda ytor med till exempel röjningsrösen, terrasseringar samt jord- och stenvallar. De talrika stengärdesgårdarna, äldre hägnadssystemen och det bevarade vägsystemet med den slingriga kyrkvägen Fulltofta-Hästäng- Äspinge är även utmärkande värden. Fulltofta herrgård med en stram huvudbyggnad från 1800-talets mitt, i en axel mot Fulltofta kyrka och tillhörande ekonomibyggnader från 1700-talets mitt samt park och trädgård. Fulltofta kyrka av medeltida ursprung, S:t Magnhilds källa, torp och ensamliggande gårdar. Den västra delens laga skifteslandskap med en spridd bebyggelsebild och som utgörs av jordbruksgårdar, gatehus och torp. Det småskaliga mosaikartade landskapet med mindre öppna jordbruksmarker och spridd bebyggelsebild av mindre gårdar och torp i skogsområdet i öster. De stenbundna ek- och enbevuxna betesmarkerna och de ålderdomligt slingrande vägsystemen kantade av stenmurar. Ädellövträden och de många grova vidkroniga ekarna samt den hävdgynnade floran.

5.4.1.1 Förutsättning för bevarande

De kulturhistoriska värdena i området, odlingslandskap med förhistorisk kontinuitet, omfattande allé- och vägsystem, hägnadssystem kring herrgårdsmiljön Fulltofta vars stordrift präglat landskapets utveckling samt ett påtagligt inslag av småskaligt och spritt bebyggelsemönster kan påverkas negativt av minskad eller upphörd jordbruks/betesdrift, skogsplantering av jordbruksmark, energiskogsodling, igenväxning, bebyggelse och vägdragningar.

5.4.1.2 Överlappande riksintressen

Riksintresseområden M:67 överlappar med riksintresseområden för Naturvård - N34 Fulltofta, Kommunikation - E22, Friluftsliv - FM 06 Frostavallen, Natura 2000 området Fulltofta- Ringsjön enligt fågeldirektivet, Natura 2000 området Fulltofta och Östra Fulltofta enligt habitatdirektivet. Överlappande riksintresseområden och dess värden bedöms förenliga.

Vidare överlappar Riksintresseområde M:67 med Totalförsvaret TM0526. Totalförsvaret - TM0526 omfattas av sekretess enligt 15 kap. 2 § *Offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)* en bedömning om huruvida riksintresseområden och dess värden bedöms förenliga är därför inte möjlig.

5.4.1.3 Översiktsplanens påverkan på området

Riksintresseområde M:67 berörs inte av utpekade utbyggnadsområden i översiktsplanen. Inom riksintresseområdet ligger en mindre del av Hörby tätort, lokal tillväxtmotor, vilken Hörby kommun vill styra bostadsutvecklingen till enligt översiktsplanens utvecklingsstrategi. Det område av Hörby tätort som berörs av riksintresseområdet utgörs av planlagd verksamhetsmark och trafikplats Hörby Norra. Riksintresseområdet pekas i Mark- och vattenanvändningskartan ut som markanvändningen *Naturområde* med undantag för två mindre områden nordost om Hörby tätort vilka pekas ut som *Landsbygd – Mellanbygd* samt *Mångfunktionell bebyggelse* och väg E22 vilken pekas ut som transportinfrastruktur. Den samlade bedömningen är att utpekad markanvändning *Naturvård* tillsammans med översiktsplanens ställningstagande för området skapar förutsättning för upprätthållande av riksintressevärdena för området.

Ställningstaganden för M:67 Fulltofta – Nunnäs

- Hörby kommun ska vid planering, lovgivning och tillsyn inom riksintresseområde M:67 verka för fortsatt jordbruk med åkerbruk, naturvårdsinriktad betesdrift och skötsel av landskapselement samt att befintliga allé- och vägsystem, hägnadssystem kring herrgårdsmiljön Fulltofta samt att det småskaliga och spridda bebyggelsemönstret bibehålls.

5.4.2 M:K72 Östra Sallerup

Området innefattar sockencentrum med karaktäristisk och välbevarade bebyggelse och märklig parkanläggning i småbrutet odlingslandskap med förhistorisk bosättningskontinuitet. I området återfinns även bronsåldershögen Klackabacken, Östra Sallerups 1200-tals kyrka som under 1800-talet omgestaltats, gamla skolan i korsvirke, nya skolan i tegel från år 1900, prästgård och prästlöneboställe från 1900-talet, bostads- och gatuhus samt parken med Karl XI:s stenar med tillhörande dammar och kanalsystem från 1680-talet, vilka alla är viktiga uttryck för riksintresset.

5.4.2.1 Förutsättning för bevarande

De kulturhistoriska värdena i området, sockencentrum, odlingslandskapet, bronsåldershögen Klackabacken, Östra Sallerups kyrka, skolbyggnaden i tegel, prästgård och prästlönebostad, bostads- och gatuhus samt Karl XI:s stenar med tillhörande dammar och kanalsystem från 1680-talet kan påverkas negativt av minskad eller upphörd jordbruks/betesdrift, skogsplantering av jordbruksmark, energiskogsodling, igenväxning, bebyggelse och vägdragningar.

5.4.2.2 Överlappande riksintressen

Riksintresseområden M:K 72 överlappar med riksintresseområde Naturvård Kvarnberga – Härröd – Östra Sallerup – Gummarp – Sniberup. Överlappande riksintresseområden och dess värden bedöms förenliga.

5.4.2.3 Översiktsplanens påverkan på området

Riksintresse M:K 72 berörs inte av utpekade utbyggnadsområden i översiktsplanen. Mark- och vattenanvändningskartan föreslår markanvändningen *Naturområde*. Den samlade bedömningen är att utpekad markanvändning *Naturvård* tillsammans med översiktsplanens ställningstagande för området skapar förutsättning för upprätthållande av riksintressevärdena för området.

Ställningstaganden för M:K72 Östra Sallerup

- Hörby kommun ska vid planering, lovgivning och tillsyn inom riksintresseområde M:K72 verka för fortsatt jordbruk med åkerbruk, naturvårdsinriktad betesdrift samt att sockencentrum, bronsåldershögen Klackabacken, Östra Sallerups kyrka, skolbyggnaden i tegel, prästgård och prästlönebostad, bostads- och gatuhus samt dammar och kanalsystem från 1680-talet bibehålls.

5.5 Riksintresse för Yrkesfiske i inlandsvatten

I Hörby kommun finns ett riksintresse för yrkesfiske.

5.5.1 RI YF 81 Ringsjön

Ringsjön utgör ett viktigt fångstområde för yrkesfiske i inlandsvatten. Avsikten med riksintressen för yrkesfisket fastställs i 3 kap. *Miljöbalken (1998:808)*. Där anges att mark- och vattenområden som har betydelse för yrkesfisket eller för vattenbruk så långt som möjligt ska skyddas mot åtgärder som påtagligt kan försvåra näringens bedrivande.

5.5.1.1 Förutsättning för bevarande

För att bevara förutsättningarna ska stor hänsyn tas till bland annat fångstplatser med omfattande fiskeaktiviteter, unika förutsättningar för visst fiske, lek- och uppväxtområden och vandringstråk. I omgångar har det genomförts åtgärder för att förbättra kvalitén i Ringsjön. Ett hållbart ekosystem i Ringsjön är en förutsättning för både yrkesfisket som upprätthållande av ekosystemet själv. För att bevara riksintresset för yrkesfiske behöver det alltså finns en balans mellan yrkesfisket, att hålla fiskbeståndet samt ekosystemen intakta. Ytterligare kan näringsutsläpp från näraliggande jordbruksverksamhet leda till övergödning i sjön och påverka möjligheterna till yrkesfiske negativ.

5.5.1.2 Överlappande riksintressen

Riksintresseområden RI YF 81 överlappar med riksintresseområden för Naturvård, område N34 Fulltofta och riksintresseområde för Friluftsliv, FM 06 Frostavallen samt Natura 2000 området Fulltofta- Ringsjön enligt fågeldirektivet. Överlappande riksintresseområden och dess värden bedöms förenliga.

5.5.1.3 Översiktsplanens påverkan på området

Riksintresse RI YF 81 kan påverkas negativt av utpekat utbyggnadsområde, R1 i översiktsplanen. Eventuell negativ påverkan på riksintresset avses utredas vidare i samband med framtagande av en detaljplan för utbyggnadsområdet. Den samlade bedömningen är att utpekad markanvändning *Vatten* tillsammans med översiktsplanens ställningstagande för området skapar förutsättning för upprätthållande av riksintressevärdena för området.

Ställningstaganden RI YF 81 Ringsjön

- Hörby kommun ska vid planering, lovgivning och tillsyn inom riksintresseområde RI YF 81 verka för att bland annat fångstplatser med omfattande fiskeaktiviteter, unika förutsättningar för visst fiske, lek- och uppväxtområden och vandringstråk bibehålls.

5.6 Riksintresse för Värdefulla ämnen och mineraler

I Hörby kommun finns ett riksintresse för värdefulla ämnen och mineraler.

5.6.1 M5 Fyndighet av kvartsitisk sandsten

Riksintresseområdet ligger vid Lyby. Fyndigheten kvartsitisk sandsten beskrivs som industriråvara av hög kvalitet.

5.6.1.1 Förutsättning för bevarande

För att bevara förutsättningarna i området för utvinning av värdefulla ämnen och mineraler behöver pågående markanvändning fortgå. Utvinningen i området kan påverkas negativt av ny bebyggelse, naturskydd, förändrad markanvändning, nekande av tillgång till nödvändiga vägar eller annan infrastruktur. Även åtgärder och verksamhet utanför det detaljavgränsande området för riksintresset kan påverka möjligheterna till utvinning negativt.

5.6.1.2 Överlappande riksintressen

Riksintresseområde M5 överlappar inte med annat riksintresseområde.

5.6.1.3 Översiktsplanens påverkan på området

Riksintresseområde M5 påverkas inte av utpekade utbyggnadsområden i översiktsplanen. Mark- och vattenanvändningskartan föreslår markanvändningen *Landsbygd – Slättbygd*. Den samlade bedömningen är att utpekad markanvändning *Landsbygd – Slättbygd* tillsammans med översiktsplanens ställningstagande för området skapar förutsättning för upprätthållande av riksintressevärdena för området.

Ställningstaganden för M5 Fyndighet av kvartsitisk sandsten

- Hörby kommun ska vid planering, lovgivning och tillsyn inom riksintresseområde M5 verka för att förutsättningarna i området för utvinning av värdefulla ämnen och mineraler bibehålls.

5.7 Riksintresse för Kommunikationer

I Hörby kommun finns ett riksintresse för kommunikationer.

5.7.1 E22 Trelleborg – Blekinge – Norrköping

E22 utgör ett riksintresse för kommunikationer och ingår i det transeuropeiska nätet för transporter, TEN-T, och en hög framkomlighet är av största vikt. E22 är även en viktigt nationell förbindelse mellan Skåne, Blekinge och ostkusten norrut samt en viktig förbindelse mellan nordöstra Skåne och Öresundsregionen för såväl arbetspendling som godstransport. Vägen ingår även i det utpekade kollektivtrafiknätet och är med i det rekommenderade nätet för transport av farligt gods.

5.7.1.1 Förutsättning för bevarande

För att bevara förutsättningarna för E22 behöver hänsyn tas till markanspråk som behövs för skyddande av infrastrukturen men även för en eventuellt framtida utbyggnad av sträckan Fogdarp – Hörby Norra till motorväg. E22 kan påverkas negativt av åtgärder som kan försvåra tillkomsten eller utnyttjandet av anläggningen nu och i framtiden.

5.7.1.2 Överlappande riksintressen

Riksintresseområde E22 överlappar med riksintresseområden för Naturvård, område N34 Fulltofta och riksintresseområde för Friluftsliv, FM 06 Frostavallen samt riksintresseområde för Kulturmiljövård M:67 Fulltofta – Nunnäs. Överlappande riksintresseområden och dess värden bedöms förenliga.

5.7.1.3 Översiktsplanens påverkan på området

Riksintresse E22 berörs inte av utpekade utbyggnadsområden i översiktsplanen. Mark- och vattenanvändningskartan föreslår markanvändningen *Transportinfrastruktur* för E22 med en buffertzon motsvarande 30 och 50 meter. Buffertzonerna tar hänsyn till ett byggnadsfritt avstånd på 30 meter samt ytterligare 20 meter för utbyggnad av motorväg för sträckan Fogdarp- Hörby Norra. Den samlade bedömningen är att utpekad markanvändning *Transportinfrastruktur* tillsammans med översiktsplanens ställningstagande för sträckan skapar förutsättning för upprätthållande av riksintressevärdena.

Ställningstaganden för E22 Trelleborg – Blekinge – Norrköping

- Hörby kommun ska vid planering, lovgivning och tillsyn inom riksintresseområde för E22 utgå ifrån ett byggnadsfritt avstånd på 50 meter för sträckan Fogdarp – Hörby Norra samt ett byggnadsfritt avstånd på 30 meter på resterande sträcka samt restriktivt pröva åtgärder som kan försvåra tillkomsten eller utnyttjandet av anläggningen nu och i framtiden.

5.8 Riksintresse för Totalförsvarets militära del

I Hörby kommun finns två riksintressen för totalförsvarets militära del.

5.8.1 Område TM0526

Området ligger i ett naturområde öster om Ludvigsborg och är ett område klassat som Påverkansområde övrigt. Ett påverkansområde övrigt är ett område kring ett riksintresse eller område av betydelse för totalförsvarets militära del. Uppgifter om den exakta lokaliseringen av riksintresset eller området av betydelse samt uppgifter om vilken verksamhet som bedrivs där omfattas av sekretess enligt 15 kap. 2 § *Offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).*

5.8.1.1 Förutsättning för bevarande

För att bevara förutsättningarna i området för Totalförsvarets militära del behöver pågående markanvändning fortgå. Området kan påverkas negativt av ny bebyggelse, förändrad markanvändning, vägar och annan infrastruktur.

5.8.1.2 Överlappande riksintressen

Riksintresseområde TM0526 överlappar med riksintresseområden för Friluftsliv - FM 06 Frostavallen, Kulturmiljövård M:67 Fulltofta – Nunnäs, Naturvård N34 delområde Södra Rörum samt Natura 2000 område Östra Fulltoftaområdet enligt habitatdirektivet. Då TM0526 omfattas av sekretess enligt 15 kap. 2 § *Offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)* är en bedömning om huruvida överlappande riksintresseområden och dess värden är förenliga inte möjlig.

5.8.1.3 Översiktsplanens påverkan på området

Riksintresseområde TM0526 berörs av översiktsplanens utpekade utbyggnadsområden B9 och B10 i östra Ludvigsborg. Område B9 ligger helt inom riksintresseområde TM 0526 medan område B10 ligger i anslutning till området. Inom riksintresseområdet ligger också Södra Rörum, en av de nio utpekade byarna som Hörby kommun vill styra bostadsutvecklingen till efter Hörby tätort och de fyra lokala kärnorna enligt översiktsplanens utvecklingsstrategi. Då TM0526 omfattas av sekretess enligt 15 kap. 2 § *Offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)* är en bedömning om hur utbyggnadsområdena B9 och B10 samt Södra Rörum påverkar riksintresseområdet och dess värden inte möjlig. I samband med framtagande av detaljplaner för områdena B9 och B10 behöver man säkerställa att en exploatering inte innebär påtaglig skada för riksintresset TM 0526.

Den samlade bedömningen är att utpekad markanvändning *Naturområde, Landsbygd – Mellanbygd, Mångfunktionell bebyggelse och Sammanhängande bostadsbebyggelse* tillsammans med översiktsplanens ställningstagande för området skapar förutsättning för upprätthållande av riksintressevärdena för området.

Ställningstaganden för område TM0526

- Hörby kommun ska vid planering, lovgivning och tillsyn inom riksintresseområde TM 0526 verka för att förutsättningarna i området för Totalförsvarets militära del bibehålls.

- Hörby kommun ska inom riksintresseområde TM 0526 remittera alla ärenden som innebär en förändrad markanvändning till Försvarsmakten för bedömning av påtaglig skada på riksintresse för totalförsvarets militära del.

5.8.2 Område TM0040

Området är klassat som område med särskilt behov av hinderfrihet i kommunen inom vilket det föreligger ett särskilt behov av att säkerställa hinderfrihet i anslutning till riksintresset eller området av betydelse. Detta främst i syfte att möjliggöra samövning mellan Försvarsmaktens flygande förband och markförband. Området berör Hörby kommuns sydvästra hörn.

5.8.2.1 Förutsättning för bevarande

För att bevara förutsättningarna i området för Totalförsvarets militära del behöver pågående markanvändning fortgå. Området kan påverkas negativt av ny bebyggelse, infrastruktur och förändrad markanvändning.

5.8.2.2 Överlappande riksintressen

Riksintresseområde TM 0040 överlappar inte med annat riksintresseområde.

5.8.2.3 Översiktsplanens påverkan på området

Riksintresseområde TM0040 berörs inte av utpekade utbyggnadsområden i översiktsplanen. Riksintresseområdet pekas i Mark- och vattenanvändningskartan ut som markanvändningen *Landsbygd – Slättbygd, Naturområde och Sammanhängande bostadsbebyggelse*. Den samlade bedömningen är att utpekad markanvändning *Landsbygd – Slättbygd*, *Naturområde och Sammanhängande bostadsbebyggelse* tillsammans med översiktsplanens ställningstagande för området skapar förutsättning för upprätthållande av riksintressevärdena för området.

Ställningstaganden för område TM0040

- Hörby kommun ska vid planering, lovgivning och tillsyn inom riksintresseområde TM 0040 verka för att förutsättningarna i området för Totalförsvarets militära del bibehålls.

- Hörby kommun ska inom riksintresseområde TM 0040 remittera alla ärenden som rör höga objekt till Försvarsmakten för bedömning av påtaglig skada på riksintresse för totalförsvarets militära del.

5.9 Natura 2000-områden

Natura 2000-områden är ett nätverk av EU:s mest skyddsvärda naturområden. Nätverket skapades inom EU för att hejda utrotningen av växter och djur, och för att skydda deras livsmiljöer. Områdena utses med stöd av två EU-direktiv, antingen fågeldirektivet eller art- och habitatsdirektivet. Alla Natura 2000-områden är riksintressen enligt 4 kap. 8 § miljöbalken och även skyddade områden enligt 7 kap. 27 § miljöbalken. Flertalet av Natura 2000-områden är dessutom skyddade som naturreservat. Det krävs även tillstånd för att få bedriva verksamhet i eller intill ett Natura 2000-område och som har en betydande påverkan på miljön. I Hörby finns sju Natura 2000-områden som är utpekade utifrån Art- och habitatdirektivet och Fågeldirektivet.

5.9.1 Natura 2000-områden, Art- och habitatdirektivet

5.9.1.1 Borstbäcken

Natura 2000-område Borstbäcken har en mycket rik kryptogamflora, varav många arter är rödlistade. Området har också ett stort geovetenskapligt värde. Borstbäckens dalgång skär vinkelrätt igenom lerskifferberggrundens sluttningszon mot Vombsänkan. I dalsidan finns blottningar av silurberggrunden. Bäcken omges av gammal fuktlöv- och ängsbokskog, som i äldre tid varit betespräglad.

Förutsättning för bevarande

Natura 2000-område Borstbäcken kan påverkas negativt av avverkning av grova träd och bortplockning av död ved. Områdets hydrologiska värden kan påverkas negativt av förändring av hydrologin i eller utanför området.

Överlappande riksintressen

Natura 2000-område Borstbäcken överlappar med riksintresseområde för Naturvård N84 Borstbäcken – Skartofta ängar – Torpaklint – Helvetesgraven – Frualid. Överlappande riksintresseområden och dess värden bedöms förenliga.

Översiktsplanens påverkan på området

Natura 2000-område Borstbäcken berörs inte av utpekade utbyggnadsområden i översiktsplanen. Riksintresseområdet pekas i Mark- och vattenanvändningskartan ut som markanvändningen *Naturområde*. Den samlade bedömningen är att utpekad markanvändning tillsammans med översiktsplanens ställningstagande för området skapar förutsättning för upprätthållande av riksintressevärdena för området.

Ställningstaganden för Borstbäcken

- Hörby kommun ska vid planering, lovgivning och tillsyn inom riksintresseområde Natura 2000-område Borstbäcken verka för att områdets lövskogskontinuitet, hydrologiska värden, topografi samt mycket rika kryptogamflora med många rödlistade arter bibehålls.

5.9.1.2 Fjällmossen

Fjällmossen ligger på Linderödsåsen och är Sveriges sydligaste större mosse och en av få av denna typ av mosse i norra Europa. Fjällmossen är en högmosse delvis omgiven av moränjordar som delvis är planterade med gran eller används som betesmark. Mossens hydrologi är nästan ostörd bortsett från några mindre förändringar i utkanten av området.

Förutsättning för bevarande

Natura 2000-område Fjällmossen kan påverkas negativt av spridning av kalk och gödsel. Områdets hydrologiska värden kan påverkas negativt av skogsplantering, dikning och täktverksamhet. Grova och gamla träd ska förekomma samt död ved; grenar, torrträd, hålträd lågor, m.m.

Överlappande riksintressen

Natura 2000-område Fjällmossen överlappar med riksintresseområde för Naturvård N58 Fjällmossen. Överlappande riksintresseområden och dess värden bedöms förenliga.

Översiktsplanens påverkan på området

Natura 2000-område Fjällmossen berörs inte av utpekade utbyggnadsområden i översiktsplanen. Den samlade bedömningen är att utpekad markanvändning tillsammans med översiktsplanens ställningstagande för området skapar förutsättning för upprätthållande av riksintressevärdena för området.

Ställningstaganden för Fjällmossen

- Hörby kommun ska vid planering, lovgivning och tillsyn inom Natura 2000-område Fjällmossen verka för att områdets naturvärden, betesmarker och hydrologiska nästintill orörda värden bibehålls.

5.9.1.3 Fulltofta

Området Fulltofta ligger nordväst om Hörby tätort på Linderödsåsens sydvästsluttning med utsikt över Östra Ringsjön. I de norra delarna är terrängen oregelbunden och kullig med större inslag av skogs- och hagmarker medan de sydligare delarna består betesmarker, alskogar och andra lövskogar. Karaktäristiskt för området är de många ekhagarna. De många äldre ekarna i området vittnar om platsens historia och om att området tidigare till stora delar varit betes- och slåttermark. De utgör tillsammans ett av de värdefullaste eklandskapen i Skåne.

Förutsättning för bevarande

Riksintresseområdets värden kan påverkas negativt av spridning av gifter eller gödselmedel. Områdets värden kan även påverkas negativt av minskad eller upphörd jordbruksbetesdrift, igenväxning och skogsplantering av jordbruksmark.

Överlappande riksintressen

Natura 2000-område Fulltofta överlappar med riksintresseområden för Naturvård - N34 delområde Fulltofta, Friluftsliv - FM 06 Frostavallen, Kulturmiljövård – M:67 samt Natura 2000 området Fulltofta - Ringsjön enligt fågeldirektivet. Överlappande riksintresseområden och dess värden bedöms förenliga.

Översiktsplanens påverkan på området

Natura 2000-område Fulltofta berörs inte av utpekade utbyggnadsområden i översiktsplanen. Riksintresseområdet pekas i Mark- och vattenanvändningskartan ut som markanvändningen *Naturområde*. Den samlade bedömningen är att utpekad markanvändning tillsammans med översiktsplanens ställningstagande för området skapar förutsättning för upprätthållande av riksintressevärdena för området.

Ställningstaganden för Fulltofta

- Hörby kommun ska vid konfliktsituationer prioritera Natura 2000-område Fulltofta före riksintresse för Friluftsliv FM06 Frostavallen – Ringsjön - Fulltofta. Detta då en fungerande grön infrastruktur och en rik biologisk mångfald bedöms vara en förutsättning för att upprätthålla de naturvärden som utgör ett område av intresse för friluftsliv.

- Hörby kommun ska vid planering, lovgivning och tillsyn inom Natura 2000-område Fulltofta verka för att områdets skogs- och hagmarker, däribland de karaktäristiska ekhagarna, och områdets topografi bibehålls.

5.9.1.4 Sniberups Fälad

Stora delar av Linderödsåsen täcktes under 1800-talet av sammanhängande ljungbevuxna fäladsmarker med enar. Sniberups Fälad utgör en rest av ett sådant område med lång beteskontinuitet. Här finns mångskiftande och artrika vegetationstyper och floran är till största delen helt opåverkad.

Förutsättning för bevarande

Natura 2000-område Sniberups fälad kan påverkas negativt av spridning av gödsel eller annan tillförsel av näringsämnen. Kan även påverkas negativt av förändringar i områdets hydrologi från både inom och utanför området genom till exempel markavvattning, dikesrensningar eller dämningar. Samtliga naturtyper i området ska vara väl avbetade årligen.

Överlappande riksintressen

Natura 2000-område Sniberups fälad består av lövskog, betesmarker och buskmarker. Skogarna och strandängarna bedöms som mycket värdefulla för fågellivet. Området är också viktigt för flyttfåglar. Här finns arter som; bivråk, brun kärrhök, brushane, dvärgmås, fiskgjuse, fisktärna, grönbena, kungsfiskare, ljungpipare, mellanskarv, nattskärra, röd glada, rördrom, skräntärna, skärfläcka, smålom, småtärna och spillkråka Sniberups fälad överlappar inte med annat riksintresseområde.

Översiktsplanens påverkan på området

Natura 2000-område Sniberups fälad berörs inte av utpekade utbyggnadsområden i översiktsplanen. Riksintresseområdet pekas i Mark- och vattenanvändningskartan ut som markanvändningen *Naturområde*. Den samlade bedömningen är att utpekad markanvändning tillsammans med översiktsplanens ställningstagande för området skapar förutsättning för upprätthållande av riksintressevärdena för området.

Ställningstaganden för Sniberups Fälad

- Hörby kommun ska vid planering, lovgivning och tillsyn inom Natura 2000-område Sniberups fälad verka för att områdets sammanhängande ljungbevuxna fäladsmarker med enar bibehålls samt mångskiftande och artrika vegetationstyper.

5.9.1.5 Timan

Gammal hedbokskog, som utvecklades fritt under väldigt lång tid, med en del ovanligare lav- och mossarter. Timan var en del av en gemensam utmark för Köinge by. Området är till stor del omringat av granskog planterad under senare delen av 1900-talet.

Förutsättning för bevarande

Natura 2000-område Timan kan påverkas negativt av produktionsinriktat skogsbruk. Även totalavverkning av bokskogen eller sumpskogen eller bortplockning av död ved skulle vara negativt liksom granplantering. Spara grova, spärrgreniga träd och gamla träd, de är viktiga för epifytiska lavar, mossor och svampar samt för insekter och landmollusker.

Överlappande riksintressen

Natura 2000-område Timan överlappar inte med annat riksintresseområde.

Översiktsplanens påverkan på området

Natura 2000-område Timan berörs inte av utpekade utbyggnadsområden i översiktsplanen. Riksintresseområdet pekas i Mark- och vattenanvändningskartan ut som markanvändningen *Naturområde*. Den samlade bedömningen är att utpekad markanvändning tillsammans med översiktsplanens ställningstagande för området skapar förutsättning för upprätthållande av riksintressevärdena för området.

Ställningstaganden för Timan

- Hörby kommun ska vid planering, lovgivning och tillsyn inom Natura 2000-område Timan verka för att områdets gamla hedbokskog med ovanliga lav- och mossarter bibehålls.

5.9.1.6 Östra Fulltoftaområdet

Området består av rika ädellövskogar, främst bok, av varierande ålder belägna öster om Ringsjön. Lav-, moss- och svampfloran är artrik. Vid Ramsarp finns gammal bokskog med inslag av ek, lind, ask och lönn. Flera av bokarna är grova och spärrgreniga. Det förekommer högstubbar och död ved. Markvegetationen är örtrik.

Förutsättning för bevarande

Natura 2000-områdets värden kan påverkas negativt av svag eller utebliven hävd som leder till igenväxning och beskuggning. Även en allt för intensiv och hård hävd kan skada känslig och

värdefull vegetation och förhindrar all typ av föryngring av ersättningsträd i främst naturtypen Trädklädda betesmarker.

Överlappande riksintressen

Natura 2000-område Östra Fulltoftaområdet överlappar med riksintresseområden för Friluftsliv FM 06 Frostavallen samt Kulturmiljövård - M:67. Överlappande riksintresseområden och dess värden bedöms förenliga.

Vidare överlappar riksintresseområde Natura 2000 Östra Fulltoftaområdet med Totalförsvaret TM0526. Totalförsvaret - TM0526 omfattas av sekretess enligt 15 kap. 2 § *Offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)* en bedömning om huruvida riksintresseområden och dess värden bedöms förenliga är därför inte möjlig.

Översiktsplanens påverkan på området

Natura 2000-område Östra Fulltoftaområdet påverkas inte av utpekade utbyggnadsområden i översiktsplanen. Mark- och vattenanvändningskartan föreslår markanvändningen *Naturområde*. Den samlade bedömningen är att utpekad markanvändningen skapar förutsättning för upprätthållandet av riksintressevärdena, ädellövskogar och örtrik markvegetation.

Ställningstaganden för Östra Fulltoftaområdet

- Hörby kommun ska vid konfliktsituationer prioritera riksintresse för Natura 2000-område Östra Fulltoftaområdet före riksintresse för Friluftsliv FM 06 Frostavallen – Ringsjön - Fulltofta. Detta då en fungerande grön infrastruktur och en rik biologisk mångfald bedöms vara en förutsättning för att upprätthålla de naturvärden som utgör ett område av intresse för friluftsliv.

- Hörby kommun ska vid planering, lovgivning och tillsyn inom Natura 2000-område Östra Fulltoftaområdet verka för att områdets ädellövskog med varierande ålder, örtrika markvegetation samt den artrika lav-, moss- och svampfloran bibehålls.

5.9.2 Natura 2000-område, Fågeldirektivet

5.9.2.1 Fulltofta – Ringsjön

Natura 2000-område Fulltofta - Ringsjön består av lövskog, betesmarker och buskmarker. Skogarna och strandängarna bedöms som mycket värdefulla för fågellivet. Området är också viktigt för flyttfåglar. Här finns arter som; bivråk, brun kärrhök, brushane, dvärgmås, fiskgjuse, fisktärna, grönbena, kungsfiskare, ljungpipare, mellanskarv, nattskärra, röd glada, rördrom, skräntärna, skärfläcka, smålom, småtärna och spillkråka.

Förutsättning för gynnsam bevarandestatus

Ett nära samarbete mellan berörda myndigheter och den som äger eller brukar marken är en av de viktigaste förutsättningarna för att ett områdets värdefulla livsmiljöer och arter finns kvar. Att betesmarkerna fortsätter hävdas och att vassen som finns i sjön får vara kvar men hålls efter om de breder ut sig för mycket. Låg störning från friluftsliv, lössprингande hundar etc. under häckningsperioden april-augusti är en annan förutsättning.

Överlappande riksintressen

Natura 2000-område Fulltofta - Ringsjön överlappar med riksintresseområden för Naturvård N34 Fulltofta – delområde f, Friluftsliv - FM 06 Frostavallen, Kulturmiljövård M:67 och Yrkesfiske i inlandsvatten RI YF 8 samt Natura 2000 området Fulltofta enligt habitatdirektivet. Överlappande riksintresseområden och dess värden bedöms förenliga.

Översiktsplanens påverkan på området

Natura 2000-området Fulltofta- Ringsjön berörs inte av utpekade utbyggnadsområden i översiktsplanen. Riksintresseområdet pekas i Mark- och vattenanvändningskartan ut som markanvändningen *Naturområde*. Den samlade bedömningen är att utpekad markanvändning tillsammans med översiktsplanens ställningstagande för området skapar förutsättning för upprätthållande av riksintressevärdena för området.

Ställningstaganden för Fulltofta-Ringsjön

- Hörby kommun ska vid konfliktsituationer prioritera Natura 2000-område Fulltofta-Ringsjön före riksintresse för Friluftsliv FM06 Frostavallen – Ringsjön - Fulltofta. Detta då en fungerande grön infrastruktur och en rik biologisk mångfald bedöms vara en förutsättning för att upprätthålla de naturvärden som utgör ett område av intresse för friluftsliv.

- Hörby kommun ska vid planering, lovgivning och tillsyn inom Natura 2000-område Fulltofta-Ringsjön verka för att områdets lövskog, betesmarker och buskmarker samt strandängarna vilka är mycket värdefulla för att fågellivet bibehålls.

Allmänna intressen av väsentlig betydelse

Kommunen ska i översiktsplanen redovisa vad de anser är allmänna intressen. Vid beslut som rör mark- och vattenanvändningen ska hänsyn tas till de allmänna intressena. Vissa av de allmänna intressena bedöms vara av riksintresse och har ett starkare skydd, de redovisas under fliken Riksintressen. Under avsnittet *Allmänna intressen av väsentlig betydelse* redovisas allmänna intressen som är viktiga för Hörby kommuns utveckling.

De allmänna intressen av väsentlig betydelse som presenteras ligger till grund för Hörby kommuns mark- och vattenanvändningskartan.

Översiktsplan 2035 innehåller följande allmänna intressen av väsentlig betydelse:

- Människan och medborgaren
- Bebyggelse och bostäder
- Näringsliv
- Naturmiljö
- Vattenmiljö
- Jord-, skogs- och vattenbruk
- Kulturmiljö
- Friluftsliv och rekreation
- Transportinfrastruktur och transportsystem
- Teknisk infrastruktur
- Förskola och skola
- Omsorg
- Miljö, hälsa och säkerhet

6. Människan och medborgaren

God social sammanhållning, framtidstro, tillit, delaktighet och möjlighet att påverka sitt liv och sin omgivning är livsviktiga faktorer i ett hållbart samhälle. Möjligheten att påverka sina egna livsvillkor skapar också en starkare känsla av delaktighet och inflytande.

Den fysiska planeringen skapar förutsättningar för goda levnadsvillkor och människors möjlighet att påverka sin livssituation. Det är därför viktigt att allas, såväl vuxnas som barns och äldres erfarenheter och behov synliggörs och tas hänsyn till i den fysiska planeringen. Medborgarnas delaktighet kan innebära allt från tidig dialog i planeringsprocessen till att mer konkret delta i gestaltning och utformning av den fysiska miljön. Som medborgare i Hörby kommun ska man känna att man har möjlighet att påverka både sin vardag och samhällets utveckling.

6.1 Civilsamhället

Civilsamhället utgörs av människor, grupper och organisationer som agerar tillsammans för gemensamma intressen. Även olika typer av sociala rörelser och nätverk samt föreningar tillhör civilsamhället. Civilsamhället är självstyrande och bygger på frivillighet och är helt åtskilt från staten, det enskilda hushållet och näringslivet. Civilsamhället verkar inom områden såsom demokrati, arbetsmarknad, forskning, välfärd och krishantering. Civilsamhället har haft en viktig roll i samhällets utveckling, och bedöms i framtiden få en allt större betydelse. En av civilsamhällets främsta styrkor är att dess aktörer är förankrade i samhället där de arbetar. De har därför mycket god kännedom om de människor som bor och verkar där, samt de utmaningar och möjligheter som finns lokalt. Civilsamhället spelar en nyckelroll i att skapa samhörighet och sammanhållning. Genom att skapa samhällen som inkluderar och värdesätter människor skapas tillit och ett starkt socialt kapital. Det är en viktig resurs i den fysiska planeringen.

Ställningstaganden för civilsamhället

- Hörby kommun ska i planeringen stärka samverkan med civilsamhället för en hållbar samhällsutveckling.

6.2 Barnperspektivet

Den fysiska miljön är grundläggande för barns hälsa, välbefinnande och engagemang för sin sociala och fysiska livsmiljö. För att säkerställa goda levnadsförhållanden och förutsättningar för barn och unga att utvecklas i städer och tätorter är det därmed av största vikt att tillvarata och utforma den fysiska miljön med hänsyn till barnperspektivet och barns perspektiv. Den 1 januari 2020 blev barnkonventionen svensk lag. Barnkonventionen stärker barns rättigheter och det är särskilt viktigt att beakta dessa rättigheter när planeringen rör skolor, skolvägar, kultur, bostäder, lekplatser, friytor och grönområden.

Trygga och goda uppväxtförhållanden är avgörande för barns och ungas hälsa och för folkhälsan på lång sikt och är därför ett mycket viktigt perspektiv i kommunens planarbete. Barn använder de flesta miljöer i ett samhälle men har i många fall ingen eller väldigt liten möjlighet att påverka innehåll och utformning. Det är viktigt att arbeta såväl med barnens egna perspektiv som med barnperspektivet, det vill säga vuxnas ögon på barns miljö. Barn som har tillgång till gröna och varierade utemiljöer har bättre möjligheter till lek och fysisk aktivitet, vilket har positiva effekter för hjärnans utveckling, exempelvis inlärning och motoriska färdigheter. Barn behöver trygga och tillgängliga närmiljöer som är användbara, grönskande och upplevelserika.

Ställningstaganden för barnperspektivet

- Hörby kommun ska verka för att alla barn i Hörby kommun kan växa upp i en trygg, utvecklande och stimulerande livsmiljö genom att

    - synliggöra, belysa och beakta barnperspektivet vid planering och inför beslut som berör barn och unga.
    - barns och ungas delaktighet och inflytande i frågor som berör dem ska ses som en resurs i planeringen av den fysiska miljön.

6.3 Jämställdhet och trygghet

Alla människor är olika och alla människor har en egen uppsättning förmågor, styrkor och svagheter. Det gör att människor har olika förutsättningar och behov i vardagen, den fysiska miljön påverkar därifrån våra vardagsliv på olika sätt. Känslan av och tillhörigheten till en plats uppstår i ett komplext samspel mellan människors etnicitet, ålder, könstillhörighet och fysiska förutsättningar. Det är i detta samspel som den fysiska miljön påverkar vårt vardagsliv. Närhet, tillgänglighet och kommunikationer påverkar i vilken grad människor kan ta del av samhället. För att samhället ska kunna vara till för alla bör därför människans behov vara utgångspunkt när den fysiska miljön planeras. Att känna sig trygg är en förutsättning för att kunna vara en aktiv individ och för att kunna delta i olika aktiviteter i samhället. En upplevelse av otrygghet skapar begränsningar i vardagen från att ta del av vissa av samhällets funktioner och aktiviteter. Framför allt hindrar det kvinnor då otrygghet och rädsla för att gå ut ensam generellt är större hos kvinnor än hos män. Jämställdhetsperspektivet utgör här en viktig aspekt och syftar till att kvinnor och män ska ha samma makt att forma samhället och sina egna liv.

Känslan av trygghet är på ett sätt subjektivt betinget samtidigt som den upplevda otryggheten i samhället ökar, och Region Skånes folkhälsorapport visar att otryggheten i Skåne ligger något högre än rikssnittet. I Hörby kommun visar dock senaste trygghetsmätningen från polisen att otryggheten i kommunen minskar som helhet, och att den faktiska utsattheten för brott är låg. Den upplevda otryggheten är däremot fortfarande hög i kommunen.

Platser där många människor vistas kan underlätta för människor att känna sig trygga. En god gestaltning genom blandande miljöer och belysta stråk bidrar på många sätt till känslan av trygghet och gemenskap. På kommunens allmänna platser, torg, gator och grönområden ska det finnas förutsättningar för alla att vistas och trivas. Tillgänglighet till mötesplatser är grundläggande för ett inkluderande och tryggt samhälle, och de allmänna ytorna i kommunen ska vara tillgängliga, inkluderande samt upplevas som både säkra och trygga.

Ett jämställt, tillgängligt och tryggt samhälle ska tillhandahålla en god livsmiljö så att alla människor har likvärdiga möjligheter att vara delaktiga.

Ställningstaganden för jämställdhet och trygghet

- Hörby kommun ska i planeringen verka för ett jämställt och tryggt samhälle genom god utformning och gestaltning av kommunens livsmiljöer.

7. Bebyggelse och bostäder

Den lokala tillväxtmotorn Hörby tätort har tillsammans med kommunens fyra lokala kärnor Östraby – Västerstad, Ludvigsborg, Önneköp – Långaröd och Killhult och de nio mindre byarna i omlandet (Ringsjöstrand, Osbyholm, Lyby, Södra Rörum, Satserup, Äspinge, Korsholm – Norra Västerstad, Askeröd och Dala) en central betydelse för Hörby kommuns framtida utveckling, enligt översiktsplanens utvecklingsstrategi. Det är också på dessa ställen som större delen av kommunens bebyggelse återfinns, det gäller såväl bostäder, verksamheter och servicefunktioner.

För ett hållbart samhällsbyggande behöver planeringen av bostäder, verksamheter och service ske i sampel med planering av transportinfrastruktur, teknisk infrastruktur och grön infrastruktur. Dessa strukturer har även en stor betydelse för vilken tillväxt och livskvalitet som skapas i Hörby kommun. Det är också nödvändigt för att minska klimatpåverkan och bromsa förlust av biologisk mångfald. Genom att styra den framtida bebyggelsen till dessa områden vill Hörby kommun förstärka den lokala flerkärniga strukturen med sina korta avstånd och närhet mellan tätort och landsbygd omringat av ett fantastiskt natur- och kulturlandskap.

7.1 Bebyggelse

Den byggda miljön i Hörby kommun är varierande och består av många intressanta miljöer, bebyggelsekaraktärer och byggnader. Genom en helhetssyn på utformningen av våra livsmiljöer; platserna där vi bor, arbetar och lever våra liv, i såväl stad som på landsbygd och genom arkitekturens, konstens och det byggda kulturarvets fysiska och immateriella kvaliteter såsom platsers sociala mångfald och tidslager kan kommunen verka för ett hållbart samhällsbyggande.
Den byggda miljön i Hörby kommun kan beskrivas utifrån de fyra bygderna Hörby tätort, Ringsjöbygden, Slättbygden och Mellanbygden.

7.1.1 Hörby tätort

Hörby tätort är kommunens största ort och utpekad som lokal tillväxtmotor enligt översiktsplanens utvecklingsstrategi. Hörby tätort är en småskalig handelsort med gamla anor, och ligger strategiskt intill både E22 och riksväg 13 mitt i Skåne. Från Hörby tätort är det nära till de regionala tillväxtmotorerna Lund, Malmö och Kristianstad–Hässleholm. Det är också nära till andra större tätorter såsom Höör, Sjöbo och Eslöv. Hörby tätort är en viktig regional och lokal kommunikationsnod, inte minst för kollektivtrafiken. Tillgängligheten inom Hörby kommun och till Hörby tätort är av stor vikt för boende, pendlare och besökare. Från Hörby tätort kan man med kollektivtrafik nå flera målpunkter, såväl lokala som regionala.

Bebyggelsen i Hörby tätort består i huvudsak av mångfunktionell bebyggelse, en blandning av bostäder, verksamheter, kontor, grön – och parkområden, parkering samt skola och vård. Hörby tätorts roll som historisk handelsort är framträdande i den stadsmässiga bebyggelsestrukturen, framför allt kring Gamla och Nya torg. Det finns många bevarade och väl omhändertagna

historiska byggnader i och kring centrum. I utkanten av Hörby tätort ses framför allt villamattor med typhus.

Invånarna i Hörby tätort har bra tillgång till grönområden av olika storlek och funktion samt serviceanläggningar. De större områdena är Karnas Backe, Hörby Fälad och Råby Hällor. Till de mindre grönområdena hör ett antal anlagda parker, öppna gräsytor och mindre gröna områden. Rakt igenom Hörby tätort rinner Hörbyån. Hörbyån och dess omkringliggande grönska utgör ett viktigt stråk för såväl människor som växter och djur. Kopplingen mellan de större grönområdena i Hörby tätort och de omgivande grönområdena i anslutning till Hörby tätort bedöms som otydliga. Det gäller även mellan olika grönområden inom tätorten.

Hörby tätorts historiska roll som marknads- och handelsort har påverkat dess utveckling som serviceort. Handeln är än idag av stor betydelse för Hörby tätort där detaljhandel och kommersiell service i huvudsak är koncentrerad till Hörby tätorts centrum, vid Gamla och Nya torg och längs med Nygatan och Storgatan. Utöver detaljhandeln finns även torghandel. Offentlig service i Hörby tätort innefattar skola, vård, omsorg samt kultur och fritid, och har en viktig funktion för samhället och medborgarna. De lite större affärerna, som exempelvis livsmedelsbutiker, är placerade något längre ut från centrum. Därutöver är bilhandeln stark och har en stor betydelse för Hörby kommun. I norr, mellan E22 och Kristianstadsvägen, ligger Industriområdet och Industriparken kommunens största sammanhängande verksamhetsområden. Ytterligare ett verksamhetsområde väster om tätorten finns, norr och söder om Ringsjövägen.

Bebyggelsen i Hörby tätort vittnar om historiska årsringar som kan spåras hela vägen tillbaka till mitten på 1100-talet när Hörby blev kyrkby. Det går att särskilja flera viktiga händelser och strukturer som påverkat bebyggelseutveckling, arkitekturens utformning och Hörby i stort. Bland annat har Hörbyån, uppförandet av tingshuset Frosta Härad och industrialismens intåg spelat en väsentlig roll i tätortens historiska utveckling och hjälpt till att forma Hörby så som det ser ut idag. Hörby tätorts roll som historisk handelsort är framträdande i den stadsmässiga bebyggelsestrukturen, framför allt kring Gamla och Nya torg, med många bevarade och väl omhändertagna historiska byggnader. Den gamla kärnan av Hörby tätort består till största del av 1 ½-planshus som skapar en stadskaraktär med mer eller mindre slutna kvarter. Centrum med dess gator och torg vittnar om äldre planeringsprinciper som sträcker sig tillbaka till förra seklets början. Än idag följer exempelvis Råbygatan samman sträckning som då, och utmed vägen går att se flera äldre småhus vilka följer gatan, så kallade gathus. I utkanten av den gamla kärnan av Hörby tätort finns många äldre hus kvar, bland annat flera fina och representativa patriciervillor. Patriciervillorna uppfördes till det övre samhällsskiktet och är ofta byggda i klassicerande stil. Under framför allt 1970-talet kom många av Hörby tätorts gamla hus att rivas för att ge plats åt framför allt bostäder, oftast i form av flerbostadshus. Under samma period växte villamattor med typhus fram i tätortens utkanter.

Idag är bebyggelsen i Hörby tätort blandad och består av äldre byggnader, villaområden av olika karaktär samt flerbostadshus i olika skalor. I centrala Hörby följer bebyggelsen vägstrukturen vilken utgörs av rutnätsmönster med tydliga kvarter och områden, ett tidstypiskt ideal från 1800-talet som

även kallas rutnätsstaden. Från 2000-talet och framåt har även ny bebyggelse tillkommit, framför allt i området kring Stattena, vilka uppvisar en nymodernistisk stil där husen ofta har putsade fasader och en asymmetrisk fönstersättning med olika storlekar på fönster.



Figur 10. Hörby bruk i Hörby tätort



Figur 11. Råbygatan i Hörby tätort



Figur 12.Magistergatan i Hörby tätort

Ställningstaganden för Hörby tätort

- Hörby kommun ska i Hörby tätort
  - eftersträva en funktionsblandad småskalig karaktär med god gestaltning av den byggda miljön.
  - anpassa bebyggelsens täthet och höjdskala till läget i orten och förhållandet till omgivande bebyggelse. Särskild hänsyn ska tas till Hörby kyrka.
  - verka för fler generationsövergripande mötesplatser för lokal interaktion (bostadsgårdar, lekplatser, utegym och parker, handel, verksamheter, föreningsliv samt möten).
  - värna om tätortsnära grönytor för förbättrad folkhälsa.
  - arbeta med multifunktionella grönytor för att reglera och infiltrera dagvatten, hantera erosionsrisk längs med vattendrag och minska uppkomsten av värmeöar samt för att skapa attraktiva boendemiljöer.
  - planera ny eller befintlig bebyggelse samt genomföra översvämningsreducerande åtgärder utifrån från ett avrinningsperspektiv. Detta så att risken för översvämningar nedströms inte förvärras, det gäller inom riskområden men även så att nya riskområden inte uppkommer.
  - prioritera lokal infiltration och fördröjning av dagvatten och skyfall samt bevaka att möjligheten till översvämningsåtgärder inte byggs bort.
  - verka för att nya byggnader och exploateringsprojekt i större utsträckning förbättrar skyfallssituationen i området och nedströms liggande områden.
  - verka för en god dialog med medborgare kring frågor om utformning och gestaltning av allmänna platser.

Riktlinjer för planläggning, tillstånds-, dispens- och lovgivning, yttranden samt drift

- Vid detaljplaneläggning utforma ny bebyggelse efter ett 100-årsregn med en klimatfaktor på minst 1,20. Det gäller för både regn kortare än en timme och för längre regn i enlighet Svenskt vatten.

- Vid lokaliseringsprövning av ny bebyggelse ska stor hänsyn tas till större jordbruksgårdar, (djurbesättning på mer än 100 djurenheter, dvs. lantbruk klassade som C-anläggningar enligt *Miljöbalken (1998:808)*, till vilka det rekommenderade skyddsavståndet är 500 meter) för att säkerställa att verksamheterna kan bedrivas vidare och att eventuella problem med lukt och andra olägenheter som alstras av jordbruket undviks.

7.1.2 Ringsjöbygden

Ringsjöbygden utgörs av östra delen av Östra Ringsjön och sträcker sig från norra Ludvigsborg fram till E22 vid Osbyholm i nord-sydlig riktning och fram till riksväg 13 i östlig riktning. Ringsjöbygden karaktäriseras av ett vackert natur- och kulturlandskap utmed Ringsjön.

Bebyggelsen i Ringsjöbygden utgörs i stor utsträckning av en blandning av äldre småbyar, ensamliggande gårdar, nybyggda villaområden samt fritidshus. Bebyggelsen omgärdas av betes- och odlingsmark med närhet till vattnet och en fantastisk utsikt över Ringsjön. Utmed Östra Ringsjön finns många fritidshus i nära anslutning till stränderna, detta till följd av den sänkning av Ringsjön med 1,5 meter som gjordes år 1883.

Vägstrukturen utgörs av smala slingrande äldre vägar. Det öppnare landskapet närmast Östra Ringsjön präglas av herrgårdsmiljöerna kring Osbyholms slott och Fulltofta herrgård. Den mer slutna skogsdominerade östra delen av Ringsjöbygden har en spridd bebyggelsebild med mindre gårdsmiljöer. Ringsjöbygden omfattas av riksintressen för Naturvård, Kulturmiljövård, Friluftsliv samt Natura 2000-områden. En stor del av Ringsjöbygden omfattas av landskapsbildsskydd, enligt 19 § *Naturvårdslagen* i dess lydelse före den 1 januari 1975.

Ringsjöbygden har mycket god tillgång till servicefunktioner som dagligvaruaffär, skola, vård och omsorg, kollektivtrafik och utbud av fritidsaktiviteter genom närheten till Ludvigsborg, Hörby tätort och Höör. Företagandet i Ringsjöbygden är varierat och med en hög andel egna företagare, de flesta inom jord- och skogsbruk. Jordbruken är förhållandevis små med en stor andel deltidslantbruk som bland annat kompletteras med skogsbruk och förvärvsarbete utanför gården.

Inom Ringsjöbygden ligger den lokala kärnan Ludvigsborg och Ringsjöstrand som är en av de nio utpekade byarna i omlandet enligt kommunens utvecklingsstrategi. Övrig samlad bebyggelse finns framför allt utmed Ringsjöns södra och östra stränder och utgörs till stor del av före detta fritidsbebyggelse såsom Tappavitt, Häggenäset med Strandvägen och Ringsborg.

Ringsjöbygden utgör, genom den fantastiska utsikten över Ringsjön samt närheten till såväl Ludvigborg, Hörby tätort som Höör och Hörby, en av de attraktivaste platserna för ny bebyggelse i kommunen. Samtidigt står bebyggelseutvecklingen i konflikt med natur- och kulturvärden. Genom att lokalisera ny bebyggelse till den lokala kärnan Ludvigsborg och Ringsjöstrand en av de tio utpekade byarna i omlandet kan det stora sammanhängande landskapet med höga natur- och kulturvärden värnas.

7.1.2.1 Ludvigsborg

Ludvigsborg är en större ort som ligger i kommunens nordvästra delar intill kommungränsen till Höörs kommun. Ludvigsborg tillhör Ringsjöbygden och har en viktig roll som lokal kärna i Hörby kommun. Orten ligger på båda sidorna om riksväg 13. Merparten av alla vägar inom Ludvigsborg har enskilt huvudmannaskap, vilket innebär att fastighetsägarna förvaltar och har ansvar för vägarna i området. En del av vägarna är mycket smala och har en hög trafikbelastning. Det finns

goda kollektiva förbindelser med regionbusstrafik till både Hörby och Höör samt vidare till Lund, Malmö och Kristianstad. Det finns gång- och cykelvägar på ett par ställen inom orten. Därutöver finns det en turismcykelled som sträcker sig över kommungränsen till Höörs kommun och som följer länsväg 1314 genom Fulltofta och vidare mot Osbyholm. Från Osbyholm finns gång- och cykelväg via den gamla banvallen till Hörby tätort.

Ludvigsborg bestod ursprungligen av två delar. Dels byn Häggenäs, bestående av en samling gårdar sydväst om den nuvarande bebyggelsen, dels herrgårdsanläggningen Ludvigsborg beläget norr om nuvarande bykärna. Bebyggelsen i Ludvigsborg är varierad och följer de smala vägarna i ett öppet naturlandskap. I bykärnan är bebyggelsen samlad kring det gamla vägnätet och den nedlagda järnvägen. Bykärnan har med tiden förtätats med nya hus vilket bland annat skapat den varierade villabebyggelsen.

Bostadsbeståndet utanför bykärnan består främst av före detta fritidshus. Karaktäristiskt för fritidshusområdena är att bebyggelsen ligger i grupper, med stora tomter och väl tilltagna grönområden mellan sig. Storlek och standard varierar mellan områdena, men i de delar som har kommunalt vatten och spillvatten sker en relativt snabb omvandling från säsongsboende till åretruntboende.

Inom de tätbebyggda områdena i Ludvigsborg finns mycket grönstruktur. Den luftiga bebyggelsen har lämnat luckor och sammanhängande stråk av naturmark insprängt i villabebyggelsen, vilket skapar rymd och förstärker känslan av närhet till naturen. Kvesarumsån genomkorsar de centrala delarna av byn, och längs med ån sträcker sig ett naturligt sammanhängande grönstråk som förbindelselänk mellan skogsområdena i öster och det öppna landskapet i väster. Grönstråket vid Kvarndammen via Granliden ned till Häggenäshalvön binder samman skogsdungar med ängs- och hagmarker.

Ludvigsborg har ett väl fungerande serviceutbud med dagligvarubutik, den kommunala förskolan Skogsgläntan samt Ludvigsborgs friskola med undervisning i årskurserna F–9 samt fritidsverksamhet. Därutöver finns Stiernbladshallen som är en allaktivitetshall samt flera vårdboenden, både i kommunal och privat regi. I Ludvigsborg finns ett fåtal föreningar, bland annat en byförening.

I nära anslutning till Ludvigsborg finns stora skyddade naturområden, naturreservat och Natura 2000-områden. Ludvigsborg berörs av Natura 2000-område Fulltofta – Ringsjön och Natura 2000-område Fulltofta. Därutöver finns även ett större område med landskapsbildsskydd som syftar till att skydda värdet av framför allt den visuella upplevelsen av ett landskap.

Ludvigsborg omfattas av riksintresse för friluftsliv FM 06 Frostavallen – Ringsjön – Fulltofta, riksintresse för Naturvård N 34 Fulltofta, riksintresse för kulturmiljövård M:67 Fulltofta – Nunnäs samt riksintresse för totalförsvarets militära del TM0526 (Påverkansområde övrigt).



Figur 13. Bostadsgata i Ludvigsborg.

7.1.2.2 Ringsjöstrand

Ringsjöstrand är en mindre by som ligger längs med södra Östra Ringsjön i Ringsjöbygden. Ringsjöstrand ligger några kilometer väster om Hörby tätort och i nära anslutning till Osbyholm som också är en av de nio utpekade byarna i omlandet enligt kommunens utvecklingsstrategi.

Bebyggelsen i Ringsjöstrand ligger som en rand utmed Östra Ringsjöns strandlinje och består framför allt av fritidshus från tidigt 1990-tal som många omvandlats till åretruntboende. De få lucktomter som finns kvar utmed stränderna och som inte blivit bebyggda utgör tydliga utblickskorridorer mot Ringsjön. Övrig bebyggelse inom Ringsjöstrand utgörs av mindre gårdar med jordbruksmark norr om gamla Malmövägen, väg 1140. Utöver bostadsbebyggelse finns även en besöksanläggning, Ringsjöstrand – camping och stugby, vilken erbjuder en rad olika friluftsaktiviteter.

Vägarna inom Ringsjöbygden har antigen kommunala eller enskilt huvudmannaskap. Strax söder om Ringsjöstrand passerar E22 vilket medför bra pendlingsavstånd till Lund, Malmö och Kristianstad. Det finns ingen kollektivtrafik i Ringsjöstrand men däremot finns det goda kollektiva förbindelser med regionbusstrafik i Osbyholm, vilket möjliggör pendling till både Hörby och Kristianstad samt till Lund och Malmö. Från Ringsjöstrand kan man med gång- och cykelväg lätt

ta sig till både Osbyholm som Hörby tätort via den gamla banvallen, vilken sträcker sig från Snogeröd till Hörby tätort.

Ringsjöstrand omfattas av riksintresse för friluftsliv FM 06 Frostavallen – Ringsjön – Fulltofta, riksintresse för naturvård N 34 Fulltofta samt angränsar till riksintresse för yrkesfiske RI YF 81 Ringsjön.

Ringsjöstrand utgör en av de attraktivaste platserna för ny bebyggelse i kommunen. Detta på grund av Ringsjöstrands närhet till och utblick mot Östra Ringsjön samt närhet till Osbyholm och Hörby tätort med mycket god samhällsservice, handel, och kollektivtrafik samt goda tillgång till natur. En utveckling av Ringsjöstrand skulle innebära att värdefull jordbruksmark tas i anspråk. Ianspråktagandet anses dock nödvändigt för att möta framtida behov av attraktiva boenden i Hörby kommun. Genom att erbjuda attraktiva boendemöjligheter kan Hörby kommun locka till sig nya invånare, vilket är en viktig del i Hörby kommuns långsiktiga utveckling.



Figur 14. Promenadstråk längs med Ringsjön vid Ringsjöstrand.

Ställningstaganden för Ringsjöbygden

- Hörby kommun ska inom Ringsjöbygden
  - bevara värdefulla natur- och kulturmiljöer samt landskapsbilden.
  - verka för god gestaltning av den byggda miljön.
  - anpassa bebyggelsens täthet och höjdskala till läget i byn/orten och förhållandet till omgivande bebyggelse.
  - ta hänsyn till historiska strukturer såsom synliga ägogränser i landskapet, siktlinjer, vägdragningar och vattendrag.
  - säkerställa lägsta grundläggningsnivå vid exploatering utmed Östra Ringsjön och vattendrag så att ny bebyggelse inte riskeras att översvämmas.
  - värna om tätortsnära grönytor för förbättrad folkhälsa.
  - arbeta med multifunktionella grönytor för att reglera och infiltrera dagvatten, hantera erosionsrisk längs med vattendrag och minska uppkomsten av värmeöar samt för att skapa attraktiva boendemiljöer.
  - planera ny eller befintlig bebyggelse samt genomföra översvämningsreducerande åtgärder utifrån från ett avrinningsperspektiv. Detta så att risken för översvämningar nedströms inte förvärras, det gäller inom riskområden men även så att nya riskområden inte uppkommer.
  - prioritera lokal infiltration och fördröjning av dagvatten och skyfall samt bevaka att möjligheten till översvämningsåtgärder inte byggs bort.
  - i Ludvigsborg verka för fler generationsövergripande mötesplatser för lokal interaktion (bostadsgårdar, lekplatser, utegym och parker, handel, verksamheter, föreningsliv samt möten).
  - verka för en god dialog med medborgare kring frågor om utformning och gestaltning av allmänna platser.

Riktlinjer för planläggning, tillstånds-, dispens- och lovgivning, yttranden och drift

- Vid detaljplaneläggning utforma ny bebyggelse efter ett 100-årsregn med en klimatfaktor på minst 1,20. Det gäller för både regn kortare än en timme och för längre regn i enlighet Svenskt vatten.

- Vid lokaliseringsprövning av ny bebyggelse ska stor hänsyn tas till större jordbruksgårdar, (djurbesättning på mer än 100 djurenheter, dvs. lantbruk klassade som C-anläggningar enligt *Miljöbalken (1998:808)*, till vilka det rekommenderade skyddsavståndet är 500 meter) för att säkerställa att verksamheterna kan bedrivas vidare och att eventuella problem med lukt och andra olägenheter som alstras av jordbruket undviks.

7.1.3 Mellanbygden

Mellanbygden sträcker sig från norr till söder i kommunens östra delar. I Mellanbygden pekar översiktsplanens utvecklingsstrategi ut två lokala kärnor, Killhult och Önneköp – Långaröd samt tre större byar i omlandet, Södra Rörum, Satserup och Äspinge. Inom mellanbygden finns också flera fritidsbyar varav de största är Fundersed, Skogsbyn, Trulstorp, Ekastorp och Västantorp, Gammalstorp öster om Äspinge samt Skäpperöd söder om Önneköp. Inom Mellanbygden finns också många mindre samlingar av gårdar, ibland med inslag av gathus. Exempel på sådana är Kölleröd, Östra Sallerup, Herröd, Harphult, och Pärup.

I Mellanbygden finns det mest typiska Hörbylandskapet. Det småskaliga böljande mosaiklandskapet med öppna betesmarker, stengärdesgårdar, blandskogar och våtmarker där by- och odlingsstrukturerna är av gammalt ursprung. Bebyggelsen består till stor del av mindre gårdar och mycket fritidsbebyggelse, dels samlade fritidshusområden, dels utspridda i landskapet. De småskaliga byarna erbjuder en trygg social tillvaro och god tillgång till natur. Mellanbygden omfattas av riksintresse för naturvård, kulturvård samt totalförsvarets militära del.

I Mellanbygden är jord- och skogsbruket en viktig näring och inkomstkälla, även om arbetet alltmer övergår från heltids- till deltidssysselsättning. Inom Mellanbygden är det i flera områden relativt långt till service, detta gäller särskilt i de norra och östra delarna av kommunen.

Inom Mellanbygden finns tre mindre byar av lokal betydelse; Södra Rörum, Satserup och Äspinge.

Bebyggelsen i Mellanbygden utgörs framför allt av mindre gårdar och fritidsbebyggelse. Fritidsbebyggelsen är dels samlade i fritidshusområden, samt dels utspridda i landskapet. Gårdarna bestod ofta av en väl samlad bebyggelse i u-form där bostadshuset uppfördes i ett plan med inredd vind med minst 45 graders takvinkel och träfasad. Effekterna av 1800-talets skiftesreformer går tydligt att urskilja genom att många av husen i byarna är placerade längs landsvägarna med avlånga smala skiften, vilket gjort att landskapet fått ett fiskbensliknande mönster. Mellanbygden representerar det typiska Hörbylandskapet. Ett småskaligt böljande mosaiklandskap med öppna betesmarker, stengärdesgårdar, blandskogar och våtmarker och där by- och odlingsstrukturerna är av gammalt ursprung.

I norra Mellanbygden har bebyggelsen starkt influerats av småländsk byggnadstradition med boningshus något skilda från uthusen och där bebyggelsen är mer terränganpassad än symmetrisk. Det finns en stor variation bland bostadshusens karaktär, allt från mindre trähus till större hus ofta uppförda i stenmaterial med putsade fasader. Vanligast är dock hus med skiftesverk, knuttimring eller en kombination av dessa två. Ett resultat av den förhållandevis goda tillgången på virke. Den rika tillgången på sten gjorde också att hus uppförda helt eller delvis med gråstensväggar var mycket vanliga.

7.1.3.1 Önneköp – Långaröd

Önneköp och Långaröd är två orter som tillsammans bildar en lokal kärna. Orterna ligger i kommunens sydöstra delar, cirka två mil från Hörby tätort och tillhör Mellanbygden. Önneköp och Långaröd ligger utmed länsväg 1057 med cirka 1 kilometer emellan varandra. Orternas geografiska läge innebär närhet till Hörby tätort och Sjöbo. Det finns goda kollektiva förbindelser med regionbuss 471, vilket möjliggör för pendling till Hörby tätort. Det finns en gång- och cykelväg som binder samman Önneköp och Långaröd. I övrigt saknas det gång- och cykelvägar som binder samman Önneköp och Långaröd med omkringliggande orter.

Önneköp är den större orten av dem två. Orten har sitt ursprung i en medeltida jordbrukarby vars befolkning ökade på 1800-talet när handeln ökade. Bebyggelsen i Önneköp är varierad och samlad längs byns gator med en småskalig och relativt tät struktur. Bebyggelsen består framför allt av gathus, gårdar och egnahem. En del bebyggelse har tillkommit under senare delen av 1900-talet och under 2000-talets början. Generellt ses äldre bebyggelse i de norra delarna av byn medan den södra delen består av nyare bebyggelse.

Landskapet runt Önneköp har en varierande karaktär med stort inslag av öppna betesmarker och uppodlade fält. Det finns flera större sammanhängande grönområden i utkanten av byn och i den sydvästra delen rinner Farhultsbäcken. Önneköp saknar ett tydligt grönstråk som går genom hela byn men ortens många uppvuxna trädgårdar bidrar till grönskan. Detta märks tydligast längs byns lokalgator där grönskan sammanbinds med den omkringliggande naturen.

Önneköp har historiskt haft ett stort utbud av affärer och verksamheter med bland annat lanthandel, mejeri, bageri, toffelmakare, urmakare, sadelmakare, smed, skomakare, skräddare, snickare, garntillverkning, manufakturaffär och taxibolag, samt något senare även två banker och ett postkontor. Idag finns ett mindre antal verksamheter kvar men Önneköp har trots detta ett väl fungerande serviceutbud med en lanthandel, bageri, museum och en mindre butik. Därutöver finns fotbollsplaner, ett utegym, en multisportarena och en padelbana. Önneköp har ett rikt föreningsliv med flertalet föreningar, bland annat en byförening och en idrottsförening. I Önneköp finns en privat förskola som heter Solkullen. Det finns ingen kommunal service i byn. I Hörby kommun finns det två deltidsstationer för räddningstjänsten, varav en i Önneköp.

Önneköp omfattas inte av något riksintresse.

Bebyggelsen i Långaröd är varierad och samlad kring Långaröds kyrka. De äldre bevarade skolbyggnaderna i byn förstärker byns historiska betydelse som tidigare sockencentrum. Bebyggelsen i området består av ett antal hus i olika stilar och nivåer och har anpassats till den omgivande kontexten.

Området runt Långaröd består av ett varierat landskap som växlar mellan täta skogsmiljöer och öppna åkermarker. Den kuperade terrängen ger en varierad vy och kyrkan som är placerad på en höjd ger en dominerande närvaro i det omgivande landskapet. I Långaröd är kyrkogården en av de viktigaste gröna strukturerna i byn. Strax utanför byn finns flera sammanhängande skogsområden

lämpliga för friluftsliv. Norr om Långaröds skola rinner en mindre å, och i anslutning till denna finns en större damm.

Även Långaröd hade tidigare ett stort utbud av verksamheter i form av en stor mängd hantverkare och affär. Idag finns det endast ett musteri. I Långaröd finns den kommunala skolan Långaröds skola med undervisning i årskurserna F–6 samt fritidsverksamhet. Skolan har ett stort upptagningsområde som bland annat innefattar Önneköp. Flertalet av eleverna åker skolbuss till och från skolan, eftersom många har längre än tre kilometer till skolan.

Långaröd omfattas inte av något riksintresse. Men strax utanför Långaröd finns riksintresse för naturvård N57 Kvarnberga – Härröd – Östra Sallerup – Gummarp – Sniberup.

Området runt Önneköp – Långaröd är en del av ett större kluster av kulturverksamheter, kallat Kulturstråket, med en blandning av verksamheter som kulturvandringar, museum, återbruksbutik och caféer. I både Önneköp och Långaröd och i dess omgivningar är besöksnäringen en stark trend och en näring som förväntas växa under de kommande åren.



Figur 15. Parkering omringad av bebyggelse i Önneköp.



Figur 16. Bostadsgata i Önneköp.

7.1.3.2 Killhult

Killhult är en större by som ligger cirka 1,5 mil öster om Hörby tätort med närhet till Kristianstad kommun. Killhult tillhör Mellanbygden och har en viktig roll som lokal kärna i Hörby kommun. Killhult genomkorsas av två statliga vägar, länsväg 1082 och länsväg 1074. Det finns ingen kollektivtrafik i Killhult men däremot finns närtrafik som kan beställas via telefon eller app. I Killhult finns det inga gång- och cykelvägar. Likaså saknas det gång- och cykelvägar som binder samman Killhult med omkringliggande orter.

Killhult var från början en skogsbrukarby och kom att utvecklas i samband med att en ny kyrka byggdes och byn blev centralort i socknen. Större delen av bebyggelsen i Killhult har tillkommit under 1900-talets första hälft och består av blandad bebyggelse. Bebyggelsen i Killhult har kompletterats sporadiskt under årens lopp vilket har givit byn en något osammanhängande bebyggelsestruktur med olika placering av husen i förhållande till vägnätet.

Killhult ligger på Linderödsåsens södra sida och närheten till Linderödsåsens natur är en stor tillgång för Killhult, som både angränsar till stora skogsområden, öppna betesmarker, stengärdesgårdar och våtmarker. I närheten av Killhult finns bland annat Vrånge mosse, Svensköps mosse och Viss mosse.

Killhult har ett väl fungerande serviceutbud med en lanthandel, den kommunala förskolan Björnligan samt Killhults skola med undervisning i årskurserna F–6 samt fritidsverksamhet. Därutöver finns en fotbollsplan. Killhult har ett rikt föreningsliv med flertalet föreningar, bland annat en byförening och en idrottsförening.

Killhult omfattas inte av något riksintresse.



Figur 17. Kyrkan i Killhult.

7.1.3.3 Södra Rörum

Södra Rörum är en mindre by som ligger i kommunens norra delar och tillhör Mellanbygden. Byns geografiska läge innebär närhet till Ludvigsborg, Höör och Hörby. Södra Rörum genomkorsas av flera statliga vägar vilket möjliggör för pendling till Hörby såväl som till grannkommunerna Höör och Hässleholm. Det finns ingen kollektivtrafik i Södra Rörum men däremot finns närtrafik som kan beställas via telefon eller app. I Södra Rörum finns det inga gång- och cykelvägar. Likaså saknas det gång- och cykelvägar som binder samman Södra Rörum med omkringliggande orter.

Södra Rörum är ursprungligen en kyrkby och bebyggelse ligger väl samlad kring Södra Rörums kyrka men sträcker sig även längs byns gator. Södra Rörum omringas av ett öppet landskap bestående av fäladsmarker och skog. Större delen av den nuvarande bebyggelsen i Södra Rörum består av äldre byggnader med anor från 1800-talet eller 1900-talets första hälft. Det finns också en del nyare bebyggelse främst utmed Husarlyckevägen.

I Södra Rörum finns det ett flertal värdefulla naturområden, bland annat i utkanten av Södra Rörum där Hjällens naturreservat finns. I Hjällens naturreservat finns en bokskog som till stor del har stått orörd här sedan 1800-talet. Det är den som ger reservatet dess höga naturvärden.

I Södra Rörum finns några mindre verksamheter. Det finns ingen kommunal eller kommersiell service i Södra Rörum. Södra Rörum har ett rikt föreningsliv med flertalet föreningar, bland annat en byförening och en idrottsförening.

Södra Rörum omfattas av riksintresse för naturvård N34 Södra Rörum och riksintresse för totalförsvarets militära del område TM0526 (Påverkansområde övrigt).



Figur 18.Kyrkan i Södra Rörum.

7.1.3.4 Satserup

Satserup är en mindre by som ligger cirka 1 mil nordost om Hörby tätort. Byns geografiska läge innebär en relativ närhet till väg E22 vilket medför bra pendlingsavstånd till Kristianstad samt Lund och Malmö. Det finns ingen kollektivtrafik i Satserup men däremot finns närtrafik som kan beställas via telefon eller app. Det finns goda kollektiva förbindelser med regionbusstrafik vid E22 och Ekeröds busshållplats, vilket möjliggör för pendling mot Kristianstad samt Lund och Malmö. I Satserup finns det inga gång- och cykelvägar. Likaså saknas det gång- och cykelvägar som binder samman Satserup med omkringliggande orter.

Satserup består av en äldre och en nyare del. Den nyare delen, stationsbyn, växte fram i samband med att järnvägen mellan Hörby och Tollarp anlades i slutet av 1800-talet. Linjen lades ner på 1960-talet och idag används den gamla banvallen som cykel- och promenadväg. Den gamla bykärnan finns delvis kvar, även om flera gårdar flyttades ut på 1830-talet då byn skiftades.

Satserup ligger i delvis öppet landskap men skogen dominerar. I Satserup finns en anläggning med motionsspår som används för skidåkning på vintern och för övrig motion resterande del av året.

Det finns ingen kommunal eller kommersiell service i Satserup. Det finns få mindre företag och en aktiv idrotts- och byaförening.

Satserup omfattas inte av några riksintressen.

7.1.3.5 Äspinge

Äspinge är en mindre by som ligger cirka tre kilometer öster om trafikplats Hörby norra. Äspinge tillhör Mellanbygden. Ortens geografiska läge innebär närhet till Hörby tätort och möjliggör för pendling till Lund, Malmö och Kristianstad. Det finns ingen kollektivtrafik i Äspinge men däremot finns närtrafik som kan beställas via telefon eller app. I Äspinge finns det inga gång- och cykelvägar. Likaså saknas det gång- och cykelvägar som binder samman Äspinge med Hörby tätort och övriga omkringliggande orter.

Ursprungligen var byn samlad i direkt anslutning till kyrkan, men idag är bebyggelsen i huvudsak samlad längs bygatan några hundra meter nordöst om kyrkan. Under 1880-talet fick byn järnvägsstation då linjen mellan Hörby och Tollarp togs i bruk, men den låg knappt en kilometer väster om byn och kom inte att påverka bebyggelsestrukturen i byn. Äspinge omges av öppna betesmarker och mindre skogsdungar.



Figur 19. Gård i grönska.

I Äspinge finns en kyrka, ett gammalt bränneri samt Äspinge Gård som bedriver hästverksamhet. Äspinge har även en byaförening. Det finns ingen kommunal eller kommersiell service i Äspinge.

Äspinge omfattas av riksintresse för naturvård N57 (Kvarnberga – Härröd – Östra Sallerup – Gummarp – Sniberup).

Ställningstaganden för Mellanbygden

- Hörby kommun ska inom Mellanbygden
  - verka för att jordbruks- och skogsbruksnäringen skyddas mot exploatering som påtagligt kan försvåra möjligheterna att bedriva jord- eller skogsbruk.
  - bevara värdefulla natur- och kulturmiljöer samt landskapsbilden.
  - verka för god gestaltning av den byggda miljön.
  - anpassa bebyggelsens täthet och höjdskala till läget i byn/orten och förhållandet till omgivande bebyggelse.
  - ta hänsyn till historiska strukturer såsom synliga ägogränser i landskapet, siktlinjer, vägdragningar och vattendrag.
  - värna om tätortsnära grönytor för förbättrad folkhälsa.
  - arbeta med multifunktionella grönytor för att reglera och infiltrera dagvatten, hantera erosionsrisk längs med vattendrag och minska uppkomsten av värmeöar samt för att skapa attraktiva boendemiljöer.
  - planera ny eller befintlig bebyggelse samt genomföra översvämningsreducerande åtgärder utifrån från ett avrinningsperspektiv. Detta så att risken för översvämningar nedströms inte förvärras, det gäller inom riskområden men även så att nya riskområden inte uppkommer.
  - prioritera lokal infiltration och fördröjning av dagvatten och skyfall samt bevaka att möjligheten till översvämningsåtgärder inte byggs bort.
  - i Önneköp, Långaröd samt Killhult verka för fler generationsövergripande mötesplatser för lokal interaktion (bostadsgårdar, lekplatser, utegym och parker, handel, verksamheter, föreningsliv samt möten).
  - verka för en god dialog med medborgare kring frågor om utformning och gestaltning av allmänna platser.

Riktlinjer för planläggning, tillstånds-, dispens- och lovgivning, yttranden och drift

- Vid detaljplaneläggning utforma ny bebyggelse efter ett 100-årsregn med en klimatfaktor på minst 1,20. Det gäller för både regn kortare än en timme och för längre regn i enlighet Svenskt vatten.

- Vid lokaliseringsprövning av ny bebyggelse ska stor hänsyn tas till större jordbruksgårdar, (djurbesättning på mer än 100 djurenheter, dvs. lantbruk klassade som C-anläggningar enligt *Miljöbalken (1998:808)*, till vilka det rekommenderade skyddsavståndet är 500 meter) för att säkerställa att verksamheterna kan bedrivas vidare och att eventuella problem med lukt och andra olägenheter som alstras av jordbruket undviks.

7.1.4 Slättbygden

Den sydvästra delen av kommunen tillhör Slättbygden. Det svagt böljande öppna landskapet med aktivt storskaligt jordbruk inramade av vegetation är Slättbygdens kännetecknande särprägel. Det aktiva storskaliga jordbruket har lett till att det saknas större sammanhängande grönområden. De mindre grönområden som finns utgörs framför allt av enskilda träd och träddungar, vegetationsbeklädda väg- och dikeskanter, artrika ängs- och hagmarker, mindre vattendrag samt mossar.

Bebyggelsen och bebyggelsestrukturen i Slättbygden är starkt påverkad av det storskaliga jordbruket. På Slättbygden dominerade förr den sydsvenska gårdstypen som bestod av en fyrlängad kringbyggd gård som omgärdade en gemensam fä- och mangård. Problem med blåst och vind i det öppna landskapet var ett stort bekymmer och de kringbyggda gårdarna gav skydd. Boningshuset låg oftast i öst-västlig riktning. Slättlandskapet i syd dominerades av korsvirkeshus, där facken i virkesstommen fylldes med bland annat lera. Under skiftesreformerna delades marken upp antingen i ett fiskbensmönster eller i en schackruteliknande indelning, vilken fick till följd att vägnätet på många sträckor rätades upp och anpassades efter den nya indelningen. Bebyggelsen är därför gles men jämnt fördelad över landskapet och gårdarna är generellt arealmässigt större på Slättbygden än i Mellanbygden. Tillgången på bra åkermark har också medfört ett ekonomiskt välstånd och de enskilda byggnaderna är ofta större, pampigare och uppförda i mer exklusiva material som tegel eller betong. Enstaka hus och torp utan tillhörande jordbruksmark förekom inte i någon större utsträckning på Slättbygden, däremot fanns arbetarbostäder i anslutning till de större gårdarna.

I den södra delen av Slättbygden omfattas ett mindre område av riksintresse för naturvård samt ett större område av totalförsvarets militära del.

Inom de södra delarna av Slättbygden är avståndet till service relativt långt. Den västra delen av området vänder sig i viss mån mot orter utanför Hörby kommun, exempelvis Löberöd, men detta är inte lika utpräglat som i Mellanbygden. Slättbygden saknar tillgång till dagligvaruhandel sedan några år tillbaka då lanthandeln i Östraby lades ner. Däremot finns det i Mellanbygden en viss detaljhandel, framför allt i Korsholm – Norra Västerstad. För bygdens utveckling är det önskvärt att få tillbaka en lanthandel.

Slättbygden domineras av aktivt jordbruk med inriktning på växtodling och djurhållning, och de flesta gårdarna är heltidsjordbruk. Förutsättningarna för ett ekonomiskt bärkraftigt jordbruk är viktigt inom i Slättbygden.

Inom Slättbygden ligger den lokala kärnan Östraby-Västerstad samt fem av de nio byarna enligt översiktsplanens utvecklingsstrategi. De fem byarna är Osbyholm, Lyby, Korsholm – Norra Västerstad, Askeröd. Stråket Askeröd, Dala, Västerstad och Östraby är av särskild vikt för utvecklingen i Slättbygden. I Slättbygden finns även ett stort antal småbyar som mer kan liknas

vid samlingar av gårdar, ibland med inslag av gathus. Exempel på sådana är Oderup, Råby och Brunslöv.

7.1.4.1 Östraby – Västerstad

Östraby och Västerstad är två orter som tillsammans bildar en lokal kärna. Orterna ligger i kommunens södra delar och tillhör Slättbygden. Östraby och Västerstad ligger på varsin sida om riksväg 13 och har ett avstånd på cirka 4 kilometer emellan varandra. Det finns goda kollektiva förbindelser med regionbusstrafik utmed riksväg 13, vilket innebär närhet till både Hörby och Sjöbo. Busshållplats med mindre infartsparkering för bil och cykel finns i Östraby. Det finns inga gång- och cykelvägar i Östraby och Västerstad. Likaså saknas gång- och cykelvägar som binder samman Östraby och Västerstad med varandra såväl som med omkringliggande orter.

Östraby är en klassisk skånsk radby med tätt placerade gathus. Bebyggelsen består framför allt av äldre hus och byggnader från 1900-talets första hälft men det finns även ett fåtal byggnader kvar från tidigt 1800-tal. Karaktäristiskt för Östraby är de många hus som uppfördes med kombinerade bostads- och affärshus, vilket visar på att Östraby historiskt varit en blomstrande by med etablerade verksamheter längs hela bygatan. Även i dag finns ett antal aktiva verksamheter i byn, även om tidigare affärslokaler i stor utsträckning står tomma eller används för andra ändamål idag.

Östraby ligger i ett svagt böljande öppet landskap med inslag av aktiva jordbruksverksamheter. Östraby upplevs som en grön by, mycket tack vare de uppvuxna trädgårdarna, kyrkogårdens öppna arealer samt Kärrbäcken som sammanbinds med Sniberupsån.

Östraby har historiskt haft ett stort utbud av affärer och verksamheter med bland annat en gästgivaregård, järnhandel, spritbutik och bageri. Idag saknas kommersiell service i Östraby. I Östraby finns den kommunala skolan Östraby skola med undervisning i årskurserna F–6 samt fritidsverksamhet. Skolan har ett stort upptagningsområde som bland annat innefattar Västerstad. Det finns ett HVB-hem för barn och unga och Östraby har en aktiv byförening.

Västerstad är precis som Östraby en klassisk skånsk radby. Bebyggelse har tillkommit under lång tid och till största del utmed bygatan. Från början bestod Västerstad av ett fåtal torp som utvecklades till kringbyggda och slutna gårdar. Bebyggelsen låg då primärt öster om byns nuvarande centrum, i anslutning till kyrkoruinen. Under 1800-talets första hälft utlokaliserades gårdarna till jordbruksmarker utanför byn. I och med detta förändrades hela byns bebyggelsestruktur och karaktär. Därefter har det tillkommit bebyggelse under framförallt 1850-talet och 1900-talets första hälft. Bebyggelse som tillkommit senare är framför allt verksamheter som Hörby Lantmän, byggnader i anslutning till skolan och byggnader inom jordbruket.

I Västerstad finns flera mindre grönområden. Västerstads kyrka ligger i direkt anslutning till ett av områdets största grönområden som består av lövskog och som är tillgängligt för rekreation och friluftsliv. Likaså finns ett lite mindre grönområde strax väster om byn, i anslutning till vägen mot Dala. I byns östra del kantas vägen av en allé som Länsstyrelsen pekat ut som värd att bevara.

Ursprungligen bestod allén av ett hundratal almar, men i dag finns enbart ett fåtal kvar. De kvarstående träden bidrar till områdets landskapskaraktär. I Västerstads östra del ligger en gammal kyrkoruin som uppfördes under andra halvan av 1100-talet samt Västerstadsgården.

Västerstads största verksamhet är Hörby Lantmän med hantering av spannmål. Denna verksamhet har under senare år expanderat kraftigt. Verksamheten har en viktig roll inom Slättbygden då detta är traktens huvudsakliga näring. I Västerstad finns den kommunala förskolan De la Gardie.

Västerstad har inte några egna föreningar utan medborgarna engagerar sig i föreningar i angränsande byar. Särskilt stort upptagningsområde har Askeröds idrottsförening där flertalet av barnen i både Västerstad och Östraby är eller har varit aktiva under någon period.

Östraby och Västerstad omfattas av riksintresse för totalförsvarets militära del TM0040 (Område med särskilt behov av hinderfrihet).



Figur 20. Hus i Östraby.



Figur 21. Kyrkan i Östraby.

7.1.4.2 Osbyholm

Osbyholm är en mindre by som ligger i kommunens östra del cirka 3 kilometer väster om Hörby tätort. Osbyholm ligger vid Hörbyån nära utloppet i Östra Ringsjön och tillhör Slättbygden. Strax norr om Osbyholm passerar E22, vilket gör att byn ligger på ett bra pendlingsavstånd till bland annat Lund och Malmö. Likaså finns det goda kollektiva förbindelser med regionbusstrafik, vilket möjliggör för pendling till Lund, Malmö och Kristianstad. Det finns gång- och cykelväg via den gamla banvallen till Hörby tätort.

Byn var ursprungligen liten och de flesta av byns invånare arbetade på Osbyholms slott. Byn växte i samband med att järnvägen etablerades år 1897, men större delen av bebyggelsen tillkom under järnvägens senare del, till största delen mellan 1930–1970-talet och har bidragit till byns struktur och utveckling. Stationshuset är idag rivet och banvallen har gjorts om till en gång- och cykelbana som binder ihop Osbyholm med Hörby tätort.

Bebyggelsen i Osbyholm omgärdas av betes- och odlingsmark med närhet till Ringsjön och utsikt över denna. På senare tid har omläggningen av E22 satt sin prägel på landskapsbilden, bland annat genom att Osbyholm slott avskärmats från Osbyholm. Osbyholm ligger nära Fulltofta strövområde som erbjuder vacker natur och flertalet vandringsleder.

I Osbyholm finns ett par olika verksamheter, däribland en verkstad inom industrimontage och tillverkning och ett cementgjuteri. I Osbyholm finns kommunal service i form av ett särskilt

boende, Hagadal. Därutöver finns ingen annan kommunal eller kommersiell service. Osbyholm har en aktiv byförening.

Osbyholm omfattas av riksintresse för kulturmiljövård M:67 Fulltofta – Nunnäs, riksintresse för friluftsliv FM06 Frostavallen – Ringsjön – Fulltofta samt riksintresse för naturvård N34 Fulltofta.

7.1.4.3 Lyby

Lyby är en mindre by som ligger cirka 3 km sydväst om Hörby tätort och cirka 2 km söder om Osbyholm. Lyby tillhör Slättbygden och är belägen på nordvästsluttningen av en åsrygg, vilket medför långa siktlinjer ut från byn, både mot slättlandskapet i söder och Ringsjön i norr. Vägarna genom Lyby är relativt trafikerade och trafikeras av blandad trafik, såväl personbilar som tyngre motorfordon och jordbruksmaskiner. Det finns ingen kollektivtrafik i Lyby och likaså saknas det gång- och cykelvägar som binder samman Lyby med omkringliggande orter.

Lyby har länge utgjorts av en kyrkby, där kyrkan utgör ett dominerande landmärke i byn. Byn ligger väl samlad runt kyrkan utmed landsväg 1119, Hörbyvägen och består av äldre gårdar och bostadshus placerade på gammalt vis med fasader i direkt anslutning till bygatan. Flera vägar strålar samman i Lyby, exempelvis från Hörby, Osbyholm, He och Söderto, och har under lång tid gått oförändrade genom Lyby, vilket tyder på att byn har utgjort en plats av betydelse.

Lyby omringas av öppen jordbruksmark med långa utblickar. Strax väster om Lyby ligger en omriktarstation och ett ställverk. Omriktarstationen och ställverket utgörs av en stor byggnation med rostig plåtfasad som gör ett tydligt modernt uppbrott i jordbrukslandskapet och har uppförts för att säkra elförsörjningen i Skåne. I norr gränsar Lyby till naturreservatet Askebacken med Lyby stubbskottsäng. Det finns ingen kommunal eller kommersiell service i byn.

Lyby omfattas av riksintresse för naturvård N 34 Fulltofta, delområde i – Lyby.



Figur 22. Bostadsgata i Lyby.



Figur 23. Hus i Lyby.

7.1.4.4 Korsholm – Norra Västerstad

Korsholm – Norra Västerstad är två mindre byar som ligger utmed riksväg 13 mellan Hörby och Östraby. Korsholm – Norra Västerstad tillhör Slättbygden. Norr om Korsholm – Norra Västerstad finns det goda kollektiva förbindelser med regionbusstrafik utmed riksväg 13, vilket innebär närhet till både Hörby och Sjöbo. I Korsholm – Norra Västerstad finns det inga gång- och cykelvägar. Likaså saknas det gång- och cykelvägar som binder samman Korsholm – Norra Västerstad med omkringliggande orter.

Bebyggelsen i Korsholm – Norra Västerstad upplevs som något spridd och bebyggelsen är varierad både till stil och ålder. Den äldre bebyggelsen ses framför allt i delen Norra Västerstad. Korsholm – Norra Västerstad ligger i ett bördigt jordbrukslandskap med långsträckta vyer.

I Korsholm – Norra Västerstad finns det flertalet verksamheter, främst inom handel, med försäljning av bland annat jordbruksmaskiner. Därutöver finns en djuraffär och en verkstad samt några mindre företag.

Korsholm – Norra Västerstad omfattas av riksintresse för totalförsvarets militära del TM0040 (Område med särskilt behov av hinderfrihet).

7.1.4.5 Askeröd

Askeröd är en mindre by som ligger i kommunens sydvästra delar och tillhör Slättbygden. Byns geografiska läge innebär närhet till Harlösa och Löberöd i Eslövs kommun, men möjliggör även för pendling till Sjöbo, Höör och Hörby. Det finns ingen kollektivtrafik i Askeröd men däremot finns närtrafik som kan beställas via telefon eller app. I Askeröd finns det inga gång- och cykelvägar. Likaså saknas det gång- och cykelvägar som binder samman Askeröd med omkringliggande orter.

Byn är ursprungligen en gammal bondby men nuvarande Askeröds by tillkom i huvudsak i samband med att järnvägen etablerades under 1860-talet. Byns centrala delar är samlade kring den före detta järnvägsstationen och bebyggelsen sträcker sig sedan längs byns gator. Sedan 1940-talet har det endast tillkommit ett fåtal nya bostäder. Askeröd är därför en av mellanskånes mest välbevarade och mest typiska småbyar.

Askeröd ligger i ett bördigt jordbrukslandskap med långsträckta vyer och mindre öar av skogspartier. I anslutning till Askeröd finns Askeröd Mosse som omringas av ängar och naturstigar för rekreation. Askeröd har ett rikt föreningsliv med flertalet föreningar, bland annat en byförening och en idrottsförening.

Som tidigare järnvägssamhälle har Askeröd flertalet verksamheter, däribland en större maskinverkstad och plåtfirma. Det finns ingen kommunal eller kommersiell service i byn. I Hörby kommun finns det två deltidsstationer för räddningstjänsten, varav en i Askeröd.

Askeröd omfattas av riksintresse för totalförsvarets militära del TM0040 (Område med särskilt behov av hinderfrihet).



Figur 24. Hus i Askeröd.



Figur 25. Gamla stationshuset i Askeröd.

7.1.4.6 Dala

Dala är en mindre by som ligger i kommunens sydvästra delar. Byns geografiska läge innebär närhet till Harlösa och Löberöd i Eslövs kommun, men möjliggör även för pendling till Sjöbo, Höör och Hörby. Det finns ingen kollektivtrafik i Dala men däremot finns närtrafik som kan beställas via telefon eller app. I Dala finns det inga gång- och cykelvägar. Likaså saknas det gång- och cykelvägar som binder samman Dala med omkringliggande orter.

Dala, liksom de intilliggande byarna har alltid varit en aktiv jordbruksby, en karaktär som fortfarande kan urskiljas. Bebyggelsen utgörs till stor del av aktiva eller avstyckade före detta jordbruksfastigheter och ligger utsträckt på ömse sidor om landsväg 1123. Bitvis finns också inslag av villatomter, de flesta bebyggda under första halvan av 1900-talet.

Dala ligger i ett bördigt jordbrukslandskap med långsträckta vyer, där jordbruksmarkerna emellanåt sträcker sig in mellan fastigheterna. Det finns även en del mindre skogspartier som tillsammans med gröna och lummiga trädgårdar gör att Dala upplevs som en grönskande plats.

I Dala finns en verksamhet specialiserad på precisionsteknik inom jordbruk samt en bil- och traktorverkstad. Det finns ingen kommunal eller kommersiell service i byn.

Dala omfattas av riksintresse för totalförsvarets militära del TM0040 (Område med särskilt behov av hinderfrihet).

Ställningstaganden för Slättbygden

- Hörby kommun ska inom Slättbygden
  - verka för att jordbruksnäringen skyddas mot exploatering som påtagligt kan försvåra möjligheterna att bedriva jordbruk.
  - bevara värdefulla natur- och kulturmiljöer samt landskapsbilden.
  - värna det strategiska bebyggelsestråket Askeröd, Dala, Västerstad och Östraby.
  - verka för god gestaltning av den byggda miljön.
  - anpassa bebyggelsens täthet och höjdskala till läget i byn/orten och förhållandet till omgivande bebyggelse.
  - ta hänsyn till historiska strukturer såsom synliga ägogränser i landskapet, siktlinjer, vägdragningar och vattendrag.
  - värna om tätortsnära grönytor för förbättrad folkhälsa.
  - arbeta med multifunktionella grönytor för att reglera och infiltrera dagvatten, hantera erosionsrisk längs med vattendrag och minska uppkomsten av värmeöar samt för att skapa attraktiva boendemiljöer.
  - planera ny eller befintlig bebyggelse samt genomföra översvämningsreducerande åtgärder utifrån från ett avrinningsperspektiv. Detta så att risken för översvämningar nedströms inte förvärras, det gäller inom riskområden men även så att nya riskområden inte uppkommer.
  - prioritera lokal infiltration och fördröjning av dagvatten och skyfall samt bevaka att möjligheten till översvämningsåtgärder inte byggs bort.
  - i Östraby och Västerstad verka för fler generationsövergripande mötesplatser för lokal interaktion (bostadsgårdar, lekplatser, utegym och parker, handel, verksamheter, föreningsliv samt möten).
  - verka för en god dialog med medborgare kring frågor om utformning och gestaltning av allmänna platser.

Riktlinjer för planläggning, tillstånds-, dispens- och lovgivning, yttranden och drift

- Vid detaljplaneläggning utforma ny bebyggelse efter ett 100-årsregn med en klimatfaktor på minst 1,20. Det gäller för både regn kortare än en timme och för längre regn i enlighet Svenskt vatten.

- Vid lokaliseringsprövning av ny bebyggelse ska stor hänsyn tas till större jordbruksgårdar, (djurbesättning på mer än 100 djurenheter, dvs. lantbruk klassade som C-anläggningar enligt *Miljöbalken (1998:808)*, till vilka det rekommenderade skyddsavståndet är 500 meter) för att säkerställa att verksamheterna kan bedrivas vidare och att eventuella problem med lukt och andra olägenheter som alstras av jordbruket undviks.

7.2 Bostadsförsörjning

Tillgången till en bostad är en central del av människors möjlighet till utveckling och välbefinnande. Bostadsbyggandet har också stor betydelse för en fungerande arbetsmarknad och har en stor inverkan på de sociala strukturerna i samhället. Bostadsförsörjning är därför en viktig utvecklingsfråga för såväl stat, regioner som kommuner. Det övergripande nationella målet för bostadspolitiken är långsiktigt väl fungerande bostadsmarknader där konsumenternas efterfrågan möter ett utbud av bostäder som svarar mot behoven.

Alla kommuner har enligt lag (2000:1383) bostadsförsörjningsansvar och ska under varje mandatperiod ta fram riktlinjer för bostadsförsörjning. Riktlinjer för bostadsförsörjning ska antas av kommunfullmäktige. Syfte med planeringen är att skapa förutsättning för alla i kommunen att leva i goda bostäder och för att främja att ändamålsenliga åtgärder för bostadsförsörjningen förbereds och genomförs. Kommunens riktlinjer för bostadsförsörjningen ska minst innehålla följande uppgifter:

- kommunens mål för bostadsbyggande och utveckling av bostadsbeståndet,
- kommunens planerade insatser för att nå uppsatta mål, och
- hur kommunen har tagit hänsyn till relevanta nationella och regionala mål, planer och program som är av betydelse för bostadsförsörjningen.

7.2.1 Bostadsförsörjning i Hörby kommun

Under 2023 tog Hörby kommun fram en Bostadsutvecklingsanalys som ett underlag till kommunens nya riktlinjer för bostadsförsörjning. Bostadsutvecklingsanalysen visar att bostadsförsörjning är en komplex fråga som berör många olika aktörer (bland annat stat, exploatörer, bostadsutvecklare, mäklare och långivare men även olika kommunala förvaltningar), där ingen enskild aktör har fullständig rådighet i frågan. För att bostadsbyggandet ska möta den befolkningsutveckling som sker i Sverige, i Skåne samt i Hörby kommun är det avgörande att det finns en gemensam kunskapsgrund att stå på och att planeringen av bostäder utgår från medborgarnas behov och efterfrågan. Vidare behövs insikt och förståelse för vilka roller och förutsättningar de olika aktörerna på bostadsmarknaden har. Det senare visar i sin tur på behovet av en tydlig samverkan mellan aktörer. Särskilt viktigt är samarbetet mellan kommun, kommunala bostadsbolag och privata hyresvärdar för att säkerställa efterfrågan på bostäder åt särskilda grupper och andra grupper som har det svårt att ta sig in på den ordinarie bostadsmarknaden.

För att Hörby kommun ska kunna styra bostadsutvecklingen utifrån det bostadsbehov som finns framöver behöver Hörby kommun ha en god planberedskap, arbeta med strategiska markförvärv och aktivt bevaka bostadsmarknadens efterfrågan och behov av bostäder i Hörby kommun. Sedan 2022 har bostadsbyggandet på svenska bostadsmarknaden minskat till följd av en rad faktorer. För att möta behovet av bostäder fram till 2035 bedömer Hörby kommun att det är viktigt att ta höjd

för den osäkerhet som finns vad gäller bostadsbyggandet framöver och därför peka ut mer mark för bostäder än det identifierade hushållsbehovet.

Till och med år 2035 beräknas behovet av hushåll öka till 7 689 hushåll, en ökning med 530 hushåll eller 7,4 procent enligt framtagen hushållsbehovsprognos från 2022. Det ger en genomsnittlig ökning på cirka 38 hushåll per år fram till 2035. Samtidigt förväntas befolkningen öka med 4,5 procent enligt den trendbaserade befolkningsprognosen 2021–2035. Att hushållsbehovet ökar mer än befolkningen beror primärt på att gruppen 80 år och äldre ökar i antal. I dessa åldrar blir enpersonshushåll vanligare till följd av ökade dödsrisker. Närmare 80 procent av ökningen av enpersonshushåll beräknas komma i denna grupp. Det finns ytterligare två typer av hushållsställning i grundmaterialet till hushållsbehovsprognosen. Dels barn (bor med minst en förälder, oavsett ålder), dels ej ensamboende personer, övriga. Barn har uteslutits ur grundanalysen, då de inte bor i eget hushåll och alltså inte påverkar behovet sett till antal hushåll. Kvoten barn (0–18 år) mot föräldrar (25–64 år) minskar något, från 0,45 år 2021 till 0,43 år 2035. Det finns således ingen indikation på att familjestorlekarna ökar, vilket allt annat lika skulle ge ett behov av större bostäder. Ej ensamboende personer, övriga, har också uteslutits, då det är svårt att utifrån materialet avgöra hur deras hushållsbehov ser ut. Dock förändras inte den gruppens storlek eller åldersmässiga sammansättning nämnvärt under prognosperioden. Läs mer i *Riktlinjer för bostadsförsörjning 2022–2026*.

7.3 Utbyggnadsområden i Hörby kommun

För att vara en attraktiv boendekommun behöver Hörby kommun kunna erbjuda en variation av bostäder med goda kommunikationer, god tillgång till natur och andra mötesplatser samt ha en väl utvecklad service för medborgarnas olika behov i livets alla skeden.

Inom Hörby kommun pekas totalt 22 utbyggnadsområden ut fram till 2035 var av 15 utbyggnadsområden ligger inom Hörby tätort, fem inom Ludvigsborg, ett i Ringsjöstrand och ett i Osbyholm. Det gäller områden för utveckling av befintlig verksamhet eller där ny markanvändning föreslås. Utbyggnadsområden avser användningen bostäder (B), service (S), centrum (C), verksamheter (V) och besöksanläggning (R). Inom Hörby kommun pekas även utbredningsområdena ut. Att ett område pekas ut som utredningsområde innebär att området kan vara intressant för exploatering men att ytterligare undersökning krävs.

De 22 redovisade utbyggnadsområdena är utpekade med bakgrund till den politiska viljeriktningen och det behov av bostäder, service och verksamheter som bedöms uppstå fram till år 2035 med en utblick mot 2045. Med bakgrund till avstannandet på den svenska bostadsmarknaden med minskat bostadsbyggande bedömer Hörby kommun att det är viktigt att peka ut fler utbyggnadsområden, möjliggöra för fler bostäder, än det identifierade hushållsbehovet på 530 hushåll fram till 2035 enligt framtagen hushållsbehovsprognos för Hörby kommun. Totalt skulle de utpekade utbyggnadsområdena för bostäder kunna möjliggöra för cirka 1195 hushåll.

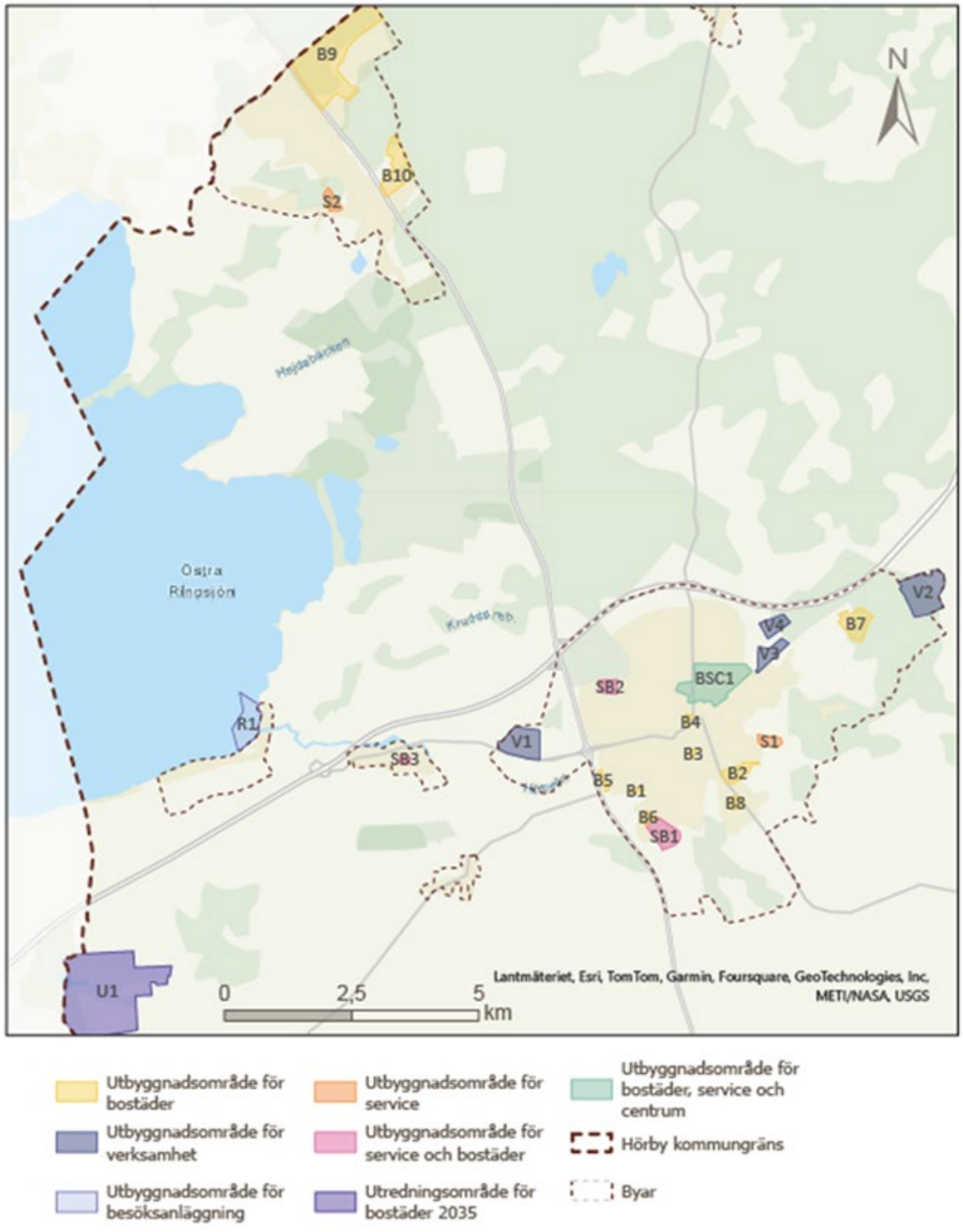
Vid utpekandet och beskrivning av de olika utbyggnadsområdena har hänsyn tagits till de allmänna intressen av väsentlig betydelse som presenteras i denna översiktsplan. Särskild vikt har getts till sådana statliga och mellankommunala intressen som framkom i det avgränsningssamråd som hölls

Karta 1. Utbyggnads- och utredningsområden i Hörby kommun.

med Länsstyrelsen 31 augusti 2020;

- Jord-, skogs- och vattenbruk
- Naturmiljö
- Kulturmiljö
- Vattenmiljö
- Teknisk infrastruktur
- Transportinfrastruktur

För ny bebyggelse, oavsett omfattning och användning, sker en prövning i kommande detaljplanering om vad som är lämplig markanvändning, och vilka utredningar som behövs för att göra en sådan lämplighetsprövning. Översiktsplanen avser endast att redovisa grunddragen i fråga om den avsedda mark-och vattenanvändningen och ge vägledning för efterföljande planering.



Karta 2. Översiktsplanens utpekade utbyggnadsområden i Hörby kommun.

7.3.1 Utbyggnadsområden i Hörby tätort

I Hörby tätort finns totalt 16 utbyggnadsområden utpekade, med alltifrån bostäder, service och verksamheter. Nedan följer en sammanställning av Hörby tätorts utbyggnadsområden.

SAMMANFATTNING UTYBYGGNADSOMRÅDEN HÖRBY TÄTORT*	
Antal bostäder	*1005*
Verksamhetsmark	*49 ha*
Jordbruksmark i anspråk	*12,1 ha*
Totalt utpekad mark	*113.9 ha*

**uträkningarna är baserade på grova uppskattningar och tar inte exploateringsgrad i beräkning*

7.3.1.1 Område B1 – Lybyvägen, 6 044 kvm

Område B1 är ett mindre område som ligger i sydvästra delen av Hörby tätort. Område B1 gränsar i norr och öster till bostadsbebyggelse från 1960-talet och i söder till Lybyvägen. Väster om området finns ett mindre kuperat skogsområde. Historiskt sätt har området ingått i ett större sammanhängande område med jordbruksmark kring Hörby tätort. Området ligger med närhet till offentlig service, handel och kollektivtrafik. Omkringliggande vägar har kommunalt huvudmannaskap. Området ligger inom verksamhetsområde för dagvatten men inte för spillvatten och vatten, men området angränsar till verksamhetsområde för vatten och spillvatten. Kommunala spillvattenledningar samt dagvattenledningar passerar genom området.

Område B1 omfattas av en detaljplan för park och plantering från 1962 och utgörs idag av öppen klippt gräsyta. Område B1 omfattas inte av något riksintresse eller av skyddade områden för natur- och kulturmiljö och det finns heller inga kända natur- och kulturmiljövärden. Väster om området finns ett vattenskyddsområde för grundvatten och i söder ett område utpekat i *Naturvårdsprogram för Hörby kommun* (2021) med naturvärdesklass 3, Område 103 - ädellövträd på Hörby kyrkogård. För de geologiska förutsättningarna i området består berggrunden av sandsten, medan sandig morän är den dominerande jordarten, enbart i en liten del i sydvästra hörnet förekommer lerjordar.

Området ingår i huvudavrinningsområde för Rönne å och delavrinningsområde för Hörbyån. Enligt framtagen skyfallskartering för Hörby tätort finns ett problemområde med översvämningsrisk i områdets nordvästra del. Risken att översvämningssituationen förvärras både

i utbyggnadsområdet och till näraliggande befintlig bebyggelse är avhängigt på hur framtida bebyggelse struktureras i området.

Inom område B1 föreslås bostäder. Området bedöms kunna lämpa sig väl för marklägenheter. Uppskattningsvis skulle cirka 10 nya bostäder kunna bli aktuellt inom området. Ny bebyggelse bör följa samma bebyggelsestruktur som för de redan befintliga marklägenheterna norr om området. Utformning och omfattning av bebyggelse prövas i efterföljande planläggning.

Ett ianspråktagande av område B1 för bostäder bedöms inte påverka möjligheterna till lek och rekreation negativt. Området används idag inte för lek och rekreation och det finns flera grönytor i närhet att nyttja för lek och rekreation. Trots detta bör man vid framtagande av ny detaljplan ändå ta stor hänsyn till möjligheterna till lek och rekreation, inte minst för barn och unga. Hantering av dagvatten och skyfall samt möjligheterna till lek och rekreation kan med fördel samplaneras.

Motivering och efterföljande planering

En omvandling av området bedöms som en naturlig förtätning av Hörby tätort. Genom att förtäta i området kan behovet och efterfrågan av bostäder i Hörby kommun mötas. Vidare bedöms trygghetskänslan för invånarna öka när den bebyggda miljön blir tätare och med en tydligare funktion. Det ger även en bättre hushållning av strategisk mark. Områdets läge möjliggör också att befintlig transport- och tekniskinfrastruktur kan nyttjas, vilket är lönsamt ur ett samhällsekonomiskt perspektiv samt kan bidra till att uppnå både klimat- och miljömål. Då tillgången till kollektivtrafik är god i kombination med att endast ett fåtal bostäder är aktuellt inom området bedöms inte en trafikalstring och utsläpp från transporter öka nämnvärt. En förutsättning för att kunna förtäta området är att befintliga spillvattenledningar som går genom området kan flyttas och att en ny detaljplan tas fram.

Vid planläggning behöver man bland annat ta hänsyn till

- Möjligheterna att ansluta området till det kommunala verksamhetsområdet för VA
- Dagvatten- och skyfallshantering och översvämningsproblematik, nu som i framtiden. (Dagvattenutredning behöver bland annat kartlägga hur området påverkas av nederbörd och påverkar omkringliggande områden, risken för översvämning samt MKN för vatten)
- Elförsörjning
- Brandvattenkapacitet
- Trafikbullerpåverkan från Lybyvägen
- Vattenskyddsområde och grundvattenstatus
- Föroreningsproblematiken, då marken historiskt varit jordbruksmark
- Möjligheterna till bostadsnära natur för lek och rekreation

Figur 26. Hänsyn vid planläggning av område B1.

7.3.1.2 Område B2 – Lantmännen, 46 575 kvm

Området B2 ligger i sydöstra delen av Hörby tätort i anslutning till Hörbyån. Historiskt sätt har området ingått i ett större sammanhängande område med jordbruksmark kring Hörby tätort och bebyggdes i början av 1960-talet. Området har god tillgång till offentlig service, handel, kollektivtrafik och grönområden. Inom gångavstånd finns till exempel naturreservatet Råby hällor och rekreationsområdet Karnas Backe samt vårdcentral, Älvdalsskolan och flera förskolor. Området gränsar till Råbygatan i väst och till Näckrosgatan i norr, båda med kommunalt huvudmannaskap. Området ligger inom verksamhetsområde för vatten, spillvatten samt dagvatten.

Område B2 omfattas av en detaljplan för handel med lantbruksprodukter och byggprodukter med produktförädling (dock ej livsmedel) från 2001 Större delen av B2 är bebyggd och används till butiksförsäljning, lagerlokaler, tork för spannmål och ett antal silor. Ett mindre område i den östra delen av området är obebyggd och består av ängsmark och en mindre gräsyta.

Område B2 omfattas inte av något riksintresse eller av skyddade områden för natur- och kulturmiljö och det finns heller inga kända natur- och kulturmiljövärden. Området angränsar dock till ett naturområde utpekat i *Naturvårdsprogram för Hörby kommun* med naturvärdesklass 3, område 108 - Hörbyåns dalgång öster om Hörby. Naturområdet utgörs av en bäckdalgång med omgivande äldre blandädellövskog partivis blandat med äldre alskog och är ett populärt område för rekreation.

I de södra delarna av området, vilka angränsar till Hörbyån, kan det finnas risk för ras, skred. Det förekommer även områden längs med Hörbyån vilka är utpekade som aktsamhetsområde för skred i finkornig jordart. För de geologiska grundläggande förutsättningarna i området består berggrunden av sandsten, medan jordarten är av sandig morän. I angränsning till området finns det också lerjordar.

Område B2 ligger inom huvudavrinningsområde för Rönne å och delavrinningsområde för Hörbyån. Enligt framtagen skyfallskartering för Hörby tätort finns mindre områden med lägre översvämningsrisk, dessa är framförallt lokaliserade intill befintliga byggnader. Det finns även viss skyfallsproblematik på vägen norr om området.

Inom område B2 föreslås bostäder. Området bedöms kunna lämpa sig för en varierad flerbostadshusbebyggelse med i snitt två våningar, både hyresrätter och bostadsrätter i olika storlekar. Uppskattningsvis skulle 140 nya bostäder kunna bli aktuellt inom området. Vid utformning av området bör ny bebyggelse placeras så det kan tillskapas gröna ytor som uppmuntrar till utevistelse och lek samt kan hantera dagvatten och skyfall. Ny bebyggelse bör även placeras så att det skapas tydliga släpp mot Hörbyån, både för boende och besökare. Utformning och omfattning av bebyggelse prövas i efterföljande planläggning.

Motivering och efterföljande planering

En omvandling av området bedöms som en naturlig förtätning av Hörby tätort. Genom att förtäta i området kan behovet och efterfrågan av bostäder i Hörby kommun mötas. Vidare bedöms trygghetskänslan för invånarna öka när den bebyggda miljön blir tätare och med en tydligare funktion. Det ger även en bättre hushållning av strategisk mark. Det finns dock behov att ta fram en dagvattenutredning, eftersom förtätningen riskerar att öka andelen hårdgjord yta då viss andel naturmark tas i anspråk vid exploatering.

Områdets läge möjliggör också att befintlig transport- och tekniskinfrastruktur kan nyttjas, vilket är lönsamt ur ett samhällsekonomiskt perspektiv samt kan bidrar till att uppnå både klimat- och miljömål. En exploatering av området kan dock innebära en ökad trafikalstring men då tillgången till kollektivtrafik är god, precis som tillgången till gång- och cykel samt områdets placering i Hörby tätort bedöms utsläpp från transporter inte öka nämnvärt.

En förutsättning för att kunna omvandla området är dels att en ny detaljplan tas fram, dels att nuvarande verksamhet omlokaliseras på företagarnas eller kommunens initiativ, till annat/andra områden och lokaler. Vid en ny planläggning återinträder strandskyddet. För att kunna upphäva strandskyddet ska det finnas särskilda skäl och att intresset av att ta området i anspråk, det sätt som avses med planen, ska väga tyngre än strandskyddintresset. Kommunens samlade bedömning är att behovet av bostäder i kollektivtrafiknära lägen väger tyngre än strandskyddets syfte. Vid en planläggning ska dock stor hänsyn tas till strandskyddsintresset vid utformning av området.

Vid planläggning behöver man bland annat ta hänsyn till

- Möjligheterna att ansluta området till det kommunala verksamhetsområdet för VA
- Dagvatten- och skyfallshantering och översvämningsproblematik, nu som i framtiden. (Dagvattenutredning behöver bland annat kartlägga hur området påverkas av nederbörd och påverkar omkringliggande områden, risken för översvämning samt MKN för vatten)
- Elförsörjning
- Strandskyddets syfte, en utformning av området bör säkerställa så att boende och besökare kan nå Hörbyån samtidigt som ett område kring och i Hörbyån skyddas för växter och djur.
- Risken för ras, skred och erosion längs Hörbyån
- Möjligheterna till bostadsnära natur för lek och rekreation
- Brandvattenkapacitet
- Trafikbullerpåverkan från Råbyvägen
- Föroreningsproblematiken, sett till historisk och nutida användning.

Figur 27. Hänsyn vid planläggning av område B2.

7.3.1.3 Område B3 - Wallins, 5 046 kvm

Område B3 är ett mindre område som ligger centralt i Hörby tätort, öster om Gamla torg. Området omringas av bostadsbebyggelse från 1900-talets första hälft. Historiskt sätt har området ingått i en större ängs- och betesmark mellan Hörbyån och Råbygatan. Området ligger med närhet till offentlig service, handel och kollektivtrafik. Området ansluter till Råbygatan med kommunalt huvudmannaskap och ligger inom verksamhetsområde för vatten, spillvatten samt dagvatten.

Område B3 omfattas av detaljplan för bostadsändamål i öppet byggnadssätt, fristående hus, i två våningar från 1946. Idag används området som verkstadslokaler för reparation av traktorer och jordbruksmaskiner samt uppställningsplats för fordon. Området omfattas inte av något riksintresse eller av skyddade områden för natur- och kulturmiljö. Det finns inga kända naturvärden inom området men området gränsar till ett naturområde utpekat i *Naturvårdsprogram för Hörby kommun* (2021) med naturvärdesklass 3, område 106 – Hörbyån inom Hörby tätort. Variationen av livsmiljöer i och längs med Hörbyån är tydlig och bedöms hysa en stor artrikedom av växter och djur som lever i eller intill vattnet. Vidare berörs området av ett större område som är utpekat av Riksantikvarieämbetet som möjlig fornlämning. Fornlämningen avser bytomt/gårdstomt

(L1989:2321). Området är utpekat av Länsstyrelsen som potentiellt förorenat i Länsstyrelsen EBH-karta, riskklass 3 – måttlig risk. För de geologiska förutsättningarna i området består berggrunden av sandsten, medan jordart är sandig morän.

Område B3 ligger inom huvudavrinningsområde för Rönne å och delavrinningsområde för Hörbyån. Enligt framtagen skyfallskartering för Hörby tätort finns mindre områden med mindre översvämningsrisk, dessa är lokaliserade intill befintlig byggnad längs med Råbygatan. Den större skyfallsproblematiken är främst runtomkring området.

Inom område B3 föreslås bostäder. Uppskattningsvis skulle 30 nya bostäder kunna bli aktuellt inom området.

Motivering och efterföljande planering

Genom att förtäta i området kan behovet och efterfrågan av bostäder i Hörby kommun mötas. Vidare bedöms trygghetskänslan för invånarna öka när den bebyggda miljön blir tätare och med en tydligare funktion. Det ger även en bättre hushållning av strategisk mark. Områdets läge möjliggör också att befintlig transport- och tekniskinfrastruktur kan nyttjas, vilket är lönsamt ur ett samhällsekonomiskt perspektiv samt bidrar till att uppnå både klimat- och miljö mål. Då tillgången till kollektivtrafik, offentlig service och handel är god bedöms inte en trafikalstring och utsläpp från transporter öka nämnvärt. En förutsättning för att kunna omvandla området är att nuvarande verksamhet omlokaliseras på företagarnas eller kommunens initiativ, till annat/andra områden och lokaler.

Trots att området redan omfattas av en detaljplan för bostäder bör man utreda huruvida det finns anledning att ta fram en ny detaljplan för området. Bland annat då det kan finnas översvämningsrisk i Hörbyån. Vid en ny planläggning återinträder strandskyddet. För att kunna upphäva strandskyddet ska det finnas särskilda skäl och att intresset av att ta området i anspråk, det sätt som avses med planen, ska väga tyngre än strandskyddintresset. Kommunens samlade bedömning är att behovet av bostäder i kollektivtrafiknära lägen väger tyngre än strandskyddets syfte. Vid en planläggning ska dock stor hänsyn tas till strandskyddsintresset vid utformning av området.

Vid <u>en eventuell</u> planläggning behöver man bland annat ta hänsyn till

- Översvämningsrisken i Hörbyån
- Möjligheterna att ansluta området till det kommunala verksamhetsområdet för VA
- Dagvatten- och skyfallshantering och översvämningsproblematik, nu som i framtiden. (Dagvattenutredning behöver bland annat kartlägga hur området påverkas av nederbörd och påverkar omkringliggande områden, risken för översvämning samt MKN för vatten)
- Elförsörjning
- Kulturmiljön
- Möjligheterna till bostadsnära natur för lek och rekreation
- Brandvattenkapacitet
- Trafikbullerpåverkan från omkring liggande vägar
- Föroreningsproblematiken, sett till historisk och nutida användning.

Figur 28.Hänsyn vid planläggning av område B3.

7.3.1.4 Område B4 – Bilmånsson, 8 392 kvm

Område B4 ligger centralt i Hörby tätort omges av blandad bebyggelse, mestadels flerbostadshus med verksamhet i bottenplan. Historiskt sätt har området också utgjorts av bostadsbebyggelse. Särskilt utmärkande för området är dess placeringen vid det fd Tornhuset, telegrafstation med kupol från senare delen av 1800-talet. Denna byggnad revs kring början på 1960-talet. Men här fanns också den Gamla kvarnen, en holländsk väderkvarn från 1859.

Området ligger med närhet till offentlig service, handel och kollektivtrafik. Inom gångavstånd finns även rekreationsområdet Karnas Backe. I öster angränsar området till Slagtoftavägen och i väst till Tingsgatan. I norr angränsar området till Prostgatan och i söder till Storgatan. Alla omkringliggande vägar har kommunalt huvudmannaskap. Området ligger inom verksamhetsområde för vatten, spillvatten samt dagvatten. För de grundläggande geologiska förutsättningarna i området består berggrunden av basalt-andesit och sandsten, medan jordart är sandig morän.

Område B4 omfattas av en detaljplan för Bostäder i två till tre våningar i både öppet och slutet byggnadssätt från 1945. Området utgörs idag av parkering samt en större byggnad för bilförsäljning och omges framförallt av flerbostäder med olika typer av verksamheter i bottenplan. Området omfattas inte av något riksintresse eller av skyddade områden för natur- och kulturmiljö och det finns heller inga kända natur- och kulturmiljövärden. Det finns dock dokumenterade kända kulturmiljövärden i angränsning till området, bland annat en påbyggd stengrund som är efter den enda holländarkvarnen som funnits i Hörby. Kvarnen byggdes 1859, med förstördes 25 juli 1885 i en brand. Kvarnen byggdes sedan upp för att senare flyttas till Vollsjö kvarn. Intill byggnaden finns dock den gamla kvarnägarbostaden kvar, ovanför porten till bostaden kan man utläsa den sista mjölnarens namn, Er Johansson. Vidare är området utpekat av Länsstyrelsen som potentiellt förorenat i Länsstyrelsen EBH-karta, KM – känslig markanvändning, det gäller framförallt till följd av pågående hantering av drivmedel och bilvård. Området har sedan tidigare sanerats men det kan finnas föroreningar kvar som gör det olämpligt för exempelvis bostadsbyggande. Innan exploatering sker behöver därför misstanken om föroreningarna utredas och vid behov saneras.

Område B4 ligger inom huvudavrinningsområde för Rönne å och delavrinningsområde för Hörbyån. Enligt framtagen skyfallskartering för Hörby tätort finns inom området områden med översvämningsrisk samt tydliga avrinningsstråk med risk för höga flöden vid skyfall. Även vägarna Tingsgatan, Prostgatan och Slagtoftavägen och till viss del även Kristianstadsvägen uppvisar höga flöden vid skyfall. Vattenflödena kommer uppströms, framför allt från industriområdet norr om Kristianstadsvägen. Särskilt riskutsatta områden finns nedström längs med Kristianstadsvägen och mot gamla torg.

Inom område B4 föreslås bostäder. Uppskattningsvis skulle 50 nya bostäder kunna bli aktuellt inom området. Utformning och omfattning av bebyggelse prövas i efterföljande planläggning.

Motivering och efterföljande planering

Genom att förtäta i området kan behovet och efterfrågan av bostäder i Hörby kommun mötas. Vidare bedöms trygghetskänslan för invånarna öka när den bebyggda miljön blir tätare och med en

tydligare funktion. Det ger även en bättre hushållning av strategisk mark. Områdets läge möjliggör också att befintlig transport- och tekniskinfrastruktur kan nyttjas, vilket är lönsamt ur ett samhällsekonomiskt perspektiv samt bidrar till att uppnå både klimat- och miljömål. Då tillgången till kollektivtrafik, offentlig service och handel är god bedöms inte en trafikalstring och utsläpp från transporter öka nämnvärt. Däremot kan det finnas bullerproblematik från omkringliggande vägar. En förutsättning för att kunna omvandla området är att nuvarande verksamhet omlokaliseras på företagarnas eller kommunens initiativ, till annat/andra områden och lokaler.

Trots att området redan omfattas av en detaljplan för bostäder bör man utreda huruvida det finns anledning att ta fram en ny detaljplan för området. Bland annat då det finns risk för översvämning till följd av skyfall inom området men även då det både inom och runt området finns avrinningsstråk med uppvisade höga flöden vid skyfall enligt framtagen skyfallskartering för Hörby kommun 2024.

Vid <u>en eventuell</u> planläggning behöver man bland annat ta hänsyn till

- Möjligheterna att ansluta området till det kommunala verksamhetsområdet för VA
- Dagvatten- och skyfallshantering och översvämningsproblematik, nu som i framtiden. (Dagvattenutredning behöver bland annat kartlägga hur området påverkas av nederbörd och påverkar omkringliggande områden, risken för översvämning samt MKN för vatten)
- Elförsörjning
- Möjligheterna till bostadsnära natur för lek och rekreation
- Brandvattenkapacitet
- Trafikbullerpåverkan från omkring liggande vägar
- Föroreningsproblematiken, sett till historisk och nutida användning.

Figur 29.Hänsyn vid planläggning av område B4.

7.3.1.5 Område B5 – Söderängen, 10 166 kvm

Område B5 är ett mindre område som ligger i sydvästra delen av Hörby tätort. Området gränsar i öst till bostadsbebyggelse från 1960-talet, i söder till Lybyvägen och i väst till riksväg 13. Norr om området ligger Hörbyån. Historiskt sätt har området ingått i ett större sammanhängande område

med jordbruksmark kring Hörby tätort. Området ligger med närhet till offentlig service, handel och kollektivtrafik. Omkringliggande vägar har kommunalt huvudmannaskap förutom riksväg 13 som är en statlig väg. Riksväg 13 är en diagonal förbindelse mellan sydöstra och nordvästra Skåne och tillhör det regionalt viktiga vägnätet för godstrafik och kollektivtrafiken. Vägen ingår även i det så kallade funktionellt prioriterade vägnätet, utpekat av Trafikverket, och är klassad som regionalt viktig väg för gods och människor. Att en väg är utpekad som funktionellt prioriterad innebär bland annat att Trafikverket är restriktiva till åtgärder som påverkar framkomligheten, tillgängligheten och säkerheten negativt. Riksväg 13 har även en särskild betydelse för interregional trafik. Riksväg 13 är även rekommenderad väg för farligt gods. Området ligger inte inom verksamhetsområde för vatten, spill- och dagvatten men angränsar i öst till verksamhetsområde för vatten, spill- och dagvatten.

Område B5 omfattas av en detaljplan för park och plantering från 1962 och utgörs idag av öppen ängsmark med långa siktlinjer mot framför allt Lyby och Osbyholm. Vintertid har delar av området använts för upplag av snömassor. Området omfattas inte av något riksintresse eller av skyddade områden för natur- och kulturmiljö och det finns heller inga kända natur- och kulturmiljövärden. Söder om området finns ett vattenskyddsområde för grundvatten och ett område utpekat i *Naturvårdsprogram för Hörby kommun* (2021) med naturvärdesklass 3, Område 103 - ädellövträd på Hörby kyrkogård. I området består berggrunden av sandsten. För jordarter förekommer sandjordar både i form av isälvssediment och sandig morän. Isälvssediment fyller en viktig funktion i att naturligt rena vatten, eventuell exploatering kan därför föregås av geotekniska undersökningar med hänsyn till påverkan på grundvattnet.

Området ingår i huvudavrinningsområde för Rönne å och delavrinningsområde för Hörbyån. Enligt framtagen skyfallskartering för Hörby tätort finns ett område med översvämningsrisk i områdets nordvästra del. Eventuell exploatering kan riskera att förvärra situationen nedströms och flödena mot Osbyholm. Vid extrema skyfall finns det även en del avrinningsvägar med höga flöden som går genom området.

Inom område B5 föreslås bostäder. Området bedöms kunna lämpa sig för en flerbostadshusbebyggelse i två våningar, både hyresrätter och bostadsrätter i olika storlekar. Uppskattningsvis skulle 40 nya bostäder kunna bli aktuellt inom området. Ny bebyggelse bör avgränsas mot befintlig bebyggelse genom ett stråk av natur eller park. Stråket bör utformas så att det uppmuntrar till utevistelse och lek, både för boende och besökare, samt kan hantera dagvatten och skyfall. För att behålla områdets öppna karaktär med långa siktlinjer bör ny bebyggelse placeras så att dessa bevaras. Utformning och omfattning av bebyggelse prövas i efterföljande planläggning.

Motivering och efterföljande planering

En omvandling av området bedöms som en naturlig förtätning av Hörby tätort. Exploateringen innebär dock att drygt 0,8 ha jordbruksmark tas i anspråk för bebyggelse men genom att förtäta i området kan behovet och efterfrågan av bostäder i Hörby kommun mötas. Vidare bedöms trygghetskänslan för invånarna öka när den bebyggda miljön blir tätare och med en tydligare funktion. Det ger även en bättre hushållning av strategisk mark. Områdets läge möjliggör också att

befintlig transport- och tekniskinfrastruktur kan nyttjas, vilket är lönsamt ur ett samhällsekonomiskt perspektiv samt bidrar till att uppnå både klimat- och miljömål. Då tillgången till kollektivtrafik är god bedöms inte en trafikalstring och utsläpp från transporter öka nämnvärt.

Sammanlagda bedömningen är alltså att en omvandling av området tillgodoser det allmänna intresset för bostadsförsörjning samtidigt som det bidrar till en hållbar utveckling. Detta genom ett läge som nyttjar befintlig infrastruktur, är nära till service och kollektivtrafik samt bidrar till en resurseffektiv markanvändning. Kommunen bedömer därför att det allmänna intresset för bostäder väger tyngre än det allmänna intresset att bevara jordbruksmark.

En förutsättning för att kunna omvandla området är att en ny detaljplan tas fram.

Vid planläggning behöver man bland annat ta hänsyn till

- Transport av farligt gods
- Byggnadsfritt avstånd till E22
- Möjligheterna att ansluta området till det kommunala verksamhetsområdet för VA
- Dagvatten- och skyfallshantering och översvämningsproblematik, nu som i framtiden. (Dagvattenutredning behöver bland annat kartlägga hur området påverkas av nederbörd och påverkar omkringliggande områden, risken för översvämning samt MKN för vatten)
- Elförsörjning
- Möjligheterna till bostadsnära natur för lek och rekreation
- Brandvattenkapacitet
- Trafikbullerpåverkan från omkring liggande vägar
- Föroreningsproblematiken, sett till historisk och nutida användning.
- Geologiska förutsättningar

Figur 30.Hänsyn vid planläggning av område B5.

7.3.1.6 Område B6 - Norr om Georgshillsskolan, 14 160 kvm

Område B6 är ett mindre område som ligger i sydvästra delen av Hörby tätort. Området gränsar i väst till Georgshillsvägen och i norr till delar av Hörby kyrkogård. Öster ut gränsar området till ett större grönområde utmed en dalgång, en gammal isälvsränna. I söder gränsar området till verksamhetsbebyggelse inom Sektor Omtanke. Historiskt sätt har området ingått i ett större sammanhängande område med jordbruksmark kring Hörby tätort. Området ligger med närhet till

offentlig service, handel och kollektivtrafik. Omkringliggande vägar har kommunalt huvudmannaskap. Området ligger inom verksamhetsområde för vatten-, spill- och dagvatten.

Område B6 omfattas av en detaljplan för skola och daghem från 1992 men del av detaljplanen som berör området är antigen prickad (marken får inte bebyggas) eller utpekad som plusmark (marken får bebyggas med skärmtak, uthus, garage och dylika mindre byggnader samt vid krigsfara behövliga skyddsrum). Tvärs över område B6 finns också ett u-område (marken ska vara tillgänglig för allmänna ledningar under jord). Idag utgörs området av öppen klippt gräsyta. Området omfattas inte av något riksintresse eller av skyddade områden för natur- och kulturmiljö och det finns heller inga kända natur- och kulturmiljövärden. Väster om området finns ett vattenskyddsområde för grundvatten och i norr ett område utpekat i *Naturvårdsprogram för Hörby kommun* (2021) med naturvärdesklass 3, Område 103 - ädellövträd på Hörby kyrkogård. För de grundläggande geologiska förutsättningarna i området består berggrunden av sandsten. Sandig morän är den dominerande jordarten medan lerjordar förekommer i mindre omfattning i utkanten av området.

Området ingår i huvudavrinningsområde för Rönne å och delavrinningsområde för Hörbyån. Enligt framtagen skyfallskartering för Hörby tätort finns områden med översvämningsrisk i områdets nordvästra och södra del. Vid extrema skyfall finns även risk för höga flöden längs Ystadsvägen och på områdets östra sida, vilket i sin tur påverkar riskområden nedströms.

Inom område B6 föreslås bostäder. Uppskattningsvis skulle 15 nya bostäder kunna bli aktuellt inom området. Området bedöms kunna lämpa sig för marklägenheter. Ny bebyggelsen bör anpassas till den omgivande naturen och uppvuxna lövträd bör bevaras så att områdets lummiga men ändå öppna karaktär kvarstår. Utformning och omfattning av bebyggelse prövas i efterföljande planläggning.

Motivering och efterföljande planering

En omvandling av området bedöms som en naturlig förtätning av Hörby tätort. Genom att förtäta i området kan behovet och efterfrågan av bostäder i Hörby kommun mötas. Vidare bedöms trygghetskänslan för invånarna öka när den bebyggda miljön blir tätare och med en tydligare funktion. Det ger även en bättre hushållning av strategisk mark. Områdets läge möjliggör också att befintlig transport- och tekniskinfrastruktur kan nyttjas, vilket är lönsamt ur ett samhällsekonomiskt perspektiv samt bidrar till att uppnå både klimat- och miljömål. Då tillgången till kollektivtrafik är god i kombination med att endast ett fåtal bostäder är aktuellt inom området bedöms inte en trafikalstring och utsläpp från transporter öka nämnvärt. En förutsättning för att kunna omvandla området är att Sektor Omtankens nuvarande verksamhet omlokaliseras till annat/andra områden och lokaler samt att en ny detaljplan tas fram.

Vid planläggning behöver man bland annat ta hänsyn till

- Möjligheterna att ansluta området till det kommunala verksamhetsområdet för VA
- Dagvatten- och skyfallshantering och översvämningsproblematik, nu som i framtiden. (Dagvattenutredning behöver bland annat kartlägga hur området påverkas av nederbörd och påverkar omkringliggande områden, risken för översvämning samt MKN för vatten)
- Markledningar, U-område i befintlig detaljplan
- Elförsörjning
- Möjligheterna till bostadsnära natur för lek och rekreation
- Brandvattenkapacitet
- Trafikbullerpåverkan från omkring liggande vägar
- Föroreningsproblematiken, sett till historisk användning.
- Geotekniska undersökningar kan behövas om detaljplanering avser exploatering på lerjordarna, detta för att minimera risk för sättningar och tjälskador i senare skeden.

Figur 31.Hänsyn vid planläggning av område B6.

7.3.1.7 Område B7 - NÖ Stattena, 96 784 kvm

Område B7 ligger strax nordost om Hörby tätort. I norr angränsar området till bostadsbebyggelse längs Kristianstadvägen och i öst till skogsområde, framförallt produktionsskog. I väst och i söder bredder ett kuperat småskaligt landskap av ängs- och hagmarker ut sig. Historiskt har området utgjorts av jordbruksmark och produktionsskog. Området ligger med närhet till offentlig service, handel och kollektivtrafik. Området ligger inte inom verksamhetsområde för vatten, spill- och dagvatten men angränsar i norr till verksamhetsområde för vatten, spill- och dagvatten.

Område B7 omfattas inte av detaljplan. Området utgörs av kuperad ängs- och hagmarker samt produktionsskog. På ängs- och hagmarkerna finns inslag av åkerholmar, stengärdsgårdar och trädridåer. Ängs- och hagmarkerna har jordbruksklassificeringen klass 4. Området omfattas inte av något riksintresse eller av skyddade områden för natur- och kulturmiljö och det finns heller inga kända natur- och kulturmiljövärden. För de grundläggande geologiska förutsättningarna består berggrunden av granodiorit-granit och sandig morän är den dominerande jordarten i grundlagret

men kärrtorv förekommer också i mindre omfattning. Kärrtorvsmarker kan fylla en viktig funktion som aktiva kolsänkor och är generellt otjänliga att bygga på.

Området ingår i huvudavrinningsområde för Rönne å och delavrinningsområde för Hörbyån. Enligt framtagen skyfallskartering för Hörby tätort finns flera uppmärksamhetsområden med översvämningsrisk inom området. Bedömning är dock att uppmärksamhetsområdena inte riskerar att orsaka några direkta problem inom eller i närheten av utbyggnadsområdet.

Inom område B7 föreslås bostäder. Uppskattningsvis skulle 50 nya bostäder kunna bli aktuellt inom området. Området bedöms kunna lämpa sig för villa, rad-, par-och kedjehus på den del av området som utgörs av produktionsskog. De öppna ängs- och hagmarkerna bör så långt som möjligt undantas bebyggelse för att behålla områdets lantliga karaktär och förutsättningarna för biologisk mångfald. Vidare bör en skyddszon av natur upprättas mellan ny bebyggelse och produktionsskogen öster om området. Utformning och omfattning av bebyggelse prövas i efterföljande planläggning.

Motivering och efterföljande planering

Genom att förtäta i området kan behovet och efterfrågan av bostäder i Hörby kommun mötas. Vidare bedöms trygghetskänslan för invånarna öka när den bebyggda miljön blir tätare och med en tydligare funktion. Det ger även en bättre hushållning av strategisk mark. Områdets läge möjliggör också att befintlig transport- och tekniskinfrastruktur kan nyttjas, vilket är lönsamt ur ett samhällsekonomiskt perspektiv samt bidrar till att uppnå både klimat- och miljömål. Då tillgången till kollektivtrafik, offentlig service och handel är god bedöms inte en trafikalstring och utsläpp från transporter öka nämnvärt. Däremot kan det finnas bullerproblematik från omkringliggande vägar.

Det är inte bara produktiv jordbruksmark som är livsviktig för en hållbar och framtida livsmedelproduktion. Även ängs- och hagmarker är av betydelse inte minst för att bibehålla biologisk mångfald. En exploatering av området kan innebära att drygt 2,7 ha jordbruksmark tas i anspråk för bebyggelse. Däremot om ängs- och hagmarkerna inom området undantas bebyggelse bedömer Hörby kommun att förutsättningarna för en hållbar och framtida livsmedelproduktion inte kommer påverkas negativt. En förutsättning för att kunna omvandla området är att en ny detaljplan tas fram.

Vid planläggning behöver man bland annat ta hänsyn till

- Möjligheterna att ansluta området till det kommunala verksamhetsområdet för VA
- Dagvatten- och skyfallshantering och översvämningsproblematik, nu som i framtiden. (Dagvattenutredning behöver bland annat kartlägga hur området påverkas av nederbörd och påverkar omkringliggande områden, risken för översvämning samt MKN för vatten)
- Natur- och kulturmiljön och dess värden
- Landskapsbild
- Elförsörjning
- Brandvattenkapacitet
- Bullerpåverkan från omkring liggande vägar och verksamheter
- Föroreningsproblematiken, sett till historisk användning
- Geologiska förutsättningar och område med kärrtorv

Figur 32.Hänsyn vid planläggning av område B7.

7.3.1.8 Område B8 – Del av Vårdcentralområdet, 15 847 kvm

Område B8 ligger i Hörby tätorts sydöstra del. Området utgör en del av vårdcentralområdet. I öst gränsar området till Råbygatan och i söder till villabebyggelse från 2000-talets början. I Norr och väst omges området av byggnader för vårdcentral, vårdboende och behandlingshem. Historiskt sätt har området ingått i ett större sammanhängande område med jordbruksmark kring Hörby tätort. Området ligger med närhet till offentlig service, handel och kollektivtrafik. Omkringliggande vägar har kommunalt huvudmannaskap. Området ligger inom verksamhetsområde för vatten-, spill- och dagvatten.

Område B8 omfattas av detaljplan för allmänt och allmännyttigt ändamål, från 1946. Området utgörs idag av parkering, parkmark och lövskog. Område B8 omfattas inte av något riksintresse eller av skyddade områden för natur- och kulturmiljö och det finns heller inga kända naturmiljövärden. Det finns en fornlämning – hög (L1989:2942) utpekad av Riksantikvarieämbetet i den del av området som består av lövskog. För de grundläggande geologiska förutsättningarna består berggrunden av sandsten, medan sandig morän är den dominerande jordarten.

Område B8 ligger inom huvudavrinningsområde för Rönne å och delavrinningsområde för Hörbyån. Enligt framtagen skyfallskartering för Hörby tätort finns ingen översvämningsrisk vid skyfall, så som området är utformat idag. Det finns däremot ett stråk som vid skyfall kan orsaka höga vattenflöden längs med Råbyvägen. Ytterligare finns det mindre riskområden i angränsning till utbyggnadsområdet. Därför är det önskvärt att bevara skogspartiet inom utbyggnadsområdet på grund av att det fyller en viktig funktion i att minimera översvämningsriskerna för framtida såväl som befintlig bebyggelse.

Inom område B8 föreslås bostäder. Uppskattningsvis skulle 10 nya bostäder kunna bli aktuellt inom området. Området bedöms kunna lämpa sig för marklägenheter. Ny bebyggelse bör lokaliseras så att lövskogen så långt som möjligt undantas bebyggelse för att behålla områdets lummiga karaktär och avgränsning mot befintligt bostadsområde i söder. Utformning och omfattning av bebyggelse prövas i efterföljande planläggning. En förutsättning för att kunna omvandla området är att en ny detaljplan tas fram.

Motivering och efterföljande planering

Genom att förtäta i området kan behovet och efterfrågan av bostäder i Hörby kommun mötas. Vidare bedöms trygghetskänslan för invånarna öka när den bebyggda miljön blir tätare och med en tydligare funktion. Det ger även en bättre hushållning av strategisk mark. Områdets läge möjliggör också att befintlig transport- och tekniskinfrastruktur kan nyttjas, vilket är lönsamt ur ett samhällsekonomiskt perspektiv samt bidrar till att uppnå både klimat- och miljömål. Då tillgången till kollektivtrafik, offentlig service och handel är god bedöms inte en trafikalstring och utsläpp från transporter öka nämnvärt.

Vid planläggning behöver man bland annat ta hänsyn till

- Möjligheterna att ansluta området till det kommunala verksamhetsområdet för VA
- Dagvatten- och skyfallshantering och översvämningsproblematik, nu som i framtiden. (Dagvattenutredning behöver bland annat kartlägga hur området påverkas av nederbörd och påverkar omkringliggande områden, risken för översvämning samt MKN för vatten)
- Elförsörjning
- Natur-och kulturmiljön och dess värden
- Brandvattenkapacitet
- Bullerpåverkan från omkring liggande vägar
- Föroreningsproblematiken, sett till historisk användning

Figur 33.Hänsyn vid planläggning av område B8.

7.3.1.9 Område BSC1 – Pugerup, 237 418 kvm

Område BSC1 är en del av det Gamla industriområdet i centrala Hörby tätort. I söder angränsar området till Kristianstadsvägen och i norr till Parkgatan. Väster ut finns Slagtoftavägen och öster ut Kraftgatan. Historiskt sätt har området ingått i ett större sammanhängande område med jordbruksmark. Området ligger med närhet till offentlig service, handel och kollektivtrafik. Omkringliggande vägar har kommunalt huvudmannaskap. Området ligger inom verksamhetsområde för vatten, spillvatten samt dagvatten.

Området omfattas av flera detaljplaner för industri, småindustri och verksamheter. Idag används området till handels-, bilförsäljnings- och verksamhetsändamål. Inom området finns även Hörby busstation. Område BSC1 omfattas inte av något riksintresse eller av skyddade områden för natur- och kulturmiljö och det finns heller inga kända naturmiljövärden. Området saknar större grönområden. Viss vegetation, gräs och sly, finns framför allt längs gatorna. Inom området finns ett fornlämningsområde utpekat av Riksantikvarieämbetet. Fornlämningen avser en gammal avrättningsplats, Galgebackarne (L1989:2863). Vidare finns flera områden utpekat av Länsstyrelsen som potentiellt förorenat i Länsstyrelsen EBH-karta. För de grundläggande geologiska förutsättningarna består berggrunden av sandsten, medan sandig morän är den dominerande jordarten.

Område BSC1 ligger inom huvudavrinningsområde för Rönne å och delavrinningsområde för Hörbyån. Enligt framtagen skyfallskartering för Hörby tätort finns inom området både risk- och uppmärksamhetområden med översvämningsproblematik samt även tydliga avrinningsstråk med risk för höga flöden vid skyfall. Vid en framtida exploatering behövs mycket grönyta för att balansera ut översvämningsproblematiken.

Inom område BSC1 föreslås framförallt bostäder men även service, besöksanläggningar och centrum. Området bedöms kunna lämpa sig för en varierad flerbostadshusbebyggelse med i snitt 2,5 våningar, både hyresrätter och bostadsrätter i olika storlekar. Uppskattningsvis skulle 550 nya bostäder kunna bli aktuellt inom området. Med hänsyn till områdets storlek och omfattning på ny bebyggelse bör ett planprogram för området tas fram. Med ett planprogram kan man översiktligt utreda förutsättningar och visioner för framtida mark- och vattenregleringar avseende ny struktur för bebyggelse, vägnät och grönytor. Vid utformning av område BSC1 bör ny bebyggelse placeras så att det kan tillskapas sammanhängande grönytor som uppmuntrar till utevistelse och lek samt kan hantera dagvatten och skyfall. Vid utformning av ny bebyggelse bör hänsyn även tas till befintlig omkringliggande bebyggelse så att dessa kopplas samman.

Vid en omvandling av befintliga byggnader bedöms fler bostäder kunna tillskapas. Utformning och omfattning av bebyggelse prövas i efterföljande planläggning.

Motivering och efterföljande planering

Genom att förtäta i området kan behovet och efterfrågan av bostäder i Hörby kommun mötas. Vidare bedöms trygghetskänslan för invånarna öka när den bebyggda miljön blir tätare och med en tydligare funktion. Det ger även en bättre hushållning av strategisk mark. Områdets läge möjliggör

också att befintlig transport- och tekniskinfrastruktur kan nyttjas, vilket är lönsamt ur ett samhällsekonomiskt perspektiv samt bidrar till att uppnå både klimat- och miljö mål. Då tillgången till kollektivtrafik, offentlig service och handel är god bedöms inte en trafikalstring och utsläpp från transporter öka nämnvärt. Däremot kan det finnas bullerproblematik från omkringliggande vägar. En förutsättning för att kunna omvandla området är att nuvarande verksamhet omlokaliseras på företagarnas eller kommunens initiativ, till annat/andra områden och lokaler.

Vid planläggning behöver man bland annat ta hänsyn till

- Möjligheterna att ansluta området till det kommunala verksamhetsområdet för VA
- Dagvatten- och skyfallshantering och översvämningsproblematik, nu som i framtiden. (Dagvattenutredning behöver bland annat kartlägga hur området påverkas av nederbörd och påverkar omkringliggande områden, risken för översvämning samt MKN för vatten)
- Elförsörjning
- Möjligheterna till bostadsnära natur för lek och rekreation
- Brandvattenkapacitet
- Bullerpåverkan från omkring liggande vägar och verksamheter
- Föroreningsproblematiken, sett till historisk och nutida användning.

Figur 34.Hänsyn vid planläggning av område BSC1.

7.3.1.10 Område SB1 – Georgshillsskolan, 77 036 kvm

Område SB1 ligger i Hörby tätorts södra delar och innefattar ett område kring Georgshillsskolan.

Området ligger längs Georgshillsvägen och gränsar i norr till verksamhet inom Sektor Omtanke. I öst angränsar området till ett större grönområde i en ravinliknande sänka med Lybybäcken som rinner ner mot Hörbyån. I söder angränsar området till jordbruksmark. Historiskt sätt har området ingått i ett större sammanhängande område med jordbruksmark kring Hörby tätort. Området ligger med närhet till offentlig service, handel och kollektivtrafik. Omkringliggande vägar har kommunalt huvudmannaskap. Området ligger inom verksamhetsområde för vatten-, spill- och dagvatten.

Område SB1 omfattas av detaljplan för skola och daghem samt sport- och idrottshall från 1992. Idag utgörs området av Georghillskolan och dess lokaler och utemiljöer. Utemiljöerna utgörs av avskalade lekområden i grus, klippt gräs samt enstaka träd och inbjuder inte till utevistelse eller lek.

Området omfattas inte av något riksintresse eller av skyddade områden för natur- och kulturmiljö och det finns heller inga kända natur- och kulturmiljövärden. För de grundläggande geologiska förutsättningarna består berggrunden av sandsten och för jordart förekommer sandig morän i stor omfattning medan lerjordar förekommer i mindre omfattning i områdets utkant.

Området ingår i huvudavrinningsområde för Rönne å och delavrinningsområde för Hörbyån. Enligt framtagen skyfallskartering för Hörby tätort finns det ett riskområde vid idrottshallen med höga flöden som kommer in via åkermarken som ligger uppströms. Det finns även några uppmärksamhetsområden både öster, söder och väster om området. Utbyggnadsområdet har däremot flera potentiella ytor för att hantera översvämningsproblematiken.

Inom område SB1 föreslås bostäder och/eller service. Området bedöms dels kunna lämpa sig för flerbostadshusbebyggelse i två våningar. Dels den pågående markanvändningen, skola. Uppskattningsvis skulle 100 nya bostäder kunna bli aktuellt inom området. Vid utformning av området för bostäder bör man undersöka möjligheten att omvandla befintliga skolbyggnader till bostäder och komplettera med ny bebyggelse om lämpligt och i andra hand bygga nytt. Oavsett nyttjande av befintliga byggnader eller ny bebyggelse så bör hänsyn tas till behovet av att tillskapa gröna ytor som uppmuntrar till utevistelse och lek samt kan hantera dagvatten och skyfall. Utformning och omfattning av bebyggelse prövas i efterföljande planläggning.

Motivering och efterföljande planering

Genom att förtäta i området kan behovet och efterfrågan av bostäder i Hörby kommun mötas. Vidare bedöms trygghetskänslan för invånarna öka när den bebyggda miljön blir tätare och med en tydligare funktion. Det ger även en bättre hushållning av strategisk mark. Områdets läge möjliggör också att befintlig transport- och tekniskinfrastruktur kan nyttjas, vilket är lönsamt ur ett samhällsekonomiskt perspektiv samt bidrar till att uppnå både klimat- och miljömål. Då tillgången till kollektivtrafik, offentlig service och handel är god bedöms inte en trafikalstring och utsläpp från transporter öka nämnvärt. Däremot kan det finnas bullerproblematik från omkringliggande vägar. En förutsättning för att kunna omvandla området för bostadsändamål är att nuvarande verksamhet omlokaliseras eller avvecklas och att en ny detaljplan tas fram.

Vid planläggning behöver man bland annat ta hänsyn till

- Möjligheterna att ansluta området till det kommunala verksamhetsområdet för VA
- Dagvatten- och skyfallshantering och översvämningsproblematik, nu som i framtiden. (Dagvattenutredning behöver bland annat kartlägga hur området påverkas av nederbörd och påverkar omkringliggande områden, risken för översvämning samt MKN för vatten)
- Elförsörjning
- Möjligheterna till bostadsnära natur för lek och rekreation
- Brandvattenkapacitet
- Bullerpåverkan från omkring liggande vägar
- Geologiska förutsättningar om byggnation avses ske på lerjordar

Figur 35.Hänsyn vid planläggning av område SB1.

7.3.1.11 Område SB2 - Källhaga, 28 592 kvm

Område SB2 ligger i Hörby tätorts norra del och utgör en del av Källhagaområdet. Området gränsar i söder till Byggmästargatan och i norr till naturreservatet Hörby Fälad. Öster ut finns i anslutning till området en beachbollplan och en hembygdstuga från 1600-talet och Hörby vattenverk. Historiskt sätt har området ingått i ett större sammanhängande område med jordbruksmark kring Hörby tätort. Området ligger med närhet till offentlig service, handel och kollektivtrafik. Inom gångavstånd finns Lågedammsområdet med både bad och sportanläggning samt Hörby fälads naturreservat. Alla omkringliggande vägar har kommunalt huvudmannaskap. Området ligger inom verksamhetsområde för vatten, spillvatten samt dagvatten.

Område SB2 omfattas av en detaljplan för allmänt ändamål, parkmark eller plantering från 1982. Idag utgörs området av särskilda boende för äldre och en större gräsyta norr om befintliga vårdbyggnader. Området omfattas inte av något riksintresse eller av skyddade områden för natur- och kulturmiljö och det finns heller inga kända naturmiljövärden. Området angränsar dock till riksintresse för naturvård och Hörby fälads naturreservat. Den norra delen av området berörs av ett större område utpekat av Riksantikvarieämbetet som fornlämningar, område med Fossil åkermark (L1989:3106). Hela området ligger inom vattenskyddsområde och omfattas av specifika vattenskyddsföreskrifter. För de grundläggande geologiska förutsättningarna består berggrunden av sandsten och för jordart förekommer sandig morän.

Område SB2 ligger inom huvudavrinningsområde för Rönne å och delavrinningsområde för Hörbyån. Enligt framtagen skyfallskartering för Hörby tätort finns inom området både uppmärksamhets- och riskområden för översvämningar samt avrinningsstråk med risk för höga flöden vid skyfall.

Inom område SB2 föreslås bostäder och service. Området bedöms kunna lämpa sig för marklägenheter. Uppskattningsvis skulle 10 nya bostäder kunna bli aktuellt inom området, fler om delar av befintliga bebyggelsen på den östra sidan av området kan omvandlas till bostäder.

Vid utformning av bostäder i det östra området bör man undersöka möjligheten att omvandla befintliga vårdbyggnader till bostäder samt komplettera med ny bebyggelse om lämpligt och i andra hand bygga nytt. Oavsett nyttjande av befintliga byggnader eller ny bebyggelse så bör hänsyn tas till behovet av att tillskapa gröna ytor som uppmuntrar till utevistelse och lek samt kan hantera dagvatten och skyfall.

Vid en omvandling av befintliga byggnader bedöms fler bostäder kunna tillskapas. Utformning och omfattning av bebyggelse prövas i efterföljande planläggning.

Motivering och efterföljande planering

Genom att förtäta i området kan behovet och efterfrågan av bostäder i Hörby kommun mötas. Vidare bedöms trygghetskänslan för invånarna öka när den bebyggda miljön blir tätare och med en tydligare funktion. Det ger även en bättre hushållning av strategisk mark. Områdets läge möjliggör också att befintlig transport- och tekniskinfrastruktur kan nyttjas, vilket är lönsamt ur ett samhällsekonomiskt perspektiv samt bidrar till att uppnå både klimat- och miljömål. Då tillgången till kollektivtrafik, offentlig service och handel är god bedöms inte en trafikalstring och utsläpp från transporter öka nämnvärt. En förutsättning för att kunna omvandla området till bostäder är att nuvarande verksamhet omlokaliseras eller avvecklas och att en ny detaljplan tas fram. En planläggning av området måste kunna säkerställa att angränsade riksintresse och dess värden inte påtagligt skadas.

Vid planläggning behöver man bland annat ta hänsyn till

- Möjligheterna att ansluta området till det kommunala verksamhetsområdet för VA
- Dagvatten- och skyfallshantering och översvämningsproblematik, nu som i framtiden. (Dagvattenutredning behöver bland annat kartlägga hur området påverkas av nederbörd och påverkar omkringliggande områden, risken för översvämning samt MKN för vatten)
- Vattenskyddsområde och grundvattenstatus
- Påverkan på riksintresse för Naturvård
- Natur- och kulturmiljön och dess värden
- Elförsörjning
- Möjligheterna till bostadsnära natur för lek och rekreation
- Brandvattenkapacitet
- Bullerpåverkan från omkring liggande vägar

Figur 36.Hänsyn vid planläggning av område SB2.

7.3.1.12 Område S1 Öster om Älvdalsskolan, 27 417 kvm

Område S1 omfattar ett område öster om Älvdalsskolan i Hörby tätorts östra del. I syd och öst gränsar området till skog-, ängs- och hagmarker. Området gränsar i norr till Karnas backe med tillgång till olika motionsspår, boulebana och fler frisbeebanor. I norr finns även en luftburen kraftledning, 20 kV, vilken har en öst-västlig riktning. I väst angränsar området till en luftburen kraftledning, 130 kV, vilken har en nord-sydlig riktning. Båda kraftledningarna går ner till en fördelningsstation som finns vid Kristianstadsvägen. Historiskt sätt har området ingått i ett större sammanhängande område med jordbruksmark kring Hörby tätort. Området ligger med närhet till offentlig service, handel och kollektivtrafik. Omkringliggande vägar har kommunalt huvudmannaskap. Området angränsar till verksamhetsområde för vatten-, spill- och dagvatten.

Område S1 omfattas inte av detaljplan. Området utgörs framförallt av lövskog och öppen ängs- och betesmark i kuperad terräng samt mindre bostadsfastighet. Ängs- och hagmarken har jordbruksklassificering klass 4. Område S1 omfattas inte av något riksintresse eller av skyddade områden för natur- och kulturmiljö och det finns heller inga kända natur- och kulturmiljövärden. Öster om området finns ett område utpekat i *Naturvårdsprogram för Hörby kommun* (2021) med naturvärdesklass 3, Område 108 – Hörbyåns dalgång öster om Hörby. För de grundläggande

geologiska förutsättningarna består berggrunden av sandsten och för jordart förekommer sandig morän.

Området ingår i huvudavrinningsområde för Rönne å och delavrinningsområde för Hörbyån. Enligt framtagen skyfallskartering för Hörby tätort finns ett större uppmärksamhetsområde med översvämningsrisk i utbyggnadsområdets östra hörn. Genom att hålla ner hårdgörandegraden vid exploatering finns det potential att minimera översvämningsrisken.

Inom område S1 föreslås en utveckling av service med tyngdpunkt på utveckling av idrottsverksamhet på Älvdalsskolan. Vid utformning av området bör stor hänsyn tas till den kuperande terrängen med både lövskog och öppen ängs- och hagmark för att behålla områdets lantliga karaktär och förutsättningarna för biologisk mångfald. Utformning och omfattning av bebyggelse prövas i efterföljande planläggning.

Motivering och efterföljande planering

Området ligger i direkt anslutning till Älvdalsskolan och lämpar sig väl för en utveckling av Älvdalsskolans idrottsverksamhet. En utveckling av Älvsdalsskolans idrottsverksamhet möjliggör också att området kan användas av Hörbys medborgare och föreningar. En utveckling av området bedöms även leda till positiva effekter för välbesökta Karnas Backe som ligger i direkt anslutning till område S1, men även till andra omkringliggande grönområden när områden knyts ihop och tillgängliggörs. En utveckling av området innebär att 0,9 ha jordbruksmark tas i anspråk. Detta inkluderar ängs- och hagmark med jordbruksklassificeringen klass 4 samt naturområden. Genom att ta hänsyn till den kuperande terrängen öppen ängs- och hagmark, för att behålla förutsättningarna för biologisk mångfald, bedöms eventuell exploatering ge små negativa konsekvenser. Samtidigt skulle en utveckling av området möjliggöra att tillgodose väsentliga samhällsintressen anknutna till sociala aspekter. Framför allt handlar det om att förbättra rekreationsmöjligheter för medborgare samt utöka friytan för skolbarn inom ett skolområde som idag präglas i stort sett av hårdgjord yta.

En förutsättning för utvecklingen av ett nytt idrottsverksamhetsområde är att en ny detaljplan tas fram.

Vid planläggning behöver man bland annat ta hänsyn till

- Möjligheterna att ansluta området till det kommunala verksamhetsområdet för VA
- Dagvatten- och skyfallshantering och översvämningsproblematik, nu som i framtiden. (Dagvattenutredning behöver bland annat kartlägga hur området påverkas av nederbörd och påverkar omkringliggande områden, risken för översvämning samt MKN för vatten)
- Natur- och kulturmiljön och dess värden
- Elförsörjning
- Brandvattenkapacitet
- Strålning och magnetfält

Figur 37. Hänsyn vid planläggning av område S1.

7.3.1.13 Område V1 – Väster om Willys, 124 011 kvm

Område V1 ligger cirka 2 kilometer utanför Hörby tätort mot Osbyholm. Området ligger i Slättbygden som karaktäriseras av ett öppet storskaligt jordbrukslandskap i ett svagt böljande landskap med långa utblickar. Området omges i norr och i väst av jordbruksmark. I väst gränsar områdena till en luftburen kraftledning på 400 kV, Sydvästlänken. Söder om området går väg 1134 mot Osbyholm och i väst gränsar området till detaljplanelagt mark – icke störande industri, hantverk och kontor. Historiskt sätt har området ingått i ett större sammanhängande område med jordbruksmark kring Hörby tätort. Området ligger med närhet till offentlig service, handel och kollektivtrafik. Omkringliggande vägar har kommunalt huvudmannaskap förutom den statliga vägen 1134 som ansluts till E22 i väster och riksväg 13 i öster. Väg 1134 är en statlig väg och viktig för omdirigering av trafik på E22 vid händelser av bland annat olyckor och incidenter. Området ligger också i nära anslutning till en av Hörby tätorts infartsleder, trafikplats Norrehe. Området ligger inte inom verksamhetsområde för vatten, spill- och dagvatten men angränsar i öst till verksamhetsområde för vatten, spill- och dagvatten.

Område V1 omfattas inte av detaljplan. Idag utgörs marken framförallt av jordbruksmark med jordbruksklassificeringen klass 7. Men i området bedrivs även hästverksamhet och transport-upplagsverksamhet. Området omfattas inte av något riksintresse eller av skyddade områden för natur- och kulturmiljö och det finns heller inga kända natur- och kulturmiljövärden. För de grundläggande geologiska förutsättningarna består berggrunden av granodiorit-granit och för jordart förekommer sandig morän.

Området ingår i huvudavrinningsområde för Rönne å och delavrinningsområde för Hörbyån. Enligt framtagen skyfallskartering för Hörby tätort – Osbyholm finns både uppmärksamhets- och riskområden för översvämningar på stora ytor inom området. Ökad mängd hårdgjord yta kan förvärra situationen om inte andra klimatanpassningsåtgärder tillsätts.

Inom område V1 föreslås verksamheter eller industri. Med hänsyn till områdets placering i utkanten av Hörby tätort och att området är bland det första man ser när man kommer till Hörby tätort bör området utformas så att upplag och skrymmande varor inte kan placeras i direkt anslutning till väg 1134. Vid utformning av området bör hänsyn också tas till möjligheterna att kunna röra sig mellan området och befintligt verksamhetsområde öster ut, så att dessa binds ihop. Utformning och omfattning av bebyggelse prövas i efterföljande planläggning.

Motivering och efterföljande planering

I Hörby kommun finns det ett behov av mer verksamhetsmark i närhet till bostäder, goda kollektiva förbindelser samt E22 och riksväg 13, det gäller både befintliga företag som etablering av nya företag. Hörby tätort har ett strategiskt läge i kommunen såväl som i regionen utmed E22 och riksväg 13. Hörby tätort är dessutom en viktig kollektivtrafiknod som möjliggör både inomkommunala och regionala resor och byten till angränsande regionala kärnor och tillväxtmotorer som lokala kärnor och byar. Hörby kommun vill lokalisera ytkrävande och/eller bullriga verksamheter till utkanten av Hörby tätort. Utpekandet av Område V1 innebär dock att produktiv jordbruksmark med klass 7 (här ingår befintliga verksamheter och bebyggelse) behöver ianspråktas och att viss fragmentering sker av kvarvarande jordbruksmark som blir mindre. Även landskapets öppenhet och utblickar kan komma att påverkas negativt. Exploateringen innebär att cirka 7,7 ha jordbruksmark tas i anspråk men då område V1 ligger strategiskt intill Hörby tätort samt i anslutning till ett befintligt verksamhetsområde bedöms området vara av strategiskt värde. Områdets bedöms behövas med anledning av att områden med befintlig verksamhetsmark pekas ut för andra användningar i syfte att tillskapa bostäder och service i centrumnära lägen. Därav finns det ett behov av att omlokalisera verksamheter. En utveckling av V1 kan även innebära ökad trafikbelastning på väg 1134, i synnerhet trafikplats Osbyholm, vid planläggning kan det därför vara aktuellt att ta fram en trafikutredning.

En förutsättning för att utveckla området är att en detaljplan tas fram.

Vid planläggning behöver man bland annat ta hänsyn till

- Möjligheterna att ansluta området till det kommunala verksamhetsområdet för VA
- Dagvatten- och skyfallshantering och översvämningsproblematik, nu som i framtiden. (Dagvattenutredning behöver bland annat kartlägga hur området påverkas av nederbörd och påverkar omkringliggande områden, risken för översvämning samt MKN för vatten)
- Natur- och kulturmiljön och dess värden
- Landskapsbilden
- Strålning och magnetfält
- Elförsörjning
- Brandvattenkapacitet
- Eventuell ökad trafikbelastning, behovs finns att ta fram en trafikutredning

Figur 38.Hänsyn vid planläggning av område V1.

7.3.1.14 Område V2 – Öster om avfallsanläggningen, 269 890 kvm

Område V2 ligger strax nordost om Hörby tätort. I norr angränsar området till väg 1086 mot Äspinge, öster och söder ut omges området av ett mosaiklandskap av ängs- och betesmarker och lövskog. I väst angränsar området till den gamla avfallsanläggningen och till ett planlagt område för industri, Stavröd. Den gamla deponin kan för framtida användning lämpa sig väl för upplag av massor. Historiskt har området utgjorts av framförallt produktionsskog. Området ligger nära centrala delarna av Hörby tätort med offentlig service, handel och kollektivtrafik. Området nås via enskild väg. Området ligger inte inom verksamhetsområde för vatten, spill- och dagvatten förutom i några mindre områden i områdets norra och västliga delar där det finns verksamhetsområde för vatten, spill- och dagvatten

Område V2 omfattas inte av detaljplan. Området utgörs idag av produktionsskog förutom ett mindre ängs- och hagmarksområde i de norra delarna av området. Delar av området nyttjas för moutainbike och det flertal slingor i skogen att cykla på. Området omfattas inte av något riksintresse eller av skyddade områden för natur- och kulturmiljö och det finns heller inga kända naturmiljövärden. Området angränsar till område av riksintresse för naturvård. Öster och söder om området finns även två områden utpekade i *Naturvårdsprogram för Hörby kommun* (2021) med naturvärdesklass 2, Område 111 – betesmarker och alsumpskogar söder om Stavröd- Äspinge samt

område 110 – Lövskog vid Ebbamölla. För de grundläggande geologiska förutsättningarna består berggrunden till mestadels av granodiorit-granit och den dominerande jordarten är sandig morän.

Inom området finns ett mindre område som pekats ut som möjlig fornlämning av Riksantikvarieämbetet. Fornlämningen utgörs av bytomt/gårdstomt – röjningsröseområde (L1989:4286). I norr angränsar området till ett vattenskyddsområde för grundvatten.

Området ingår i huvudavrinningsområde för Rönne å och delavrinningsområde för Hörbyån. Enligt framtagen skyfallskartering för Hörby tätort finns flera uppmärksamhetsområden med översvämningsrisk inom området. Avrinningsstråken leder även vattenflöden ner mot Hörbyån. Vid exploatering kan en hög hårdgörandegrad förvärra situationen.

Inom område V2 föreslås verksamheter och industri. Utformning och omfattning av bebyggelse prövas i efterföljande planläggning.

Motivering och efterföljande planering

I Hörby kommun finns det ett behov av mer verksamhetsmark i närhet till bostäder, goda kollektiva förbindelser samt E22 och riksväg 13, det gäller både befintliga företag som etablering av nya företag. Hörby tätort har ett strategiskt läge i kommunen såväl som i regionen utmed E22 och riksväg 13. Hörby tätort är dessutom en viktig kollektivtrafiknod som möjliggör både inomkommunala och regionala resor och byten till angränsande regionala kärnor och tillväxtmotorer som lokala kärnor och byar. Hörby kommun vill lokalisera ytkrävande och/eller bullriga verksamheter till utkanten av Hörby tätort. Område V2 bedöms som en naturlig fortsättning på det planlagda området för industri, Stavröd.

Vid planläggning behöver man bland annat ta hänsyn till

- Möjligheterna att ansluta området till det kommunala verksamhetsområdet för VA
- Dagvatten- och skyfallshantering och översvämningsproblematik, nu som i framtiden. (Dagvattenutredning behöver bland annat kartlägga hur området påverkas av nederbörd och påverkar omkringliggande områden, risken för översvämning samt MKN för vatten)
- Riksintressen
- Natur- och kulturmiljön och dess värden
- Elförsörjning
- Brandvattenkapacitet

Figur 39. Hänsyn vid planläggning av område V2.

7.3.1.15 Område V3 Del av Industriparken, 52 849 kvm

Område V3 ligger inom industriområdet Industriparken i norra delen av Hörby tätort. Öster om området ligger Kraftgatan och i syd ligger Kristianstadsvägen. Historiskt sätt har området ingått i ett större sammanhängande naturområde med lövskog och inslag av ängs- och betesmark. Området ligger med närhet till offentlig service, handel och kollektivtrafik. Omkringliggande vägar har kommunalt huvudmannaskap. Området ligger inte inom verksamhetsområde för vatten, spill- och dagvatten men angränsar till verksamhetsområde för vatten, spill- och dagvatten.

Område V3 omfattas av detaljplan för fornlämning från 2002. Området utgörs idag av natur, yngre och äldre lövskog i sluttande terräng i öst-västlig riktning. För de grundläggande geologiska förutsättningarna består berggrunden av sandsten medan jordart är sandig morän. Området omfattas inte av något riksintresse eller av skyddade områden för natur- och kulturmiljö och det finns heller inga kända naturmiljövärden. Inom området finns ett mindre område som pekats ut som fornlämning av Riksantikvarieämbetet. Fornlämningen utgörs av fossilåkermark – röjningsröseområde (L1989:2324). Vid en arkeologisk förundersökning 2013, för den mellersta delen av röjningsområdet, påträffades inget av antikvariskt intresse. Inom planområdet rekommenderas inga ytterligare åtgärder, se beslut från Länsstyrelsen Skåne.

Området ingår i huvudavrinningsområde för Rönne å och delavrinningsområde för Hörbyån. Enligt framtagen skyfallskartering för Hörby tätort finns områden med översvämningsrisk inom området. Avrinningsstråk kan även orsaka höga flöden längs med vägarna i utkanten av området. Vid exploatering kan en hög hårdgörande grad bidra till ökad översvämningsrisk nedströms mot Pugerup i tätorten.

Inom område V3 föreslås verksamheter. Utformning och omfattning av bebyggelse prövas i efterföljande planläggning.

Motivering och efterföljande planering

I Hörby kommun finns det ett behov av mer verksamhetsmark i närhet till bostäder, goda kollektiva förbindelser samt E22 och riksväg 13, det gäller både befintliga företag som etablering av nya företag. Hörby tätort har ett strategiskt läge i kommunen såväl som i regionen utmed E22 och riksväg 13. Hörby tätort är dessutom en viktig kollektivtrafiknod som möjliggör både inomkommunala och regionala resor och byten till angränsande regionala kärnor och tillväxtmotorer som lokala kärnor och byar. Område V3 ligger i Hörby tätort i ett befintligt industriområde, Industriparken. Området lämpar sig därför väl för verksamheter. En förutsättning för att utveckla området är att en ny detaljplan tas fram.

Vid planläggning behöver man bland annat ta hänsyn till

- Möjligheterna att ansluta området till det kommunala verksamhetsområdet för VA
- Dagvatten- och skyfallshantering och översvämningsproblematik, nu som i framtiden. (Dagvattenutredning behöver bland annat kartlägga hur området påverkas av nederbörd och påverkar omkringliggande områden, risken för översvämning samt MKN för vatten)
- Natur- och kulturmiljön och dess värden
- Behovet av en vegetationskorridor mot Kristianstadvägen
- Elförsörjning
- Brandvattenkapacitet

Figur 40.Hänsyn vid planläggning av område V3.

7.3.1.16 Område V4 – Öster om Sinclairsholm, 46 196 kvm

Område V4 ligger inom industriområdet Industriparken i norra delen av Hörby tätort. Området angränsar väster ut till planlagt område för Industri och i söder till industriverksamheter. kontor och öster ut till ängs- och betesmark samt lövskog. I norr gränsar området till uppvuxen lövskog samt E22. Historiskt sätt har området ingått i ett större sammanhängande naturområde med lövskog och inslag av ängs- och betesmark. Området ligger med närhet till offentlig service, handel och kollektivtrafik. Omkringliggande vägar har kommunalt huvudmannaskap. Området ligger inte inom verksamhetsområde för vatten, spill- och dagvatten men angränsar till verksamhetsområde för vatten, spill- och dagvatten.

Område V4 omfattas av detaljplan för Forn och Natur från 2002. Området utgörs idag av uppvuxen lövskog i sluttande terräng i nord-sydlig riktning. För de grundläggande geologiska förutsättningarna består berggrunden mestadels av granodiorit-granit och jordart av sandig morän men även kärrtorv förekommer kommer i viss utsträckning. Då kärrtorv kan bidra med viktiga ekosystemtjänster och är en olämplig grund för byggnation, är det föredömligt att undanta sådana områden för exploatering. Området omfattas inte av något riksintresse eller av skyddade områden för natur- och kulturmiljö och det finns heller inga kända naturmiljövärden. Inom området finns ett mindre område som pekats ut som fornlämning av Riksantikvarieämbetet. Fornlämningen utgörs av fossilåkermark – röjningsröseområde (L1989:3093). Norr om området finns ett vattenskyddsområde för grundvatten.

Området ingår i huvudavrinningsområde för Rönne å och delavrinningsområde för Hörbyån. Enligt framtagen skyfallskartering för Hörby tätort finns uppmärksamhetsområden med översvämningsrisk inom område. Avrinningsstråk kan vid höga flöden orsaka ökad översvämningsrisk i näraliggande problemområden.

Inom område V4 föreslås verksamheter eller industri. Utformning och omfattning av bebyggelse prövas i efterföljande planläggning.

Motivering och efterföljande planering

I Hörby kommun finns det ett behov av mer verksamhetsmark i närhet till bostäder, goda kollektiva förbindelser samt E22 och riksväg 13, det gäller både befintliga företag som etablering av nya företag. Hörby tätort har ett strategiskt läge i kommunen såväl som i regionen utmed E22 och riksväg 13. Hörby tätort är dessutom en viktig kollektivtrafiknod som möjliggör både inomkommunala och regionala resor och byten till angränsande regionala kärnor och tillväxtmotorer som lokala kärnor och byar. Område V4 ligger i Hörby tätort i ett befintligt industriområde, Industriparken. Området lämpar sig därför väl för verksamheter. En förutsättning för att utveckla området är att en ny detaljplan tas fram.

Vid planläggning behöver man bland annat ta hänsyn till

- Möjligheterna att ansluta området till det kommunala verksamhetsområdet för VA
- Dagvatten- och skyfallshantering och översvämningsproblematik, nu som i framtiden. (Dagvattenutredning behöver bland annat kartlägga hur området påverkas av nederbörd och påverkar omkringliggande områden, risken för översvämning samt MKN för vatten)
- Natur- och kulturmiljön och dess värden
- Byggnadsfritt avstånd till E22
- Landskapsbilden
- Elförsörjning
- Brandvattenkapacitet

Figur 41,Hänsyn vid planläggning av område V4.

7.3.2 Utbyggnadsområden i Ringsjöbygden

I Ringsjöbygden pekas tre nya utbyggnadsområden ut i Ludvigsborg och ett utredningsområde i södra Ringsjöstrand ut fram till 2035. Utbyggnadsområden avser användningen bostäder (B), service (S) och utredningsområdet användningen besöksanläggning (R). Nedan följer en sammanställning för utpekade utbyggnadsområden.

SAMMANFATTNING UTYBYGGNADSOMRÅDEN RINGSJÖBYGDEN*	
Antal bostäder	*160*
Verksamhetsmark	*-*
Jordbruksmark i anspråk	*0,9 ha*
Totalt utpekad mark	*72.8 ha*

**uträkningarna är baserade på grova uppskattningar och tar inte exploateringsgrad i beräkning.*

7.3.2.1 Område B9 – Enevången, 460 656 kvm

Område B9 ligger norr om Ludvigsborg på den östra sidan om väg 13 längs med Enevångsvägen. Området angränsar i öst till riksväg 13, i väst till bostadsbebyggelse och i norr till lövskog. Historiskt sätt har området utgjorts av lövskog och ängs- och betesmark. Området ligger med närhet till den offentliga service, handel och kollektivtrafik som finns i Ludvigsborg men även i Höör och Hörby.

Omkringliggande vägar är enskilda eller statliga. Området är direkt ansluten till riksväg 13, vid korsningen riksväg 13/Enevångsvägen/Fasanvägen (Västra Ludvigsborg). Riksväg 13 är en diagonal förbindelse mellan sydöstra och nordvästra Skåne och tillhör det regionalt viktiga vägnätet för godstrafik och kollektivtrafiken. Vägen ingår även i det så kallade funktionellt prioriterade vägnätet, utpekat av Trafikverket, och är klassad som regionalt viktig väg för gods och människor. Att en väg är utpekad som funktionellt prioriterad innebär bland annat att Trafikverket är restriktiva till åtgärder som påverkar framkomligheten, tillgängligheten och säkerheten negativt. Riksväg 13 har även en särskild betydelse för interregional trafik. Riksväg 13 är även rekommenderad väg för farligt gods. Korsningen riksväg 13/Enevångsvägen bedöms inte vara trafiksäker oavsett ny bebyggelse eller ej.

Område B9 ligger inte inom verksamhetsområde för vatten, spill- och dagvatten men angränsar såväl väster ut som syd och öster ut till verksamhetsområde för vatten, spill- och dagvatten.

Område B9 omfattas delvis av detaljplan – allmän plats, plantering. Området utgörs av framförarallt av lövskogträd, både äldre och yngre träd, med inslag av buskar i en småkuperad terräng. I de norra delarna av området förekommer mer fuktigare marker. För de grundläggande geologiska

förutsättningarna består berggrunden till övervägande del av gnejs. Sandig morän är den jordart med störst omfattning men även kärrtorv finns österut i området. Då kärrtorv kan fylla en viktig funktion som aktiv kolsänka och generellt är otjänligt att bygga på är det föredömligt att det undantas exploatering.

Området nyttjas idag för rekreativa syften av boende i området men även i närheten, det syns bland annat genom de väl etablerade stigarna i området. Område B9 omfattas inte av något riksintresse eller av skyddade områden för natur- och kulturmiljö och det finns heller inga kända kulturmiljövärden. Inom området finns ett område utpekat i *Naturvårdsprogram för Hörby kommun* (2021) med naturvärdesklass 2, Område 21 Bäckdal med Ask-alskog vid Enevången. En liten del av en större nyckelbiotop berörs också av utbyggnadsområdet. Det handlar om en naturlig skogsbäck som angränsar i utbyggnadsområdets östra del.

Området ingår i huvudavrinningsområde för Rönne å och delavrinningsområdet mynnar ut i Östra Ringsjön. Enligt framtagen skyfallskartering för Ludvigsborg finns områden med översvämningsrisk inom områdets södra och norra delar. Avrinningsstråken rinner även nedströms söderut mot befintlig bebyggelse likväl som norrut mot riksväg 13. Genom att behålla naturområdet inom utbyggnadsområdet finns potential att inte förvärra översvämningsproblematiken.

Inom område B9 föreslås bostäder. Uppskattningsvis skulle 80 nya bostäder kunna bli aktuellt inom området. Området bedöms lämpa sig för villor. Villabebyggelsen bör anpassas till den småkuperade terrängen med lövskogsträd och det befintliga bostadsområdet Enevången med villor på stora naturtomter. Uppvuxna lövträd bör bevaras så att områdets karaktär kvarstår. Ett större område i den norra delen av området bör planläggas som natur för att säkerställa fortsatt mycket god tillgång till omkringliggande natur för rekreativa syften. För att minska bullerpåverkan från riksväg 13 bör det finnas en skyddszon av natur mellan riksväg 13 och ny bebyggelse. Utformning och omfattning av bebyggelse prövas i efterföljande planläggning.

Motivering och efterföljande planering

För att möta befolkningsutvecklingen i Hörby kommun och behovet av bostäder behöver ny mark tas i anspråk. Områdets läge möjliggör att befintlig infrastruktur kan nyttjas, vilket är lönsamt ur ett samhällsekonomiskt perspektiv. En omvandling av området bedöms som en naturlig utveckling av Ludvigsborgs östra del. En förutsättning för utveckling av området är dels av en detaljplan för området tas fram. Dels att trafikförsörjningen till området kan säkerställas, antigen genom ombyggnad av korsningen riksväg 13/ Enevångsvägen eller genom annan trafikförsörjning, förslagsvis via korsningen riksväg 13/ Ludvigsborgsvägen upp till Enevången. Även trafiksäkerheten för korsningen behöver säkerställas.

Vid planläggning behöver man bland annat ta hänsyn till

- Möjligheterna att ansluta området till det kommunala verksamhetsområdet för VA
- Dagvatten- och skyfallshantering och översvämningsproblematik, nu som i framtiden. (Dagvattenutredning behöver bland annat kartlägga hur området påverkas av nederbörd och påverkar omkringliggande områden, risken för översvämning samt MKN för vatten)
- Natur- och kulturmiljön och dess värden
- Tillgång och tillgänglighet till natur för boende och besökare
- Landskapsbild, lövskog i en småkuperad terräng
- Trafikförsörjning
- Behovet av en skyddszon mellan riksväg 13 och ny bebyggelse
- Elförsörjning
- Brandvattenkapacitet
- Område med kärrtorv

Figur 42. Hänsyn vid planläggning av område B9.

7.3.2.2 Område B10 – Bondemölla, 121 529 kvm

Område B10, Bondemölla, ligger i Ludvigsborg på östra sidan om riksväg 13 mot Höör. I söder gränsar området mot fritidsområdet Väderpipan, i öst till skogsområde med rekreationsstråk och i väst till Södra Rörumsvägen med spridd bebyggelse och jordbruksfastigheter. Området ligger med närhet till den offentliga service, handel och kollektivtrafik som finns i Ludvigsborg men även i Höör och Hörby.

Område B10 ligger i höjd med korsningen riksväg 13/Ludvigsborgsvägen och berörs av de statliga vägarna, Södra Rörum Brohusvägen och riksväg 13. Södra Rörum Brohusvägen förbinder Ludvigsborg med Södra Rörum och passerar väster om Område B10. Riksväg 13 är en diagonal förbindelse mellan sydöstra och nordvästra Skåne och tillhör det regionalt viktiga vägnätet för godstrafik och kollektivtrafiken. Vägen ingår även i det så kallade funktionellt prioriterade vägnätet, utpekat av Trafikverket, och är klassad som regionalt viktig väg för gods och människor. Att en väg är utpekad som funktionellt prioriterad innebär bland annat att Trafikverket är restriktiva till åtgärder som påverkar framkomligheten, tillgängligheten och säkerheten negativt. Riksväg 13 har även en särskild betydelse för interregional trafik. Riksväg 13 är även rekommenderad väg för farligt

gods. Området kommer också beröras av omläggning av väg 23, då väg 13 inkluderas i det rekommenderade åtgärdspaketet.

Område B10 ligger inte inom verksamhetsområde för vatten, spill- och dagvatten men angränsar i sydöst till verksamhetsområde för vatten, spill- och dagvatten.

Område B10 omfattas inte av detaljplan.

Idag utgörs området av mestadels lövskog, med partier av gran i ett kuperat landskap. Ett större område med granskog återfinns i den västra delen av Område B10, längs med riksväg 13. Ett öppet fält med jordbruksmark finns i planområdets centrala delar. Området omfattas av riksintresse för Totalförsvarets militära del, påverkansområde övrigt – område TM 0526. Ett påverkansområde övrigt är ett område kring ett riksintresse eller område av betydelse för totalförsvarets militära del. Uppgifter om den exakta lokaliseringen av riksintresset eller området av betydelse samt uppgifter om vilken verksamhet som bedrivs där omfattas av sekretess enligt 15 kap. 2 § *Offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)*. För de grundläggande geologiska förutsättningarna består berggrunden av sandsten men även gnejs i vissa partier. Både sandig morän och isälvssediment är förekommande jordarter i området. Isälvssediment har goda egenskaper i att naturligt rena vatten, eventuell exploatering bör därför att föregås av geotekniska undersökningar med hänsyn till påverkan på grundvattnet. Det kan också vara fördelaktigt att detaljplanelägga med lägre hårdgörandegrad för att fortsatt ha goda förutsättningar för infiltration och naturlig rening av vatten.

Området omfattas inte av skyddade områden för natur- och kulturmiljö och det finns heller inga kända naturmiljövärden. Delar av området är utpekat av Riksantikvarieämbetet som fornlämning (L1989:2268), Fossil åker – röjningsröseområde.

Området ingår i huvudavrinningsområde för Rönne å och delavrinningsområde Mynnar i Östra Ringsjön. Enligt framtagen skyfallskartering för Ludvigsborg finns det uppmärksamhetsområden med översvämningsrisk både norrut och centralt i området. Lokaliserat norr om utbyggnadsområdet finns även ett riskområde. Vattenflödena rinner främst norrut mot riksväg 13.

Inom område B10 föreslås bostäder. Uppskattningsvis skulle 80 nya bostäder kunna bli aktuellt inom området. Området bedöms kunna lämpa sig för villa, rad-, par- och kedjehus. Vid utformning av bebyggelsestrukturen bör stor hänsyn tas till områdets topografi och natur så att områdets karaktär bibehålls. Uppvuxna lövträd bör så långt som möjligt bevaras. För att minska bullerpåverkan från riksväg 13 bör det finnas en skyddszon av natur mellan riksväg 13 och ny bebyggelse. Utformning och omfattning av bebyggelse prövas i efterföljande planläggning.

Motivering och efterföljande planering

För att möta befolkningsutvecklingen i Hörby kommun och behovet av bostäder behöver ny mark tas i anspråk. Exploateringen innebär att cirka 1,1 ha jordbruksmark tas i anspråk men områdets läge möjliggör att befintlig infrastruktur kan nyttjas, vilket är lönsamt ur ett samhällsekonomiskt perspektiv. En omvandling av området bedöms som en naturlig utveckling av Ludvigsborgs östra del. Omvandlingen skulle även innebära att Hörby kan erbjuda bostäder i ett natur- och servicenära

läge och samtidigt tillgodose bostadsbehovet i Ludvigsborg som förväntas ha en stark befolkningsutveckling. En förutsättning för utveckling av området är att en detaljplan för området tas fram och att riksväg 13 samt korsning vid Ludvigsborgsvägen/riksväg 13 åtgärdas. Ny exploatering i Bondemölla bör anpassas och förhålla sig till de åtgärder som kan komma att ske på riksväg 13. Vidare behöver man även säkerställa att en exploatering av Område B10 inte påverkar eller innebär en risk för påtaglig skada på utpekat riksintresseområde för totalförsvarets militära del, område TM0526.

Vid planläggning behöver man bland annat ta hänsyn till

- Möjligheterna att ansluta området till det kommunala verksamhetsområdet för VA
- Dagvatten- och skyfallshantering och översvämningsproblematik, nu som i framtiden. (Dagvattenutredning behöver bland annat kartlägga hur området påverkas av nederbörd och påverkar omkringliggande områden, risken för översvämning samt MKN för vatten)
- Riksintressen
- Natur- och kulturmiljön och dess värden
- Tillgång och tillgänglighet till natur för boende och besökare
- Landskapsbild, lövskog i en småkuperad terräng
- Trafikförsörjning
- Elförsörjning
- Brandvattenkapacitet
- Geologiska förutsättningar
- Risker kopplade till led för farligt gods

Figur 43.Hänsyn vid planläggning av område B10.

7.3.2.3 Område S2 Ny skola, 28 763 kvm

Område S2 ligger norr om korsningen Fulltoftavägen/Stallbackevägen vid den nya Allhallen i Ludvigsborg. Historiskt sätt har området ingått i ett större sammanhängande område med jordbruksmark i Ludvigsborg. Omkringliggande vägar har kommunalt huvudmannaskap och området ligger inom verksamhetsområde för vatten, spillvatten samt dagvatten.

Område S2 omfattas delvis av detaljplan - allmänt ändamål, från 1961. Området utgörs av en mindre jordbruksfastighet med huvudbyggnad och ladugård omringad av kuperad ängsmark och skog. Område S2 omfattas inte av något riksintresse eller av skyddade områden för natur- och kulturmiljö och det finns heller inga kända natur- och kulturmiljövärden. Området angränsar dock

till riksintresse för Naturvård och Friluftsliv. Norra delarna av området omfattas av strandskydd. Rörande de grundläggande geologiska förutsättningarna har området en berggrund bestående av sandsten. För jordarter förekommer isälvssediment såväl som lerjordar, varpå båda ofta kräver geotekniska utredningar. Isälvssediment är även en viktig naturresurs för rening av vatten, därav kan det vara fördelaktigt att detaljplanelägga med en låg hårdgörandegrad, för att skapa förutsättningar för infiltration och naturlig rening av vatten.

Området ingår i huvudavrinningsområde för Rönne å och delavrinningsområde Mynnar i Östra Ringsjön. Enligt framtagen skyfallskartering för Ludvigsborg finns uppmärksamhetsområden med översvämningsrisk som går igenom området samt ett i utbyggnadsområdets norra delar. Vattenflödet rinner främst ner till Kvesarumsån.

Inom område S2 föreslås skola.

Motivering och efterföljande planering

För att möta befolkningsutvecklingen i Ludvigsborg kan det bli aktuellt med en ny skola. Område S2 har ett läge som möjliggör att befintlig infrastruktur kan nyttjas, vilket är lönsamt ur ett samhällsekonomiskt perspektiv. Genom att förlägga ny skola i anslutning till Allhall och förskola kan verksamheterna dra nytta av varandra. En utveckling av området innebär att cirka 0,9 ha jordbruksmark tas i anspråk. Utbyggnadsförslaget bedöms dock ge små negativa konsekvenser, detta då endast en mindre areal ängs- och skogsmark tas i anspråk. Utvecklingen skulle dock möjliggöra att tillgodose skolutbudet i Ludvigsborg som i dagsläget enbart har en skola men som i framtiden förväntas få en tilltagande befolkningsutveckling. Områdets läge är också fördelaktig gällande närhet till bostäder och kollektivtrafik. Lokaliseringen avser därmed att bidra till en sammanhållen bebyggelseutveckling.

För att kunna utveckla området för skola behöver en ny detaljplan tas fram. En planläggning av området måste kunna säkerställa att angränsade riksintressen och dess värden inte påtagligt skadas. Vidare behöver strandskyddet kunna upphävas, för att kunna upphäva strandskyddet ska det finnas särskilda skäl och att intresset av att ta området i anspråk, det sätt som avses med planen, ska väga tyngre än strandskyddintresset. Inom ramen för en ny detaljplan bör man särskilt utreda trafikfrågan. Detta då en exploatering av området kan innebära ökad biltrafiknettoalstring samt leda till nya trafikmönster till och från området. En trafikutredning behöver också ta hänsyn till den övergripande trafiksituationen i Ludvigsborg.

Vid planläggning behöver man bland annat ta hänsyn till

- Möjligheterna att ansluta området till det kommunala verksamhetsområdet för VA
- Dagvatten- och skyfallshantering och översvämningsproblematik, nu som i framtiden. (Dagvattenutredning behöver bland annat kartlägga hur området påverkas av nederbörd och påverkar omkringliggande områden, risken för översvämning samt MKN för vatten)
- Påverkan på riksintresse för Naturvård och Friluftsliv
- Strandskydd
- Natur- och kulturmiljö
- Trafikförsörjning
- Elförsörjning
- Brandvattenkapacitet
- Geologiska förutsättningar

Figur 44.Hänsyn vid planläggning av område S2.

7.3.2.4 Område R1 Kallbadhus, 117 002 kvm

Område R1 utgörs av ett vattenområde i södra delen av Östra Ringsjöstrand, vid Ringsjöstrands camping väster om Osbyholm. Området ligger med närhet till offentlig service, handel och kollektivtrafik, både i Osbyholm som Hörby tätort. Omkringliggande vägar har kommunalt huvudmannaskap. Området angränsar till verksamhetsområde för vatten, spill- och dagvatten.

Område R1 omfattas inte av detaljplan. Området omfattas av riksintresse för Naturvård, Friluftsliv och Yrkesfiske – inlandsvatten. Inom området finns tre fornlämningsområden utpekade av Riksantikvarieämbetet, boplats (L1989:2844), boplats (L1989:2380) och boplats (L1989:2379). Området angränsar även till ett område utpekat i *Naturvårdsprogram för Hörby kommun* (2021), område 101 Hörbyåns dalgång väster om Hörby med naturvärdesklass 2 samt område 56 Strandskog norr om Ringsjöstrand med naturvärdesklass 3. En del av området omfattas av strandskydd.

Område R1 ligger inom huvudavrinningsområde för Rönne å och delavrinningsområde för Hörbyån. Enligt framtagen skyfallskartering för Ringsjöstrand finns ingen översvämningsrisk inom området. Det föreligger enligt kartläggning av stränder och erosionsförhållanden från Sveriges geologiska undersökning potentiellt hög eroderbarhet längs med strandlinjen i öster om Södra Ringsjöstrand vid utloppet av Hörbyån till Östra Ringsjön.

Inom område R1 föreslås besöksanläggning -kallbadhus.

Motivering och efterföljande planering

Tillgång till natur, grönområden och högkvalitativa rekreativa platser är grunden för en god folkhälsa. Genom att anlägga ett kallbadhus i Södra Ringsjöstrand skapas goda förutsättningar för såväl rekreation som återhämtning och fysisk aktivitet. Att tillgängligheten till området är god med kollektivtrafikförbindelse mot både Hörby -Kristianstad och Malmö – Lund bidrar också till att skapa en mer jämlik hälsa där fler människor ges möjlighet att vistas ute. Ett kallbadhus bedöms som en naturlig utveckling av kommunens besöks- och destinationsnäringen.

En förutsättning för att kunna utveckla området är att en ny detaljplan tas fram. Vid en planläggning av området bör planen omfatta allt som hör till anläggningen, det vill säga byggnad, brygga och parkering. En planläggning av området måste också kunna säkerställa att berörda riksintressen och dess värden inte påtagligt skadas. Vidare behöver strandskyddet kunna upphävas, för att kunna upphäva strandskyddet ska det finnas särskilda skäl och att intresset av att ta området i anspråk, det sätt som avses med planen, ska väga tyngre än strandskyddintresset. En planläggning behöver också säkerställa trafikförsörjningen till och från området samt tillgång till parkering. Ett anläggande av ett kallbadhus i området kan komma att generera ökad trafik i området men då det finns goda alternativa förbindelser, både gång- och cykel som kollektivtrafik bedöms den ökade trafiken bli försumbar.

Vid planläggning behöver man bland annat ta hänsyn till

- Möjligheterna att ansluta området till det kommunala verksamhetsområdet för VA
- Dagvatten- och skyfallshantering och översvämningsproblematik, nu som i framtiden. (Dagvattenutredning behöver bland annat kartlägga hur området påverkas av nederbörd och påverkar omkringliggande områden, risken för översvämning samt MKN för vatten)
- Riksintressen
- Strandskydd
- Natur- och kulturmiljö
- Trafikförsörjning
- Elförsörjning
- Brandvattenkapacitet

Figur 45.Hänsyn vid planläggning av område R1.

7.3.3 Utbyggnadsområden inom Mellanbygden

Inga nya utbyggnadsområden för bostäder, verksamheter eller service pekas ut i Mellanbygden fram till år 2035.

7.3.4 Utbyggnadsområden inom Slättbygden

Inom Slättbygden pekas det ut ett utredningsområde fram till år 2035, U1, samt ett utbyggnadsområde SB3. Utredningsområdet avser användningen bostäder och service (BC) medan utbyggnadsområdet avser service och bostäder. Nedan följer en sammanställning för utbyggnadsområden i Slättbygden.

SAMMANFATTNING UTYBYGGNADSOMRÅDEN SLÄTTBYGDEN*	
Antal bostäder	
exkl. U1	*30*
inkl. U1	*630-780*
Jordbruksmark i anspråk	
exkl. U1	*-*
inkl. U1	*31 ha*
Totalt utpekad mark	
exkl. U1	*0,8 ha*
Inkl. U1	*80,1 ha*

**uträkningarna är baserade på grova uppskattningar och tar inte exploateringsgrad i beräkning.*

7.3.4.1 Område SB3 Hagadal, 8 271 kvm

Område SB3 ligger centralt i Osbyholm cirka 3 kilometer utanför Hörby tätort. Området omges framförallt av friliggande villor med uppvuxna trädgårdar från 1960–70-talet. Historiskt sätt har området ingått i ett större sammanhängande område med jordbruksmark kring Osbyholm. Området ligger med närhet till offentlig service, handel och kollektivtrafik. Omkringliggande vägar har kommunalt huvudmannaskap förutom Osbyholm Banvallsvägen och Osbyholm Hagadalsvägen som är statliga vägar. Området ligger inom verksamhetsområde för vatten-, spill- och dagvatten.

Område SB3 omfattas av en detaljplan från 1990 för bostäder och vård. Idag utgörs området av Hagadal – särskilt boende för äldre. Större delen av området är bebyggd, resterande yta består av parkering och gräsmatta. Området omfattas inte av något riksintresse eller av skyddade områden för natur- och kulturmiljö och det finns heller inga kända natur- och kulturmiljövärden. Området

angränsar till ett av Riksantikvarieämbetet utpekat fornlämningsområde, bytomt (L1989:2395). För de grundläggande geologiska förutsättningarna består berggrunden av sandsten medan för jordart förekommande sandig morän.

Området ingår i huvudavrinningsområde för Rönne å och delavrinningsområde för Hörbyån. Enligt framtagen skyfallskartering för Hörby tätort – Osbyholm finns ett större riskområde för översvämningar inom området och ytterligare ett precis utanför. Ökad mängd hårdgjord yta riskerar att förvärra situationen

Inom område SB3 föreslås service (vård) eller bostäder. Området bedöms kunna lämpa sig för flerbostadshus i 2 våningar. Uppskattningsvis skulle 30 nya bostäder kunna bli aktuellt inom området. Utformning och omfattning av bebyggelse prövas i efterföljande planläggning.

Motivering och efterföljande planering

Genom att ändra användningen av området kan behovet och efterfrågan av bostäder i Hörby kommun mötas. Områdets läge möjliggör också att befintlig transport- och tekniskinfrastruktur kan nyttjas, vilket är lönsamt ur ett samhällsekonomiskt perspektiv samt bidrar till att uppnå både klimat- och miljömål.

Trots att området redan omfattas av en detaljplan för bostäder bör man utreda huruvida det finns anledning att ta fram en ny detaljplan för att lämplighetspröva en högre byggnadshöjd för att möjliggöra för fler bostäder och således bättre nyttja strategisk mark. Vidare bör man även titta på behovet av allmänna gröna ytor för lek och rekreation och ytor för dagvatten- och skyfallshantering.

Vid <u>en eventuell</u> ny eller ändrad planläggning behöver man bland annat ta hänsyn till

- Möjligheterna att ansluta området till det kommunala verksamhetsområdet för VA
- Dagvatten- och skyfallshantering och översvämningsproblematik, nu som i framtiden. (Dagvattenutredning behöver bland annat kartlägga hur området påverkas av nederbörd och påverkar omkringliggande områden, risken för översvämning samt MKN för vatten)
- Elförsörjning
- Möjligheterna till bostadsnära natur för lek och rekreation
- Brandvattenkapacitet
- Trafikbullerpåverkan från omkring liggande vägar

Figur 46. Hänsyn vid planläggning av område SB3.

7.3.4.2 Område U1 Elisefarm, 793 159 kvm

U1 ligger i västra delen av Hörby kommun vid kommungränsen till Höörs kommun. Området angränsar i väst till Elisefarms gård med hotell, restaurang, konferens, spa och golf och i norr till E22. Historisk har området utgjort en del av ett större sammanhängande område av jordbruksmark. Området ligger inte närhet till offentlig service, handel och kollektivtrafik. Omkringliggande vägar är enskilda. Området ligger inte inom verksamhetsområde för vatten, spill- och dagvatten.

Område U1 omfattas delvis av detaljplan - Idrott (Y), idrotts- och sportanläggningar av alla slag med tillhörande byggnader från 2003. Större delen av planområdet reglerar dock golfbana. Golfbanan är inte utbyggd i sin helhet utifrån gällande detaljplan. Området utgörs idag av jordbruksmark med jordbruksklassificeringen klass 7 samt golfbana i ett omgivande öppet slättlandskap med inslag av småskalig gårdbebyggelse kopplat till jordbruksnäringen. Allér och dungar med träd förekommer i gränser mellan marker samt utmed diken och stengärdsgårdar. Området är kuperat och sluttningen, med cirka 30 meter höjdskillnad, erbjuder vackra utblickar mot Ringsjön i norr och jordbruksmarken i söder. Området omfattas inte av något riksintresse eller av skyddade områden för natur- och kulturmiljö och det finns heller inga kända natur- och kulturmiljövärden. Gällande de geologiska förutsättningarna finns berggrund av både skiffer och gnejs medan det finns en variation av jordarter i form av lerjordar, sandig samt lerig morän och slutligen kärrtorv i mycket liten omfattning. Både lerjordar och kärrtorv har goda egenskaper för att producera olika former av ekosystemtjänster likväl kan de kräva geotekniska undersökningar vid en eventuell exploatering.

Planprogram Elisefarm

Hörby kommun och Höörs kommun tog år 2020 fram ett planprogram för området med syfte att underlätta efterföljande detaljplanering. Bygg- och miljönämnden beslutade 2021-04-21 att godkänna planprogrammet för Elisefarm. Planprogrammet föreslår en struktur för området med cirka 600 – 750 bostäder, där större delen av dessa bostäder hamnar i Hörby kommun. Den engelska trädgårdsstaden är utgångspunkt för bebyggelsestruktur. Förslaget föreslår såväl bostadshus i form av stadsvillor, rad-och parhus som gruppbyggda småhus. I anslutning till befintlig restaurang- och konferensanläggning föreslås bland annat vård- och trygghetsboende för äldre och förskola. För mer information hänvisas till Planprogram för Elisefarm, BMN 2019/145.

Motivering och efterföljande planering

Hörby kommun avvaktar ett eventuellt påbörjande av att ta fram detaljplan för den del av Elisefarmområdet som ligger i Hörby kommun tills Höörs kommun kan säkerställa tillgången till vatten och hantering av spillvatten för sin del av området. En utveckling av det område som ligger inom Hörby kommun skulle innebära att cirka 31 ha jordbruksmark tas i anspråk för att omvandlas till bebyggelse.

Vid <u>en eventuell</u> planläggning behöver man bland annat ta hänsyn till

- Möjligheterna att ansluta området till det kommunala verksamhetsområdet för VA
- Dagvatten- och skyfallshantering och översvämningsproblematik, nu som i framtiden. (Dagvattenutredning behöver bland annat kartlägga hur området påverkas av nederbörd och påverkar omkringliggande områden, risken för översvämning samt MKN för vatten)
- Framtida livsmedelsförsörjning
- Elförsörjning
- Trafikförsörjning
- Natur- och kulturvärden
- Landskapsbild
- Möjligheterna till bostadsnära natur för lek och rekreation
- Brandvattenkapacitet
- Föroreningsproblematiken, sett till historisk och nutida användning.

Figur 47. Hänsyn vid en eventuell planläggning av område U1.

8. Näringsliv

Näringsliv avser alla värdeskapande verksamheter och produktionsprocesser som genererar varor och tjänster för försäljning. Näringslivet innefattar såväl offentliga myndigheter som privata företag och föreningar.

Hörby kommun betraktar sig som *En modern handelsort med gamla anor*, vilket symboliserar den historiskt viktiga roll Hörby har haft som marknads- och handelsort. Hörby kommun präglas av en småskalig men stark företagaranda och ett utpräglat entreprenörskap. Orten har en lång tradition som företagscentrum med ett brett tjänsteutbud, marknader, handel och gröna näringar. Ett välmående och växande näringsliv är en förutsättning för Hörby kommuns utveckling.

Kommunens främsta roll är att bidra med mötesplatser, hög servicegrad och god infrastruktur i syfte att stimulera näringslivets positiva utveckling. Det är viktigt att ett varierat utbud av lokaliseringsmöjligheter kan erbjudas, så att företag kan hitta rätt plats för sin verksamhet. Samtidigt måste marken utnyttjas effektivt vilket innebär att skapa många arbetstillfällen på liten yta. Liknande företag och verksamheter kan samlas i kluster och dra fördelar av varandra. Idag finns också möjlighet att bedriva verksamhet helt digitalt, vilket öppnar upp möjligheten att ha kontoret i hemmet beläget i en liten ort eller ute på landsbygden.

8.1 Arbetsmarknad

Arbetsmarknaden i Skåne är stark och stabil, och Region Skåne arbetar för att Skåne ska bli en sammanhållen geografisk arbetsmarknadsregion i stället för flera små. Hörby kommuns storlek, täthet och bredd av människor, varor och tjänster ger ekonomisk utveckling. Samtidigt är det viktigt att attrahera en varierad arbetskraft till Hörby och regionen för att klara efterfrågan på kvalificerad kompetens till näringslivet. Attraktiva kommunikationer och kollektivtrafik stärker banden inom Skåne och är därmed viktiga för utvecklingen i Hörby kommun. Ökad tillgänglighet kan stärka näringsliv, sysselsättning, utbildning, kultur och besöksnäring.

8.2 Sysselsättning

Tillgång till ett meningsfullt arbete är en viktig grund för god hälsa och för ett välfungerande samhälle. Medborgarnas tillgång till arbete, såväl inom kommunen som i andra kommuner är viktig för Hörby kommuns fortsatta utveckling och attraktionskraft i regionen. Kommunens geografiska läge med närhet till viktiga kommunikationer och stora städer ger medborgarna goda möjligheter att bo i kommunen och arbeta på annan ort.

Sysselsättning handlar om vad vi arbetar med. Sysselsättningsgraden i Skåne är den lägsta i Sverige och Skåne tampas med en hög andel långtidsarbetslösa. Både antalet sysselsatta och befolkningen i förvärvsarbetande ålder i Hörby har ökat de senaste åren, men eftersom befolkningen i kommunen har stigit snabbare än sysselsättningen så har sysselsättningsgraden minskat.

En stor del av Hörbys medborgare är sysselsatta inom kommunens gränser, både i den offentliga och privata sektorn. Hörby är också en pendlingskommun och med det centrerade läget i Skåne är det relativt nära till de större städerna i Skåne. Detta innebär att en stor andel av kommunens medborgare pendlar ut till andra kommuner såsom Lund, Malmö, Eslöv och Höör för att jobba. Samtidigt har kommunen också inpendlare varav de flesta som pendlar in till kommunen kommer från Höör, Eslöv, Kristianstad och Malmö.

I Hörby kommun har arbetslösheten legat på relativt jämna nivåer sedan år 2010. Under Covid-19-pandemin var arbetslösheten något högre men i takt med återgången till det normala har arbetslösheten återgått till stabila nivåer. Arbetslösheten tenderar att vara lägre hos ungdomar och vuxna med gymnasial och eftergymnasial utbildning än hos dem som endast har förgymnasial utbildning. Av andelen arbetslösa är en stor andel långtidsarbetslösa, det vill säga arbetslösa med mer än tolv månaders sammanhängande tid utan arbete. Desto längre en person stått utanför arbetsmarknaden, desto svårare är det för denna att komma tillbaka in i arbete.

I takt med den förändrade demografiska utveckling som förväntas ske, kommer antalet i förvärvsarbetande ålder att minska i förhållande till övriga åldersgrupper. Fram till år 2040 förväntas försörjningsbördan att öka i Hörby kommun och vara högre än riket. Effekten av den demografiska utvecklingen innebär en ökad försörjningsbörda på cirka 0,9 procent. Det betyder att en förvärvsarbetande person kan komma att behöva försörja sig själv plus nästan en hel person.

8.3 Branschfördelning

De största branscherna i Hörby kommun utgörs av den offentliga sektorn och den största andelen anställda arbetar inom branscherna vård och omsorg samt utbildning. Inom den privata sektorn är de fem största branscherna tillverkning och utvinning, bygg, handel, jordbruk, skogsbruk och fiske samt företagstjänster. Några av kommunens största arbetsgivare finns framför allt i den privata sektorn och inom branscherna medicinteknik samt tillverkning och anläggning.

Hörby kommun har en högre andel företag inom branscherna jordbruk, skogsbruk och fiske än den totala andelen i Skåne och Riket. Förutsättningarna i kommunen lämpar sig väl för dessa näringar och knyter an till det lokala och småskaliga med närhet till naturen. Dessa näringar är viktiga för kommunens strategiska utveckling och att fortsätta satsa och utveckla dessa näringar stärker kommunens fortsatta utveckling och innovationskraft.

Varje år startas omkring 100–150 nya företag inom Hörby kommun vilket resulterar i att det finns många små företag i kommunen. I Hörby kommun är cirka 80–85 procent av alla företag enmansföretag. Den höga andelen småföretag är både en tillgång och en utmaning. Ett näringsliv med många mindre företag, som är aktiva i flera olika branscher, är mindre konjunkturkänsligt än ett näringsliv som domineras av ett fåtal stora företag inom liknande branscher.

8.4 Kompetensförsörjning

Kompetensförsörjning handlar om att säkerställa verksamheters tillgång till medarbetare och rätt kompetens, både på kort och lång sikt. En förutsättning för fortsatt utveckling av näringslivet i Hörby kommun är förmågan att attrahera och bibehålla kompetens och entreprenörskap samt att det finns attraktiva bostäder i kommunen.

En viktig del inom kompetensförsörjning handlar om att föra vidare värdefull kunskap från den äldre generationen till ungdomar och unga vuxna för att säkerställa rätt kompetens i framtiden. Detta innebär att utbildning är en viktig faktor för att behålla företag både inom den privata och offentliga sektorn. Skolans uppdrag är att ge alla elever teoretisk och praktisk utbildning och kunskap för att förbereda dem för det framtida arbetslivet. Skolan har därmed en viktig uppgift i att lägga en grund för framtida kompetensförsörjning. Prao och praktik är inslag i skolans löpande uppdrag som är viktiga i relation till näringslivet. På samma sätt är insatser som särskilt syftar till att förbereda ungdomar för ett framtida entreprenörskap viktigt. Exempel på detta är arbete med Ung Företagsamhets grundskolematerial vilket är en integrerad del i Hörby kommuns grundskoleundervisning.

För att motverka utanförskap och underlätta insteg på arbetsmarknaden arbetar Hörby kommun löpande med arbetsmarknadspolitiska åtgärder. Detta för att skapa meningsfull sysselsättning för dem som står utanför arbetsmarknaden samt för att matcha företagens behov av kompetens. De senaste årtiondena har det skett stora digitala förändringar på arbetsmarknaden och inom välfärdstjänster. Fortsatt digitalisering och automatisering innebär nya förutsättningar och leder till hög strukturomvandling i arbetsmarknadens mellanskikt. Nya digitala verktyg och ett nytt förhållningssätt till distansarbete skapar än större möjligheter till ett flexibelt arbetsliv där bostadsort och arbetsplats inte nödvändigtvis behöver vara lokaliserade i närheten av varandra.

För att säkra företagens och kommunens framtida kompetensförsörjningsbehov behöver det föras en löpande och fungerande dialog mellan näringslivets aktörer. Det bör ske en löpande samverkan mellan grundskola, högskola, universitet, yrkes- och lärlingsutbildningar samt kommunens arbetsmarknadsenhet och företagen i kommunen, för att kartlägga behov för framtida kompetensförsörjning.

8.5 Näringar i Hörby kommun

8.5.1 Handel och service

Hörby tätort har en klassisk småstadsprägel och har ett brett utbud av kommersiell och offentlig service.

8.5.1.1 Kommunal/offentlig service

Hörby kommun har en relativt väl utvecklad offentlig service, där större delen av serviceutbudet finns i Hörby tätort. Offentlig service innefattar skola, vård och omsorg samt kultur och fritid och har en viktig funktion för samhället och dess medborgare.

8.5.1.2 Kommersiell service

Handel är viktig för kommunens utveckling och attraktivitet. Den ger invånarna ett bra utbud av varor och tjänster som förstärker kommunens dragningskraft och innebär många arbetstillfällen. Det finns en Köpmannaförening vars medlemmar omfattar en stor del av handlarna i Hörby tätort. Föreningen har ett viktigt uppdrag i att verka för ett levande centrum.

Handeln och service är än idag av stor betydelse för Hörby och är något som kommunen önskar bevara och fortsätta utveckla. Detaljhandel och kommersiell service är i huvudsak koncentrerat till Hörby tätorts centrum, längs med Gamla och Nya torg samt Nygatan och Storgatan. De större affärerna, som exempelvis livsmedelsbutikerna, är placerade en bit utanför centrum. Utöver detaljhandeln arrangeras torghandel en gång i veckan, månadsmarknad en gång i månaden och den stora Hörby marknad en gång om året. Utöver detaljhandeln, torghandel och marknaderna är bilhandeln stark i Hörby tätort och har en stor betydelse för kommunen.

Kommunen arbetar ständigt för att förbättra och utveckla den centrumhandel och torghandel som finns inne i tätorten och stärka Hörby tätorts roll som lokal tillväxtmotor i kommunen.

8.5.2 Verksamheter och industri

Verksamhets- och industriområden är näringar som kan vara störande, kräva stora ytor mark eller medföra störande trafik, vilket innebär att dessa är olämpliga att lokalisera i direkt anslutning till bostäder. Verksamheter som är ytkrävande, störande eller innebär risker ska lokaliseras i verksamhetsområden. Att samlokalisera liknande verksamheter eller branscher kan förbättra företagens förutsättningar att utvecklas och resultera i samarbeten, dialog och kunskapsöverföring.

Hörby tätorts läge mitt i Skåne direkt i anslutning till två av Skånes viktigare kommunikationsleder, E22 och riksväg 13, skapar goda förutsättningar för positiv verksamhetsutveckling. I Hörby tätort finns kommunens största sammanhängande verksamhetsområden. I norr, mellan E22 och Kristianstadsvägen, ligger Industriområdet och Industriparken, där större delen av områdena används av verksamheter och ytan för nyetableringar är begränsad. Väster om tätorten, norr och söder om Ringsjövägen, finns ett verksamhetsområde med möjlighet till ytterligare etableringar i begränsad utsträckning.

8.5.3 Besöksnäring och turism

Besöksnäringen i Hörby kommun har en stark potential för fortsatt utveckling. Runt om i kommunen finns det unika natur- och kulturmiljöer att besöka, gårdar och butiker som erbjuder lokalproducerade livsmedel, bryggerier och museum.

Hörby kommun har inte några stora turistmagneter i betydelse av året runt-evenemang, däremot finns det återkommande evenemang inom kommunen som lockar tusentals besökare varje år. Ett exempel är Hörby marknad som arrangerats i över 270 år i följd, och som är en av de äldsta marknaderna i Sverige.

Det är viktigt att fortsatta turismsatsningar görs med hänsyn till kommunens natur- och kulturvärden och att dessa värden värnas och bevaras. Att arbeta med hänsyn till kommunens unika natur- och kulturmiljöer kan bidra till en stärkt besöksnäring och verksamhetsutveckling.

8.5.4 Areella näringar och livsmedelsproduktion

Areella näringar är ett samlingsbegrepp för näringar som använder biologiska och naturgeografiska resurser på land och i vatten. Till areella näringar hör exempelvis jordbruk, skogsbruk, fiske- och vattenbruk samt livsmedelsframställning. Det kan till exempel vara mjölk- och köttproduktion, bi- och växtodling, skogsbruk och trädgård. Näringarna är av stor nationell betydelse för livsmedelsförsörjning men har även stor betydelse för kommunens utveckling och en levande landsbygd.

Den skånska jordbruksmarken är grundläggande för livsmedelsproduktionen och aktörer i Skåne kan visa vägen till ett långsiktigt hållbart livsmedelssystem. En stark inhemsk livsmedelsproduktion ökar möjligheten till högre grad av självförsörjning och minskar sårbarheten vid krislägen. För att skapa ett mer hållbart livsmedelssystem bör den livsmedels- och primärproduktion som finns i kommunen stärkas och värnas.

8.6 Näringsliv i Hörby kommun

8.6.1 Hörby tätort

Näringslivet i Hörby tätort präglas av en stark företagaranda med en variation av små och stora företag som alla är av stor betydelse för kommunen.

Hörby tätort har en klassisk småstadsprägel och har ett brett utbud av kommersiell och offentlig service. Hörby tätorts centrala delar är fokuserat till detaljhandel och kommersiell service inom olika branscher. Däribland finns byggvaruhus, klädbutiker, blomsterbutiker, apotek och diverse mindre butiker. Därutöver finns det många frisörer och en hel del restauranger som erbjuder ett varierat utbud. Det finns flertalet livsmedelsbutiker i Hörby som är placerade en bit utanför centrum, precis som bensinstationerna. Utöver detaljhandeln arrangeras torghandel en gång i

veckan, månadsmarknad en gång i månaden och den stora Hörby marknad en gång om året. Hörby kommun har en lång tradition av att ha många bilhandlare och det är fortsatt en stark näring i kommunen som har stor betydelse för kommunen. Det finns en Köpmannaförening vars medlemmar omfattar en stor del av handlarna i Hörby tätort. Föreningen har ett viktigt uppdrag i att verka för ett levande centrum. I utkanterna av Hörby tätort finns bensinstationer och en del ytkrävande verksamheter inom bland annat industri, tillverkning och medicinteknik.

I Hörby kommun finns ett stort utbud av offentlig service. Det finns tre skolor och sju förskolor i tätorten. Därutöver finns Hörby lärcenter som erbjuder vuxenutbildningar samt introduktionsprogram för de som inte är behöriga till gymnasiet. Dessutom finns kulturskolan som erbjuder kurser inom bland annat musik, dans, film och teater.

Inom vård och omsorg finns i det serviceboenden och gruppboenden, daglig verksamhet, korttidsverksamhet, trygghetsboenden, korttidsboenden, särskilt boende för äldre med inriktning somatisk vård eller demensvård samt träningslägenheter.

8.6.2 Ringsjöbygden

Företagandet i Ringsjöbygden är varierat och med en hög andel egna företagare, de flesta inom jord- och skogsbruk. Jordbruken är förhållandevis små med en stor andel deltidslantbruk som bland annat kompletteras med skogsbruk och förvärvsarbete utanför gården. Ofta har företagen också flera driftsinriktningar, vilket gör dem mindre känsliga mot konjunktursvängningar för enskilda produktionsgrenar. Fysiskt kommer det till uttryck genom relativt blandad markanvändning, vilket bidrar till områdets attraktivitet och till en socioekonomisk stabilitet.

Rekreation och besöksnäring är en annan framtidsnäring som växer inom Ringsjöbygden. Områdets rika kulturhistoria och rofyllda miljöer utgör områdets dragningskraft. Även fritidsfisket tillsammans med övrig upplevelsenäring har en utvecklingspotential, liksom upplevelseturism kopplad till yrkesfisket. På vackert belägna fastigheter med bra boendemöjligheter finns förutsättningar för att ytterligare utveckla besöksnäringen.

Ringsjöbygden har i det stora hela god tillgång till grundläggande servicefunktioner som dagligvaruaffär, skola, vård, omsorg och utbud av fritidsaktiviteter. Närheten till Hörby tätort stärker serviceutbudet.

I området finns den lokala kärnan Ludvigsborg som har ett grundläggande utbud av offentlig service. I Ludvigsborg finns dagligvaruhandel, förskola och skola samt äldre- och serviceboende. I Ludvigsborg finns många små företag, varav majoriteten är knutna till innehavarens bostad. I övrigt domineras näringslivet av vårdanläggningar samt ett pensionat vid Sätoftavägen. I Ludvigsborg finns en livsmedelsbutik. Den är av stor vikt för orten och som lokal kärna samt som servicenod för omlandet.

8.6.3 Mellanbygden

I Mellanbygden är jord- och skogsbruket en viktig näring och inkomstkälla, även om arbetet alltmer övergår från heltids- till deltidssysselsättning. Inom Mellanbygden är det i flera områden relativt långt till service, detta gäller särskilt i de norra och östra delarna av kommunen. I området finns två lokala kärnor, Killhult och Önneköp – Långaröd, vilka är viktiga servicenoder inom Mellanbygden.

Önneköp har historiskt haft ett stort utbud av affärer och verksamheter som exempelvis lanthandel, smed, skomakare och ett postkontor. Allt eftersom har verksamheterna upphört och i dag finns endast ett fåtal kvar, däribland lanthandeln och ett bageri. Utmärkande för verksamheterna i Önneköp är utöver lanthandeln det småskaliga företagandet. Även Långaröd hade tidigare ett stort utbud av verksamheter i form av en stor mängd hantverkare och affär.

Killhult har ett bra serviceutbud med lanthandel, förskola och skola. Företagsandan inom byn är stark och flera av medborgarna driver egna företag i och utanför Killhult. I Killhult finns en företagarförening, Svensköps företagarförening, vars syfte är att värna om det lokala företagsklimatet och företagarnas intresse gentemot myndigheterna. Föreningen bidrar även till att medlemmarna kan stötta och utbyta erfarenheter med varandra.

På senare år har besöksnäringen med bland annat bed & breakfast, privata museer, bagerier och konstutställningar, vuxit sig stark i Mellanbygden. Gårdsbutiker med försäljning av lokalt producerade varor men även försäljningen av hantverksprodukter och heminredning, lockar besökare till området.

8.6.4 Slättbygden

På Slättbygden dominerar det traditionella jordbruket med odlings- och betesmarker. I flera av byarna på Slättbygden finns större och ytkrävande företag etablerade, de flesta med agrar anknytning. Exempel på detta är spannmålshantering samt försäljning och reparation av jordbruksmaskiner, men det finns också ett par renodlade handelsföretag och verkstadsföretag., exempelvis en större maskinverkstad samt en plåtfirma i Askeröd. Östraby och Västerstad är två orter på Slättbygden som är starkt präglade av jordbruksnäringen.

I Östraby finns en skola och i Västerstad finns en förskola. Det finns däremot inte något äldre- eller serviceboende. I de båda orterna har utbudet av funktioner och service historiskt sett varit större och idag saknas kommersiell service i orterna.

Förr i tiden var Östraby en by med många verksamheter etablerade längs med bygatan. Idag finns det endast ett mindre antal småföretag i byn, och en stor del av de gamla affärslokalerna står tomma eller används för andra ändamål. Mer ytkrävande verksamheter bedrivs i ortens omland, ofta i ombyggda ekonomibyggnader.

Västerstads största verksamhet är Hörby Lantmän med hantering av spannmål. Denna verksamhet har under senare år expanderat kraftigt. Verksamheten har en viktig roll inom bygden då detta är traktens huvudsakliga näring.

Ställningstaganden för näringsliv i Hörby kommun

- Hörby kommun ska för ett blomstrande näringsliv
  - ha tillgänglig detaljplanelagd mark för verksamheter.
  - upprätthålla samverkan och god dialog med företag, föreningar och civilsamhället i frågor avseende näringslivsutveckling och kompetensförsörjning.
  - värna den existerande centrumhandeln i tätorten.

- Hörby kommun ska vid lokalisering av verksamheter verka för
  - att nya och befintliga verksamheter/verksamhetsområden som är ytkrävande och/eller bullriga lokaliseras i utkanten av Hörby tätort.
  - att inga nya bullrande verksamheter/verksamhetsområde lokaliseras inom utpekade tysta- och icke ljusförorenade områden.

9. Naturmiljö

Naturmiljö är allt det som finns omkring oss som inte är bebyggelse eller andra konstruktioner som skapats av oss människor. Begreppet innefattar därför allt från den välskötta villaträdgården till naturskog, rullstensåsar och blomstrande vägrenar. Den naturmiljö vi har idag har skapats och formats genom historien, både av naturens egna krafter och till följd av mänsklig aktivitet. De stora penseldragen i det svenska landskapet skapades till stor del under och strax efter den senaste istiden för cirka 10 000 år sedan. På en mer lokal skala har dock mänsklig aktivitet såsom jord- och skogsbruk, industri och bostadsbyggande satt stor prägel på landskapet och naturmiljön.

Naturmiljön fortsätter att förändras som en följd av mänsklig aktivitet och andra mer eller mindre naturliga faktorer och kommer att fortsätta att förändras även i framtiden. Klimatförändringarna förväntas till exempel påverka naturen och landskapet mycket i och med förändrade nederbördsmönster, stigande havsnivåer och ökade temperaturer. Detta kommer avsevärt att ändra förutsättningar för växter och djur men också för människan.

Naturmiljön är en resurs för människan, och ger oss mycket av det som är mest grundläggande för vårt samhälle och vår överlevnad, såsom vatten att dricka, mat att äta och luft att andas. Naturen får oss också att må bättre, både fysiskt och psykiskt genom att minska stress, uppmuntra till fysisk aktivitet och social interaktion. Naturmiljön har även en kulturhistorisk dimension, och visar på vårt svenska och skånska kulturarv genom till exempel stengärdesgårdar, pilevallar och odlingsrösen.

Naturmiljön i Hörby kommun är en av kommunens främsta attraktionskraft och bidrar till att människor vill bo, besöka och verka här. Naturmiljön gynnar även invånarnas välmående såväl fysiskt som psykiskt. Genom att i planeringen av samhället ta hänsyn till grön infrastruktur, förlust av biologisk mångfald, ekosystemtjänster, fragmentering av områden och minskad hävd kan Hörby kommun bidra till att kommunens naturmiljö fortsätter vara attraktiv, nu som i framtiden.

9.1 Geologi

Geologiska förhållanden ger oss en översiktlig bild av aspekter som radon, grundvattenbildning, berggrundens kvalité och markens fasthet. Det i sig har sedan betydelse för byggande och exploatering, resurseffektiv naturresurshållning och klimatanpassning. Samtidigt påverkar geologins sammansättning landskapsbilden och naturvärden. Därigenom kan geologin ha viktiga egenskaper för jordbruk, friluftsliv och bidra med livsnödvändiga ekosystemtjänster.

9.1.1 Berggrund

Berggrunden har betydelse för landskapsbilden och hur den kan nyttjas. Tornquistzonen skapar en tydlig brytpunkt för Hörbys olika landskapskaraktärer. Kommunens nordliga och östliga delar domineras av gnejs och granit. Detta är generellt sura och svårvittrade bergarter som ger upphov till näringsfattiga jordar. Söder om Fulltoftaområdet ses en helt annan landskapskaraktär. Där

sträcker sig ett område med berggrund av lerskiffer, sandsten och kalksten, vilket bidragit till att ge dessa områden näringsrika, finkorniga och kalkrika jordar. Särskilt sandsten kan fylla en viktig funktion för geologisk lagring av koldioxid och som grundvattenreservoar.

9.1.2 Jordarter

Ovanpå berggrunden kan det finnas ett jordtäcke med varierande jordarter, som har en mångfaldig betydelse för bland annat avvattning, grundvattenbildning och markens bärighet. Hörby kommun har en varierad sammansättning av jordarter. I de norra delarna av Hörby är isälvssediment vanligt förekommande, men det finns även fragment av detta på andra platser i kommunen. Isälvssediment brukar i vardagligt tal kallas för naturgrus och har stor betydelse för dricksvattenförsörjning då det naturligt renar vatten och fungerar som grundvattenmagasinering. Vid exploatering på isälvssediment finns det därmed en risk för att grundvattnets vattenkvalité och grundvattenbildning påverkas negativt. Dessutom har isälvsavlagringar ofta höga naturvärden och goda rekreationsmöjligheter.

Kommunen domineras dock främst av sandig morän. Moränjordar består oftast av kantigt material som innehåller en blandning av alla kornstorlekar. Sandig morän tillhör den finkorniga moränarten och är desto vanligare i lätteroderade och sedimentära bergarter. Grovkorniga moränmassor är å andra sidan en bra ersättare till naturgrus då det ofta kan användas till byggmaterial. Vid exploatering finns det därför möjlighet att återanvända grovkorniga moränmassor.

Övriga jordarter som sankmarker med torvbildning och postglaciala sediment som sand och finsand är relativt vanligt i kommunen, där opåverkade torvmarker kan fungera som kolsänkor och därigenom förbättra luftkvalitén. Finkorniga jordar som lera och silt förekommer däremot i mindre omfattning.

Vid avvägningar i senare planprocesser för exploatering är det viktigt att inte enbart betrakta markens byggbarhet, utan också andra värden. Detta inkluderar geologiska förutsättningar för dricksvattenförsörjning och materialförsörjning men också geologins funktionella egenskaper som exempelvis kolsänka, jordbruksvärde och lämplighet för att restaurera våtmarker.

9.1.3 Hållbar materialförsörjning

Materialförsörjning är en central fråga för samhällsbyggnadssektorn men också för att hantera en hållbar användning av resurser och minimera lokal som global klimatpåverkan. Materialet som används för byggnation har tidigare främst bestått av torv och naturgrus, som har värdefulla geologiska värden och bidrar med livsviktiga ekosystemtjänster som att rena vatten respektive binda kol. Dessa geologiska material ska därför börja fasas ut i ballastproduktionen och ersättas av andra material som berg och morän. Hållbar materialförsörjning syftar därav till de geologiska resurser vi använder till ballast men det handlar också om att se till andra alternativ som återvinning av schaktmassor och entreprenadberg.

Ballastproduktion har dock stor lokal miljöpåverkan till följd av att naturmiljön går förlorad vid täktverksamhet. Ändå är lokal täktverksamhet fördelaktigt då långa transporter har hög klimatpåverkan och är ekonomiskt olönsamt. Vid transportsträckor längre än 20 kilometer så överstiger koldioxidutsläppen från transporterna den mängd som uppkommer vid produktion av krossbergsprodukter.

I dagsläget har Hörby en tillståndsgiven täkt som bryter torv, däremot finns det områden med god bergkvalité. Täkterna bör i regel vara strategiskt lokaliserade med hänsyn till berggrundens användbarhet, transportavståndstånd, naturvärden, kultur- och bostadsmiljöer, transportavstånd samt värdefulla mineraltillgångar. Generellt bör dessa områden inte planeras för andra syften.

Utifrån SGU:s kartunderlag över berggrundens användbarhet för ballast finns inga motstående markkonflikter för de utbyggnadsområden som pekas ut i Hörbys översiktsplan. Däremot finns det stora områden med berggrund av god användbarhet som sammanfaller med Hörbys utpekade tysta områden och riksintressen för naturvård. I dagsläget ses dock inget behov av att peka ut nya områden för utvinning och ballastproduktion, då behovet av ballast inte förväntas öka nämnvärt inom den närmaste tiden. Likväl har Hörby ett område utpekat som riksintresse för värdefulla mineraler i Lyby.

9.2 Grön infrastruktur

Grön infrastruktur är det nätverk av grönska som binder ihop landskapet och säkrar de nödvändiga funktioner som naturen ger oss, och som vi är beroende av, likt transportinfrastruktur och teknisk infrastruktur. Dessa nödvändiga funktioner brukar kallas ekosystemtjänster. Grön infrastruktur definieras enligt Naturvårdsverket som;

”*ekologiskt funktionella nätverk av livsmiljöer och strukturer, naturområden samt anlagda element som utformas, brukas och förvaltas på ett sätt så att biologisk mångfald bevaras, samt att för samhället viktiga ekosystemtjänster främjas i hela landskapet*”

Grön infrastruktur är ett samlande begrepp och innefattar alla typer av gröna områden, från välhållna finparker och villaträdgårdar till den mer vilda naturen. Även sjöar, åar och andra vattenområden omfattas av begreppet. De gröna områdena kan med andra ord se mycket olika ut och ha olika stor betydelse för rekreation, biologisk mångfald och kulturmiljön.

Det svenska landskapet har blivit allt artfattigare och naturmiljöer har fragmenterats genom mänsklig exploatering och intensifierat brukande vilket har lett till förluster av naturliga livsmiljöer för många arter. När arter försvinner och ekosystem rubbas riskeras de viktiga funktioner och tjänster som naturen ger oss att gå förlorade. I sin tur skapar förlusterna stora och förödande konsekvenser för samhället. För att trygga tillgången på livsnödvändiga naturresurser såsom rent vatten, luft och mat i framtiden behövs en fungerande grön infrastruktur. För en fungerande grön

infrastruktur behövs i sin tur en variation av olika naturtyper i olika storlek samt kopplingar mellan olika naturområden.

Genom att förstärka kopplingar och utöka befintliga gröna miljöer skapas förutsättningar för goda livsmiljöer för både människor och djur, som kan bestå även i framtidens samhälle. En välfungerande grön infrastruktur och en rik biologisk mångfald ligger till grund för ekosystemens förmåga att stötta och försörja samhället med viktiga funktioner. Därför är ekosystem och biologisk mångfald viktiga faktorer för Hörby kommuns framtida utveckling och i den kommunala planeringen. Det gäller även framtida utveckling på regional och nationell nivå. Grön infrastruktur beskrivs vanligen genom begreppen värdekärnor, värdetrakter, vardagslandskapet och gröna länkar som alla behövs för en fungerande grön infrastruktur.

9.2.1.1 Värdekärnor

Värdekärnor är sammanhängande naturområden med ett stort antal naturliga faktorer som skapar förutsättningar för höga naturvärden och en rik biologisk mångfald. Det kan till exempel handla om gräsmarker, ädellövskog eller andra områden med höga naturvärden.

I samband med framtagande av *Naturvårdsprogram för Hörby kommun* gjordes en naturvärdesinventering; totalt inventerades 215 områden. En samlad bedömning av de inventerade objektens naturvärdesklass gjordes utifrån bedömningsgrunderna art och biotop. De anges i en tregradig skala enligt SIS standard där 1 är Högsta naturvärde, 2 är Högt naturvärde, och 3 är Påtagligt naturvärde. Dessa områden kan ses som Hörby kommuns värdekärnor.

9.2.1.2 Värdetrakter

En värdetrakt är ett större sammanhängande område eller landskapsavsnitt med särskilt höga ekologiska bevarandevärden av en viss naturtyp. I värdetrakter finner man särskilt hög täthet av värdekärnor i jämförelse med omgivande landskap. Värdetrakter är inte skyddsområden utan de avsnitt i landskapet där det finns störst möjligheter att nyskapa, restaurera och bevara befintliga naturvärden. Värdetrakter sträcker sig ofta över större områden och över kommungränsen och berör även grannkommunerna. Åtgärder som att öka arealen, förbättra kvaliteten eller minska avståndet mellan värdekärnor kan öka den biologiska mångfalden och gynna naturvärdena.

9.2.1.3 Vardagslandskapet

Vardagslandskapet består av landskapet som ligger utanför de särskilt värdefulla eller skyddsvärda områdena, de så kallade värdetrakterna. Vardagslandskapet är ofta hårt brukat men har på många platser höga värden, bland annat i form av isolerade värdekärnor för biologisk mångfald. I vardagslandskapet gäller det att identifiera de värden som finns och bevara eller utveckla dem så att ekosystemen återställs. Vardagslandskapet har stor betydelse för ekosystemtjänsterna och vanliga arter som minskar och är hotade, som gulsparv och backsippa. Vardagslandskapet skapar också förutsättningar för att binda samman värdetrakter, vilket krävs för att på längre sikt bevara den biologiska mångfalden.

9.2.1.4 Gröna länkar

Vardagslandskapet har en viktig funktion som spridningsområde för biologisk mångfald. I landskapet behöver vi behålla och utveckla befintliga korridorer och spridningsöar som binder samman värdekärnor och värdetrakter. Dessa korridorer och spridningsöar kallas för gröna länkar och bidrar till att skapa ett ekologiskt funktionellt nätverk. Det vill säga ett nätverk där växter, djur och insekter kan spridas och därigenom främjas biologisk mångfald. Länkarna koncentreras ofta till naturliga samband i landskapet såsom kuster, vattendrag och sjöar, åsar och dalgångar. Länkar kan också finnas utmed järnvägar, vägar och kraftledningsgator.

9.2.2 Grön infrastruktur i Hörby kommun

Hörby karaktäriseras av ett varierat naturlandskap med en god artrikedom i flera delar av kommunen såväl inom som utanför kommunens skyddade områden. Naturområdenas funktion kan variera beroende på arters krav på livsmiljö och spridningsförmåga. En del naturområden är viktiga livsmiljöer medan andra kan i vissa avseenden vara viktiga för spridning av arter och binda samman olika värdekärnor. För att effektivt kunna skapa ekologiskt funktionella samband med kvalité behöver man därför satsa på de naturtyper som ger mest ekologisknyttoeffekt. Det innebär att visa naturtyper kan vara gynnsamma att investera insatser i medan andra snarare behöver bevaras för att bibehålla sin kvalité.

I Hörby kommun finns det flera olika naturtyper med särskilt höga bevarandevärden där flera värdekärnor tillsammans skapar en värdetrakt. Gräsmark är en värdetrakt som ligger mellan slättbygd och skogsbygd och bidrar bland annat med de viktiga ekosystemtjänsterna foderproduktion, buffertzon vid översvämningar och pollinering. Gräsmarkerna fyller alltså en viktig funktion i att stötta ett levande odlingslandskap. Många av kommunens värdekärnor är av naturtypen gräsmark. För att gynna biologisk mångfald i gräsmarker kan man till exempel restaurera betesmarker, undvika att gödsla och sammanbinda gräsmarker genom korridorer. Gräsmarker är den mest centrala naturtypen i Hörby kommun och är också mest kostnadseffekt att med för att utveckla och förstärka gröna samband.

I kommunen finns också värdetrakten våtmarker som främst breder ut sig i norra och östra delarna av Hörby. Våtmarker genererar en rad olika ekosystemtjänster till exempel genom att rena vatten, binda kol, utjämna vattenflöden och bidra till ett attraktivare landskap vilket gynnar växter och djur samt rekreation och friluftsliv. Genom att till exempel dämma i diken, restaurera rikkärr och anlägga nya våtmarker nära befintlig våtmark kan den biologiska mångfalden gynnas. För att utveckla spridningssambanden är höggräs en rekommenderad typ av åtgärd.

En tredje värdetrakt som går att finna i Hörby kommun är ädellövskog med särskild koncentration kring Fulltofta naturreservat och öster om Hörby. Naturvärdena hör i första hand till gamla ekbestånd, artrika skottskogsrester, gamla bokbestånd och lövsumpskogar av olika typer. Kommunens sammanhållna ädellövskogar utgör viktiga habitat för känsliga organismer, som har

ett behov av att ädellövskogarna hålls intakta. För att bevara biologisk mångfald i denna värdetrakt är det bland annat viktigt att bevara ekhagmark med grova ekar, vedlevande insekter och svampar och epifytiska lavar och mossor.

Hörbys skogslandskap domineras främst av ädellövskog men det sammanhängande barrskogslandskapet återfinns i de norra och östliga delarna. Större delen av Hörbys barrskog är dock produktionsskog av gran. Om habitatnätverket av barrskog ska utvecklas är det därför föredömligt att bland annat satsa på plockhuggning av gran och plantering av tall.

I landskapet kan det finnas vissa barriärer som försvårar arternas spridningsmöjligheter. Vägar och intensivt brukade marker utgöra de primära barriärerna i Hörbys landskap. Dessa barriärer tillsammans med Hörbys variation av naturtyper gör därför att förutsättningarna till en välfungerande grön infrastruktur ser väldigt olika ut i kommunen.

I de norra och nordöstra delarna av kommunen finns det redan starka naturliga ekologiska samband då avstånden mellan värdekärnor är litet. Här handlar det om att bibehålla och förvalta de ekologiska värdena i mån om att främja ekologiska spridningskorridorer. Sambanden är däremot något svagare i södra delarna av kommunen där slättbygden breder ut sig. Dessa samband kräver antingen utveckling eller nyetablering av spridningskorridorer.

Genom att låta ta hänsyn till och arbeta vidare med dessa samband finns god potential att länka samman kommunens värdekärnor till ett livskraftigt grönt nätverk både inom kommunen och till grannkommunerna. Detta för att främja biologisk mångfald och skapa ett robust ekosystem som både människor, växter och djur kan dra nytta av.

9.3 Biologisk mångfald

Biologisk mångfald är den samlade variationen av alla organismer och biotoper som finns i ett område och med biotoper menas livsmiljöer för växter och djur. Begreppet biologisk mångfald inkluderar flera dimensioner som genetisk mångfald, mångfald av olika arter och en mångfald av ekosystem. De olika typerna av mångfald hänger ihop i ett komplext samband. Biologisk mångfald är det naturkapital som bland annat tillhandahåller ekosystemtjänster.

Vår planets biologiska mångfald är hotad. Nationellt anses cirka tio procent av alla växt- och djurarter vara direkt hotade av utrotning och ytterligare ungefär tio procent anses ligga på gränsen till utrotning. Tillståndet för Sveriges växter, djur och svampar bedöms vart femte år i den så kallade rödlistan som tas fram av SLU ArtDatabanken, och som fastställs av Naturvårdsverket och Havs- och vattenmyndigheten. Listan omfattar arter som har minskat eller har små populationer och därmed löper ökad risk att dö ut i Sverige. Mellan åren 2000 och 2020 har det rapporterats uppgifter om 317 olika rödlistade arter i Hörby kommun till Artportalen.

Orsaken till förlust av biologisk mångfald är främst att arternas livsmiljöer förändrats eller i värsta fall försvunnit helt. Har en gång en art eller genetisk variation försvunnit kan den inte återskapas. Det behövs kraftfulla åtgärder för att så snabbt som möjligt stoppa utvecklingen. Förlust av biologisk mångfald beror framför allt på intensiva produktionssystem för jordbruket, byggnadsarbeten, stenbrott, överexploatering av skogar, hav, floder, sjöar och mark, utbredning av främmande arter och föroreningar. I allt större utsträckning, påverkar även klimatförändringar där många arter inte kan anpassa sig till den snabba uppvärmning som skett efter 1975.

9.4 Ekosystemtjänster

Vårt samhälle är beroende av biologisk mångfald och fungerande ekosystem eftersom de försörjer oss med viktiga funktioner och produkter som till exempel mat på bordet, ren luft att andas och ett behagligt lokalklimat. Alla dessa tjänster och produkter som vi får av ekosystemen kallas ekosystemtjänster. Ekosystemtjänsterna delas ofta in i fyra kategorier; stödjande ekosystemtjänster, reglerande ekosystemtjänster, försörjande ekosystemtjänster och kulturella ekosystemtjänster.

Stödjande ekosystemtjänster

Stödjande ekosystemtjänster innefattar de grundläggande ekosystemfunktioner som är en förutsättning för de andra ekosystemtjänsterna. Produktion av näringsrik jord, fotosyntes och cirkulation av näringsämnen och vatten är exempel på stödjande ekosystemtjänster.



Figur 48. Stödjande ekosystemtjänster. Bildkälla: Boverket.

Reglerande ekosystemtjänster

Reglerande ekosystemtjänster är de ekosystemtjänster som påverkar och reglerar miljöfaktorer såsom till exempel klimatreglering genom kolinlagring, rening av vatten och luft, nedbrytning av organiskt material och pollination.



Figur 49. Reglerande ekosystemtjänster. Bildkälla: Boverket.

Försörjande ekosystemtjänster

Försörjande ekosystemtjänster är alla de varor som ekosystemen producerar och som vi nyttjar. Mat, vatten, medicin, fibrer och trä är exempel på försörjande ekosystemtjänster.



Figur 50. Försörjande ekosystemtjänster. Bildkälla: Boverket.

Kulturella ekosystemtjänster

De kulturella ekosystemtjänsterna innefattar de mer ogripbara tjänster som ekosystemet ger oss. Det är till exempel rekreation, inspiration och fysisk och psykisk hälsa.



Figur 51. Kulturella ekosystemtjänster. Bildkälla: Boverket.

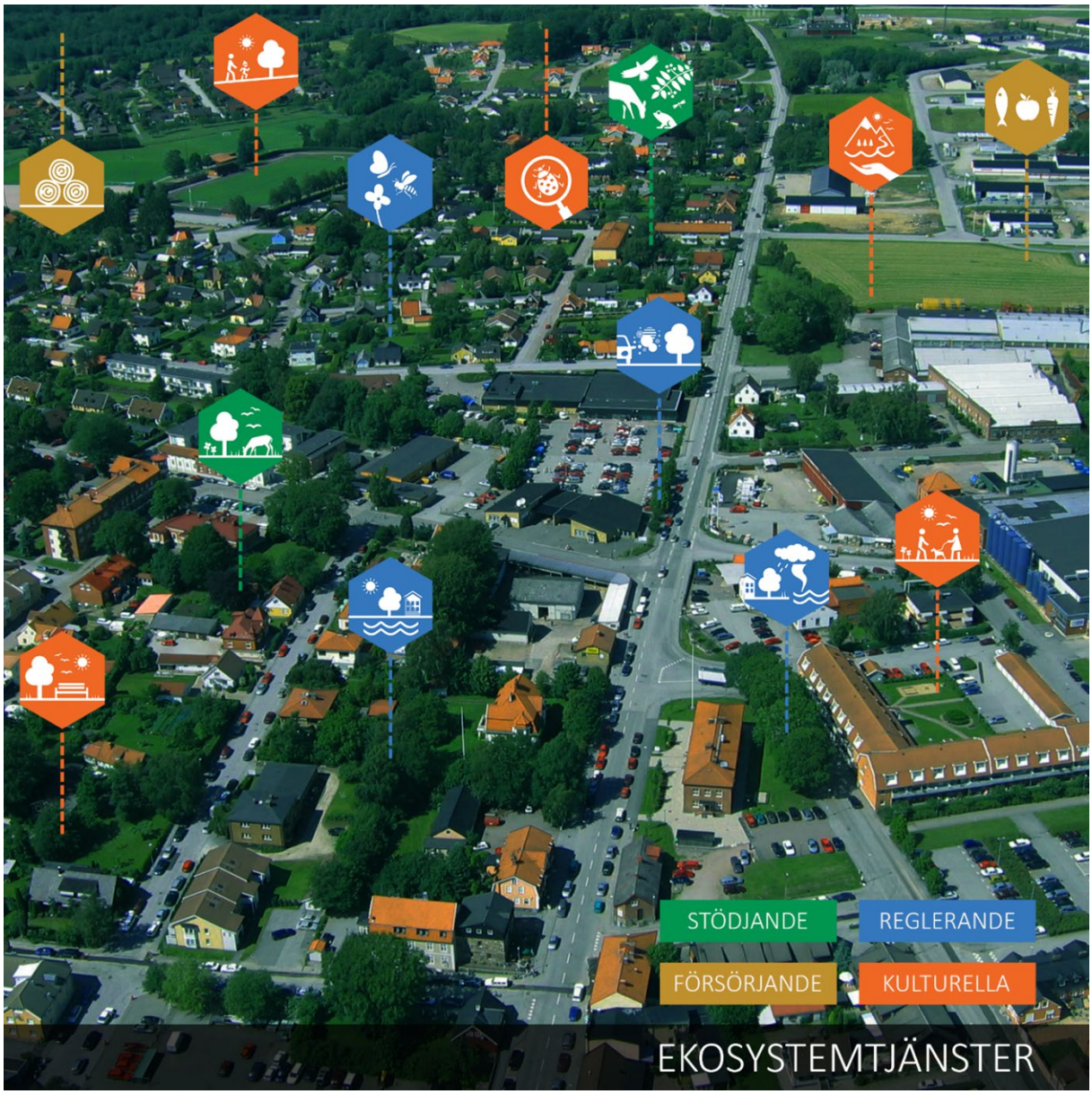
Olika ekosystemtjänster är ofta beroende av varandra och därför behövs ekosystem som är robusta och resilienta. Det uppnås genom en stor variationsrikedom i form av landskap med många olika typer av ekosystem, livsmiljöer och arter samt stor genetisk variation inom arterna. Genom att skapa fungerande grön infrastruktur förbättras förutsättningarna för robusta ekosystem som kan ge många ekosystemtjänster. Det är lika viktigt i bebyggd miljö som i landskapet i stort.

Det finns ofta ett stort överlapp mellan områden av betydelse för biologisk mångfald och områden av betydelse för ekosystemtjänster. Ett område som levererar få ekosystemtjänster kan ha stor betydelse beroende på läge och behov på platsen eller risk för negativ påverkan på ekosystemtjänsten i fråga.

Grönska och vatten i urbana miljöer ger ekosystemtjänster som till exempel luftrening, behagligt lokalklimat, bullerdämpning och mötesplatser, medan skogen ger oss rekreation, pollinering och produktion av byggmaterial och bioenergi. Hur vi använder mark och vatten, planerar och bygger avgör om vi kan bevara och utveckla ekosystemens kapacitet att leverera ekosystemtjänster. Ekosystemtjänster är ett kapital som kommunen behöver förvalta och investera i. De utgör också en resurs för att möta framtida förändringar och behov.

9.4.1 Ekosystemtjänster i Hörby kommun

I Hörby kommun finns många ekosystemtjänster och de skiljer sig åt beroende på var i kommunen man befinner sig. De ekosystemtjänster som pekas ut i denna översiktsplan är gjorda utifrån en övergripande bedömning med bakgrund mot *Naturvårdsprogram för Hörby kommun* och olika data över markanvändning. Den övergripande bedömningen ska ses som en indikation över vilka ekosystemtjänster som finns i kommunen, var de finns samt hur dessa skiljer sig åt mellan olika områden.



Figur 52. Ekosystemtjänster i Hörby kommun.

9.5 Naturmiljön i Hörby kommun

Hörby kommun ligger i mitten av Skåne, i övergången mellan skogsbygd och mellanbygd, vilket skapar ett varierat landskap med många olika typer av naturmiljöer. I Hörby kommun finns allt ifrån stora sammanhängande naturområden till mindre naturområden, buskage och alléer till jordbruksmark, skog och vatten. Det ger ett rikt naturliv och är av stort värde för den biologiska mångfalden och för människors möjlighet till rekreation.

Kommunens södra delar domineras av ett öppet odlingslandskap, och i nordost höjer sig Linderödsåsen med stora arealer av skog. Topografin och den landskapsbild som uppkommit genom nuvarande och historisk markanvändning beror i hög grad på de naturgeografiska förutsättningarna, det vill säga berggrund, jordarter och vatten i marken.

Berggrunden har en avgörande roll i hur ett landskap formas och hur det kan nyttjas. I Hörby kommun är den så kallade Tornquistzonen en viktig faktor. Denna geologiska sprickzon skapar kontrasten mellan Linderödsåsen i nordöst och det slättlandskap som återfinns i kommunens sydvästra delar. I vardagligt tal brukar formationen också benämnas som gränsen mellan det typiska svenska landskapet och det danska och syd-kontinentala slättlandskapet. De nordliga och ostliga delarna av Hörby kommun domineras av urberg och steniga, torra och näringsfattiga jordarter. De västra och södra delarna av kommunen karaktäriseras av sedimentär berggrund av lersten, lerskiffer, kalksten och sandsten. Här är jorden finkornig, näringsrik och kalkrik och bra för jordbruk.

Utifrån de geologiska förutsättningarna i kommunen kan fyra landskapskaraktärer identifieras. Dessa ligger till grund för och sammanfaller med de fyra bygderna som kommunen delas in i; Hörby tätort, Ringsjöbygden, Slättbygden och Mellanbygden. Gränserna mellan bygderna är inte precisa då övergångarna mellan bygderna i realitet är något flytande.

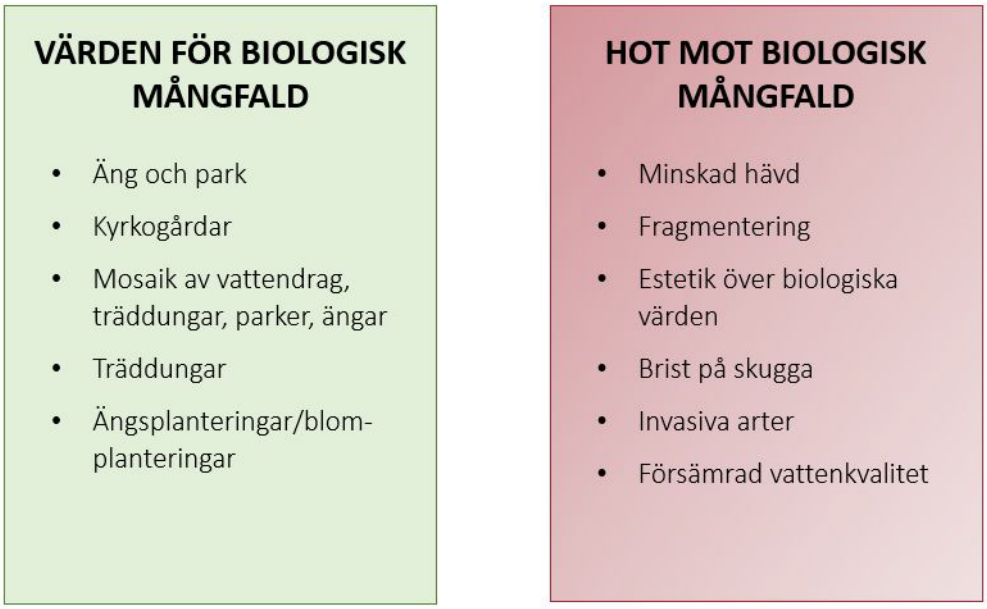
9.5.1 Hörby tätort

De mänskliga aktiviteterna har starkt påverkat det stadsliknande landskap som ses i Hörby tätort. Kännetecknade för landskapet är den varierade bebyggelsestrukturen och Hörbyån med dess omkringliggande grönstråk, parker, trädgårdar, enskilda träd och mindre vattendrag. Det gröna stråket som löper längs Hörbyåns hela sträckning skapar förutsättningar för biologisk mångfald och livsmiljöer för insekter och smådjur samt för livsviktiga ekosystemtjänster för människan.

I Hörby tätort återfinns främst sociala och reglerande ekosystemtjänster men i viss mån även stödjande ekosystemtjänster. I den urbana miljön bedöms de försörjande ekosystemtjänsterna som små då inget jordbruk eller skogsbruk bedrivs här. Hörbyån och det omkringliggande grönstråket är ett tydligt exempel på ett naturområde som genererar många ekosystemtjänster i Hörby tätort. Grönstråket längs Hörbyån skyddar bland annat mot erosion och översvämningar, sänker temperaturen, renar luft samt bjuder in till fysisk aktivitet och social interaktion. Detta är viktiga faktorer både för det mentala och fysiska välbefinnandet för medborgarna i tätorten.

I direkt anslutning till Hörby tätort finns flera större sammanhängande naturområden med höga naturvärden. Inom gångavstånd från tätorten finns också ett antal större sammanhängande grönområden som lämpar sig väl för friluftsliv och motion. Bland annat ligger Karnas backe strax öster om Hörby tätort med motionsslingor. I utkanten av Hörby tätort ligger även Råby hällor som sträcker sig ända in i tätorten i syd-nordlig riktning längs Hörbyån. Området bjuder på spännande terräng i form av en ravindal med terrasser och andra kulturlämningar samt ängar, betesmarker och blandlövskog. I den norra delen av tätorten ligger naturreservatet Hörby Fälad, en ålderdomlig enefälad som påminner om det traditionella skånska odlingslandskapet. Både Råby Hällor och Hörby Fälad har identifierade höga naturvärden. De två fågelarterna av kommunens ansvarsarter förekommer regelbundet inom tätorten.

För att utveckla tillgången till tätortsnära natur och stärka den gröna infrastrukturen, samt skapa förutsättningar för en rik biologisk mångfald och ekosystemtjänster behöver kopplingar mellan olika naturområden och naturmiljöer i och utanför tätorten utvecklas och tillskapas. Vidare behöver man även arbeta med bekämpning av invasiva arter, undvika fragmentering av naturmiljöer och ökad andel brukad mark.



Huvudsakliga ekosystemtjänster i Hörby tätort



Figur 53. Huvudsakliga ekosystemtjänster i Hörby tätort. Bildkälla: Boverket.

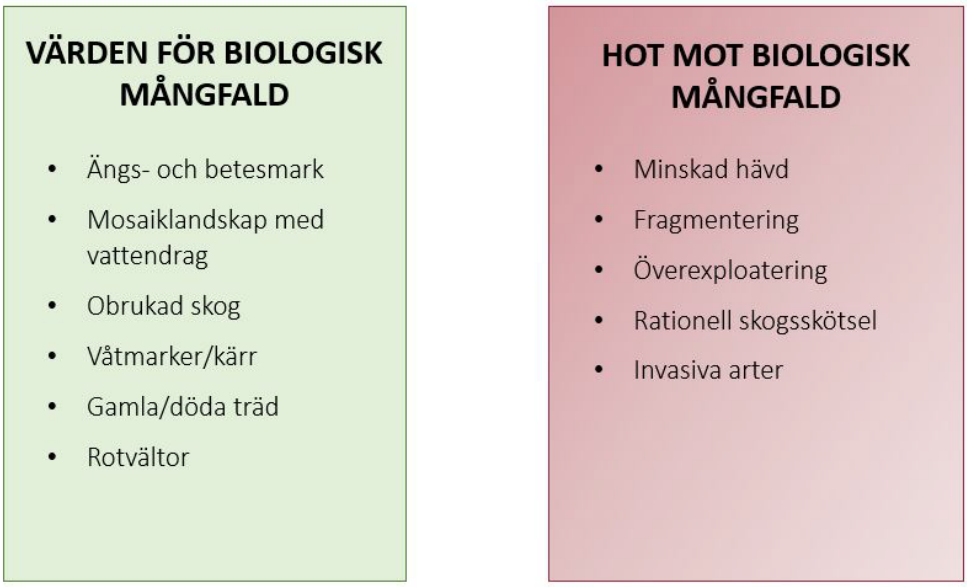
9.5.2 Ringsjöbygden

Den kalkrika jorden i kommunens västliga delar har skapat förutsättningarna för Ringsjöbygden. Detta landskap utgörs av östra delen av Östra Ringsjön och sträcker sig från Ludvigsborg till E22 vid Osbyholm i nord-sydlig riktning. Ringsjöbygden är ett värdefullt natur- och kulturlandskap. Omkring Fulltofta och Häggenäs finns skyddade naturområden med inslag av stengärdsgårdar och gamla ekar som vittnar om äldre kulturlandskap. Landskapet kännetecknas av en mosaik av betesmarker, alléer, skog och vattendrag med långa siktlinjer. En stor del av Ringsjöbygden omfattas också av landskapsbildsskydd, enligt 19 § *Naturvårdslagen (1964:822)*. I Ringsjöbygden finns höga naturvärden och biologiska värden och därmed kan de stödjande, reglerande och kulturella ekosystemtjänsterna förväntas vara många och kvalitativa. Till exempel bidrar det populära naturreservatet Fulltofta med kulturella ekosystemtjänster till kommunens medborgare och besökare utifrån. De försörjande ekosystemtjänsterna i Ringsjöbygden bedöms vara mindre påtagliga eftersom livsmedelsproduktionen och skogsproduktionen är förhållandevis låg i denna del av kommunen.

Utmed de södra och västliga delarna av Ringsjöbygden är omgivningarna främst öppen mark medan den norra delen av området domineras av blandskog. Även Alskog finns, framför allt i de mer våta områdena som till exempel Häggenäsudden. Området är utpekat som Natura 2000-område under fågeldirektivet.

Ringsjöbygden är av stor betydelse för den gröna infrastrukturen. I området finns många naturområden som klassas som mycket värdefulla. Det handlar till exempel om betesmarker, ängar och ädellövskog. Det är också i denna del av kommunen som en hög koncentration av de kommunala ansvarsarterna och ansvarsbiotoperna finns.

Området kring Fulltofta är av särskild betydelse för den gröna infrastrukturen eftersom här finns stora och många områden med mycket höga naturvärden. Området är även av stor betydelse för friluftslivet både i kommunen och regionalt.



Huvudsakliga ekosystemtjänster i Ringsjöbygden



Figur 54.Huvudsakliga ekosystemtjänster i Ringsjöbygden. Bildkälla: Boverket.

9.5.3 Mellanbygden

Mellanbygden återfinns i kommunens nord- och östsida. I Mellanbygden finns det mest typiska Hörbylandskapet. Odlingslandskapet karaktäriseras av kontrasten och övergången mellan skogs- och slättlandskap. Här finns ett småskaligt böljande mosaiklandskap med öppna betesmarker, stengärdesgårdar, blandskogar och våtmarker där by- och odlingsstrukturerna är av gammalt ursprung. Linderödsåsen är med sitt småskaliga odlingslandskap med många värdefulla ängs- och hagmarker ett tydligt exempel. Dessa områdens kulturhistoriska värden är på många håll stora med bland annat stengärdesgårdar från tiden både före och efter skiftet.

I Mellanbygden finns många områden med höga naturvärden och det finns flera viktiga områden för biologisk mångfald. Till exempel finns fyra av Hörby kommuns fem ansvarsarter här, samt 24 biotopskyddade skogsområden. Många av de naturområden som återfinns i Mellanbygden är enskilda och saknar därmed tydliga kopplingar till andra områden. Det gäller framför allt områden i de norra delarna av Mellanbygden. I de östra och södra delarna återfinns fler områden i anslutning till varandra. Avsaknaden av kopplingar mellan områden påverkar den gröna infrastrukturen negativt och även den biologiska mångfalden.

Genom Mellanbygdens varierande landskap bedöms även variationen av ekosystemtjänster vara stor. I Mellanbygden bedrivs både jord- och skogsbruk som är försörjande ekosystemtjänster, men det varierade landskapet skapar även stödjande ekosystemtjänster som livsmiljöer för växter och djur, jordmånsbildning och biologisk mångfald. Även de kulturella ekosystemtjänsterna bedöms vara påtagliga genom de många naturområden som finns tillgängliga för friluftsliv och rekreation.

VÄRDEN FÖR BIOLOGISK MÅNGFALD

- Ängs- och betesmark
- Mosaiklandskap med vattendrag
- Gamla/döda träd
- Våtmarker/kärr

HOT MOT BIOLOGISK MÅNGFALD

- Minskad hävd
- Fragmentering
- Rationell skogsskötsel
- Invasiva arter
- Granplantering
- Torrläggning av våta områden

Huvudsakliga ekosystemtjänster i Mellanbygden



Figur 55.Huvudsakliga ekosystemtjänster i Mellanbygden. Bildkälla: Boverket.

9.5.4 Slättbygden

Slättbygden i Hörby kommun är en del av Skånes ris- och mellanbygd och karaktäriseras av ett öppet jordbrukslandskap med breda vyer och långa siktlinjer. Detta beror framför allt på de förändringar som gjordes under 1800-talet och 1900-talet vilket medförde att åkerareal blev alltmer dominerande i risbygden, och att spannmålsproduktionen ökade märkbart efter enskiftet. Risbygden är idag det man kallar för Slättbygden. Det svagt böljande öppna landskapet med aktivt storskaligt jordbruk med inriktning på växtodling och djurhållning inramade av träddungar, vegetationsbeklädda väg- och dikeskanter, mindre vattendrag samt mossar är Slättbygdens kännetecken. Slättbygden är den av kommunens bygder som har minst värdefull natur. De naturområden med höga naturvärden som finns i Slättbygdens är utspridda och saknar tydliga kopplingar mellan varandra. Det saknas både ansvarsart och ansvarsbiotop inom Slättbygden.

Eftersom Slättbygden i stor utsträckning utgörs av ett homogent och storskaligt jordbrukslandskap blir även ekosystemtjänsterna i landskapet homogena. Där jordbruksmark dominerar är livsmedelsproduktion den huvudsakliga ekosystemtjänsten. Utöver livsmedelsproduktion är det

karaktäristiska slättlandskapet även identitetsskapande för området och regionen, vilket är en kulturell ekosystemtjänst. Även stödjande och reglerande ekosystemtjänster finns i det öppna slättlandskapet och möjliggör det storskaliga jordbruket. Högst koncentration av stöttande och reglerande ekosystemtjänster bedöms finnas i kantzonerna och i anslutning till vattendrag där vegetationen är mer variationsrik.

VÄRDEN FÖR BIOLOGISK MÅNGFALD

- Ängar
- Växtlighet i kantzoner
- Kyrkogårdar
- Mosaik av vattendrag, träddungar, parker, ängar
- Träd i kantzoner
- Osådda åkersektioner
- Lägg till biotopskydd

HOT MOT BIOLOGISK MÅNGFALD

- Minskad hävd
- Fragmentering
- Estetik över biologiska värden
- Användning av bekämpningsmedel
- Övergödning
- Monokultur
- Brist på skugga

Huvudsakliga ekosystemtjänster i Slättbygden

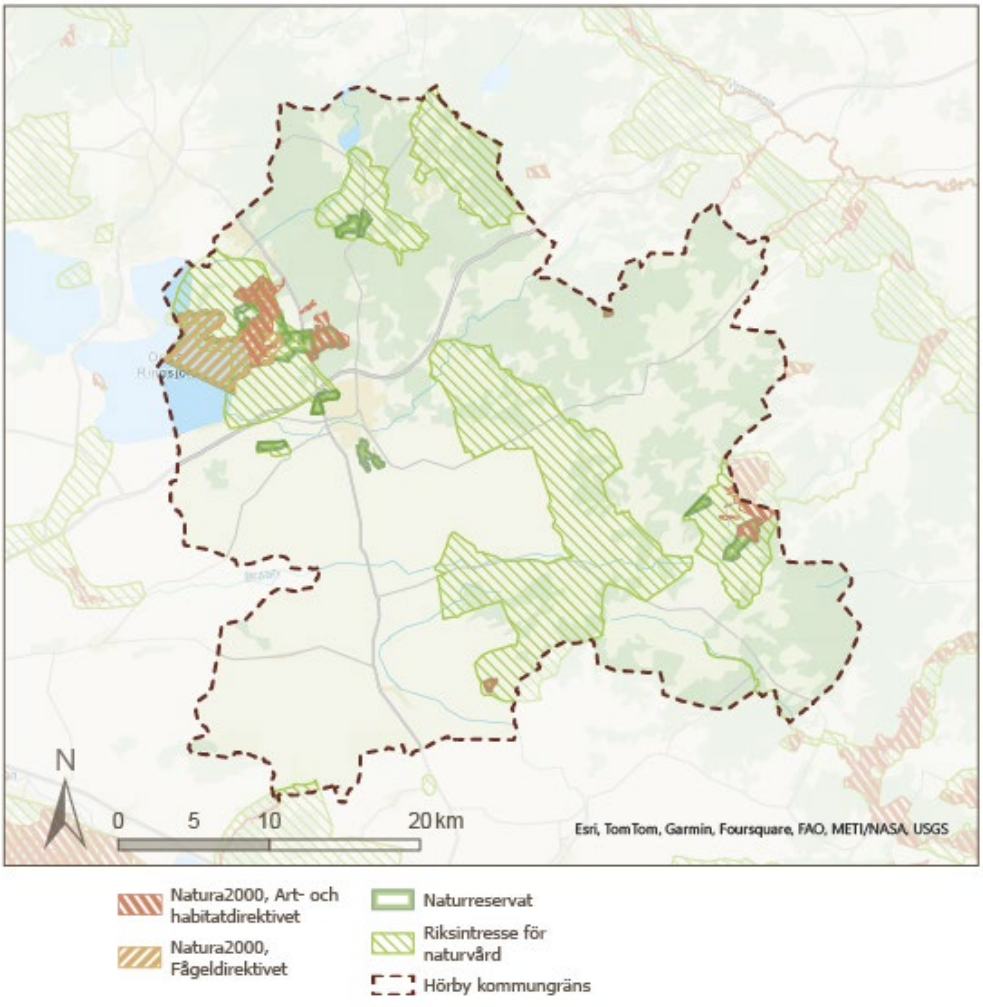


Figur 56.Huvudsakliga ekosystemtjänster i Slättbygden. Bildkälla: Boverket.

9.6 Skyddade områden

I Hörby kommun finns en rad skyddade natur-, kultur- och vattenområden. Vissa områden är inlösta av staten eller kommunen medan andra skyddas via olika typer av naturvårdsavtal mellan staten, kommunen och privata markägare eller bolag. Gemensamt för dessa är att det finns ett formellt skydd och en plan för hur de aktuella värdena ska bevaras för framtiden. Exempel på sådana områden är Natura 2000-områden, naturreservat, biotopskyddsområden och naturvårdsavtal.

Utöver de formellt skyddade områdena finns områden som skogsägare och markägare frivilligt avsätter vid skogsavverkning eller i skogsbruksplaner. En stor del av den här typen av områden sammanfaller med områden som i andra inventeringar visat sig vara särskilt värdefulla att bevara enligt Skogsstyrelsens inventering av värdefulla biotoper, kommunens naturvårdsprogram eller Länsstyrelsens naturvårds- och kulturmiljöprogram. Dessa avsättningar är svåra att styra ur ett strategiskt övergripande perspektiv eftersom de bygger på frivillighet, men är samtidigt viktiga att peka ut inom översiktsplaneringen för att redogöra för naturvärdet i kommunen.



Karta 3. Skyddad natur i Hörby kommun.

9.6.1 Riksintressen för Naturmiljö och Natura 2000

I Hörby kommun finns det fem riksintressen för naturvård; N 34 Fulltofta, Odlingslandskap på Linderödsåsen, N57 Kvarnberga – Härröd – Östra Sallerup – Gummarp – Sniberup, N58 Fjällmossen, N66 Verkaån med dalgång och N84 Borstbäcken – Skartofta ängar – Torpaklint – Helvetesgraven – Frualid.

Därutöver finns det sju Natura 2000-områden som är utpekade utifrån Art- och habitatdirektivet och Fågeldirektivet. Skydd för fridlysta arter enligt artskyddsförordningen nämns i *Naturvårdsprogrammet för Hörby kommun*. Grunden för fridlysning är EU:s två naturvårdsdirektiv: art- och habitatdirektivet och fågeldirektivet. Länsstyrelsen har gjort bevarandeplaner för områdena som är utpekade som Natura 2000. Planerna beskriver området, dess naturvärden och vilken skötsel som krävs för att värdena ska finnas kvar långsiktigt. Mer information om riksintressen och andra värden i Hörby kommun finns att läsa i *kapitel 5. Riksintressen*.

9.6.2 Naturreservat

Naturreservat är det vanligaste sättet att skydda naturen. Det kan inrättas av kommunen eller Länsstyrelsen och kan bildas på statlig, privat eller kommunal mark. Syftet med att bilda naturreservat kan vara att bevara biologisk mångfald, vårda och bevara värdefulla naturmiljöer eller tillgodose behov av områden för friluftsliv. I Hörby kommun är ungefär tre procent av kommunens yta naturreservat. Det finns tretton naturreservat i kommunen. Alla naturreservat har en skötselplan och föreskrifter som reglerar vad som är tillåtet i reservatet. Föreskrifterna skiljer sig åt mellan naturreservaten beroende på vilka motiv som ligger bakom reservatsbildningen. Eftersom skötselplan och föreskrifter fastställs i reservatsbeslut och vinner laga kraft blir de juridiskt bindande. Mer information om naturreservaten i Hörby kommun finns att läsa i *Naturvårdsprogram för Hörby kommun del 1 och 2* samt *del 3*.

Hörby kommuns 13 naturreservat;

- Askebacken med Lyby stubbskottsäng
- Borstbäcken
- Fjällmossen – Viggarum
- Fjällmossen
- Fulltofta gård
- Fulltofta – Häggenäs
- Hjällen
- Hunnabacken
- Hörby Fälad
- Råby Hällor
- Sniberups Fälad
- Timan
- Fulltofta

9.6.3 ESKO – Ekologiskt Särskilt Känsliga Områden

ESKO är områden som har ekologiska funktioner som är särskilt känsliga för störningar och ingrepp. Miljöbalkens 3 kap 3 § anger att mark och vattenområden som är särskilt känsliga från ekologisk synpunkt så långt möjligt skall skyddas mot åtgärder som kan skada naturmiljön. För att underlätta skyddet av dessa områden ska dessa pekas ut och beskrivas inom ramarna för kommunens översiktsplan. För att kunna åstadkomma ett tillräckligt bra skydd, måste sedan specifika hänsyn tas till de känsliga områdena i den kommunala verksamheten, såväl vid planläggning som vid olika typer av åtgärder och verksamheter. ESKO är ett lagskydd som alltid ska beaktas vid åtgärder där en betydande miljöpåverkan kan befaras. Förekomsten av ESKO ska alltid, enligt MKB-förordningen, beaktas inom miljökonsekvensbeskrivningar. MKB ska då särskilt belysa de ekologiska funktioner som bedömts vara känsliga.

9.6.4 Biotopskyddsområden

Biotopskyddsområde är en skyddsform som kan användas för mindre mark- och vattenområden som utgör livsmiljöer för hotade växt- och djurarter eller som annars är särskilt skyddsvärda, enligt 7 kap. 11 § *Miljöbalken (1998:808)*. Biotoperna är också viktiga för vanligare arter, samt för omväxling i landskapet.

Genom att skydda sådana värdefulla naturmiljöer förbättras förutsättningarna för att långsiktigt bevara den biologiska mångfalden. Skyddet bidrar också till att Sverige uppfyller FN:s överenskommelse om biologisk mångfald samt de nationella miljökvalitetsmål som riksdagen har antagit.

Det finns två olika former av biotopskyddsområde; generellt skydd och skydd för enskilda biotoper.

Generellt skydd

Generellt skydd av biotoper gäller ett antal biotoptyper som har minskat i omfattning men är värdefulla för växt- och djurarter, särskilt i områden där landskap är fragmenterade. Generellt skydd gäller i hela landet och berör följande sju biotoptyper:

- Allé
- Källa med omgivande våtmark i jordbruksmark
- Odlingsröse i jordbruksmark
- Pilevall
- Småvatten och våtmark i jordbruksmark
- Stenmur i jordbruksmark
- Åkerholme

Skydd för enskild biotop

Enskild biotop avser enskilda områden, till exempel en äng med många djur- och växtarter. Dessa värdefulla biotoper inkluderar såväl skogs- och jordbrukslandskapet som sjöar, vattendrag, kust och hav.

I Hörby kommun finns 31 enskilda biotopskyddsområden beslutade av Skogsstyrelsen. Dessa är skogsområden såsom äldre ädellövsskogar, marker med mycket gamla träd samt alkärr. Därutöver har Länsstyrelsen pekat ut tre biotopskydd; Södergårds rikkärr, Hemmeneköps rikkärr och Bråån vid Åkarp.

9.6.5 Övrigt skyddad natur

I Hörby kommun finns även flera områden som skyddas på annat sätt;

9.6.5.1 Naturminne

Det finns ett naturminne i Hörby kommun. Naturminnet utgörs av en ek vid Skiljehus som är minst 200 år gammal och fridlyst. Det innebär att det är förbjudet att på något sätt skada trädet.

9.6.5.2 Landskapsbildsskydd

I Hörby kommun finns ett stort område vid Häggenäs kallat ”Öster om Ringsjön” som omfattas av landskapsbildsskydd, enligt 19 § *Naturvårdslagen (1964:822)* i dess lydelse före den 1 januari 1975.

Det är därför förbjudet att utan Länsstyrelsens tillstånd;

- Uppföra helt ny byggnad (med undantag av ekonomibyggnader för jordbrukets behov)
- ta bort stengärdesgårdar som ligger i anslutning till befintliga vägar, inom eller intill betesmarker eller i fastighetsgränser
- utföra landskapsändrande schaktningar och utfyllnader
- anordna upplag för annat ändamål än för jord- eller skogsbruksändamål
- utföra skogsodling på förut icke skogsbärande mark
- kalavverka lövskog eller omföra lövskog till barrskog.

9.6.5.3 Djur- och växtskyddsområden

I Hörby kommun finns ett fågelskyddsområde som ligger i Natura 2000-området Fjällmossen. Området inrättades ursprungligen för att skydda spelplats och häckningslokal för orre.

9.7 Hänsynsområden

I Hörby kommun finns flera områden som är värdefulla för naturmiljön men som inte är skyddade enligt lag. Dessa områden benämns Hänsynsområden, och inom dessa områden ska stor hänsyn tas till deras specifika värden.

9.7.1 Nyckelbiotop

En nyckelbiotop är inget skydd i sig utan ett skogsområde som från en samlad bedömning av biotopens struktur, artinnehåll, historik och fysiska miljö idag har stor betydelse för skogens flora och fauna. Där finns eller förväntas finnas rödlistade arter. I Hörby kommun finns ett stort antal nyckelbiotoper.

9.7.2 Tysta och icke ljusförorenade områden

I Skåne har det blivit allt svårare att hitta tysta miljöer och icke ljusförorenade områden och i framtiden riskerar dessa områden att bli en bristvara. Att långsiktigt värna om tysta och icke ljusförorenade områden är och kommer fortsatt vara viktigt. Dessutom behöver kunskapen om de kort- och långsiktiga effekterna kartläggas. Tysta och icke ljusförorenade områden sammanfaller ofta med områden med höga natur- och kulturvärden.

9.7.2.1 Tysta områden

Många människor upplever sig störda av ljud från exempelvis biltrafik, tågtrafik, flygtrafik, fläktar, skjutbanor och vindkraftverk. Bakgrundsbuller påverkar människors hälsa och välbefinnande både direkt och indirekt. Buller är ett oönskat ljud, men vad vi uppfattar som buller är individuellt och upplevelsen av oönskade ljud varierar mellan olika personer och beroende på vilken plats man befinner sig på. Tysta områden är naturligtvis inte helt tysta områden, men påverkas i mindre grad än andra, av samhällsbuller. Ofta sammanfaller tysta områden med områden med höga natur- och kulturvärden. I ett tyst område kommer man att kunna höra de naturliga ljuden från fåglar, bäckar, vinden och skrattande människor.

I Hörby kommuns norra och östra delar finns stora sammanhängande områden som upplevs som tysta. Ljudmiljön är en viktig kvalitet för upplevelsen av natur- och kulturmiljön och har stor betydelse för att uppnå ett av miljökvalitetsmålen. Likväl har dessa områden ett viktigt värde för naturturismen och djurlivet.

9.7.2.2 Icke ljusförorenade områden

Icke ljusförorenade områden, nattmörka platser, blir mer och mer sällsynta i takt med att bebyggd miljö och infrastruktur blir alltmer upplyst. Ljuset från den bebyggda miljön gör att ljuset sprids över det omgivande landskapet och mot natthimlen. Detta artificiella ljus gör att många miljöer har dagsliknande ”vitt” ljus under större delen av dygnet.

Människor är i grunden anpassade till dagsljusförhållanden och belysning skapar ökad trygghet och välbefinnande. Belysningen har däremot många negativa effekter för den biologiska mångfalden

och ekosystemens funktion, och kan även ha negativa effekter på människors hälsa. Växter och djur är beroende av den naturliga omställningen mellan dag och natt. Nattaktiva djurarter, såsom de flesta däggdjur, groddjur och många insekter, är beroende av mörker eller mycket svagt ljus för sin överlevnad. För dessa kan förlusten av nattmörkret leda till ökad predation, svårighet att hitta föda, ändrade konkurrensförhållanden mellan arter eller att djur lockas till farliga miljöer såsom vägbelysning.

I Hörby kommun sammanfaller de icke ljusförorenade områdena till stor del med kommunens tysta områden.

9.7.3 Övriga viktiga naturmiljöer

Hagmarker är en stor och mångformig grupp av naturbetesmarker. De delas in i olika typer beroende på vilket trädslag som dominerar. Det finns även öppna hagmarker utan träd. Hörby kommun innehar en fjärdedel av alla ängs- och hagmarker i hela gamla Malmöhus län. Ett exempel är Hörby Fälad som bitvis har hagmarkskaraktär. Ängs- och hagmark utgör den tredje största naturtypen i kommunen med en tiondel av den totala arean.

Hörby kommun har ett relativt stort antal fäladsmarker, exempelvis är delar av Sniberupsområdet enefälad. Den för Skåne typiska enefäladen är ofta högländ, torr och trädlös, förutom dess bestånd av enbuskar. Fältskiktet består ofta av ljung och är ofta örtrikt. Fäladsmarken är ofta blockrik, vilket gör den olämplig för uppodling.

Många av enefäladerna håller på att växa igen och det är främst björksly som tar över om området inte hålls efter med röjning och bete. Fäladsmark har också planterats med gran i stor utsträckning. Därför är det viktigt att arbeta med bevarandet av dessa naturmiljöer för att förhindra att de försvinner.

9.8 Ansvarsområden

Ansvarsområden är antingen ansvarsbiotoper eller ansvarsarter. Ansvarsbiotoper är naturområden som är särskilt viktiga att värna för dess kvaliteter. Ansvarsarter innebär arter som är sällsynta eller hotade där en stor del av dess förekomst ligger inom en begränsad del av artens utbredningsområde. Hörby kommun har både ansvarsbiotoper och ansvarsarter.

9.8.1 Ansvarsbiotoper

Ansvarsbiotoper är miljöer som är särskilt viktiga att värna för dess kvaliteter och där exempelvis en kommun, ett län eller ett land har ett ansvar på grund av särskilt stora förekomster eller kvaliteter av biotopen. Ansvarsbiotoperna utgör biologiskt värdefulla naturmiljöer med liten och ofta minskande utbredning men där en stor andel eller särskilda kvaliteter finns i kommunen.

I den regionala strategin, *Strategi för formellt skydd av skog i Skåne län* (2019), lyfts ett antal skånska ansvarsbiotoper. Hit hör bokskog, ekskog, blandädellövskog, trädbärande ängar och hagar, klibbalskog samt tallskog. Flertalet av dessa skogsbiotoper förekommer i Hörby kommun men i varierande omfattning och kvalitet. Utifrån de inventeringar och rapporter som tagits fram under arbetet med *Naturvårdsprogram för Hörby kommun* är det i första hand kommunens blandädellövskog, ekskog, sumpskog och gräsmarker som är särskilt prioriterade som ansvarsbiotoper.

9.8.2 Ansvarsarter

En ansvarsart kan betraktas som en art som är sällsynt eller hotad där en stor del av den totala förekomsten finns inom en begränsad del av artens utbredningsområde. Den nation, region eller kommun som hyser de flesta individer av en viss art kan då sägas ha ett särskilt ansvar eftersom den sannolikt hyser en betydelsefull del av populationen och har därigenom ett särskilt ansvar för den artens bevarande. Mer information finns i Länsstyrelsens publikation *Kommunala ansvarsarter i Skåne* (2017). I denna föreslår Länsstyrelsen några arter som varje kommun har ett särskilt ansvar för. Arterna är också representanter för ovanliga naturmiljöer. Åtgärder för att gynna ansvarsarterna kan öka intresset för arterna och deras biotoper och därigenom kan deras betydelse spridas till den naturintresserade allmänheten. Arbetet kan på sikt leda till att förbättra förutsättningarna för ovanliga eller hotade naturmiljöer vilket även kan gynna flera andra arter som har liknande krav på livsmiljön.

Hörby kommun har ansvar för följande ansvarsarter;

9.8.2.1 Granspira

Arten granspira tillhör organismgruppen kärlväxter. Granspiran är en ovanlig blomma som går att återfinna på naturbetesmarker i exempelvis Stänkelösa och i omgivande betesmarker runt naturreservatet Fjällmossen. Granspiran är relativt lågväxande på 5–10 cm och den kännetecknas av djupt flikiga och utspridda blad, blomman har en rosa färg och blommar mellan maj och juli. Arten är hotad vilket främst beror på dess bundenhet till magra jordar som minskat i snabb takt till följd av igenväxning, skogsplantering och gödsling av naturbetesmarker. För att bevara arten krävs fortsatt magra jordar genom beteshävd utan gödsling samt återkommande röjningar av sly och buskar.

9.8.2.2 Saffransticka

Arten saffransticka tillhör organismgruppen storsvampar. Saffranstickan är en ettårig ticka som kännetecknas av dess saffransgula-orangegula färg. Saffranstickan blir upp till 25 cm bred och den växer på gamla ekar, främst i hagmarksmiljö. I Hörby kan den återfinnas i eller i närheten av Natura 2000-områdena Fulltofta-Ringsjön och Fulltofta samt naturreservatet Fulltofta gård. Saffranstickan är akut hotad och därför fridlyst. För att bevara arten krävs bevarande av gamla ekar, både levande och fallna träd som död ved.

9.8.2.3 Jordrevebagge

Arten jordrevebagge tillhör organismgruppen skalbaggar. Jordrevebaggen lever i öppna fuktiga gräsmarker, främst i naturbetesmarker. Jordrevebaggen är en 6-10 mm stor bladbagge och kännetecknas av en svart kropp med violettglänsande översida. Arten är rödlistad och klassas som sårbar. För att bevara Jordrevebaggen så krävs bibehållet bete av fuktiga betesmarker.

9.8.2.4 Fiskgjuse

Arten fiskgjuse tillhör organismgruppen fåglar. Fiskgjusen häckar i eller i närheten av natura2000-området Fulltofta-Ringsjön. Fåglarna är känsliga för störningar i området som till exempel orsakas av besökare. Fiskgjusen är beroende av tillgången till öppet vatten eftersom deras huvudsakliga föda består av fisk, samt av lämpliga träd för att bygga bo. För att bevara arten krävs att dess utbredningsområde och livsmiljö i anslutning till vatten inte minskar för att säkra tillgången till föda, häckningsplats och skydd.

9.8.2.5 Gröngöling

Gröngölingen är Hörby kommuns kommunfågel och tillhör organismgruppen fåglar. Gröngölingen är en hackspett i större modell som kännetecknas av sin grönaktiga färg och gula stjärt. Arten har bland annat synts till vid Benarps hagmarkslandskap. Den föredrar mosaikartade kulturlandskap där åkrar och naturbetesmarker växlas med bryn, alléer eller lövdungar. För att bevara arten så krävs en bibehållande åtkomst av mosaikartade träd- och betesmarker.

Ställningstaganden för naturmiljö

- Hörby kommun ska värna kommunens naturmiljöer och öka samhällets robusthet genom att
    - skydda områden med höga naturvärden, särskilt känsliga områden samt viktiga natur-och landskapstyper och viktiga spridningskorridorer.
    - aktivt bekämpa invasiva arter på kommunal mark där behov finns i enlighet med EU-förteckningen.
    - kommunicera kommunens naturvårdsarbete och naturens betydelse i samhället.

- Hörby kommun verkar för att bevara befintliga tysta- och icke ljusförorenade områden och se dessa som en viktig del i kommunens besöksnäring.

Riktlinjer för planläggning, tillstånds-, dispens- och lovgivning, yttranden samt drift

- Befintliga vegetationsytor längs med Hörbyån och Östra Ringsjön bör värnas och utvecklas. Detta för att minska risken för ras, skred och erosion samt för att gynna den biologiska mångfalden och minska risken för övergödning.

- Områden med höga naturvärden, viktiga naturtyper och landskapstyper bör hanteras så att negativ påverkan på dessa i första hand undviks, i andra hand minimeras och i tredje hand kompenseras.

- Ny bebyggelse bör
    - placeras med hänsyn till den naturliga omgivande miljön för att undvika fragmentering och störningar i de ekologiska systemen.
    - anpassas efter rådande terrängförhållanden så att onödiga markingrepp, till exempel schaktning och utfyllnad, undviks.

10. Vattenmiljö

Vatten cirkulerar i ett ständigt kretslopp och består av ett sammanhängande nätverk av ekologiskt funktionella miljöer på land och i vatten. Detta brukar kallas för blå infrastruktur. Vatten är därför inte bara en av våra viktigaste naturtillgångar utan även vårt viktigaste livsmedel. Vattnet har också en livsviktig roll för landskapet och den biologiska mångfalden. Vattenmiljöerna med sina gröna kantzoner är en av de viktigaste förutsättningarna för ett rikt växt- och djurliv i Skåne. Sjöar, våtmarker och småvatten utjämnar vattenföringen och minskar risker för översvämningar och torka. De reducerar närsalter och är värdefulla miljöer för både växter och djur. Cirka tre procent av Hörby kommuns yta består av vatten.

10.1 Yt- och grundvatten

Vatten på land bildas när vattenånga avdunstar från sjöar och hav och faller ned som regn och snö. Vatten kan delas in i yt- eller grundvatten. Ytvatten är allt vatten som finns på markytan såsom hav, sjöar, vattendrag och våtmarker. Ytvattnets förekomst och volym beror på topografi och geologi medan dess kvalitet i huvudsak beror på avrinningsområdets karaktär och hur marken används. Grundvatten är allt vatten som finns under markytan. När nederbörd faller mot marken och tränger ned i och genom jordlager och berggrund bildas grundvatten. Alla yt- och grundvatten i Hörby kommun utgörs av limniska ekosystem som består av sötvatten. De är mångfunktionella och bidrar med flera olika ekosystemtjänster som är livsviktiga för människan. De bidrar bland annat med försörjande ekosystemtjänster som livsmedel, till exempel dricksvatten och fisk. Vidare även olika kulturella ekosystemtjänster som ger oss möjlighet till rekreation och bidrar till vår fysiska och mentala hälsa, samt reglerande ekosystemtjänster som vattenrening och reglering av vattenflöden.

10.1.1 Ytvatten

Ytvattnet i Hörby kommun utgörs av sjöar, vattendrag, småvatten och våtmarker.

10.1.1.1 Sjöar

Den östra delen av Ringsjön inklusive Sätoftasjön är den största och viktigaste sjön i Hörby. Andra sjöar som finns i kommunen är Sjöbergasjön, Kvesarumssjön och Sjököpssjön.

Ringsjön

Delar av Östra Ringsjön och Sätoftasjön ligger i Hörby kommun. Ringsjön är Skånes näst största sjö med sina 3 660 hektar. Sjön var tidigare större men en sjösänkning i slutet av 1800-talet minskade ytan. Tillrinningsområdet är 347 km² och det största djupet är 18 meter. Sjön är en slättsjö med högt näringsinnehåll och grumligt vatten. Stränderna är främst grusiga och vass växer i huvudsak vid Sätoftasjöns stränder. I väster och söder består omgivningarna av öppen mark, medan det i norr finns skog. Häggenäsudden är bevuxen med bland annat alskog och hela udden står periodvis under vatten. Sjön är en av Sveriges mest produktiva och har stor betydelse för både yrkes- och fritidsfisket. Här finns till exempel både gädda och gös. Fågellivet runt sjön är rikt med

bland annat sångsvan, skäggdopping och änder. Ringsjön har stor betydelse för friluftslivet med anlagda strövområden och bad- och campingplatser. Ringsjön utgör också reservvattentäkt för kommuner anslutna till Sydvatten AB.

Övergödningsproblematik

Ringsjön har länge fått ta emot stora mängder näringsämnen från bland annat jordbruk och spillvatten, vilket medfört alltför höga halter av fosfor. Cirka 40 procent av fosforn och kvävet som når Ringsjön kommer från Hörbyån. Övergödningen har bland annat bidragit till kraftiga algblomningar och en förändrad sammansättning av hela faunan och floran i sjön. Under 80-talet och början av 90-talet genomfördes en del åtgärder för att komma till rätta med problematiken i sjön, bland annat genomfördes utfiskning av vitfisk. De positiva effekterna av åtgärderna var i stort sett borta i början av 2000-talet. Ett förslag till åtgärdsprogram togs fram för att åter höja statusen i sjön. Det fattades beslut om ytterligare utfiskning som fick namnet Projekt Ringsjön. Syfte var att reducera Ringsjöns bestånd av vitfisk för att minska sannolikheten för algblomning. Minskande andelar växtplankton bidrar till ökat siktdjup så att mer ljus når botten, vilket bidrar till att undervattensväxter åter kan breda ut sig. Detta medför i sin tur minskad risk för syrebrist på bottnarna. Ringsjön omfattas av *Fiskvattendirektivet (2006/44/EEG)*.

Sjöbergasjön

Sjöbergasjön, norr om Södra Rörum är cirka 40 hektar stor. Den har ett maximalt djup på tre meter och ligger på gränsen mellan Hörby och Hässleholms kommuner. Den ingår i Vramsåns delavrinningsområde och är en del av Helgeåns avrinningsområde. Sjön är nästan helt omgiven av skogsmark, och tillrinningsområdet inom Hörby kommun är cirka 90 hektar. Fiskbeståndet domineras helt av mörtfisk och sjön är i övrigt relativt fattig på ryggradslösa djur. I Sjöbergasjöns utlopp har det funnits flodpärlmussla.

Kvesarumssjön

Kvesarumssjön ligger söder om Sjöbergasjön i ett småkuperat landskap. Den är en liten näringsrik sjö på cirka 49 hektar och dess största djup är 2,1 meter. Sandstranden domineras av högväxt vass och säv. Omgivningen domineras av skogsmark, främst av gran, men det finns även en del ädellövträd. Ett kärrmarksområde med mycket björk finns i sydväst. Berggrunden består av urberg med grusig urbergsmorän. I sjön finns bland annat fågelarter som häger och knipa, och fiskar som gädda och abborre är vanliga. Sjöns östra och västra sida har ett stort värde för rekreation och bad.

Sjököpssjön

Sjököpssjön var fram till början av 1900-talet en omtyckt och välbesökt fiskesjö. Här fanns fisk som gädda, ruda och mört. Sjököpssjön torrlades av staten år 1917 för att skapa en torvtäkt. Torvmossen kom aldrig att utnyttjas och dämmena kan fortfarande skönjas. Sjököpssjön är cirka 0,5 hektar men var vid seklets början dubbelt så stor. Igenväxningen är idag påtaglig.

10.1.1.2 Vattendrag

Åar, bäckar och diken utgör landskapets livsnerver. Vattendrag som har kvar sitt naturliga lopp har en självrenande förmåga, till skillnad från åkerlandskapets uträtade och kulverterade vattendrag. Ett naturligt lopp betyder också större vattenmagasinerande förmåga och utjämning av vattenflödena. Det finns tolv vattendrag som är klassade som vattenförekomst i Hörby kommun. Dessa är Kvesarumsån, Hörbyån, Lybybäcken, Bråån, Mjöån (Söndre å), Segesholmsån, Verkaån, Sniberupsån, Torpsbäcken, Kruddarebäcken, Hejdebäcken och Borstbäcken. Det finns också 22 vattenförekomster klassade som Övrigt vatten. Av dessa är 20 mindre rinnande vattendrag och bäckar varav majoriteten utgår från olika våtmarker.

Hörbyån

Hörbyån, som är Ringsjöns största tillflöde, rinner upp på Linderödsåsens sydvästliga sluttningar. Av tillrinningsområdets totala areal på 145 km² är drygt hälften åkermarken och resten består av tätorten, skog- och våtmarker. Utöver insjööring har man funnit täta bestånd av stationär öring, främst uppströms vid reningsverket.

Kvesarumsån

Kvesarumsån avvattnar Kvesarumssjön och mynnar i Ringsjön vid Sätofta efter att ha passerat ett tämligen glesbebyggt område och därefter genom Ludvigsborg. Kvesarumsåns goda fallhöjd har tidigare utnyttjats för kvarndrift. Där finns ett gott bestånd av bäcköring och Ringsjööring som går upp och leker i vattendragets nedre delar.

Bråån

Bråån i kommunens södra del tillhör Kävlingeåns avrinningsområde. Ån rinner upp i ett urbergsområde på Linderödsåsens västsluttning och följer därefter en dalgång i västlig riktning. Denna är delvis en ravin och på andra ställen liknar den mer en bred dal med huvudsakligen betesmarker närmast vattendraget. Avrinningsområdets storlek uppgår till 174 km² varav mer än 70 procent utgörs av åkermark.

10.1.1.3 Småvatten och våtmarker

Småvatten är vattensamlingar som är mindre än en hektar och som aldrig torkar ut. Det kan till exempel vara märgelgravar, dammar eller vattenhål. I Hörby kommun finns mer än 500 småvatten. De inventerades under 1997 och 1998, och ett 40-tal småvatten klassades som mycket värdefulla ur naturvårdssynpunkt.

Våtmarker är marker där vatten under en stor del av året finns nära markytan. Det kan handla om fuktängar, mossar och kärr. I Hörby kommun är cirka nio procent av kommunens yta våtmarker. Våtmarker är multifunktionella och tillhandahåller många ekosystemtjänster som människan är beroende av. Under perioder med överskott av vatten kan våtmarker magasinera stora mängder vatten, vilket både stärker grundvattenbildningen under perioder med liten grundvattenbildning, skyddar omgivande områden vid torka och minskar risken för bränder samt jämnar ut flöden och minskar risken för översvämning. Våtmarker renar vatten från näringsämnen och miljögifter och

minskar således näringsläckage till känsliga vattendrag, sjöar och hav. Våtmarker är en av de artrikaste biotoperna i landet och cirka 800 våtmarksarter är upptagna på rödlistan. Även rikkärr är en typ av våtmark eller myr som är känd för att hysa stor biologisk mångfald. I likhet med våtmarker har många rikkärr dikats ut för att öka tillgången på jordbruksmark, därav är det en hotad naturtyp. I Hörby kommun återfinns de allra flesta våtmarker i Mellanbygden. Lyby mosse, Viss mosse, Fjällmossen, Vrånge mosse, Sjömossen och Torastorpmossen är några av kommunens större mossar.

10.1.2 Grundvatten

Grundvatten utgör en försörjande ekosystemtjänst och tillhandahåller människan färskvatten, både som dricksvatten men också som vatten för jordbruk och industrier. Rent grundvatten är beroende av en rad olika indirekta ekosystemtjänster som rening av vatten genom växter och bakterier. Även våtmarker är värdefulla för grundvattenbildningen då de har en hög förmåga att magasinera och rena vatten, speciellt under perioder med överskott av vatten, vilket normalt är mellan oktober och april. Våtmarkens vattenhållande egenskaper möjliggör för en jämnare infiltration till grundvattensmagasin under perioder med liten grundvattenbildning.

Grundvatten är vatten som fyller hålrummen i berggrunden eller jorden, därmed finns det två grundläggande sätt att kartlägga grundvattentillgången. I kommunen är den främsta av grundvattentillgång i berggrunden, varav det finns generellt god kapacitet och uttagsmöjligheter i hela kommunen. Bästa uttagsmöjligheter är främst kring tätorten. Däremot är grundvattentillgången i jordlagret betydligt mer begränsat både sett till geografisk utbredning, tillgång och uttagsmöjligheter. Grundvattentillgång i jordlager återfinns därmed enbart i norra delen av kommunen.

10.2 Vattenskyddsområden

Vatten är världens viktigaste livsmedel och rent vatten kan således räknas som en av våra allra viktigaste naturresurser. Vattenskyddsområden kan bildas för att skydda både grundvatten och ytvatten. Syftet med vattenskyddsområden är att skydda vattentillgången för framtiden och bibehålla en god vattenkvalitet ur ett flergenerationsperspektiv. Vattenskyddsområdet ska skydda vattenförekomsten mot sådan verksamhet som kan medföra risk för förorening. Skyddet ska minska risken för såväl punktvisa föroreningsrisker som diffusa utsläppskällor.

Mer information om vattenskyddsområden i Hörby finns att läsa under avsnitt *15.5 Teknisk infrastruktur – Vatten och avlopp*.

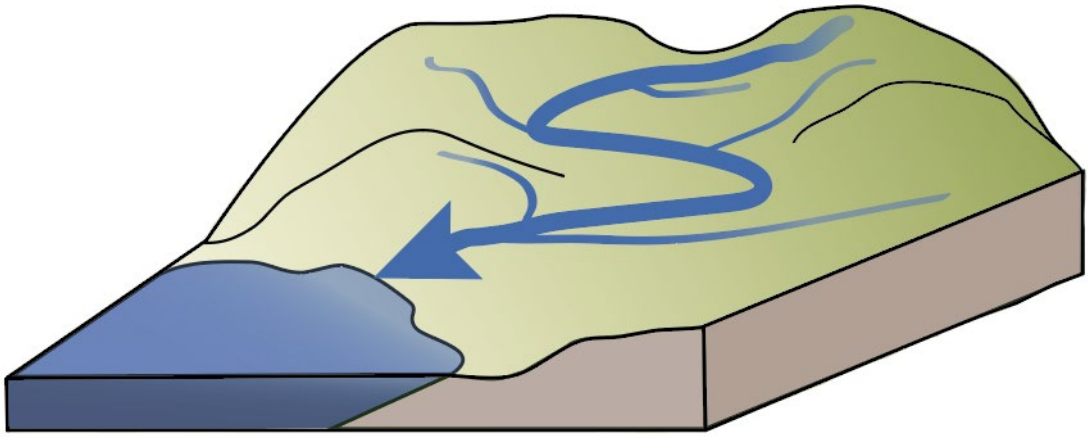
10.3 Avrinningsområden och recipienter

Landskapets form påverkar var och hur vatten rinner. En höjd rygg i landskapet delar flödet från regn och smältvatten åt olika håll tills vattnet når en recipient såsom ett större vattendrag, sjö eller hav. Dessa höjdryggar kallas för vattendelare. Vattendelarna i landskapet bildar avrinningsområden. Ett avrinningsområde definieras som det område, både markyta och vattenyta, som samlar upp all den nederbörd som rinner till en viss recipient.

Allt som sker i avrinningsområdet i form av utsläpp och liknande avgör vilka förhållanden det är i vattenmiljön. Därför behöver avrinningsområden ligga till grund för beslut om vad som ska göras för att komma tillrätta med vattenproblem. Det kan till exempel vara problem med övergödning eller försurning.

Hörby kommun har fyra huvudavrinningsområden. Rönneåns avrinningsområde mynnar ut i Kattegatt, Kävlingeåns avrinningsområde mynnar i Öresund samt Helgeåns och Österlens avrinningsområde som båda mynnar ut i Hanöbukten. De fyra avrinningsområden består i sin tur av mindre delavrinningsområden.

Att arbeta utifrån ett avrinningsområdesperspektiv innebär att kommuner, andra myndigheter och andra som på något vis påverkar vattnet i ett område kan gå samman och samarbeta över kommungränser eller länsgränser för att till exempel förbättra vattenkvaliteten i vattenförekomsterna inom ett avrinningsområde. Ett sätt att göra detta på är att bilda ett vattenråd.



Figur 57. Illustration avrinningsområden.

10.4 Vattenförekomster

I princip allt vatten i Sverige, förutom det öppna havet, är indelat i mindre enheter som kallas vattenförekomster. Detta görs för att kunna beskriva tillståndet i vattnet och bedöma vilka mål som ska gälla. Det finns fyra sorters vattenförekomster; sjöar, vattendrag, kustvatten och grundvatten. Vattenförekomsterna är också indelade i olika vattenkategorier, detta för att kunna gruppera och jämföra vatten med liknande naturliga förutsättningar. I Hörby kommun finns det totalt 19 klassificerade vattenförekomster; sex grundvatten, en sjö och tolv vattendrag. Det finns också 22 övrigt vatten, av dessa är två sjöar och resterande 20 är mindre vattendrag varav majoriteten av dessa utgår från olika våtmarker. De sex grundvattenförekomsterna i kommunen är Hörby, Södra Rörum, Slagtofta, Svensköp, Önneköp och Oderup, av dessa är Hörby den största och övriga är mindre förekomster.

10.5 Miljökvalitetsnormer för vatten

Miljökvalitetsnormer är ett juridiskt styrinstrument för myndigheter och domstolar, som används vid till exempel tillståndsprövning, tillsyn och fysisk planering. Miljökvalitetsnormer för vatten inrättades år 2009 och innefattar bestämmelser om krav på vattenkvaliteten. Miljökvalitetsnormen (MKN) för vatten reglerar vilken vattenkvalitet som ska råda i sjöar, vattendrag, grundvatten, kustvatten och havet vid en viss tidpunkt. Huvudregeln är att alla vattenförekomster ska uppnå *God status* och att ingen vattenförekomst får ha en försämrad status, detta enligt försämringsförbudet. Undantag från försämringsförbudet kan enligt *Miljöbalken (1998:808)* bara tillåtas under vissa särskilda omständigheter. Miljökvalitetsnormerna ses över vart sjätte år och en vattenförekomst kan då få en annan norm är tidigare, antingen på grund av ny kunskap eller för att miljöns status har förändrats. När normerna förändras kan det i sin tur leda till förändrade förutsättningar när tillstånd för olika verksamheter omprövas.

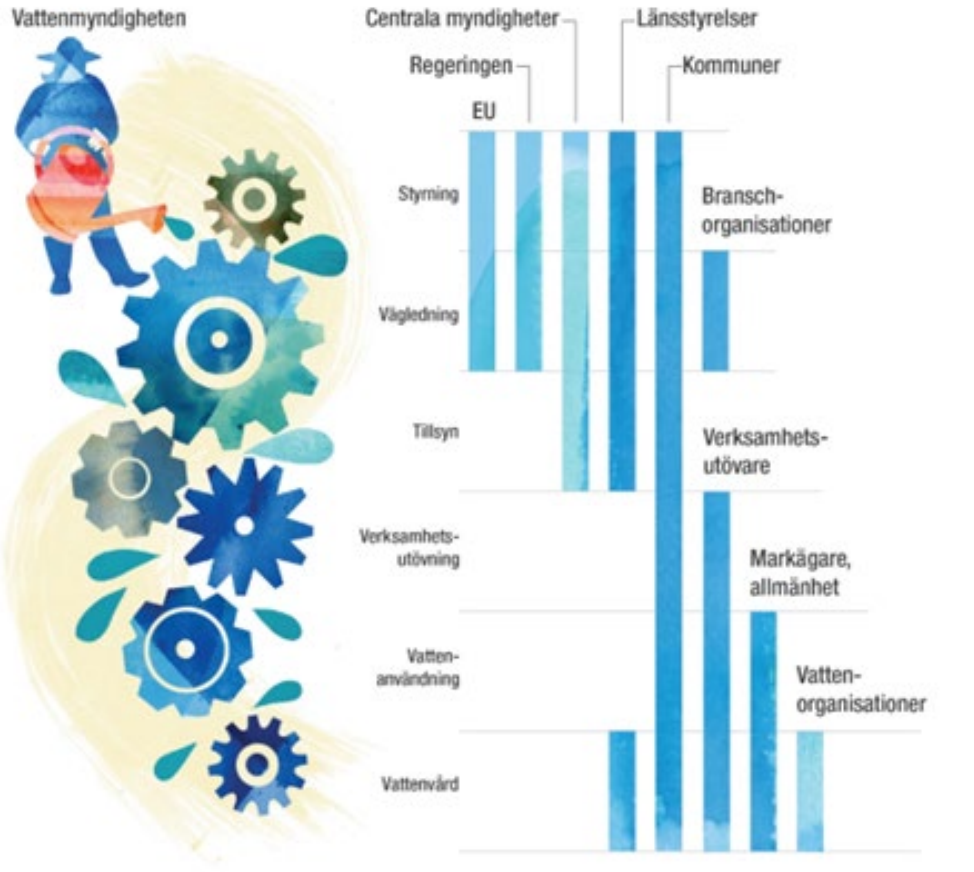
Vattenmyndigheternas åtgärdsprogram ska vara vägledande för de åtgärder som behöver vidtas i syfte att uppnå miljökvalitetsnormerna. En utgångspunkt i *EU:s vattendirektiv* är att förvaltningen av vatten baseras på avrinningsområden och inte administrativa gränser. Arbetet med miljökvalitetsnormer är därför en mellankommunal fråga.

Mer information om enskilda vattenförekomster och specifika vattenkvalitetsnormer hittas under avsnitt *18.3 Miljö, hälsa och säkerhet – Vattenkvalitet*.

10.6 Vattenförvaltning

Vattenförvaltning är ett samlingsord för det arbete som görs med vatten av svenska myndigheter och kommuner. Det är *EU:s vattendirektiv* som ligger till grund för arbetet och som syftar till att Sverige ska förbättra vårt vatten (sjöar, vattendrag, grundvatten och kustnära hav) samt skapa en hållbar förvaltning av dem. Sverige är uppdelat i fem vattendistrikt, och en Länsstyrelse i varje

vattendistrikt är utsedd att vara vattenmyndighet. Hörby kommun tillhör Södra Östersjöns och Västerhavets vattendistrikt. Länsstyrelsen i Kalmar och Länsstyrelsen Västra Götaland är vattenmyndigheter för dessa distrikt. I varje distrikt finns en vattendelegation som fattar vattenmyndighetens beslut. Vattenförvaltningen i Sverige sker i cykler om sex år. För varje cykel beslutar vattenmyndigheterna om förvaltningsplaner och åtgärdsprogram som beskriver vad kommuner och myndigheter behöver göra för att nå miljökvalitetsnormerna för vatten. Inom varje vattendistrikt kan det sedan förekomma vattenråd. Det är lokala forum där en samling av aktörer och intressenter samverkar kring frågor för att uppnå en hållbar förvaltning av våra vattenförekomster. Hörby är medlem i fyra vattenråd.



Figur 58. Ansvarsfördelning, styrning och förvaltning inom vattenfrågorna.

10.6.1 Utmaningar i Västerhavets vattendistrikt

Västerhavets vattendistrikt är Sveriges västligaste och omfattar stora delar av Västsverige inklusive delar av Norge. Västerhavets vattendistrikt påverkas i stort sett av alla vattenrelaterade utmaningar som finns i Sverige. Människans påverkan genom miljögifter, fysiska förändringar och ohållbart fiske förorsakar flera negativa konsekvenser för det marina livet och vattenkvalitén i distriktet. Även klimatförändringarnas effekter förväntas medföra ökade risker för samhället såväl som ekosystemen. De utmaningar vi ser i vattendistrikten är en tydlig indikation på att hur vi förvaltar

och förbrukar resurser på en plats kan skapa negativa kedjeeffekter och påverka på en annan plats. Vatten är alltså en del av ett större sammanhang och bör därför behandlas som sådan. Då Hörby kommun tillhör detta vattendistrikt följer här nedan en sammanfattning av Västerhavets utmaningar;

- Torka och vattenbrist
- Övergödning och intensivare fiske
- Fysiska förändringar och vandringshinder
- Miljögifter
- Försurning
- Klimatförändringar
- Spridning av invasiva arter

10.6.2 Utmaningar i Södra Östersjöns vattendistrikt

Södra Östersjöns vattendistrikt finns i Sveriges sydöstra hörn och omfattar 10 län och 91 kommuner. Tillgången till rent dricksvatten och en miljö fri från skadliga ämnen är viktiga förutsättningar för både oss människor och allt annat levande. Det är rentav avgörande för att samhället ska kunna fortsätta att utvecklas. I Södra Östersjöns vattendistrikt finns det dock stora utmaningar i alla typer av vatten. Det gäller såväl vattenkvalitet, förändrade flöden och onaturliga konstruktioner som påverkar växt- och djurlivet i vatten, som att det ska finnas vatten i tillräcklig mängd, varken för lite eller för mycket på en gång. De utmaningar som finns i Södra Östersjöns vattendistrikt och där flertalet är aktuella för Hörby kommun kan sammanfattas enligt nedan;

- Torka, vattenbrist och ibland översvämning
- Övergödningen
- Miljögifter i dricksvatten
- Många hinder i vattendragen
- Brunare vatten
- Försurning

10.6.3 Vattenråd

Hörby kommun är medlem i fyra lokala vattenråd. Det är Ringsjöns vattenråd som ligger inom Västerhavets vattendistrikt. Inom Södra Östersjöns vattendistrikt ligger Kävlingeåns vattenråd, Österlens vattenråd och Helgeåns vattenråd. Vattenråden är forum för bland annat samverkan och åtgärder mellan olika aktörer med syfte att förbättra och uppnå en hållbar förvaltning av våra vattenförekomster. Enligt miljöbalken är verksamheter som påverkar miljön skyldiga att undersöka miljöeffekterna av sin verksamhet. Det kan till exempel vara företag, kommuner och större lantbruksfastigheter som på något sätt påverkar en vattenförekomst. Detta görs genom ett så kallat Recipientkontrollprogram. För att få en bättre bild i ett större område kan recipientkontrollen samordnas och detta arbete sker oftast i Vattenrådens regi. Vattenråd kan även samordna och leda

vattenförbättrande fysiska åtgärder inom ett avrinningsområde som till exempel att anlägga våtmarker.

10.6.3.1 Ringsjöns vattenråd

Ringsjöns vattenråd startade som Ringsjökommittén 1980 och är en ideell förening där kommunerna Hörby, Höör och Eslöv samt sydvatten ingår och ett antal organisationer och företag med intresse och verksamhet i Ringsjön och dess tillflöden. Ringsjön ligger längts upp i avrinningsområdet och är en del av Rönne ås avrinningsområde. Rönne å rinner åt nordväst och mynnar i havet vid Ängelholm. Avrinningsområdet är uppdelat i två vattenråd. Det är Ringsjöns vattenråd som arbetar med Ringsjön och dess tillflöden och Rönne ås vattenråd som arbetar med vattendraget nedströms Ringsjön. Huvudfokus för Ringsjöns vattenråd har varit att övervaka sjöns tillstånd samt verka för att förbättra vattenkvaliteten och tillståndet i Ringsjön och minska övergödningen från dess tillflöden. Under många år var det stora problem i Ringsjön på grund av algblomning. Det gick inte att bada i sjön på 1980-talet som ibland var alldeles grön. Genom så kallad biomanipulation så arbetar vattenrådet med att vända trenden och på sikt minska riskerna för algblomning i sjön. Sedan 2005 har vattenrådet bedrivit reduktionsfiske vilket innebär att man tar bort vitfisk, främst mört och braxen ur sjön. Problemet är att vitfisk är predator på djurplankton som i sin tur äter växtplankton. För att minska predation på djurplankton så fiskar man upp vitfisk. Mindre mängd vitfisk i sjön ger djurplankton chansen att breda ut sig och äta växtplankton och alger, vilket i förlängningen ger en klarare sjö. Det gynnar rovfisken som behöver ett klarare vatten för att kunna jaga och hålla efter vitfisken. Arbetet har lett till stora förbättringar och rovfisken har ökat i antal och blivit större. En annan positiv effekt är att siktdjupet ökat och vattenväxter breder ut sig över botten. Växtligheten binder i sin tur mer fosfor vilket är gynnsamt för sjöns tillstånd. Förutom utfiskning så arbetar vattenrådet med åtgärder för att minska på näringsläckaget i vattendragen i avrinningsområdet till Ringsjön. Det största tillflödet till Ringsjön är Hörbyån som också står för den största mängden av näringstillförsel till sjön. Det kan handla om att hitta platser för nya våtmarker eller att restaurera gamla igenväxta som kan fungera som näringsfällor. Utöver detta så sköter vattenrådet tillsammans med Rönne ås vattenråd den samordnande recipientkontrollprogrammet, vilket innebär regelbundna provtagningar på vattnet inom avrinningsområdet.

10.6.3.2 Kävlingeåns vattenråd

Kävlingeåns vattenvårdsförbund bildades 1958 ur "Samarbetsnämnden för Kävlingeåns sanering" sedan den dåliga vattenkvaliteten i ån uppmärksammats. Kävlingeå-projektet startades upp 1995 på initiativ av kommunerna inom avrinningsområdet. När Kävlingeå-projektet avslutades vid årsskiftet 2011/2012 hade 360 ha dammar och våtmarker skapats. Både Kävlingeån vattenvårdsförbund och Kävlingeå-projektet har avslutats och arbetet drivs numera vidare av Kävlingeåns vattenråd som bildades 2010. I Kävlingeåns avrinningsområde ingår delar av nio kommuner: Eslöv, Hörby, Höör, Kävlinge, Lomma, Lund, Sjöbo, Tomelilla och Ystad. Avrinningsområdet omfattar förutom Kävlingeån, dess två större biflöden Bråån och Klingavälsån, elva sjöar samt ett stort antal mindre tillflöden vilket inkluderar både anlagda och naturliga dammar.

Bråån och det mindre tillflödet Sniberupsån har sin upprinnelse i Hörby kommun. Vattenrådet tar regelbundet prov på vattnet i ån som sedan ligger till grund för vattenvårdande åtgärder.

10.6.3.3 Österlens vattenråd

Österlens vattenråd utgör en frivillig medlemsorganisation för kommuner, företag, markägare, myndigheter, organisationer och enskilda personer som har intresse i vården och nyttjandet av Österlens vattenmiljöer. Verkeån är en av de åar som övervakas inom Österlens vattenråd och dess avrinningsområde berör sydöstra delen av Hörby kommun. På senare år har Österlens vattenråd utvecklat ett samarbete med Vattenrådet för Nybroån, Kabusaån och Tygeån som går under namnet "Vattenvård i Sydost". Detta för att driva arbetet framåt för att förbättra vattenkvaliteten i vattendragen i avrinningsområdet och i förlängningen hela Hanöbukten. Förutom Hörby kommun ingår kommunerna Kristianstad, Tomelilla, Sjöbo, Simrishamn och Ystad i detta samarbete. För att samordna arbetet är en åtgärdssamordnare anställd.

10.6.3.4 Helgeåns vattenråd

Helgeåns vattenråd är en ideell förening som syftar till att skapa ett frivilligt öppet rådgivande forum för så många olika intresseområden som möjligt inom Helgeåns åtgärdsområde. Ändamålet är att medlemmarna tillsammans ska verka för en hållbar förvaltning av vattenresurserna i enlighet med EU:s vattendirektiv. Helgeån är Skånes största vattendrag med ett avrinningsområde på 4 725 km² och berör Skånes, Kronobergs och Jönköpings län med totalt nio kommuner. I Hörby kommun berörs kommunens nordöstra delar. Den samordnande recipientkontrollen inom Helgeåns avrinningsområde genomförs av Helgeåkommittén som är fristående från Helgeåns vattenråd.

10.7 Strandskydd

Strandskyddet gäller i hela Sverige vid samtliga stränder vid havet, insjöar och vattendrag, och gäller 100 meter från strandkanten både upp på land och ut i vattnet samt miljön under vattnet vid normalt vattenstånd. Länsstyrelsen kan utvidga strandsskyddszonen upp till 300 meter från strandlinjen om det behövs för att säkerställa strandskyddets syfte men länsstyrelsen kan även besluta om att minska strandskyddet.

Syftet med strandskydd är att;

- trygga förutsättningarna för allemansrättslig tillgång till strandområden.
- bevara goda livsvillkor för växt- och djurliv.

Genom strandskyddet kan alla njuta av fina strandområden. Inom den strandskyddade zonen är det förbjudet att; uppföra byggnader, ändra byggnader eller sätta upp andra anläggningar eller anordningar som avhåller allmänheten från att röra sig där, gräva eller på annat sätt förbereda för sådana byggnationer samt utföra åtgärder som kan skada växt- och djurlivet. Anläggningar eller anordningar som är förbjudna kan till exempel vara bryggor, pirar, staket och parkeringsplatser. Andra åtgärder som kan skada växt- och djurlivet kan vara att fälla träd, muddra, lägga upp massor eller att gödsla.

Ställningstaganden för vattenmiljö

- Hörby kommun ska
  - planera och bedriva tillsynsverksamhet utifrån ett avrinningsområdesperspektiv med syfte att verka för en god vattenkvalitet i kommunens vattenförekomster.
  - värna om områden som är av betydelse för grundvattenbildning. Planering, exploatering eller andra åtgärder inom dessa områden ska undvikas, om det riskerar att påverka områdets naturliga förmåga att fördröja, rena och infiltrera vatten.
  - tillsammans med Mittskåne Vatten säkerställa ett långsiktigt skydd för den nuvarande och framtida dricksvattenförsörjningen.
- Hörby kommun ska verka för
  - en fungerande blå infrastruktur som tillhandahåller akvatiska ekosystemtjänster såsom livsmedel, naturupplevelser, flödesutjämning/vattenmagasinering samt livsmiljöer för växter och djur.
  - att bevara, återskapa och tillskapa våtmarker på lämpliga platser för att nyttja deras mångfald av funktioner, som bland annat kolsänka och förbättring av luftkvalité samt hantering av dagvatten och skyfall.
  - kommunicera kommunens vattenvårdsarbete och vattnets betydelse i samhället
  - att det arbete som bedrivs inom Helgeåns vattenråd, Kävlingeåns vattenråd, Ringsjöns vattenråd och Österlens vattenråd, säkerställer en god vattenkvalitet på vattenförekomsterna inom respektive avrinningsområde.

11. Jord-, skogs- och vattenbruk

Jord-, skogs- och vattenbruk går alla under benämningen areella näringar. Areella näringar är ett samlingsbegrepp för näringar som använder biologiska och naturgeografiska resurser på land och i vatten. Näringarna utgör viktiga basnäringar i Sverige och tar ofta stora ytor i anspråk. Därför är det viktigt att ta hänsyn till dem i den fysiska planeringen.

De areella näringarna är av stor nationell betydelse för livsmedelsförsörjning men har även stor betydelse för en levande landsbygd och kommunens utveckling. De areella näringarna bedöms få ännu större betydelse för att säkerställa framtida livsmedelsförsörjning och dämpa framtida klimatpåverkan. Samtidigt förändras klimatet, energi- och drivmedel rusar i pris och den biologiska mångfalden är hotad. Jord-, skogs- och vattenbruk behöver därför möta dessa ändrade förutsättningar. Parallellt påverkar också jord-, skogs- och vattenbruk både miljön och klimatet negativt, framför allt genom utsläpp av växthusgaser. Jordbruk, såväl som skogsbruk, drivs ofta med fossila bränslen för bland annat arbetsmaskiner och uppvärmning av jordbruksbyggnader. Därutöver produceras även växthusgaserna metan och lustgas från djurens fodersmältning, gödselhantering och kväveomvandling i jordbruksmarken.

11.1 Jordbruk

Sveriges jordbruksmark har formats under tusentals år genom påverkan från betande djur och människans bearbetning av marken. Jordbruksmark är mark som används för någon form av jordbruksverksamhet. Jordbruksverksamhet innebär produktion av jordbruksprodukter eller skötsel för att bevara marken som jordbruksmark. Åkermark är jordbruksmark som används för växtodling eller som hålls i sådant tillstånd att den kan användas för växtodling. Betesmark är ett jordbruksskifte som inte är åkermark och som sköts med bete, avslagning eller putsning samt är bevuxet med gräs, örter eller hävdad ljung som djuren äter. Med jordbruksmark avses åkermark, betesmark och våtmark.

Sveriges mest produktiva jordbruksmark finns i Skåne. Den svenska jordbruksmarken finns klassad i en 10-gradig skala där klass 10 är den högsta klassen. Klassningen bygger på produktionsförmåga/avkastningsvärde och togs fram på 1970-talet av Jordbruksverket. Klassningen kan användas för att få en övergripande bild av markens produktionsvärde, men ger endast en grov uppskattning av jordens värde. Därutöver finns det andra faktorer att ta hänsyn till som bland annat klassning i TUVA-databasen, arrondering, topografi och topologi, avstånd till brukningscentrum samt avstånd till tänkbara pollinatörshabitat.

I Hörby kommun utgörs stora delar av kommunens yta av jordbruksmark, jordbruksmarken har en klassning från 7 till 3 enligt Jordbruksverkets klassning. Jordbruksmarken återfinns framförallt i kommunens sydöstra delar, i Slättbygden som domineras av ett storskaligt jordbrukslandskap. Här finns också kommunens högst klassade jordbruksmark. Det är särskilt den gynnsamma jordarten i Slättbygden som gör markerna lämpade för jordbruk, i första hand för växtodling. I de norra och

östra delarna av kommunen, Mellanbygden, övergår de storskaliga jordbruksmarkerna i ett småskaligt böljande mosaiklandskap med öppna betesmarker, stengärdesgårdar, blandskogar och våtmarker.

Jordbruksmarken har en central nationell betydelse för livsmedelsförsörjning, vilket innebär att kommunen behöver ta hänsyn till behovet av jordbruksmark i den fysiska planeringen. En långsiktig hushållning av jordbruksmark är en förutsättning för att Sverige på egen hand ska kunna producera livsmedel och säkra tillgången till mat. Samtidigt är jordbruksmarken en del av ett större naturligt sammanhang av flera ekosystemtjänster som är beroende av biologisk mångfald. Biotoper som pilevallar, alléer, märgelgravar, igenväxande torvhål eller andra våtmarker, skogsdungar kring gårdarna, åkerrenar, obrukade zoner längs vattendrag eller markvägar är alla en del av odlingslandskapet och har en stor betydelse för den biologiska mångfalden. De försörjande tjänsterna såsom mat, som jordbruket genererar, är i sig beroende av en lång rad stödjande ekosystemtjänster som till exempel bördig mark, nedbrytning av växtmaterial och avföring från boskapsdjur, pollination och skadedjursreglering. I sig skapar dessa tjänster ett naturligt skydd mot störningar så som klimatförändringar, skadedjur och sjukdomar. Ett varierat jordbrukslandskap med hög biologisk mångfald är därigenom nyckeln till ett resilient jordbruk.

Med klimatförändringar och ökad befolkningstillväxt ställs jordbruksmarkens bevarandevärde alltmer mot andra intressen. Ett varmare klimat leder bland annat till ökad risk för skadedjur men också längre vegetationsperioder. Det kan därför bli nödvändigt att börja odla mer tåliga växter vilka ofta är mindre högproduktiva men som istället står emot värme, torka och regn bättre. Detta sker parallellt som befolkningstillväxten tilltar och behovet av matförsörjningen, teknisk försörjning, bostadsförsörjning och verksamhetsmark ökar.

I Sverige försvinner en stor del av jordbruksmarken på grund av exploatering. Enligt Jordbruksverkets rapport *Exploatering av jordbruksmark 2016–2020* försvann cirka 10 procent av Sveriges åkerarealer till exploatering. De främsta förlusterna av jordbruksmark skedde i Skåne. En stor del av förlusten av jordbruksmark har dock berott på att marken inte längre brukas och därmed övergått till skogsmark enligt Region Skånes rapport *Anspråk på jordbruksmark*. Däremot är viss typ av exploatering eller markförändringar oåterkalleliga, där jordbruksmarken inte kan brukas igen, såsom bostadsbyggande och anläggande av vägar.

11.1.1 Bebyggelseutveckling på jordbruksmark

Enligt 3 kap. *Miljöbalken (1998:808)* får brukningsvärd jordbruksmark tas i anspråk för bebyggelse eller anläggningar endast om det behövs för att tillgodose väsentliga samhällsintressen och detta behov inte kan tillgodoses på ett från allmän synpunkt tillfredsställande sätt genom att annan mark tas i anspråk. En grundförutsättning för att jordbruksmark ska vara skyddsvärd enligt 3 kap. 4§ MB är att den brukas eller har brukats. Hörby kommun ser all åkermark, ängsmark och betesmark som brukningsvärd jordbruksmark. Samtidigt ser Hörby kommun följande som väsentliga samhällsintressen:

- Tillgodose behovet av bostäder och verksamheter på lång sikt.
- Säkerställa behovet av offentlig service och rekreationsmöjligheter.
- Skapa välfungerande och lämpliga tekniska försörjningssystem och transportsystem.

Vid intressekonflikter mellan väsentliga samhällsintressen och jordbruksmark krävs att det görs kloka avvägningar. Här är det inriktningen i utvecklingsstrategin *Lokal flerkärnighet* som sätter de långsiktiga ramarna för en hållbar bebyggelseutveckling.

Översiktsplan 2035 föreslår sex utbyggnadsområden där dryga 14 ha jordbruksmark kan tas i anspråk. Ytterligare 31 ha jordbruksmark kan tas i anspråk om utredningsområdet Elisefarm skulle utvecklas. Totalt kan alltså 45 ha jordbruksmark komma att tas i anspråk för bebyggelse i Hörby framtida utveckling.

11.2 Skogsbruk

Skogsbruk är nyttjande av skog för produktion av exempelvis trävaror, papper, bioenergi och annat där träd är råvaran. Skåne är med svenska mått mätt ett skogsfattligt landskap och i Hörby kommun utgörs nästan en tredjedel av markytan av skog. Skogstätast är kommunens norra och östra delar.

Det bedrivs skogsbruk i kommunen, både av stora skogsbolag och av mindre aktörer och privatpersoner. En stor del av skogen i kommunen utgörs av barrskog, och trots att Hörby kommun ligger söder om granens sydgräns består barrskogen nästan uteslutande av gran. Skogsbruk med andra barrträdslag förekommer också i kommunen, men inte i lika stor utsträckning som med gran. I kommunen finns även lövskog, till exempel björk- och bokskog varav en del inte omfattas av skydd i form av naturreservat eller annat.

När klimatet ändras kommer skogsbruket att påverkas på flera olika sätt, både positivt och negativt. Klimatförändringar förväntas medföra längre växtperioder och en ökad skogstillväxt. Samtidigt riskerar skogen att ta skada till följd av torka, skogsbränder, stormar och angrepp av skadegörare, som till exempel granbarkborre och skadesvampar. Ett varmare klimat kan även leda till att nya främmande arter etablerar sig och förändrar växt- och konkurrensförhållandena och på sikt hotar att konkurrera ut dagens biologiska mångfald. För att möta dessa nya utmaningar behöver skogsbruket anpassas till ett förändrat klimat. Det kan till exempel handla om att odla nya trädarter som trivs bättre i det nya klimatet eller att förändra skogsbruket mot ett hyggesfritt eller blandat skogsbruk som är mer resilient mot störningar. För att skogen ska kunna fortsätta leverera virke och biobränsle, ekosystemtjänster och andra nyttigheter är det viktigt att skogsbruket är långsiktigt hållbart och anpassat till ett förändrat klimat.

11.3 Vattenbruk

Vattenbruk är odling av fisk, kräftdjur, musslor och ostron samt alger. Odling kan ske i sjöar, hav samt på land i olika system. Odlingssystemen kan vara slutna eller delvis slutna och kombineras med annan odling, till exempel grönsaker. Samodling bidrar till att minska näringsläckage och renar vatten. Vid samodling av till exempel fisk och musslor fångar musslorna upp mycket av näringsläckaget och omvandlar det till egen biomassa. I denna filtreringsprocess renas även vattnet.

Majoriteten av det som produceras i svenska vattenbruk är produktion för livsmedelskonsumtion men produktion av utsättning och produktion för gödsel, bränsle samt industriprodukter förekommer också. Efterfrågan på hållbara matproduktionssystem som skapar arbetstillfällen, större självförsörjningsgrad, klimatsäkra odlingssystem samt en större kontroll och acceptans för fisken som livsmedel gör vattenbruk till en växande näringsgren med stor tillväxtpotential.

I dagsläget finns inga kommersiella vattenbruk i Hörby kommun.

Ställningstaganden för jord-, skogs- och vattenbruk

- Hörby kommun ska värna jordbruksnäringen samt säkerställa framtida livsmedelsproduktion.
- Hörby kommun ska undvika exploatering på jordbruksmark.

Riktlinjer för planläggning, tillstånds-, dispens- och lovgivning, tillsyn samt yttranden

- Ny bruksverksamhet bör förläggas så att befintlig transportinfrastruktur kan nyttjas.
- I arrende- och markanvändningsavtal ska hållbart brukande av mark samt jakt förespråkas. Till exempel naturbete på fälader.

12. Kulturmiljö

Kulturmiljöer är miljöer som har påverkats av människor och som i varierande grad präglats av olika mänskliga aktiviteter. En kulturmiljö berättar en historia och kan vara allt från en enskild byggnad eller plats till strukturer, föremål, vägar eller hela landskapsavsnitt. Kulturmiljö omfattar inte bara landskapets fysiska innehåll utan även immateriella företeelser som ortnamn, traditioner eller sägner som är knutna till en plats eller ett område. Våra kulturmiljöer hjälper oss att förstå hur samhället växt fram under de förutsättningar som funnits på just den här platsen. Våra kulturmiljöer är en del av kulturarvet och är viktiga då de hjälper oss att förstå tidigare generationer och ger en ökad förståelse för dagens samhälle.

Hörby kommuns historia sträcker sig långt tillbaka och landskapet är rikt på kulturmiljöer såväl i tätorten som på landsbygden. Kulturmiljöerna i Hörby kommun utgörs framför allt av jordbrukslandskapet, byar och mindre gårdar, bruksmiljöer, fornlämningsområden och äldre vägsträckningar. Kulturmiljön utgör en mycket viktig del av de värden som lägger grunden för Hörby kommuns attraktivitet och är därmed en viktig resurs för bebyggelseutveckling, näringsliv samt friluftsliv och besöksnäring.

12.1 Kulturmiljöarbetet

Kulturmiljölagen, *Kulturmiljölag (1988:950)*, syftar till att tillförsäkra nuvarande och kommande generationer tillgång till en mångfald av kulturmiljöer. I kulturmiljölagen finns bestämmelser om fornlämningar, byggnadsminnen, kyrkliga kulturminnen, kulturföremål och ortnamn. Utöver kulturmiljölagen finns bestämmelser om kulturmiljön i andra lagstiftningar, såsom *Miljöbalken (1998:808)* och *Plan- och bygglagen (2010:900)*. Riksantikvarieämbetet och länsstyrelserna har huvudansvaret för det statliga kulturmiljöarbetet genom kulturmiljölagen och miljöbalken medan kommunerna har ansvar för det kommunala kulturmiljöarbetet genom den fysiska planeringen och plan- och bygglagen.

Kulturmiljöarbetet handlar om att offensivt och aktivt vårda, bevara och utveckla våra kulturmiljöer. Kulturmiljöarbete bedrivs på nationell, regional och lokal nivå, både av det offentliga förvaltandet och av det civila samhällets organisationer. Genom vård och förvaltande tillsammans skapas och möjliggörs platser för rekreation och reflektion som bidrar till ökad livskvalitet.

12.2 Riksintresse för kulturmiljövården

I Hörby kommun finns det två riksintressen för kulturmiljövården; M:67 Fulltofta – Nunnäs och M:K 72 Östra Sallerup.

Ett område av riksintresse för kulturmiljövården är en miljö eller ett landskap som genom sitt innehåll särskilt väl speglar skeden, händelseförlopp eller verksamheter av vikt för landets och områdets kulturella, politiska, sociala, religiösa eller tekniska utveckling i ett regionalt eller lokalt sammanhang.

Mer information om riksintressen och andra värden i Hörby kommun finns att läsa under avsnitt - *5. Riksintressen.*

12.3 Värdefulla kulturmiljöer i Hörby kommun

Hörby kommun har många värdefulla kulturmiljöer, både i tätorten och på landsbygden. Landsbygden och kommunens orter och byar är viktiga delar av kommunens kulturarv och det finns många kulturmiljöer som är viktiga att uppmärksamma, vårda och utveckla.

Den byggda miljön i Hörby kommun kan beskrivas utifrån de fyra bygderna Hörby tätort, Ringsjöbygden, Slättbygden och Mellanbygden. Trots många övergripande likheter inom bygderna finns det skillnaderna och variationer i landskapet och bebyggelsen, som avgränsar bygderna i mindre geografiska områden sett till kulturhistoriska miljöer. Områdenas karaktärer speglas starkt av människans samspel med de naturliga förutsättningarna i på platsen. Skiftningar i landskapet kopplat till markens egenskaper och de förutsättningar som finns har påverkat möjligheten att exempelvis bruka jorden eller bedriva andra näringar och verksamheter. Detta har i sin tur många gånger påverkat bebyggelsestrukturen, vägdragningar och byggnaders utformning och gestaltning. Kyrkans betydelse har även spelat roll och många gånger har kyrkans placering haft en inverkan på hur bebyggelsen runt omkring har vuxit fram.

Den lokala variationen inom bygderna tillsammans med en rad olika faktorer har påverkat hur kommunens lokala kärnor och byar har vuxit fram och det är även därför som det finns en variation av kulturmiljöer i kommunen.

12.3.1 Hörby tätort

Hörby tätort skiljer sig från kommunens övriga bygder eftersom det inte tillhör landsbygden och därmed har en annan karaktär. Hörby tätorts historia sträcker sig långt tillbaka i tiden. Olika områden i tätorten visar på hur byn har utvecklats under århundradenas gång, från att ha varit en gammal bondby med en samling gårdar, till marknadens intåg år 1748 och utvecklingen till följd av järnvägens anläggande och försvinnande. Den mänskliga aktiviteten i förhistorisk tid fram till nutid har starkt påverkat Hörby tätort och dess utveckling.

Kännetecknande för Hörby tätort är vägsträckningen genom den gamla bykärnan, den varierande bebyggelsestrukturen, industriområdet i anslutning till Hörby bruk och Hörbyån med dess omkringliggande grönstråk. Hörby tätort är omgivet av två landskapstyper. I norr och öster börjar den tättväxande skog som tillhör Mellanbygden och i söder och sydväst ligger de öppna

odlingslandskapet tillhörande Slättbygden. Hörby tätort ligger därmed på gränsen mellan dessa två landskapstyper.

I Hörby tätort finns det fler större grönområden med höga naturvärden men även höga kulturhistoriska värden. Däribland finns det två naturreservat, Hörby fälad och Råby hällor. Hörby fälad ligger i nordvästra Hörby tätort och utgörs av ålderdomliga enefäladsmarker som påminner om det traditionella skånska odlingslandskapet. I området finns flertalet fornlämningar i form av bland annat stengärdesgårdar och gravfält. I tätortens sydligaste del ligger naturreservatet Råby hällor. Råby hällor karaktäriseras av de två raviner som löper genom området, beklädda med ängar, betesmarker och blandlövskogar. I naturreservatet finns fornlämningar från den förhistoriska människan och det förekommer bland annat fossil åkermark, stensträngar och en sten med skålgropar. Det finns även en hålväg i området, det vill säga en fåra i marken där en forntida väg gått fram. Utöver naturreservaten finns flera grönområden och parker, däribland Karnas backe. Karnas backe ligger öster om tätorten och är ett stort sammanhängande grönområde. Området är rikt på fornlämningar från den förhistoriska människan och det finns exempelvis rester av fossil åker och boplatser som visar att området tidigare har varit åkermark.

Historiskt sett har Hörby haft inslag av kvarnar i bebyggelsen. År 1850 fanns det tre kvarnar i tätorten, som alla drevs med vattenkraft. Den sista kvarnen som fanns kvar brann nyligen ner. Kvarnen stod vid slutet av Sankt Olofsgatan precis intill ån och tillhörde Hörbys äldsta industrimiljö. Kvarnen tros ha uppförts under 1600-talet och var en viktig kvarleva från tiden då kvarnar var en viktig källa till kraft i den småskaliga jordbruksindustrin. På en av tätortens centrala höjder fanns det tidigare även en väderkvarn. Idag finns endast den nedre basen av kvarnen kvar.

Bebyggelsen i Hörby tätort består i huvudsak av mångfunktionell bebyggelse, det vill säga en blandning av bostäder, verksamheter, småskalig handel, kontor och olika servicefunktioner. Bebyggelsen utgörs av äldre byggnader, villaområden av olika karaktär samt flerbostadshus i olika skalor, vilket skapar en varierad bebyggelsemiljö.

Bebyggelsen i de centrala delarna av Hörby tätort härstammar från mitten av 1100-talet när Hörby blev en kyrkby. Hörby låg vid tidpunkten längs med Hörbyåns norra strand och öster om den medeltida kyrkan, utmed Råbygatan och Sankt Olofsgatan. Den gamla kyrkbyn bestod i huvudsak av fyrlängade gårdar uppförda i korsvirke och skiftesverk. Längs Hörbyåns västra sträckning låg en samlad bebyggelse av tingshus, kyrkobyggnad, gästgivaregård, prästgård och klockarboställe. Resterande delar av vad som idag utgör Hörby tätort bestod på denna tid av åkermark, betesmarker och fäladsmarker.

Under mitten av 1700-talet skulle en ny plats väljas för den så kallade S:t Olofs-marknaden i Hallaröd. Hörby tätort blev den nya platsen och sedan år 1748 genomförs Hörby marknad. Hörby tätorts roll som historisk handelsort är framträdande i den stadsmässiga bebyggelsestrukturen, framför allt kring Gamla torg och Nya torg.

Rutnätsmönstret i centrala Hörby, med tydliga kvarter och områden, avspeglar tätortens historiska utveckling och framgång som tjänste- och servicesamhälle under 1800-talet. Under mitten av 1800-talet utskiftades den medeltida bebyggelsen i Hörby tätort till följd av en begynnande befolkningsökning och med järnvägens byggande norr om det gamla sockencentrumet skapades förutsättningar för tillväxt och expansion. Till följd av detta togs en ny regelbunden rutnätsplan fram. Ramen för rutnätsplanen blev i norr den nyanlagda järnvägen och i söder Hörbyån med en centralaxel från stationshuset och vidare söderut. Genom planen skapades även tre torgbildningar, varav Gamla torg redan var etablerad som plats. Bebyggelsen inom rutnätsplanen består i huvudsak av envåningshus i tegel med fasaderna dikt an gatusträckningen. Trots förändringar i bebyggelsen, med äldre byggnader som ersatts med nya byggnader, har tätortens kärna mångt och mycket behållit sin karaktär från 1800-talet och utgör idag en värdefull bebyggelsemiljö. Sammantaget uppvisar Hörbys centrala delar höga kulturhistoriska värden, såväl i den större sammanhängande bebyggelsestrukturen, som i enskilda byggnader med högt arkitektoniskt värde.

De kulturhistoriska värdena i Hörby tätort är många och har ett stort värde som resurs i samhällsutvecklingen av Hörby kommun. Nedan presenteras några identifierade kulturhistoriska värden i Hörby tätort.

12.3.1.1 Värden

Kulturlandskapets värden

- Hörbyåns sträckning genom den gamla bykärnan med viktig bebyggelse såsom den medeltida kyrkan och tidigare tingshus, gästgivaregård och kvarnanläggning.

Naturvärden

- Naturreservat.
- Karnas backe.
- Hörbyån.

Bebyggelsestrukturer

- Strukturen från Hörbys tätorts gamla bykärna i korsningen mellan Ringsjövägen, Kristianstadsvägen, Ystadsvägen och Råbyvägen samt de byggnader som uppstod under Hörbys tidiga expansion.
- Tätortens läsbara expansionsmönster med de äldsta områdena i tätortens kärna och utvecklingen i etapper efter Hörbys expansionsperioder.
- Det gamla bruksområdet och dess påverkan på intilliggande villabebyggelse.
- Äldre brokonstruktioner och industrimiljöer längs Hörbyån.
- Den äldre strukturen längs med Råbygatan.

Byggnadsvärden

- Ekonomibyggnader med hög ålder som bidrar till förståelsen av gårdsmiljöer.
- Byggnader av högt kulturhistoriska värd.

- Spår av kvarnanläggningar i anslutning till ån.

12.3.2 Ringsjöbygden

Ringsjöbygden utgörs av östra delen av Östra Ringsjön och sträcker sig från Ludvigsborg fram till E22 vid Osbyholm i nord-sydlig riktning. Ringsjöbygden har ett mycket värdefullt natur- och kulturlandskap. Landskapet kännetecknas av långa siktlinjer och en mosaik av ängar, betesmarker, alléer, skogar och vattendrag.

I området finns flera naturskyddsområden och en stor del av Ringsjöbygden omfattas av landskapsbildskydd, enligt *Naturvårdslagen (1964:822)*. I de skyddade naturområdena finns bland annat stengärdsgårdar och gamla ekar som vittnar om äldre brukade marker. Betesmarker med upprätthållen hävd är väldigt värdefulla då vegetationen hålls nere och miljöerna ger upphov till ett biologiskt kulturarv som kännetecknas av arter som gynnats och utvecklats i betes- och odlingslandskapet.

Området runt Ringsjön är särskilt rikt på fornlämningar och det är även här som de äldsta beläggen för mänsklig bosättning i kommunen finns. Det förekommer fasta fornlämningar både ovan och under mark och flera är synliga i landskapet. Antalet fornlämningar talar för ett intensivt historiskt jordbruk med lång kontinuitet. På flera platser i området finns det sammanhängande strukturer i form av gamla husgrunder, odlingsrösen och stengärdesgårdar som ramar in fossila åkermarker och visar hur marken har brukats.

Bebyggelsen i Ringsjöbygden är relativt gles och består av en blandning av äldre småbyar, ensamliggande gårdar, enskilda bostadshus och fritidshus. Bebyggelsen omgärdas av betes- och odlingsmark med närhet till Ringsjön. Den mer slutna skogsdominerade östra delen av Ringsjöbygden har en spridd bebyggelsebild med mindre gårdsmiljöer. Vägstrukturen utgörs av smala, slingrande, äldre vägar. I Ringsjöbygden finns två större herrgårdsanläggningar, Fulltofta herrgård och Osbyholms slott. Förekomsten av två stora herrgårdsanläggningar tyder på att området haft en viktig betydelse och att markerna runt omkring brukats under lång tid. Landskapet runt omkring herrgårdsanläggningarna består av stora åkrar och är mer öppet än den annars relativt skogstäta miljön i Ringsjöbygden. Storgods växer ofta fram på platser med så kallad lång hävd.

I Ringsjöbygden är gårdarnas bostadshus och de enskilda bostadshusen ofta uppförda 1 till 1 ½ våning och fasadmaterialen domineras av tegel och putsade fasader. Det förekommer även fasader med träpanel, men inte i samma utsträckning. De vanligaste kulörerna på bebyggelsen är rött, vitt och gult som är typiska för den skånska landsbygden. Gårdarnas äldre ekonomibyggnader är viktiga för förståelsen av gårdarna och den verksamhet som bedrivits eller bedrivs där.

De kulturhistoriska värdena i Ringsjöbygden är många och har ett stort värde som resurs i samhällsutvecklingen av Hörby kommun. Nedan presenteras några identifierade kulturhistoriska värden i Ringsjöbygden.

12.3.2.1 Värden

Kulturlandskapets värden

- Mosaiklandskapet bestående av kontrasten mellan de öppna betesmarkerna med långa siktlinjer och det mer slutna skogslandskapet.
- Odlingslandskap med utskiftade gårdar och markindelning i fiskbensmönster, schackrutor samt större fält inramade av trädalléer, stengärdesgårdar och odlingsrösen.
- Herrgårdslandskapet i området kring Fulltofta herrgård och Osbyholms slott med stora produktionsmarker, ädellövskog och äldre alléer.
- Antalet fornlämningar samt spår av fossil åkermark och stenåldersboplatser.
- Äldre vägsträckningar som präglats av 1800-talets vägnät.
- Närheten till Ringsjön med långa utblickar över landskapet.

Naturvärden

- Riksintresse för kulturmiljövård M:67 Fulltofta – Nunnäs, riksintresse för naturvård N 34 Fulltofta, Odlingslandskap på Linderödsåsen.
- Riksintresse för friluftsliv Frostavallen - Ringsjön - Fulltofta (FM 06).
- Naturreservat och Natura 2000-område.
- Äldre trädalléer med stor variation av biologisk mångfald.

Bebyggelsestrukturer

- Jordbruksegnahem längs den gamla riksvägen.
- Herrgårdslandskapet i området kring Fulltofta herrgård och Osbyholms slott.
- Byn Häggenäs och de kvarvarande gårdar som är kvar på samma plats som de utskiftades till samt det omgivande öppna åkerlandskapet.

Byggnadsvärden

- Ekonomibyggnader med hög ålder som bidrar till förståelsen av gårdsmiljöer.
- Osbyholms slott med tillhörande byggnader.
- Kvarnanläggningen i Osbyholm.
- Fulltofta herrgård och Fulltofta kyrkby.
- Fulltofta kyrka.
- Fulltofta järnvägsstation.

12.3.3 Mellanbygden

Mellanbygden sträcker sig från norr till söder i kommunens östra delar och här återfinns det mest typiska Hörbylandskapet. Det småskaliga böljande mosaiklandskapet med öppna betesmarker, stengärdesgårdar, blandskogar och våtmarker där by- och odlingsstrukturerna är av gammalt ursprung.

Terrängen i Mellanbygden är lätt kuperad och böljande, och landskapet är kontrastrikt med små jordbruks- eller betesmarker av gammalt ursprung som ligger inflikade mellan tätare skogspartier. Skiftena mellan de uppvuxna skogarna och det småskaliga odlingslandskapet visar på hur landskapet formats genom lång tids jordbruk och djurhållning. Typiskt för Mellanbygden är att den har en högre koncentration av sankmark än övriga delar av Hörby kommun. I området finns flera viktiga naturområden samt 24 biotopskyddade skogsområden.

Det förekommer fornlämningar och historiska spår av varierande tidsåldrar i Mellanbygden. Norra delarna av Mellanbygden är särskilt rika på fornlämningar av typen fossil åker och gravfält. Detta visar sig bland annat genom gamla stengärdesgårdar, odlingsrösen samt den växtlighet som finns i området. Vid Kvesarumsjön finns ett gravfält med resta stenar och skeppssättningar samt skålgropar.

Bebyggelsen i Mellanbygden består till stor del av mindre gårdar och ensamliggande hus med långa avstånd mellan varandra, särskilt i de mer skogstäta områdena. Det finns även en del fritidshusbebyggelse, dels samlade fritidshusområden, dels utspridda i landskapet. Att byarna är små och gårdarna består av mindre ensamgårdar, med bara ett par enstaka storskaliga gårdar, beror till stor del på grund av att den odlingsbara marken varit begränsad i och med de större skogspartierna i området. Flera av byarna i Mellanbygden undkom skiftesreformerna under 1800-talet vilket resulterat i byar med tillhörande marker i varierade former.

I Mellanbygden finns det en variation av gårdstyper, exempelvis byggnaderna placerade likt ett U eller L, men även mer oregelbundna formationer förekommer. En av de vanligaste gårdstyperna är u-formade gårdar, vilket innebär att ekonomibyggnaderna är placerade i vinkel ut från bostadshuset och tillsammans bilder en kvadratisk form. Utformningen av bostadshus varierar men vanligtvis är dessa uppförda i 1 till 1 ½ våning och fasadmaterialen domineras av träpanel. Det förekommer även byggnader i tegel eller med putsade fasader och de vanligaste kulörerna är rött, vitt och gult som är typiska för den skånska landsbygden. Mellanbygden har även haft en rik tillgång på sten, vilket fört med sig att hus och byggnader uppförda helt eller delvis med gråstensväggar förekommer i området. Gårdarnas äldre ekonomibyggnader är viktiga för förståelsen av gårdarna och den verksamhet som bedrivits eller bedrivs där.

De kulturhistoriska värdena i Mellanbygden är många och har ett stort värde som resurs i samhällsutvecklingen av Hörby kommun. Nedan presenteras några identifierade kulturhistoriska värden i Mellanbygden.

12.3.3.1 Värden

Kulturlandskapets värden

- Mosaiklandskapet bestående av kontrasten mellan de öppna betesmarkerna med långa siktlinjer och det mer slutna skogslandskapet.
- Odlingslandskap med utskiftade gårdar och strukturer avgränsande med stengärdsgårdar, odlingsrösen samt trädrader.
- Spår av fossil åkermark, odlingsrösen, stenåldersboplatser, järnåldersgravfält samt skeppssättningar och skålgropar.
- Fäladsmarker med lång hävd.
- Långa utblickar över landskapet.

Naturvärden

- Riksintresse för naturvård N57 Kvarnberga – Härröd – Östra Sallerup – Gummarp – Sniberup och N58 Fjällmossen.
- Riksintresse för friluftsliv FM 06 Frostavallen – Ringsjön – Fulltofta och riksintresse för naturvård N 34 Fulltofta, Odlingslandskap på Linderödsåsen, delområde g – Södra Rörum och delområde h – Hagstad och Fundersed.
- Natura 2000-område.
- Äldre stengärdesgårdar med stor variation av biologisk mångfald.

Bebyggelsestrukturer

- Jordbruksegnahem vid Trullstorp.
- Kyrkbyar med anor från tidig medeltid.
- Spår av järnvägen i Äspinge och Satserup.
- Välbevarade äldre bystrukturer och vägsträckningar.

Byggnadsvärden

- Ekonomibyggnader med hög ålder som bidrar till förståelsen av gårdsmiljöer.
- Äldre traditionell bebyggelse typisk för den skånska landsbygden i form av korsvirkeshus, skånelängor och gråstenslador.
- Kyrkor och kyrkogårdar från 1200-talet, tidig medeltid och medeltid.
- Slottsanläggning i Kvesarum.
- Kvarvarande gatehus i Äspinge.
- Äldre byggnadsbestånd från 1800-talet och 1900-talets första halva i Södra Rörum.

12.3.4 Slättbygden

Slättbygden utgörs av den sydvästra delen av kommunen. Landskapet karaktäriseras av ett öppet jordbrukslandskap med breda vyer och flack, lågväxt jordbruksmark med långa siktlinjer. Det aktiva storskaliga jordbruket har lett till att det saknas större sammanhängande grönområden. De mindre grönområden som finns utgörs framför allt av enskilda träd och träddungar, vegetationsbeklädda väg- och dikeskanter, artrika ängs- och hagmarker, mindre vattendrag samt mossar. Slättbygden symboliserar framväxten av det moderna jordbrukslandskapet som startade i samband med den agrara revolutionen, då mindre odlingslotter slogs ihop till större sammanhängande åkrar för att underlätta för det allt mer mekaniserade jordbruket.

I samband med ökad användning av konstgödsel, kemisk bekämpning, växt- och djurförädling samt elektrifieringen av landsbygden växte det storskaliga jordbruket fram. Detta resulterade i ett förändrat landskap, där spår från det äldre småskaliga jordbruket försvann. De kulturhistoriska spår som finns kvar i landskapet i Slättbygden är därmed av yngre ålder. Det finns en del fornlämningar registrerade som lösfynd. Enstaka lösfynd är svåra att sätta i ett sammanhang eller knyta till en specifik plats då flitigt brukande av jorden fragmenterat landskapet. Det finns dock andra fasta fornlämningar, som exempelvis medeltida kyrkor, som tyder på områdets betydelse och mänsklig aktivitet i området. I anslutning till Östraby och Västerstad går en äldre vägsträckning i öst-västlig riktning. Därutöver finns en äldre järnvägsstation, i Askeröd i Slättbygdens södra delar, som kopplar an till den industriella eran.

Bebyggelsen i Slättbygden är relativt gles och består främst av ensamgårdar som ligger jämnt utspridda över landskapet med långa avstånd mellan sig. Detta till följd av enskiftet och laga skifte som genomfördes under slutet av 1700-talet och 1800-talet då gårdsbebyggelsen i byarna flyttades ut till respektive bondes mark. Gårdarna utgörs framförallt av storgårdar med tillhörande större åkermarker. Mellan de större gårdsanläggningarna ligger mindre gårdar och enskilda hus, ofta i anslutning till de mindre åkrarna.

Tillgången på bra åkermark har medfört ett ekonomiskt välstånd, vilket visar sig i de något större och pampigare byggnaderna och som ofta uppförts i mer exklusiva material så som tegel eller betong. Den vanligast gårdstypen är u-formade gårdar, vilket innebär att ekonomibyggnaderna är placerade i vinkel ut från bostadshuset och tillsammans bilder en kvadratisk form. Bebyggelsen är främst från 1800- och 1900-talet och bidrar till områdets karaktär exempelvis genom gårdar med äldre ekonomibyggnader, skånelängor och korsvirkesbyggnader. I övrigt finns det en variation av fasadmaterial. Bostadshusen har bland annat fasader i tegel, puts eller träpanel. Likaså finns det en variation i färgsättningen där rött, gult och vitt är vanligt förekommande och i byarna finns det en något bredare färgpalett.

De kulturhistoriska värdena i Slättbygden är många och har ett stort värde som resurs i samhällsutvecklingen av Hörby kommun. Nedan presenteras några identifierade kulturhistoriska värden i Slättbygden.

12.3.4.1 Värden

Kulturlandskapets värden

- Det öppna landskapet med långa utblickar över landskapet.
- Odlingslandskap med utskiftade gårdar och markindelning i fiskbensmönster, schackrutor samt större fält, ibland inramade av trädalléer eller stensträngar.
- Spår av fossil åkermark och stenåldersboplatser.

Naturvärden

- Riksintresse för naturvård N 34 Fulltofta, Odlingslandskap på Linderödsåsen, delområde i – Lyby.
- Riksintresse för naturvård N57 Kvarnberga – Härröd – Östra Sallerup – Gummarp – Sniberup.
- Naturreservat och Natura 2000-område.
- Sankmark och ädellövskog med stor variation av biologisk mångfald.

Bebyggelsestrukturer

- Gles bebyggelsestruktur med utskiftade gårdar.
- Lybys bevarade bystruktur med äldre gårdar och gatehus längs bygatan och välbevarade äldre vägsträckningar.
- Rabys bevarade bystruktur som radby tillsammans med gårdarnas tillhörande långsmala tegar.

Byggnadsvärden

- Ekonomibyggnader med hög ålder som bidrar till förståelsen av gårdsmiljöer.
- Äldre traditionell bebyggelse typisk för den skånska landsbygden i form av korsvirkesbyggnader och skånelängor.
- Lyby kyrka med anor från tidig medeltid och välbevarad 1800-tals exteriör.
- Sextrops herrgårdsanläggning.

12.4 Kulturmiljöprogram för Skåne

Kulturmiljöprogram för Skåne togs fram 2006 av Länsstyrelsen Skåne och är ett regionalt kunskapsunderlag som pekar ut värdefulla kulturmiljöer i Skåne. Följande områden är värdefulla kulturmiljöområden och kulturmiljöstråk som Länsstyrelsen identifierat i Hörby kommun:

- Askeröd
- Hörby
- Nunnäs – Fulltofta – Osbyholm – Lyby
- Västerstad
- Ystad – Eslövs järnväg
- Äspinge
- Önneköp
- Östra Sallerup – Sniberup – Hörby rundradiostation

12.5 Byggnadsminnen och kyrkliga kulturminnen

Byggnadsminnen berättar om historiska skeenden och hur samhället över tid har förändrats. Det finns två typer av byggnadsminnen; statliga byggnadsminnen och byggnadsminnen enligt kulturmiljölagen.

12.5.1 Statliga byggnadsminnen

De statliga byggnadsminnena ägs av staten och berättar om viktiga delar av Sveriges historia. Det finns cirka 280 statliga byggnadsminnen i form av exempelvis kungliga slott, regerings- och domstolsbyggnader, försvarsanläggningar, broar, fyrar och järnvägsmiljöer. Det är regeringen som beslutar om en statlig byggnad eller anläggning ska bli statligt byggnadsminne.

12.5.2 Byggnadsminne enligt Kulturmiljölagen

En byggnad som har ett synnerligen högt kulturhistoriskt värde eller som ingår i ett bebyggelseområde med ett synnerligen högt kulturhistoriskt värde kan skyddas som byggnadsminne och byggnadsminnesförklaras av Länsstyrelsen enligt *Kulturmiljölagen (1988:950).* Byggnadsminnen och kyrkliga kulturminnen får inte på väsentligt sätt ändras utan tillstånd från Länsstyrelsen.

12.5.3 Kyrkliga kulturminnen

Kyrkobyggnader, kyrkotomter, kyrkliga inventarier och begravningsplatser skyddas enligt *Kulturmiljölagen (1988:950)* och ska vårdas och underhållas så att deras kulturhistoriska värden inte minskas och så att deras utseende och karaktär inte förvanskas. Alla kyrkor som är byggda före 1940 är skyddade och därutöver har också en del nyare kyrkor som har stort kulturhistoriskt värde samma skydd.

I Hörby kommun finns 12 kyrkliga kulturminnen, varav 10 är kyrkor och 2 är kyrkoruiner.

12.6 Fornlämningar

Fornlämningar utgör lämningar efter människors verksamheter under forna tider, som har tillkommit genom äldre tiders bruk, är varaktigt övergivna och har tillkommit före år 1850. Genom *Kulturmiljölagen (1988:950)* omfattas fornlämningar av ett generellt skydd. Det innebär att nyupptäckta fornlämningar skyddas automatiskt. Något särskilt myndighetsbeslut behöver inte fattas för att skyddet ska gälla. Om man under pågående markarbeten skulle påträffa en fornlämning måste man därför omedelbart avbryta arbetet och meddela Länsstyrelsen. Lagskyddet gäller inte bara själva lämningen utan också ett område kring fornlämningen. Det är förbjudet att utan tillstånd rubba, ta bort, gräva ut, ändra eller skada en fornlämning.

Hörby kommun är en av de mest fornlämningstäta kommunerna i Skåne. Kommunens stora naturliga variationer avspeglas i de kända och bevarade spåren av mänsklig verksamhet från förhistorisk tid. Vissa delar av kommunen, främst i närheten av Ringsjön, har under olika perioder haft en central betydelse för bosättning och näringsfång. Detta medan den östra och södra delen av Mellanbygden och Slättbygden är svagare representerad i fornlämningsregistret. Hur dessa områden utnyttjats inom olika ekonomiska och sociala system under förhistorisk tid kan inte med säkerhet avgöras, vilket främst beror på att de inte blivit föremål för arkeologiska undersökningar. En bidragande faktor till avsaknaden av registrerade fornlämningar i Slättbygden kan också bero på att marken plöjts upp under en lång tid och att arkeologiska lämningar därmed kan ha gått förlorade. I Hörby tätort finns även rika spår av forntiden. I tätortens nordvästra hörn finns Hörby fälad, som innehåller ett gravfält från yngre järnålder. Gravfältet sträcker sig snett nedåt mot stadens kärna och kan vara en indikation på kontinuerlig mänsklig aktivitet i området. Öster om Hörby tätort ligger Karnas backe, ett rekreationsområde som innehåller en stor mängd fossil åkermark. Detta tyder på att det som numera är skogbeklätt tidigare varit odlingsmark. Ihop med fynd längs Hörbyåns sträckning skapar detta en förhistorisk inramning av tätorten som ger grund till dess långa historia.

Ställningstaganden för kulturmiljö

- Hörby kommun ska använda kulturmiljövärden som en resurs i samhällsutvecklingen och verka för att bevara, vårda och utveckla kommunens natur- och kulturmiljöer.

- Hörby kommun ska i den fysiska planeringen ta hänsyn till kulturmiljövärden genom att;
    - beakta de naturliga natur- och kulturvärdena i landskapet såsom ängs-, betes-, och hagmarker, våtmarker, vägdragningar och traditionella odlingslandskap och bruksmiljöer.
    - ny bebyggelse och ombyggnation av befintlig bebyggelse anpassas till den aktuella platsens karaktär, sammanhang, skala och funktion.
    - vyer och siktlinjer mot kulturlandskapet beaktas vid ny exploatering.

    - säkerställa varsamhet och skydd av kulturhistoriskt värdefulla byggnader och miljöer.

- Hörby kommun ska verka för att kommunens kulturmiljöer är fysiskt tillgängliga, i möjligaste mån, för att alla ska kunna ta del av kommunens historiska arv och miljöer.

Riktlinjer för planläggning, tillstånds-, dispens- och lovgivning, tillsyn, yttranden samt drift

- För varje enskild fastighet inom kulturhistoriskt värdefulla miljöer bör en individuell bedömning ske över hur placeringen av solceller kan påverka det kulturhistoriska värdet antingen i miljön, för den enskilda fastigheten eller båda.

13. Friluftsliv och rekreation

Friluftsliv och rekreation handlar om att vistas i natur- och kulturlandskapet. De flesta former av friluftsliv handlar om fysisk aktivitet i någon form, exempelvis vandring, cykling, ridning, paddling eller fiske. Men att ägna sig åt friluftsliv kan även innebära mer stillsamma möten med naturen, så som att ta en promenad eller att sitta på en sten och lyssna på fåglarna. Friluftsliv kan vara allt från fysiska och mer utmanande aktiviteter till mer stillsamma och avkopplande aktiviteter som ger möjlighet till avkoppling, eftertanke och återhämtning. Det viktigaste är inte vad man gör utan snarare att man upplever naturen. Att vistas i naturen har mycket stor betydelse för folkhälsa, fysisk aktivitet, stressåterhämtning, inlärning, välbefinnande och turism.

Människors naturkontakt har minskat dramatiskt de senaste hundra åren. I dagens moderna samhälle spelar friluftslivet en avgörande roll i att skapa förståelse för naturen och allt levande. Att vistas i naturen kan bidra till att öka kunskapen om natur- och kulturlandskapet samtidigt som det bidra till social gemenskap. Hörby kommun har med sin närhet till natur- och kulturlandskapet ett varierat utbud av upplevelser och attraktiva miljöer som skapar möjligheter för friluftsliv och rekreation för kommunens medborgare och besökare. I Hörby kommun finns unika förutsättningar för ett utvecklat samspel mellan människa och natur och närheten till natur- och kulturlandskapet utgör en viktig attraktionsfaktor för Hörby kommun.

13.1 Allemansrätten

Genom allemansrätten ges unika möjligheter att fritt kunna röra sig i naturen med frihet under ansvar. Med rätten följer krav på hänsyn och varsamhet mot natur och djurliv, mot markägare och mot andra människor i naturen. Allemansrätten ger oss en rätt och möjlighet att gå över annans mark och att tillfälligt uppehålla oss där. I naturreservat, nationalparker och andra skyddade områden gäller särskilda regler eller föreskrifter som begränsar allemansrätten. I Hörby kommun finns flera olika skyddade natur-, kultur- och vattenområden. Mer information om kommunens skyddade områden finns att läsa under avsnittet Naturmiljö – Skyddade områden i Hörby kommun.

Det rörliga friluftslivet, vilket traditionellt handlat om rekreation i skog och mark har genom den växande naturturismen och äventyrsinriktade friluftsaktiviteter blivit allt bredare. Den ökade kommersialiseringen av naturen ger å ena sidan människor mer kunskap om natur och kultur, men skapar också konflikter mellan turistföretag, natur- och kulturvård eller markägare. Människans nyttjande av natur- och kulturområden för friluftsändamål kan ge problem med slitage, nedskräpning och bränder vilket kan få allvarliga konsekvenser för såväl människor som växter och djur.

Hörby kommun har med skånska mått mätt en god tillgång på allemansrättslig mark då 50–60 procent av den totala arealen räknas som tillgänglig. Andelen är större i de norra och östra delarna, och mindre i de södra och västra. All allemansrättslig mark är dock inte tillgänglig eller möjlig att

nå på grund av vägar, järnvägar, vattendrag och åkermark, samt markanvändning i form av djurhållning, planteringar och störningar i form av exempelvis buller.

13.2 Riksintresse för friluftsliv

I Hörby kommun finns ett riksintresse för friluftsliv; FM 06 Frostavallen – Ringsjön – Fulltofta (14 429 hektar).

För att ett område ska vara av riksintresse för friluftslivet ska det ha stora friluftslivsvärden sett ur ett nationellt perspektiv på grund av särskilda natur- och kulturkvaliteter, variationer i landskapet och god tillgänglighet för allmänheten. Områden av riksintresse för friluftslivet ska skyddas mot sådana åtgärder som kan påtagligt skada naturmiljön. Detta avser påtaglig skada på värden i naturmiljö som har betydelse från allmän synpunkt och som inte kan återskapas eller ersättas om de en gång förstörs.

Mer information om riksintressen och andra värden i Hörby kommun finns att läsa under avsnitt - *5.3 Riksintressen – Riksintressen för friluftsliv*.

13.3 Friluftsområden och leder

Hörby kommun har stor tillgång på friluftsområden och leder med stora rekreations- och naturvärden. Hörby kommun spelar en viktig roll i utvecklingen av att stärka och förbättra Skånes flerkärniga grönstruktur och dess funktion. I Hörby kommun finns flera populära strövområden av regional och lokal betydelse.

13.3.1 Sverigeleden

Sverigeleden är en nationell turismcykelled som passerar alla Sveriges landskap utom Gotland. Leden omfattar cirka 660 mil cykelleder som går på allmänna vägar, mestadels på asfalt, och är uppdelad i en huvudled och ett antal alternativa leder. Som en del av den södra Sverigeleden passerar etapp 39 Hörby kommun.

13.3.2 Skåneleden

Skåneleden är ett nätverk av vandringleder som tillkom i början på 1970-talet på initiativ av Länsstyrelsen i Kristianstad. Idag är det Region Skåne som är ledhuvudman för Skåneleden och driver utvecklingen av leden framåt. Stiftelsen Skånska Landskap ansvarar för förvaltningen av leden på uppdrag av Region Skåne.

Skåneleden består av 140 mil vandringsleder, 6 delleder och över 100 olika etapper att välja mellan. I Hörby kommun kan man vandra på delled 2 Nord-Syd som sträcker sig från Hårsjö strax väster om Vittsjö i norr till Trelleborg i söder. Den andra delleden är delled 3 Ås-Ås, som börjar vid Söderåsens fot i Åstorp och slutar vid Agusa på Österlen.

13.3.3 Cykelleden Skåne

Cykelleden Skåne är en regional turismcykelled som omfattar drygt 50 mil cykelleder som lämpar sig väl för både vardagsrekreation och en kortare cykelsemester. Cykelleden Skåne utgör ett komplement till de nationella lederna Sydostleden, Sydkustleden och Kattegattleden, och bidrar till att skapa ett sammanhängande och mer finmaskigt nätverk av kvalitetssäkrade och attraktiva leder som knyter ihop Skånes kuster med besöksvärda platser i inlandet. Cykelleden Skåne består av tre delleder; delled 101 Kristianstad-Ängelholm, delled 102 Ystad-Båstad och delled 103 Lomma-Kristianstad.

13.3.4 Mountainbikeleder

I Skåne finns flertalet leder som lämpar sig väl för cykling med mountainbike. I Hörby kommun finns en XCO bana som är en anläggning där man kan träna och tävla på mountainbike i varierad terräng. Därutöver finns det en MTB-led i Fulltofta strövområde.

13.3.5 Övriga leder

De gamla banvallarna från tiden då Hörby trafikerades av järnväg finns kvar på många platser. Dessa utnyttjas idag som cykelleder som delvis ingår i ett regionalt cykelvägnät. Ett arbete pågår med att rusta upp gamla banvallen mellan Hörby och Kristianstad. I Hörby kommun finns två ridleder. De är runt 16 kilometer vardera och är lämpliga för både dagsturer och kortare turer. En av ridlederna har skyltats med koppling vidare till bland annat Hässleholms och Perstorps kommuner. Utöver ridslingorna finns det en rid- och körled. Leden är cirka 4 mil lång och startar i Köllered.

13.3.6 Fulltofta strövområde och Fulltofta Naturcentrum

Fulltofta strövområde är Skånes största strövområde och räknas också som ett av Skånes största iordningställda friluftsområden med en hög standard på anläggningar och service. Här finns bland annat Fulltofta Naturcentrum som är ett informationscentrum och en mötesplats för naturintresserade. Här finns tillgänglighetsanpassade leder, miljötekniska lösningar för spillvatten och uppvärmning samt pedagogiska projekt för att förmedla kunskap om naturen. Stiftelsen Skånska landskap ansvarar för verksamheten vid Fulltofta Naturcentrum. I Fulltofta strövområde finns 14 markerade vandringsleder, varav tre är tillgänglighetsanpassade. Utöver detta finns flertalet rastplatser, eldstäder och övernattningsmöjligheter.

13.3.7 Hörby Fälad

Hörby Fälad är ett tätortsnära naturreservat som ligger på gångavstånd strax nordväst om Hörby. Skåneleden, SL2 nord till syd, etapp 9, passerar genom reservatet och här finns även andra småstigar som tar dig runt i fäladen. Parkering finns vid Hörby sportcenter alldeles intill reservatet.

13.3.8 Råby Hällor

Råby Hällor är ett tätortsnära naturreservat med ängar, betesmarker och blandlövskog som korsas av två raviner. Det är rikt på fornlämningar och innehåller bland annat rester av gammal åkermark, odlingsrösen och en sten med skålgropar. I norra delen löper en promenadstig genom området.

13.3.9 Karnas Backe

Karnas Backe ligger öster om Hörby tätort och har under de senaste åren utvecklats och är numera en populär och viktig plats för möten och rekreation. Här finns boulebanor, frisbeebana, utegym, grillplatser och motionsslingor varav en har elljus.

13.3.10 Satserup

Byn Satserup ligger i Mellanbygden och är omgiven av flera strövområden. I Satserup finns en anläggning med motionsspår som används för skidåkning på vintern och för övrig motion resterande del av året.

13.4 Fiske- och badplatser

I Hörby kommun finns det möjlighet till fiske och bad i olika miljöer. I kommunens sjöar kan man fiska alltifrån abborre och mört till gös och gädda. I Hörby kommun finns Ringsjön, Sätoftasjön, Kvesarumssjön, Bondemölla, Sjöbergasjön och Sjököpssjön. De mest populära sjöarna för fiske och bad är Ringsjön, Kvesarumssjön, Sjököpssjön och Bondemölla.

13.5 Tätortsnära natur

Tätortsnära natur för det vardagliga friluftslivet är ett viktigt komplement till de större natur- och friluftsområdena och den regionala grönstrukturen. På samma sätt som de perifera grönområdena är väsentliga för människors folkhälsa ger också den bostadsnära grönskan mervärde i vardagslivet. Att i vardagslivet enkelt kunna röra sig till och i de blå och gröna bostadsnära områdena kan dels stärka motivationen att vistas ute, dels ha stressdämpande och hälsofrämjande effekter. Det finns även ett stort behov av att skapa mer tillgänglig mark för rekreation i tätbebyggda områden, såväl som att tillgängliggöra befintlig tätortsnära natur.

I Hörby tätort finns ett antal större sammanhängande grönområden med iordningsställda rekreationsområden för friluftsliv och motion samt anlagda parker, öppna gräsytor och andra ytor för spontanidrott och möten. Kommunens övergripande bedömning är att tillgängligheten till ytor för idrott, spontanidrott och motion är god i tätorten.

Hörbyån utgör en viktig del i tätortens gröna inslag, men ån uppfattas ofta som otillgänglig i stadsmiljön och har stor utvecklingspotential. Som ett led i att förbättra tillgängligheten till ån har kommunen anlagt en åpromenad som leder medborgare och turister ut i omkringliggande naturområden.

Söder om Hörby tätort ligger Råby hällor som sträcker sig ända in i tätorten längs Hörbyån. Området bjuder på spännande terräng i form av en ravindal med terrasser och andra kulturlämningar samt ängar, betesmarker och blandlövskog. I öster finns även Karnas backe ett populärt område för rekreation, motion och andra friluftsaktiviteter.

Kopplingen mellan de större grönområdena i anslutning till Hörby tätort och grönstrukturen inne i tätorten, i form av parker, gräsytor, Hörbyån och trädplanteringar längs gator, upplevs i dag som otydliga där det bitvis saknas länkar till den sammanhängande grönstrukturen. Strukturer som kan användas som utgångpunkt är Hörbyån, äldre stigar och markvägar samt den gamla banvallen mellan Snogeröd och Kristianstad.

Förutom befintliga strukturer i Hörby finns även tillämpbara metoder för att säkerställa tillgång och tillgänglighet till bostadsnära grönska, så som den forskningsbaserade 3-30-300 metoden. Tumregeln i metoden är att alla ska se tre träd från sin bostad, skola och arbetsplats, varje kvarter ska ha minst 30 procent krontäckningsgrad och alla invånare ska ha max 300 meter till ett grönområde.

13.5.1 Parker

I Hörby kommun finns flera parker och grönområden som ger kommunens medborgare och besökare möjlighet att ta en promenad, koppla av eller leka. Parkerna och grönområdena är också viktiga mötesplatser i kommunen där människor kan mötas för korvgrillning, spontana picknickar och andra aktiviteter. Nedan följer en beskrivning av några av kommunens parker;

13.5.1.1 Ringsjöparken

Ringsjöparken ligger mitt i Hörby tätort. Längs med parken rinner Hörbyån och det finns en stor variation av grönska och öppna ytor. I parken finns en staty av konstnären och poeten Christian Kruse.

13.5.1.2 Ernst Ahlgrensparken

Ernst Ahlgrensparken ligger vid Parktorget i västra delen av Hörby. Parken är uppkallad efter författarinnan Victoria Benedictsson, som skrev under pseudonymen Ernst Ahlgren, och är omgärdad av stora träd.

13.5.1.3 Lasarettsparken

Lasarettsparken ligger i tätortens sydöstra del, precis vid vårdcentralen. Parken anlades som en sjukhuspark och används än i dag för rekreation och avkoppling. Här finns bänkar, planteringar och en mängd stora träd av olika trädslag. Parken gränsar även till Hörbyån som skapar en lugn oas i tätorten.

13.5.1.4 Victoriaparken

Victoriaparken ligger i mitt i Hörby tätort och är döpt efter författarinnan Victoria Benedictsson i Hörby. Parken är kommunens nyaste park och längs med parken rinner Hörbyån.

13.6 Tillgång och tillgänglighet

Tillgången och tillgängligheten till natur- och kulturområden för olika friluftsändamål har betydande påverkan på människors välbefinnande och livskvalitet, samt stor betydelse för folkhälsan. Ett friluftsliv med god tillgänglighet innebär goda förutsättningar för att gynna medborgarnas folkhälsa, oavsett rörlighet, ålder eller ekonomiska förutsättningar. Genom att öka integrationen mellan bebyggda miljöer och naturen skapas förutsättningar för att människor ska kunna röra sig direkt ut i det omgivande landskapet utan att hindras av barriärer.

Besöksnäring och friluftsliv stärks av att kollektivtrafik och vandringsleder hänger ihop och ökar tillgängligheten. Iordningställda strövområden med angöringsplatser för bil, buss och cykel samt uppmärkta stigar är därför viktiga för att öka tillgängligheten. Tillgång till olika typer av service och faciliteter blir också allt viktigare för besökarna, exempelvis toaletter, handikappanpassade leder, kollektivtrafik och väderskyddade rastplatser.

I Hörby finns framför allt två större barriärer som påverkar det rörliga friluftslivet, riksväg 13 och E22. Särskilt riksväg 13 saknar säkra passager till Fulltofta strövområde.

Ställningstaganden

- Hörby kommun ska verka för att stärka och utveckla friluftslivet genom att
    - bevara och värna värdefulla natur- och kulturmiljöer.
    - säkerställa tillgången och tillgängligheten till större grönområden och parker.
    - bevara och skydda större sammanhängande områden som är bullerfria och icke ljusförorenade.
    - knyta samman stråk och stigar för att öka rörlighet, tillgänglighet och valbarhet inom och mellan grönområden.
    - samverka med myndigheter och aktörer för att öka tillgängligheten till natur- och kulturmiljöer.

Riktlinjer för planläggning, tillstånds-, dispens- och lovgivning, tillsyn, yttranden samt drift

- Vid planering, utveckling och utformning av befintliga och nya natur- och kulturområden ska hänsyn tas till
    - möjligheterna att resa kollektivt, gå eller cykla.
    - behovet av service och faciliteter såsom toaletter, tillgänglighetsanpassade leder, avfallskärl och rastplatser.
    - släpp, stigar och leder till natur- och strandområden men även andra mötesplatser och målpunkter.

14. Transportinfrastruktur och transportsystem

En genomtänkt och välfungerande transportinfrastruktur skapar förutsättningar för ett välfungerande transportsystem och ger Hörby kommuns medborgare, besökare och näringsliv en god tillgång till ett brett utbud av arbetstillfällen, boendemiljöer, utbildningsmöjligheter, naturupplevelser och fritidsaktiviteter.

14.1 Transportinfrastruktur

Transportinfrastruktur utgörs av långlivade fysiska strukturer i vårt samhälle såsom vägar, broar, hållplatser och parkeringsytor. Transportinfrastrukturen behöver vara säker, effektiv, funktionell, hållbar och tillgänglig för att säkerställa en samhällsekonomiskt effektiv och långsiktig hållbar transportförsörjning för medborgarna och näringslivet i hela landet. Med hjälp av en genomtänkt och välfungerande transportinfrastruktur skapas förutsättningar för ökad transporteffektivitet. Ökad transporteffektivitet kan ske antigen genom att fler transporter sker med resurseffektiva transportslag såsom kollektivtrafik samt gång och cykel eller att transporter ersätts, kortas eller undviks (särskilt sådana transporter som är energi- och resursintensiva). Men även genom förändrade arbetssätt (bland annat resfria möten och hemarbete), konsumtionsval och samplanering av bostäder och arbetsplatser.

I Hörby kommun utgörs transportinfrastrukturen framförallt av större och mindre vägar. E22 binder samman Hörby med tillväxtmotorerna Malmö, Lund och Kristianstad medan riksväg 13 är en viktig länk till andra större orter som Hässleholm, Höör, Sjöbo och Ystad. Det mer finmaskiga vägnätet binder ihop Hörby tätort med de lokala kärnorna och byarna i omlandet. Tillsammans utgör dessa tre typer av vägar, stommen i Hörby kommuns transportinfrastruktur.

Transportinfrastruktur är en viktig utvecklingsfråga vad gäller både en kommuns attraktivitet och konkurrenskraft samt för en hållbar samhällsutveckling.

14.1.1 Vägar

Vägnätet i Hörby kommun är uppbyggt av både större och mindre vägar. Vägarna är antigen statliga, kommunala eller enskilda. Det är respektive väghållare, huvudman, som ansvarar för drift och underhåll. Ett väl utvecklat och väl underhållet vägnät är av stor vikt för en god tillgänglighet till och från Hörby kommun.

14.1.1.1 Statliga vägar

De flesta större vägar i Hörby kommun är statliga och det är Trafikverket som är väghållare. Trafikverket har också det yttersta ansvaret för framkomlighet och trafiksäkerhet på det statliga vägnätet. I Hörby kommun utgör E22 och riksväg 13 de viktigaste regionala huvudstråken. E22

och riksväg 13 är även de viktigaste lokala huvudstråken tillsammans med vägarna som binder ihop Hörby tätort med de lokala kärnor och byarna i omlandet.

E22, E22 – Trelleborg – Norrköping

E22 som går från Trelleborg, via Hörby kommun och Blekinge län, till Norrköping utgör en strategisk vägsträcka för kommunikationer inom framförallt södra och sydöstra Sverige men även övriga Sverige. E22 är funktionellt prioriterat för samtliga fyra kategorier: godstransporter, långväga personresor, dagliga personresor och kollektivtrafik. E22 är även en viktig regional förbindelselänk och ingår i det regionala kollektivtrafiknätet och bidrar till att binda samman arbetsmarknadsregionerna Öresundsregionen, nordöstra Skåne och sydöstra Skåne. E22 ingår också i det av Europeiska unionen utpekade Trans-European Transport Network, TEN-T. E22 ingår också i det rekommenderade nätet för transport av farligt gods. Farligt gods är ett samlingsbegrepp för varor och ämnen som kan orsaka skador på människor, miljö eller egendom. Det handlar om ämnen och föremål som transporteras på vägar, järnvägar men också till sjöss och i luften.

E22 är utpekad som riksintresse för kommunikationer och ska därmed skyddas mot åtgärder som kan försvåra tillkomsten eller utnyttjandet av anläggningen nu och i framtiden. Mer information om riksintressen i Hörby kommun finns att läsa under avsnitt Riksintressen.

För att öka framkomligheten och trafiksäkerheten på E22 genom Skåne har vägen i etapper byggts ut till motorväg. En delsträcka kvarstår fortfarande, och det är sträckan Fogdarp – Hörby Norra. Sträckan är idag en mötesfri väg så kallad 2+1-väg och har återkommande problem med köer och olyckor. Köer kan påverka framkomligheten för Skåneexpressen vilket i sin tur kan påverka dess attraktivitet som färdmedel. Genom att bygga om sträckan Fogdarp - Hörby Norra till en motorväg kan framkomligheten, tillförlitligheten och trafiksäkerheten öka.

En god standard på E22 bidrar till att utveckla näringslivet och öka rörligheten på arbetsmarknaden inom Öresundsregionen och i hela södra Sverige. En ombyggnad av E22 till motorväg innebär positiva effekter för Hörby kommun. Åtgärderna innebär en minskad restid och vägförkortningar mellan nordöstra och sydvästra Skåne samt till Köpenhamnsregionen, och därmed ökar även tillgängligheten till Hörby. Dessutom förbättras även framkomligheten och tillförlitligheten för de långväga godstransporterna. Dessa åtgärder medför att de positiva effekterna av Hörbys läge mitt i Skåne förstärks ytterligare. En utbyggnad av E22 kan även förväntas ha påverkan på miljön om trafiken, inklusive transporter med farligt gods, ökar. Detta innebär också en risk för ökade luftföroreningar inom kommunens gränser, där huvuddelen beror på att trafiken delvis omfördelas. En övergång till fossilfria bränslen kommer på sikt att minska luftföroreningar och klimatpåverkan. Risken för olyckor med farligt gods bedöms inte öka eftersom vägens säkerhet kommer att bli bättre. Problem med ökat buller beräknas ske i liten utsträckning.

Trafikverket genomförde under 2021 - 2022 en åtgärdsvalsstudie för E22 - Fogdarp – Hörby Norra, TRV 2021/33807. Syftet med åtgärdsvalsstudien var att utreda kapacitet- och

säkerhetsbrister. Åtgärdsvalsstudien föreslår att sträckan byggs om till motorväg längs med den befintliga sträckningen, utveckling av trafikplatserna samt att sidovägar och gång- och cykelvägar kompletteras vid behov. Sträckan Fogdarp – Hörby Norra finns inte med i Trafikverkets *Nationella trafikinfrastrukturplan 2022–2033* vilket innebär att det saknas finansiering för en utbyggnad av vägsträckan till motorväg. Åtgärdsvalsstudien för Fogdarp – Hörby Norra förslår även, i väntan på finansiering, att mindre trafiksäkerhetsåtgärder behövs genomföras. Det avser bland annat anslutningar som inte har acceptabel standard för en väg med så höga trafikflöden som E22 har mellan Fogdarp och Hörby norra.

Riksväg 13 Ystad – Hörby – Ängelholm

Riksväg 13 är en diagonal förbindelse mellan sydöstra och nordvästra Skåne via Höör och Hörby och tillhör det regionalt viktiga vägnätet för godstrafik och kollektivtrafiken. Vägen ingår även i det så kallade funktionellt prioriterade vägnätet, utpekat av Trafikverket, och är klassad som regionalt viktig väg för gods och människor. Att en väg är utpekad som funktionellt prioriterad innebär bland annat att Trafikverket är restriktiva till åtgärder som påverkar framkomligheten, tillgängligheten och säkerheten negativt. Riksväg 13 har även en särskild betydelse för interregional trafik. Riksväg 13 är även rekommenderad led för farligt gods. Farligt gods är ett samlingsbegrepp för varor och ämnen som kan orsaka skador på människor, miljö eller egendom. Det handlar om ämnen och föremål som transporteras på vägar, järnvägar men också till sjöss och i luften.

Riksväg 13 går rakt igenom Hörby kommun och delar tydligt upp kommunen i två delar. På en del platser i kommunen skapar riksväg 13 en barriär, främst i Hörby tätort och i Ludvigsborg. Kommunen arbetar för att motverka barriäreffekten genom dialog med Trafikverket.

Mellan 2020 och 2023 har Trafikverket arbetat fram en åtgärdsvalsstudie för riksväg 23, E22 – Tjörnarp, TRV 2020/27931. Utredningen syftade till att forma inriktningen för utvecklingen av riksväg 23 genom att identifiera åtgärdsförslag som skapar bättre tillgänglighet nationellt, regionalt och lokalt för både person- och godstrafik. Men även bättre trafiksäkerhet och förutsättningar för en god bebyggd miljö i stråket riksväg 23 mellan E22 och Tjörnarp. Trafikverket gör samlat bedömningen att alternativ Ö1, en sträckning av nya riksväg 23 som helt nyttjar befintlig infrastruktur genom riksväg 13 mellan Hörby och Höör samt riksväg 23 mellan Höör och Tjörnarp, bör utgöra inriktning av riksväg 23. Sträckning gynnar framförallt persontransporter och kan påverka den tunga vägtrafiken negativt då resvägen för sträckan blir längre än befintlig riksväg 23, men restiden kommer att minska. Eftersom resvägen kommer öka enligt alternativ Ö1 är det osäkert vilken väg den tunga trafiken kommer att välja.

Trafikverket rekommenderar på grund av höga kostnader för en utbyggnad till 2+1-väg och svårigheterna vad gäller det ekonomiska utrymmet i Regional infrastrukturplan för Skåne 2022–2033 enligt förslag Ö1 ett mindre åtgärdspaket. Åtgärdspaketet benämns Ö+ och innebär åtgärder på de befintliga vägarna 23, 13 och E22, på prioriterade delsträckor och i problempunkter. Åtgärdsförslaget innebär inte en målstandard för 2+2 väg fullt ut, och har inte lika god effekt och hög måluppfyllelse som Ö1 men går i riktning mot projektmålen och de transportpolitiska målen.

Enligt alternativet Ö+ kommer riksväg 23 att vara kvar i befintlig sträckning genom Höör norr om riksväg 13, samtidigt som en viss minskad framkomlighet får accepteras genom södra Höör. Sammantaget bedöms paketet dock medföra att en större andel av genomfartstrafiken väljer riksväg 13/väg E22. Hörby kommun gynnas av bättre framkomlighet på riksväg 13 mot Höör. Orterna Ludvigsborg och Röingeborg kan påverkas både positivt och negativt. Framkomligheten för motorfordonstrafiken kommer att förbättras och även nya kopplingar för gående och cyklister längs och tvärs riksväg 13 kommer skapas. De påverkas av höjd hastighet som orsakar högre bullernivåer och ökad barriäreffekt vid riksväg 13. Föreslagna åtgärder i Hörby kommun är förskjutna trevägsskäl och vänsterpåsvängsfält i korsningen i Ludvigsborg, gång- och cykelväg Kulleröd-Fulltofta samt mötesseparering E22 – Fulltofta. För att föreslagna åtgärder i Ö+ ska kunna genomföras behöver trafiksäkerhets- och kapacitethöjande åtgärder ha genomförts i trafikplats Norrehe på E22 och på E22 söder om Norrehe. En förutsättning är dock att dessa åtgärder prioriteras in Nationell plan för transportinfrastruktur.

För att förbättra trafiksäkerheten på riksväg 13 för kommunen en dialog med Trafikverket om en ombyggnation av korsningen vid Byggmästaregatan. Under år 2021 tog Trafikverket fram en mindre åtgärdsvalsstudie för korsningen, vilket resulterade i två olika paket av åtgärder. Det första paketet innehöll mindre underhålls- och trimningsåtgärder samt en trafikmätning. Det andra paketet innehåller en ombyggnation av korsningen, i befintligt läge eller nytt läge. Kommunen för dialog med Trafikverket angående åtgärdspaket nummer två. Riksväg 13 tillhör det regionalt viktiga vägnätet för godstrafik och ingår i det funktionellt prioriterade vägnätet. Riksväg 13 är dessutom utpekad som rekommenderad väg för farligt gods, att förbättra framkomligheten på riksväg 13 ligger därför både i Trafikverkets och kommunens intresse, med en förbättrad trafiksäkerhet minskar olyckorna och därmed kan framkomligheten förbättras.

14.1.1.2 Kommunala vägar

Hörby kommun är väghållare för nästan samtliga gator i Hörby tätort, en del gator i Ludvigsborg och Osbyholm samt Östraby och Södra Rörum. Övriga lokala kärnor och mindre byar saknar gator med kommunalt huvudmannaskap.

14.1.1.3 Enskilda vägar

Majoriteten av alla gator och vägar på landsbygden i Hörby kommun har enskilt huvudmannaskap. Enskilt huvudmannaskap innebär att det är de fastigheter som har nytta av vägarna som förvaltar och har ansvar för vägen. Ansvaret kan således ligga på enskilda markägare eller samfällighetsföreningar som omfattar berörda fastighetsägare.

Ställningstaganden för vägar

- Hörby kommun ska verka för att
  - vägsträckan på E22 mellan Fogdarp och trafikplats Hörby Norra finns med som namngiven investering för väg i *Nationella trafikinfrastrukturplan 2026–2037* och byggs om till motorväg enligt föreslagna åtgärder i framtagen ÅVS E22, Fogdarp – Hörby Norra, TRV 2021/33807.
  - trafikplats Norrehe på E22 finns med som namngiven investering i *Nationella trafikinfrastrukturplan 2026–2037*.

- Hörby kommun ska i första hand verka för att väg 13 byggs ut enligt Ö1 alternativet (2+1 väg, sträckan Trafikplats Norrehe- Höör) och i andra hand att Ö+ alternativet (Förskjutna trevägsskäl och vänsterpåsvängsfält i korsningen i Ludvigsborg, Gång och cykelväg Kulleröd-Fulltofta samt mötesseparering E22 – Fulltofta) enligt föreslagna åtgärder i åtgärdsvalsstudien för riksväg 23, E22 – Tjörnarp TRV 2020 – 27931 och att dessa finns med som namngivna objekt i *Regional infrastrukturplan*.

- Hörby kommun ska verka för att
  - åtgärder i befintligt läge enligt framtagen ÅVS Korsning riksväg 13 och Byggmästaregatan TRV 2021/ 9040 genomförs.
  - att korsningen riksväg 13/Enevångsvägen kompletteras med extra körfält för vänstersvängande fordon i båda riktningar.
  - för att nya större trafikgenomfarter inte lokaliseras till utpekade bullerfria- och icke ljusförorenade områden.

Riktlinjer för planläggning, tillstånds-, dispens- och lovgivning, yttranden och drift

- Vid detaljplanering bör ett byggnadsfritt avstånd hållas på minst 30 meter till väg E22 och riksväg 13. För E22 Fogdarp – Hörby Norra ska utöver 30 meter byggnadsfritt avstånd även ytterligare 20 meter avsättas för en framtida utbyggnad, total för sträckan är byggnadsfritt avstånd på 50 meter.

- Vid detaljplanering beakta säkra skolvägar och angöringsplatser.

- Vägkanter och diken längs vägar bör vara vegetationsbeklädda och artrika med möjlighet till vatteninfiltrering.

14.1.2 Parkering

Parkering har stor betydelse för hur rörelserna ser ut i en stad men också hur människorna upplever staden. Samtidigt är parkering utrymmeskrävande. De flesta resor som vi människor gör har en början och ett slut och innehåller ofta byten mellan eller inom olika transportsystem. Tillgången till parkering för olika transportsystem vid viktiga målpunkter såsom kollektivtrafiknoder, handelsområden och besöksmål ökar tillgängligheten och bytesmöjligheterna i transportsystemet.

Parkering är ett viktigt verktyg i den fysiska planeringen och kan användas för att påverka biltrafikmängden i ett område eller på vilket sätt människor väljer att resa på. Läs mer i *Parkeringsstrategi för Hörby kommun*.

14.1.3 Drivmedel och laddinfrastruktur

14.1.3.1 Drivmedel

Transportsektorn står inför en omställning. De oljebaserade drivmedlen, som bensin och diesel, dominerar men andra typer av bränslen är på väg in på marknaden. För att minska koldioxidutsläppen behöver en utfasning ske av de fossila bränslena. Olika typer av bränslen har olika egenskaper och lämpar sig mer eller mindre väl för olika typer av körmönster. I omställningen från fossila bränslen till fossilfria är det viktigt att inte bygga in sig i ett enda system utan marknaden behöver styra vilken typ av fordon och bränslen som utgör framtiden. Därför är det viktigt att verka för att det ska finnas olika typer av drivmedel tillgängliga i kommunen.

I kommunen finns det sammanlagt 4 drivmedelsstationer. Tre av dem är placerade i Hörby tätort, varav en tankstation också har gas. Denna är lokaliserad utmed E22:an vid Slagtofta. Det finns även en automatstation finns placerad utmed väg E22 vid Ekerödsrasten.

14.1.3.2 Laddinfrastruktur

Allt fler medborgare skaffar elbil och andra batteridrivna fordon. En förutsättning för att stötta denna utveckling är att kommunen tillgängliggör platser för både invånare och besökare att kunna ladda sina fordon. För att kunna möta det växande behovet av laddinfrastruktur arbetar Hörby kommun strategiskt med leverantörer för att förbättra tillgängligheten av publika laddplatser. En fungerande laddinfrastruktur kan också bidra till förbättrad hållbarhet för evenemang och även leda till ökad besöksnäring. Hörby kommun har ett flertal laddplatser i kommunen och det finns också ett flertal platser lämpliga för laddplatser utpekade runt om i kommunen.

14.2 Transportsystem

Ett välfungerande transportsystem som är transporteffektivt och som erbjuder goda kommunikationer och bytesmöjligheter underlättar för både medborgare, besökare och näringsliv. Samtidigt har transportsektorn en stor och utmanande omställning framför sig. År 2023 stod transportsektorn för en tredjedel av Sveriges totala utsläpp av växthusgaser enligt Trafikverket och Naturvårdsverket. Framför allt är det fossildrivna fordon som är den bidragande faktorn till utsläpp av växthusgaser som i sin tur förstärker klimatförändringarna. Transportsektorn bidrar också med buller, utsläpp av luftföroreningar och olyckor. För att minska miljöpåverkan från transportsektorn behöver samhället utvecklas i en mer transporteffektiv riktning. Det kan ske antigen genom att fler transporter sker med resurseffektiva transportslag såsom kollektivtrafik samt gång och cykel eller att transporter ersätts, kortas eller undviks (särskilt sådana transporter som är energi- och resursintensiva). Men även genom förändrade arbetssätt (bland annat resfria möten och hemarbete), konsumtionsval och samplanering av bostäder och arbetsplatser.

Utvecklingen mot ökad transporteffektivitet går snabbt framåt i och med att ny teknik utvecklas och tillgängliggörs. Transportsystemet blir mer automatiserat och försöken med självkörande fordon går framåt. Utvecklingen inom informations- och kommunikationsteknologin har lett till nya transportsätt. Under de senare åren har också olika former av nya transportmedel introducerats i samhället, som till exempel lastcykel, friflytande cykelpooler och elsparkcykel. Dessa nya transportmedel är en viktig och nödvändig del för ökad transporteffektivitet.

Vägen mot en transporteffektiv utveckling handlar likaså om att underlätta för människor att göra hållbara val men hur vi reser påverkas av en rad olika faktorer. Det beror dels på den fysiska miljöns utformning, dels olika samhälleliga normer och preferenser. Människor har även olika ekonomiska, sociala, fysiska och psykiska förutsättningar som påverkar valet av färdmedel.

Region Skåne genomför resevaneundersökningar vart femte år, där resultatet ger en indikation på hur människor i Skåne reser. Enligt resevaneundersökningen från 2023 reser Hörbyborna längre än Skåne i stort, varav de längsta resorna görs i ärendet till skolan eller utbildning medan kortaste ärendet görs till inköp. Bilen är fortsättningsvis det vanligaste färdmedlet, men enligt undersökningen använder kvinnor bilen till 58 procent av sina resor medan motsvarande siffra för männen är 71 procent. För resor kortare än 5 km var det 100 procent av de svarande som tog bilen för att hämta/lämna och skjutsa. Samtidigt indikerar undersökningen att kollektivtrafiken blivit ett konkurrenskraftigare färdmedel. I jämförelse med undersökningen från 2007 verkar allt fler välja buss medan bilanvändningen successivt minskar. Resultat tyder alltså på en utveckling som går i en positiv riktning för ett mer transporteffektivt system.



Figur 60. Färdmedelsfördelning i Hörby kommun 2023. Resultat från Region Skånes resevaneundersökning.

14.2.1 Kollektivtrafik

En välutvecklad kollektivtrafik till och inom Hörby kommun ger goda möjligheterna att kunna arbets- och studiependla vilket i sin tur inverkar positivt på näringslivet. En välutvecklad kollektivtrafik ger också goda möjligheter för medborgare och besökare att mötas, ta del av kulturliv samt få tillgång till natur och fritidsaktiviteter. Idag är kollektivtrafiken på väg att bli nästan helt fossilfri då nästan all trafik körs på förnybara bränslen och el, det innebär att kollektivtrafiken är viktig för att minska klimatpåverkan. Kollektivtrafik skapar således inte bara frihet för människor att ta sig dit de vill utan bidrar till att skapa jämlik och hållbar samhällsutveckling.

I Hörby kommun är tillgången till kollektivtrafik varierande beroende på om man befinner sig i tätorten eller på landsbygden. I Hörby kommun utgör Hörby tätort en viktig kollektivtrafiknod som möjliggör både inomkommunala och regionala resor och byten till angränsande regionala kärnor och tillväxtmotorer samt lokala kärnor och byar. Hörby kommun har ett högt antal ut- och inpendlare. En stor andel av invånarna arbetspendlar mot i huvudsak Malmö och Lund, vilket ställer krav på turtätheten både morgon och kväll. På landsbygden är kollektivtrafiken glesare både vad gäller antal linjer och turtäthet. För att ge fler av kommunens invånare och besökare möjlighet att åka kollektivt på landsbygden köper Hörby kommun till trafik utöver basutbudet som Skånetrafiken erbjuder. Det gäller dels närtrafikområden men även linjetrafik till Önneköp och Höör. Detta gynnar även lokala kärnor och byar längs de stråk som har linjetrafik. Att fortsätta utveckla kollektivtrafiken och öka kollektivtrafikenandelen är en viktig utvecklingsfråga för Hörby kommun.

14.2.1.1 Linjetrafik

SkåneExpressen 1 och SkåneExpressen 2

De viktigaste linjerna som trafikerar Hörby kommun är SkåneExpressen 1 mellan Malmö och Kristianstad och SkåneExpressen 2 mellan Hörby och Lund, båda med 15-minuterstrafik vid rusningstrafik. Det sker kontinuerliga utvecklingar av SkåneExpressen 1 och 2 för att förbättra stråket. Bland annat sker utveckling av trafikplatser längs med E22. Antalet turer på de båda linjerna har varit relativt oförändrat de senaste åren. Men till följd av Covid-19-pandemin försvann dock natturerna på både SkåneExpressen 1 och 2 under fredagar och lördagar. Turerna är viktiga för att Hörby kommuns invånare ska kunna besöka och ta del av utbudet i Lund och Malmö under fredags- och lördagskvällar.

Linje 470, 469, 471, 474 samt 330

Andra viktiga linjer som trafikerar Hörby kommun är linjerna 470 (Hörby – Höör), 469 (Hörby – Höör, via Fulltofta), 471 (Hörby – Önneköp), 474 (Hörby – Eslöv, via Snogeröd) samt 330 (Hörby – Sjöbo).

470 (Hörby – Höör)

Avståndet mellan Hörby och Höör gör det attraktivt att välja kollektivtrafiken däremellan, precis som möjligheten att byta till tåg i Höör och Expressbussarna i Hörby. Dessutom ligger Ludvigsborg mellan Hörby och Höör. I takt med att Ludvigsborg, en av kommunens utpekade

lokala kärnor vilken Hörby kommun vill styra bebyggelseutveckling till, växer ökar också behovet av kollektivtrafik på sträckan. Stråket är en viktig kollektivtrafiklänk.

Linje 470 avgår vardagar och på helger och sedan 2021 har antal resenärer på sträckan ökat.

Tabell 1.Antal validerade resor mot slutpunkt

Busslinje 470	**2021**	**2022**	**2023**
Hörby, slutpunkt	22 844	29 961	30 264
Höör, slutpunkt	24 532	32 517	35 796

469 (Hörby – Höör, via Fulltofta)
Linje 469 avgår endast helger och syftar till att öka tillgängligheten till Fulltofta Naturcentrum, ett lokalt och regionalt utpekat viktigt frilufts- och rekreationsområde. Sedan 2021 har antal resenärer på sträckan ökat.

Tabell 2. Antal validerade resor mot slutpunkt.

Busslinje 469	**2021**	**2022**	**2023**
Hörby, slutpunkt	644	1 228	1 288
Höör, slutpunkt	933	1 501	1 732

471 (Hörby – Önneköp)
Linje 471 är en viktig lokal kollektivlänk och binder samman Hörby tätort med den lokala kärnan Önneköp. Linjen avgår vardagar och på helger. Antal resenärer har sedan 2021 ökat men mellan 2023 och 2022 ses en minskning. Linje 471 är helt finansierad av Hörby kommun.

Tabell 3.Antal validerade resor mot slutpunkt.

Busslinje 471	**2021**	**2022**	**2023**
Hörby, slutpunkt	5 132	7 350	7 048
Önneköp, slutpunkt	5 265	7 925	7 943

474 (Hörby – Eslöv, via Snogeröd)
Linje 474 till Eslöv tätort är en viktig kollektivlänk och ger kommunens invånare ett större utbud av service, exempelvis gymnasieskolor och handel. Linjen avgår endast under vardagar och antal resenärer har ökat sedan 2021.

Tabell 4.Antal validerade resor mot slutpunkt.

Busslinje 474	**2021**	**2022**	**2023**
Hörby, slutpunkt	16 832	23 283	28 655
Eslöv, slutpunkt	16 424	23 041	27 072

330 (Hörby – Sjöbo)

Linje 330 till Sjöbo är en viktig kollektivlänk och ger kommunens invånare ett större utbud av service, exempelvis gymnasieskolor och handel. Linjen avgår vardagar och på helger, mellan 2022 och 2023 har antal resenärer minskat.

Tabell 5.Antal validerade resor mot slutpunkt.

Busslinje 330	2021	2022	2023
Hörby, slutpunkt	10 363	25 080	23 931
Sjöbo, slutpunkt	8 660	20 982	19 707

14.2.1.2 Närtrafik

I de områden som saknar kollektivtrafikförbindelser erbjuds resor med närtrafik. Närtrafiken är en beställningstrafik för dem som har mer än två kilometer till närmaste hållplats och ger kommunens invånare möjlighet att resa in till centrala Hörby. Närtrafiken är uppdelad i tre områden; NO1, NO2, NO3 och måste förbeställas. Kommunen samarbetar med Skånetrafiken för att erbjuda god tillgänglighet med närtrafik. Skånetrafiken tillhandahåller ett basutbud av turer under vardagar. Därutöver köper kommunen till ytterligare turer under vardagar och helger.

Ställningstaganden för kollektivtrafik

- Hörby kommun ska verka för en välutvecklad kollektivtrafik och stärka förutsättningarna för arbets- och studiependling, fritidsresor och besöksnäring genom att
    - lokalisera ny bebyggelse i kollektivtrafiknära lägen eller i områden där ny bebyggelse kan bidra till ökat underlag för befintlig eller ny kollektivtrafik.
    - busslinjerna 1 och 2 får nattrafik.
    - sträckan Hörby - Höör är utpekat som ett regionalt viktigt stråk i gällande Trafikförsörjningsprogram med ett basutbud därefter.
    - utveckla närtrafiken på landsbygden.
    - peka ut busshållplatser av strategisk betydelse, med behov av utveckling och förbättring.
    - sprida kunskap och information om hållbara resor.

14.2.2 Gång- och cykeltrafik

Gång- och cykelvägar med en god standard är viktiga för tillgängligheten i hela kommunen. Att gå och cykla mer är också hälsofrämjande och bra för miljön eftersom det bidrar till minskade utsläpp av växthusgaser. En annan fördel med cykeln är att den är billig, vilket gör cykeln till ett alternativ för fler än bilen. Det har också blivit allt vanligare med elcyklar. Cyklande påverkas sällan av rusningstrafikens köer eller tidtabeller och kan ofta komma väldigt nära sin målpunkt och parkera där. Gång- och cykelvägar bidrar även till ett effektivt nyttjande av markresurser, då det endast kräver en tiondel av den yta som en bil upptar i transportsystemet.

Ett heltäckande gång- och cykelvägsystem ökar framkomligheten inne i tätorten vilket medför att fler kan välja gång och cykel i stället för bil som transportmedel. Detta i sin tur skapar positiva effekter på trafiksystemet inne i Hörby tätort genom att bidra till minskad trafik. Ökad tillgänglighet för gående och cyklister, minskat buller samt ökad trafiksäkerhet bidrar även till ökad folkhälsa för Hörby tätorts befolkning. Det är därför viktigt för kommunen att fortsätta bygga ut det befintliga gång- och cykelvägnätet. Att koppla samman busshållplatser, skolor och andra viktiga servicefunktioner med gång- och cykelvägar skapar trygga resvägar samt underlättar för byte av färdmedel. Säkra skolvägar kan påverka valet av att cykla eller inte cykla, särskilt utanför skolor där en separering mellan oskyddade trafikanter och motorfordon bör eftersträvas. För att öka tryggheten kan olycksdrabbade korsningspunkter hastighetssäkras eller andra åtgärder som håller ner hastigheterna.

Hörby ligger cirka fyra mil från Lund och knappt sex från Malmö åt sydost och fyra mil från Kristianstad som ligger nordost om Hörby. Avstånden är så pass långa till dessa tre huvudsakliga utpendlingssorter, att det i första hand är kopplingen mellan cykel och kollektivtrafik som behöver förstärkas för att öka cykelpendlingen, vilket gör busshållplatserna till viktiga målpunkter. Den lokala cykeltrafiken sker framför allt till centrala Hörby men också till viktiga målpunkter som skolor och idrottsanläggningar.

Gång- och cykelvägnätet är utbyggt med växlande karaktär. I Hörby tätort är cykelvägnätet delvis utbyggt medan cykelvägar saknas mellan tätort, de lokala kärnorna och byarna i omlandet. På en del platser i kommunen saknas det dels utrymme för att anlägga separata gång- och cykelvägar och det är svårt att motivera anläggande av ny gång- och cykelväg på grund av få antal cyklande. Ett kostnadseffektivt förslag för att höja tryggheten för de som cyklar på dessa sträckor kan vara att införa bygdevägar mellan kommunens tätorter. En bygdeväg kräver endast ny vägmarkering, nya vägmärken samt omfördelning av körbanan. Inne i Hörby tätort finns gångbanor längs samtliga högtrafikerade gator, i övrigt samsas oskyddade trafikanter med motorfordonen i blandtrafik.

Cykelvägnätet består av länkar och noder, alltså stråk och korsningspunkter. Det är av stor betydelse för cykelvägnätet att länkarna byggs samman i noderna med väl utformade passager/ korsningar eller god ledning i blandtrafikmiljöer, detta för att uppnå en god kontinuitet i nätet. Även orienterbarheten i nätet är av stor betydelse för att ha ett väl fungerande nät, det är viktigt att cyklisten hittar från en länk till en annan.

Cykeltrafikens passage över gångbana och körbana är även viktig ur framkomlighetssynpunkt och med avseende på trafiksäkerhet. En väl utformad passage gör trafikföringen i punkten tydligare för såväl cyklande som bilister och gående vilket är bra ur trafiksäkerhetssynpunkt. Ytterligare en aspekt att ta hänsyn till gällande trafiksäkerhet är tillgänglighetsaspekten. Gång- och cykelvägar bör utformas för att säkerställa framkomligheten och säkerheten för gående, cyklister och mopedister. Val av markbeläggning, markhöjder och lutningar är några faktorer att ta hänsyn till för att gång- och cykelvägar ska vara säkra och tillgängliga för såväl barn som äldre.

14.2.2.1 Cykelparkering

Välutformade, tillförlitliga och tillgängliga cykelparkeringar är viktiga faktorer för att cykeltrafiken ska öka. Cykelparkering ska placeras i närhet till stora målpunkter och i anslutning till cykelvägnätet. Parkeringen bör även vara väderskyddad, väl belyst och estetiskt tilltalande. Där det finns busshållplatser är det viktigt att det finns långtidsparkering för cyklar. Det är även viktigt att det finns cykelparkering vid samtliga upphämtningsplatser för skolbuss då många barn går i skola i en annan by än den de bor i. Det börjar också bli allt vanligare att familjer använder lådcyklar och cykelkärror. Dessa ställer högre krav på utrymme än den traditionella cykeln och på speciella typer av cykelställ. Avståndet mellan cykelparkering och målpunkt ska helst inte överstiga 25 meter.

14.2.2.2 Cykelvägar i Hörby kommun

De strategiskt viktigaste cykelvägarna i Hörby kommun är Hörby-Höör, Hörby-Lyby, Östraby-Askeröd och Hörby-Äspinge – Kristianstad samt alla cykelvägar vid, till och från Hörby kommuns skolor. Utanför Hörby tätort finns ett fåtal gång- och cykelvägar som Hörby – Ringsjöstrand, Hörby – Kristianstad, Hörby – Fulltofta samt Önneköp – Långaröd.

Nedan redogörs översiktligt för hur kommunen önskar att utveckla det övergripande gång- och cykelvägnätet. De föreslagna utbyggnadssträckorna är Hörby – Höör, Hörby – Lyby och Östraby – Askeröd via Västerstad.

Hörby – Höör

Hörby kommun har sedan en period tillbaka, tillsammans med Höörs kommun, drivit frågan om en gång- och cykelväg mellan Hörby och Höör, via Ludvigsborg. Sträckan är en viktig länk i kommunen och är utpekad som en brist i det regionala cykelvägnätet.

Hörby – Lyby

Idag saknas en gång- och cykelbana mellan Hörby och Lyby. En gång- och cykelbana mellan orterna skulle underlätta kommunikationerna till och från Hörby tätort för de boende i Lyby. Den skulle också bättre koppla samman Lyby med kollektivtrafiken.

Östraby – Askeröd via Västerstad

Det finns ett pågående samarbete mellan Östraby skola och Västerstads förskola för att få elever och föräldrar men även andra boende att kunna ta sig mellan Östraby – Askeröd via Västerstad på ett tryggt och säkert sätt.

En gång- och cykelbana skulle stärka både Västerstads och Askeröds koppling till kollektivtrafik längs riksväg 13. Föreslagen sträcka mellan Östraby – Askeröd via Västerstad går parallellt med väg 1123, vilket är en statlig väg.

14.2.2.3 Skolvägar

Barns möjlighet till aktiv rörelse till och från skolan är en viktig del i att gynna deras fysiska hälsa och personliga utveckling. Aktiva skolresor, genom cykel eller gång, är även identitetsskapande och bidrar till ökad trafiksäkerhet, då barnen bekantar sig med sin närmiljö. Att möjliggöra för aktiva skolresor handlar delvis om att tvärsektoriellt arbeta med beteenden kring färdmedelsval men en förutsättning är att föräldrar och barn upplever en trygg trafikmiljö.

I kommunens trafikplan har kommunen identifierat skolvägar för gående och cyklister. Att vidta åtgärder intill skolorna för att öka trafiksäkerheten och tryggheten är ett sätt för att få fler att välja att ta cykeln. Dessutom sker det flest konflikter under hämtning och lämning av barn utanför och i olycksdrabbade korsningspunkter till och från skolan.

14.2.2.4 Nationella och regionala cykelleder

Det finns flertalet nationella och regionala cykelleder som passerar Hörby kommun. Cykellederna är av stor betydelse för att knyta samman Hörby kommun med övriga skånska kommuner och har ett stort värde för friluftsliv, folkhälsa och besöksnäring. Läs mer om gång- och cykelvägar i *Gång- och cykelvägsplan för Hörby kommun*.

Ställningstaganden för gång- och cykeltrafik

- Hörby kommun ska föra en kontinuerlig dialog med Trafikverket, Region Skåne, grannkommuner och andra berörda kring gång och cykelvägnätet.

- Hörby kommun ska för ett sammanhängande gång- och cykelvägnät av god standard och trafiksäkerhet verka för att föreslagna utbyggnadssträckor, lyfts in i framtida regional transportinfrastrukturplan.
    - Hörby – Höör,
    - Hörby – Lyby
    - Östraby – Askeröd via Västerstad,

- Hörby kommun ska verka för att förbättra trafiksäkerheten i och mellan tätorten, de lokala kärnorna och byarna i omlandet samt bidra till god tillgänglighet genom att arbeta för
    - bygdevägar.
    - säkra skolvägar för barn.
    - ökad trygghet för oskyddade trafikanter.

14.2.3 Tung och långsamtgående trafik

I Hörby kommun utgörs en del av trafiken av tunga eller långsamtgående fordon såsom som lastbilar, traktorer och andra jordbruksmaskiner. Den tunga trafiken passerar genom kommunen längs framför allt riksväg 13 och E22. Ekerödsrasten utmed E22 är en viktig uppställningsplats för framför allt tunga fordon för rast och dygnsvila.

Tung trafik ställer särskilda krav på bland annat utrymme, tillgänglighet, framkomlighet och bärighet. Den tunga trafiken orsakar också särskilda problem i form av buller, avgaser, vibrationer och olycksrisker. Biltrafiknätet måste därför utformas med särskild hänsyn till bland annat lastbilarnas körväg, parkering, lastning och lossning.

Inom delar av Hörby tätort råder förbud mot tung trafik. De gator som omfattas av förbudet är hela eller delar av följande gator och vägar: Nya torg, Gamla torg, Storgatan, Slagtoftavägen, Kungsgatan och Råbygatan. I övriga tätorter i kommunen finns inga liknande förbud. Att leda om den tunga trafiken utanför tätorten medför ett antal positiva effekter, däribland ökad framkomlighet, minskat buller och ökad trafiksäkerhet.

14.2.3.1 Långa fordon

Från och med 1 december 2023 tillåter Trafikverket 34,5 långa lastbilar, mot tidigare 25,25 meter, på ett utpekat vägnät. De huvudsakliga fördelarna med långa lastbilar är egentligen desamma som för tunga lastbilar. Om godsmängden är densamma kommer en lång, eller tung, lastbil att ha möjlighet att transportera mer gods per lastbil (transportenhet). Detta resulterar i att det krävs färre

lastbilar för att transportera samma mängd gods. Enligt Trafikverkets beräkningar innebär detta en minskning av utsläpp från den tunga lastbilstrafiken med mellan 4 och 6 procent. Långa lastbilar medför även att transportkostnaden minskar, vilket stärker näringslivets konkurrenskraft. Europa väg 22 genom Hörby kommun är utpekad som statligt vägnät för långa lastbilar. Inom Hörby kommun är riksväg 13 från trafikplats Norrehe till stora rondellen där riksväg 13 och väg 1134 möts samt en del av väg 1134 väster mot Osbyholm utpekat som vägnät för långa fordon.

14.2.4 Järnväg och flyg

Hörby kommun saknar järnvägstrafik och flyg. Däremot berörs Hörby kommun av influensområde för Sebbarps flygfält. Flygfältet är beläget alldeles intill kommungränsen i Eslövs kommun, men stora delar av dess influensområde berör Hörby kommun.

Hörby kommun berörs av MSA-ytor (Minimum Sector Altitude) för Malmö Airport och Kristianstad Österlen Airport. Det innebär att det är viktigt att beakta dessa områden i samband med planläggning. Uppförande av höga byggnader eller andra hinder inom dessa ytor kan påverka flygprocedurer till och från flygplatsen, vilket i sin tur kan försvåra eller omöjliggöra flygning och därmed utnyttjandet av flygplatsen.

14.2.4.1 Höga objekt

Höga objekt innefattar både fasta objekt såsom byggnader, master, vindkraftverk, skyltar och tillfälliga föremål som exempelvis byggnadskranar. Som högt objekt räknas föremål som är 20 meter eller högre. Höga objekt kan påverka flygsäkerhet och tillgänglighet kring flygplatser men även påverka navigationsanläggningar för luftfarten i områden långt från flygplatsen.

Ställningstaganden för järnväg och flyg

- Hörby kommun ska vid planläggning och bygglov inom influensområde för Sebbarps flygplats, en radie på 2,7 kilometer samt inom MSA-ytor (Minimum Sector Altitude) för Malmö Airport och Kristianstad Österlen Airport inte tillåta höga byggnader eller andra hinder som kan påverka nyttjandet av flygplatserna.

Riktlinjer för planläggning, tillstånds-, dispens- och lovgivning, tillsyn, yttranden samt drift

- Alla byggnadsobjekt oavsett typ som master, torn, pyloner, skyltar, konstverk, byggnader som är högre än 20 meter över mark eller vattenytan ska remitteras till Luftfartsverket och Trafikverket.

- Objekt högre än 45 meter inom sammanhållen bebyggelse samt högre objekt än 20 meter utanför sammanhållen bebyggelse ska samrådas med Försvarsmakten.

14.5.6 Framtidens transporter

Framtidens transporter handlar om en utveckling av smarta transportsystem och fossilfria fordon och är därför nära länkat till utvecklingen inom digitalisering- och energisektorn. Det innebär att lösningar inom framtidens fordonsteknik kommer kräva infrastruktur som bygger på ett elektrifierat och uppkopplat system. Självstyrande fordon, geofencing, drönare och trådlös elvägsteknik är några av de trender inom transportsektorns teknikutveckling som har betydelse för den fysiska planeringen.

Geofencing, också kallat geostaket, är en form av digitaliserad geografisk zon som kan tillämpas i den fysiska miljön. Fordon är idag till stor del uppkopplade och geofencing kan användas för att hastighetssäkra vissa områden, exempelvis kring skolor. Det fungerar genom att uppkopplade fordon kan styras för att hålla lägre hastigheter. Syftet är att skapa ett säkrare transportsystem och kan på sikt även användas inom vissa zoner för att hindra fordon att köra in i vissa områden.

Självstyrande fordon, eller automatiserade fordon, är en fordonsteknik under utveckling som kan komma att bli allt vanligare i trafiken. Minskade koldioxidutsläpp och ökad transporteffektivitet är några av de förväntade vinsterna. Men det kvarstår vissa frågetecken kring cybersäkerhet och beslutsfattning. EU driver och stöttar flera projekt och initiativ inom utvecklingen av självstyrande fordon. Utbyggnation av 5G-nätet är ett av dessa initiativ, för att möjliggöra för fordon att digitalt kommunicera med både varandra och infrastrukturen.

Drönartransporter är ytterligare en klimatnyttig teknikutveckling som skulle kunna användas för transport av både människor och mindre gods. Framför allt ses nyttor inom glesbebyggda områden eller där framkomligheten på land är begränsad. För att flyga över tätbebyggda områden behöver dock tekniken ses över ytterligare. Det finns också vissa frågetecken rörande integritet.

Trådlös elvägsteknik, syftar till att skapa en understödjande infrastruktur för eldrivna fordon. I sin enkelhet innefattar det att anlägga induktiv laddningsteknik under vägbanan. Fordonet laddas då under tiden som det färdas på vägbanan.

15. Teknisk infrastruktur

Teknisk infrastruktur är en viktig förutsättning för att få samhället att fungera och utvecklas. Den handlar om alla de tillhörande försörjningssystem som levererar och tillhandahåller energi, vatten, bredband, avfall och återvinning.

15.1 Energianvändning

Sverige har en relativt hög energianvändning i förhållande till många andra länder i Europa. Detta beror till stor del på att vi bor i ett kallare land men också att vi har en hel del energikrävande industri. Energianvändningen i Skåne skiljer sig inte jättemycket från rikssnittet. Energianvändningen i Hörby kommun skiljer sig dock något från den nationella och den regionala såtillvida att Hörby inte har lika mycket energiintensiv industri.

Elanvändningen förväntas framöver öka i och med den energiomställning som pågår i Sverige drivet av att bland annat minska samhällets klimatpåverkan. För att kunna möta den framtida efterfrågan på el behövs en fortsatt utveckling av energisystemet och dess olika komponenter på alla systemnivåer. Det gäller såväl mer kapacitet i nätet, mer flexibilitet i elanvändningen och mer produktion och lagring. För att möjliggöra för det ökade behovet av energi krävs också en ökad energieffektivitet. Det vill säga att den energi som produceras måste användas på ett effektivt sätt.

15.1.1 Elanvändningen i Hörby kommun

I gällande Energiplan för Hörby kommun redogörs för Hörby kommuns, förvaltningsorganisationen, energiarbete. Syftet med energiplanen är att den ska användas som ett strategiskt verktyg i kommunens arbete för att bidra till effektivare energianvändning i kommunorganisationens verksamheter, en trygg energiförsörjning för både kommunorganisationen och dess medborgare samt vägledning för en effektiv energidistribution.



Figur 61. Energiförbrukning, Hörby kommun år 2022 jämfört med 2012.

15.1.2 Effektbrist och energieffektivitet

I södra Sverige produceras det lite el i förhållande vad som konsumeras i området. Med bakgrund till den förväntade ökningen av elanvändning framöver spås också en problematik att kunna leverera den effekt som behövs för att kunna möjliggöra tillkommande industrietableringar och bostadsutveckling. I spåret av detta har det tagits fram prognoser för Skånes framtida effektbehov. Effektprognoserna visar elanvändning i MWh, varav 1000 MWh motsvarar ungefär energianvändning för 40 eluppvärmda villor på ett år. Enligt effektprognoserna kommer elanvändningen att öka mellan 50 till 1000 MWh i området kring Hörby tätort och Ludvigsborg till 2030. Till 2040 prognosticerar man en ökad elanvändning mellan 1000 och 10 000 MWh i området kring tätorten. I tätorten förväntas effektbehovet öka upp till 10 MW till samma år och till 2040 förväntas tätortens effektbehov öka över 10 MW.

I det nya direktivet om energieffektivitet (direktiv (EU) 2023/1791), som trädde i kraft i slutet av 2023, ska bland annat primär- och slutlig energianvändning minska på EU-nivå med 11,7 procent fram till 2030. Målet om slutlig energianvändning är bindande för alla EU-länder medan målet för primärenergianvändningen endast är vägledande. Direktivet innebär också att alla nya byggnader i EU ska vara så kallade nollutsläppsbyggnader från och med 2030 och alla offentliga byggnader från 2028. Vidare ska det även finnas en plan för en successiv renovering av hela byggnadsbeståndet för att minska den genomsnittliga primärenergianvändningen med minst 16 procent fram till 2030 och mellan 20–22 procent fram till 2035.

15.2 Energidistribution

Dagens samhälle är beroende av både en fungerande energiförsörjning som energidistribution. Energidistributionen är en av Sveriges viktigaste infrastrukturer och dess vikt och betydelse kommer att bli än mer central i framtiden då behovet av el förväntas öka. Tillräckligt utrymme för den tekniska infrastrukturen i och på mark är en förutsättning för en hållbar och långsiktig energidistribution.

15.2.1 Transmissions- och distributionsnätet

Den elektricitet som produceras distribueras genom luftledningar och markkablar i ett sammanhållet elnät. Elnätet kan delas in i två olika typer av nät: transmissionsnätet och distributionsnätet. Transmissionsnätet löper genom hela Sverige och kopplar även ihop Sveriges elnät med andra länders elnät. Transmissionsnätet har en spänning mellan 220 till 400 kilovolt och ägs av staten men förvaltas av Svenska kraftnät.

Distributionsnätet utgörs av ett regionnät och ett lokalnät. Regionnäten ansluter till transmissionsnätet och transporterar elektricitet vidare ut till lokalnäten. Lokalnäten transporterar elektriciteten den sista biten ut till de flesta användarna såsom hushåll och företag. Mycket små elproducenter kan också vara anslutna till lokalnätet. Det gäller till exempelvis dem som säljer överskottet av sin husbehovsproduktion. Regionnäten har en spänning mellan 40 och 130 kilovolt

medan lokalnäten har en spänning mellan 40 kilovolt och 230 volt. Distributionsnätet ägs av flera elnätsföretag, däribland E.ON och Kraftringen. Distributionsnätet regleras i huvudsak via ellagen. En central del i denna reglering är nätkoncessionerna vilka ger elnätsägaren ett legalt monopol att äga elnäten inom ett visst geografiskt område. Det betyder exempelvis att det inom ett avgränsat geografiskt område endast får finnas en lokalnätsägare. Det finns två typer av nätkoncession: nätkoncession för linje och nätkoncession för område. Nätkoncession för linje avser en ledning med en i huvudsak bestämd sträckning, och nätkoncession för område är ett tillstånd att inom ett visst geografiskt område bygga och använda ledningar upp till en viss bestämd spänning.

15.2.1.1 Eldistribution i Hörby kommun

Hörby kommun berörs av både transmissions- och distributionsnätet. Transmissionsnätet i Hörby kommun utgörs av såväl markkablar som luftburna ledningar. Utanför Lyby finns Hurva omriktarstation, en viktig knutpunkt för elektricitet i södra Sverige. Hurva omriktarstation består av ett 400 kilovolts växelströmsställverk och två omriktarstationer för högspänd likström (tillhörande SydVästlänken). Till Hurva omriktarstation ansluter de fyra 400 kilovolts-ledningarna; Hurva – Sege, Hurva – Barsebäck, Hurva – Hemsjö och Hurva – Hjälmaryd. Det finns även en likströmskabel, 300 kV, från Hurva stationen till SydVästlänken. Den utgörs av markkabel med högspänd likström, 600 MW, upp till Värnamo och övergår sedan till en luftledning med likström till Nässjö. SydVästlänken har en viktig funktion i att öka överföringskapaciteten till södra Sverige och kompensera för det produktionsunderskott som råder i området. Det finns även långt framskridna planer för en ny likströmsförbindelse (markkabel) mellan Tyskland och Sverige, vilken berör Hörby kommun i nord-sydlig riktning utmed väg 13. Likströmsförbindelsen ska ansluta till Hurva omriktarstation. Alla Svenska kraftnäts ledningar, både luftledningar och markkablar drivs med mycket höga spänningar och strömmar. De höga spänningarna och strömmarna kan orsaka skador på människor, djur och egendom om anläggningarna inte utförs och hanteras på rätt sätt. Avbrott eller reduktioner av överföringsförmågan i stamnätet kan också få stora konsekvenser för elmarknaden och driftsäkerheten.

Lokalnätet i Hörby kommun ägs av fyra olika operatörer. I tätorten och större delen av kommunen är det Kraftringen som äger elnätet. I nordvästra delarna av kommunen är det E.ON som är ägare och i några mindre områden i de sydligaste och nordligaste delarna drivs nätet av Sjöbo Elnät och Mellersta Skånes Kraft. I centrala Hörby finns en fördelningsstation som ägs av E.ON. Fördelningsstationen har fyra ingående 130 kilovolts luftledningar samt utgående 20 kilovolts ledningar till lokalnätet. De fyra 130 kilovolts luftledningarna tillhör regionnätet och har en signifikant betydelse för energiförsörjningen i Skåne. Det betyder också att de är känsliga mot avbrott då dessa kan få stora konsekvenser för energiförsörjningen. Det är av stor vikt att eventuella fel i dessa ledningar snabbt kan identifieras och snabbt åtgärdas varför dessa ledningar är luftledningar.

15.2.1.2 Framtida behov

Svenska kraftnät tar vartannat år fram långsiktiga scenarier för Nordeuropas energisystem med syfte att identifiera framtida utmaningar och behov i det svenska transmissionsnätet för el och

möjliggöra ett proaktivt arbetssätt. I den senaste analysen sågs ett markant ökat behov av elektricitet i framtiden. Vidare förväntas kraftsystemet även bli mindre förutsägbart och få en ökad komplexitet och hög förändringstakt. Den ökade efterfrågan på elektricitet beror framför allt på omställningen från ett samhälle beroende av fossila bränslen till ett energisystem med noll nettoutsläpp av växthusgaser. Investeringar i transmissionsnätet, utveckling av ny teknik och nya marknadslösningar behövs på nationell nivå för att möta det ökade behovet av elektricitet. Det gäller även distributionsnätet. I Svenska kraftnäts *Systemutvecklingsplan 2022–2031* finns två projekt vilka berör Hörby kommun:

- Projekt 4460 Hurva – Hemsjö vilket avser en reinvestering med syfte att förnya befintliga ledningar för öka kapacitet och således stärka Södra Sveriges elnät. För en sådan reinvestering kan det bland annat komma att krävas en större ledningsgata.

- Projektet 4367 avser markkabeln för Hansa Power Bridge vilket syftar till marknadsintegration, en utlandsförbindelse.

Ställningstaganden för energidistribution

- Hörby kommun ska föra en kontinuerlig dialog med nät- och ledningsägare för en effektiv elkraftsplanering/nätutvecklingsplanering med fokus på framtida behov och möjlig kapacitet.
- Hörby kommun ska verka för att infrastruktur för energidistribution så långt som möjligt samförläggs med annan infrastruktur för att minska barriäreffekterna och visa hänsyn till boende, natur- och kulturmiljöområden.

Riktlinjer för planläggning, tillstånds-, dispens- och lovgivning, tillsyn, yttranden samt drift

- För att säkerställa människors hälsa och säkerhet bör ny bostads- och skolbebyggelse placeras minst:
    - 130 meter från en 400 kV-ledning
    - 165 meter från två parallella 400 kV-ledningar
    -

15.3 Energiproduktion

En del av dessa energiutvinnande källor är planerbara såsom vattenkraft medan andra är icke-planerbara källor såsom vind- och solkraft. Både vind- och solkraft är beroende av väderförhållanden och behöver vissa insatser i elsystemet för att upprätthålla balansen och säkerställa energileveransen året om.

Med energiproduktion menas produktion av elenergi. Dagens samhällen är beroende av elenergi för att fungera. Den elektricitet som används i samhället, till exempel för privat bruk eller av företag för produktion av varor och tjänster, kommer ifrån olika energiutvinnande källor såsom exempelvis vatten-, sol- och vindkraft eller kärnkraft. De energiutvinnande källor som finns tillgängliga är antingen förnybara, fossilfria eller icke förnybara. Med förnybara energi menas sådan energi som kommer från källor som hela tiden förnyas och inte kommer tas slut. De förnybara energiutvinnande källorna är ofta icke-planerbara till följd av beroendet av väderförhållanden. Fossilfritt betyder att elen inte produceras direkt från icke förnybara energikällor som olja, kol eller gas. Kärnkraft är en fossilfri energikälla men den är inte förnybar då uranen som används i kärnkraft inte kommer finnas tillgänglig för all framtid. Däremot är kärnkraften planerbar. Sveriges elproduktion är idag till 98 procent fossilfri, lite över hälften kommer från förnybara energikällor.

I den energiomställning som pågår i Sverige, dels drivet av att minska samhällets klimatpåverkan, så är det viktigt att komma ihåg att förutom plats för energiproduktion behövs det också utrymme för infrastrukturen mellan energiproduktion och energikonsumtion. I dag är elnätet i många fall en begränsande faktor för var man kan lokalisera ny energiproduktion.

15.3.1 Vindkraft

Vindkraft är en förnybar energikälla och viktig för omställningen till att bli mindre beroende av fossila bränslen. Samtidigt har vindkraft en påverkan på människor som bor på eller besöker den plats där de är placerade. De hörs och påverkar landskapsbilden. De kan också påverka känsliga arter såsom fåglar, fladdermöss och insekter negativt, men även ha en negativ inverkan på natur- och kulturmiljön. Det är därför viktigt att vid vindkraftsetableringar ta hänsyn till frågor som rör lokalisering, utformning och påverkan på människors hälsa och miljön.

Vindkraftsärenden regleras i första hand av *Miljöbalken (1998:808)*, *Miljöprövningsförordningen (2013:251)*, *Plan- och bygglagen (2010:900)* och *Plan- och byggförordningen (2011:338)*. Men även annan lagstiftning kan ha betydelse. Det krävs bygglov för att uppföra, flytta eller väsentligt ändra vissa vindkraftverk. Det gäller både inom och utanför detaljplanelagt område. Det finns dock vissa undantag från lovplikten.

I Hörby kommun finns det åtta medelstora kommersiella vindkraftverk samt två gårdsverk.

15.3.1.1 Olika vindkraftverk

Det finns olika typer av vindkraftverk i olika storlekar.

Miniverk

Ett så kallat miniverk definieras som ett vindkraftverk med en totalhöjd på maximalt 20 meter och med en rotordiameter på maximalt tre meter. Definitionen av ett så kallat miniverk har sin grund i plan- och bygglagens regler om bygglov. Ett miniverk behöver inte bygglov enligt plan- och byggförordningen om det;

1. är 20 meter eller lägre över markytan
2. placeras på ett avstånd från gränsen som är större än kraftverkets höjd över marken
3. inte monteras fast på en byggnad, eller
4. har en vindturbin med en diameter som är mindre än tre meter.

Om två eller fler vindkraftverk ska stå tillsammans omfattas verksamheten av anmälningsplikt enligt *Miljöbalken (1998:808)*, läs mer om detta under klassen medelstora anläggningar.

Gårdsverk

Ett gårdsverk är ett vindkraftverk med en totalhöjd på 20–50 meter eller ett verk vars rotordiameter överstiger 3 meter. Definitionen av gårdsverk har sin grund i plan- och bygglagens regler om bygglov. Verket behöver bygglov enligt plan- och byggförordningen (2011:338) om det;

1. är högre än 20 meter över markytan
2. placeras närmare gränsen än kraftverkets höjd över marken
3. monteras fast på en byggnad, eller
4. har en vindturbin med en diameter som är större än tre meter.

Vindkraftverk som är högre är 50 meter är anmälningspliktiga enligt *Miljöbalken (1998:808)*. Ska två eller fler verk stå tillsammans måste verksamheten anmälas enligt *Miljöbalken (1998:808)*.

Medelstora anläggningar

Definitionen av en medelstor anläggning har sin grund i *Miljöprövningsförordningen (2013:251)*, kod C 40.100. En anläggning är anmälningspliktig enligt 9 kap. *Miljöbalken (1998:808)* om den innehåller;

1. ett vindkraftverk som inklusive rotorblad är högre än 50 meter
2. två eller fler vindkraftverk som står tillsammans(gruppstation), eller
3. ett vindkraftverk som står tillsammans med ett annat vindkraftverk, om verksamheten påbörjas efter att verksamheten med det andra vindkraftverket påbörjades.

Både bygglov och anmälan enligt *Miljöbalken (1998:808)* prövas av kommunen. För vindkraftverk som kräver bygglov ska byggnadsnämnden också lämna startbesked innan anläggningen kan börja byggas och slutbesked innan den tas i drift.

Stora anläggningar

För att bygga en stor landbaserad vindkraftsanläggning krävs tillstånd enligt *Miljöbalken (1998:808)* samt kommunens tillstyrkan. Ansökan om tillstånd enligt *Miljöbalken (1998:808)* prövas av

Länsstyrelsen. Definitionen av en stor anläggning har sin grund i *Miljöprövningsförordningen (2013:251)*, kod B 40.90 och B 40.95.

En verksamhet med kod B 40.90 är tillståndspliktig enligt 9 kap. *Miljöbalken (1998:808)* om;

1. två eller fler vindkraftverk som står tillsammans (gruppstation) och vart och ett av vindkraftverken inklusive rotorblad är högre än 150 meter
2. ett vindkraftverk som inklusive rotorblad är högre än 150 meter och står tillsammans med en gruppstation som i 1, eller
3. ett vindkraftverk som inklusive rotorblad är högre än 150 meter och står tillsammans med ett annat sådant vindkraftverk, om verksamheten påbörjas efter att verksamheten med det andra vindkraftverket påbörjades.

En verksamhet med kod B 40.95 är tillståndspliktig enligt 9 kap. *Miljöbalken (1998:808)* om;

1. sju eller fler vindkraftverk som står tillsammans (gruppstation) och vart och ett av vindkraftverken inklusive rotorblad är högre än 120 meter
2. ett vindkraftverk som inklusive rotorblad är högre än 120 meter och står tillsammans med en sådan gruppstation som i 1, eller
3. ett eller fler vindkraftverk som vart och ett inklusive rotorblad är högre än 120 meter och står tillsammans med så många andra sådana vindkraftverk att gruppstationen sammanlagt består av minst sju vindkraftverk, om verksamheten påbörjas efter att verksamheten eller verksamheterna med de andra vindkraftverken påbörjades.

15.3.1.2 Vindförhållanden i Hörby kommun

Energimyndigheten har tagit fram en nationell vindkartering, vilken visar vindförhållanden i Sverige. Vindkarteringen gjordes år 2011 efter en matematisk-fysikalisk modell, MIUU-modellen, och beskriver tillståndet i atmosfären som exempelvis vindhastigheten.

Karteringen ger endast en översiktlig bild av möjligheten att utvinna vindenergi i kommunen, och noggrannare studier av klimatförhållandena krävs inför nyetablering av vindkraftverk. Kartan redovisar årsmedelvinden i meter per sekund på 140 meters höjd.

Hörby kommun har som Skåne i övrigt mycket goda vindförhållanden och därmed goda förutsättningar för vindkraftsetableringar. Men samtidigt finns många intressekonflikter i Hörby kommun.

15.3.1.3 Repowering

Repowering innebär att man låter byta ut äldre vindkraftsverk till nya som antingen har större kapacitet eller mer effektivitet. Tekniska framsteg har lett till att man kan öka energiproduktionen endast genom att byta ut vindkraftverket till ett likadant. Med denna teknik kan elproduktionen på redan i anspråkstagna platser ökas väsentligt och på ett resurseffektivt sätt. Merparten av den

vindkraft som byggdes ut innan 2015 kommer att ha nått sin tekniska livslängd innan 2040 och potentialen för repowering anses vara särskilt hög i södra Sverige, där de äldsta verken finns idag.

15.3.1.4 Förutsättningar för ny vindkraft i Hörby kommun

Hörby kommun består av fyra bygder; Hörby tätort, Ringsjöbygden, Mellanbygden samt Slättbygden. Bygderna har var för sig olika karaktär och olika förutsättningar. Dessa bidrar i stort till Hörby kommuns attraktionskraft vilket leder till att människor vill bo, besöka eller etablera sina verksamheter i kommunen. Inom dessa bygder finns flertalet allmänna intressen som är särskilt viktiga att ta hänsyn till i den fysiska planeringen såsom vid vindbruksetableringar;

- Utvecklingsstrategi
- Riksintressen
- Bostäder, bebyggelse och gestaltad livsmiljö
- Näringsliv
- Naturmiljö
- Vattenmiljö
- Jord-, skogs- och vattenbruk
- Kulturmiljö
- Friluftsliv
- Transportinfrastruktur
- Teknisk infrastruktur
- Miljö, hälsa och säkerhet

Ställningstaganden för vindkraft

Hörby tätort

- Hörby kommun ska inte tillåta vindkraftsetableringar i Hörby tätort eller inom 1 000 meter ifrån Hörby tätorts geografiska avgränsning.

Ringsjöbygden

- Hörby kommun ska inte tillåta vindkraftsetableringar inom Ringsjöbygden.

- Hörby kommun är positiva till repowering av befintliga vindkraftsverk.

Mellanbygden

- Hörby kommun ska inte tillåta medelstora eller stora vindkraftsetableringar, vindkraftverk med en total höjd över 50 meter, inom Mellanbygden.

- Hörby kommun är positiva till repowering av befintliga vindkraftsverk.

Slättbygden

- Hörby kommun kan tillåta nya vindkraftsetableringar samt byte av befintliga vindkraftsverk inom Slättbygden förutsatt att gällande lagstiftning och föreskrifter samt följande kriterier kan uppfyllas
    - inga vindkraftsetableringar med en total höjd över 50 meter eller inom 1 000 meter från de geografiska avgränsningarna för Östraby, Västerstad, Dala, Askeröd, Korsholm – Norra Västerstad, Lyby samt Osbyholm.
    - ett minimiavstånd mellan bebyggelse och verk med en totalhöjd på 20–50 meter (gårdsverk) ska vara fem gånger verkets totalhöjd, undantaget det egna bostadshuset. För vindkraftverk med en totalhöjd över 50 meter ska minimiavståndet vara 500 meter. För verk över 100 meter ska minimiavståndet vara fem gånger verkets totalhöjd. Minimiavstånden gäller till närmaste bostadshus.
    - bullret från vindkraftverk bör inte överstiga den ekvivalenta ljudnivån 40 dBA utomhus vid bostäder.
    - inom influensområde för Sebbarps flygplats med en radie på 2,7 kilometer från flygplatsen undantas för vindkraftsetableringar.
    - riksintressen, naturreservat, utpekade naturområden i *Naturvårdsprogram för Hörby kommun* samt regionalt utpekade områden för kulturmiljö och stråk ska undantas vindkraftsetableringar.
    - vindkraftsetablering ska undvikas på och inom områden för synliga fornlämningar.
    - följa rekommenderade skyddsavstånd för vindkraftsetableringar intill statliga vägar samt skyddsavstånd till nationella, regionala och lokala kraftledningar.

- Hörby kommun är positiva till repowering av befintliga vindkraftsverk.

Riktlinjer för planläggning, tillstånds-, dispens- och lovgivning, tillsyn, yttranden samt drift

- För vindkraftverksetablering av medelstora eller stora vindkraftsetableringar, vindkraftsverk med en total höjd över 50 meter, inom fem kilometer från kommungräns ska grannkommunerna beredas tillfälle att yttra sig över etableringen.
- Vid lokalisering av vindkraftverk intill skyddade områden bör lämpligt respektavstånd inrättas med bakgrund till syftet med det skyddade området.
- Vid exploatering av vindkraft föredrar Hörby kommun grupper om verk.
- Minsta avstånd mellan grupperna bör vara 3–5 kilometer.

15.3.2 Solenergi

Solenergi är den energi som kommer från solens ljus och som omvandlas till energi. Det är ett förnybart energislag och det finns olika sätt att omvandla solljus till energi, elektricitet och värme.

15.3.2.1 Solceller

Solceller används för att omvandla solens energi till el. Det vanligaste är att solceller installeras på hustak men de kan också placeras på marken, ett plank, husväggen eller sidorna av balkongen. Energin som utvinns i solcellerna matas ut direkt i huset eller ut i elnätet. Det finns även storskaliga solcellsanläggningar, så kallade solcellsparker, som installeras på marken.

15.3.2.2 Solfångare

Solfångare används för att omvandla solens energi till värme och framför allt varmvatten. Solfångare placeras på hustak och är liksom solceller beroende av väderstreck och lutning för att få så mycket solinstrålning och effekt som möjligt. En solfångare kan värma cirka hälften av den mängd varmvatten som en familj behöver per år och cirka 30 procent av husets totala behov av värme och varmvatten.

15.3.2.3 Solkraft i Hörby kommun

I Hörby kommun används solkraft till både privata bostäder som offentliga byggnader.

Ställningstaganden för solenergi

- Hörby kommun är positiv till etablering av solenergi på mark som är impediment om inte djur-, natur- och kulturmiljöer eller landskapsbilden påverkas negativt.

15.3.3 Vattenkraft

Vattenkraft har funnits i Sverige i hundratals år och står för en stor del av Sveriges energiproduktion. Vattenkraften producerar under ett normalt år 68 TWh elektricitet, vilket motsvarar cirka 45 procent av Sveriges elproduktion. Vattenkraft är ett förnybart energislag som innebär att energi utvinns ur strömmande vatten i ett vattenkraftverk.

15.3.3.1 Vattenkraft i Hörby kommun

I Hörby kommun finns ingen vattenkraft.

15.3.4 Fjärrvärme och fjärrkyla

Fjärrvärme är en storskalig metod för produktion och distribution av värme. Ungefär hälften av all uppvärmning i Sverige kommer från fjärrvärme. I ett fjärrvärmeverk eller kraftvärmeverk, som producerar både el och värme, hettas vatten upp för att sprida värme till de fastigheter på orten som är uppkopplade till fjärrvärmenätet. För att värma upp vattnet till en tillräckligt hög temperatur

används spillvärme från exempelvis industrier och avfall samt rester från skogsavverkning. Detta innebär att nästan all fjärrvärme genereras av förnybar och återvunnen energi. Överskottsvärmen i ledningarna kan bidra till att värma fotbollsplaner och cykelvägar vilket gör att dessa blir isfria på vintern.

Fjärrkyla bygger på samma teknik som fjärrvärme men producerar kyla istället för värme. Fjärrkyla innebär att fastigheter kyls med hjälp av kallt vatten som distribueras i rör från en central kylanläggning. Det finns många olika sätt att framställa fjärrkyla men gemensamt är att dess miljöpåverkan och energiförbrukning är minimal jämfört med om de anslutna fastigheterna kylts med hjälp av lokala kylanläggningar. Fjärrkyla är ett effektivt sätt att kyla fastigheter, industrier, shoppingcentra och andra byggnader. I ett förändrat klimat förväntas kyl-lösningar bli allt viktigare.

Både fjärrvärme och fjärrkyla är energieffektivt och ekonomiskt fördelaktigt. Det är också bra för miljön eftersom det är en resurssnål energilösning som tar tillvara resurser som annars går förlorade, vilket bidrar till att samhället som helhet blir mer energieffektivt. Fjärrvärme och fjärrkyla bidrar på så vis till att minska Sveriges koldioxidutsläpp.

15.3.4.1 Fjärrvärme och fjärrkyla i Hörby kommun

I Hörby tätort finns en fjärrvärmeanläggning. Fjärrvärmenätet är relativt väl utbyggt men är koncentrerat till vissa huvudstråk och inte utbyggt till alla kvarter. Det finns möjlighet att ansluta sig till fjärrvärmenätet. Möjligheten att ansluta sig eller bygga ut fjärrvärmenätet i nya exploateringsområden måste bedömas i varje enskilt fall. En begränsande faktor kan vara kapaciteten i fjärrvärmeverket.

I dagsläget finns ingen anläggning för fjärrkyla.

Riktlinjer för planläggning, tillstånds-, dispens- och lovgivning, tillsyn, yttranden samt drift

- Hörby kommun ska vid planering av nya bostads- och verksamhetsområden utreda möjligheten till uppvärmning med fjärrvärme och fjärrkyla.

15.3.5 Förnybara gaser

Förnybara gaser är en viktig del i att fasa ut fossila bränslen och att uppnå Sveriges mål om att inte ha några nettoutsläpp av växthusgaser år 2045. Biogas och vätgas är exempel på förnybara gaser, som kan ha många användningsområden som lagring, uppvärmning och drivmedel både för industriellt som personligt bruk. Antingen produceras förnybara gaser från biologiska källor eller förnybara energikällor. Fördelarna med förnybara gaser är dels att de har en betydligt lägre klimatpåverkan i jämförelse med fossila bränslen. Dels kan produceras lokalt, vilket stärker Sveriges konkurrenskraft och självförsörjningsgrad samtidigt som det främjar ett mer cirkulärt förbrukande av våra resurser.

15.3.5.1 Biogas

Biogas är en förnybar gas som produceras av biologiskt avfall, det kan vara alltifrån biomassa, matavfall till slaktavfall. Den kan användas inom många områden som produktion av värme, el och drivmedel, likväl som inom industrin. I Hörby finns det även privatpersoner som numera producerar egen biogas.

15.3.5.2 Vätgas

Vätgas förväntas få en betydande roll i det framtida energisystemet. Vätgas har en mängd användningsområden inom industri och energisystemet, antigen direkt eller som ett medium att förhållandevis kostnadseffektivt kunna lagra och transportera energi. Det är viktigt att vätgas produceras av förnybara energikällor då det är en energikrävande process. Vätgasen kan också produceras som biprodukt men tekniken är fortfarande under utveckling för att göra det på ett optimalt sätt utifrån ekonomiska och miljömässiga aspekter.

15.4 Digital infrastruktur

Digital infrastruktur och digitalisering är grunden för digital kommunikation och handlar om kommunikation och interaktion mellan människor och företag som sker digitalt. Dagens samhälle är till stor del präglat av digitalisering, där information ofta är tillgänglig var man än är, och där det digitala och det fysiska alltmer smälter samman genom ny teknik. Med hjälp av digital teknik kan man många gånger förändra, utveckla, förbättra och effektivisera processer. En robust och väl utbyggd digital infrastruktur ger goda förutsättningar för bland annat näringslivsutveckling, sysselsättning, forskning och innovationer, vård och omsorg, miljö och klimat, utbildning och kompetensförsörjning samt social delaktighet. Digitalisering och den tekniska infrastrukturen är en strategisk utvecklingsfråga och är av betydelse för att stärka tillgängligheten och binda samman olika platser inom kommunen såväl som utanför kommunen.

Covid-19-pandemin har lett till att många människor numera arbetar hemifrån en eller flera dagar i veckan. Mycket tyder på att distansarbete fortsatt kommer att öka, vilket ställer höga krav på ny teknik och ökar kraven och förväntningarna på en väl utbyggd digital infrastruktur med god tillgång till stabilt bredband, i såväl fasta som mobila lösningar oavsett var i kommunen man befinner sig. Distansarbete sker i varierande grad men förekommer främst i storstadsregionerna och större städer, och sker i mindre utsträckning på landsbygden och i mindre orter. Tillgång till bredband och god digital infrastruktur kan i många fall ersätta en fysisk resa och bidra till att minska utsläpp av växthusgaser och andra luftföroreningar.

Bredbandsutbyggnaden i Hörby kommun sker på marknadsmässiga villkor. Enligt regeringens Bredbandsstrategi *Sverige helt uppkopplat 2025 – en bredbandsstrategi*, bör hela Sverige ha tillgång till snabbt bredband (1 Gbit/s) år 2025. I dagsläget, år 2025, har nästintill samtliga hushåll och arbetsställen tillgång till eller blivit erbjudna snabbt bredband i tätorten eller i småorterna. På landsbygden är tillgången något sämre. De hushåll som inte blivit erbjudna eller har tillgång till snabbt bredband ligger utspridda på kommunens landsbygd men det finns särskilda kluster norr om Östraby samt nordöst om Stavröd. *För mer information besök PTS bredbandskarta.*

En förutsättning för utbyggnad av 5G nät i Hörby är ett robust fibernät som ansluter master och antenninstallationer till mobiloperatörernas kärn-nät. En aktiv utbyggnad av mobilnät och bredband är en förutsättning för att utveckla ett modernt, resurseffektivt och digitalt näringsliv och samhälle. Det är viktigt att Hörby kommun samverkar med berörda aktörer i tidiga planeringsskeden.

Digitalisering är ett av kommunens viktigaste utvecklingsområden och ett verktyg för att stärka demokrati och medborgarinflytande. De möjligheter som den digitala tekniken ger förändrar även de förväntningar som medborgarna har på offentlig service. Digitala arbetssätt kommer därför att behöva prioriteras i den kommunala sektorns verksamhetsutveckling. Digitalisering av service och tjänster möjliggör att den kommunala servicen är tillgänglig när den efterfrågas, samt att den är rättssäker och korrekt genomförd. Digitaliseringen behöver därför ske med fokus på

medborgarnytta och effektivitet, men den behöver även vägledas av principen om bevarad medborgarintegritet, så långt det är möjligt.

Ställningstaganden för digital infrastruktur

- Hörby kommun ska verka för att utbyggnaden av den digitala infrastrukturen minimerar den negativa påverkan på naturmiljön, biologisk mångfald och ekosystemtjänster.

Riktlinjer för planläggning, tillstånds-, dispens- och lovgivning, tillsyn, yttranden samt drift

- Vid placeringen och utformningen av master eller teknikskåp bör
  - hänsyn tas till natur- och kulturmiljöer och så att de inte placeras i nationalparker, naturreservat, djur- och växtskyddsområden, Natura 2000-områden och strandskyddade områden.
  - material och färg på teknikskåp anpassas till omgivningen.
  - antenner inte placeras på kulturhistoriska byggnader eller områden om åtgärden påverkar det kulturhistoriska värdet negativt.

15.5 Vatten och avlopp

Vatten och avlopp avser dricksvattenförsörjning, spillvatten och dagvatten. Tillgången till vatten av god kvalitet och kvantitet samt hantering av spillvatten är en förutsättning för att kunna leva och fungera i ett långsiktigt hållbart samhälle.

Vatten- och avloppsanläggningar kan vara kommunala, enskilda eller en gemensamhetslösning. Kommunen har ansvar för vattenförsörjningen inom befintlig och blivande samlad bebyggelse. Mittskåne Vatten, den gemensamma VA-organisationen för Hörby och Höörs kommuner ansvarar för driften av den kommunala vattenproduktionen, avloppsreningen och ledningsnätet.

15.5.1 Dricksvatten

Dricksvatten brukar kallas vårt viktigaste livsmedel. En bra vattenförsörjning är en hörnsten i ett väl fungerande samhälle. Kranvatten används bland annat som dricksvatten, för hygieniska ändamål och till bad, tvätt och toaletter samt till brandsläckning. Vattenförsörjningen måste vara robust nog för att fungera tjugofyra timmar om dygnet, dag efter dag, månad efter månad, år efter år. Dricksvattenproducenten är ansvarig för att dricksvattnet är säkert, det vill säga inte innehåller bakterier eller ämnen som är skadliga för vår hälsa. Livsmedelsverkets har kvalitetskrav och regler som gäller för kommunalt dricksvatten, och för dricksvatten som används i kommersiell och offentlig verksamhet, till exempel på skolor, sjukhus och i livsmedelsföretag. Reglerna gäller inte för enskilda brunnar. Myndighetskontroll av dricksvatten utförs lokalt av kommunerna och samordnas regionalt av länsstyrelserna.

Flera typer av händelser kan påverka tillgången till friskt vatten, till exempel översvämningar, stora läckor, elavbrott och olyckor som förorenar vattentäkter.

Det vatten som ska bli dricksvatten kallas för råvatten och kan komma från sjöar och vattendrag, det vill säga ytvatten, eller från grundvatten som finns nere i marken eller i sprickzoner i berget. Allt dricksvatten i Hörby kommun kommer från grundvatten, som generellt håller en god och stabil kvalitet.

I Hörby kommun finns sex kommunala vattenverk som förser medborgare med dricksvatten. Vattenverken finns i Hörby, Askeröd, Oderup, Killhult, Önneköp och Södra Rörum. Beslut har dock fattats om att lägga ner Södra Rörums vattenverk och att Södra Rörum istället ska försörjas genom Hörbys vattenverk. Samtliga vattenverk tar grundvatten från borrade brunnar, vilket gör beredningen av vattnet relativt enkel. Det är främst järn och mangan som behöver reduceras i filter på vattenverken. Som extra säkerhet finns UV-ljus för desinfektion av dricksvattnet på alla vattenverk. Samtliga vattentäkter som används för den kommunala vattenförsörjningen har tillstånd för vattenuttag genom vattendomar. Vattendomar anger hur mycket vatten som får tas ut från en vattentäkt.

Flera av vattenverken i Hörby kommun har mer eller mindre åtgärds- och förnyelsebehov och beslut finns för nytt vattenverk i Hörby. En förutsättning för att kunna fortsätta utveckla Hörby kommun är att vattentillgången kan säkerställas. Det har inletts ett arbete med att bygga nytt vattenverk i Hörby tätort. Under 2024 kommer även ett arbete med att hitta en ny råvattentäkt i Hörby tätort. I Killhult pågår en förstudie för att hitta en ny råvattenbrunn för att säkerställa dricksvattenförsörjningen i kommunen.

15.5.1.1 Kommunalt vatten

I Hörby kommun finns sex kommunala vattenverk som förser medborgare med dricksvatten. Samtliga vattenverk tar grundvatten från borrade brunnar. Vattenverken finns i Hörby, Askeröd, Oderup, Killhult, Södra Rörum och Önneköp. Samtliga vattentäkter som används för den allmänna vattenförsörjningen har tillstånd för vattenuttag genom vattendomar. Vattendomar anger hur mycket vatten som får hämtas från en vattentäkt. Flera av vattenverken i Hörby kommun har mer eller mindre åtgärds- och förnyelsebehov. En förutsättning för att kunna fortsätta utveckla Hörby kommun är att vattentillgången kan säkerställas.

Råvattnet, det vill säga grundvattnet som används till dricksvatten, i Hörby håller generellt en god och stabil kvalitet, vilket gör beredningen av vattnet enkel. Det är främst järn och mangan som behöver reduceras i filter på vattenverken.

Om den ordinarie dricksvattenförsörjningen av någon anledning inte kan användas behövs reservvatten eller nödvatten. I nuläget finns ingen vattentäkt med reservfunktion eller överkapacitet i Hörby kommun. Det pågår ett arbete med att hitta en reservvattentäkt.

15.5.1.2 Enskilt vatten

I Hörby kommun är grundvattenkapaciteten i berg, urberg och sedimentärt berg varierad. Men generellt visar de nordöstliga delarna av kommunen på goda uttagsmöjligheter från urberg, med en mediankapacitet på 2 000 och 6 000 liter per timme. Det kan jämföras med utmärkt goda uttagsmöjligheter, sedimentberg, med en mediankapacitet på 20 000 och 60 000 liter per timme i de nordvästliga delarna av kommunen. De södra delarna av kommunen har framför allt tämligen goda uttagsmöjligheter, både sedimentberg och urberg, med en mediankapacitet på 600 – 2000 liter per timme. beror på nederbördsmönster, klimat och växtlighet.

I Hörby kommun är antalet enskilda dricksvattenbrunnar okänt. Med enskild dricksvattenbrunn menas grävd eller borrad brunn. Det är den enskilde fastighetsägaren till brunnen som är ansvarig för vattnets kvalitet och att brunnen hålls i gott skick. Kontroller av vattnets kvalitet och brunnens konstruktion bör ske regelbundet. Finns småbarn i familjen bör kontroller ske ofta, eftersom små barn är mer känsliga för höga halter av vissa ämnen. En hög vattenkvalitet och att det alltid finns drickbart vatten i brunnen är viktigt att eftersträva. Kommunen har idag ingen tillsynsroll gentemot

enskilda vattentäkter utan tillhandahåller råd och information. Kommunen stöttar även genom att administrera distributionen av flaskor för vattenprover.

Utifrån vattenanalyserna, men även från nationella rapporter, vet man att brunnsvattenkvaliten har försämrats de senaste åren. En orsak är att kunskapen om hur man sköter sin brunn har minskat. En annan är att det inte finns någon kontroll på anläggande av nya vattenbrunnar (ofta borrade) eftersom det inte är anmälningspliktigt.

Det finns många problem som kan uppstå då ytvatten läcker in i brunnen eller om omsättningen av vattnet inte är tillräcklig. Beroende på berggrunden och jordlager där brunnen är placerad kan vattenflöde och olika grundämnesförekomster variera i dricksvattnet. Många problem kan förebyggas om brunnarna läggs på rätt plats i förhållande till föroreningskällor.

15.5.1.3 Vattenskyddsområde

Vatten räknas som en av våra allra viktigaste naturresurser. Syftet med vattenskyddsområde är att skydda vattentillgången för framtiden och bibehålla en god vattenkvalitet ur ett långsiktigt perspektiv.

EU:s ramdirektiv för vatten ställer krav på att områden som används eller kan komma att användas för uttag av dricksvatten ska skyddas i syfte att undvika kvalitetsförsämringar. Att bibehålla ett ”grundvatten av god kvalitet" är angeläget i den kommunala vattenförsörjningen och ingår som övergripande mål bland de 16 nationella miljömål som beslutats av Sveriges Riksdag. Det är kommunens skyldighet att omsätta målen i praktisk handling och säkerställa skyddet för, nuvarande och framtida, grundvattenförekomster mot exploatering som ger negativa konsekvenser såsom att begränsa vattenanvändandet eller påverkar vattenförsörjningen och kvalitetsförändringar.

Skyddsmotiven för grundvattnet baseras på de allmänna hänsynsreglerna i 2 kap. *Miljöbalken (1998:808)*. Till grund för hänsynsreglerna ligger den s.k. försiktighetsprincipen, vars syfte är att förebygga möjliga skador och olägenheter. Det innebär att hänsyn skall tas redan till risken för skador på människors hälsa och på miljön.

Vattenskyddsområdet ska skydda vattenförekomsten mot sådan verksamhet som kan medföra risk för förorening. Skyddet skall minska risken för såväl punktvisa föroreningsrisker som diffusa utsläppskällor. Särskilt viktigt är att förhindra att bekämpningsmedel, petroleumprodukter eller andra föroreningar når vattentäkten då detta kan medföra allvarlig skada under lång tid. Inrättande av ett vattenskyddsområde innebär att:

- Skyddet för vattenförekomsten stärks
- Vattenförekomstens och täktens betydelse tydliggörs
- Vattenförekomsten anges i fysiska planer

- Innebörden av vattenskyddet tydliggörs för verksamhetsutövare och andra inom vattenskyddsområdet

Det är Länsstyrelsen eller Kommunfullmäktige som fastställer vattenskyddsområde med tillhörande skyddsföreskrifter efter ansökan från VA-huvudmannen (Mittskåne Vatten). Om Länsstyrelsen fastställer ett vattenskyddsområde ligger även den operativa tillsynen på Länsstyrelsen. Kommunen kan dock överta den operativa tillsynen. För åtgärder inom vattenskyddsområden kan det krävas tillstånd från tillståndsmyndigheten.

I Hörby kommun finns endast ett vattenskyddsområde som fastställts enligt Miljöbalkens (1998:808) regler. Vattenskyddsområdet ligger i Hörby tätort och är fastställt av Länsstyrelsen 2007. Det finns två äldre vattenskyddsområden, grundvattentäkterna i Önneköp från 1971 och Killhult/Svensköp från 1975. Vattenskyddsområdet i Önneköp är under revidering och en ansökan till Länsstyrelsen är inskickad i dec 2022. Grundvattentäkten i Killhult/Svensköp som det gamla vattenskyddsområdet baseras på används inte längre, men vattenskyddsområdet täcker även delar av den nya grundvattentäkten.

Ställningstaganden för dricksvatten

- Hörby kommun ska verka för att kommunala och enskilda VA-anläggningar är driftsäkra, av långsiktigt hållbara system och har låg energi-, kemikalie- och vattenförbrukning.

- Hörby kommun ska säkerställa den kommunala vattentillgången genom att
    - öka produktionskapaciteten i kommunens vattenverk.
    - anlägga fler dricksvattentäkter.
    - inom vattenskyddsområde pröva ny byggnation restriktivt.
    - undvika nybyggnation eller andra åtgärder i ett område av betydelse för grundvattenbildning om områdets naturliga förmåga att fördröja, rena och infiltrera vatten påverkas negativ. Hänsyn ska även tas till eventuella kumulativa effekter.

Riktlinjer för planläggning, tillstånds-, dispens- och lovgivning, tillsyn, yttranden samt drift

- För att kunna bevilja bygglov och förhandsbesked i områden med enskild VA-försörjning och risk för grundvattenbrist, behöver det vara säkerställt att det går att lösa dricksvattenförsörjningen för den aktuella fastigheten nu som i framtiden.

15.5.2 Spillvatten

Spillvatten kallas ibland även för avloppsvatten, det vill säga förbrukat vatten som kommer från exempelvis diskhoar, toaletter, duschar, biltvättar och olika processer i industrin. Spillvatten är ett avloppsvatten som ska renas innan det släpps ut till recipient. Det mesta spillvattnet renas i kommunala avloppsreningsverk.

Genom god hantering av spillvatten minskar riskerna för att föroreningar och att näringsämnen hamnar i naturen och bidrar till allvarliga miljöproblem. Förorenat spillvatten, utsläpp av framför allt fosfor och kväve kan bidra till övergödning, algblomning, syrebrist och fiskdöd i våra vattendrag, sjöar och hav. Samtidigt är spillvatten en värdefull resurs att ta tillvara. Avloppssystem med god kapacitet och reningsgrad är därför en förutsättning för att minska miljöpåverkan. Genom anslutning till kommunala avloppsanläggningar och enskilda avloppsanläggningar som är driftsäkra och med låg energi-, kemikalie- och vattenförbrukning tryggas en långsiktigt hållbar utveckling av kommunen.

Utsläpp av spillvatten såväl kommunalt som i enskilda avloppsanläggningar regleras i *Miljöbalken (1998:808)* och klassas som miljöfarlig verksamhet. Ansvaret för att avloppsanläggningar hanteras enligt gällande regler och föreskrifter ligger på fastighetsägaren.

15.5.2.1 Kommunala avloppsanläggningar

I Hörby kommun finns sex kommunala reningsverk. Reningsverken finns i Lyby, Östraby, Önneköp, Killhult, Södra Rörum och Askeröd. Reningsverket i Lyby tar emot och renar avloppsvatten från Hörby tätort samt från Lyby, Ludvigsborg, Osbyholm, Ringsjöstrand och Satserup samt även Örnakärr (Höörs kommun). Flera av verken i Hörby kommun har mer eller mindre åtgärds- och förnyelsebehov.

15.5.2.2 Enskilda avloppsanläggningar

Enskilt avlopp anläggs vid fastigheter som inte har möjlighet att ansluta till de kommunala avloppsanläggningarna. I Hörby kommun finns cirka 3 500 enskilda avloppsanläggningar, som ligger uteslutande utanför samlad bebyggelse. Ibland kallas enskilda avloppsanläggningar även för små avloppsanläggningar eller små avlopp.

I Hörby kommun är det avdelningen Bygg och miljö som sköter tillsynen av enskilda avloppsanläggningar i kommunen. Kommunen ska utifrån tillsynsplanen se till att enskilda avloppsanläggningar som inte uppfyller dagens krav på rening åtgärdas. Prioritering görs efter avloppens status och geografiska läge. Vid åläggande om åtgärd för enskilda avloppsanläggningar behöver man som fastighetsägare ta reda på om den egna fastigheten omfattas av normal eller hög skyddsnivå. Denna bedömning görs av kommunens handläggare utifrån fastighetens närhet till känsliga områden.

Reningskraven för normal skyddsnivå är:

- 90% rening av BOD (organiskt material).

- 70% rening av fosfor.

För hög skyddsnivå gäller:

- 90% rening av BOD (organiskt material).
- 90% rening av fosfor.
- 50% rening av kväve.

Enskilda avloppsanläggningar som inte uppfyller dagens krav på rening är en stor bidragande orsak till övergödning i våra vattendrag, sjöar och hav. Det bidrar även till smittspridning samt spridning av miljöfarliga ämnen såsom läkemedelsrester, metaller och hushållskemikalier. Genom information, inventering och tillsyn av enskilda avloppsanläggningar minskar näringsläckaget och utsläpp av farliga ämnen till vår mark och våra vattendrag. Det skapar också bättre förutsättningar för enskilda dricksvattenbrunnar att tillhandahålla drickbart vatten.

Ställningstaganden för spillvatten

- Hörby kommun ska verka för att kommunala reningsverk och enskilda avloppsanläggningar och gemensamhetslösningar för avloppsvatten byggs på långsiktigt hållbara system, är driftsäkra och har låg energi-, kemikalie- och vattenförbrukning.

15.5.3 Dagvatten

Dagvatten är ytligt rinnande regnvatten och smältvatten från ytor såsom mark, hustak, vägar, parkeringsplatser och stenläggningar. Även framträngande grundvatten och vatten från dränering av mark räknas som dagvatten. Mängden dagvatten som uppkommer beror bland annat på nederbörd och avdunstning, men också på markytans egenskaper att infiltrera vatten. Hårdgjorda ytor, till exempel asfalterade vägar och stenbelagda ytor förhindrar dagvattnet att infiltreras ned i marken. Mycket hårdgjorda ytor innebär därför risk för översvämningar och ökade markflöden. Dagvatten innehåller dessutom varierande mängder näringsämnen och föroreningar som till exempel olja, tungmetaller och organiska miljögifter, beroende på varifrån dagvattnet kommer. Det kan påverka miljökvalitetsnormen för vatten. Den vanligaste föroreningskällan för dagvatten kommer ifrån bebyggelse, trafik, industriell verksamhet, jordbruk och atmosfäriskt nedfall.

Dagvatten avleds bland annat via kommunala dagvattenledningar eller öppna dagvattensystem som till exempel diken, fördröjningsytor, gröna tak, dammar och våtmarker och slutligen till vattendrag, sjöar och hav. Klimatförändringarna förväntas leda till ökande nederbördsmängder och därmed även högre dagvattenflöden.

För en hållbar dagvattenhantering behöver dagvattnet hanteras och renas så att föroreningar inte når kommunens vattenförekomster och därmed äventyrar miljökvalitetsnormerna för vatten eller

skadar befintlig bebyggelse. Genom att arbeta efter principen med uppströmsarbete, vilket innebär att arbeta förebyggande i syfte att stoppa föroreningarna vid källan och där miljökvalitetsnormen för vatten är vägledande, kan åtgärder planeras och prioriteras. I *Hörby kommuns dagvattenpolicy* finns mer information om hur dagvatten bör omhändertas i olika situationer. Syftet med policyn är att ge ett samlat grepp om dagvattenhanteringen i Hörby kommun. Dagvattenpolicyn kan användas som underlag för genomtänkta, miljöanpassade och kostnadseffektiva strategier och lösningar för dagvattenhantering.

Vid beräkning av nederbördsintensitet för dimensionering av dagvattensystem används historiska regntillfällen. För beräkning av nederbörd med varaktighet under en timme rekommenderas att en klimatfaktor på minst 1,2 ska användas. För nederbörd med längre varaktighet, upp till ett dygn, rekommenderas att klimatfaktorn ska vara minst 1,2. Detta baseras på kunskapsläget 2015 och nya bedömningar kommer att göras, vilket kan förändra klimatfaktorn (Svenskt Vatten, 2016).

Ställningstaganden för dagvatten

- Hörby kommun ska i den fysiska planeringen
    - se dagvatten som en resurs som kan användas för att skapa goda livsmiljöer som är mångfunktionella och främjar biologisk mångfald.
    - prioritera lokal infiltration och fördröjning av dagvatten samt bevaka att möjligheten till översvämningsåtgärder inte byggs bort.
    - beakta att den naturliga vattenbalansen i största möjliga mån bibehålls.
    - utgå från ett avrinningsområdesperspektiv och uppströmsarbete.
    - utgå från en klimatfaktor på minst 1,2 vid dagvattenutredningar.
    - låta miljökvalitetsnormerna för recipienter vara vägledande då åtgärder planeras och prioriteras.

Riktlinjer för planläggning, tillstånds-, dispens- och lovgivning, tillsyn, yttranden samt drift

- I största möjliga mån behålla naturliga och tröga avrinningsstråk och miljöer såsom diken, våtmarker och översilningsytor.
- Låta dagvattenutredningar spegla mottagande recipients status.

15.6 Avfall och återvinning

Kommunen har ett övergripande ansvar för insamling och behandling av allt kommunalt avfall vilket främst utgörs av hushållens avfall, samt ansvar för avfallsplaneringen. En väl fungerande avfallshantering är en viktig del av den kommunala infrastrukturen. I Hörby kommun är det Mellanskånes Renhållnings AB, MERAB som på kommunens uppdrag, ansvarar för hämtning och omhändertagande av hushållsavfall hushållens avfall samt slam från slamavskiljare och slutna tankar. MERAB ägs gemensamt av Hörby, Eslövs och Höörs kommuner. MERAB ansvarar för driften av sex återvinningscentraler och för insamling av kommunalt avfall i de tre kommunerna.

15.6.1 Återvinningsstation (ÅVS)

De obemannade återvinningsstationerna är till för hushållens förpackningar. På återvinningsstationerna samlas förpackningar av plast, papper, glas och metall in. Sedan 1 januari 2024 ansvarar kommunen för insamling av förpackningar vilket medfört att MERAB ansvarar för driften av återvinningsstationerna i Eslöv, Höör och Hörby. I Hörby kommun finns det tio återvinningsstationer som är utplacerade i kommunens tätort och byar.

15.6.2 Återvinningscentral (ÅVC)

Återvinningscentralen tar emot grovavfall och farligt avfall som normalt uppstår i ett hushåll. I Hörby kommun finns det en återvinningscentral som är lokaliserad vid Stavröd, i utkanten av Hörby tätort.

15.6.3 Kommunal renhållningsordning

Eslöv, Höör och Hörby kommuner har tagit fram Avfallsplan för Eslöv, Höör och Hörby, vilket är en gemensam avfallsplan med tillhörande mål och åtgärder. Avfallsplanen är ett lagstadgat styrdokument som tillsammans med föreskrifterna för avfallshantering utgör kommunens renhållningsordning. De lokala föreskrifterna för avfallshantering innehåller bland annat beskrivningar av anläggningar för avfallshanteringen i de tre kommunerna, hur avfall ska sorteras och vem som är ansvarig. Avfallsplan syftar till att avfall hanteras enligt EU:s avfallshierarki, vilket ofta beskrivs ofta som en trappa och kallas för avfallstrappan.

I avfallsplanen presenteras tre mål: minskad nedskräpning, avfallsminimering och hållbar avfallshantering. Målen följs av 18 åtgärder som samtliga syftar till att ta kommunerna uppför stegen i avfallstrappan.

15.6.3.1 Minskad nedskräpning

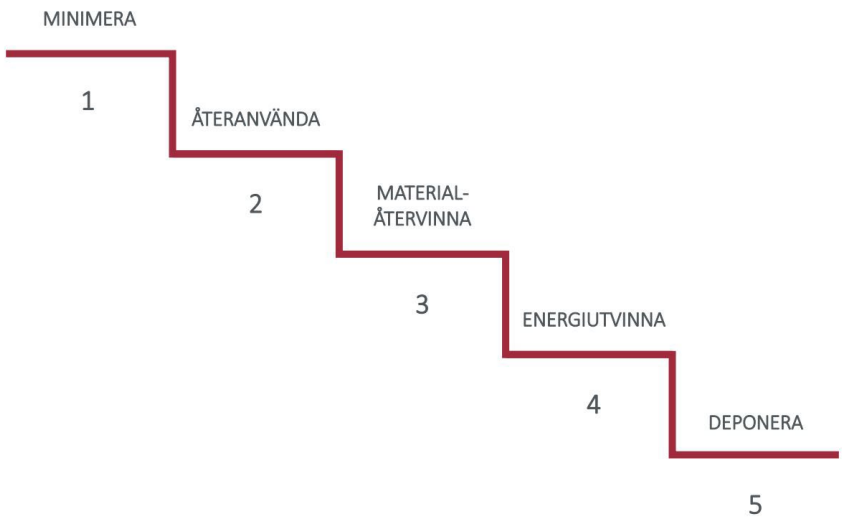
Målet innebär att nedskräpningen i kommunerna ska minska vilket förväntas bidra till ökad trygghet och trivsel. Minskad nedskräpning gör att mer material kan återvinnas och inte sprids i miljön.

15.6.3.2 Avfallsminimering

Målet innebär att mindre avfall ska uppstå. Upphandling och inköp, återvinning och återbruk samt minskat matsvinn är centrala områden att arbeta med för att förhindra att avfall uppstår.

15.6.3.3 Hållbar avfallshantering

Målet innebär att insamlade fraktioner ska bli fler och renare, att andelen brännbart avfall ska minska och att andelen återvinningsbart avfall ska öka. Målet innebär också att farliga ämnen inte ska spridas från nedlagda deponier. Läs mer i *Avfallsplan för Eslöv, Höör och Hörby för 2023–2026*.



Figur 62. Avfallstrappan från Avfallsplanen för Eslöv, Höör och Hörby 2023–2026.

Riktlinjer för planläggning, tillstånds-, dispens- och lovgivning, tillsyn, yttranden samt drift

- Avfallsinfrastrukturen bör tas hänsyn till tidigt i planprocessen.

16. Förskola och skola

Alla barn har rätt till utbildning. Skolans och förskolans uppdrag är att lägga grunden för ett livslångt lärande. Utbildningen ska vara inkluderande och jämlik, och alla barn och elever ska känna sig trygga och ha tillgång till de resurser som krävs för att klara grundskolan.

16.1 Förskola

Alla barn har rätt till förskola oavsett om föräldrarna arbetar eller studerar. Förskolan omfattar barn från ett till fem år. Kommunen ska planera för och förbereda förskoleplats till alla barn över tre år, oavsett om barnet kommer att nyttja platsen eller inte. Barn som går i förskolan får bättre resultat i skolan, men förskolan ska framför allt vara en trygg och rolig plats för lek och lärande. I Hörby kommun finns sju kommunala förskolor och fyra fristående förskolor. Fyra av förskolorna ligger på landsbygden runt om i Hörby kommun.

I Hörby kommun finns 11 förskolor:

- Björnligan
- De la Gardie
- Gnistan (fristående)
- Junibacken
- Klurifax (fristående)
- Regnbågen
- Skattkistan
- Skogsgläntan
- Solkullen (fristående)
- Trollbäcken (fristående)
- Ängen

16.2 Skola

Med skola menas skolformer för barn och unga från 6 till 19 år, vilket omfattar förskoleklass, grundskola, sameskola, specialskola, anpassad grundskola och gymnasium. Alla barn ska börja förskoleklass för att sedan påbörja den nioåriga grundskolan.

Grundskolan riktar sig till alla barn i åldern 6–16 år, oavsett bakgrund eller förutsättningar, och har som mål att ge grundläggande utbildning och förbereda eleverna för fortsatta studier och livet i samhället. Utbildningen i grundskolan ska ge eleverna kunskaper och utveckla deras förmåga att självständigt söka kunskap. Vidare ska grundskolan bidra till personlig utveckling, främja social gemenskap och ge en god grund för ett aktivt deltagande i samhällslivet.

I Hörby kommun finns sju grundskolor:

- Killhults skola F-6
- Långaröds skola F-6
- Östraby skola F-6
- Georgshillsskolan F-9
- Frostaskolan F-9
- Älvdalsskolan F-6
- Ludvigsborgs friskola F-9

16.2.1 Gymnasium

Gymnasiet är en frivillig skolform som är avsedd att påbörjas av elever efter avslutad grundskoleutbildning. Kommunerna i Skåne och västra Blekinge har ett gemensamt samverkansavtal om Fritt sök. Avtalet ger alla ungdomar i området möjlighet att fritt söka till nationella program, särskilda varianter och nationella idrottsutbildningar samt det sökbara introduktionsprogrammet programinriktat val inom området.

Kommunen har en fristående gynmasieskola; Hörby Yrkesgymnasium med yrkesprogram. Utöver detta har kommunen ingen gymnasieskola. Elever i gymnasieåldern går främst i skola i Lund eller Eslöv.

16.2.2 Vuxenutbildning

I kommunen finns Hörby Lärcenter. På Hörby Lärcenter finns det möjlighet för elever med icke fullständiga betyg att läsa upp sina betyg för att sedan söka gymnasium. På Hörby Lärcenter finns kurser för vuxna som vill studera samt svenska för invandrare.

16.3 Behov av platser i förskola och skola

Platsbehov för skol- och förskoleverksamhet i olika orter varierar över tid. I nybyggda områden tenderar antalet barn att vara flest de första åren. Det är viktigt att planera för ett långsiktigt behov av förskole- och skolplatser men samtidigt ha beredskap för tillfälliga toppar. Att planera för behov av platser i skola och förskola påverkas av det fria skolvalet som innebär att varje elev har rätt att välja skola. De flesta föräldrar väljer emellertid att placera sina barn i en skola eller förskola nära hemmet, vilket underlättar planeringen. Att bevara befintliga skolor och förskolor på landsbygden och i de mindre orterna är en förutsättning för god service och en levande landsbygd.

För Hörby kommun visar både Region Skånes befolkningsprognos 2023–2032 och Hörbys trendbaserade befolkningsprognos på en successiv minskning av barn i åldersgrupperna 1–5 år och 6–15 år. Den byggbaserade befolkningsprognosen för Hörby kommun indikerar att barn i åldersgrupperna 1–5 år kommer att öka än dock i mindre antal efter år 2027. För att möta denna

utveckling samt skapa förutsättningar för ökad måluppfyllelse finns det möjlighet att tillvarata och därefter utveckla och förfina de miljöer och lokaler kommunen har. Det kräver bland annat att förbättra och tillgängliggöra skolans ute- och innemiljöer åt elever med särskilda behov.

Hörbys och Region Skånes befolkningsprognoser för Hörby kommun visar på en ökning av barn i åldersgruppen 16–19 år. Det är dock en utveckling som kan komma att avta mot prognosperiodens slut, enligt samtliga prognoser.

Som en följd av utpekade utbyggnadsområden för bostäder krävs strategisk planering av servicefunktioner som klarar den förväntade befolkningsökningen. Skola och förskola är sådana servicefunktioner som behöver finnas tillgängliga för att möta en ökande befolkning. Planeringen av förskola och skola behöver gå hand i hand med planeringen av bostäder.

16.4 Flexibla och ändamålsenliga lokaler

Barn och unga tillbringar en stor del av sin uppväxt i förskolans och skolans inom- och utomhusmiljöer och det är viktigt att lokalerna utformas utifrån barnens perspektiv, så att barn och elever har en god utbildningsmiljö och lekmiljö. Förskolor och skolors lokaler kan dessutom fungera som viktiga mötesplatser i samhället vid kris och som en trygghetspunkt i orterna.

För att skolan och förskolan ska kunna möta framtida förändringar och ett varierat platsbehov ställer det krav på att verksamheternas lokaler ska vara flexibla. Flexibla lokaler innebär att olika lärmiljöer kan medges i samma fysiska avgränsning, beroende på verksamhetens behov. Det kan exempelvis handla om förändrade arbetssätt eller förändrad storlek på barngrupper och elevantal. Vidare handlar flexibla lokaler om att variera och påverka lärmiljön utifrån undervisningens syfte, innehåll och pedagogiska upplägg. Flexibla lokaler handlar också om att lokaler med mindre åtgärder kan ändra funktion, exempelvis från förskola till skola, fritids eller annan kommunal verksamhet när behovet finns. Att samlokalisera skolor och förskolor på samma geografiska plats gör utnyttjandet av flexibla lokaler enklare. Samlokalisering medför också att funktioner som kök och idrottsytor kan utnyttjas av flera enheter. Dessutom kan det underlätta vardagspusslet för familjer och minska transportbehovet när barn i olika åldrar kan hämtas och lämnas på samma plats i orten.

Lokaler där barn och elever vistas ska vara inkluderande och likvärdiga. Ändamålsenliga och pedagogiskt användbara lokaler är därför av stor vikt. För Hörby kommun innebär detta att det ska finnas möjlighet att arbeta i mindre grupprum i anslutning till klassrummen, att det ska vara en god ljudmiljö och bra ljussättning, samt att det ska användas lågemitterade och hållbara material i alla lokaler. I Hörby kommun finns lokaler för skola och förskola som inte bedöms vara ändamålsenliga för dagens verksamhet och därför behöver mindre och/eller mer omfattande renoveringar och ombyggnationer göras för att dessa lokaler ska vara ändamålsenliga.

16.5 Utemiljö och friyta

Skolgården och förskolegården är utemiljöer där barn tillbringar en stor del av sin vakna tid och har därför en stor betydelse i barns vardag. Det är miljöer som behöver ge utrymme för utveckling, lek och rörelse samt återhämtning och kontakt med naturen. Lokalisering och utformning av gårdarna påverkar bland annat solexponering, ljudmiljöer, luftkvalitet och temperatur. I Hörby kommun finns det ett behov av att utveckla de utemiljöer som finns i anslutning till kommunens förskolor och skolor. Nya förutsättningar till följd av klimatförändringar och ökad psykisk ohälsa bland barn och unga ställer högre krav på utformningen av barns utemiljöer. Stigande medeltemperatur och fler värmeböljor ger ökade hälsorisker och större behov av tillgång till skugga. Rymliga och varierade utemiljöer med naturkontakt främjar barns hälsa och möjlighet till fysisk aktivitet, återhämtning samt bättre skolresultat.

En god utemiljö ska erbjuda varierande miljöer och vara en trygg och inkluderande plats för alla barn. Boverket rekommenderar att utemiljöerna planeras och gestaltas utifrån tre olika zoner; den trygga zonen, den rörelserika zonen och den vilda eller självständiga zonen. Varje zon fyller en funktion och zonerna kan spridas ut och integreras med varandra genom gestaltning och samband mellan olika funktioner.

I de olika zonerna finns det behov av följande funktioner:

- vegetation för lek, skugga och rekreation
- reträttplatser för återhämtning
- samlingsplats för pedagogisk verksamhet
- ytor med fasta lekredskap
- på skolor behövs plats för idrottsundervisning
- platser som triggar fantasin
- konstverk som ger identitet och estetiska upplevelser

Andra aspekter som bör tas hänsyn till vid utformning av skolor och förskolors utemiljöer är val av vegetation och tillgången till skugga. Därutöver är det av vikt att beakta trafiksäkerheten och tillgången till gång- och cykelvägar och om möjligt göra åtgärder som ger möjlighet till en säkrare skolväg för barn och unga som ska ta sig till och från skolan eller förskolan.

Friyta för lek och utevistelse som begrepp omfattar den yta som barnen kan använda på egen hand vid sin utevistelse. En friyta är ytan som går att leka på och som är tillgänglig för barnen i huvudsak under skoltid men även för barn och andra grupper utanför skoltid. Som målsättning ska 40 m^2 friyta per barn eftersträvas för förskolor och 30 m^2 för grundskolor, detta rekommenderas också av Boverket.

Ställningstaganden för förskola och skola

- Hörby kommun ska säkerställa att förskolor, skolor och dess utemiljöer är anpassade och tillgängliga för att skapa en god lärmiljö nu som i framtiden.

- Hörby kommun ska verka för att skolor och förskolor på landsbygden bevaras.

Riktlinjer för planläggning, tillstånds-, dispens- och lovgivning, tillsyn, yttranden samt drift

- Vid lokalisering och utformning av förskola och skola bör hänsyn tas till
  - flexibel användning av lokaler
  - behov av platser i förskola och skola.
  - buller, luftföroreningar och andra risker.
  - närhet till grönområden och rekreation.
  - säkra skolvägar.
  - stimulerande och inspirerande utemiljöer med möjlighet till utomhuspedagogik.

- Vid all planering och särskilt vid planering av utbyggnadsområden ska behov av förskola och skola utvärderas tidigt i planeringsprocessen.

- Vid planläggning och bygglov bör det för förskolor eftersträvas en friyta om 40 m^2 friyta per barn och en friyta om 30 m^2 friyta per elev för grundskolor.

17. Omsorg

I det svenska sjukvårdssystemet är ansvaret för hälso- och sjukvården delat mellan region och kommun. Kommunens omsorgsverksamheter omfattar vård och omsorg om äldre och personer med funktionsnedsättning. Omsorgsverksamheterna sträcker sig över hela Hörby kommun. Inom omsorgsförvaltningen finns olika områden däribland hemvården. Omsorgsverksamheterna omfattar serviceboende och gruppboenden *enligt lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS)*, daglig verksamhet, korttidsverksamhet, trygghetsboenden, korttidsboenden, särskilt boende för äldre med inriktning somatisk vård eller demensvård.

17.1 Stödinsatser i Hörby kommun

De stödinsatser som kommunen erbjuder äldre grundar sig på att man ska kunna bo kvar hemma så länge som möjligt. Kommunen verkar därför för möjligheten till ett tryggt kvarboende hemma och tillgodoser förebyggande arbete som anhörigstöd, dagverksamhet, träffpunkt samt även biståndsbedömt trygghetsboende. Det finns i dagsläget inga ekonomiska incitament för att sträva efter att fler äldre ska beviljas särskilt boende i stället för hemtjänst. Det är dock av vikt att vara uppmärksam på och regelbundet överväga faktorn utifrån dess påverkan på prognostisering av framtida behov av boendeplatser.

Enskilda som ansöker om stöd, omsorg och vård för att klara ett självständigt liv kan beviljas plats på kommunens boenden efter bedömning av den enskildes individuella behov av vård och omsorg. Huvudprincipen är att ge hjälp till självhjälp.

För enskilda med omfattande och varaktiga funktionshinder som omfattas av LSS är målet att de genom beviljade stödinsatser får möjlighet att leva som andra. Vuxna personer inom målgruppen kan beviljas bostad med särskild service som exempelvis gruppboende eller serviceboende samt daglig verksamhet i syfte att uppnå målet.

17.2 En åldrande befolkning i Hörby kommun

Antalet äldre förväntas öka kraftigt i Hörby kommun, vilket med hög sannolikhet medför ett utökat behov av stöd, omsorg och vård. Utifrån Socialstyrelsens uppskattning att fyra procent av befolkningen som är 80 år eller äldre kommer vara i behov av en plats på särskilt boende bedöms kommunens nuvarande platser räcka till 2035. Andel personer av kommunens befolkning som idag bor på särskilda boenden utgörs dock av cirka elva procent (baserat på uträkningar utifrån uppgifter från statistikdatabasen för särskilt boende, Socialstyrelsen). Ett framtida scenario utifrån det senare skulle således medföra behov av fler platser än befintligt bestånd av särskilt boende. Det är därför angeläget att följa utvecklingen löpande över tid för att kunna möta de behov som finns och som uppstår.

Kommunen behöver beakta att ett ökat antal äldre även medför ökade behov av insatser inom ordinärt boende, även kallat hemtjänst. Utifrån Socialstyrelsens uppskattning kommer 15 procent av befolkningen som är 80 år eller äldre att vara i behov av hemtjänst i ordinärt boende. Det kan konstateras att kommunen redan idag, procentuellt, har en högre andel med behov av hemtjänst för nämnda målgrupp, cirka 20 procent (baserat på uträkningar utifrån uppgifter från Socialstyrelsen). Under förutsättning att det ökade antalet äldres behov av hemtjänstinsatser fortsätter vara detsamma medför det behov av utökade personella resurser och i sin tur mer lokaliteter med personalutrymmen såsom kontorsytor, köksutrymme, möteslokaler, toaletter och omklädningsmöjligheter. Idag är anställda inom hemtjänsten samlokaliserade i de särskilda boendena vilket inte kommer att vara möjligt om personalgrupperna ökar.

17.3 Omsorgsverksamheterna i Hörby kommun

Omsorgsverksamheterna i Hörby kommun omfattar serviceboenden och gruppboenden *enligt lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS)*, daglig verksamhet, korttidsverksamhet, trygghetsboenden, korttidsboenden, särskilt boende för äldre med inriktning somatisk vård eller demensvård.

17.3.1 Särskilt boende för äldre

Särskilt boende för äldre är till för äldre människor som inte längre kan få sina behov och sin trygghet tillgodosedda i den egna bostaden. Särskilt boende för äldre är en behovsprövad boendeform enligt Socialtjänstlagen. I Hörby kommun finns särskilt boende i Hörby tätort och Osbyholm, totalt finns 112 plaster.

17.3.2 Korttidsboenden

Korttidsboende är en form av äldreboende (särskilt boende/vård- och omsorgsboende) där man bor under en begränsad tid. Korttidsboende har personal dygnet runt. Korttidsboenden är behovsprövade. Korttidsboenden kan vara aktuellt om man har svårt att klara sig själv hemma och/eller är i behov av rehabilitering. Det kan också vara i väntan på permanent äldreboende eller i fall där en närstående vårdar en person, och där behov av avlastning för den närstående finns. I Hörby kommun finns två korttidsboenden i Hörby tätort, totalt 38 platser.

17.3.3 Trygghetsboenden

Trygghetsboenden är ett biståndsbedömt boende för personer över 55 år som har behov av mer trygghet och social samvaro än vad ett eget ordinarie boende kan erbjuda. I Hörby kommun finns ett trygghetsboende vilket är lokaliserat i Hörby tätort, totalt finns 38 platser. Trygghetsboendet utgörs av lägenheter i markplan som är tillgänglighetsanpassade. Det finns även tillgång till en trygghetsvärdinna med uppgift att ordna med aktiviteter och social samvaro.

17.3.4 Service- och gruppboenden för LSS

Om man har en funktionsnedsättning, omfattas av LSS och är i vuxen ålder kan man ha rätt till bostad med särskild service i form av en servicelägenhet. Med servicelägenhet menas ett eget boende men där personal finns tillgänglig dygnet runt för att ge de boende stöd och service. Ibland anordnas gemensamma aktiviteter med möjlighet till social interaktion och fysisk aktivitet i trygga miljöer. I Hörby kommun finns såväl service- som gruppbostäder för LSS. I kommunen finns fem gruppbostäder med 25 platser samt ytterligare en gruppbostad med sex platser som drivs i privat regi. Vidare finns två boenden med 25 servicelägenheter. Boendeformen, annan särskild anpassad bostad, finns inte i Hörby kommun.

17.3.5 Daglig verksamhet och korttidsverksamhet

Daglig verksamhet finns till för dem som har en funktionsnedsättning. Genom den dagliga verksamheten ska personer med funktionsnedsättning erbjudas intressant och meningsfull sysselsättning. Daglig verksamhet omfattar personer i yrkesverksam ålder som saknar förvärvsarbete och inte deltar i utbildningsinsatser. Kommunen bedömer varje enskild ansökan och avgör vem som får insatsen daglig verksamhet. I Hörby kommun finns en daglig verksamhet, den finns i Hörby tätort.

Korttidsverksamhet finns till för barn som har en funktionsnedsättning. Korttidsverksamheten ska erbjuda miljöombyte samtidigt som anhöriga till person med funktionsnedsättning får avlastning. Personer som har rätt till stöd enligt *Lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade, LSS*, kan ansöka om att få korttidsvistelse. I Hörby kommun finns en korttidsverksamhet, som finns i Hörby tätort.

17.4 Framtida behov av vård och omsorg

Beläggningsgraden för kommunens vård- och omsorgsplatser är hög och enskilda tomma platser finns generellt endast under renovering av bostad efter avflyttning. Detta gäller för såväl särskilda boenden som för grupp- och serviceboenden. I Hörby kommuns *Riktlinjer för bostadsförsörjning 2022 – 2026* (LÄNK) med utblick till 2035 framgår att det framtida behovet av särskilt boende är säkerställt genom byggandet av ett nytt särskilt boende, vilket totalt ger 116 platser i Hörby kommun. Vidare bedöms det inte finnas behov av fler plaster inom biståndsbedömt trygghetsboende. Inom service- och gruppboenden för LSS finns det behov av fler platser både servicelägenheter som gruppbostäder fram till 2026. Platsbehovet bedöms delvis kunna säkerställas genom att tillskapa två nya gruppbostäder i Hörby tätort och bygga om befintliga lokaler för gruppbostäder till servicelägenheter. Fram till år 2035 bedömer Hörby kommun att det finns ett underskott av service- och gruppboenden för LSS. Det är dock svårt att prognostisera det långsiktiga behovet av boenden enligt LSS. Det gäller bland annat parametrar som, vilken ålder väljer man/behöver man flytta hemifrån och hur länge lever äldre med funktionsnedsättning. Därför behöver behovet av plaster inom service- och gruppboenden för LSS löpande bevakas.

Riktlinjer för planläggning, tillstånds-, dispens- och lovgivning, tillsyn, yttranden samt drift

- Beakta behovet av vårdinstanser.

- Vid detaljplaneläggning av bostäder ska behovet av service- och gruppbostäder beaktas.

- Vid lokalisering och utformning av boende för vård och omsorg bör hänsyn tas till
    - närhet till service- och kollektivtrafik.
    - närhet till grönområden.
    - stimulerande och inspirerande utemiljöer.

18. Miljö, hälsa och säkerhet

Marken vi använder ska vara lämplig för ändamålet med hänsyn till bland annat människors hälsa och säkerhet, samtidigt som det är av stor vikt att miljön skyddas från ämnen och utsläpp som kan vara skadliga för miljön. Genom att kartlägga och bedöma risker kopplade till miljö, hälsa och säkerhet utifrån ett helhetsperspektiv kan strategiska åtgärder för att förebygga och minska konsekvenserna av de risker som identifierats genomföras.

Buller, luft, vatten, miljöfarliga verksamheter, transport av farligt gods, förorenad mark, radon, mikroplaster, strålning och magnetfält är aspekter som bör beaktas vid riskbedömning.

18.1 Buller

Buller brukar oftast beskrivas som oönskat ljud och många människor upplever sig störda av ljud från exempelvis biltrafik, tågtrafik, flygtrafik, fläktar, skjutbanor och vindkraftverk. Bakgrundsbuller påverkar människors hälsa och välbefinnande både direkt och indirekt. Vad vi uppfattar som buller är individuellt och upplevelsen av oönskade ljud varierar mellan olika personer och vilken plats man befinner sig på. En del av det buller som uppstår är lågfrekvent, och har ofta flera olika källor. Lågfrekvent buller är särskilt problematiskt eftersom det kan vara svårt att identifiera vilka källor som tillsammans skapar ett buller.

Det effektivaste sättet att minska buller är att arbeta förebyggande med att minska uppkomsten av buller där det uppstår. Genom god planering och utformning av samhället är det också möjligt att minska omgivningsbuller.

18.1.1 Buller i Hörby kommun

Den vanligaste källan till buller i Hörby kommun kommer ifrån vägtrafik och olika verksamheter. Det är företagens ansvar att se till att pågående verksamhet ger ifrån sig så lite buller som möjligt och ansvarar för att eventuella problem avseende buller åtgärdas. Vägtrafiken orsakar störningar för befintlig bebyggelse bland annat längs riksväg 13 och E22.

Befolkningen i Hörby kommun förväntas öka till 2035. Ökning förväntas ske framför allt i Hörby tätort och de lokala kärnorna. Detta kommer sannolikt leda till en ökad vägtrafik och i sin tur öka bullerpåverkan på omgivningarna. De vägar som identifierats som ökad risk för omgivningsbuller är Ringsjövägen, Kristianstadsvägen/Storgatan/Gamla torg, Slagtoftavägen, samt Råbygatan/Kungsgatan, Norregatan, Magistergatan, Byggmästaregatan, Råbygatan, Tvärgatan, Ystadsvägen/Lybyvägen/Georgshillsvägen.

18.1.2 Miljökvalitetsnormer för buller

Miljökvalitetsnormen för buller är uttryckt som en målsättningsnorm med syfte att eftersträva att omgivningsbuller inte ska medföra skadliga effekter på människors hälsa. Miljökvalitetsnormer för omgivningsbuller omfattar buller från vägar, järnvägar och industriell verksamhet. Kommunerna

ska enligt *Miljöbalken (1998:808)* i planering och lovgivning sträva efter att begränsa buller och underskrida angivna riktvärden.

Ställningstaganden för buller

- Hörby kommun ska vid lokalisering och utformning av ny och befintlig bebyggelse ta hänsyn till medborgarnas hälsa och säkerhet genom att utreda buller och omgivningsbuller samt skyddsåtgärder som eventuellt behöver vidtas för att uppnå en god ljudmiljö.

18.2 Utomhusluftkvalitet

Luftföroreningarna i Sverige har minskat betydligt de senaste decennierna. Men fortfarande har olika former av luftföroreningar stor inverkan på människors hälsa. Ofta transporteras föroreningar över långa avstånd eller över gränser för att sedan deponeras till mark och vatten med nederbörden. Då kan luftföroreningarna bland annat orsaka försurning och övergödning. Långt ifrån alla föroreningar transporteras långa avstånd, utan deponeras lokalt nära föroreningskällan. Dålig luftkvalitet i närheten av bebyggelse kan vara ett problem både i städer och på landsbygden. Det handlar främst om partiklar och gaser från vägtrafik och olika förbränningsprocesser. Till exempel kan vedeldning inom sammanhållen bebyggelse medföra negativa hälsoeffekter.

18.2.1 Utomhusluftkvalitet i Hörby kommun

I Hörby kommun sker kontroll av utomhusluftkvaliteten genom samverkan med andra kommuner i Skånes luftvårdsförbund. Resultatet av mätningar och beräkningar inom kommunen under år 2022 och tidigare år visar att halter för samtliga parametrar ligger under miljökvalitetsnormer (MKN) i Hörby kommun, och underskrider även den nedre utvärderingströskeln (NUT).

18.2.2 Miljökvalitetsnormer för utomhusluft

Luftkvalitetsförordningen infördes år 2010, där återfinns de svenska miljökvalitetsnormerna för utomhusluft. Med utomhusluft avses all utomhusluft med undantag för arbetsplatser, samt vägtunnlar och tunnlar för spårbunden trafik. Miljökvalitetsnormer för utomhusluft omfattar kvävedioxid och kväveoxider, svaveldioxid, kolmonoxid, bly, bensen, partiklar (PM2,5 och PM10) och ozon.

Samtliga kommuner är skyldiga att kontrollera att miljökvalitetsnormerna för utomhusluft följs inom kommunen och kommunen ska ta hänsyn till normerna i sin planering. Särskilt viktigt är det att utreda nya planer som kan medföra förhöjda halter av luftföroreningar, till exempel en ökad täthet av bilar, mer koncentrerade utsläpp eller försämrad luftgenomströmning. I den fysiska planeringen finns möjlighet att förbättra luftkvaliteten genom att exempelvis planera för en ökad gång- och cykeltrafik men också öka andelen grönska i samhället.

Ställningstaganden för utomhusluftkvalité

- Hörby kommun ska vid lokalisering och utformning av ny och befintlig bebyggelse ta hänsyn till luftskvalitetundersökningar av kommunens utomhusluft så att en god luftkvalitet uppnås samt att medborgarnas hälsa och säkerhet säkras.

18.3 Vattenkvalitet

Tillgången till god vattenkvalitet och en vattenmiljö fri från skadliga ämnen är viktiga förutsättningar för både oss människor och allt annat levande.

Miljökvalitetsnormer är ett juridiskt styrinstrument för myndigheter och domstolar, som används vid till exempel tillståndsprövning, tillsyn och fysisk planering. Miljökvalitetsnormer för vatten inrättades år 2009 och innefattar bestämmelser om krav på vattenkvaliteten. Miljökvalitetsnormer för vatten innebär att sjöar, vattendrag och kustvatten ska nå god ekologisk och god kemisk ytvattenstatus, medan grundvatten ska ha god kemisk grundvattenstatus och god kvantitativ status. Den aktuella statusen får inte försämras i något avseende, enligt försämringsförbudet. Miljökvalitetsnormen för fisk- och musselvatten syftar till att skydda fisk mot utsläpp som kan leda till att vissa arter minskar i antal eller helt dör ut. Gränsvärden och riktvärden regleras i förordningen (2001:554) om miljökvalitetsnormer för fisk- och musselvatten.

Miljökvalitetsnormerna ses över vart sjätte år och en vattenförekomst kan då få en annan norm än tidigare, antingen på grund av ny kunskap eller för att miljöns status har förändrats. När normerna förändras kan det i sin tur leda till förändrade förutsättningar när tillstånd för olika verksamheter omprövas.

Vattenmyndigheternas åtgärdsprogram ska vara vägledande för de åtgärder som behöver vidtas i syfte att uppnå miljökvalitetsnormerna. De åtgärder som kommunen kan genomföra är att använda sig av miljökvalitetsnormerna som verktyg i arbetet med planprocesser. En utgångspunkt i EU:s vattendirektiv är att förvaltningen av vatten baseras på avrinningsområden och inte administrativa gränser. Arbetet med miljökvalitetsnormer är därför en mellankommunal fråga.

Mer information om enskilda vattenförekomster och specifika vattenkvalitetsnormer finns på Vatteninformationssystem Sveriges hemsida.

18.3.1 Miljökvalitetsnormer för yt- och grundvatten

Inga av de ytvattenförekomster som förekommer i Hörby kommun uppnår god ekologisk eller kemisk status. Vattendragen i kommunen har otillfredsställande nivåer av kemiska ämnen. Flera av vattendragen har naturliga källor och uppkomst men har i många fall omformats. I många fall saknas tillfredsställande vattenkanter och den ekologiska statusen varierar från dålig till måttlig.

Grundvattenförekomsterna i Hörby kommun uppnår däremot både god kemisk och kvantitativ status. Östra Ringsjön har dock otillfredsställande status och sjön är en viktig reservkälla till dricksvatten. Därför är det viktigt att inflöden till Ringsjön förbättras till att uppnå god status för att säkra framtida vattenkällor.

18.3.2 Miljökvalitetsnormer för fisk- och musselvatten

Miljökvalitetsnormer för fisk- och musselvatten infördes i *Miljöbalken (1998:808)* år 2001. Normen för fiskvatten ska skydda fisk mot utsläpp som kan leda till att vissa arter minskar i antal eller helt dör ut. Miljökvalitetsnormen för musselvatten ska skydda skaldjur i kustvatten och brackvatten från utsläpp av förorenande ämnen. EU:s *Fiskvattendirektiv (91/692/EEG)* och *Skaldjursvattendirektiv (91/692/EEG)* är bakgrunden till att dessa normer har införts i *Miljöbalken (1998:808).*

I Hörby kommun omfattas Östra Ringsjön av miljökvalitetsnormen för fisk- och musselvatten, kategori fiskevatten. Kvalitetsfaktorn fisk klassificeras som status måttlig och har bedömts genom provfiske. Resultatet beror främst på problemet med övergödning men även på reglering av vattenuttag.

18.3.3 Miljökvalitetsnormer för grundvatten

I Hörby kommun har alla sex grundvattenförekomster God status, vad gäller både kemisk och kvantitativ status. Fem av grundvattenförekomsterna är urbergsförekomst och en är sedimentär bergförekomst. Det finns dock påverkanskällor, exempelvis förorenade områden med betydande påverkan, och det finns även viss känd påverkan från miljögifter. Dock saknas fullständiga data över detta. För mer information vad gäller vattenförekomsten sjö (Östra Ringsjön) så har den otillfredsställande ekologisk status och uppnår ej god kemisk status. Av kommunens elva vattenförekomster vattendrag så uppnår endast två vattendrag god ekologisk status och resterande nio har måttlig ekologisk status. Inget av vattendragen uppnår god kemisk status. För mer information om Hörby kommuns vattenförekomster och aktuell statusklassning besök; Vatteninformationssystem Sveriges hemsida.

För att kunna förbättra vattenförekomsternas status och därmed uppnå miljökvalitetsnormen för vatten, krävs dels bättre kunskap om kvalitetsfaktorernas status vilket bedömningen av vattenförekomsterna utgår ifrån. Påverkansfaktorer som hänger ihop med utpekade intressen inom respektive avrinningsområde för vattenförekomsterna behöver identifieras.

Hörby kommun arbetar för att minimera risken för övergödning i kommunens vattenförekomster genom tillsyn av enskilda avloppsanläggningar i kommunen för att säkerställa att enskilda avloppsanläggningar som inte uppfyller dagens krav på rening åtgärdas. Därutöver studeras kumulativa effekter av att fritidsboenden blir åretruntboende och geografisk placering av nya enskilda avlopp. Vidare tas hänsyn till miljökvalitetsnormerna för grundvatten vid prövning och statusklassningarna studeras.

Ställningstaganden för vattenkvalitet

- Hörby kommun ska tillsammans med Helgeåns vattenråd, Kävlingeåns vattenråd, Ringsjöns vattenråd och Österlens vattenråd säkerställ en god vattenkvalitet på vattenförekomsterna inom respektive avrinningsområde.

- Hörby kommun ska planera och bedriva tillsynsverksamhet utifrån ett avrinningsområdesperspektiv med syfte att verka för en god vattenkvalitet i kommunens vattenförekomster.

18.4 Miljöfarliga verksamheter

Forskning och erfarenhet visar på vikten av att säkerhetsaspekterna måste beaktas tidigt i planeringsprocessen. Det är ofta svårt och kostsamt att göra nödvändiga säkerhetsförbättringar sent i processen eller i efterhand, och det är därför viktigt att sträva efter hög säkerhet redan tidigt vid planering och byggande. Vid planläggning och tillståndsprövning av bebyggelse intill vissa verksamheter bör skyddszoner och skyddstillstånd tillämpas av säkerhets- och hälsoskäl. Riktvärden för skyddsavstånd finns i *Boverkets allmänna råd – Plats för arbete*. I Hörby kommun baseras skyddsavstånd till verksamheter på riktvärden för buller- och ljudnivåer, och skiljer sig därför åt beroende på vilken verksamhet det gäller. Skyddsavstånd tillämpas för miljöfarliga verksamheter.

Miljöfarlig verksamhet är all användning av mark, byggnader eller anläggningar som kan medföra störningar för människors hälsa eller miljön. Några verksamheter som är klassade som miljöfarliga är till exempel industrier, bensinstationer, verkstäder, avloppsanläggningar, bryggerier och lantbruk. Även enskilda avloppsanläggningar och förvaring av dieselolja i cisterner räknas hit, liksom anläggningar som kan orsaka buller, skakningar och ljus.

Miljöfarlig verksamhet delas in i olika typer av anläggningar: A-anläggningar, B-anläggningar, C-anläggningar och U-anläggningar. För att få anlägga och driva vissa miljöfarliga verksamheter krävs tillstånd eller anmälan. Vilka verksamheter som är anmälningspliktiga eller kräver tillstånd regleras i Miljöprövningsförordning (2013:251). Ansvaret för tillsyn av miljöfarliga verksamheter ligger på Länsstyrelsen men även på kommunen beroende på vilken verksamhet det gäller.

A-anläggningar är verksamheter som oftast har omfattande miljöpåverkan, till exempel pappersindustrier, stora energianläggningar och oljeraffinaderier. A-anläggningar kräver också tillstånd och ska tillståndsprövas av mark- och miljödomstolen.

B-anläggningar är till exempel avloppsreningsverk, täkter, slakteri och lantbruk med djurhållning. B-anläggningar kräver tillstånd och ska tillståndsprövas av Länsstyrelsens miljöprövningsdelegation.

C-anläggningar är verksamheter som oftast har relativt liten miljöpåverkan. Exempel på C-anläggningar är lantbruk, bensinstationer och vissa vindkraftverk. C-anläggningar är anmälningspliktiga verksamheter och ska anmälas till kommunen.

U-anläggningar är övriga miljöfarliga verksamheter som inte tillhör kategorierna A, B eller C. Exempel på U-anläggning är mindre bilverkstäder och små verkstadsindustrier. U-anläggningar kräver varken tillstånd eller anmälan.

Utöver ovannämnda miljöfarliga verksamheter finns Sevesoverksamheter. Sevesoverksamheter är verksamheter där vissa farliga ämnen förekommer. En Sevesoverksamhet kan omfatta en eller flera anläggningar, som lokaler, fabriker, cisterner och andra lagringsutrymmen där Sevesoklassade farliga ämnen lagras, tillverkas, eller hanteras. Tillstånd för verksamheter som omfattas av Sevesolagen prövas av mark- och miljödomstolen. Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, MSB svarar för den centrala tillsynen av Sevesoverksamheter utifrån Sevesolagen.

I Hörby kommun finns en pågående detaljplan som syftar till att möjliggöra etableringen av en anläggning för produktion av biogas. Anläggningen innefattar en verksamhet som hanterar eller lagrar stora mängder av vissa kemikalier och som därmed är en Sevesoanläggning. I samband med planarbetet och det parallella arbetet med miljötillståndsansökan har bland annat en riskutredning och en släckvattenutredning tagits fram, som behandlar de risker som finns inom anläggningen. Risker och eventuella åtgärder hanteras inom detaljplaneprocessen och miljötillståndsprocessen.

18.4.1 Lokala hälsoskyddsföreskrifter

Utöver bestämmelserna i *Miljöbalken (1998:808)* och *Förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd* har Hörby kommun lokala hälsoskyddsföreskrifter för att skydda människors hälsa och miljön i Hörby kommun. De lokala hälsoskyddsföreskrifterna innehåller bland annat föreskrifter om avlopp, djurhållning, grund- och ytvattensskydd, tomgångskörning och eldning.
Läs mer i *Lokala hälsoskyddsföreskrifter för Hörby kommun*.

Ställningstaganden för miljöfarliga verksamheter

- Hörby kommun ska vid prövning av miljöfarliga och störande verksamheter ta stor hänsyn till den omkringliggande bebyggelsen samt natur- och kulturmiljön. Men även risk för fara, lukt och buller.

18.5 Transport av farligt gods

Farligt gods är ett samlingsbegrepp för ämnen och föremål som kan orsaka skador på människor, miljö eller egendom, om de inte hanteras på rätt sätt under en transport. En transport innebär i varierande påfrestningar på grund av temperaturväxlingar, skakningar och tryckförändringar, till skillnad från om godset inte skulle transporteras.

Transporter av farligt gods inom Hörby kommun hänvisas i första hand till Trafikverkets rekommenderade färdvägar, riksväg 13 samt E22. Båda vägarna passerar i nära anslutning till Hörby tätort. Riksväg 13 passerar även Ludvigsborg och E22 passerar Osbyholm. Hörby tätort, Ludvigsborg, Östraby ligger i direkt anslutning till riksväg 13.

Riktlinjer för planläggning, tillstånds-, dispens- och lovgivning, tillsyn, yttranden samt drift

- Hörby kommun bör vid exploatering utmed vägar för rekommenderad transporter av farligt gods, riksväg 13 och väg E22, ta hänsyn till risker kopplade till farligt gods.

18.6 Förorenade områden

Förorenade områden är större eller mindre mark- eller vattenområden, byggnader och anläggningar som innehåller hälso- och miljöfarliga ämnen. De förorenade områdena kan vara orsakade av tidigare eller nuvarande industrier eller annan verksamhet som påverkat miljön negativt på platsen. De förorenade områdena behöver därför utredas och vid behov saneras, eller efterbehandlas, innan området kan användas till annat. En problematisk del i detta är dock om föroreningarna som idag är bundna i marken börjar röra på sig till andra områden. Förändrande nederbördsmängder, ökade flöden, fluktuerande dagvattennivåer och ökad medeltemperatur är samtliga aspekter som kan påverka föroreningarnas rörlighet. De riskerar då att tränga ner i marken och slutligen transporteras ut till olika vattenförekomster som hav, sjöar eller grundvatten. Det finns även en risk att föroreningarna hamnar där det finns människor och växt- och djurliv som kan skadas.

I Länsstyrelsernas EBH-karta visas potentiellt förorenade områden och konstaterade förorenade områden. De potentiellt förorenade områdens behöver sedan inventeras och riskklassas. Att inventera potentiellt förorenade områden är viktigt för att kunna bedöma vilka risker som finns för människors hälsa och för miljön. För det första handlar det om att identifiera ett potentiellt förorenat område. Detta görs genom att hitta områden där det finns eller har funnits en verksamhet som kan ha förorenat området. För att identifiera dessa områden kan branschlistan för förorenade områden användas. Då placeras området i en branschklass (branschklass 1–4), som baseras på

generella bedömningar utifrån vilken verksamhet eller bransch som funnits på platsen. Därefter kan inventering av området påbörjas. För att inventera potentiellt förorenade områden används *Metodik för inventering av förorenade områden (MIFO)*, där områden delas in i olika riskklasser, där klass 1 innebär en mycket stor risk och klass 4 innebär en liten risk. Slutligen genomförs en översiktlig undersökning som inkluderar provtagning i syfte att bekräfta eller ändra riskklassning. I och med riskklassningen görs en översiktlig bedömning av de risker för människors hälsa och miljön som det förorenade området kan innebära idag och i framtiden.

Det finns förorenade områden på flera håll inom kommunen. Att inventera potentiellt förorenade områden är ett pågående arbete som utförs kontinuerligt. I Hörby kommun finns det potentiellt förorenade områden som kan vara källa till särskilt komplicerad föroreningsproblematik. I dessa fall handlar det om misstänkta förorenade områden, det vill säga att det är oklart huruvida föroreningens ens existerar eller dess utbredning. Det handlar om fastigheter där det antingen finns eller har funnits verksamheter som exempelvis deponier, kemtvättar, handelsträdgårdar eller olika verksamheter inom transport. För vidare bedömning av dessa områden och dess eventuella påverkan på människors hälsa och miljö krävs vidare utredning och provtagning.

Riktlinjer för planläggning, tillstånds-, dispens- och lovgivning, tillsyn, yttranden samt drift

- Hörby kommun bör vid exploatering utmed vägar för rekommenderad transporter av farligt gods, riksväg 13 och väg E22, ta hänsyn till risker kopplade till farligt gods.

18.7 Radon

Radon är en radioaktiv gas som inte syns eller luktar, och som finns i mark, luft och vatten. Långvarig exponering för radon ökar risken för att utveckla lungcancer. När det gäller luften i våra bostäder är marken under huset sannolikt den vanligaste radonkällan men radon kan även komma från byggnadsmaterial och hushållsvatten.

Radonrisken i mark bedöms efter radonhalt, genomsläpplighet, vattenmättnadsgrad och markdjup. Det är framför allt i grovkorniga jordarter som på grund av sin höga genomsläpplighet kan anses utgöra högriskområde medan våtmarker, där grundvattennivån ligger i eller strax under markytan, bedöms som lågriskområde.

Radonrisken i Hörby kommun bedöms i sin helhet som normalriskområde, men det förekommer både låg- och högriskområden enligt en kommuntäckande markradonundersökning.

Riktlinjer för planläggning, tillstånds-, dispens- och lovgivning, tillsyn, yttranden samt drift

- Vid exploatering eller om- och nybyggnation i högriskområde för radon eller om det förekommer misstanke om radonrisk genomföra en radonutredning.
- Vid om- och nybyggnation ska gällande gränsvärde för Becquerel per kubikmeter inomhusluft efterföljas, Boverkets byggregler, BBR.
- Risk för radon bör beaktas och klarläggas vid bygglov för val av grundläggningsmetod.

18.8 Mikroplaster

Mikroplaster är ett samlingsnamn för små plastfragment av plast och gummi med en största dimension upp till 5 mm och som är olösliga i vatten.

Mikroplaster delas ofta upp i två grupper, primär och sekundär. Till den primära gruppen hör till exempel dem som har tillverkats avsiktligt för att användas som råmaterial inom plastindustrin, såsom kosmetika och konstgräs. Sekundär mikroplast kommer från större plast- och gummiföremål som har brutits ner till mindre partiklar. Plastskräp bryts till exempel ner till mikroplaster i naturen när det exponeras för solljus. Sekundär mikroplast genereras också till exempel vid slitage av vägar, nedskräpning, bildäck och genom slitage och tvätt av syntetisk textil. De huvudsakliga spridningsvägarna för mikroplaster, både primär och sekundär, utgörs av dagvatten, luft och avloppsreningsverk.

EU-kommissionen har beslutat om ett försäljningsförbud för mikroplaster och kemiska produkter med avsiktligt tillsatta mikroplaster. Försäljningsförbudet träder i kraft vid olika tillfällen för olika produkter, till exempel börjar förbudet av granulat som används i konstgräsplaner att gälla efter 8 år, medan försäljningen av löst glitter, med vissa undantag, förbjuds den 17 oktober 2023.

Eftersom det råder stora kunskapsluckor om hur människan och miljön påverkas av mikroplaster men forskare ser att mikroplatser utgör en potentiell risk för människors hälsa. I nuläget kan man dock inte med säkerhet uttala sig om mikroplatsernas konsekvenser för människors hälsa. Till dess att kunskapsläget om mikroplaster förändras tillämpar Hörby kommunen försiktighetsprincipen och *Miljöbalkens (1998:808)* allmänna hänsynsregler.

Ställningstaganden för mikroplaster

- Hörby kommun ska verka för att minska uppkomst och spridning av mikroplaster inom kommunen.

18.9 Strålning och magnetfält

Strålning och magnetfält finns ständigt omkring oss och kan påverka oss genom den strålning de sänder ut. Strålning och magnetfält finns runt jorden, kring kraftledningar, elanläggningar, nedgrävda kablar och tekniska apparater för att nämna några. Magnetfälten är starkast närmast källan och avtar i takt med att avståndet ökar. Ju starkare ström som används, desto starkare magnetfält. Magnetfält är svåra att skärma av och går obehindrat igenom väggar och tak.

Det mest utbredda fältet är jordens magnetfält, som får kompassnålen att rikta sig mot norr. Detta fält är statiskt, vilket betyder att det inte ändras över tid. Statiska magnetfält bildas också kring ledningar med likström. Magnetfält som uppkommer kring elektriska apparater, elanläggningar och kraftledningar kallas växlande magnetfält. Denna typ av magnetfält skapar elektriska strömmar i kroppen som, vid mycket starka fält, kan påverka kroppens nervsignaler.

Forskningsläget är varierat när det kommer till vilka exakta effekter magnetfälten i vår omgivning har på människors hälsa. Eftersom hälsoeffekter från magnetfält på lång sikt inte kan uteslutas rekommenderas en viss försiktighet, både för allmänheten och i arbetslivet.

I Sverige fördelas ansvaret för hälsofrågor med anknytning till magnetfält på fem myndigheter – Arbetsmiljöverket, Boverket, Elsäkerhetsverket, Socialstyrelsen och Strålsäkerhetsmyndigheten.

Ställningstaganden för strålning och magnetfält

- Hörby kommun ska vid lokalisering och utformning av ny och befintlig bebyggelse beakta konsekvenserna av elektromagnetiska fält och verka för att exponering av magnetfält begränsas.

18.10 Krisberedskap

Under de senaste åren har Europas och Sveriges säkerhetsläge förändrats och försämrats. Att ha krisberedskap handlar om förmågan att förebygga, motstå och hantera krissituationer. Att ha beredskapshänsyn i samhällsplanering avser en samhällsutveckling som i fred tillgodoser totalförsvars-, krisberedskaps- och olycksperspektivet, vilket innebär att hänsyn tas till olika faktorer som kan påverka samhällets robusthet. Dagens samhälle är sårbart och beredskapshänsyn

i samhällsplaneringen innebär att proaktivt förbereda och bygga ett robust samhälle som kan möta olika typer av hot och störningar. Exempel på hot och störningar är terrorhot, omfattande elavbrott, kollapsande IT-system, krig, klimatförändringar och allvarliga epidemier och pandemier. Alla sådana händelser måste i största mån förhindras samt hanteras vid inträffande. Krisberedskap handlar om att förebygga, motstå och hantera olika former av allvarliga händelser, extrema väderhändelser och kriser som uppstår i samhället.

18.10.1 Totalförsvar

I Sverige har vi totalförsvar. Totalförsvar är all verksamhet som behövs för att förbereda Sverige för krig, vilket omfattas av militärt försvar och civilt försvar. Det civila försvaret består av myndigheter, kommuner, regioner, företag, organisationer och privatpersoner som tillsammans stärker landets resiliens vid krigsfara eller krig. Detta innebär att alla har ett ansvar att försvara Sverige och bidra efter sin förmåga. I fredstid utgörs verksamheten av beredskapsplanering och förebyggande åtgärder.

Från och med den 7 mars 2024 är Sverige fullvärdig medlem i försvarsalliansen Nato. Alla medlemmar i Nato ska solidariskt ställa upp för att öka säkerheten och motståndskraften i hela alliansen. Det innebär att alla medlemmar bidrar med både militära och civila resurser i Natosamarbetet. Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) har uppdraget att samordna det svenska civila beredskapsarbetet inom ramen för Natosamarbetet.

Hörby kommun och Försvarsmakten Södra skånska regementet ska samverka för att formalisera och stärka sitt samarbete inom områden relaterade till krisberedskap och försvar. Det gäller bland annat att samverkan kring tillhandahållande av mark och lokaler, tillgång till vatten och drivmedel. Detta inkluderar även samverkan tillsammans med polis och räddningstjänst.

18.10.2 Risk- och sårbarhetsanalys

Kommuner ska enligt *Lag (2006:544) om kommuners och regioners åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap (LEH)*, analysera vilka extraordinära händelser som kan inträffa i kommunen. Händelsernas påverkan på den egna verksamheten ska värderas och sammanställas i en risk- och sårbarhetsanalys (RSA). I *Risk- och sårbarhetsanalys för Hörby kommun 2023 - 2026*, identifieras risker och sårbarheter i kommunen men det finns även sårbarheter på nationell och regional nivå som påverkar på kommunal nivå. Utifrån risk- och sårbarhetsanalysen identifieras åtgärder, i syfte att öka robustheten och förmågan för Hörby kommun att hantera en krissituation.

Läs mer om *Risk- och sårbarhetsanalys för Hörby kommun 2023 – 2026* här.

18.10.3 Samhällsviktiga verksamheter

För att kunna upprätthålla samhällets funktionalitet vid olika typer av hot och störningar finns det vissa verksamheter som är viktigare än andra. En samhällsviktig verksamhet upprätthåller och säkerställer viktiga samhällsfunktioner, det vill säga samhällsfunktioner som är nödvändiga för samhällets grundläggande behov, värden eller säkerhet. En verksamhet kan vara samhällsviktig på

lokal, regional, nationell eller internationell nivå. Verksamhet kan vara anläggningar, noder, infrastrukturer eller tjänster. Exempel på samhällsviktig verksamhet i kommunen är till exempel ledningsnät och produktion av el, vård och omsorg, pumpstationer, livsmedelsbutiker och kommunala telefonväxlar. Större delen av Hörby kommuns samhällsviktiga verksamheter är beroende av dess IT-system för att fungera. Därutöver är tillgången till el och personal avgörande faktorer.

I händelse av kris eller krig finns det platser och lokaler i kommunen som kan fungera som mötesplats för kommunens invånare. Det kan exempelvis röra sig om skolor och förskolor, idrottshallar och idrottsplatser eller andra lokaler eller platser där medborgarna kan träffas för att exempelvis få information eller annan hjälp.

18.10.4 Befolkningsskydd

Befolkningsskyddet är ett allmänt intresse enligt 2 kap. 6 § plan- och bygglagen. Befolkningsskydd handlar om att på olika sätt skydda civilbefolkningen från verkan av krig. I huvudsak handlar befolkningsskydd om:

- Varning/varningssystem
- Skyddsrum
- Utrymning och inkvartering
- Förstärkningspersonal
- Räddningstjänst under höjd beredskap (RUHB)

18.10.4.1 Varningssystem

Viktigt Meddelande till Allmänheten (VMA) är ett system för meddelanden utomhus och i radio och tv. Med hjälp av VMA-systemet kan stora grupper av människor bli varnade och få information i samband med olyckor eller händelser som riskerar att orsaka störningar i samhället och hota liv, hälsa, egendom eller miljö.

18.10.4.2 Skyddsrum

Ett skyddsrum är en del av en byggnad med förstärkta väggar och dörrar som kan stå emot tryckvågor från bomber, brand och bråte från rasande hus. Det har speciell ventilation och luftsluss som ska minimera verkan från giftiga gaser. Skyddsrum används av civilbefolkningen i händelse av krig. De räknas då som allmän plats, vilket innebär att vem som helst kan söka skydd i vilket skyddsrum som helst. Skyddsrum kan finnas i olika sorters byggnader såsom bostadshus och industribyggnader. Den som äger en fastighet med ett skyddsrum har också ansvar för att underhålla det. Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) kontrollerar så att det antal skyddsrum som finns bevaras genom kontroller.

18.10.5 Livsmedelsberedskap

Livsmedelsberedskap handlar om att det ska finnas tillgång till mat och dricksvatten även i kris och krig. Livsmedelssystemet är en komplex kedja som består av allt från primärproduktion till förädling, försäljning och distribution av livsmedel. Dagens livsmedelssystem är anpassat för att tillgodose befolkningens behov i fredstid och behöver därför anpassas för de behov som kan uppstå vid olika typer av hot och störningar. Anpassning av livsmedelssystemet handlar inte bara om ökad beredskapslagring av nödvändiga livsmedel, det handlar även om robusthöjande åtgärder så som att säkra personaltillgång, planera för alternativa manuella rutiner och omställning av produktion och logistik. Därutöver är en långsiktig hushållning av jordbruksmark en förutsättning för att Sverige på egen hand ska kunna producera livsmedel och säkra tillgången till mat.

Hörby kommun behöver tillsammans med andra aktörer stärka beredskapen och försörjningsförmågan för livsmedels- och dricksvattenförsörjning.

18.10.6 Hemberedskap

I händelse av kris eller krig är det viktigt att vara förberedd. Att ha hemberedskap innebär att kunna klara sig utan samhällets hjälp i en vecka. Detta innebär att kommunens medborgare bör ha en plan för hur de kan ordna med vatten, mat, kommunikation och värme i bostaden under sju dagar. Detta för att samhället ska kunna fokusera på att hjälpa dem som att svårast att klara sig själva.

Ställningstaganden för krisberedskap

- Hörby kommun ska arbeta för att stärka civilförsvar och krisberedskap.

Riktlinjer för planläggning, tillstånds-, dispens- och lovgivning, tillsyn, yttranden samt drift

- Inom detaljplanering utreda behov och möjlighet att inrätta skyddsrum och beakta närhet till VMA-system.

18.11 Räddningstjänst

Räddningstjänsten i Hörby och Höörs kommun är ett samarbete under namnet Räddningstjänsten Skånemitt. Tillsammans har kommunerna bland annat gemensam räddningschef och insatsledare i beredskap för ledningssamordning vid större händelser. Räddningstjänsten Skånemitt är anslutna till Räddningscentral Syd för övergripande ledning och systemledning.

Räddningstjänsten Skånemitts uppdrag innefattar att skydda och rädda liv, egendom och miljö i samband med olyckor och bränder samt även förebyggande arbete mot olyckor genom myndighetsutövning, information och utbildning. Räddningstjänsten har därmed en viktig roll i samhällsplaneringen, framför allt som stöd i arbetet att förebygga olyckor och att säkerställa alla människors trygghet. Räddningstjänsten är också en viktig aktör i arbetet med att klimatanpassa samhället och att skapa beredskap för klimatförändringarnas risker. Räddningstjänstens verksamhet är en del av kommunens infrastruktur och utgör också en samhällsviktig funktion. Det är därför viktigt att beakta räddningstjänstens behov vid planering och bygglov.

I Hörby kommun finns tre RIB-stationer (Räddningstjänstpersonal i Beredskap, även kallat deltidsstationer); Hörby tätort, Önneköp och Askeröd. En RIB-station innebär att brandmännen och brandbefälen kan befinna sig på andra platser än på själva brandstationen. Beredskapshållande personal i Räddningstjänsten Skånemitt har en anspänningstid på fem minuter, vilket innebär att de inom fem minuter från larm ska befinna sig på brandstationen och vara redo för utryckning.

Brandpostsystem för tillgång till vatten för brandsläckning finns utbyggt i Hörby tätort. Inom övriga områden krävs tankbil för att tillgodose behovet av vatten för brandsläckning.

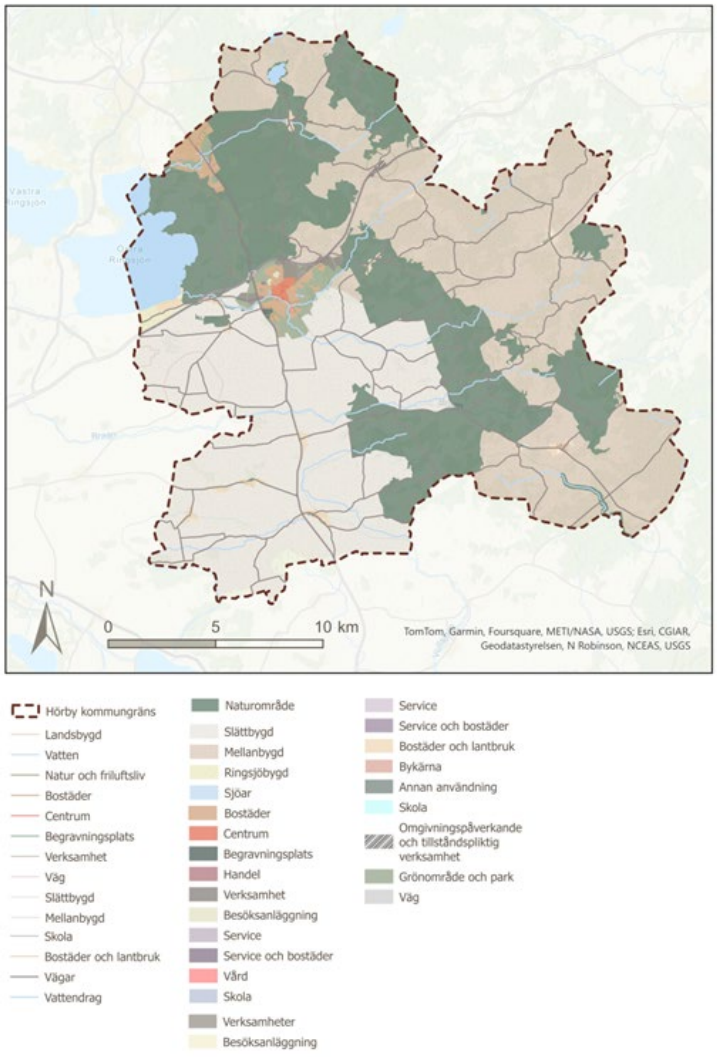
Riktlinjer för planläggning, tillstånds-, dispens- och lovgivning, tillsyn, yttranden samt drift

- Vid lokalisering och utformning av ny bebyggelse ska hänsyn tas till uppställningsplatser, framkomlighet och åtkomst till byggnader samt brandvattenförsörjning.

19. Mark- och vattenanvändningskarta

Mark- och vattenanvändningskartan ska bidra till att främja en hållbar samhällsutveckling genom att låta mark- och vattenområden användas för det eller de ändamål som områdena är mest lämpade för med hänsyn till beskaffenhet, läge och behov. Mark- och vattenanvändningskartan visar grunddragen för hur mark- och vattenområden ska användas i Hörby kommun och bygger på utvecklingsstrategin – *Lokal flerkärnighet*, gällande riksintressen, allmänna intressen av väsentlig betydelse samt regionala och kommunala styrdokument. Mark- och vattenanvändningskartan utgår från Boverkets ÖP-modell 2.1 vilken är en modell för att hantera och lagra data.

De ställningstaganden och riktlinjer som presenteras i översiktsplanen är framtagna för att säkerställa den mark- och vattenanvändning som föreslås.



Karta 4. Mark- och vattenanvändningskarta för Hörby kommun.

20. Konsekvenser

Alla planer och program som tas fram av en kommun och som kan antas medföra en betydande miljöpåverkan ska miljöbedömas enligt 6 kap. *Miljöbalken (1998:808)*. I *Miljöbedömningsförordningen (2017:966)* anges att en översiktsplan normalt kan medföra betydande miljöpåverkan. Därmed ska en strategisk miljöbedömning göras och en miljökonsekvensbeskrivning tas fram. Miljökonsekvensbeskrivningen ska redovisa kommunens bedömning av den miljöpåverkan som planens genomförande kan medföra. Genom att låta miljökonsekvensbeskrivningen vara en parallell process och inte en efterhandsbedömning kan man löpande utvärdera och minska de negativa ekologiska konsekvenserna av planförslaget.

Hörby kommun bedömer att *Översiktsplan 2035* kan medföra en betydande miljöpåverkan. Parallellt med framtagandet av *Översiktsplan 2035* har därför en miljökonsekvensbeskrivning tagits fram med syfte att integrera miljöaspekterna i planering och beslutsfattande för att främja en hållbar utveckling av Hörby kommun. Miljökonsekvensbeskrivning beskriver inte de sociala eller ekonomiska effekterna av *Översiktsplan 2035*.

Under kapitel *3. Planeringsförutsättningar* redovisar Hörby kommun en kartläggning av Agenda 2030 och Sveriges miljömål mot ställningstaganden i *Översiktsplan 2035*. Kartläggningen visar att arbetet med *Översiktsplan 2035* är en förutsättning för att uppnå den politiska visionen *Det rediga samhället*, samtidigt som den bidrar till att uppnå *Agenda 2030* och *Sveriges miljömål*. De ställningstaganden och riktlinjer som finns i *Översiktsplan 2035* är framtagna för att bidra till en hållbar utveckling och förtydligas genom en åtgärdsplan.

Vidare är de ställningstaganden och riktlinjer som presenteras i *Översiktsplan 2035* framtagna för att styra den långsiktiga utvecklingen av Hörby kommun mot den politiska visionen *Det rediga samhället*. Ställningstagandena och riktlinjerna bidrar också till att uppnå målen i *Agenda 2030* och *Sveriges miljömål* och förtydligas genom en åtgärds- och uppföljningsplan.

20.1 Miljökonsekvensbeskrivning för Översiktsplan 2035

Miljökonsekvensbeskrivningen för *Översiktsplan 2035* presenterar de miljökonsekvenser som *Översiktsplan 2035* kan antas ha och planförslaget jämförs med nollalternativet *Översiktsplan 2030*.

Nollalternativet innebär dels utbyggnad enligt gällande *Översiktsplan 2030*, dels utbyggnad utifrån önskemål och behov som inte ligger i linje med gällande *Översiktsplan 2030*. Detta innebär att såväl verksamhets- och industrimark som områden för bostäder etableras utifrån prövning från fall till fall. Nollalternativet kan således innebära en utveckling som kan medföra en osammanhängande

struktur och ett ineffektivt nyttjande av kommunens mark- och vattenområden. För vindkraftens utbyggnad gäller som nollalternativ aktuell vindbruksplan som är en del av *Översiktsplanen för 2030*. Vindbruksplanen har integrerats i *Översiktsplan 2035* under *avsnitt 15. Teknisk infrastruktur*.

Miljöbedömningen är avgränsad till de frågor som kan antas innebära risk för betydande miljöpåverkan. Ett avgränsningssamråd hölls med Länsstyrelsen 31 augusti 2020. Länsstyrelsen har också i tidigare skede diskuterat arbetet med översiktsplanen tillsammans med kommunen och har den 29 juli 2020 inkommit med ett formellt yttrande avseende sådana statliga och mellankommunala intressen samt underlag som kan ha betydelse för planarbetet. Med utgångspunkt i avgränsningssamrådet, och i huvuddragen ur gällande översiktsplan, har miljöbedömningen avgränsats till följande aspekter:

- Hushållning av mark
- Naturmiljö
- Kulturmiljö
- Vatten
- Utsläpp från transporter och resor

Nuvarande översiktsplan för Hörby kommun, Översiktsplan 2030, från år 2016, är i många avseenden fortfarande aktuell. Kompletteringar har däremot gjorts utifrån förändrade förutsättningar och ändringar i plan- och bygglagen (PBL).

Planförslaget för Översiktsplan 2035 innebär i korthet:

- Huvuddragen i planförslaget från gällande översiktsplan (Översiktsplan 2030) är utgångspunkt för Översiktsplan 2035.
- Utvecklingsstrategin Lokal flerkärnighet utmärker sig med Hörby tätort som tillväxtmotor, fyra lokala kärnor och nio mindre byar, vilka binds samman av ett finmaskigt nät av vägar i ett naturskönt landskap. Den lokala flerkärniga strukturen med sina korta avstånd och närhet mellan tätort och landsbygd, i kombination med ett natur- och kulturlandskap som stark identitetsbärare, är en stor styrka för Hörby kommun och grunden för den framtida utvecklingen.
- Hörby kommun ska möjliggöra för ett bostadsbyggande som svarar upp mot en befolkningsökning på 4,5 procent och ett hushållsbehov på 7,4 procent, motsvarande 530 hushåll. Samtidigt ska kommunen ha en beredskap för en befolkningsökning på 12,8 procent fram till år 2035.

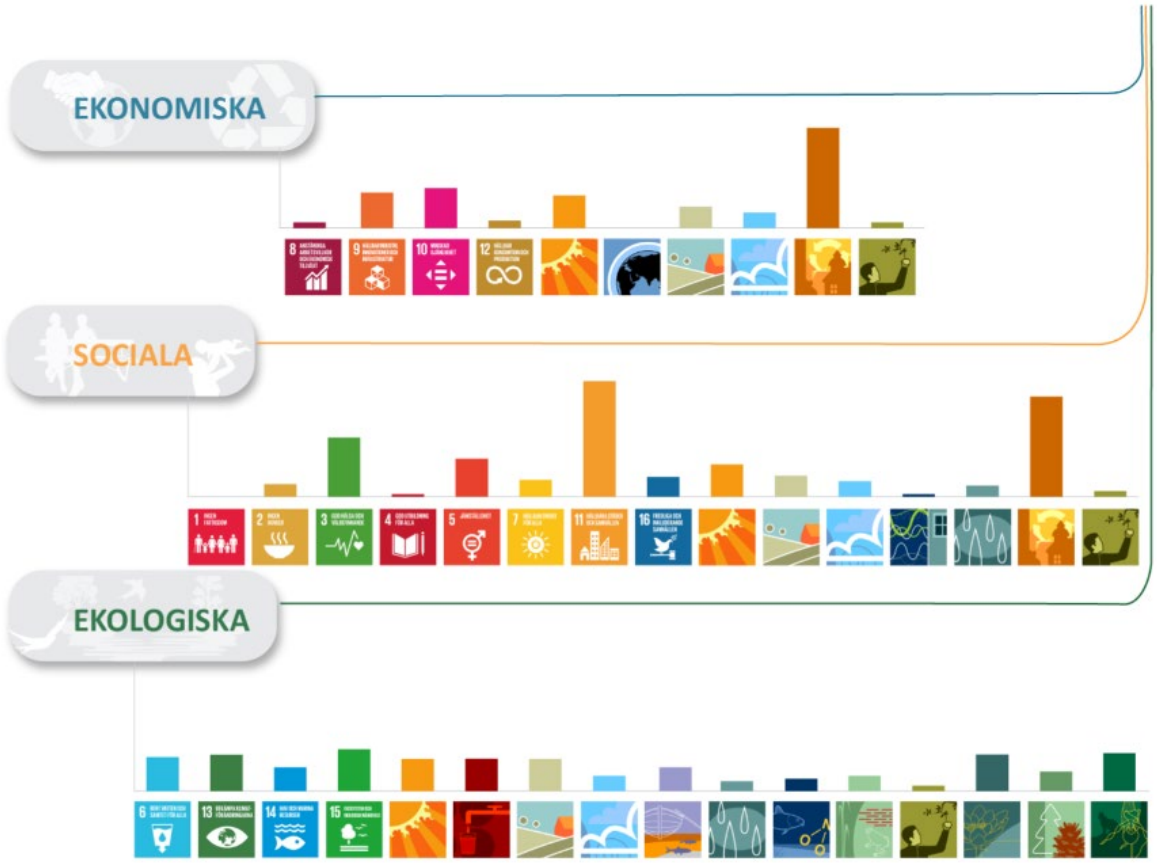
I miljökonsekvensbeskrivningen utreds de miljöeffekter som Översiktsplan 2035 förväntas medföra. Miljökonsekvenserna som Översiktsplan 2035 förväntas medföra har även jämförts med konsekvenserna för ett nollalternativ. Då förändringarna jämfört med Översiktsplan 2030 är av liten omfattning är också de positiva och negativa konsekvenser begränsade.

Hörby kommun följer de nationella miljökvalitetsmålen i sitt miljöarbete. Det nationella miljömålet ett rikt odlingslandskap motverkas något eftersom jordbruksmark tas i anspråk för

exploatering i utkanten av Hörby tätort och Ludvigsborg. För miljömålet god bebyggd miljö bidrar planförslaget delvis till att miljömålen uppfylls eftersom planförslaget har som inriktning att skapa en långsiktigt hållbar och god bebyggelsemiljö. LÄNK *Miljökonsekvensbeskrivning för översiktsplan, ÖP 2035 för Hörby Kommun.*

20.2 Kartläggning hållbarhetsmålen

Hörby kommun har valt att göra en kartläggning av översiktsplanen ställningstaganden från allmänna intressen av väsentlig betydelse gentemot Agenda 2030 och de nationella miljökvalitetsmålen. Kartläggningen avser att ge en helhetsbild av *Översiktsplan 2035s* arbete med de tre hållbarhetsdimensionerna. På så vis inkluderas även social och ekonomisk hållbarhet utöver miljöaspekterna som finns med i miljökonsekvensbeskrivning. Kartläggningen ger en överblick kring möjligheterna och utmaningarna som planförslaget ger upphov till.



Karta 5. Kartläggning hållbarhet, Hörby kommun.

20.2.1 Ekonomiska dimensionen

Den ekonomiska dimensionen kretsar kring att säkerställa en ekonomisk utveckling som inte medför negativa konsekvenser på den ekologiska eller sociala dimensionen. Planförslagets ställningstagande inom den ekonomiska dimensionen bidrar huvudsakligen till att uppnå:

Agenda 2030

- Mål 9 hållbar industri, innovationer och infrastruktur
- Mål 10 Minskad ojämlikhet

Sveriges miljökvalitetsmål

- God bebyggd miljö

Bland annat värnar planförslaget om att förbättra interkommunala transportförbindelser, såväl som kollektivtrafikförsörjningen på landsbygden. Vidare pekar planförslaget ut flera verksamhetsområden samtidigt som vikten av att värna centrumhandeln poängteras. Allt sammantaget kan få positiv inverkan på arbetsmarknaden, både i form av ökad tillgänglighet till arbetstillfällen för människor med olika förutsättningar och livsförhållanden samt i form av att tillskapa utrymme för ett diversifierat näringsliv.

Planförslagets ställningstagande inom den ekonomiska dimensionen förväntas motverka:

Agenda 2030

- Mål 5 ökad jämställdhet

Sveriges miljökvalitetsmål

- Minskad klimatpåverkan

Planförslagets inriktning mot ökad vägutbyggnad och interkommunala förbindelser riskerar dock att generera ökad trafikalstring och påverka strävan mot mål om *Minskad klimatpåverkan* i negativ riktning. Omläggning av riksväg 23 till riksväg 13 kan även ge upphov till ökade barriäreffekter för oskyddade trafikanter mellan Hörby och Ludvigsborg samt till Fulltofta friluftsområde. Även *Mål 5 ökad jämställdhet* löper risk att motarbetas. Detta med bakgrund i att män generellt är mer benägna att köra bil samt att senaste resevaneundersökning bland annat visade att män i Hörby använder bil till 71 procent av sina resor medan motsvarande siffa för kvinnor låg på 58 procent. Planförslagets satsningar på strategiska cykelstråk, utökade bussturer och förbättringar inom närtrafik kan dock i viss mån kompensera för denna motarbetning av såväl *Mål 5 jämställdhet* som *Minskad klimatpåverkan*. Även insatser för att minska framtida barriäreffekter från riksväg 13 är viktiga att genomföra för att ge oskyddade trafikanter tillgängliga och säkra kommunikationer mellan Hörby, Ludvigsborg och Fulltofta.

20.2.2 Sociala dimensionen

Den sociala dimensionen fokuserar dels på människan (människans välbefinnande, rättvisa, rättigheter och individens behov) dels på barn och unga utifrån ett barnperspektiv. Planförslagets ställningstagande inom den sociala dimensionen bidrar huvudsakligen till att uppnå:

Agenda 2030

- Mål 3 god hälsa och välbefinnande
- Mål 11 hållbara städer och samhällen

Sveriges miljökvalitetsmål

- God bebyggd miljö

Resultatet av kartläggningen härleds framför allt av planförslagets inriktning mot en funktionsblandad bebyggelse med närhet till kollektivtrafik och service, tillgång till rekreativa och gröna ytor, samt utformning av utemiljöer med fokus på jämställdhet och tillgänglighet. Satsningar på gång- och cykeltrafik, tillgänglighet till rekreation, gestaltad livsmiljö samt utveckling i kollektivtrafiknära lägen, kan bidra till att öka sammanhållning samt stärka identitet och välbefinnande i kommunen. Det kräver dock ett aktivt arbete med frågorna när väl ekonomiska kalkyler ska viktas mot sociala värden. Planförslagets ställningstagande inom den sociala dimensionen förväntas motverka:

Agenda 2030

- Mål 5 ökad jämställdhet

Sveriges miljökvalitetsmål

- Ett rikt odlingslandskap

I planförslaget görs det ställningstagande om att placera verksamheter i utkanten av Hörby tätort, där den negativa påverkan på människors hälsa (bullerutsatthet) är lägre. Det riskerar dock att motarbeta målsättning om *Ett rikt odlingslandskap* med anledning av att jordbruksmark som finnas utanför tätorten sammanfaller med strategiska lägen för verksamheter. Å andra sidan kan utvecklingen kring verksamheternas placering få andra positiva effekter. Exempelvis möjliggör det för ökat utrymme av bostäder i centrumnära lägen. I sin tur skapar det potential för en mer samlad bebyggelsestruktur med lägre reseavstånd och ökad trygghetskänsla. Därav kan det bidra till flera mål som *Minskad klimatpåverkan*, *Mål 3 god hälsa och välbefinnande*, samt *Mål 11 hållbara städer och samhällen*.

Barnperspektivet utgör en viktig pusselbit i arbetet mot ett jämställt och inkluderande samhälle. Planförslaget synliggör barnens behov genom sin viljeriktning att verka för trygga skolvägar, säkerställa skolutbudet på landsbygd och låta barn och ungdomar få inflytande i frågor som berör dem. Hörby kommun saknar dock en gymnasieskola, därav finns det ingen naturlig plattform att fånga in ungdomarnas perspektiv. Av planförslaget framgår även en strävan att arbeta med barns lärmiljöer utomhus, vilket tydliggörs genom exempelvis utökat rekreationsutrymme invid Älvdalsskolan. Förutom för utbyggnadsområde S2 saknar planförslaget tydligare önskvärda kvalitéer för befintliga och nya utemiljöer. Särskilt gäller det riktlinjer i förhållande till hårdgörande graden av friytor. Utöver detta bedöms planförslaget över lag att bidra till barnperspektivet i en positiv riktning. Den stora utmaningen blir snarare planens genomförbarhet, då det finns ett tydligt behov av interna rutiner och åtgärder som säkerställer barnens behov planeringen.

20.2.3 Ekologiska dimensionen

Den ekologiska dimensionen handlar om jordens ekosystem och dess förmåga att hantera och återhämta sig, till exempel från mänskliga ingrepp. Planförslagets ställningstagande inom den ekologiska dimensionen bidrar huvudsakligen till att uppnå:

Agenda 2030

- Mål 15 Ekosystem och biologisk mångfald
- Mål 13 Bekämpa klimatförändringarna
- Mål 6 Rent vatten och sanitet

Sveriges miljökvalitetsmål

- Levande sjöar och vattendrag
- Rikt växt- och djurliv.

Planförslagets bidrag till målen härleds av att naturvärdena gynnas på flera nivåer. Exempelvis synliggörs det för det kommunövergripande ekologiskt funktionella nätverket medan det på lokal nivå snarare syftar till att värna om tätortsnära grönytor. Ett arbete som främjar gröna lösningar vid klimatanpassning, bevarande av ekologiska känsliga områden samt sammanlänkningen av viktiga naturområden kommer att fortsatt vara starka bidragande faktorer till att öka biologisk mångfald och samhällets resiliens. Planförslagets ställningstagande inom den ekologiska dimensionen förväntas motverka:

Agenda 2030

- Mål 15 ekosystem och biologisk mångfald
- Mål 13 bekämpa klimatförändringarna.

Hörby har en stor tillgång på naturresurser och planförslaget placerar ett högt värde på de storskaliga naturområdena. Primärt är det på lokal nivå som det kan framstå en del målkonflikter. I planförslaget föreslås det att anpassa bebyggelsens täthet och höjdskala till omgivande bebyggelse likväl som att lokalisera bullriga verksamheter till utkanten av tätorten. Hörby kommun har generellt en låg och spridd bebyggelsestruktur. Dessa ställningstaganden kan fortsättningsvis bidra till en ytkrävande utbredning av bebyggelse och ha en negativ inverkan på kommunens naturresurser. Detta med anledning av att en större del mark förmodas att exploateras i förhållande till ett förslag som förespråkar täthet. Därigenom motarbetas *Mål 15 ekosystem och biologisk mångfald* samt *Mål 13 bekämpa klimatförändringarna*. Å andra sidan anger planförslaget vikten av att arbeta med multifunktionella grönytor för att infiltrera dagvatten. Delvis ökar det förutsättningar att uppnå *Mål 13 bekämpa klimatförändringarna* men det har också en viss positiv inverkan på målet om *Levande sjöar och vattendrag*. Samtidigt saknar planförslaget en tydlighet kring ekologisk kompensation, något som skulle underlätta att främja biologisk mångfald vid exploatering.

20.3 Samlad bedömning och utmaningar framöver

Den samlade bedömningen av kartläggningen ger en indikation på att planförslaget på ett eller annat sätt bidrar till nästintill samtliga mål för Agenda 2030 och de nationella miljökvalitetsmålen. Planförslaget bedöms däremot inte bidra till målet om *Skyddande ozonskikt* och *Mål 1 ingen fattigdom*. *Skyddande ozonskikt* syftar i hög grad kring frågor om avfall och hanteras därför inom ramen för andra sektorer inom kommunen, bland annat genom avfallsplanen. Ställningstaganden i planen har också bedömts sakna direkt koppling till *Mål 1 ingen fattigdom*, det finns dock vissa indirekta kopplingar. Exempelvis handlar målet om att minska utsattheten för klimatrisker för människor i utsatta situationer. Genom planförslagets kartläggning av klimatrelaterade risker har kommunen fått en bättre bild av hur dessa ska hanteras och därmed bidrar indirekt till *Mål 1 ingen fattigdom*.

Det ska också poängteras att översiktsplanering inte har tillräcklig räckvidd att påverka alla Agenda 2030 likvärdigt. Översiktsplanens huvudfokus är den långsiktiga utvecklingen av den fysiska miljön, det gör att frågor som inte direkt kopplar till en markanvändning är svårare att påverka. För att uppnå Agenda 2030 behöver man därför arbeta utifrån flera olika planeringsperspektiv samtidigt. Planförslaget innehåller många formulering som *verka för, värna* och arbeta för, vilket lämnar ett visst tolkningsutrymme när avvägningar och prioriteringar ska ske i efterföljande processer. Strävan mot en hållbar utveckling kommer därför att vara avhängigt efterföljande processer när väl intressen ska avvägas och tillämpas i verkligheten. Avsaknad av just denna tydlighet kan bli en utmaning i att skapa en samlad och långsiktigt hållbar riktning och förståelsen för *hur* det ska göras kommer vara ett viktigt inslag i översiktsplanens genomförandefas.

Parallellt behöver hållbarhet förstås i sin helhet, där den sociala, ekologiska och ekonomiska dimensionen sker i en växelverkan, beroende av varandra. Likaså kan en dimension påverka en annan i positiv såväl som negativ riktning. Att hantera konflikterna genom lösningar som bidrar till gemensamma nyttor mellan dessa motstående intressen kommer bli avgörande för att uppnå en hållbar utveckling i Hörby kommun.

21. Genomförande och uppföljning

För att en plan ska få genomslagskraft behövs såväl ett genomförande som en uppföljning. Genom att låta konkretisera genomförandet av *Översiktsplan 2035* i en Åtgärdsplan samt följa upp arbetet i en Uppföljningsplan vill Hörby kommun säkerställa att planering och beslutsfattande följer den politiska visionen om Hörby kommun, *Det rediga samhället*.

Åtgärdsplanen för *Översiktsplan 2035* beskriver åtgärder och ansvar utifrån de ställningstaganden och riktlinjer som anges i planen. Uppföljningsplanen kommer att hanteras internt, där beskrivs hur åtgärderna ska följas upp, av vem och vid vilken tidpunkt och vem det ska rapporteras till. Resultatet av uppföljningen ska ge en tydlig och gemensam bild av nuläget i Hörby kommun samt beskriva om ytterligare åtgärder eller insatser behövs för att nå den politiska visionen. Åtgärdsplanen och uppföljningsplan syftar också till att utvärdera den övergripande översiktsplaneprocessen, analysera planens effekter och fånga upp lärdomar. Uppföljningens resultat ger också underlag och stöd i arbete med framtagande av planeringsstrategier som tillhör översiktsplaneringen.

Åtgärdsplanen och uppföljningsplanen är under framtagande.

Ställningstagande – samlat

Inför ett antagande av Översiktsplan 2035 kommer denna del redogöra för alla de ställningstaganden och riktlinjer som anges i planen.

§ 215 **KS 2023/530**

Yttrande över remiss avseende översiktsplan 2035 för Hörby kommun

Beslut
- Kommunstyrelsen antar förvaltningens yttrande över Översiktsplan 2035 för Hörby kommun som sitt och skickar det till Hörby kommun.

Ärendebeskrivning
Eslövs kommun har mottagit Hörby kommuns förslag till ny översiktsplan att yttra sig över.

Översiktsplanen ska ange inriktningen för den långsiktiga utvecklingen av den fysiska miljön och bidra till att skapa en samlad bild över kommunens förutsättningar. Översiktsplanen uttrycker kommunens politiska vilja och syn på olika allmänna intressen och den är vägledande för all efterföljande planering. Den beskrivs som ett viktigt strategiskt dokument för kommunens utveckling.

Beslutsunderlag
Tjänsteskrivelse, Yttrande över Översiktsplan 2035 för Hörby kommun, samråd
Följebrev till Remiss - Översiktsplan 2035 för Hörby kommun
Samrådsförslag Översiktsplan 2023
Miljökonsekvensbeskrivning för översiktsplan, ÖP 2035 för Hörby kommun

Beredning
Hörby kommuns *Översiktsplan 2035* har sin utgångspunkt i den politiska visionen *Hörby – det rediga samhället 2030*. Visionen består av fem fokusområden; Stark centralort, Levande landsbygd, Blomstrande näringsliv, Ett gott liv och Ökad trygghet.

Kopplat till vision och fokusområden finns en utvecklingsstrategi, kallad Lokal flerkärnighet, vilken beskriver var och hur Hörby kommun ska utvecklas. Utifrån utvecklingsstrategin är orter och samhällen i kommunen indelade i en tillväxtmotor (Hörby tätort), fyra lokala kärnor samt nio byar.

Förslaget till översiktsplan möjliggör för ett bostadsbyggande som svarar upp mot en befolkningsökning på 4,5 procent vilket motsvarar 530 bostäder, men samtidigt ha en beredskap för en befolkningsökning på 12,8 procent till år 2035.

I förslaget till översiktsplan beskriver Hörby kommun utgångspunkterna för den fysiska planeringen fram till år 2035 med avstamp i visionen om Det rediga samhället samt utvecklingsstrategin Lokal flerkärnighet. Fokus ligger framförallt på interna kopplingar och samband, men kommunen skriver också att regioner och kommuner är alltmer beroende av varandra och att frågor som tidigare var av mer lokal karaktär idag även är regionala. En följd av att detta är det finns ett behov av regional och mellanregional planering samt mellankommunala samarbeten.

Som relevanta samverkans-/beröringsområden med Eslövs kommun nämns framförallt möjligheten att skapa ett sammanhängande gång- och cykelstråk runt Ringsjön, gemensamt arbete med besöksnäring samt det samägda avfalls- och återvinningsbolaget MERAB. Dessutom finns i beskrivningar om kollektivtrafik och tillgänglighet allmänna skrivningar om Eslöv en lokal tillväxtmotor/strategisk nod med ett serviceutbud.

Kommunledningskontoret delar bilden av att regionala och mellankommunala samarbeten är viktiga. Det handlar både om att utveckla och stärka funktionella samband och om att lyfta Mittskåne i ett regionalt perspektiv. Kommunledningskontoret ser gärna att Eslövs och Hörbys kommuner, tillsammans med Höörs kommun, inleder ett samtal om hur det är möjligt att arbeta gemensamt för att utveckla Mittskånes regionala roll, exempelvis i arbetet med regionplanen för Skåne och i frågor rörande kollektivtrafik och infrastruktur.

Utöver ovan nämnda områden är markanvändning för energiproduktion ytterligare ett sakområde där Kommunledningskontoret ser att Eslövs kommun och Hörby kommun kan komma att behöva samarbeta framåt. I planförslaget finns ställningstaganden för vindkraftsetableringar, Kommunledningskontoret menar att frågor som rör solcellsanläggningar också är viktiga att hantera.

Beslutet skickas till
Hörby kommun, planeringochutveckling@horby.se

ESLÖVS KOMMUN

KS 2025/194

2025-04-09
Mattias Larsson
+4641362012
mattias.larsson@eslov.se

Kommunstyrelsen

Svar - Granskning av uppföljningar av investeringar

Förslag till beslut

- Kommunstyrelsen godkänner Kommunledningskontorets förslag avseende uppföljning av investeringsprojekt samt hantering av avvikelser och översänder detta till revisionen.

Ärendebeskrivning

På uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i Eslövs kommun har EY genomfört en granskning av uppföljning av investeringar. Den sammanfattande bedömning är att kommunstyrelsen till stor del säkerställer en tillräcklig intern kontroll i investeringsprocessen avseende uppföljning. EY bedömer därtill att miljö- och samhällsbyggnadsnämnden har en tillräcklig uppföljning av investeringar. EY bedömer dock att kommunstyrelsen, i samråd med nämnden, definierar vad som utgör betydande avvikelser i investeringsprojekt för att tydliggöra hanteringen av dessa. Slutligen anser revisionen, i linje med tidigare granskning, att kommunstyrelsen bör överväga att stärka uppföljningen av större investeringsprojekt som en del av sin uppsikt.

EY rekommenderar kommunstyrelsen att:

• I samråd med miljö- och samhällsbyggnadsnämnden tydliggöra vad som utgör betydande avvikelser i investeringsprojekt.

• Överväga att stärka återrapporteringen avseende större investeringsprojekt.

Beslutsunderlag

Följemejl till missiv granskning uppföljning investeringar
Missiv granskning uppföljning investeringar
Granskningsrapport uppföljning av investeringar

Beredning

Inledning

Enligt de ekonomiska styrprinciperna så framförs investeringsbehov i gata, trafik och park fram av ansvarig nämnd i samband med vårens budgetprocess. Av styrprinciperna framgår att nämnderna ska rapportera till kommunstyrelsens arbetsutskott i det fall det uppkommer betydande avvikelser i tidplan eller projektbudget. Det framgår även att kommunstyrelsen tar del av uppföljning av pågående och genomförda investeringsprojekt tre gånger per år; vid vårprognos, delårsrapport och årsredovisning.

Förslag

Kommunstyrelsen följer upp större investeringsprojekt i samband med årsredovisningen. Kommunstyrelsen kommer inkludera denna uppföljning även vid vårprognos och delårsrapport, för att tydligare kunna följa projektens utveckling under året. Detta är ett led i att starka kommunstyrelsens uppsikt och även utifrån revisorernas granskning

Ordet *betydande* ska tas bort i de ekonomiska styrprinciperna. En avvikelse avseende genomförande, utförandet, upphandling, budget eller tid ska rapporteras vid nästkommande sammanträde med kommunstyrelsens arbetsutskott. Det innebär i praktiken om projektet exempelvis är försenat (utifrån tidplanen) ska det rapporteras och om projektbudgeten exempelvis inte efterlevs ska även det rapporteras till kommunstyrelsens arbetsutskott.

Beslutet skickas till

Kommunrevisionen

Eva Hallberg
Kommundirektör

Mattias Larsson
Ekonomichef

Från: Emmy Lundblad
Till: Kommunledningskontoret för extern post
Kopia: Kenneth Jönsson
Ärende: Revisionen: expediering granskning
Datum: den 20 mars 2025 11:06:24
Bilagor: Granskningsrapport uppföljning av investeringar.pdf
Missiv_granskning_uppföljning_investeringar.pdf

> Du får inte ofta e-post från emmy.lundblad@se.ey.com. Läs om varför det här är viktigt

Hej!

Här kommer missiv och granskningsrapport avseende uppföljning av investeringar.
Översänds till kommunfullmäktige för kännedom, samt till kommunstyrelsen och miljö- och samhällsbyggnadsnämnden för svar.
Framgent är det KPMG som är sakkunnigt biträde till revisionen varpå svar och handlingar bör översändas till dem och revisionen när det väl är dags.

Med vänlig hälsning

Emmy Lundblad | Verksamhetsrevisor och konsult | Offentliga gruppen

Ernst & Young AB
Nordenskiöldsgatan 24 Box 4279, 203 14, Malmö, Sweden
Cell: +46705453759 | emmy.lundblad@se.ey.com
Website: http://www.ey.com

The information contained in this communication is intended solely for the use of the individual or entity to whom it is addressed and others authorized to receive it. It may contain confidential or legally privileged information. If you are not the intended recipient you are hereby notified that any disclosure, copying, distribution or taking any action in reliance on the contents of this information is strictly prohibited and may be unlawful. If you have received this communication in error, please notify us immediately by responding to this email and then delete it from your system. EY is neither liable for the proper and complete transmission of the information contained in this communication nor for any delay in its receipt.

For information about how EY processes personal data, please see EY Privacy statement

ESLÖVS KOMMUN

2024-03-19
Revisionen

För yttrande till:
Kommunstyrelsen
Miljö- och samhällsbyggnadsnämnden

För kännedom till:
Kommunfullmäktige

Granskning av uppföljningar av investeringar

På uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i Eslövs kommun har EY genomfört en granskning av uppföljning av investeringar.

Vår sammanfattande bedömning är att kommunstyrelsen till stor del säkerställer en tillräcklig intern kontroll i investeringsprocessen avseende uppföljning. Vi bedömer därtill att miljö- och samhällsbyggnadsnämnden har en tillräcklig uppföljning av investeringar.

Bedömningen grundar sig på att miljö- och samhällsbyggnadsförvaltningen har en tydlig struktur för projektgenomförande, med omfattande rutiner för verksamheten inom gata, trafik och park. Det är särskilt positivt att det finns möjligheter till erfarenhetsutbyte och kvalitativ samt ekonomisk utvärdering av projekten. Därtill har nämnden stärkt sin uppföljning av investeringsprojekt under 2024.

Vi bedömer dock att kommunstyrelsen, i samråd med nämnden, definierar vad som utgör betydande avvikelser i investeringsprojekt för att tydliggöra hanteringen av dessa. Slutligen anser vi, i linje med revisionens tidigare granskning, att kommunstyrelsen bör överväga att stärka uppföljningen av större investeringsprojekt som en del av sin uppsikt.

Vi rekommenderar kommunstyrelsen att:

- I samråd med miljö- och samhällsbyggnadsnämnden tydliggöra vad som utgör betydande avvikelser i investeringsprojekt.
- Överväga att stärka återrapporteringen avseende större investeringsprojekt.

Av granskningen framkommer att slutrapporter tas fram för genomförda projekt, där projekten utvärderas ur ett helhetsperspektiv. Revisionen ser att det finns anledning att på övergripande nivå sammanställa resultatet från dessa, i syfte att identifiera gemensamma utvecklingsområden och även återkommande problem som bör lyftas med entreprenörer och berörda samverkansparter.

Vi rekommenderar miljö- och samhällsbyggnadsnämnden att:

- Årligen upprätta en aggregerad slutrapport över genomförda projekt i syfte att identifiera utvecklingsområden och återkommande problem.

Revisorerna önskar svar på vilka åtgärder som kommer att vidtas med anledning av vad som framkommit granskningen. Svar önskas senast den 18:e juni 2025.

Förvaltning
Postadress: 241 80 Eslöv | Besöksadress: Stadshuset, Gröna torg 2
Telefon: 0413-620 00 | E-post: kommunstyrelsen@eslov.se | www.eslov.se

Penneo dokumentnyckel: 7ZAJS-F1050-YDYYM-2A0KV-HS82P-OV0WS

På uppdrag av Eslövs kommuns revisorer

Kenneth Jönsson, ordförande revisionen

Penneo dokumentnyckel: 7ZAJS-F1050-YDYYM-2A0KV-HS82P-OV0WS

PENNEO

Signaturerna i detta dokument är juridiskt bindande. Dokumentet är signerat genom Penneo™ för säker digital signering. Tecknarnas identitet har lagrats, och visas nedan.

"Med min signatur bekräftar jag innehållet och alla datum i detta dokumentet."

Bo Kenneth Jönsson
Undertecknare
Serienummer: df2f2ce5e3fece[…]04bca9f4d8c13
IP: 78.73.xxx.xxx
2025-03-19 16:32:24 UTC



Penneo dokumentnyckel: 7ZAJS-F1050-YDYYM-2A0KV-HS82P-OV0WS

Detta dokument är undertecknat digitalt via **Penneo.com**. De signerade uppgifternas integritet är validerad med hjälp av ett beräknat hashvärde för originaldokumentet. Alla kryptografiska bevis är inbäddade i denna PDF, vilket säkerställer både autenticitet och möjlighet till framtida validering.

Detta dokument är försett med ett kvalificerat elektroniskt sigill som innehåller ett certifikat och en tidsstämpel från en kvalificerad tillhandahållare av betrodda tjänster.

Så här verifierar du dokumentets äkthet:
När du öppnar dokumentet i Adobe Reader kan du se att det är certifierat av **Penneo A/S**. Detta bekräftar att dokumentets innehåll förblir oförändrat sedan tidpunkten för undertecknandet. Bevis för de enskilda undertecknarnas digitala signaturer bifogas dokumentet.

De kryptografiska bevisen kan kontrolleras med hjälp av Penneos validator, **https://penneo.com/validator**, eller andra valideringsverktyg för digitala signaturer.

Granskningsrapport mars 2025
Genomförd på uppdrag av revisorerna

Eslövs kommun

Granskning av uppföljningar av investeringar

Building a better working world

Innehåll

Sammanfattning **2**

1. Inledning **3**

1.1. Bakgrund 3

1.2. Syfte och revisionsfrågor 3

1.3. Genomförande och avgränsning 4

1.4. Revisionskriterier 4

2. Granskningsresultat **5**

2.1. Rutiner och riktlinjer för uppföljning 5

2.2. Bedömning 9

2.3. Stickprov investeringsprojekt 10

3. Slutsats **14**

4. Källförteckning **16**

5. Revisionskriterium **18**

5.1. Kommunallagen (2017:725) 18

5.2. Kommunstyrelsens reglemente 18

5.3. Miljö- och samhällsbyggnadsnämndens reglemente 18

5.4. Kommunstyrelsens beslut, yttrande till revisionens granskning av investeringsprocessen (KS.2019.0630) 18

6. Bilaga 1 - Granskningsprogram stickprov **21**

Sammanfattning

På uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i Eslövs kommun har EY genomfört en granskning av uppföljning av investeringar. Granskningen har syftat till att bedöma om kommunstyrelsen säkerställer att det finns en tillräcklig intern kontroll i investeringsprocessen avseende uppföljning samt om miljö- och samhällsbyggnadsnämnden har en tillräcklig uppföljning av investeringar.

Vår sammanfattande bedömning är att kommunstyrelsen till stor del säkerställer en tillräcklig intern kontroll i investeringsprocessen. Vi bedömer därtill att miljö- och samhällsbyggnadsnämnden har en tillräcklig uppföljning av investeringar.

Bedömningen grundar sig på att miljö- och samhällsbyggnadsnämnden har en tydlig struktur för projektgenomförande, med omfattande rutiner för verksamheten inom gata, trafik och park. Det är särskilt positivt att det finns möjligheter till erfarenhetsutbyte och kvalitativ samt ekonomisk utvärdering av projekten. Därtill har nämnden stärkt sin uppföljning av investeringsprojekt under 2024.

Vi bedömer dock att kommunstyrelsen, i samråd med nämnden, definierar vad som utgör betydande avvikelser i investeringsprojekt för att tydliggöra hanteringen av dessa. Slutligen anser vi, i linje med revisionens tidigare granskning, att kommunstyrelsen bör överväga att stärka uppföljningen av större investeringsprojekt som en del av sin uppsikt.

Vi rekommenderar kommunstyrelsen att:

- I samråd med miljö- och samhällsbyggnadsnämnden tydliggöra vad som utgör betydande avvikelser i investeringsprojekt.
- Överväga att stärka återrapporteringen avseende större investeringsprojekt.

1. Inledning

1.1. Bakgrund

Kommunstyrelsen har enligt sitt reglemente ansvar för att leda, utveckla och samordna kvalitets- och ekonomistyrning samt uppföljning. Vidare är kommunstyrelsen sammanhållande för övergripande processer så som budget- och investeringsprocess. En del av de investeringar som kommunen ansvarar för genom miljö- och samhällsbyggnadsnämnden är kopplade till bland annat gator, vägar, trafik och parker.

Revisionen granskade investeringsprocessen år 2019. Den sammanfattande bedömningen var då att kommunstyrelsen inte hade en ändamålsenlig styrning av processen. Kommunstyrelsen rekommenderades att bland annat tydligare dokumentera samtliga delar av processen och stärka uppföljningen.

Mot bakgrund av att många investeringsprojekt inte genomförs inom fastställd tidplan, samt utifrån tilldelade budgetanslag och synpunkterna i revisionens tidigare granskning, har revisionen beslutat att genomföra en granskning avseende uppföljning av investeringar.

Granskningen omfattar investeringar som faller under miljö- och samhällsbyggnadsnämndens ansvarsområde. År 2022 uppgick investeringsramen till 71,8 mnkr och år 2023 till 135 mnkr. De senaste två åren har nämnden haft en genomförandegrad avseende investeringar på 58 procent år 2022 respektive 56 procent år 2023. Nämndens investeringsram för 2024 uppgår till 73,9 mnkr. Under året utnyttjades 67,4 mnkr av investeringsmedel, vilket är 41,2 mnkr lägre än budgeterat. Detta motsvarar en ekonomisk genomförandegrad på 62 procent. Utbetalningen av infrastrukturbidrag från Trafikverket 7,0 mnkr för projekt Kvarngatan (Östergatan - Pärlgatan) i samband med färdigställande medför en högre budgetavvikelse samt en minskning av kommunens likviditetsbelastning. Den ekonomiska genomförandegraden exklusiv detta infrastrukturbidrag är 68,5 procent.

1.2. Syfte och revisionsfrågor

Granskningen syftar till att bedöma om kommunstyrelsen har säkerställt att det finns en tillräcklig intern kontroll i investeringsprocessen samt om miljö- och samhällsbyggnadsnämnden har en tillräcklig uppföljning av investeringar.

I granskningen besvaras följande revisionsfrågor:

- Finns tydliga rutiner och riktlinjer avseende uppföljning av investeringsprojekt?
- Sker en systematisk uppföljning av investeringsprojekt ur ett helhetsperspektiv, såväl under som efter genomfört projekt?
    - Hur sker uppföljning inom projektet?

- Vilken återrapportering sker till nämnden?
- Hur används erfarenheter från utvärderingar i det framtida arbetet?

- Sker genomförandet i enlighet med ursprungligt beslut/investeringsplan?
- Sker samverkan med andra viktiga aktörer vid planering och genomförande av investeringsprojekt?

1.3. Genomförande och avgränsning

Granskningen har genomförts under perioden november 2024 till mars 2025.

Granskningen har genomförts med hjälp av dokumentstudier, intervjuer och stickprov. Dokumentstudier har gjorts av styrdokument och riktlinjer som berör projektprocessen och investeringar. Intervjuer har genomförts med förvaltningschef inom miljö- och samhällsbyggnadsförvaltningen, avdelningschef för gata, trafik och park, projektledare. Därtill har kommunens ekonomichef intervjuats samt en avstämning har genomförts med controller.

Ett stickprov har genomförts av två avslutade, men ej slutredovisade, investeringsprojekt inom miljö- och samhällsbyggnadsnämndens verksamhet. I stickproven har vi bedömt om investeringsprojekten följer kommunens upprättade rutiner och riktlinjer för projektprocessen.

1.4. Revisionskriterier

I denna granskning utgörs revisionskriterierna av följande kriterier. För att läsa mer om kriterierna, se kapitel 5.

- Kommunallagen (2017:725)
- Kommunstyrelsens reglemente
- Miljö- och samhällsbyggnadsnämndens reglemente
- Kommunstyrelsens beslut, yttrande till revisionens granskning av investeringsprocessen (KS.2019.0630)

2. Granskningsresultat

2.1. Rutiner och riktlinjer för uppföljning

Kommunstyrelsens rutiner för uppföljning av investeringsprojekt

Kommunfullmäktige i Eslövs kommun antog "Ekonomiska styrprinciper för Eslövs kommun" den 26 oktober 2020. I styrprinciperna beskrivs bland annat investeringsprocessen för lokaler och anläggningar.

Investeringsbehov i gata, trafik och park förs enligt styrprinciperna fram av ansvarig nämnd i samband med att underlag tas fram inför arbetet med budgetprocessen. Nämnderna ska sammanställa sitt samlade investeringsbehov uppdelat per investeringsprojekt och delge detta till budgetberedningen i början av maj varje år. I sammanställningen ska en prioritering av behovet av investeringsprojekten göras, och tillkommande driftskostnad för investeringsprojekten ska beräknas och redovisas.

Innan tilldelningsbesked beslutas i en upphandling ska kommunstyrelsens arbetsutskott (KSAU) besluta om igångsättningstillstånd. Av intervju framgår att ett igångsättningstillstånd först hanteras som ett ärende på miljö- och samhällsbyggnadsnämnden och därefter av KSAU.

Intervjuade tjänstepersoner uppger att igångsättningstillstånd ska beslutas oavsett vilken summa anbudet landar på även om fullmäktige redan beslutat om en totalbudget för projektet. Det uppges att KSAU:s beslut om igångsättningstillstånd ibland dröjer efter att en entreprenör vinner en upphandling av ett investeringsprojekt. Detta påverkar möjligheten att genomföra projektet i enlighet med initial tidplan enligt intervjuade.

Av styrprinciperna framgår att nämnderna ska rapportera till kommunstyrelsens arbetsutskott i det fall det uppkommer betydande avvikelser i tidplan eller projektbudget. Det framgår även att kommunstyrelsen tar del av uppföljning av pågående och genomförda investeringsprojekt tre gånger per år; vid vårprognos, delårsrapport och årsredovisning.

Kommunstyrelsens uppföljning av investeringsprojekt

I vårprognos och delårsrapport framgår att kommunstyrelsen fick uppföljning av investeringsredovisning med prognos för miljö- och samhällsbyggnadsnämndens totala investeringsbudget avseende 2024. I redovisningen framgår storleken på prognosticerad avvikelse för helåret. I vårprognos och delårsrapport nämns vissa enskilda investeringsprojekt i löptext men det sker ingen uppföljning per investeringsprojekt. Miljö- och samhällsbyggnadsnämndens vårprognos och delårsrapport delges dock kommunstyrelsen i samband med ärendet.

Ansvarig nämnd ska enligt kommunens ekonomiska styrprinciper lämna en redovisning av slutförda investeringsprojekt till kommunstyrelsen.

I dokumenterade slutredovisningar som vi har tagit del av framgår att kommunstyrelsen får en redovisning av kostnader för exempelvis projektering, entreprenad samt ändrings- och tilläggsarbeten. Projektets budget och slutliga kostnad redovisas. Kommunstyrelsen tog vid årsredovisning del av slutredovisningar av miljö- och samhällsbyggnadsnämndens nyligen slutförda investeringsprojekt.

I årsredovisningen framgår större särredovisade projekt med beslutad totalutgift, utfall och avvikelse. Därtill redovisas motsvarade poster för innevarande år.

Av intervju framgår att nämnden vid avvikelser mot ett projekts tidplan eller budget ska följa nedan arbetsgång:

1. Nämnden tar fram förslag på åtgärder för att nå budget.
2. Förslaget skickas till KSAU för hantering.
3. Kommunstyrelsen beslutar om ärendet och skriver fram ärendet till fullmäktige.
4. Kommunfullmäktige beslutar om att eventuellt bevilja utökad investeringsram.

Vid intervju framkommer att det pågår ett arbete med att utveckla kommunens budgetprocess avseende investeringsplaneringen. Enligt intervjuade är ambitionen att på ett tydligare sätt fånga upp det samlade investeringsbehovet och eventuella driftkostnadskonsekvenser tidigare i processen.

Miljö- och samhällsbyggnadsnämndens uppföljning av investeringsprojekt

Av intervju framgår att förvaltningens avdelningschefer informerar miljö- och samhällsbyggnadsnämnden om avdelningarnas pågående investeringsprojekt fyra gånger per år. Enligt underlag som vi har tagit del av ges information om vilken fas respektive projekt är i och datum för färdigställande. Inför varje nämndssammanträde informeras nämndens ordförande om aktuella investeringsprojekt som kommer tas upp på sammanträdet. Förvaltningschef ger samma uppföljning till nämndens presidium inför mötet.

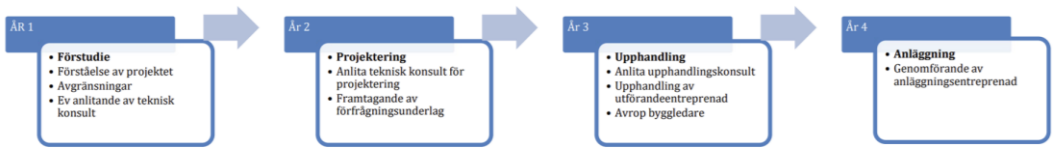
Enligt protokoll fick miljö- och samhällsbyggnadsnämnden från och med mars år 2024 månatlig uppföljning av genomförandegraden av den totala investeringsbudgeten för 2024 och prognos för användning av budgeten för helåret. Vid intervjuer uppges att det i samband med månadsrapporteringarna noteras i text i det fall det förekommer avvikelser i enskilda projekt.

I samband med vårprognos, delårsrapport och årsredovisning tar nämnden del av en investeringsredovisning per projekt. Från och med delårsrapporten 2024 redovisas, utöver innevarande års budget och utfall även en uppföljning av prognos i förhållande till totalbudget samt tidplan.

Genomförande av anläggningsprojekt

Avdelningen gata, trafik och park har under 2024 tagit fram en rutin för projektprocessen för anläggningsprojekt. Syftet med projektprocessen är att identifiera och tydliggöra viktiga arbetsmoment inom processens fyra steg: förstudie, projektering, upphandling och anläggning. Till rutin för projektprocessen finns en checklista för varje moment i respektive steg samt mallar och stödmaterial.

Av intervju framgår att projektledare på avdelningen gata, trafik och park har varit delaktiga i framtagande av rutinen. Varje projektledare ska ansvara för minst ett pågående investeringsprojekt i respektive fas i projektprocessen samtidigt för att ha en så jämn arbetsbelastning som möjligt. Varje steg i processen löper under ett år. Processens olika steg beskrivs i bilden nedan.



Källa: Rutin för projektprocessen för anläggningsprojekt, 2024.

Under år ett tas en förstudie fram för att skapa förståelse för ett projekt, avgränsa arbetsområdet och föreslå lämplig utformning för projektet. Förstudien presenteras som ett informationsärende till miljö- och samhällsbyggnadsnämnden varefter nämnden eventuellt tar ett inriktningsbeslut.

I projekteringsfasen under år två tas ritningar fram för de lösningar och avgränsningar som förstudien rekommenderat. För detta anlitas en projekteringskonsult som exempelvis bistår med att ta fram förfrågningsunderlag för upphandling av entreprenör. När projektering är klar fattar nämnden beslut om upphandling och anläggning.

År tre anlitas en upphandlingskonsult för att upphandla projektets utförandeentreprenad. I denna fas avropas även byggledare. I den sista fasen av processen genomförs entreprenaden. I denna fas upprättas också slutrapport för projektet efter att entreprenaden är slutförd.

Rutin för projektprocessen beskriver att en slutrapport ska tas fram för varje avslutat investeringsprojekt. Rapporten ska utgå från en mall som avdelningen för gata, trafik och park har tagit fram. Syftet med rapporterna är att beskriva moment som kopplas till investeringsprojektets genomförande och lärdomar som kan dras av projektet.

Vi har tagit del av slutrapporter för upprustningen av Stadsparken och ombyggnationen av Kvarngatan. I slutrapporterna beskrivs inledningsvis syftet och bakgrunden med investeringen, upphandlade leverantörer och projektledare. Därefter görs en genomgång av projekteringsfasen som bland annat innehåller en

beskrivning av problem som uppstod under fasen. En beskrivning av genomförandefasen görs därefter. I denna fas beskrivs exempelvis hur samordningen med andra involverade aktörer fungerade.

I rapporterna presenteras därtill utfallet av projektens totalkostnad jämfört med budget. Här görs en sammanställning av kostnaden för samtliga moment och utgifter i projekten. Slutligen innehåller rapporterna en beskrivning av slutbesiktningen och eventuella anmärkningar.

Miljö- och samhällsbyggnadsförvaltningens uppföljning av investeringsprojekt

Av intervju framgår att miljö- och samhällsbyggnadsförvaltningens projektledare har månatliga möten för att diskutera aktuella frågor och pågående projekt. Dessa möten syftar till att möjliggöra erfarenhetsutbyten.

Vid intervju nämns att projektledarna delvis finansieras av antal timmar som arbetats i ett projekt. Projektledarna tidrapporterar därför tid i projekten manuellt i Excel. Denna tidrapprotering bokförs månatligen för respektive projekt av controller på ekonomiavdelningen.

Det framkommer i intervju att controller på miljö- och samhällsbyggnadsförvaltningen genomför regelbunden budgetuppföljning av pågående investeringsprojekt med avdelningschefer och projektansvariga. Av dokumentation som vi har tagit del av framgår att controllern vid uppföljningarna bland annat redogör för prognos för ett projekts totalutgift, eventuella budgetavvikelser och planerat datum för färdigställande.

Tjänstepersoner på förvaltningen har även en genomgång med förvaltningschef dagen efter att miljö- och samhällsbyggnadsnämnden beslutat om investeringar på sitt senaste sammanträde.

Projektledare håller i uppstartsmöte med entreprenören för ett investeringsprojekt efter att tilldelningsbeslut meddelats. Därtill ska byggmöten och teknikmöten hållas regelbundet under ett projekt, beroende på vilket typ av projekt som avses. På mötena diskuteras vad som hänt i projekten och planerade moment framåt.

Av rutin för projektprocessen framgår att ekonomimöten hålls i större projekt för att följa upp utfall av projektets budget. Avdelningschef för gata, trafik och park närvarar enligt intervju på byggmöten och ekonomimöten. I övrigt deltar byggledare, projektledare och entreprenören på ekonomimöten.

Samverkan med externa aktörer vid planering och genomförande av investeringsprojekt

Enligt rutin för projektprocessen ska VA-projekt samplaneras och genomföras av Eslövs kommun och VA SYD. Av rutinen framgår att kommunen även ska samordna projektering och anläggning tillsammans med förbundet. Om Eslövs kommun initierar ett investeringsprojekt ska kommunen meddela VA SYD om behovet av

projektledare minst sex månader innan projektstart. VA SYD tillsätter därefter en projektledare.

Det framgår av rutinen att Eslövs kommun genomför upphandling av anläggningsentreprenader sedan år 2023 tillsammans med VA SYD. Chefer inom berörda avdelningar på kommunen har därutöver möten två gånger per år med ansvariga på VA SYD för att samordna planeringen av investeringsprojekt. Intervjuade tjänstepersoner upplever att samverkan med VA SYD fungerar bra gällande samordning av kommunens och förbundets investeringsbudgetar och planering.

Eslövs kommun har enligt rutin för projektprocessen också samverkan med Kraftringen vid planering och genomförande av projekt som berör anläggning av exempelvis elledningar, kraftstationer och fjärrvärme. Detta görs dels vid ledningsägarmöten två gånger om året, dels i samband med ledningsägarmöte för ett visst anläggningsprojekt.

Enligt kommunens gällande markavtal med Kraftringen ska kommunen täcka kostnaderna för omläggning av el- och fjärrvärmeledningar även om Kraftringens prognos för kostnaderna överskrids i förhållande till budget. Efter att Kraftringen lagt 500 000 kronor på investeringsprojekt i Eslövs kommun ska kommunen enligt intervjuade stå för alla kostnader som överstiger denna summa. Detta upplevs av intervjuade som en ekonomisk osäkerhet i investeringsprojekt.

2.2. Bedömning

I granskningen framkommer att det pågår ett utvecklingsarbete avseende investeringsplaneringen, vilket vi ser som positivt. I detta avseende menar vi att kommunstyrelsen bör överväga hur principen om igångsättningstillstånd ska tillämpas. Det framkommer i granskningen att detta steg i processen ofta medför förseningar i projekten vilket i sin tur kan påverka möjligheterna att färdigställa projekt enligt tidplan.

Vidare bedömer vi att det inom miljö- och samhällsbyggnadsnämnden finns en tydlig struktur för hur projekt ska genomföras. Inom nämndens verksamhet för gata, trafik och park finns en omfattande rutinbeskrivning för hela projektets genomförande. Därtill är det positivt att det finns rutiner som möjliggör erfarenhetsutbyte mellan projektmedarbetare samt att projekten utvärderas kvalitativt såväl som ekonomiskt. Vi ser positivt på att nämnden sedan delåret 2024 följer upp större investeringsprojekts prognos i förhållande till totalbudget och tidplan. Detta bedömer vi är av vikt för nämndens möjligheter att följa fleråriga projekt.

I syfte att tydliggöra hur återrapportering avseende avvikelser i enskilda investeringsprojekt ska hanteras bedömer vi att kommunstyrelsen i samråd med miljö- och samhällsbyggnadsnämnden bör definiera vad som utgör betydande avvikelser. För att stärka den interna kontrollen menar vi att kommunstyrelsen i sin tur bör överväga att stärka uppföljningen av större investeringsprojekt. Denna rekommendation lyftes även vid revisionens tidigare granskning av

investeringsprocessen år 2019. Det noteras att styrelsen tar del av nämndernas rapporteringar, där denna information framgår. Men vi menar att en uppföljning av större projekt av särskild vid med fördel kan ske i samband med den kommunövergripande vårprognosen och delårsrapporten. Enligt dagens hantering presenteras detta endast i årsredovisningen. Genom att inkluderade detta i den ordinarie rapporteringen kan styrelsen följa projekten på ett tydligare sätt, som en del av sin uppsiktsplikt.

2.3. Stickprov investeringsprojekt

Stickprovskontroll

Inom ramen för granskningen har en övergripande stickprovskontroll genomförts av två investeringsprojekt. Kontroller har gjorts för att se om investeringsprojektet har följt upprättade rutiner för projektprocessen och ekonomiska styrprinciper.

För varje steg finns ett antal kontrollfrågor. Bedömningen i tabell 2 är en sammanvägd bedömning av kontrollfrågorna för respektive steg. Se bilaga 1 för samtliga bedömningar.

I tabellen nedan framgår bedömningskriterierna för stickprovet.

Tabell 1 – Bedömningskriterier för stickprovskontrollen

Tillräcklig		Stickprovet uppvisar tillräcklig dokumentation och följsamhet mot upprättade rutiner för projektprocessen.
Delvis tillräcklig		Stickprovet uppvisar delvis tillräcklig dokumentation och följsamhet mot rutiner för projektprocessen.
Ej tillräcklig		Stickprovet uppvisar ej tillräcklig dokumentation och följsamhet mot rutiner för projektprocessen.

Tabell 2. Sammanfattande bedömning av respektive steg i projekteringsprocessen

Kontrollsteg	Bedömning	
	Stadsparken	Kvarngatan

Steg 1 - Förstudie		
Steg 2 - Projektering		
Steg 3 - Upphandling		
Steg 4 - Anläggning		

Stickprov 1 - Stadsparken

Syftet med investeringsprojektet var att förbättra vattenhanteringen och rusta upp och gestalta om hela Stadsparken. I projektets förstudie framgår att projektering planerades att inledas under år 2021. Upphandling av entreprenad planerades under hösten 2022. Entreprenaden planerades att slutföras under sommaren 2023.

Enligt protokoll beslutade miljö- och samhällsbyggnadsnämnden att gå vidare med projektering av projektet den 15 december 2021. Upphandling av projektet pågick enligt slutrapport fram till den 14 oktober 2022. Kommunstyrelsens arbetsutskott beslutade därefter om igångsättningstillstånd den 31 januari 2023.

Entreprenaden skulle enligt projektets tidplan inledas i maj 2023 och slutföras i november 2023. Slutbesiktning planerades att genomföras den 11 december 2023. Slutbesiktningen genomfördes enligt slutrapport den 15 december 2023. Det framgår vid tidpunkt för denna granskning att slutredovisning inte har gjorts av projektet till kommunstyrelsen.

Av slutrapport för projektet framgår även att projektledare hade samverkan med VA SYD och Kraftringen under projektet. Eslövs kommuns samarbete med VA SYD respektive Kraftringen uppges ha fungerat bra under projektet.

I nedan tabell redogörs för utvecklingen av projektets totalbudget sedan det togs upp i investeringsbudgeten år 2021.

Tabell 3. Utveckling av budget över tid för projektet Stadsparken

År	Totalbudget mnkr
2021	12,2
2022	21
2023	31
2024	31
Utfall enligt slutrapport	28[1]

[1] Denna siffra är preliminär eftersom projektet inte är slutredovisat ännu. Mindre kostnader för exempelvis garantiskötsel kommer att belasta projektet framåt.

Miljö- och samhällsbyggnadsförvaltningen tog den 4 maj 2022 fram prissatta kalkyler för mängdförtekningen till projektets upphandling. Kalkylerna var totalt på 18,6 mnkr, varav 1,7 mnkr avsåg elarbeten och 16,9 mnkr avsåg markarbeten.

Av tilldelningsbeslut från november 2022 framgår att vinnande anbud var på 31,9 mnkr. Av detta avsåg 22,9 mnkr[2] Eslövs kommuns del av anbudet och VA SYD:s andel var 9 mnkr. Detta föranledde att fullmäktige beslutade om utökad budgetram för projektet. Budgeten före 2023 avser därför projektet före upphandlingsfasen, varför budgeten bara är en uppskattning av kostnader fram till dess.

Stickprov 2 - Kvarngatan etapp 2 (Pärlgatan – Östergatan)

Investeringsprojektet genomfördes i syfte att höja trafiksäkerheten för delen av Kvarngatan. Projektering påbörjades under hösten 2021. Miljö- och samhällsbyggnadsnämnden godkände enligt protokoll projekteringsförslaget den 14 december 2022 och gav förvaltningen i uppdrag att gå vidare med upphandling och anläggning. I beslutet framgår att planerad byggstart var 2023.

Kommunstyrelsens arbetsutskott beviljade igångsättningstillstånd den 11 april 2023. Entreprenaden skulle enligt avtalet med entreprenören vara färdigställd och tillgänglig för slutbesiktning den 1 november 2023.

Av projektets tidplan framgår att anläggning påbörjades i augusti 2023 och slutfördes i februari 2024. I uppföljning till kommunstyrelsen den 9 april 2024 framgår att slutförandet försenades på grund av att återkoppling rörande saneringsanmälan tog längre tid än beräknat. Cykelvägar kunde inte heller asfalteras som planerat på grund av snöfall.

Slutbesiktning genomfördes enligt slutrapport den 15 maj 2024. Det framgår vid tidpunkt för granskningen att slutredovisning inte har gjorts av projektet till kommunstyrelsen.

Under projektet samordnades byte av kraftledningar med Kraftringen. Samordning med VA SYD gjordes även gällande underhållsarbete av vattenledningar inom projektets yta.

I slutrapporten nämns svårigheter i samarbetet med Kraftringen. Framför allt beskrivs svårigheter i kommunikation och planering med Kraftringens personal, vilket orsakade förseningar i projektets anläggningsfas. Det fanns även kommunikationsproblem med VA SYD under projektet. Detta avsåg att förbundet meddelat Eslövs kommun att de inte behövde genomföra förstärkningar av ledningsnätet under projektets gång, för att senare meddela att sådana arbete behövde genomföras.

I nedan tabell redogörs för utvecklingen av projektets totalbudget sedan det togs upp i investeringsbudgeten år 2021.

[2] Summan avser entreprenadkostnader och inte byggherrekostnader.

Tabell 4. Utveckling av budget över tid för projektet Kvarngatan etapp 2

År	Totalbudget, mnkr
2021	13
2022	13
2023	16
2024	16
Utfall enligt slutrapport	9,1

Förvaltningen tog den 2 december 2022 fram prissatta kalkyler för mängdförtekningen till projektets upphandling. Kalkylen uppgick till totalt på 14,9 mnkr, varav 0,7 mnkr avsåg elarbeten för belysning och 14,1 mnkr avsåg markarbeten. Budgeten före 2023 avser projektet före upphandlingsfasen, varpå budgeten bara är en uppskattning av kostnader fram till dess.

Eslövs kommun ansökte i början av september 2022 om statlig medfinansiering för projektet av Trafikverket. Efter godkännande beviljades projektet 50 procents medfinansiering motsvarande cirka 7,1 mnkr. Enligt slutrapporten var utfallet för kommunens del av projektering och byggnation sammanlagt cirka 9,1 mnkr. Eftersom garantibesiktning inte har genomförts än kan mindre kostnader tillkomma för projektet.

Stickprovskommentar

Stickprovsresultatet visar att projekten har följt interna rutiner och påvisar inga avvikelser. Bägge projekt bedöms i tillräcklig utsträckning ha följt initial tidplan och budget.

3. Slutsats

Granskningen har syftat till att bedöma om kommunstyrelsen har säkerställt att det finns en tillräcklig intern kontroll i investeringsprocessen avseende uppföljning samt om miljö- och samhällsbyggnadsnämnden har en tillräcklig uppföljning av investeringar.

Vår sammanfattande bedömning är att kommunstyrelsen till stor del säkerställer en tillräcklig intern kontroll avseende uppföljning av investeringar. Vi bedömer därtill att miljö- och samhällsbyggnadsnämnden har en tillräcklig uppföljning av investeringar.

I granskningen framkommer att miljö- och samhällsbyggnadsnämnden har en tydlig struktur för projektgenomförande, med omfattande rutiner för verksamheten inom gata, trafik och park. Det är särskilt positivt att det finns möjligheter till erfarenhetsutbyte och kvalitativ samt ekonomisk utvärdering av projekten. Vårt stickprov visar också att genomförda projekt följer interna rutiner och ekonomiska styrprinciper.

Kommunstyrelsen följer upp större investeringsprojekt i samband med årsredovisningen. Vi bedömer att styrelsen med fördel kan inkludera denna uppföljning även vid vårprognos och delårsrapport, för att tydligare kunna följa projektens utveckling under året. Detta ser vi som en del i att stärka kommunstyrelsens uppsikt. Därtill bedömer vi att kommunstyrelsen, i samråd med nämnden, bör definiera vad som utgör betydande avvikelser i investeringsprojekt.

Revisionsfråga	Svar
▸ **Finns tydliga rutiner och riktlinjer avseende uppföljning av investeringsprojekt?**	Till viss del. I kommunens ekonomiska styrprinciper fastställs att kommunstyrelsen ska få en uppföljning av nämndernas pågående och avslutade investeringsprojekt vid presentation av vårprognos, delårsrapport och årsbokslut. Kommunstyrelsen får i nuläget bara sådan uppföljning vid årsbokslut men tar del av nämndernas rapporter vid vårprognos och delårsrapport. Vi gör bedömningen att kommunstyrelsen bör överväga att stärka sin återrapportering av investeringsprojekt. Det framgår att betydande avvikelser ska rapporteras till kommunstyrelsens arbetsutskott. Det saknas dock en

	definition av vad som utgör en betydande avvikelse.
▸ **Sker en systematisk uppföljning av investeringsprojekt ur ett helhetsperspektiv, såväl under som efter genomfört projekt?**	Ja. Ansvariga på avdelningen för gata, trafik och park har regelbunden intern budgetuppföljning av pågående investeringsprojekt. Det hålls även regelbundna möten med entreprenörer under ett projekts gång för att följa upp tidplan, genomförande och budget.
▸ **Sker genomförandet i enlighet med ursprungligt beslut/investeringsplan?**	Ja. Utfallet för budgeten för projekten i genomfört stickprov var positiv. Av stickprovet framgår att nämnden följer sina rutiner för projektprocessen och kommunens ekonomiska styrprinciper.
▸ **Sker samverkan med andra viktiga aktörer vid planering och genomförande av investeringsprojekt?**	Ja. Samverkan sker i huvudsak med VA SYD och Kraftringen vid planering och genomförande av investeringsprojekt. Det framgår av upprättad rutin hur samverkan i projekt ska genomföras.

Vi rekommenderar kommunstyrelsen att:

- I samråd med miljö- och samhällsbyggnadsnämnden tydliggöra vad som utgör betydande avvikelser i investeringsprojekt.
- Överväga att stärka återrapporteringen avseende större investeringsprojekt.

Eslöv den 18 mars 2025

Emmy Lundblad
EY
Certifierad kommunal yrkesrevisor

Carl Ädelroth
EY
Verksamhetsrevisor

4. Källförteckning

Intervjuade funktioner

- Avdelningschef, gata, trafik och park
- Projektledare, avdelning gata, trafik och park
- Förvaltningschef, miljö- och samhällsbyggnadsförvaltningen
- Ekonomichef, Eslövs kommun
- Controller, kommunledningskontoret

Analyserade dokument

- Checklista för projektprocessen, u.å.
- Ekonomiska styrprinciper för Eslövs kommun, antagna den 26 oktober 2020
- Eslövs kommuns budgetar för 2021, 2022, 2023, 2024 och 2025
- Exempel på slutredovisning av projekt,
- Delårsrapport per 2024-08-31
- Miljö- och samhällsbyggnadsnämndens kallelser och protokoll för 2024
- Kommunstyrelsens kallelser och protokoll för 2024
- Presentationsmaterial om uppföljning av investeringar inom avdelningen gata, trafik och park, 2024.
- Reglemente för kommunstyrelsen, reviderat 19 juni 2023.
- Reglemente för miljö- och samhällsbyggnadsnämnden, reviderat 28 november 2022.
- Rutin för projektprocessen för anläggningsprojekt, 2 december 2024.
- Slutrapport för Stadsparken, 30 oktober 2024
- Slutrapport för Kvarngatan, 15 oktober 2024
- Underlag för uppföljning av investeringsprojekt, u.å.
- Årsredovisning 2023

Stickprovsunderlag

- Administrativa föreskrifter för upphandlingen av entreprenaden
- Avtal med entreprenören
- Betal- och tidplan för projekten
- Beslut om förändring/utökning av investeringsbudgeten för projektet
- Dokumentation på utvärdering av anbud för upphandlingen
- Förstudie (eller motsvarande underlag) inför beslut om investeringsprojektet

- Investeringsbeslut och dokumentation på när beslut togs om att ta upp investeringsprojektet i budget
- Prissatt kalkyl på mängdförteckningen för entreprenaden
- Protokoll med beslut om igångsättningstillstånd
- Protokoll från uppstartsmöte med entreprenören
- Tilldelningsbeslut
- Underlag på att avrop av projektledare aktualiserats minst 6 månader innan projektstart hos VA SYD (exempelvis maildokumentation)

5. Revisionskriterium

5.1. Kommunallagen (2017:725)

Det är enligt 6 kap. 1 § styrelsens uppgift att leda och samordna förvaltningen av kommunens angelägenheter och ha uppsikt över övriga nämnders och eventuella gemensamma nämnder. Kommunstyrelsen ska, enligt 6 kap. 2 §, uppmärksamt följa de frågor som kan inverka på kommunens utveckling och ekonomiska ställning.

Kommunallagens 6 kap. 6 § anger att nämnderna inom sitt ansvarsområde ska se till att verksamheten bedrivs i enlighet med kommunfullmäktiges mål och riktlinjer, samt i enlighet med lagar och författningar som gäller för verksamheten.

5.2. Kommunstyrelsens reglemente

I §1 i reglementet anges att kommunstyrelsen leder och samordnar planeringen och uppföljning av kommunens ekonomi och verksamheter. Detta innefattar att se till att uppföljning sker till fullmäktige från nämnderna om hur verksamheten utvecklas och hur den ekonomiska ställningen är under budgetåret. Av §2 framgår att kommunstyrelsens ledningsfunktion innefattar bland annat kvalitets- och ekonomistyrning samt uppföljning.

5.3. Miljö- och samhällsbyggnadsnämndens reglemente

Miljö- och samhällsbyggnadsnämnden ansvarar enligt §2 bland annat för nyanläggning och förvaltning av gator, vägar, parker, planteringar och andra allmänna platser för vilka kommunen är huvudman allt i den mån sådan förvaltning och nyanläggning inte uppdragits åt annan kommunal nämnd.

5.4. Kommunstyrelsens beslut, yttrande till revisionens granskning av investeringsprocessen (KS.2019.0630)

Kommunstyrelsen beslutade den 3 mars 2020 om att anta yttrandet över revisorernas granskningsrapport 2019 om investeringsprocessen. Revisionens sammanfattande bedömning var att kommunstyrelsen inte har en ändamålsenlig styrning av investeringsprocessen. Detta gäller vilka underlag som ska ligga till grund för beslut genom hela investeringsprocessen. Revisorerna saknar därtill en långsiktig strategisk plan för kommunens lokaler, nyckeltal, standardlokalprogram, prioriteringsgrunder, roll- och ansvarsfördelning, rapportering av avvikelser samt stärkt uppföljning av större investeringsprojekt.

I kommunstyrelsens svar framgår att:

- Kommunstyrelsen har förstärkt organisationen för lokalförsörjning med en lokalgrupp och lokalstrateg under ledning av kommunledningskontoret. En strategisk lokalgrupp har bildats under kommundirektören för att

effektivisera lokalförsörjningsprocessen. Resultatet blir en behovssammanställning som behandlas av budgetberedningen och ligger till grund för budgetprocessen. Efter att investeringsbudgeten antagits, behandlar fullmäktige lokalförsörjningsplanen som styr verkställigheten. I april 2019 upphävde kommunstyrelsen riktlinjerna för lokaler för att skapa nya arbetssätt och rutiner vid inhyrning av lokaler, och servicenämndens reglemente har förtydligats angående ansvar för förhyrningar.

- Revisorerna rekommenderar att lokalanskaffningsprocessen samordnas med investeringsprocessen, vilket även är kommunstyrelsens ambition. Detta ska ske genom ett nytt arbetssätt för lokalförsörjningsplanen 2021–2025, där lokalgruppen tar fram ett utkast som bereds av styrgruppen för lokalfrågor innan det skickas på remiss till berörda förvaltningar. Planen antas av kommunstyrelsens arbetsutskott som underlag för budgetprocessen och beslutas först efter att budgeten har godkänts. Vissa frågor som revisorerna påtalat kan lämnas för vidare utredning till lokalförsörjningsplanen 2022–2026. Det är viktigt att behov som framförs inte automatiskt blir en del av investeringsbudgeten, utan prövas politiskt årligen. Revisorerna har också noterat att investeringsprocessen behöver bättre samordning för att säkerställa kvalitet i beslutsunderlag och genomförande. En tydligare ansvarsfördelning mellan verksamhet, servicenämnden och Kommunledningskontoret ska införas. Byggprojektprocessen inleds med verksamhetsbehov och går igenom flera skeden innan produktionsskedet. En uppdatering av lokalförsörjningsplanen för 2019–2023 pågår och förväntas beslutas i november.

- Lokalförsörjningsplanen kommer att bestå av två delar: en del som fokuserar på organisation och strategier för kommunens lokaler (både ägda och inhyrda) och en operativ del som hanterar verksamheternas förändrade lokalbehov. Revisorerna anser att det behövs prioriteringsgrunder för investeringsprojekt för att kommunfullmäktige ska kunna fatta välgrundade beslut. Dessa grunder kommer att ingå i lokalförsörjningsplanen för 2021–2025. Kommunstyrelsen påpekar att investeringsbehoven påverkas av lokalernas status, ändamålsenlighet, kapacitet och geografiska faktorer, och att behovet av lokaler inom förskola, skola, LSS och äldreomsorg är stort.

- Revisorerna lyfter fram otydlig roll- och ansvarsfördelning, där beställande nämnder har för stor möjlighet att styra projekt. Den pågående processen syftar till att tidigt beakta beställarnämndernas behov för att minska behovet av deras inspel senare i processen. Revisorerna föreslår att kommunstyrelsen tydliggör när avvikelser i projekt ska rapporteras och att uppföljningen av större investeringsprojekt stärks. Rapportering sker i samband med vårprognos, delårsrapport och årsredovisning. Investeringsbehov inom gata, trafik och park presenteras av miljö- och samhällsbyggnadsnämnden till budgetberedningen varje vår, med prioriteringar baserade på nämndens kapacitet och överenskommelser med

Trafikverket. Nämnden avser att visa det samlade investeringsbehovet och förbättra genomförandetakten.

6. Bilaga 1 - Granskningsprogram stickprov

Denna tabell visar samtliga bedömningar till stickprovskontrollen.

Kontrollfråga	Bedömning (Ja/Nej/Delvis/ET)	
	Stadsparken	Kvarngatan
Steg 1 - Förstudie		
Har en förstudie gjorts och dokumenterats?	Ja	Ja
Har färdigställd rapport om förstudien lagts fram som ett informationsärende till miljö- och samhällsbyggnadsnämnden?	Ja	Ja
Har investeringsbeslut tagits för projektet?	Ja	Ja
Har beslut tagits om förändring/utökning av investeringsbudgeten för projektet?	Ja	Ja
Steg 2 - Projektering		
Har avrop av projektledare aktualiserats 6 månader innan projektstart hos VA SYD?	ET[3]	Ja
Har en prissatt kalkyl på mängdförteckningen levererats av teknisk konsult?	Ja	Ja
Steg 3 - Upphandling		
Har administrativa föreskrifter (AF) tagits fram för utförandeentreprenad?	Ja	Ja

[3] Kontrollfrågan bedöms som ej tillämplig eftersom projektansvariga inte gjorde något avrop av projektledare från VA Syd eftersom förbundet själva aktualiserade projektet, ansvarade för upphandlingen och var samordnande byggherre.

Har utvärdering av anbud gjorts och dokumenterats?	Ja	Ja
Har tilldelningsbeslut gjorts och dokumenterats?	Ja	Ja
Har igångsättningstillstånd beslutats av ordförande i miljö- och samhällsbyggnadsnämnden, miljö- och samhällsbyggnadsnämnden eller KSAU?	Ja	Ja
Har avtal slutits med entreprenören som vann upphandlingen?	Ja	Ja
Steg 4 - Anläggning		
Finns protokoll från uppstartsmöte med entreprenören?	Ja	Ja
Finns betal- och tidplan för projektet?	Ja	Ja
Steg 5 - Uppföljning och slutredovisning		
Har slutrapport för projektet tagits fram?	Ja	Ja
Har uppföljning av projektet gjorts till kommunstyrelsen (i vårprognos, delårsrapport och/eller årsredovisning)?	Ja	Ja
Har miljö- och samhällsbyggnadsnämnden fått dokumenterad uppföljning av investeringsprojektet?	Ja	Ja

ESLÖVS KOMMUN

KS 2023/599

2025-02-28
Dick Fredholm
dick.fredholm@eslov.se

Kommunstyrelsen

Yttrande över motion från Ted Bondesson (SD) avseende regelverk för offentlig kommunikation för Eslövs kommun

Förslag till beslut
Kommunfullmäktige föreslås besluta att avslå motionen.

Ärendebeskrivning
Ted Bondesson (SD) har inkommit med en motion rörande regelverk för offentlig kommunikation i Eslövs kommun. Kommunfullmäktige remitterade motionen till kommunstyrelsen för yttrande den 23 oktober 2023.

Beslutsunderlag
Motion från Ted Bondesson (SD) avseende regelverk för offentlig kommunikation för Eslövs kommun
Kommunfullmäktiges beslut § 87, 2023

Beredning
Som motionären konstaterar är kommunikation en grundläggande del av en välfungerande demokrati och en central uppgift för kommunen. Tillgång till tydlig och tillgänglig information för alla invånare i Eslövs kommun är avgörande för att säkerställa att medborgare kan delta i samhällslivet och fatta informerade beslut.

Demokratisk delaktighet och rätten till information

Eslövs kommun har ett ansvar att säkerställa att alla invånare har möjlighet att ta del av information som rör kommunens verksamhet och beslut. Enligt språklagen (2009:600) är svenska huvudspråket i Sverige, men lagen betonar också att den språkliga mångfalden i Sverige är en tillgång. Minoritetsgrupper och personer med annat modersmål än svenska har rätt att få information på ett sätt som möjliggör delaktighet i det svenska samhället. Att tillhandahålla översättningar är ett sätt att uppfylla detta ansvar.

Mångfald och inkludering

Att erbjuda information på flera språk är inte en fråga om att sänka incitamenten för att lära sig svenska, utan ett sätt att möjliggöra inkludering och delaktighet under tiden som språkinlärning sker. Det kan ta tid att tillgodogöra sig svenska språket, och under denna period är det avgörande att alla invånare har tillgång till viktig samhällsinformation, inte minst om välfärd, trygghet, skyldigheter och rättigheter.

Kostnadseffektivitet och prioriteringar

Argumentet att översättningar är resurskrävande bör ställas mot de kostnader som kan uppstå om människor inte har tillgång till den information de behöver. Missförstånd, brist på delaktighet och minskat förtroende för kommunen kan leda till både sociala och ekonomiska konsekvenser. Att säkerställa att information är tillgänglig för alla är därför en investering i en välfungerande kommun.

Mot bakgrund av detta föreslår Kommunledningskontoret att motionen avslås.

Beslutet skickas till
Kommunfullmäktige

Eva Hallberg
Kommundirektör

Dick Fredholm
Kommunikationschef

Motion regelverk offentlig kommunikation för Eslövs kommun.

Kommunikation är en central del av kommunens verksamhet. Information till invånare och besökare i Eslövs kommun förmedlas kontinuerligt via en mängd olika kanaler såsom kommunens hemsida, informationsskyltar, broschyrer med mera.

Det har under de senaste årtiondena funnits en negativ trend bland Sveriges kommuner, regioner och myndigheter där informationstexter på svenska kompletteras med översatta varianter på diverse utländska språk.

Detta är resurskrävande genom den extra tid detta moment tar för kommunens personal, resurser som exempelvis kunnat gå till att fördjupa och utöka den svenska informationstexten eller till att mildra de ekonomiska utmaningarna kommunen står inför och trygga välfärden.

Dessutom skickar översättandet fel signaler då de sänker incitamenten till att lära sig det svenska språket och spär således på segregationen och försvårar assimilationen av invandrare.

Med hänvisning till ovanstående föreslås kommunfullmäktige besluta:

- Att kommunen upphör med att översätta och dela information på utländska språk.
- Att det för information som specifikt riktas till turister görs ett undantag så att dessa vid behov också kan publiceras på engelska.
- Att relevanta regelverk och styrdokument i kommunen uppdateras i enlighet med denna motion.

För Sverigedemokraterna Eslöv

Ted Bondesson

§ 87 **KS.2023.0599**

Remittering av motion från Ted Bondesson (SD) avseende regelverk för offentlig kommunikation för Eslövs kommun

Ärendebeskrivning
Ted Bondesson (SD) har inkommit med en motion avseende regelverk för offentlig kommunikation i Eslövs kommun.

I motionen föreslås:

- att kommunen upphör med att översätta och dela information på utländska språk.

- att det för information som specifikt riktas till turister görs ett undantag så att dessa vid behov också kan publiceras på engelska.

- att relevanta regelverk och styrdokument i kommunen uppdateras i enlighet med denna motion.

Beslutsunderlag
- Motion från Ted Bondesson (SD) avseende regelverk för offentlig kommunikation för Eslövs kommun

Beslut
- Motionen remitteras till kommunstyrelsen med begäran om yttrande senast 1 juni 2024.

Beslutet skickas till
Kommunstyrelsen

ESLÖVS KOMMUN

KS 2025/207

2025-04-14
Mattias Larsson
+4641362012
mattias.larsson@eslov.se

Kommunstyrelsen

Årsredovisning 2024 Räddningstjänsten Syd

Förslag till beslut

- Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige att godkänna årsredovisningen 2024 för Räddningstjänsten Syd och bevilja direktionen samt de enskilda ledamöterna ansvarsfrihet.

Ärendebeskrivning

Räddningstjänsten Syd har överlämnat förslag till årsredovisning 2024 för godkännande av kommunfullmäktige och beviljande av ansvarsfrihet. I kommunalförbundet ingår förutom Eslöv fyra kommuner.

Beslutsunderlag

Samverkan kring civil beredskap
Granskning av god ekonomisk hushållning
Revisionsrapport bokslut
Det sakkunniga biträdets yttrande för 2024 signerat
Revisionsberättelse 2024
Fastställd Årsredovisning 2024
Justerat protokoll direktionssammanträde 2025-03-14

Beredning

Förbundets tre övergripande målområden är i allt väsentligt uppfyllda.

Det ekonomiska resultatet för 2024 blev ett underskott på 5 753 tkr med ett motsvarande negativt balanskravsresultat på 17 608 tkr. Ekonomiska mål i övrigt är i stort uppfyllda och ekonomisk buffert finns för delfinansiering av framtida investeringar. Den beslutade budgeten för 2024 har varit underbalanserad med 16 000 tkr.

Förbundet redovisar ett negativt balanskravsresultat på 17,6 mnkr och ett negativt resultat på 5,8 mnkr, därmed uppfylls inte balanskravresultatet eller det finansiella målet om ett positivt resultat. Förbundet har ett utgående eget kapital som uppgår till totalt 25 mnkr, varav ett belopp om 8 mnkr utgör

balanserad orealiserad värdeförändring. Förbundet uppfyller därmed målsättningen om ett eget kapital på 4 mnkr.

Övriga målsättningar för god ekonomisk hushållning är uppfyllda. Av de verksamhetsmässiga målområdena bedöms samtliga som uppfyllda.

Beslutet skickas till
Räddningstjänst Syd, direktionen
Kommunrevisionen

Eva Hallberg
Kommundirektör

Mattias Larsson
Ekonomichef

PM 2025
Genomförd på uppdrag av revisorerna

PM – Samverkan kring uppbyggnad av den civila beredskapen

Räddningstjänst Syd

Building a better working world

PM gällande samverkan kring uppbyggnad av den civila beredskapen

Datum	2025-03-03
Till	**Förbundsrevisionen i Räddningstjänsten Syd**
Från	**EY**

1. Inledning

1.1. Bakgrund

Civil beredskap är ett samlingsnamn för krisberedskap och civilt försvar. Det är kommunernas uppgift att planera för att under höjd beredskap kunna bidra till att värna civilbefolkningen, säkerställa de viktigaste samhällsfunktionerna, upprätthålla en nödvändig försörjning och bidra till det militära försvarets förmåga. Det civila och militära försvaret utgör tillsammans Sveriges totalförsvar.

Kommunernas planering bör dimensioneras för höjd beredskap istället för enbart samhällsstörningar. Tanken bakom detta är, att om man klarar höjd beredskap så klarar kommuner även kriser och samhällsstörningar. Därmed måste kommunens planering ta höjd för bortfall av flera kritiska beroenden som bortfall av el, it, vatten, värme och personal samtidigt och under längre tid. Ukrainakriget begränsar sig inte till militära mål utan riktar sig mot både civilbefolkningen och civil infrastruktur.

Revisorerna i Räddningstjänsten Syd bedömer att det finns brister i dialogen och i den gemensamma planeringen mellan räddningstjänsten och kommunerna och att räddningstjänstens operativa förmåga inte tas tillvara på ett ändamålsenligt sätt. Därför vill revisorerna ta del av vad som kännetecknar dialogen mellan direktionens ledamöter och kommunledningen.

Enlig överenskommelse mellan SKR och MSB[1] ges ersättning till kommunerna i två delar[2]. I bägge delarna är det ersättningsgrundande att använda sig av räddningstjänsten.

1.2. Syfte och frågor

Syftet med den grundläggande granskningen är att bedöma om medlemskommunerna i Räddningstjänsten Syd använder förbundets kompetens i uppbyggnaden av den civila beredskapen. Utgångspunkten är följande revisionsfrågor:

- Tas Räddningstjänsten Syds kompetens tillvara i kommunens planering i uppbyggnad av det civila försvaret?
  - Vilka aspekter av det civila försvaret diskuteras/planeras gemensamt?
  - Vilka kompetenser kan Räddningstjänsten Syd bidra med?
    - Avseende el, it, vatten, värme, transporter och personal?
  - Vilka förväntningar har eller kommer försvaret ha på räddningstjänst?
  - Konsekvenser i förhållande till civilplikten?
- I vilken grad har Räddningstjänsten Syd engagerats i framtagandet av kommunens risk- och sårbarhetsanalys (RSA)?
- Vilken roll har räddningstjänsten i kommunens handlingsplan kopplad till RSA?
- Tillförs räddningstjänsten rimliga resurser för att klara sitt uppdrag eller finns dialogen med medlemskommunerna om kommande behov?
- Vilken samverkan finns mellan direktionen och kommunstyrelsen i din hemkommun?

1.3. Genomförande och avgränsning

Detta PM avgränsas genom ovan ställda frågor. Uppdraget har genomförts genom intervjuer med ledamöter ur förbundsdirektionen.

---

[1] Anvisningar för användning av statlig ersättning för kommunernas arbete med krisberedskap och civilt försvar MSB 2024-02604.

[2] Del 1: Kommunernas arbete med uppgifter i 2 och 3 kap. enligt lag (2006:544) om kommuners och regioners åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap (LEH). Del 2: Kommunernas arbete med att stärka civilt försvar. För räddningstjänsten avses 8 kap. Räddningstjänst under höjd beredskap.

2. Iakttagelser

2.1. Utgångspunkter för intervjuer

Under den senaste tioårsperioden har ett ökat fokus lagts på samhällets förmåga att hantera kriser ur en rad olika perspektiv. Kris- och hotbilden har under perioden eskalerat och det framförs på högsta politiska nivå att vi befinner oss i en gråzon mellan fred och krig.

Det tas en rad initiativ på olika nivåer i samhället för uppbyggnaden av civilt försvar. På MSB:s hemsida framgår att kommunens organisation för räddningstjänst är en av de viktigaste hörnstenarna i ett modernt totalförsvar. Det betonas att från MSB:s sida att det krävs en sammanhängande planering där räddningstjänsten ingår. Det gäller såväl vid samhällsstörningar som höjd beredskap och krig.

I den lagstiftning som styr räddningstjänstverksamheten finns målet att räddningstjänsten ska planeras och organiseras så att räddningsinsatserna kan påbörjas inom godtagbar tid och genomföras på ett effektivt sätt. Detta gäller för såväl fred som vid höjd beredskap.

Lagstiftningen ställer krav på att räddningstjänsten ska kunna vidta åtgärder för skydd mot kärnvapen och kemiska stridsmedel, röjning av rasmassor, hantera odetonerad ammunition och tillgång till rätt materiel. Utbildning i dessa frågor är knappast ett kommunalt ansvar, men pekar ändå på de förväntningar som finns på räddningstjänsten redan idag. I regeringen totalförsvarsproposition för åren 2025-2030 betonas räddningstjänstens betydelse för civilbefolkningens skydd. MSB sätter dock som mål att den kommunala räddningstjänsten ska klara till exempel ovan nämnda utmaningar till början av 2030-talet.

Från MSB:s sida rekommenderas att räddningstjänsten initialt utvecklar sin kontinuitetsplanering vid förhöjd beredskap och det kan gälla vid strömavbrott, bränslebrist, kommunikationssvårigheter och personalbrist. Detta ska ses ur två perspektiv, dels ur räddningstjänstens egna verksamhetsperspektiv, dels ur ett totalförsvarsperspektiv. I den senare fallet ingår samverkan och stöd till kommunens upprätthållande av samhällsviktiga funktioner. MSB betonar att den kontinuitetsplanering som görs inom räddningstjänsten måste ställas i relation till motsvarande planering för kommunens andra relevanta verksamheter. MSB exemplifierar detta med att en studie visat att "räddningstjänsten har begränsad kunskap om vilka objekt som klassats som samhällsviktig verksamhet eller kritisk infrastruktur och än mindre om vilka funktioner eller system hos objektet som är kritiska och som måste skyddas vid en räddningsinsats."

2.2. Samverkan avseende planering av uppbyggnad av det civila försvaret

Samverkan på politisk nivå

Av genomförda intervjuer framgår att direktionen i Räddningstjänsten Syd diskuterar och ställer frågor som berör uppbyggnaden av det civila försvaret. Det sker dock ingen formell samverkan på politisk nivå mellan direktionen och kommunstyrelserna i förbundets ägarkommuner avseende civilförsvarsfrågor. Det uppges inte heller finnas någon förväntan från kommunstyrelserna i ägarkommunerna om att ge Räddningstjänsten Syd ett tydligare uppdrag om att bedriva sådan samverkan. Direktionsledamoten från Kävlinge uppger att om Räddningstjänsten Syd ska ges ett sådant tilläggsuppdrag måste det skrivas ett särskilt tilläggsavtal med respektive ägarkommun eller att förbundsordningen ändras. För närvarande är Räddningstjänsten Syds uppdrag definierat som att enbart utföra kommunernas uppdrag utifrån Lagen om skydd mot olyckor (LSO).

Det framgår att varje ägarkommun[3] har en organisation som ansvarar för frågor kring krisberedskap och civil beredskap. I Lunds kommun hanteras frågor i trygghetsberedningen. I Malmö stad ansvarar trygghetsavdelningen för krisberedskapsfrågor. Det finns dock inget kommunövergripande forum på politisk nivå för diskussioner om uppbyggnaden av civilförsvaret.

Det hålls ägarsamråd mellan representanter för ägarkommunerna och Räddningstjänsten Syd två till tre gånger per år. På samråden diskuteras dock i huvudsak frågor som berör budget och ägarkommunernas medlemsavgifter.

Samverkan på tjänstemannanivå

Av intervjuer framgår att samverkan inom civilförsvarsfrågor på tjänstemannanivå sker genom en samverkansgrupp. I denna deltar en tjänsteperson från varje ägarkommun som ansvarar för krisberedskapsfrågor samt stabschefen i Räddningstjänsten Syd. Gruppen uppges dela information om frågor som berör räddningstjänsten, däribland gemensam planering av åtgärder kopplade till krisberedskap.

Därutöver uppges avdelningschef för bolag och kommunalförbund i Malmö stad träffa förbundsdirektören i Räddningstjänsten Syd en gång per år inom ramen för kommunstyrelsens uppsiktsplikt. Det uppges dock inte genomföras några träffar som särskilt berör civilförsvarsfrågor. Räddningstjänsten Syd uppges också vara en naturlig remissinstans för Malmö kommun.

[3] Ledamöter har intervjuats från samtliga medlemskommuner utom från Eslövs kommun.

Identifierade områden avseende räddningstjänstens kompetenser

Intervjuade uppger att det pågår planering med att utbilda personal inom Räddningstjänsten Syd i bland annat minröjning och hantering av odetonerad ammunition, vilket redan är ett ansvarsområde för räddningstjänsten i dagens skrivning i LSO. Planen är att de som utbildats sedan ska vidareutbilda andra inom förbundet för att öka den allmänna kompetensen inom dessa frågor.

Enligt intervjuade träffade presidiet i Räddningstjänstens Syds arbetsutskott representanter från räddningstjänsterna i Göteborg och Stockholm i januari 2025. På träffen delade Stockholms räddningstjänst med sig av erfarenheter från hur räddningstjänsterna i Ukraina arbetat under höjd beredskap och i krig.

I intervjuer framkom olika synpunkter på räddningstjänstens möjligheter att bistå kommuner med kommunikationsutrustning, behov av ny materiel, kommunens förmåga att utrymma tätorter och andra övningar som sammanfaller med krisberedskap.

Samverkan med statliga myndigheter

Det framkommer av samtliga intervjuade att det finns en otydlig ansvarsfördelning mellan den kommunala nivån (räddningstjänsten) och framför allt Länsstyrelsen, men även i förhållande till MSB. Den bristande samordningen blev särskilt tydlig i samband med de stora köerna på E22 i januari 2024. Efter denna händelse uppger intervjuade att räddningstjänsterna i Skåne har inlett diskussioner med berörda statliga myndigheter om hur liknande situationer ska hanteras i framtiden.

Av intervju framgår att tjänstepersoner på Räddningstjänsten Syd uppfattar att MSB och Länsstyrelsen har otydliga förväntningar på förbundet rörande frågor om civilt försvar. Det uppges att dialogen med Försvarsmakten ska gå via Länsstyrelsen, men att dialogen med Länsstyrelsen i nuläget är otillräcklig.

MSB har utifrån lagen om skydd mot olyckor satt upp målet att den kommunala räddningstjänsten i början av 2030-talet ska klara av att hantera exempelvis skydd mot kärnvapen och kemiska stridsmedel, röjning av rasmassor, och omhändertagande av oexploderad ammunition. Enligt intervjuade har inte Räddningstjänsten Syd tagit fram någon konkret plan på hur målet ska uppnås. Detta uppges delvis bero på att MSB inte gett Räddningstjänsten tydliga instruktioner om hur kraven ska uppfyllas. Förbundsdirektionen har dock enligt uppgift fått information om att arbete med kraven pågår.

En intervjuad uppger att det är oklart i nuläget om räddningstjänsterna ska få ansvar för att utbilda civilpliktiga. MSB har enligt uppgift upphandlat en leverantör av utbildningen, men utbildningen har inte kommit igång. En intervjuad uppger att MSB överlag ”lägger rälsen medan loket går” och inte har en tydlig plan för arbetets fortskridande.

Samverkan i framtagande av kommunernas risk- och sårbarhetsanalyser

De flesta intervjuade framför en osäkerhet om Räddningstjänsten Syd har involverats i planering och framtagande av ägarkommunernas risk- och sårbarhetsanalyser (RSA). Enstaka intervjuade uppger att vissa ägarkommuner har fört dialog med räddningstjänsten under framtagandet av RSA, men att räddningstjänsten inte varit direkt delaktiga i framtagandet.

De flesta direktionsledamöter uppger att de inte får information om kommunerna samordnar sin kontinuitetsplanering med Räddningstjänsten Syd.

I regeringens totalförsvarsproposition anges att räddningstjänsterna har begränsad kunskap om vilka objekt som ska klassas som samhällsviktig verksamhet och som måste skyddas vid en räddningsinsats. Det framgår av intervju att direktionen inte har tagit del av en sådan prioritering.

2.3. Resurstilldelning till Räddningstjänsten Syd

Enligt intervjuade har Räddningstjänsten Syd i nuläget tillräckliga resurser för att klara av sitt nuvarande uppdrag inom ramarna för LSO. Vissa intervjuade uppger dock att mer resurser kommer behövas för att nåt förväntningar gällande civil beredskap. Det efterfrågas från vissa en ökad tydlighet från statliga myndigheter rörande vilka områden som räddningstjänsten behöver rusta upp för att öka beredskapen och som eventuellt behöver ökad finansiering.

Intervjuade uppger att MSB i nuläget finansierar delar av förbundets arbete med civilförsvarsfrågor, exempelvis den tjänst som utbildar civilpliktiga. Det finns dock bland vissa intervjuade en osäkerhet rörande vad MSB förväntar att förbundet och ägarkommuner ska använda finansieringen till i praktiken.

3. Slutsatser

Den övergripande slutsatsen är att det idag inte finns en dialog mellan ägarkommunernas kommunstyrelser och direktionen i Räddningstjänsten Syd kring civilt försvar. Däremot finns diskussion i direktionen och det framhålls att storstädernas räddningstjänster kommer att gå i bräschen när det gäller att utveckla den del av det civila försvaret som ligger nära räddningstjänstens verksamhet. Att räddningstjänsterna i storstäderna har delat erfarenheter om räddningstjänsternas arbete under krig i Ukraina är ett sådant exempel.

Det betonas rätt starkt att förbundets uppdrag definieras av det ansvar som uttrycks i Lagen om skydd mot olyckor och det är LSO som ger ramarna för förbundsordningen. Av intervjuerna framkommer att det ändå finns en skillnad mellan kommunerna utifrån vilka diskussioner och initiativ som tas i respektive kommun och därmed vilken dialog man har med förbundets tjänstemannaledning. Ju större kommun, desto fler initiativ har tagits gällande civilförsvarsfrågan.

En huvudfråga är vilka krav på räddningstjänsten som kommer att komma från den statliga nivån. Slutsatsen är att den kommunala räddningstjänsten avvaktar till dess att det finns tydliga krav på nivån för uppbyggnaden av kompetens, vilket också kommer att tydliggöra kostnad och kostnadsansvar. Det finns en tydlig förväntan på att staten bidrar med medel för uppbyggnaden. Direktionsledamöterna ger unisont uttryck för att den statliga styrningen inte är tydlig. Räddningstjänsten har att förhålla sig till Länsstyrelsen, MSB och till viss del Försvarsmakten, vilka inte ger ett enhetligt budskap. Efter snökatastrofen på E22:an vid trettondagshelgen förra året, uppges dock dialogen med Länsstyrelsen förbättrats i vissa avseenden.

Idag finns kompetenskrav i LSO på att räddningstjänsten ska kunna hantera exempelvis rasmassor och exploderad ammunition vid räddningsinsatser, vilket betyder att räddningstjänsten redan verkar inom området för civilt försvar. För Räddningstjänsten Syds del pågår planering av utbildningsinsatser inom detta och en plan finns framåt på vidareutbildning av fler anställda. Enligt intervjuer kommer storstädernas räddningstjänster också att få ansvar för civilpliktiga, vilket leder till fortsatt utbildnings- och utrustningsbehov.

Enligt totalförsvarspropositionen förväntas räddningstjänsten ha byggt upp kompetens i förhållande till sitt civilförsvarsansvar till tidigt 2030-tal. Det handlar om en tidsrymd på mellan 5–8 år. Intervjuerna ger vid handen att någon färdplan inte har diskuterats i direktionen och det har inte heller ställts krav på detta från medlemskommuner eller stat. Direktionen pekar på att den statliga nivån behöver vara tydligare i dessa frågor.

Frågor kring Räddningstjänsten Syds eventuella involvering i kommunernas framtagande av risk- och sårbarhetsanalyser och samverkan kring kontinuitetsplaner har primärt hanteras på tjänstemannanivå, varför det inte går att dra några slutsatser kring detta utifrån genomförda intervjuer.

Malmö den 4 mars 2025

Lars Eriksson
EY
Certifierad kommunal yrkesrevisor

Carl Ädelroth
EY
Verksamhetsrevisor

4. Källförteckning

Medverkande funktioner:

- Direktionsledamot, Kävlinge kommun
- Direktionsledamot, Burlövs kommun
- Direktionsledamot, Lunds kommun
- Direktionsledamöter, Malmö kommun

Granskning av god ekonomisk hushållning och balanskravsresultat

Årsredovisning 2024

Räddningstjänsten Syd

Penneo dokumentnyckel: FKOLO-235GW-ULEWO-AU263-10WPF-UHVK2

Building a better working world

1. God ekonomisk hushållning och balanskravsresultat

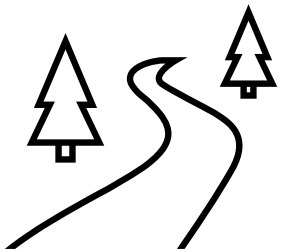
Varje kommun/förbund ska enligt kommunallagen ha riktlinjer och mål för god ekonomisk hushållning. Målen ska utvärderas i delårsrapport och årsredovisning. Direktionens och revisorernas roll illustreras i figuren nedan.

1 Riktlinjer/mål



Direktionen beslutar om mål för god ekonomisk hushållning.

2 Delårsrapport



Direktionen utvärderar målen i delårsbokslutet och gör en prognos över måluppfyllelsen för helåret.

3 Årsredovisning



Revisorerna utvärderar målen i årsredovisningen och gör en bedömning av måluppfyllelsen för helåret.

Revisorerna bedömer om resultaten delårsrapport och årsredovisning är förenliga med de mål fullmäktige beslutat samt om förbundet klarar kravet på en ekonomi i balans.

Penneo dokumentnyckel: FKOLO-235GW-ULEWO-AU263-10WPF-UHVK2

2. Förbundets definition av god ekonomisk hushållning

- Direktionen har i riktlinje för god ekonomisk hushållning 2024-2027 (antagna 2024-02-16) beslutat om 6 finansiella och 3 verksamhetsmässiga mål för god ekonomisk hushållning.

- Verksamhetsmässiga mål:
  - Antalet olyckor ska minska
  - Följderna av olyckor ska minska
  - Verka för invånarnas ökade trygghet
- Finansiella mål
  - Resultat - förbundet ska ha en ekonomi i balans.
  - Eget kapital – Det egna kapitalet ska uppgå till 4 mnkr.
  - Pensioner – maximal avsättning ska genomföras årligen.
  - Likviditet – likvida medel ska om möjligt placeras räntebärande
  - Investeringar – avseende fordon kan finansiering ske via egna medel, upplåning via medlemskommunernas alternativt via extern leasing. För övriga investeringar ska dessa om möjligt finansieras via egna medel.
  - Uppföljning och analys – uppföljning sker vid delårsrapporterna samt årsredovisning. Delårsrapporterna ska innefatta en sammanfattande utvärdering av mål för god ekonomisk hushållning. Avvikelser ska skyndsamt analyseras och åtgärder vidtas.

Penneo dokumentnyckel: FKOLO-235GW-ULEWO-AU263-10WPF-UHVK2

3. Direktionens uppföljning av god ekonomisk hushållning och balanskrav

- Direktionen följer upp samtliga 9 av 9 mål.
  - 3 av 3 verksamhetsmässiga mått bedöms av direktionen uppnås för året.
  - 5 av 6 finansiella mål bedöms av direktionen uppnås för året.

- Direktionen gör i årsredovisningen ingen samlad bedömning av måluppfyllelsen för god ekonomisk hushållning.

- Förbundets balanskravsresultat är -17,6 mnkr. Redovisat resultat för året är – 5,8 mnkr.
  - Förbundets upparbetade egna kapital överstiger beslutad nivå. Ekonomiska mål i övrigt är i stort uppfyllda och ekonomisk buffert finns för delfinansiering av framtida investeringar. Direktionen anser med detta att synnerliga skäl föreligger i enlighet med kommunallagens 11 kap 13§ varvid det negativa balanskravsresultatet inte ska regleras.

Penneo dokumentnyckel: FKOLO-23SGW-ULEWO-AU263-10WPF-UHVK2

4. Vår bedömning

- Vår bedömning är, utifrån redovisningen av balanskravsresultatet i årsredovisningen, att det lagstadgade balanskravet inte uppfylls.

- Vår bedömning är att utfallet delvis är förenlig med de *finansiella* mål som direktionen fastställt. Årets resultat är negativt.

- Vår bedömning är att utfallet är förenlig med de *verksamhetsmässiga* mål som direktionen fastställt.

- **Vår samlade bedömning är att förbundet inte uppnår en god ekonomisk hushållning år 2024.**
  - I och med att såväl resultat som balanskravresultat är negativt är bedömningen att god ekonomisk hushållning inte uppnås.

Penneo dokumentnyckel: FKOLO-235GW-ULEWO-AU263-10WPF-UHVK2

5. Vår bedömning av synnerliga skäl

- Direktionen anger att det finns synnerliga skäl i enlighet med kommunallagen 11 kap 13 §. Därmed planeras balanskravresultatet inte att regleras under de kommande tre åren.
  - I författningskommentarerna till propositionen för god ekonomisk hushållning finns det några exempel där synnerliga skäl specificeras. Ett exempel är kommun med stark finansiell ställning. Med stark finansiell ställning redovisas följande kriterier: För att en minskning av kapitalet inte ska anses bryta mot kravet på god ekonomisk hushållning ska det finnas kapital som täcker hela pensionsåtagandet och därutöver ska det finnas buffert med realiserbara tillgångar som kan användas för delfinansiering av framtida investeringar.

- Det är vår bedömning att förbundet uppfyller kravet på stark finansiell ställning mot bakgrund av det egna kapitalet per 2024-12-31.

Penneo dokumentnyckel: FKOLO-23SGW-ULEWO-AU263-10WPF-UHVK2

6. Våra rekommendationer

Vi rekommenderar direktionen att:

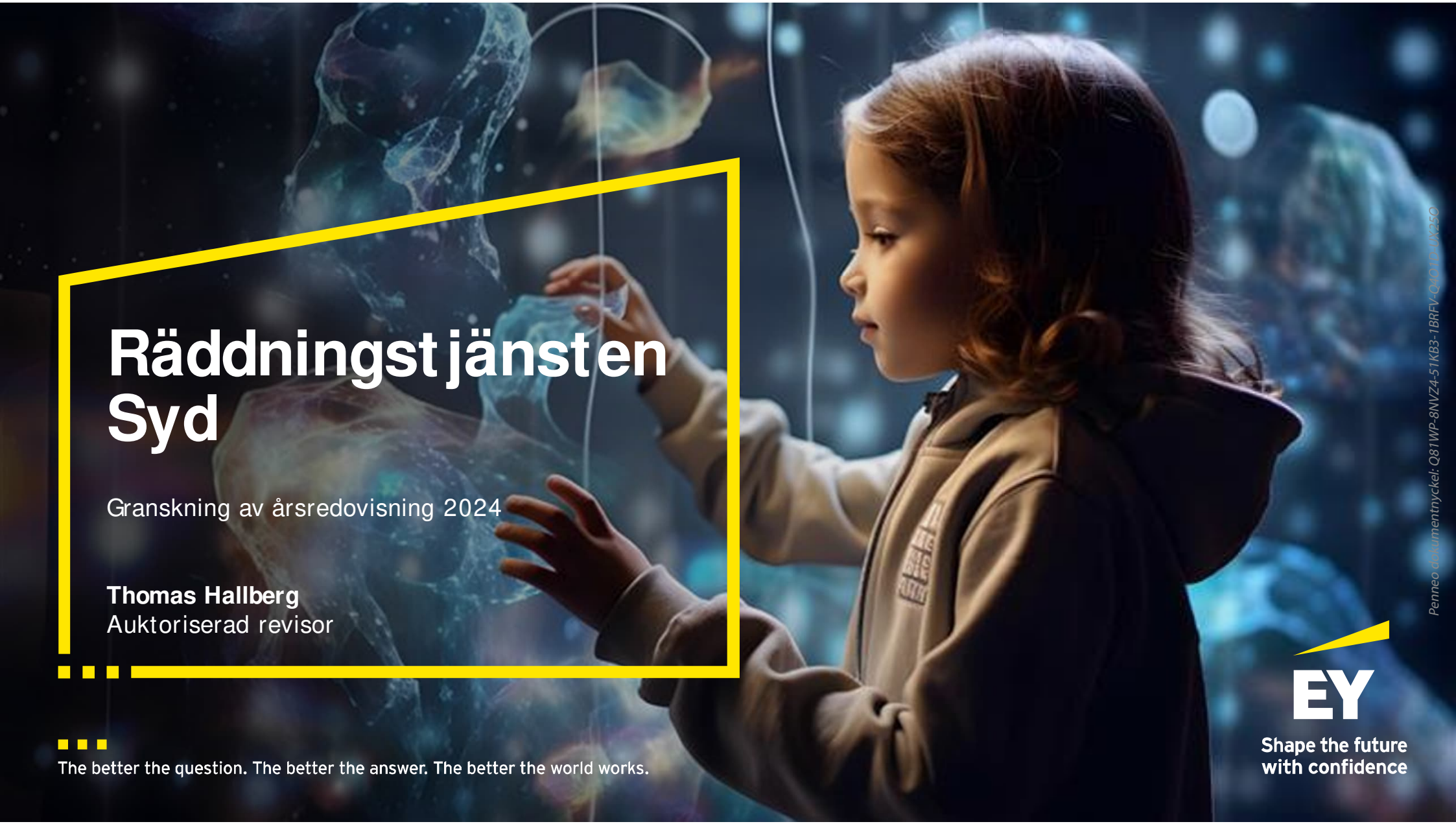
- I årsredovisningen göra en helhetsbedömning kring huruvida god ekonomisk hushållning uppnås eller ej.

13 mars 2025

Thomas Hallberg
Auktoriserad revisor, EY

Linus Aldefors
Certifierad kommunal yrkesrevisor, EY

Penneo dokumentnyckel: FKOLO-23SGW-ULEWO-AU263-10WPF-UHVK2


Räddningstjänsten Syd
Granskning av årsredovisning 2024
Thomas Hallberg
Auktoriserad revisor
Penneo dokumentnyckel: Q81WP-8NVZ4-51KB3-1BRFV-Q4O1D-UX25O
EY
Shape the future with confidence
The better the question. The better the answer. The better the world works.

Syfte och omfattning

Penneo dokumentnyckel: Q81WP-8NVZ4-51KB3-1BRFV-Q4O1D-UX25O

Bakgrund

- Sveriges Kommuner och Regioner (SKR), Sveriges Kommunala Yrkesrevisorer (Skyrev) och FAR, branschorganisationen för revisorer och redovisningskonsulter har gemensamt tagit fram en ny standard för kommunal räkenskapsrevision. Denna är tillämplig från och med 1 januari 2023. Standarden består av ramverk och anvisningar för att tillämpa International Standards on Auditing (ISA) och International Standards on Review on Engagements (ISRE) och beskriver förutsättningar för den kommunala särarten och de regler som sakkunniga biträden, däribland kommunala yrkesrevisorer och auktoriserade/godkända revisorer samt registrerade revisionsbolag har att följa. Det sakkunniga biträdets arbete innebär även en förskjutning mot mer granskning av intern kontroll. De sakkunnigas rapportering och kommunikation till de förtroendevalda att förändras där en del av rapporten blir mer lik en revisionsberättelse enligt ISA.

- Standarden utgår från revisorernas uppdrag i kommunallagen att bedöma om räkenskaperna är rättvisande och omfattar:
  - Översiktlig granskning av delårsrapport i enlighet med anvisning för tillämpning av International Standard on Review Engagements 2410 (ISRE 2410).
  - Revision av årsredovisningens balansräkning, resultaträkning, kassaflödesanalys och noter enligt anvisningar för tillämpning av ISA samt av driftredovisning och investeringsredovisning enligt särskild tillämpningsanvisning av ISA 501. (Revisionsbevis – särskilda överväganden för vissa poster).
  - Granskning av sammanställda räkenskaper (om sådana finns) enligt särskild instruktion.
  - Granskning av förvaltningsberättelsen enligt särskild instruktion avseende de enligt LKBR obligatoriska delarna.

Penneo dokumentnyckel: Q81WP-8NVZ4-51KB3-1BRFV-Q4O1D-UX25O

Bakgrund

- Det finns ytterligare områden som ingår i sakkunnigas granskning av delårsrapport och årsredovisning som inte är reglerade i denna standard. Det gäller:
  - om förbundet efterlever balanskravet
  - om resultaten i delårsrapport och årsredovisning rörande god ekonomisk hushållning är förenliga med de mål direktionen beslutat.
- På uppdrag av revisionen i Räddningstjänsten Syd har vi gjort en granskning av årsbokslut och årsredovisning för 2024. Revisorerna har till uppgift att:
  - Pröva om räkenskaperna är rättvisande.
  - Bedöma om den är upprättad i enlighet med lagen om kommunal redovisning och i enlighet med god redovisningssed.
  - Bedöma om resultatet i årsbokslutet är förenligt med de mål, kopplade till begreppet god ekonomisk hushållning, som direktionen beslutat.
- Vår granskning av årsredovisningen har omfattat sidorna 6-47. I vår granskningsrapport framgår omfattning och inriktning på granskningen, samt eventuella begränsningar.

Syfte

- Granskningens syfte har varit att bedöma om årsredovisningens resultaträkning, balansräkning, kassaflödesanalys, drift- och investeringsredovisning samt noter upprättats i enlighet med lagen om kommunal bokföring och redovisning (LKBR) och normering från Rådet för kommunal redovisning (RKR). Därutöver har granskningen syftat till att bedöma om rapporten ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av förbundets finansiella ställning per den 31 december 2024.

Penneo dokumentnyckel: Q81WP-8NVZ4-51KB3-1BRFV-Q4O1D-UX25O

Genomförande

Penneo dokumentnyckel: Q81WP-8NVZ4-3IIB3-1BRFV-Q401D-UX25O

Genomförande

- Granskningen har utförts enligt *Standard för kommunal räkenskapsrevision*. Avgränsning och inriktning har skett efter en bedömning av väsentlighet och risk. På följande sidor framgår en övergripande beskrivning av hur de olika granskningsmomenten har genomförts.

Resultaträkning

Resultaträkningen har granskats utifrån vår planerade riskbedömning. Vi har gått igenom väsentliga rutiner för redovisningen, stickprovsvis granskat verifikationer, stämt av medlemsavgifter samt jämfört utfall mot föregående år och budget. Vi har vidare utfört analyser av data från ekonomisystemet. I de fall väsentliga avvikelser mot budget och/eller föregående år har noterats har vi följt upp avvikelsen med förbundets ekonomichef.

Analys av data från ekonomisystemet

Vi har kartlagt väsentliga kostnadsflöden i syfte att identifiera transaktioner som avviker från standardflöde. Vi har stickprovsvis granskat avvikande transaktioner samt följt upp att kostnaden är rörelsegill, att underlaget är komplett och korrekt attesterat i enlighet med gällande attestordning samt stickprovsvis följt upp mot ramavtal/direktupphandling

Analys av data från lönesystemet

Vi har utfört en registeranalys avseende löner med hjälp av svenska analysverktyget för perioden 2024-01-01 –2024-11-30. Analysprogramet ger oss information om avvikande transaktioner, exempelvis dubbla poster. De avvikande transaktionerna har därefter stickprovsvis granskats mot underlag för att säkerställa att posterna blivit korrekt behandlade.

Penneo dokumentnyckel: Q81WP-8NVZ4-51KB3-1BRFV-Q4O1D-UX25O

Genomförande

Balansräkning

Balansräkningen har granskats utifrån vår planerade riskbedömning. Granskningen har skett med utgångspunkt i följsamhet till Lagen om kommunal bokföring och redovisning, rekommendationer från Rådet för kommunal redovisning samt i enlighet med god redovisningssed för kommunal verksamhet. Vidare har respektive balanspost stickprovsvis jämförts mot bokslutsdokumentation och underbilagor. Genom stickprovskontroller och jämförelse med underlag från sidoordnade system har granskning genomförts av att poster värderats och periodiserats

Kassaflödesanalys

Vi har granskat att kassaflödesanalysens innehåll i allt väsentligt överensstämmer med motsvarande uppgifter i övriga delar av årsredovisningen.

Penneo dokumentnyckel: Q81WP-8NVZ4-51KB3-1BRFV-Q4O1D-UX25O

01

Iakttageler från granskning av årsbokslut

Denna dokumentmyckel: QR1WP-WVZ4-51KB3-1WFV-Q401D-UX250

Förvaltningsberättelse

- *Förvaltningsberättelsen ska enligt LKBR och RKR R15 Förvaltningsberättelse ha följande underrubriker:*

Krav	Bedömning	Kommentar
Aktuellt år ska jämföras med tidigare år och väsentliga förändringar ska kommenteras. Det gäller såväl utvecklingen sedan föregående år som längre trender.		
Upplysningar om sådana förhållanden som inte redovisas i balansräkningen eller i resultaträkningen men som är viktiga för bedömningen av förbundets resultat eller ekonomiska ställning.		
Upplysningar om hur händelser av väsentlig betydelse påverkar de finansiella rapporterna. Upplysningen kan exempelvis innehålla beskrivningar utifrån nettoinvesteringar, skulder, intäkter, kostnader, och årets resultat.		
Utvärdering av om mål och riktlinjer med betydelse för god ekonomisk uppnåtts och följts.		

Penneo dokumentnyckel: Q81WP-8NVZ4-51KB3-1BRFV-Q4O1D-UX25O

Förvaltningsberättelse

- *Förvaltningsberättelsen ska enligt LKBR och RKR R15 Förvaltningsberättelse ha följande underrubriker:*

Krav	Bedömning	Kommentar
Beräkningen av balanskravsresultatet, som är kopplat till kommunallagens bestämmelser ska följa ett föreskrivet schema. Standard för kommunal räkenskapsrevision anger att granskningen av balanskravsresultatet utgörs av kontroll av att uppställningen av balanskravsresultatet har skett i enlighet med LKBR 11 kap. 10-11§§ samt RKR R 15, att uppgifterna i balanskravsresultatet och balanskravsutredningen är korrekt härledda ur förbundets räkenskaper samt att nyckeltal är korrekt beräknade.		
Upplysningar om väsentliga personalförhållanden i förbundet, bland annat ska upplysningar om de anställdas frånvaro på grund av sjukdom under räkenskapsåret lämnas.		
Upplysningar om förbundets förväntade utveckling. Upplysningarna ska avse dels vad som faktiskt är känt om framtiden, dels förväntningar som finns och som är baserade på konkreta kända förhållanden som berör förbundet direkt eller indirekt. De risker som och osäkerhetsfaktorer som är förknippade med dessa förhållanden ska kommenteras.		

Penneo dokumentnyckel: Q81WP-8NVZ4-51KB3-1BRFV-Q4O1D-UX25O

ot2

lakttagelser från processgranskning

Penneo dokumentnyckel: Q81WP-8NVZ4-51KB3-1BRFV-Q4O1D-UX25O

Iakttagelser processgranskning

- Som en del i granskningen av årsredovisningen har fem processer granskats utifrån Standard för kommunal räkenskapsrevision.

Process	Kommentar
► Bokslut	► Samtliga personer på ekonomiavdelningen, fyra stycken, har tillgång till bokföringssystemet Unit4 Agresso. ► Det saknas en upprättad arbetsfördelning över vilken medarbetare/tjänst som utför vad när det gäller avstämningar av väsentliga konton etc. Bestämmelser över vem som gör vad kommuniceras snarare internt då ekonomiavdelningen är liten. ► Någon formell attestering för avstämningar av väsentliga konton genomförs ej. Medarbetarna arbetar dock väldigt nära varandra och hanteringen är således mindre formell. Löpande sker muntliga avstämningar för att hålla samman processen. ► Manuella bokföringsorders skickas ej ut för attestering i systemet. Snarare signeras dessa fysiskt av ekonomichef eller verksamhetsansvarig med hänvisning till att denna hantering bedöms snabbare, vilket är en förutsättning då boksluten ska stängas på kort tid (1 dag).
► Inköp- och investeringsprocess	► Förbundet har rutiner på plats som säkerställer en ändamålsenlig ansvarsförbindelse i inköpsprocessen genom den antagna Vidaredelegationen. ► Då en leverantörsfaktura erhålles kontrollattesteras den av beställaren vartefter den beslutsattesteras av behörig person i enlighet med attestreglemente. ► Enbart leverantörsreskontraansvarig som granskar och godkänner alla betalningsförslag. (Ingen ytterligare attest). Betalningen sker således inte två i förening.

Penneo dokumentnyckel: Q81WP-8NVZ4-51KB3-1BRFV-Q4O1D-UX25O

Iakttagelser processgranskning, forts.

Process	Kommentar
▸ Försäljning	▸ Cirka 85%av förbundets intäkter är hänförliga till medlemsavgifter. Utifrån beslutade medlemsavgifter ansvarar förbundets ekonomichef för att ta fram en rambudget vilket direktionen beslutar om. ▸ Övriga inkomstkällor bygger på prislista avseende prissättningar för personal, operativa insatser, automatlarm och dylikt. Nämnd lista beslutar direktionen om årligen.
▸ Löneprocess	▸ Löneavdelningen har tagit fram en processbeskrivning för lönekörning. ▸ Vid utbetalning av lön skickas en utbetalningsfil från lönekonsult till ekonom på ekonomiavdelning. Utbetalningen från bank sker därefter när ekonom lagt upp filen i bank och godkänt betalningen. Betalningen sker således inte två i förening.
▸ Kapitalförvaltning	▸ Förbundet har en, av direktionen, beslutad placeringspolicy. ▸ Det är ekonomichef, tillsammans med förbundsdirektör, som ansvarar för placeringarna. Vi bedömer att processen är väl fungerande.

Penneo dokumentnyckel: Q81WP-8NVZ4-51KB3-1BRFV-Q4O1D-UX25O

03

Övriga iakttagelser

Penneo dokumentnyckel: Q81WP-8NVZ4-51KB3-1BRFV-Q4O1D-UX25O

Övriga kommentarer

Redovisningsfrågor bokslut

Kortfristiga placeringar

Placeringar har redovisats till verkligt värde förutom de placeringar som bedöms behållas till förfall.

Avsättningar

Gällande posten avsättningar 147 248 tkr (134 643 tkr), avser hela summan avsättningar för pensioner inkl. löneskatt. Posten är avstämd mot underlag från KPA. Korrigering har skett av underlaget från KPA och vi anser att denna hantering är korrekt.

Övriga noteringar

Tvister och myndighetskrav

Enligt uppgift från förbundet föreligger det inga tvister av väsentlig karaktär vid årsbokslutet.

Penneo dokumentnyckel: Q81WP-8NVZ4-51KB3-1BRFV-Q4O1D-UX25O

04

Bedömning

Denna dokumentmyckel: QR1WP-WVZ4-51KR3-1WFV-Q401D-UX250

Sammanfattande bedömning

- Den finansiella redovisningen i allt väsentligt har tagits fram i enlighet med Lag om kommunal bokföring och redovisning, god redovisningssed och förbundets riktlinjer
- Vi bedömer att räkenskaperna och förbundets årsredovisning ger en rättvisande bild av 2024 års resultat och ställning per 2024-12-31
- Årsredovisningen har, i allt väsentligt, upprättats i enlighet med den kommunala redovisningslagen och god redovisningssed.

Penneo dokumentnyckel: Q81WP-8NVZ4-51KB3-1BRFV-Q4O1D-UX25O

Det sakkunniga biträdets yttrande

Till revisorerna i Räddningstjänsten Syd, org.nr 222000-1909

Vi har på uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i Räddningstjänsten Syd utfört revision och granskning av årsredovisningen enligt *Standard för kommunal räkenskapsrevision* för år 2024-01-01–2024-12-31.

Våra uttalanden i detta yttrande är förenliga med innehållet i den revisionsrapport som har överlämnats till förbundets förtroendevalda revisorer 2025-03-19.

Yttrande om årsredovisningens balansräkning, resultaträkning, kassaflödesanalys, drift- och investeringsredovisning samt noter

Uttalande

Vi har utfört en revision av årsredovisningen enligt *Standard för kommunal räkenskapsrevision* för Räddningstjänsten Syd för år 2024-01-01–2024-12-31. Förvaltningsberättelsen och de sammanställda räkenskaperna har granskats enligt särskilda instruktioner.

Enligt vår bedömning har årsredovisningens balansräkning, resultaträkning, kassaflödesanalys, drift- och investeringsredovisning samt noter upprättats i enlighet med lagen om kommunal bokföring och redovisning (LKBR) och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av förbundets finansiella ställning per den 31 december 2024 och av dess finansiella resultat och kassaflöde för året.

Förvaltningsberättelsens lagstadgade delar är förenliga med årsredovisningens övriga delar.

Grund för uttalanden

Vi har utfört uppdraget enligt *Standard för kommunal räkenskapsrevision*. Vårt ansvar enligt denna standard beskrivs närmare i avsnittet *Det sakkunniga biträdets ansvar*. Uppdraget är utfört utifrån opartiskhet och självständighet i förhållande till förbundet.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

Annan information

Årsredovisningen innehåller också annan information än balansräkning, resultaträkning, kassaflödesanalys, drift- och investeringsredovisning samt noter och denna andra information återfinns på sidorna 1–7. Det är direktionen som har ansvaret för denna andra information.

Vårt uttalande avseende årsredovisningen omfattar inte denna andra information och i vårt uppdrag ingår inte att genomföra en revision av denna information, men det är vårt ansvar att läsa den och överväga om den i väsentlig utsträckning är oförenlig med årsredovisningens balansräkning, resultaträkning, kassaflödesanalys, drift- och investeringsredovisning samt noter. Vid denna genomgång beaktar vi även den kunskap vi i övrigt inhämtat under revisionen och bedömer om den andra informationen verkar innehålla väsentliga felaktigheter.

Om vi drar slutsatsen att den andra informationen innehåller en väsentlig felaktighet, är vi skyldig att rapportera detta. Vi har inget att rapportera i det avseendet.

Direktionens ansvar

Det är direktionen som har ansvaret för att årsredovisningen upprättas och att den ger en rättvisande bild enligt LKBR. Direktionen ansvarar även för den interna kontroll som den bedömer är nödvändig för att upprätta en årsredovisning som inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag.

Det sakkunniga biträdets ansvar

Vårt mål är att uppnå en rimlig grad av säkerhet om huruvida årsredovisningens balansräkning, resultaträkning, kassaflödesanalys, drift- och investeringsredovisning samt noter inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag, och att lämna ett yttrande som en del av en revisionsrapport till de förtroendevalda revisorerna. Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men är ingen garanti för att en revision som utförs enligt *Standard för kommunal räkenskapsrevision* alltid kommer att upptäcka en väsentlig felaktighet om en sådan finns. Felaktigheter kan uppstå på grund av oegentligheter eller misstag och anses vara väsentliga om de enskilt eller tillsammans rimligen kan förväntas påverka de ekonomiska beslut som användare fattar med grund i ovan nämnda delar.

Som del av en revision enligt *Standard för kommunal räkenskapsrevision* använder vi professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Dessutom:

- identifierar och bedömer vi riskerna för väsentliga felaktigheter i årsredovisningens balansräkning, resultaträkning, kassaflödesanalys, drift- och investeringsredovisning samt noter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag, utformar och utför granskningsåtgärder bland annat utifrån dessa risker och inhämtar revisionsbevis som är tillräckliga och ändamålsenliga för att utgöra en grund för våra uttalanden. Risken för att inte upptäcka en väsentlig felaktighet till följd av oegentligheter är högre än för en väsentlig felaktighet som beror på misstag,
- Skaffar vi oss en förståelse av den del av förbundets interna kontroll som har betydelse för vår revision för att utforma granskningsåtgärder som är lämpliga med hänsyn till omständigheterna, men inte för att uttala oss om effektiviteten i den interna kontrollen.
- Utvärderar vi lämpligheten i de redovisningsprinciper som används och rimligheten i direktionens uppskattningar i redovisningen och tillhörande upplysningar.
- Utvärderar vi den övergripande presentationen, strukturen och innehållet i årsredovisningens balansräkning, resultaträkning, kassaflödesanalys, drift- och investeringsredovisning samt noter, däribland upplysningarna, och om årsredovisningen återger de underliggande transaktionerna och händelserna på ett sätt som ger en rättvisande bild.
- Måste vi informera de förtroendevalda revisorerna om bland annat revisionens planerade omfattning och inriktning samt tidpunkten för den. Vi måste också informera om betydelsefulla iakttagelser under revisionen, däribland de eventuella betydande brister i den interna kontrollen som vi identifierat.

Uttalande

En förvaltningsberättelse har upprättats i enlighet med LKBR.

Undertecknande

Lund den 19 mars 2025
Ernst & Young AB

Thomas Hallberg
Ansvarigt sakkunnigt biträde

Penneo dokumentnyckel: UZCGE-E359J-4JPJV-ELNW3-HAUD1-YMYS8

PENNEO

Signaturerna i detta dokument är juridiskt bindande. Dokumentet är signerat genom Penneo™ för säker digital signering. Tecknarnas identitet har lagrats, och visas nedan.

"Med min signatur bekräftar jag innehållet och alla datum i detta dokumentet."

THOMAS HALLBERG
Auktoriserad revisor
Serienummer: 4e04235f964e77[…]c7eb616ad7666
IP: 147.161.xxx.xxx
2025-03-20 13:25:12 UTC

Penneo dokumentnyckel: UZCGE-E359J-4JPJV-ELNW3-HAUD1-YMYS8

Detta dokument är undertecknat digitalt via **Penneo.com**. De signerade uppgifternas integritet är validerad med hjälp av ett beräknat hashvärde för originaldokumentet. Alla kryptografiska bevis är inbäddade i denna PDF, vilket säkerställer både autenticitet och möjlighet till framtida validering.

Detta dokument är försett med ett kvalificerat elektroniskt sigill som innehåller ett certifikat och en tidsstämpel från en kvalificerad tillhandahållare av betrodda tjänster.

Så här verifierar du dokumentets äkthet:
När du öppnar dokumentet i Adobe Reader kan du se att det är certifierat av **Penneo A/S**. Detta bekräftar att dokumentets innehåll förblir oförändrat sedan tidpunkten för undertecknandet. Bevis för de enskilda undertecknarnas digitala signaturer bifogas dokumentet.

De kryptografiska bevisen kan kontrolleras med hjälp av Penneos validator, **https://penneo.com/validator**, eller andra valideringsverktyg för digitala signaturer.

REVISIONEN

Till kommunfullmäktige i Burlövs, Eslövs,
Kävlinges, Lunds och Malmös kommuner

Revisionsberättelse för år 2024

Vi, av fullmäktige utsedda revisorer i Kommunalförbundet Räddningstjänsten Syd, har granskat den verksamhet som bedrivits av direktionen under 2024.

Direktionen ansvarar för att verksamheten bedrivs enligt gällande mål, beslut och riktlinjer samt de lagar och föreskrifter som gäller för verksamheten. Den ansvarar också för att det finns en tillräcklig intern kontroll och återredovisning till medlemskommunernas fullmäktige. Revisorerna ansvarar för att granska verksamhet, intern kontroll och räkenskaper samt att pröva om verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt, om räkenskaperna är rättvisande och om den interna kontrollen som görs inom förbundet är tillräcklig.

Granskningen har utförts enligt kommunallagen, god revisionssed i kommunal verksamhet och förbundsordningen. Granskningen har genomförts med den inriktning och omfattning som behövs för att ge rimlig grund för bedömning och ansvarsprövning.

Årets granskning har skett genom den lagstadgade granskningen av delårsrapport och årsbokslut. I övrigt har revisionens uppföljning av förbundets verksamhet skett genom grundläggande granskning.

Revisorerna har genomfört en djupgranskning av samordningen med medlemskommunerna avseende krisberedskap, kontinuitetsplanering och civilt försvar. Den övergripande slutsatsen är att det i stort saknas dialog mellan direktionen och ägarkommunernas respektive kommunstyrelse gällande civilt försvar. Det framförs därtill finnas ett behov av tydlighet från staten avseende krav och nivåer för uppbyggnad av kompetens.

Förbundet redovisar ett negativt balanskravsresultat på 17,6 mnkr och ett negativt resultat på 5,8 mnkr, därmed uppfylls inte balanskravresultatet eller det finansiella målet om ett positivt resultat. Förbundet har ett utgående eget kapital som uppgår till totalt 25 mnkr, varav ett belopp om 8 mnkr utgör balanserad orealiserad värdeförändring. Förbundet uppfyller därmed målsättningen om ett eget kapital på 4 mnkr. Övriga målsättningar för god ekonomisk hushållning är uppfyllda. Av de verksamhetsmässiga målområdena bedöms samtliga som uppfyllda.

EY har biträtt oss i granskningen av räkenskaperna, bokslutet och årsredovisningen för år 2024. Resultatet av granskningen har sammanfattats i rapport från granskning av årsredovisning samt granskning av god ekonomisk hushållning. Direktionen hänvisar det negativa balanskravresultatet till synnerliga skäl. Detta med hänvisning till förbundets starka finansiella ställning. Vi revisorer gör ingen avvikande bedömning.

Vi bedömer sammantaget att direktionen i allt väsentligt har bedrivit verksamheten på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt samt att räkenskaperna i allt väsentligt är rättvisande, i enlighet med det sakkunniga biträdets granskning av årsredovisningen samt i dennes yttrande.

Vi bedömer att förbundets interna kontroll har varit tillräcklig.

Vi bedömer att förbundet inte uppnår en god ekonomisk hushållning för 2024 mot bakgrund av att balanskravresultatet är negativt och att förbundet inte uppnår det finansiella målet om ett positivt resultat.

Vi bedömer att resultatet enligt årsredovisningen, med undantag från finansiellt mål om positivt resultat, är förenligt med de mål direktionen uppställt för god ekonomisk hushållning.

Vi tillstyrker att fullmäktige beviljar ansvarsfrihet för direktionen samt enskilda ledamöter i dessa organ.

Penneo dokumentnyckel: VJ99M-0SCQ4-OB26S-3LFG3-81D3P-HY9F8

REVISIONEN

Till kommunfullmäktige i Burlövs, Eslövs,
Kävlinges, Lunds och Malmös kommuner

Lund, datum enligt digital signering

Berit Sjövall	Gunnar Rune	Peter Bengtsson
Christer Ekelund	Lars-Erik Johansson	Lars Karlsson

Till revisionsberättelsen hör bilagorna:
Rapport från granskning av årsredovisning 2024
Granskning av god ekonomisk hushållning och balanskravresultat
Den auktoriserade revisorns yttrande
PM Samverkan kring uppbyggnad av den civila beredskapen

Penneo dokumentnyckel: VJ99M-0SCQ4-OB26S-3LFG3-81D3P-HY9F8

PENNEO

Signaturerna i detta dokument är juridiskt bindande. Dokumentet är signerat genom Penneo™ för säker digital signering. Tecknarnas identitet har lagrats, och visas nedan.

"Med min signatur bekräftar jag innehållet och alla datum i detta dokumentet."

Lars Folke Karlsson
Undertecknare 1
På uppdrag av: Eslövs kommun
Serienummer: 279f0a2106ee95[…]71e781827f09d
IP: 83.187.xxx.xxx
2025-03-20 15:48:51 UTC

BERIT SJÖVALL
Undertecknare 1
På uppdrag av: Malmö stad
Serienummer: f9637bfed6e8f9[…]93dba169a9af4
IP: 83.250.xxx.xxx
2025-03-20 19:25:41 UTC

GUNNAR RUNE
Undertecknare 1
På uppdrag av: Burlövs kommun
Serienummer: 6dd1abfec03c98[…]485189c28f182
IP: 81.231.xxx.xxx
2025-03-20 20:12:22 UTC

Christer Carl Bertil Ekelund
Undertecknare 1
På uppdrag av: Malmö stad
Serienummer: 4d2751134a3fff[…]6806dd1abccbb
IP: 90.227.xxx.xxx
2025-03-21 08:24:51 UTC

GÖRAN PETER BENGTSSON
Undertecknare 1
På uppdrag av: Lund
Serienummer: 153da6bfbfe3d5[…]cf442c77bdf6b
IP: 90.233.xxx.xxx
2025-03-21 09:24:07 UTC

LARS-ERIK CHRISTER JOHANSSON
Undertecknare 1
På uppdrag av: Kävlinge kommun
Serienummer: ef39e61337950c[…]bc091539d9d99
IP: 78.69.xxx.xxx
2025-03-21 13:42:42 UTC

Penneo dokumentnyckel: VJ99M-0SCQ4-OB26S-3LFG3-81D3P-HY9F8

Detta dokument är undertecknat digitalt via **Penneo.com**. De signerade uppgifternas integritet är validerad med hjälp av ett beräknat hashvärde för originaldokumentet. Alla kryptografiska bevis är inbäddade i denna PDF, vilket säkerställer både autenticitet och möjlighet till framtida validering.

Detta dokument är försett med ett kvalificerat elektroniskt sigill som innehåller ett certifikat och en tidsstämpel från en kvalificerad tillhandahållare av betrodda tjänster.

Så här verifierar du dokumentets äkthet:
När du öppnar dokumentet i Adobe Reader kan du se att det är certifierat av **Penneo A/S**. Detta bekräftar att dokumentets innehåll förblir oförändrat sedan tidpunkten för undertecknandet. Bevis för de enskilda undertecknarnas digitala signaturer bifogas dokumentet.

De kryptografiska bevisen kan kontrolleras med hjälp av Penneos validator, **https://penneo.com/validator**, eller andra valideringsverktyg för digitala signaturer.

Årsredovisning 2024



Innehåll

Räddningstjänsten Syd på två minuter	4
Direktionens ordförande och förbundsdirektören har ordet	6
Historik och trender	8
Insatsverksamheten	12
Resultatöversikt målområden 2024	14
Organisationens utveckling	22
Hållbar utveckling	24
Femårsöversikt 2020–2024	32
Ekonomisk måluppfyllelse	33
Ekonomisk översikt	34
Resultaträkning	40
Balansräkning	41
Kassaflödesanalys	42
Redovisningsprinciper	43
Noter	44
Revisionsberättelse	48
Förbundsdirektionen vid Räddningstjänsten Syd	49
Våra medlemskommuner	50
Organisation	51



3

Räddningstjänsten Syd på 2 minuter

Räddningstjänsten Syds uppdrag är att förebygga olyckor och att snabbt och effektivt genomföra räddningsinsatser av olika slag. Dygnet runt hålls beredskap för att hantera bränder, trafikolyckor, drunkningar, stormskador, sjukvårdslarm och olyckor med farliga utsläpp. En del av uppdraget innebär också att arbeta med tillsyn av brandskydd och tillstånd för brandfarliga och explosiva varor samt att bistå kommunerna som sakkunniga inom plan- och byggprocessen.

Genom utbildning och rådgivning ges organisationer och invånare möjlighet att kunna skydda sig mot olyckor och agera om något händer.

Efter en olycka genomförs trygghetsskapande aktiviteter och olycksundersökningar för att förebygga att en liknande olycka inträffar igen.

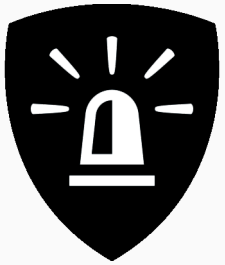
Räddningstjänsten Syd består av kommunerna Burlöv, Eslöv, Kävlinge, Lund och Malmö. Tillsammans med andra verkar vi för invånarnas ökade trygghet.



Tre målområden för 2020 och framåt



Antalet olyckor ska minska



Följderna av olyckor ska minska



Invånarnas ökade trygghet

Handlingsprogrammet - utgångspunkten för verksamheten

Handlingsprogrammet beskriver Räddningstjänsten Syds vision, övergripande mål och inriktningar för verksamheten utifrån riskbilden och riskutvecklingen i medlemskommunerna de kommande åren. Vidare beskrivs arbetet för att förebygga olyckor, den operativa förmågan för att genomföra räddningsinsatser, utvecklingsbehov och samverkan.

Med handlingsprogrammet som utgångspunkt antas varje år en verksamhetsplan. Planen presenterar målområden med tillhörande indikatorer samt de fokusområden som behövs för att utveckla verksamheten.

Lagarna som styr verksamheten

Direktionen för Räddningstjänsten Syd beslutar om ett handlingsprogram som är förbundets övergripande styrdokument. Detta utgår från både lag (2003:778) om skydd mot olyckor (LSO) och förbundsordningen, som beskriver medlemskommunernas uppdrag till Räddningstjänsten Syd. Ett av de uppdragen är tillsyn enligt lag (2010:1011) om brandfarliga och explosiva varor (LBE). Dessa ligger till grund för hela verksamheten.

Visionen

Tillsammans för ett olycksfritt samhälle är Räddningstjänsten Syds vision. Det är en långsiktig inriktning där samverkan med andra aktörer i samhället är viktig för att minska antalet olyckor och effektivt hantera de olyckor som ändå sker.

Tillsammans för ett olycksfritt samhälle

Förbundsdirektören och direktionens ordförande har ordet

2024 är det andra året i rad utan dödsbränder i Räddningstjänsten Syds område. Utifrån rikssnittet bör man förvänta cirka fyra till fem årliga dödsbränder. Att våra invånare ännu ett år förskonats är en stor framgång. Samtidigt vet vi att många inte har ett fullgott brandskydd. Under året har stora värden förstörts i brand och personer har skadats svårt. Icke desto mindre talar två år fria från dödsbränder sitt tydliga språk: ihärdigt förebyggande arbete och blixtsnabba räddningsinsatser räddar liv!

Året inleddes med ett kraftigt snöoväder som medförde att bilister på E22:an satt fast länge i sina fordon. Händelsen inträffade utanför Räddningstjänsten Syds medlemskommuner, men vi blev involverade i både händelsen och efterspelet. Detta på grund av att de drabbade kommunerna leds från vår räddningscentral samt att Räddningstjänsten Syd samordnar Skånes vakthavande räddningschefer.

I februari inträffade en brand som var operativt utmanande i ett flerfamiljshus i Malmö. De boende gick ut genom rökfyllda trapphus vilket ledde till att de utsatte sig för stora risker samtidigt som det försvårade räddningsinsatsen. Händelsen fick medial uppmärksamhet och gav oss tillfälle att sprida information om vikten av att inte gå ut i ett rökfyllt trapphus. En brand som var svårhanterad och krävde stora resurser inträffade i anslutning till en solcellsinstallation på Biomedicinskt Centrum i Lund. Svårigheterna var dels att branden var svåråtkomlig, dels att det i byggnaden bedrivs känslig verksamhet som inte kan störas.

Eurovision genomfördes i Malmö och medförde omfattande förberedelser och samverkan med främst Malmö stad och polisen. Tillsammans togs planer fram för att hantera bland annat cyberangrepp och trafik- och ordningsstörningar. Under evenemanget hade Räddningstjänsten Syd ökad beredskap. Samarbetet fungerade utmärkt och evenemanget genomfördes utan större incidenter.

I slutet av året utbröt en brand på hotell Kärnan i Helsingborg. Räddningstjänsten Syd bistod med stora operativa resurser. Insatsen visar på vikten av välfungerande samarbete mellan de skånska räddningstjänsterna. Nästa storbrand kan mycket väl inträffa i vårt område, då kommer vi att dra nytta av att Skåne tillsammans är en resursstark region.

Räddningstjänsten Syds viktiga förebyggande arbete har fortsatt och aldrig tidigare har vi genomfört så många tillsyner som 2024!

Efter branden på Kvinnokliniken i Lund 2020 genomförde vi ett större tillsynsarbete. Både vid branden och vid den efterföljande tillsynen noterades stora brister, som ledde till föreläggande gällande Neonatalavdelningen. Eftersom bristerna inte åtgärdades beslutade förbundet om att förena föreläggandet med ett vite om 6,5 miljoner kronor. Tack vare vitet som påtryckningsmedel och god dialog med verksamheten kunde vi 2024 konstatera att en ny brandcellsgräns var på plats och att det nu går att utrymma med kuvöser.

Vi har även informerat invånaren om brandskydd. Vi har mött äldre personer på rollatorcafé, vi har bjudit in förskolebarn till brandstationerna och vi har informerat semesterfirare på badplatser. Inte minst har vi i samband med insatser informerat grannar och närboende om brandskydd. När en olycka inträffat i ens närhet är man ju extra mottaglig för brandskyddsinformation. Räddningstjänsten Syd har också uppmärksammats i media för vårt förebyggande arbete gällande exempelvis anpassade hembesök och hantering av batteribränder.

Under december genomfördes en omfattande informationskampanj i alla medlemskommunerna och på sociala medier. Syftet var att öka medvetenheten om brandsäkerhet. För att nå så många som möjligt av våra invånare, och i alla våra medlemskommuner, visades informationen på stora köpcentrum, i kollektivtrafiken och på sociala medier. Vår nya webbplats är snyggare och mer tillgänglig vilket har gjort det enklare att ta del av viktig information.

Riktade resurser från Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) har lett till att arbetet med att planera och förbereda för att hantera höjd beredskap har kunnat ta fart. För att stärka det civila försvaret har regeringen aktiverat civilplikten. Personer som tidigare arbetat inom räddningstjänsten har utbildats av MSB så att de i händelse av höjd beredskap kan förstärka bland annat Räddnings-

tjänsten Syd.

Räddningstjänsten Syd bistår Svedala kommun med chefskap för deras räddningstjänst. Svedala kommun har låtit utreda framtiden för sin räddningstjänst och externa utredare rekommenderar tydligt att söka medlemskap i vårt förbund.

Ekonomiskt har 2024 varit ett utmanande år med en planerad underbalanserad budget. Resultatmässigt klarar förbundet i stort budgeterat resultat och går in i 2025 med en balanserad budget.

För att långsiktigt bedöma om verksamhetens resultat är i linje med handlingsprogrammets målområden har förbundet tagit fram resultatmått. Resultatmåtten påvisar att antalet olyckor långsiktigt minskar och att följderna av olyckor långsiktigt minskar, vilket är i linje med målområdena. Åter igen: ihärdigt förebyggande arbete och blixtsnabba räddningsinsatser räddar liv!

Vi vill avsluta med att tacka alla medarbetare för det goda arbete som gjorts. Vårt goda resultat kommer från dessa arbetsinsatser!

MARTIN GERTSSON
förbundsdirektör

ANDERS NILSSON
direktionens ordförande



Anders Nilsson och Martin Gertsson

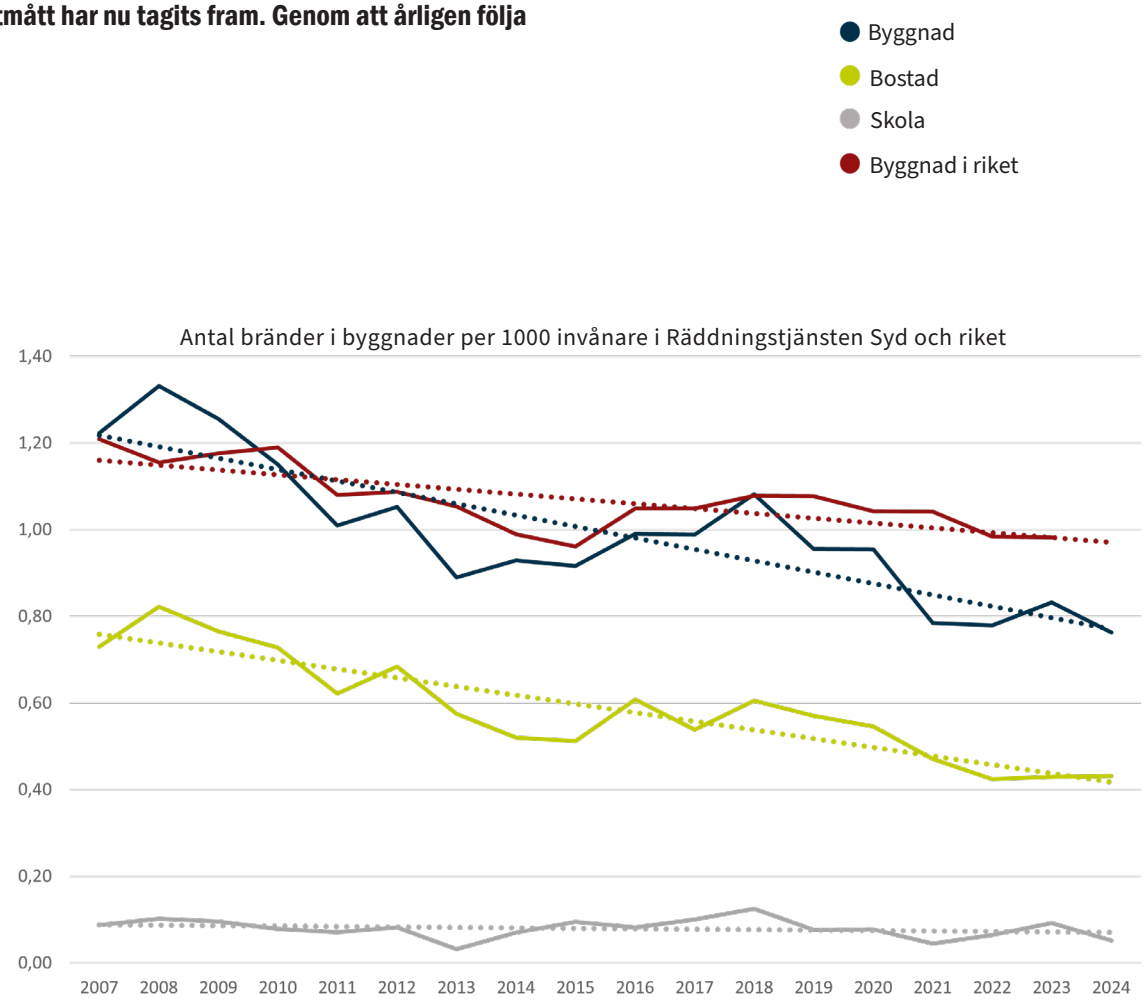
Historik och trender

Handlingsprogrammet preciserar målområden för verksamheten: antalet olyckor och följderna av dessa ska minska och förbundet ska verka för invånarens trygghet. Varaktiga resultatmått har nu tagits fram. Genom att årligen följa dessa resultatmått kan långsiktig måluppfyllelse bedömas.

Att bedöma måluppfyllelse tätare, till exempel delårsvis, är inte möjligt eftersom det absoluta antalet relevanta händelser är för lågt för att det ska gå att dra slutsatser om trender ens av enstaka år. Genom att årligen åskådliggöra resultatmått för flera år kan trender identifieras och varaktig måluppfyllnad bedömas.

I diagrammet nedan presenteras alla Räddningstjänsten Syds bränder i byggnader, bränder i bostäder samt bränder i skolbyggnader. Antalet ställs i relation till invånarantalet vid varje givet år. Som jämförelse presenteras det totala antalet bränder i byggnader för riket som helhet. Tillförlitliga siffror gällande bostads- och skolbränder finns inte för riket, vilket är anledningen till att dessa inte finns med i diagrammet. Antalet bränder i bostäder följs särskilt eftersom det vid dessa bränder är störst risk för personskador och dödsfall. Antalet bränder i skolbyggnader följs särskilt eftersom dessa har potential att leda till stora ekonomiska kostnader för den drabbade kommunen. Just bostadsbränder och skolbränder skapar dessutom stor otrygghet både för drabbade och indirekt drabbade samt har stor påverkan på den enskildes trygghet.

I diagrammet kan det avläsas att antalet bränder per invånare sjunker. Trenden finns i hela riket men är starkare i Räddningstjänsten Syds område. Antalet bränder i bostäder minskar, medan problematiken med bränder i skolbyggnader förefaller oförändrad.



Konsekvenser av allvarliga bränder

Hur mycket en brand sprider sig beror på flera faktorer, bland annat hur den uppstått, mängden brännbart material i närheten, byggnadens tekniska brandskydd, förekomst av brandvarnare, vilka åtgärder den första som upptäcker branden vidtar, hur snabbt räddningstjänsten kommer till platsen samt hur kraftfull och effektiv räddningstjänstens släckinsats är.

För att bedöma hur följderna av olyckor utvecklas över tid för Räddningstjänsten Syds bränder i byggnader, har spridningen av de inträffade bränderna analyserats. Resultatet presenteras utifrån följande tre kategorier:

1. Branden stannar i startobjektet eller ingen brand vid ankomst. Dessa bränder leder typiskt endast till begränsade konsekvenser.

2. Branden sprider sig från startobjektet men stannar innanför brandcellsgräns. Dessa bränder innebär typiskt allvarliga konsekvenser för berörda.

3. Branden sprider sig utanför brandcellsgränsen. Dessa bränder innebär typiskt allvarliga konsekvenser både för individ och samhälle.



Branden på Munkhättegatan 2023 i Malmö. Branden startade i ett lägenhetsförråd på vinden och spreds mellan brandcellsgränserna. Det ledde till stora konsekvenser för de boende och Räddningstjänsten Syd hade resurser på plats i två dygn.

Historik och trender

Brandceller och spridning

Många byggnader är indelade i flera brandceller. En brandcellsgräns ska stoppa eller i varje fall fördröja brandspridningen. Lägenheter i ett flerfamiljshus utgör separata brandceller. En villa och ett garage är två olika brandceller.

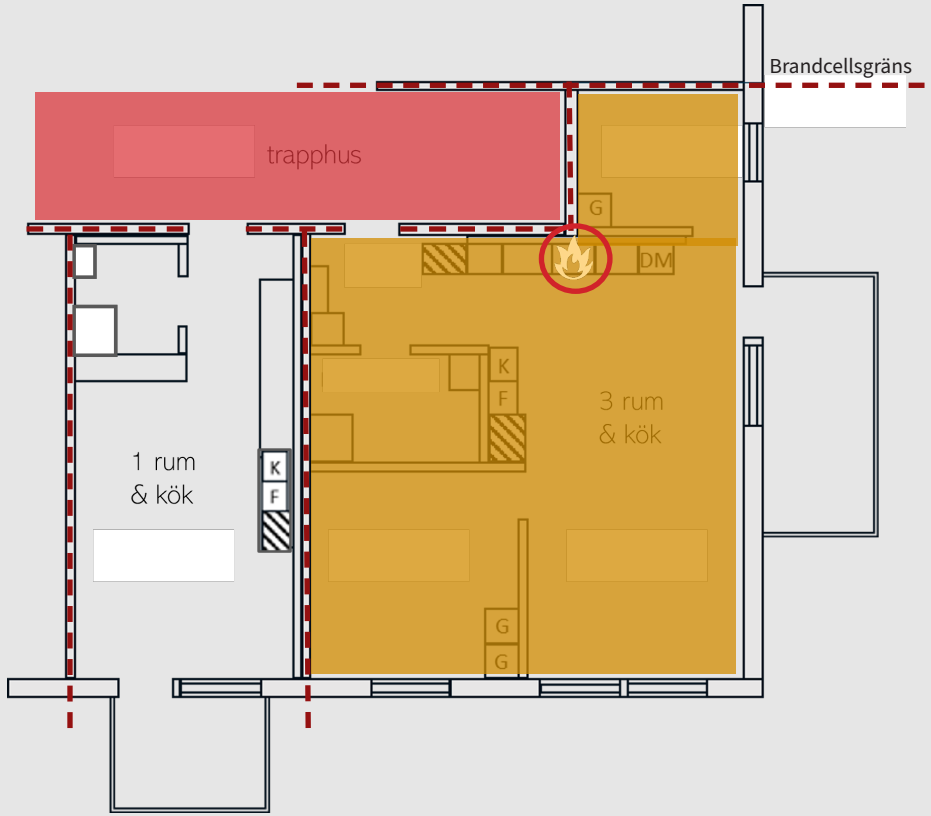


Illustration av de olika kategorierna som beskriver brandens omfattning



Branden stannar i startobjektet eller ingen brand vid ankomst. Dessa bränder leder typiskt endast till begränsade konsekvenser.



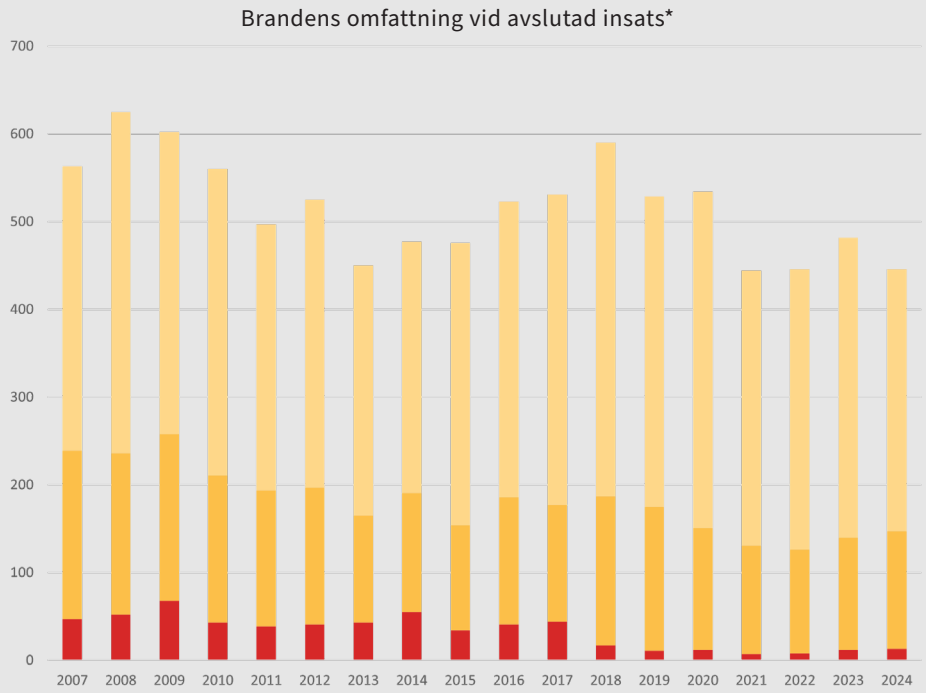
Branden sprider sig från startobjektet men stannar innanför brandcellsgräns. Dessa bränder innebär typiskt allvarliga konsekvenser för berörda.



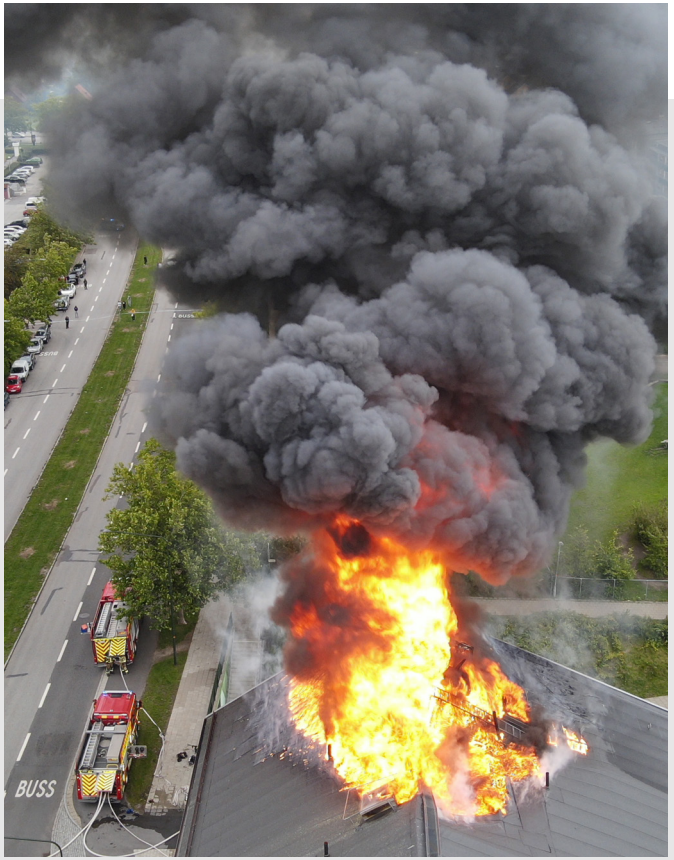
Branden sprider sig utanför brandcellsgränsen. Dessa bränder innebär typiskt allvarliga konsekvenser både för individ och samhälle.

Brändernas omfattning över tid

Av diagrammet nedan framgår ett par trender. Följderna av bränder varierar över tid. Det finns möjligtvis en minskande trend. Trots att invånarantalet har ökat med 27 % (124 000 personer) under tidsperioden kan ingen motsvarande ökning av antalet bränder med allvarliga följder skönjas.



* Antalet bränder som spridit sig utanför brandcellsgränsen förefaller minska mellan 2017 och 2018. Det är inte en förändring i utfallet utan en följd av att insatsrapporteringssystemet förändrades då.



Samlat resultat utifrån handlingsprogrammets målområden

Bränder, särskilt i bostäder och skolor, bidrar till otrygghet. Utifrån resultatmåtten konstateras att antalet bränder långsiktigt minskar och att följderna av bränder långsiktigt minskar. Antalet bostadsbränder minskar medan antalet bränder i skolbyggnader är oförändrat.

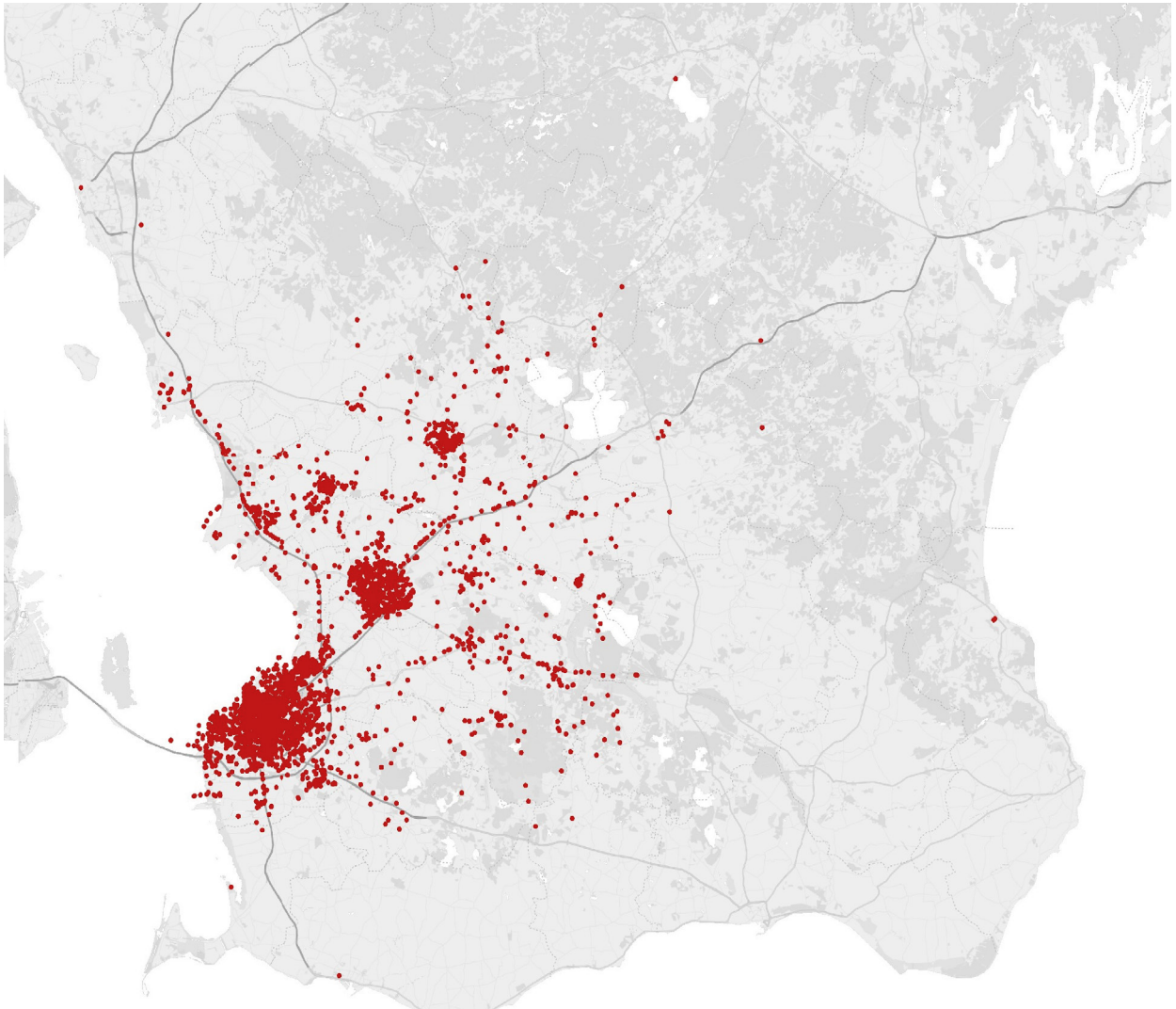
Insatsverksamheten

Räddningstjänsten Syds operativa förmåga består dygnet runt av minst 70 personer. Det inkluderar brandmän, styrkeledare och insatsledare tillsammans med räddningscentralens vakthavande befäl, larm- och ledningsbefäl samt larm- och ledningsoperatörer. Utöver dessa finns räddningsvärnspersonal för att avlasta insatsorganisationen eller bistå vid långvariga insatser och vid insatsers slutskede.

Under 2024 genomfördes 5 227 utryckningar inom Räddningstjänsten Syds geografiska område, vilket är något färre än föregående år. Utöver detta bistod förbundet andra räddningstjänster vid 172 utryckningar. I huvudsak skedde biståndet till närliggande räddningstjänster, men även till räddningstjänster längre bort vid långvariga eller komplicerade insatser.

Insatsorganisationen utökas vid behov för att möta en ökning av antalet inkommande ärenden eller en ökad riskbild. I maj anordnades Eurovision i Malmö där 38 länder framförde sina bidrag på Malmö Arena. Förutom de livesända tävlingarna anordnades flera aktiviteter runt om i Malmö. Säkerhetsläget i Sverige och omvärlden ställde krav på säkerhetsorganisationen och samverkan med flertalet aktörer. Planeringen involverade ett 20-tal medarbetare. Beredskapsorganisationen utökades för att under cirka två veckor, löpande bedöma oklara hot och risker samt samverka med ett stort antal aktörer. Eurovision med kringarrangemang kunde genomföras som planerat utan några större incidenter. Under året utfördes särskild planering även för andra större händelser. Exempelvis statsbesöket av Frankrikes president Emmanuel Macron och hans fru Brigitte Macron i Malmö och Lund, ett flertal väderhändelser samt särskild planering för nyårsafton som alltid innebär ett ökat antal olyckor och händelser.

Räddningscentralen hanterade totalt 18 793 ärenden inom sitt geografiska område. Räddningscentralen tar emot larmsamtal från SOS Alarm, värderar situationen och larmar ut räddningsresurser till olyckor och andra uppdrag samt leder räddningstjänstverksamheten i de anslutna kommunerna. Härifrån ges även stöd och rådgivning till de hjälpsökande och annan samhällsaktör kan initieras.



Figur 1 Kartan visar var de händelser som hanterades under 2024 inträffade.

Händelsetyper som minskat i antal

2024 inträffade få större bränder och olyckor i förbundet. Räddningstjänsten Syd larmades till 1 881 olyckor inom förbundets geografiska område vilket är en relativt stor minskning jämfört med föregående år och året innan dess.

Samtliga olyckstyper har minskat jämfört med föregående år. Antalet bränder i byggnader har minskat, dock ligger antalet bostadsbränder kvar på samma nivå som tidigare år. Bränder ute, som i grönområden, i skog och mark, i sopsorteringsanläggningar eller bränder på väg- och gatumark minskade också.

Bränder i skolor och skolmiljöer samt drunkningsolyckor har åter minskat jämfört med de höga antalet 2023 och ligger nu åter på samma nivåer som 2022.

Även antalet väderrelaterade händelser var färre än föregående år. Detta gäller både vintersäsongens stormar och regn men även sommarens bränder kopplat till torka.

Händelsetyper som ökat i antal

Under de senaste åren har det skett en kontinuerlig ökning av suicidärenden som Räddningstjänsten Syd larmas till. Trenden fortsätter och 2024 responderade förbundet till 174 suicidärenden, en ökning om cirka 25% jämfört med 2023.

Även antalet sjukvårdslarm har ökat, vilka Räddningstjänsten Syd responderar på enligt avtal med Region Skåne.



Heldagsövning.

ANTAL OPERATIVA HÄNDELSER INOM FÖRBUNDETS GEOGRAFISKA OMRÅDE

TILL OLYCKOR	**2024**	2023
Brand i byggnad	446	482
varav bostad	252	249
Brand ute	440	564
Trafikolyckor	587	616
Övriga olyckor	408	462
Delsumma olyckor	1 881	2 124

TILL ANDRA HÄNDELSER	**2024**	2023
Automatiska brandlarm	1 758	1 843
Sjukvårdslarm	778	738
Övriga händelser	810	826
Delsumma andra händelser	3 346	3 407
Utryckningar totalt	5 227	5 531

ANTAL BRÄNDER PÅ SKOLOR OCH SKOLOMRÅDEN

	2024	2023
Brand i byggnad	30	53
Brand ute	6	13

Resultatöversikt målområden 2024

Antalet olyckor ska minska

Räddningstjänsten Syd ska arbeta för att samhället utvecklas hållbart utifrån riskbilden. Förebyggande åtgärder ska initieras för de olyckstyper som hanterats operativt och som identifierats genom erfarenheter och riskanalyser. Förebyggande arbete med att verka för anpassat brandskydd för särskilt utsatta grupper ska prioriteras.

Identifiera och belysa risker

Räddningstjänsten Syd samverkar med flertalet aktörer för att identifiera risker i samhället. Arbetet med ombyggnaden av E22 Lund södra och väg 108 har präglats av diskussioner om trafikkorrigerande åtgärder. För att förhindra suicidförsök längs järnvägen har dialog med medlemskommuner och Trafikverket förts vilket har resulterat i förbättrad belysning och stängsel vid utsatta platser. I Eslövs kommun genomfördes också en workshop tillsammans med representanter från kommunen, polis, ambulans och Region Skåne i syfte att utveckla det förebyggande arbetet och att stärka larmkedjan vid suicid eller suicidförsök i Eslövs kommun. En informationsfolder togs fram av Räddningstjänsten Syd som stöd till hjälpsökande i samband med utryckning.

Öka skyddet

Remisshantering är en viktig del av Räddningstjänsten Syds förebyggande arbete för att bidra till en god samhällsutveckling och för att stärka brandskyddet vid nybyggnation. För att kunna hantera behov av inkomna plan- och byggärenden har arbetet förstärkts. Under 2024 har Boverket arbetat med nya byggregler och Räddningstjänsten Syd har försökt påverka förändringarna för att undvika otydlighet angående säkerhetsnivån i byggnader. Inflödet av polisremisser har varit högre än tidigare år och med anledning av detta har ett arbete startats upp tillsammans med polisen för att hitta en samsyn i vilka remisser som ska hanteras samt hur detta kan göras på ett effektivt sätt. Antalet miljöremisser har varit lägre än förra året och har hanterats i enlighet med lagstiftningen.

Tillsynsverksamheten har anpassats efter MSB:s nya föreskrift om kommunal tillsyn, vilket har inneburit att utökade arbetsinsatser krävts för att hålla objektsregistret aktuellt. Inriktning för tillsynsverksamheten har varit vårdboende, sjukhus, kulturhistoriska byggnader samt myndighetsgemensam tillsyn. Antal vitesföreläggande har ökat jämfört med föregående år. Ett föreläggande på 6,5 miljoner kronor lades på Kvinnokliniken i Lund i januari och avslutades i oktober efter genomförda åtgärder. Flera andra ärenden har överklagats och är under rättslig prövning. Förbundet ser positivt på att få en rättslig prövning för att få bättre vägledning framöver i kravställandet.

Tillsyn på farlig verksamhet har genomförts på bland annat Bona kemi, Orkla samt Sydkraft. Arbete med att förbättra säkerheten kring rangeringen av gods på Malmö godsbangård har fortsatt under året.

Fokus för tillsynerna enligt lagen om brandfarliga och explosiva varor (LBE) har varit att följa upp verksamheter som tidigare haft tillstånd men inte längre har det, så kallade tillståndslösa. Fler tillsyner har genomförts än tidigare år. Dessa har gjorts främst på restauranger, skolor och butiker. Tillsynerna har lett till ökat antal tillståndsansökningar.



Kontroll av rökluckor.



Justitieminister Gunnar Strömmer besökte Malmö för att få en inblick i det myndighetsgemensamma tillsynsarbetet inom ramen för Tryggare Malmö och följa ett tillsynsbesök från nära håll.

MYNDIGHETSUTÖVNING ENLIGT LSO/LBE

	2024		2023	
	LSO	LBE	LSO	LBE
Första tillsynsbesök	547	76	531	44
Föreläggande	199	33	191	15
Föreläggande med vite	6	1	7	0
Förbud	25	25	24	8
Förbud med vite	8	2	0	1

TILLSTÅND LBE

	2024	2023
Inkomna ansökningar	161	132
Beviljade tillstånd	108	97

fortsättning,

Antalet olyckor ska minska

Särskilt riskutsatta personer

Under 2023 och 2024 har ingen dött i samband med brand inom Räddningstjänsten Syds område. Det är de första åren som nollvisionen uppnåtts sedan förbundet bildades. Det finns många faktorer som kan ha bidragit till detta, men att antalet omkomna i samband med brand har varit lågt under flera år tyder på att arbetet inom området har varit framgångsrikt. Det förebyggande arbetet är beroende av samarbete med andra aktörer, främst medlemskommunerna, för att nå resultat.

Risken att dö i samband med en brand är inte jämnt fördelat inom befolkningen. Det finns tydliga skillnader, framförallt beroende på ålder och social utsatthet. Räddningstjänsten Syd har också uppmärksammat att personer med kognitiv svikt och minnesproblematik är mer utsatta vid bränder. Dessa personer kan exempelvis ha svårt att förstå uppkomna situationer och istället för att utrymma vid en brand sitter de kvar i röken och löper därmed stor risk att skadas eller omkomma. Därför behöver personer som saknar fysisk eller psykisk förmåga att förebygga eller hantera en uppkommen brand utökat brandskydd i sin bostad. Idag bor många kvar hemma i ordinärt boende trots att de har stora omvårdnadsbehov. Ett viktigt arbete för Räddningstjänsten Syd är att verka för att öka skyddet för dessa särskilt riskutsatta genom dialog med medlemskommunerna. Med hjälp av exempelvis hemtjänstpersonal kan risker i hemmet eller riskbeteende uppmärksammas och skyddet kan ökas genom spisvakt eller brandvarnare kopplat till trygghetslarm.

Som en del i arbetet för att öka skyddet för de särskilt riskutsatta har Räddningstjänsten Syd under flera år samverkat med medlemskommunerna för att driva frågan om brandvarnare kopplade till trygghetslarm. Eslöv har fram tills nu inte haft några kopplade brandvarnare, men i december fattade Eslövs vård- och omsorgsnämnd beslut om att erbjuda brandlarm kopplat till trygghetslarmen. I Lunds kommun har antalet brandvarnare kopplade till trygghetslarm dubblats under 2024. Antalet är fortfarande relativt lågt, i november fanns det 77 kopplade brandvarnare i Lunds kommun. I Kävlinge kommun fanns det i oktober 8 kopplade brandvarnare i ordinära boenden. I Burlöv fanns inga kopplade brandvarnare. I Malmö fanns i december 644 kopplade brandvarnare.

Arbetet tillsammans med kommunerna behöver fortsätta. Att det, i kombination med utbildning av hemtjänstpersonal, gör skillnad är tydligt.

I Eslöv resulterade samverkan med hemtjänsten att de nu testar brukarens brandvarnare. Även i Lund har det under året tagits initiativ för att stärka brandskyddet hos de särskilt riskutsatta. Inom kommunens initiativ ”Sveriges tryggaste kommun” erbjöds äldre och funktionsnedsatta hembesök genom ett gemensamt brevutskick från Lunds kommun, Polisen och Räddningstjänst Syd. 92 personer tackade ja till ett förebyggande hembesök. Brevutskicket har även lett till att det ordnats informationsmöten i exempelvis bostadsrättsföreningar.



Öka kunskap

Efter rekordåret 2023 i antal externutbildningar så var efterfrågan under 2024 lägre. En digital brandskyddsutbildning för kommunanställda i Malmö stad introducerades och fick positiv respons. Planer finns på att erbjuda utbildningen till fler.

För att nå prioriterade målgrupper har skolbesök genomförts. Totalt har 54 klasser från låg- och mellanstadiet utbildats i brandskydd. För att nå äldre studenter har utbildning genomförts för kårpersonal vid Lunds universitet. Olycksförebyggande information har gått ut till studenter vid Malmö och Lunds universitet. I Lund har även samarbete med andra aktörer inom initiativet Människan bakom uniformen resulterat i utbildning för ungdomar i brandskydd, sjukvård och andra områden.

Särskilda insatser har även gjorts via pensionärsföreningar, församlingar, seniorcaféer och god man-föreningar för att nå särskilt riskutsatta med information och kunskap om brandskydd och hjärt- och lungräddning. SFI-elever har fått ökad kunskap om brandskydd i hemmet, hur de ska agera vid brand samt vikten av att stanna kvar i lägenheten vid rökfyllt trapphus.

För att dra lärdom av bränder och inträffade händelser genomförs olycksutredningar med fokus på orsak och förlopp. Under 2024 har särskild bevakning fortsatt kring bränder där litiumjonbatterier varit inblandade, och omvärldsbevakning visar att sådana incidenter blir allt vanligare. Data från inträffade händelser samlas fortsatt in för att öka kunskap och förståelse om dessa typer av bränder.

Ett samarbete med Elsäkerhetsverket och försäkringsbolag har lett till uppdaterade råd om bränder i solcellsanläggningar, där rekommendationerna om brandkårsbrytare ändrats på grund av identifierade risker kopplade till dessa och andra komponenter.

Utredning efter bränder i modulbyggnation har skapat diskussioner både internationellt och nationellt om vad ett robust brandskydd innebär. Räddningstjänsten Syds erfarenheter från olycksutredningen på Munkhättegatan från förra året har presenterats vid flera konferenser för att sprida kunskap.

UTBILDADE OCH INFORMERADE

	2024	2023
Informerade	39 565	41 564
Externutbildade	11 438	12 847



Släckövning på seniordagen

Samlad måluppfyllelse

Målet bedöms som uppfyllt. Tillsynsverksamheten har bedrivits på ett mycket tillfredställande sätt inom LBE så väl som LSO, både vad det gäller antalet tillsyner som genomförts och de säkerhetshöjande åtgärderna som uppnåtts med tillsynerna. Räddningstjänsten Syd har samverkat med flertalet aktörer för att förebygga olyckor och för att förbereda oss för att hantera olika typer av händelser. Remisser har hanterats kontinuerligt och lett till bland annat ökad riskhänsyn i samhällsplaneringen och ett bättre brandskydd vid byggnation. Särskilt fokus har legat på samverkan med medlemskommunerna för att anpassa brandskyddet för seniorer som är en speciellt riskutsatt grupp. Utbildning och informationsaktiviteter arrangerades för olika aktörer och grupper med fokus att nå prioriterade målgrupper såsom seniorer, barn och unga samt personer med begränsade svenskkunskaper.

Följderna av olyckor ska minska

Räddningstjänsten Syd ska genomföra snabba, effektiva och säkra räddningsinsatser med teknik anpassad efter riskbilden. I samverkan med andra ska samhällsstörningar hanteras samtidigt som den egna samhällsviktiga verksamheten upprätthålls. Utbildning och information ska underlätta för invånarna att hjälpa sig själva och andra vid olyckor.

Säkerställa operativ förmåga

Arbete med att utveckla och anpassa den operativa förmågan pågår kontinuerligt. Implementeringen av nytt andningsskydd med integrerat kommunikationssystem är genomförd vilket har gett bättre förutsättningar till säkra och effektiva insatser. Nya fordon har upphandlats, bland annat nya tankbilar och släckbilar för Räddningstjänstpersonal i beredskap (RiB), en depåcontainer, hävare samt ny båt. Ny räddningscontainer med utrustning för komplicerade trafikolyckor och trafikolyckor med tunga fordon har färdigställts och driftsatts.

Stort fokus under året har varit fortsatt anpassning och utveckling av arbetssätt och arbetsrutiner för ledning av insatser utefter nya föreskrifter och handböcker kopplat till Ett enhetligt ledningssystem för kommunal räddningstjänst (ELS). Samtliga befäl har genomgått utbildningar och övningar som ett led i implementeringen. Inom räddningscentralen har en översyn av arbetsmetodik skett och styrande dokument anpassats. Det har även påbörjats ett arbete med reservledningsplats och redundans.



Övning med räddningscontainern

Den skånegemensamma befälsfunktionen regional insatsledare (RIL) är efter genomförda utbildningsinsatser driftsatt, flera befäl från Räddningstjänsten Syd ingår.

Samtliga planerade övningar i den förbundsövergripande övningsplanen har kunnat genomföras. Heltidspersonal har genomfört heldagsövning med fokus på trafikolycka, räddning av personer i trånga utrymmen samt brand. Syftet med övningen har även varit att samöva styrkor samt utsätta radiosystem och ny utrustning för fullskaliga test. Övningen genomfördes dels på externt parkeringsgarage dels på övningsplatsen Barbara. RiB-personal har genomfört heldagsövningar med övningar inom brand i bostad, trafikolycka med många skadade, farliga ämnen, vattenlivräddning samt akut omhändertagande.

På respektive distrikt sker utöver den förbundsövergripande övningen även lokal övningsverksamhet för att säkerställa kompetensen utifrån beslutad förmåga. Under året har bland annat SMC-övning, NUSAR-övningar, båtövning och övningar med farliga ämnen genomförts. Det har även skett flera samövningar inom exempelvis tung räddning, övning inom farliga ämnen samt dyk. Övningarna genomfördes tillsammans med Räddningstjänsten Skåne Nordväst, Universitetet i Lund, räddningstjänsten i Trelleborg och Räddningstjänsten Väst.

Flera utbildningar har även genomförts för att

säkerställa kompetensförsörjningen inom det operativa systemet. Introduktionsutbildning har genomförts för nya brandmän samt för nya larm- och ledningsbefäl och larm- och ledningsoperatörer. Nya befäl och insatsledare har utbildats i befälsskolan.

Medianresponstiden vid brand i byggnad har under året varit 7 minuter och 9 sekunder. Detta överstiger precis det satta målet om 7 minuter. Responstiderna pendlar lite månad för månad, vissa månader är medianresponstiden något lägre och vissa månader något högre. Medianresponstiden vid brand i byggnad var 2023 7 minuter och 15 sekunder, vilket är något högre än årets medianresponstid.

Förbereda insatser

Orientering och områdeskontroller genomförs kontinuerligt på skolor, bostadsområden, områden med vägavstängningar samt vid nybyggnation. Det har även genomförts flertalet orienteringar inför evenemang runt om i förbundet, bland annat inför och under Eurovision i Malmö, Malmöfestivalen och Lundaspelen. Framkörningskort tas fram vid behov för att underlätta och effektivisera en eventuell insats.

En uppgradering av operativa telefoner har gjorts vilket medfört att operativa enheter på skadeplats har enklare tillgång till verksamhetssystem och stödsystem med insatsstöd, lathundar och checklistor. Uppgraderingen medför en ökad förmåga att dela material med andra enheter och räddningscentralen, vilket ger en möjlighet till bättre gemensamma lägesbilder.

Insatspersonal och befäl har genomfört orienteringar och övningar på bland annat Smurfit Kappa i Eslöv, Barsebäcksverket i Löddeköpinge samt Stadex, Bangården, Öresundsverket, Inter Terminals, OK/Q8 och Citytunneln i Malmö. En större övning genomfördes på ESS i Lund. Övningen syftade till att pröva förmågan till strategisk samverkan och ledning vid hantering av en allvarlig händelse samt att samordna kommunikation till tredje part. Övningen upplevdes som bra där erfarenheter och lärdomar visade ett behov av en utveckling av tidig samverkan mellan ESS, blåljusmyndigheter och Länsstyrelsen.

Förbereda andras insatser

Ett av förbundets uppdrag är att stärka invånarna i att hjälpa sig själva och andra vid olyckshändelser. I förbundets sociala kanaler kommuniceras en stor variation av budskap. Det handlar om allt från olycksförebyggande och trygghetsskapande inlägg till händelsestyrd krisinformation vid samhällsstörningar. Här har medborgarna fått råd och kunskap om bland annat brandrisker, vädervarningar, hur de kan skydda sig mot brand samt hur de ska agera om de kommer först till en trafikolycka.

Följ upp insatser

Lärande efter inträffade händelser sker kontinuerligt. Efter avslutad insats görs en genomgång av insatsen i syfte att skapa en helhetsbild och lära av händelsen. Erfarenheter från insatsutvärderingen som genomfördes åt Räddningstjänsten Skåne Nordväst 2023 har under året omhändertagits i organisationen och moment har vävts in i övningar för heltidspersonalen.

Ifyllnaden av händelserapporter följs kontinuerligt upp och åtgärder sätts in om det uppmärksammas brister i ifyllnaden.

Samlad måluppfyllelse

Målet bedöms som uppfyllt med undantag från medianresponstiden som är något högre än 7 minuter. Insatsförmågan har stärkts genom bland annat driftsättning av ny räddningscontainer vilket ger en ökad förmåga och uthållighet vid komplicerade trafikolyckor och trafikolyckor med tunga fordon. Planerad övningsverksamhet och interna utbildningar har genomförts tillsammans med flera övningar på komplexa eller riskfyllda verksamheter. Dessutom har det skett flera samövningar med andra aktörer och räddningstjänster. Ledningsförmågan har stärkts genom fortsatta utbildningsinsatser för befäl på skadeplats och i räddningscentralen i nya arbetssätt och roller utifrån ELS. Ledningsförmågan har även stärkts genom driftsättning av den skånegemensamma ledningsfunktionen regional insatsledare.

Invånarnas ökade trygghet

Räddningstjänsten Syd ska i varje möte med invånare, olycksdrabbad eller inte, uppträda med omsorg och professionalitet. Invånarna ska mötas med relevant, tillgänglig och aktiv kommunikation. Samverkan sker med andra aktörer för att gemensamt säkerställa en sammanhållen hjälp till drabbade.

Möta drabbade i samband med insats

Stöd och vägledning till drabbade erbjuds vid varje insats som Räddningstjänsten Syd aktiveras i. Personal på räddningscentralen assisterar hjälpsökande genom att ge information och råd vid samtal till 112. När operativa enheter anländer till skadeplats ges stöd till den hjälpsökande utifrån händelsetyp och den drabbades behov. Insatspersonalen har under årets insatser hjälpt till med kontakt med försäkringsbolag, anhöriga eller myndigheter samt stöttat drabbade och verksamhetsutövare i hur de kan agera för att undvika att liknande händelser inträffar igen.

Följa upp händelser

Uppföljning efter bostadsbränder är en central del av förbundets arbete för att minska antalet bränder och verka för att ingen ska behöva omkomma i sitt hem på grund av brand. Vid larm kontaktas fastighetsägaren för att informera om situationen och åtgärder som att tillkalla restvärdesledare initieras. Efter en bostadsbrand har återkoppling skett till de boende för att skapa en tryggare och säkrare boendemiljö. Information har getts om exempelvis hur de ska agera vid brand och vikten av att ha en fungerande brandvarnare. Vid behov bistod förbundets seniorsamordnare med att kontakta kommunen om den drabbade haft behov av förbättrat individanpassat brandskydd.

Systematisk återkoppling sker även till skolor och förskolor vid bränder eller tillbud. På skolor har aktiviteter som Upp i rök-utbildningar eller konsekvenssamtal med elever genomförts för att främja en trygg skolmiljö. Orienteringar på skolor genomfördes i samband med skollov för att upptäcka eventuella riskzoner för anlagd brand. På förskolor har återbesök genomförts för att möta barnen och personalen för att bidra till trygghet, förbättra säkerheten och förebygga framtida incidenter.

Aktiviteter för ökad trygghet

Trygghetsskapande arbete sker ständigt i Räddningstjänsten Syds medlemskommuner, dels genom egna aktiviteter, dels genom samverkan med andra aktörer. Genom ett brett arbete eftersträvas att nå olika målgrupper med anpassat budskap.

Under tidiga delen av 2024 inträffade översvämningar i mellersta Skåne. Eslövs kommun, Länsstyrelsen, Sydvatten och Räddningstjänsten Syd arrangerade träffar i Stehag och Gårdsstånga med berörda fastighetsägare. Träffarnas syfte var att informera och ge möjlighet att ställa frågor om översvämningarna, allt för att öka tryggheten hos våra medborgare.

Evenemang har anordnats för flera målgrupper där information getts om brandsäkerhet och förebyggande åtgärder mot bränder och olyckor. Exempel på evenemang och aktiviteter är öppet hus för allmänheten, förskoleveckor för barn och pedagoger samt äldrevecka för seniorer. I samverkan med fastighetsägare, medlemskommuner, polis har gemensamma möten med medborgarna skett i hela förbundet genom deltagande på festivaler, idrottsevenemang, grannträffar, bilträffar, säkerhetsdagar,



Förbundets containerbostad visas upp på ett öppet hus i Eslöv.

beredskapsveckor med mera. Genom RiB-verksamheten nås även invånarna i de mindre orterna och här har bra kontaktytor med föreningar och byalag skapats.

Förbundets containerbostad som visar vanliga brandrisker i hemmet har använts vid flera informationstillfällen. Bostadsmiljön tillsammans med filmer och informationsmaterial har gett kunskap om spisbränder, bränder med laddningsbara batterier, eldstadsrelaterade bränder samt bränder till följd av rökning. Information genom olika branschtidningar har också förekommit.

Kampanjplanen för året har varit omfattande och fokuserat på att uppmärksamma risker för olika säsonger. Budskapen har spridits brett i samtliga medlemskommuner genom sociala medier, annonsering i olika kanaler och vid fysiska informationsaktiviteter. De största informationssatsningarna har varit sommar- och vinterkampanjerna. Sommarkampanjen fokuserade på en trygg semester och inkluderade en ny film i sociala medier. Här spreds information om vattensäkerhet, räddningsvägar, brandskydd i semesterbostaden samt hur man eldar och grillar säkert. Vinterkampanjens huvudbudskap syftade till att skapa medvetenhet och lyfta fram det egna ansvaret genom budskapet ”Vi är alltid redo. Men du är först på plats”. Bildspråket framhävde kontrasten mellan vardagens trygghet och en brandman som kommer ut från en brinnande byggnad. Kampanjen inkluderade även ett brandtest för allmänheten.

De topp tre inlägg som engagerat mest i sociala medier har handlat om introduktion av nya brandmän, ett kort medarbetarporträtt med en fordonstekniker samt trafikinformation i samband med stängning av E22 i Lund. Andra exempel på inlägg som fått stor spridning är vädervarningar, övningar, djurlivräddning, batterisäkerhet, bilder från informationsaktiviteter samt operativa uppgifter på stationerna.

Aktörsgemensam samverkan inom kriskommunikation har bland annat initierats i samband med vädervarningar, översvämningar, trafikstörningar och eldningsförbud.

Samlad måluppfyllelse
Målet bedöms som uppfyllt. Trygghetsskapande aktiviteter har genomförts både på insatser och kontinuerligt för olika målgrupper med riktad och efterfrågad information. Bränder och olyckor har följts upp systematiskt med återkoppling och rekommendationer om förebyggande åtgärder och råd om agerande vid brand eller annan olycka. Samverkan med andra aktörer har lett till att gemensamma riktade budskap nått rätt målgrupper både genom fysiska aktiviteter och genom information i sociala medier.



Foto från decembers julkampanj.

Organisationens utveckling

Varje år lyfts särskilda fokusområden fram i syfte att matcha omvärldens utveckling och behov inom organisationen. Utvecklingsarbetet inom fokusområdena för 2024 presenteras här.

Räddningstjänst under höjd beredskap

Arbetet med räddningstjänst under höjd beredskap (RUHB) knyter an till arbetet med kontinuitetshantering, krisledning och säkerhetsskydd. Samråd och dialog har skett med medlemskommunerna, Länsstyrelsen, civilområdet och MSB för att möta de samlade behoven. Under våren fick Räddningstjänsten Syd besked om finansiering från MSB för 1,5 tjänst för förmågeutveckling och utbildning. Medarbetare har rekryterats och utbildats och arbetar nu med en plan för hur organisationen ska utbildas, hur mottagande av civilpliktiga ska fungera och hur samverkansstrukturer kan byggas upp. Ett arbete har också påbörjats med att uppdatera och konkretisera Räddningstjänsten Syds krigsorganisation och förmågeuppbyggnad, arbetet kommer att fortgå under 2025.

Räddningstjänstens roll i naturolyckor

Inträffade händelser som på ett eller annat sätt kan förknippas med naturfenomen såsom stormar, stora mängder regn eller snö har medfört att Räddningstjänsten Syd sett ett behov av att fördjupa samverkan med medlemskommuner och andra aktörer. Förbundet har därför utrett sin roll i samband med naturhändelser och tillsammans med andra aktörer har arbetet kring samverkan utvecklats. Bland annat har förbundet samverkat med medlemskommunerna för att hitta förbättringar kring hantering av översvämningar och tillsammans med Länsstyrelsen och Trafikverket har det påbörjats ett arbete kring hur ett tidigt varningssystem kan implementeras och anpassas till förutsättningarna i regionen. Det långsiktiga arbetet kring samverkan vid naturhändelser behöver fortsätta och förstärkas under kommande år.

Aktualitetspröva riskstudie och scenarioanalys

Riskstudie med tillhörande scenarioanalys har aktualitetsprövats för att säkerställa att bedömd riskbild är uppdaterad. Identifierade faror och hot som påverkar riskbilden i Räddningstjänstens Syds område har identifierats och värderats.

Det övergripande resultatet är att riskstudien fortfarande är aktuell. I de analyser som gjorts har det inte identifierats något som påverkar utfallet av studien till den grad att den bör göras om. De scenarier som tidigare analyserats bedöms fortsatt vara aktuella och ger en tydlig riktning för förbundets förmågebedömning inom förebyggande såväl som insatsmässigt. Dock har det bedömts nödvändigt att komplettera scenarioanalysen för framtida planering kring räddningstjänst under höjd beredskap.

Strategisk lokalförsörjning

Under 2023 och 2024 har Räddningstjänsten Syd genomfört en utredning för att identifiera möjliga framtida placeringar av brandstationer inom förbundets geografiska område. Följande ingångsvärden har analyserats; folkbokförd population, antal inträffade olyckor och antalet räddningsresurser vid olyckor. Extra fokus har lagts på att identifiera och inkludera medlemskommunernas utbyggnadsplaner i analysen.



Familjedag på station Centrum.



HLR-träning på seniordagen.



Brandmannaintroduktion.

Hållbar utveckling

Räddningstjänsten Syd ska beakta hållbarhet ur ett helhetsperspektiv och genom systematisk planering och kontroll identifiera, förebygga och åtgärda brister inom såväl miljöarbete som arbetsmiljöarbete. Förbundet har identifierat sju hållbarhetsområden - tre är närmast kopplade till arbetsmiljö (personalförsörjning, kompetensutveckling och ledarskap, systematiskt arbetsmiljöarbetearbetsmiljöarbete samt aktiva åtgärder för ett inkluderande arbetsklimat) och fyra är närmast kopplade till miljö (transporter, inköp, avfallshantering samt miljöpåverkan vid övning och insats).

Personalförsörjning, kompetensutveckling och ledarskap

Ledarskap

Under året har Gemensam utveckling av ledarskapet fokuserat på att stärka chefer och ledare i sin förmåga att driva verksamhetsutveckling och att projektleda. Syftet har varit att skapa förutsättningar för att lösa verksamhetsfrågor på respektive organisatorisk nivå inom enhet och distrikt. Fokus har legat på organisering av team, roller, viktiga intressenter och samarbetsformer samt hur engagemang och en produktiv arbetsmiljö skapas. Ledarskapsutmaningar har redovisats i mindre grupper för att skapa möjlighet till gemensamt erfarenhetsutbyte, reflektion och lärande.

Olika fortbildningsinsatser för chefer har genomförts, bland annat utbildningarna Det strategiska ledarskapet på Kommunala företagens ledarskapsakademi, EFL:s kurser Leading Impact och Leading Change samt Gender Coach som arrangeras av MSB. Universitetslektor Stina Melander har föreläst på temat Tjänsteman i demokratins tjänst.

Arbete med att ta fram utbildningsmoduler har initierats. Utbildningsmodulerna ska användas för att introducera och fortbilda nya chefer mer systematiskt och effektivt i exempelvis verksamhets- och arbetsmiljöfrågor, ekonomi och arbetsrätt. Vissa av modulerna ska också användas för att inspirera och odla nya chefer och ledare.

Kompetens

Två heldagsövningar har genomförts: en trafikolycksövning med fokus på insatser vid bil på tak och en brandövning med insatsövningar kring elbilsbrand och industribrand. Utöver detta har kompetenshöjande kurser, introduktion av nya brandmän och obligatoriska övningar genomförts.

Under hösten har tio elever, sex styrkeledare och fyra insatsledare slutfört Räddningstjänsten Syds interna befälsskola. Befälsskolan genomfördes under tolv intensiva veckor där övningar varvades med teoretiska pass. Befälsskolan avslutades med tre övningsdagar hos MSB i Revinge där eleverna fick öva på att hantera större händelser. Utbildningen har förberett dem väl för framtida utmaningar som befäl och stärkt deras förmåga att leda och samordna insatser vid olika typer av händelser. Under genomförandet av befälsskolan har stora delar av organisationen involverats som exempelvis instruktörer, föreläsare, bedömare, motspel och servicepersonal.

Individanpassade kompetenshöjande insatser har genomförts inom olika delar av verksamheten.



Slutövning befälsskolan.

Rörlighet i personal

Under 2024 avslutade 31 tillsvidareanställda heltidsmedarbetare sin anställning. Det motsvarade en personalrörlighet på 8,4 % vilket var 1,1 procentenheter högre än föregående år. Sju av de avslutade anställningarna berodde på pensionsavgångar och 23 på egen begäran. För brandmän och styrkeledare på deltidsstationerna var personalrörligheten 11,7 % vilket var 3,7 procentenheter högre än föregående år. 16 medarbetare valde att på egen begäran avsluta sin anställning.

Räddningstjänsten Syd strävar efter att hålla avslutande samtal med alla medarbetare som varit anställda i minst sex månader och som avslutar sin anställning. Syftet med samtalen är att tillvarata medarbetarens erfarenheter och synpunkter, vilket blir ett viktigt underlag för att vidareutveckla verksamheten och fortsatt vara en attraktiv arbetsgivare för både befintliga och potentiella medarbetare. Under året konstaterades inga direkta trender utifrån dessa samtal. Förutom naturliga pensionsavgångar lyftes skäl som att prova på nytt arbete, behov av kompetensutveckling och större ansvar. I flera av samtalen framkom en upplevelse av ökad arbetsbelastning, men detta har inte varit den avgörande faktorn till att avsluta anställningen. Flera medarbetare beskrev att de haft ett stimulerande arbete, att arbetsklimatet är positivt och kollegorna lyfts fram som en särskilt positiv aspekt.



Hållbar utveckling

Personalförsörjning, kompetensutveckling och ledarskap

Rekrytering

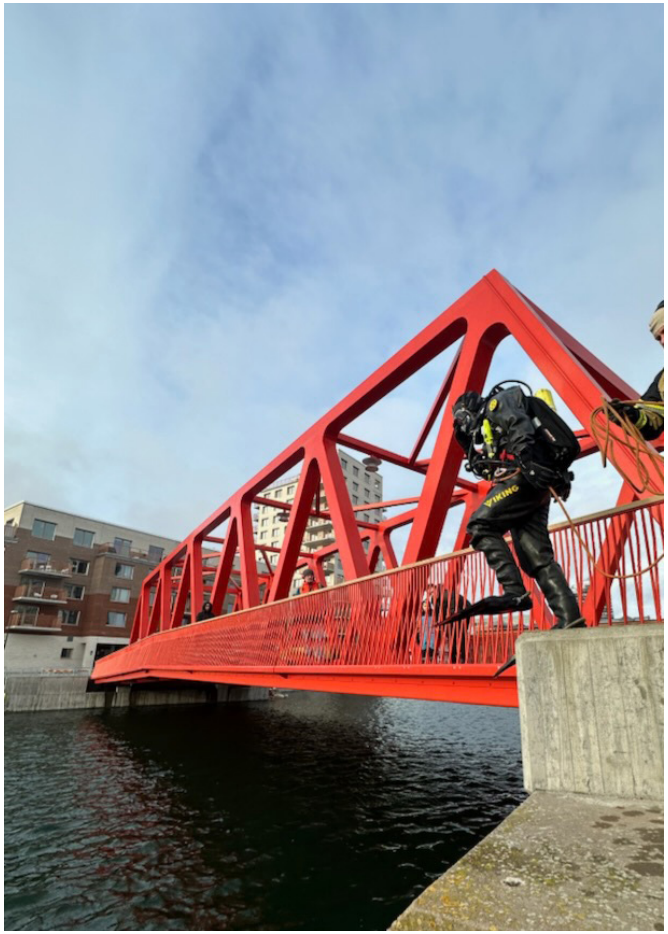
Under året genomfördes 20 rekryteringar. Dessa avsåg både tillsvidare- och visstidsanställningar som tillsattes med 11 interna och 31 externa sökanden. Av dessa var 25 män och 17 kvinnor. Bland rekryteringarna fanns bland annat 11 brandmän. Till deltidsstationerna rekryterades 19 brandmän, varav 2 var kvinnor.



Attraktiv arbetsgivare

För att stärka bilden av Räddningstjänsten Syd som samhällsaktör och arbetsgivare genomförs kontinuerligt aktiviteter för olika målgrupper. Exempel på aktiviteter under 2024 var deltagande vid yrkesmässan ”Yrkesmässa 2024” som syftade till att stärka studenters arbetsmarknadskunskap och valkompetens inför deras kommande studie- och yrkesval. Förbundet har även marknadsfört Räddningstjänsten Syd som spännande arbetsplats i katalogerna ”Framtidsvalet” och ”Framtid.se”, vilka skickades till ungdomar som stod inför högstadie- och gymnasieval. Varje år kommer såväl elever från SMO och brandingenjörsstudenter för att göra praktik. Det arrangeras också en introduktionsdag på övningsplatsen Barbara om hur det är att arbeta som brandingenjör inom Räddningstjänsten Syd.

Informationsinsatser och öppna hus genomfördes löpande för att lyfta fram möjligheten att bli deltidsbrandman. På rsyd.se har sidorna som handlar om att jobba hos oss utvecklats för att skapa intresse för Räddningstjänsten Syd som arbetsgivare.



Dykövning i Malmö.

Personalen i siffror

ANTAL ANSTÄLLDA I FÖRBUNDET 2024-12-31

	Kvinnor	Män	**Totalt 2024**	Totalt 2023
Dagtidspersonal	43	58	101	103
Skiftpersonal*	40	233	273	266
Deltidsbrandman/Räddningstjänstpersonal i beredskap (RiB)	9	126	135	132
Timavlönade	3	24	27	23
Totalt	95	441	536	524
I procent	18%	82%		
Antal årsarbetare exkl RiB, antalet heltidstjänster under året			378,15	376,57**
Medelålder 2024	40	44	43	
Medelålder 2023	39	44		43

*Skiftpersonal omfattar befattningarna brandman, styrkeledare, gruppchef, vakthavande befäl, insatsledare, larm- och ledningsbefäl, larm- och ledningsoperatör. Av skiftpersonalen har 31 kvinnor befattningen brandman/styrkeledare/insatsledare (motsvarande siffra för 2023 var 32).

**Siffran för årsarbetare 2023 har korrigerats från 379,57 till 376,57 då det uppdagats att tidsbegränsat månadsanställda räknats två gånger.

SJUKFRÅNVARO FÖRDELAD PÅ MÄN/KVINNOR SAMT LÅNGTIDSSJUKSKRIVNINGAR

	Män	Kvinnor	Totalt	Varav långtidssjukskrivna
Totalt 2024	3,7%	6,5%	4,3%	48,4%
Totalt 2023	3,2%	5,9%	3,8%	34,4%



SJUKFRÅNVARO PER ÅLDERSGRUPP

	Totalt 2024	Totalt 2023
Åldersgrupp –29 år	2,9%	3,0%
Åldersgrupp 30–49 år	4,2%	3,3%
Åldersgrupp 50– år	4,8%	5,0%

Kommentar till sjukfrånvaro:
Den totala sjukfrånvaron ökade något jämfört med föregående år, framför allt på grund av ökad sjukfrånvaro i åldern 30-49 år. I övriga åldersgrupper minskade sjukfrånvaron marginellt jämfört med 2023.

Långtidsfrånvaron har ökat sedan föregående år, främst bland kvinnor i åldern 30-49 år. De främsta orsakerna till långtidssjukskrivningarna, oavsett kön, är skador av fysisk karaktär där exempelvis axel-, hand-, knä- och fotskador är återkommande. Den psykiska ohälsan ligger på samma nivå som föregående år.

Det bedrivs ett aktivt arbete med att förebygga sjukskrivningar och ett aktivt arbete med rehabilitering så att de som är sjukskrivna kan komma tillbaka i arbete.

Arbetsmiljöarbete

Centrala arbetsmiljökommittén

Förbundsövergripande arbetsmiljöfrågor har hanterats av Centrala skyddskommittén.

Ett av årets viktiga områden var uppföljning av arbetet med Skellefteåmodellen, en beprövad modell som syftar till att förhindra yrkesrelaterad ohälsa för de medarbetare som på olika sätt exponeras för hälsofarliga ämnen. Uppföljningen resulterade i en utbildningsinsats och ett arbete med att ta fram lokalt anpassade rutiner i verksamheten. En riktlinje för gravida, ammande och vid återgång i tjänst efter graviditet har tagits fram. Syftet är att stödja både chef och medarbetare under graviditet och vid återgång i tjänst och därmed förbättrad arbetsmiljö för gravida.

Företagshälsovårdstjänster har upphandlats. Det nya avtalet som håller på att implementeras innehåller bland annat möjligheten att utföra medicinska kontroller på plats i verksamheten vilket ökar tillgängligheten och effektiviteten i dessa processer.

Nöjd Medarbetar Index

Enkäten Nöjd medarbetare genomfördes under våren. Enkäten mäter medarbetarnas upplevelse och uppfattning av organisationen inom områdena delaktighet, information, stress och psykisk belastning, värdegrund, motivation, ledarskap och styrning. Svarsfrekvensen för enkäten var för heltidspersonal 71 % och för deltidspersonal 65 %. Index för gruppen heltidspersonal utföll till 79 och gruppen deltidspersonal hade ett index på 84, vilket blev ett totalt index för hela förbundet på 80. Det innebar en ökning av index för båda grupperna.

Hållbar medarbetare

Förbundet arbetar aktivt med att skapa förutsättningar för ett hållbart arbetsliv för samtlig personal. Konceptet Hållbar medarbetare vänder sig till samtlig personal men består av två olika spår. Det ena spåret vänder sig till skiftpersonal som har schemalagd fysisk träning och det andra till de som inte har schemalagd fysisk träning. Det övergripande syftet är att skapa en hälsosam arbetsmiljö genom träning och rörelse för att förebygga skador och ohälsa samt skapa förutsättningar för ett hållbart arbetsliv.

För operativ personal inom hel- och deltid har arbetsrelaterade banor implementerats fullt ut. Banorna är utformade för att efterlikna de arbetsuppgifter som utförs på skadeplats och förutsätter en allsidig träning. Årlig genomgång av banorna förväntas förebygga skador och ohälsa. För övrig personal finns möjlighet att nyttja två friskvårdstimmar för att bryta stillasittande genom att röra sig och ha möjlighet att delta i friskvårdsaktiviteter på arbetsplatsen.

Samtals- och avlastningsstöd

Samtals- och avlastningsstöd är en del av Räddningstjänsten Syds interna krisstödsarbete och vänder sig till all personal. Syftet med samtalet är att avlasta och stödja medarbetare som varit med om en psykiskt påfrestande händelse. Under 2024 genomfördes 37 avlastande samtal i förbundet. I början av året välkomnades fyra nya samtalsledare som tillskott i samtalsledargruppen. Två träffar för förbundets samtalsledare har genomförts; en intern träff för Räddningstjänsten Syds samtalsledare samt en regional träff där samtalsledare från samtliga räddningstjänster i Skåne bjöds in för nätverkande och erfarenhetsutbyte.



Återställning av fordon.

Aktiva åtgärder för ett inkluderande arbetsklimat

Arbetet inom aktiva åtgärder för att motverka diskriminering och främja lika rättigheter och möjligheter fortlöpte.

I enlighet med åtgärdsplanen har en grundläggande utbildning inom diskriminering och kränkande särbehandling tagits fram och genomförts för majoriteten av all personal. En annan åtgärd handlade om att regelbundet hålla strukturerade samtal i hela organisationen. Dessa genomfördes med hjälp av färdiga temaövningar, case och diskussionsfrågor.

Möjligheten att införa gemensamma omklädningsrum med enskilda utrymmen för ombyte och dusch har undersökts i syfte att skapa en mer inkluderande arbetsplats där fler individuella behov kan tillgodoses. Erfarenhetsutbyte har skett med andra räddningstjänster kring olika lösningar och dialog har förts i olika forum i organisationen. Ett förslag till en övergripande inriktning har tagits fram som innebär att gemensamma omklädningsrum ska införas över tid i samband med renovering eller nybyggnation samt med hänsyn till lokala förutsättningar.

Avvikelsehantering

Rapporterade arbetsmiljöhändelser utreds, åtgärdas och följs upp som en del av det systematiska arbetsmiljöarbetet. Under 2024 anmäldes 60 riskobservationer, tillbud eller arbetsskador. Det är en avsevärd minskning från 2023 då motsvarande siffra var 120 och som tillskrevs brister i kommunikationsutrustning i det nya andningsskyddet.

En anmälan om allvarlig arbetsskada gjordes till Arbetsmiljöverket efter en olycka i samband med en insats.

ARBETSMILJÖAVVIKELSER

	2024	2023
Riskobservation	17	40
Tillbud	13	40
Olycksfall	24	23
Färdolycksfall	0	1
Arbetssjukdom	1	1
Miljö	0	2
Egendom/säkerhet	4	5
Säkerhetsobservation	1	8
Totalt	60	120



Miljöarbete

Transporter, inköp och avfallshantering

Inom ramen för det systematiska miljöarbetet genomfördes uppföljning av drivmedelsförbrukning för fordon, antalet flygresor samt hantering av avfall.

Drivmedelsförbrukningen för fordonstransporter har varit oförändrad jämfört med föregående år. Koldioxidutsläppen via resor med flyg har minskat med två ton jämfört med föregående år. Minskningen beror på färre resor under 2024 jämfört med 2023.

Under hösten implementerades ett digitalt system för kemikaliehantering och kemikalieombud och avfallsombud har utsetts på samtliga stationer. Detta möjliggjorde en strukturerad uppföljning av utfasningsämnen, prioriterade riskminskningsämnen samt inköpta kvantiteter av respektive kemikalier.

Förbundet har anmält och erhållit tillstånd för transport av farligt avfall, vilket säkerställer en korrekt hantering, transport och dokumentation av våra egna transporter av farligt avfall.

För att förbättra förutsättningarna för källsortering av egenproducerat avfall har nya sorteringskärl installerats i gemensamma utrymmen och möjligheten att slänga osorterat avfall har begränsats.



Miljöpåverkan vid övning och insats

Det finns en etablerad samverkan mellan Räddningstjänsten Syd, medlemskommunernas miljöförvaltningar och VA Syd som syftar till att skapa en förståelse för hur förbundet arbetar med att minska miljöpåverkan och föra en dialog om åtgärder. Frågor som diskuterats har varit skumanvändning vid insats och information vid bilbränder. Efter varje insats har räddningsledaren skrivit en händelserapport om insatsens genomförande och eventuell miljöpåverkan vid insatsen.

Under året har utbildningar och övningar setts över och moment kopplat till miljöpåverkan har lagts till eller utökats i omfattning. Miljöhänsyn vid insats har blivit en naturlig del i förbundets befälsskolor, introduktionsutbildningar för larm- och ledningsbefäl och larm- och ledningsoperatörer samt vid utbildning av nya rökdykledare. Inför beslut om förbundsövergripande övningsverksamhet bedöms miljöpåverkan av övningarna och åtgärder vidtas för att minska och begränsa eventuell påverkan på miljön. Under året har riktlinjerna för skumanvändning uppdaterats. Riktlinjen berör hantering, förvaring, övning och insats.







Station Eslöv utför djurlivräddning i Kävlingeån.



Station Hyllie på informationsaktivitet utanför Emporia.

Femårsöversikt 2020–2024

RESULTATRÄKNING I SAMMANDRAG (tkr)	2024	2023	2022	2021	2020
Verksamhetens intäkter	420 713	403 095	374 981	351 399	336 342
Verksamhetens kostnader	-413 762	-368 584	-349 428	-343 899	-332 794
Avskrivningar	-19 241	-18 766	-17 637	-9 451	-9 330
Verksamhetens nettokostnad	-12 290	15 745	7 916	-1 951	-5 782
Finansiellt netto	6 537	1 197	-16 013	6 323	920
Årets resultat	**-5 753**	**16 942**	**-8 097**	**4 372**	**-4 862**
Balanskravsresultat	**-17 608**	**10 850**	**8 838**	**-484**	**-4 955**
Eget kapital	**25 079**	**30 832**	**13 890**	**21 987**	**17 615**
Utgående avsättning till pensioner	147 248	134 643	138 375	124 299	117 352
Finansiella placeringar bokfört värde	137 917	126 171	116 953	121 856	117 517
Likvida medel	27 449	35 762	30 804	41 230	12 522
Investeringsutgifter	21 371	14 594	18 289	72 373	21 677
Låneskuld investeringslån	53 000	60 700	68 400	76 100	
Antalet anställda	536	524	521	514	505
Sammanlagt invånarantal i medlemskommunerna	584 734	579 470	572 814	565 812	559 345

BERÄKNING OCH REDOVISNING AV BALANSKRAVSRESULTAT (tkr)	
Årets resultat enligt balansräkningen (tkr)	-5 753
Reducering av realisationsvinster inventarier	0
Återföring av orealiserade förluster i värdepapper	606
Redovisade orealiserade värdeökningar i värdepapper	-12 461
Årets resultat efter balanskravsjusteringar	**-17 608**
Balanskravsresultat	**-17 608**

2024 års balanskravsresultat är negativt. Förbundets upparbetade egna kapital överstiger beslutad nivå. Ekonomiska mål i övrigt är i stort uppfyllda och ekonomisk buffert finns för delfinansiering av framtida investeringar. Direktionen anser med detta att synnerliga skäl föreligger i enlighet med kommunallagens 11 kap 13§ varvid det negativa balanskravsresultatet inte ska regleras.



Ekonomisk måluppfyllelse

Mål för god ekonomisk hushållning

Enligt kommunallagen ska alla kommuner, regioner och kommunalförbund ha mål för en god ekonomisk hushållning i sin verksamhet. Direktionen har i februari 2024 fastställt riktlinjer för god ekonomisk hushållning i Räddningstjänsten Syd för perioden 2024–2027.

MÅL	MÅLUPPFYLLELSE/KOMMENTAR
Övergripande verksamhetsmässigt mål	
Räddningstjänsten Syds verksamhet ska bedrivas med god ekonomisk hushållning. Förbundet ska ha en stor ekonomisk medvetenhet och en helhetssyn på alla resurser vi disponerar. Personal, material, fordon, lokaler och andra resurser ska nyttjas på ett sådant sätt att vi når våra mål och uppdrag till nytta för våra medlemskommuner, dess medborgare och övriga intressenter.	En helhetssyn präglar förbundets arbete och hushållning av resurser. Några exempel från 2024: Den riktade tillsynsverksamhet genom exempelvis Tryggare Malmö med myndighetshetsgemensamma aktiviteter har fortsatt att utvecklats och spridits till övriga medlemskommuner. Arbetet med förbundets kontinuitetshantering har fortsatt. Planeringsarbetet med Räddningstjänst under höjd beredskap har under året tagit fart då staten tillskjutit vissa medel. Digitala brandskyddsutbildningar har under året satts i skarp drift. Förbundet har vidare stöttat Räddningstjänsten Skåne Nordväst i samband med en större brand i Helsingborg i slutet av december. Det övergripande verksamhetsmässiga målet anses i allt väsentligt vara uppfyllt.
Övergripande finansiella mål	
Resultat och eget kapital Räddningstjänsten Syd ska ha en ekonomi i balans och en beredskap att möta ekonomiska risker och oförutsedda händelser. Målet för det egna kapitalet är 4 mnkr. I beloppet ingår ej resultatet av icke realiserad värdejustering. Ingen ytterligare kapitaluppbyggnad eftersträvas men målsättningen är att det årliga resultatet normalt ska vara positivt. Om synnerliga skäl föreligger kan ett negativt resultat budgeteras. Överskotten, ackumulerat eget kapital, kan efter särskilt beslut användas till att finansiera omställning av verksamhet samt andra extraordinära händelser.	Redovisat resultat uppgår till ett underskott på 5 753 tkr med ett negativt balanskravsresultat på 17 608 tkr. Det utgående egna kapitalet uppgår till totalt 25 mnkr, varav ett belopp om 8 mnkr utgör balanserad orealiserad värdeförändring. Målet avseende resultat är inte uppfyllt. Däremot är målet avseende eget kapital uppfyllt.
Pensioner Varje år ska Räddningstjänsten Syd göra maximal avsättning till pensioner för att garantera förbundets pensionsförpliktelser.	Maximal avsättning har gjorts till pensioner utefter beräkningsunderlag från förbundets pensionsadministratör KPA. Målet är uppfyllt.
Likviditet Likvida medel ska om möjligt placeras räntebärande. Målet med likviditetsförvaltningen är att säkerställa förbundets betalningsförmåga på kort sikt.	Likvida medel har varit placerade på förbundets koncernkonton i Malmö stad. Under året har förbundet erhållit ränta på dessa konton på totalt 1 819 tkr. Betalningsförmågan på kort sikt har kunnat upprätthållas. Målet är uppfyllt
Investeringar Förbundets investeringar ska finansieras med egna medel. Fordonsinvesteringar kan finansieras genom lån eller leasing. Investeringsram sätts i samband med rambudget. Eventuella investeringsbidrag kan adderas till detta belopp. Kvarvarande investeringsmedel från tidigare år kan ombudgeteras.	Investeringsutgifterna för 2024 uppgår till 21 371 tkr. Ram 30 000 tkr. Ingen ny upplåning har skett från Malmö stad för att finansiera investeringarna utan finansiering har skett med egna medel. Visst investeringsbidrag har utgått från Staten. Avvikelsen ligger främst i några senarelagda investeringar och leveransförseningar. Målen är uppfyllda.
Uppföljning och analys Uppföljning, analys och prognostisering ska ske löpande under året och ha en direkt koppling till verksamhetsplanen. Avvikelser ska noteras och åtgärder ska vidtagas.	Uppföljningar och analyser av verksamhet och ekonomi har skett under 2024 enligt plan. Korrigerande åtgärder har initierats för avvikelser i kombination med fortsatt genomgång av förbundets ekonomi och avtal. Målet är uppfyllt

Ekonomisk översikt

RESULTATÖVERSIKT (tkr)	Utfall 2024	Budget 2024	Avvikelse 2024	Utfall 2023
Medlemsavgifter och tilläggsuppdrag	361 731	361 668	63	344 527
Övriga intäkter	58 982	53 279	5 703	58 568
Summa verksamhetens intäkter	**420 713**	**414 947**	**5 766**	**403 095**
Personalkostnader	-309 647	-303 114	-6 533	-269 620
Övriga driftskostnader	-104 115	-99 812	-4 303	-98 964
Avskrivningar	-19 241	-21 000	1 759	-18 766
Summa kostnader	**-433 003**	**-423 926**	**-9 077**	**-387 350**
Verksamhetens nettokostnader	**-12 290**	**-8 979**	**-3 311**	**15 745**
Finansiella intäkter	20 729	5 814	14 915	14 517
Finansiella kostnader	-14 192	-12 835	-1 357	-13 320
Resultat	**-5 753**	**-16 000**	**10 247**	**16 942**

Allmänt om resultatet

Resultatet för 2024 uppgår till ett underskott på 5 753 tkr med ett negativt balanskravsresultat på 17 608 tkr jämfört med ett budgeterat underskott på 16 000 tkr för 2024. Justeringsposten består av icke realiserad värdeökning på förbundets finansiella placeringar av pensionsmedel.

Förbundet gick in i 2024 med en underbalanserad budget och finansiering via eget kapital i enlighet med den dialog som fördes med medlemskommunerna under 2023. Bakgrunden till underbalanseringen är den höga inflationen under 2023, vilket bland annat påverkar indexeringskostnaderna på olika pensionsåtaganden specifikt under 2024 samt höga uppräkningar av hyreskontrakt.

Förbundets avvikelser mellan redovisat och budgeterat utfall består dels av högre intäkter för förbundets försäljning av vissa tjänster, då främst operativa insatser, automatlarm och försäljning av chefskap till Svedala kommun. Till detta kommer planeringsbidrag från staten till räddningstjänst under höjd beredskap.

Avvikelser bland kostnader finns främst bland ökade pensionskostnader och tillhörande sociala avgifter samt ökade kostnader för köpta tjänster och material.

Slutligen har årets stora svängningar på de finansiella marknaderna påverkat förbundets kortfristiga placeringar där generella uppgångar under 2024 givit en sammantaget stor positiv icke realiserad resultateffekt.

Förväntad ekonomisk utveckling 2025

Räddningstjänsten Syd befinner sig likt övrig kommunal verksamhet i fortsatt utmanande ekonomisk situation där det senaste årets ekonomiska omsvängning med bland annat höga räntor och inflation och allmän världsoro sätter sina avtryck. Förbundets inköpskostnader avseende vissa varor och tjänster bedöms fortsatt stiga bland annat till följd av rådande valutakurser. Inför 2025 bedöms räntor och inflation vara på en lägre nivå jämfört med de senaste åren. Detta påverkar förbundets förmånsbestämda pensionskostnader med lägre kostnadsnivåer som följd. Förbundets budget för 2025 är i balans.

Förbundets investeringsnivåer kommer att öka ytterligare under 2025. Bland anskaffningarna finns bland annat tankfordon, depåcontainer, personbilar samt uppgraderingar av förbundets räddningscentraler. Investeringarna i räddningscentraler kommer delvis finansieras med statligt investeringsbidrag.

Övriga investeringar kommer att finansieras med egna medel men också delvis av lån via Malmö stads internbank.



Övning i trafikolycka med tunga fordon med den nya räddningscontainern.

Verksamhetens intäkter

Medlemsavgifter och tilläggsuppdrag

De årliga intäkterna från medlemskommunerna i form av medlemsavgifter för basuppdraget följer budget. Medlemsavgiften räknades upp med 5 % och uppgick till 359 968 tkr. Medlemsavgifterna för respektive medlemskommun fördelas utifrån invånarantal. Utöver medlemsavgiften tillkom ett tilläggsuppdrag för Malmö stads räkning på 1 763 tkr för myndighetsgemensam tillsyn under 2024 inom ramen för Tryggare Malmö.

Övriga intäkter

Räddningstjänsten Syds övriga intäkter omfattar tillsyns- och tillståndshantering, hantering av automatlarm, operativa intäkter som är kopplade till vissa typer av utryckningar, extern utbildning, lokaluthyrning, övrig försäljning och övriga bidrag. Övriga intäkter uppgår till 58 982 tkr vilket är 5 703 tkr mer än budgeterat. De övriga intäkterna 2023 uppgick till 58 568, årets intäkter är således 414 tkr högre.

Tillstånds- och tillsynsintäkterna uppgår till 1 522 tkr respektive 4 071 tkr vilket är 72 tkr och 71 tkr mer än budgeterat. De ökade intäkterna beror att främst på att det gjorts fler tillsyner än tidigare och att tillsyner inom LBE har lett till att det kommit in fler tillståndsansökningar.

Automatlarmsintäkterna uppgår till 22 504 tkr vilket är 904 tkr mer än budgeterat. Intäkterna följer budgeten årets första sex månader medan intäkterna ökar under hösten. Framför allt syns ökade intäkter under höstens första månader vilket är återkommande år för år. Antalet larminstallationer ökar löpande vilket också gör att intäkterna ökar under årets gång.

Intäkterna för operativa intäkter uppgår till 15 124 tkr vilket är 2 105 tkr mer än budgeterat. Intäktsökningarna beror på flera saker, bland annat ökade intäkterna för sjukvårdslarm med 1010 tkr och organtransporter med 379 tkr. Slutligen bör nämnas att förbundets drift av släckmedelscentralen genererat enligt avtal men där budgeten för året varit för lågt satt, vilket resulterat i ett överskott på 461 tkr jämfört med budget.

Intäkterna för extern utbildning uppgår till 7 683 tkr vilket är 517 tkr mindre än budgeterat. Budgeten utökades med 1 200 tkr mellan 2023 och 2024 upp till 8 200 tkr till följd av ett väldigt starkt 2023, men marknaden visade sig vara något mättad efter 2023 då många företag och kommuner efterfrågade och krävde stora utbildningsinsatser efter pandemin.

Hyresintäkterna avseende uthyrda lokaler till främst ambulansentreprenör uppgår till 2 779 tkr 2024 och följer sånär budgeten på 2 850 tkr.

Intäkterna för försäljning av material och tjänster uppgår till 1 976 tkr vilket är 1 391 tkr mer än budgeterat. Huvudorsaken till de ökade intäkterna är att förbundet åtagit sig att stötta med ledningsfunktion till Svedala räddningstjänst under året vilket inneburit intäkter på 1 000 tkr som inte budgeterats. Några utredningsinsatser i andra kommuner har också bidragit till ökade intäkter under året.

Bidragsintäkterna uppgår till 3 323 tkr 2024 och är 1 748 tkr högre än budgeterat. Överskottet beror nästan uteslutande på det statliga stöd förbundet fick för utveckling av Räddningstjänst under höjd beredskap (RUHB) på 1 500 tkr. av släckmedelscentralen genererat enligt avtal men där budgeten för året varit för lågt satt vilket genererat 461 tkr mer än budgeterat.

Intäkterna för extern utbildning uppgår till 7 683 tkr vilket är 517 tkr mindre än budgeterat. Budgeten utökades med 1 200 tkr mellan 2023 och 2024 upp till 8 200 tkr till följd av ett väldigt starkt 2023, men marknaden visade sig vara något mättad efter 2023 då många företag och kommuner efterfrågade/krävde stora utbildningsinsatser efter pandemin.

Hyresintäkterna avseende uthyrda lokaler till främst ambulansentreprenör uppgår till 2 779 tkr 2024 och följer sånär budgeten på 2 850 tkr.

Intäkterna för försäljning av material och tjänster uppgår till 1 976 tkr vilket är 1 391 tkr mer än budgeterat. Huvudorsaken till de ökade intäkterna är att förbundet åtagit sig att stötta med ledningsfunktion till Svedala räddningstjänst under året vilket inneburit intäkter på 1 000 tkr som inte budgeterats. Några utredningsinsatser i andra kommuner har också bidragit till ökade intäkter under året.

Bidragsintäkterna uppgår till 3 323 tkr 2024 och är 1 748 tkr högre än budgeterat. Överskottet beror nästan uteslutande på det statliga stöd förbundet fick för utveckling av Räddningstjänst under höjd beredskap (RUHB) på 1 500 tkr.

Verksamhetens kostnader

Personalkostnader

Personalkostnaderna för förbundet uppgår till 309 647 tkr för 2024, vilket är 6 533 tkr mer än budgeterat. Underskottet beror på flera saker men nämnas bör en ökad semesterlöneskuld och ökad kostnad för timanställningar. Detta ger en sammanlagd ökad kostnad på 1 734 tkr jämfört med budget. Utöver detta ökar sociala avgifter och pensionskostnader med 4 799 tkr jämfört med budget.

Personalkostnaderna ökar med 40 027 tkr jämfört med 2023. Den huvudsakliga anledningen är att pensionskostnaderna ökade 2024 till följd av höga indexeringskostnader vilka belastade 2024 till följd av hög inflation och räntor under 2023. Detta bidrog till ökade kostnader för sociala avgifter och pensionskostnader med 30 847 tkr mellan åren.

Övriga driftskostnader

Kostnaderna för IT, radio och kommunikation uppgår till 9 841 tkr för 2024 vilket är 131 tkr mer än budgeterat. Underskottet beror på ökade kostnader för datalicenser och program.

Kostnaderna för köpta tjänster uppgår till 11 551 tkr. Det genererar ett underskott på 499 tkr för året. Underskottet kan härledas till ökade kostnader för IT-konsulter samt kostnader vid rekrytering då nyanställningarna varit många under året.

Kostnaderna för maskiner och inventarier uppgår till 6 725 tkr. Budget för samma period uppgår till 5 306 tkr. Huvudanledningarna till de ökade kostnaderna beror på ett stort behov av räddningsutrustning under året samt kostnader kopplade till reparationer och underhåll av räddningsutrustning.

Fordonskostnaderna uppgår till 9 503 tkr vilket är 703 tkr mer än budgeterat. Reparationskostnaderna har ökat under året. Dessutom har några av förbundets stegbilar krävt utökad service för att kunna fortsätta användas och dessa kostnader hade inte budgeterats för 2024. Drivmedelskostnaderna bidrar till att underskottet inte är större då drivmedelspriserna varit lägre än budgeterat.

Kostnaderna för material och information uppgår till 10 562 tkr för 2024 vilket är 1 695 tkr mer än budgeterat. Orsaker till underskottet är bland annat en informationssatsning på en julkampanj som inte var budgeterad. Kostnaderna för kläder har också ökat, dels kopplat till flera nyanställningar där arbetskläder är personliga, dels för att det tecknats ett nytt avtal kring gymnastikkläder som bidragit med ökade kostnader.

Fastighet- och lokalkostnaderna uppgår till 48 359 tkr. Det är 504 tkr mer än budgeterat. Höjda elkostnader avseende nätavgifter samt kostnader för snöröjning bidrar till underskottet.

Kostnaderna för utbildning och konferenser uppgår till 1 876 tkr. Det är 802 tkr mindre än budgeterat. Utbildningstillfällena blir allt oftare digitalt utförda vilket minskar kostnaderna.

Kostnaderna för representation och personalvård uppgår till 4 059 tkr vilket är 497 tkr mer än budgeterat. Kostnaderna för sjuk och hälsovård har ökat till följd av flera nyanställningar där hälsoundersökningar krävs. Flera av anställningarna som börjar under våren 2025 gjorde sina hälsoundersökningar under hösten.

Övriga kostnader uppgår till 1 639 tkr. Det är 343 tkr mindre än budgeterat. Det beror på att kostnader för biljetter minskat till följd av mindre resor i tjänsten. Fler digitala utbildningar minskar också resandet.

Jämfört med 2023 är övriga driftskostnader 5 151 tkr högre. Bidragande orsaker är ökade lokalkostnader till följd av hög indexhöjning av lokalhyror, ökade inköp av beklädnad samt allmänna prishöjningar av köpta varor och tjänster.

Avskrivningar

Avskrivningarna för 2024 uppgår till 19 241 tkr vilket är 1 759 tkr mindre än budgeterat. Differensen beror till stor del på att det budgeterats med investeringar i utrustningar och lokalanpassningar som färdigställts först i senare delen av året samt att vissa planerade investeringar är senarelagda. Jämfört med 2023 är avskrivningarna 475 tkr högre.



Slangtvätten i Löddeköpinge

Finansiella poster

Finansiella intäkter

Räddningstjänsten Syds finansiella intäkter består främst av räntor och utdelningar och reavinster på kortfristiga finansiella placeringar kopplat till förbundets pensionsmedel. Till detta kommer ränteintäkter på förbundets banktillgodohavanden.

De finansiella intäkterna uppgår till sammanlagt 20 729 tkr där 12 461 tkr utgör orealiserade värdejusteringar till marknadsvärde i enlighet med gällande redovisningsregler. Dessa värdejusteringar budgeteras inte. Ränteintäkterna på bankkontona uppgår till 1 895 tkr. I jämförelse med budgeten uppkommer en positiv avvikelse på 14 915 tkr för 2024. Jämfört med 2023 är de finansiella intäkterna 6 212 tkr högre. Anledningen till detta är stora positiva värderegleringar till följd av stigande marknadsvärden under 2024.

Finansiella kostnader

De finansiella kostnaderna består av bankavgifter, räntekostnader på förbundets lån och den finansiella delen av förbundets pensionsavsättning. Till detta kommer icke realiserade värdeförändringar på finansiella placeringar. Den finansiella delen på pensionsavsättningen uppgår till 11 006 tkr att jämföra med motsvarande belopp för 2023 på 10 782 tkr.

De finansiella kostnaderna uppgår totalt till 14 192 tkr jämfört med budgeterade 12 835 tkr, vilket ger en total negativ avvikelse på 1 357 tkr. Icke realiserad värdeförändring till följd av bland annat viss oro under slutet av året uppgår totalt till 606 tkr.

Jämfört med 2023 har de finansiella kostnaderna ökat med totalt 872 tkr, vilket bland annat beror på ökade kostnader i samband med vissa omplaceringar.

Upplåning

Räddningstjänsten Syd har sedan februari 2021 en låneram i Malmö stads internbank på 170 mnkr för finansiering av investeringar. Under 2021 togs två lån upp på sammanlagt 77 mnkr för att finansiera fordonsköp och fordonsutrustning. Ingen nyupplåning har skett under perioden 2022 till 2024. Utestående total låneskuld uppgår vid utgången av 2024 till 53 000 tkr. Ytterligare information om lånen framgår av not 12.

Pensionsåtagande

Räddningstjänsten Syd svarar för intjänade pensioner från och med förbundets start den 1 januari 2006. Direktionen har i december 2015 antagit pension för förtroendevalda (OPF-KL) att gälla från och med 1 januari 2015. Förbundet har en pensionspolicy som reglerar pensionshanteringen. Utryckningspersonalens särskilda avtalspension, förtroendevalda samt enstaka särskilda avtalspensioner tryggas genom pensionsavsättningar. Övriga pensionsåtaganden tryggas genom en så kallad försäkringslösning genom pensionsbolaget KPA.

Utryckningspersonalen har rätt att gå i pension vid 58 års ålder, under förutsättning att de arbetat inom räddningstjänst i 30 år, varav 25 år i utryckningstjänst. Pensionsrätten inarbetas löpande av personalen och kostnaden beräknas av förbundets pensionsadministratör KPA. Historiskt sett har pensionsåldern varit högre än 58 år. I beräkningen har antagits en genomsnittlig pensionsålder om 60 år. Från och med 1 januari 2023 sker inget nytt inträde till denna pensionsform. I stället erhåller brandmän och styrkeledare pensionspremietillägg eller lönetillägg så länge de verkar i utryckningsstyrkan.

Förbundets övriga pensionsåtaganden förändrades till stor del under 2023 då det nya pensionsavtalet AKAP-KR trädde i kraft och innebar en övergång till ett avgiftsbaserat pensionssystem för stora delar av personalen med vissa premiehöjningar som följd men också en större förutsägbarhet avseende kostnadsutvecklingen.

Finansiella placeringar

Räddningstjänsten Syd har finansiella placeringar i aktier, fonder och obligationer med mera i enlighet med fastställd policy. Fördelningen av dessa framgår av not 9.

Avkastning på egna förvaltade pensionsmedel		
	2024	**2023**
Årets avkastning real (tkr)	4 104	4 874
Mål inflation + 0,5 %	1,3%	4,9%
Avkastning under året	3,1%	3,8%

Upplysningar om pensionsförpliktelser (tkr)		
	2024	**2023**
Avsättning för pensioner (inklusive löneskatt)	147 248	134 643
Ansvarsförbindelser	0	0
Pensionsförpliktelse som tryggats i pensionsförsäkring	43 213	30 739
Pensionsförpliktelse som tryggats genom pensionsstiftelse	0	0
Summa pensionsförpliktelser	**190 461**	**165 382**

Förvaltade pensionsmedel – marknadsvärde		
	2024	**2023**
Totalt pensionsförsäkringskapital	54 304	37 944
-varav överskottsmedel	0	0
Totalt kapital pensionsstiftelser	0	0
Finansiella placeringar avseende pensionsmedel	137 917	126 171
Summa förvaltade pensionsmedel	**192 221**	**164 115**
Återlånade medel	-1 760	1 267
Konsolideringsgrad	101%	99%

Investeringsredovisning

Investeringsutgifterna för 2024 uppgår till 21 371 tkr vilket ska jämföras med budgeterade 30 000 tkr. Differensen förklaras bland annat av att en del investeringar senarelagts eller ännu inte färdigställts.

Inom kategorin program och licenser återfinns två investeringar under året. Intranätet har uppgraderats och en uppdatering och underhåll av brandvägg på servrar i förbundet har också gjorts.

Inom kategorin IT, radio och kommunikation har det framför allt satsats på ny servermiljö för lagring av data med backup. Det har även investerats i telefoner till utryckningsfordon.

Bland övriga inventarier kan nämnas att det investerats i en villaliknande konstruktion samt förevisningscontainer på övningsplatsen Barbara. Förbundet har även beslutat att förse stationernas toaletter med utrustning för gratis mensskydd. Precis som tidigare år investeras det löpande i nya larmställ och varje år byts en eller flera tvättmaskiner ut vilket även gäller för 2024.

Inom lokalrelaterade investeringar är årets största investering asfaltering på Barbara för att säkerställa att hjullastare ska kunna köra på ett säkrare sätt. Ytterligare investeringar på Barbara har gjorts i form av ombyggnation av rökövningshuset samt ett nytt garagetält på platsen. Nämnas bör också att första etappen angående uppgradering av räddningscentralen på Hyllie slutförts under året.

För kategorin Fordon har det investerats i chassin till två tankbilar under året med färdigställande och leverans under 2025. Enligt tidigare investeringsplan skulle bilarna påbörjas först under 2025 men arbetet har kunnat tidigareläggas.

Övergripande objekt (tkr)	Utfall	Budget	Avskr. tid
Program och licenser	306	700	3-5 år
IT, radio och kommunikation	2 863	1 400	3-10 år
Räddningsutrustning	1 233	7 000	5-10 år
Övriga inventarier	1 839	3 500	5-10 år
Lokalrelaterade investeringar	8 915	14 800	5-15 år
Fordon	6 215	2 600	5-15 år
Totalt	**21 371**	**30 000**	



Skoltillsyn tillsammans med förvaltare från Malmö stad

Driftsredovisning

I Räddningstjänsten Syds budgetmodell fördelas alla intäkter och kostnader till verksamheterna. Under Förbundsledningen budgeteras årets resultat som för 2024 var ett underskott på 16 000 tkr.

Förbundsledning

Förbundsledning uppvisar ett negativt resultat på 659 tkr. Det ska jämföras med den underfinansierade budget som förbundet beslutade för året på 16 000 tkr. Resultatet är således 15 340 tkr bättre än budgeterat. Det förbättrade resultatet beror till stor del på ökade finansiella intäkter under året eftersom förbundets placeringar har ökat i värde.

Verksamhetsstöd

Verksamhetsstöd redovisar ett negativt resultat på 4 446 tkr. Det beror på flera saker men bland annat har de övriga driftkostnaderna ökat under året. All form av beklädnad har kostat mer än budgeterat. Även fordonskostnaderna har ökat under året då en större service behövts på förbundets stegbilar för att få fortsätta nyttjas. Denna kostnad var inte budgeterad. Kostnaderna för räddningsutrustning har också ökat under året. Inom verksamhetsstöd har personalkostnaderna blivit högre då verksamheten övertagit delar av tjänster som budgeterats på annat håll i organisationen under året.

Insats och ledning

Insats och ledning genererar ett överskott på 1 733 tkr. Merparten av överskottet beror på det statliga bidrag förbundet fått för utveckling av räddningstjänst under höjd beredskap (RUHB) på 1 500 tkr. Antal antal nyanslutna automatlarm har också inneburit ökade intäkter.

På kostnadssidan har utvecklingen av RUHB inneburit ökade personalkostnader vilka täckts av bidraget. Övriga driftkostnader är generellt lägre än budgeterat inom Insats och ledning.

Samhällssäkerhet

Samhällssäkerhet uppvisar ett positivt resultat på 2 823 tkr. Den stora anledningen är att alla budgeterade tjänster inte tillsatts under året. Tjänst- och föräldraledigheterna har också varit fler vilket har lett till ett glapp till dess att tjänsterna tillsatts igen. Intäkterna för extern utbildning har varit lägre än budgeterat efter att budgeten höjdes inför 2024 efter rekordåret 2023. Efterfrågan på utbildningar mattades emellertid i större utsträckning mellan 2023 och 2024 än beräknat. Under 2023 var efterfrågan speciellt hög till följd av att många kunder avhållit sig från förbundets utbildningar under pandemin. Nämnas bör slutligen att tillstånds- och tillsynsintäkterna ökat under 2024 då fler tillsyner gjorts och att tillsyner inom LBE bidragit till fler tillståndsansökningar.

Distrikten

Distrikten genererar ett underskott på 5 204 tkr. Underskottet beror uteslutande på att personalkostnaderna varit högre än väntat. Detta beror främst på en ökning av semesterlöneskulden, vilket innebär att den operativa personalens sparade semesterdagar både ökat i antal och i värde. Underskottet beror också på att kostnaderna för timanställda samt operativ övertid har ökat. På intäktssidan bör det nämnas att de operativa intäkterna är högre än budgeterat och där är det främst insatser vid sjukvårdslarm som varit fler. Intäkterna för automatlarm är också högre än budgeterat.

Driftsredovisning (Belopp tkr)	Intäkter	Kostnader	Nettokostnad exkl. medlemsavgifter	Del av medlemsavgift och tilläggsuppdrag	Resultat	Budget	Budgetavvikelse
Förbundsledning	22 965	-26 489	-3 524	2 865	-659	-16 000	15 341
Verksamhetsstöd	3 555	-123 888	-120 333	115 887	-4 446	0	-4 446
Insats och ledning	11 103	-46 378	-35 275	37 008	1 733	0	1 733
Samhällssäkerhet	13 455	-27 782	-14 327	17 150	2 823	0	2 823
Distrikten	28 633	-222 658	-194 025	188 821	-5 204	0	-5 204
Totalt	**79 711**	**-447 195**	**-367 484**	**361 731**	**-5 753**	**-16 000**	**10 247**



Resultaträkning

RESULTATRÄKNING, REDOVISNING (tkr)	Not	Utfall 2024	Budget 2024	Avvikelse 2024	Utfall 2023
Verksamhetens intäkter					
- Medlemsavgifter och tilläggsuppdrag	1	361 731	361 668	63	344 527
- Övriga intäkter	1	58 982	53 279	5 703	58 568
Summa verksamhetens intäkter		**420 713**	**414 947**	**5 766**	**403 095**
Verksamhetens kostnader					
- Verksamhetens kostnader	2	-413 762	-402 926	-10 836	-368 584
- Avskrivningar	6,7	-19 241	-21 000	1 759	-18 766
Verksamhetens nettokostnader		**-12 290**	**-8 979**	**-3 311**	**15 745**
- Finansiella intäkter	4	20 729	5 814	14 915	14 517
- Finansiella kostnader	5	-14 192	-12 835	-1 357	-13 320
Resultat före extraordinära poster		**-5 753**	**-16 000**	**10 247**	**16 942**
Årets resultat		**-5 753**	**-16 000**	**10 247**	**16 942**



Examination höjdfordon på Station Jägersro

Balansräkning

BALANSRÄKNING, REDOVISNING (tkr)	Not	2024	2023
TILLGÅNGAR			
Anläggningstillgångar			
Immateriella anläggningstillgångar	6	1 067	1 161
Materiella anläggningstillgångar	7	100 890	98 666
Summa anläggningstillgångar		**101 957**	**99 827**
Omsättningstillgångar			
Fordringar	8	28 885	23 473
Kortfristiga placeringar	9	137 917	126 171
Kassa och bank	10	27 449	35 762
Summa omsättningstillgångar		**194 251**	**185 406**
Summa tillgångar		**296 208**	**285 233**
EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER			
Eget kapital			
Eget kapital vid årets början		30 832	13 890
Årets resultat		-5 753	16 942
Summa eget kapital		**25 079**	**30 832**
Avsättningar			
Avsättningar för pensioner	11	147 248	134 643
Summa avsättningar		**147 248**	**134 643**
Skulder			
Långfristiga skulder	12	47 085	53 000
Kortfristiga skulder	13	76 796	66 758
Summa skulder		**123 881**	**119 758**
Summa eget kapital, avsättningar och skulder		**296 208**	**285 233**
Panter och andra jämförliga säkerheter		Inga	Inga
Ansvarsförbindelser, pensionsförpliktelser som inte upptagits bland avsättningar och skulder		Inga	Inga

Kassaflödesanalys



KASSAFLÖDESANALYS, REDOVISNING (tkr)	Not	2024	2023
Tillförda medel			
Resultat efter finansiella poster		-5 753	16 942
Justering för av- och nedskrivningar	6,7	19 241	18 766
Justering för upplösning av investeringsbidrag	12	-15	0
Justering för korrigering verkligt värde kortfristiga placeringar	4,5	-11 855	-5 933
Utrangerat under året		0	0
Ökning/minskning avsättningar		12 605	-3 733
Medel från verksamheten före förändring av rörelsekapital		**14 223**	**26 042**
Ökning/minskning kortfristiga fordringar		-5 412	-4 112
Ökning/minskning kortfristiga placeringar		109	-3 283
Ökning/minskning kortfristiga skulder		10 038	8 605
Kassaflöde från den löpande verksamheten		**18 958**	**27 252**
Investeringsverksamheten			
Investeringar i immateriella anläggningstillgångar	6	-306	-1 081
Investeringar i materiella anläggningstillgångar	7	-21 065	-13 513
Kassaflöde från investeringsverksamheten		**-21 371**	**-14 594**
Finansieringsverksamhet			
Inbetalningar av offenltliga investeringsbidrag	12	1 800	0
Ökning/minskning av långfristiga skulder	12	-7 700	-7 700
Kassaflöde från finansieringsverksamheten		**-5 900**	**-7 700**
Årets kassaflöde		**-8 313**	**4 958**
Likvida medel vid årets början		35 762	30 804
Likvida medel vid årets slut		27 449	35 762
Förändring av likvida medel		**-8 313**	**4 958**

Redovisningsprinciper

Årsredovisningen är upprättad enligt Kommunallagen, Lag om kommunal bokföring och redovisning och i enlighet med rekommendationer från Rådet för kommunal redovisning (RKR). Principerna är oförändrade.

Immateriella anläggningstillgångar

Utgifter för uppgradering av IT-system och vissa licenskostnader redovisas som immateriell tillgång under förutsättning att anskaffningsvärdet överstiger två prisbasbelopp (114 600 kr för 2024) och tillgången förväntas ge upphov till framtida ekonomiska fördelar under minst tre år. Immateriella anläggningstillgångar har i balansräkningen tagits upp till anskaffningsvärdet efter avdrag för planenliga avskrivningar. Avskrivningarna påbörjas innevarande månad då tillgången tagits i bruk. Avskrivningen som kopplas till gällande licensavtal får vara längst fem år.

Materiella anläggningstillgångar

Inventarier, utrustning med mera med minst tre års ekonomisk livslängd och ett anskaffningsvärde på minst ett halvt prisbasbelopp (28 650 kr för 2024) redovisas som materiella anläggningstillgångar. Anläggningstillgångarna har i balansräkningen upptagits till anskaffningsvärdet efter avdrag för planenliga avskrivningar. Avskrivningarna påbörjas månaden då anläggningen tagits i bruk.

De huvudsakliga avskrivningstider som tillämpas är:

IT, radio och kommunikation	3-10 år
Räddningsutrustning	5-10 år
Övriga inventarier	5-10 år
Lokalrelaterade investeringar	5-15 år
Fordon	5-15 år

Leasing

Förbundets fordonsvagnpark har tidigare, sedan förbundsbildningen 2006, leasats enligt beslut i direktionen från Malmö Leasing AB (tidigare Vagnparken i Skåne AB). Leasingavtalen har klassificerats som operationella avtal. Under 2021 beslutade förbundet att förvärva samtliga kvarvarande fordon från Malmö Leasing AB. Inga nya leasingavtal har ingåtts under perioden 2022 till 2024.

Kortfristiga placeringar

Förbundets placeringar i värdepapper i aktier, fonder, obligationer och räntebevis avseende pensionskapitalet klassificeras som kortfristiga placeringar i enlighet med rekommendation RKR 7. Aktier och fonder värderas till verkligt värde (VV). Obligationer och räntebevis vars syfte är att innehas till förfall värderas till lägsta värdet av anskaffnings- respektive marknadsvärdet (LGVP). Respektive kategori värderas kollektivt. Anskaffningsvärdet för obligationer och räntebevis beräknas enligt effektivräntemetoden. För obligationer noterade i utländsk valuta har valutasäkring skett genom valuta swap och säkringsdokumentation upprättats, varvid värdering sker till rådande växelkurs för respektive anskaffningstillfälle.

Avsättningar

Under avsättningar redovisas pensionsskuldsökningen för den del av utryckningspersonalen som har SAP-avtal. Dessa har rätt att gå i pension vid 58 års ålder. Denna pensionsrätt inarbetas löpande av personalen och kostnadsförs enligt beräkningar gjorda av förbundets pensionsadministratör KPA. Pensionsåldern har historiskt varit högre än 58 år. För 2024 har dessa beräkningar gjorts med ett antagande om genomsnittlig pensionsålder på 60 år (60 år). År 2015 med komplettering 2019 antog direktionen bestämmelser för pension för förtroendevald (OPF-KL18) och avsättningar har gjorts enligt bestämmelserna för intjänad pensionsrätt från och med år 2015. Till detta kommer redovisning av enstaka avtalade särskilda avtalspensioner.
Skuldökningen redovisas under verksamhetens kostnader förutom den finansiella delen som redovisas under finansiella kostnader. Pensionsrätt som inarbetats före den 1 januari 2006 för personal som vid förbundsbildningen övergick till anställning i Räddningstjänsten Syd bekostas av medlemskommunerna. Detta innebär att förbundets pensionsskuld redovisas helt och hållet i balansräkningen.

Långfristiga skulder

Under långfristiga skulder redovisas statligt investeringsbidrag till ombyggnationer och utrustning av räddningscentraler. Skulden kommer att lösas upp i takt med att ombyggnationerna och utrustningen skrivs av. En första aktivering och upplösning har skett i december 2024.

Förbundet har sedan 2021 lånat upp medel från Malmö stad för att finansiera vissa investeringar. Lånen redovisas som långfristig skuld frånsett kommande års amortering som redovisas som kortfristig skuld. På balansdagen finns 2 utestående lån (2).

Medlemmar

INVÅNARE	2024-12-31	2023-12-31
Burlöv	20 101	19 844
Eslöv	34 922	34 775
Kävlinge	32 477	32 430
Lund	131 590	130 288
Malmö	365 644	362 133
Summa	584 734	579 470

GENOMSNITTLIG MEDLEMSAVGIFT BASUPPDRAG PER INVÅNARE	2024	2023
Räddningstjänsten Syd totalt	616 kr	592 kr



Tillsyn i ett vindsutrymme.

Noter

Beloppen är i samtliga fall i tkr om inte annat anges.

Not 1 Verksamhetens intäkter

Verksamhetens intäkter avser bidrag från medlemskommunerna, tilläggsuppdrag, externa intäkter för exempelvis tillsyn och tillståndshantering, automatiska brandlarm, ersättningar för vissa operativa insatser, utbildning, uthyrning av lokaler och övriga bidrag.

MEDLEMSAVGIFT OCH TILLÄGGSUPPDRAG	2024			2023		
Förbundsmedlem	**Medlemsavgift**	**Tilläggsuppdrag**	**Totalt bidrag**	**Medlemsavgift**	**Tilläggsuppdrag**	**Totalt bidrag**
Burlöv	12 491	0	12 491	11 965	0	11 965
Eslöv	21 814	0	21 814	20 947	0	20 947
Kävlinge	20 410	0	20 410	19 610	0	19 610
Lund	80 669	0	80 669	77 170	0	77 170
Malmö	224 584	1 763	226 347	213 135	1700	214 835
Summa	**359 968**	**1 763**	**361 731**	**342 827**	**1700**	**344 527**

ÖVRIGA INTÄKTER	Utfall 2024	Budget 2024	Avvikelse 2024	Utfall 2023
Tillståndshantering	1 522	1 450	72	1 431
Tillsyn	4 071	4 000	71	3 669
Automatlarm	22 504	21 600	904	22 800
Operativa insatser	15 124	13 019	2 105	14 858
Extern utbildning	7 683	8 200	-517	8 889
Hyresintäkter	2 779	2 850	-71	2 668
Övrig försäljning	1 976	585	1 391	1 908
Övriga bidrag	3 323	1 575	1 748	2 345
Summa	**58 982**	**53 279**	**5 703**	**58 568**

Not 2 Verksamhetens kostnader

	Utfall 2024	**Budget 2024**	**Avvikelse 2024**	**Utfall 2023**
Löner och ersättningar	192 848	191 114	-1 734	183 668
Sociala avgifter och pensionskostnader	116 799	112 000	-4 799	85 952
Delsumma personalkostnader	309 647	303 114	-6 533	269 620
IT, radio och telekommunikation	9 841	9 710	-131	10 106
Köpta tjänster	11 551	11 052	-499	11 800
Maskiner och förbrukningsinventarier	6 725	5 306	-1 419	6 352
Fordon	9 503	8 800	-703	9 059
Materiel och information	10 562	8 867	-1 695	9 299
Fastigheter och lokaler	48 359	47 855	-504	45 203
Utbildning och konferenser	1 876	2 678	802	1 753
Representation och personalvård	4 059	3 562	-497	3 672
Resor och övriga kostnader	1 639	1 982	343	1 720
Delsumma övriga driftskostnader	104 115	99 812	-4 303	98 964
Summa	**413 762**	**402 926**	**-10 836**	**368 584**

Not 3 Sammanlagd kostnad för de kommunala revisorernas granskning av bokföring, delårsrapport och årsredovisning

	2024	2023
Förtroendevalda revisorers arvoden m.m.	44	43
Sakkunnigt biträde köp av tjänster	172	158
Summa	**216**	**201**

Not 4 Finansiella intäkter

	Utfall 2024	Budget 2024	Avvikelse 2024	Utfall 2023
Ränta på Räddningstjänsten Syds koncernkonton hos Malmö stad	1 819	1 500	319	1 613
Övriga bankkonton	76	0	76	57
Övriga ränteintäkter	157	1	156	37
Räntor och aktieutdelningar m.m. avseende kortfristiga placeringar	6 117	4 213	1 904	5 828
Realiserade vinster kortfristiga placeringar	99	100	-1	178
Orealiserade vinster VV kortfristiga placeringar	5 603	0	5 603	3 977
Återföring värdereglering LGVP kortfristiga placeringar	6 858	0	6 858	2 827
Summa	**20 729**	**5 814**	**14 915**	**14 517**

Not 5 Finansiella kostnader

	Utfall 2024	Budget 2024	Avvikelse 2024	Utfall 2023
Bankavgifter	40	175	135	45
Ränta och avgifter upplåning Malmö stad	418	500	82	481
Övriga räntekostnader	10	10	0	8
Finansiell del pensionsavsättning	11 006	12 000	994	10 782
Realiserade förluster kortfristiga placeringar	2 112	150	-1 962	1 133
Orealiserade förluster VV kortfristiga placeringar	606	0	-606	701
Värdereglering LGVP kortfristiga placeringar	0	0	0	170
Summa	**14 192**	**12 835**	**-1 357**	**13 320**



Not 6 Immateriella anläggningstillgångar

	2024	2023
Ingående anskaffningsvärde	**2 803**	1 951
Investeringar under året	306	1 081
Utrangerat under året	0	-229
Utgående anskaffningsvärde	3 109	2 803
Ingående ackumulerade avskrivningar	-1 642	-1 589
Årets avskrivningar	-400	-282
Avskrivningar hänförliga till utrangeringar	0	229
Utgående ackumulerade avskrivningar	-2 042	-1 642
Bokfört värde immateriella anläggningstillgångar	**1 067**	**1 161**

Not 7 Materiella anläggningstillgångar

	2024	2023
Ingående anskaffningsvärde	177 448	169 176
Investeringar under året	21 065	13 513
Utrangerat under året	0	-5 241
Utgående anskaffningsvärde	198 513	177 448
Ingående ackumulerade avskrivningar	-78 782	-65 538
Årets avskrivningar	-18 841	-18 485
Avskrivningar hänförliga till utrangeringar	0	5 241
Utgående ackumulerade avskrivningar	-97 623	-78 782
Bokfört värde materiella anläggningstillgångar	**100 890**	**98 666**
Bokfört värde per kategori		
Maskiner och inventarier	30 020	30 615
Byggnadsinventarier	14 196	9 344
Fordon	50 727	58 199
Pågående investeringar	5 947	508
Summa bokfört värde	**100 890**	**98 666**

Not 8 Fordringar

Typ av fordran	2024	2023
Kundfordringar	6 530	7 521
Ingående mervärdesskatt skattefri verksamhet	2 562	2 135
Diverse kortfristiga fordringar	6 313	125
Delsumma	15 405	9 781
Förutbetalda kostnader	11 794	12 046
Upplupna intäkter	198	84
Upplupna ränteintäkter	1 488	1 562
Delsumma upplupna intäkter och förutbetalda kostnader	**13 480**	**13 692**
Totalt fordringar	**28 885**	**23 473**

Not 9 Kortfristiga placeringar

	2024	2023
Aktier	9 268	9 268
Aktier värdereglering verkligt värde (VV)	3 623	2 095
Bokfört värde	**12 891**	**11 363**
Marknadsvärde 31 december	**12 891**	**11 363**
Fonder	13 750	19 250
Fonder värdereglering verkligt värde (VV)	4 405	937
Bokfört värde	**18 155**	**20 187**
Marknadsvärde 31 december	**18 155**	**20 187**
Obligationer	81 522	81 148
Räntebevis	25 572	20 555
Värdereglering lägsta värdes princip (LGVP)	-223	-7 082
Bokfört värde	**106 871**	**94 621**
Marknadsvärde 31 december	**106 871**	**94 621**
Totalt bokfört värde	**137 917**	**126 171**
Totalt marknadsvärde 31 december	**137 917**	**126 171**



Dykövning i västra hamnen, Malmö.

Not 10 Kassa och bank

Typ av placering	2024	2023
Malmö stads koncernkonto	20 223	33 886
Nordea depålikvidkonto	7 226	1 876
Totalt kassa och bank	**27 449**	**35 762**

Not 11 Avsättningar avseende pensioner

	2024	2023
Ingående avsättning	134 643	138 375
Pensionsutbetalningar	-6 371	-5 584
Nyintjänad pension	7 730	0
Avsättning förtroendevalda OPF-KL	79	10
Ränte- och basbeloppsuppräkningar	11 006	10 782
Förändring av särskild löneskatt	2 461	-729
Övrig post	-2 300	-8 211
Utgående avsättning	**147 248**	**134 643**
Aktualiseringsgrad	100%	100%
Överskottsfond avseende förmånsbestämd ålderspension tryggad genom försäkring	0	0

Not 12 Långfristiga skulder

	2024	2023
Investeringsbidrag Statens räddningscenter	1 800	0
Avgår ackumulerad avskrivning	-15	0
Netto investeringsbidrag	**1 785**	**0**
Reverslån Malmö stad	45 300	53 000
Totalt långfristig skuld	**47 085**	**53 000**
Uppgifter om lång- och kortfristig upplåning		
Total låneskuld	**53 000**	**60 700**
Genomsnittlig ränta	0,71%	0,71%
Genomsnittlig räntebindning	1,89 år	2,89 år
Genomsnittlig kapitalbindning	6,89 år	7,89 år
Amortering inom ett år	7 700	7 700
Amortering inom två till tre år	15 400	15 400
Amortering inom fyra till fem år	15 400	15 400
Amortering bortom fem år	14 500	22 200

Not 13 Kortfristiga skulder

Typ av skuld	2024	2023
Leverantörsskulder	12 567	12 551
Utgående mervärdesskatt	691	910
Personalens källskatt	3 966	3 838
Reverslån Malmö stad kortfristig del	7 700	7 700
Övriga kortfristiga skulder	22	37
Delsumma	24 946	25 036
Upplupna semesterlöner	19 356	16 542
Upplupna löner och kompledighetsskuld	5 064	4 141
Upplupen pensionskostnad individuell del	10 444	8 967
Upplupen särskild löneskatt pensioner	11 244	5 626
Upplupna sociala avgifter enligt lag	4 952	4 707
Upplupna övriga kostnader	289	739
Förutbetalda intäkter	501	1 000
Delsumma upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	51 850	41 722
Totalt kortfristiga skulder	**76 796**	**66 758**

Revisionsberättelse

REVISIONEN

REVISIONSBERÄTTELSE FÖR ÅR 2024

Till Kommunfullmäktige i Burlöv, Eslöv, Kävlinge, Lund och Malmö

Vi, av fullmäktige utsedda revisorer i Kommunalförbundet Räddningstjänsten Syd, har granskat den verksamhet som bedrivits av direktionen under 2024.

Direktionen ansvarar för att verksamheten bedrivs enligt gällande mål, beslut och riktlinjer samt de lagar och föreskrifter som gäller för verksamheten. Den ansvarar också för att det finns en tillräcklig intern kontroll och återredovisning till medlemskommunernas fullmäktige. Revisorerna ansvarar för att granska verksamhet, intern kontroll och räkenskaper samt att pröva om verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt, om räkenskaperna är rättvisande och om den interna kontrollen som görs inom förbundet är tillräcklig.

Granskningen har utförts enligt kommunallagen, god revisionssed i kommunal verksamhet och förbundsordningen. Granskningen har genomförts med den inriktning och omfattning som behövs för att ge rimlig grund för bedömning och ansvarsprövning.

Årets granskning har skett genom den lagstadgade granskningen av delårsrapport och årsbokslut. I övrigt har revisionens uppföljning av förbundets verksamhet skett genom grundläggande granskning.

Revisorerna har genomfört en djupgranskning av samordningen med medlemskommunerna avseende krisberedskap, kontinuitetsplanering och civilt försvar. Den övergripande slutsatsen är att det i stort saknas dialog mellan direktionen och ägarkommunernas respektive kommunstyrelse gällande civilt försvar. Det framförs därtill finnas ett behov av tydlighet från staten avseende krav och nivåer för uppbyggnad av kompetens.

Förbundet redovisar ett negativt balanskravsresultat på 17,6 mnkr och ett negativt resultat på 5,8 mnkr, därmed uppfylls inte balanskravresultatet eller det finansiella målet om ett positivt resultat. Förbundet har ett utgående eget kapital som uppgår till totalt 25 mnkr, varav ett belopp om 8 mnkr utgör balanserad orealiserad värdeförändring. Förbundet uppfyller därmed målsättningen om ett eget kapital på 4 mnkr. Övriga målsättningar för god ekonomisk hushållning är uppfyllda. Av de verksamhetsmässiga målområdena bedöms samtliga som uppfyllda.

EY har biträtt oss i granskningen av räkenskaperna, bokslutet och årsredovisningen för år 2024. Resultatet av granskningen har sammanfattats i rapport från granskning av årsredovisning samt granskning av god ekonomisk hushållning.

Direktionen hänvisar det negativa balanskravresultatet till synnerliga skäl. Detta med hänvisning till förbundets starka finansiella ställning. Vi revisorer gör ingen avvikande bedömning.

Vi bedömer sammantaget att direktionen i allt väsentligt har bedrivit verksamheten på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt samt att räkenskaperna i allt väsentligt är rättvisande, i enlighet med det sakkunniga biträdets granskning av årsredovisningen samt i dennes yttrande.

Vi bedömer att förbundets interna kontroll har varit tillräcklig.

Vi bedömer att förbundet inte uppnår en god ekonomisk hushållning för 2024 mot bakgrund av att balanskravresultatet är negativt och att förbundet inte uppnår det finansiella målet om ett positivt resultat.

Vi bedömer att resultatet enligt årsredovisningen, med undantag från finansiellt mål om positivt resultat, är förenligt med de mål direktionen uppställt för god ekonomisk hushållning.

Vi tillstyrker att fullmäktige beviljar ansvarsfrihet för direktionen samt enskilda ledamöter i dessa organ.

Lund, datum enligt digital signering

Berit Sjövall	Gunnar Rune	Peter Bengtsson
Christer Ekelund	Lars-Erik Johansson	Lars Karlsson

Till revisionsberättelsen hör bilagorna:
Rapport från granskning av årsredovisning 2024
Granskning av god ekonomisk hushållning och balanskravresultat
Den auktoriserade revisorns yttrande
PM Samverkan kring uppbyggnad av den civila beredskapen

Förbundsdirektionen vid Räddningstjänsten Syd

Direktionen är förbundets politiska, beslutande organ som väljs på en mandatperiod om fyra år räknat från och med 1 januari året efter ordinarie riksdagsvalår. Direktionen består av tio ledamöter och tio ersättare. Malmö utser fem ledamöter och fem ersättare. Lunds kommun utser två ledamöter och två ersättare. Eslövs kommun, Kävlinge kommun och Burlövs kommun utser vardera en ledamot och en ersättare.



Direktionens ordinarie ledamöter

Anders Nilsson, ordförande (S) Malmö
Birgit Hansson (S) Malmö
Björn Gudmundsson (S) Malmö
Tony Rahm (M) Malmö
Rickard Åhman Persson (SD) Malmö
Lina Olsson (S) Lund
Anders Hallin (C) Lund
Tony Hansson (S) Eslöv
Johan Douglies (M) Kävlinge
Leif Westin (M) Burlöv

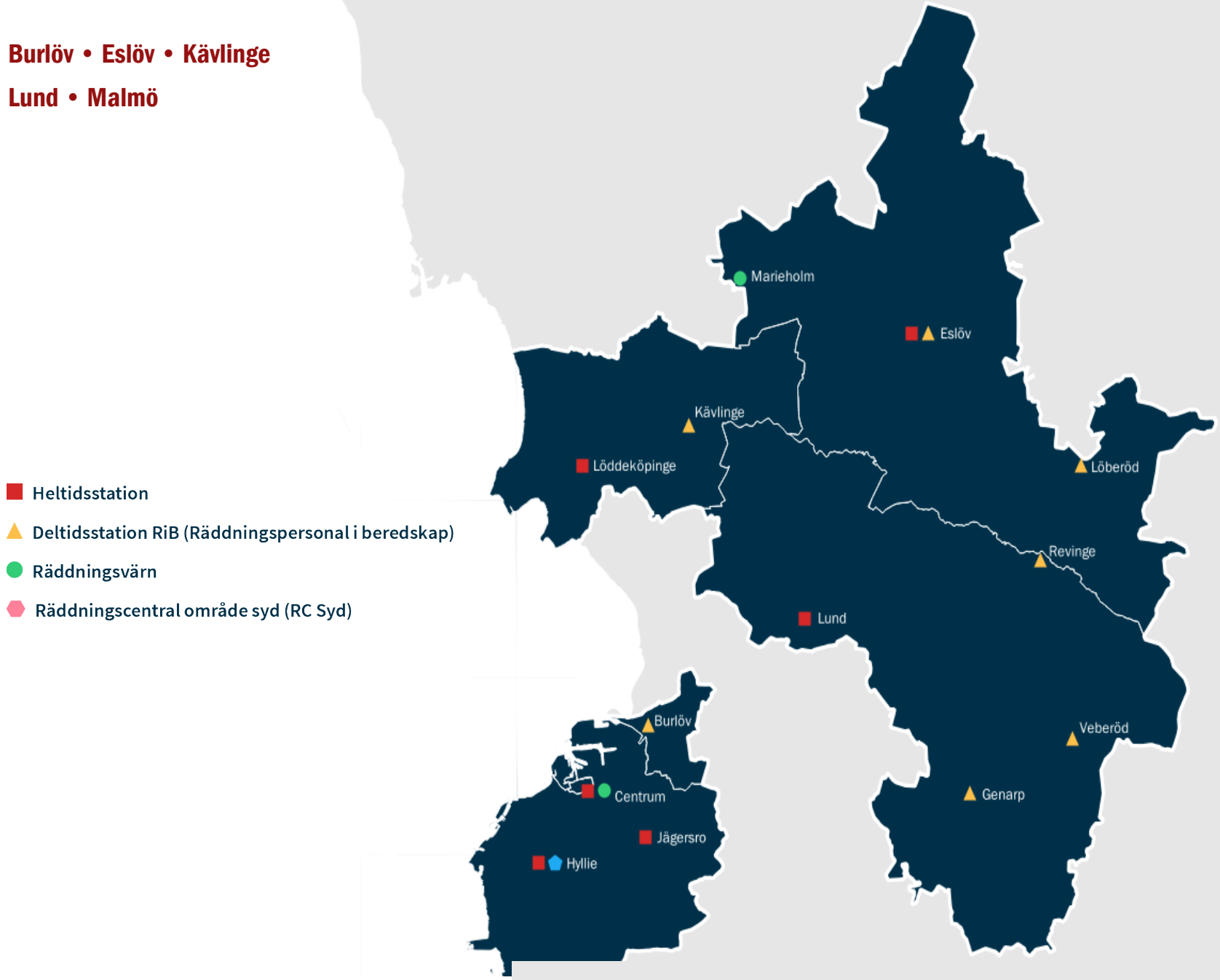
Direktionens ersättare

Shler Murad Bradostin (S) Malmö
Sven Erik Rasmusson (S) Malmö
Malin Ahlström (M) Malmö
Showan Shattack (V) Malmö
Nichlas Holmgren Gellersten (SD) Malmö
Louise Rehn Winsborg (M) Lund
Tekla Lundin Makungu (L) Lund
Jörgen Segerhag (M) Burlöv
Håkan Bjelkegren (M) Eslöv
Kerstin Nilsson (S) Kävlinge

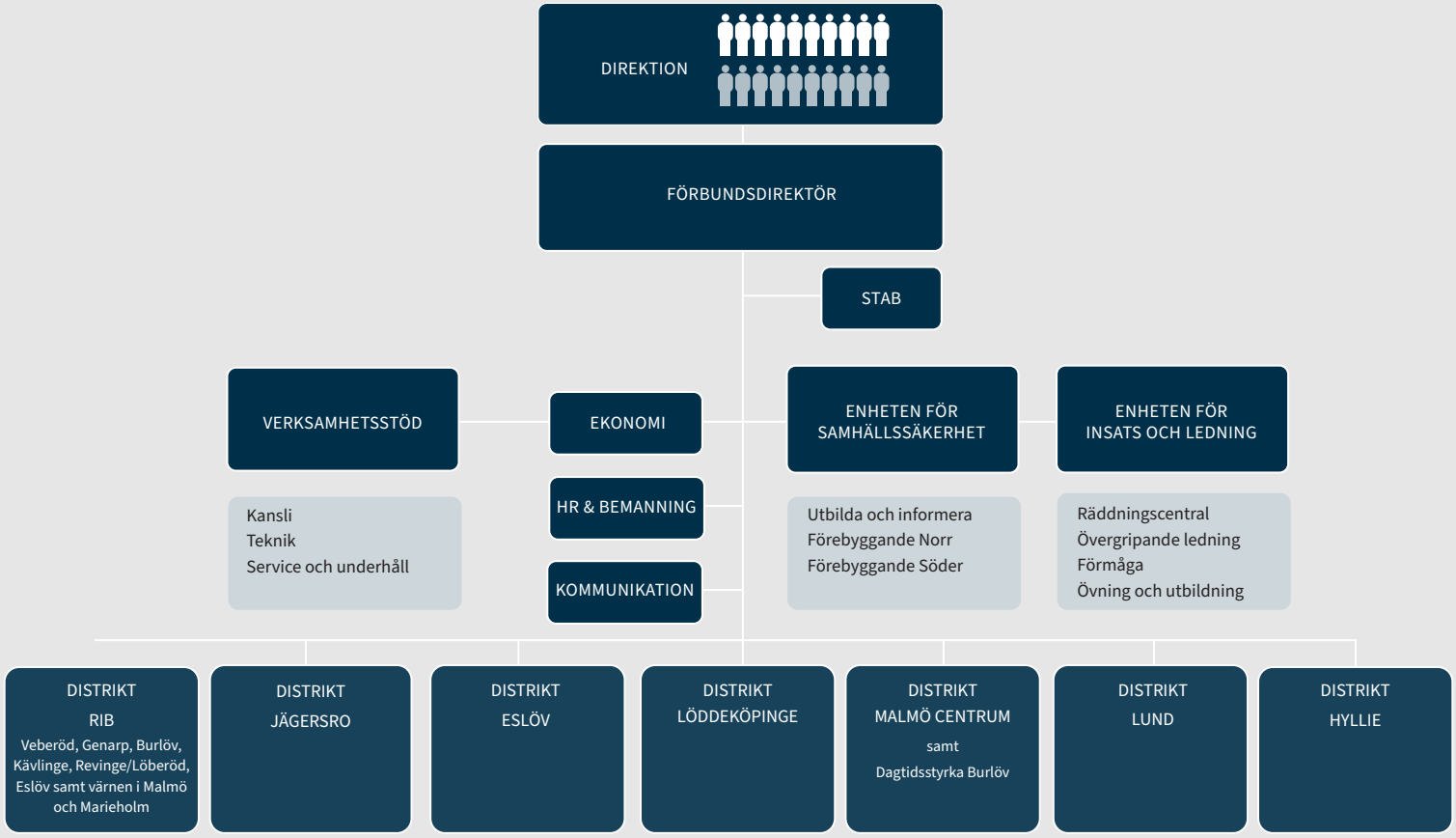
Våra medlemskommuner

Burlöv • Eslöv • Kävlinge

Lund • Malmö



Vår organisation





POSTADRESS
Räddningstjänsten Syd
Box 4434
203 15 Malmö

TELEFON
046-540 46 00

E-POST
info@rsyd.se

FÖLJ OSS GÄRNA PÅ
www.rsyd.se
www.facebook.com/rtjsyd
instagram.com/rtjsyd
linkedin.com/company/r-ddningstj-nsten-syd

TILLSAMMANS FÖR ETT OLYCKSFRITT SAMHÄLLE

Diarienummer: 2400-2025-000479

PROTOKOLL

Direktionen för Räddningstjänsten Syds sammanträde

Mötesdatum	Den 14 mars 2025
Sammanträdet påbörjades	Kl. 13.00
Sammanträdet avslutades	Kl. 14.30
Plats	Sessionssalen, brandstationen i Lund, Glimmervägen 12 A, Lund
Justeringsdatum	Den 19 mars 2025
Justerare	Malin Ahlström (M) Malmö
Plats för justering	Digital justering
Anslag	Justering av protokoll anslås på Räddningstjänsten Syds hemsida www.rsyd.se under fliken ”Anslagstavla” den 20 mars 2025.

Beslutande

Ledamöter	Anders Nilsson (S) Malmö
	Birgit Hansson (S) Malmö
	Björn Gudmundsson (S) Malmö
	~~Tony Rahm (M) Malmö~~
	~~Rickard Åhman Persson (SD) Malmö~~
	Lina Olsson (S) Lund
	Anders Hallin (C) Lund
	~~Johan Douglies (M) Kävlinge~~
	Tony Hansson (S) Eslöv
	Leif Westin (M) Burlöv
Tjänstgörande ersättare	Malin Ahlström (M) Malmö för Tony Rahm
	Nichlas Holmgren Gellersten (SD) Malmö för Rickard Åhman Persson
	Kerstin Nilsson (S) Kävlinge för Johan Douglies

Övriga närvarande

Ersättare	Shler Murad Bradostin (S) Malmö

	Sven Erik Rasmusson (S) Malmö
	Showan Shattak (V) Malmö
	Louise Rehn Winsborg (M) Lund
	Tekla Lundin Makungu (L) Lund
	Håkan Bjelkengren (M) Eslöv
	Jörgen Segerhag (M) Burlöv
Tjänstemän	Martin Gertsson, förbundsdirektör
	Annie Borgström, nämndsekreterare
	Anders Brodin, ekonomichef
	Ulrika Lindmark, operativ chef och stf räddningschef
	Louise Bengtsson, enhetschef enheten för samhällssäkerhet & stab
	Joakim Goldmann, distriktschef Löddeköpinge & Malmö centrum
Personalföreträdare	~~Ulf Adolfsson (Kommunal)~~
	Imran Khan (Vision)
	Isaac Niklasson (Ledarna)
Underskrifter	Ordförande: Anders Nilsson (Mar 19, 2025 14:46 GMT+1)
	Anders Nilsson
	Justerare: Malin Ahlström (Mar 19, 2025 10:24 GMT+1)
	Malin Ahlström
	Nämndsekreterare: _____
	Annie Borgström

§ 11 Upprop

Ordföranden genomför upprop av ledamöter och ersättare och konstaterar närvaro enligt ovan.

§ 12 Fastställande av dagordning

Utsänd dagordning fastställs.

§ 13 Val av justerare och tid för justering av protokoll

Malin Ahlström utses, att jämte ordföranden justera protokollet.

Det beslutas att justering ska ske den 19 mars 2025, justering sker digitalt.

§ 14 Förbundsdirektören informerar

Ärendebeskrivning

Förbundsdirektören informerar om den senaste tidens händelser inom förbundet och vad som planeras framöver.

- Två bränder med omkomna, dödsorsak inte fastställd ännu
- MIFO-undersökningar (Metodik för inventering av förorenade områden) på fastigheter i förbundet där förbundet bedriver verksamhet, samråd om kostnadsfördelning pågår med medlemskommunerna
- MSB har avslutat sin tillsyn på Rsyds övergripande ledning utan anmärkning
- Direktionen bjuds in som observatörer till operativa övningar under våren

Beslutsunderlag

- MSBs Beslut i tillsynsärende om Räddningstjänsten Syds arbete enligt lagen (2003:778) om skydd mot olyckor (LSO) inom området ledningssystem och övergripande ledning, MSBs ärendenummer 2023-03015

Direktionen beslutar

att *lägga informationen till handlingarna*

§ 15 Information om klagomål hos Konkurrensverket

Ärendebeskrivning

Räddningstjänsten i Staffanstorp och räddningstjänsten i Lomma har gemensamt inkommit med ett klagomål till Konkurrensverket. Klagomålet riktar sig mot Rsyd och Räddningstjänsten Skåne Nordväst (RSNV). Med anledning av klagomålet har Konkurrensverket ställt ett antal frågor till Rsyd. Rsyd har svarat på frågorna.

Beslutsunderlag

- Skrivelse från Konkurrensverket, Konkurrensverkets diarienummer 183/2025
- Rsyds svar på klagomål och skrivelse, diarienummer 2990-2025-000508

Direktionen beslutar

att *lägga informationen till handlingarna*

§ 16 Beslut om årsredovisning 2024

Ärendebeskrivning

I liggande förslag till årsredovisning för Räddningstjänsten Syd redogörs för förbundets verksamhet, ekonomiska resultat och ställning för 2024.

Förbundets tre övergripande målområden är i allt väsentligt uppfyllda.

Det ekonomiska resultatet för 2024 blev ett underskott på 5 753 tkr med ett motsvarande negativt balanskravsresultat på 17 608 tkr. Ekonomiska mål i övrigt är i stort uppfyllda och ekonomisk buffert finns för delfinansiering av framtida investeringar. Den beslutade budgeten för 2024 har varit underbalanserad med 16 000 tkr.

Årsredovisningen har granskats av förbundets revisorer och revisionsberättelse jämte granskningsrapport kommer att upprättas. Årsredovisningen har varit tillgänglig för allmänheten på förbundets hemsida från den 7 mars. Revisionssammanträde kommer att hållas den 20 mars.

Beslutsunderlag

- Missiv med diarienummer 2400-2025-000479
- Förslag till årsredovisning

Direktionen beslutar

att *fastställa årsredovisning för 2024 enligt framlagt förslag,*

att *med beaktande av ovanstående att synnerliga skäl föreligger i enlighet med kommunallagens 11 kap 13 § varvid det negativa balanskravsresultatet inte ska regleras samt*

att *fastställd årsredovisning ska översändas till medlemskommunerna*

§ 17 Redovisning av delegationsbeslut

Ärendebeskrivning

De delegationsbeslut som direktionen beslutat ska återrapporteras till direktionen redovisas. Direktionen har att godkänna redovisningen av delegationsbeslut som fattats av delegaterna sedan det senaste direktionssammanträdet.

Beslutsunderlag

- ”Redovisning av delegationsdelegationsbeslut” med diarienummer 2990-2025-000361-002.

Direktionen beslutar

att *godkänna redovisningen av delegationsbeslut för perioden 2025-01-23 – 2025-03-06*

§ 18 Övrigt

Inga övriga ärenden anmäldes eller behandlades.

§ 19 Sammanträdet avslutas

Ordföranden förklarar sammanträdet avslutat.

Sändlista:

Direktionen för Räddningstjänsten Syd

Ledningsgruppen Räddningstjänsten Syd

Personalföreträdare Räddningstjänsten Syd

Medlemskommunernas styrelser

Revisorerna

Revisorernas sakkunniga biträde (EY)

Protokoll direktionssammanträde 2025-03-14

Final Audit Report 2025-03-19

Created:	2025-03-19
By:	Annie Borgström (annie.borgstrom@rsyd.se)
Status:	Signed
Transaction ID:	CBJCHBCAABAAbQNUX6wsdr-0sOfu3KJlWJC2FdHNFBWR

"Protokoll direktionssammanträde 2025-03-14" History

Document created by Annie Borgström (annie.borgstrom@rsyd.se)
2025-03-19 - 9:09:22 AM GMT- IP address: 81.235.149.231

Document emailed to anders.s.nilsson@malmo.se for signature
2025-03-19 - 9:13:00 AM GMT

Document emailed to Malin Ahlström (malineiahlstrom@gmail.com) for signature
2025-03-19 - 9:13:01 AM GMT

Document emailed to Annie Borgström (annie.borgstrom@rsyd.se) for signature
2025-03-19 - 9:13:01 AM GMT

Email viewed by anders.s.nilsson@malmo.se
2025-03-19 - 9:13:23 AM GMT- IP address: 85.30.160.138

Document e-signed by Annie Borgström (annie.borgstrom@rsyd.se)
Signature Date: 2025-03-19 - 9:13:41 AM GMT - Time Source: server- IP address: 81.235.149.231

Email viewed by Malin Ahlström (malineiahlstrom@gmail.com)
2025-03-19 - 9:22:35 AM GMT- IP address: 146.75.181.82

Document e-signed by Malin Ahlström (malineiahlstrom@gmail.com)
Signature Date: 2025-03-19 - 9:24:26 AM GMT - Time Source: server- IP address: 213.89.107.38

Signer anders.s.nilsson@malmo.se entered name at signing as Anders Nilsson
2025-03-19 - 1:46:41 PM GMT- IP address: 155.137.26.237

Document e-signed by Anders Nilsson (anders.s.nilsson@malmo.se)
Signature Date: 2025-03-19 - 1:46:43 PM GMT - Time Source: server- IP address: 155.137.26.237

Agreement completed.
2025-03-19 - 1:46:43 PM GMT

Adobe Acrobat Sign

ESLÖVS KOMMUN

KS 2025/209

2025-04-14

Mattias Larsson
+4641362012
mattias.larsson@eslov.se

Kommunstyrelsen

Årsredovisning 2024 Finsam MittSkåne

Förslag till beslut

- Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige att godkänna årsredovisningen 2024 för Finsam MittSkåne och bevilja styrelsens ledamöter ansvarsfrihet.

Ärendebeskrivning

Finsam MittSkåne har överlämnat förslag till årsredovisning 2024 för godkännande av kommunfullmäktige och beviljande av ansvarsfrihet

Beslutsunderlag

Följemejl till kallelse till medlemssamråd Finsam MittSkåne 2025-04-16
Kallelse Medlemssamråd 2025-04-16
Granskningsrapport 2024 Samordningsförbundet MittSkåne, signerad
Följemejl till Ansvarsfrihet 2024, revisionsberättelse och Årsredovisning
Årsredovisning 2024 Finsam MittSkåne komplett 2025-03-11 signerad version
Revisionsberättelse 2024 MittSkåne signerad version
Förtroendevaldas Revisionsberättelse MittSkåne 2024 signerad version

Beredning

Samordningsförbundet MittSkåne är en fristående juridisk organisation bildad 2011 av Eslövs Kommun, Höör Kommun, Hörby Kommun, Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan och Region Skåne som medlemmar. Förbundets organisation består av en styrelse som utses av medlemmarna.

Samordningsförbundet har följt budget för både verksamhet och insatser.

Beslutet skickas till

Finsam MittSkåne
Kommunrevisionen

Eva Hallberg
Kommundirektör

Mattias Larsson
Ekonomichef

Från:	Andersson, Johan för Maria Sjöbeck
Till:	registrering-KS; Andersson, Johan; johan.svahnberg@hoor.se; anders.hansson@horby.se; Lisa Flinth; Micin Belma (2995); Carolina Gianola; Camilla Kampf
Ärende:	VB: Medlemssamråd Finsam MittSkåne
Start:	den 16 april 2025 08:00:00
Slut:	den 16 april 2025 10:00:00
Plats:	Microsoft Teams-möte
Bilagor:	Kallelse Medlemssamråd 250416.pdf Finsam Revisionsberättelse 2024 MittSkåne (signerad version).pdf Samordningsförbundet MittSkåne Granskningsrapport 2024 sign.pdf Årsredovisning 2024 Finsam MittSkåne komplett 250311 (signerad version).pdf Förtroendevaldas Revisionsberättelse MittSkåne 2024 (signerad version).pdf

---

-----Ursprunglig avtalad tid-----
Från: Maria Sjöbeck <maria.sjobeck@finsammittskane.se <mailto:maria.sjobeck@finsammittskane.se> >
Skickat: den 12 november 2024 14:06
Till: Maria Sjöbeck; Andersson, Johan; johan.svahnberg@hoor.se <mailto:johan.svahnberg@hoor.se> ; anders.hansson@horby.se <mailto:anders.hansson@horby.se> ; Lisa Flinth; Micin Belma (2995); Carolina Gianola; Camilla Kampf
Ämne: Medlemssamråd Finsam MittSkåne
När: den 16 april 2025 08:00-10:00 (UTC+01:00) Amsterdam, Berlin, Bern, Rom, Stockholm, Wien.
Plats: Microsoft Teams-möte

Nu finns kallelse och bilagor här för er att ta del av! Om annat önskas eller om ni vill lägga till frågor i dagordningen går det fint att maila mig!

Mvh Maria

_____

Microsoft Teams Behöver du hjälp? <https://aka.ms/JoinTeamsMeeting?omkt=sv-SE>

Anslut till mötet nu <https://teams.microsoft.com/l/meetup-join/19%3ameeting_NTY0N2FiOTMtYTVlOS00ODEwLWJkOWMtOTliYTY0NGQzZWJl%40thread.v2/0?context=%7b%22Tid%22%3a%229dbd375b-125c-4806-8324-842060daf195%22%2c%22Oid%22%3a%2289f657fb-9a3d-4bf6-9856-9ac4e777e2bb%22%7d>

Mötes-ID: 333 604 923 721

Lösenord: cDjvpr

_____

Ring in via telefon

+46 8 535 272 70,,173070262# <tel:+46853527270,,173070262> Sverige, Stockholm

Hitta ett lokalt telefonnummer <https://dialin.teams.microsoft.com/1e82c944-2675-47b4-9351-c24bd0242c1c?id=173070262>

Telefonkonferens-ID: 173 070 262#

För organisatörer: Mötesalternativ <https://teams.microsoft.com/meetingOptions/?organizerId=89f657fb-9a3d-4bf6-9856-9ac4e777e2bb&tenantId=9dbd375b-125c-4806-8324-842060daf195&threadId=19_meeting_NTY0N2FiOTMtYTVlOS00ODEwLWJkOWMtOTliYTY0NGQzZWJl@thread.v2&messageId=0&language=sv-SE> | Återställ PIN-kod för uppringning <https://dialin.teams.microsoft.com/usp/pstnconferencing>

_____

Kallelse till Medlemssamråd, Finsam MittSkåne

Datum & Tid	2025-04-16 klockan 08.00-10.00
Plats	Teams

Kallade:	Johan Andersson	Eslöv Kommun
	Johan Svanberg	Höör Kommun
	Anders Hansson	Hörby Kommun
	Lisa Flinth	Region Skåne
	Carolina Giancola	Arbetsförmedlingen
	Belma Micin	Försäkringskassan
	Camilla Kampf	Ordförande, Finsam MittSkåne
	Maria Sjöbeck	Förbundschef, Finsam MittSkåne

Dagordning

1.Förbundsordförande Camilla Kampf hälsar välkommen till dagens medlemssamråd

2. Redovisning från förbundets verksamhet och styrelsearbete.

Årsredovisning för 2024, reviderad och klar. (bilaga)
Styrelsearbetet 2024/2025
Rekrytering av ny förbundschef
Samverkansstrukturer som behöver belysas

3. Insatser och projekt 2025

Aktiv	2025-02-14
Vilja 2.0	2025-12-31
Kultur på recept	2025-12-31
Gröna Huset	2025-12-31
Kompetenslots	2025-10-31
Hälsoförfrågan Hörby	2025-10-31

Kompetensutvecklingsinsatser för medlemsparters anställda

- *Psykiatrins studiebesöksdag 2024-10-16* *26 delt.* *28 000kr*
- *Samverkansdag 2025-03-14* *74 delt.* *10 000kr*

4. Dialog om Finsam MittSkånes verksamhet och framtida inriktning kopplat till de prioriteringar som gäller hos respektive medlem.

Strategisk riktning från medlemsägarna?
Vision och förväntningar på förbundet?
Medlemsparternas utmaningar 2025 och framåt?

5. Övriga frågor

Med önskan om en fin sommar, ses till hösten!

Granskning av bokslut och årsredovisning per 2024-12-31

Granskningsrapport

Samordningsförbundet MittSkåne

Penneo dokumentnyckel: 2494H-5QPVA-N7AFH-QMSCF-PS3J8-GSBAV

KPMG AB

2025-03-13

© 2025 KPMG AB, a Swedish limited liability company and a member firm of the KPMG network of independent member firms affiliated with KPMG International Cooperative (“KPMG International”), a Swiss entity. All rights reserved.

Document classification: KPMG Public

Samordningsförbundet MittSkåne
Granskning av bokslut och årsredovisning per 2024-12-31

2025-03-13

Innehållsförteckning

1	Bakgrund	2
1.1	Syfte och revisionsfråga	2
1.2	Revisionskriterier	2
1.3	Metod och avgränsningar	2
2	Resultat av granskningen	4
2.1	Förvaltningsberättelsen	4
2.2	God ekonomisk hushållning	4
2.3	Resultaträkning	4
2.4	Balansräkning	5
2.5	Intern kontroll och styrning	5
2.6	Övrigt	5
2.7	Driftsredovisning	5
2.8	Rekommendationer	6
2.9	Sammanfattning och slutsatser	6

Penneo dokumentnyckel: 2494H-5QPVA-N7AFH-QMSCF-PS3J8-G5BAV

1 Bakgrund

Härmed avlämnas rapport avseende granskningen av Samordningsförbundet Mitt-Skåne för räkenskapsåret 2024. Granskningen har bedrivits i enlighet med god revisionssed för kommunal verksamhet. Syftet med rapporten är att lämna underlag för revisorernas bedömningar och uttalanden i revisionsberättelsen.

Förbundets revisorer ska enligt 12 kap Kommunallagen (KL) bedöma om resultatet i årsredovisningen är förenligt med de mål som styrelsen beslutat. Revisorerna ska pröva om räkenskaperna är rättvisande. Revisorernas uttalande avges i revisionsberättelsen.

Vidare lämnas i rapporten information till styrelsen om viktigare iakttagelser och eventuella rekommendationer till följd av dessa som identifierats i samband med årets revision.

1.1 Syfte och revisionsfråga

Syftet med granskningen är att den ska utgöra underlag för revisorernas prövning av;

- att verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredställande sätt,
- om räkenskaperna är rättvisande och
- om den interna kontrollen är tillräcklig.

1.2 Revisionskriterier

Bedömningsgrund för vårt uttalande avseende huruvida verksamheten bedrivits på ett ändamålsenligt sätt samt att årsredovisningen i allt väsentligt är upprättad i enlighet med gällande lagar och regler bygger på följande revisionskriterier:

- Lag om finansiell samordning SFS 2003:1210, Kommunallag och lag om kommunal bokföring och redovisning (LKBR)
- God redovisningssed, definierad av Rådet för Kommunal Redovisning, RKR
- Förbundsordning, Interna regelverk och instruktioner

1.3 Metod och avgränsningar

Vår granskning sker i den omfattning som följer av God revisionssed i kommunal verksamhet, främst såsom denna definieras av SKR[1] och Skyrev[2]. Det innebär att vi planerat och genomfört revisionen för att i allt väsentligt men inte absolut säkerhet försäkra oss att årsredovisningen inte innehåller väsentliga felaktigheter.

[1] Sveriges Kommuner och Regioner
[2] Sveriges Kommunala Yrkesrevisorer

Penneo dokumentnyckel: 2494H-5QPVA-N7AFH-QMSCF-PS3J8-GSBAV

Granskningen har omfattat bokslutet och årsredovisningen för 2024. Vi har granskat sådan information som är av finansiell natur och eller som har direkt koppling till den finansiella redovisningen i årsredovisningen. Vi har även stämt av balanskravsutredning mot underlag. Övriga delar har endast granskats utifrån om informationen är förenlig med de finansiella delarna.

Vi har även granskat att förbundet följer förbundsordningen

Granskningen har genomförts genom:

- Dokumentstudier av relevanta dokument (verksamhetsplan med budget, protokoll och förbundsordning) inklusive årsredovisningen
- Analys av om resultatet är förenligt med de beslutade målen
- Avstämning av väsentliga poster i resultat- och balansräkning mot erforderliga underlag. Översiktlig analys av övriga poster.
- Stickprovsgranskning av attest och utanordning
- Diskussion med förbundschef
- Sedvanlig bokslutsgranskning

1.3.1 Risk- och väsentlighetsanalys

1.3.1.1 Redovisningen

- Verksamhetens intäkter
  - Består i huvudsak av medlemmarnas årsavgifter vilka substansgranskas mot beslut, fakturering och inbetalning.
- Verksamhetens kostnader
  - Kartläggning av posternas innehåll samt stickprov inklusive attest och utanordning samt avklipp.
- Kassa och bank
  - Substansgranskas mot externa underlag.
- Kortfristiga skulder
  - Kartläggning av posternas innehåll samt stickprov inklusive attest och utanordning.
- Redovisningsprinciper

1.3.1.2 Intern kontroll

- ”Ordning och reda”
- Bokslutsprocessen och relationen mellan förbundet och redovisningsbyrån.
- Granskning av att skatter och avgifter redovisats och betalas i rätt tid och med rätt belopp.

Penneo dokumentnyckel: 2494H-5QPVA-N7AFH-QMSCF-PS3J8-GSBAV

2 Resultat av granskningen

Granskning av redovisning och intern kontroll har skett enligt uppgjord planering i enlighet med risk- och väsentlighetsanalysen ovan.

2.1 Förvaltningsberättelsen

I LKBR, föreskrivs att förvaltningsberättelsen ska följa en bestämd struktur med fasta rubriker.

Vidare kräver lagen att en balanskravsutredning ska redovisas i förvaltningsberättelsen.

Vår bedömning är att förbundet redovisar sin förvaltningsberättelse i enlighet med lagens krav och denna har ställts upp enligt de bestämda rubrikerna.

I årsredovisningen återfinns även en balanskravsutredning.

2.2 God ekonomisk hushållning

Enligt kommunallagens bestämmelser ska samordningsförbundet ha en god ekonomi i sin verksamhet. Styrelsen ska fatta beslut om riktlinjer för god ekonomisk hushållning.

2.2.1 Ekonomiska mål

Årets resultat uppgår till -0,8 mnkr vilket är 0,5 mnkr bättre än det budgeterade resultatet på -1,3 mnkr. Förbundet har ett eget kapital som överskrider riktvärdet varför underskottet kan accepteras.

2.2.2 Verksamhetsmål

Förbundet fastställde i slutet av 2023 en verksamhetsplan med budget för 2024 och i denna plan anges mål och vision samt strategier för verksamheten. Målen konkretiseras med mätbara aktiviteter så att det går att följa upp måluppfyllelsen.

I årsredovisningen lämnas en redogörelse för årets verksamhet och vilka insatser som har gjorts och uppföljning av måluppfyllelsen görs.

Sammantaget framgår av årsredovisningen att förbundets bedömning är att god ekonomisk hushållning har uppnåtts baserat bland annat på att budgeten i stort har följts och att verksamhetsmål i stort är uppfyllda.

2.3 Resultaträkning

2.3.1 Verksamhetens intäkter

Verksamhetens intäkter består av medlemmarnas årsavgifter vilka har substansgranskats mot beslut och inbetalning.

2.3.2 Verksamhetens kostnader

Verksamhetens kostnader har granskats stickprovsvis utan anmärkning.

Penneo dokumentnyckel: 2494H-5QPVA-N7AFH-QMSCF-PS3J8-GSBAV

2.4 Balansräkning

2.4.1 Kassa och bank

Balansräkningens dominerande tillgångspost är till följd av förbundets överskott under ett antal år Kassa och bank. Beloppet är avstämt mot engagemangsbesked.

2.4.2 Kortfristiga skulder

De kortfristiga skulderna består till helt dominerande del av skulder för samverkansinsatser. Vi har granskat posten utan anmärkning.

2.5 Intern kontroll och styrning

Vi har läst förbundsordning och styrelseprotokoll för att bedöma om styrelsen utöver tillräcklig kontroll och en god styrning av verksamheten samt att förbundsordningens krav efterlevs.

2.5.1 Styrdokument

Vi noterar att samtliga styrdokument är uppdaterade i vederbörlig ordning.

Vi noterar dock att budgeten som styrelsen antog i slutet av 2023 avseende 2024 bara var ettårig medan förbundsordningen anger att treårsbudget skall göras.

2.5.2 Tertialrapporter

Förbundet upprättar under löpande år ekonomiska uppföljningar med prognos för helåret vilka behandlas på styrelsens möten. Förbundet upprättar även tertialrapporter i vederbörlig ordning.

2.6 Övrigt

Det nationella rådet har upprättat riktlinjer för hur stort eget kapital som ett Finsamförbund bör ha. Storleken på eget kapital i Samordningsförbundet MittSkåne uppgår till 2,7 mnkr och bör enligt denna norm inte uppgå till mer än 1,0 mnkr. Förbundets eget kapital är inte inom Finsamförbundens riktlinjer.

2.7 Driftsredovisning

I LKBR, föreskrivs att årsredovisningen ska innehålla en driftsredovisning som en egen del.

Förbundet har upprättat en driftsredovisning i årsredovisningen för 2024.

2.8 Intern kontroll

Vi konstaterar precis som tidigare år vid vår granskning av bankbehörigheterna att förbundets bankkonton kan tecknas av en ensam person. Vi anser att detta bör ändras så att det alltid krävs två personer i förening för att göra överföringar eller betalningar.

Penneo dokumentnyckel: 2494H-5QPVA-N7AFH-QMSCF-PS3J8-GSBAV

2.9 Rekommendationer

Baserat på ovan redovisade iakttagelser lämnar vi följande rekommendationer till förbundet:

- Då storleken på eget kapital överstiger nationella rådets riktlinjer rekommenderar vi att förbundet fortsatt aktivt arbetar med att minska detta.
- Att se över bankbehörigheterna så att det alltid krävs två i föreningen för att teckna förbundets bankkonton.

2.10 Sammanfattning och slutsatser

Vi har inte identifierat några väsentliga felaktigheter i årsbokslutet och i granskningen har det inte framkommit några omständigheter som ger oss anledning att anse att årsredovisningen inte, i allt väsentligt, är upprättad i enlighet med lagen om kommunal bokföring och redovisning.

Dag som ovan
KPMG AB

Jesper Sturesson

Auktoriserad revisor

Detta dokument har upprättats enbart för i dokumentet angiven uppdragsgivare och är baserat på det särskilda uppdrag som är avtalat mellan KPMG AB och uppdragsgivaren. KPMG AB tar inte ansvar för om andra än uppdragsgivaren använder dokumentet och informationen i dokumentet. Informationen i dokumentet kan bara garanteras vara aktuell vid tidpunkten för publicerandet av detta dokument. Huruvida detta dokument ska anses vara allmän handling hos mottagaren regleras i offentlighets- och sekretesslagen samt i tryckfrihetsförordningen.

Penneo dokumentnyckel: 2494H-5QPVA-N7AFH-QMSCF-PS3J8-GSBAV

PENNEO

Signaturerna i detta dokument är juridiskt bindande. Dokumentet är signerat genom Penneo™ för säker digital signering. Tecknarnas identitet har lagrats, och visas nedan.

"Med min signatur bekräftar jag innehållet och alla datum i detta dokumentet."

CARL JESPER STURESSON
Undertecknare
Serienummer: 965016200d4fa0[…]b4616dad8eb74
IP: 212.247.xxx.xxx
2025-03-13 12:23:00 UTC



Penneo dokumentnyckel: 2494H-5QPVA-N7AFH-QMSCF-PS3J8-GSBAV

Detta dokument är undertecknat digitalt via **Penneo.com**. De signerade uppgifternas integritet är validerad med hjälp av ett beräknat hashvärde för originaldokumentet. Alla kryptografiska bevis är inbäddade i denna PDF, vilket säkerställer både autenticitet och möjlighet till framtida validering.

Detta dokument är försett med ett kvalificerat elektroniskt sigill som innehåller ett certifikat och en tidsstämpel från en kvalificerad tillhandahållare av betrodda tjänster.

Så här verifierar du dokumentets äkthet:
När du öppnar dokumentet i Adobe Reader kan du se att det är certifierat av **Penneo A/S**. Detta bekräftar att dokumentets innehåll förblir oförändrat sedan tidpunkten för undertecknandet. Bevis för de enskilda undertecknarnas digitala signaturer bifogas dokumentet.

De kryptografiska bevisen kan kontrolleras med hjälp av Penneos validator, **https://penneo.com/validator**, eller andra valideringsverktyg för digitala signaturer.

Från:	Kommunen
Till:	Kommunledningskontoret för extern post
Ärende:	VB: Ansvarsfrihet 2024 Finsam MittSkåne
Datum:	den 25 mars 2025 15:47:28
Bilagor:	image001.png Förtroendevaldas Revisionsberättelse MittSkåne 2024 (signerad version).pdf Finsam Revisionsberättelse 2024 MittSkåne (signerad version).pdf Årsredovisning 2024 Finsam MittSkåne komplett 250311 (signerad version).pdf

Med vänlig hälsning

Besarta Shabanaj
Kommunvägledare
Kommunikationsavdelningen
Eslövs kommun 241 80 Eslöv
0413 - 620 00
www.eslov.se
Läs om hur Eslövs kommun hanterar personuppgifter.

Från: Maria Sjöbeck <maria.sjobeck@finsammittskane.se>
Skickat: den 25 mars 2025 15:24
Till: kommunen@horby.se; Kommunen <Kommunen@eslov.se>; kommunikation@hoor.se; koncernekonomi@forsakringskassan.se; Region Syd <regionsyd@arbetsformedlingen.se>; Region Skåne <region@skane.se>
Ämne: Ansvarsfrihet 2024 Finsam MittSkåne

You don't often get email from maria.sjobeck@finsammittskane.se. Learn why this is important

För beslut.

Mvh Maria

Maria Sjöbeck

Förbundschef
Samordningsförbundet Finsam MittSkåne
Södergatan 29, 241 30 Eslöv
0727-00 48 38
Maria.sjobeck@finsammittskane.se

www.finsammittskane.se
www.finsam.se

FINSAM
MittSkåne

FINSAM MittSkåne

Årsredovisning 2024

Beslutad av styrelsen 2025-03-11

Signaturer:

Transaktion 09222115557541282299 Signerat MS, TE, SP, CB, CN, CK

Innehåll

Förvaltningsberättelse 2024-01-01 till 2024-12-31 3
Organisation 3
Uppdrag och målgrupp 3
Finansiering 3
Vision och verksamhetsplan 2024 4
Övergripande mål för 2024-2026 5
Översikt över verksamhetens utveckling 6
Väsentliga styrelsebeslut under verksamhetsåret 2024: 6
Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning 7
Händelser av väsentlig betydelse 8
Styrning och uppföljning av verksamheten 8
Revisorer 8
Väsentliga personalförhållanden 8

God ekonomisk hushållning, måluppfyllelse 9
Uppföljning av verksamheten 9
Måluppfyllelse 9
Kommentar till måluppfyllelse för 2024 ..... *11*
Finansiella mål för 2024 11
Uppföljning insatser 2024 12
Balanskravsresultat 12
Slutkommentar kring god ekonomisk hushållning och måluppfyllelse 12

Beskrivning av insatser samt uppföljning och resultat 13
Individinriktade insatser 13
Vilja 2.0 ..... *13*
Gröna Huset – rehabiliteringscentralen *15*
Kultur på recept *17*
Strukturinriktade insatser 18
Aktiv – aktivitetsersättning med individuell vårdplan *18*
Kompetenlots *19*

Resultaträkning 21

Balansräkning 21

Kassaflödesanalys 22

Driftredovisning 22

Noter 23
Not 1. Redovisningsprinciper 23
Not 2. Verksamhetens intäkter 23
Not 3. Verksamhetens kostnader 23
Not 4. Kortfristiga fordringar 24
Not 5. Kortfristiga skulder 24

Styrelsens underskrifter 25

Förvaltningsberättelse 2024-01-01 till 2024-12-31

Årsredovisningen innehåller en översiktlig redogörelse av resultat och verksamhetsutveckling samt en redovisning av det ekonomiska utfallet för året 2024.

Organisation

Samordningsförbundet MittSkåne är en fristående juridisk organisation bildad 2011 av Eslövs Kommun, Höör Kommun, Hörby Kommun, Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan och Region Skåne som medlemmar. Förbundets organisation består av en styrelse som utses av medlemmarna.

Uppdrag och målgrupp

Finansiella samordningsförbund regleras enligt lagen om finansiell samordning inom rehabiliteringsområdet (2003:1210) samt följer även lagen om kommunal bokföring och redovisning (2018:597) och kommunallagen (2017:725) i tillämpliga delar. Samordningsförbund styrs av en lokalt antagen förbundsordning. De verksamheter som förbundet finansierar kompletterar myndigheternas ordinarie verksamhet.

Den finansiella samordningen i MittSkåne syftar till följande:

> *Enskilda kommuninvånare uppnår eller förbättrar sin förmåga att bli självförsörjande och utföra förvärvsarbete.*
>
> *Underlätta och uppnå en effektiv resursanvändning i MittSkåne inom rehabiliteringsområdet mellan förbundets medlemmar.*

Ett samordningsförbunds verksamhet kan finansiera både individ- och strukturinriktade insatser. Individinriktade insatser syftar till att deltagarna uppnår eller förbättrar sin förmåga till arbete eller studier. Strukturinriktade insatser syftar till att underlätta och uppnå en effektiv resursanvändning mellan förbundets parter.

Målgruppen för det gemensamma arbetet för Finsam MittSkåne är kvinnor och män, i åldern 16–64 år, bosatta i medlemskommunerna med rehabiliteringsbehov som kräver samverkansinsatser från minst två av förbundets parter. En annan målgrupp är parternas anställda som är verksamma inom rehabiliteringsområdet.

Finansiering

Finsamförbundet finansieras via Försäkringskassan och Arbetsförmedlingen med hälften av medlen, Region Skåne med en fjärdedel och kommunerna Höör, Hörby och Eslöv med resterande fjärdedel.

Vision och verksamhetsplan 2024

Under perioden har förbundet arbetat enligt Verksamhetsplan 2024-2026, som beslutades 2023-11-28. Styrelsen fattade beslut om att revidera verksamhetsplanen och att den nya planen ska börja gälla 2024-01-01. Planen ligger över 2 år.

Samordningsförbundet finansierar fem olika insatser, tre individinriktade och två strukturinriktade. Budgeten för beviljade insatser ser ut som följer,

- **Vilja 2.0** **844 000 kr**
- **Kultur på recept** **765 000 kr**
- **Gröna Huset** **1 650 000 kr**
- **Aktiv** **264 400 kr**
- **Kompetenslots** **1 140 302 kr**

Dessa insatser/verksamheter har ofta drag av den ordinarie löpande verksamheten. De bedrivs lokalt och några av dem har ett behov av att finnas kvar över tid. Det finns ofta inga eller begränsade möjligheter för den ordinarie verksamheten att implementera dessa arbetssätt även om de är framgångsrika. Insatserna blir som öar som får en sämre kontaktyta med den ordinarie verksamheten under de förutsättningar som finns idag då personalen är utlånad till förbundet. Åtgärder som vidtagits är att framtida insatser inte kommer att drivas genom förbundet utan stanna kvar i projektägarens organisation och drivas där. Kompetenslots är första exemplet på att projektägaren själv ansvarar för och driver projektet.

Utöver ovanstående insatser har vi också avsatt medel för följande,

- **Extern utvärdering av insatserna** **150 000 kr**
- **Kompetensutvecklingsinsatser** **100 000 kr**

Förbundet har sett det som viktigt att utvärdera våra insatser via extern utvärderingspartner. Utvärderaren presenterar sitt arbete i rapporter och vid styrelsemöten. Detta har gjorts för att säkerställa en objektiv bedömning utifrån den lagstiftning, ansökan och budget som finns.

Kompetensutvecklingsinsatserna är framför allt till för att stärka våra medlemsparters anställda i arbetet med individer och organisationer i Finsams målgrupp.

Övergripande mål för 2024-2026

I verksamhetsplanen definieras ett övergripande verksamhetsmål samt 6 målområden som verksamheten ska arbeta för att uppnå under 2024-2026.

Övergripande verksamhetsmål. Etablera god samverkan inom förbundet samt skapa samsyn i vårt uppdrag.

1. **Samverkanstillfälle med styrelse, kansli och berednings-gruppen. (1)**
2. **Samverkan för att säkerställa styrgruppens roll i insatserna. (2)**
3. **Projektägare ska återta styrning av beviljade insatser inkl. personal. (3)**
4. **Etablering av analysgrupp (4)**
5. **Kompetensutveckling av medlemsparterna. (5)**
6. **Förbundet ska synliggöras och vara delaktig i olika samverkans-sammanhang. (6)**

Översikt över verksamhetens utveckling

Finsam MittSkåne leds av en styrelse bestående av styrelserepresentanter utsedda av förbundets medlemmar. Styrelsen är förbundets högsta beslutande och förvaltande organ.

I styrelsen ingår politiskt valda representanter från kommunerna Eslöv, Höör och Hörby samt och Region Skåne. Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan företräds av tjänstepersoner. Varje medlem har en ordinarie representant och en ersättare. Nedan presenteras styrelsemedlemmarna samt verksamhetsårets förändringar i styrelsen.

Styrelsen har sammanträtt 5 gånger under året har bestått av:

Ordförande:	Camilla Kampf (m)	Region Skåne
Vice ordförande:	Christina Nilsson (Sd)	Hörby kommun
Ledamot:	Cecilia Braun	Försäkringskassan
Ledamot:	Admir Useinovski	Arbetsförmedlingen
Ledamot:	Carl Malmqvist (Kd)	Höörs kommun
Ledamot:	Agneta Nilsson (s)	Eslövs kommun
Ersättare:	Mona Schill-Ingvarsson (s)	Höörs kommun
Ersättare:	Tony Ekblad (m)	Eslövs kommun
Ersättare:	Mattias Jeppsson (m)	Hörby kommun
Ersättare:	Marie-Louise Lindbladh	Arbetsförmedlingen
Ersättare:	Gabriella Lidquist	Försäkringskassan
Ersättare:	David Westlund (s)	Region Skåne

Väsentliga styrelsebeslut under verksamhetsåret 2024:

att fastställa föreslagen Årsredovisning för 2023.

att godkänna tertialrapport januari - april 2024.

att godkänna tertialrapport maj - augusti 2024.

att bifalla utökning av extern utvärdering av våra insatser till ett värde av 133 000 kr ex moms med start 240101. Samt att förlänga uppdraget 2025 för 150 000 kr ex moms.

att besluta om att boka in 2 tillfällen med processledning av J Tranquist, á 10 000 kr. Datum 240326 förmiddag och 240409 eftermiddag. Deltar gör styrelsen och beredningsgruppen.

att 240610 bifalla reviderad budget för 2024.

Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning

Utvecklingen enligt verksamhetsplanen har varit god. Uppföljning av dessa har följts på varje styrelsemöte i nedanstående tabell.

Under året har uppföljning skett genom kontinuerliga månadsmöten mellan Förbundschef och projektpersonal, samt i befintliga styrgrupper. Tertialrapport har lämnats från samtliga projekt som sedan tagits med i Förbundschefens tertialrapporter till styrelsen, 2 st tertialrapporter har inrapporterats till styrelsen för perioderna 240101–240430 samt 240501–240831.

Samordningsförbund ska registrera antalet insatser och deltagare i systemet Uppföljning Finsam via Försäkringskassan. Detta har gjorts kontinuerligt för perioden 240101-241231.

	2024	**2023**	**2022**	**2021**	**2020**
Verksamhetens intäkter	5 014	5 015	5 434	5 154	5 086
Verksamhetens kostnader	5 888	5 197	3 928	3 854	5 086
Årets resultat	-839	-180	1 506	1 301	0
Soliditet	71,9%	74,0%	82,7%	71,1%	41,6%
Antal anställda	1	1	4	4	4

Händelser av väsentlig betydelse

Under året har följande händelser av väsentlig betydelse för Finsam MittSkåne inträffat:

- Byte av processledare för Gröna Huset, 240801.
- Finsamkonferensen 2024, Finsam MittSkåne var en av anordnarna.
- Nya rutiner upparbetade för styrgruppsarbetet inom insatser i Finsam MittSkåne.
- Utökning av målgruppen för Vilja 2.0 att innefatta kommuner och regionen som remittent.

Styrning och uppföljning av verksamheten

I syfte att förbättra uppföljningen av den finansiella samordningen och påett enkelt sätt få en övergripande bild av förbundets verksamhet har följande instrument använts:

- Uppföljning Finsam, via www.finsam.se. Här registreras ekonomi, insatser och deltagarstatistik.
- Årshjul 2024.
- Uppföljning verksamhetsplan. Redovisas på styrelsemöten.
- Tertialrapporter
- Årsredovisning och bokslut

Revisorer

Förbundets räkenskaper, redovisningar samt styrelsens förvaltning granskas av en revisor för varje medlems räkning. Revisorer väljs av vardera medlemmen. Revisioner för Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan förordnas av Riksrevisionen.

Revisorer under året:

Kommunerna Eslöv, Höör och Hörby:	Lars Karlsson
Region Skåne:	Inger Åbonde
Försäkringskassan & Arbetsförmedlingen:	KPMG, Jesper Sturesson

Väsentliga personalförhållanden

Arbetet inom förbundet leds från ett kansli. Verkställande tjänstepersonal och föredragande i styrelsen är Finsam MittSkånes förbundschef. Ansvarsfördelning mellan styrelse och förbundschef regleras i en attest- och delegationsordning. Förbundschefen verkställer styrelsens beslut och har det övergripande ansvaret för att förbundets målsättningar, strategier och riktlinjer realiseras. Förbundschefen har även ledningsansvaret för kansliets verksamhet, ekonomi och evt. personal.

Anställda på kansliet under året;

Förbundschef:	Maria Sjöbeck på 75%, from. 221201, tillsvidareanställning

Övrig personal i de olika insatserna har inlånats från resp. kommuner.

God ekonomisk hushållning, måluppfyllelse

Uppföljning av verksamheten

Måluppfyllelse

Vi har under året arbetat efter att uppfylla uppställda mål och förväntningar i Verksamhetsplan 2024-2026, där det övergripande målet är att etablera god samverkan samt skapa samsyn i våra uppdrag. Nedan följer en sammanställning av genomförda insatser kopplade till målen under det gånga året, samt utfall/uppföljning av dessa.

Mål och syfte	Aktiviteter	Planering	Utfall/uppföljning
Övergripande verksamhetsmål. Etablera god samverkan inom förbundet samt skapa samsyn i vårt uppdrag.	Utbildning exv. med utb företag Styrdokument Lagstiftning Inrättande av ett presidie som ska fastställa dagordning och annat inför styrelsemöte.	Utbildningstillfälle kring Finsams lagstiftning och uppdrag har genomförts tillsammans med Tranquists utvärdering, 240326 för styrelsen. Presidie inrättat som sammanträtt en vecka före varje styrelsemöte. Består av Ordförande, Vice Ordförande samt Förbundschef.	Ökat förståelse för komplexitet kring politiska uppdrag och Finsams lagstiftning. Presidiet förbereder kallelser och går genom dokument samt övrigt inkomna ärenden inför varje styrelsemöte. Rutinen fungerar mycket bra.
Samverkanstillfälle med styrelse, kansli och beredning-gruppen. (1)	Dialoger kring samsyn, styrdokument och ärendeberedning.	Utbildningstillfälle genomfördes 240904 för beredningsgrupp och styrelsen. Tranquist Utvärdering ansvarade för dagen.	Styrelsen och beredningsgruppen har inlett dialog kring uppdrag och samsyn samt en vision inom förbundet. Liknande tillfällen planeras våren 2025 för att följa upp arbetet. Ökad samsyn kring uppdrag. Förståelse för komplexitet i uppdrag.
Samverkan för att säkerställa styrgruppens roll i insatserna. (2)	Dialog och evt utbildningstillfälle.	240418, samtliga styrgrupper inom Finsam MittSkånes finansierad insatser inbjöds tillsammans med projektledarna till en utbildningsdag och gemensam workshop för styrgruppsarbete framöver.	Under dagen bestämdes ny gemensam dagordning för samtliga styrgrupper för att underlätta förberedande inför mötena. Samma personer deltar i flera möten vilket resulterar i att vi lägger alla 5 styrgrupps-möten samma dag för att minimera resande. Alla möten blir också fysiska samt ska genomföras 4 gånger per år.
Projektägare ska återta styrning av beviljade insatser inkl. personal. (3)	Under hela 2024 har det arbetats med en plan för förändring.	Dialog har skett på samtliga styrgruppsmöten under 2024, samt på styrgruppsdagen 240418.	När Kompetenslots startas upp lånas ingen personal ut till Finsam, insatsen drivs helt av projektägare som ansvarar för arbetsmiljö och lokaler mm.

Etablering av analysgrupp (4)	Identifiera lämpliga representanter hos medlemmar. Ta fram behovsanalyser för att säkra rätt insatser framöver.	Förbundschef har tagit fram underlag för inbjudan till att skapa en analysgrupp MittSkåne efter önskemål från styrelsen.	Inbjudan till upprättande av analysgrupp MittSkåne har sänts ut 240905. Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan ställer sig positiva och anmäler deltagande till gruppen. Samtliga kommuner samt Region avböjer en sådan medverkan**. Förslaget läggs ner.**
Kompetensutveckling av medlemsparterna. (5)	Enkät för att ta reda på behov av utbildning eller liknande i de olika verksamheterna Kontakt med utbildare, föreläsare m.fl. Kontakt med andra förbund för att evt samköra för att stärka samverkan över gränser samt minska kostnader.	Sammanställning av svar på utsänd enkät kring behov. Svar inkommit från Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, Regionen Psykiatrin och Eslövs Kommun. Även Höör och Hörby har önskat fortsatt kontakt i frågan men saknar specifika behov. Dialog har inletts mellan Skåneförbunden om en digital akademi för våra medlemsparters anställda.	Arbetsförmedlingen har ansökt om och beviljats medel till en samverkansdag där samtliga parter ska bjudas in. Planerades till oktober 2024 men flyttats till mars 2025 på grund av organisatoriska skäl inom myndigheten. Psykiatrin har ansökt om och genomfört en kompetensutvecklingsdag där 2 förrehabiliterande verksamheter besökts, 20 personer deltog, kostnad 10 000 kr. Dialogen kommer att fortsätta under våren 2025 för att besluta om hur vi går vidare.
Förbundet ska synliggöras och vara delaktig i olika samverkans-sammanhang. (6)	Förbundschef ska delta och initiera samverkan med andra förbund, andra viktiga samverkansparter. Främja samverkan över gränser. Vara uppdaterad kring lagstiftning och politiska beslut.	NNS deltagande, månadsmöte och konferenser samt andra utb. tillfällen. Delta i möte kring analysmodeller inom NNS. Delta i Nationella Rådets utbildningar och webbinarier och andra dialoger. Delta och bjuda in sig på olika möten för att finna möjliga nya arenor att bedriva samverkan på.	Förbundet har varit involverade i att ta fram en analysmodell som förbund ska kunna använda för ta fram lokala analyser. Slutarbetet presenterades på NNS årsmöte i april 2024. Därefter upplever vi att arbetet helt avstannat och ingen implementeringsplan finns. Har påtalat det orimliga i att lägga ner så många timmars arbete på något som inte tas om hand vidare av NNS. Förbundschef deltar i näringslivsdagar, kompetensförsörjningsnätverk både kommunalt och regionalt. Deltagit i webbinarier kring den nya lagstiftningen via FK. Även möten med FK kring

	Finsamkonferens 2024	Var delaktig i planeringen av Finsamkonferens 2024 tillsammans med Nationella Rådet och 3 andra förbund.	inrapportering av resultat och hur detta kan förbättras. Konferensen genomfördes med gott resultat. Vi bidrog med föreläsare Troed Troedsson samt Karin Adelsköld. Dessutom lades mycket fokus på NPF diagnoser och utanförskapets nya former.

Kommentar till måluppfyllelse för 2024

Utöver ovanstående målarbete har vi under året kontinuerligt arbetet för att identifiera behov hos våra medlemsparter för att kunna initiera nya insatser. En del av detta arbete har varit nedprioriterat av kommunerna då införandet av den nya socialtjänstlagen och aktivitet från dag ett har behövts prioriteras.

Finansiella mål för 2024

De finansiella målen för 2024 har varit att i första hand följa den budget som lagts.

Ett mål har också varit att se till att det egna kapitalet ska minska genom att identifiera och bevilja insatser hos våra medlemsparter. Ansökan har inkommit under december 2024 men kommer att beslutas januari 2025.

Firmatecknare har ansvarat för placeringar av vissa medel för att erhålla ränteintäkter. Placeringar sker med tre månaders intervaller på fastränteko nto och görs i samråd med Förbundschef.

I revision för 2023 påtalades vikten av att firmatecknare och förbundschef arbetar efter tvåstegsattestering för att undvika felaktigheter eller annat missbruk. Firmatecknare har fått i uppdrag att kontrollera detta med förbundets bank. Detta är inte ännu infört i våra rutiner.

Uppföljning insatser 2024

Förbundet har arbetat med beslut om 5 insatser under verksamhetsår 2024. Tre av dem är individinriktade insatser som riktar sig direkt till individer i behov av samordnad rehabilitering. Två är en strukturövergripande insats som syftar till att stärka samverkan mellan medlemsparterna och att öka kunskapen om olika gruppers behov av arbetslivsinriktad rehabilitering.



76 nya deltagare har under 2024 skrivits in i någon av de tre **individinriktade insatserna** varav 57 är kvinnor och 19 är män.

Ärende/individer som blir indirekt berörda av **strukturövergripande insatser** finns givetvis men är inget som mäts.

Balanskravsresultat

Årets resultat enligt resultaträkningen	-838 929 SEK
Justeringsposter	0 SEK
= Balanskravsresultat	-838 929 SEK

Samordningsförbundet har följt budget för både verksamhet och insatser.

Slutkommentar kring god ekonomisk hushållning och måluppfyllelse

Samordningsförbundet har för 2024 följt den budget som lagts, budgeten har under året reviderats av styrelsen 240610. Ekonomiska beslut är förankrade i styrelsen. Attest- och delegationsordning gäller.

Vi har finansierat insatser som följer de mål förbundet satt upp kring Att individer som deltar i insatser kommer till arbete/studier/ gör stegförflyttningar, insatserna i sig har följt budget och presenteras nedan.

Beskrivning av insatser samt uppföljning och resultat

Individinriktade insatser

Vilja 2.0

Samverkansparter	Eslöv, Höör och Hörby Kommun och Försäkringskassan.	
Insatsägare	Eslövs Kommun	
Tidplan	2023-01-01 – 2025-12-31	
Ekonomi 2024	budgeterat, 844 000 kr	använt 865 987 kr

Syfte och Mål

Syftet är att ungdomar med aktivitetsersättning ska ha en aktivitet som kan leda till självförsörjning. Det ska också resultera i ett så självständigt liv som möjligt för varje deltagare.

De ska ha en meningsfull sysselsättning kopplad till sin aktivitetsersättning och stärka sina möjligheter att gå vidare till t.ex. studier, daglig verksamhet, arbete, eller förstärkt samarbete mellan Försäkringskassan och Arbetsförmedlingen.

Resultat

Vilja 2.0 har inga specifika mål gällande antal.

Under 2024 har 13 nya deltagare skrivits in i projektet
22 deltagare har avslutats med följande resultat,
3st till arbete
4st till studier
7st till LSS

Det vill säga att 14 st av 22 deltagare har nått målen för insatsen, ca 67%.

Övriga avslutade *3st till vården på grund av ohälsa*
5st avslutats på grund av omständigheter som gör att vi inte kan arbeta vidare med dem, t ex tvångsomhändertagen eller flyttat till annan kommun.

För att säkerställa ett jämnt inflöde och för att fler ska få ta del av insatsen Vilja 2.0 har målgruppen utökats. På styrgruppsmötet den 5 september 2024 beslutades att även ungdomar med försörjningsstöd ska kunna ta del av insatsen Vilja 2.0. Kraven är att personen är bosatt i kommunerna Eslöv, Hörby eller Höör, är mellan 19 och 29 år och har en dokumenterad sjukdom eller funktionsnedsättning. Detta innebär att nya målgruppen består av de som har aktivitetsersättning, sjukpenning, sjukpenning i särskilda fall, sjukskrivna studenter med CSN, de som har SGI noll och ansökt om samordning och de med försörjningsstöd. Som tidigare är det unga vuxna mellan 19-29 år och bosatta i Eslövs-, Höörs- eller Hörby kommun. Numera kan Försäkringskassan, Ekonomiskt bistånd och rehabiliteringskoordinatorer remittera till Vilja 2.0.

Lärdomar

Närvaron i styrgruppsmötena har ökat då mötena varit fysiska.

Ojämnt inflöde från Försäkringskassan har gett ett lågt deltagarantal under hela året vilket lett till att man har utökat målgruppen till att innefatta även personer som är sjukskrivna, som har sjukpenning i särskilda fall, personer som uppbär försörjningsstöd och har ett komplext stödbehov i sin rehabilitering, samt att personer även kan remitteras från rehabkoordinatorer framför allt från psykiatrin.

Arbetsmetoderna supported employment, supported education samt MI (motiverande samtal) är fortsatt värdefulla när det gäller att arbeta med målgruppen unga.

Prognos 2025

Styrgruppsarbetet kommer fortsätta med fysiska träffar då det visat sig vara mer effektivt för deltagande och engagemang.

Fokus på förlängningsansökan eller om projektet ska avslutas.

Gröna Huset – rehabiliteringscentralen

Samverkansparter	Eslöv, Höör och Hörby Kommun, Försäkringskassan, Arbetsförmedlingen
Insatsägare	Hörby Kommun
Tidplan	2023-01-01 – 2025-12-31
Ekonomi 2024	budgeterat 1 650 000 kr, använt 1 570 264 kr

Syfte och mål

Syftet är att deltagare ska få sin arbetsförmåga bedömd utifrån olika metoder såsom exv. gruppaktiviteter, och arbetsträning. Deltagaren ska få ett samlat stöd i sin rehabiliteringsprocess för att kunna återgå eller inträda på arbetsmarknaden, studera eller ansöka om sjuk- eller aktivitetsersättning.

Målet är att samtliga deltagare ska få ett samlat stöd, samt att 40% blir självförsörjande via arbete, studier eller annan ersättning.

Gröna Huset ska ha full beläggning på de 22 platser som finns och är fördelat enligt följande;

Eslövs Kommun	*6 platser*
Höörs Kommun	*5 platser*
Hörby Kommun	*5 platser*
Arbetsförmedlingen	*3 platser*
Försäkringskassan	*3 platser*

Resultat

Gröna huset har under 2024 skrivit in 23 deltagare, ytterligare 6 deltagare har skrivits in men aldrig börjat. 1 deltagare har avslutats mot studier. Övriga avslut räknas ej som positiva för mål då det kan vara sjukdom eller åter remittent. Identifierat långa köer till vård för deltagarna framför allt inom psykiatrin.

20 nya deltagare har skrivits in under året. 18 deltagare har avslutats varav 5 mot självförsörjning vilket ger ett resultat på 27%. Även om man inte uppnår de 40% för självförsörjning har i princip samtliga avslutade deltagare gjort stegförflyttningar som gjort att de kan skrivas in på AF för att nu klara av att ta del av de ordinarie insatserna där. Några av deltagarna har ansökt om sjukersättning och väntar på svar.

De deltagarna som remitterats och som deltar i insatsen har under perioden fått ett samlat stöd i sin rehabiliteringsprocess och det arbetet fortgår. De arbetar med arbetsförmågebedömningar där det efterfrågas och jobbar hela tiden med att få deltagare att återgå till arbetsmarknaden. De ser även att det finns förutsättningar för deltagare att gå vidare till studier eller sjukersättning. Inflödet av deltagare har ökat, men det finns fortfarande remittenter som har vakanta platser.

Lärdomar

Personalen har fått utbildning i Case Management samt MHFA (första hjälpen vid psykisk ohälsa).

Deltagarna sämre i mående vilket resulterat i fler individuella samtal innan deltagare kan delta i de gruppaktiviteter som finns.

Tätare kontakt med AF behöver arbetas upp för att övergång till arbete med tex. Lönebidrag ska kunna genomföras.

Prognos 2025

Arbetet med en eventuell förlängning av projektet kommer vara i stort fokus. Det kommer styra om vi ska börja avsluta projektet till hösten och inte kunna ta in nya deltagare efter sommaren

Se till att hålla full beläggning för att maximera nyttan och man behöver ta igen det man förlorade i början av projektet. Fortsätta arbeta för att hålla fast vid beslutade rutiner.

Fokus på att arbeta ut deltagare i riktiga arbeten och studier och därigenom även öka kontakten med näringslivet och utbildningsanordnare.

Kultur på recept

Samverkansparter	Eslövs, Höör och Hörby Kommun, Region Skåne	
Insatsägare	Eslövs Kommun	
Tidplan	2023-01-01 – 2025-12-31	
Ekonomi 2024	budgeterat, 765 000 kr	använt, 735 021 kr

Syfte och mål

Syftet är att undersöka effekten av ett 6 veckors program med aktiviteter av olika kulturella inslag sammanlagt 12 träffar för målgruppen.

Mål för deltagarna är att bryta isolering och öka det psykiska välmående i målgruppen med hjälp av kulturunderstödd rehabilitering. Att ta reda på deltagarnas upplevelser och uppfattningar om deltagandet i insatsen. Att ge deltagare som saknar vårdkontakt en möjlighet att skapa detta.

Målet är också att sprida metoden Kultur på recept hos insatsernas parter. Att ge ett ökat och strukturerat samarbetet mellan kommun och vårdgivare samt ett ökat samarbete mellan rehabkoordinatorer, kommun och Försäkringskassan.

Resultat

Under 2024 har totalt 49 deltagare genomfört sitt 6-veckorsprogram. Samtliga kommuner, Eslöv, Höör och Hörby har haft två omgångar var. Det största problemet har varit att få tillräckligt med deltagare i Hörby Kommun.
Deltagarna kan remitteras från olika verksamheter så som arbetsmarknadsenhet, försörjningsstöd, socialpsykiatri, andra Finsamprojekt, psykiatrin eller primärvård. Grundtanken är att det är primärvården som remitterar då de deltagare som saknar etablerad vårdkontakt då får möjlighet att skapa detta. I många fall har deltagaren redan vårdkontakt och då kan remissen komma från andra verksamheter.

Lärdomar

Svårt med remisser till aktiviteterna för ffa Hörby.
Erfarenheten visar att alla inte fullföljer programmet av olika orsaker vilket gör att ett visst överintag är önskvärt.
Deltagarna som fullföljt sina program är mycket nöjda. Projektledaren följer upp genom att deltagarna fyller i självskattning (SWEMWBS) vid start och vid avslut. Deltagarna upplever ett förbättrat psykiskt mående, mindre isolering samt att det sker något positiv när man får uttrycka sig kreativt och delta i kulturupplevelser utan krav på prestation

Prognos 2025

Primärvårdsnämnden i Region Skåne fattade i november beslut om ett breddinförande av KuR i hela Skåne.Planen är att metoden ska implementeras under en treårsperiod och MittSkåne kommer att vara med i detta arbete från början eftersom vi redan har en organisation på plats för detta.
I övrigt så inväntas ett beslut angående budget som ska fattas i primärvårdsnämnden under februari. Därefter kommer en implementeringsplan att offentliggöras.

Strukturinriktade insatser

Aktiv – aktivitetsersättning med individuell vårdplan

Samverkansparter	Region Skåne Vuxenpsykiatriska kliniken, Försäkringskassan	
Insatsägare	Region Skåne Vuxenpsykiatriska kliniken, Lund	
Tidplan	2023-02-17 – 2025-02-28	
Ekonomi 2024	budgeterat, 264 400 kr	använt, 190 079 kr

Syfte och mål

Syftet är att personer som beviljas aktivitetsersättning vid nedsatt arbetsförmåga, ska få det stöd de behöver för att nå sina individuella mål under den tid som aktivitetsersättning har beviljats. Man ska och under projekttiden arbeta fram metoder på organisationsnivå som sedan ska implementeras i verksamheterna.

Resultat

Projektet har infört regelbundna digitala pulsmöten mellan rehabkoordinatorer och handläggare. Mötena är viktiga för att upprätthålla en regelbunden uppdatering om det som sker i patientärenden. Pulsmötena har även använts för att diskutera och utveckla det organisationsövergripande arbetssättet.

Ökad kontakt mellan rehabkoordinatorer och handläggare på Försäkringskassan har också bidragit till ökad förståelse för respektive organisations arbetssätt och utmaningar.

Försäkringskassans handläggare menar att deras arbete har underlättats av projektets arbete och individerna får inte lika ofta glapp mellan sina ersättningsperioder (aktivitetsersättning nedsatt arbetsförmåga) vilket ger individen en ekonomisk trygghet och deras fokus kan enklare läggas på rehabiliteringen.

Projektledare som håller ihop AKTIV gruppen och driver arbetet i projektet framåt bedöms vara en viktig framgångsfaktor för projektet.

Lärdomar

Regelbunden kommunikation mellan Försäkringskassan och Vuxenpsykiatrin och snabbare kontaktvägar tack vare upparbetade strukturer. Ökad tillit till varandra över organisationsgränserna.

Ärenden missas inte som annars tidigare har riskerat att falla mellan stolarna mellan Vuxenpsykiatrin och Försäkringskassan. Att informera internt och externt (patienter) kring projektet och arbetet har inletts.

Det främsta hindret för informationsutbyte mellan parterna är avsaknad av ett generellt samtycke. Det finns ingen lösning på detta utan att bryta mot gällande sekretesslagstiftning. Hindret med ett generellt samtycke till informationsutbyte berör främst vården/vuxenpsykiatrin eftersom Försäkringskassan alltid har rätt att begära ut information från vården. Inom befintligt projekt har vi därför hittills fortsatt arbeta med individuella samtycken. Individuella samtycken har hittills fungerat, men innebär merarbete.

Prognos 2025

Projektet avslutas 250214 och slutrapport inväntas från både projektledare och utvärderare FoU Lund.

Kompetenlots

Samverkansparter	Eslövs Kommun och Arbetsförmedlingen	
Insatsägare	Eslövs Kommun	
Tidplan	2024-04-01 – 2025-10-31	
Ekonomi 2024	budgeterat, 1 140 302 kr	använt 920 971, kr

Syfte och mål

Projektets syfte är att utveckla metoder och processer för stärkt arbete med kompetensförsörjning så att fler individer gör stegförflyttningar mot en etablering på arbetsmarknaden och att arbetsgivare får tillgång till stöd i samverkan med kommunen och Arbetsförmedlingen.

Resultat

Projektet har på ett naturligt sätt stärkt samverkan och Arbetsförmedlingens delaktighet i den lokala kontexten genom olika former av samverkan vilket gynnar de respektive verksamheterna och självklart FINSAM:s målgrupp. Kartläggning av organisationen med dess möjligheter, resurser, behov, utmaningar och sammanhang i kommunens enheter. De har i Kompetenslots betraktat insatsen internt som en funktion för att överbrygga hinder, reella eller upplevda, för att Finsam:s målgrupp ska inkluderas i alla sammanhang som kan stärka kedjor mot arbete eller studier. Det är ett ständigt påverkansarbete som bygger på att det finns kunskap, omhändertagande och tillit från och till insatsen och arbetslivet, internt i kommunen och med alla samverkansparter.

Lärdomar

Det har varit svårt att samla/rikta intressen från olika verksamheter och få samsyn i förväntningar på insatsen, med arbete helt grundat i den beviljade ansökan och Finsam:s målgrupp i fokus har projektmedarbetare lett insatsen mot dess mål. Metodutveckling som kräver fler delar av kommunens organisation än de närmaste är svårare att nå men fortsätter. Ibland kan det handla om att delar av organisationen inte är mogen för tänkta metoder och då kan det planeras att återkomma med dessa. Ibland är det inte möjligt att genomföra önskade aktiviteter på grund av bristande resurser (personella eller ekonomiska) och då kan det lösas genom att minska omfattningen eller komma på en annan genomförbar aktivitet.
För att framgångsrika metoder och strukturer ska ge bästa resultaten på sikt och fortsätta göra så kan det inte vara beroende av insatsens bemanning, det måste finnas en beredskap och mottagande i ordinarie verksamhet. Kompetenslots är en fri och kreativ resurs som kan fånga upp behov och agera på dom. Med fri resurs menas att det under insatsen och arbete med utveckling och testande av metoder inte är en resultatberoende (utöver mål för insatsen) funktion utan en part som kan verka agilt och för långsiktiga effekter. Insatsen kan bidra med färska perspektiv, dels genom i grunden god kunskap om arbetsmarknadsfrågor, dels med utrymmet att utöka dessa för att hitta smarta vägar för stärkta strukturer. Kompetenslots har nått en mycket god samverkan med tillväxt/näringslivsarbetet i kommunen vilket är en förutsättning för att kunna arbeta mot en hållbar och mer inkluderande kompetensförsörjning som ger bättre arbetslivsförutsättningar för målgruppen.
Insatsen har också funnit en stabil samverkan med samtliga parter som ingår i styr- och arbetsgrupp, Kompetenslots ger en naturlig samordning med fokus på målgrupp.

Prognos 2025

Prioriterade områden är identifierade, tex. systematisk språkutveckling, användning av sysselsättningsfrämjande åtgärder/sociala klausuler. Ytterligare kartläggning genom bl.a. enkät för förbättrade processer i stegförflyttning för individer i kommunala stödinsatser.
Introduktionsutbildning för nyinskrivna deltagare i kommunens insatser. Utveckling av metoder för samverkan av klargörande av arbetsförutsättningar för samordnad rehabilitering mot arbete. Fortsatt arbete med Jobbspårsmetodik med Arbetsförmedlingen. Fortsatt nära samarbete med tillväxt- och näringslivsarbete inom kommunen för effektiv samordning av arbetsgivarkontakter. Ökad samverkan med utbildningsaktörer för bredare nyttjande av vägar för stärkt matchning.

Resultaträkning

Resultaträkning

Belopp i kr.	Not	2024	2023
Verksamhetens intäkter	2	5 014 043	5 015 475
Verksamhetens kostnader	3	-5 889 912	-5 197 265
Verksamhetens resultat		**-875 869**	**-181 790**
Finansiella intäkter		37 303	2 851
Finansiella kostnader		-363	-1 488
Summa finansiella poster		**36 940**	**1 363**
Resultat efter finansiella poster		**-838 929**	**-180 427**
Årets resultat		**-838 929**	**-180 427**

Balansräkning

Balansräkning

Belopp i kr.	Not	2024-12-31	2023-12-31
Tillgångar			
Omsättningstillgångar			
Kortfristiga fordringar	4	55 429	276 740
Kassa och bank		3 765 954	4 574 825
Summa omsättningstillgångar		**3 821 383**	**4 851 565**
Summa tillgångar		**3 821 383**	**4 851 565**
Eget kapital, avsättningar och skulder			
Eget kapital			
Årets resultat		-838 929	-180 427
Övrigt eget kapital		3 588 731	3 769 158
Summa eget kapital		**2 749 802**	**3 588 731**
Skulder			
Kortfristiga skulder	5	1 071 581	1 262 834
Summa eget kapital, avsättningar och skulder		**3 821 383**	**4 851 565**

Kassaflödesanalys

Kassaflödesanalys

Belopp i kr.	2024	2023
Årets resultat	-838 929	-180 427
Medel från verksamheten före förändring av rörelsekapital	**-838 929**	**-180 427**
Ökning/minskning kortfristiga fordringar	221 311	65 816
Ökning/minskning kortfristiga skulder	-191 253	474 310
Kassaflöde från den löpande verksamheten	**-808 871**	**359 699**
Årets kassaflöde	**-808 871**	**359 699**
Likvida medel vid årets början	4 574 825	4 215 125
Likvida medel vid årets slut	3 765 954	4 574 825

Driftredovisning

Belopp tkr	**Utfall jan-dec 2024**	**Aktuell budget jan-dec 2024**	**Avvikelse utfall – budget**	**Bokslut helår 2023**
Nettokostnad	-839	-1 296	457	-180
Medlemsavgift	5 012	5 045	-33	4 982
Resultat	-839	-1 296	457	-180
Utgående eget kapital	2 750	2 293	457	3 589

Noter

Not 1. Redovisningsprinciper

Årsredovisningen är i tillämpliga delar upprättad i enlighet med Lag (2018:597) om kommunal bokföring och redovisning samt rekommendationer från Rådet för kommunal redovisning. Vissa anpassningar har gjorts till Finsam:s verksamhet.

Not 2. Verksamhetens intäkter

	2024	2023
Driftbidrag från staten	2 506 000	2 491 000
Driftbidrag från Eslövs kommun	626 500	636 450
Driftbidrag från Höörs kommun	313 250	307 639
Driftbidrag från Hörby kommun	313 250	301 411
Driftbidrag från region	1 253 000	1 245 500
Övriga intäkter	2 052	33 475
Summa	**5 014 052**	**5 015 475**

Not 3. Verksamhetens kostnader

	2024	2023
Samverkansinsatser		
Aktiv	190 079	105 455
Gröna huset	1 570 264	1 614 134
Kultur på recept	735 021	717 103
Kompetenslots	920 971	0
Vilja 2.0	865 987	836 763
	4 282 322	**3 273 455**
Övriga kostnader		
Lokalkostnader	88 911	86 846
Administrativa kostnader	495 152	568 816
Styrelsekostnader	165 036	210 174
Personalkostnader	858 491	1 057 974
	1 607 590	**1 923 810**
	5 889 912	**5 197 265**

Not 4. Kortfristiga fordringar

	2024-12-31	2023-12-31
Övriga kortfristiga fordringar	49 222	270 714
Förutbetalda kostnader	6 207	6 026
	55 429	**276 740**

Not 5. Kortfristiga skulder

	2024-12-31	2023-12-31
Skulder samverkansinsatser	325 077	1 051 305
Övriga kortfristiga skulder	517 721	107 732
Övriga upplupna kostnader	228 783	103 797
	1 071 581	**1 262 834**

Styrelsens underskrifter

_____
Camilla Kampf
Ordförande

_____
Christina Nilsson
Vice ordförande

_____
Mona Schill-Ingvarsson
Ledamot

_____
Tony Ekblad
Ledamot

_____
Cecilia Braun
Ledamot

_____
Suzana Popaja
Ersätter ord ledamot

Verifikat

Transaktion 09222115557541282299

Dokument

Årsredovisning 2024 Finsam MittSkåne komplett 250311
Huvuddokument
26 sidor
Startades 2025-03-11 16:17:32 CET (+0100) av Blikk e-Signatur (Be)
Färdigställt 2025-03-13 12:45:56 CET (+0100)

Initierare

Blikk e-Signatur (Be)
Blikk Sverige AB
Org. nr 559093-8345
no-reply@blikk.se

Signerare

Mona Schill-Ingvarsson (MS)
Samordningsförbundet MittSkåne
mona.schill-ingvarsson@hoor.se

Namnet som returnerades från svenskt BankID var "MONA SCHILL INGVARSSON"
Signerade 2025-03-12 09:54:04 CET (+0100)

Tony Ekblad (TE)
Samordningsförbundet MittSkåne
tony.ekblad@outlook.com

Namnet som returnerades från svenskt BankID var "Bo Tony Ekblad"
Signerade 2025-03-11 19:07:20 CET (+0100)

Suzana Popaja (SP)
Samordningsförbundet MittSkåne
suzana.popaja@arbetsformedlingen.se

Namnet som returnerades från svenskt BankID var "Suzana Popaja"
Signerade 2025-03-13 10:24:08 CET (+0100)

Cecilia Braun (CB)
Samordningsförbundet MittSkåne
cecilia.braun@forsakringskassan.se

Namnet som returnerades från svenskt BankID var "Cecilia Linda Maria Braun"
Signerade 2025-03-12 08:12:37 CET (+0100)

Verifikat

Transaktion 09222115557541282299

Christina Nilsson (CN) Samordningsförbundet MittSkåne *christina.nilsson@horby.se* *Namnet som returnerades från svenskt BankID var "EVA CHRISTINA NILSSON-AHLQVIST"* *Signerade 2025-03-11 17:09:23 CET (+0100)*	Camilla Kampf (CK) Samordningsförbundet MittSkåne *camilla.kampf@hoor.se* *Namnet som returnerades från svenskt BankID var "Anna Camilla Kampf"* *Signerade 2025-03-13 12:45:56 CET (+0100)*

Detta verifikat är utfärdat av Scrive. Information i kursiv stil är säkert verifierad av Scrive. Se de dolda bilagorna för mer information/bevis om detta dokument. Använd en PDF-läsare som t ex Adobe Reader som kan visa dolda bilagor för att se bilagorna. Observera att om dokumentet skrivs ut kan inte integriteten i papperskopian bevisas enligt nedan och att en vanlig papperutskrift saknar innehållet i de dolda bilagorna. Den digitala signaturen (elektroniska förseglingen) säkerställer att integriteten av detta dokument, inklusive de dolda bilagorna, kan bevisas matematiskt och oberoende av Scrive. För er bekvämlighet tillhandahåller Scrive även en tjänst för att kontrollera dokumentets integritet automatiskt på: https://scrive.com/verify

Revisionsberättelse

för Samordningsförbundet MittSkåne, org. nr 222000-2915

Rapport om årsredovisningen

Uttalanden

Vi har utfört en revision och granskning av årsredovisningen för Samordningsförbundet MIttSkåne för år 2024 enligt Standard för kommunal räkenskapsrevision[1]. Förvaltningsberättelsen har granskats enligt särskild instruktion.

Enligt vår bedömning har årsredovisningens balansräkning, resultaträkning, driftredovisning samt noter upprättats i enlighet med lagen om kommunal bokföring och redovisning (LKBR) och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av förbundets finansiella ställning per den 31 december 2024 och av dess finansiella resultat för året. Förvaltningsberättelsens lagstadgade delar är förenliga med årsredovisningens övriga delar.

Grund för uttalanden

Vi har utfört revisionen enligt Standard för kommunal räkenskapsrevision. Vårt ansvar enligt dessa standarder beskrivs närmare i avsnittet Revisorns ansvar. Uppdraget är utfört utifrån opartiskhet och självständighet i förhållande till förbundet.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

Styrelsens ansvar

Det är styrelsen som har ansvaret för att årsredovisningen upprättas och att den ger en rättvisande bild enligt lagen om kommunal bokföring och redovisning.

Styrelsen ansvarar även för den interna kontroll som den bedömer är nödvändig för att upprätta en årsredovisning som inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag.

Revisorns ansvar

Våra mål är att uppnå en rimlig grad av säkerhet om huruvida årsredovisningens balansräkning, resultaträkning, driftredovisning samt noter inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag, och att lämna en revisionsberättelse som innehåller våra uttalanden. Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men är ingen garanti för att en revision som utförs enligt Standard för kommunal räkenskapsrevision alltid kommer att upptäcka en väsentlig felaktighet om en sådan finns. Felaktigheter kan uppstå på grund av oegentligheter eller misstag och anses vara väsentliga om de enskilt eller tillsammans rimligen kan förväntas påverka de ekonomiska beslut som användare fattar med grund i ovan nämnda delar av årsredovisningen.

Som del av en revision enligt Standard för kommunal räkenskapsrevision använder vi professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Dessutom:

- identifierar och bedömer vi riskerna för väsentliga felaktigheter i årsredovisningens balansräkning, resultaträkning, driftredovisning samt noter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag, utformar och utför granskningsåtgärder bland annat utifrån dessa risker och inhämtar revisionsbevis som är tillräckliga och ändamålsenliga för att utgöra en grund för våra uttalanden. Risken för att inte upptäcka en väsentlig felaktighet till följd av oegentligheter är högre än för en väsentlig felaktighet som beror på misstag, eftersom oegentligheter kan innefatta agerande i maskopi, förfalskning, avsiktliga utelämnanden, felaktig information eller åsidosättande av intern kontroll.
- skaffar vi oss en förståelse av den del av förbundets interna kontroll som har betydelse för vår revision för att utforma granskningsåtgärder som är lämpliga med hänsyn till omständigheterna, men inte för att uttala oss om effektiviteten i den interna kontrollen.
- utvärderar vi lämpligheten i de redovisningsprinciper som används och rimligheten i styrelsens uppskattningar i redovisningen och tillhörande upplysningar.
- utvärderar vi den övergripande presentationen, strukturen och innehållet i årsredovisningens balansräkning, resultaträkning, driftredovisning samt noter, däribland upplysningarna, och om årsredovisningen återger de underliggande transaktionerna och händelserna på ett sätt som ger en rättvisande bild.
- måste vi informera styrelsen om bland annat revisionens planerade omfattning och inriktning samt tidpunkten för den. Vi måste också informera om betydelsefulla iakttagelser under revisionen, däribland de eventuella betydande brister i den interna kontrollen som vi identifierat.

Revisorns granskning av förvaltningsberättelsen

Det är styrelsen som har ansvaret för förvaltningsberättelsen och att dennaa upprättas i enlighet med LKBR. Vår granskning har skett enligt ”Instruktion för granskning av förvaltningsberättelse” i *Standard för kommunal räkenskapsrevision*.

Detta innebär att vår granskning av förvaltningsberättelsen har en annan inriktning och mindre omfattning jämfört med den inriktning och omfattning som en revision enligt *Standard för kommunal räkenskapsrevision* har. Vi anser att denna granskning ger oss tillräcklig grund för våra uttalanden.

En förvaltningsberättelse har upprättats i enlighet med LKBR.

[1] *Med anpassning till de specifika förutsättningar som föreligger i ett finansiellt samordningsförbund. Främst att rapporten inte avges av ”sakkunnigt biträde” eller ställts till ”de förtroendevalda revisorerna”.*

Transaktion 09222115557541825113 Signerat JS

Rapport om andra krav enligt lagar och andra författningar samt förbundsordning

Uttalande

Utöver vår revision av årsredovisningen har vi även utfört en revision av styrelsens förvaltning för Samordningsförbundet MittSkåne för år 2024.

Vi tillstyrker att styrelsens ledamöter beviljas ansvarsfrihet för räkenskapsåret.

Vi bedömer även sammantaget att styrelsen i Samordningsförbundet MittSkåne har bedrivit verksamheten på ett ändamålsenligt sätt och att insatserna som finansierats är i enlighet med lag om finansiell samordning av rehabiliteringsinsatser. Vi har i vår granskning i enlighet med Standard för kommunal räkenskapsrevision, inte noterat några väsentliga brister i förbundets interna kontroll.

Grund för uttalande

Vi har utfört revisionen enligt god revisionssed för kommunal verksamhet i Sverige. Vårt ansvar enligt denna beskrivs närmare i avsnittet Revisorns ansvar. Vi är oberoende i förhållande till förbundet enligt god revisorssed i Sverige och har i övrigt fullgjort vårt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för vårt uttalande.

Styrelsens ansvar

Det är styrelsen som har ansvaret för förvaltningen.

Revisorns ansvar

Vårt mål beträffande revisionen av förvaltningen, och därmed vårt uttalande om ansvarsfrihet, är att inhämta revisionsbevis för att med en rimlig grad av säkerhet kunna bedöma om någon styrelseledamot i något väsentligt avseende företagit någon åtgärd eller gjort sig skyldig till någon försummelse som kan föranleda ersättningsskyldighet mot förbundet.

Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men ingen garanti för att en revision som utförs enligt god revisionssed i Sverige alltid kommer att upptäcka åtgärder eller försummelser som kan föranleda ersättningsskyldighet mot förbundet.

Som en del av en revision enligt god revisionssed i Sverige använder vi professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Granskningen av förvaltningen grundar sig främst på revisionen av räkenskaperna. Vilka tillkommande granskningsåtgärder som utförs baseras på vår professionella bedömning med utgångspunkt i risk och väsentlighet. Det innebär att vi fokuserar granskningen på sådana åtgärder, områden och förhållanden som är väsentliga för verksamheten och där avsteg och överträdelser skulle ha särskild betydelse för förbundets situation. Vi går igenom och prövar fattade beslut, beslutsunderlag, vidtagna åtgärder och andra förhållanden som är relevanta för vårt uttalande om ansvarsfrihet.

I vår granskning skaffar vi oss en förståelse av den del av förbundets interna kontroll som har betydelse för vår revision av årsredovisningen för att utforma granskningsåtgärder som är lämpliga med hänsyn till omständigheterna, men inte för att uttala oss om effektiviteten i den interna kontrollen.

Kristianstad den 18 mars 2025

KPMG AB

Jesper Sturesson

Auktoriserad revisor

Transaktion 09222115557541825113 Signerat JS

955

Verifikat

Transaktion 09222115557541825113

Dokument

Finsam Revisionsberättelse 2024 MittSkåne
Huvuddokument
2 sidor
Startades 2025-03-18 08:36:03 CET (+0100) av Blikk e-Signatur (Be)
Färdigställt 2025-03-18 11:57:14 CET (+0100)

Initierare

Blikk e-Signatur (Be)
Blikk Sverige AB
Org. nr 559093-8345
no-reply@blikk.se

Signerare

Jesper Sturesson (JS)
Samordningsförbundet MittSkåne
jesper.sturesson@kpmg.se

BankID

Namnet som returnerades från svenskt BankID var "CARL JESPER STURESSON"
Signerade 2025-03-18 11:57:14 CET (+0100)

Detta verifikat är utfärdat av Scrive. Information i kursiv stil är säkert verifierad av Scrive. Se de dolda bilagorna för mer information/bevis om detta dokument. Använd en PDF-läsare som t ex Adobe Reader som kan visa dolda bilagor för att se bilagorna. Observera att om dokumentet skrivs ut kan inte integriteten i papperskopian bevisas enligt nedan och att en vanlig papperutskrift saknar innehållet i de dolda bilagorna. Den digitala signaturen (elektroniska förseglingen) säkerställer att integriteten av detta dokument, inklusive de dolda bilagorna, kan bevisas matematiskt och oberoende av Scrive. För er bekvämlighet tillhandahåller Scrive även en tjänst för att kontrollera dokumentets integritet automatiskt på: https://scrive.com/verify

De förtroendevalda revisorerna i Samordningsförbundet MittSkåne

Till: Styrelsen i Samordningsförbundet MittSkåne
Fullmäktige i respektive medlemskommun och -region
Försäkringskassan
Arbetsförmedlingen

Revisionsberättelse för år 2024

Vi har granskat räkenskaperna, årsredovisningen och förbundsstyrelsens förvaltning i Samordningsförbundet MittSkåne(organisationsnummer 222000-2915) för verksamhetsåret 2024.

Vårt uppdrag är att pröva om verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredställande sätt, om räkenskaperna är rättvisande och om den interna kontrollen är tillräcklig.

Förbundsstyrelsen ansvarar för att verksamheten bedrivs enligt gällande mål, beslut och riktlinjer samt de lagar och föreskrifter som gäller för verksamheten. Styrelsen upprättar en årsredovisning som ger en rättvisande bild samt svarar för att det finns en tillräcklig intern kontroll i verksamhet och räkenskaper.

Vi har utfört vår granskning utifrån lagen om finansiell samordning, kommunallagen, förbundsordningen och god revisionssed i kommunal verksamhet.

I uppdraget samverkar vi med av staten utsedd auktoriserad revisor. I granskningen av förbundets räkenskaper och årsredovisning har vi förlitat oss på den statliga revisorns granskning och bedömning.

Våra övriga granskningsinsatser har utförts av sakkunnigt biträde till revisorerna. Granskningen har haft den omfattning och inriktning samt givit det resultat som redovisas i bilagan Granskningsrapport 2024 Samordningsförbundet MittSkåne.

Transaktion 09222115557541825259 Signerat IÅ, LK

Vi bedömer sammantaget att styrelsen i Samordningsförbundet MittSkåne har bedrivit verksamheten på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt samt att den interna kontrollen har varit tillräcklig.

Vi bedömer att räkenskaperna i allt väsentligt är rättvisande och att årsredovisningen har upprättats enlighet med tillämpliga delar av lagen om kommunal bokföring och redovisning och god redovisningssed.

Vi bedömer sammantaget att resultatet enligt årsredovisningen är förenligt med de finansiella mål och verksamhetsmål som är uppställda.

Vi tillstyrker att styrelsen och dess ledamöter beviljas ansvarsfrihet.

Vi åberopar bifogade redogörelse och rapporter.

- Granskningsrapport 2024 Samordningsförbundet MittSkåne

Eslöv den 18 mars 2025

……	……
Inger Åbonde	Lars Karlsson

Transaktion 09222115557541825259 Signerat IÅ, LK

Verifikat

Transaktion 09222115557541825259

Dokument

Förtroendevaldas Revisionsberättelse MittSkåne 2024
Huvuddokument
2 sidor
Startades 2025-03-18 08:37:35 CET (+0100) av Blikk e-Signatur (Be)
Färdigställt 2025-03-18 10:54:58 CET (+0100)

Initierare

Blikk e-Signatur (Be)
Blikk Sverige AB
Org. nr 559093-8345
no-reply@blikk.se

Signerare

Inger Åbonde (IÅ)
Samordningsförbundet MittSkåne
inger@abonde.nu

Namnet som returnerades från svenskt BankID var "Maj Inger Åbonde"
Signerade 2025-03-18 10:54:58 CET (+0100)

Lars Karlsson (LK)
Samordningsförbundet MittSkåne
lars.karlsson@rotarystudent.se

Namnet som returnerades från svenskt BankID var "Lars Folke Karlsson"
Signerade 2025-03-18 10:54:54 CET (+0100)

Detta verifikat är utfärdat av Scrive. Information i kursiv stil är säkert verifierad av Scrive. Se de dolda bilagorna för mer information/bevis om detta dokument. Använd en PDF-läsare som t ex Adobe Reader som kan visa dolda bilagor för att se bilagorna. Observera att om dokumentet skrivs ut kan inte integriteten i papperskopian bevisas enligt nedan och att en vanlig papperutskrift saknar innehållet i de dolda bilagorna. Den digitala signaturen (elektroniska förseglingen) säkerställer att integriteten av detta dokument, inklusive de dolda bilagorna, kan bevisas matematiskt och oberoende av Scrive. För er bekvämlighet tillhandahåller Scrive även en tjänst för att kontrollera dokumentets integritet automatiskt på: https://scrive.com/verify

ESLÖVS KOMMUN

KS 2025/59

2025-01-30
Mattias Larsson
+4641362012
mattias.larsson@eslov.se

Kommunstyrelsen

Direktiv till ombud vid Kommunassurans stämma 2025

Förslag till beslut

- Kommunstyrelsen ger ombudet i uppdrag att vid föreningsstämman i Kommunassurans tillstyrka att rösta i enlighet med utsända stämmohandlingar och förslag till beslut efter avstämning av stämmohandlingarna.
- Beslutet justeras omedelbart.

Ärendebeskrivning

Kommunassurans har kallat till årsstämma den 8 maj 2025 i Malmö.

Beslutsunderlag

Kallelse och stämmohandlingar 2025

Beredning

Styrelsens kallelse till årsstämman 2025 i Kommunassurans Försäkring AB, jämte bilagor, har inkommit.

Årsstämman kommer att äga rum torsdagen den 8 maj 2025.

Kommunerna kan även poströsta vilket Eslövs kommun kommer göra. Poströstningen kommer skickas in av Mattias Larsson, Ekonomichef.

Beslutet skickas till

Kommunassurans Försäkring (info@kommunassurans.se)

Eva Hallberg
Kommundirektör

Mattias Larsson
Ekonomichef

Vänligen notera att utbildningsdagen och middagen är inställda, men att själva årsstämman avhålls. Platsen för stämman är ELITE HOTEL SAVOY.

Malmö den 10 april 2025

Till aktieägande kommuner

Kallelse till årsstämma 2025 i Kommunassurans Försäkring AB samt information om möjlighet att poströsta

Styrelsen för Kommunassurans Försäkring AB kallar delägarna till årsstämma den 8 maj 2025.

Tid:	Tisdagen den 8 maj 2025 kl. 15:15-17:00
Plats:	Elite Hotel Savoy i Malmö. Norra Vallgatan 62, 211 22 Malmö (nära Malmö C)

Årsstämman 2025 hålls fysiskt på plats i Malmö. Vänligen notera att det inte är möjligt att rösta vid själva årsstämman om deltagande sker enbart via Teams (det går dock utmärkt att kombinera poströstning på förhand med deltagande via Teams). Länk till Teams-mötet skickas dagen innan stämman till de deltagare som har anmält deltagande via Teams.

Vid årsstämman 2025 har ombud som inte deltar på plats i Malmö möjlighet att avlägga poströst på förhand. Mer information om röstningsförfarandet finns nedan i denna handling. Vid stämman 2025 kommer det inte finnas möjlighet att rösta på distans vid själva stämman.

Innan stämman bjuder Kommunassurans på fika på Hotel Savoy, från kl. 15:00.

Vänligen meddela snarast via info@kommunassurans.se

a. namn,
b. befattning,
c. e-post-adress och
d. mobiltelefonnummer

till det stämmoombud respektive ersättare som är utsedda att företräda er kommun vid Kommunassurans årsstämma och ska delta vid stämman.

Senast två dagar innan stämman behöver Kommunassurans även information om huruvida

e. ombudet och eventuell annan person från kommunen önskar teamslänken till stämman.

Till denna kallelse hör följande bilagor.

Bilaga 1	Förslag till dagordning.
Bilaga 2a	Valberedningens förslag om ordförande för stämman, sekreterare vid stämman, justerare vid stämman, antalet styrelseledamöter, styrelsens ordförande, vice ordförande, försäkringssakkunnig, övriga ledamöter, suppleanter till styrelsen, ordningen för suppleanternas inträde som tjänstgörande i styrelsen, revisor, revisorssuppleant, lekmannarevisorer och lekmannarevisorssuppleanter.
Bilaga 2b	Valberedningens förslag till arvodesregler.
Bilaga 3	Årsredovisning 2024.
Bilaga 4	Revisionsberättelse 2024.
Bilaga 5	Granskningsrapport 2024 (Lekmannarevisorernas granskning).
Bilaga 6	Största ägarens förslag till valberedning 2025-2026.
Bilaga 7	Förslag till förnyat bemyndigande för styrelsen att anta nya delägare samt att besluta om nyemission.
Bilaga 8	Poströstningsformulär.

Information om möjlighet att poströsta

Bakgrund
Nuvarande bolagsordning ger möjlighet för styrelsen att besluta om poströstning och hybridstämma. Efterfrågan av poströstningsalternativet har varit stort, så i år har styrelsen i Kommunassurans den 21 mars 2025, § 35, beslutat att vid årsstämma i Kommunassurans 2025 får aktieägarna i försäkringsaktiebolaget utöva sin rösträtt per post.

Poströstning
Bilagt denna kallelse finns poströstningsformulär (bilaga 8). Formuläret finns även tillgängliga via Kommunassurans webbplats, www.kommunassurans.se, till och med den 8 maj 2025.

För att poströsta fyller ombud eller ersättare i poströstningsformuläret, skriver under och återsänder formuläret jämte kommunens beslut om ombud/ersättare till

a. e-post info@kommunassurans.se (vänligen ange ”Poströsningsformulär, [kommun]” i ämnesraden) eller

b. Kommunassurans Försäkring AB
Grynbodgatan 14
211 33 Malmö

Poströster jämte kommunens beslut måste vara Kommunassurans tillhanda senast den 8 maj 2025 kl. 15:14.

Som ovan
På uppdrag av styrelsen i Kommunassurans Försäkring AB

Anders Ramäng, VD

Bilaga 1

Förslag till dagordning, årsstämma den 8 maj 2025

§ 1. Stämman öppnas av styrelsens ordförande eller, vid förfall för denne, vice ordförande
§ 2. Val av ordförande och sekreterare för stämman, *bilaga 2a*
§ 3. Val av två justeringsmän, *bilaga 2a*
§ 4. Upprättande och godkännande av röstlängd
§ 5. Dagordningens fastställande
§ 6. Prövning av om stämman blivit behörigen sammankallad
§ 7. Framläggande av årsredovisning, *bilaga 3*, revisionsberättelse, *bilaga 4*, och lekmannarevisorernas granskningsrapport, *bilaga 5*
§ 8. Beslut om
   a. fastställelse av förvaltningsberättelse, resultaträkning och balansräkning
   b. disposition av bolagets vinst eller förlust
   c. ansvarsfrihet åt styrelseledamöterna och verkställande direktören
§ 9. Fastställande av arvoden åt styrelsen, revisor och lekmannarevisor med suppleanter, *bilaga 2b*
§ 10. Beslut om antalet styrelseledamöter, *bilaga 2a*
§ 11. Val av ordförande och vice ordförande till styrelsen, *bilaga 2a*
§ 12. Val av oberoende ledamot (tidigare benämnd försäkringssakkunnig), *bilaga 2a*
§ 13. Val av övriga ledamöter till styrelsen, *bilaga 2a*
§ 14. Val av suppleanter till styrelsen, *bilaga 2a*
§ 15. Fastställande av ordningen för suppleanternas inträde som tjänstgörande i styrelsen, *bilaga 2a*
§ 16. Val av revisorer och revisorssuppleant, *bilaga 2a*
§ 17. Val av lekmannarevisorer och suppleanter, *bilaga 2a*
§ 18. Val av valberedning, *bilaga 6*
§ 19. Bemyndigande för styrelsen att anta nya delägare samt beslut om nyemission, *bilaga 7*
§ 20. Beslut att gällande ägardirektiv, antaget av bolagsstämman den 16 november 2022, ska gälla även fram till nästa årsstämma
§ 21. Avslutning

Bilaga 2a

Malmö den 6 mars 2025

Valberedningens förslag inför årsstämma i Kommunassurans Försäkring AB den 8 maj 2025

Valberedningen lämnar härmed följande förslag inför årsstämman den 8 maj 2025.

Stämmoordförande, protokollförare och protokolljusterare (§§ 2 och 3)
Valberedningen föreslår stämman att utse

- Anneli Kihlstrand, Burlöv, som stämmoordförande
- Stefan Andersson, Kommunassurans ekonomichef/vVD, att skriva protokollet samt
- Johan Svahnberg, Höör, och Fatmir Azemi, Landskrona, att justera protokollet

Bestämmelser om arvoden åt styrelsen, revisor och lekmannarevisorer med suppleanter (§ 9)
Valberedningen föreslår stämman att
oförändrade regler för arvoden skall gälla. Förslaget framgår av bilaga 2b.

Styrelsens storlek (§ 10)
Valberedningen föreslår stämman att
styrelsen skall bestå av sju ledamöter, varav en oberoende ledamot (tidigare benämnd försäkringssakkunnig), och tre suppleanter.

Ordförande och vice ordförande i styrelsen (§ 11)
Valberedningen föreslår stämman
att till

- ordförande intill slutet av nästa årsstämma utse Jan-Åke Troedsson, Malmö och till
- vice ordförande Lars Niklasson, Malmö.

Övriga ledamöter i styrelsen (§§ 12 och 13)
Valberedningen föreslår stämman
att intill slutet av nästa årsstämma, utöver ordförande och vice ordförande, utse följande ledamöter till styrelsen.

- Jan Willgård, oberoende ledamot (tidigare benämnt försäkringssakkunnig)
- Kjell Rosenlöf, f.d. kommunstrateg, Alvesta kommun
- Iréne Robertsson, kommunchef, Olofströms kommun
- Malin Ekblad, säkerhetschef, Trelleborgs kommun
- Helena Steffansson Carlsson, ekonomichef, Malung-Sälens kommun

Suppleanter i styrelsen (§ 14)
Valberedningen föreslår stämman
att till suppleanter i styrelsen intill slutet av nästa årsstämma utse

- Ann-Christin Walméus, ekonomichef, Vellinge kommun
- Stefan Tengberg, f.d. ekonomidirektör, Varbergs kommun
- Tove Möller Andersson, bolagsstrateg, Lunds kommun

Ordningen för styrelsesuppleanternas inträde som tjänstgörande i styrelsen (§ 15)
Valberedningen föreslår stämman besluta
att vid förfall för Jan-Åke Troedsson, Lars Niklasson, Jan Willgård, Kjell Rosenlöf, Iréne Robertsson, Malin Ekblad och Helena Steffansson Carlsson inträder, Ann-Christin Walméus, Stefan Tengberg och Tove Möller Andersson i nämnd ordning.

Auktoriserad revisor (§ 16)
Valberedningen föreslår stämman
att till revisor intill slutet av nästa bolagsstämma utse

- KPMG med auktoriserade revisorn Gunilla Wernelind som huvudansvarig revisor.

Huvudavtalet löper ut vid datum för stämman och löper därefter årsvis. Det föreligger möjlighet att handla upp revisorstjänsten.

Lekmannarevisorer och suppleanter (§ 17)

Lekmannarevisorer och suppleanter är valda för mandatperioden. Ingen omröstning sker därför i denna del vid årsstämman 2024.

Lekmannarevisorer intill slutet av mandatperioden är som ordinarie valda

- Åke Christiansson, Malmö och
- Sylve Qvillberg, Skurup

samt som suppleanter

- Bruno Andersson, Ystad och
- Bengt Wallin, Sölvesborg.

På valberedningens vägnar

Björn Gudmundsson
Valberedningens sammankallande

Bilaga 2b

Förslag till regler för arvoden och ersättningar för styrelseledamöter m.fl. 2025-2026 i Kommunassurans Försäkring AB

Dessa regler gäller för de personer som av årsstämman valts att inneha uppdrag inom Kommunassurans Försäkring AB.

Med ibb nedan avses inkomstbasbelopp.

- Till styrelsens ordförande utgår årsarvode motsvarande 1,7 ibb.
- Till styrelsens vice ordförande utgår årsarvode motsvarande 0,85 ibb.

- Till styrelseledamot (utom oberoende ledamot) utgår årsarvode motsvarande 0,2 ibb.
- Till styrelsesuppleant (utom oberoende ledamot) utgår årsarvode motsvarande 0,1 ibb.
- Till styrelseledamot som tillika är oberoende ledamot utgår arvode motsvarande 1,5 ibb.
- Till styrelsesuppleant som tillika är oberoende ledamot utgår arvode motsvarande 0,75 ibb.
- Till styrelseledamot och närvarande suppleant (utom oberoende ledamot) utgår dessutom ett sammanträdesarvode motsvarande 0,02 ibb per bevistat sammanträde.
- Till representant från styrelsen utgår arvode med 0,017 ibb per timme då uppdrag utförs för bolagets räkning som ligger utanför normalt styrelsearbete.

- Till auktoriserad revisor/revisionsbolag utgår arvode enligt godkänd räkning. Styrelsens ordförande bemyndigas att teckna överenskommelse.

- Till lekmannarevisor och tjänstgörande ersättare utgår årsarvode motsvarande 0,1 respektive 0,05 ibb samt ett sammanträdesarvode motsvarande 0,02 ibb per bevistat sammanträde.

- Till ledamöter av valberedningen utgår ett sammanträdesarvode motsvarande 0,02 ibb per bevistat sammanträde. För fritidspolitiker utgår 0,03 ibb.

Traktamente och reseersättning utgår i enlighet med vid varje tidpunkt gällande bestämmelser för kommunalt anställda (AB 20).

Utbetalning av årsarvoden sker kvartalsvis i efterskott med lika stor del vid varje tillfälle. Utbetalning av sammanträdesarvoden utbetalas månaden efter varje sammanträde. Ersättning för kostnad i samband med förrättning – resekostnader, övernattning och dylikt – utbetalas efter faktura.

Dessa bestämmelser tillämpas från och med den 8 maj 2025.

På valberedningens vägnar
Björn Gudmundsson
Valberedningens sammankallande

Årsredovisning 2024
Kommunassurans Försäkring AB
516406-0294

Addo Sign ID-nummer: 241a0053-dd3b-4289-9024-17a522d0c3a4

Kommunassurans Försäkring
Grynbodgatan 14, 211 33 Malmö
040-611 22 00 • info@kommunassurans.se • kommunassurans.se

Kommunassurans Försäkring AB, 516406-0294 • F-skattsedel • Försäkringsaktiebolagets säte är i Lund

Kommunassurans ägs av en fjärdedel av landets kommuner och bistår ägarkommunerna i risk- och försäkringsfrågor.

Innehåll

Året i korthet ... 3
Styrelsens ordförande ... 4
VD har ordet ... 5
Styrelse ... 6
Personal ... 7
Förvaltningsberättelse ... 8
- Ägarstruktur ... 8
- Verksamheten ... 8
- Styrelsens utlåtande om bolagets verksamhet i enlighet med 6 kap. 9 § kommunallagen ... 9
- Organisation ... 9
- Resultat och skadeutfall ... 10
- Väsentliga händelser under året ... 10
- Förväntningar avseende den framtida utvecklingen ... 10
- Hållbarhetsupplysning ... 10
- Förslag till disposition beträffande försäkringsföretagets vinst eller förlust ... 11

Femårsöversikt ... 12
Resultatanalys ... 13
Resultaträkning ... 14
Balansräkning ... 15
Förändringar i eget kapital ... 16
Redovisningsprinciper och risker ... 17
- Not 1 Redovisningsprinciper ... 17
- Not 2 Risker och riskhantering ... 22

Noter till finansiella poster ... 26
- Not 3 Premieinkomst före avgiven återförsäkring ... 26
- Not 4 Kapitalavkastning överförd från finansrörelsen ... 26
- Not 5 Utbetalda försäkringsersättningar för egen räkning ... 26
- Not 6 Driftskostnader ... 26
- Not 7 Medeltal anställda samt löner och ersättningar ... 27
- Not 8 Revisionsuppdrag ... 28
- Not 9 Kapitalavkastning, intäkter ... 28
- Not 10 Kapitalavkastning, kostnader ... 28
- Not 11 Orealiserade värdeförändringar på placeringstillgångar ... 28
- Not 12 Skatter ... 29
- Not 13 Obligationer och andra räntebärande värdepapper ... 29
- Not 14 Kategorisering av finansiella tillgångar och skulder ... 30
- Not 15 Materiella tillgångar ... 31
- Not 16 Övriga förutbetalda kostnader och upplupna intäkter ... 31
- Not 17 Avsättning för oreglerade skador ... 31
- Not 18 Övriga skulder ... 31
- Not 19 Övriga upplupna kostnader och förutbetalda intäkter ... 31
- Not 20 Ställda säkerheter, ansvarsförbindelser och åtaganden ... 32
- Not 21 Förväntade återvinningstidpunkter för tillgångar och skulder ... 32
- Not 22 Tilläggsupplysningar om resultaträkningens poster per försäkringsrisk ... 32
- Not 23 Derivat ... 32
- Not 24 Väsentliga händelser efter balansdagen ... 33
- Not 25 Vinstdisposition ... 33

Addo Sign ID-nummer: 241a0053-dd3b-4289-9024-17a522d0c3a4

Året i korthet

Årets resultat blev 59,4 Mkr före dispositioner och skatt. Orealiserade värdeförändringar på placeringstillgångar var för året + 15,5 Mkr att jämföra med 2023 då värdeförändringen var +100 kkr.

Styrelsen föreslår även för 2024 att inte lämna aktieutdelning.

Avsättningen till säkerhetsreserven uppgår till 29 856 kkr vilket utgör maximal tillåten avsättning.

Premier för egen räkning uppgår till 107,5 Mkr, vilket är 43,9 Mkr mer än förra året efter att premierna för återförsäkring minskat med 15,4 Mkr. Premieinkomsten har ökat med 28,4 Mkr då det har tillkommit nya kunder och nya objekt.

Försäkringsersättningar för egen räkning uppgår till 61,3 Mkr vilket är 24,1 Mkr högre än förra året.

Under året har bolaget tecknat 72 försäkringsavtal för 74 av totalt 76 ägarkommuner samt ett kommunalförbund. Många av ägarkommunerna har även kommunala bolag och kommunalförbund medförsäkrade i sina kommunförsäkringar.

Samtliga av bolagets försäkringskunder har valt internupphandling enligt bestämmelserna i 3 kap. LOU.

Addo Sign ID-nummer: 241a0053-dd3b-4289-9024-17a522d0c3a4

Styrelsens ordförande

Under 2024 har vi sett att mycket går rätt väg för Kommunassurans. Det är efter ett målvetet arbete från bolagets organisation som gör att utvecklingen går rätt väg.
Olika rapporter från granskande funktioner som regelefterlevnad, extern revision och intern revison visar att bolaget har bra och säkra rutiner och processer. Det finns förstås mer att göra för att följa de instruktioner som bla Finansinspektionen utfärdar, för att anpassa bolaget till de förändringar i system och rapportering som finns på både nationell och europeisk nivå.
Vår SCR-kvot ligger stabilt på en trygg nivå på 276%. Det är en nivå som är trygg och som innebär att vi klarar relativt stora påfrestningar. Styrelsen vill att vi ska ligga på en nivå från 250% upp till ca 300%. Om vi skulle komma ner till 150% så behöver styrelsen planera för att vita åtgärder. Men där är vi inte och har inte varit någon gång.
Resultatet håller på att återställas efter pandemin kopplat till marknadsvärdering av våra tillgångar. För 2024 har marknadsvärdet på våra investeringar (placeringar) ökat med 15 mkr. Detta är förstås ett värde som finns först om vi skulle behöva realisera våra tillgångar.
Förändringen av affärsmodellen mot egenandelsprogrammet har gett de svar som vi hade med i underlaget till beslut. Andelen ägare som gått över har ökat snabbare än förväntat.
Återförsäkringspremien har gått ner beroende på att risk överförs till bolaget och ägarna men också att återförsäkrarna har bedömt detta på ett positivt sätt som vi hade hoppats
Nu laddar vi för 20-årsjubileet 2025.

Jan-Åke Troedsson
Styrelseordförande

Addo Sign ID-nummer: 241a0053-dd3b-4289-9024-17a522d0c3a4

VD har ordet

VD har ordet

Kommunassurans utveckling mot att bli mer av en helhetsleverantör för ägarkommunerna och deras kommunkoncerner har under år 2024 fortsatt med oförminskad styrka. Den största förändringen under året har varit att bolaget har förberett för det olycksfallsskydd som flera ägarkommuner har valt att från och med 2025 teckna internt hos Kommunassurans. Från och med 2026 är bolaget nu redo att öppna upp för alla ägarkommuners olycksfallsförsäkringsbehov.

Året har också präglats av säkerställande av kommunalrättslig regelefterlevnad gällande de försäkringsformer som kommuner återkommande tecknar. Ett av Kommunassurans uppdrag från ägarkommunerna är att säkerställa långsiktig adekvat riskhantering och där inbegrips även att se till att de försäkringar som tecknas inte strider mot kommunalrättsliga principer, vilket det finns tecken på att vissa försäkringsformer gör. Detta arbete fortsätter även under år 2025.

Egenandelsprogrammet har även under 2024 gjort att Kommunassurans har kunnat hålla mer risk, vilket i sin tur har medfört minskade kostnader för ägarkommunerna. Programmet har de första åren utvecklat sig enligt plan och numera är det endast ett fåtal av ägarkommunerna som inte har anslutit sig.

Skadesituationen bland Kommunassurans ägarkommuner har under 2024 i stort följt förväntat skadeutfall. Investerings-/placerings-/finansverksamheten har under året utvecklats positivt. Sammantaget visar verksamheten på ett positivt resultat för året, vilket stärker Kommunassurans möjligheter att hålla ytterligare risk och att leverera ännu mer mervärde för ägarkommunerna.

Anders Ramäng
Verkställande direktör

Addo Sign ID-nummer: 241a0053-dd3b-4289-9024-17a522d0c3a4

Styrelse



Jan-Åke Troedsson
Styrelsens ordförande
F.d. ekonomidirektör i Malmö stad



Lars Niklasson
Vice ordförande
F.d. ekonomidirektör i Lunds kommun



Kjell Rosenlöf
Ledamot
F.d. kanslichef och kommunstrateg m.m. i Alvesta kommun



Iréne Robertsson
Ledamot
Kommunchef i Olofströms kommun



Malin Ekblad
Ledamot
Säkerhetschef i Trelleborgs kommun



Jan Willgård
Ledamot
F.d. VD S:t Erik Försäkring



Helena Steffansson Carlson
Ledamot
Ekonomichef i Malung-Sälens kommun



Ann-Christin Walméus
Suppleant
Ekonomichef i Vellinge kommun



Stefan Tengberg
Suppleant
F.d. ekonomidirektör i Varbergs kommun



Tove Möller Andersson
Suppleant
Bolagsstrateg i Lunds kommun

Addo Sign ID-nummer: 241a0053-dd3b-4289-9024-17a522d0c3a4

Personal



Stefan Andersson
Ekonomichef och vVD



Maria Carlson
Kundansvarig



Brittmarie Elg Hjörneby
Senior underwriter



Ann-Louise Möller
Kundansvarig



Martin Möller
Risk- och brandingenjör



Karin Nässel
HR-ansvarig



Fredrik Omdal
Skadechef



Anders Ramäng
VD



Stephanie Wilson
Kundansvarig

Addo Sign ID-nummer: 241a0053-dd3b-4289-9024-17a522d0c3a4

Förvaltningsberättelse

Styrelsen och verkställande direktören i Kommunassurans Försäkring AB (”Kommunassurans”), organisationsnummer 516406-0294, med säte i Lund, Skåne län, avger härmed årsredovisning för 2024.

Ägarstruktur

Kommunassurans bildades år 2005 och ägs av sjuttiosex kommuner från olika delar av Sverige.

Kommunassurans bildades år 2005 som ett kommunsektorinternt försäkringsföretag, ibland kallat kommuncaptive. De ursprungliga delägarkommunerna var 30 av de 33 skånska kommunerna och försäkringsaktiebolagets stiftare var Kommunförbundet Skåne (numera Skånes kommuner). Den skånska kopplingen är inte längre lika tydlig, sedan delägargruppen har vuxit betydligt och numera innefattar drygt 25 % av landets kommuner, för närvarande 76 till antalet. Huvuddelen av ägarkommunerna finns i södra halvan av Götaland, men även kommuner längre norrut förekommer. I den befintliga ägargruppen finns ett tiotal kommuner från mer nordliga landsdelar, vilka anslöt till Kommunassurans i samband med avvecklingen av kommuncaptivet Förenade Småkommuners Försäkrings AB.

Inget privat ägarintresse förekommer i Kommunassurans.

Ägargruppen består i dagsläget av de kommuner som anges på sista sidan.

Verksamheten

Kommunassurans har tillstånd för att bedriva försäkringsrörelse för att till sina ägare och deras kommunala bolag meddela direkt försäkring i följande försäkringsklasser.

- Olycksfall
- Spårfordon
- Luftfartyg
- Fartyg
- Godstransport
- Brand och naturkrafter
- Annan sakskada
- Luftfartyg
- Fartygsansvar
- Allmän ansvarighet
- Annan förmögenhetsskada
- Rättsskydd

Kommunassurans har även tillstånd gällande mottagen återförsäkring för samma försäkringsklasser.

Addo Sign ID-nummer: 241a0053-dd3b-4289-9024-17a522d0c3a4

Styrelsens utlåtande om bolagets verksamhet i enlighet med 6 kap. 9 § kommunallagen

Styrelsen har vid sitt möte den 6 februari 2025 fastställt att den verksamhet som bolaget bedrivit under föregående kalenderår varit förenlig med det fastställda kommunala ändamålet och utförts inom ramen för de kommunala befogenheterna som är tillämpliga för bolaget. Styrelsens uttalande har tillställts respektive ägarkommuns kommunstyrelsen den 19 februari 2025. Uttalandet lyder i dess helhet som följer.

Styrelsens uttalande om verksamheten i Kommunassurans år 2024 med anledning av ägarkommunernas kommunstyrelsers årliga beslut angående kommunal verksamhet i bolagsform
Kommunassurans dnr. K2025.0009

Styrelsen i det kommunala försäkringsaktiebolaget Kommunassurans Försäkring AB (516406-0294) har vid styrelsemöte den 6 februari 2025 beslutat att göra följande uttalande beträffande den verksamhet som har bedrivits i bolaget under år 2024.

Samtliga delägarkommuner i det kommunala försäkringsbolaget tillställs uttalandet. Uttalandet kan utgöra underlag för kommunstyrelsernas årliga beslut angående kommunal verksamhet i bolagsform.

1. Verksamhetens drift, utveckling och befogenheter
Verksamheten i Kommunassurans har bedrivits och utvecklats i enlighet med det fastställda ändamålet med verksamheten och i enlighet med de kommunala befogenheter som utgör ram för verksamheten, såsom de är angivna i gällande bolagsordning och ägardirektiv. Bolagsordning och ägardirektiv har efterlevts.

2. Styrdokument
Kommunassurans nu gällande bolagsordning antogs av bolagsstämman den 21 juni 2023 och godkändes av Finansinspektionen den 17 oktober 2023 respektive registrerades av Bolagsverket den 18 oktober 2023. I ett försäkringsaktiebolag är bolagsordningen först gällande när den har registrerats av Bolagsverket.

Kommunassurans nu gällande ägardirektiv antogs av bolagsstämman den 16 november 2022.

3. Bolagsstruktur
Kommunassurans har inte bildat eller förvärvat dotterbolag under år 2024. Bolaget har heller inte avyttrat eller likviderat dotterbolag under år 2024. Bolaget ingår inte i någon koncernstruktur.

4. Styrelsens arbete
Enligt styrelsens arbetsordning, antagen den 7 maj 2024, ska styrelsen hålla minst fem ordinarie sammanträden, dock bör minst sju sammanträden hållas.

Styrelsen har under år 2024 hållit tolv protokollförda sammanträden, varav merparten via teams och tre per capsulam.

5. Ärenden till delägarkommunernas kommunfullmäktige
Enligt kommunallagen ska kommunfullmäktige få ta ställning innan ett kommunalägt bolag fattar beslut som är av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt. Under år 2024 har inte något ärende från Kommunassurans överlämnats till delägarkommunernas kommunfullmäktige.

6. Rapportering
Årsredovisning 2024, kallelse till årsstämma 2025, revisionsberättelse och granskningsrapport kommer att tillställas respektive delägarkommun i enlighet med vad som stadgas i ägardirektivet.

Organisation

Vid ordinarie bolagsstämma den 7 maj 2024 beslutades omval av Jan-Åke Troedsson (ordförande), Lars Niklasson (vice styrelseordförande), Iréne Robertsson, Kjell Rosenlöf, Jan Willgård (försäkringssakkunnig, i den nya bolagsordningen istället benämnd oberoende ledamot) och Malin Ekblad, samt nyval av Helena Steffansson Carlsson, att utgöra bolagets styrelse. Till suppleanter i styrelsen omvaldes Ann-Christin Walméus, Stefan Tengberg och Tove Möller Andersson. Styrelsen hade 12 sammanträden under verksamhetsåret 2024.

Bolagets ledningsgrupp har under verksamhetsåret bestått av VD och ekonomichef/vice VD.

Addo Sign ID-nummer: 241a0053-dd3b-4289-9024-17a522d0c3a4

För att uppfylla kraven på företagsstyrning har Kommunassurans erforderliga centrala funktioner för intern styrning och kontroll. Arbetet inom de centrala funktionerna utförs av externa leverantörer då bolagets verksamhet och storlek inte motiverar egen personal för dessa funktioner. För varje central funktion finns en av styrelsen utsedd beställaransvarig, vilka samtliga har hämtats från styrelsen eller bolagets ledning.

Vid utgången av 2024 hade bolaget totalt åtta anställda varav fyra kvinnor och fyra män. Principer för ersättningar och förmåner behandlas under not 7 till balans- och resultaträkningen.

Resultat och skadeutfall
Årets resultat uppgår till 59 462 tkr (22 585 tkr) före bokslutsdispositioner och skatt. Bolaget gör avsättning till säkerhetsreserven med 29 856 tkr (4 726 tkr). Efter skatt slutar resultatet på 20 402 tkr (10 615 tkr). Premieintäkterna för egen räkning uppgår till 107 538 tkr (63 573 tkr). Skadekostnaderna för egen räkning uppgår till 61 344 tkr (37 162 tkr). Skadekostnaderna för egen räkning ökar med 24,1 Mkr mellan åren. Under 2024 har bolagets finansiella placeringar ökat i värde med 15,5 mkr (100 tkr) och dessutom har vinster vid försäljningar realiserats med 2 mkr (877 tkr).

Väsentliga händelser under året
Hjo och Mellerud kommun har tillkommit som ägarkommuner, men har inte omfattats av försäkringsskydd hos Kommunassurans under året.

Den enskilt största skadan under året var en brand, vilket de flesta år är den skadetyp som utgör den största enskilda skadan.

Bolaget har under året upphandlat återförsäkringsavtal för 2025 till fortsatt bra kostnadsnivå, vilket påverkats av att många kunder är med i egenandelsprogrammet.

Förväntningar avseende den framtida utvecklingen
Kommunassurans uppdrag består i att tillhandahålla försäkringslösningar som är anpassade till kommunernas försäkringsbara risker och förutsättningar. Arbetet med utveckling av försäkringslösningarna sker kontinuerligt och under 2025 fortsätter översyn och harmonisering av bolagets egendomsförsäkringar. Bolaget kommer från och med 2025 kunna erbjuda olycksfallsförsäkring och försäkring för kommunala bostadsbolag.

Försäkringsportföljen vad avser kommunförsäkring förväntas vara fortsatt stabil men kan variera något över tid beroende på omfattningen av medförsäkrade bolag.

Hållbarhetsupplysning
Hållbarhet för Kommunassurans inkluderar ekonomiska, sociala, miljömässiga och affärsetiska frågor. Kommunassurans stödjer de Globala målen ’Agenda 2030’ och FN-direktivet Global Compacts principer för ansvarsfullt företagande som inkluderar områdena mänskliga rättigheter, arbetsvillkor, miljö och anti-korruption. Hållbarhetsarbetet inom Kommunassurans sker i dialog med intressenter såsom ägare, kunder, anställda, leverantörer, samarbetspartners, bransch- och intresseorganisationer och myndigheter.

Ansvarsfullt företagande innebär att Kommunassurans integrerar hållbarhet i affärsverksamheten. Det innebär bl.a. att god regelefterlevnad och god affärsetik ska genomsyra alla verksamhetsdelar och att motsvarande hållbarhetskrav som ställs på bolagets medarbetare även ska ställas på bolagets intressenter.

Addo Sign ID-nummer: 241a0053-dd3b-4289-9024-17a522d0c3a4

Bolaget upprättar styrdokument för att främja efterlevnaden av de lagkrav, regelverk och hållbarhetskrav som bolaget och dess verksamhet omgärdas av. Styrdokumenten innehåller bl.a. riktlinjer för intressekonflikter, hantering av personuppgifter, försäkringstekniska beräkningar, försäkringsdistribution, uppdragsavtal, klagomålshantering och riktlinjer för arbetet i de centrala funktionerna.

Kommunassurans har ambitionen att vara en ansvarsfull och attraktiv arbetsgivare där en god företagskultur och sunda värderingar skapar förutsättningar för alla medarbetare att trivas och utvecklas. Mångfald, jämställdhet, kompetensutveckling, lärande, hälsa, arbetsmiljö och trygghet lyfts här fram som särskilt viktiga områden. Bolaget arbetar aktivt med systematiskt arbetsmiljöarbete för att uppnå tillfredsställande arbetsmiljö och för att förebygga ohälsa och olycksfall i arbetet.

Kommunassurans verkar för att minska verksamhetens direkta och indirekta miljöpåverkan, både vad gäller bolaget men även för dess försäkringstagare och andra intressenter. Som utpräglat tjänsteföretag är resor ett av de områden som har direkt miljöpåverkan. Med erfarenheterna från coronapandemins begränsningar kommer resandet vara fortsatt reducerat då verksamheten och samarbetet med bolagets intressenter till stora delar kan utföras på distans med stöd av digitala verktyg. Ett annat område med direkt miljöpåverkan är pappers- och posthantering som minimeras genom digitaliserade verksamhetsprocesser och digitaliserade skadeanmälningsprocesser.

Utöver försäkringslösningar och skadereglering omfattar bolagets uppdrag också att bistå försäkringstagarna i deras skadeförebyggande arbete. Genom att med information och kunskap verka för minskat antal bränder har Kommunassurans viss möjlighet att indirekt påverka risken för utsläpp av koldioxid, giftiga ämnen och föroreningar till följd av brand.

Förslag till disposition beträffande försäkringsföretagets vinst eller förlust

Till bolagsstämmans förfogande står enligt balansräkningen i bolaget fritt eget kapital om sammanlagt 68 637 185 kr.

Till bolagsstämmans förfogande står följande medel:

Balanserad vinst	39 602 765
Överkursfond	8 631 995
Årets resultat	20 402 425
	68 637 185

Styrelsen föreslår att belopp disponeras enligt följande:

I ny räkning överförs 68 637 185 kr.

Bolagets resultat och ställning framgår av efterföljande redovisningshandlingar med belopp angivna i tusental kronor.

Addo Sign ID-nummer: 241a0053-dd3b-4289-9024-17a522d0c3a4

Femårsöversikt

	2024	2023	2022	2021	2020
Resultat					
Premieinkomst för egen räkning	107 538	63 573	57 603	42 839	45 436
Kapitalavkastning överförd från finansrörelsen	9 722	3 331	0	1 738	-23
Försäkringsersättningar för egen räkning	-61 344	-37 162	-28 187	-33 223	-27 269
Återbäring och rabatter	-4 004	-3 819	-6 933	-7 721	-10 135
Driftskostnad	-20 677	-17 693	-15 830	-10 516	-9 451
Försäkringsrörelsens tekniska resultat	31 235	8 230	6 653	838	11 137
Årets resultat	20 402	10 615	-20 324	8 081	6 565
Ekonomisk ställning					
Placeringstillgångar	288 484	242 654	221 434	213 557	198 770
Försäkringstekniska avsättningar för egen räkning	95 961	55 237	50 734	47 112	-35 210
Konsolideringskapital	227 475	172 521	152 401	157 846	142 154
Varav uppskjuten skatt	16 916	10 000	8 141		
Kapitalbas	216 485	166 183	151 267	152 275	124 174
varav primärkapital	216 485	166 183	151 267	152 275	124 174
varav tilläggskapital	-	-	-	-	-
Minimikapitalkrav	45 946	47 310	44 513	37 954	39 418
Solvenskapitalkrav	78 394	51 893	52 436	51 559	43 181
Solvenskvot	276%	320%	288%	258%	288%
Nyckeltal					
Skadeförsäkringsrörelse					
Skadeprocent, f.e.r	57,0%	58,5%	48,9%	77,6%	58,7%
Driftskostnadsprocent, f.e.r	19,2%	27,8%	27,5%	24,5%	20,3%
Totalkostnadsprocent, f.e.r	76,3%	86,3%	76,4%	102,1%	79,1%
Kapitalförvaltning					
Direktavkastning	7,8%	7,2%	3,5%	3,0%	3,0%
Totalavkastning	14,6%	7,6%	-8,7%	4,5%	-0,1%
Ekonomisk ställning					
Konsolideringsgrad	211,5%	271,4%	264,6%	368,5%	313,0%

Definitioner

Konsolideringskapital beräknas som summan beskattat eget kapital och obeskattade reserver.

Skadeprocent är beräknad som försäkringsersättningar i procent av premieintäkterna.

Driftkostnadsprocent är beräknad som försäkringsrörelsens driftskostnader i procent av premieintäkterna.

Totalkostnadsprocent är beräknad som summan av skadekostnads- och driftskostnadsprocenten.

Direktavkastning är beräknad som kapitalavkastning, intäkter, i förhållande till genomsnittligt verkligt värde på posterna Placeringstillgångar.

Totalavkastning är beräknad som direktavkastning jämte orealiserade och realiserade värdeförändringar på placeringstillgångar i förhållande till genomsnittligt verkligt värde på posterna Placeringstillgångar.

Konsolideringsgrad är beräknad som konsolideringskapitalet i procent av premieinkomsten för egen räkning.

Kapitalbas är beräknad som det tillgängliga kapitalet, i förevarande fall det egna kapitalet med tillägg för obeskattad reserv.

För egen räkning (f e r) definieras som belopp efter avgiven återförsäkring.

Addo Sign ID-nummer: 241a0053-dd3b-4289-9024-17a522d0c3a4

Resultatanalys

	Not	Total	Företag o fastighet
Skadeförsäkringsrörelsens tekniska resultat			
Premieintäkter (efter avgiven återförsäkring)	(a)	107 538	107 538
Kapitalavkastning överförd från finansrörelsen		9 722	9 722
Försäkringsersättningar (efter avgiven återförsäkring)	(b)	-38 248	-38 248
Förändring i Avsättning för oreglerade skador (efter avgiven återförsäkring)		-23 096	-23 096
Återbäring och rabatter		-4 004	-4 004
Driftskostnader		-20 677	-20 677
Övriga tekniska kostnader (efter avgiven återförsäkring)		0	-
Skadeförsäkringsrörelsens tekniska resultat		**31 235**	**31 235**
Avvecklingsresultat		**-4 962**	**-4 962**
Försäkringstekniska avsättningar, före avgiven återförsäkring			
Oreglerade skador		142 402	142 402
Summa försäkringstekniska avsättningar, före avgiven återförsäkring		**142 402**	**142 402**
Återförsäkrares andel av försäkringstekniska avsättningar			
Oreglerade skador		55 809	55 809
Summa återförsäkrares andel av försäkringstekniska avsättningar		**55 809**	**55 809**
Noter till Resultatanalys för skadeförsäkringsrörelse			
(a) *Premieintäkter (efter avgiven återförsäkring)*			
Premieinkomst (före avgiven återförsäkring)		159 449	159 449
Premier för avgiven återförsäkring		-51 911	-51 911
(b) *Försäkringsersättningar (efter avgiven återförsäkring)*			
Utbetalda försäkringsersättningar			
Före avgiven återförsäkring		-39 946	-39 946
Återförsäkrares andel		1 698	1 698
Förändring i oreglerade skador			
Före avgiven återförsäkring		-13 526	-13 526
Återförsäkrares andel		-9 570	-9 570

Addo Sign ID-nummer: 241a0053-dd3b-4289-9024-17a522d0c3a4

Resultaträkning

TEKNISK REDOVISNING AV SKADEFÖRSÄKRINGSRÖRELSE	Not	2024	2023
Premieintäkter (efter avgiven återförsäkring)			
Premieinkomst (före avgiven återförsäkring)	3	159 887	131 462
Premier för avgiven återförsäkring		-51 911	-67 358
Förändring i avsättning för ej intjänade premier		- 438	- 531
Summa premieintäkter (efter avgiven återförsäkring)		**107 538**	**63 573**
Kapitalavkastning överförd från finansrörelsen	4	9 722	3 331
Försäkringsersättningar (efter avgiven återförsäkring)			
Utbetalda försäkringsersättningar			
Före avgiven återförsäkring	5	-39 946	-49 459
Återförsäkrares andel	5	1 698	18 473
Förändring i Avsättning för oreglerade skador (efter avgiven återföräkring)			
Före avgiven återförsäkring		-13 526	20 340
Återförsäkrares andel		-9 570	-26 516
Summa försäkringsersättningar (efter avgiven återförsäkring)		**-61 344**	**-37 162**
Återbäring och rabatter		-4 004	-3 819
Driftskostnader	6,7,8	-20 677	-17 693
Skadeförsäkringsrörelsens tekniska resultat		**31 235**	**8 230**
ICKE-TEKNISK REDOVISNING			
Skadeförsäkringsrörelsens tekniska resultat		31 235	8 230
Kapitalavkastning, intäkter	9	21 858	17 053
Kapitalavkastning, kostnader	10	-111	-125
Orealiserad värdeförändring på placeringstillgångar	11	15 530	101
Kapitalavkastning överförd till skadeföräkringsrörelsen	4	-9 722	-3 331
Övriga intäkter		671	657
Övriga kostnader		0	0
Resultat före bokslutsdispositioner och skatt		**59 461**	**22 585**
Förändring av säkerhetsreserv		-29 856	-4 303
Avsättning periodiseringsfond		-3 715	-4 726
Resultat före skatt		**25 890**	**13 556**
Skatt på årets resultat	12	-5 488	-2 941
ÅRETS RESULTAT		**20 402**	**10 615**

Rapport över totalresultat	Not	2024	2023
Årets resultat		20 402	10 615
ÅRETS TOTALRESULTAT		**20 402**	**10 615**

Addo Sign ID-nummer: 241a0053-dd3b-4289-9024-17a522d0c3a4

Balansräkning

TILLGÅNGAR	Not	2024-12-31	2023-12-31
Placeringstillgångar			
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	13	288 484	242 654
Återförsäkrares andel av Försäkringtekniska avsättningar			
Oreglerade skador		55 809	79 627
Fordringar			
Fordringar avseende direkt försäkring		71 218	39 457
Övriga fordringar		295	100
		71 513	**39 557**
Andra tillgångar			
Materiella tillgångar	15	266	355
Kassa och bank		149 474	118 452
Aktuell skattefordran		3 365	2 781
Uppskjuten skattefordran		3 642	6 841
		156 747	**128 429**
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter			
Upplupna ränteintäkter		4 269	3 686
Övriga förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	16	574	1 266
		4 843	**4 952**
SUMMA TILLGÅNGAR		**577 396**	**495 219**

EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER	Not	2024-12-31	2023-12-31
Eget kapital			
Bundet eget kapital			
Aktiekapital		76 720	76 008
Ej registrerat aktiekapital		0	476
Reservfond		1	1
Fritt eget kapital			
Överkursfond		8 632	7 887
Balanserad vinst eller förlust		39 603	28 988
Årets resultat		20 402	10 615
		145 358	**123 975**
Obeskattade reserver			
Säkerhetsreserv		71 307	41 451
Periodiseringsfond		10 810	7 095
Försäkringstekniska avsättningar			
Ej intjänade premier och kvardröjande		4 240	3 802
Oreglerade skador	17	142 402	126 675
Återbäring och rabatter		5 128	4 387
		151 770	**134 864**
Skulder			
Derivat		14 420	4 331
Övriga skulder	18	15 079	20 093
		29 499	**24 424**
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter			
Övriga upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	19	168 652	163 410
SUMMA EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER		**577 396**	**495 219**

Addo Sign ID-nummer: 241a0053-dd3b-4289-9024-17a522d0c3a4

Förändringar i eget kapital

	Bundet eget kapital			Fritt eget kapital		
	Aktie-kapital	Reserv-fond	Överkurs-fond	Balanserat resultat	Årets resultat	Summa eget kapital
Ingående balans 2024	76 260	1	8 111	28 988	10 615	123 975
Nyemission	460		521			981
Fördelning fg års resultat				10 615	-10 615	
Årets resultat/totalresultat					20 402	20 402
Utgående balans 2024	**76 720**	**1**	**8 632**	**39 603**	**20 402**	**145 358**

	Bundet eget kapital			Fritt eget kapital		
	Aktie-kapital	Reserv-fond	Överkurs-fond	Balanserat resultat	Årets resultat	Summa eget kapital
Ingående balans 2023	76 008	1	7 887	49 312	-20 324	112 884
Nyemission	476			-20 324	20 324	476
Årets resultat/totalresultat					10 615	10 615
Utgående balans 2023	**76 484**	**1**	**7 887**	**28 988**	**10 615**	**123 975**

Addo Sign ID-nummer: 241a0053-dd3b-4289-9024-17a522d0c3a4

Redovisningsprinciper och risker

Not 1 Redovisningsprinciper

Företagsinformation

Denna årsredovisning avseende perioden 2024-01-01 - 2024-12-31 för Kommunassurans Försäkring AB har upprättats och godkänts för utfärdande av styrelse och verkställande direktören och kommer att föreläggas årsstämman den 8 maj 2025 för fastställande.
Bolaget är ett svenskt försäkringsaktiebolag med säte i Lund, Skåne län. Huvudkontorets adress är Grynbodgatan 14, 211 33 Malmö.

Överensstämmelse med normgivning och lag

Årsredovisningen är upprättad enligt lag om årsredovisning i försäkringsföretag (ÅRFL), Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd om årsredovisning i försäkringsföretag FFFS 2019:23 samt Rådet för finansiell rapporteringsrekommendation RFR 2 redovisning för juridisk person. Bolaget tillämpar så kallad lagbegränsad IFRS. Detta innebär att samtliga av EU godkända IFRS och uttalanden tillämpas så långt det är möjligt inom ramen för svensk lag och med hänsyn till sambandet mellan redovisning och beskattning. Föreskrifter från Finansinspektionen hänvisar med vissa undantag och begränsningar till IFRS.

Bedömningar och uppskattningar i de finansiella rapporterna

Viktiga bedömningar vid tillämpningar av företagets redovisningsprinciper

Att upprätta de finansiella rapporterna i enlighet med IFRS kräver att företagsledningen gör bedömningar och uppskattningar samt gör antaganden som påverkar tillämpningen av redovisningsprinciperna och de redovisade beloppen av tillgångar, skulder, intäkter och kostnader. Uppskattningarna och antagandena är baserade på historiska erfarenheter och ett antal andra faktorer som under rådande förhållanden synes vara rimliga. Det verkliga utfallet kan avvika från dessa uppskattningar och bedömningar.
De viktigaste bedömningar som gjorts under året avser de försäkringstekniska avsättningarna. Avsättningarna kontrolleras och utvärderas löpande i det ordinarie bokslutsarbetet. Eventuellt överskott eller underskott i avsättningen för oreglerade skador, exklusive innevarande skadeår, redovisas i sin helhet i resultaträkningen som ett avvecklingsresultat.
Värderingen av de finansiella tillgångarna baseras på observerbara marknadspriser.
Placeringstillgångarna har varit placerade i bank, kommun- och företagsobligationer samt andra räntebärande värdepapper i enlighet med bolagets placeringspolicy.
Ändringar av uppskattningar redovisas i den period ändringen görs om ändringen endast påverkat denna period, eller i den period ändringen görs och i framtida perioder om ändringen påverkar både aktuell period och framtida perioder.

Nya redovisningsregler som ännu inte börjat tillämpas

Det finns inga nya kommande IFRS standarder att tillämpa som bedöms ha väsentliga effekter på Bolagets finansiella rapporter.

Valuta

Bolagets funktionella valuta är svenska kronor som även utgör rapporteringsvalutan.

Addo Sign ID-nummer: 241a0053-dd3b-4289-9024-17a522d0c3a4

Transaktioner med närstående

Bolaget klassificerar närstående parter enligt följande:
A Nyckelpersoner i ledande ställning
B Familjemedlemmar till nyckelpersoner i ledande ställning
C Andra parter än A och B som, direkt eller indirekt, har betydande eller bestämmande inflytande över företaget och kan påverka företagets finansiella och operativa strategier.
Nyckelpersoner i ledande ställning omfattar styrelseledamöter, VD och vice VD. Några övriga närstående parter har inte identifierats. Inga transaktioner med närstående har skett under året.

Finansiella tillgångar

Finansiella tillgångar klassificeras i kategorierna Finansiella tillgångar, värderade till verkligt värde via resultaträkningen, samt Lånefordringar och Kundfordringar. Klassificeringen är beroende av för vilket syfte den finansiella tillgången förvärvades. Klassificeringen av de finansiella tillgångarna har fastställts vid det första redovisningstillfället.

Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via resultaträkningen

Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via resultaträkningen är finansiella tillgångar som initialt identifierats att tillhöra denna kategori. Tillgångar i denna kategori utgörs av andra finansiella placeringstillgångar.

Redovisning och värdering

Köp och försäljning av finansiella tillgångar redovisas på affärsdagen, det datum då bolaget förbinder sig att köpa eller sälja tillgången. Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via resultaträkningen redovisas första gången till verkligt värde, medan hänförliga transaktionskostnader redovisas i resultaträkningen. Finansiella tillgångar tas bort från balansräkningen när rätten att erhålla kassaflöden från instrumentet har löpt ut eller överförts och bolaget har överfört i stort sett alla risker och förmåner som är förknippade med äganderätten. Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via resultaträkningen redovisas efter anskaffningstidpunktens till verkligt värde. Lånefordringar och kundfordringar redovisas till upplupet anskaffningsvärde med tillämpning av effektivräntemetoden. I balansräkningen utgörs lånefordringar och kundfordringar av posterna övriga fordringar samt övriga förutbetalda kostnader, upplupna intäkter samt kassa och bank.

Vinster och förluster till följd av förändringar i verkligt värde avseende kategorin finansiella tillgångar värderade till verkligt värde, resultatredovisas i den period då de uppstår och ingår i resultaträkningens poster Orealiserade vinster respektive Orealiserade förluster på placeringstillgångar. Utdelningsintäkter från värdepapper i kategorin finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via resultaträkningen redovisas i resultaträkningen i Kapitalavkastning intäkter, vinster när bolagets rätt att erhålla betalning har fastställts.
Ränta på lånefordringar och kundfordringar redovisas i resultaträkningen som en del av kapitalavkastning, intäkter.

Finansiella skulder

Finansiella skulder avser posten Skulder. Finansiella skulder klassificeras som kategorierna Finansiella skulder, värderade till verkligt värde via resultaträkningen, och Övriga finansiella skulder. Klassificeringen är beroende av för vilket syfte den finansiella skulden förvärvades. Klassificeringen av de finansiella skulderna har fastställts vid det första redovisningstillfället.

Addo Sign ID-nummer: 241a0053-dd3b-4289-9024-17a522d0c3a4

Finansiella skulder värderade till verkligt värde via resultaträkningen

Finansiella skulder som är värderade till verkligt värde via resultaträkningen är finansiella skulder som initialt identifierats till denna kategori. Förändring i verkligt värde redovisas i resultaträkningen ingår i Orealiserade vinster respektive Orealiserade förluster på placeringstillgångar.

Övriga finansiella skulder

Övriga finansiella skulder värderas till upplupet anskaffningsvärde och avser posterna övriga skulder samt upplupna kostnader och förutbetalda intäkter.

Materiella tillgångar

Materiella tillgångar avser kontorsinventarier. De redovisas till anskaffningsvärde med avdrag för ackumulerade avskrivningar och nedskrivningar. Avskrivningarna redovisas i resultaträkningen linjärt över fem år.

Försäkringsavtal

Försäkringsavtal är avtal som bolaget åtar sig en betydande försäkringsrisk för försäkringstagaren genom att förbinda sig att kompensera försäkringstagaren om en förutbestämd försäkrad händelse skulle inträffa. Samtliga tecknade försäkringsavtal har utvärderats och klassificerats som försäkringsavtal.

Premieinkomst/intäkt

Som premieinkomst redovisas den totala bruttopremien för direkt försäkring som inbetalts eller kan tillgodoföras företaget för försäkringsavtal där försäkringsperioden påbörjats före räkenskapsårets utgång.
Med bruttopremie menas den avtalsbestämda premien för hela försäkringsperioden efter avdrag för eventuella kundrabatter. Annullationer reducerar premieinkomsten så snart beloppet är känt.
Som premieintäkten redovisas den del av premieinkomsten som är hänförlig till redovisningsperioden. Den del av premieinkomsten från försäkringskontrakt som avser tidsperioder efter balansdagen redovisas som Försäkringstekniska avsättningar. Beräkning av avsättningen för ej intjänade premier sker genom att premieinkomsten periodiseras utifrån det underliggande försäkringskontraktets löptid, vilket i bolagets fall är på ett år. Även återförsäkrares andel av premieinkomsten periodiseras och den del som hänför sig till efter balansdagen redovisas som en fordran, Återförsäkrares andel av ej intjänade premier.

Försäkringsersättningar

Försäkringsersättningar motsvarar under redovisningsperioden utbetalda försäkringsersättningar och förändringar i avsättningar för oreglerade skador. I försäkringsersättningarna ingår förutom skadeersättningar även kostnader för skadereglering.
Förändring av försäkringstekniska avsättningar för försäkringsavtal redovisas över resultaträkningen under respektive rubrik. Som utbetalda försäkringsersättningar redovisas utbetalningar till försäkringstagare under räkenskapsåret på grund av försäkringsavtal eller inträffade försäkringsskador, oberoende av när skadan inträffat.

Försäkringstekniska avsättningar

Försäkringstekniska avsättningar utgörs av ej intjänade premier och kvardröjande risker samt oreglerade skador och motsvarar förpliktelser enligt ingångna försäkringsavtal. Alla förändringar i försäkringstekniska avsättningar redovisas över resultaträkningen.

Addo Sign ID-nummer: 241a0053-dd3b-4289-9024-17a522d0c3a4

Ej intjänade premier och kvardröjande risker

Avsättning för ej intjänade premier avser att täcka den förväntade skade- och driftskostnaden under den återstående löptiden på redan ingångna försäkringsavtal. Avsättningen beräknas tidsproportionellt baserat på premieinkomsten (pro rata temporis beräkning). En uppskattning görs av de förväntade kostnaderna under den återstående löptiden för redan ingångna försäkringsavtal. Uppskattning av driftskostnader bygger på företagets tidigare erfarenhet med hänsyn till förväntade förändringar i kostnadsutvecklingen.
I det fall premienivån för redan ingångna försäkringsavtal bedöms som otillräcklig, och det finns en risk att ersättningskrav och kostnader för försäkringsavtal inte kommer att kunna täckas av ej intjänade och förväntade premier efter räkenskapsårets utgång, görs en avsättning för kvardröjande risker.

Oreglerade skador

Avsättning för oreglerade skador avser att täcka uppskattade slutliga kostnader för att tillgodose alla krav som beror på händelser som har inträffat före räkenskapsårets utgång, med avdrag för vad som redan utbetalats.
Avsättning för kända men oreglerade skador har gjorts med de belopp som är kända vid årsskiftet.
Avsättning för inträffade, men ännu ej rapporterade skador (IBNR) har beräknats med vedertagna aktuariella metoder med beaktande av en skattning av företagets erfarenhet av fördröjning av rapporterade försäkringsfall.

Återförsäkring

Som premie för avgiven återförsäkring redovisas belopp som betalats ut under räkenskapsåret eller belopp som tagits upp som en skuld till försäkringsföretag som mottagit återförsäkring enligt ingångna återförsäkringsavtal. Premierna periodiseras så att kostnaden fördelas till den period som försäkringsskyddet avser. Återförsäkrares andel av försäkringstekniska avsättningar motsvarar återförsäkrares ansvar för försäkringstekniska avsättningar enligt ingångna avtal och redovisas som en tillgång. Övriga tillgångar avseende avgiven återförsäkring består av fordran på återförsäkrare beroende av förväntade skadeanspråk enligt återförsäkringsavtalet. Nedskrivningsbehov föreligger när det bedöms som sannolikt att återförsäkraren inte kommer att infria sina åtaganden enligt återförsäkringsavtalen.

Driftskostnader

Driftskostnader avseende skadereglering redovisas under Försäkringsersättningar och övriga administrativa kostnader under posten Driftskostnader.
De totala driftskostnaderna avser både direkta och indirekta kostnader och funktionsindelas i not 6.

Övrig redovisning i resultaträkningen

Resultatet redovisas i två huvuddelar. Skadeförsäkringens tekniska resultat samt ett icke tekniskt resultat som omfattar den del av kapitalförvaltningen som återstår efter överförd avkastning till försäkringsrörelsen. Posterna som ingår i det tekniska resultatet avser hela verksamheten som försäkringsgivare.

Kapitalavkastning överförd från finansrörelsen

Avkastning på den del av kapitalet som funnits tillgänglig för placeringar hänförligt till försäkringsverksamheten. Gäller skador som är reservsatta, för egen räkning.
Kapitalavkastningen i försäkringsrörelsen har beräknats på den genomsnittliga summan av kapital i försäkringsrörelsen att placera till en kalkylränta på 7,8% (3,0%).

Addo Sign ID-nummer: 241a0053-dd3b-4289-9024-17a522d0c3a4

Kapitalavkastning, intäkter

Posten kapitalavkastning, intäkter avser avkastning på placeringstillgångar och omfattar utdelningar, ränteintäkter och realisationsvinster.

Kapitalavkastning, kostnader

Under kapitalavkastning, kostnader redovisas kostnader för placeringstillgångar. Posten omfattar kapitalförvaltningskostnader, räntekostnader samt realisationsförluster.

Realiserade och orealiserade värdeförändringar

För placeringstillgångar som värderas till verkligt värde är realisationsvinsten den positiva skillnaden mellan försäljningspris och anskaffningsvärde. För räntebärande värdepapper är anskaffningsvärdet det upplupna anskaffningsvärdet. Vid försäljning av placeringstillgångar förs tidigare orealiserade värdeförändringar som justeringspost under posterna orealiserade vinster på placeringstillgångar respektive orealiserade förluster på placeringstillgångar.

Ersättningar till anställda

Kortfristiga ersättningar till anställda beräknas utan diskontering och redovisas som kostnad när de relaterade tjänsterna erhålls. Ingen rörlig ersättning utgår till anställda eller styrelse.
Bolaget har avgiftsbestämda pensionsplaner. Som avgiftsbestämda pensionsplaner klassificeras de planer där företagets förpliktelse är begränsad till de avgifter företaget åtagit sig att betala. I sådant fall beror storleken på den anställdes pension på de avgifter som företaget betalar till ett försäkringsbolag och den kapitalavkastning som avgifterna ger. Företagets förpliktelser avseende avgifter till avgiftsbestämda planer redovisas som en kostnad i årets resultat i den takt de intjänas genom att de anställda utfört tjänster åt företaget under en period. Företagets pensionsplaner för kollektivavtalade tjänstepensioner är tryggade genom försäkringsavtal.

Skatt

Inkomstskatter utgörs av aktuell skatt och uppskjuten skatt. Inkomstskatter redovisas i resultaträkningen, i övrigt totalresultat alternativt direkt i eget kapital beroende på var den underliggande transaktionen redovisas. Aktuell skatt är skatt som ska betalas eller erhållas avseende aktuellt år, med tillämpning av de skattesatser som är beslutade eller i praktiken beslutade per balansdagen, hit hör även justering av aktuell skatt hänförlig till tidigare perioder.

Obeskattade reserver

Förändringar av obeskattade reserver redovisas över resultaträkningen som bokslutsdispositioner. Obeskattade reserver kvittas i förekommande fall mot skattemässiga förlustavdrag eller blir föremål för beskattning när de löses upp. Säkerhetsreserven utgör en kollektiv säkerhetsbetingad förstärkning av de försäkringstekniska avsättningarna. Åtkomsten är begränsad och kräver i vissa fall myndighetstillstånd. Upplösning kan endast ske mot förluster i försäkringsrörelsen eller vid minskad volym i försäkringsrörelsen. I obeskattade reserver ingår också avsättning till periodiseringsfond.

Återbäring och rabatter

Bolaget har ett system för premieåterbäring där de kommuner som under året har ett gynnsamt skadeutfall kan få återbäring på inbetald premie.

Derivat

Bolaget har endast derivatinstrument vid valutasäkring för att eliminera valutaexponering.

Addo Sign ID-nummer: 241a0053-dd3b-4289-9024-17a522d0c3a4

Not 2 Risker och riskhantering

Risk och riskhantering är en central del av verksamheten i försäkringsföretag. Förmågan att identifiera, förebygga och hantera risker blir allt viktigare för ett företag och organisation. Risker som hanteras på rätt sätt kan leda till nya möjligheter och värdeskapande medan risker som inte hanteras rätt kan leda till skador och stora kostnader.

Bolaget har inrättat ett riskhanteringssystem vilket är en integrerad del av företagsstyrningssystemet. Syftet med bolagets riskhanteringssystem är att säkerställa att bolagets risker blir löpande identifierade, bedömda, prioriterade och hanterade på ett enhetligt sätt för att uppnå bolagets fastlagda mål. Ytterst är målet att säkerställa en fortlöpande uthållig verksamhet genom att skydda bolagets anställda, dess tillgångar och åtaganden samt ytterst dess anseende och förtroende.

Styrelsen för Kommunassurans Försäkring AB har det yttersta ansvaret för riskhanteringssystemet och har utfärdat centrala styrdokument för intern kontroll och riskhantering, riskhanteringsfunktionen samt för den egna risk- och solvensutvärderingen (ORSA). Bolaget upprätthåller de fyra centrala funktioner som, inom respektive funktions ansvarsområde, i enlighet med externa regelverk och interna riktlinjer bistår styrelse och VD i riskhanteringsarbetet. Dessa funktioner utgörs av riskhanteringsfunktionen, regelefterlevnadsfunktionen, aktuariefunktionen och internrevision. De tre förstnämnda rapporterar till både styrelse och VD medan internrevisionen arbetar självständigt direkt på styrelsens uppdrag.

I riskhanteringssystemet har bolaget delat upp de väsentliga riskerna i de fyra huvudgrupperna försäkringsrisker, finansiella risker, operativa risker samt affärsrisker. Samtliga risker omfattas av bolagets process för identifiering och hantering av risker. För försäkringsrisker och finansiella risker finns kvantitativa risktoleranser fastställda som följs löpande. Operativa risker identifieras och värderas strukturerat inom bolagets samtliga processer minst vartannat år och i samband med större förändringar. De mest betydande operativa riskerna och status för eventuella åtgärder för att hantera dessa återrapporteras minst årligen till styrelsen. Affärsrisker analyseras främst inom den årliga ORSA-processen.

I riskhanteringssystemet ingår av styrelsen fastställda toleransnivåer och limiter som också omfattar mål och toleransnivåer för kapitalkvoter. Målet för bolagets solvenskapitalkvot enligt Solvens II-regelverket är 200 procent. Solvenskapitalkravet beräknas härvid enligt regelverkets standardformel. Bolaget har i ORSA-processen under året utvärderat kapitaliseringen under en förväntad utveckling liksom i ett antal mer negativa scenarier. Slutsatsen är att bolaget har tillräckligt kapital för att möta sina risker även vid en kraftigt negativ utveckling under prognosperioden.

Kapitalsituation enligt Solvens II

	2024	2023
Kapitalbas	216 485	166 183
Solvenskapitalkrav	78 394	51 893
Solvenskvot	276	320

Försäkringsrisker

Storleken på det försäkringsåtagande som bolaget får ikläda sig, totalt och per riskgrupp, är begränsat enligt interna riktlinjer vilka endast får frångås efter beslut från styrelsen. Ett centralt verktyg i hantering och begränsning av riskkoncentrationer från försäkringsrisker utgörs av bolagets återförsäkringsprogram som tecknas för respektive riskgrupp och med ett antal återförsäkringsföretag med god kreditvärdighet.

Addo Sign ID-nummer: 241a0053-dd3b-4289-9024-17a522d0c3a4

För 2023 gäller utöver försäkringstagarnas självrisk ett självbehåll om 7,5 Mkr per skada avseende egendom och den totala kostnaden för egendomsskador som ersätts av bolaget, aggregerat, var maximerad till 35 Mkr. För ansvarsskador var självbehållet 2 Mkr per skadehändelse och maximerat till 6 Mkr per år. I ett särskilt program för Malmö Stad uppgick den totala risken för bolaget till 1 Mkr. Dessutom har en mindre egen exponering för bolaget om 0,1 Mkr per skada förelegat avseende återförsäkringsskydd för terrorism.

Bolagets känslighet för förändringar i parametrar relaterade till försäkringsriskerna är enligt följande, allt annat lika, avseende ett helårsresultat:

Riskparameter	Förändring	Påverkan på försäkringstekniskt resultat (kkr.)
Skadeprocent	+10 procentenheter	-10 706
Skadeinflation	+1 procentenhet	-613

Bolagets försäkringsaffär är i huvudsak kortsvansad, de försäkringstekniska avsättningarna har en medelduration om 1,6 år.

Skadekostnad – Före avgiven återförsäkring

	2 015	2 016	2 017	2 018	2 019	2 020	2 021	2 022	2 023	2 024	
Uppskattad skadekostnad:											
i slutet av skadeåret	20 219	27 473	96 929	16 609	37 528	74 806	37 516	89 313	56 334	60 653	
ett år senare	31 516	53 294	89 673	15 840	34 962	87 959	29 732	80 233	52 856		
två år senare	26 515	40 769	82 006	13 502	29 039	83 960	26 606	80 639			
tre år senare	23 305	40 899	81 715	13 739	28 251	70 092	24 124				
fyra år senare	20 698	40 663	80 582	12 088	27 142	69 014					
fem år senare	20 387	40 129	80 871	12 081	26 985						
sex år senare	20 059	40 146	80 861	12 010							
sju år senare	20 111	40 145	80 805								
åtta år senare	20 070	40 089									
nio år senare	18 547										
Nuvarande skattning av total skadekostnad	18 547	40 089	80 805	12 010	26 985	69 014	24 124	80 639	52 856	60 653	
Totalt utbetalt	18 547	40 084	80 791	11 977	26 227	60 901	17 527	38 351	22 785	6 130	
Avsättning i balansräkning	**0**	**5**	**14**	**33**	**758**	**8 113**	**6 597**	**42 288**	**30 072**	**54 523**	**142 402**

Skadekostnad – Efter avgiven återförsäkring

	2 015	2 016	2 017	2 018	2 019	2 020	2 021	2 022	2 023	2 024	
Uppskattad skadekostnad:											
i slutet av skadeåret	20 219	20 146	34 000	16 605	26 533	30 460	35 000	35 294	40 020	55 856	
ett år senare	28 328	19 847	34 512	14 861	27 223	31 962	28 307	35 975	42 770		
två år senare	26 515	21 886	34 643	12 418	22 814	32 295	26 020	35 964			
tre år senare	23 196	22 016	34 445	12 939	22 027	32 561	23 965				
fyra år senare	20 698	21 780	33 311	12 064	20 917	32 613					
fem år senare	20 387	21 246	33 386	12 064	20 761						
sex år senare	20 059	21 264	33 375	12 010							
sju år senare	20 111	21 262	33 320								
åtta år senare	20 070	21 206									
nio år senare	18 547										
Nuvarande skattning av total skadekostnad	18 547	21 206	33 320	12 010	20 761	32 613	23 965	35 964	42 770	55 856	
Totalt utbetalt	18 547	21 201	33 306	11 977	20 002	38 660	17 527	25 630	17 726	6 130	
Avsättning i balansräkning	**0**	**5**	**14**	**33**	**758**	**-6 047**	**6 438**	**10 334**	**25 044**	**49 726**	**86 306**

Finansiella risker

Finansiella risker består av marknadsrisker, motpartsrisker antingen i likvida medel eller från återförsäkring samt likviditetsrisker.

Marknadsrisker och motpartsrisker i likvida medel

Bolagets exponering mot marknadsrisker är mycket liten då placeringar enligt bolagets riktlinjer företrädesvis ska ske i följande instrument.

Addo Sign ID-nummer: 241a0053-dd3b-4289-9024-17a522d0c3a4

- Obligationer, certifikat och andra skuldförbindelser, utgivna av svenska staten, svensk kommun, svensk region eller därmed jämförlig samfällighet inom Europeiska gemenskaperna.
- Obligationer, certifikat, efterställt kapital (förlagslån eller motsvarande) och andra skuldförbindelser utgivna av ett publikt aktiebolag.
- Bostadsobligationer.
- Aktier och andra värdepapper, vilka getts ut av publikt aktiebolag, som kan jämställas med aktier utan kapitalgaranti.
- Strukturerade produkter.
- Inlåning på konto i bank

Bolaget har ingen exponering mot valutakursrisker och har inga finansiella skulder.

Känslighetsanalystabell på placeringar

	2024		2023	
	ökade marknads-räntor	allmän kreditrisk (förändring i spread)	ökade marknads-räntor	allmän kreditrisk (förändring i spread)
Förändring	1%	0,5%	1%	0,5%
Förändring i resultaträkningen	767	1 464	760	1 232
Förändring i eget kapital	767	1 464	760	1 232

Löptidsanalystabell

	2024					2023				
	<3 mån	3 mån - 1 år	1 - 5 år	>10 år	Totalt	<3 mån	3 mån - 1 år	1 - 5 år	>10 år	Totalt
Tillgångar										
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	-	70 051	218 433	-	288 484	-	22 325	220 329	-	242 654
Återförsäkrares andel av försäkringstekniska avsättninga	9 633	28 898	16 090	1 189	55 809	13 744	41 231	22 956	1 696	79 627
Upplupen ränteintäkt	4 269	-	-	-	4 269	3 686	-	-	-	3 686
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	574	-	-	-	574	1 266	-	-	-	1 266
Skulder										
Försäkringstekniska avsättningar	25 120	75 374	41 734	4 414	146 642	22 351	67 065	37 134	3 927	130 477
Derivat		2 138	12 282	-	14 420		821	3 510	-	4 331
Övriga skulder	15 079	-	-	-	15 079	20 093	-	-	-	20 093
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	168 652	-	-	-	168 652	163 410	-	-	-	163 410
Summa finansiella tillgångar och skulder samt försäkringstekniska åtaganden	223 326	176 461	288 539	5 603	693 929	224 549	131 442	283 929	5 623	645 544

Motpartsrisk i återförsäkring

Motpartsriskerna i återförsäkringen begränsas genom att flera olika återförsäkrare används över de olika programmen och i vissa fall även inom programmen. Återförsäkrare ska ha en extern rating om A- eller bättre enligt Standard & Poor's, eller motsvarande från annat ratinginstitut.

Likviditetsrisker

Likviditetsriskerna är begränsade till följd av att större skadeutbetalningar som regel är kända i god tid. Likviditetsriskerna hanteras genom de likviditetsprognoser som görs regelbundet inom bolaget. Vid oförutsedda behov av större utbetalningar kan avyttring ske med kort varsel då placeringstillgångarna företrädesvis utgörs av likvida obligationer med hög kvalitet.

Addo Sign ID-nummer: 241a0053-dd3b-4289-9024-17a522d0c3a4

Valutarisk

Valutarisk uppkommer när tillgångar och skulder i samma utländska valuta inte överensstämmer storleksmässigt. Bolaget har inga affärer i utländsk valuta. I de fall bolaget köper värdepapper utställda i annan valuta så valutasäkras dessa till svenska kronor i samband med köpet.

Operativa risker

Operativa risker identifieras och värderas strukturerat årligen inom bolagets samtliga processer och även i samband med större förändringar i verksamheten. Identifiering och värdering sker vid särskilda workshoppar i form av en självutvärdering av ansvariga i verksamheten med stöd av riskhanteringsfunktionen. Operativa risker klassificeras i olika typer och värderas utifrån sannolikhet och konsekvens. För risker som överstiger av styrelsen fastställda toleransnivåer beroende på typ av risk ska åtgärder genomföras, för risker inom toleransnivåerna genomförs åtgärder i den mån det är kostnadseffektivt. De mest betydande operativa riskerna och status för eventuella åtgärder för att hantera dessa återrapporteras minst årligen till styrelsen.

Affärsrisker

Affärsrisker innefattar intjäningsrisker, strategiska risker och ryktesrisker. Bolagets uppdrag innefattar att hantera affärsrisker relaterade till försäkringsmarknaden för kunderna tillika ägarnas räkning. Affärsrisker analyseras inom ramen för processerna för affärsplanering och ORSA. Styrelsen är involverad i processerna varför separat återrapportering inte är nödvändig.

Finansiella risker

Bolagets placeringspolicy reglerar vilka värdepapper som bolaget ska placera i och vid utgången av 2022 var fördelningen enligt följande:
Bolagets finansiella instrument som värderas till verkligt värde utgörs av värdepapper, se not 14 för mer information, vilka är klassificerade enligt tillgängliga för försäljning, innebärande att de värderas till verkligt värde över övrigt totalresultat. Dessa värdepapper är värderade enligt priser som är noterade på en aktiv marknad, vilket innebär att de har nivåtillhörighet 1. Bolaget har i allt väsentligt finansiella instrument värderade inom nivå 1 och 2.

Likviditetsrisk

Likviditetsrisken bedöms vara begränsad då bolaget har begränsade finansiella skulder, Bolagets skulder utgörs främst av förutbetalda premier och avsättningar för oreglerade skulder, utbetalning av dessa måste matchas mot tillgång till likvida medel. Bolaget placerar sina likvida medel i olika värdepapper med en spridning i förfall, många av papprena är också likvida så tillvida att det finns en andrahandsmarknad.

Koncentrationsrisk

Här avses risken för koncentrationer av risk på tillgångs- eller skuldsidan som kan leda till förluster eller negativ resultatutveckling vid ogynnsamma marknadsförhållanden eller händelser. Förutom själva marknadsriskerna bedöms övriga koncentrationsrisker som låga främst genom den diversifiering som uppkommer genom bolagets placeringsinriktning. Placeringarna ska användas för skuldtäckning vilket också innebär att risken för allt för stora enhandsengagemang hålls låg.

Addo Sign ID-nummer: 241a0053-dd3b-4289-9024-17a522d0c3a4

Noter till finansiella poster

Not 3 Premieinkomst före avgiven återförsäkring

	2024	2023
Premieinkomst	159 887	131 462
Summa premieinkomst före avgiven återförsäkring	**159 887**	**131 462**

All premieinkomst är i Sverige

Not 4 Kapitalavkastning överförd från finansrörelsen

Kapitalavkastning som överförs till försäkringsrörelsen har beräknats på den genomsnittliga summan av kapital i försäkringsrörelsen att placera till en kalkylränta på 7,8% (3,0%)
Ingen flytt görs på grund av minusränta.

	2024	2023
Ingående avsättning för oreglerade skador	126 675	146 373
Ingående premiereserv	3 802	3 271
	130 477	**149 644**
Utgående avsättning för oreglerade skador	142 402	126 675
Utgående premiereserv	4 240	3 802
	146 642	**130 477**
Genomsnittlig avsättning	138 560	140 061
Kalkylränta	**7,8%**	**3,0%**
Avkastning	**9 722**	**3 331**

Not 5 Utbetalda försäkringsersättningar för egen räkning

	2024	2023
Utbetalda försäkringsersättningar före avgiven återförsäkring	-35 892	-45 019
Utbetalda skaderegleringskostnader	-4 054	-4 440
Summa utbetalda försäkringsersättningar före avgiven återförsäkring	**-39 946**	**-49 459**
Återförsäkrares andel av utbetalda försäkringsersättningar	1 698	18 473
Återförsäkrares andel av utbetalda skaderegleringskostnader	0	0
Summa utbetalda försäkringsersättningar för egen räkning	**-38 248**	**-30 986**

Not 6 Driftskostnader

	2024	2023
Administration		
Administrationskostnader	-20 677	-17 693
Summa driftskostnader i försäkringsrörelsen	**-20 677**	**-17 693**
Övriga driftskostnader		
Skaderegleringskostnader	-4 054	-4 440
Summa totala driftskostnader, funktionsindelning	**-24 731**	**-22 133**
Totala driftskostnader, per kostnadsslag		
Personalkostnader	-10 497	-10 302
Lokalkostnader	-600	-688
Avskrivningar	-125	-107
Övriga driftskostnader	-9 455	-6 596
Summa totala driftskostnader, kostnadsindelning	**-24 731**	**-22 133**

Addo Sign ID-nummer: 241a0053-dd3b-4289-9024-17a522d0c3a4

Not 7 Medeltal anställda samt löner och ersättningar

	2024	2023
Medelantalet anställda, Sverige		
Män	**6**	**4**
Kvinnor	**5**	**4**
	11	**8**
Löner och andra ersättningar samt sociala kostnader, övriga medarbetare		
Löner och andra ersättningar	**6 607**	**6 209**
Sociala kostnader*)	**3 185**	**2 040**
	9 792	**8 249**
*) -varav pensionskostnader	**1 081**	**767**

Rörlig ersättning har ej utgått till övriga medarbetare.

Antal kvinnor bland ledande befattningshavare		
Styrelse	**4**	**5**
VD	**0**	**0**
Vice VD	**0**	**0**

Ersättningar till styrelse och ledande befattningshavare

Styrelse*)	**2024**	**2023**
Löner och andra ersättningar	452	429
Sociala avgifter	95	115
Övriga pensionskostnader	-	-
VD		
Löner och andra ersättningar	1 519	1 468
Sociala avgifter	507	490
Övriga pensionskostnader	391	380
Vice VD		
Löner och andra ersättningar	993	958
Sociala avgifter	323	312
Övriga pensionskostnader	199	183
	4 479	**4 335**

*) Styrelseledamöter under 2024

	Löner och andra ersättningar	Sociala avgifter	Övriga pensions-kostnader	Summa
Jan-Åke Troedsson	130	13	-	143
Lars Niklasson	93	9	-	102
Malin Ekblad	29	9	-	38
Jan Willgård	114	36	-	150
Iréne Robertsson	30	9	-	39
Kjell Rosenlöf	29	9	-	38
Helena Steffensson Carlsson	15	5	-	20
Catarina Willman	12	4	-	16
Summa löner, andra ersättningar samt sociala avgifter till styrelsen	**452**	**95**	**-**	**547**

Addo Sign ID-nummer: 241a0053-dd3b-4289-9024-17a522d0c3a4

*) **Styrelseledamöter under 2023**

	Löner och andra ersättningar	Sociala avgifter	sions-kostnader	Summa
Jan-Åke Troedsson	126	40	-	166
Lars Niklasson	91	9	-	100
Malin Ekblad	22	7	-	29
Jan Willgård	111	35	-	146
Iréne Robertsson	27	8	-	35
Kjell Rosenlöf	27	8	-	35
Catarina Willman	25	8	-	33
Summa löner, andra ersättningar samt sociala avgifter till styrelsen	**429**	**115**	**-**	**544**

Ingen styrelseledamot är anställd i bolaget. Styrelsearvode beslutas årligen av bolagsstämman. Inga andra ersättningar eller förmåner har utgått till styrelsemedlemmarna. Ersättning till VD och vice VD har utgjorts av lön, andra ersättningar samt pensionskostnad. Utöver styrelsen, VD och vice VD finns inga ledande befattningshavare. Bolaget har inga incitamentsprogram. Bolaget har i övrigt antagit en ersättningspolicy som anger att ingen rörlig ersättning skall utgå till någon befattningshavare.
Avgångsvederlag för VD
Vid uppsägning från VD är uppsägningstiden 6 månader. Vid uppsägning från företagets sida är uppsägningstiden 12 månader och ett avgångsvederlag erhålls som uppgår till 12 månadslöner. Avgångsvederlaget avräknas mot andra inkomster.

Not 8 Revisionsuppdrag

	2024	2023
Ersättning till revisorer för revisionsuppdrag		
Ersättning till KPMG AB	-915	-1 260
Summa ersättning till revisorer	**-915**	**-1 260**

Med revisionsuppdrag avses lagstadgad revision av årsredovisningen och bokföringen samt styrelsens och verkställande direktörs förvaltning samt revision och annan granskning utförd i enlighet med överenskommelse eller avtal. Detta inkluderar övriga arbetsuppgifter som det ankommer på bolagets revisor att utföra samt rådgivning eller annat biträde som föranleds av iakttagelser vid sådan granskning eller genomförandet av sådana övriga arbetsuppgifter.

Not 9 Kapitalavkastning, intäkter

	2024	2023
Ränteintäkter		
Realisationsvinster Obligationer och andra räntebärande papper	1 992	877
Ränteintäkter	19 866	16 176
Summa ränteintäkter	**21 858**	**17 053**

Not 10 Kapitalavkastning, kostnader

	2024	2023
Realisationsförluster Obligationer och andra räntebärande papper	0	0
Övriga räntekostnader	-111	-125
Summa kapitalavkastning, kostnader	**-111**	**-125**

Not 11 Orealiserade värdeförändringar på placeringstillgångar

	2024	2023
Obligationer och andra räntebärande papper	15 530	101
Summa orealiserade förluster på placeringstillgångar	**15 530**	**101**

Addo Sign ID-nummer: 241a0053-dd3b-4289-9024-17a522d0c3a4

Not 12 Skatter

	2024	2023
Uppskjuten skattefordran		
Uppskuten skatt avseende temporära skillnader	-3192	-21
Aktuell skattekostnad		
Årets skattekostnad	-2296	-2920
Total redovisad skattekostnad	**-5488**	**-2 941**
Resultat före skatt	25 890	13 556
Skatt enligt gällande skattesats	-5 333	-2 793
Skatteeffekt av:		
-ej avdragstilla kostnader	4	0
-skatt hänförlig till tidigare år	7	0
-skatt orealiserad värdeförändring placeringstillgångar	3 194	21
-Schablonränta på säkerhetsreserv	-167	-149
-Övrigt	0	0
Redovisad effektiv skatt	**-2296**	**-2 920**

Not 13 Obligationer och andra räntebärande värdepapper

	Upplupet anskaffn.värde 2024	Verkligt värde 2024	Upplupet anskaffn.värde 2023	Verkligt värde 2023
Noterade värdepapper				
Svenska kommuner	9 171	8 729	9 171	8 537
Företagsobligationer och räntebevis	249 188	252 894	214 932	196 849
Strukturerade produkter och fonder	27 000	26 861	46 279	37 268
Summa obligationer och andra räntebärande värdepapper	**285 359**	**288 484**	**270 382**	**242 654**

Addo Sign ID-nummer: 241a0053-dd3b-4289-9024-17a522d0c3a4

Not 14 Kategorisering av finansiella tillgångar och skulder

	Finansiella tillgångar/ skulder värderade till verkligt värde via resultaträkningen	Lånefordringar och kundfordringar/ Övriga finansiella skulder	Icke finansiella tillgångar/ skulder	Summa
2024				
Tillgångar				
Obligationer och andra värdepapper	288 484	-	-	288 484
Övriga fordringar	-	81 341	-	81 341
Övriga förutbet. kostnader och upplupna intäkter	-	574	-	574
Kassa och bank	-	149 474	-	149 474
Summa	**288 484**	**231 389**	**-**	**519 873**
Skulder				
Övriga skulder	-	26 747	-	26 747
Derivat	14 420	-		14 420
Övriga upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	-	-	-	-
	-	168 651	-	168 651
Summa	**14 420**	**195 398**	**-**	**209 818**
Resultat av finansiella tillgångar/skulder:				
Nettovinst (+) resp nettoförlust (-)	310 055	-	-	310 055
Ränteintäkter för finansiella tillgångar som kategoriseras som lånefordringar och kundfordringar	-	-	-	-

Marknadsvärdet är lika med det redovisade värdet

	Finansiella tillgångar/ skulder värderade till verkligt värde via resultaträkningen	Lånefordringar och kundfordringar/ Övriga finansiella skulder	Icke finansiella tillgångar/ skulder	Summa
2023				
Tillgångar				
Obligationer och andra värdepapper	242 653	-	-	242 653
Övriga fordringar	-	48 845	-	48 845
Övriga förutbet. kostnader och upplupna intäkter	-	1 266	-	1 266
Kassa och bank	-	118 452	-	118 452
Summa	**242 653**	**168 563**	**-**	**411 216**
Skulder				
Övriga skulder	-	31 203	-	31 203
Derivat	4 331	-		4 331
Övriga upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	-	-	-	-
	-	163 410	-	163 410
Summa	**4 331**	**194 613**	**-**	**198 944**
Resultat av finansiella tillgångar/skulder:				
Nettovinst (+) resp nettoförlust (-)	212 272	-	-	212 272
Ränteintäkter för finansiella tillgångar som kategoriseras som lånefordringar och kundfordringar	-	-	-	-

Marknadsvärdet är lika med det redovisade värdet

Då bolaget tillämpar IFRS 7 för finansiella instrument som värderats till verkligt värde i balansräkningen krävs upplysningar om värdering till verkligt värde per nivå i följande värdehierarki, där nivåerna är enligt IFRS 13:

- Noterade priser (ojusterade) på aktiva marknader för identiska tillgångar eller skulder (nivå 1)
- Andra observerbara data för tillgången eller skulden noterade priser inkluderade i nivå 1, antingen direkt (dvs som prisnoteringar) eller indirekt (dvs härledda från prisnoteringar) (nivå 2).
- Data för tillgången eller skulden som inte baseras på observerbara marknadsdata (dvs ej observerbara data) (nivå 3)

Följande tabell visar bolagets tillgångar och skulder värderade till verkligt värde per 31 december 2024.

Tillgångar	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	**Summa**
Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via resultaträkningen				
Obligationer och andra värdepapper	**283 218**	**5 266**	**-**	**288 484**
Skulder				
Derivat	**-14 420**	-	-	**-14 420**

Addo Sign ID-nummer: 241a0053-dd3b-4289-9024-17a522d0c3a4

Not 15 Materiella tillgångar

	2024	2023
Ingående ackumulerade anskaffningsvärden	772	668
Inköp under året	36	104
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	**808**	**772**
Ingående ackumulerade avskrivningar	-417	-310
Återförda avskrivningar på utrangeringar	0	0
Årets avskrivningar	-125	-107
Utgående ackumulerade avskrivningar	-542	-417
Utgående balans	**266**	**355**

Not 16 Övriga förutbetalda kostnader och upplupna intäkter

	2024	2023
Förutbetalda försäkringspremier	0	0
Övriga förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	574	1 266
Summa övriga förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	**574**	**1 266**

Not 17 Avsättning för oreglerade skador

	2024	2023
Inträffade och rapporterade skador	123 274	107 128
Inträffade men ej rapporterade skador (IBNR)	19 128	19 547
Summa avsättning för oreglerade skador	**142 402**	**126 675**

	2024	2023
Ingående balans	126 675	146 373
Förväntad kostnad för skador som inträffat under den innevarande perioden	40 543	35 538
Utbetalt/förändringar av skador som inträffat tidigare år	-24 816	-55 236
Summa avsättning för oreglerade skador	**142 402**	**126 675**

Not 18 Övriga skulder

	2024	2023
Leverantörsskulder	1 408	2 234
Övriga skulder		
Skuld klientmedel	12 967	17 124
Personalskatt	231	217
Lagstadgade sociala avgifter	211	195
Särskild löneskatt	262	323
Summa övriga skulder	**15 079**	**20 093**

Not 19 Övriga upplupna kostnader och förutbetalda intäkter

	2024	2023
Förutbetalda premier	166 941	154 886
Semesterlöneskuld	536	627
Sociala kostnader	168	197
Övriga upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	1 007	7 700
Summa övriga upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	**168 652**	**163 410**

Addo Sign ID-nummer: 241a0053-dd3b-4289-9024-17a522d0c3a4

Not 20 Ställda säkerheter, ansvarsförbindelser och åtaganden

	2024	2023
För försäkringstekniska avsättningar (f e r) registerförda tillgångar		
Aktier	-	-
Obligationer	90 638	50 850
Kassatillgångar	0	0
Övriga placeringar	0	0
Summa ställda säkerheter, ansvarsförbindelser och åtaganden	**90 638**	**50 850**
Övriga ställda panter och jämförliga säkerheter	Inga	Inga
Ansvarsförbindelser	Inga	Inga
Åtaganden	Inga	Inga

Not 21 Förväntade återvinningstidpunkter för tillgångar och skulder

	2024			2023		
	Högst 1 år	Längre än 1 år	Totalt	Högst 1 år	Längre än 1 år	Totalt
Tillgångar						
Obligationer och andra räntebärande papper	70 051	218 433	288 484	22 325	220 329	242 654
Återförsäkrares andel av försäkringstekninska avsättningar	38 531	17 278	55 809	54 974	24 653	79 627
Övriga fordringar	74 878	3 642	78 520	42 338	6 841	49 179
Materiella tillgångar	266	-	266	355	-	355
Kassa och bank	149 474	-	149 474	118 452	-	118 452
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	4 843	-	4 843	4 952	-	4 952
Summa tillgångar	**338 043**	**239 353**	**577 396**	**243 396**	**251 823**	**495 219**

	2024			2023		
	Högst 1 år	Längre än 1 år	Totalt	Högst 1 år	Längre än 1 år	Totalt
Skulder						
Försäkringstekniska avsättningar	100 494	46 148	146 642	89 416	41 061	130 477
Derivat	2 138	12 282	14 420	821	3 510	4 331
Obeskattade reserver	-	82 117	82 117	-	48 546	48 546
Återbäring och rabatter	5 128	-	5 128	4 387	-	4 387
Övriga skulder	15 079	-	15 079	20 093	-	20 093
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	168 652	-	168 652	163 410	-	163 410
Summa skulder	**291 491**	**140 547**	**432 038**	**278 127**	**93 117**	**371 244**

Not 22 Tilläggsupplysningar om resultaträkningens poster per försäkringsrisk

2024	**Företag och fastighet**
Premieintäkt, brutto	159 449
Försäkringsersättningar, brutto	-39 946
Driftskostnader, brutto	-20 677
Resultat av avgiven återförsäkring	-51 911
Resultat	46 915
Premieinkomst, brutto	159 449

Not 23 Derivat

	Anskaffnings-värde 2024	Verkligt värde 2024	Anskaffnings-värde 2023	Verkligt värde 2023
Derivat				
Valutaswappar	0	14 420	0	4 331
Summa derivat	**0**	**14 420**	**0**	**4 331**

Addo Sign ID-nummer: 241a0053-dd3b-4289-9024-17a522d0c3a4

Not 24 Väsentliga händelser efter balansdagen

För år 2025 gäller egenandelsavtal med de kommuner som är försäkringstagare för en stor del av bolagets försäkringar. På kort sikt påverkar egenandelsavtalet inte bolagets intäkter, men syftet med egenandelsprogrammet är att hålla nere kommunernas kostnad till så låg nivå som möjligt. Bolagets kostnader för återförsäkring för år 2024 har påverkats positivt med lägre premier till återförsäkringsbolagen.

Bolaget förbereder sig för att erbjuda olycksfallsförsäkring till delägarkommunerna samt även försäkring för kommunernas bostadsföretag from 2025-01-01.

Not 25 Vinstdisposition

Till bolagsstämmans förfogande står följande medel:

Från tidigare år balanserat	39 602 765
Överkursfond	8 631 995
Årets resultat	20 402 425
	68 637 185

Styrelsen föreslår att belopp disponeras enligt följande.
I ny räkning balanseras 68 637 185 kr.

Addo Sign ID-nummer: 241a0053-dd3b-4289-9024-17a522d0c3a4

Kommunassurans Försäkring AB

Malmö den 21 mars 2023

Signerat med avancerad elektronisk underskrift enligt artikel 3 och 26 i eIDAS-förordningen
Jan-Åke Troedsson,
Ordförande

Signerat med avancerad elektronisk underskrift enligt artikel 3 och 26 i eIDAS-förordningen
Lars Niklasson,
Vice ordförande

Signerat med avancerad elektronisk underskrift enligt artikel 3 och 26 i eIDAS-förordningen
Malin Ekblad

Signerat med avancerad elektronisk underskrift enligt artikel 3 och 26 i eIDAS-förordningen
Iréne Robertsson

Signerat med avancerad elektronisk underskrift enligt artikel 3 och 26 i eIDAS-förordningen
Kjell Rosnlöf

Signerat med avancerad elektronisk underskrift enligt artikel 3 och 26 i eIDAS-förordningen
Jan Willgård

Signerat med avancerad elektronisk underskrift enligt artikel 3 och 26 i eIDAS-förordningen
Helena Steffansson Carlsson

Signerat med avancerad elektronisk underskrift enligt artikel 3 och 26 i eIDAS-förordningen
Anders Ramäng
Verkställande direktör

Vår revisionsberättelse har avlämnats den dag som framgår av vår elektroniska underskrift.
KPMG AB
Signerat med avancerad elektronisk underskrift enligt artikel 3 och 26 i eIDAS-förordningen
Gunilla Wernelind
Auktoriserad revisor

Vår granskningsrapport har lämnats den dag som framgår av vår elektroniska underskrift.

Signerat med avancerad elektronisk underskrift enligt artikel 3 och 26 i eIDAS-förordningen
Åke Christiansson
Lekmannarevisor

Signerat med avancerad elektronisk underskrift enligt artikel 3 och 26 i eIDAS-förordningen
Sylve Qvillberg
Lekmannarevisor

Addo Sign ID-nummer: 241a0053-dd3b-4289-9024-17a522d0c3a4

Kommunassurans Försäkring AB
Grynbodgatan 14
211 33 Malmö

516406-0294

040-611 22 00
info@kommunassurans.se

Alvesta kommun
Bjuvs kommun
Borgholms kommun
Bromölla kommun
Burlövs kommun
Båstads kommun
Eslövs kommun
Eda kommun
Essunga kommun
Grästorps kommun
Halmstads kommun
Hjo kommun
Hultsfreds kommun
Hässleholms kommun
Högsby kommun
Hörby kommun
Höörs kommun
Jokkmokks kommun
Karlshamns kommun
Karlskrona kommun
Kinda kommun
Klippans kommun
Kristianstads kommun
Kävlinge kommun
Laholms kommun
Landskrona stad
Lekebergs kommun
Lessebo kommun
Ljungby kommun
Lomma kommun
Lunds kommun
Malmö stad
Malung-Sälens kommun
Markaryds kommun
Mellerud kommun
Mönsterås kommun
Olofströms kommun
Osby kommun
Ovanåkers kommun
Perstorps kommun
Ronneby kommun
Simrishamns kommun
Sjöbo kommun
Skinnskattebergs kommun
Skurups kommun
Smedjebackens kommun
Staffanstorps kommun
Surahammar kommun
Svalövs kommun
Svedala kommun
Sävsjö kommun
Sölvesborgs kommun
Tibro kommun
Tingsryds kommun
Tomelilla kommun
Tranemo kommun
Trelleborgs kommun
Uddevalla kommun
Uppvidinge kommun
Vadstena kommun
Valdemarsviks kommun
Vansbro kommun
Varberg kommun
Vellinge kommun
Vetlanda kommun
Vänersborg kommun
Ydre kommun
Ystads kommun
Åstorps kommun
Åtvidabergs kommun
Älmhults kommun
Älvdalens kommun
Älvsbyns kommun
Ödeshögs kommun
Örkelljunga kommun
Östra Göinge kommun

Addo Sign ID-nummer: 241a0053-dd3b-4289-9024-17a522d0c3a4

Signaturerna i detta dokument är juridiskt bindande. Dokumentet är signerat med Addo Sign säkra digitala signatur.
Undertecknarens identitet registreras fysiskt i det elektroniska PDF-dokumentet och visas nedan.
Alla tider anges i koordinerad universell tid (Coordinated Universal Time, UTC).

Undertecknare

Jan Åke Thomas Troedsson
Styrelseordförande
e2jxrG16BzkPXK2QKWaPNA *2025-03-21 10:53:20Z*

LARS NIKLASSON
Vice ordförande
SITZdLvdlRPhcDMNQwwR0Q *2025-03-21 11:18:45Z*

Malin Elisabeth Ekblad
Styrelseledamot
yoGqCfRYwAekzpaT9xLm0Q *2025-03-21 12:19:13Z*

IRÉNE ROBERTSSON
Styrelseledamot
iInT1w7syQjUxFEMV0K8xA *2025-03-21 12:42:20Z*

Kjell Olof Rosenlöf
Styrelseledamot
NBOGy04UB0xTmLzvL7nT4w *2025-03-21 12:44:40Z*

Jan Arne Willgård
Styrelseledamot
hkHDnutST10Aote0tc60EQ *2025-03-21 12:50:06Z*

Ingrid Helena Carlsson
Styrelseledamot
HqhVg6qOmMA+WRWFP7GDFg *2025-03-21 12:59:10Z*

Anders Ramäng
Kommunassurans
63VYidarqJdEIuVMmIjy/g *2025-03-21 13:12:46Z*

Addo Sign ID-nummer: 241a0053-dd3b-4289-9024-17a522d0c3a4

Addo Sign

Dokumentet signeras digitalt med den säkra signeringstjänsten Addo Sign. Signaturbeviset i dokumentet säkras och valideras med det matematiska hashvärdet för originaldokumentet.

Dokumentet är låst för ändringar och tidsstämplat med ett certifikat från en betrodd tredje part. Alla kryptografiska signeringsbevis är inbäddade i PDF-dokumentet ifall de ska användas för validering i framtiden.

Hur man verifierar dokumentets äkthet
Dokumentet är skyddat med ett Adobe CDS-certifikat. När dokumentet öppnas i Adobe Reader ser det ut att vara signerat genom Addo Sign signeringstjänst.

Signaturerna i detta dokument är juridiskt bindande. Dokumentet är signerat med Addo Sign säkra digitala signatur.
Undertecknarens identitet registreras fysiskt i det elektroniska PDF-dokumentet och visas nedan.
Alla tider anges i koordinerad universell tid (Coordinated Universal Time, UTC).

Undertecknare

GUNILLA WERNELIND
Auktoriserad revisor, KPMG
ziCZG3hPyESiMk2udFaKIQ *2025-03-21 13:24:18Z*

Åke Christiansson
Lekmannarevision
eF8/2XAyTyttZ4nd/rVKcg *2025-03-21 14:14:43Z*

SYLVE QVILLBERG
Lekmannarevisor
Y0Rko9nMCIVLjAWoM2n0AQ *2025-03-21 14:55:05Z*

Dokument i försändelsen

Årsredovisning 2024 Kommunassurans Försäkring AB.pdf *SHA256:*
449698da1f6304748b6cd01b17d933ac279cd00631201a7b55481fa979afd213

Addo Sign ID-nummer: 241a0053-dd3b-4289-9024-17a522d0c3a4

Addo Sign

Dokumentet signeras digitalt med den säkra signeringstjänsten Addo Sign. Signaturbeviset i dokumentet säkras och valideras med det matematiska hashvärdet för originaldokumentet.

Dokumentet är låst för ändringar och tidsstämplat med ett certifikat från en betrodd tredje part. Alla kryptografiska signeringsbevis är inbäddade i PDF-dokumentet ifall de ska användas för validering i framtiden.

Hur man verifierar dokumentets äkthet
Dokumentet är skyddat med ett Adobe CDS-certifikat. När dokumentet öppnas i Adobe Reader ser det ut att vara signerat genom Addo Sign signeringstjänst.

Revisionsberättelse

Till bolagsstämman i Kommunassurans Försäkring AB, org. nr 516406-0294

Rapport om årsredovisningen

Uttalanden

Vi har utfört en revision av årsredovisningen för Kommunassurans Försäkring AB för år 2024. Bolagets årsredovisning ingår på sidorna 9-36 i detta dokument.

Enligt vår uppfattning har årsredovisningen upprättats i enlighet med lagen om årsredovisning i försäkringsföretag och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av Kommunassurans Försäkring ABs finansiella ställning per den 31 december 2024 och av dess finansiella resultat för året enligt lagen om årsredovisning i försäkringsföretag. Förvaltningsberättelsen är förenlig med årsredovisningens övriga delar.

Vi tillstyrker därför att bolagsstämman fastställer resultaträkningen och balansräkningen.

Våra uttalanden i denna rapport om årsredovisningen är förenliga med innehållet i den kompletterande rapport som har överlämnats till styrelsen i enlighet med revisorsförordningens (537/2014) artikel 11.

Grund för uttalanden

Vi har utfört revisionen enligt International Standards on Auditing (ISA) och god revisionssed i Sverige. Vårt ansvar enligt dessa standarder beskrivs närmare i avsnittet Revisorns ansvar. Vi är oberoende i förhållande till Kommunassurans Försäkring AB enligt god revisorssed i Sverige och har i övrigt fullgjort vårt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav. Detta innefattar att, baserat på vår bästa kunskap och övertygelse, inga förbjudna tjänster som avses i revisorsförordningens (537/2014) artikel 5.1 har tillhandahållits det granskade bolaget eller, i förekommande fall, dess moderföretag eller dess kontrollerade företag inom EU.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

Särskilt betydelsefulla områden

Särskilt betydelsefulla områden för revisionen är de områden som enligt vår professionella bedömning var de mest betydelsefulla för revisionen av årsredovisningen för den aktuella perioden. Dessa områden behandlades inom ramen för revisionen av, och i vårt ställningstagande till, årsredovisningen som helhet, men vi gör inga separata uttalanden om dessa områden.

Avsättning för oreglerade skador inom försäkringstekniska avsättningar

Se redovisningsprinciper i not 1 och andra relaterade upplysningar om försäkringstekniska avsättningar i not 2 samt not 17 för detaljerade upplysningar och beskrivningar av området

Beskrivning av området

Bolagets avsättning för oreglerade skador inom försäkringstekniska avsättningar uppgår till 142 402 tkr per 31 december 2024.

Detta är ett område som innefattar betydande bedömningar avseende osäkra framtida utfall, främst avseende tidpunkt och storlek för inträffade skador.

Bolaget använder aktuariella metoder för beräkningarna av avsättningen för oreglerade skador. Modellens komplexitet ger upphov till risk för fel på grund av otillräcklig/ofullständig data eller felaktig utformning eller tillämpning.

Bolagets avsättning för oreglerade skador består av ett fåtal olika produkter med olika karaktär såsom avvecklingstid och skademönster, vilket är viktiga indata för att uppskatta avsättningarna.

Hur området har beaktats i revisionen

Vi har bedömt de aktuariella antaganden i reserveringsmetoderna genom att jämföra mot tidigare år och följt upp avvecklingsresultat.

Vi har kontrollerat att bokningen görs korrekt i huvudboken.

Vi har använt våra interna specialister på aktuariella frågor för att utmana de metoder och antaganden som använts. Vidare har vi via kontrollberäkningar verifierat att avsättningen är rimlig.

Vi har också kontrollerat fullständigheten i de underliggande fakta och omständigheter som presenteras i upplysningarna i årsredovisningen och bedömt om informationen är tillräckligt omfattande för att förstå företagsledningens bedömningar.

Annan information än årsredovisningen

Detta dokument innehåller även annan information än årsredovisningen och återfinns på sidorna 4-8. Det är styrelsen och verkställande direktören som har ansvaret för denna andra information.

Vårt uttalande avseende årsredovisningen omfattar inte denna information och vi gör inget uttalande med bestyrkande avseende denna andra information.

I samband med vår revision av årsredovisningen är det vårt ansvar att läsa den information som identifieras ovan och överväga om informationen i väsentlig utsträckning är oförenlig med årsredovisningen. Vid denna genomgång beaktar vi även den kunskap vi i övrigt inhämtat under revisionen samt bedömer om informationen i övrigt verkar innehålla väsentliga felaktigheter.

Om vi, baserat på det arbete som har utförts avseende denna information, drar slutsatsen att den andra informationen innehåller en väsentlig felaktighet, är vi skyldiga att rapportera detta. Vi har inget att rapportera i det avseendet.

Styrelsens och verkställande direktörens ansvar

Det är styrelsen och verkställande direktören som har ansvaret för att årsredovisningen upprättas och att den ger en rättvisande bild enligt lagen om årsredovisning i försäkringsföretag. Styrelsen och verkställande direktören ansvarar även för den interna kontroll som de bedömer är nödvändig för att upprätta en årsredovisning som inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag.

Vid upprättandet av årsredovisningen ansvarar styrelsen och verkställande direktören för bedömningen av bolagets förmåga att fortsätta verksamheten. De upplyser, när så är tillämpligt, om förhållanden som kan påverka förmågan att fortsätta verksamheten och att använda antagandet om fortsatt drift. Antagandet om fortsatt drift tillämpas dock inte om styrelsen och verkställande direktören

Penneo dokumentnyckel: 0UWHJ-3YY8Y-KM3VD-H8K71-KN0T2-LQ00P

avser att likvidera bolaget, upphöra med verksamheten eller inte har något realistiskt alternativ till att göra något av detta.

Revisorns ansvar

Våra mål är att uppnå en rimlig grad av säkerhet om huruvida årsredovisningen som helhet inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag, och att lämna en revisionsberättelse som innehåller våra uttalanden. Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men är ingen garanti för att en revision som utförs enligt ISA och god revisionssed i Sverige alltid kommer att upptäcka en väsentlig felaktighet om en sådan finns. Felaktigheter kan uppstå på grund av oegentligheter eller misstag och anses vara väsentliga om de enskilt eller tillsammans rimligen kan förväntas påverka de ekonomiska beslut som användare fattar med grund i årsredovisningen.

Som del av en revision enligt ISA använder vi professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Dessutom:

- identifierar och bedömer vi riskerna för väsentliga felaktigheter i årsredovisningen, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag, utformar och utför granskningsåtgärder bland annat utifrån dessa risker och inhämtar revisionsbevis som är tillräckliga och ändamålsenliga för att utgöra en grund för våra uttalanden. Risken för att inte upptäcka en väsentlig felaktighet till följd av oegentligheter är högre än för en väsentlig felaktighet som beror på misstag, eftersom oegentligheter kan innefatta agerande i maskopi, förfalskning, avsiktliga utelämnanden, felaktig information eller åsidosättande av intern kontroll.
- skaffar vi oss en förståelse av den del av bolagets interna kontroll som har betydelse för vår revision för att utforma granskningsåtgärder som är lämpliga med hänsyn till omständigheterna, men inte för att uttala oss om effektiviteten i den interna kontrollen.
- utvärderar vi lämpligheten i de redovisningsprinciper som används och rimligheten i styrelsens och verkställande direktörens uppskattningar i redovisningen och tillhörande upplysningar.
- drar vi en slutsats om lämpligheten i att styrelsen och verkställande direktören använder antagandet om fortsatt drift vid upprättandet av årsredovisningen. Vi drar också en slutsats, med grund i de inhämtade revisionsbevisen, om huruvida det finns någon väsentlig osäkerhetsfaktor som avser sådana händelser eller förhållanden som kan leda till betydande tvivel om bolagets förmåga att fortsätta verksamheten. Om vi drar slutsatsen att det finns en väsentlig osäkerhetsfaktor, måste vi i revisionsberättelsen fästa uppmärksamheten på upplysningarna i årsredovisningen om den väsentliga osäkerhetsfaktorn eller, om sådana upplysningar är otillräckliga, modifiera uttalandet om årsredovisningen. Våra slutsatser baseras på de revisionsbevis som inhämtas fram till datumet för revisionsberättelsen. Dock kan framtida händelser eller förhållanden göra att ett bolag inte längre kan fortsätta verksamheten.
- utvärderar vi den övergripande presentationen, strukturen och innehållet i årsredovisningen, däribland upplysningarna, och om årsredovisningen återger de underliggande transaktionerna och händelserna på ett sätt som ger en rättvisande bild.

Vi måste informera styrelsen om bland annat revisionens planerade omfattning och inriktning samt tidpunkten för den. Vi måste också informera om betydelsefulla iakttagelser under revisionen, däribland de eventuella betydande brister i den interna kontrollen som vi identifierat.

Vi måste också förse styrelsen med ett uttalande om att vi har följt relevanta yrkesetiska krav avseende oberoende, och ta upp alla relationer och andra förhållanden som rimligen kan påverka vårt oberoende, samt i tillämpliga fall åtgärder som har vidtagits för att eliminera hoten eller motåtgärder som har vidtagits.

Av de områden som kommuniceras med styrelsen fastställer vi vilka av dessa områden som varit de mest betydelsefulla för revisionen av årsredovisningen, inklusive de viktigaste bedömda riskerna för väsentliga felaktigheter, och som därför utgör de för revisionen särskilt betydelsefulla områdena. Vi beskriver dessa områden i revisionsberättelsen såvida inte lagar eller andra författningar förhindrar upplysning om frågan.

Rapport om andra krav enligt lagar och andra författningar

Uttalanden

Utöver vår revision av årsredovisningen har vi även utfört en revision av styrelsens och verkställande direktörens förvaltning för Kommunassurans Försäkring AB för år 2024 samt av förslaget till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust.

Vi tillstyrker att bolagsstämman disponerar vinsten enligt förslaget i förvaltningsberättelsen och beviljar styrelsens ledamöter och verkställande direktören ansvarsfrihet för räkenskapsåret.

Grund för uttalanden

Vi har utfört revisionen enligt god revisionssed i Sverige. Vårt ansvar enligt denna beskrivs närmare i avsnittet Revisorns ansvar. Vi är oberoende i förhållande till Kommunassurans Försäkring AB enligt god revisorssed i Sverige och har i övrigt fullgjort vårt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

Styrelsens och verkställande direktörens ansvar

Det är styrelsen som har ansvaret för förslaget till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust. Vid förslag till utdelning innefattar detta bland annat en bedömning av om utdelningen är försvarlig med hänsyn till de krav som bolagets verksamhetsart, omfattning och risker ställer på storleken av bolagets egna kapital, konsolideringsbehov, likviditet och ställning i övrigt.

Styrelsen ansvarar för bolagets organisation och förvaltningen av bolagets angelägenheter. Detta innefattar bland annat att fortlöpande bedöma bolagets ekonomiska situation och att tillse att bolagets organisation är utformad så att bokföringen, medelsförvaltningen och bolagets ekonomiska angelägenheter i övrigt kontrolleras på ett betryggande sätt.
Verkställande direktören ska sköta den löpande förvaltningen enligt styrelsens riktlinjer och anvisningar och bland annat vidta de åtgärder som är nödvändiga för att bolagets bokföring ska fullgöras i överensstämmelse med lag och för att medelsförvaltningen ska skötas på ett betryggande sätt.

Revisorns ansvar

Vårt mål beträffande revisionen av förvaltningen, och därmed vårt uttalande om ansvarsfrihet, är att inhämta revisionsbevis för att med en rimlig grad av säkerhet kunna bedöma om någon styrelseledamot eller verkställande direktören i något väsentligt avseende:

- företagit någon åtgärd eller gjort sig skyldig till någon försummelse som kan föranleda ersättningsskyldighet mot bolaget, eller
- på något annat sätt handlat i strid med aktiebolagslagen, försäkringsrörelselagen, lagen om årsredovisning i försäkringsföretag eller bolagsordningen.

Vårt mål beträffande revisionen av förslaget till dispositioner av bolagets vinst eller förlust, och därmed vårt uttalande om detta, är att

Penneo dokumentnyckel: 0UWHJ-3YY8Y-KM3VD-H8K71-KN0T2-LQ00P

med rimlig grad av säkerhet bedöma om förslaget är förenligt med aktiebolagslagen.

Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men ingen garanti för att en revision som utförs enligt god revisionssed i Sverige alltid kommer att upptäcka åtgärder eller försummelser som kan föranleda ersättningsskyldighet mot bolaget, eller att ett förslag till dispositioner av bolagets vinst eller förlust inte är förenligt med aktiebolagslagen.

Som en del av en revision enligt god revisionssed i Sverige använder vi professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Granskningen av förvaltningen och förslaget till dispositioner av bolagets vinst eller förlust grundar sig främst på revisionen av räkenskaperna. Vilka tillkommande granskningsåtgärder som utförs baseras på vår professionella bedömning med utgångspunkt i risk och väsentlighet. Det innebär att vi fokuserar granskningen på sådana åtgärder, områden och förhållanden som är väsentliga för verksamheten och där avsteg och överträdelser skulle ha särskild betydelse för bolagets situation. Vi går igenom och prövar fattade beslut, beslutsunderlag, vidtagna åtgärder och andra förhållanden som är relevanta för vårt uttalande om ansvarsfrihet. Som underlag för vårt uttalande om styrelsens förslag till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust har vi granskat om förslaget är förenligt med aktiebolagslagen.

KPMG AB, Box 382, 101 27, Stockholm, utsågs till Kommunassurans Försäkring ABs revisor av bolagsstämman den 7 maj 2024. KPMG AB eller revisorer verksamma vid KPMG AB har varit bolagets revisor sedan 2022.

Stockholm den 21 mars 2025

KPMG AB

Gunilla Wernelind
Auktoriserad revisor

Penneo dokumentnyckel: 0UWHJ-3YY8Y-KM3VD-H8K71-KN0T2-LQ00P

Signaturerna i detta dokument är juridiskt bindande. Dokumentet är signerat genom Penneo™ för säker digital signering. Tecknarnas identitet har lagrats, och visas nedan.

"Med min signatur bekräftar jag innehållet och alla datum i detta dokumentet."

GUNILLA WERNELIND
Auktoriserad revisor
Serienummer: ee06ca12ee7e34[…]2d77213fb7e1b
IP: 195.84.xxx.xxx
2025-03-21 13:21:01 UTC

Penneo dokumentnyckel: 0UWHJ-3YY8Y-KM3VD-H8K71-KN0T2-LQ00P

Detta dokument är undertecknat digitalt via **Penneo.com**. De signerade uppgifternas integritet är validerad med hjälp av ett beräknat hashvärde för originaldokumentet. Alla kryptografiska bevis är inbäddade i denna PDF, vilket säkerställer både autenticitet och möjlighet till framtida validering.

Detta dokument är försett med ett kvalificerat elektroniskt sigill som innehåller ett certifikat och en tidsstämpel från en kvalificerad tillhandahållare av betrodda tjänster.

Så här verifierar du dokumentets äkthet:
När du öppnar dokumentet i Adobe Reader kan du se att det är certifierat av **Penneo A/S**. Detta bekräftar att dokumentets innehåll förblir oförändrat sedan tidpunkten för undertecknandet. Bevis för de enskilda undertecknarnas digitala signaturer bifogas dokumentet.

De kryptografiska bevisen kan kontrolleras med hjälp av Penneos validator, **https://penneo.com/validator**, eller andra valideringsverktyg för digitala signaturer.

Till årsstämman i
Kommunassurans Försäkring AB (org.nr 516406-0294)

Granskningsrapport för 2024

Vi, av årsstämman utsedda lekmannarevisorer, har granskat Kommunassurans Försäkring AB:s (org.nr 516406-0294) verksamhet.

Styrelse och VD ansvarar för att verksamheten bedrivs enligt gällande bolagsordning, aktieägaravtal, ägardirektiv och de föreskrifter som gäller för verksamheten. Lekmannarevisorernas uppgift är att granska om bolagets verksamhet har skötts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt samt pröva den interna kontrollen och om verksamheten bedrivits enligt ägarnas uppdrag och mål.

Granskningen har utförts enligt aktiebolagslagen, kommunallagen, god revisionssed i kommunal verksamhet och fastställda ägardirektiv. Granskningen har genomförts med den inriktning och omfattning som behövs för att ge rimlig grund för prövning och bedömning.

Vid vår granskning har vi samrått med våra ersättare Bruno Andersson, Ystad, och Bengt Wallin, Sölvesborg.

Vi bedömer sammantaget att bolagets verksamhet i allt väsentligt har skötts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt.

Vi bedömer att den interna kontrollen har varit tillräcklig.

Vi bedömer att verksamheten bedrivits enligt fastställt ägardirektiv och inom de kommunala befogenheter som gäller för bolaget.

Någon grund för anmärkning mot styrelsens eller verkställande direktörens förvaltning föreligger därmed inte.

Vår granskningsrapport har lämnats den dag som framgår av vår elektroniska underskrift

Signerat med avancerad elektronisk underskrift enligt artikel 3 och 26 i eIDAS-förordningen
Åke Christiansson, Malmö
Av årsstämman utsedda lekmannarevisorer

Signerat med avancerad elektronisk underskrift enligt artikel 3 och 26 i eIDAS-förordningen
Sylve Qvillberg, Skurup

Addo Sign ID-nummer: b15a1d65-dd7b-40dd-af42-03bce2c9cafa

Signaturerna i detta dokument är juridiskt bindande. Dokumentet är signerat med Addo Sign säkra digitala signatur.
Undertecknarens identitet registreras fysiskt i det elektroniska PDF-dokumentet och visas nedan.
Alla tider anges i koordinerad universell tid (Coordinated Universal Time, UTC).

Undertecknare

Åke Christiansson
Lekmannarevision
eF8/2XAyTyttZ4nd/rVKcg *2025-03-21 14:13:39Z*

SYLVE QVILLBERG
Lekmannarevisor
Y0Rko9nMCIVLjAWoM2n0AQ *2025-03-21 14:54:02Z*

Dokument i försändelsen

Granskningsrapport 2024 från Lekmannarevision.pdf *SHA256: bdf72498372047fc1b7d9ef71bb0dfe742d67553e98cc110dd244b006aefa999*

Addo Sign ID-nummer: b15a1d65-dd7b-40dd-af42-03bce2c9cafa

Addo Sign

Dokumentet signeras digitalt med den säkra signeringstjänsten Addo Sign. Signaturbeviset i dokumentet säkras och valideras med det matematiska hashvärdet för originaldokumentet.

Dokumentet är låst för ändringar och tidsstämplat med ett certifikat från en betrodd tredje part. Alla kryptografiska signeringsbevis är inbäddade i PDF-dokumentet ifall de ska användas för validering i framtiden.

Hur man verifierar dokumentets äkthet
Dokumentet är skyddat med ett Adobe CDS-certifikat. När dokumentet öppnas i Adobe Reader ser det ut att vara signerat genom Addo Sign signeringstjänst.

Malmö den 4 april 2025 Kommunassurans årsstämma

Störste ägarens förslag till valberedning inför årsstämma i Kommunassurans Försäkring AB den 8 maj 2025

Enligt aktieägaravtalet gällande Kommunassurans Försäkring AB ska störste ägaren initiera förslag till Kommunassurans valberedning. Malmö stad som störste ägare föreslår Kommunassurans årsstämma den 8 maj 2025 att välja följande.

Valberedningen - fem ledamöter, varav en sammankallande, samt fem ersättare

Valberedningens ledamöter

- Björn Gudmundsson, Malmö,
- Camilla Brunsberg, Karlskrona,
- Lars Altgård, Lessebo,
- Fredrik Ljunghill, Lund, och
- Björn Mårtensson, Ovanåker

(omval på samtliga).

Ersättare

- Anders Johnsson, Simrishamn,
- Magnus Gunnarsson, Ljungby,
- Johan Svahnberg, Höör,
- Ilko Corkovic, Borgholm och
- Ian Fernheden, Kristianstad

(omval på samtliga).

Sammankallande

Malmö stad föreslår att till sammankallande utses Björn Gudmundsson (omval).

På störste ägarens, Malmö stad, vägnar

Henrik Loveby
Avdelningschef, Avdelningen för bolag och kommunalförbund, Malmö stad

Malmö den 21 mars 2025 Kommunassurans årsstämma 2025

§ 19 Bemyndigande för styrelsen att antaga nya delägare samt att besluta om nyemission

För det fall kommuner visar intresse för att bli delägare i Kommunassurans Försäkring AB föreslår bolagets styrelse årsstämman att styrelsen får ett begränsat bemyndigande att antaga nya delägare samt besluta om nyemission riktade till dessa.

Styrelsen föreslår årsstämman att längst intill tiden för nästa årsstämma, vid ett eller flera tillfällen och utan företrädesrätt för aktieägarna, besluta om emission av högst tjugo miljoner (20 000 000) kronor genom utgivande av högst 20 000 nya aktier och att emissionen får riktas till kommuner inom Sverige.

Styrelsen föreslår årsstämman 2025 att fatta följande beslut.

Årsstämman beslutar

att bemyndiga styrelsen, längst intill tiden för nästa årsstämma, att vid ett eller flera tillfällen och utan företrädesrätt för aktieägarna, besluta om emission av högst tjugo miljoner (20 000 000) kronor genom utgivande av högst 20 000 nya aktier samt,

att rätt att teckna nya aktier endast ska tillkomma nya delägare som biträder gällande ägardirektiv, aktieägaravtal och villkor i övrigt.

Som ovan
Kommunassurans Försäkring

Styrelsen

Bilaga 8

Poströstningsformulär

vid årsstämma 2025 i Kommunassurans Försäkring AB

Röstande kommun:	

Ovan nämnda kommun får härmed rösta enligt följande vid årsstämma 2025 i Kommunassurans Försäkring AB.

§ 2 Val av ordförande och sekreterare för stämman

Valberedningen föreslår som mötesordförande Anneli Kihlstrand, Burlöv, och som sekreterare för mötet Stefan Andersson, bolagets vice VD och ekonomichef.

☐ Kommunen röstar ja till valberedningens förslag
☐ Kommunen röstar nej till valberedningens förslag
☐ Kommunen avstår från att rösta.

☐ Om Anneli Kihlstrand och/eller Stefan Andersson har fått förhinder att närvara vid årsstämman godtar kommunen – istället för ovan avgiven röst – det förslag till stämmoordförande och/eller sekreterare för mötet som närvarande ombud enas kring.

§ 3 Val av två justeringsmän

Valberedningen föreslår som justeringsmän Johan Svahnberg, Höör, och Fatmir Azemi, Landskrona.

☐ Kommunen röstar ja till valberedningens förslag
☐ Kommunen röstar nej till valberedningens förslag
☐ Kommunen avstår från att rösta

☐ Om Johan Svahnberg och/eller Fatmir Azemi har fått förhinder att närvara vid årsstämman godtar kommunen – istället för ovan avgiven röst – det förslag till justeringsmän som närvarande ombud enas kring.

§ 4 Upprättande och godkännande av röstlängd

Som röstlängd föreslås användas dels den närvarolista som påtecknas av ombud och fullmaktshavare vid ankomst till årsstämman och dels inkomna poströster.

☐ Kommunen godkänner den röstlängd som upprättas under årsstämman
☐ Kommunen godkänner inte den röstlängd som upprättas under årsstämman
☐ Kommunen avstår från att rösta

§ 5 Dagordningens fastställande

Se bilaga 1 till kallelsen för förslag till dagordning.

☐ Kommunen röstar ja till att föreslagen dagordning ska godkännas
☐ Kommunen röstar nej till att föreslagen dagordning ska godkännas
☐ Kommunen avstår från att rösta

§ 6 Prövning av om stämman blivit behörigen sammankallad

Enligt bolagsordningen ska information om frågor av större vikt skickas ut senast två månader innan bolagsstämma. Inga frågor av större vikt har anmälts.

Enligt ägardirektivet ska färdig årsredovisning presenterats för ägarna senast den 30 mars. Eftersom den 30 mars 2025 var en dag före den dag då kallelse till årsstämma enligt bolagsordningen tidigast får ske så skickades årsredovisningen innan den 30 mars enbart till ekonomicheferna i ägarkommunerna via e-post.

Enligt bolagsordningen ska kallelse med brev eller e-post ske tidigast sex veckor och senast fyra veckor före årsstämman. Kallelse till årsstämma den 8 maj 2025 med slutliga handlingar utsändes den 10 april 2025 via e-post.

☐ Kommunen röstar för att stämman ska förklara att stämman har blivit behörigen sammankallad
☐ Kommunen röstar för att stämman ska förklara att stämman inte har blivit behörigen sammankallad
☐ Kommunen avstår från att rösta

§ 7 Framläggande av årsredovisning, revisionsberättelse och lekmannarevisorernas granskningsrapport

Handlingar i enlighet med ovanstående har sänts ut tillsammans med kallelsen enligt följande.

- Årsredovisning 2024: Bilaga 3 till kallelsen
- Revisionsberättelse: Bilaga 4 till kallelsen
- Granskningsrapport: Bilaga 5 till kallelsen

☐ Kommunen röstar för att handlingarna har framlagts för stämman
☐ Kommunen röstar för att handlingarna inte har framlagts för stämman
☐ Kommunen avstår från att rösta

§ 8 Beslut om

a. fastställelse av förvaltningsberättelse, resultaträkning och balansräkning

☐ Kommunen röstar för att framlagd förvaltningsberättelse ska fastställas
☐ Kommunen röstar för att framlagd förvaltningsberättelse inte ska fastställas
☐ Kommunen avstår från att rösta

☐ Kommunen röstar för att framlagd resultaträkning ska fastställas
☐ Kommunen röstar för att framlagd resultaträkning inte ska fastställas
☐ Kommunen avstår från att rösta

☐ Kommunen röstar för att framlagd balansräkning ska fastställas
☐ Kommunen röstar för att framlagd balansräkning inte ska fastställas
☐ Kommunen avstår från att rösta

b. disposition av bolagets vinst eller förlust

Styrelsen föreslår att utdelning inte ska genomföras. Styrelsen föreslår årsstämman att i ny räkning ska balanseras 68 637 185 kronor.

☐ Kommunen röstar ja till styrelsens förslag
☐ Kommunen röstar nej till styrelsens förslag
☐ Kommunen avstår från att rösta

c. ansvarsfrihet åt styrelseledamöterna och verkställande direktören

☐ Kommunen röstar för att styrelsens ledamöter och verkställande direktören beviljas ansvarsfrihet för 2024 års verksamhet
☐ Kommunen röstar för att styrelsens ledamöter och verkställande direktören inte beviljas ansvarsfrihet för 2024 års verksamhet
☐ Kommunen avstår från att rösta

§ 9 Fastställande av arvoden åt styrelsen, revisor och lekmannarevisor med suppleanter

Valberedningens förslag framgår av bilaga 2b till kallelsen (ingen ändring).

☐ Kommunen röstar ja till valberedningens förslag
☐ Kommunen röstar nej till valberedningens förslag
☐ Kommunen avstår från att rösta

§ 10 Beslut om antalet styrelseledamöter

Valberedningens förslag framgår av bilaga 2a till kallelsen (ingen ändring).

☐ Kommunen röstar ja till valberedningens förslag
☐ Kommunen röstar nej till valberedningens förslag
☐ Kommunen avstår från att rösta

§ 11 Val av ordförande och vice ordförande till styrelsen

Valberedningens förslag framgår av bilaga 2a till kallelsen (omval för båda).

☐ Kommunen röstar ja till valberedningens förslag
☐ Kommunen röstar nej till valberedningens förslag
☐ Kommunen avstår från att rösta

§ 12 Val av oberoende ledamot, tidigare benämnd försäkringssakkunnig

Valberedningens förslag framgår av bilaga 2a till kallelsen (omval).

☐ Kommunen röstar ja till valberedningens förslag
☐ Kommunen röstar nej till valberedningens förslag
☐ Kommunen avstår från att rösta

§ 13 Val av övriga ledamöter till styrelsen

Valberedningens förslag framgår av bilaga 2a till kallelsen (omval för samtliga).

☐ Kommunen röstar ja till valberedningens förslag
☐ Kommunen röstar nej till valberedningens förslag
☐ Kommunen avstår från att rösta

§ 14 Val av suppleanter till styrelsen

Valberedningens förslag framgår av bilaga 2a till kallelsen (omval för samtliga).

☐ Kommunen röstar ja till valberedningens förslag
☐ Kommunen röstar nej till valberedningens förslag
☐ Kommunen avstår från att rösta

§ 15 Fastställande av ordningen för suppleanternas inträde som tjänstgörande i styrelsen

Valberedningens förslag framgår av bilaga 2a till kallelsen (ingen ändring).

☐ Kommunen röstar ja till valberedningens förslag
☐ Kommunen röstar nej till valberedningens förslag
☐ Kommunen avstår från att rösta

§ 16 Val av revisorer och revisorssuppleant

Valberedningens förslag framgår av bilaga 2a till kallelsen (omval).

☐ Kommunen röstar ja till valberedningens förslag
☐ Kommunen röstar nej till valberedningens förslag
☐ Kommunen avstår från att rösta

§ 17 Val av lekmannarevisorer och suppleanter

Lekmannarevisorer och suppleanter är valda för mandatperioden. Ingen omröstning sker därför i denna del vid årsstämman 2025.

§ 18 Val av valberedning

Enligt ägardirektivet skall störste ägaren, Malmö stad, initiera förslag till valberedning.

Malmö stad har presenterat förslag till valberedning enligt bilaga 6 (omval på samtliga).

☐ Kommunen godtar störste ägarens förslag
☐ Kommunen godtar inte störste ägarens förslag
☐ Kommunen avstår från att rösta

§ 19 Bemyndigande för styrelsen att antaga nya delägare samt beslut om nyemission

Styrelsen föreslår stämman att det bemyndigande som framgår av bilaga 7 till kallelsen förnyas.

☐ Kommunen röstar ja till styrelsens förslag
☐ Kommunen röstar nej till styrelsens förslag
☐ Kommunen avstår från att rösta

§ 20 Beslut att gällande ägardirektiv, antaget av bolagsstämman den 16 november 2022, ska gälla även fram till nästa årsstämma

Årsstämman behöver bekräfta att antaget ägardirektiv som har gällt under verksamhetsåret 2024 ska gälla även fram till nästa årsstämma.

☐ Kommunen röstar ja till att gällande ägardirektiv, antaget av bolagsstämman den 16 november 2022, ska gälla även fram till nästa årsstämma
☐ Kommunen röstar nej till att gällande ägardirektiv, antaget av bolagsstämman den 16 november 2022, ska gälla även fram till nästa årsstämma
☐ Kommunen avstår från att rösta

För (kommun)	
Ort, datum	
Underskrift	
Namnförtydligande	
Titel/funktion	

ESLÖVS KOMMUN

KS 2025/267

2025-04-22
Mattias Larsson
+4641362012
mattias.larsson@eslov.se

Kommunstyrelsen

Direktiv till ombud vid Energikontor Syds stämma

Förslag till beslut

- Kommunstyrelsen ger ombudet i uppdrag att vid föreningsstämman för Energikontor Syd tillstyrka att rösta i enlighet med utsända stämmohandlingar och förslag till beslut efter avstämning av stämmohandlingarna.
- Beslutet justeras omedelbart.

Ärendebeskrivning

Föreningsstämma för föreningen Energikontor Syd kommer äga rum den 8 maj i Växjö.

Beslutsunderlag

Kallelse och stämmohandlingar 2025

Beredning

Styrelsens kallelse till årsstämman 2025 i Energikontoret syd, jämte bilagor, har inkommit till kommunen.

Beslutet skickas till

Energikontoret Syd

Eva Hallberg
Kommundirektör

Mattias Larsson
Ekonomichef

ENERGIKONTOR SYD

Kallelse och dagordning

Föreningsstämma föreningen Energikontor Syd

Tid: torsdagen den 8 maj 2025, kl. 10:30-12:30 (fika 10:00-10:30, lunch 12:40-13:40)

Plats: Växjö, Utvandrarnas hus, Atriumsalen

Delges medlemmarna i föreningen Energikontor Syd

Blekinge län
Karlshamns Kommun
Karlskrona Kommun
Olofströms Kommun
Ronneby Kommun
Sölvesborgs Kommun

Kronobergs län
Alvesta Kommun
Lessebo Kommun
Ljungby Kommun
Markaryds Kommun
Tingsryds Kommun
Uppvidinge Kommun
Växjö Kommun
Älmhults Kommun

Kalmar län
Borgholms Kommun
Emmaboda Kommun
Hultsfreds Kommun
Högsby Kommun
Kalmar Kommun
Mönsterås Kommun
Mörbylånga Kommun
Nybro Kommun
Oskarshamn Kommun
Torsås Kommun
Vimmerby Kommun
Västervik Kommun
Bjuv Kommun

Skåne län
Bjuvs kommun
Bromölla Kommun
Burlöv Kommun
Båstad Kommun
Eslöv Kommun
Helsingborg Kommun
Hässleholm Kommun
Höganäs Kommun
Hörby Kommun
Höörs Kommun
Klippans Kommun
Kristianstad Kommun
Landskrona Kommun
Lomma Kommun
Lund Kommun
Osby Kommun
Perstorp Kommun
Simrishamn Kommun
Sjöbo Kommun
Svalöv Kommun
Svedala Kommun
Tomelilla Kommun
Trelleborg Kommun
Vellinge Kommun
Ystad Kommun
Åstorp Kommun
Ängelholm Kommun
Örkelljunga Kommun
Östra Göinge Kommun

Region Blekinge
Region Kalmar
Region Kronoberg
Region Skåne

Anmälan

- Anmälan till stämman senast måndagen den 21 april till medlem@energikontorsyd.se
- **OBS! Ange**: Namn, e-post, vilken ägare du representerar, lunch ja/nej, samt ev allergier

Välkommen! Vänliga hälsningar

Lena Wallentheim
Föreningsstyrelsens ordförande

Energikontor Syd AB – Energy Agency Southern Sweden
Telefon/mobil: 0451-26 83 71
E-post lena.wallentheim@hassleholm.se

Dagordning

Föreningsstämma föreningen Energikontor Syd

Dagordning

1. Stämmans öppnande
2. Val av mötesordförande och mötessekreterare
3. Upprättande och godkännande av röstlängd
4. Val av två justeringspersoner, tillika rösträknare
5. Prövning om stämman blivit behörigen sammankallad.
6. Godkännande av dagordning
7. Information från av föreningen helägt bolag, Energikontor Syd AB
8. Framläggande av årsredovisning och revisionsberättelsen. Beslut om
    a. fastställelse av resultaträkning och balansräkning
    b. dispositioner beträffande vinst eller förlust enligt den fastställda balansräkningen
    c. ansvarsfrihet för föreningsstyrelse
9. Beslut om valberedningens förslag till, val av..
    a. …ordförande och vice ordförande i föreningsstyrelsen
    b. …ordförande och vice ordförande i bolagsstyrelsen
    c. … övriga styrelseledamöter
    d. … (*fastställande av tidigare val*) revisor och revisorssuppleant
    e. … ombud och ersättare, till bolagsstämma i av föreningen helägt bolag, samt fastställa röstningsuppdrag
10. Beslut om regionernas nominering till val av
    a. .. valberedning för förening och bolag
    b. … sammankallande till valberedningen
11. Beslut om
    a. **…**fastställande av styrelse-, valberedning och revisionsarvoden
12. Beslut om
    a. **…**fastställande av medlemsavgifter till föreningen
13. Behandling av ärende som styrelsen hänskjutit till stämman eller som enskild medlem föreslagit till behandling.
14. Stämman avslutas

Bilagor

1. 2025 Röstlängd stämma Föreningen Energikontor Syd

2 2024 Årsredovisning Föreningen Energikontor Syd

2 a. 2024 Revisionsberättelse Föreningen Energikontor Syd

3. 2025 Valberednings protokoll

4. Föreningsstyrelsens förslag till medlemsavgift 2026

Röstningsuppdrag

Bilagor, från det av föreningen helägda bolaget Energikontor Syd AB

5. 2024 Årsredovisning Energikontor Syd AB

5a. 2024 Revisionsberättelse Energikontor Syd AB

6. Bolagsstyrelsens förslag till serviceavgifter 2026

Ägarombudets röstningsuppdrag omfattar

7. Framläggande av årsredovisningen och revisionsberättelsen. Beslut om:
   a. resultat- och balansräkningen
   b. dispositioner beträffande vinst eller förlust enligt den fastställda balansräkningen
   c. ansvarsfrihet för bolagsstyrelsen och verkställande direktör
8. Beslut om valberedningens förslag till val
   a. av övriga styrelseledamöter
   b. (nyval eller fastställande av tidigare val) av revisor och revisorssuppleant
9. Beslut om fastställande av ordförande och vice ordförande i bolagsstyrelse
10. Beslut om fastställande av styrelse- och revisionsarvoden
11. Beslut om fastställande av serviceavgifter

Dessa bilagor kommer skickas separat

7.Verksamhetsberättelse 2024 Energikontor Syd AB

ENERGIKONTOR SYD

Röstlängd föreningsstämma

Föreningen Energikontor Sydost 2025-05-08

På stämmodagen har endast medlem rösträtt där protokoll lämnats avseende valt av ombud.

Röstlängd	**Representerad av ombud enl. protokoll valda för 2025**			
Kronoberg	Ordinarie		Ersättare	
Alvesta	Sebastian Olsson		Claudia Crowley Sörensson	
Lessebo	Marcus Dackling		Lars Altgård	
Ljungby	Hanna Johansson Palm		Trond Strangstadstuen	
Markaryd	Joakim Pohlman		Maria Asplund	
Tingsryd	Jörgen Kennedy		*Ej utsedd*	
Uppvidinge	Thomas Sjögren		Peter Danielsson	
Växjö	Tomas Thornell		Michael Färdig	
Älmhult	Eva Ballovarre		Gusten Mårtensson Jakob Willborg	
Kalmar				
Borgholm	Staffan Larsson		Sofie Gustafsson Fohlin	
Emmaboda	Bo Sunesson		*Ej utsedd*	
Hultsfred	Folke Pleijert		Åke Bergh	
Högsby	Jonas Erlandsson		Carl-Wiktor Svensson	
Kalmar	Anna Thore-Rosendahl		Nils Ahlberg	
Mönsterås	Anders Johansson		Robert Rapakko	
Mörbylånga	*Ej utsedd*		*Ej utsedd*	
Nybro	Lars-Gunnar Hellström		*Ej utsedd*	
Oskarshamn	Marie Holmgren		Robin Hanzl	
Torsås	Henrik Nilsson Bokor		Sten Bondesson	
Vimmerby	Jacob Käll		Helen Nilsson	
Västervik	Ulf Nilsson		Leif Svensson	
Blekinge				
Karlshamn	Magnus Gärdebring		Björn Nurhadi	
Karlskrona	Börje Dovstad		Sandra Bizzozero	
Olofström	Pirjo Veteli		Max Nielsen	
Ronneby	Nicolas Westrup		Ola Robertsson	
Sölvesborg	Roine Olsson		Robert Manea	
Skåne				
Bjuv	Jörgen Johnsson		Mikael Henrysson	
Bromölla	Jenny Önnevik		Filip Persson	
Burlöv	Ingvar Olsson		Anneli Kihlstrand Nils Holmqvist Fredrik Löfqvist	

Båstad	Johan Olsson Swanstein		Ingela Stefansson	
Eslöv	Mattias Larsson		Agneta Fristedt	
Helsingborg	Alexander Svensson		Gunnel Dymling	
Hässleholm	Magnus Åkerborn		Ulf Berggren	
Höganäs	Johan Ingvarsson		Håkan Balcker	
Hörby	Cecilia Bladh in Zito		Anders Larsson	
Höör	Johan Svahnberg		Magnus Haara	
Klippan	Therese Långberg		*Ej utsedd*	
Kristianstad	*Ej utsedd*		*Ej utsedd*	
Landskrona	Elvir Mesanovic		Fatmir Azemi	
Lomma	Krister Wiman		Bert Larsson	
Lund	Elin Engdahl		Karl Branzén	
Osby	Lotte Melin		Daniel Landin	
Perstorp	Sven-Olof Sandberg		Eje Bengtsson	
Simrishamn	Jeanette Ovesson		Diana Olsson	
Sjöbo	Magnus Weberg		Cecilia Olsson Carlsson	
Svalöv	Teddy Nilsson		Johan Wigrup	
Svedala	Sara Ripa		Ambjörn Hardenstedt Peter Jansson	
Tomelilla	Per-Martin Svensson		Mikael Holmberg	
Trelleborg	Matias Andersson		Bert Westerberg	
Vellinge	Per-Ola Stjernqvist		Karin Lönnergård Grevendahl	
Ystad	Anders Andersson		Eric Ericsson	
Åstorp	Peter Lindberg		Bitten Mårtensson	
Ängelholm	Anders Davidsson		Lars Nyander	
Örkelljunga	Niclas Bengtsson		Henrik Nilsson	
Östra Göinge	Camilla Dahlström		Göte Färm	
Regioner				
Region Blekinge	Gustav Nilsson		Ronnie Nilsson	
Region Kalmar	Mahmoud Al-Mokdad		Erik Arvidsson	
Region Kronoberg	*Ej utsedd*		*Ej utsedd*	
Region Skåne	*Ej utsedd*		*Ej utsedd*	

Årsredovisning för

Föreningen Energikontor Syd

802435-5821

Räkenskapsåret
2024-01-01 - 2024-12-31

Innehållsförteckning: **Sida**

Förvaltningsberättelse	1-2
Resultaträkning	3
Balansräkning	4-5
Noter	6
Underskrifter	7

Electronically signed / Sähköisesti allekirjoitettu / Elektroniskt signerats / Elektronisk signert / Elektronisk underskrevet
https://sign.visma.net/sv/document-check/810bd822-8f03-44d4-b9c7-cebb854f7103

visma sign
www.vismasign.com

Förvaltningsberättelse

Styrelsen för Föreningen Energikontor Syd, 802435-5821, får härmed avge årsredovisning för räkenskapsåret 2024.

Föreningens ändamål

Föreningens ändamål är att främja ett hållbart energisystem genom att kontinuerligt utveckla och stärka sydregionens och medlemmarnas strategiska energi- och miljöarbete. Detta görs via insatser med särskild tyngdpunkt på energieffektivisering, effektiv energianvändning samt övergång till fossilfri energi, för en minskad klimatpåverkan, lägre energikostnader och hållbar regional utveckling.

Verksamheten ska bedrivas i nära samverkan mellan föreningens medlemmar, näringsliv, forskning och samhälle, och syfta till utveckling av människor, företag och organisationer.

Allmänt om verksamheten

Föreningen Energikontor Syds medlemmar utgörs av 54 av 58 kommuner i Blekinge, Kalmar, Kronoberg och Skåne län, samt Region Kalmar, Region Blekinge, Region Kronoberg och Region Skåne.

Under året har föreningens verksamhet främst bestått av ägande och förvaltning av det helägda bolaget Energikontor Syd AB (org.nr. 5567130116). Utöver föreningens operativa verksamhet ansvarar bolaget även för föreningens administration.

Styrelsen för Föreningen Energikontor Syd har under året haft två ordinarie möten, utöver föreningsstämman och det konstituerande styrelsemötet. Föreningsstämman hölls i Växjö den 3 maj.

Föreningens revisor är Patrik Hansén, Access Revision AB.

Väsentliga händelser under räkenskapsåret

Föreningens omsättning består av intäkter från medlemsavgifter, medan kostnaderna främst avser genomförandet av föreningsstämman (lokal och förtäring), styrelsearvoden samt kostnader för ekonomisk hantering och revision. Under året lämnades ett ägartillskott till bolaget.

Flerårsöversikt

Belopp i kr

	2024	*2023*	*2022*	*2021*
Nettoomsättning	289 997	290 000	140 000	84 000
Resultat efter finansiella poster	130 402	115 560	56 841	4 956
Soliditet, %	99,30	98,50	98,50	98,80

Förändringar i eget kapital

	Medlems-insatser	*Förlags-insatser*	*Uppskrivn. fond*	*Reserv-fond*	*Fritt eget kapital*
Vid årets början	100 000				621 494
Årets resultat					
Årets resultat					130 403
Vid årets slut	100 000				751 897

Electronically signed / Sähköisesti allekirjoitettu / Elektroniskt signerats / Elektronisk signert / Elektronisk underskrevet
https://sign.visma.net/sv/document-check/810bd822-8f03-44d4-b9c7-cebb854f7103

visma sign
www.vismasign.com

Resultatdisposition

	Belopp i kr
Medel att disponera:	
Balanserat resultat	621 494
Årets resultat	130 403
Totalt	751 897
Förslag till disposition:	
Balanseras i ny räkning	751 897
Summa	751 897

Beträffande föreningens resultat och ställning i övrigt hänvisas till efterföljande resultat- och balansräkningar med tillhörande noter.

Electronically signed / Sähköisesti allekirjoitettu / Elektroniskt signerats / Elektronisk signert / Elektronisk underskrevet
https://sign.visma.net/sv/document-check/810bd822-8f03-44d4-b9c7-cebb854f7103

visma sign
www.vismasign.com

Resultaträkning

Belopp i kr	*Not*	*2024-01-01-2024-12-31*	*2023-01-01-2023-12-31*
Rörelseintäkter, lagerförändring m.m.			
Medlemsavgifter		289 997	290 000
Summa rörelseintäkter, lagerförändring m.m.		289 997	290 000
Rörelsekostnader			
Övriga externa kostnader		-113 515	-133 262
Personalkostnader		-46 049	-41 178
Summa rörelsekostnader		-159 564	-174 440
Rörelseresultat		130 433	115 560
Finansiella poster			
Räntekostnader och liknande resultatposter		-31	-
Summa finansiella poster		-31	-
Resultat efter finansiella poster		130 402	115 560
Bokslutsdispositioner			
Resultat före skatt		130 402	115 560
Skatter			
Årets resultat		**130 402**	**115 560**

Electronically signed / Sähköisesti allekirjoitettu / Elektroniskt signerats / Elektronisk signert / Elektronisk underskrevet
https://sign.visma.net/sv/document-check/810bd822-8f03-44d4-b9c7-cebb854f7103

visma sign
www.vismasign.com

Balansräkning

Belopp i kr	*Not*	*2024-12-31*	*2023-12-31*
TILLGÅNGAR			
Anläggningstillgångar			
Finansiella anläggningstillgångar			
Andelar i koncernföretag	*2*	610 000	530 000
Summa finansiella anläggningstillgångar		610 000	530 000
Summa anläggningstillgångar		610 000	530 000
Omsättningstillgångar			
Kassa och bank			
Kassa och bank		248 057	202 325
Summa kassa och bank		248 057	202 325
Summa omsättningstillgångar		248 057	202 325
SUMMA TILLGÅNGAR		858 057	732 325

Electronically signed / Sähköisesti allekirjoitettu / Elektroniskt signerats / Elektronisk signert / Elektronisk underskrevet
https://sign.visma.net/sv/document-check/810bd822-8f03-44d4-b9c7-cebb854f7103

visma sign
www.vismasign.com

Balansräkning

Belopp i kr	*Not*	*2024-12-31*	*2023-12-31*
EGET KAPITAL OCH SKULDER			
Eget kapital			
Bundet eget kapital			
Insatskapital		100 000	100 000
Summa bundet eget kapital		100 000	100 000
Fritt eget kapital			
Balanserat resultat		621 494	505 935
Årets resultat		130 402	115 560
Summa fritt eget kapital		751 896	621 495
Summa eget kapital		851 896	721 495
Kortfristiga skulder			
Leverantörsskulder		-	130
Övriga skulder		-	4 571
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter		6 161	6 129
Summa kortfristiga skulder		6 161	10 830
SUMMA EGET KAPITAL OCH SKULDER		858 057	732 325

Electronically signed / Sähköisesti allekirjoitettu / Elektroniskt signerats / Elektronisk signert / Elektronisk underskrevet
https://sign.visma.net/sv/document-check/810bd822-8f03-44d4-b9c7-cebb854f7103

visma sign
www.vismasign.com

Noter

Belopp i kr om inget annat anges.

Not 1 Redovisningsprinciper

Årsredovisningen har upprättats i enlighet med Årsredovisningslagen och Bokföringsnämndens allmänna råd (BFNAR 2016:10) om årsredovisning i mindre företag.

Definition av nyckeltal

Soliditet
Eget kapital och obeskattade reserver med avdrag för uppskjuten skatt (20,6 %) i förhållande till balansomslutningen.

Not 2 Andelar i koncernföretag

	2024-12-31	*2023-12-31*
Företag/Organisationsnr		
Energikontor Syd AB 556713-0116	610 000	530 000
	610 000	530 000

Energikontor Syd AB	
Ingående anskaffningsvärden	1 780 000
Lämnat tillskott (Aktieägartillskott)	80 000
Utgående anskaffningsvärden	1 860 000
Ingående nedskrivningar	-1 250 000
Redovisat värde vid årets slut	610 000

Electronically signed / Sähköisesti allekirjoitettu / Elektroniskt signerats / Elektronisk signert / Elektronisk underskrevet
https://sign.visma.net/sv/document-check/810bd822-8f03-44d4-b9c7-cebb854f7103

visma sign
www.vismasign.com

Underskrifter

Växjö (Datum anges per underskrift för styrelsen)

Lena Wallentheim
Styrelseordförande

Peter Wretlund

Per-Ivar Johansson

Helen Bengtsson

Staffan Larsson
Vice ordförande

Ronnie Nilsson

Tony Rahm

Ulf Hedin

Min revisionsberättelse har lämnats (Datum anges per underskrift för revisorn)

Patrik Hansen
Auktoriserad revisor

Electronically signed / Sähköisesti allekirjoitettu / Elektroniskt signerats / Elektronisk signert / Elektronisk underskrevet
https://sign.visma.net/sv/document-check/810bd822-8f03-44d4-b9c7-cebb854f7103

visma sign
www.vismasign.com

SIGNATURES **ALLEKIRJOITUKSET** **UNDERSKRIFTER** **SIGNATURER** **UNDERSKRIFTER**

This documents contains 8 pages before this page
Tämä asiakirja sisältää 8 sivua ennen tätä sivua
Detta dokument innehåller 8 sidor före denna sida
Dokumentet inneholder 8 sider før denne siden
Dette dokument indeholder 8 sider før denne side

LENA WALLENTHEIM
Company - Yritys - Företag - Selskap - Virksomhed: Föreningen Energikontor Syd
a8adca65-efd3-4ced-9e6c-78afac90cf94 - 2025-04-07 09:40:58 UTC +03:00
BankID / Freja eID - 767326e4-302e-4159-a1ff-d3def16595a6 - SE
Authority to sign - Asemavaltuutus - Ställningsfullmakt - Autoritet til å signere - Myndighed til at underskrive

PETER FILIP VRETLUND
Company - Yritys - Företag - Selskap - Virksomhed: Region kalmar
7a828135-a8fc-4f28-a780-1f0393c4fd59 - 2025-04-07 10:00:59 UTC +03:00
BankID / Freja eID - 6264043d-acf4-4947-a164-364ace95b13b - SE
Authority to sign - Asemavaltuutus - Ställningsfullmakt - Autoritet til å signere - Myndighed til at underskrive

STAFFAN LARSSON
Company - Yritys - Företag - Selskap - Virksomhed: Föreningen Energikontor Syd
04ae1dd9-2a64-413c-8132-a9d49c27e0bc - 2025-04-07 10:03:16 UTC +03:00
BankID / Freja eID - b13b7495-8adf-4116-8ee8-100d57f608f5 - SE
Authority to sign - Asemavaltuutus - Ställningsfullmakt - Autoritet til å signere - Myndighed til at underskrive

PER-IVAR ROGER JOHANSSON
Company - Yritys - Företag - Selskap - Virksomhed: Energikontor Syd
79fc8897-f686-4a36-a92b-2f2f855a1adb - 2025-04-07 12:26:04 UTC +03:00
BankID / Freja eID - 3a969a4c-077a-47bd-93c2-ddce5220e489 - SE
Authority to sign - Asemavaltuutus - Ställningsfullmakt - Autoritet til å signere - Myndighed til at underskrive

Ulf Patrik Hedin
Company - Yritys - Företag - Selskap - Virksomhed: Region Kronoberg
221f2f61-fb3d-41e6-99cd-10528e4aa166 - 2025-04-07 13:21:43 UTC +03:00
BankID / Freja eID - d18b14d5-9324-45b5-bec1-5310faa1290e - SE
Authority to sign - Asemavaltuutus - Ställningsfullmakt - Autoritet til å signere - Myndighed til at underskrive

SUSAN EVA HELEN BENGTSSON
Company - Yritys - Företag - Selskap - Virksomhed: Energikontor syd
2bfd0bda-dadc-46ce-95ac-c1d15ca1425f - 2025-04-07 14:28:25 UTC +03:00
BankID / Freja eID - fd93267b-79d8-46fb-82f1-a97179698824 - SE
Authority to sign - Asemavaltuutus - Ställningsfullmakt - Autoritet til å signere - Myndighed til at underskrive

Thord Tony Rahm
Company - Yritys - Företag - Selskap - Virksomhed: Energikontor Syd
2d55f5cb-c6ae-4e4e-9ad7-be5c33cc72a7 - 2025-04-08 20:32:45 UTC +03:00
BankID / Freja eID - f84a7f7e-1d49-4311-9de6-b8682653625b - SE
Authority to sign - Asemavaltuutus - Ställningsfullmakt - Autoritet til å signere - Myndighed til at underskrive

authority to sign	asemavaltuutus	ställningsfullmakt	autoritet til å signere	myndighed til at underskrive
representative	nimenkirjoitusoikeus	firmateckningsrätt	representant	repræsentant
custodial	huoltaja/edunvalvoja	förvaltare	foresatte/verge	frihedsberøvende

SIGNATURES **ALLEKIRJOITUKSET** **UNDERSKRIFTER** **SIGNATURER** **UNDERSKRIFTER**

This documents contains 9 pages before this page
Tämä asiakirja sisältää 9 sivua ennen tätä sivua
Detta dokument innehåller 9 sidor före denna sida
Dokumentet inneholder 9 sider før denne siden
Dette dokument indeholder 9 sider før denne side

Glen Arne Ronnie Nilsson
Company - Yritys - Företag - Selskap - Virksomhed: Energikontor syd
668c888f-cd27-44d7-9390-106f4d13cafc - 2025-04-08 22:07:57 UTC +03:00
BankID / Freja eID - 75601430-0fb6-4200-97db-310d035a6f36 - SE
Authority to sign - Asemavaltuutus - Ställningsfullmakt - Autoritet til å signere - Myndighed til at underskrive

PATRIK ANDERS IVAR HANSÉN
Company - Yritys - Företag - Selskap - Virksomhed: Access Revision AB
0ab7c4de-71a9-40b7-b077-88e5ea3979bc - 2025-04-09 11:13:25 UTC +03:00
BankID / Freja eID - d5f9cc2f-8ac5-460f-a0d8-ea73a2ab7a52 - SE
Authority to sign - Asemavaltuutus - Ställningsfullmakt - Autoritet til å signere - Myndighed til at underskrive

authority to sign	asemavaltuutus	ställningsfullmakt	autoritet til å signere	myndighed til at underskrive
representative	nimenkirjoitusoikeus	firmateckningsrätt	representant	repræsentant
custodial	huoltaja/edunvalvoja	förvaltare	foresatte/verge	frihedsberøvende

REVISIONSBERÄTTELSE

Till föreningsstämman i Föreningen Energikontor Syd
Org.nr. 802435-5821

Rapport om årsredovisningen
Uttalanden
Jag har utfört en revision av årsredovisningen för Föreningen Energikontor Syd för år 2024.
Enligt min uppfattning har årsredovisningen upprättats i enlighet med årsredovisningslagen och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av föreningens finansiella ställning per den 31 december 2024 och av dess finansiella resultat för året enligt årsredovisningslagen. Förvaltningsberättelsen är förenlig med årsredovisningens övriga delar.
Jag tillstyrker därför att föreningsstämman fastställer resultaträkningen och balansräkningen.

Grund för uttalanden
Jag har utfört revisionen enligt International Standards on Auditing (ISA) och god revisionssed i Sverige. Mitt ansvar enligt dessa standarder beskrivs närmare i avsnittet "Revisorns ansvar". Jag är oberoende i förhållande till föreningen enligt god revisorssed i Sverige och har i övrigt fullgjort mitt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav.
Jag anser att de revisionsbevis jag har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för mina uttalanden.

Styrelsens ansvar
Det är styrelsen som har ansvaret för att årsredovisningen upprättas och att den ger en rättvisande bild enligt årsredovisningslagen. Styrelsen ansvarar även för den interna kontroll som den bedömer är nödvändig för att upprätta en årsredovisning som inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag.

Vid upprättandet av årsredovisningen ansvarar styrelsen för bedömningen av föreningens förmåga att fortsätta verksamheten. Den upplyser, när så är tillämpligt, om förhållanden som kan påverka förmågan att fortsätta verksamheten och att använda antagandet om fortsatt drift. Antagandet om fortsatt drift tillämpas dock inte om beslut har fattats om att upphöra med verksamheten.

Revisorns ansvar
Mina mål är att uppnå en rimlig grad av säkerhet om huruvida årsredovisningen som helhet inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag, och att lämna en revisionsberättelse som innehåller mina uttalanden. Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men är ingen garanti för att en revision som utförs enligt ISA och god revisionssed i Sverige alltid kommer att upptäcka en väsentlig felaktighet om en sådan finns. Felaktigheter kan uppstå på grund av oegentligheter eller misstag och anses vara väsentliga om de enskilt eller tillsammans rimligen kan förväntas påverka de ekonomiska beslut som användare fattar med grund i årsredovisningen.
Som del av en revision enligt ISA använder jag professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Dessutom:

- identifierar och bedömer jag riskerna för väsentliga felaktigheter i årsredovisningen, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag, utformar och utför granskningsåtgärder bland annat utifrån dessa risker och inhämtar revisionsbevis som är tillräckliga och ändamålsenliga för att utgöra en grund för mina uttalanden. Risken för att inte upptäcka en väsentlig felaktighet till följd av oegentligheter är högre än för en väsentlig felaktighet som beror på misstag, eftersom oegentligheter kan innefatta agerande i maskopi, förfalskning, avsiktliga utelämnanden, felaktig information eller åsidosättande av intern kontroll.

- skaffar jag mig en förståelse av den del av föreningens interna kontroll som har betydelse för min revision för att utforma granskningsåtgärder som är lämpliga med hänsyn till omständigheterna, men inte för att uttala mig om effektiviteten i den interna kontrollen.

- utvärderar jag lämpligheten i de redovisningsprinciper som används och rimligheten i styrelsens uppskattningar i redovisningen och tillhörande upplysningar.

- drar jag en slutsats om lämpligheten i att styrelsen använder antagandet om fortsatt drift vid upprättandet av årsredovisningen. Jag drar också en slutsats, med grund i de inhämtade revisionsbevisen, om huruvida det finns någon väsentlig osäkerhetsfaktor som avser sådana händelser eller förhållanden som kan leda till betydande tvivel om föreningens förmåga att fortsätta verksamheten. Om jag drar slutsatsen att det finns en väsentlig osäkerhetsfaktor, måste jag i revisionsberättelsen fästa uppmärksamheten på upplysningarna i årsredovisningen om den väsentliga osäkerhetsfaktorn eller, om sådana upplysningar är otillräckliga, modifiera uttalandet om årsredovisningen. Mina slutsatser baseras på de revisionsbevis som inhämtas fram till datumet för revisionsberättelsen. Dock kan framtida händelser eller förhållanden göra att en förening inte längre kan fortsätta verksamheten.
- utvärderar jag den övergripande presentationen, strukturen och innehållet i årsredovisningen, däribland upplysningarna, och om årsredovisningen återger de underliggande transaktionerna och händelserna på ett sätt som ger en rättvisande bild.

Jag måste informera styrelsen om bland annat revisionens planerade omfattning och inriktning samt tidpunkten för den. Jag måste också informera om betydelsefulla iakttagelser under revisionen, däribland de eventuella betydande brister i den interna kontrollen som jag identifierat.

Ärendereferens: 3260084

Rapport om andra krav enligt lagar och andra författningar
Uttalanden
Utöver min revision av årsredovisningen har jag även utfört en revision av styrelsens förvaltning för Föreningen Energikontor Syd för år 2024 samt av förslaget till dispositioner beträffande föreningens vinst eller förlust.

Jag tillstyrker att föreningsstämman disponerar vinsten enligt förslaget i förvaltningsberättelsen och beviljar styrelsens ledamöter ansvarsfrihet för räkenskapsåret.

Grund för uttalanden
Jag har utfört revisionen enligt god revisionssed i Sverige. Mitt ansvar enligt denna beskrivs närmare i avsnittet "Revisorns ansvar". Jag är oberoende i förhållande till föreningen enligt god revisorssed i Sverige och har i övrigt fullgjort mitt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav.
Jag anser att de revisionsbevis jag har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för mina uttalanden.

Styrelsens ansvar
Det är styrelsen som har ansvaret för förslaget till dispositioner beträffande föreningens vinst eller förlust. Vid förslag till utdelning innefattar detta bland annat en bedömning av om utdelningen är försvarlig med hänsyn till de krav som föreningens verksamhetsart, omfattning och risker ställer på storleken av föreningens egna kapital, konsolideringsbehov, likviditet och ställning i övrigt.

Styrelsen ansvarar för föreningens organisation och förvaltningen av föreningens angelägenheter. Detta innefattar bland annat att fortlöpande bedöma föreningens ekonomiska situation och att tillse att föreningens organisation är utformad så att bokföringen, medelsförvaltningen och föreningens ekonomiska angelägenheter i övrigt kontrolleras på ett betryggande sätt.

Revisorns ansvar
Mitt mål beträffande revisionen av förvaltningen, och därmed mitt uttalande om ansvarsfrihet, är att inhämta revisionsbevis för att med en rimlig grad av säkerhet kunna bedöma om någon styrelseledamot i något väsentligt avseende:

- företagit någon åtgärd eller gjort sig skyldig till någon försummelse som kan föranleda ersättningsskyldighet mot föreningen, eller

- på något annat sätt handlat i strid med lagen om ekonomiska föreningar, årsredovisningslagen eller stadgarna.

Mitt mål beträffande revisionen av förslaget till dispositioner av föreningens vinst eller förlust, och därmed mitt uttalande om detta, är att med rimlig grad av säkerhet bedöma om förslaget är förenligt med lagen om ekonomiska föreningar.

Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men ingen garanti för att en revision som utförs enligt god revisionssed i Sverige alltid kommer att upptäcka åtgärder eller försummelser som kan föranleda ersättningsskyldighet mot föreningen, eller att ett förslag till dispositioner av föreningens vinst eller förlust inte är förenligt med lagen om ekonomiska föreningar.

Som en del av en revision enligt god revisionssed i Sverige använder jag professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Granskningen av förvaltningen och förslaget till dispositioner av föreningens vinst eller förlust grundar sig främst på revisionen av räkenskaperna. Vilka tillkommande granskningsåtgärder som utförs baseras på min professionella bedömning med utgångspunkt i risk och väsentlighet. Det innebär att jag fokuserar granskningen på sådana åtgärder, områden och förhållanden som är väsentliga för verksamheten och där avsteg och överträdelser skulle ha särskild betydelse för föreningens situation. Jag går igenom och prövar fattade beslut, beslutsunderlag, vidtagna åtgärder och andra förhållanden som är relevanta för mitt uttalande om ansvarsfrihet.
Som underlag för mitt uttalande om styrelsens förslag till dispositioner beträffande föreningens vinst eller förlust har jag granskat om förslaget är förenligt med lagen om ekonomiska föreningar.

Växjö den dag som framgår av min elektroniska underskrift

Patrik Hansén
Auktoriserad revisor

Ärendereferens: 3260084

Detta är ett elektroniskt undertecknat dokument

Underskrifterna i detta dokument uppfyller kraven för Avancerad Elektronisk Underskrift enligt definitionen i eIDAS (EU:s förordning 910/2014).

Äktheten kan kontrolleras i alla tjänster som kan validera underskrifter som godkänts av Myndigheten för digital förvaltning (DIGG). Använd till exempel valideringstjänsten Signport.
För validering med Adobe Acrobat Reader, läs mer här.

Notera, om dokumentet skrivs ut på papper följer de elektroniska underskrifterna inte med och kan därför inte valideras.

Följande personer har genom sin elektroniska underskrift godkänt innehållet i detta dokument samt försäkrat att angivna uppgifter är korrekta.

Underskrift 1

Namn: Patrik Hansén
Identifieringsmetod: BankId
Datum och tid: 2025-04-09 10:14:23 GMT+02:00
Transaktions-ID: 4c371226c397417abdeca1b94efd31d8

Valberedningens protokoll

Tid	onsdagen den 12 mars 2025, kl. 09.00-09.30
Plats	Teams
Närvarande	Roland Gustbée (M), Region Kronoberg - sammankallande Leif Larsson (C), Region Kalmar län Lars-Olof Larsson (KD), Region Blekinge Carl-Johan Sonesson (M), Region Skåne

Bakgrund valberedningens uppdrag 2025–2026

Under mandatperioden 2024–2025 har styrelse till förening och bolag haft följande uppsättning

Antal ledamöter 9st **Antal suppleanter** 0st

	Antal ledamöter/län
Blekinge	2 st
Kalmar	2 st
Kronoberg	2 st
Skåne	3 st

Stämman beslutade 2024 enligt följande:

- **att** till ordförande Lena Wallentheim (s), Region Skåne — Nyval 1 år
- **att** till vice ordförande välja Staffan Larsson (c), Borgholm — Nyval 1 år
- **att till övriga styrelseledamöter välja**

Per-Ivar Johansson (c), Region Blekinge	Omval 2år
Helen Bengtsson (s), Region Kronoberg	Omval 2år
Cecilia Bladh in Zito (sd), Hörby	Omval 2 år
Ulf Hedin (m) Växjö	Fyllnadsval 1 år

Följande valdes på 2 år 2023, sitter till 2025

Peter Wretlund (s), Region Kalmar
Tony Rahm (m), Region Skåne
Ronnie Nilsson (sd) Karlskrona

Inför mandatperiod 2025

- Ordförande och vice välj på 1år
- Mandat som förfaller 2025
  - Ulf Hedin (m), Växjö (fyllnadsval 1 år 2024)
  - Peter Wretlund (s), Region Kalmar
  - Tony Rahm (m), Region Skåne
  - Ronnie Nilsson (sd) Karlskrona

Fyllnadsval behövs för

- Cecilia Bladh in Zito (sd), Hörby som har avgått sedan tidigare.

Electronically signed / Sähköisesti allekirjoitettu / Elektroniskt signerats / Elektronisk signert / Elektronisk underskrevet
https://sign.visma.net/sv/document-check/ace4fed9-0706-4df6-91d5-8950b364d0ed
visma sign
www.vismasign.com

§1

Förslag till Föreningen Energikontor Syd

Beslut fattas på föreningsstämman

Avsägelser Cecilia Bladh in Zito (SD) Hörby

Antal ledamöter 9 Oförändrat Antal suppleanter 0 st

	Antal ledamöter/län
Blekinge	2 Oförändrat
Kalmar	2 Oförändrat
Kronoberg	2 Oförändrat
Skåne	3 Oförändrat

	Namn, parti, kommun/region	**Typ av val** Ny-, om-, tillval	**År**
Förslag till ordf.	Lena Wallentheim (S), Region Skåne	Omval	1 år
Förslag vice ord.	Staffan Larsson (C), Borgholm	Omval	1 år
Förslag till ledamöter (minst 5, max 9)	1 Peter Wretlund (S), Region Kalmar	Omval	2 år
	2 Tony Rahm (M), Region Skåne	Omval	2 år
	3 Ronnie Nilsson (SD), Karlskrona	Omval	2 år
	4 Ulf Hedin (M), Växjö	Omval	2 år
	5 Pia Dahlin (SD) Kristianstad	Nyval	1 år

Valda på 2 år 2024, Sitter till 2026 Helen Bengtsson (S) Region Kronoberg
Per-Ivar Johansson (C) Region Blekinge

Electronically signed / Sähköisesti allekirjoitettu / Elektroniskt signerats / Elektronisk signert / Elektronisk underskrevet
https://sign.visma.net/sv/document-check/ace4fed9-0706-4df6-91d5-8950b364d0ed
visma sign
www.vismasign.com

§2

Förslag till Energikontor Syd AB

Beslut om ordförande och vice ordförande fattas på föreningsstämman.
Beslut om övriga ledamöter fattas på bolagsstämman genom ägarombudets röstningsuppdrag.

Avsägelser Cecilia Bladh in Zito (SD) Hörby

Antal ledamöter 9 Oförändrat Antal suppleanter o st

	Antal ledamöter/län
Blekinge	2 Oförändrat
Kalmar	2 Oförändrat
Kronoberg	2 Oförändrat
Skåne	3 Oförändrat

	Namn, parti, kommun/region	**Typ av val** Ny-, om-, tillval	**År**
Förslag till ordf.	Lena Wallentheim (S), Region Skåne	Omval	1 år
Förslag vice ord.	Staffan Larsson (C), Borgholm	Omval	1 år
Förslag till ledamöter (minst 5, max 9)	1 Peter Wretlund (S), Region Kalmar	Omval	2 år
	2 Tony Rahm (M), Region Skåne	Omval	2 år
	3 Ronnie Nilsson (SD), Karlskrona	Omval	2 år
	4 Ulf Hedin (M), Växjö	Omval	2 år
	5 Pia Dahlin (SD) Kristianstad	Nyval	1 år

Valda på 2 år 2024, Sitter till 2026 Helen Bengtsson (S) Region Kronoberg
Per-Ivar Johansson (C) Region Blekinge

Electronically signed / Sähköisesti allekirjoitettu / Elektroniskt signerats / Elektronisk signert / Elektronisk underskrevet
https://sign.visma.net/sv/document-check/ace4fed9-0706-4df6-91d5-8950b364d0ed
visma sign
www.vismasign.com

§3 Förslag till revisor och suppleant för förening och bolag

Revisorerna valdes på 4 år 2023, sitter till 2026

Beslut enligt tidigare stämma revisor och revisorssuppleant		Ny-, om-, tillval	**År**
Bolag	Access Revision AB, Växjö.		
Ordinarie	Patrik Hansèn		4 år
Ersättare	Karolina Ganholt		4 år

§4 Förslag till valberedning för förening och bolag

Förslag till ledamöter i valberedningen	Valberedningen lämnar över till regionerna att ansvara för att hålla ihop processen om vilka som ska vara valberedning, och förankra detta på ett hållbart sätt.	1 år

§5 Förslag till arvode för förening och bolag

Förslag enligt bilaga

Ort datum:

_____

Roland Gustbée
Region Kronoberg, Sammankallande

Ort datum:	Ort datum:	Ort datum:
Leif Larsson *Region Kalmar*	*Lars-Olof Larsson* *Region Blekinge*	*Carl-Johan Sonesson* *Region Skåne*

Electronically signed / Sähköisesti allekirjoitettu / Elektroniskt signerats / Elektronisk signert / Elektronisk underskrevet
https://sign.visma.net/sv/document-check/ace4fed9-0706-4df6-91d5-8950b364d0ed
visma sign
www.vismasign.com

Föreningen Energikontor Syd

Arvoden för förtroendevalda 2025–2026

Valda ledamöter ansvarar för att meddela föreningen om de, enligt reglemente kopplat till sin tjänst, inte får ta emot arvode.

Arvode i samband med styrelsesammanträden och särskilda uppdrag

Arvode för styrelsesammanträden utgår till samtliga deltagande ledamöter enligt deltagarlista vid möten, godkända av ordförande. Arvode för särskilda uppdrag, beslutade av styrelsen, ersätts mot inlämning av tidredovisning, för hel- eller halvdag.

	Live	Telefon/webb
Deltagande på sammanträde	1 600 Kr	800 Kr
Deltagande på stämma	1 600 Kr	800 Kr

** Ledamöter erhåller inte dubbel ersättning om möten för bolag och förening genomförs på samma dag.*

Ersättning för förlorad arbetsförtjänst

Ersättning för förlorad arbetsförtjänst utgår ej, varken till styrelsen eller valberedningens ledamöter.

Reseersättning

Reseersättning utbetalas till styrelseledamöter och valberedningens ledamöter mot inlämning av reseräkning och eventuella originalkvitton för resekostnader. I samtliga fall där milersättning utgår skall denna vara på samma nivå som de anställda får i Energikontor Syd AB, enligt följande:

	Kr/mil	Skattefritt	Skattepliktigt
Ersättningsnivå 2025	38,50 kr	25 kr	13,5 kr

Revisorer

Ersättning till de auktoriserade revisorerna utgår enligt offert.

Arvode för valberedning

Arvode för valberedningssammanträden utgår till samtliga deltagande ledamöter mot inlämning av tidredovisning, enligt följande:

	Live	Telefon/webb
Deltagande på sammanträde	1 600 Kr	800 Kr

Electronically signed / Sähköisesti allekirjoitettu / Elektroniskt signerats / Elektronisk signert / Elektronisk underskrevet
https://sign.visma.net/sv/document-check/ace4fed9-0706-4df6-91d5-8950b364d0ed

visma sign
www.vismasign.com

Energikontor Syd AB

Arvoden för förtroendevalda 2025–2026

Valda ledamöter ansvarar för att meddela bolaget om de, enligt reglemente kopplat till sin tjänst, inte får ta emot arvode.

Arvode i samband med styrelsesammanträden och särskilda uppdrag

Arvode för styrelsesammanträden utgår till samtliga deltagande ledamöter enligt deltagarlista vid möten, godkända av ordförande. Arvode för särskilda uppdrag, beslutade av styrelsen, ersätts mot inlämning av tidredovisning, för hel- eller halvdag.

	Live	Telefon/webb
Deltagande på sammanträde	1 600 Kr	800 Kr

** Ledamöter erhåller inte dubbel ersättning om möten för bolag och förening genomförs på samma dag.*

Ersättning för förlorad arbetsförtjänst

Ersättning för förlorad arbetsförtjänst utgår ej, varken till styrelsens eller valberedningens ledamöter.

Reseersättning

Reseersättning utbetalas till styrelseledamöter och valberedningens ledamöter mot inlämning av reseräkning och eventuella originalkvitton för resekostnader. I samtliga fall där milersättning utgår skall denna vara på samma nivå som de anställda får i Energikontor Syd AB, enligt följande:

	Kr/mil	Skattefritt	Skattepliktigt
Ersättningsnivå 2025	38,50 kr	25 kr	13,5 kr

Revisorer

Ersättning till de auktoriserade revisorerna utgår enligt offert.

Arvode ordförande och vice ordförande

Fasta arvoden (andel av inkomstbasbelopp – IBB)

- Ordförande fast årligt arvode om 0,50 av IBB
- Vice ordförande fast årligt arvode om 0,30 av IBB

Åtaganden

I de fasta arvodena ingår för ordförande:

- förberedelser inför sammanträden och justering av protokoll
- kontinuerliga samråd med tjänstemän
- förberedelse och efterarbete kopplat till stämma (möte revisor, arbete med handlingar mm)
- deltagande i föreningsstämman

samt därmed jämförbara åtgärder. I fast arvode till vice ordförande ingår samma åtagande som ordförande, i tillämpliga delar.

Electronically signed / Sähköisesti allekirjoitettu / Elektroniskt signerats / Elektronisk signert / Elektronisk underskrevet
https://sign.visma.net/sv/document-check/ace4fed9-0706-4df6-91d5-8950b364d0ed
visma sign
www.vismasign.com

Carl Johan Fredrik Sonesson
Company - Yritys - Företag - Selskap - Virksomhed: Region Skåne
2bf925d9-7edf-4950-8b0d-9fede1f09889 - 2025-03-25 09:04:04 UTC +02:00
BankID / Freja eID - 693017d3-4ef4-44e0-a477-d4b58f57cbe6 - SE
Authority to sign - Asemavaltuutus - Ställningsfullmakt - Autoritet til å signere - Myndighed til at underskrive

LEIF YNGVE LARSSON
Company - Yritys - Företag - Selskap - Virksomhed: Region Kalmar län
5ce426ea-7440-4425-aaee-ec4ab2624f4a - 2025-03-25 10:23:33 UTC +02:00
BankID / Freja eID - d23a87c2-93af-4692-8cab-9458a6c382f9 - SE
Authority to sign - Asemavaltuutus - Ställningsfullmakt - Autoritet til å signere - Myndighed til at underskrive

TORD ROLAND GUSTBÉE
Company - Yritys - Företag - Selskap - Virksomhed: Region Kronoberg
10ccac07-f5af-4688-bcec-3f911b14e76e - 2025-03-28 08:17:56 UTC +02:00
BankID / Freja eID - 1b46acad-598b-4b14-9edf-1b19841d067f - SE
Authority to sign - Asemavaltuutus - Ställningsfullmakt - Autoritet til å signere - Myndighed til at underskrive

LARS-OLOF LARSSON
Company - Yritys - Företag - Selskap - Virksomhed: Karlshamn kommun, Blekinge region
45d3dd93-d97c-4379-9887-1f77ea08ee9e - 2025-03-28 16:01:48 UTC +02:00
BankID / Freja eID - a97cf707-4078-46cb-ab98-3716b6935198 - SE
Authority to sign - Asemavaltuutus - Ställningsfullmakt - Autoritet til å signere - Myndighed til at underskrive

Föreningsstyrelsen förslag till Medlemsavgift 2026

Styrelsen för Föreningen Energikontor Syd föreslår stämman att besluta:

att föreningens medlemsavgift uppgår till 2500kr per medlem.

Sammanfattning

Styrelsens förslag innebär en oförändrad avgift jämfört med 2025.

Förslaget lämnas av styrelsen för Föreningen Energikontor Syd i enlighet med **Föreningsstyrelseprotokoll 2025-03-21**

Årsredovisning för

Energikontor Syd AB

556713-0116

Räkenskapsåret
2024-01-01 - 2024-12-31

Innehållsförteckning: **Sida**

Förvaltningsberättelse	1-4
Resultaträkning	5
Balansräkning	6-7
Noter	8
Underskrifter	9

Electronically signed / Sähköisesti allekirjoitettu / Elektroniskt signerats / Elektronisk signert / Elektronisk underskrevet
https://sign.visma.net/sv/document-check/16baccb6-bec9-4391-93fb-397081579067

visma sign
www.vismasign.com

Förvaltningsberättelse

Årsredovisningen är upprättad i svenska kronor (SEK).

Bolagets uppdrag

Energikontor Syd är ett regionalt kompetenscentrum inom hållbara energisystem. Vårt uppdrag är att stötta företag och offentliga aktörer i energiomställningen. Vårt arbete ska leda till att lokala och regionala energi- och klimatmål nås och att sydregionen gemensamt tar ansvar för att bidra till att nå mål på nationell och EU nivå. Våra insatser ska förbättra beteenden och ge stöd till medvetna beslut för minskad klimatpåverkan, lägre energikostnader och hållbar regional utveckling.
Våra medarbetare är kärnan i vår verksamhet och de är experter inom sina områden. Genom deras samlade expertis förmedlar vi inspiration och kunskap och tillsammans ökar vi samarbete och handlingskraft. Vi initierar och driver olika strategiska och operativa samverkans- och utvecklingsprojekt. Vi ägs av kommuner och regioner i södra Sverige. Vi är alltid opartiska och har inget vinstintresse.
Vi är ett av Sveriges fjorton och Europas nära fyrahundra regionala energikontor som samordnas via Energikontoren Sverige och Fedarene. Oavsett var vi finns är syftet med vår existens är att förändra och förbättra samhället ur ett energi- och hållbarhetsperspektiv.

Verksamheten

Energikontor Syd AB ägs av Föreningen Energikontor Syd, org.nr: 802435-5821 vars medlemmar består av Blekinges, Kalmars, Kronobergs och Skånes läns 54 (av 58) kommuner, Region Kalmar, Region Blekinge, Region Kronoberg samt Region Skåne. Företagets säte är Växjö.
Christel Liljegren är bolagets vd. Styrelseledamöter i bolagsstyrelsen Lena Wallentheim, (S) Hässleholm ordförande, Staffan Larsson (C), Borgholm vice ordförande, ledamöterna Peter Wretlund (S) Region Kalmar, Per-Ivar Johansson (S) Karlshamn, Helen Bengtsson (S), Älmhult, Ulf Hedin (M) Växjö, Ronnie Nilsson (SD) Region Blekinge, Tony Rahm (M) Region Skåne, samt Cecilia Bladh in Zitc (SD) Hörby kommun (Cecilia avslutade sitt uppdrag innan mandatperiodens avslut).
Styrelsen har under året haft fem ordinarie styrelsemöten, ett styrelseinternat. Bolagets årsstämma och konstituerande styrelsemöte hölls digitalt den 21 april. En extra stämma genomfördes för att på nytt fastställa årsredovisningen.
Revisor för bolaget är Patrik Hansén, Access Revison AB.

Flerårsöversikt

Belopp i kr

	2021	**2022**	**2023**	**2024**
Nettoomsättning	16 991 513	17 766 320	28 733 351	23 890 501
Resultat efter finansiella poster	1 080 780	537 972	-22 563	-1 539 333
Soliditet, %	54,11	46,81	40,81	43,20

Definition av nyckeltal, se noter

Förändringar i eget kapital

	Aktie-kapital	**Övrigt fritt Eget Kapital**	**Årets resultat**	**Summa fritt eget kapital**
Belopp vid årets ingång	400 000	6 828 730	-22 563	6 806 167
Aktieägartillskott, erhållna		80 000		80 000
Resultatdisposition enligt beslut av årsstämman:		-22 563	22 563	
Årets resultat			-688 383	-688 383
Belopp vid årets utgång	400 000	6 886 167	-688 383	6 197 784

Electronically signed / Sähköisesti allekirjoitettu / Elektroniskt signerats / Elektronisk signert / Elektronisk underskrevet
https://sign.visma.net/sv/document-check/16baccb6-bec9-4391-93fb-397081579067

visma sign
www.vismasign.com

Resultatdisposition

	Belopp i kr
Medel att disponera:	
Balanserat resultat	6 886 167
Årets resultat	-688 383
	6 197 784
Förslag till disposition:	6 197 784
Balanseras i ny räkning	6 197 784

Beträffande bolagets resultat och ställning i övrigt hänvisas till efterföljande resultat- och balansräkningar med tillhörande noter.

Ekonomi

Energikontor Syd AB:s verksamhet ska, i enlighet med ägardirektivet, huvudsakligen finansieras via projektmedel från EU och svenska myndigheter, vilka ska medfinansieras av regionala och kommunala medel. Utöver detta erlägger medlemmarna en serviceavgift.

Verksamheten gick in i det nya året med ett glapp i projektportföljen och satte tydliga mål för att utveckla nya projekt och uppdrag. Syftet var att upprätthålla medarbetarnas beläggningsgrad och säkerställa de intäkter som krävs för att täcka verksamhetens ordinarie kostnader.
Under året uppstod extraordinära pensionskostnader som inte kunde finansieras via överskott från projekt- och uppdragsverksamheten. Det beslutades därför att dessa kostnader skulle täckas med periodiseringsfonder.

	2021	**2022**	**2023**	**2024**
EU	7 463 030	5 920 951	7 854 378	6 242 731
Energimyndigheten *	2 183 956	2 516 696	6 061 163	4 772 937
Regionala medel **	2 548 091	2 535 242	4 926 871	2 866 380
Övriga ****	606 884	1 441 384	2 710 772	1 694 812
Försäljning *****	1 707 641	2 126 818	3 750 181	4 993 074
Uppdrag Region	398 567	456 050	603 715	770 000
Uppdrag Kommun	232 936	845 417	584 155	308 075
Serviceavgifter ******	1 850 408	1 923 763	2 242 116	2 242 491
Summa Intäkter	**16 991 513**	**17 766 321**	**28 733 351**	**23 890 500**

* Fristående projekt och medfinansiering till EU projekt (inkl RUL 723 556 kr)
** Medfinansiering till EU projekt från regionförbund och länsstyrelse
*** Medfinansiering till EU projekt från kommuner
**** Medfinansiering andra svenska aktörer - Svenska institutet, Kampradfonden samt fristående projekt
***** Uppdrag, medlemsavgifter till nätverk mm
****** Serviceavgifter från föreningens medlemmar

Overheadkostnad (% av de totala lönekostnaderna)

	2021	**2022**	**2023**	**2024**
Overheadkostnad / lönekostnad (%)	20,53	21,03	16,96	15,09

Electronically signed / Sähköisesti allekirjoitettu / Elektroniskt signerats / Elektronisk signert / Elektronisk underskrevet
https://sign.visma.net/sv/document-check/16baccb6-bec9-4391-93fb-397081579067

visma sign
www.vismasign.com

Övriga Nyckeltal

Bolaget ska löpande utveckla nya spetsprojekt som visar vägen och bidrar till att driva utvecklingen och omställningen framåt. Verksamheten anpassas och utvecklas kontinuerligt utifrån ägarnas behov och utmaningar, där effektproblematiken är en central fråga i flera uppstartade och pågående insatser. Årets spetsprojekt, dialognätverket för elnät och eleffekt, är en viktig pusselbit för att skapa samverkan och förståelse mellan nyckelaktörer.
I tabellen syns antal nya spetsprojekt som startades upp under respektive år.

Antal nya spetsprojekt	2022	2023	2024
Antal spetsprojekt	3	1	1

* Förnybar vätgas Kalmar LänÖdrift Skåne
* Bowe2H - färdplan för havsvindkraft och vätgasproduktion i Östersjöregionen
* EESMF - Öka kunskapen hos företag om effekt och energieffektivisering

* Dialognätverk för elnät och eleffekt

I tabellerna nedan anges de senaste officiella siffrorna för energianvändning och koldioxidutsläpp per capita och per län. Energianvändningen skiljer sig mycket åt mellan olika län och år. En förklaring är att de stora massabruken som finns i Blekinge och Kalmar län utgör en stor del av energianvändningen. Eftersom dessa använder en mycket stor andel biobränslen i sin process, så är skillnaden i koldioxidutsläpp mellan olika län mindre. Mest intressant, ur ett miljöperspektiv, är tabellen med data för koldioxidemissioner. Här ses tydligt hur behovet av fossila energikällor har minskat över tid även om utsläppen vissa år kan avvika från den trenden. Det är alltjämt transportsektorn som använder mest fossila bränslen.

Energianvändning (MWh/invånare)

	2010	2019	2020	2021	2022	2023
Blekinge Län	47	46	45	51	49	49
Kalmar län	59	49	45	46	45	i u
Kronobergs län	40	28	25	27	25	25
Skåne Län	31	25	23	25	24	23

Klimatpåverkande utsläpp (ton/invånare)

	2010	2018	2019	2020	2021	2022
Blekinge Län	4,2	2,6	2,4	2	2,5	2,8
Kalmar län	5,3	3,9	3,2	2,6	2,7	2,4
Kronobergs län	4,3	3	2,9	2,6	2,5	2,3
Skåne Län	4,7	2,9	2,8	2,6	2,6	2,3

Utmaningar och möjligheter 2024-2025

Vår organisation och våra ägare

2024 var ett år präglat av det tidigare arbetet med att bygga en ny organisation. Detta innebar begränsade möjligheter att utveckla en bred projektbas att vila verksamheten på, vilket gjorde att årets fokus låg på att bibehålla och leverera ägarnytta genom nya projekt och uppdrag. Energikontor Syds verksamhet ger våra ägare tillgång till ett kompetenscentrum med både spets och bredd. Vid ingången av 2024 omfattade verksamheten 28 anställda och vid årets slut 24.

Energiplaner

Under 2024 har verksamheten stöttat ägarkommunerna i alla fyra länen i arbetet med att utveckla en hållbar energiplanering. Genom en bredd av insatser riktade till olika målgrupper inom ägarnas verksamheter har kompetensen och medvetenheten stärkts.

Uppföljning

Energikontor Syd har i uppdrag att ha god kännedom om det lokala och regionala energisystemets

Electronically signed / Sähköisesti allekirjoitettu / Elektroniskt signerats / Elektronisk signert / Elektronisk underskrevet
https://sign.visma.net/sv/document-check/16baccb6-bec9-4391-93fb-397081579067
visma sign
www.vismasign.com

möjligheter och utmaningar. Under året har dialoger genomförts för att säkerställa att kommunerna har tillgång till väsentlig och korrekt data, så att de på ett kvalitativt sätt kan bygga en energiplanering som möter lokala behov och utmaningar.

Energi- och klimatrådgivning

Under 2024 fortsatte Energikontor Syd att stärka den lokala energi- och klimatrådgivningen. Med utgångspunkt i Energimyndighetens nya utredningar och inriktningsbeslut låg stort fokus under årets slut på att utforma en ny stödstruktur för rådgivningen. Syftet är att modernisera och effektivisera den kommunala energi- och klimatrådgivningen, och Energikontor Syd har haft en aktiv roll i denna utveckling.

En viktig del i den nationella och internationella energipolitiken

Energikontor Syd, tillsammans med de övriga 14 regionala systerkontoren, fortsätter att utvecklas för att stärka vår roll på den nationella arenan. På internationell nivå verkar vi genom FEDARENE för att lyfta energikontorens betydelse inom EU. Genom viktiga nätverk skapas kunskapsutbyte och erfarenhetsdelning, vilket ger stor nytta för Energikontor Syds ägare.

Våra fokusområden

Energikontor Syd arbetar för ett hållbart, robust och fossilfritt energisystem. Våra insatser fokuserar på följande områden:

* **Robusta energisystem och stärkt energiberedskap**

För att bygga ett hållbart och effektivt energisystem krävs en balanserad mix av energikällor, flexibel användning, energilagring och ett välutvecklat elnät - både inom Sverige och i samverkan med våra grannländer. Elsäkerhet och kapacitet är avgörande för att möta framtidens behov.

* **Fossilfria energilösningar**

Cirka 25 % av den tillförda energin i vår region kommer fortfarande från fossila bränslen. Att ersätta dessa med hållbara alternativ med lägre klimatpåverkan är en av våra största utmaningar.

* **Elektrifiering och laddinfrastruktur**

Transportsektorn är den största användaren av fossila bränslen och genomgår en snabb elektrifiering. För att möjliggöra denna omställning krävs en kraftig ökning av förnybar el samt en välutbyggd och smart styrd laddinfrastruktur.

* **Bioenergi - utveckling och hållbarhet**

Bioenergi är Sveriges och regionens största enskilda energikälla. Den står främst för värmeproduktion men bidrar även med el och biodrivmedel. En viktig utmaning är att utveckla bioenergins potential samtidigt som skogsbruket och biomassaproduktionen görs mer hållbar.

* **Energieffektivisering - nyckeln till en hållbar ekonomi**

Att minska energianvändningen är en av de viktigaste insatserna för att både sänka kostnader och frigöra resurser för andra satsningar. För offentlig sektor innebär detta möjligheter att omfördela medel från energikostnader till kärnverksamhet.

* **Effektutmaningen och effekteffektivisering**

Elektrifieringen av samhället ställer höga krav på att elnätet kan hantera ökad efterfrågan. För att säkerställa en robust elförsörjning krävs tekniska lösningar, flexibilitet i elanvändningen och beteendeförändringar. Energikontor Syd arbetar för att öka kunskapen om effekteffektivisering och stötta kommuner, företag och elnätsägare i att optimera effektuttaget genom smart styrning, energilager och samverkan. Ett effektivt elnät skapar bättre förutsättningar för elektrifiering och förnybar elproduktion.

Electronically signed / Sähköisesti allekirjoitettu / Elektroniskt signerats / Elektronisk signert / Elektronisk underskrevet
https://sign.visma.net/sv/document-check/16baccb6-bec9-4391-93fb-397081579067
visma sign
www.vismasign.com

Resultaträkning

Belopp i kr	*Not*	*2024-01-01-2024-12-31*	*2023-01-01-2023-12-31*
Rörelseintäkter, lagerförändring m.m.			
Nettoomsättning		23 890 501	28 733 351
Summa rörelseintäkter, lagerförändring m.m.		23 890 501	28 733 351
Rörelsekostnader			
Övriga externa kostnader		-3 385 504	-6 640 892
Personalkostnader	*2*	-22 298 752	-22 315 252
Summa rörelsekostnader		-25 684 256	-28 956 144
Rörelseresultat		-1 793 755	-222 793
Finansiella poster			
Övriga ränteintäkter och liknande resultatposter		260 671	206 063
Räntekostnader och liknande resultatposter		-6 249	-5 833
Summa finansiella poster		254 422	200 230
Resultat efter finansiella poster		-1 539 333	-22 563
Bokslutsdispositioner			
Förändring av periodiseringsfonder		850 950	-
Summa bokslutsdispositioner		850 950	-
Resultat före skatt		-688 383	-22 563
Skatter			
Årets resultat		**-688 383**	**-22 563**

Electronically signed / Sähköisesti allekirjoitettu / Elektroniskt signerats / Elektronisk signert / Elektronisk underskrevet
https://sign.visma.net/sv/document-check/16baccb6-bec9-4391-93fb-397081579067

visma sign
www.vismasign.com

Balansräkning

Belopp i kr	*Not*	*2024-12-31*	*2023-12-31*
TILLGÅNGAR			
Omsättningstillgångar			
Kortfristiga fordringar			
Kundfordringar		1 129 511	1 424 455
Övriga fordringar		461 835	461 835
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter		5 649 306	4 138 340
Summa kortfristiga fordringar		7 240 652	6 024 630
Kassa och bank			
Kassa och bank		8 030 535	13 288 347
Summa kassa och bank		8 030 535	13 288 347
Summa omsättningstillgångar		15 271 187	19 312 977
SUMMA TILLGÅNGAR		15 271 187	19 312 977

Electronically signed / Sähköisesti allekirjoitettu / Elektroniskt signerats / Elektronisk signert / Elektronisk underskrevet
https://sign.visma.net/sv/document-check/16baccb6-bec9-4391-93fb-397081579067

visma sign
www.vismasign.com

Balansräkning

Belopp i kr	*Not*	*2024-12-31*	*2023-12-31*
EGET KAPITAL OCH SKULDER			
Eget kapital			
Bundet eget kapital			
Aktiekapital		400 000	400 000
Summa bundet eget kapital		400 000	400 000
Fritt eget kapital			
Balanserat resultat		6 886 167	6 828 730
Årets resultat		-688 383	-22 563
Summa fritt eget kapital		6 197 784	6 806 167
Summa eget kapital		6 597 784	7 206 167
Obeskattade reserver			
Periodiseringsfonder	*3*	-	850 950
Summa obeskattade reserver		-	850 950
Kortfristiga skulder			
Leverantörsskulder		167 798	352 674
Skatteskulder		18 707	-
Övriga skulder		1 031 146	1 135 746
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter		7 455 752	9 767 440
Summa kortfristiga skulder		8 673 403	11 255 860
SUMMA EGET KAPITAL OCH SKULDER		15 271 187	19 312 977

Electronically signed / Sähköisesti allekirjoitettu / Elektroniskt signerats / Elektronisk signert / Elektronisk underskrevet
https://sign.visma.net/sv/document-check/16baccb6-bec9-4391-93fb-397081579067

visma sign
www.vismasign.com

Noter

Not 1 Redovisningsprinciper

Årsredovisningen har upprättats i enlighet med Årsredovisningslagen och Bokföringsnämndens allmänna råd (BFNAR 2016:10) om årsredovisning i mindre företag.

Definition av nyckeltal

Soliditet
Eget kapital och obeskattade reserver med avdrag för uppskjuten skatt (20,6 %) i förhållande till balansomslutningen.

Not 2 Personal

Medelantal anställda

Medelantalet anställda bygger på av bolaget betalda närvarotimmar relaterade till en normal arbetstid.

	2024	*2023*
Medelantal anställda har varit	27,00	27,48
Summa	**27,00**	**27,48**

Not 3 Periodiseringsfonder

	2024-12-31	*2023-12-31*
Periodiseringsfond, avsatt vid beskattningsår 2018		116 000
Periodiseringsfond, avsatt vid beskattningsår 2019		140 000
Periodiseringsfond, avsatt vid beskattningsår 2020		201 450
Periodiseringsfond, avsatt vid beskattningsår 2021		256 800
Periodiseringsfond, avsatt vid beskattningsår 2022		136 700
		850 950

Not 4 Checkräkningskredit

	2024-12-31	*2023-12-31*
Beviljad checkräkningskredit uppgår till:	1 000 000	1 000 000
Outnyttjad del	-1 000 000	-1 000 000
Utnyttjat kreditbelopp	**-**	**-**

Not 5 Ställda säkerheter och eventualförpliktelser

Ställda säkerheter

	2024-12-31	*2023-12-31*
Företagsinteckningar	1 000 000	1 000 000

Electronically signed / Sähköisesti allekirjoitettu / Elektroniskt signerats / Elektronisk signert / Elektronisk underskrevet
https://sign.visma.net/sv/document-check/16baccb6-bec9-4391-93fb-397081579067

visma sign
www.vismasign.com

Underskrifter

Växjö (Datum anger per underskrift för styrelsen)

Lena Wallentheim
Styrelseordförande

Christel Lilljegren
Verkställande direktör

Ulf Hedin

Per-Ivar Johansson

Peter Vretlund

Helen Bengtsson

Staffan Larsson

Ronnie Nilsson

Tony Rahm

Min revisionsberättelse har lämnats (Datum anges per underskrift för revisorn)

Patrik Hansén
Auktoriserad revisor

Electronically signed / Sähköisesti allekirjoitettu / Elektroniskt signerats / Elektronisk signert / Elektronisk underskrevet
https://sign.visma.net/sv/document-check/16baccb6-bec9-4391-93fb-397081579067

visma sign
www.vismasign.com

PETER FILIP VRETLUND
Company - Yritys - Företag - Selskap - Virksomhed: Region Kalmar
b1aeaa71-07b3-45c2-9354-0d81092d178a - 2025-03-21 16:59:56 UTC +02:00
BankID / Freja eID - 837a0298-cb7b-4633-93a6-8b21c14c7b9d - SE
Authority to sign - Asemavaltuutus - Ställningsfullmakt - Autoritet til å signere - Myndighed til at underskrive

LENA WALLENTHEIM
Company - Yritys - Företag - Selskap - Virksomhed: Energikontor Syd AB
c360acdf-a35d-4ecc-a865-3817b212b05c - 2025-03-21 17:00:35 UTC +02:00
BankID / Freja eID - 306c0153-5393-4694-b2d8-353e084b3cf9 - SE
Authority to sign - Asemavaltuutus - Ställningsfullmakt - Autoritet til å signere - Myndighed til at underskrive

Thord Tony Rahm
Company - Yritys - Företag - Selskap - Virksomhed: Energikontor Syd
f90b6e7c-1d60-4db1-a5e0-9971680955a9 - 2025-03-21 17:03:10 UTC +02:00
BankID / Freja eID - c63b8d49-edcf-4ccd-bb03-55c237723d5d - SE
Authority to sign - Asemavaltuutus - Ställningsfullmakt - Autoritet til å signere - Myndighed til at underskrive

Ulf Patrik Hedin
Company - Yritys - Företag - Selskap - Virksomhed: Region Kronoberg
75081e5c-49a2-4f76-a7e6-56e7e48b0f19 - 2025-03-21 17:04:17 UTC +02:00
BankID / Freja eID - 324e12c0-d425-4531-bf24-713b6b20f7d0 - SE
Authority to sign - Asemavaltuutus - Ställningsfullmakt - Autoritet til å signere - Myndighed til at underskrive

SUSAN EVA HELEN BENGTSSON
Company - Yritys - Företag - Selskap - Virksomhed: Energikontor syd
9d46cd14-c3e7-42f3-91b3-91f031421a70 - 2025-03-21 17:55:18 UTC +02:00
BankID / Freja eID - 18efe9e3-55db-47ac-b66f-7c4c78d7201a - SE
Authority to sign - Asemavaltuutus - Ställningsfullmakt - Autoritet til å signere - Myndighed til at underskrive

PER-IVAR ROGER JOHANSSON
Company - Yritys - Företag - Selskap - Virksomhed: regionblekinge
4b83eb42-94b1-4917-ad2f-87dfc4ad90c0 - 2025-03-22 18:19:41 UTC +02:00
BankID / Freja eID - 2fa3f3c2-5de9-4016-90eb-0d9e7d84ed1c - SE
Authority to sign - Asemavaltuutus - Ställningsfullmakt - Autoritet til å signere - Myndighed til at underskrive

STAFFAN LARSSON
Company - Yritys - Företag - Selskap - Virksomhed: Energikontor Syd AB
ce42df01-7121-489b-9ae4-184592c19202 - 2025-03-22 22:42:30 UTC +02:00
BankID / Freja eID - 74c505dd-f90a-4e38-95d4-b0a878214d92 - SE
Authority to sign - Asemavaltuutus - Ställningsfullmakt - Autoritet til å signere - Myndighed til at underskrive

authority to sign	asemavaltuutus	ställningsfullmakt	autoritet til å signere	myndighed til at underskrive
representative	nimenkirjoitusoikeus	firmateckningsrätt	representant	repræsentant
custodial	huoltaja/edunvalvoja	förvaltare	foresatte/verge	frihedsberøvende

Glen Arne Ronnie Nilsson
Company - Yritys - Företag - Selskap - Virksomhed: Energikontor Syd
736db4b3-9f93-48d5-9058-382a3f2a3376 - 2025-03-26 10:47:41 UTC +02:00
BankID / Freja eID - 90414338-d57a-48ef-95fe-e00aaedd58b4 - SE
Authority to sign - Asemavaltuutus - Ställningsfullmakt - Autoritet til å signere - Myndighed til at underskrive

CHRISTEL LILJEGREN
Energikontor Syd AB, SE556713011601, Smedjegatan 37, 35246, Växjö
f360199b-d272-4272-81f3-86f2d815ce6c - 2025-03-27 14:20:08 UTC +02:00
BankID / Freja eID - a64f9d44-7386-4fe6-be8c-a1d3ac7ac750 - SE
Representative - Nimenkirjoitusoikeus - Firmateckningsrätt - Representant - Repræsentant

PATRIK ANDERS IVAR HANSÉN
Company - Yritys - Företag - Selskap - Virksomhed: Access Revision AB
93dc4631-953f-4d75-9aab-b8156df5ee12 - 2025-03-27 15:38:32 UTC +02:00
BankID / Freja eID - ff19e711-26b1-4a90-8c5b-b5aad229b0f1 - SE
Authority to sign - Asemavaltuutus - Ställningsfullmakt - Autoritet til å signere - Myndighed til at underskrive

REVISIONSBERÄTTELSE

Till bolagsstämman i Energikontor Syd AB
Org.nr. 556713-0116

Rapport om årsredovisningen

Uttalanden

Jag har utfört en revision av årsredovisningen för Energikontor Syd AB för år 2024.

Enligt min uppfattning har årsredovisningen upprättats i enlighet med årsredovisningslagen och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av Energikontor Syd ABs finansiella ställning per den 31 december 2024 och av dess finansiella resultat för året enligt årsredovisningslagen. Förvaltningsberättelsen är förenlig med årsredovisningens övriga delar.

Jag tillstyrker därför att bolagsstämman fastställer resultaträkningen och balansräkningen.

Grund för uttalanden

Jag har utfört revisionen enligt International Standards on Auditing (ISA) och god revisionssed i Sverige. Mitt ansvar enligt dessa standarder beskrivs närmare i avsnittet "Revisorns ansvar". Jag är oberoende i förhållande till Energikontor Syd AB enligt god revisorssed i Sverige och har i övrigt fullgjort mitt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav.

Jag anser att de revisionsbevis jag har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för mina uttalanden.

Styrelsens och verkställande direktörens ansvar

Det är styrelsen och verkställande direktören som har ansvaret för att årsredovisningen upprättas och att den ger en rättvisande bild enligt årsredovisningslagen. Styrelsen och verkställande direktören ansvarar även för den interna kontroll som de bedömer är nödvändig för att upprätta en årsredovisning som inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag.

Vid upprättandet av årsredovisningen ansvarar styrelsen och verkställande direktören för bedömningen av bolagets förmåga att fortsätta verksamheten. De upplyser, när så är tillämpligt, om förhållanden som kan påverka förmågan att fortsätta verksamheten och att använda antagandet om fortsatt drift. Antagandet om fortsatt drift tillämpas dock inte om beslut har fattats om att avveckla verksamheten.

Revisorns ansvar

Mina mål är att uppnå en rimlig grad av säkerhet om huruvida årsredovisningen som helhet inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag, och att lämna en revisionsberättelse som innehåller mina uttalanden. Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men är ingen garanti för att en revision som utförs enligt ISA och god revisionssed i Sverige alltid kommer att upptäcka en väsentlig felaktighet om en sådan finns. Felaktigheter kan uppstå på grund av oegentligheter eller misstag och anses vara väsentliga om de enskilt eller tillsammans rimligen kan förväntas påverka de ekonomiska beslut som användare fattar med grund i årsredovisningen.

Som del av en revision enligt ISA använder jag professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Dessutom:

- identifierar och bedömer jag riskerna för väsentliga felaktigheter i årsredovisningen, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag, utformar och utför granskningsåtgärder bland annat utifrån dessa risker och inhämtar revisionsbevis som är tillräckliga och ändamålsenliga för att utgöra en grund för mina uttalanden. Risken för att inte upptäcka en väsentlig felaktighet till följd av oegentligheter är högre än för en väsentlig felaktighet som beror på misstag, eftersom oegentligheter kan innefatta agerande i maskopi, förfalskning, avsiktliga utelämnanden, felaktig information eller åsidosättande av intern kontroll.
- skaffar jag mig en förståelse av den del av bolagets interna kontroll som har betydelse för min revision för att utforma granskningsåtgärder som är lämpliga med hänsyn till omständigheterna, men inte för att uttala mig om effektiviteten i den interna kontrollen.
- utvärderar jag lämpligheten i de redovisningsprinciper som används och rimligheten i styrelsens och verkställande direktörens uppskattningar i redovisningen och tillhörande upplysningar.
- drar jag en slutsats om lämpligheten i att styrelsen och verkställande direktören använder antagandet om fortsatt drift vid upprättandet av årsredovisningen. Jag drar också en slutsats, med grund i de inhämtade revisionsbevisen, om huruvida det finns någon väsentlig osäkerhetsfaktor som avser sådana händelser eller förhållanden som kan leda till betydande tvivel om bolagets förmåga att fortsätta verksamheten. Om jag drar slutsatsen att det finns en väsentlig osäkerhetsfaktor, måste jag i revisionsberättelsen fästa uppmärksamheten på upplysningarna i årsredovisningen om den väsentliga osäkerhetsfaktorn eller, om sådana upplysningar är otillräckliga, modifiera uttalandet om årsredovisningen. Mina slutsatser baseras på de revisionsbevis som inhämtas fram till datumet för revisionsberättelsen. Dock kan framtida händelser eller förhållanden göra att ett bolag inte längre kan fortsätta verksamheten.
- utvärderar jag den övergripande presentationen, strukturen och innehållet i årsredovisningen, däribland upplysningarna, och om årsredovisningen återger de underliggande transaktionerna och händelserna på ett sätt som ger en rättvisande bild.

Jag måste informera styrelsen om bland annat revisionens planerade omfattning och inriktning samt tidpunkten för den. Jag måste också informera om betydelsefulla iakttagelser under revisionen, däribland de eventuella betydande brister i den interna kontrollen som jag identifierat.

Ärendereferens: 3253259

Rapport om andra krav enligt lagar och andra författningar
Uttalanden
Utöver min revision av årsredovisningen har jag även utfört en revision av styrelsens och verkställande direktörens förvaltning för Energikontor Syd AB för år 2024 samt av förslaget till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust.
Jag tillstyrker att bolagsstämman disponerar vinsten enligt förslaget i förvaltningsberättelsen och beviljar styrelsens ledamöter och verkställande direktören ansvarsfrihet för räkenskapsåret.

Grund för uttalanden
Jag har utfört revisionen enligt god revisionssed i Sverige. Mitt ansvar enligt denna beskrivs närmare i avsnittet "Revisorns ansvar". Jag är oberoende i förhållande till Energikontor Syd AB enligt god revisorssed i Sverige och har i övrigt fullgjort mitt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav.
Jag anser att de revisionsbevis jag har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för mina uttalanden.

Styrelsens och verkställande direktörens ansvar
Det är styrelsen som har ansvaret för förslaget till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust. Vid förslag till utdelning innefattar detta bland annat en bedömning av om utdelningen är försvarlig med hänsyn till de krav som bolagets verksamhetsart, omfattning och risker ställer på storleken av bolagets egna kapital, konsolideringsbehov, likviditet och ställning i övrigt.
Styrelsen ansvarar för bolagets organisation och förvaltningen av bolagets angelägenheter. Detta innefattar bland annat att fortlöpande bedöma bolagets ekonomiska situation och att tillse att bolagets organisation är utformad så att bokföringen, medelsförvaltningen och bolagets ekonomiska angelägenheter i övrigt kontrolleras på ett betryggande sätt. Verkställande direktören ska sköta den löpande förvaltningen enligt styrelsens riktlinjer och anvisningar och bland annat vidta de åtgärder som är nödvändiga för att bolagets bokföring ska fullgöras i överensstämmelse med lag och för att medelsförvaltningen ska skötas på ett betryggande sätt.

Revisorns ansvar
Mitt mål beträffande revisionen av förvaltningen, och därmed mitt uttalande om ansvarsfrihet, är att inhämta revisionsbevis för att med en rimlig grad av säkerhet kunna bedöma om någon styrelseledamot eller verkställande direktören i något väsentligt avseende:
- företagit någon åtgärd eller gjort sig skyldig till någon försummelse som kan föranleda ersättningsskyldighet mot bolaget, eller
- på något annat sätt handlat i strid med aktiebolagslagen, årsredovisningslagen eller bolagsordningen.

Mitt mål beträffande revisionen av förslaget till dispositioner av bolagets vinst eller förlust, och därmed mitt uttalande om detta, är att med rimlig grad av säkerhet bedöma om förslaget är förenligt med aktiebolagslagen.
Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men ingen garanti för att en revision som utförs enligt god revisionssed i Sverige alltid kommer att upptäcka åtgärder eller försummelser som kan föranleda ersättningsskyldighet mot bolaget, eller att ett förslag till dispositioner av bolagets vinst eller förlust inte är förenligt med aktiebolagslagen.

Som en del av en revision enligt god revisionssed i Sverige använder jag professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Granskningen av förvaltningen och förslaget till dispositioner av bolagets vinst eller förlust grundar sig främst på revisionen av räkenskaperna. Vilka tillkommande granskningsåtgärder som utförs baseras på min professionella bedömning med utgångspunkt i risk och väsentlighet. Det innebär att jag fokuserar granskningen på sådana åtgärder, områden och förhållanden som är väsentliga för verksamheten och där avsteg och överträdelser skulle ha särskild betydelse för bolagets situation. Jag går igenom och prövar fattade beslut, beslutsunderlag, vidtagna åtgärder och andra förhållanden som är relevanta för mitt uttalande om ansvarsfrihet. Som underlag för mitt uttalande om styrelsens förslag till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust har jag granskat om förslaget är förenligt med aktiebolagslagen.

Växjö den dag som framgår av min elektroniska underskrift

Patrik Hansén
Auktoriserad revisor

Ärendereferens: 3253259

Detta är ett elektroniskt undertecknat dokument

Underskrifterna i detta dokument uppfyller kraven för Avancerad Elektronisk Underskrift enligt definitionen i eIDAS (EU:s förordning 910/2014).

Äktheten kan kontrolleras i alla tjänster som kan validera underskrifter som godkänts av Myndigheten för digital förvaltning (DIGG). Använd till exempel valideringstjänsten Signport.
För validering med Adobe Acrobat Reader, läs mer här.

Notera, om dokumentet skrivs ut på papper följer de elektroniska underskrifterna inte med och kan därför inte valideras.

Följande personer har genom sin elektroniska underskrift godkänt innehållet i detta dokument samt försäkrat att angivna uppgifter är korrekta.

Underskrift 1

Namn: Patrik Hansén
Identifieringsmetod: BankId
Datum och tid: 2025-03-27 14:39:59 GMT+01:00
Transaktions-ID: 7441be61420c4fe8ac5a86bcc675abde

Bolagsstyrelsen förslag till

Serviceavgift 2026

Styrelsen för Energikontor Syd AB föreslår till bolagsstämman att besluta:

att bolagets serviceavgift uppgår till 1 krona per medborgare och år för respektive medlemskommun.
Antalet medborgare baseras på SCB:s uppgifter om invånarantal per den 30 november året innan budgetåret.

att bolagets serviceavgift för Region Blekinge, Region Kalmar län och Region Kronoberg uppgår till 150 000 kr per år.

att bolagets serviceavgift för Region Skåne uppgår till 200 000 kronor per år.

att alla medlemmar erlägger en grundavgift om 2500kr. Om samtliga kommuner och regioner är medlemmar i föreningen skall grundavgiften tas bort, dessutom ska serviceavgiften minska med den årliga medlemsavgiften om 2500kr.

Sammanfattning

Styrelsens förslag innebär en oförändrad avgift jämfört med 2025.

Förslaget lämnas av styrelsen för Energikontor Syd AB i enlighet med
Bolagsstyrelseprotokoll 2025-03-21

ESLÖVS KOMMUN

KS 2025/286

2025-04-24
Mikael Vallberg
+4641362423
mikael.vallberg@eslov.se

Kommunstyrelsen

Utseende av tjänsteperson som adjungerad till VA SYDs ägarnämnd

Förslag till beslut

- Plan- och exploateringschefen adjungeras till VA SYDs ägarnämnd.

Ärendebeskrivning

Det är kommunfullmäktige i Eslöv som beslutar om var försörjningen av vatten och avlopp (VA) ska tillgodoses genom en allmän VA-anläggning i kommunen, det vill säga var det ska vara verksamhetsområde, 6§ vattentjänstlagen. VA SYD är huvudman och bygger, ansvarar för driften och äger VA-anläggningarna i de beslutade verksamhetsområdena.

Kommunledningskontoret föreslår att en tjänsteperson ska vara adjungerad i ägarnämnden för att förbättra utbytet av information mellan politiker och tjänstemän i kommunen och därmed underlätta kommunens arbete med VA-frågor.

.

Beredning

Den politiska organisationen av VA SYD och ägarnämnden beskrivs så här på VA SYDs hemsida: ”VA SYD är ett kommunalförbund, vilket innebär att vi är en politiskt styrd organisation. VA SYDs förbundsfullmäktige är det högsta politiska organet, förbundsstyrelsen ansvarar för den löpande verksamheten och sex ägarnämnder, en för varje medlemskommun, ansvarar för att behålla ett lokalt inflytande i förbundets verksamhet.

Ägarnämndens uppgift är:

- att lämna förslag på till exempel budget, VA-taxa, investeringar, ändring av verksamhetsområdet och ABVA (Allmänna bestämmelser om vatten och avlopp)
- att bereda ärenden som avser ägarrelaterade strukturfrågor”

På tjänstepersonsnivå sker samordningen mellan VA SYD och kommunen framför allt genom samverkansforumet ”Eslövs vatten” som arbetar för ett gemensamt helhetsgrepp kring strategiska vattenfrågor. I styrgruppen för Eslövs vatten sitter representanter från Kommunledningskontoret och Miljö- och Samhällsbyggnad. Ordförandeskapet är delat mellan kommunen och VA SYD och kommunens ordförande är tillväxtchefen. Det finns även andra återkommande möten som hanterar samverkan kring detaljplaner och byggnation.

Idag finns ingen samordning mellan kommunens politiska styrning av VA SYD och det arbete med VA-frågor som sker på tjänstepersonsnivån. Några andra medlemskommuner har adjungerat in tjänstepersoner och Kommunledningskontoret bedömer att även Eslöv bör göra det som ett första steg. En adjungerad tjänsteperson i ägarnämnden har yttrande- och förslagsrätt, men inte rösträtt.

Kommunen avser att tillsätta en projektledare för arbetet med Eslövs vatten. Kommunledningskontoret bedömer att projektledaren är mest lämpad att vara adjungerad till ägarnämnden när den rollen är tillsatt. Kommunledningskontoret anser dock inte att det finns skäl att avvakta och föreslår därför att plan- och exploateringschefen ska adjungeras till ägarnämnden. Plan- och exploateringschefen är den som har suttit längst i styrgruppen för Eslövs vatten från kommunen.

Frågan om att kommunen ska ha en adjungerad tjänsteperson i ägarnämnden har tagits upp på styrgruppsmöte för Eslövs vatten.

Beslutet skickas till
VA SYD, avdelningen för samhällsbyggnad

Eva Hallberg
Kommundirektör

Anita Wallin
Tillväxtchef